CONSILIUL CULTURII
ŞI EDUCAŢIEI SOCIALISTE
INSTITUTUL DE CERCETĂRI
ETNOLOGICE ŞI DIALECTOLOGICE

SERIA II TEXTE ŞI GLOSARE, 4

TEXTE DIALECTALE MUNTENIA

III

PUBLICATE DE

COSTIN BRATU, GALINA GHICULETE,
MARIA MARIN, BOGDAN MARINESCU,
VICTORELA NEAGOE,
RUXANDRA PANĂ,
MARILENA TIUGAN,
MAGDALENA VULPE

1987

Volumul **TEXTE DIALECTALE, MUNTENIA,** III a fost elaborat în cadrul Sectorului de dialectologie al Institutului de cercetări etnologice şi dialectologice

CONSILIUL CULTURII ŞI EDUCAŢIEI SOCIALISTE

INSTITUTUL DE CERCETĂRI ETNOLOGICE ŞI DIALECTOLOGICE

Sectorul de Dialectologie

SERIA II TEXTE ŞI GLOSARE, 4

TEXTE DIALECTALE

MUNTENIA

III

de

COSTIN BRATU, GALINA GHICULETE, MARIA MARIN,
BOGDAN MARINESCU, VICTORELA NEAGOE, RUXANDRA PANA,
MARILENA TIUGAN, MAGDALENA VULPE

1976

VI

790. RECEA DE SUS (com.Recea)............................ 64-73
fîntína, 64; [Amintiri din viața subiectului], 65; mămălíga, 69; întîmpláre̯a ásta am avút-o, 69; [Întîmplare], 73.

791. FIERBINȚI (com.Șelaru).............................. 74-89
cam ásta erá múŋcă gríului̯, 74; común-ásta a no̯ástră, 76; cínipa, 77; o clóșcă, 79; năște̯á acásă, 80; [Obiceiuri la Anul nou], 81; [Ce a făcut subiectul ieri și azi], 83; țástu, 84; gîndáĉ^{i}, 84; am petrecút așá, 85; la moș^{i}, 88.

792. CĂTUNU (com.Poeni) 90-104
lup turbát, 90; creșțe̯áŋ‿gîndáĉ, 92; venge̯á lupḱ, 93; ștíe feméi̯ dă dăscíntă, 94; așá i̯erá ^{u}obyiĉéi̯u, 95; zmei̯, 98; comór^{i}, 98; núnta, 99; [Ce a făcut subiectul ieri și azi], 100; clóșca, 101; gríu, 102; așá să distráu̯ atúnĉa, 103.

793. GRATIA 104-123
la porúmb, 104; gríu, 105; cu cărúța, 107; lupu̯ái̯ca, 114; așá fáĉe fétili, 117; cínipa, 118; gîndáĉ, 119; m-aŋ‿căsătorí‿și i̯o̯ mícă , 120; dăscínteĉili la n^{u}ói̯, 121.

794. TĂTĂRĂȘTII DE SUS 123-140
o yînăto̯áre, 123; uṇ‿vi̯ézurẹ, 125; s-a auzí‿dă strigói̯, 126; cínipa, 128; ne̯-a spar‿cása, 129; la náștere, 132; obiĉéi̯urli núnțị, 134; mămălíga, 139.

795. BACIU (com.Blejești) 140-147
púțur^{i}, 140; cînd ere̯ám fátă máre, 141; săpún, 143; și-i̯ lu̯a la dăscintát, 145; sóba, 146; pórcu, 147.

796. ZÎMBREASCA.............................. 148-161
i̯erᵉáu̯ lupⁱ, 148; vía, 150; şî árs a murít, 150; pîn-acú r̃‿scăpát, 153; lăsá cása u̯ágănă, 156; erᵉá múŋcă múltă, 157; am plẹcá‿cu ⁱel, 158; făĉá cam̄ rar pî́i̯ni, 159; [Ce a făcut subiectul ieri şi azi], 160.

797. TALPA-BÎSCOVENI (com.Talpa)..........................161-173
vⁱíţa, 161; cásâ bătrîňi̯áscă̦, 162; [Preparate din făină], 163; clóşca, 164; [Porcul], 165; tutúnu, 167; mumulíţa plói̯i, 169; pạcálă-ŋ‿sátu lui̯, 169; ţíca-ŋ‿cásâ, 172; [Ce a făcut subiectul ieri şi azi], 172.

798. MERENII DE JOS (com.Mereni)..........................173-180
túrtă dă mălái̯, 173; tutúnu, 173; lúpu, 174; cása,175; pᵘórcu, 176; o cápră avẹá trei̯ i̯ezⁱ, 179.

799. DRĂCŞENEI...180-188
ásta a fos‿pórtu atúnĉⁱ, 180; ᵘómu mi̯eu̯ a fos‿căluşárⁱ, 181; tutúnu, 182; cun̦‿să‿fáĉe pî́i̯nẹa, 183; cî́nipa, 184; brî́n̦za, 186; săpúnu, 187.

800. MOŞTENI...188-200
în nóᵘo súte şápte, 188; focu̯-ai̯íĉ a fost, 189; ne duĉám cu vʸítili, 190; váru-mi̯ó‿ắla, 191; o cásă, 192; ásta mi̯-e mesería, 193; aşá-i̯ súfletu mi̯eu̯ bun, 193; săpúnu, 196; pri̯étinu myeu̯, 197; cîn‿m-an‿dus i̯o cu viţéi̯i, 198.

801. VÎRTOAPELE DE SUS (com.Vîrtoape) 200-212
grî́u̯u, 200; vyíi̯e, 202; óili, 203; lúpu, 205; to̯ámna să făĉá núnţili̥, 206; cî́nipa, 208; boranĝíc, 209; [Ce a făcut subiectul ieri şi azi], 210; pórcu, 210.

VIII

802. DRĂGĂNEŞTI DE VEDE 212-220

porúmbu, 212; o cásă, 213; [Ce a făcut subiectul ieri și azi], 214; [Cînepa], 214; gîndáĉi, 215; gríu̯u, 216; am i̯eu̯ o nepu̯átă, 216; a fuĝí‿cu‿i̯el dim‿bîlĉⁱ, 218; álbă-ca-zăpáda, 219.

803. LĂCENI (com.Orbeasca) 221-233

m-a călcát o mașínă pă piĉére, 221; [Din istoria satului], 222; porúmbu, 223; gríu, 223; víⁱa, 224; am̟‿fuĝít, 225; cínipa, 226; la grădinăríⁱe, 227; tutúnu, 227; [Porcul], 229; tái̯că-me̯o s-a prăpădít, 230; [Înmormîntarea], 231; a murí‿șí màm-máre̯a me̯a, 233.

804. MAVRODIN...234-249

a vru‿să mă cálĉe carúța, 234; cîŋ‿cu revólta‿áșe̯a̩, 234; drăgái̯că, 237; porúmbu, 237; bumbácu, 238; am̟‿foz‿dă mic copíl púsă dûpă ᵘ̂oi̯ ĉọbăngái̯că̩, 239; ᵘ̂osîza ᵘ̂o fáĉe săpún, 241; mămăligúța, 243; un țást, 244; núma trăznắi̯ făĉe̯ám, 245.

805. TOPORU 250-259

[Din viața subiectului], 250; [Bordei; casă], 251; revulúții̯a, 253; am̟‿fost la cîmp, 254; mai̯ am avū‿șⁱ‿i̯o úna, 254; murătórⁱ, 255; ave̯ám tîrl-afáră, 257; i̯-a prin̟s pîn̟‿la úrmă, 258.

806. TELEORMANU(com.Mîrzănești) 259-272

lúpu ne̯-a pîndít, 259; să lu̯a fétili̯-atúnĉa cu núntă, 260; cînd a fost d-a fuĝít lúme̯a, 261; s-a-ntîmplát o nenoroĉíre, 263; cínipa, 264; mălái̯, 265; bumbác, 266; aŋ‿găsⁱt-o trîntítă, 267; cása, 267; venii̯ cu fáta, 268; sîntém la rőșii̯ aoûșa, 270; [Ce a făcut subiectul ieri și azi], 270; carⁱ ápili, 271.

807. ȚIGĂNEȘTI 272-282

ánu nóu̯u‿sᵘte șápte, 272; cum m-aŋ‿căsătorít, 274; [Vița de vie], 275; núnta, 276; bumbácu, 277; măpălíga, 278; mă simțe̯ám...bolnávă, 278; [Ce a făcut subiectul ieri și azi], 280; s-au̯ lu̯at amîndói̯, 281.

808. CERVENIA.. 282-292

túrta furnígĭlilor, 282; săpún, 283; mo̯áre u̯ómu, 285; gríu, 287; víi̯à, 289; la grădínă la soláre, 290; pícă purĉe̯áo̯a, 291.

809. PIETROȘANI.. 292-303

púnem porúmᵇᵘ, 292; píi̯ne̯a, 294; săpúnu, 296; așá să ....petrég‿núnțile̯-acúma, 297; n-aᵐ‿mai̯ vru‿să plec síŋgură, 302.

810. ZIMNICEA.. 303-312

lúpu̯-a rămás în‿sánie, 303; cíte nu să-ntímplă, 304; ș-ᵘodát-am plecát într-o i̯árnă, 305; dă ánu nou̯,306; túrta furnígĭlor, 307; ródu pămíntŭlui̯, 308; la bumbác, 309; fac săpún, 310; s-a petrecút tímpurîli, 311;

811. NUCET.. 313-328

cása dă bírgínʲ, 313; an‿logodít, 314; am‿făcú‿núntă, 317; să spui̯ dâspre gîndácʲ, 320; am‿fugîᵗ‿cu i̯el,323.

812. GHEBOAIA (com.Finta).. 328-347

[Vase din lut], 328; feméo̯a-nnășteá, 333; áre putére fermecăto̯áre̯a, 334; să fáĉe strigói̯, 336; i̯ése árse frumós cu lúĉu, 337; dîm‿pᵘorc așá să fáĉe, 339; príma dátă fugîtă ș-a dóo̯a o̯áre núntă, 341; ă...plecá‿cŭ‿él într-o se̯ară, 344.

X

813. BOLOVANI (com.Cornațel).............................. 347-361
șî-nĉépe să píĉe spírtu̥, 347; cărúța, 348; [Istoricul satului], 35o; brî́nza, 351; dăscî́n‿dă dăó^{k}, 352; porú^{m}bū, 354; [Casa], 355; i̯o nij‿n-an‿făcú‿núntă,356; un mort mo̯árè, 358; ĉíper vite̯ázu lúmi ,36o.

814. TEȚCOIU (com.Mătăsari).............................. 362-374
cása, 362; sęmănắm tutúnu, 367; [Porcul], 368; púne núnta, 372.

815. BUTIMANU 374-39o
porúmbu, 374; grî́u̯u, 377; i̯erám și̥ e̯o tî́năr, 379; crozʲ dă săpún, 381; mi̯-er^{e}á ^{u}óḱi la ^{î}ásta, 382; cî́nipa, 385; gîndáĉʲ, 387; am̥‿fos‿pă bărăgánu, 388; la mormîntárę, 39o.

816. MERENI (com.Conțești).............................. 391-4o1
opínjʲ‿dă i̯ápă, 391; a murí‿dăf^{h}initív !, 392; àm‿plecátără noi̯ amîndói̯, 393; i̯erá prímăvàră,395; ă‿făcú‿și săpún,396; făĉéu̯ puntiu̯áre,397; o-mormîntáre. 398; să pun o̯ále. 4o1.

817. ULIEȘTI 4o2-413
cásą dă lem^{n}, 4o2; tutúnu, 4o3; p^{u}orúmbu, 4o7; cî́nipă, 4o9; u̯óți/u̯óți !, 41o; núnta, 411.

818. ZIDURILE (com.Odobești).............................. 413-425
càrtóf^{h}i, 413; soro̯áică, 414; proĉéstu, 415; am înnăscút, 417; ave̯ám ~~țest,417~~;făĉé‿săp^{u}ún, 419; s-a măritát aĉíle̯a într-ũ‿sad‿vecín, 42o, lun‿dă dimine̯áță, 421; dac-ave̯á le̯ác să sculá, 424.

819. BREZOAIA (com.Brezoaele).............................. 425-44o
am scăpát în‿genúḱe, 425; [Porumbul ; grîul], 426; ásta ere̯á petreĉér^{e}a, 428; o e̯au̯ și dă lun^{i} dă dimíne̯áță,43o; [Zarzavaturi], 431; b^{u}orĉ^{e}águ, 434; ne̯-a

suprín̦s p-áltu rûu̯, 435; v^{y}íẹă̦, 436; făĉ^{e}ám pétre,438; cu‿úŋkul meu̯, 439.

820. CREVEDIA..440-451

am fost la focșan^{i}, 44o; mormîntáre, 441; mi s-a-ntîmplá‿și míi̯e̦, 443; cîte am pătimí‿ș-an‿tras, 443; cínipa, 444; creștẹám boranĝíć, 445; avẹám putinéi̯, 446; să lăsá sec, 447; an̦‿lăsá‿^{u}ói̯le, 448; i̯éle, 449; cu cób^{y}ilița mă duĉẹám, 449; tọámna să punẹá grî́u̯u, 45o; cînd erám noi̯ féte, 451.

821. CREVEDIA MARE 452-471

Ĉetátẹa fétii̯, 452; mi̯-a rămás...p^{u}olécra așá, 456; erẹá scrintít ăla, 457; neĝ, 458; sfínta, 458; ^{s}-a pomení‿cu i̯édu...lîŋgâ i̯el, 46o; áẹa avẹá zmeu̯, 461; dă apucát, 462; dă dău̯óḱ, 463; la mînicătọáre, 464; noi̯ știm pă băbéște, 464; a avú‿búbă la búrtă̦, 467; făĉé̃‿săpún, 468; múŋca la tutún, 469; nẹ-a furá‿cálu,47o.

822. MILITARI..472-482

făĉán‿tran̦spórtur^{i}, 472; cása mẹa, 475; punẹám porúmb, 476; cu cami^{u}ónu, 478; așá am pățít, 479; am̦‿văzút um‿pûi̯ dă lup, 482.

823. ULEȘTI (com.Bucșani)...............................483-494

[Viermi de mătase], 483; în nọáptẹa dă ánu nou̯, 483; așá-i̯ ^{u}óḱi féti, 485; víne ursitórili dă-l ursẹáză, 488; ĉícă să fáĉe strigói̯, 491; lúpi a fost, 492; [Porcul], 493.

824. MIHĂILEȘTI..494-5o1

soțíi̯a dîntî́i̯ mi̯-a murít, 494; ásta ^{i}e săpúnu, 497; víi̯a, 498; mămăligúța, 499; la sărbătór^{i}, 499; ásta făĉém merću̯, 5oo; tutúnu, 5oo.

XII

825. COMANA..5o1-515

așá să-ntîmplá, 5o1; pépeni, 5o2; să făĉá hóră, 5o3; am lu̯at-o cu-nțeleg̑ẹre, 5o4; grî́ᵘu, 5o7; ᵘo cásă, 5o8; cî́nipa, 5o9; gîndáĉî, 51o; o núntă, 512; șî́ i̯o știu̯ să fac săpún, 513; úna care mi̯-a spus-o veĉínu, 514.

826. GHIMPAȚI..515-523

ví̯i̯a, 515; la sîmpi̯étru m-am măritát, 516; cásili̯,517; bumbác, 519; a murít máma, 52o; núntă, 522.

827. STOENEȘTI..524-545

o pastrámă, 524; i̯o sînt înnăscúd‿dă u̯áe, 524; áᵉa má-gură să zîĉẹ că̦ i̯éste din trei̯ pọále dă pămínt, 527; i̯eu̯ am‿fos‿cam sudui̯ítă dă táta, 528; la hóră, 53o; la mort, 532; dacă strígă la g̑ọam, 534; i̯ergá fọárte áspru boi̯éru, 534; ĩ‿félu ăsta i̯éste cu vʸíi̯ili, 538; la hóră, 54o; i̯eu̯ am jucá‿și-ŋ‿călúș, 542; fasúle [și] ĉórbă, 545.

828. RADOVANU..546-556

să treerá cu cái̯i, 546; ví̯i̯a, 546; spunẹá bătrî́ni nóștri, 547; cása, 548; [Din viața subiectului], 549; cîn‿a fost să nasc, 55o; dóo féta my-a murítᵘ, 552; cî́-nipa, 553; táta lu tatái̯a, 553.

829. DRĂGĂNEȘTI-VLAȘCA..556-564

[Treieratul cu cai], 556; s-a bolnăvʸí‿dă fócu băi̯éți-lor, 557; cî́nipă, 559; țig̑ánu la vînătọáre, 56o; la nášu, 561; ví̯i̯a, 561; mălái̯u, 562; o núntă, 562; m-a mușcát um‿porc, 563; am colindát, 563.

83o. BĂNEASA..564-577

avẹám bordéi̯ îm‿pămî́nt, 564; cî́rtița, 566; cînd péștili ișá la bătáⁱe, 566; [Cum a salvat o fată de la înec], 568; șárpili, 57o; a găsí‿comọáră, 57o; cînd m-ã‿apucát să fac o cásă, 571; clácă, 574; după ĉé‿nàşte femẹ́ga, 575; i̯éne, 576.

831. GREACA..577-589

ăla i̯erá pórtu atúnĉ, 577; [Obiceiuri la sărbători], 579; ş-a plecá‿copíi̯i mái̯că, 58o; ca-m‿povẹ̋ste, 581; la pescuít, 582; cínipa, 585; a fost odátă o cápră, 586; ⁱ̂éne, 589.

832. CHIRNOGI..589-6o1

ásta ẹ́ste cu víᵉ̂a, 589; bătẹán‿la grátiⁱ̂ẹ, 592; i̯e fọ̋arte rău̯ fără cártẹ, 593; bumbác [şi] in, 594; ắŋ‿crescú‿şî gîndáĉ, 595; sọácrî-mẹ-ásta múlte ştiᵉ̂á, 596; îm‿félu̯-ősta să pescuẹ́ă, 598; am‿fugítᵘ, 599; [Înmormîntarea], 6oo.

833. FRĂTEŞTI..6o2-622

legáŋ‿călúşu símbătă‿sẹ́ară, 6o2; cu cai̯ an‿trei̯ẹrát şi i̯eu̯, 6o8; bordéi̯, 6o9; şî treĉá şī...cáru cu mi-rẹása, 61o; mă kemá mọ́áşă, 615; bi̯ată lisándra a că-zút îŋ‿kiropástie, 617; ástẹă-i̯ tọáte condíţii̯lⁱ̂‿la víi̯e, 619; sọácra cu trei̯ nurórⁱ, 621.

834. PUTINEIU..623-638

núnta, 623; ắŋ‿crescù‿gîndáĉ, 627; túrta furnĭĝínlor, 63o; cînd erẹám noi̯ féte marⁱ, 631; la bᵘ̂obîrnáĉ, 632; ⁱ̂erẹán‿tᵘ̂ot aşá còpil mic, 635; nu fúsésen‿nícoᵈátă în‿tren, 637.

835. MALU (com.Vedea)....................................638-652

gríu, 638; cî̋tẹ-am‿păţíᵗ !, 64o; gîndáĉi, 642; a pî-şíᵗ‿pisica mọrtu, 646; [Casa], 647; s-a duᶻ‿după ălạ, 649; cu váca, 65o; tọátă zíọa nu‿stái̯, 651.

XIV

836. CIOCÎRLIA..652-662

ĉocîrlía, 652; óili, 652; núnta, 653; ca să pló^u̯o așá făĉe̯á, 654; gîndáĉi, 656; mi̯ălăi̯áșu̯, 656; grî́^u̯u, 657; ástęa sî̂‿fáĉẹ la noi̯ aĉí la țárâ, 658; s-a furát cái, 659; mălái̯u, 659; s-a-ñecát, 660; o clóșcâ, 661.

837. GRINDU..662-676

ásta-i̯ clácą, 662; o núntă, 663; ^u̯úna‿a fuĝítu̯, 665; am fost un ọm cam ^u̯i̯ᐟte, 670; făĉám scaloe̯áñ, 673; am̦‿făcú‿núnta, 674.

838. MILOȘEȘTI 676-693

așá a foz‿la boi̯ér, 676; miloșéștî, 677; odátă c-un̦‿lup, 678; núnta, 679; [Treieratul cu cai], 681; tutúnu, 682; cása, 683; ásta-i̯ fîntína, 684; cî́nẹpa, 685; spun de sọ́țu meu̯/cum a murít, 687; la ánu nou̯, 690; făĉám uŋ‿caloe̯án ș-o caloeníță, 691; ave̯ám ^u̯oi̯ di̯-un̦‿lápte, 692.

839. VALEA CIORII..694-714

múltẹ am păţít i̯o, 694; a mîŋcá‿mî́ŋzu, 697; a-ñebuní‿dómne, 697; ásta-i̯ a cî́nipi̯, 699; pórcu, 700; fac săpún mái̯că, 701; dẹ dó^u̯o orî i̯-ā spar‿cásą, 702; [Porumbul], 703; tót așá discîntíĉẹ áre șî grî́u̯ŭ, 704; șî‿ásta-i̯ cása, 707; kar‿î i̯éu̯ am puz‿víi̯ẹ, 709; pescuítu, 711; au̯zíŋ‿cle̯ápili trăgî́nd, 714.

840. CIOLPANI..... 715-727

grî́u̯u, 715; am îŋgițít păcură, 717; cî́nipa, 720; gîndáĉi dă mătáse, 721; am̦‿fuĝít, 722; dĕspre un̦‿șárpe, 724; a intráᵈ‿váĉîle-m‿porúmb, 726; un̦‿șárpe fu̯árte máre, 726.

841. DRIDU...727-742

sfécla, 727; așá nⁱ̯e petreĉᵉ̯ám tọátă nọáptẹa, 728; ᵘ̯órzu-l trei̯ẹrá mai̯ mul‿cu cái, 728; o pètreĉám̦‿fọárte bíne, 729; lupʰ́, 73o;   o hái̯tă dă șáse lupⁱ, 732; făĉá um‿borangíc ᵘ̯orán̦j, 732; [Cheagul], 733;[Cînepa], 734; ș-ásta i̯erá núnta dĩnạíntị, 734; a fosᵗ‿fog‿márẹ, 736; [Porumbul], 737; púțur‿dî‿áˡẹa largⁱ, 738; cása, 739;[Pîinea], 739; săpúnu, 74o; tu ai̯ truáná / ai̯ malagámbă!,74o; [Foc], 741; i̯éne i̯éne scarloi̯éne, 742.

842. GIURGENI......................................742-756

pᵘ̯orúmbu, 742; gríu, 744; așá lucrám noi̯ brîn̦za,746; an̦‿lucrắt în, 747; îm‿privínța‿animállọr, 748; săpúnu, 752; dríka, 753; șárpele, 755.

843. GRĂDIȘTEA.....................................756-771

făĉám borangíc, 756; [Obiceiuri de Anul nou], 757; [Din timpul secetei], 758; a foz‿di̯ávọlu, 759; la lăsáta séculuị, 761; porúmbu, 761; gríu̯u, 762; sitáru, 763; sî‿făĉá tírlạ, 763; dă cîn‿i̯erᵉ̯ám̦‿fắt-acúma povestésc, 764; i̯éu̯ fac píi̯ne, 766; așá i̯erá tímpu̯-atúnĉa, 766; atún̦ș‿cu séĉẹta, 767; ne dădẹán̦‿jócului̯, 769; glínĝe [și] țúrcă, 769; cu váca, 77o.

844. BĂRCĂNEȘTI....................................771-78o

vʸía, 771; să punẹá tutún, 772; o cásă, 773; zíu̯a ne jucám multᵘ, 775; támje grẹa, 776; flọárẹa rușíni, 777; făĉán̦‿clácâ, 777; núnta, 778; cápra cu trei̯ ⁱ̯ezⁱ, 779.

845. BUTOIU (com.Sfîntu Gheorghe)..................781-786

[Amintiri], 781; ei̯ trei̯eráu̯ cu cái, 782; ᵘ̯okínĉⁱ, 783; turtói̯, 783; [Porcul], 784; fáĉen̯‿săpún, 785.

846. CĂZĂNEŞTI..786-8o3

şî ánu trei̯/gáta strúguri, 786; şî̯-áe̯a făĉá^m‿mái̯că cu u̯oițílẹ, 788; am puz‿núnta la ^u^o lúnă̦, 795; cái...nimic, 799; şî scaloe̯án̯‿şî scaloíță̦, 8oo; mi̯-a ar^s‿şî grájdu̦, 8o1; cum s-a-ntîmplá‿lă dî́n̯sa acásă, 8o2.

847. AMARA..8o3-825

cam ásta i̯erá a porúmbului̯, 8o3; cása, 8o4; cî́ni̯pà ? árdẹ-u̯-ar térĉu, 8o5; făĉám borangíc, 8o7; ái̯di s‿fáĉẹm núntă, 8o9; a lu̯át-o‿ş-a plecá‿cu e̯a, 815; pîn tímpu lŭ apríl^iẹ să púne yíi̯ẹ, 819; an̯‿fuĝí‿cu e̯a, 82o; m-a ĉerú‿de la părínț^i, 823; caloi̯ánu, 824.

848. FRĂȚILEŞTI (com.Săveni)..............................825-842

grî́u̯u, 825; víă, 828; ásteă am făcút i̯o, 833; d-ásteă am̯‿făcú‿j‿dîm‿porc^u, 836; bun lu^u^át a fost, 838; pî́i̯ni fáĉim ș-acúma, 84o; cî́nipa, 841; [Pîinea],842.

849. BALOTEŞTI 843-857

refenee̯áe̯a, 843; hai̯ c-a vẹní‿némț^i, 844; i̯-am îňăscút‿î...cu mo̯áșă̦, 845; ásteă‿i̯erẹá múnĉilî, 847; [Porcul], 849; şi i̯o an̯‿crescú‿gîndáĉ^i, 851; așá să petréĉẹ... núnțil^i, 852; țéstu, 856.

85o.BUCU..857-875

gríu, 857; i̯-a mîn̯cá‿lúpki mî́zu; 861; cîn‿erám c^u^opil mic, 862; brî́n̯za,864; ^i^erá la ursit^u^ór^i, 865; tutúnu, 867; cî́nipa, 868; p^u^órcu, 869; în̯‿c^u^osîmb^i^és^i‿s-a-ntîmplá^t‿cázu, 872.

851.FĂCĂENI 875-896

[Via], 875; lúpi, 879; erá imp^u^osíbil să-i̯ mai̯ dea‿

ajutór^u, 88o; lun^i să isprăya núntà, 882; curĝá sẹ́lu pă skináre̥, 885; ń-an‿da‿sẹ́ama c^u-o ḣí.lu^n, 885; ^uo-pái̯ț^i, 887; atúnĉa‿erá ^uokínĉ^i, 888; erán̯‿supărátă cu cu̯okíi̯ī...ńíș^i, 889; în̯ketrẹám ḣíríli, 891; cái̯ī...îi̯ țineám ac^uólō, 892; hoi̯kíc, 895.

852. DRĂGOEȘTI 896-911

eráu̯ bordée, 896; la boér, 897; așá să fáĉe núnta la țárâ, 898; ásta-i̯ mún̯ca la cínipâ, 9o1; lînă, 9o2; ásta éste̥ la gîndáĉ, 9o3; [Porcul], 9o3; nẹ-a furá‿cá^ii, 9o5; porúmbu [și] gríu̯u, 9o7; în pădúrẹa bră-néștilor, 9o9; d-a gardii̯ána, 911.

853. POIANA (com.Ciulnița)................................912-925

bordéi̯, 912; cîn‿mọáre un om, 913; scaloi̯ánu, 916; î^l‿pisá cai̯, 917; am avú‿și i̯in, 918; gríu, 92o; scaloi̯á-nu, 923; păcálă àvọcá^t, 924;

854. ȘTEFĂNEȘTII DE JOS................................925-932

am̯‿vru‿să dau̯ la péște, 925; în toț^i áni pui̯ cît-um‿plọp, 926; a lu̯at-ō‿salvárẹa, 927; ^ierẹán̯‿c^uopíl,928; a bă^uútără tu̯átă stícla dă rom, 929; núntă, 93o; [Brînza], 931; s-au̯ îñecát, 932.

855. ALBEȘTI..933-947

ca gáța a iși‿porúmbu, 933; drókii̯, 935; luḱ, 936; am întîmpiná‿și noi̯ greutăț^i, 938; dă lăsáta secúlui̯,943; am rămás cu semn, 945; um‿mícro-ĉeapéu̯, 946; puíu de căpriọáră, 947.

856. TĂMĂDĂU MARE 948-959

la mărășéșt^i, 948; ^ierĝá-ntr-o dumínică ásta, 953; lúpi, 954; [Oile], 954; ásta e cu cínepa, 956; n^uoi̯

XVIII

ne̯-am‿ă cun^{u}oscú‿dă mič^{i}, 957; și i̯el a plecá^{d}cu e̯a acásă la i̯el, 958.

857. DOR MĂRUNT..959-966

așá‿erá primi^{tívu}, 959; a i̯ntrát‘ lúpu-n̯‿sat‘, 961; la boér, 962; pî́i̯ne̯a, 963; [Porcul], 965; cî́nipă, 966.

858. STELNICA..966-978

ș-am̯‿fuğí‿cu i̯el, 966; ne dučan̯‿la cî́mp‘, 97o; [Treieratul cu cai], 972; cînd‿ere̯án‿tî́nără, 972; ùmblá după míne, 975; [Obiceiuri la nuntă], 977; se speri̯ése dă șárpe̯, 978; i̯a a fuğít, 978.

859. PERIȘORU..979-985

bòrdé̯i̯u-m‿pămî́nt, 979; șî jucán̯‿cŭ pîčŭárîle̯ gŭále̯, 981; lî́nă, 982; făč^{e}á hóra̯, 983; făč^{e}án̯‿scaloi̯én^{i}, 983; căzú clóșca, 985.

860. GURBĂNEȘTI..986-997

a fuğí‿cái̯i cu míne̯, 986; i̯él i̯er^{e}á harabağíu̯, 987; ásta i̯e̯ la u^{m}‿mŭórt^{u}, 987; ásta fáčen‿dîm‿porc, 989; i̯-ar hí ^{i}ișítă fro trei̯ ínș^{i} înaínte, 991; víi̯e búnă̦, 991; [Pîinea ; mălaiul], 993; a pi̯erí‿grî́u șî nu s-ā făcút^{u}, 995; ne̯-an‿tras ű̦nu dă áltu, 995.

861. VÎLCELELE...997-loo5

nú‿ști^{i}àn‿dă‿dóctor, 997; cása, 999; mi s-a-necá‿băgátu, looo; cî́n^{i}epă, loo2; ^{g}ĭndáčĭ, loo3; a fost‿ŏdátă̦ ō...cápră, loo4.

862. PODU PITARULUI....................................loo5-lo19

grî́u, loo5; i̯érga lúp^{h}, loo8; u̯óile, lolo; cásă̦ dă gard, loll; [Obiceiuri la naștere], lol2; mormîntáre̯a, lol4; cî́nipa, lol4; nóo̦ rusălíi̯, lol5; ne̯-am înțelésără nᵘoi̯ amîndᵘói̯, 1016; pă gírlă veníte̜, 1017; [Nutreț pentru vite], 1018.

863. BORCEA..1020-1033

porúmbu, 1020; [Treieratul cu cai], 1022; mᵒrmîntáre̜, 1024; dă zi máre, 1026; [ᵁbiceiuri la sărbatori] 1027; cásili, 1028; ne̯-an‿dŭz‿la tămîi̯át, 1029; ca cănílli i̯erá, 1031; scaloíță, 1033.

864. SOHATU..1033-1044

să pune̯á porúmbu, 1033; i̯erán‿copíl mⁱic cîn‿vyine̯á hᵘoțʲ, 1035; lúpu, 1036; cu colíndu, 1037; sohátu, 1038; ⁿ‿no̯áptea dă ánu nou̯, 1038; i̯erᵉá hᵘoțʲ, 1039; i̯o am născú‿șî la de̯al únu, 1040; pórcu, 1041; sóțu mi̯eu̯, 1042; o pásăre, 1044.

865. ULMU..1045-1060

e̜rᵉá pásărⁱ múlte̜, 1046; șî a lu̯at árma fᵘocʲ, 1046; dă cîn‿cu lúḱi, 1047; cărûța mergấ șî‿ⁱo ã‿născút-o, 1048; nú m-apucá se̯ára la hᵘóră, 1050; să fʰî‿inițiát la pé̜ște̜, 1051; pî́i̯ne̯a, 1056; zdréḱa, 1060.

866. UNIREA..1061-1075

treerán‿cu cáⁱi, 1061; núnta, 1062; nu năște̯ám îm‿pat, 1063; cínipă, 1065; lúpu, 1066; an‿hărăní‿șî gîndáĉ, 1067; pîm‿bált-àsta, 1068; pᵘórcu, 1072; [Preparate din găină], 1074; lu̯ásĕră‿cása fᵘoc, 1074.

867. MÎNĂSTIREA......................................1075-1087

gríᵘu, 1075; ásta i̯éste al cíne̜pi, 1077; scaloi̯ánu, 1079; vine̯á lúpu, 1080; [Porcul], 1082; cínipă, 1084; lî́nă, 1085; a fost odátă un urs șî o vúlpe, 1086.

XX

868. GRĂDIȘTEA..1087-1102

la·hᵘórâ, 1087; să făĉá cuĉⁱ, 1090; să ǩinui̯á săráĉi pînă zicę̯á "ho", 1091; așá dă gręa̯ ĉe i̯era‿múŋca mai̯ náintę, 1093; ⁱèra‿ȟái̯tă dă luḱ, 1098; ḱiftíę, 1098; mę̯-a ĉerút căsătoríe, 1099; să nu-i̯ tornⁱ ápă îm‿pumnⁱ, 1100; úna și pi̯élę̯a, 1101.

869. ROSEȚI...1102-1110

îŋ‿lócu...porúmbŭlui̯ pungę̯áŋ‿grîᵘ, 1102; u̯órzu mai̯ mul‿sặ treẹrá...cu cái̯, 1103; [Obiceiuri la Anul nou], 1105; [Scaloian], 1106; călăvíili̯, 1106; fórma dĕ múŋcă la noi̯ aĉíga, 1107; píi̯nⁱe, 1109; [Inul], 1109; mămălíga, 1110.

870. ULMENI...1110-1120

a vruᵗ‿să mă mănînĉe, 1110; vía, 1112; pórcu, 1114; mᵘórt a fos‿pă lᵘoc, 1116; cînd a trăznítᶜ, 1119.

Indice tematic general al volumelor de Texte dialectale. Muntenia I, II, III 1121-1140

PRECIZARI INTRODUCTIVE

Volumul de faţă – elaborat în cadrul planului de cercetare al sectorului de *Dialectologie* al Institutului de Cercetări Etnologice şi Dialectologice – încheie seria de culegeri de texte din Muntenia, apărute în colecţia de publicaţii a Centrului de Cercetări Fonetice şi Dialectale, II, *Texte, glosare*.

Materialul lingvistic cuprins în lucrare a fost înregistrat, în vederea constituirii *Arhivei fonogramice a limbii române*, în 85 de localităţi situate în partea de sud a Munteniei (vezi harta localităţilor anchetate) şi transcris selectiv conform principiilor metodologice expuse în prefaţa la volumul I.

Culegerea textelor şi redactarea volumului au fost realizate în perioada 1967-1974. Datele referitoare la localităţi corespund situaţiei din perioada realizării volumului.

La elaborarea lucrării, în diferite faze, au mai participat, în afara autorilor, cercetătorii: Paul Lăzărescu, Margareta Manu, Eugenia Flintea.

Unele *Aspecte ale variaţiei lingvistice în graiurile munteneşti (pe baza datelor din Texte dialectale. Muntenia I-III)* au fost publicate de B.Cazacu, în "Studii şi cercetări lingvistice", 1976, nr.3, p.293-299.

Reproducerea grafică a textelor a fost realizată de Alexandrina Petrescu. Gheorghiţă Abălaşei şi Aurelian Lăzăroiu au asigurat condiţiile tehnice pentru efectuarea înregistrării şi transcrierii textelor.

Adresăm tuturor, şi pe această cale, viile noastre mulţumiri.

Autorii

TRANSCRIEREA FONETICĂ

Sistemul de transcriere fonetică utilizat în volumele de Texte dialectale. Muntenia are la bază sistemul Atlasului lingvistic român, căruia i s-au adus unele completări (vezi, mai jos, lista semnelor).

În scopul de a nota - fie şi în mod aproximativ - intonaţia, s-a recurs la unele inovaţii faţă de culegerile anterioare de texte dialectale româneşti. Astfel, s-a renunţat la semnele de punctuaţie: punct (.), virgulă (,) şi punct şi virgulă (;) (şi, în consecinţă, la literele majuscule), întrucît normele ortografice care reglementează folosirea acestor semne impun împărţirea fluxului vorbirii în grupuri semantico-sintactice care, de multe ori, nu coincid cu unităţile de intonaţie ale exprimării orale. Segmentarea textului s-a făcut cu ajutorul unui sistem de bare oblice: / şi // care nu au nici o semnificaţie din punctul de vedere al ortografiei tradiţionale[1].

Practica transcrierii textelor[2] a arătat că, pentru structurarea unui text în unităţi semantico-sintactice, variaţiile de înălţime ale intonaţiei sînt mai importante decît pauzele. O dovadă convingătoare în sprijinul acestei afirmaţii o constituie faptul că, în vorbirea allegro, fenomenele de sandhi pot apărea la limita dintre două propoziţii:

---

[1] Bare verticale sînt utilizate în locul semnelor de punctuaţie şi în transcrierea altor texte dialectale, romanice (mai cu seamă spaniole) sau slave. Cf. M.J.Canellada, El bable de Cabranes, Madrid, 1944; L.Rodriguez-Castellano, Aspectos del bable occidental, Oviedo, 1954; M.Alvar, El español hablado en Tenerife, Madrid, 1959; J.A.Fernandez, El habla de Sisterna, Madrid, 1960; G.Aub-Büscher, Le parler rural de Ranrupt (Bas-Rhin), Paris, 1962; D.N.Cardenas, El Español de Jalisco, Madrid, 1967.

[2] Din păcate, lucrările teoretice referitoare la această problemă lipsesc. Cf., totuşi, Sabina Teiuş, Delimitarea enunţurilor în graiurile dacoromâne, CL XVI, 1971, 1, p.109-120. Concluziile autoarei coincid numai parţial cu observaţiile noastre.

- s-a spălát/s-a-ŋkinád‿dă mîŋcát nu.a mîŋcát// (659)
- a veníd‿dóctor^{u} şi mi̯-a [k] a spuz‿zíĉe "i̯imedi$\overset{i}{o}$át" ĉe "ĉe [k] să ĉéreņ‿salváre̯a"// (745).

Ţinînd seama de această constatare, în texte au fost indicate limitele unităţilor de intonaţie (unităţi melodice), limite care nu coincid în mod necesar cu o pauză. Am notat cu două bare intonaţia caracteristică sfîrşitului unei comunicări, iar cu o singură bară, limita unui contur melodic non-terminal[3]. Barele marchează întotdeauna sfîrşitul unei unităţi de intonaţie[4].

Criteriul care a stat la baza delimitării unităţilor intonaţionale a fost impresia acustică subiectivă, indiferent de structura sintactică (şi semantică) a frazei.

Evident, în aprecierea unităţilor de intonaţie care asigură atît inteligibilitatea, cît şi relieful afectiv al unui text intervine, în oarecare măsură, subiectivitatea celui care transcrie. Practica verificării transcrierii de către un alt cercetător, precum şi exerciţiile făcute în grup au demonstrat însă că diferenţele în perceperea individuală a curbelor melodice, cu alte cuvinte în descifrarea intonaţiei, sînt surprinzător de mici.

Sistemul binar (limită terminală/limită non-terminală)

---

[3] După cum reiese din explicaţiile sumare ale autorilor, în textele transcrise de G.Aub-Büscher şi D.N.Cardenas barele notează intonaţia. Valoarea barelor în celelalte monografii citate mai sus nu este explicată.

[4] Procedeul nostru se deosebeşte, prin urmare, de cel utilizat de A.Lombard (La prononciation du roumain, Upsala, 1936) şi de E.Vasiliu (Fonologia limbii române, Bucureşti, 1965), care notează înălţimea relativă a silabelor.

XXIV

utilizat în transcrierea textelor simplifică, desigur, realitatea acustică[5]. El a fost, totuși, adoptat, din motive de ordin practic. Pentru a obține o notare mai nuanțată, s-a recurs la unele semne tradiționale de punctuație (care marchează, odată cu limita unității intonaționale, și caracterul ei): semn de întrebare (?), semn de exclamare (!) și două puncte (:). Specificăm că ultimul semn marchează o coborîre sensibilă a tonului, însoțită, de obicei, de o pauză; el are deci o valoare "muzicală" și nu apare în mod automat ori de cîte ori urmează vorbire directă, enumerare etc. Intonația "de suspensie", notată ortografic prin puncte de suspensie (...), a fost redată prin... //

Am notat cu trei puncte (...) pauzele perceptibile făcute de vorbitor. Aceste pauze nu sînt neapărat legate de schimbările liniei melodice; ele pot fi determinate de o ezitare a informatorului sau pot fi, pur și simplu, pauze de respirație:

- și i̯erá čé fel dă flor^{i} ?...i̯erá r^{u}óșî/i̯ęrẹá... albástre/i̯ęrẹá...așá i̯ęrẹá flórilẹ-atúnĉa/dă...făcúte...ca ũ‿fel dă pí̃ză (659)

- dómle/nẹ-an‿dus/cúm bunǘ̯ará...vro pátru zî́lẹ-ã‿șăzút pĩ‿u̯oráș/ (658).

Un alt mijloc grafic utilizat pentru redarea intonației este accentul. Silaba accentuată din cuvintele polisilabice și, uneori, dintr-un grup de cuvinte care formează din punct de vedere accentual o singură unitate a fost notată cu accent ascuțit (ˊ):

---

[5] M.Alvar, op.cit. și L.Rodriguez-Castellano, op.cit., utilizează trei semne: una, două și trei bare verticale; sistemul lui D.N.Cárdenas, op.cit., cuprinde semne pentru cinci nuanțe, insuficient de clar definite însă.

- tréi̯‿pàtru zíle.

Accentul secundar al cuvintelor polisilabice, redat prin accent grav (ˋ), a fost notat și atunci cînd apare accidental, ca o formă a reliefării afective:

- cumpărắm bòmbo̯áne/còrnuléțe ĉe putén̯‿să fáĉem (664).

Accentul de intensitate, notat cu două accente ascuțite (˝), marchează o silabă pronunțată cu un accent dinamic, energic, avînd de multe ori valoare stilistică:

- a rămáz‿máma cu copíi̯ și i̯ő am foz‿a̋ mai̯ máre (659)
- i̯o m-an̯‿căsătorí‿dă dőoză̋și̯u̯őb‿dă a̋nʲ (659).

Dăm mai jos, în ordine alfabetică, lista semnelor întrebuințate în transcrierea fonetică a textelor. După semnul egalității, indicăm, pentru semnele folosite de noi, corespondetul cel mai apropiat în sistemul de transcriere al ASOCIAȚIEI FONETICE INTERNAȚIONALE, publicat de D.Jones în Lautzeichen und ihre Anwendung in verschiedenen Sprachgebieten (Berlin, 1928, p.18-27).

a (cea mai deschisă vocală din seria centrală: a ... ă ... î)
în munt. cap = între a și ɑ

å (cea mai deschisă vocală din seria posterioară: å ... o ... u)
în istrorom. cåp = ɒ

ą̊ (a cu nuanță posterioară)
în băn. cą̊p = ɑ

ä (cea mai deschisă vocală din seria anterioară: ä ... e ... i)
în bucov. päĺe "piele" = æ

ą (a cu nuanță anterioară)
în munt. stęą "stea" = a

XXVI

ă (vocală cu deschidere mijlocie din seria centrală)

în munt. păr = ə

â (vocală din seria centrală, între ă şi î, mai aproape de î)

în mold. cásâ = între ə şi ɨ

b (oclusivă bilabială sonoră, corespunzînd surdei p)

în munt. bun = b

c (oclusivă velară surdă, corespunzînd sonorei g)

în munt. corb; semn întrebuinţat înaintea vocalelor a, ă, â, î, o, ö, u, ü, înaintea consoanelor sau la sfîrşitul cuvintelor = k

ĉ (africată alveolo-palatală surdă, al cărei element fricativ este un ŝ, corespunzînd sonorei ĝ)

în munt. ĉáră "ceară" = între tɕ şi tʃ

ć (africată alveolo-palatală surdă, al cărei element fricativ este un ś, corespunzînd sonorei đ́)

în băn. fráće "frate" = tɕ

č (africată palato-alveolară surdă al cărei element fricativ este un ş, corespunzînd sonorei ǧ)

în maram. čăr "cer" = tʃ

ĉ̌ (africată palato-alveolară surdă, între ĉ şi č, corespunzînd sonorei ĝ̌)

în maram. ĉ̌ĕr "cer" = între tɕ şi tʃ, mai aproape de tʃ

d (oclusivă dentală sonoră, corespunzînd surdei t)

în munt. dar = d

ď (oclusivă dentală sonoră puţin palatalizată, corespunzînd surdei ť)

în mold. únďe "unde" = între d şi ȡ

d′ (oclusivă palato-alveolară sonoră, corespunzînd surdei t′)
în mold. d′in "din" = între ȡ şi ɟ

d″ (oclusivă palatală sonoră, între d′ şi ǵ, corespunzînd surdei t″)
în trans. d″in "din" = ɟ

ḑ (africată dentală sonoră, corespunzînd surdei ţ)
în mold. ḑîc "zic" = dz

đ (africată alveolo-palatală sonoră, al cărei element fricativ este un ź, corespunzînd surdei ć)
în băn. đes "des" = dʑ

e (vocală cu deschidere mijlocie din seria anterioară)
în munt. vez^{i} "vezi" = e

ĕ (vocală centrală cu nuanţă anterioară, între ă şi e)
în băn. fáśĕ "face" = între ə şi e

f (fricativă labio-dentală surdă, corespunzînd sonorei v)
în munt. fîn = f

g (oclusivă velară sonoră, corespunzînd surdei c, k)
în munt. gol = g

ĝ (africată alveolo-palatală sonoră, al cărei element fricativ este un ẑ, corespunzînd surdei ĉ)
în munt. ĝer "ger" = între dʑ şi dʒ

ǧ (africată palato-alveolară sonoră, al cărei element fricativ este un j, corespunzînd surdei č)
în maram. ǧăr "ger" = dʒ

ĝ̌ (africată palato-alveolară sonoră, între ĝ şi ǧ, corespunzînd surdei ĉ̌)
în maram. ĝ̌ĕr "ger" între dʑ şi dʒ , mai aproape de dʒ

ǵ (oclusivă palatală sonoră, corespunzînd surdei ḱ)
în munt. ǵem "ghem" = gʲ

ɣ (fricativă velară sonoră, corespunzînd surdei χ)
în istrorom. ɣúră "gură" = g

h (fricativă laringală surdă, corespunzînd sonorei ḫ)
în trans. hái̯nă "haină" = h

ḫ (fricativă laringală sonoră, corespunzînd surdei h)
în trans. hóḫot = ɦ

h́ (fricativă palatală surdă, corespunzînd sonorei y)
în munt. h́ir "fir" = ç

χ (fricativă velară surdă, corespunzînd sonorei ɣ)
în munt. χái̯nă "haină" = χ

i (vocala cea mai închisă din seria anterioară)
în munt. fir = i

î (vocala cea mai închisă din seria centrală)
în munt. cînd = ɨ

î (vocală centrală cu nuanță anterioară, între i și î)
în trans. rîu̯ "rîu" = ɪ

j (fricativă palato-alveolară sonoră, corespunzînd surdei ș)
în trans. jar = ʒ

ǰ (j puțin muiat, corespunzînd surdei ș̌)
în olt. ǰunǵ "junghi" = între ʒ și ʑ mai aproape de ʒ

j́ (j muiat, corespunzînd surdei ș́)
în munt. j́ug = între ʒ și ʑ

k (oclusivă velară surdă, identică cu c. Semnul se întrebuințează numai înaintea lui e și i) în băn. kip "chip" = k

ǩ (oclusivă velară surdă puțin palatalizată)
în munt. ǩip "chip" = între k și ķ

ḱ (oclusivă palatală surdă, corespunzînd sonorei ǵ)
în mold. ḱišór "picior" = ķ

l (laterală alveolară)
în munt. pălăríi̯e "pălărie" = l

ľ (l puțin palatalizat)
în trans. i̯éľĕ "ele" = ļ

ĺ (laterală palatală)
în arom. h́íĺu "fiu" = ʎ

ł (laterală velară)
în maram. cał "cal" = ɫ

m (oclusivă nazală bilabială)
în munt. másă = m

m̟ (nazală labio-dentală cu ocluziune incompletă, înainte de f, v)
în munt. îm̟vắț "învăț" = ɱ

n (oclusivă nazală dentală)
în munt. mínă = n

ň (oclusivă nazală dentală puțin palatalizată)
în mold. píňi̯ "pîine" = ņ

ń (oclusivă nazală palatală)
în mold. ńel "miel" = ɲ

n̟ (nazală dentală cu ocluziune incompletă, înainte de fricative și lichide)
în munt. în̟șír "înșir"

xxx

ṇ (nazală dentală slăbită, urmată de oclusive)
în trans. múṇte "munte".

ŋ (oclusivă nazala velară, urmată de c (k), ḱ, g, ǵ)
în munt. î́ŋcă "încă" = ŋ

o (vocală cu deschidere mijlocie din seria posterioară)
în munt. pot = o

ŏ (vocală centrală cu nuanță posterioară, între o și ă)
în munt. fŏi̯ínă "făina" = între o și ɵ

ö (vocală anterioară labială, cu deschidere mijlocie, cu nuanță închisă)
în magh. cör "cerc" = ø

p (oclusivă bilabiala surdă, corespunzînd sonorei b)
în munt. pas = p

r (vibrantă apicală alveolară)
în munt. car = r

ř (r apical puțin muiat)
în olt. třéĉe "trece" între r și ŗ

ŕ (r apical muiat)
în trans. îm̟vățătóŕ "învățător" = ŗ

ʳ (vibranta bilabială)
în interjecția munt. t$\overset{r}{p}$ cu care se opresc caii

s (fricativă dentală surdă, corespunzînd sonorei z)
în munt. sóră = s

ś (fricativă alveolo-palatală surdă, muiată, corespunzînd sonorei ź)
în băn. fáśe "face" = ɕ

ŝ	(fricativă alveolo-palatală surdă, aproape identică cu ś, dar cu o articulaţie puţin posterioară, corespunzînd sonorei ẑ) în mold. fáŝi "face" = ɕ
ş	(fricativă palato-alveolară surdă, corespunzînd sonorei j) în mold. şî "şi" = ʃ
ş̌	(ş puţin muiat, corespunzînd sonorei ǰ) în olt. aş̌áză "aşază" = între ʃ şi ɕ , mai aproape de ʃ
ş́	(ş muiat, corespunzînd sonorei j́) în munt. aş́á "aşa" = între ʃ şi ɕ
t	(oclusivă dentală surdă, corespunzînd sonorei d) în munt. tátă = t
ť	(oclusivă dentală surdă puţin palatalizată, corespunzînd sonorei ď) în mold. múnťe "munte" = ƫ
t́	(oclusivă palato-alveolară surdă, corespunzînd sonorei d́) în trans. frát́e "frate" = între ƫ şi c
t̋	(oclusivă palatală surdă, între t́ şi ḱ) în trans. frát̋e "frate" = c
ţ	(africată dentală surdă, corespunzînd sonorei ḑ) în munt. ţin = ts
u	(vocala cea mai închisă din seria posterioară) în munt. bun = u
û	(vocală centrală cu nuanţă posterioară, între î şi u) în olt. dûpă "după" = între ɨ şi u

XXXII

ü (vocală anterioară, labializată, închisă)
în magh. fül "ureche" = y

v (fricativă labio-dentală sonoră, corespunzînd surdei f)
în munt. váră = v

w (fricativă bilabială sonoră)
în ucrain. (la huţuli) wodá "apă" = w

y (fricativă palatală sonoră, corespunzînd surdei h́)
în trans. yérme "vierme" = j (fricativ)

z (fricativă dentală sonoră, corespunzînd surdei s)
în munt. zac = z

ź (fricativă alveolo-palatală sonoră, muiată, corespunzînd surdei ś)
în băn. źánă "geană" = ʑ

ẑ (fricativă alveolo-palatală sonoră, aproape identică cu ź dar cu o articulaţie puţin posterioară, corespunzînd surdei ŝ)
în mold. ẑánă "geană" = ʒ

Semne diacritice

~ (deasupra vocalelor) nazalitate: õ = õ
ᵕ (deasupra vocalelor) seminazalitate: ŏ
ˏ (sub vocale sau consoane sonore) asurzire: i̗, r̗ = i̥, r̥
ˏ (sub vocale sau consoane sonore) sonoritate redusă: ă̗
. (sub vocale) închidere: ạ, ẹ, ọ
̜ (sub vocale) deschidere: i̜, e̜, o̜
̜̜ (sub vocale) deschidere mai mare: e̜̜
̨ (sub vocale) semideschidere: ę, ǫ

ʾ (înaintea vocalelor, uneori şi după ele) oclusivă glotală (coup de glotte); ʾe = ʔe

ʿ (după oclusive) arată o explozie mai puternică: olt. pat̔

̥ (sub consoane) consoană silabică: n̥ = n̩

̯ (sub vocale) arată că vocala constituie elementul consonantic al unui diftong: u̯ în dau̯ = ŭ

͡ (deasupra vocalelor) arată că două vocale formează un diftong cu elemente egale: trans. to͡áte

ˊ (deasupra unei vocale sau a unui diftong) accent principal: véde, tú͡ate = ˈvede, ˈtu͡ate

ˋ (deasupra unei vocale) accent secundar: sắnătáte = ˌsanaˈtate.

˝ (deasupra unei vocale) accent dinamic mai puternic, mai ales în fraze: nű vre̯au̯

¯ (deasupra unei vocale, lichide, nazale sau fricative) lungime: ō, r̄, s̄ = o:, r:, s:

< (deasupra unei vocale) scurtime: $\overset{<}{u}$ în d$\overset{<}{u}$pă

$\overset{z}{s}$, $\overset{\hat{s}}{\check{c}}$ etc. arată nuanţe consonantice intermediare

$^{i,u,ă,\acute{h}}$ etc. (la umărul literei alăturate) arată sunete slab perceptibile

(i, (u, (ă etc. arată sunete şi mai slab perceptibile

(i, (u, (ă etc. arată sunete extrem de slab perceptibile

Alte semne

- se întrebuinţează ca în ortografia oficială: dă-tĕ́ la dri̯ápta, n-a văzút.

—	sub litere sau cuvinte, arată că anchetatorul a auzit bine sunetele sau cuvintele subliniate, deşi acestea par neobişnuite.
〰	arată că anchetatorul n-a auzit bine sunetele astfel subliniate.
◡	leagă două cuvinte care formează un singur grup fonetic: sai̯‿ĩ‿sus "sai în sus".
...	marchează o pauză făcută de informator în vorbire.
/	marchează limita unei unităţi melodice cu intonaţie non-terminală.
//	marchează limita unei unităţi melodice cu intonaţie terminală.
:	marchează limita unei unităţi melodice care precedă un dialog sau o enumerare etc.
...//	marchează limita unei unităţi melodice cu intonaţie "de suspensie".
?	notează intonaţia interogativă a unei unităţi melodice.
!	notează intonaţia exclamativă.
" "	încadrează pasaje de vorbire directă.
« »	încadrează pasaje de vorbire directă citate în cadrul altei vorbiri directe.
[...]	indică omiterea, în transcriere, a unui fragment.
[ ]	încadrează intervenţiile anchetatorului sau ale altor persoane care asistă la înregistrare, precum şi titlurile neredate în transcriere fonetică.
[k]	arată că informatorul s-a corectat.

[ε]	arată o ezitare a informatorului.
[?]	(după un cuvînt) arată că anchetatorul se îndoieşte de exactitatea formei înregistrate.
[r]	indică repetarea de către informator a unui fragment sau a unei forme.
[!]	arată că informatorul rîde.

MUNTENIA III
HARTA LOCALITĂȚILOR ANCHETATE PENTRU AFLR

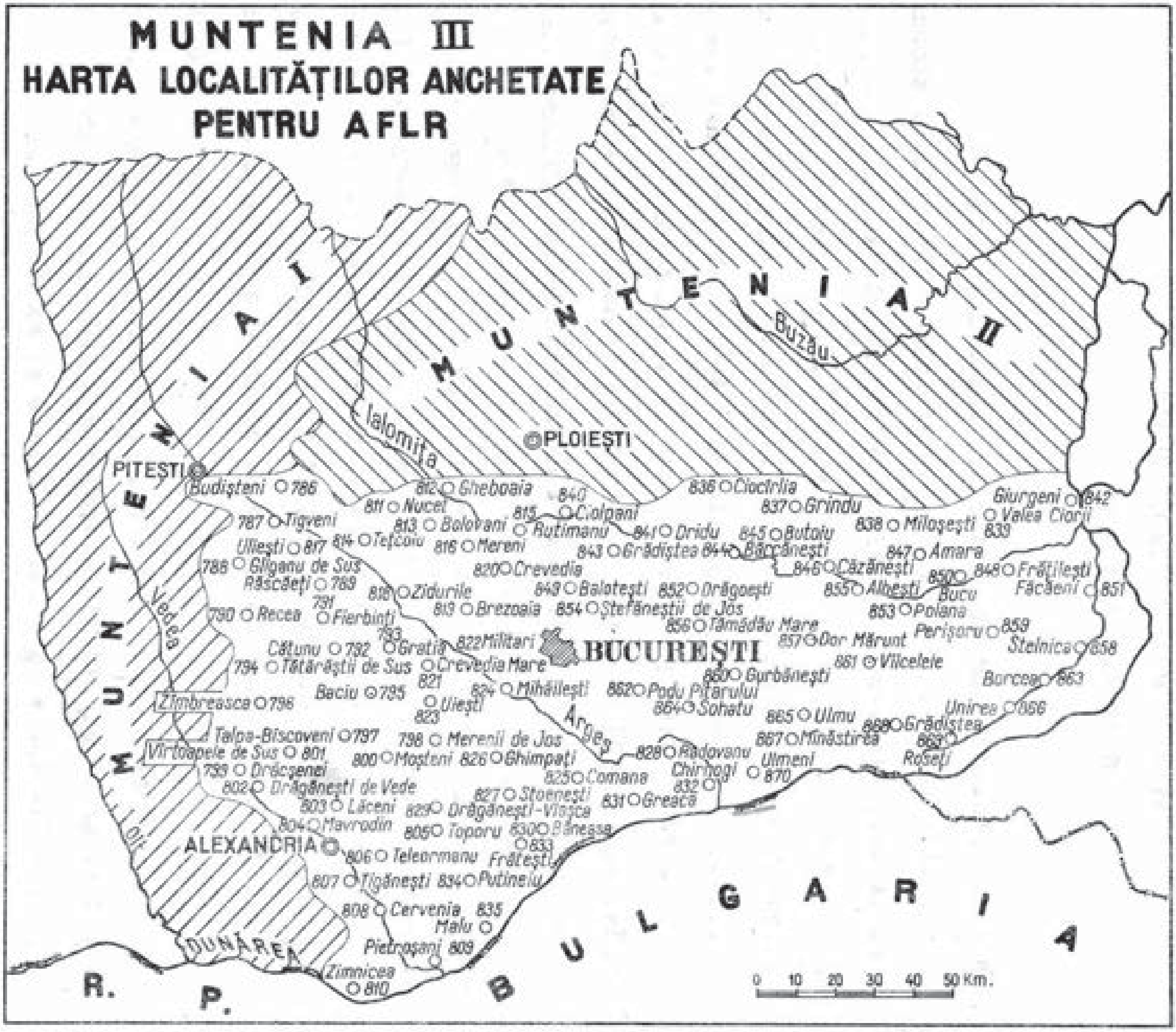
MUNTENIA I
MUNTENIA II
MUNTENIA
PITEȘTI
PLOIEȘTI
BUCUREȘTI
ALEXANDRIA
Ialomița
Buzău
Argeș
Vedea
Olt
DUNĂREA
R. P. BULGARIA
Budișteni 786
787 Tigveni
Uliești 817
788 Gliganu de Sus
Râscăeți 789
790 Recea
791 Fierbinți
Cătunu 792
794 Tătăreștii de Sus
Baciu 795
Zimbreasca 796
Talpa-Bîscoveni 797
Vîrtoapele de Sus 801
799 Drăcșenei
802 Drăgănești de Vede
803 Lăceni
804 Mavrodin
806 Teleormanu
807 Țigănești
808 Cervenia
Pietroșani 809
Zimnicea 810
811 Nucet
812 Gheboaia
813 Bolovani
814 Tețcoiu
815 Rutimanu
816 Mereni
818 Zidurile
819 Brezoaia
820 Crevedia
821 Crevedia Mare
822 Militari
793 Gratia
823 Uiești
824 Mihăilești
798 Merenii de Jos
800 Moșteni
826 Ghimpați
825 Comana
827 Stoenești
829 Drăgănești-Vlașca
805 Toporu
830 Băneasa
833 Frătești
834 Putineiu
835 Malu
828 Radovanu
Chirnogi 832
831 Greaca
836 Ciocîrlia
837 Grindu
838 Miloșești
Giurgeni 842
Valea Ciorii 839
840 Ciolpani
841 Dridu
843 Grădiștea
844 Bărcănești
845 Butoiu
846 Căzănești
847 Amara
848 Frățilești
Făcăeni 851
849 Balotești
850 Bucu
852 Drăgoești
853 Polana
854 Ștefăneștii de Jos
855 Albești
856 Tămădău Mare
857 Dor Mărunt
Perișoru 859
Stelnica 858
860 Gurbănești
861 Vîlcelele
862 Podu Pitarului
864 Sohatu
865 Ulmu
867 Mînăstirea
868 Grădiștea
869 Roseți
Ulmeni 870
Unirea 866
Borcea 863
0 10 20 30 40 50 Km.

LISTA LOCALITĂȚILOR ANCHETATE
ȘI A INFORMATORILOR

În cele ce urmează prezentăm, în mod succint, unele date asupra localităților anchetate (poziție geografică, distanțe de centre urbane sau industriale, mijloace de comunicație, stare economică, ocupații etc.), care constituie factori extralingvistici determinanți pentru înțelegerea și interpretarea textelor culese. Menționăm faptul că localitățile anchetate pentru acest volum sînt situate în zonă de cîmpie; toate sînt colectivizate. Date mai amănunțite vor fi publicate în Noul Atlas lingvistic român pe regiuni. Muntenia și Dobrogea.

Toate informațiile despre localități și informatori trebuie raportate la data culegerii (indicată în texte după numărul cartografic și numele localității). Atunci cînd după numele subiectului anchetat nu apar alte informații, în afară de vîrstă și școală, se va înțelege că informatorul are ocupația de agricultor și nu a părăsit localitatea decît în mod ocazional, pentru scurtă durată.

786. BUDIȘTENI, com.Leordeni, jud.Argeș. Sat de deal, așezat în stînga vechii șosele București-Pitești, la 3o km de Pitești și la cca. 2o km de Găești. Satul este electrificat. Ocupații: pomicultură, viticultură și puțină agricultură. Mare parte dintre bărbații de vîrstă medie și tinerii lucrează la sondele din imediata apropiere a satului.

Vilău T.Gheorghe [VIII], 6o de ani; nu a urmat la școală; s-a ocupat, cîtva timp, cu cărăușia, făcînd drumuri numai în apropierea localității; deplasări, în timpul stagiului militar, la București (a fost ordonanță); soția este din Leordeni, localitate imediat învecinată; dintre cei trei fii, unul lucrează la Găești și unul este ceferist. Informator NALR. Excelent povestitor, spontan și comunicativ.

Fîntîneru T. Maria [VII], 67 de ani; nu a urmat la școală; soacra informatoarei Fîntîneru Ioana. Spontană și vorbăreață, participă afectiv la cele povestite.

Lecșoi D. Maria [V], 34 de ani; 2 clase.

Fîntîneru Ioana [III], 23 de ani; 4 clase; este născută în Leordeni, la hotarul cu satul Budișteni; nora informatoarei Fîntîneru Maria. Degajată și spontană.

787. TIGVENI, com. Rătești, jud.Argeș. Sat de cîmpie, așezat la 2 km de autostrada București-Pitești, aproximativ la 22 km de Pitești și 15 km de Găești. Ocupații: agricultură și puțin grădinărit. Satul are un IAS unde lucrează și țărani din satele vecine. O parte din tineri lucrează la Pitești și la Cîmpulung, unde fac naveta zilnic sau săptămînal.

Dumitra Badea, poreclit Badea Purcea [VIII], 82 de ani; 2 clase; deplasări, în timpul primului război mondial, în Transilvania și Moldova și, ocazional, în comuna Ileanda, jud. Bistrița-Năsăud, unde are un fiu căsătorit. Dicțiune excelentă, povestește cu evidentă plăcere.

Eremia Ioana [VII], 63 de ani; nu a urmat la școală; a locuit timp de un an la București, la vîrsta de 14 ani;dintre cei șase copii, unul este stabilit la Pitești. Însoțește povestirea cu numeroase gesturi.

Gheorghe Matei [VI], 4o de ani; 7 clase. Grăbit, suspicios.

Matei Niculina [V], 36 de ani; 4 clase. Expeditivă.

788. GLIGANU DE SUS, com. Rociu, jud. Argeş. Sat de cîmpie, aşezat la cca 25 km sud-est de Piteşti. Mai demult a fost comună independentă. Sat în curs de electrificare. Ocupaţii: agricultura. Mulţi bărbaţi tineri şi de vîrstă medie lucrează la Piteşti, unde fac naveta zilnic.

Trandafir E. Ion, poreclit Sulă [VIII], 67 de ani; nu a urmat la şcoală; are un singur băiat, stabilit la Bucureşti, muncitor la ICAB. Informator NALR.

Gheorghe R.Ioana [VII], 65 de ani; nu a urmat la şcoală; are un fiu stabilit la Bucureşti.

Cristescu M.Alexandru [VI], 36 de ani; 4 clase; are o fată care a urmat o şcoală tehnică de marochinărie la Piteşti.

Cristea Voica, zisă Bina [V] , 44 de ani; 7 clase; are un băiat tehnician auto şi o fată elevă la o şcoală tehnică din Piteşti.

789. RĂSCĂEŢI, com. Vişina, jud. Dîmboviţa. Sat de cîmpie, aşezat în sudul judeţului, la 15 km de Găeşti; în vechea împărţire administrativă a făcut parte din judeţul Argeş. Comuna are un liceu. Satul este în curs de electrificare. Ocupaţii: agricultura. Unii locuitori lucrează, în timpul verii, la IAS-Ştefăneşti, alţii la sondele din jur, iar cei mai tineri sînt angajaţi la Găeşti.

Din Tudor [VIII], 68 de ani;4 clase; dintre cei trei copii, unul este stabilit la Bucureşti. Informator NALR.

Mazilescu D. Maria [VII], 69 de ani; nu a urmat la şcoală;

soțul este din satul Vișina, situat la 4 km.

Pănescu M. Maria [V], 4o de ani; 1 clasă.

Stănculescu C.Nicolae [II], 12 ani; elev în clasa a V-a.

79o. RECEA DE SUS, com.Recea, jud.Argeș. Sat de cîmpie, așezat în sudul județului, pe șoseaua Pitești-Alexandria, la 42 km de Pitești și 7o km de Alexandria. Este reședință a comunei Recea. Electrificat de curînd. Ocupații: agricultura. Tinerii și bărbații de vîrstă medie lucrează pe șantiere la Pitești, făcînd naveta săptămînal.

Manolache B.Anghel [VIII], 67 de ani; 5 clase; a făcut deplasări în timpul stagiului militar și a locuit o lună de zile la București.

Chițescu M. Ioana [VII], 77 de ani; nu a urmat la școală; soțul a murit în timpul primului război mondial.

Rădulescu M. Zamfir [VI], 39 de ani, 7 clase; a urmat un curs de viticultură în sat; deplasări, în timpul stagiului militar, în Transilvania, și altele, ocazionale, la Pitești, Costești, București.

Treapăt M.Floarea [I], 11 ani; elevă în clasa a IV-a.

791. FIERBINȚI, com. Șelaru, jud. Dîmbovița. Sat de cîmpie, așezat în sudul județului, la 28 km de Găești, pe șosea neasfaltată. Mai demult a fost comună independentă. Sat electrificat. Ocupații: agricultura. Deși sînt multe sonde chiar pe terenul satului, localnicii nu lucrează la acestea, ci în alte părți, pe șantiere, iar unii la Găești.

Dragnea V. Ion, poreclit Cioace [VIII], 69 de ani; 5 clase. Informator NALR.

Pădureanu Nastasia [VII], 77 de ani; nu a urmat la şcoală; soţul a lucrat, ca om de servici, la Consiliul popular al comunei. Bună povestitoare.

Dragnea N.Alexandra [V], 38 de ani; 6 clase; are un băiat, elev în clasa a XII-a la liceul din comuna Vişina.

792. CĂTUNU, com.Poeni, jud. Teleorman. Sat de cîmpie, aşezat la 22 km nord-vest de Videle. Satul este parţial electrificat. Ocupaţii: agricultura; bărbaţii lucrează şi la sondele din împrejurimile satului sau pe şantier la Videle, unde fac naveta zilnic.

Voicu C.Marin [VIII], 65 de ani; 1 clasă; dintre cei cinci copii, doi locuiesc şi lucrează, ca muncitori, la Bucureşti; tatăl informatorului Voicu M.Petre. Informator NALR.

Marinică Drăguţa [VII], 7o de ani; nu a urmat la şcoală; în tinereţe soţul a fost, cîţiva ani, proprietar de cîrciumă în sat. Bună povestitoare.

Voicu M.Petre [VI], 42 de ani; 6 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, în Transilvania; are un băiat, elev la o şcoală profesională din Bucureşti; fiul informatorului Voicu C. Marin.

793. GRATIA, jud.Teleorman. Sat mare de cîmpie (aproximativ 6.ooo de locuitori), aşezat în nord-vestul judeţului, la cca 55 km de Bucureşti şi 27 km de Videle. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Electrificat. Ocupaţii: agricultura şi grădinăritul. Bărbaţii lucrează la sondele de petrol din zonă sau pe şantiere la Bucureşti.

Sandu A.Toma zis Toma al lui Lizache [VIII], 68 de ani, 5 clase; deplasări, cu marfă, în zona de munte şi în satele

XLI

de pe malul Dunării; dintre cei trei copii, o fată locuieşte la Bucureşti; soţul informatoarei Sandu Elena. Informator NALR.

Sandu Elena [VII], 69 de ani; nu a urmat la şcoală; deplasări ocazionale în localităţile apropiate: Videle, Bolintinu, Crevedia; soţia informatorului Sandu A.Toma.

Dilă B.Stelica [V] , 42 de ani, 3 clase; soţul este muncitor la o fabrică de porţelan în Bucureşti; are un băiat elev la liceu.

794. TĂTĂRĂŞTII DE SUS, jud. Teleorman. Sat de cîmpie, aşezat pe şoseaua Piteşti-Alexandria, la 65 km de Piteşti şi 53 de Alexandria pe rîul Teleorman. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Este electrificat. Ocupaţii: agricultură şi puţin grădinărit. Bărbaţii de vîrstă medie şi tinerii lucrează la Piteşti sau la Bucureşti pe şantiere, de unde vin acasă săptămînal.

Burcea H.Ion, poreclit Ion al Giumbii [VIII], 63 de ani; 4 clase. Informator NALR. Bun povestitor, cu un debit verbal foarte rapid.

Stăncilă Smaranda [VII], 67 de ani; 2 clase; mama informatoarei Duţă Filofteia.

Duţă Filofteia [V], 42 de ani; 4 clase; soţul lucrează, ca muncitor tîmplar, la Bucureşti şi face navetă săptămînal; fiica informatoarei Stăncilă Smaranda. Foarte bună cunoscătoare a obiceiurilor locale.

Vîlcu I.Niculina [III], 19 ani; 8 clase; soţul este sudor la Colibaşi şi face naveta săptămînal.

XLII

795. BACIU, com. Blejeşti, jud.Teleorman. Sat de cîmpie, aşezat la 12 km nord de Videle. Este electrificat. Ocupaţii: agricultura. Bărbaţii lucrează la sondele din zonă sau la Videle, de unde vin acasă zilnic.

Spînu Dumitru [VIII b], 64 de ani; 5 clase; soţul informatoarei Spînu Irina. Informator NALR.

Spînu Irina [VII], 63 de ani; nu a urmat la şcoală; soţia informatorului Spînu Dumitru.

Surugiu Stelică [VI b], 37 de ani; 4 clase; a fost cioban cîţiva ani; soţul informatoarei Surugiu Maria.

Surugiu Maria [V], 33 de ani; 4 clase; soţia informatorului Surugiu Stelică.

796. ZÎMBREASCA, jud. Teleorman. Sat de cîmpie, relativ mare (3500 locuitori), aşezat la 25 km nord de Roşiorii de Vede şi 48 km de Alexandria. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Are un IAS unde lucrează şi ţărani din satele învecinate. Electrificat. Ocupaţii: agricultura. Bărbaţii lucrează şi la CFR prin diferite părţi ale ţării sau la Combinatul de negru de fum de la Piteşti.

Popescu M.Stan (Stănică) [VIII a], 66 de ani; 5 clase; tatăl era născut în satul Surduleşti, (a venit de copil în Zîmbreasca, împreună cu fratele său mai mare, numit preot în sat; a muncit toată viaţa ca argat al fratelui său); dintre cei doi copii, unul lucrează la o întreprindere de construcţii în Piteşti. Informatorul este conştient de faptul că e înregistrat, de aceea, în timpul înregistrării, evită unele particularităţi dialectale (de ex. palatalizarea labialelor), prezente în vorbirea sa obişnuită.

Gheorghe M.Aristița [VII], 62 de ani; nu a urmat la școală; deplasări ocazionale la Pitești, Alexandria, Roșiorii de Vede, București; soția informatorului anchetat pentru NALR.

Croitoru I.Alexandra (Lisandra) [V] , 43 de ani; 2 clase. Este foarte grăbită și circumspectă.

797. TALPA-BÎSCOVENI, com. Talpa, jud. Teleorman. Sat de cîmpie, așezat pe șoseaua județeană Alexandria-Negreni, la 3o km de Alexandria. Satul este electrificat parțial. Ocupații: agricultura. Bărbații de vîrstă medie și cei tineri lucrează la sondele din raza satului, pe șantiere la Videle sau chiar la București, de unde vin acasă săptămînal sau la două săptămîni.

Dumitrache Anton,poreclit Iedu [VIII], 76 de ani; 5 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, în Moldova; dintre cei cinci copii, o fată locuiește la Cosmești, comună apropiată.

Tudor Tudora [V] , 39 de ani; 4 clase; deplasări ocazionale la București și în alte localități; soțul a urmat o școală de mecanici agricoli la Alexandria și este tractorist la Ciuperceni, comuna Cosmești.

Voicu M.Ilie [II], 11 ani; elev în clasa a IV-a; mama informatorului este din Valea Poștei, com. Scurtu, la cca 8 km de Talpa.

798. MERENII DE JOS,com.Mereni,jud.Teleorman.Sat de cîmpie așezat în vestul județului, la 14 km sud de șoseaua București-Alexandria (din localitatea Crovu), cam la 6o km de București. Este reședință a comunei Mereni. Satul este electrificat. Are o fermă agricolă la care lucrează și locuitori ai satelor

vecine. Ocupații: agricultura. Tinerii lucrează la București sau la Videle, unde fac naveta zilnic sau săptămînal.

Gheorghe Maria [VII], 77 de ani; nu a urmat la școală; dintre cei trei copii, doi s-au stabilit la București.

Jarcă D. Petrache [VI], 42 de ani; 4 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, în Moldova și Transilvania; tatăl informatorului Jarcă P.Ilie.

Cîrnu Vasilica [V] , 44 de ani, 6 clase; lucrează, de cinci luni, ca vînzătoare la chioșcul de zarzavaturi din sat; a urmat o școală de partid, timp de două luni, la Băneasa, lîngă București; fiul a absolvit o școală de electricieni în București.

Jarcă P.Ilie [II], 13 ani; elev în clasa a VI-a; a fost într-o excursie prin țară (Sibiu, Deva, Drobeta-Turnu-Severin, Craiova); fiul informatorului Jarcă D.Petrache.

799. DRĂCȘENEI, jud.Teleorman. Sat de cîmpie, așezat pe linia ferată Roșiorii de Vede-Costești, la 14 km de Roșiori. În sat este haltă CFR. Este reședință a comunei cu același nume. Electrificat. Ocupații: agricultura. Tinerii lucreaza la Roșiori sau la București.

Gavrilă D. Licheria [VII], 76 de ani; 4 clase.

Băceanu Gheorghe [VI], 36 de ani; 4 clase; nu a efectuat stagiul militar; soția este din Cucuieți, sat la cca 5 km de Drăcșenei.

Tecuceanu Elena [V] , 4o de ani; 7 clase; are doi copii: un băiat care efectuează stagiul militar și o fată, muncitoare la București.

8oo. MOŞTENI, jud.Teleorman. Sat de cîmpie, aşezat pe rîul Cîlniştea, la 12 km de Drăgăneşti-Vlaşca şi la cca 3o km de Alexandria, pe şoseaua Drăgăneşti-Videle. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume; vechiul nume al comunei a fost Flămînda. Este electrificat. Ocupaţii: agricultura. În general oamenii nu pleacă din sat să lucreze în alte părţi; unii tineri lucreaza la CFR la Videle sau la COMLEMN-Videle.

Beşleagă Alexandru [VII], 76 de ani; 1 clasă; deplasări exclusiv în timpul stagiului militar.

Gudana Mărgărita [VII], 78 de ani; nu a urmat la şcoală.

Gudana P.Victor [VI], 43 de ani; 5 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, în Muntenia; soţul informatoarei Gudana Alexandrina.

Gudana Alexandrina [V], 41 de ani; 5 clase; soţia informatorului Gudana P.Victor.

Gogolan Aurelian [IV], 18 ani; 8 clase.

Zamfir Gh . Ioana [I b], 12 ani; elevă în clasa a V-a.

8ol. VÎRTOAPELE DE SUS, com.Vîrtoape, jud.Teleorman. Sat de cîmpie, aşezat la jumătatea distanţei dintre Videle şi Roşiorii de Vede, şi cam la 4 km de calea ferată Bucureşti-Roşiorii de Vede. Este reşedinţă a comunei Vîrtoape. Sat electrificat. Ocupaţii: agricultură, grădinărit. Locuitorii satului nu pleacă, în general, să lucreze în alte părţi. Puţini lucrează la Bucureşti.

Baicu R.Ilie [VIII], 65 de ani; 2 clase; soţia este din Gărăgău, sat al comunei Vîrtoape , aşezat la 3 km. Informator NALR.

Lazăr I.Maria [VII], 75 de ani; nu a urmat la şcoală; are un băiat care lucrează la uzinele "Vulcan" din Bucureşti. Este puţin inhibată de intervenţiile dese ale informatorului Baicu R.Ilie, care asistă la înregistrare.

Nedelea Maria [V b], 47 de ani; nu a urmat la şcoală; are doi copii: unul profesor la Alexandria, altul absolvent de liceu.

8o2. DRĂGĂNEŞTI DE VEDE, jud.Teleorman. Sat de cîmpie, situat la 6 km de Roşiorii de Vede, pe şoseaua spre Bucureşti. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Electrificat de curînd. Ocupaţii: agricultura; bărbaţii lucrează la Roşiori sau la Bucureşti, unde fac naveta zilnic.

Dorilă I.Anghel [VIII], 66 de ani; 4 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, în Moldova.

Micu Pasca [VII a] , 62 de ani; nu a urmat la şcoală; are o fata căsatorită la Bucureşti.

Matei Dumitru [VI] , 42 de ani; 4 clase; născut în Văcăreşti, sat al aceleiaşi comune, situat la 1,5 km; deplasări, în timpul stagiului militar, prin împrejurimile Bucureştiului; are un băiat înfiat, tractorist în sat; soţul informatoarei Matei Alexandra.

Matei Alexandra [V] , 43 de ani; 6 clase; soţia informatorului Matei Dumitru.

Mortu Marieta [III], 17 ani; 5 clase.

Dinu Paula [I] , lo ani; elevă în clasa a III-a; tatăl este născut la Văcăreşti.

8o3. LĂCENI, com.Orbeasca, jud.Teleorman. Sat de cîmpie, aşezat pe rîul Teleorman, pe şoseaua Alexandria-Piteşti, la 14 km de Alexandria. Într-o veche împărțire administrativă a fost comună independentă. Electrificat; în sat sînt cam 2oo de televizoare. Ocupații: agricultura. Unii bărbați lucrează la București, de unde vin acasă săptămînal. Mai demult plecau în Bărăgan la munci agricole.

Badea R. Ștefan [VIII], 7o de ani; 4 clase; a lucrat, timp de cinci ani (1955-1959), numai în perioada de iarnă, la balastiera de la Cățelu (București).

Soare Badea [VII], 77 de ani; nu a urmat la școală.

Anca R.Tudor [VI], 42 de ani; 4 clase; a lucrat, timp de trei ani, iarna, la balastiera de la Cățelu.

Buzică Ana [V] , 42 de ani; nu a urmat la școală; are un singur băiat, șofer la Turnu-Măgurele, care face naveta săptămînal.

Preda O.Maria [I] , 1o ani; elevă în clasa a IV-a.

8o4. MAVRODIN, jud.Teleorman. Sat de cîmpie, relativ mare (3ooo locuitori), așezat la 12 km de Alexandria și la 4 km de șoseaua Alexandria-Roșiorii de Vede, pe rîul Vedea. Este reședință a comunei cu același nume. Electrificat; are un IAS, unde lucrează și locuitori ai satelor învecinate. Ocupații: agricultura. Unii pleacă la lucru în Bărăgan; tinerii lucrează la diferite întreprinderi din Alexandria.

Zurbalîc Radu [VIII b], 71 de ani; nu a urmat la școală; deplasări, în timpul stagiului militar, la București și în Moldova; soția este din Nenciulești, sat apropiat. Are dantura incompletă și un debit verbal rapid.

Neaga Dumitra [VII], 8o de ani; nu a urmat la școală.

LII

Șoimeanu Petra. Informator NALR.

Șoimeanu Petra [VII], 67 de ani; nu a urmat la școală; soția informatorului Șoimeanu Paraschiv.

Stăncioi Mihai [VI], 40 de ani; 4 clase; muncitor necalificat la ICAZ (Întreprinderea de construcții agro-zootehnice); a efectuat stagiul militar în Dobrogea.

Vizitiu Otilia [V], 36 de ani; nu a urmat la școală.

811. NUCET, jud.Dîmbovița. Sat mare de cîmpie (5.000 locuitori), așezat la jumătatea distanței dintre Titu și Tîrgoviște. Reședință a comunei cu același nume. Are un liceu agricol, o stațiume experimentală viticolă și o stațiune piscicolă. Mai demult, fiind reședință de plasă, a avut spital, judecătorie, ocol silvic. Are gară CFR. Este electrificat. Ocupații: agricultura; bărbații lucrează, în industrie, la Tîrgoviște sau la București, unde fac naveta zilnic sau săptămînal.

Popa D.Petre [VIII], 68 de ani; 5 clase; deplasări în județul Prahova, în timpul stagiului militar,și în jurul Brașovului, în timpul războiului; dintre cei trei copii, un băiat este muncitor la CFR și altul la București; soțul informatoarei Popa Anica. Informator NALR. Volubil și prietenos.

Popa Anica [VII], 61 de ani; nu a urmat la școală; soția informatorului Popa D.Petre. Informator secundar NALR. Este o foarte bună povestitoare, excelînd la textele libere, narative.

Buturugă M.Florica [III],17ani8 clase; tatăl lucrează la CFR - triaj București; soțul urmează o școală de milițieni la București. Bună povestitoare, volubilă, dar timidă și reținută în prezența bărbaților.

812. GHEBOAIA, com.Finta, jud.Dîmboviţa. Sat de cîmpie aşezat pe malul stîng al Ialomiţei, la 3o km de Ploieşti şi 36 km de Tîrgovişte. Pînă în 1969 a fost comună independentă. Este electrificat parţial din 197o. Ocupatii: agricultură, olărit. Tinerii lucrează ca meseriaşi sau ca muncitori pe şantiere la Mija, Bucureşti, Tîrgovişte, Ploieşti.

Coman Ion [VIII b], 7o de ani; 5 clase; este născut în sat, dar crescut la Dobra (comună apropiată); se ocupă cu olăritul; deplasări, în jud.Ilfov, ca şef de post de miliţie, precum si în Moldova şi în jud.Prahova, cu serviciul şi ocazional; tatăl este din Dobra; dintre cei trei băieţi, unul locuieşte la Tîrgovişte.

Andrei Gheorghiţa [VII], 67 de ani; nu a urmat la şcoală; soţul, mort de 23 de ani, era născut la Dobra; are trei copii, dintre care un băiat muncitor la Brazi.

Preda Elena [V], 35 de ani; nu a urmat la şcoală; împreună cu soţul se ocupă cu olăritul; deplasări ocazionale, cu vase de ceramică la diferite tîrguri; soţul este sondor, făcînd naveta zilnic. Binevoitoare şi deschisă.

Vlad Niculina [III], 18 ani; 8 clase; legumicultoare la CAP; deplasări ocazionale la Bucureşti şi Tîrgovişte; are un frate mai mare care lucrează la Tîrgovişte. Deosebit de prietenoasă, cu un debit verbal foarte bogat şi rapid; talent narativ şi mimică excepţionale.

813. BOLOVANI, com.Cornăţel, jud.Dîmboviţa. Sat de cîmpie, aşezat la 25 km S-E de Tîrgovişte, la 2-3 km de şoseaua Bucureşti-Tîrgovişte. Mai demult a fost comună independentă. Are un IAS. Gara CFR se află la 3 km de sat. Este electrificat.

Ocupații: agricultura; puțini locuitori lucrează, însă, exclusiv în agricultură; mulți sînt muncitori, la București, alții lucrează la CFR prin toată țara.

Cîrstea Ilie, poreclit Sîrbu [VIII a], 63 de ani; 5 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, în Transilvania și, în timpul războiului, la Brașov și Iași. Este socrul informatorului Constantin N.Constantin. Informator NALR.

Stan Aurel [VIII b], 63 de ani; 4 clase; a urmat, timp de 3 ani, o școală de meserii la Tîrgoviște; este rotar în sat; soția este din Conțești, comună apropiată; are o fată la București, croitoreasă. Informator secundar NALR.

Florea Gh.Ion, poreclit Floacă [VIII c], 74 de ani; 5 clase; a fost ucenic în București; lucrează croitorie, în sat; are doi copii, amîndoi plecați din sat.

Zaharia Maria poreclită a lui Marin Chelu [VII], 64 de ani; 2 clase; deplasări ocazionale la București și Iași; soțul este paznic la stația CFR de la marginea satului.

Constantin N.Constantin, poreclit Burducea [VI], 33 de ani; 4 clase; conductor la CAP; a stat un an la București, ca muncitor necalificat. Este ginerele informatorului Cîrstea Ilie.

Coman Ioana, zisă Oica [V], 38 de ani; 5 clase; soțul este muncitor la CFR în București și face naveta zilnic.

Nițache Ioan, poreclit Gruia [II], 12 ani; elev în clasa a V-a; tata lucrează la București, ca muncitor necalificat; mama este din Cringași, un sat vecin.

814. TEȚCOIU, com.Mătăsari, jud. Dîmbovița. Sat de cîmpie, așezat pe linia ferată, la jumătatea distanței dintre Titu și Găești, la 3 km de șoseaua națională București-Pitești. Între anii

196o-1965 satul s-a numit Tudor Vladimirescu. Electrificat. Ocupații: agricultura (femeile); bărbații lucrează ca ceferiști (9o %); alții sînt muncitori la Găești, de unde vin acasă zilnic.

Ion Z. Vasile [VIII], 74 de ani; 4 clase; a lucrat la CFR triaj - Gara Basarab, la un canton de cale ferată, făcînd naveta zilnic; deplasări ocazionale la Galați, în Banat și Bărăgan; tatăl informatoarei Zamfir Gherghina. Informator NALR.

Zamfir Gherghina [V], 41 de ani; 6 clase; fiica informatorului Ion Z.Vasile.

815. BUTIMANU, jud. Ilfov. Sat de cîmpie, așezat la limita de nord a județului, pe varianta șoselei București-Ploiești, la 36 km de capitală. Cătunul Sterianu de Sus în care s-a făcut înregistrarea este situat lateral față de șosea. Electrificat din 194o. Ocupații: agricultura (în trecut erau mulți negustori de cereale - "ovăzari"-); bărbații lucrează ca muncitori la Buftea și la București; contactul cu orașul este foarte strîns.

Dumitru Ion, poreclit Mogoi [VIII], 71 de ani; 3 clase; deplasări, în timpul războiului, la Galați și ca "ovăzar" în diferite zone ale Munteniei; soțul informatoarei Dumitru Floarea. Informator NALR. Foarte bun povestitor.

Dumitru Floarea, poreclită Mogoaica [VII], 71 de ani; nu a urmat la școală; soția informatorului Dumitru Ion. Informatoare secundară NALR. Povestește frumos și cu naturalețe, neștiind că este înregistrată.

Silivan Alexandru [VI], 43 de ani; 5 clase; deplasări, în

LVI

timpul stagiului militar, în Moldova; soţul informatoarei Silivan Maria.

Silivan Maria [V], 39 de ani; 5 clase; lucrează, de puţin timp, ca vînzătoare la un chioşc de zarzavaturi din sat; soţia informatorului Silivan Alexandru.

816. MERENI, com. Conţeşti, jud. Dîmboviţa. Sat de cîmpie, situat la cca 10 km de Răcari şi la 5 km de şoseaua Bucureşti-Tîrgovişte. A aparţinut în trecut de comuna Bălteni. Sat izolat: cea mai apropiată haltă CFR se află la cca 7 km, cea mai apropiată staţie de autobuz - la cca 4 km; în sat nu există post telefonic. Este electrificat. Ocupaţia de bază: agricultura. Aproape toţi bărbaţii lucrează la CFR, făcînd naveta.

Nicolae Gr.Vasile, poreclit Căcărează [VIII b], 80 de ani; nu a urmat la şcoală; în tinereţe a lucrat timp de 3 ani la Bucureşti, ca muncitor necalificat; deplasări în Oltenia şi Moldova, în timpul primului război mondial; soţia este născută într-un sat vecin; dintre cei şase copii, o fată este stabilită la Bucureşti şi una la Răcari.

Olteanu Maria(Riţa) [VII b], 63 de ani; nu a urmat la şcoală; deplasări ocazionale în Bucureşti, la rude. În sat este apreciată ca vorbind "frumos, linguşitor, dulce". Înregistrarea s-a făcut fără ştirea informatoarei.

Andrei L.Gheorghe, poreclit Pepeul [VI], 39 de ani; 5 clase; lucrează de 14 ani ca reparator de vagoane la Bucureşti-triaj, făcînd naveta zilnic; deplasări, în timpul stagiului militar, în Transilvania şi Moldova, iar ocazional, la Iaşi, Timişoara, Piteşti. Povestitor spontan şi degajat.

Nicolae Paraschiva [V] , 38 de ani; 5 clase; deplasări, la băi, la Slănic-Moldova, sporadic în Oltenia şi Moldova; soţul este cantonier; ambii copii sînt elevi la liceul din Răcari. Bună cunoscătoare a obiceiurilor locale, dă texte tematice bine organizate şi bogate în amănunte; dovedeşte o înclinare deosebită pentru o exprimare îngrijită, chiar preţioasă.

Neacşu Elena (Nuţi), poreclită a lui Jumara [III], 16 ani; 9 clase.

817. ULIEŞTI, jud. Dîmboviţa. Sat de cîmpie, aşezat la 2o km sud de Găeşti. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Este electrificat. Ocupaţii: agricultura; bărbaţii lucrează la Găeşti, Bucureşti, Piteşti.

Purcăruş D. Constantin [VIII], 7o de ani; 5 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, în Moldova, timp de 7 ani, de asemenea în Transilvania (Sibiu, Satu-Mare); soţia este din Ragu, cătun al comunei Ulieşti; are şapte copii, toţi căsătoriţi, dintre care un băiat locuieşte la Sibiu, unul la Piteşti, unul la Bucureşti. Informator NALR.

Andrei Maria [VII], 7o de ani; nu a urmat la şcoală; a stat timp de trei ani la Bucureşti şi în com. Moara-Domnească, jud. Ilfov, la copii. Din cauza danturii incomplete, dicţiunea nu este întotdeauna foarte bună.

Ionescu Maria [III], 18 ani; 8 clase; deplasări ocazionale la Bucureşti şi Găeşti; tatăl este din Ungureni, comună în jud. Argeş, la 4 km. de Ulieşti; este născută în satul Tudor Vladimirescu, com. Ungureni şi a venit de mică la Ulieşti, cu mama ei, care s-a despărţit de soţ.

818. ZIDURILE, com. Odobeşti, jud. Dîmboviţa. Sat de cîmpie,

situat la 10 km sud de Titu, lateral față de șoseaua națională București-Pitești. Localitate veche, atestată în secolul al XVII-lea. In perioada 1930-1935 a fost comună independentă și s-a numit Domnița Bălașa. Ocupația de bază: agricultura, în special cultura cartofului. Numărul locuitorilor angajați în alte localități este relativ redus (cca 100, toți navetiști).

Ioniță R.Ion, poreclit **Soare** [VIII], 65 de ani; 4 clase; a lucrat un timp în cizmărie. Informator NALR.

Vlad C. Ioana [VII], 70 de ani; nu a urmat la școală. Binevoitoare, dar destul de reținută. Nu știe că este înregistrată.

Paraschiv M. Paraschiva (**Chița**) [V], 45 de ani; 4 clase; deplasări scurte la București, unde are o fată căsătorită. Prezența preotesei la înregistrare o inhibă vizibil pe informatoare.

619.BREZOAIA, com. Brezoaele, jud. Ilfov. Sat de cîmpie, așezat la 30 km nord-vest de București. În vechea împărțire administrativă era comună independentă și aparținea cînd de județul Ilfov, cînd de Dîmbovița. De un an satul are o fabrică de ambalaje şi alte produse din lemn. Este electrificat. Ocupaţii: grădinărit şi agricultură (îndeosebi cultura cartofilor). Bărbaţii lucrează la Bucureşti, făcînd naveta zilnic. Comună cu un nivel economic ridicat. Tinerii sînt în majoritate cu studii medii şi superioare.

EneT.Dumitru [VIII], 72 de ani; 5 clase; deplasări: la Bucureşti, în timpul stagiului militar, prin Moldova, în timpul războiului, la Buzău, ocazional; are o fată măritată la Bucureşti.

Marin Nicolae [VI b] , 43 de ani; 7 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, la Bucureşti şi în Transilvania; are doi băieţi: unul la Bucureşti, muncitor la ITB, altul stabilit în com. Axintele, jud.Ilfov.

Ene Ilinca [V] , 42 de ani; 5 clase; soţul este muncitor tîmplar în sat; are un băiat student la Braşov. Suspicioasă şi cu rezerve faţă de înregistrare.

Vasile Timon [II], 12 ani; elev în clasa a V-a.

82o. CREVEDIA, jud.Ilfov. Sat mare de cîmpie, aşezat la 25 km nord-vest de Bucureşti, pe şoseaua spre Ploieşti (lîngă Buftea). Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Electrificat. Legătura cu oraşul este foarte strînsă (autobuzul local pleacă spre Bucureşti la fiecare 4o de minute). Are un mare combinat avicol, la care lucrează mulţi oameni din sat şi din comunele învecinate, chiar şi din Bucureşti. Ocupaţii: agricultura; bărbaţii şi tinerii lucrează la Bucureşti şi la Buftea.

LX

Nicolae Alexandru [VIII], 7o de ani; 4 clase; are doi băieţi care lucrează în cadrul armatei.

Lică Maria [VII], 82 de ani; nu a urmat la şcoală; deplasări ocazionale la Bucureşti; dintre cei opt copii, toţi căsătoriţi, o fată s-a stabilit la Bucureşti; mama informatorului Lică Dobre şi soacra informatoarei Lică Elena. Prietenoasă şi sfătoasă. Nu ştie că este înregistrată.

Dumitru Ruxandra (Sanda) [A'], 54 de ani; nu a urmat la şcoală; are doi băieţi muncitori în comună şi o fată căsătorită la Creţuleşti, comună învecinată (la 4 km). Informatoare secundară NALR.

Lică Dobre [VI], 43 de ani; 7 clase; lucrează la combinatul avicol din comună; deplasări, în timpul stagiului militar, la Bucureşti; fiul informatoarei Lică Maria şi soţul informatoarei Lică Elena.

Lică Elena [V], 34 de ani; 4 clase; soţia informatorului Lică Dobre şi nora informatoarei Lică Maria.

821. CREVEDIA MARE, jud. Ilfov. Sat de cîmpie, de mărime medie, situat la 3o km de Bucureşti, pe şoseaua spre Videle. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Sat de moşteni, destul de avut. Contactul strîns cu capitala s-a stabilit abia recent, după asfaltarea şoselei de legătură. Este electrificat. Ocupaţii de bază: agricultura, cultura tutunului; în localitate se află un depozit CAM pentru fermentarea tutunului; majoritatea bărbaţilor lucrează, ca muncitori, la Bucureşti, făcînd naveta zilnic.

Ispas Radu, poreclit Cituran [VIII], 7o de ani; 4 clase; a fost şi chirigiu, cu deplasări prin Muntenia; soţul informatoarei Ispas Rada, tatăl lui Ispas Constantin și socrul informatoarei Ispas Zoia. Informator NALR. Primele două texte au fost înregistrate fără știrea informatorului, următoarele două reprezintă anecdote oferite spontan, în cursul anchetei cu chestionarul. Celelalte texte au fost culese în timpul înregistrării soției lui, înregistrare în care, de altfel, intervine frecvent. Excelent povestitor, bun cunoscător al obiceiurilor și al credințelor locale.

Ispas Rada [VII], 7o de ani; nu a urmat la școală; soția informatorului Ispas Radu, mama lui Ispas Constantin și soacra informatoarei Ispas Zoia. Vioaie și amabilă, nu are nici o reținere în fața microfonului. Inregistrarea s-a făcut în prezența soțului, a nurorii și a unei nepoate, care intervin în text.

Ispas Constantin, poreclit Cituran [VI a], 42 de ani; 6 clase; lucrează, de cîțiva ani, ca muncitor necalificat la București, făcînd naveta: deplasări, în timpul stagiului militar, în Transilvania și Banat; fiul informatorilor Ispas Radu și Ispas Rada, soțul informatoarei Ispas Zoia.

Ispas C.Zoia [V], 4o de ani; 4 clase; soția informatorului Ispas Constantin, nora informatorilor Ispas Radu și Rada. Informatoare excelentă, atît pentru textele tematice cît și pentru cele libere.

LXII

822. MILITARI, sectorul 7, municipiul București. Fostă comună suburbană, azi încorporată orașului București, așezată în nord-vestul capitalei. A fost înființată în 1878, prin împroprietărirea unor soldați din războiul de independență (după tradiție - 26 de familii), recrutați, majoritatea, din comunele învecinate. Printre ei s-au așezat mulți veniți din alte părți ("venetici"). Recent, prin construirea unui cartier de blocuri noi, locuitorii s-au amestecat și mai mult. Ocupații: tradițional - agricultura și cărăușia în București. Cîțiva lăptari. Foarte mulți (și majoritatea femeilor) lucrează în industrie (în apropiere sînt uzinele "Semănătoarea", Fabrica de confecții și tricotaje, o fabrică nouă de porțelan, sere etc.).

Marin Velicu [VIII b], 63 de ani; 4 clase; provine dintr-o familie împroprietărită în Militari (bunicul informatorului); a făcut cărăușie la București; a lucrat timp de zece ani, ca muncitor, la o fabrică de pîine din București. Bun povestitor. Informator NALR.

Tudose Elena [VII b], 67 de ani; nu a urmat la școală; a lucrat, timp de 35 de ani, la Fabrica de confecții București; soțul este din Oltenia, stabilit de copil în Militari; are o fată la liceu.

823. UIEȘTI, com.Bucșani, jud.Ilfov. Sat de cîmpie, așezat pe calea ferată București-Roșiorii de Vede, la 5 km nord-est de Videle și la 3o km de București. Este electrificat. Ocupații: agricultura; bărbații lucrează, ca muncitori, la București, la sondele Vida sau la CFR; din generația tînără, mulți s-au stabilit în București.

Nedelea Ecaterina [VII], 6o de ani; nu a urmat la şcoală; a stat trei luni la Bucureşti unde are două fete căsătorite.

Stoican Traian [VI], 36 de ani; 4 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, prin părţile Hunedoarei; a lucrat timp de un an şi jumătate în construcţii, la Bucureşti, de unde a făcut naveta săptămînal; soţia este din satul Goleasca, aşezat la 6 km.

Dumitru G.Floarea [V], 36 de ani; nu a urmat la şcoală; soţul lucrează la sonde de 11 ani.

824. MIHĂILEŞTI, jud.Ilfov. Sat de cîmpie, aşezat pe partea dreaptă a Argeşului, la 2o km sud de Bucureşti. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Are un combinat avicol, la care lucrează şi oameni din satele învecinate, o ţesătorie şi un şantier de irigaţii. Este electrificat. Ocupaţie de bază: agricultura; tinerii lucrează la întreprinderile din comună sau la Bucureşti, unde fac naveta zilnic.

Anton Ştefan [VIII], 64 de ani; 5 clase.

Manolache Rada [VII], 72 de ani; nu a urmat la şcoală; soacra informatoarei Manolache Sofia.

Ioniţă Tudor [VI], 43 de ani; 4 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, la Bucureşti.

Manolache Sofia [V], 4o de ani; 4 clase; nora informatoarei Manolache Rada.

825. COMANA, jud. Ilfov. Sat de cîmpie, aşezat pe linia ferată Bucureşti-Giurgiu, la 3o km de Bucureşti. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Ocupaţii: agricultură, puţin grădinărit; unii bărbaţi lucrează ca tăietori de lemne la pădure. Tine-

rii fac naveta la București sau la Jilava, unde sînt angajați ca muncitori.

Petre Gheorghe, zis Gheorghe al Leanei [VIII], 7o de ani; 2 clase; de cîteva luni lucrează ca magazioner la gara din comună; are o fată, licențiată, la București; nora, cu care locuiește, este inginer agronom. Informator NALR.

Anache Tănase [VI],39 de ani; 6 clase; de șase ani lucrează ca magazioner la CAP. Deplasări ,în timpul stagiului militar, în Transilvania.

Arsene Elena [V], 42 de ani; 7 clase; soțul, originar din Moldova, a venit în sat de copil, în timpul foametei din 1947.

Udrea Ioana [I], 12 ani; elevă în clasa a VI-a; în timpul vacanței de vară merge la București, la surorile ei; mama este din Vlad Țepeș, sat al comunei Comana. Foarte vorbăreață și bună povestitoare.

826. GHIMPAȚI, jud.Ilfov. Sat de cîmpie, situat pe șoseaua București-Alexandria, la 33 km de București. Reședința a comunei cu același nume. Nu este electrificat. Ocupații: agricultura, cultura intensivă a tutunului. La marginea satului se află, de peste 5o de ani,"Regia", întreprindere de prelucrare a tutunului, la care lucrează sezonier femeile. Bărbații lucrează la București sau la Alexandria.

Vlădunică Florea [VIII], 75 de ani; 3 clase.

Ivan Rada [VII b], 68 de ani; nu a urmat la școală.

Țigănilă C.Ștefan [VI a], 38 de ani; 4 clase.

Cimpoieru Aurica [V], 44 de ani; 4 clase; soţul lucrează la Bucureşti, ca tîmplar; dintre cei doi băieţi, unul este la şcoală în Bucureşti.

Petraşcu Ileana [III], 18 ani; 7 clase.

827. STOENEŞTI, jud.Ilfov. Sat de cîmpie, aşezat la sud-est de Bucureşti, cam la 5o de km, la 8 km de şoseaua Bucureşti-Giurgiu, pe apa Cîlniştea. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Este electrificat. Legăturile cu oraşul s-au intensificat abia în ultimii zece ani, după asfaltarea drumului spre şoseaua principală. Ocupaţii: agricultura; bărbaţii şi tineretul lucrează, ca muncitori, la Bucureşti sau la Jilava, unde fac naveta zilnic. Unii pleacă la munci agricole în Bărăgan.

Cămăraşu I.Dobre (Bică), poreclit Dînă [VIII], 6o de ani; 4 clase; în tinereţe a fost cioban, iar timp de 3 ani a fost paznic la CAP; în timpul stagiului militar a fost ordonanţă, locuind în Bucureşti şi deplasîndu-se, pentru perioade scurte, la Turda, Cluj şi Constanţa; bunicul informatoarei Sterpu C.Elena. Informator NALR. Excelent cunoscător al practicilor şi tradiţiilor locale, dispunînd de un vocabular neobişnuit de bogat şi de autentic; povesteşte cu plăcere şi cu participare afectivă. Debitul verbal extrem de rapid, tonul adeseori scăzut, confidenţial, precum şi o uşoară nazalizare îngreuează, uneori, înţelegerea textului înregistrat pe bandă.

Cămăraşu Ioana [VII], 66 de ani; nu a urmat la şcoală. Povesteşte cu plăcere şi cu uşoară afectare, încîntată de importanţa care i se dă, deşi nu ştie că este înregistrată.

Tablă M.Andrei, poreclit al lui Trei-Izmene [VI], 44 de ani;

LXVI

5 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, în Banat, Moldova şi Dobrogea. Dintre cele două fiice, una este elevă la o şcoală profesională din Bucureşti. Excelent cunoscător al vieţii satului, realizează expuneri inteligente, bine organizate şi colorate.

Sterpu C.Elena [I], 11 ani; elevă în clasa a IV-a; nepoata informatorului Cămăraşu I.Dobre.

828. RADOVANU, jud.Ilfov. Sat mare de cîmpie (778o locuitori), situat pe şoseaua Bucureşti-Olteniţa, la 44 km de Bucureşti şi 15 km de Olteniţa, în lunca Argeşului. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Este un sat bogat, cu gospodării mari. Electrificat; are peste loo de televizoare. Ocupaţii: agricultură, se cultivă mult tutun, viticultură şi oierit. Bărbaţii lucrează la uzinele "Danubiana" şi la alte întreprinderi bucureştene, făcînd zilnic naveta.

Agapie M.Filip [VIII], 76 de ani, 4 clase; deplasări, în timpul primului război mondial, în Oltenia şi Moldova.

Bogatu Dumitra [VII], 79 de ani; nu a urmat la şcoală; are şase fete, dintre care două sînt la Bucureşti.

Moraru Gh.Zaharia [II], 11 ani; elev în clasa a V-a; a fost, cu şcoala, într-o excursie pe Valea Prahovei şi la Bucureşti. Este un copil vioi şi bun povestitor.

829. DRĂGĂNEŞTI-VLAŞCA, jud.Teleorman. Sat mare de cîmpie (5.600 locuitori), aşezat pe şoseaua Bucureşti-Alexandria, la 62 km de Bucureşti şi 27 km de Alexandria, pe apa Cîlniştei.Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Din 1956 pînă în 1968 a fost reşedinţă de raion, ceea ce a adus după sine dezvoltarea comunei atît din punct de vedere social-economic cît şi cultural. Este electrificat din 1956. Ocupaţia de bază este agricultura;puţini pleacă să lucreze în alte părţi.

Chiru Radu [VIII b] 80 de ani; 5 clase; are cinci copii, dintre care doi stabiliţi la Bucureşti.

Mareş I.Anca [VII], 75 de ani; nu a urmat la şcoală.

Ciocîrlan I.Gheorghe [VI a], 44 de ani; 4 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, în Oltenia; tatăl informatorului Ciocîrlan Ion. Informator NALR.

Mărgărit N.Ion [VI b], 38 de ani; 7 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, în Ardeal.

Bălţatu Vasilica [V], 46 de ani; nu a urmat la şcoală.

Ciocîrlan Ion [II], 11 ani; elev în clasa a IV-a; fiul informatorului Ciocîrlan I.Gheorghe.

830. BĂNEASA, jud.Ilfov. Sat foarte mare de cîmpie (8.500 locuitori), situat la 13 km nord-est de Giurgiu, pe şoseaua Giurgiu-Olteniţa şi pe calea ferată Bucureşti-Giurgiu. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. În localitate funcţionează un SMT şi o întreprindere de hidroamelioraţii. Este electrificat. Ocupaţii de bază: agricultura; în trecut, datorită poziţiei satului pe fosta baltă Băneasa, se practica pescuitul şi creşterea vitelor; azi, generaţiile medie şi tînără

lucrează la Bucureşti, făcînd naveta. Influenţa capitalei este sensibilă.

Cioroiu Anghel [VIII], 73 de ani; 4 clase; a fost logofăt la moşia boierească din sat; deplasări, în timpul stagiului militar, în Moldova şi, cu oile, la munte, pe lîngă Sibiu; dintre cei cinci băieţi, unul este stabilit la Bucureşti, altul la Timişoara; tatăl informatorului Cioroiu Luis, socrul informatoarei Cioroiu N.Stanca. Informator NALR. Debit verbal rapid; din cauza danturii incomplete alterează uşor africatele.

Năstase Rada [VII], 68 de ani; nu a urmat la şcoală; deplasări ocazionale la Giurgiu şi Bucureşti.

Cioroiu Luis [VI], 42 de ani; 4 clase; lucrează, de cîteva luni, ca muncitor în gara Băneasa; deplasări, în timpul stagiului militar, în Oltenia; soţia este din comuna vecină, Frasinu; are o fată elevă la liceul pedagogic, în Bucureşti; fiul informatorului Cioroiu Anghel.

Cioroiu N.Stanca [V], 44 de ani; 7 clase; deplasări ocazionale la Timişoara, Sighet, Rădăuţi; un fiu este căsătorit la Bucureşti, altul este elev la Bucureşti şi face naveta; nora informatorului Cioroiu Anghel.

Cioroiu Paula [III], 18 ani; 8 clase; croitoreasă în sat; deplasări ocazionale la Bucureşti şi Alba-Iulia. Debit verbal foarte rapid.

831. GREACA, jud.Ilfov. Sat mare de cîmpie (5.000 locuitori), situat la 50 km sud de Bucureşti şi 30 km vest de Olteniţa.

Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Este electrificat. În sat există un institut experimental de viticultură, unde muncesc şi lucrători sezonieri din satele învecinate şi chiar din Oltenia. Ocupaţii: agricultura; foarte mulţi locuitori ai satului lucrează pe şantiere la Bucureşti, unde fac naveta zilnic.

Manta I.Constantin [VIII b],76 de ani; 1 clasă; deplasări, în timpul stagiului militar, în Moldova.

Turcu Maria [VII b],8o de ani; nu a urmat la şcoală.

Bivolaru Catalina [VII c], 63 de ani; 5 clase.

Drăghiceanu Mihail (Mihalache) [VI], 46 de ani; 5 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, în Ardeal; are o fată studentă în Bucureşti.

Istrate gh. Gherghina [V], 46 de ani; 4 clase.

Benghe Vasilica [I], lo ani; elevă în clasa a IV-a; tatăl este salariat la Întreprinderea de construcţii hidrotehnice-Bucureşti, iar mama vînzătoare la centrul de pîine din sat. Degajată şi foarte bună povestitoare.

832. CHIRNOGI, jud. Ilfov. Sat de cîmpie, aşezat în lunca Dunării, la 6 km vest de Olteniţa; Dunărea curge la 5 km. Este unul din cele mai mari sate ale judeţului (9.ooo locuitori); reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Electrificat. Ocupaţii: agricultura. Mai demult locuitorii satului se ocupau şi cu pescuitul. Tineretul pleacă pe şantiere şi în fabrici la Olteniţa, unde fac naveta zilnic.

State H.Constantin, zis Codică Mavrodin [VIII b], 65 de ani; nu a urmat la şcoală. Este tatăl informatoarei Dicu Elena.

LXX

Naca Ioana [VII], 64 de ani; nu a urmat la școală.

Trifan Rică, zis Costică [VI], 37 de ani; 6 clase; de patru ani este muncitor la filatura din Oltenița; deplasări, în timpul stagiului militar, în Banat.

Dicu Elena, poreclită Șorici [V], 38 de ani; 4 clase; are o fată elevă la liceul pedagogic din București. Este fiica informatorului State H.Constantin.

833.FRĂTEȘTI, jud.Ilfov. Sat relativ mare de cîmpie (4.000 locuitori), situat la 11 km nord de Giurgiu. Reședință a comunei cu același nume. Are gară CFR. Este electrificat. Ocupații: agricultura; mulți oameni lucrează la București sau la Giurgiu, ca muncitori, și fac naveta zilnic.

Coscai Șt.Marin [A], 51 de ani; 4 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, la București; are copii căsătoriți în comune învecinate. Informator NALR.

Patentașu Ion [VIII], 70 de ani; 5 clase; deplasări ocazionale la Arad, Timișoara, Turda, Botoșani; soția este dintr-un sat din apropiere; bunicul informatoarei Patentașu D.Gherghina.

Ghimpățeanu Șt.Alexandra [VII a], 81 de ani; 2 clase; a fost moașă în sat.

Ghinea P.Marin [VI], 47 de ani; 4 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, pe Valea Prahovei; dintre cei trei copii, un băiat locuiește la București, iar o fată este merceolog la Oltenița.

Patentașu D.Gherghina [I], 11 ani; elevă în clasa a IV-a; nepoata informatorului Patentașu Ion.

834. PUTINEIU, jud.Ilfov. Sat de cîmpie, așezat pe șoseaua județeană Giurgiu-Alexandria, la 2o km de Giurgiu și 3o km de Alexandria. Reședință a comunei cu același nume. Electrificat. Ocupații: agricultura; tinerii sînt angajați, ca muncitori, la Giurgiu, unde fac naveta zilnic.

Călin Marin [VIII], 7o de ani; 3 clase; tatăl informatorului Călin Marin (VI). Informator NALR. Asistă la toate înregistrările și, uneori, conduce el ancheta.

Roșu Tudora [VII], 74 de ani; nu a urmat la școală; deplasări ocazionale la București. Foarte bună povestitoare. Nu știe că este înregistrată.

Călin Marin [VI], 46 de ani; 5 clase; este dulgher în sat; fiul informatorului Călin Marin(VIII).

Bătrînache Floarea [III], 21 de ani; 7 clase; soțul este șofer.

835. MALU, com.Vedea, jud.Ilfov. Sat situat în lunca Dunării, pe șoseauaGiurgiu-Zimnicea, la 16 km de Giurgiu. Reședință a comunei cu același nume; electrificat. Ocupații: agricultura. Bărbații și tineretul se angajează, ca muncitori, navetiști, la Giurgiu.

Grama M.Ilie [VIII], 71 de ani; 4 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, la București; tatăl informatoarei Piroi Elena. Informator NALR.

State Floarea [VII], 73 de ani; nu a urmat la școală; a locuit 8 luni de zile la Brașov; a fost moașă (necalificată) în sat; soțul, decedat, era din Giurgiu. Foarte bună povestitoare; știe că este înregistrată, dar este foarte spontana, naturală, degajată.

Daia Stan, zis Stelea, poreclit Moaca [VI], 41 de ani; 5 clase; a urmat un curs de 3 ani la CAP, pentru meseria de morar; deplasări, în timpul stagiului militar, în Moldova, şi altele, ocazionale, la Călăraşi, Turnu-Măgurele. Atacă uşor africatele şi fricativele palatale.

Piroi Elena, poreclită Conţu [VI], 37 de ani; 4 clase; fiica informatorului Grama M.Ilie.

836. CIOCÎRLIA, jud.Ilfov. Sat de cîmpie, aşezat pe şoseaua Bucureşti-Urziceni-Buzău, la 65 km de Bucureşti. Este comună suburbană a oraşului Urziceni. Elecrificat. Ocupaţii: agricultura; tinerii pleacă să lucreze, vara, la ferme din Bărăgan sau se angajează, ca muncitori, la Urziceni.

Voicilă Andrei [VIII], 70 de ani;2 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, la Bucureşti şi în Dobrogea; părinţii sînt veniţi din Moldoveni, localitate aparţinînd de comuna Dridu, jud.Ilfov.

Gavrilă Maria [VII], 72 de ani; nu a urmat la şcoală; unul dintre cei trei copii lucrează, ca muncitor, la Urziceni. Informatoare remarcabilă mai ales pentru textele tematice.

David Nicolae [VI], 38 de ani; 4 clase; de două luni lucrează la fabrica de ferite din Urziceni; deplasări, în timpul stagiului militar, în Banat şi Moldova; soţia este din Siliştea-Cotorca, localitate vecină.

Matache Georgeta [V], 36 de ani; 4 clase; soţul este croitor în sat.

837. GRINDU, jud.Ialomiţa. Sat de cîmpie, aşezat în nord-vestul judeţului, la cca 12 km nord de Urziceni. Este relativ mare

(peste 4.000 locuitori). Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Electrificat. Ocupaţii: agricultura. În general locuitorii satului nu pleacă la lucru în alte părţi; unii bărbaţi lucrează la sondele din împrejurimi.

Soare Gh.Mihai, poreclit Goajă [VIII], 65 de ani; 4 clase; deplasări la Brăila, în timpul stagiului militar; are şase copii, dintre care trei au servici la Bucureşti. Informator NALR.

Stoica Maria [VII], 61 de ani; nu a urmat la şcoală; are 7 copii, dintre care 4 au servici la Bucureşti. Este destul de susceptibilă şi reţinută; vorbeşte foarte încet în timpul înregistrării, ceea ce creează dificultăţi la transcrierea textelor de pe bandă.

Lupu N.Drăghici [VI], 41 de ani; 5 clase; lucrează ca socotitor la CAP, în sat; deplasări, în timpul stagiului militar, în Moldova şi Banat; tatăl este din com.Chiojdu Mare, stabilit în Grindu la 22 de ani; unul dintre cei doi copii este elev la o şcoală profesională din Bucureşti.

Radu Silvia [V] , 37 de ani; 4 clase; are o fată, elevă în clasa a XI-a la Urziceni.

Baciu Elena [III], 20 de ani; 8 clase; este croitoreasă la un atelier în sat; soţul este şofer la CAP.

838. MILOŞEŞTI, jud.Ialomiţa. Sat de cîmpie, aşezat cam la 25 km nord-vest de Slobozia, lîngă şoseaua Slobozia-Buzău. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Pînă în 1879 satul s-a numit Cîlnăieni, după numele localităţii de unde au venit cei mai mulţi dintre oamenii care au întemeiat satul (Cîlnău, jud. Buzău). După 1922, aici au fost colonizaţi masiv munteni din

județul Buzău. Ocupația de bază este agricultura. Dintre bărbații de vîrstă medie și dintre cei tineri unii lucrează pe șantiere la Slobozia.

Dinu V.Ion [VIII], 72 de ani; 5 clase; în tinerețe a avut, timp de cinci ani, prăvălie în sat; deplasări, în timpul stagiului militar, în Muntenia, apoi, cu chirie, la Buzău, București; soțul informatoarei Dinu I.Elena.

Dinu I.Elena [VII a], 66 de ani; 5 clase; soția informatorului Dinu V.Ion.

Zeca Veta [VII b], 61 de ani; 4 clase; pînă la vîrsta de 6 ani a stat în satul Padina (la cca 10 km); mama informatorului Zeca Mușat.

Zeca Mușat [VI], 40 de ani; 4 clase; a lucrat, timp de un an, la Brașov, ca lăcătuș mecanic; fiul informatoarei Zeca Veta.

Jipa Teodora [V b], 48 de ani; 5 clase; lucrează, de puțin timp, ca vînzătoare la o tutungerie din sat; are doi copii, dintre care unul este contabil în sat. Foarte bună cunoscătoare a obiceiurilor satului.

839. VALEA CIORII, jud.Ialomița. Sat de cîmpie, situat pe malul lacului Strachina, la cca 35 km de Slobozia. Reședință a comunei cu același nume. Satul datează din 1900; a fost întemeiat de către oameni care au venit mai ales din județele Brăila și Buzău. Vechiul nume al satului a fost Ciorușca (probabil după satul Cioara - azi Bărăgan - din jud.Brăila, din care au venit mulți dintre întemeietorii localității). Ocupația de bază este agricultura. În general, oamenii nu lucrează în alte părți.

Moise Iacov [VIII b] 67 de ani; 3 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, în Muntenia și în Moldova. Povestitor excepțional, cu o permanentă bună dispoziție, sociabil, cu mult umor.

Lungu C.Ioana [VII], 65 de ani; 7 clase; părinții sînt veniți din jud.Buzău; soțul este născut într-un alt sat, dar a crescut, de la vîrsta de 2 ani, în Valea-Ciorii. Volubilă și bună povestitoare.

Lungu Vergil [VI], 35 de ani; 4 clase; deplasări: 2 luni la Hunedoara, pe Șantierul tineretului, ca muncitor necalificat; la Fetești, unde a urmat o școală CFR timp de 2 ani; în Moldova, în timpul stagiului militar. Foarte deschis, volubil, bun cunoscător al muncii cîmpului și al celorlalte activități și practici legate de viața satului; informator excelent pentru textele tematice.

Ivan Tudora [V], 43 de ani; 4 clase; soțul lucrează, ca muncitor necalificat, la CFR; are patru copii, dintre care trei sînt la Brăila, muncitori. Degajată și spontană și cu un mare debit verbal. În timpul înregistrării au loc dese intervenții ale soțului.

84o. CIOLPANI, jud. Ilfov. Sat de cîmpie, situat la jumătatea distanței dintre București și Ploiești. Reședință a comunei cu același nume. S-a întemeiat după 18oo, din familiile de clăcași care lucrau pe moșia mănăstirii Țigănești, aflată în apropiere. Satul este electrificat. Ocupații: agricultura. Mulți dintre bărbații de vîrstă medie și dintre cei tineri lucrează fie la București, fie la Ploiești și fac naveta zilnic.

LXXVI

Jipa I.Nicolae, poreclit Burta Vacii [VIII], 67 de ani; 3 clase; a efectuat stagiul militar la marină; alte deplasări în jud.Teleorman şi la Tulcea; soţul informatoarei Jipa Niculina şi bunicul informatoarei Bunea Niculina. Informator NALR.

Jipa Niculina [VII], 62 de ani; nu a urmat la şcoală; deplasări ocazionale la Bucureşti şi Ploieşti; soţia informatorului Jipa I.Nicolae şi bunica informatoarei Bunea Niculina.

Grigore I.Stana, zisă Stela [V], 39 de ani; 6 clase; deplasări ocazionale la Bucureşti şi Ploieşti; mama este din Pucheni, comună învecinată. Este conştientă şi preocupată de faptul că este înregistrată.

Anghel Aurelia [III], 21 de ani; 7 clase; lucrează croitorie, meserie învăţată la Pucheni, unde a stat 6 luni. Foarte binevoitoare şi deschisă.

Bunea Niculina, poreclită Cucu [I] , 11 ani; elevă în clasa a V-a; a fost în excursii la Bucureşti şi Sinaia; nepoata informatorilor Jipa I.Nicolae şi Jipa Niculina. Spontană şi vorbăreaţă.

841. DRIDU, jud.Ilfov. Sat relativ mare de cîmpie (4.000 locuitori), aşezat pe linia ferată Bucureşti-Urziceni, la cca 18 km de Urziceni. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Are un IAS şi un atelier de confecţionat saltele, la care lucrează oameni din sat. Este electrificat. Ocupaţii: agricultura. Tinerii pleacă la lucru pe şantiere la Urziceni sau la Bucureşti.

Dragomir V.Ion [VIII], 67 de ani; 3 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, în jud.Brăila; a stat, de asemenea, timp de doi ani (1930-1931) la Bucureşti; are o fată, desenatoare tehnică, și un băiat, zugrav (apoi lăcătuș-mecanic), ambii la București.

Udrea Dobrița (Bița) [VII a], 68 de ani; nu a urmat la școală; deplasări în Oltenia, pe timpul secetei; are patru fete, căsătorite la București și Coșereni (comună în jud.Ilfov). Știe că este înregistrată.

Tudor Chira [VII b], 66 de ani; nu a urmat la școală.

Radu St.Ion [VI], 41 de ani; 6 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, în Transilvania și, ocazional, la București, Ploiești, Urziceni; dintre cele trei fete, una este la București.

Iordache Constanța [V a], 46 de ani; 4 clase; deplasări ocazionale la București; are un băiat student în București.

Simion George [II], 11 ani; elev în clasa a IV-a; deplasări scurte la București; tatăl este muncitor la un siloz în sat.

842. GIURGENI, jud.Ialomița. Sat de cîmpie situat pe șoseaua București-Constanța, pe malul stîng al Dunării, la confluența cu Ialomița. Comuna este electrificată. Ocupații: agricultura, pescuitul; bărbații lucrează în port, ca muncitori, sau la cariera de nisip din Hîrșova.

Socol Ion, zis Mihalea Socol [VIII], 7o de ani; 5 clase; deplasări în Dobrogea, în timpul stagiului militar.

Stănciulescu Safta [VII], 64 de ani; 4 clase; are zece copii, toți stabiliți la oraș.

Paraschiv Eremia [VI], 39 de ani; 2 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, în Transilvania; soțul informatoarei Paraschiv Zoi .

LXXVIII

Paraschiv Zoia [V], 37 de ani; 2 clase; căsătorită mai întîi în județul Tulcea, a revenit, după trei luni, în sat, despărțită de primul soț; soția informatorului Paraschiv Eremia.

Stamate Ionel [II], 12 ani; elev în clasa a VI-a.

843. GRĂDIȘTEA, jud.Ilfov. Sat de cîmpie, așezat pe șoseaua București-Balotești-Afumați, la 35 km de capitală. Reședință a comunei cu același nume. Are un IAS, iar în cătunul Sitaru este o fabrică de covoare la care lucrează multe femei din comună. Este electrificat. Ocupații: agricultura. Tinerii lucrează la diferite întreprinderi din București.

Ștefan Arghira [VII a], 66 de ani; nu a urmat la școală.

Udrea St.Aristița, poreclită Șușteroaica [VII b], 74 de ani; 4 clase; soțul, decedat, era născut la Grecii de Sus, sat al com. Grădiștea; dintre cei doi copii, unul lucrează în comerțul de stat, la București. Nu știe că este înregistrată.

Ionete Nicolae, poreclit Zăpău [VI], 46 de ani; 5 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, prin Muntenia; are un băiat lăcătuș-mecanic la București; soțul informatoarei Ionete Florica.

Ionete Florica [V], 42 de ani; 4 clase; a lucrat, timp de doi ani, la fabrica de covoare din comună; soția informatorului Ionete Nicolae.

Grigore Vasilica [III], 20 de ani; 8 clase; soțul este șofer la București și face naveta.

Chivu Gheorghe, poreclit Țîru [II a], 12 ani; elev în clasa a IV-a; mama este din Moara Vlăsiei, sat la 4 km.

844. BĂRCĂNEȘTI, jud.Ilfov. Sat mare de cîmpie (5.000 locuitori), așezat pe malul drept al Ialomiței, la cca 10 km sud de Urziceni. Reședință a comunei cu același nume. Este electrificat. Ocupații: agricultura. Bărbații, mai ales cei tineri, lucrează la Urziceni sau la București, unde fac naveta zilnic.

Grasu Nicolae [VIII], 68 de ani; 4 clase; deplasări, în timpul concentrărilor, în Moldova; dintre cei cinci copii, unul este șofer la București și o fată căsătorită la Borănești, sat la cca 4 km. Informator NALR.

Neagu Ancuța [VII], 85 de ani; 4 clase.
Mircea Joița [V], 37 de ani; 4 clase; are un băiat frezor la București; mama informatorului Mircea C.Vasile.
Mircea C.Vasile [II], 12 ani; elev în clasa a VI-a; fiul informatoarei Mircea Joița. Foarte bun povestitor.

845. BUTOIU, com. Sfîntu Gheorghe, jud.Ialomița. Sat de cîmpie, așezat pe șoseaua Urziceni-Slobozia, la 18 km de Urziceni. În vechea împărțire administrativă a aparținut de comuna Malu. Electrificat. Ocupații: agricultura, grădinăritul, cultura orezului. Unii locuitori ai satului pleacă la lucru la fermele din județ sau la Combinatul chimic de la Slobozia.

Gavrilă Dumitru, poreclit Bleoj [VIII], 68 de ani; 4 clase; are trei copii, dintre care o fată s-a stabilit la București.

Emil Dobrița [VII], 77 de ani; 3 clase.

Leonida Constanța [V], 40 de ani; 4 clase.

846. CĂZĂNEȘTI, jud.Ialomița. Sat mare de cîmpie, situat pe șoseaua București-Slobozia, la 80 km de București, pe rîul

LXXX

Ialomiţa. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Comuna este bine organizată, în curs de urbanizare. În comună există un combinat pentru creşterea porcilor,la care lucrează oameni din sat. Ocupaţia de bază este agricultura. Oraşele spre care gravitează sînt Urziceni şi Slobozia.

Radu Ştefan [VIII], 67 de ani; 4 clase; a fost, timp de 4 ani, îngrijitor de porci, la IAS din comună; deplasări ocazionale la Constanţa, Galaţi, Brăila, Călăraşi; unul dintre fii este ofiţer la Călăraşi; tatăl informatorului Radu Şt. Marin. Informator NALR.

Răducanu Leanca [VII], 73 de ani; nu a urmat la şcoală; are doi copii la Bucureşti pe care îi vizitează, în special, iarna. Foarte bună povestitoare, degajată şi veselă.

Radu Şt.Marin [VI],36 de ani;4 clase;este îngrijitor la porci,la IAS în comună; deplasări, în timpul stagiului militar, în Moldova; fiul informatorului Radu Ştefan. Povesteşte cu oarecare afectare.

Paraschiv Rada [V] , 38 de ani; 4 clase; lucrează, ca femeie de servici, la şcoala din sat; soţul este zidar la CAP.

847. AMARA, jud.Ialomiţa. Sat de cîmpie, aşezat la 7 km nord de Slobozia, pe malul lacului Amara, de la care şi-a luat numele; reşedinţă de comună. În apropiere se află staţiunea balneo-climaterică cu acelaşi nume. Este electrificat. Ocupaţii: agricultura; cei mai tineri lucrează, ca muncitori, la fabrica de ulei din Slobozia, de unde fac naveta zilnic.

Furnică Gheorghe [VIII], 63 de ani; 5 clase; are cinci copii, dintre care o fată locuieşte la Gura Ocniţii (lîngă Tîrgovişte); soţul informatoarei Furnică Zamfira. Informantor NALR.

Furnică Zamfira [VII], 72 de ani; 5 clase; soția informatorului Furnică Gheorghe. Foarte degajată, volubilă, spontană; bună povestitoare.

Munteanu Gheorghe [VI], 42 de ani; 3 clase; deplasări în Moldova, în timpul stagiului militar; dintre cei patru copii, unul urmează o școală tehnică la Sibiu, altul efectuează stagiul militar.

Soare Vasilica [III], 18 ani; 8 clase. Foarte controlată, pare preocupată de importanța înregistrării, suficient de timidă, nu foarte vorbăreață.

Mihalcea C.Lenuța [I], 12 ani; elevă în clasa a V-a.

848. FRĂȚILEȘTI, com.Săveni, jud.Ialomița, Sat de cîmpie, situat pe malul drept al Ialomiței, la 6 km de Țăndărei și la 2o km de Slobozia. Este electrificat și are instalație de apă curentă. Ocupații: agricultura. Mulți bărbați lucrează la IAS în satul învecinat, Ograda.

Chivu Ioan [VIII], 69 de ani; 5 clase; dintre cei patru copii, unul este stabilit la Brașov. Informator NALR.

Popîrlan Anica [VII], 75 de ani; 4 clase; dintre cei cinci copii, unul locuiește în Săveni, altul în com.Gheorghe Lazăr, altul lucrează la SMT în Slobozia.

Mîner Zinca [V], 37 de ani; 4 clase; dintre cei doi copii, unul urmează liceul economic la Constanța.

Nicolae Anica [III], 19 ani; 8 clase; mama informatoarei este din satul Sudiți (cca 4 km).

849. BALOTEȘTI,jud.Ilfov.Sat de cîmpie,așezat în dreapta șoselei București-Ploiești,la cca 25 km de București.Reședință a comunei cu ace-

lași nume. Este electrificat. În sat se află o fabrică de fibre din cînepă, la care majoritatea muncitorilor (mai ales femei) sînt din localitate. Ocupații: agricultura. O parte dintre tineri sînt angajați la București sau la Otopeni, făcînd zilnic naveta.

Andrei D.Petre, zis Vlăsceanu [VIII], 69 de ani; 5 clase; deplasări la București, în timpul stagiului militar; are doi copii, dintre care un băiat lucrează la MAI-Otopeni, altul este elev la o școală de maiștri din Timișoara.

Marin Gh.Toma Lisăndrina [VII], 70 de ani; nu a urmat la școală; are trei copii, dintre care un băiat elev la o școală de meserii în București și o fată măritată la Ciofliceni, sat apropiat.

Stanciu Constantin zis Didică [VI], 39 de ani; 5 clase; a urmat, timp de 6 luni, o școală profesională și lucrează la Otopeni; deplasări, în timpul stagiului militar, în Dobrogea și Transilvania; soția este din Căciulați, sat la cca 4 km.

Tănase Gh.Ioana [V], 45 de ani; nu a urmat la școală; are cinci copii, dintre care o fată este asistentă medicala în sat, alta a urmat o școală profesionala la București.

850. BUCU, jud.Ialomița. Sat de cîmpie, situat pe șoseaua Slobozia-Giurgeni, la 11 km de Slobozia. Reședință a comunei cu același nume. Este electrificat. După împroprietăririle din 1922 și 1945, au fost colonizați aici oameni din județele Prahova și Buzău. Ocupația de bază este agricultura. Oamenii din sat pleacă la lucru în zonă sau pe șantierele din Slobozia.

Munteanu Ştefan [VIII], 61 de ani; 4 clase; deplasări, în timpul războiului, în Dobrogea şi, ocazional, la Hunedoara şi Drobeta-Turnu-Severin; dintre cei cinci copii, o fată este stabilită la Slobozia. Informator NALR.

Răileanu Ioana [VII], 64 de ani; 2 clase; deplasări ocazionale la Slobozia; dintre cei cinci copii, un băiat s-a stabilit la Reviga, comună în nordul judeţului, iar o fată, dată de suflet de mică, s-a măritat la Piteşti.

Ştefan Nicolae [VI], 45 de ani; 5 clase; lucrează de 8 ani ca vînzător la chioşcul de pîine din sat; mama, decedată, era originară din Mărculeşti, comună învecinată.

Trandafir Virginia [VI], 41 de ani; 4 clase.

851. FĂCĂENI, jud. Ialomiţa . Sat foarte mare de cîmpie (8.ooo locuitori), situat pe malul stîng al Borcei, pe şoseaua Feteşti-Giurgeni, la cca 2o km de Feteşti. Reşedinţa a comunei cu acelaşi nume. Electrificat. Are un IAS, la care lucrează şi locuitori ai satelor învecinate. Ocupaţii: agricultura, pescuitul. În general, oamenii din sat nu pleacă la lucru în alte părţi.

Bratu C.Gheorghe [VIII], 7o de ani; 5 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, în Dobrogea; soţia este din Chioara, sat apropiat; dintre cei opt copii, o fată s-a stabilit la Ploieşti, alta la Bucureşti.

Prună Gh.Ioana [VII], 78 de ani; nu a urmat la şcoală. Povestitoare cu un talent narativ remarcabil, spontană.

Bratu Ion [VI], 37 de ani; 4 clase; deplasări în timpul stagiului militar, în Transilvania.

LXXXIV

Androne Viorel [II a], 12 ani; elev în clasa a VI-a; vara merge la Țăndărei, la bunici; tatăl este cioban în sat.

852. DRĂGOEȘTI, jud.Ilfov. Sat de cîmpie, situat în dreapta șoselei București-Urziceni, cam la 10 km de aceasta, pe apa Mostiștea. Reședință a comunei cu același nume. Satul este electrificat. A luat ființă în urma împroprietăririi din 1864. Ocupații: agricultura. În ultimul timp (de cca 2 ani), tinerii au început să se angajeze, ca muncitori, la București, făcînd naveta zilnic.

Tentea C.Gheorghe [VIII], 67 de ani; 5 clase; deplasări, în timpul războiului, la Craiova, Calafat și în Moldova; dintre cei cinci copii, doi sînt lăcătuși-mecanici la București și Brăila, iar o fată este căsătorită la Fundulea. Informator NALR.

Radu Ion N.Catrina [VII b], 64 de ani; nu a urmat la școală; are patru copii, toți stabiliți la București; în ultimii 2 ani, stă, în timpul iernii, la copii în București.

Matei Marin [VI a], 44 de ani; 6 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, la București; dintre cei doi copii, unul este lăcătuș-mecanic la București.

Matei Tudora [I], 13 ani; elevă în clasa a V-a; tatăl este șofer la București.

853. POIANA, com.Ciulnița, jud.Ialomița. Sat de cîmpie, vechi de cca 200 de ani, situat la 3 km sud de com.Stejarul, aflată pe șoseaua Urziceni-Slobozia. Este electrificat. Ocupații: agricultura. Unii tineri lucrează la Slobozia, la combinatul chimic.

Vișan Gh.Tudorache [VIII b], 65 de ani; 4 clase; mecanic agricol în sat; deplasări în Dobrogea, în timpul stagiului militar; dintre cei opt copii, unul s-a stabilit la București, trei la Constanța, doi la Slobozia; soțul informatoarei Vișan Aneta.

Doicescu Ana (Aneta) [VII a], 69 de ani; 4 clase; are patru copii vitregi, stabiliți la București.

Vișan Aneta [VII b], 62 de ani; 4 clase; soția informatorului Vișan Gh.Tudorache.

Olteanu Alexandru [VI], 4o de ani; 5 clase; deplasări,în timpul stagiului militar, în Banat; tatăl informatorului Olteanu Cristinel.

Minea Victoria [III], 19 ani; 8 clase; a fost ucenică la o fabrică de covoare din Slobozia, timp de 9 luni.

Olteanu Cristinel [II], 1o ani; elev în clasa a IV-a; fiul informatorului Olteanu Alexandru.

854. ȘTEFĂNEȘTII DE JOS, jud.Ilfov. Sat de cîmpie, situat la 14 km est de capitală. Reședință de comună; electrificat. Legătura cu orașul este foarte intensă. Ocupații: agricultura. Majoritatea bărbaților de vîrstă medie și a tinerilor sînt angajați la București, în diferite întreprinderi, pe cantiere, și fac naveta zilnic.

Mihai Cristache Gheorghe [VIII a], 74 de ani; 5 clase; a fost prizonier în timpul primului război mondial; dintre cei opt copii, doi sînt stabiliți în com.Voluntari și unul la București.

Luiceanu Ion [VIII b], 74 de ani; nu a urmat la școală; s-a născut în Boltașu, sat al com.Ștefăneștii de Jos; are trei copii, stabiliți la București.

Lungu Tudora [VII], 68 de ani; nu a urmat la școală; dintre cei șapte copii, o fată s-a stabilit în Crețulescu, sat în apropiere.

Nicolae Ioana [V], 38 de ani; 3 clase.

855. ALBEȘTI, jud.Ialomița. Sat de cîmpie, așezat pe malul drept al Ialomiței, la 20 km vest de Slobozia. Reședință a comunei cu același nume. Electrificat. Ocupații: agricultura. Puțini pleacă la lucru, pe șantiere, la Slobozia.

Petcu Gh.Constantin [VIII], 76 de ani; 5 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, în Moldova și Transilvania; are șase copii, dintre care doi sînt căsătoriți, unul la Burdușelu (localitate apropiată), iar unul la București; soțul informatoarei Petcu Ana, tatăl informatorului Petcu Marin, socrul informatoarei Petcu M.Maria și bunicul informatorului Petcu Viorel. În comparație cu soția, este mult mai conservator în ceea ce privește graiul. Informator NALR.

Petcu Ana [VII], 70 de ani; 3 clase; soția informatorului Petcu Gh.Constantin, mama informatorului Petcu Marin, soacra informatoarei Petcu M.Maria și bunica informatorului Petcu Viorel. Excelentă povestitoare. Datorită faptului că-i place să citească, în povestire inserează adesea elemente neologice.

Petcu Marin [VI], 43 de ani; 7 clase; deplasări în timpul stagiului militar, în Transilvania; soția este din Batalu, sat al com.Albești; fiul informatorilor Petcu Gh.Constantin și Petcu Ana, soțul informatoarei Petcu M.Maria și tatăl informatorului Petcu Viorel.

Petcu M.Maria [V], 36 de ani; 5 clase; este născută în satul Batalu; soţia informatorului Petcu Marin, mama informatorului Petcu Viorel şi nora informatorilor Petcu Gh.Constantin şi Petcu Ana.

Petcu Viorel [II], 13 ani; elev în clasa a VI-a; fiul informatorilor Petcu Marin şi Petcu M.Maria şi nepotul informatorilor Petcu Gh.Constantin şi Petcu Ana.

856. TĂMĂDĂU MARE, jud.Ilfov. Sat de cîmpie, situat la 35 km de Bucureşti, pe şoseaua spre Călăraşi, pe apa Mostiştea. Reşedinţă de comună. Este electrificat. Ocupaţii: agricultura; mulţi bărbaţi şi tinerii lucrează la Staţiunea experimentală de la Fundulea sau la Bucureşti, unde fac naveta zilnic.

Stan Badea [VIII], 78 de ani; 5 clase; a fost în Moldova, Dobrogea, Muntenia, în timpul primului război mondial. Informator NALR.

Matei Petruţa [V], 43 de ani; 4 clase; unul dintre cei patru copii este elev la o şcoală profesională în Bucureşti; mama informatoarei Matei Pena.

Matei Pena [III], 2o de ani; 8 clase; croitoreasă (a învăţat meseria în sat); fiica informatoarei Matei Petruţa.

857. DOR MĂRUNT, jud.Ialomiţa. Sat mare de cîmpie (6.5oo locuitori), aşezat pe linia ferată Bucureşti-Feteşti, la cca 8o km de Bucureşti. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. În sat există un spital. Este electrificat. Ocupaţii: agricultura. În general, oamenii nu pleacă din sat să lucreze în alte părţi.

Adam Constantin poreclit Motocea [VIII], 71 de ani; 5 clase;

soția este din satul Răzvani-Lehliu, în același județ; are șapte copii, dintre care trei sînt stabiliți la București.

Simion Maria [VII], 71 de ani; nu a urmat la școală; are patru copii, dintre care trei locuiesc la București.

858. STELNICA, jud. Ialomița. Sat de cîmpie, situat pe malul stîng al Borcei, la 5 km nord de Fetești. Este reședință de comună. Electrificat. Are un IAS, unde lucrează și mulți moldoveni. Ocupația de bază: agricultura. Mulți bărbați lucrează la IAS în comună sau la CFR, prin diferite părți ale țării.

Bogățeanu C. Iosiva [VII], 66 de ani; 3 clase. Foarte bună povestitoare.

Văleanu Constantin [VI], 47 de ani; 7 clase; nu a efectuat stagiul militar; are patru copii, dintre care unul s-a stabilit la București, altul este muncitor la Medgidia.

Munteanu Marioara [V], 46 de ani; nu a urmat la școală; soțul ei este cioban la IAS în comună; mama informatoarei Munteanu Cornelia. Excelentă povestitoare, plină de naturalețe.

Munteanu Cornelia [III], 22 de ani; 8 clase; a învățat croitoria în sat; fiica informatoarei Munteanu Marioara.

Vișan Gabriel [II], 12 ani; elev în clasa a V-a.

859. PERIȘORU, jud. Ialomița. Sat de cîmpie, situat la cca 25 km vest de Fetești și la 2 km nord de linia ferată București-Fetești. Reședință a comunei cu același nume. Este electrificat. Satul a fost întemeiat după primul război mondial; majoritatea locuitorilor sînt veniți din județul Prahova. Ocupații: agricultura. Mulți lucrează la IAS în comună sau la

Jegălia.

Criman Toader, zis Budileanu [VIII b], 78 de ani; nu a urmat la şcoală; soţul informatoarei Criman Sofia Ivina.

Anghelescu Maria [VII a], 71 de ani; nu a urmat la şcoală; născută în satul Mărăşia (Bărăgan), a venit în Perişoru în anul 192o; soţul este din Frăţileşti.

Criman Sofia Ivina, zisă Budileanu [VII b], 75 de ani; nu a urmat la şcoală; soţia informatorului Criman Toader.

86o. GURBĂNEŞTI, jud. Ilfov. Sat de cîmpie, aşezat pe Mostiştea, la aproximativ 6o km est de Bucureşti. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Ocupaţia de bază este agricultura.

Bălăneanu-Burdulea I. Gheorghe [VIII b], 78 de ani; 1 clasă; dintre cei opt copii, cinci sînt plecaţi din comună. Degajat, volubil, spontan, debit verbal rapid.

Răducanu Şt. Aneta [VII], 73 de ani; 4 clase; născută în Săruleşti, comună învecinată, a venit în Gurbăneşti la 18 ani, prin căsătorie; are patru copii, dintre care doi sînt căsătoriţi la Bucureşti.

Ţugui Dumitru [VI], 46 de ani; 3 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, la Bucureşti; are patru copii, toţi muncitori calificaţi la Bucureşti.

Mihai Anghelina [V], 47 de ani; nu a urmat la şcoală; născută în satul Coţofanca al comunei Gurbăneşti; soţul, tractorist la CAP, este născut, de asemenea, în Coţofanca; dintre cei trei copii, doi sînt în Bucureşti.

861. VÎLCELELE, jud. Ialomiţa. Sat de cîmpie, aşezat la 28 km nord-vest de Călăraşi şi la 7 km sud de calea ferată

București-Constanța. Reședință a comunei cu același nume; mai demult s-a numit Crucea Giurchii și aparținea de comuna Mihai Viteazu. Electrificat. Ocupații: agricultura. Oamenii din sat lucrează și la șantierele de irigații din județ, făcînd naveta zilnic.

Diacu Ioana [VII], 67 de ani; nu a urmat la școală.

Ghinea Vasile [VI], 38 de ani; 4 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, în Transilvania; soția este din comuna Vlad Țepeș; tatăl informatorului Ghinea V.Trică.

Balaciu V.Anica [V], 41 de ani; nu a urmat la școală.

Ghinea V.Trică [II], 11 ani; elev în clasa a IV-a; fiul informatorului Ghinea E.Vasile.

862. PODU PITARULUI, com.Plătărești, jud.Ilfov. Sat de cîmpie, situat pe linia ferată București-Oltenița, la cca 30 km de București. Este electrificat. Ocupații: agricultura. Unii dintre bărbații de vîrstă medie și dintre cei tineri fac naveta la București, unde lucrează în diferite întreprinderi. Alții pleacă la munci agricole la fermele din satele vecine.

Răducan Gh.Nicolae [VIII], 78 de ani; 5 clase; are trei copii, toți muncitori, stabiliți la București; soțul informatoarei Răducan Caterina. Informator NALR.

Răducan Caterina [VII], 76 de ani; nu a urmat la școală; soția informatorului Răducan Gh.Nicolae.

Cotea Sică [VI], 47 de ani; 5 clase; după efectuarea stagiului militar, a lucrat timp de 4 ani la București.

863. BORCEA, jud.Ialomița. Sat de cîmpie, situat pe brațul Borcea, la cca 8 km sud de Fetești, pe șoseaua Călărași-Fetești.

Este reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Vechea denumire a satului a fost Cocargea. Are un IAS, unde lucrează şi olteni şi moldoveni. Este electrificat. Ocupaţii: agricultura; mai demult, pescuitul. Tinerii sînt angajaţi la sistemul de irigaţii din balta Ialomiţei sau la Feteşti, unde fac naveta zilnic.

Costea Iache, poreclit Ţivilu [VIII], 71 de ani; 5 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, prin părţile Munteniei. Informator NALR. Nu ştie că este înregistrat.

Vlad A.Maria, poreclităBrînză [VII], 67 de ani; nu a urmat la şcoală; unul dintre cei nouă copii este contabil în sat.

Marin P.Ion [VI], 36 de ani; 5 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, prin zona Braşovului.

Gheorghe M.Elena, poreclităCeacea [V], 46 de ani; 7 clase; lucrează, de un an, la căşăria din sat, împreună cu soţul ei; a mers, de cîteva ori, la Amara-băi. Este considerată în sat cea mai buna povestitoare.

Nedelcu Viorica [III], 24 de ani; 7 clase.

864. SOHATU, jud.Ilfov. Sat relativ mare de cîmpie (4.4oo locuitori), aşezat la cca 45 km sud-est de Bucureşti. Este reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Electrificat. Ocupaţia de bază este agricultura. Cam 5oo de oameni din sat lucrează la întreprinderea de spaţii verzi din Bucureşti, de unde vin acasă zilnic sau săptămînal.

Rusa Radu [VIII], 66 de ani; 3 clase; nu a efectuat stagiul militar; socrul informatoarei Nicula Maria. Informator NALR. Povesteşte frumos, cu multă vervă.

Popescu Toma [VII], 79 de ani; 2 clase; are doi copii muncitori la Bucureşti.

Nicula Maria [V], 37 de ani; 4 clase; soţul este şofer la CAP în sat; nora informatorului Rusa Radu.

Fătu Tudoriţa [III], 18 ani; 7 clase.

865. ULMU, jud.Ialomiţa. Sat mare de cîmpie (5.5oo locuitori), aşezat la sud-est de Bucureşti, la 45 km de Călăraşi, pe malul lacului Mostiştea. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Electrificat. Ocupaţii: agricultură şi puţin pescuit. Locuitorii lucrează şi la IAS-Ciocăneşti.

Păun Ion, poreclit Hoancă [VIII b], 8o de ani; nu a urmat la şcoală; soţul informatoarei Păun Tudora şi socrul informatoarei Păun Elena.

Păun Tudora [VII], 75 de ani; 2 clase; soţia informatorului Păun Ion şi soacra informatoarei Păun Elena.

Bălan Marin [VI], 37 de ani; 5 clase; deplasări de scurtă durată, ca muncitor, la Cîmpulung, Stoeneşti, Oradea, Dr. Petru Groza; soţia este din Mînăstirea, comună la 3 km.

Păun Elena [V], 38 de ani ; 4 clase; nora informatorilor Păun Ion şi Păun Tudora.

Păduraru Ştefan [II], 13 ani; elev în clasa a IV-a.

866. UNIREA, jud.Ialomiţa. Sat mare de cîmpie (5.ooo locuitori), situat la jumătatea distanţei dintre Feteşti şi Călăraşi. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Vechea denumire a satului a fost Şocariciu. Este electrificat. Ocupaţii: agricul-

tura, creşterea vitelor. Tinerii lucrează la combinatele din Călăraşi şi fac naveta zilnic.

Nache P.Ion, poreclit Bogatu [A], 57 de ani; 7 clase; cioban şi agricultor. Informator NALR.

Dima Şerban [VIII], 68 de ani; 5 clase.

Druncea Rada [VII], 62 de ani; 2 clase; dintre cei şase copii, patru sînt stabiliţi la Constanţa şi unul la Braşov.

Geageac Ioana [V], 4o de ani; 4 clase; lucrează croitorie (a învăţat meseria la Călăraşi, timp de 3 ani, începînd cu vîrsta de 15 ani).

Butoi Georgeta [III], 2o de ani; 8 clase; soţul este tractorist în sat.

Iordan Tudor [II], 12 ani; elev în clasa a V-a.

867. MÎNĂSTIREA, jud.Ilfov. Sat foarte mare de cîmpie (5.ooo locuitori), situat în balta Mostiştei, la jumătatea distanţei dintre Olteniţa şi Călăraşi. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Satul este în curs de urbanizare; este electrificat. Are un IAS mare, la care lucrează foarte mulţi oameni din comună. Ocupaţii:agricultura.

Ganea N.Vasile, poreclit Craiciu[VIII], 69 de ani; 5 clase; nu a efectuat stagiul militar.

Lazăr Tinca [VII b], 61 de ani; 2 clase; bunica informatorului Lazăr Gheorghe. Povesteşte frumos, cu intensă participare afectivă.

Toroman Ion (Ioniţa) [VI], 59 de ani; 4 clase; născut în Coconi, sat al com.Mînăstirea; este cioban de cînd era copil; deplasări, în timpul stagiului militar, prin Muntenia şi

XCIV

Vrancea.

Anghel Alexandra [V], 43 de ani; 4 clase; are patru copii la Oltenița.

Lazăr Gheorghe [II], 11 ani; elev în clasa a IV-a; nepotul informatoarei Lazăr Tinca.

868. GRĂDIȘTEA, jud. Ialomița. Sat relativ mare de cîmpie (peste 3.ooo locuitori), așezat pe malul Dunării, la 12 km vest de Călărași. Este reședință a comunei cu același nume. Vechea denumire oficială a satului a fost Cacomeanca, iar cea populară - Mănucul. Este electrificat. Ocupații: agricultura, grădinaritul, iar mai demult și pescuitul. Exodul tineretului spre oraș este mai puțin accentuat decît în alte părți; numeroși tineri lucrează ca tractoriști, iar cei angajați în industrie, la Călărași, fac naveta zilnic.

Panait L.Ioana, zisă a lui Lazăr [VII], 6o de ani; 4 clase. Comunicativă și binevoitoare; nu pierde din vedere faptul că este înregistrată.

Bărăitaru St.Ion (Onea) [VI], 39 de ani; 4 clase; deplasări, în timpul serviciului militar, în Oltenia, Transilvania, jud. Teleorman. Se străduiește să dea răspunsuri exhaustive la toate întrebările anchetatorilor.

Mavru Tudora [V], 42 de ani; nu a urmat la școală; deplasări ocazionale la Caracal, la o soră; soțul este croitor în sat. Își controlează permanent exprimarea.

Ene Aneta, poreclită a lui Măgăreață [III a], 2o de ani; 8 clase; soțul este tractorist; mama este din Vișini, comună învecinată. Degajată în timpul înregistrării, dar destul de timidă din fire.

Paraschiv Elena (Lenuța) [III b], 24 de ani; 7 clase; soțul este tractorist; mama este din Cuza-Vodă, comună învecinată. Bună cunoscătoare a obiceiurilor locale, vorbăreață și vioaie; intervine, în mod discret, în timpul înregistrării informatoarei Ene Aneta.

Stanciu Sorica [I], 13 ani; elevă în clasa a VI-a; deplasări în județ, la concursurile echipei de dansuri a școlii, și în jud. Brașov, într-o excursie; mama este din Cuza-Vodă. Vorbește puțin afectat, conștientă de importanța înregistrării.

869. ROSEȚI, jud. Ialomița. Sat de cîmpie așezat pe malul Borcei, la cca 10 km de Călărași, pe șoseaua Călărași-Fetești. Reședință a comunei cu același nume, satul este foarte mare (peste 5.000 locuitori), bine organizat (are cofetărie, frizerie, ferometal etc.); electrificat. Ocupații: agricultura. Tinerii lucrează la Combinatul de la Călărași, unde fac naveta zilnic.

Șijma Stan [VIII], 64 de ani; 3 clase; lucrează la grădina de legume a fermei din sat. Înregistrarea s-a făcut într-o încăpere a fermei.

Coleașe Dobrița (Mița) [VII], 69 de ani; nu a urmat la școală.

Coleașe D. Gheorghe [VI], 40 de ani; 4 clase; lucrează ca șef de brigadă la grădina de legume a fermei din sat; deplasări, în timpul stagiului militar, în Banat. Îi place să vorbească mult; ia mereu cuvîntul la ședințe.

Rîșnoveanu Lucia [V], 40 de ani; 4 clase; lucrează la grădina de legume. Nu știe că este înregistrată. Înregistrarea s-a făcut într-o încăpere a fermei.

Stroie Elena [III], 22 de ani; 8 clase; deplasări de scurtă durată la Constanţa, la rude. Foarte binevoitoare.

870. ULMENI, jud.Ilfov. Sat de cîmpie, aşezat la 9 km est de Oltenița, pe malul Dunării. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume; este dezvoltat din punct de vedere economic: are un combinat pentru creşterea porcilor şi o întreprindere de mecanică agricolă, unde lucrează mulţi oameni din comună, dar şi moldoveni. Ocupaţia de bază este agricultura.

Tănase Vlad [VIII b], 70 de ani; 2 clase; soţia, decedată din 1956, era născută la Spanţov (cca 6 km); dintre cei şase copii, unul este la Bucureşti, ceilalţi sînt salariaţi în comună (la SMT, filatură, combinat etc.).

Mihalache Toader [VI], 44 de ani; 4 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, prin Banat, Transilvania, Bucureşti, jud.Argeş.

Porumbel Ana (Anica) [V], 40 de ani; 3 clase; soţul este paznic la IAS Ulmeni; dintre cei trei copii, unul este la Bucureşti, la o şcoală de electricieni-auto.

TABELUL ILUSTRAȚIILOR

1. Pîntîneru T.Maria,Budişteni (Argeş)
2. Lecşoi D.Maria ,Budişteni (Argeş)
3. Trandafir E.Ion,Gliganu de Sus, (Argeş)
4. Din Tudor,Răscăeţi (Dîmboviţa)
5. Mazilescu D.Maria,Răscăeţi (Dîmboviţa)
6. Pădureanu Nastasia,Pierbinţi (Dîmboviţa)
7. Dragnea N.Alexandra,Pierbinţi (Dîmboviţa)
8. Voicu C.Marin,Cătunu (Teleorman)
9. Sandu A.Toma,Gratia (Teleorman)
10. Sandu Elena,Gratia (Teleorman)
11. Plug din Cervenia (Teleorman)
12. Prăşitoare din Cervenia (Teleorman)
13. Unealtă pentru scos seminţele la bumbac din Cervenia (Teleorman)
14. Ruse Nicula,Cervenia (Teleorman)
15. Şoimeanu Petra,Zimnicea (Teleorman)
16. Vizitiu Otilia,Zimnicea (Teleorman)
17. Cornuri şi cutie pentru înflorat oale din Gheboaia (Dîmboviţa)
18. Stampile folosite la olărit în Gheboaia (Dîmboviţa)
19. Tipar de urcior din Gheboaia (Dîmboviţa)
20. Rîşniţă pentru vopsele şi smalţ,folosită la olărit în Gheboaia (Dîmboviţa)
21. Andrei Gheorghiţa,Gheboaia (Dîmboviţa)
22. Dumitru Ion,Butimanu (Ilfov)
23. Andrei Maria,Ulieşti (Dîmboviţa)
24. Stîlpi de poartă din Zidurile (Dîmboviţa)
25. Ioniţă R.Ion cu soţia,Zidurile (Dîmboviţa)
26. Vasile Timon,Brezoaia (Ilfov)
27. Dumitru Ruxandra,Crevedia (Ilfov)

28. Lică Dobre,Crevedia (Ilfov)
29. Radu şi Rada Ispas,Crevedia Mare (Ilfov)
30. Petre Gheorghe,Comana (Ilfov)
31. Udrea Ioana,Comana (Ilfov)
32. Război de ţesut din Ghimpaţi (Ilfov)
33. Cămăraşu I.Dobre,Stoeneşti (Ilfov)
34. Stîlp cu ornamente decorative din Băneasa (Ilfov)
35. State H.Constantin,Chirnogi (Ilfov)
36. Naca Ioana,Chirnogi (Ilfov)
37. Dicu Elena,Chirnogi (Ilfov)
38. Ghimpăţeanu St.Alexandra,Frăteşti (Ilfov)
39. Tîrlă lîngă casă la Putineiu (Ilfov)
40. Grama M.Ilie,Malu (Ilfov)
41. Dinu V.Ion,Miloşeşti (Ialomiţa)
42. Dinu I.Elena,Miloşeşti (Ialomiţa)
43. Bunea Niculina,Ciolpani (Ilfov)
44. Udrea St. Aristiţa,Grădiştea (Ilfov)
45. Chivu Gheorghe,Grădiştea (Ilfov)
46. Răducanu Leanca,Căzăneşti (Ialomiţa)
47. Casă din Bucu (Ialomiţa).Detaliu
48. Trandafir Virginia,Bucu (Ialomiţa)
49. Prună Gh. Ioana,Făcăeni (Ialomiţa)
50. Beci din Poiana (Ialomiţa)
51. Beci din Stelnica (Ialomiţa)
52. Criman Toader,Perişoru (Ialomiţa)
53. Diacu Ioana,Vîlcelele (Ialomiţa)
54. Cotea Sică,Podu Pitarului (Ilfov)
55. Panait L.Ioana,Grădiştea (Ialomiţa)
56. Bărăitaru St.Ion,Grădiştea (Ialomiţa)
57. Criman Sofia Ivina, Perişoru (Ialomiţa)

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

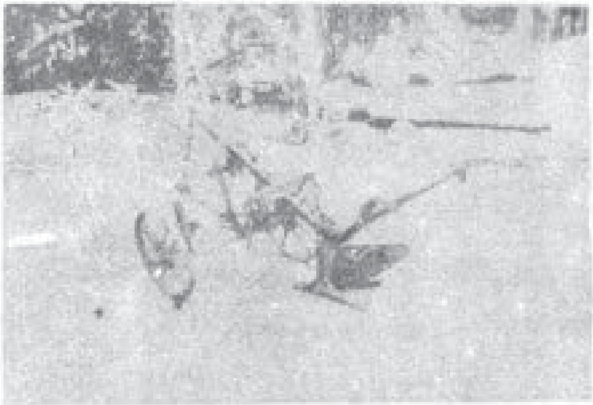

11

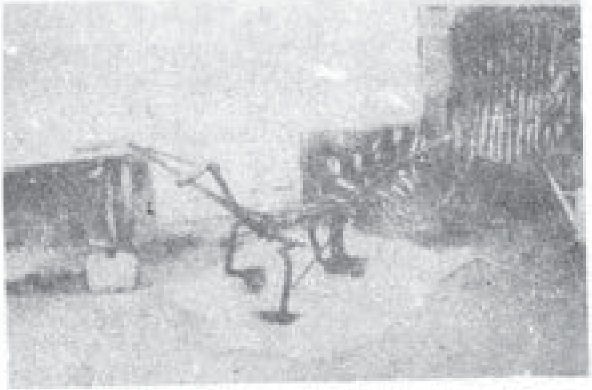

12

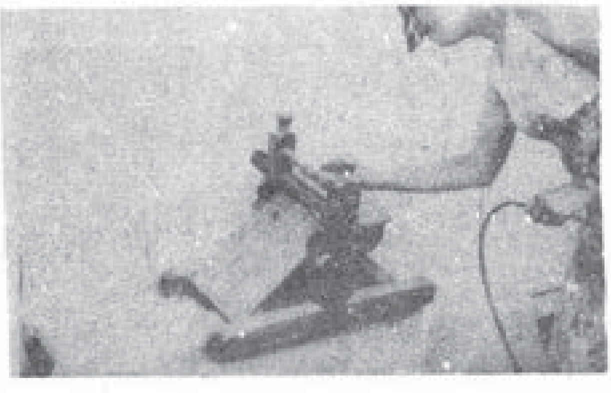

13

15

16

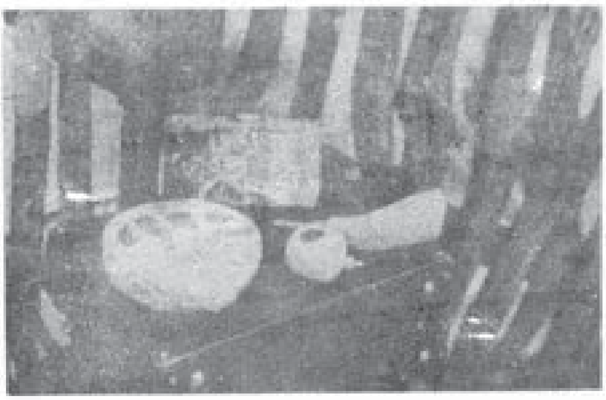

17

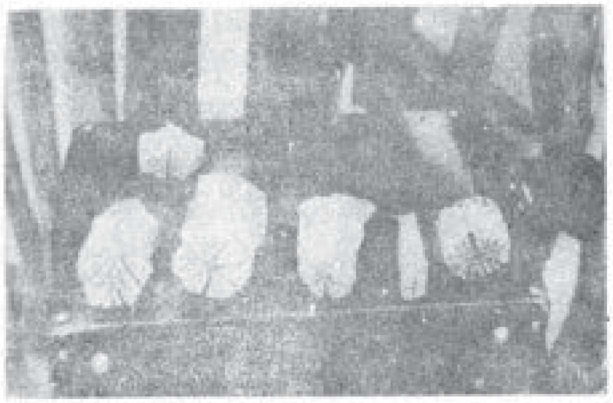

18

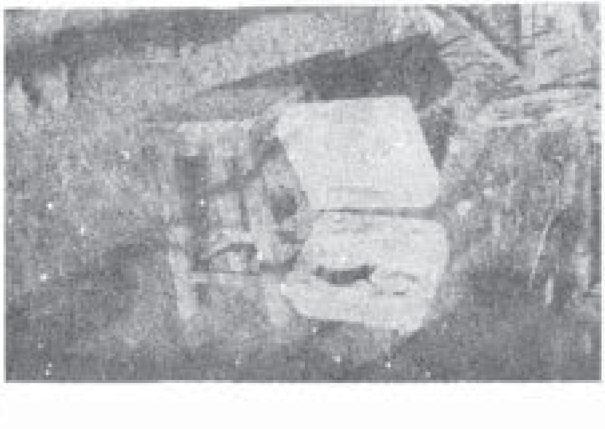

19

20

21

22

23

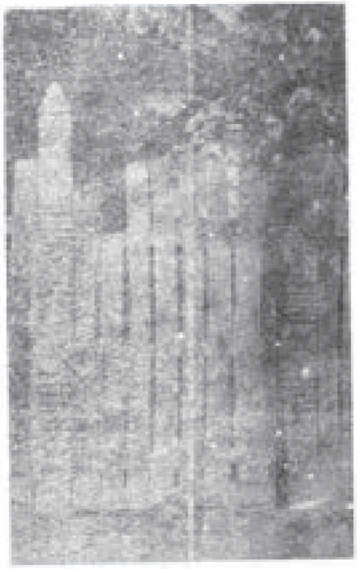

24

25

26

27

28

29

30

31

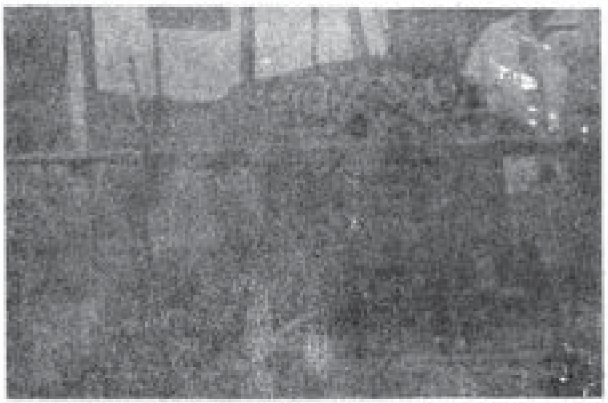

32

33

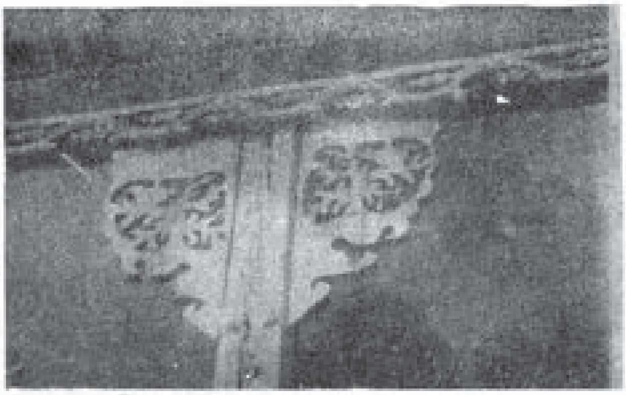

34

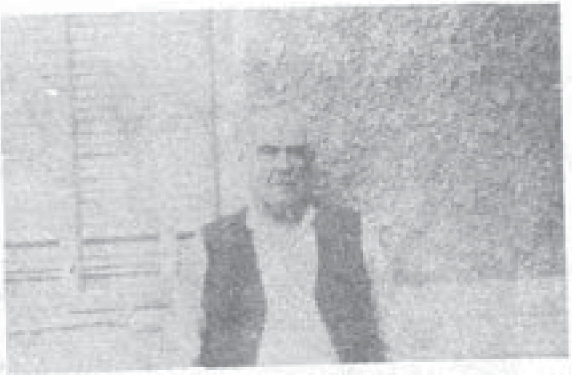

35

36

37

38

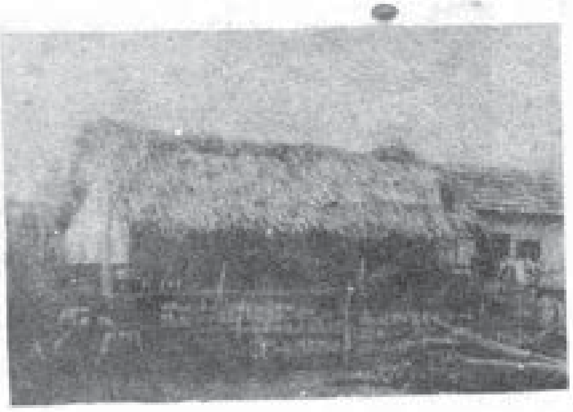

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

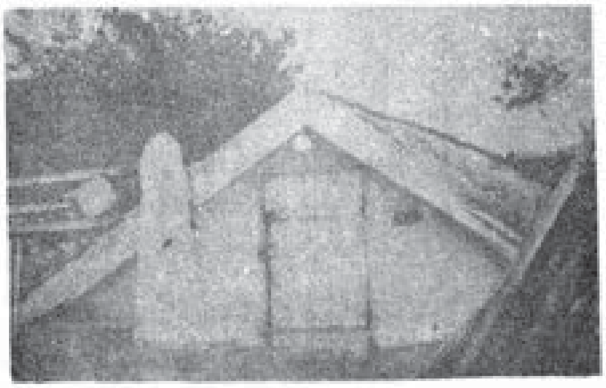

51

52

53

54

55

56

786. BUDIŞTENI [WLAD, 386]

(com. Leordeni, jud. Argeş)

Culegere: 1967; GG, PL, MM, BM, MV; transcriere: MV

m-a dus cálu̯-acáz‿dómle

i̯o am avú‿cálu mi̯eu̯/...umblám cu‿un jŭdecătór...únu cîrstóča/la trebunál ai̯íča/lă...topolovén^{ĭ}//şî odátă m-am abătút într-o sáră...la gáră/l-am‿duz la gáră/la leurdén^{ĭ}/pă cîrstóča//ş-am văzút un...beţív/la gáră/cu muérẹa ş‿o-uŋ‿copiláş i̯erá//săča că i̯el i̯e kélner îm‿bucuréşt^{ĭ}/şi dă...dă fálu lui̯ i̯erá dîm‿bogáţ/ kélneru/i̯el spúne/aşá mi̯-a spus//şî i̯erá tímpu tọámna/cam... plọái̯e/cutára/cutáre‿ẹrẹá//ş-i̯ọ mă dug‿la gáră/zî‿"pọáte i̯au̯ ş-i̯o pă čineva/şi mai..."//fiŋc-aduséseŋ j^{u}dẹcatóru la gáră/înapói̯/ pọáte găsesc un cli̯i̯ént şi i̯o//ş‿l-ă‿lu̯a‿p-ála-n...să-l ẹau̯ îŋ‿cărúţă-n...//îŋ‿spune că:

"nu vrei̯ să mă duj‿la bogáţ ?"

"da ! te duc i̯o"//

"cîn‿m‿i̯ei̯ ?"

"doi̯ pol^{ĭ}...să-m dai̯"/în tímpu ála//ş-áşa ş-áşa mă gîndẹá‿/ şî la norói̯/şî la cal mă gîndẹám.../şi că i̯erẹá sáră/venẹá sára ...//şî veníŋ‿cu i̯el la leurdén^{ĭ}/i̯erẹá...mátu[2] i̯erẹá în şosẹá//

şi i̯el spúne/čĕ "ai̯ să bem...čevá la mat"/ála m^{y}íi̯ẹ//

"nu bẹau̯ ţu [k] nu bẹau̯ nimica i̯eu̯/că...am bău̯út acás nişte vin/şi-m^{ĭ} féče rău̯ dacă bẹau̯ mai̯ múlt‿eu̯//şi sîŋ‿la drum..."//

---

[1] Comună învecinată.

[2] MAT = Monopolul Alcoolului şi al Tutunului; denumire folosită curent pentru "cîrciumă".

2

nimíc/"hai̯"/şi "hai̯"/şi "hai̯"// ş‿i̯o...i̯au̯ o ^{i}ízmă/şi-i̯ dă şi mui̯éri o vótcă/ái̯a-i̯ ĉe̯á mai̯ táre bău̯utúră áe̯a//şi mui̯ére̯a i̯erá beţívă//i̯erá ĉe̯á mai̯ táre...bău̯utúră‿ae̯a//mă ui̯tái̯ la i̯ei̯/"bă fír-ar al drácu !" zîc/"ắşti̯a i̯e beţív^{i}/i̯a/àmîndói̯ i̯e beţív^{i}"/mă gîndíi̯‿i̯o//"hai̯ să-i̯ duc acásă..."//cîn‿mă duc/îi̯ dau̯ jos/dîŋ‿căruţă/tre̯ábă so̩cote̯álă...//

z^{î}ĉe "hai̯ îŋ‿cas"//

"măi̯ néi̯că/nú merg îŋ‿cásă i̯o//mă duc/că m-apúcă nu̯ápte̯a dă t^{u}ot"/i̯o dă cólo//

ĉe "nu-i̯ nimí‿néne"//

cîn‿mă duc a [k] în caz‿la i̯el/s-e pus ắla cu spáte̯le̯-n úşă/şi nu mai̯ m-a lăsá‿să pleg‿ dăl^{u}óc//i̯a/şi be̯a/şi be̯a/şi be̯a/şi be̯a...vyin//i̯o slab dă bău̯utúră/..."mă/i̯o nu mai̯ be̯au̯ !"//dă‿să plec/

"nu"/ĉe/"să f^{h}iu̯ al drácu dácă te las‿să pleĉ" sĉe/ắla//"nu mă"//

do̯ámne/do̯ámne ! ĉe o [k] ĉiné‿mă púsĕ ? mă lipse̯ám şi dă o sútă dă lei̯/nu dă doi̯ pol^{i}//ĉe să fac i̯o acú/mă şi-mbolnăvésc/cũm‿să mă‿ug‿nu̯ápte̯a i̯eu̯...//cálu-m‿po̯ártă//legát cu hắţurli‿dă palán//dómle/i̯el a zîs că-m...mi̯-arátă drúmu/s-a suíi̯‿ş-i̯él îŋ‿căruţă...şí i̯eu̯...m-ã‿sui̯ít îŋ‿căruţă//şĩ‿loc să-i̯ dau̯ diréćţia pă şose̯á/cálu a ştiu̯út peste dé͡al//ắcú a luát-o peste de̯al cálu̯//cu mine-ŋ‿căruţă//an‿da‿drúmu la hắţur^{i}/că i̯o am înţepenít/complécţ//ş-a rămás ş-ắla-ŋ‿căruţă/bogăţoi̯u/a rămás tot îŋ‿căruţă/be̯at mort/şí i̯eu̯ am dad‿drúmu şí la hắţur^{i}/şí la bíĉ//ş-ã‿rămás aşá...ŋ‿căruţă//stam...mort/în căruţă// [am] ^{ve}nít acás/a urcá‿cálu de̯álu/a urcá‿cálu dé͡alu cu noi̯ acoló/în de̯álu...sec ai̯ĉ-i̯ spíre/...ş-a lu̯ad‿dăvále-ntr-un‿sad‿godinás/care ţíne tó‿dă bogát/d-ai̯iẑ‿la dé͡al/...p-u̯o co̯ástă/şi‿i̯ere̯á nişte rópin^{i} să baj...cáse már^{i}...să bag^{i}

acólo/să să úmple/și nu le pute̯ái̯ umple̯á//rópin^{i} mar^{i}/cî țîi̯ cu u̯óḱi î̃‿ju̯oz‿așá și...pă lîŋgă i̯ei̯ [k] rópin^{i}le̯-ále̯a/i̯ere̯á drúmu/cáre merĝám cu cărúțili/lúme̯a//cum o fi da‿dăvále cálu...p-acoló/nu po‿să știu̯ nimíca/c^{î}‿cînd am ajúnz‿la sat/am simțí‿și i̯o la sat/cîn‿dide̯á dăvále/coborá cálu/licăre̯á palánu//i̯ẽre̯á palánu-n̯văruii̯í‿ș‿făĉe̯á palánu: líc‿lic/líc‿lic//m-a dus cálu̯-acáz‿dómlẹ !//și̋ cu ómu-ŋ‿cărúță//ș-i̯éu̯ îŋ‿cărúță m^{u}ort//acás-a-nĉepû‿cálu-n cúrte să-ńekéze//băe̯átu̯-ăl máre dormi̯á la fere̯ástrẹ...cási//

"mămíco"/ĉe̯-"a vení‿tătícu" sĉẹ//

i̯ése nevástẵ-me̯a‿afáră/"ĉe̯-ắi̯ făcú‿mă ?"//

bojbocăi̯ín‿mă dau̯ joz‿dîŋ‿cărúță.../nu pute̯ám pă sálă să mă urc/m-a‿ajutá‿nevásta/mă‿^{d}uc îŋ‿cásă/sur^{p}‿sóba-ŋ‿cásă/[ɛ] în loc să mă du^{g}‿la pat/mă ^{d}uĉám tot peste sóbă mă đuĉám//ĉe să fag‿m-aŋ‿culcát/i̯eu̯//đupă ĉe m-aŋ‿culcát/ĉĕ !/ere̯ám đistrús complét/ere̯ám//băi̯átu îi̯ spúne má-si:

"mămíco" zíĉe/"nu ști̯u ĉe hórcăi̯e afár ca pórcu" sĉẹ/zîs//"hórcăi̯e ca pórcu" sĉẹ//

"ĉẹ drácu/mă/să fíi̯e ?" i̯ĉẹ//s-úi̯tă nevásta: "^{ă}ō !" ĉe/"mai̯ i̯é únu mort al drácu-ŋ‿cărúță !" sĉe//"am um‿mort îŋ‿cásă" ĉe/"ș-unu̯-afár/fhir-ar-aț^{i} ai̯ drácui̯ să fiț^{i} ástîz și mî́i̯ne !" ĉe//"dă únde l-o fi adúz‿mă nebúnu ásta‿aiĉ îŋ‿cărúță ?" nevásta//

a lu̯at o pătură/l-a-n̯văli‿pă u̯om.../ș‿dimine̯ața m-an‿trezí‿ș-i̯o//i̯erán‿gálbin/prăpădî́t/urî́d/ne̯noroĉít/că i̯o zag‿dóo‿trei̯ zílẹ đupă ĉe be̯au̯//șî...s-a sculát/a da^{t}‿pătura dă pă i̯el...j^{u}oz/binișór/ála/ș‿cîn‿s-a văzút ómu acoló-ŋ‿cúrte strei̯ínă/ĉ-o hi zîs ála‿acoló/că s-a ui̯tá‿șî-n dre̯ápta șî-n stîŋga/ș-a lu̯ad‿drúmu de̯állui̯/s-a mai̯ ui̯tát dîn drum dăvále/îŋcotró s-o e̯a//și să đuĉe̯á cum i̯e trénu/la de̯al/pă șose̯á să đuĉe̯á//șî i̯o ã‿rămás acásă//

nevástă-me̯a: "de úne̯-ai̯ mai̯ găsí‿tu/nebúnu‿ála ?"

4

"úi̯te i̯a/am păţít ásta‿ásta" zíc/"pute̯ám să fiu̯ mu̯ord"/

"du̯ámne" zîĉe/"c-ai̯ scăpát" ĉe/"zău̯ máre lúcru ! nū́ma cállu" ĉe "datorítă..."//

^{da}că nú‿i̯ere̯a cálu cumínte/mă băgá în viru̯ága‿áe̯a/şi̯ práfu s-aleĝá şi dă míne/şi dă òmu‿ála/şi dă cărúţă/dă tu̯áte//

ǵórǵe te viláu̯
şái̯zăj‿dă an^{i}

fócu lu siméndri̯u

[Cînd e obiceiul să facă focuri copiii ?]

la sfíntu dumítru//fócu lu siméndri̯u//to̯ámna//şi i̯es feméi̯ili cū...i̯es feméi̯ili cū...covríĝ/cu nuĉ/cu vyin/mére/pére/ĉ-áre ^{u}ómu// şi copíi̯i fáĉe foc pă drum/şi strígă :" hai̯ la fócu lu siméndri̯u/ hai̯ la fócu lu siméndri̯u !"//şi úmblă dîn...dîŋ‿cásă-ŋ‿cas-aşá pă drum/cop^{h}íi̯i̯//obiĉéi̯//păi̯ strínĝe frúnze...şi gunói̯/cu dóo zíle-nai̯ínte le strínĝe copíi̯i//éi̯a míĉi//stă p-afár‿pă drum/şi strínĝe la gunói̯/strínĝe la‿ále̯a/şi fáĉe fócu-ŋ‿sára [k] cîŋ‿víne sára...înĉépe să să îŋsăréze/gáta dă f^{u}oc...i̯ei̯ la gunói̯/şi... strìgă‿acólo dă gárăi̯e to‿sátu/gárăi̯e//"hai̯ la fócu lu sîméndru/ hai̯ la fócu lu sîmén !"//şi feméi̯le să dúĉe cu cóşu//şi dá dă cáre ĉe áre: nuĉ/mére/pére/covríĝ/cáre‿ce̯-àre bùna‿voi̯ínţă/vyin... le dă...să be̯a copíi̯/i-ŋcurajeáză...pă copíi̯//ásta i̯e obiĉéi̯urle̯//

[Același]

găsíse àstă-váră úna

[Băiatul] găsíse àstă-váră úna...úna la serviĉ‿acoló/ĉe̯a că-i̯ pă clása a dóu̯a dă liĉéu̯/să-ndrăgostáse nebúnu dă i̯a/ĉi̯că s-o adúcă acásă//

nevástă-me̯a..."pă̯ cum/áre și i̯a ĉevá ?"/

ĉe "n-áre nimíc"//

"n-áre móbilă..."//

"n-áre"//

"i̯e-mbrăcátă ?"/

ĉe "nú i̯e"//

"păi̯ cum o i̯ei̯ tu așá ?"/

"păi̯" ĉe/"dă un̯‿să ái̯bă...fáta ?/da" ĉe"-m pláĉe míi̯e dă i̯a/ ș-o i̯au̯ i̯eu̯"//

"bín^{i}‿mă/mái̯că/tu" ĉe "și cu serví‿și cu rost/cu cutáre/să i̯ei̯ p-áe̯a fără nimí‿nimíc ?"/

"păi̯ tu ĉe̯-ai̯ avú‿/fa/pă drácu̯-ai̯ avút ?" ĉe/...îi̯ spúne mă-si//

"cum ?" ĉe/"i̯o n-am avú‿ș-i̯o avére ?"/

"ai̯ avú‿pă drácu/fíț-ar avére̯a‿a drácu" ĉe//"ae̯-avú‿niște pátur^{i} dă cîlț"/cum făĉá mui̯érile-nai̯ínte/pátur^{i} dă cîlz‿/drácului̯/ niște pérne dă lînă...le făĉe̯á...//șî̄...zîĉe "n-ai̯ avú‿nimíca" zîĉe//"míi̯i̯-m‿pláĉe áe̯a/o̯ i̯au̯ că-i̯ frumu̯ásă‿áe̯a"//

o găsás‿pă má-sa...pū̯ ! dă trăzne̯á șî buvne̯á...//ș-ápăi̯ pă órmă î̃‿spúne míi̯e:

ĉe "nu mai̯ vă spăl/nú‿mai̯ vă fag‿niẑ‿mîn̯cáre/că" ĉe̯-"a spus că i̯o n-am avú‿pă drácu/ș‿nu sîn‿búnă dă nim^{i}íc/ș-o fi ș-o păţí/și i̯e búnă ái̯a" ĉe/"cáre v^{y}íne i̯el cu i̯a din lúme" ^{zî}ĉe/"șî n-áre nimíc" ĉe "n-áre/nímí‿nimíc !"//

ș-atúnĉ/ĉe să-i̯ fac i̯o ? zîc "acú trébui̯ să mă ĉer^{t}‿cu i̯el/ĉe trébui̯ ? lásă că-l‿e̯au̯ cu delicaténță/și n-áre s-o i̯a" zîc// [...] mă gîndíi̯//"n-áre s-o i̯a"//și l-ā‿lu̯at...la de̯al/únde i̯-a făcút cărămída în.../construi̯ím cása acúma//șî a-nĉepú‿să-i̯ spun i̯o...

"măi̯ neculái̯e̯/^{ui}te ĉe‿e" zîc/ă̯..."tu ști că un u̯om la noi̯" zîc/"ĝe̯aníu̯u"/i̯erá un̯‿fi̯erár fu̯árte bun/"a lăsá‿nevásta ?"

6

"cū‿/să po̯áte ?" ĉe/"er$^{e̯}$á niște u̯ámen^{ĭ} dă socote̯álă"//

"da" zîc/"a lăsá‿nevásta/i̯e-n divórs‿cu e̯a" zîc//

șî/"pi cum s-a petrecú‿lúcrurli ?"

"nu po‿să știu̯ i̯o cáre-i̯ dă vínă/^{u}or‿i̯a/^{u}or...i̯el//da" zîc "i̯o știu̯ așá/că s-a lăsát/și léĝa i̯-a dat să-mpărțáscă tot avútu...pă jumătáte̯//to̯átă gospodăría/ĉe̯-áre îŋ‿gospodării̯e/să...părțe̯áscă//ásta ^{i}e léĝe̯a//și tu" zîĝ/"dácă te-ṇsór^{ĭ} acúma"/că i̯o știám dă la má-sa/da nu mă dam pă fáță i̯eu̯/"dácă tu te-ṇsór^{ĭ} acúma/să știi̯" zîc "că...așá ai̯ să pățáșt^{ĭ}/izác‿ca ásta"//că i̯el áre̯-um‿pătuláș frum^{u}ós băi̯átu/cu dóo cámere/áre puț/cúrte/șî... urme̯ázä să-ș fácă cása/i̯e-ŋ‿construi̯íre/acú o construi̯és‿cása// "da" zîc "tu ar fi mai̯ bíne" zîc/"să stai̯ să te-ṇsór^{ĭ} dúpă ĉe faĉ cása//c-atúnĉ te i̯a greu̯utățili//cá să i̯ei nevásta cu tíne̯/s-o ții̯ o f^{h}i petrențio̯ásă s-o ții̯ mai̯ bíne pă i̯a dăcît...dăcît pă tíne/ș-așá stai̯ să faĉ cása"//

"păi̯" ĉe..."dácă...a pățíd‿ĝe̯aniu̯ ásta"/zíĉe "i̯e kar‿î...normál//nú mă-ṇsór/pánă nu fac cásă"//

ș-acú dă nebúnu zor cu cása/zor și zor/că ái̯a i̯ése dîn șco̯álă acúma//ái̯a i̯ése/fáĉe trei̯ cláse dă liĉéu̯/ș-o bágă cu i̯el la servíĉ acoló/pă fátă/o bágă//o i̯a șí pă e̯a acú o bágă/la servíĉ cu i̯el//o țíne pínă cînd...o fáce copíl/la úrmă nu po̯áte/o adúĉ-acásă//un‿s-o mai̯ duĉ feméi̯a cu copíl !//

[Același]

mămălíga

[Cum se face mămăliga pe la dumneavoastră ?]

văi̯ de míne ! cúm să fáĉe mămălíga ? faĉ fóculéțu sup i̯ă [!]/ dúpă ĉe faĉ foculéțu/laș să de̯a ápa așá-ŋ‿c^{u}ólcot^{ŭ}/pui̯ nițăl mălái̯/

faĉ térĉu/baẑ‿mălái̯u/noi̯ așá zíĉen‿/térĉu...//baẑ‿mălái̯u/o laș^{i} să h́árbă mai̯ bíne de [k] baẑ‿mălái̯ mai̯ puțî́n ca să h́árbă mai̯ mult/ ca să i̯ásă mai̯ búnă//ș-o faẑ‿mai̯ molĉelúșă oleácă/dácă-i̯ să i̯ásă búnă/dácă nu/băẑ‿mălái̯u/să fáĉe truŋk odátă/rî́pă/vî́rtọásă//și... așá fáĉem...noi̯//

mari̯a túdor fîntînéru
șái̯zeș^{i}șàpte dă an^{i}

m-am îmbolnăvíd‿dă tífos

am evút o sóră fu̯árte frumu̯ásă// [...]ș-a lu̯at un om...fu̯árte-ŋjosát//ĉé‿erẹám noi̯ că i̯erẹám sărắĉ^{i}/da‿ála prẹá‿prẹa‿prẹa... îl pedepsíse dumnezắu̯ prẹa amărî́t//și i̯a p^{e}-ẹ́la l-a lu̯at//da a trăít așá dă bíne/i̯o nu l-am au̯uzí^{t}‿că "hírẹ-ai̯ a cutăruẹa"/sau̯ s-o-ŋjúre/sau̯ s-o bátă//cî́nd a fos‿să mọáră/măi̯culíț/-a murí‿dă tífos//amî́ndói̯ într-o săptămî́nă//m-an‿dus...lă i̯el/la cumnátă-mi̯eu̯ //[...] am mas acólo//am mas la fráti-mi̯eu̯ m-an‿dus//nu̯áptẹa‿aŋ‿șezú‿ș^{i}‿i̯o o nu̯áptẹ-acólo//ș^{i}‿cî́n‿m-an‿duz‿la fráte-mi̯eu̯...nọáptẹa/diminẹáța mă sculái̯/

"fă cumnátă" zic/"míi̯ẹ mi̯-e fọáme rắu̯"//

i̯a sĉe "de/să‿mă‿du‿să-z‿dau̯ să mănî́n"‿ĉe/"da n-am legúme fi̯ártă"//

s-a dus ș-a lu̯át o várză/néște mămălígă...//lu̯ái̯ i̯o o dátă... //cî́nd luu̯ái̯/mái̯că/odát-am amețít//"fă" zic/"nu mai̯ mănî́ŋc"//

i̯orẹá zăpáda la brî́u̯//da i̯erắ‿și̯‿c-o nepọátă/șí cu o áltă sóră//ș-am plecátără/ ^{spus} că să venim acás//păi̯ ĉe să zî́ĉ/că cî́nd am venít acásă/d-abi̯á ã‿venít pî́ŋ‿zăpádă/zắpada la brî́u̯//morgá úna nițắl nai̯ínte/úna nițắl înai̯ínte...//șī...pî́nâ cî́nd am ajúŋs acásă//cî́n‿veníi̯ acásă.../avẹám ai̯íĉẹ-ṣà[1] ọ sṓbă//șăzúi̯ așá/p-un

---

[1] Subiectul arată unde era așezată soba.

8

tăpșán așá língă s^{u}óbă//da ĉe zíse bărbátă-mi̯eu̯:

"fă marí̯o" ĉe/"tu fuséș^{i} acólo" ĉe/ [ɜ] "ĉíne ștíe ĉe bo̯álă fu" ĉe/"veníș^{i} acás"/ĉe̯-"o hí fos‿ĉevá rău̯" ĉe...//

i̯o m-apucái̯ și făcúi̯ așá dă pă míne[1]//ș-ã‿lăpădát o cẵmáșă pînă-m‿bríu̯/ave̯ám cămáșa decoltátă/cîn‿mă ui̯d/de/aŋ‿găsít um‿pădúke̯//măi̯culíță/fuĝe̯á mai̯ i̯úte ca trénu/ca aĉe̯lerátu/pă míne//ĉé să mai̯ fak‿i̯o ? le̯-ã‿lu̯á/le̯-an‿dat afár/mi̯-an [k] m-am șkimbát^{u} ...//așá am pățít !//dă la sfíntu neculái̯e̯ și pínă la...crăĉún așá...//ave̯ám o purĉe̯á máre//și̯-o făcúsem m̯‿párte cu o s^{u}ór-a me̯a//yíne áe̯a/tẵi̯ém purĉe̯áu̯a/

"hai̯ fa dă mănî́ŋcă !"

"nu mănî́ŋc"//

"fă/tu îț páre rău̯ că i̯au̯ și i̯eu̯ dîn purĉe̯á/că i̯e-m‿párte"//

"fă léle/nu-m páre rău̯"//

șẽzúi̯/șẽzúi̯/"fă" zic/"mí̯e mi̯-e rău̯ !"//s-apucắ ái̯a să mă trágă[2]/așá ca...nu mai̯ simțe̯ám//ș‿m-am îmbolnăvíd‿dă tífos//ș-ã‿zăcú‿măi̯culíță ! pínă cîn‿m-an‿dășẽlát îm‿pat/s-a dășpui̯á‿pi̯éle̯a dă pă míne ca d^{ă}‿pă șárpe//am purtát cămășúțe/t^{u}ot ĉe̯-am avút și i̯eu̯//ș-ave̯ám pă...băe̯átu ásta cáre-i̯ acú la servíĉ/i̯ere̯á m^{i}icúț//îm‿vene̯á să mai̯ și flúi̯er/îm‿spúne/aŋ‿cîntát...//m-a lu̯a‿m-a duz‿la spitál//ș-ã‿sta‿coló...mi̯-a mai̯ făcút iŋi̯écții̯/nu știu̯ ĉe drácu mi̯-a mai̯ făcút//ș-am...dad‿dumnezắu̯ și mi̯-a trecút/ã‿vení‿dă mi̯-aŋ‿crescút...oșíștili/cop^{i}íi̯i/c-ave̯ám dói̯ acásă//áe̯a‿e//

[Aceeași]

fag‿leșí̯e

fag‿leșí̯e dă [k] cu dóo‿trei̯ zíle mai̯ nai̯ínte/dácă vre̯au̯

---

[1] Subiectul arată cum s-a dezbrăcat.

[2] Subiectul arată cum o masa.

9

rufe̯áscă//dacă‿nú/o fac pⁱicátă/că să fáĉe picátă printr-un leșii̯ér//o pun lā...într-ū‿vaz‿mai̯ máre/pun ápă peste i̯a/ș-o méstic...bìne‿bíne/vro dóo zíle trei̯/áșa-i̯ zíĉe...leșíi̯e rufe̯áscă//deĉ‿ⁱe fo̯árte búnă și̯-ái̯a dă săpún//dácă vre̯au̯ s-o fac picátă pin tírnă‿așá/sau̯ printr-un leșii̯ér/pun pái̯ele pă márĝinⁱ/pun ĉenúșă ș-o̯ bat bíne bíne bíne/pun meréu̯ ș-o bat/o așéz/în ĉe timp să úmple/și̯ fac o gropⁱíță‿acólo-n mijlócū...leșii̯érūlūi̯/ș-adóg ápă ...nu să de̯a pă dînafáră/așá cît trébⁱe pínă cîn‿înĉépe să pⁱíĉe //și ǰos...sub leșii̯ér/îm‿pun un ligán/cu [k] cáre pⁱícă-n‿el/și dîn‿el o i̯au̯/ș-o pun în̯‿váse//i̯e zísă...mai̯ nai̯ínte să fáĉe un pig‿dă leșíi̯e/zîs...táre//să zíĉe frúnte̯a leșíi̯i/mai̯ táre//și a dóu̯a ș-a tréi̯a/i̯eu̯ o pod‿lu̯a/o pun la u̯ále/și știu̯...fi̯erb cu... co̯áda/fi̯er‿cu a dóu̯a/ș‿pă úrmă pun cu a tréi̯a//

maríi̯a de lecșói̯
trèi̯zeșipátru [de ani]

lu̯om móțu

la moț...noi̯ acúma așteptám/áre doi̯ anⁱ...la trei̯ anⁱ trébui̯ să-i̯ lu̯om móțu/da i-l lᵘom mai̯ îñai̯ínte/pîn áu̯gust/că zⁱĉem‿să nu mai̯ fáĉem i̯árna//tôt am făcút meréu̯ i̯árna/l̯-am botezát i̯árna p-amîndói̯//și i̯e rău̯/úi̯te băgám în̯‿cásă/nu áre loc/lúme múltă vyíne.../ș-acúma ā‿zis sⁱ‿fáĉem și noi̯ vára//și fáĉem acúma...pă dóoștrei̯ áu̯gust//víñe nášu-l îmbrácă pă cophíl/nášu̯/...dă la pi̯éle: î‿i̯a mai̯óu̯/kilót/costúm/sau̯ costumáj‿dă hái̯ne sau̯ costúm din áste̯alànte/dă...lînică...//púnem mása/la úrmă să strínĝe lúme múltă/vʸíne mesénⁱ/din̯‿sat...//și...îi̯ i̯a móțu/cu fo̯árfeca// după ĉe-i̯ i̯a móțu/noi̯ púnem̯‿la másă/ĉe trébui̯e/mîn̯cáre/băutúră/be̯a/bắgăm lău̯tárⁱ[!]d-ai̯íĉ‿din̯‿sat/găsím lău̯tárⁱ...//kéfui̯e pîn-apro̯ápe de zíu̯ă/to̯átă no̯áptea/în dumínica‿áe̯a//dă dumínică dă la dóoșpe/și pínă sára pă la dóoșpe no̯ápte̯a//apăi̯ ne‿^{d}ĉém cu plocón la nășu//fáĉem plocón și-l dúĉem acásă nói̯/...tăi̯ém o pásăre/șáse pîi̯n^{i}/cozonáĉ pátru/gătím un coș‿^{a}șá cu șervéte/și... ne‿^{du}ĉém acásă la i̯el//acólo i̯ar ne púne i̯el másă/númai̯ nóo/la fh́in^{i}//da ai̯íĉa acásă trĕ‿să fíi̯e lúme múltă/cáre ne̯-an‿dus și noi̯ la i̯ei̯//vin ai̯íẑ‿la noi̯ ș^{i}...//la úrmă i̯a dar la másă/plătésc [!]/dă nășu i̯el înai̯ínte...cît po̯áte/ápăi̯ dă și ăi̯lánți//și̯-așá petréĉem cu mótu//

[Cînd i se ia copilului moțul ?]

să i̯a dă la un an pínă la trei̯// [...]pínă nu áre un an/nu pos‿să i-l‿ei̯//dúpă ĉe-mplinéște un an/și pîn̯‿la ^{i}etáte̯a dă trei̯ an^{i} némpliniț^{i}/po‿să i̯ei̯ mótu//da//da pínă la un an i̯ár nu poț^{i}/și dúpă ĉe-mplinéște trei̯ an^{i} i̯ár nu mai̯ i̯o bíne să-i̯ i̯ei̯ mótu//așá spúne din bătrín^{i}//

.tînéru iu̯ána
dóoștréi̯ [de ani]

787. TIGVENI

(com.Rătești, jud.Argeș)

Culegere: 1968; BM, RP, MV; transcriere: BM

ĩ‿^{î}armátă

i̯o cînd am intrát ĩ‿^{î}armátă/m-an‿dat că nú‿știu cárte̯//și... dúpă trei̯ lun̯‿jumáte a venít́ ...dómnu ĝi̯nerál dă brigádă/ș-atún̯j^{i}‿ne̯-a îmbrăcát în hái̯nili dă...cun̯‿să zîc ?/búne//dă se̯rvíĉ... hái̯ne...//și...am [k] a vení‿ĝinerálu dă brigádă/...zíu̯a/pînă la

11

[k] în tímpu mési a terminát//cînd am merz‿la másă/nú ne̯-a da‿vói̯e să mérĝe̯m cu i̯eféctile̯-ále̯a//să ne-mbrăcám ĩ‿i̯eféctili dă... cazármă/ca să mérĝe̯n‿la másă̦//am merz‿la másă̦/s-a-ntîmplát că grúpa me̯a‿a foz‿dă servíĉ/la bucătăríⁱe̯//șî‿m-a ᵘoprít...la bucătăríⁱe//nú vre̯am să stau̯/că...ave̯ám eféctili púse-m‿pat fⁿíⁱecàre/-m‿pátu nóstru/adíc-al mi̯éu̯//

"nú/stái̯ fútu-ț"/cum‿e la‿armátă̦//

am stat//cîm‿m-am duz‿la cazármă la.../n-am mai̯ găsí‿nimíⁱc îm‿pat/ⁱe̯féctili lu̯áte//m-an‿duz‿la un̯‿camarád al mi̯eu̯ d-aⁱíj‿dîn̯‿sat/că șĕde̯á mai̯ cole̯á‿așá/a murít/andréi̯ lintáru//că̦ i̯el făĉᵉá‿armátă dă vro șáse anⁱ/lu̯áse p-a lu ʰuțói̯u/șî...nu șĕde̯á‿îarmátă dălóc/vene̯á‿acásă/-l prinde̯á/i̯ar îl duĉᵉá//ș-așá c-a făcú‿vre̯o șáse anⁱ//[...]

cîm‿m-an‿dus și i̯-ã‿spus: "băi̯/andréi̯"/zic/"úi̯te úi̯te̯/mi̯-a lu̯at eféctili"//

"háu̯/s-a duz‿drácu"/ĉe "bói̯i șî váce̯/ai̯ lu tát-tău̯"//zíĉe "da tajⁱ‿dîn̯‿gúră/să nu spui̯ nimíⁱc//că ⁱeféctili dîn̯‿riĝimént nú‿i̯èse"//zíĉe "șî‿fáĉem noi̯ roz‿dă i̯éle̯"//péntru că i̯el cunoște̯á tot riĝiméntu̯//și...dumne̯atá scrii̯ ĉe-țⁱ spui̯ i̯o ?[2] /sau̯ înreĝistre̯ázä ăste̯ ?[3]//

[Povestește, te ascultăm.]

și...an̯‿sta‿vro trei̯/pátru zîle/așteptán̯/zîc "să vedém/fáĉe vrũ‿rᵘost andréi̯ ?//lintáru ?"//șî‿mă e̯a serĝéntu majúr dă...să fac curĕțéniⁱe diminé̯ața/dúpă dășteptáre//îm‿birău̯ la i̯el//birăᵘu i̯ere̯á cum‿e̯-aⁱíĉ/șî‿cum i̯e úș-àsta i̯ere̯á magazíi̯a dă i̯eféct̯e//șî .../ĉe-m̯‿vyíne míⁱe ?/i̯erᵉá lámbă/nu i̯ere̯á ca‿acᵘ/cu lámba-m‿mînă̦/ĉe-m̯‿vʸíne míⁱe/pui̯ mîna pă...cláță̦/șî nèn̯cui̯átă̦//și ⁱíntru-m‿magazíⁱe̯//i̯eu̯ trag/...că cîn‿m-am dat/dă̦ m-a lu̯at în armátă/am zîs că nú‿ști̯u cárte̯//și̯-așá‿an̯‿rămás/că nu ști̯u cárte̯//și...trag la...

---

[1] Se adresează unui consătean care asistă la înregistrare.

[2] Se adresează anchetatorului.

[3] Arată spre magnetofon.

12

la i̯eti̯kéta me̯a‿acoló/șî‿i̯eféctili púse̯-acoló//mă úi̯‿la i̯éle/ știⁱám cum ave̯ám eu̯ bilétili scríse-n i̯éle/trac‿capéla/mă ui̯t/ ále̜ méle̜//capéla me̯a/pantalóni mi̯ei̯//șî‿mă tra [k] mă retrág îndărắt/încúi̯ úșa cum a fos/‿șî mă retrág//șî tac//dau̯ fúga la lintáru̯-ắsta/la‿andréi̯/și-i̯ spui̯ i̯ár//

ĉe/"taj‿dîn‿gúră" zíĉe/"c-áre să vʸíⁱe...ĝinerálu dă divʸízi̯e/ zíĉe/"peste̜-o săptămî́nă //

ș-așắ‿a ve [k] a fost/c-a veníd‿ĝine̜rálu dă divíze̜/-atúnĉ i̯ár s-a dat órdin//tu̯átă...reĝiméntu să fʰíe-mbrăcáț în‿hai̯nili dă servíĉ//să dă ᵘórdin dă sára/că ⁱerá násturⁱ d-ắe̯a gálbeni/-i̯ frecái̯ dă te ui̯tái̯ în i̯ei̯ cã‿ᵘoglíndă//șî/mă duc șî́ i̯eu̯//

cîn‿mă duc i̯eu̯/magazîᵘonéru dă cᵘólo/"tu úne pʰízda mắ-ți̯ vʸii̯ mă ?/fútu-z‿bisérica mắ-ți̯"//

"unde víne tos‿camarázî/vʸiu̯ șí i̯eu̯"//

"mi̯-ai̯ da‿tu ⁱeféctе-m‿primⁱíre ?"//

zîc "ț̦an‿dat"//

i̯el/cã nu i̯-am dat/i̯eu̯/"ț-an‿dat"//așá‿an‿ț̦înút-o//

șî ne̜-aᵘúdē serĝéntu majúr/c-atúnĉ... i̯ere̯á serĝénți majúrⁱ/ ắște̯a ere̯á putére̯a compánii̯//ne̜-aúde serĝéntu majúr/și...víne la noi̯//"ĉe bă dragomiréscule̜ ?/ĉe vă ĉertáțⁱ ?"//

"úi̯te u̯ostáșu̯-ốsta" zíĉe/"nu mʸi̯-a dat ⁱeféctē cînd a veníd‿dómnu ĝenerál/dă brigádă" zíĉe"-m‿primíre̜//ș-acú víne̜ să-i̯ dau̯ i̯eu̯ ⁱeféctē"//

"i̯-an‿da dómle serĝén‿majúr"//

"nu mʸi̯-a dat"/

"i̯-am dá‿dómle serĝén‿majúr"//

șî p [k] înnecăjî́/pui̯ mína‿acólo/șî i̯au̯ capéla dă pă [r] dă pă raft d-acoló/dă une‿ere̯á-n‿cutíⁱe/ș-o trag/șî m-apúc să dăsfác/șî...găsî́z‿byilétu̯//trac‿șî‿pantalóni/bⁱilétu/

"úi̯te dómle serĝén‿majúr"//

13

"ĉínẹ-a scris a^{i}íj‿mặ" ?//

n-ám avút îŋ^{cotro}/zîc "i̯éu̯"//

"hau̯ ũ/tu-ţ academí^{i}a má-ti" zîĉe/"tẹ-a cunoscút dómnu căphitán" zîĉe/"dă la-nĉepút/că şti cártẹ"//şî...zîĉẹ-"acúma te prezíŋs‿cu ástẹạ ?"//

am îŋġiţí‿ş-an‿tăcút/n-a dat în minẹ/nu nim^{i}ic//

"la rap^{u}ór"‿zîĉe/"la dómnu căphitán"//

m-a dus/la dóoşpĉe gátạ//

"dómnu căphitán" zîĉe/"úi̯te...soldátu dum^{i}itra bádẹa" zîĉe/"úi̯te cûŋ‿s-a-ntîmplát"/ĉe "şî ştí^{i}e cártẹ"//

"păi̯ nu ţ-ã‿spus i̯eu̯ mă majúrule ?"/zîĉe//"să-l dúĉẽ‿la dómnu colon^{i}él"//

m-a duz‿la dómnu colonél//

dómnu colonél ĉẹ-a zîz ?/zîĉẽ: "să-l î [k] să mẹárgă" zîĉe/"în tímpũ ^{i}istrúcţii̯ la istrúcţi^{i}e/şî dăpă...^{u}óra pátru" zîĉe "-l î...fáĉeţ^{i} ^{i}istrúcţi̯e cu i̯el apárte/síŋgur"//

şî mai̯ erẹá vro d^{u}oi̯ ca mine//şi̯-aşá‿a făcút//făĉ^{e}ám/venẹán‿dă la ^{i}istrúcţi̯e/şî pînă-m‿másă la ^{u}óra şáse/făĉ^{e}ám ^{i}istrúcţi̯ẹ/şi ĉe ^{i}istrúcţi̯e ?/mai̯ mult cu árma-m‿mîn-aşá/ş^{î}...făĉ^{e}ai̯ [k] sărẹái̯ ca bru̯ásca/cu árma-m‿mînặ// [1]

şî...an‿dus-o̧-aşá vro săptămînặ/ş^{î}‿m-am îmbolnăvyít//m-am îmbolnăv^{y}ít/şi...m-a băgát ĩ‿^{i}ifermelí^{i}ẹ/m-a băgát îŋ‿sphitál/...am mers fro tréi̯ lun dă zîle//şî bu̯ála carẹ-aŋ‿căpătát-o i̯eu̯ la stomác/am răĉí‿la stomác/ş-am...făcút ápă la stomác//şî mi̯-o scotẹá pă f^{h}iecáre lúnă/mi̯-o scotẹá p-a^{i}iş pĩ‿spáte/cîtẹ-o jumá‿dă ḱil dă ápặ//venẹá véspolu [?] ... într-o lun^{i}//şi...mi̯-a da‿şáse lun^{i}/dup [k] dacă a văzút i̯ei̯ că nu-m‿tréĉe/a venít ^{u}‿com^{i}isi^{i}e/

ş^{î}‿zîĉe "bă băi̯átule/te duĉ acásặ"//gúra l^{u}or a z^{î}s//"te duĉ

---

[1] Gest.

14

acáz"‿zíĉe/"că bu̯ála ta nú ⁱe dă nᵘoi̯//i̯e dă bábe"//

bádẹa ḱe púrĉᵉa pînă‿ⁱarmátă
în armátă mʸi̯-a zîs dumⁱítra bádẹa
ᵘòbzĕşîdᵘói̯ dă anⁱ

aşteptám némţî să vyíⁱe

am̦‿vení‿ş-an‿trecúd‿noi̯ pîn tunⁱél/pî̂‿la cîi̯nénⁱ[1]//şî mi̯-a căzú‿şórţu/ḱar la gúra tunⁱélúlui̯//mii̯e/ş-únui̯ măĉelár dîn pru̯úndu/dă la depáu̯ d-acóloˌ/dă la dĕpóu dă maşínⁱ/dă la pḣitéştⁱ//i̯el/cum erán̦‿cu fáţa lă [r] la tunⁱél aşá/i̯el în drẹápta ᵘóltului̯/şî̂‿i̯eu̯ în̦‿stín̦ga//şî aşteptám némţî să vyíⁱe pă tunⁱél//n-a vení‿nij‿nọáptẹa/n-a vení‿nij‿dă diminẹáţă/ş-an̦‿stat pînă s-a ridicá‿su̯árîli lă [k] péste brajⁱ aşẹ//şî̂‿cîm‿mʸi̯-arún̦c ᵘóḱi i̯eu̯ dîn̦‿stín̦ga ᵘóltului̯/i̯ei̯ treĉá dói̯‿doi̯/treĉáu̯ pă sus pă vîrfu múnţilor//pă tunⁱél nìjdăcúm n-a mai̯ dat/că lẹ-a fos‿tẹámă//ş-am lăsát/ş-a trecúd‿doi̯/a trecút alz‿doi̯//ắla dăp-ắla/da treĉᵉá cam la ĉínşpⁱe métri/dóozèĉ/ắi̯a dăp-ắlẹ//da treĉá ca-n̦‿colu̯ánă dă marş/alắturⁱ//nu treĉᵉá pă flan̦c‿cîte únu//

şî...trecúră dᵘoi̯/îi̯ lăsái̯/trecúră alz‿doi̯/i̯ar îi̯ lăsái̯/ĉe-m̦‿vení mii̯/-aşắz árma pă cráca fágului̯ coló/şî...zîc să [r] să-nĉér‿să-i̯ i̯au̯ la u̯oḱ//ş-a mai̯ trecút în̦că dᵘoi̯/i̯-an̦‿lăsá‿şî̂‿p-ắẹa/a trecú‿şásẹ//cînd a trecút al pátrălẹa‿alz‿doi̯/i̯-an̦‿lu̯a‿la u̯oḱ/şî̂...c-um̦‿foc i̯-am ᵘomorît p-amîndói̯//şi...la úrmă ĉe s-a-ntîmplát ?/că s-a-ntórs ş-ăi̯ dînnaⁱínte cáre trecúsără/ş-ăi̯ dî‿úrmă cáre venẹáu̯/şî̂‿s-a pus/c-a văzúd‿dă undẹ-aⁱi̯şí‿fúmu/dă su‿fag//s-a pus pă fag/ş-a tras îm̦‿fag ca zẹĉe mʸinútẹ//rărísc fágu/rupẹá crắĉile ca pă pḣiĉór gru̯ásẹ//şî̂‿fágu gros/ca ru̯áta cărúţi ⁱergẹá dă dînnaⁱíntẹ//şî...am [k] m-am adăpostí‿bʸíne/şî̂‿

---

[1] Localitate pe valea Oltului.

15

n-á mai̯ traz‿dăpă fro zéĉe minúte/da‿a tras pu̯áte dóo sute dă glu̯ánțe ĩ‿i̯el//ș-an̯‿scăpát//

[Același]

[Amintiri din timpul primului război mondial]

și ne̯-an‿tîrî́‿noi̯ pă brîn̯ș/că inam^{y}ícu ^{i}ere̯á‿apro̯ápe/la vro sútă ĉî́zej‿dă metri̯//ne̯-an‿tîrî́‿vre̯o sútă dă métri/pînă ne̯-am aprop^{h}i̯á‿dă inam^{y}íc/ș^{î}‿ne̯-am adăpostít/ș-am începú‿să tráĝem//ș-am începút atácu/nói̯//și noi̯ dáca̯ s-a-ncepút atácu/tráĝe ș-áĝe̯a/tráĝe ș-áĝe̯a/noi̯ dădăsúpt//ā‿rămás acoló ca...morț^{i}//și/...i̯eu̯ mai̯ trăĝ^{e}án‿dîn̯‿cînd în̯‿cîț‿cîn̯t-ũ‿foc/pă stínga//^{i}ere̯ā‿adăpostí‿la um̯‿fag//și némți...s-au̯ stricorát ĉin̯j‿nemț^{i} într-o cáso̯á^{i}e/pă líni^{i}a lor/...c-o mitrali^{i}éră//ș-a văzúd‿dă unde i̯ése fócu̯/că únde ^{i}ișá fócu/i̯ése fum dîn ármă/și véde//ș-a‿așăză^{d}‿mitrali^{i}éra-m̯‿fag//f^{h}í^{i}e c-a trecú‿glónțu pă márĝine̯a fágului̯/f^{h}í^{i}e c-a intrá‿glonț dăpă glon̯z‿da dácă intrá glon̯z‿dápă glon̯z‿mă lovi̯á ăl dîm‿príma dátă̯//ș^{î}‿m-a lov^{y}ít îm‿pi̯ept și m-ā distrús/n-am mai̯.../pă zíu̯a dă tréi̯șpĉe mai̯ ave̯ám dóo zíle...dă răzbói̯/și-mplin̯e̯ám ánu//

apăi̯ an̯‿sta‿pátru lun dă zílẽ‿sp^{h}itál/că...dóctori nóștri/...cun̯‿să zîc i̯eu̯ ?/slab^{i}/proșt^{i}//vede̯á únde‿e glónțu/că glónțu cîm‿m-a lovít/párcă mi̯-a da‿cu mái̯u-m‿pi̯ept/mi̯-a‿amorțít tot c^{u}órpu//m-a lovít aíĉ[1]//și...m-a-ntórs/dă fro dóo trei̯ or^{i} m-am întórs așá d-a bestegái^{u}//și glónțu a rămás apro̯ápe dă ínimă//doi̯ m^{y}ilimétri s-atin̯gă...pójĝița ínimi̯//și dóctori nóștri nu s-a băgat ca să mă...//mă pune̯á la ráze/și vede̯á unde‿e glónțu/îm̯‿făĉa fu̯á^{i}e dă ^{i}evacuáre/mă trîmete̯á ĩ‿al sp^{h}itál//

---

[1] În partea stîngă a pieptului.

16

și m-a trimẹs i̯ei̯ ĩ‿vro șápte sphitále//pîn-am ajúnẓ‿la i̯aș^{i}/la ũ‿sphitál lî́ŋgă ^{u}oráș acoló/bắ^{i}ili strúŋga-i̯ zî́ĉẹ//ũ‿sphitál máre/^{u}o cúrte dă fro zéĉe pōgu̯áne/dácă n-or f^{h}i foz‿mai̯ mult//îmbrăcátă númai̯ cu per^{i}/cu tot félu dă pom^{i}/prun^{i}/ca^{i}íș^{i}.../și... a venít o comísi^{i}e acọ́l^{o}//pîn-aṇ‿sosít i̯eu̯ acoló-n dóo săptămî́ṇ/rána s-a vindecá^{d}‿la pi̯ept//da glónțu-nă^{u}úntru/am înĉepút...să-ŋ‿caŋgrẹnéze mî́na/că mi̯-a atíṇs ^{u}ósu/vî́na mî́i̯ni/ș-a-nĉepút‿să-ŋ‿caŋgrẹnéze d-a^{i}íș[1]/s-o i̯a caŋgrínã‿jos//și...ĩlemnísẹ-așá[2] mî́na//c-așá‿aṃ‿fost atúnĉ cî́m‿m-a lovít//și...comísii̯-ẹ́a/coloni̯élu cáre‿erẹá că^{u}utá să mă sondéze c-ō...silíŋgă d-álẹa pă̄...úrma glónțũlui̯//

și dómnũle/m-ã‿rugát/am dat în ĝenúg‿na^{i}íntẹa lui̯/că zîc "mai̯ bíne-mpușcáți-mă" z^{î}c/"că mor imedi̯ád/da cu ásta mă canoníț"//și ...m-a lăsát//

zî́ĉe "după másă să v^{y}ii̯ i̯ár"//

s-a dus a mîŋcád/după ^{u}óra dóo...a venít//

și...m-a-ntrebát: "bă/une vrei̯ să te duș‿tu ?//te duĉ ĩ‿rusíi̯a ?/te duĉ îṃ‿fránța ?" zî́ĉe/"ún‿te duĉ ?/stai̯ a^{i}íĉ ĩ‿romî́nii̯a ?"//

i̯eu̯ îŋ‿gî́ndu mi̯eu̯ zîc/mă gîndẹám zîc "zî́ĉẹ-așá ca să nu [k] ca să vázã/fug dîn țáră ?"//zîc "nu dómle colon^{i}él//stau̯ a^{i}íĉ în țárạ"//

zî́ĉē/"stai̯ în țáră ?/"

"stau̯"//

zî́ĉẹ-"avén‿dóctor^{i} ruș^{i} îŋ‿cutáre loc/avéṇ‿dóctor^{i} franĉéz^{i} îŋ‿cutáre loc/avén‿dóctor^{i} eŋgléz^{i} îŋ‿cutáre loc"//

șī..."dómle colon^{i}él" zîg‿"mă duc...îŋ‿sphitálu ^{i}eŋgléz//la eŋgléj^{i}"//

zî́ĉe "sphitálu...unde‿e‿eŋgléz^{i}" zî́ĉe/"i̯ẽ‿román//[...] te duĉ pă [k] te poz‿dúĉe pă ph́iĉu̯áre ?/oŕ te duș‿cu trénu ?//dácă te duș‿cu trénu" zíĉē.../"fajⁱ‿dóo zíle ș-o ńu̯ápte"//că trebui̯á să i̯au̯ trénu dă la i̯așⁱ/să vyiu̯ la pașcánⁱ/dă la pașcánⁱ să vyiu̯ la bacáu̯/nu [ɛ] lă...aᵈjúdu nou̯/șî‿dă‿la aᵈjúdu nou̯ să-i̯ [ɛ] lom líniⁱa să mă dug‿la róman//

---

[1] Gest: la umăr.
[2] Gest: îndoită din cot.

"dómle coloni̯él/mă duc pă jos"/

"pos‿să te duĉ ?/i̯e șái̯j‿dă ḱilométri̯"//

zîc "pőĉ"//

șî ḱámă um‿băẹá‿d-ăștẹa cu...cu liĉéu̯/cáre nu [k] i păstrá să-i̯ fácă u̯ofʰiṭérⁱ//ḱámă um‿băẹád‿d-ẹ́ẹa...cu liĉéᵘu compléct/șî ...zíĉe "míi̯ne la ᵘóra ĉinĉ te scolⁱ/șî i̯ai̯ ᵘostáșu̯-ásta/șî‿te duș‿cu i̯el la román//vă lu̯as‿provⁱízii̯ẹ péntru...ᵘo zi/pînă sosíṭⁱ acoló" zíĉe/"șî...îl predái̯ acoló"//

am plecát la ᵘóra șásẹ//șî...la ᵘóra únu dăpă másă/am‿fost î‿román//am mers șápte ᵘóre/...pă jos//și...cînd am intrát acoló/dóctori termⁱináse...ă‿controlu răniṭilor//să duĉáu̯ la másă//i̯-am întîlní‿p-uŋ‿gaŋg...strîmt/ca cum e d-aⁱíș‿pînă-m‿păréțiˡᵉ-ála[1]//șî ála prezántă/băi̯átu̯-ála/tínăru̯-ála/prezántă ĉéᵉa ĉe scrisése colonélu acólo/...și...îi̯ dă plícu/...și [ɛ] să úi̯tă pă plic/șî‿nùmadăcít púne mína [ɛ] un ⁱeŋgléz/șî tráĝe dă blúză/șî...mă dășḱéⁱe péste tot//să úi̯tă la ránă/...șî‿cîn‿să úi̯tă la ránă/...a-nĉepút să fác-așá[2] dîŋ‿cap/

"próst"/ĉa că prost i̯-ai̯ nóștri [ɛ] proștⁱ//că [ɛ] i̯erẹá scris coló pă ḫîrtíⁱe pîŋ‿cîte sph́itálẹ-am‿fost//

șî...mă i̯a/...zíĉe: "într-o ᵘóră...să fʰíⁱe- mbăi̯á [k] să fʰíⁱe bărbi̯erít peste tot"//

mă dă îm‿mína ála d-acólo/la [k] care‿erẹá sanitárⁱ aᵒoló//

și...zíĉe "să...fʰíⁱe bărbi̯erít peste tot/ș-îmbăi̯át/șî.../că vení‿să-i̯ fáĉem ᵘoperáții̯ẹ"//

---

[1] Gest: cca 2 m.

[2] Gest.

18

şi-aşá‿a fost//la ᵘóra dóo/gáta‿a vení‿şî m-a duz‿la ᵘo másă ca‿ásta[1]...dă...ᵘoperáţiⁱe/m-a‿ŋcătărămát pă dă rînd la gît/la mîi̯nⁱ/la pʰiĉu̯áre/la ĝenúk/pắste tot//şi...mi̯-a pus ắla/cum ai̯ punẹ-aⁱíĉ[2] /un tampᵘón//ş-i̯eu̯ am avú‿loc d-am suĉí‿gîtu̯-aşa̯//ş-am da‿tampᵘónu jos//ş-o dóctoriţă rusoái̯că/...a lu̯a‿tampᵘónu jos/şi i̯ár l-a pus//i̯eu̯ i̯ár l-an‿da‿jos/i̯ár am...//că‿punẹá tampᵘónu/să ferẹá dă tampᵘón i̯a//şî...s-a-nnecăjít/ş-a merz‿lă ŭ‿raft ca ắla[3] /acólo ⁱerẹá stíclili cu doctoríi̯//...ş-a lu̯at un ĉocănⁱél/şî‿ţinẹá cu mína/c-o mínă işⁱ‿tampᵘónu/şî‿c-o mínă dă sus//turná afʰiᵘón [!] d-ắla//ş-an‿suĝiţá‿dă vro dóo ᵘorⁱ/ş-áşa mi̯-a fost//a turnát [!]//şî...s-a‿apucát/şî‿cîn‿mi̯-a-ntínz‿mína/că cum spusắi̯ mína ⁱorẹá‿aşa̯[4] //cîn‿mi̯-antíz‿mína‿an‿sîmţít//[ɛ] m-a tăi̯á‿p-aⁱíĉ[5] /kar pă úrma glónţuluĭ//şî‿n-á putú‿să mi-l scu̯áţă niĉ‿ei̯//şî...m-an‿dăşteptát/m-a lu̯at [ɛ] vezⁱ ?/m-a ţînút atît timp cît a ştiᵘút i̯ei̯//şî‿n-a mai̯ lucrá/şî m-a duz‿la pátu mi̯eu̯ acoló//

şî...îŋ‿zíu̯a [k] pă la ᵘóra zéĉe/m-am pomení‿nⁱebún//am înĉepút să [r] să răgnésc acoló/sẵ-júr/"tú-vă múma-ŋ‿cur să vă...dă [ɛ] japonézⁱ [!]//ai̯‿venít să mă tăi̯áţⁱ aⁱíĉ pî‿romîníⁱa pă minẹ"//i̯-am î̄jurát de !/răgnẹám şî...avẹá...ᵘofʰiţérⁱ care ştii̯á límba lor//ş-a da‿fúga ắla la [r] la căpʰitánu...ⁱiŋgléz/şî...a vení‿şî mi̯-a făcút ᵘo‿ijécţⁱe/ş-an‿dormí‿pînă diminẹáţa//[!]

diminẹáţa...s-a făcúd‿zíu̯o/i̯eu̯ aşteptám să mi̯-adúcă ĉevá mîŋcáre//ĉe să mi̯-áᵈᵘcⁱ/c-a vení‿şî m-a lu̯at/şî...m-a tăi̯ád‿dîn nou̯/m-a dus la‿áltă másă dă ᵘoperáţiⁱe/nú‿m-a mai̯ duz‿la ĉẹa//şî‿m-a tăi̯á p-aⁱíş[5] /şî p-aⁱíĉ a scoz‿glónţu̯//şî m-a ţînú‿vo ĉiŋ‿zíle//şî m-a evacuᵘát...la pʰi̯átra nẹamţ//

[Acelaşi]

---

[1] Indică masa din încăpere.
[2] Gest.
[3] Indică un raft din încăpere.
[4] Îndoită din cot.
[5] Sub braţ.

19

i̯e̯ gre̯a bătrînéțe̯a

vezⁱ‿i...i̯o sîm‿bᵘolnáv dă rematízᵐ dă...dă fro dóozĕj‿dă anⁱ //ș‿l-am putú‿dúĉe̯-acúma/...mă [ɛ] úmblă să mă púⁱe jᵘos//dácă venii̯ pîn-aⁱíjⁱ/mă făcúi̯ lag‿dă ápă̦//șî‿dácă m-oi̯ sculá d-aⁱíi̯/să vezⁱ ĉe...păţásc pînă m-oi̯ sculá//trébui̯ să șk̦u̯ápăd‿dă șápte/ᵘopt orⁱ ca să [k] pî̃‿s-o-m̦ʰi̯erbîntá mʸijlócu//

[Dar cum te-ai îmbolnăvit ?]

cum m-am îmbolnăvʸít ?/ẵ‿răĉít/am̦‿fos‿cu cái̯i̯//ᵃm̦‿fos‿cu cái̯i̯/șî̂‿știu̯ cînd am răĉít//am plecát...dúpă ĉĕ...am [k] pĩ‿la ᵘ̃óra ū̃șpĉe/c-ave̯ám ĉᵊas//an̦‿curățá‿la porúmb//dăpă ᵘóra ū̃șpĉe/am plecá‿cu cái̯i̯//șî m-an‿dus/șî i̯-am împʰi̯edicát pă únde să lu̯ásoră coĉéni̯/...dă să ridicáse glúĝili//și m-an̦‿culcát fără gríjă//dimine̯áța cîm‿m-an̦‿sculát/senín/frumᵘós/...m-an̦‿sculát cu brúma pá míne̦//șî-n̦‿loc să răĉésc pă párte̯a care‿ere̯án̦‿culcát pă pămínt așá/pă dre̯ápta/am răĉí‿pă párte̯ă unde̯-a căzú‿brúma//ba nu/î̃‿loc să răĉésc unde̯-a căzú‿brúma/am răĉít...dă joz‿dĕ la pămínt//șî...d-atúnĉe̯-am răĉít/șî̂...a-nĉepút să mă du̯áⁱe u̯ásîli/să...mi̯-amorțáscă míi̯nili/să...șî súfer//așá‿am răĉít//

[Același]

a pus u̯óki pă̂‿ō fátă

dúpă ĉe s-a termⁱiná‿răzbᵘói̯u/l-a vărsát...la jandármⁱ//la jandármⁱ...l-a dat...î̃‿ǰudéțu năsăúd/aⁱíĉ î̃‿arde̯ál/...pă málu bʸístrîți̯//șî...șăv‿dă po [k] dă séoși̯ᵉ//șî...i̯el ave̯á [k] primi̯á ᵘórdine̦ dă la dej//șî...venín̦‿la deǰ meréu̯/apru̯ápe săptămînál/a pus u̯óki pă̂‿ō fátă/d-ále̯a dă la șcu̯álă/dă la liĉéu̯//cînd ⁱișá dă la șcu̯álă/i̯el ᵘo vede̯á/cînd ișá/șî̂...a-ndrăzní‿ș-a ᵘoprí‿

20

fáta dă la școu̯álă/a intrá‿cu ẹa-m̦‿vórbă//ș^{î}‿fáta i̯-a ar̦mís/șî...a sta‿dă vórbă...dă dóo trei̯ ^{u}or^{î}/^{u}o fhi sta‿tu̯átă vára/i̯el ștí^{i}e// că venẹá dă primi̯á ^{u}órdine dă la [!] dej meréu̯//cînd îl kemá/pă fúga să ducạ//și...a-ndrăzní‿ș^{î}‿s-a dus șí la părinț^{î}//ca săv‿dă sécsi^{i}e/i̯el avẹá...común-áẹa în‿î plása lui̯ acoló/șî s-a dus//a venít într-o nọápte/la mi̯ézu nópți̯//la ŭsprezèĉe dîn nu̯ápte a venít în‿comúnă/ș-a lu̯at...jandárm^{y}i cu i̯el/cáre ^{i}erẹá la p^{u}ost acoló-ŋ‿comúnă-m‿péri vádului̯/ș^{î}‿s-a duz‿la părinți féti//șî... kemáz‿dă ẹa//da spusáse lu tá-so fátạ/

că zíĉe "ne v^{y}íne um‿plotoni̯ér/așá/așá//ploton^{i}ér majúr"//

ā/s-a dus//a fost așteptáț//

tát-so i̯-á spus/"ț-o d [k] dácă vă pláĉeț/v-o dau̯//da" zíĉe "d-ab^{y}i̯á áre pátru cláse dă liĉéu̯//șî" zíĉe/"ț-o dau̯/da pîn‿n-o term^{y}iná liĉéu/nu ț-o dau̯//dácă fáĉe i̯a dîŋ‿cápu i̯ei̯/pu̯at‿să fácạ"...zíĉe/"i̯eu̯...n-o mai̯ ajút cu nimíc"//

ș-a‿așteptád‿băẹátu//a‿așteptát/a stad‿dă v^{u}órbă pî‿scrisór^{î} cu i̯el/pîn-a term^{y}iná‿liĉéu̯u//cînd a term^{y}iná‿liĉéu̯u/a venít/ nẹ-am pomenít a dó^{u}a zî dă pașt^{î} cu i̯el//ne scrisásẹ/că...v^{y}íne cu soțí^{e}a cu [k] cárẹ-o ẹa i̯el/v^{y}íne i̯el pă la noi̯//d-acoló dîn [k] dă la năsăúd//

ș-a brodí‿dómnule [ɛ] zíu̯a/lun dăpă pașt^{î}/tómaŋ‿cîŋ‿să duĉá rudári̯-ăștẹa/dumnẹavu̯ástră n^{u} ș[tiți]/da a^{i}íj‿la noi̯ la pașt^{î}/s‿fáĉe pománă mạre/ca la [ɛ] un tîrg//ș-a brodí‿tóma cînd...că‿e[ɛ] ŭ‿sătíc aĉí dă [ɛ] rudár^{î} dă fro sútă ĉízej‿dă fam^{y}íli/pu̯at‿să f^{h}í^{i}e az//că...tóma cîŋ‿s-a duz‿rudári/i̯-a văzút acás^{ă}/dă s-a lu̯a‿la bătái̯e//s-a foz‿bătînd/a foz‿dînd cu străkínli/cu [!] u̯álli cu var//

șî ĉ^{e}-a zîs su̯ácră-sa?/"ai̯‿î mitícă" zíĉe/pîn-a^{i}íĉ//d-a^{i}íĉ încoló/nu mai̯ fáĉem niĉ um‿pas"//

21.

că "dă ĉe ?/că..."

ĉe "ắsta ț-ă sátu̯"//zíĉe..."i̯ej‿rudár"//

n-á vru‿să mai̯ fácă um‿pas//a stad‿dă la ᵘóra ŭsprezèĉe...dă vórbă cu ⁱéle/dă ĉártă/aⁱíĉᵉa la gára pătro̯áe̯a/da-n de̯al/aⁱíj‿la rudárⁱ aĉí//șĭ...pínă la [k] sára lā pátru/cîm̦‿vʸíne cúrsā ḱeferíștilor dă la bucuréștⁱ//șⁱ‿d-aⁱíj‿d‿la [r] d-aⁱíj‿dă la noi̯‿ere̯á fre̯o ĉíș‿șàse ḱeferíștⁱ//șî fro pátru a brodít tógma‿atúnĉ//a venít/ș-a dat dă i̯ei̯/gîlĉevʸíndu-să-n̦‿sose̯á//șî únu mai̯ vᵘorbăréț/mai̯ îndrăznéț/a-n̦fʰíb‿míi̯nili-n á bătrínă/cum să zíĉe//

"da ĉe trăĭ-v-ar dumnezáu̯/az‿venít" zíĉe "atíta drum/atíta cále/șî nu vres‿să mai̯ mérĝez/zíĉe "un̦‿ḱilométru ?//păi̯ nu n-e sátu ắsta fʰír-ar máma lor al răⁱilor dă rudárⁱ//sátu nᵘóstru" zíĉe "să-nĉépe dĭ‿i̯éi̯ în̦cólo"//

a lu̯at-o tîríș//ắi̯lanțⁱ a lu̯a‿pă [r] pă fátă//ș-a venít cu tóți cî̋rd/pínă apru̯ápe unde stau̯ i̯eu̯ acóˡᵒ//șî/dac-a ⁱintrát în̦‿comúnă-n̦cu̯áĉe-n̦‿sat/s-a mai̯ îveselít [!] feméi̯a//șî/cîn̦‿s-a‿aproṕʰⁱát/i̯-a arătát...cása/că să [k] îm̦‿fáța cásei̯ nu̯ástre‿e ᵘo căsúță mʸícă//

ș-i̯-a‿arătá‿zî́ĉe "vez‿cas-áe̯a cu táblă/dă [ɛ] ișítă peste̯-áe̯a dă‿e acoló ⁱe cása părinte̯áscă"//

i̯a n-á mai̯ sta‿dă vórbă fáta//s-a pus pă fúgă//ș-a venít/ș-a dășḱís pu̯árta dómnûle/ș-ave̯ám trei̯ cîi̯nⁱ/dă nu intrá nímin‿in cúrte̯//șî únu culcád‿la pu̯ártă̦//a venít/a dășḱis pu̯árta/î‿loc s-o látre/să [ɛ] a-nĉepú‿să cuțule̯áscă pă lîn̦gă‿e̯a//noi̯ așteptám//în̦‿fáța cásei̯ [ɛ] ave̯ám̦‿fro dóo vyíțe d-ále̯a dă să-ntínde//șî zⁱ [k] i̯eu̯ în̦‿cásă cu...soțíi̯a//

zîc [k] ĉe zîséi̯ i̯o ?/"ai̯‿ĭ ⁱiu̯ánă" zîc/"ásta să ști că i̯e nóra nu̯ástră̦//i̯a úi̯te niș‿cîi̯ńili nu să dă la i̯a [!]/s-o látrĕ"//

ắi̯lanț/ĉine știⁱe pă unde̯-o ḫí fost ?//

27

gáta/ⁱ̆ișím șî noi̯ pă úșă/șî i̯a sosắște/vⁱ̆íne/...úroă pă soáră//ne-ntîlnín pă sálă//

"sắru‿mína tăticule"/fắră ca să ne vedém/"sărú‿mína mămícọ"//a...vení‿dŏmlẹ/șᶦ̂...am trașát/am...vorbʸít am [k] ásta-ŋ‿késtẹa núnțî//i̯a să fáĉem acoló/i̯eu̯ să fáĉem nunt-aⁱ̆íĉa//șî...m-a [r] m-a domolít pă míne/ș-a făcú‿núnta acólọ//

[Același]

mᵘ̆órtu

stai̯ cu i̯el îŋ‿cásă/nu să pu̯átẹ să-l lașᶦ síŋgur/aⁱ̆íj‿la nᵘ̆oi̯/nú-l lașᶦ//nu-l lașᶦ/că i̯e ᵘ̆obiĉéi̯ŭ‿așá/ĉ̄ícă dacă mu̯áre mᵘ̆órtu să nu-l [ɛ] trejᶦ‿nimíca peste i̯el‿ī/...sau̯ să-l‿lașᶦ síŋgur îŋ‿cásă//nu̯áptẹa stai̯ dă pázá mai̯...mai̯ mulțᶦ//șī...trébŭe să-i̯ faĉ‿i ponu̯ásili lui̯ de !/să i le porțᶦ tu̯áte la róstu lor//îi̯ faj‿dă trei̯ zíle/îi̯ fajᶦ‿dă nóo zíle/îi̯ fajᶦ‿dă trei̯ săptămínᶦ//i̯áráj‿dā șáse//víne la úrmă dă nóo...săptămínᶦ//mérĝẹ [r] mérĝẽ‿la jumắtẹa dă an//[...]

[Nu i se cară apă ?]

ba da//plătím o fátă/șᶦ̂‿cáră ápă/șᶦ̂‿dúĉe la trei̯ cáse//dúĉe lā i̯a‿acólo acáșă/lā îŋcă la áltă cásă i̯áráș‿străⁱ̆ínă/la áltă i̯ar [k] cásă i̯ar străⁱ̆ínă/la trei̯ cásẹ//pínă la șáse săptămínᶦ/șᶦ̂‿la[ɛ] șás‿sắptămínᶦ/ne dúĉ̃e‿șî-i̯ dăn‿drúmu la gírlă//îi̯ dăm drúmu la gírlă//

[Cum ?]

úi̯te púnem acólo-șà lumînárili așá/cruĉișắtẹ-așa¹ le púnem într-o cutiᵘ̆úță d-álẹa dă cŏsérv-așá rotúndă/..lẹ-aprindem/...șᶦ lĕ‿dăm pă gírlă//șᶦ̂‿să dúĉe/pă gírlă//ĉ̄ícă să dă drúmu la‿ápă [!]//àșá/d-așá/și/îi̯ dai̯ féti̯-acólo-șa ᵘ̆o găleţícă/îi̯ dai̯ băzmă-

---

! Gest.

23

lúțặ/îi̯ dai̯...dóozeĉ/tréi̯zej‿dă lei̯ acoló/sau̯ pátruzèĉ//și... p-órmă ple̯ácă fetíța‿acásạ//

^{i}i̯u̯ána te ^{i}eremí^{i}a
șái̯zeștrei̯ dă an^{i}

zarzavátu

príma dátạ zarzavátu/să i̯a sămî́nțạ dă ánu aĉésta/pentru lá‿ánu v^{i}iitór/d-egzémplu la ĉ^{e}ápă/la várzạ//ă...îm‿fínẹ la to̯átẹ [r] la to̯átẹ...în‿speĉiál acúma dă cî́n‿s-a colẹctivizát/sun‿ĉéntr-ocsperimentále//cum avém aíĉi-șà ĉéntru dạ la ștefănéșt^{i}//ș-apắi̯ avém‿ī...la p^{i}itéșt^{i} i̯ar/dă úne cúmpără u̯ámeni//da cáre p^{u}ot să-ș^{i} procúre/îș procúră i̯el personál/màjoritáte̯a dă‿la n^{u}oi̯/iș procúrạ fiecàre//zarzavátu/să e̯a sămî́nța/sóséște primăvàra/și și-l púne-n‿ă...răsádur^{i}//și la úrmă...îl údă/un timp u̯arecáre/ĉín‿șàsẹ‿săptămî́n^{i}/ș-apắi̯ să e̯a du pă răsádur/du pă răsádnițe/și să plante̯ázả pă loc// ásta-i̯ la n^{u}oi̯//ș-apắi̯ în continuáre/să sápă̄/să ^{u}údă dacă nu plóọ‿cum ^{i}éste ánul̯ aĉésta séĉetă/pînă să féĉe‿el la matu̯ritáte dă trébie lu^{u}át//ásta e//

[Care dintre zarzavaturi cere muncă mai multă ?]

ĉ^{e}ápa/în‿speĉiál i̯éstẹ//

[Ceapa cere muncă multă ?]

ĉ^{e}ápa/sígur//ĉ^{e}ápa-i̯ ĉ^{e}a mai̯...

[De ce ?]

păi̯ i̯a-i̯ mai̯ migălo̯ásă/vẹdés‿să púne mai̯ de̯ásă/și‿e̯a să púne-n‿lócurli ĉéle mai̯ pregătítẹ/ĉéle mai̯ îmbăligărítẹ/ĉéle mai̯ gráse/că i̯éste ^{u}o plántă prețențio̯ásạ/dac-o pui̯ la ū‿l^{u}oc sărác/nu să fáĉẹ//ásá dac-o pui̯ la ū‿l^{u}oc bogát/în ^{u}órĉe s [k] fel dă

24

s^{u}oi̯/îj‿dă prodúcți̯e ș^{i}‿i̯a//

g^{u}órĝe matéi̯
pátruzĕj^{i}‿dă an^{i}

la d^{u}óctor

s-a-mbolnăvít//

"á^{u}olẹo mă dọáre/á^{u}olẹo mă dọáre"/

m-am ^{d}uz‿la d^{u}óctor/m-an‿d^{u}s cu i̯el întíi̯ la gă^{i}éșt^{i}//nẹ-an‿du$_{z}$‿la gă^{i}éșt^{i}/am plecá‿p^{î}‿la dóo nụáptẹạ//ca nebúni/dîn dor a plecát/că n-á mai̯‿^{a}vẹá la ĉe mai̯ stạ//nẹ-an‿da [k] nẹ-an‿duz‿la gárŭ/ã‿lụat trénu/p-órmă am ăjúz‿la gă^{i}éj^{i}/nẹ-an‿da‿j^{u}os//

i̯-ã‿zîz/"mă ai̯ să mai̯ stăm îŋ‿gáră"/zîc "să ști că úi̯te...nu ^{i}e tímpu să plẹcám"//

"nu fa !/ḫai̯ dîn timp/s-apucắn‿dóctorụ-acás"//

nẹ-an‿dűs/să ne dűĉem la dóctoru lupákẹ //

cîn‿pă drum nẹ-a ^{i}ișí‿mașína milíți na^{i}íntẹ//p^{î}‿la trei̯/... dóo jumáte/trei̯/cam așá ^{i}erẹ//s-a ^{d}at uṇ‿șofér j^{u}os/și hárẹ‿și púne mína pă n^{u}oi̯//

ĉe "úne vă dúĉeț ?"//

noi̯/"la dóctor"//

păi̯ ĉe "ĉe dóctor e ăl^{a} ?"//

i̯el cu mína la búrtă/...a puz‿mína pă i̯el//

ĉe: "ḫai̯/dă-z‿buletínu"/ĉe//

"păi̯ dắ‿ĉe să-z‿dau̯ i̯eu̯ ți^{i}e buletínu ?"//

ĉ^{e} "păi̯ dă buletínu sắ‿vedém ĉe...únde"//

"nu dau̯ buletínu pín‿la milíți^{i}e//

"hai̯ lắ‿mașínă" ĉe/"că e milíțiạ"//

cîn‿nẹ-am‿^{du}s acólo/...i̯-a lụa‿buletínu/a fost um‿procorór

25

șî cu ^{u}o [k] c-um‿miliți^{i}án//

zíĉe: "dă úndę ^{i}eșt^{i} ?"//

"dă la rătéșt^{i}"//

"păi̯ un‿te duĉ ?"//

"la dóctor"//

"păi̯" ĉe "d-acú ?"/

"păi̯ d-acú" zíĉe/că [r] că nu mai̯ po‿s^{î}‿mai̯ stau̯ dă d^{u}or"//

ĉe "cu ĉ-ai̯ venít ?"//

"cu trénu"//

"únde-i̯ b^{i}ilétu ?"//

"úi̯te mă" zîc/"f^{h}írę-ai̯ al drácu"‿^{zî}c "áltă belęá/dác-aruŋcám bilétili ?"//

i̯-am arătád‿b^{i}ilétili/

zíĉe "să ne scuzáț" ĉe/"că noi̯ cătám úni dă la rătéșt^{i}/c-a spart ^{u}o cásă/nu‿ș‿ĉe zîĉá c-a făcút//

nę-an‿^{du}z‿la dóctor/...a zîs că să dúcă să-l‿î [r] să-l internézę//s-a‿ûs acoló/l-a pus‿la ráze/

"nu//nu stau̯ s^{î}‿nu stau̯"//

am înĉepú‿să plîŋ^{c}/că ^{i}erę́á cop^{h}i^{i}i miĉ atúnĉ/nu i̯erę́á.../ă‿vĕnít acás cu i̯el/n-a avú‿ĉé‿s‿fac^{ă}//ș-a mai̯ mers frō...pátru an^{i}/ĉinĉ an dă zîlę-aș^{a}//d^{u}ór‿d^{u}or/d^{u}ór‿d^{u}or/că nu-i̯ tréĉe/că nu-i̯ tréĉe/pî‿l-a lu̯a‿salvárę̯a dă la pu̯ártă//m-am‿^{d}ûs cu i̯el la călinéș^{t}/ș-a făcút ^{u}operáți^{i}e dă úlĉęr//

matéi̯ niculína

tréi̯zeșàse [de ani]

---

[1] Localitate apropiată.

788. GLIGANU DE SUS

(com. Rociu, jud. Argeș)

Culegere: 1973; MC, BM, MT; transcriere: BM

gríu

porumbíștia după ĉe să culeĝ^{e}á p^{u}orúmbu/îi̯ dam tot cu grápa//ca să mai̯ súrpe mușurųáilę-álęa/să nu f^{h}í^{i}e kar așá cum.../să-l mai̯ așáze pă pămínt//ș^{î} pŏ úrmă punęám plúgu șî-l arám/șî-l sămănáŋ cu mína//nú ^{i}ęręá mașín^{i}//îl sămănáŋ cu mína/după ĉe să făĉ^{e}á gríu máre/îl plivi̯án dă burŭi̯én^{i}/

[Pregăteați sămînța de grîu ?]

da/da//sămínța dă grîų o-mp^{h}i̯etrám//^{i}ęręá ^{u}o solúție pă care ^{u}o-mpi̯etrá^{m}//

[Cum ?]

cŭ p^{h}i̯átrą//făĉ^{e}ám záma tárę-acoló/băgám șî să-mui̯á acólo/ș^{î} pă úrmă...î făĉ^{e}ám zámă dîn áęa la atítęa dúble dą grîų/trebuęá să púnem atíta pi̯átrą//ș-o preparám/șî-l împi̯ętrám//șî la úrmă-l semănám//după áęa dupą ĉe să făĉ^{e}á máre/îl plivi̯ám dă burŭén^{i}/ș-așteptám pîn să cǫáĉę/gríu//cîn să c^{u}oĉ^{e}á/ișám la séĉęre//îl seĉerám/făĉ^{e}án zn^{u}op/îl făĉ^{e}ám clăi̯/pă loc/

[Cum se făceau clăile ?]

úi̯te vedéz dumnęavǫástr-așá să făĉ^{e}á: punęám ũ zn^{u}op așá[1] j^{u}os/ș c-únu peste ^{i}el așá/îm pàrtę-ásta.../îm pătrát//îm pátru părț^{i}//șî făĉ^{e}ám...piĉ^{u}óru dă...dă ásta dă...rec^{u}óltą/są făĉ^{e}á dă tréi̯sprezèĉe zn^{u}op^{i}/șî dóo piĉére d-álęa cum le numi̯ám noi̯ pă țărănéște/lĕ numi̯á ^{u}o clá^{i}e//ș pŏ úrmă/

"măi̯ cíte clăi̯ ăi̯ făcút ?//

---

[1] Gest.

"dóospe /tréi̯spe"/

ș-álẹ dóo p^{i}icu̯áre să numi̯áu̯...clăi̯//pă ụ́rmă după ĉe să mai̯ uscá-ŋ‿clá^{i}ẹ/îl cărám cu cărúțili lă...ũ‿l^{u}oc unde făĉ^{e}ám ári^{i}e ...//dŭpă ĉe făĉ^{e}ám ári^{i}e/stătẹá acólo st^{u}og/venẹá mașína//am treerá‿șî cu cai̯/dacă vres‿să vă spui̯ mai̯ dămúl^{t}//

[Spune-ne mai întîi cum treierați cu mașina.]

i̯erẹă...venẹá propietáru dă mașínă/"cîț^{i} u̯ámeṇ‿sîntéț^{i} ?"//

"tréi̯sprezeĉe u̯ámen^{i}"//

"^{u}o putém ține mașína"//

i̯o dam doi̯ u̯ámen dac-avẹáŋ‿rec^{u}óltă mai̯ múltă/áltu da trei̯/dac-avẹá rec^{u}óltă mai̯ múltă/șî făĉ^{e}ám pă u̯ámen după [r] după múŋca carẹ-o avẹám strî́nsă//șî pă ụ́rmă făĉ^{e}ám o lístă /

"ĉíne tréeră-nti̯i̯ ?"//

"cutárẹ"//

băgá i̯el/dup-ála ắllant/ắllant/ắllant/ș‿pînă cîn^{d}...tre^{i}erám ắștẹa/să numi̯á ^{u}o ĉ^{e}átă//după ĉ^{e}átă ă-nti^{e}a/urmá ĉ^{e}át-a dó^{u}a/áltă căprărí^{i}e dă u̯ámen^{i}/álț^{i} u̯ámen^{i}//tot așá cu lístă/tot...//șî ne lă^{u}á ^{u}oi̯ém//ne lu̯a ^{u}oi̯ém/ắl cu bat^{u}óza//dîn óptîsprezèĉe dúble/únu̯-al lui̯/sau̯ dîn dóozèĉ/după cum ne-nțeleĝ^{e}áŋ‿cu i̯el//da/după cum ne-nțeleĝ^{e}áŋ‿cu i̯el//

[Dar la mașină cîți oameni trebuia să fie ?]

păi̯ trebui̯á mulț^{i}/trebui̯á să fí^{i}ẹ ĉel puțín tréi̯zej‿dă u̯ámen^{i}/

[Care era treaba lor ?]

d^{u}oi̯ băgá la c^{u}oș//băgá grî́u̯-acó^{lo}//d^{u}oi̯ stătẹá...úne da páili‿la ^{u}o párte/să numi̯á la cúru mașíni/așá-i̯ spunẹám noi̯//únu făĉ^{e}á f^{u}ócu la vap^{u}ór//trei̯/i̯eráu̯ cu b^{u}oi̯ la trágă/cáre...tîrá páili dă la mașínă/mai̯ dăpárte dă mașínă//ș-acólo‿le făĉ^{e}á c^{u}op^{i}íț^{i}/am termi̯nát cŭ...cu tre^{i}erișu n^{u}oi̯ ĉ^{e}át-àsta/cărá fí^{i}e-

28

care páilẹ-acáz‿la i̯el/şî‿le făĉᵉá şírạ//şî‿s-a terminᵗá‿cu gríu/cu treⁱerátu̯//

[Ai apucat să se treiere altfel ?]

am apucát şî cu cai̯//

[Cum se treiera ?]

cîn‿am treerá‿cu cai̯/ne duĉᵉám únde ⁱe lᵘócu nⁱéted/poi̯ánă mai̯ máre/ĉᵘoplẹám i̯árba/cu sápa/să rămínạ núma pămíntu̯-ai̯á ca cum ⁱe-m‿pálmạ...//pă úrmă...bătẹám ᵘō [k] uŋ‿ştẹájĕr acoló/ca ᵘo bábă dă gart‿cum să vă spun ẹo dumⁿẹavọástrạ/să numẹá ştẹájăr/aşá-i̯ spunẹám noi̯//şî lu̯am‿î znᵘópu//şî-r‿răzmám/cu vírfu-ṇ‿sus/dă ştẹájạr-ọsᵗᵃ/la rînd//la rînd dă jur împrejúr/cît făcúsem lᵘócu̯-òla//pă u̯rmă legáŋ‿cáⁱi/ála d-ála//ş-aíĉᵉă[1]-i̯ făĉᵉám un ᵘok/lā...căpástru/şî-m‿pártẹ-àsta la ástălant ált ᵘok//deĉ pᵘornẹáŋ‿cáⁱi...la drẹáptạ//"ḫá !" mînám[2] pînă cîṇ‿sạ‿terminạ́/şî sosá cálu/aíş‿la ştẹájăru̯-òstạ//ĉe făĉᵉám ?//lu̯am d-aíĉa...u̯ókᵘu/torĉᵉám cálu/ş‿punẹán‿dă [ɛ] d-álaŋ‿cal/ş‿plecám îm‿pártẹ-ai̯lànᵗă//scᵘotẹám cái//du pă áriⁱẹ//şî lu̯aŋ‿cu fúrca pă dăsúpra/páili‿páili‿páili‿páili‿páili/ĉe scosăsạ̄ră páe//pă u̯rmă i̯ár băgáŋ‿cái la áriⁱẹ//şī să z [k] să numi̯á zᵘól dă áriⁱẹ//atúnĉ...trĕbuẹá să băgám dă şáse ᵘorⁱ cáⁱi pă...p-aĉᵉástă [ɛ] grîu̯//dă şáse ᵘorⁱ trebẹá să-l băgám/pînă cîṇ‿rămînẹá plẹáva cu bọábi̯li/jᵘos//după ĉᵉ-a rămạ́s plẹáva/şî‿páili lẹ-am scᵘos cu fúrca pă la márĝinⁱ/rămînẹá plẹáva şî‿cu gríu//nú ⁱergá...maşínⁱ/nú i̯erẹá vînturătᵘọrⁱ//făĉᵉá u̯ámeni grămáḍă/ş-avẹáu̯ neşte lᵘopézⁱ‿dă lemn/pă cáre...stătẹá răzmát îṇ‿lopátạ//"măi̯ nu báte víntu"//cạ irẹá zî cárẹ nu bătẹá víntu//cîm‿bătẹá víntu/lu̯a dă cᵘólo ş[3].../plẹáva să duĉᵉá-ŋcoló/bọábi̯li cădẹáu̯ jᵘos//ẹrẹá fọárte greu̯//i̯ar încẹpẹá víntu/i̯ar[3]/nu bătẹá víntu/nu[4]//nẹ-apucá plọáẹă/ⁱerẹá fu̯árte grẹu̯//

---

[1] Gest.
[2] Gest circular.
[3] Gest: mimează aruncarea grîului cu lopata.
[4] Gest: cu mîinile în şold, aştepta.

29

deĉ...ásta éste treerísu̯u cu cai̯//

trandaf^{h}ír i̯e i̯iu̯ón [zis] súlă

sái̯zĕșîșàptẹ-am plecá‿pă sái̯zĕșîu̯òpt [de ani]

cásîli dă lemn

atúnẹ‿cîn‿să făĉ^{e}á cásîli dă lemn/nú să t^{u}orná temelíe dă țimént//făĉ^{e}á r^{u}ost ^{u}ómu dă nịște bútur/așá-i̯ spunẹá//mar^{i} așá șî grọásẹ/șî punẹá‿aíĉ^{e}a la c^{u}ólțu̯-òsta [1] ^{u}o búturá/mai̯ la mijlóc úna/mai̯ coló úna/mai̯ coló u^{na}/după cum‿erẹá cása dă lúngă//pă úrmă... venẹá dulgéri/băgá dulgér^{i}//șî le-ŋki^{i}á lémnili/tắlpili să numẹá //pă u̯rmă dúpă ĉe-ŋkí^{e}á tắlpili/ĉ^{u}oplẹá șî călcăt^{u}ór^{î}li/făĉ^{e}á șî căpriu̯óri/ș^{î}‿le făĉ^{e}á kiristẹá j^{u}os//pă úrmă făĉ^{e}á sc^{u}óbur la stîlp^{h}/în tálpă șí-ŋ‿călcătu̯árẹ//după ĉ-a făcút în tálpă șî-ŋ‿ călcătu̯áre/ă...pu^{s}‿șî căpriu̯óri/pă călcătu̯áre//únu cólo/únu cólọ/cum să pun căpriu̯óri//pă ^{u}úrmă ^{u}o lățuẹá/

[Dar sus, căpriorii ?]

îi̯ prindẹá într-uŋ‿cui̯ dă lemn//vedéz‿dumnẹavọástră/căprióri vin așá [2] //ắștẹa-i̯ căpriu̯óri//venẹá cŭ‿cápu̯-ọ̀sta [3] pă călcătu̯áre/șî cu ắsta pă călcătu̯áre/ș-aíĉ^{e}a [4] făĉ^{e}á uŋ‿fel dă kí^{i}ẹ/șî-l îŋkí^{e}á așạ//șî-i̯ punẹá aíĉ^{e}a [5] ^{u}o gîscắ/o prindẹá-ŋ‿cúẹ-aíĉ [6]/ș-aíĉ [7] //ca să ți^{i}e/să nu...//ș^{î}‿pŏ‿úrmă să c^{u}osẹá ẹa-ŋ‿lát-ẹẹa/că dac-o lățui̯á/să c^{u}osẹá ẹa síŋgură//pă ^{u}úrmă călcá pămínt/cu p^{i}îĉu̯árli/după ĉ^{e}-o u̯ostrețá/ș-ọ lu̯a la lipít//lipẹá pîn-năúntru/pă dînafárą...//după ĉe ^{u}o lipi̯^{h}á/"ē ! păi̯ să cătám‿î...^{u}om să

---

[1] Indică un colț al camerei.
[2] Gest: împreună degetele de la mîini.
[3] Capătul de jos, de la streașină.
[4] La capătul de sus, unde se îmbină.
[5] La jumătatea căpriorilor.
[6] De un căprior.
[7] De căpriorul opus.

30

...ng-o téŋcuⁱe"/aşá să numi̯á//ere̯á únu mai̯ pričepú‿niţál/care pute̯á să fácă părétili drⁱeptᵘⁱ//şî...şla ᵘo teŋcue̯á//ş-aşá să‿făčᵉá cása dă lⁱemn//nú irᵉá duşume̯á jᵘos atúnč/

[Cum era jos ?]

pămínt//

[Cum îl făceai ?]

băgá pᵘomᵘoste̯ála/c-aşá să spune̯á//după če băgá pᵘomoste̯álă/ ᵘo băte̯á bíne/cu mái̯u/pî‿să‿aşăzá/ş‿pô‿ŭrmă feméᵉa/făšᵉá şî‿e̯a ni̯şte pămín‿prepará‿dă i̯a/şî-l spŭoe̯á/jᵘos//îl spoe̯á//ş-atúnč intrá-ŋ‿cásă/zíši : "aŋ‿spᵘọⁱí‿pîŋ‿cás/-am‿fạcú‿sᵘóbă/tᵘot"// [...]

[Şi în jurul casei ...?]

să făčᵉá cúrtẹ//cúrte̯-aşá-i̯ spune̯ám noi̯ atúnč//zíče: "mi̯-am‿făcú‿cúrtẹ"//

[Cum se face ?]

cúm să fáčẹ/bátẹ bábe-m‿pămínt/púne laţⁱ/după laţⁱ/ple̯ácạ cu...cu ulúca//báte ulúcă/şî‿ásta să numẹ́şte cúrtẹ//pᵘórţⁱ/să fáče şî...atúnčᵉă...búnă zíu̯a[1]//atúnz‿nu ⁱere̯á ca acú/să fácă pᵘorţⁱ/ere̯á uŋ‿gard/îl legá dă báb-àe̯a/şî d-álal/aíğa c-ọ pʰi̯ó-dică/dínčoe̯a cu...ᵘo sírmă/şî...să numi̯á če "áe̯a ⁱe puárta márẹ"//á‿mìcă/să făčᵉá neşte gíşte/găurite̯-aşá şî...băte̯á-m‿bábă/şî‿pune̯á dă cólo o čoe̯ácă/şî merğᵉá şî i̯a p-áe̯a//acú a ieşí‿balamále/şí-te socotélⁱ//

[Numai de ulucă a fost curtea asta ?]

nainte cínd am pᵘomení‿dîn ăi̯ bătrínᵘⁱ/nu ave̯áu̯ cúrtẹ//să făče̯á...neşte şánţurⁱ/şî pămíntu l-azvîrle̯á-ŋspre propⁱetáte̯a ᵘómului̯/aíč‿ere̯á şose̯áu̯a/şî‿ăsta i̯e şánţu/ş-aíča făčᵉá um‿măi̯dán/şî‿pă măi̯dán-òsta creşte̯á neşte burŭénⁱ márⁱ/n-áve̯ai̯ če cătá-m‿propietáte̯a ᵘómului̯/că să ştii̯á/că ⁱe [k] čẹ ⁱe al lui̯/i̯e-ŋcís cu şanţ//ae̯-am pọmenit-ọ/po‿órm-a ieşí‿dă...parmáč/d-ăşte̯a...

---

[1] Răspunde unui consătean care a intrat.

lémne/par^{ĭ} ascuțíz‿la uŋ‿cap/bătúț^{ĭ}‿im‿pămín^{t}.../par lîŋgă par/ ș^{î}...îŋgrădẹá cu neşte nuị́ele...maị pă sus pă c^{u}ólo/și zíĉe‿"aṃ‿ făcút ọ cúrte dă parmáĉ"//

[Era îngrădită ?]

ñúma sus//nu t^{u}ot/núma sus/ca să...nu pléĉe únu-ŋcoló/ ș-únu-ŋcoló/sắ‿fí^{i}e ^{u}o líniẹ//da prẹa puțín am apucát ịoụ dîm ástẹa//

[Acelaşi]

m-aṇ‿rătăĉít

cînd‿erẹám la táta dă fo páịsprezèĉe an^{ĭ}/am plecát șî‿ịoụ cu cái//

táta ĉe spúne ?/"măị !/să v^{i}íị dặ diminẹáță tátă/că am...să mérĝeṇ‿la pădúre la golẹásca[1] să l^{u}om neşte lémne"//

"v^{y}iụ"//

cîm‿m-am dus îŋ‿cîmp/șî m-aṇ‿culcát/n-ám țînú‿socotẹálă ^{ẹo}// cîm‿m-aṇ‿sculá‿diminẹáța/erẹám aíĵ‿la vălĉáụa lu cálẹ//cum îị spunẹám n^{u}oị//văz lum^{i}ínă ș^{î}‿la bîrl^{u}ógu[2]/ș^{î}‿la gligánu//îṇ‿loc s-o ẹaụ la gligánu/aṇ‿lụát-o la bîrl^{u}ógụ//mínặ‿mîn/-aṇ‿sosí‿la bîrl^{u}ógụ//"mặị ĉe sat îị ắsta/că nú‿ịẹ gligánu//ắsta-ị bîrlógu"// aṇ‿lụa‿sosẹáọa/ș-aṃ‿venít acásặ//

táta mă-ntrẹábặ/"iụánĕ/ẹo aṇ‿zîs că să v^{i}íị maị dă diminẹá^{ță}"//

"tátă/m-aṇ‿rătăĉít"//

"măị să știị dă la míne/cîn‿tẹ-ăị dus îṇ‿cîmp/șî‿te-ăị culcát/«mă-ŋcotró mă culḱ‿ịoụ cu cápu ?/mă culc îṇspre gligánu»// ca diminẹáțặ cîn‿tẹ-oị sculá/știị/«mă ịo asáră m-aṇ‿culcá‿cŭ‿ cápu-ṇspre gligánu/ịo aṇ‿să plec acás șî ịe nụáptẹ//șî...ắsta ^{i}e

---

[1] Numele unei păduri din apropiere.

[2] Sat apropiat.

32

gligánu/dă unẹ mă sculáį̯ i̯o cu cápu»//şî ásta ^{i}e măį̯ tátă/să ţî̯ mintẹ"//

[Acelaşi]

náşterẹa

^{u}o durẹá la búrtă//a [ɛ] erẹá-n̦sărĉinátă//c-am şî i̯o o n^{u}ór-a-cú-n̦sărĉinátă//i̯erẹá-n̦sărĉinátă// [ɛ] şti^{i}á can̦ cînd o să f^{h}i^{i}e náşterẹa i̯ei/

"pă mínẹ mă dọáre" zîĉe/"la búrtă/la ínimă"//

"ĉe să fáĉem fa ?//adúĉem mṷáşa"//

i̯erẹá mṷáşă/ [ɛ] feméį̯ d-ásta bătrîníli//^{i}erẹá feméį̯ bătrîn^{e}//să duĉ^{e}á şî lṷam pă mṷáşa/îŋgenuká iş pă pămînt/îŋgenuká pă...pă pămînt/fără nim^{i}íc/genúkili i̯erẹáṷ r^{u}óşîį̯/ĉe ca acú să náscă-m pat ?//păį̯ cîn̦ spuį̯ c-acú s-a bọirí lúmẹa ?//pă pămînt/cîn înăştẹá/arun̦cá c^{u}op^{i}ílu tọmna su pat//îl lṷa d-acoló/vórba ĉō/îį̯ fu [k] tăẹá burícu/feméilẹ-àlẹă//înĉinĝ^{e}á femé^{e}a/-i̯ făĉ^{e}á tọátă ^{da}torí^{i}a/ş-o punẹá-m pat//cárẹ-o punẹá-m pat/o punẹá/cáre nu o punẹá şî lîŋgă sọbă pă pá^{i}ẹ//i̯o cṷ-a máre/lîŋgă sob-an̦ şăzút//c-avẹán̦ sọácră//avẹán̦ sọácră/ĉ^{e}a că "de !-m pat ?"//îm pa^{d} lîŋgă sóbă/úi̯tẹ m-a ferí dumnezáṷ/n-ă răĉít//că ^{i}erẹá tṷámnă//

[Şi ?]

şî la úrmă/la trei̯ zî^{le} cîn̦ să scọlá/dọámnă ş-avẹán̦ treį̯ n^{u}opţ/dă dọrmám pă burūi̯án/adică să numi̯á burūẹán/pă burián adíc-acoló/mă sculá dimingáţa/venẹá mṷáşa//şî fi̯erbẹá un tub máre dă ápă/punẹá ^{i}iţe pă...căldárẹ-ăẹa cu ap-acoló/să punẹá dă tṷáte//făĉ^{e}á treį̯ pîi̯n^{i}//să numi̯á ursăt^{u}órîli/că ĉ^{e}a că víne ursăt^{u}órli//şă...punẹá acól pă más-ăẹa/lṷa mṷáşa ápa/^{u}o punẹá pă f^{u}oc/^{u}o fi̯erbẹá/venẹá lṷa cop^{h}ilu/îl scăldá/nṷáptẹa/aşá dimíngáţa

33

dămúlt//scăldá cᵘopʰílu/după ĉe scăldá copʰílu/mă ˡu̯á ș‿pă mínẹ dîm‿pat//mă dăspuẹá-ŋ‿compléot/intrám î‿ᶤálbiⁱẹ//mă spălám/tᵘot/u̯ŋ‿compléctᶤ/mă șkimbám/șᶤ‿mă sui̯ám [k] /mă-nĉingᵉám/șᶤ‿plecáŋ‿la pat//șĕdẹám îŋ‿cásă//cáre n-ávẹa pă nímínⁱ sărăca să-i̯ fácă cîte ĉevá/ișá ș-àfár/că n-ávẹa-ŋcotró//da/da càrẹ-avẹá/ˢĕdẹá-m‿pat//da acú feméili nú mai̯ șĕd așá//

[Și moașa ?]

mọáșa...îj‿lu̯a datoríi̯a du pă másă/cólo‿o píi̯ñe/dac-avẹám‿î ...mái̯ îm‿venẹá úna pă la míne-i̯ daŋ‿șî i̯ei̯/c-avẹám [k][fă] ĉᵉam trei̯ pîi̯nⁱ/úna ᵘo lăsá-ŋ‿cás-o píi̯ñẹ/úna ᵘo lu̯a mọáș-àẹa/úna‿àẹalántă/șî plecáu̯//

[Dar moașa,cînd pleca ?]

plecá după ĉe...pínă-ŋ‿zíu̯ă//pî [ɛ] pínă-ŋ‿zíu̯ă/c-áẹa ĉᵉa că ...trẹácă gárdu répede//să [!] nu vázâ lúmẹa [!] cu píi̯nẹa//ș-așá i̯ẹrẹá ᵘobiĉéi̯ᵘ/ș-acú/tot așá cu t [k] ursătu̯órli i̯ésto//

[Cum este cu ursitorile ?]

să numéște trei̯ pîi̯nⁱ/álẹa [ɛ] să numéște ursătᵘórⁱ//că ĉíĉă vⁱíne ursătu̯árẹa cáre urzáște [k] ursáște cᵘopʰílu//șî...găséște zi [k] să úi̯tă pă ferẹástră/j‿védē mọáșa [ɛ] ursătᵘórlor//púñe banⁱ acoló/batíste/píi̯ne/țúi̯că/vórba ĉē/d-ástẹa...criu̯áne sî-u̯véțe cᵘopʰíⁱi cárte//cărțⁱ/ástẹa/datoríⁱile-ástẹā...fel dă [k] bătrînéștⁱ//acú a ișí‿șí mai̯ bínẹ/pun dă tu̯átẹ-acùș//

[Poți să vezi ursitorile ?]

nu//mai̯‿e//cîn‿a vení [k] venẹá mọáșa diminẹáța/să mă scọále dă jᵘos făĉᵉá/

"ĉᵉ-ăi̯ vʸisát az-nu̯áptẹ ?"//

cîn‿țînẹám minte/

"ĉᵉ-ai̯ vʸisátᶤ ?"//

cîtoᵈátă țînẹám mínte ᶻă-i̯ spui̯/cîtoᵈátă nu țînẹám mintẹ//

34

cîn‿am̦‿făcút pă andréi̯c-àsta dumitrà[1]/a vení‿bʸi̯átă mu̯áşă//

ĉᵉ-adícătili̯/áe̯a bătrîna/zîĉe: "ĉᵉ-ai̯ vʸisát az-nu̯áptẹ ?"//

"àole̯ō/ m [ɛ] mu̯áşă"/că vezĭ/nu-i̯ zîĉᵉám mọáşă/îi̯ zîĉᵉán̦‿léi̯că//zîᶜ‿"ĉᵉ-an̦‿visát az-nọápte" zîc/"am pi̯erdú‿suvélniţa cáre ţese̯án̦‿cu e̯a//suvélniţa" zî/‿"ĉᵉ-án̦‿cătát-ọ"//

"şî ţ-ere̯á necáz mái̯că dă e̯a ?"//

zîg‿"m-ire̯á necás/‿că ĉe suvélniţă" zîc/"o cumpărásem//şti cum merĝᵉá pîm̦‿fʰíre ?"/zîc//"kar dă nū/dam cu i̯a" zîc/"şî‿merĝᵉá‿aşá suvélniţa me̯a"// [•••]

şî‿aşá/mi s-a izbîndí‿vyísu̯-ăla//

gᵘórge rẹ i̯oána
pă şái̯zĕşàse [de ani]

a venít um̦‿fúlĝer

s-a-ntîmplát a venít um̦‿fúlĝerᵘ/şî mi̯-a trăzní‿fáta//adi̯că nu kar pă/a trăzníᵗ‿p-al únẹi̯ f [ɛ] a úni fétẹ-a me̯a/ᵘo nⁱepoţícă//a fos‿c-un̦‿cᵘopʰíl d-ū‿an̦‿jumátè/şî fáta me̯a/vórba ĉē/ⁱere̯á şi e̯a‿acoló/-ntr-o bucătăʳi̯oáră mⁱícă//şî a venít um̦‿fúlĝer aşá//ş-a trecút‿î pî [k] ⁱere̯á úşa dăşkísă/p-ō plu̯ái̯e r̄i̯a//a trecú‿ş-a işí‿pă cᵘoş/şî‿fáta me̯a cîn‿am‿î [k] i̯eu̯ n-ám̦‿fọst acoló//fáta me̯a cîn‿am aᵘuzíᵗ‿ţîpín̦‿cᵘopʰíl-u̯la/l-a lu̯at ...ăla cu̯rⁱéntu/şî‿l-a‿arun̦cát îm‿plọái̯-afáră/pă copʰíl/d-ū‿an̦‿jumáte//şî nⁱepu̯át-ae̯a ⁱere̯á dă dọi̯sprizèĉe anĭ//a făcút-o cocolᵘóş//ùt-aşá[2] an̦‿găsít-ọ sărácᵃ/cu cápu-m‿pămînt//şî‿fáta me̯a dátă [ɛ] aşá úi̯te pă lîn̦gă foc/cu cápu dă ţăst//mu̯ártẹ//cîn‿am auzít/sî‿"andréi̯co copʰílu/andréi̯cọ copílu"//cîm‿m-an‿dus acoló/ [ɛ] băgát-ùst-aˡ‿miu̯ cáre stau̯ cu i̯el în̦‿cásă/venísă‿ᵈ‿pă ˡa pitéştĭ/

---

[1] Se adresează unei consătene care asistă la înregistrare.
[2] Gest.

umblá ș-i̯el după servíș‿să-ș e̯a servíĉ//cím‿mă duc acoló/c^{u}op^{h}ílu̯-aru̯ncát îm‿plo̯ái̯e//și‿e̯a ài̯alántă: "à^{u}ole̯ó ! à^{u}ole̯ó"/m̱-am înĉepút a băte̯á ș-a țîpá//cînd/v^{i}íne băi̯átu mi̯e̯u̯ dă coló/dă lā pătúl/púne mína pă andréi̯ca/pă sóru-sa̯//^{i}ere̯á măritátă̯/măritáse ș-u̯l lăsáse//ve̯nise̯-acáz‿la míne̯//șî...a ^{l}u̯at-o d-acoló//dắ-i̯ "andréi̯co"/dă-i̯/báte̯-o/țîpă i̯eu̯ "à^{u}ole̯ó ! à^{u}ole̯ó !"//an̯‿lu̯a‿c^{u}op^{h}ílu//îm‿bráțe//ș-an‿dus c^{u}op^{h}ílu-n̯‿sat /la[ɛ] băe̯átu mi̯e̯u̯/la [ɛ] nepu̯átel-elelánte/ș-am̯‿vení‿ș-an̯‿lu̯a‿fáta-m‿bráțe̯//p-ái̯a d-acól/ŭțe̯-am băgá‿mína pă su‿i̯a‿așá[1]/ca cîn‿ai̯ băgá pă sū...ĉe să spun i̯o̯/așá pă su‿tu̯á^{r}ți̯li c^{u}óșulŭi̯//ș-am ișí‿țipínd afár îm‿plu̯ái̯ĕ//ș-am pus-o-m‿plu̯ái̯e̯//ĉe să mai̯ pui̯ ?/dắ-i̯ lápte/că̯ pătúse fáta putinéi̯u̯//dă-i̯//to̯árnă-i̯ pă gît /ș-andréi̯ki/și i̯ei̯//ái̯-a me̯a/fát-àe̯a/murise/dă t^{u}ot//c-o ștí^{i}e ŭ‿sat úi̯țĕ/c-a vení^{d}‿la i̯a//șî ^{i}ae̯a i̯o am [k] m-am plimbá‿ș-am țîpá‿pă bă^{t}ătúră/s-a strínz‿lúme̯a sátu t^{u}ot//pă i̯a//p-a me̯a a băgát-o-m‿pămínt//p-a me̯a/fát-àe̯a máre̯a//a lu̯at-o ș-a băgát-o-m‿pămínt/i̯-a rup^{t}‿trénțili du pă i̯a/în‿c^{u}ompléct/a dăspui̯át-o̯//în‿compléct/e̯-a tăi̯á‿béte/fústă/t^{u}o̯t//ș-a băgát-o-n niște pămínt în‿grădínă̯//șî fát-ai̯ [k] i̯ĕu̯ an‿țîpát/cu i̯a/ș-an̯‿lu̯at-o-m‿bráțe/n-àm̯‿ștíu‿s-o bac‿ș pă i̯a-m‿pămínt imedi^{e}át//i̯a‿ắ lu̯at-o̯ lúme̯a p-a me̯a/p-áe̯a máre̯a//ș^{î}‿i̯o cu áe̯-am băgát-o-n niște nisíp//pîn-a a^{u}uzí‿tá-so̯/d-acó^{l}o dă a venít/rumínu mi̯ou̯ nú ^{i}ere̯á‿acás/băe̯átu mi̯ou̯ ăl máre nú ^{i}ere̯á acás/ăl milj^{u}óg‿nú ^{i}ere̯á/dăcí^{d}‿nu i̯o [k] númai̯ i̯ou̯ cu ála mai̯ mícu ^{i}ere̯ám/acás//àn‿țîpát/că mi̯-a lu̯a‿súfletu/pîm‿plo̯ái̯e cu fústa-m‿báir^{i}/venísen‿dă la sápă̯//șî...o̯f ! du̯ámne̯ !/că cît mă găsás [k] cûte̯o^{d}átă cîm‿mă gînd^{i}éz‿la andréi̯ca/nij‿nu p^{u}o‿să mă ui̯‿la i̯a/dîn ĉ^{e}-a scăpát e̯a//ĉe să mai̯ fag‿la ŭrmă̯/țîpám așá[ɛ]/a venít ái̯a ĉe̯ mai/s-à‿căznít i̯ei̯ să-i̯ púi̯e lumînáre̯a-m‿mínă/da i̯o zîc

---

[1] Gest.

36

că fă [k] ịe [k] fără lumînáre fáta féti‿estịa a mẹá//fără lumînárẹ-ị mụártă//că ịa cîn‿î ẹ-a puz‿lumînárẹa -m‿mînă/n-á‿maị mişcát//d-aco[1]ó dîm‿pămínt́ /a sc^{u}ós-o fát-àẹ-a mẹă//ị-a scoz‿límba dîn‿gúră/ị-a tráz‿límba dîn‿gúrạ/şî...ị-a vēní‿să-ị ví^{i}e á^{i}ẹr/ụámenị//ş-a da‿dómnu [k] a da‿dọ́su la dóftọr/să ví^{i}ẹ dóftorŭ‿imedi^{e}át́ //à‿scós-o dîm‿pămínt́ /a adús-o íĉa-n tíndă/c-aducínd-o [k] mụártă/ĉe maị/^{i}erẹá mọártă//pă pămíntu g^{u}ol aşá/pîm‿plọáịẹ//şî...páịcă li s-a părú‿la ụámen^i că...míşcă p^{h}iĉ^{u}óru//páịcă li s-a părú‿că mişc-aşà' um‿p^{i}iĉ^{u}ór/şti ?//irẹá [k] cum a pungá/aşá şădẹá//ţápene//lá‿^{ur}mă d-aĉí dîn tíndạ/"à^{u}olẹó !" cu lumînắrli-m‿mínă/nij‿lumînắr nu maị‿iñemergẹám/cu numînắrli lu andr^{u}ón al miụ dă la cununát//an‿da‿d^{u}ósu şî‿lẹ-aṇ‿lụa/că ^{i}erẹá la minẹ//şî‿lumînắrlî‿dă la cunúnát i le ţînẹá féti m^{i}éle-m‿mînạ//şi ịo^u/nu maị mă şti^{i}ám//áịa muríse/fát-àịa/c^{u}op^{h}ilu ţîpá pă la nẹpụátilẹ-àlẹa-ṇcọló/áịa muríse ş-áẹa/a lọát-o la úrmă/ş-a băgát-o-m‿pămínt uscát//a aşternúd‿nişte álea/ [ɛ] a săpá‿su‿pătúl acoló/îm‿pămínt uscát/cîn‿a vení‿pụópà/ş-a băgát-o-m‿pămíntụ-ălạ//dîm‿pămíntụ-ọ̀la/trăgíndu-ị merẹ́ụ dă límba ịeị/...à^{u}olẹó ! dîm‿pămíntụ-òla/a vení‿ş-a lọat-o un trẹmurát//aşá[2]/sạ zguduẹá//ĉ"-acú mọárẹ/acú mọárẹ"/^{z}‿zguduịá//gátă ! a sosí‿dóctọru dă la r^{u}oĉ[3]//pîn tịlifụó‿r^{i}épede//cîn‿a s^{u}ozí‿d^{u}óftoru/ịa tremurá cu tụáte cojọáĉ^{l}i pă ẹa/^{u}o scosásără dîm‿pămínt/o pusése pă pat/aşternú‿coj^{u}óc/îm[ɛ]brăcátă/o-mbrăcásĕrăm//^{u}o-mbrạcáse lúmẹa/bịétu... ụámeni săráĉi/a-mbrăcát-ọ/şî‿ẹa tremurá dă máma fo/a vení‿dóctọrŭ‿şi ị-a făcút o ijécţi^{i}e//dóo ijécţẹ/-a venít un d^{u}óftor sărácu //ĉe să maị/a [k] ã‿suná‿salvárẹa//ş-a vení‿salvárẹa ş-a lụát-ọ// m-an‿dus ịoụ şî d^{u}oị băịéţ^i/şí cụ-o n^{u}órạ//cîte‿pátru nẹ-an‿dus cu ẹa/şû cu lumînắrli/la noị//dacă nẹ-an‿dus acoló/nú‿ştu pă úne m-a băg^{ă}át/îm‿psitál-ụla/nú‿ştu pă únde maị m-a sc^{u}os//că ịo

---

[1] Gest.
[2] Gest.
[3] Rociu - sat vecin.

^{i}erẹám rătutítă̦//î‿băẹátuluị áluị máre ị-a vẹní‿răụ/acoló-ṇ‿spitál//dă-ị dóctorũ‿la ú^{r}mă p-^{î}ála/să̦-ị fácă dă călmáre/ĩjácţiị//ș-am păţí‿răụ máịcă̦//lá‿^{ur}mă̄...c^{u}op^{h}í^{i}i la zíụŏ ị-a ^{l}ụa‿la gụánă/s^{u}óra cîn‿a venít//d^{u}óctoru//ĉa că ĉe fáĉẹ//nụáptẹ-àẹa ịa n-à‿știú‿nimíc//a dășḱís ụóịḱi úịte la zíụ-așạ[1]//cîn‿a pus ^{u}óịḱi ịa așá la zíụo/ụóḱi ịeị ẹrẹá núma pămínt//șĩ‿urịéḱ/șĩ‿ụo^{i}ḱ//nù‿putẹá să v^{u}orbẹáscă/că știị ?/dac-a tras-ọ dă límb/-a vení‿și ẹ-a ...u [k] a s[ɛ]gîrmát-ọ la límba̦/ị-a rub^{d}‿dă la límbă d-aíj‿dặ la rặdăĉínă̦/nù‿putẹá să vorbẹáscă̦//

dăcí‿mị-a arítá‿că "má^{mă}/má^{mă}"//

"sînt^{i}éṇ‿la sp^{h}itál máịcă̦"//

"păị dă ĉe ?"//

"păị de ! ịẹj^{i}‿b^{u}olnávă"//

la úrmă̦/a vení‿d^{u}óftori la úrmă̦//a vení‿dóftori/șí‿am [k] m-a lụa‿la-ntrebá‿pă mínẹ/ĉe pă ịa//că "cuṇ ?/șî ĉe f^{i}el ?"//

"șî dómle dóftor/aṃ‿fost ụntr-ọ bucătărịọáră ș^{î}/ịa a fost acólo c-uṇ‿c^{u}op^{i}íl ș^{î}‿cụ-o fátă dă dóịșpịe an^{i}/șĩ...a vení‿plọáẹa/ș-a fost úșa dășḱísĩ‿s-a cọrentát//ș-úịťẹ ĉi s-a-ntîmplát"//

"dũmnẹatá n-aị fost acól ?/

"n-ắ‿f^{u}ost//aṃ‿f^{u}oz‿la cásă díṇco^{l}o/mulséseṃ‿váca/to‿pặ plọáịẹ//mă ^{d}useséṇ‿să dug‿láptili-ṇ‿cásă̦//ș-am auzí‿băịátu ţîpínd/ș-am au [k] văzú‿lílilili ! trũụósc !/da‿a trọzní‿túma maị dăpárte/la ^{u}o ví^{i}ị"//

ș-așá s-a-ntîmplát//

[Aceeași]

Cî́nipa

[Care era lucrul cînepii, de cînd pregăteai locul ?]

---

[1] Gest.

38

puneám băligár mul‿pă i̯el/îl făĉém ogór dă tu̯ámna/primăvàră i̯ár îl ᵘ̯ogorám/ne dúĉáṇ‿şî-l arám/ere̯á puf/ere̯á núma băligár//şî‿sămănáṇ‿cínipa//ᵘ̯o-u̯ăle̯áṇ‿cu nîţále pái̯ĕ/ca să nu vʸíe porumbi̯éi/şî pásărli/s-o rícîi̯ẹ//şi‿i̯a işá/dacă-i̯ da dumnĕzáu̯ cît-o búrniţă dă plo̯áⁱ̯e uşurícă/i̯a işá répẹdĕ‿la trei̯ zílẹ işá ayár//işá la trei̯ zílẹ//la ᵘ̯úrmă/vᵘ̯órba álŭe̯a ᶻîĉe/să rîdicá/să făĉᵉ̯á atít¹/după cum ere̯á lócu dă bun/să făĉᵉ̯á ş-àtít²//dúpă cum eʳe̯á lócu dă araṇját//işá [k] s-alẹĝᵉ̯á-nĉepe̯á [k] alẹĝᵉ̯á‿a dă váră//ere̯á dóọ móde dă cínipă//

[Cum le deosebeai ?]

păi̯ s-aleĝᵉ̯á//rămîne̯á‿a dă to̯ámnă mai̯ jᵘ̯os/ş-a dă váră să rîdicá um‿mᵘ̯oţ supţîrⁱ̯él la de̯al//şî‿cîn‿mă duĉᵉ̯áṇ‿s-o culég/o lu̯am...cu mína//pîntre fⁱ̯írilẹ-àle̯a//o...ᵘ̯o culeĝᵉ̯ám/o duĉᵉ̯áṇ‿la gîrlă//ᵘ̯o tᵘ̯opʰi̯á...

[Cum o topeai ?]

pe [ɛ] cum‿î u̯o topʰi̯ám ?//ᵘ̯o băgám îṇ‿gîrlă//şî puneám pămín‿pă i̯a//la trei̯ zíle ne dúĉᵉ̯ám/la trei̯/la pátru̯//o găsán‿tᵘ̯opʰítă//p-á dă váră//p-a dă váră/că ⁱ̯ẹre̯á mai̯ fra [ɛ] vráĝẹdă//la a dă tu̯ámnă/ᵘ̯o săptămínă/sta-ṇ‿gîrlă//a dă tu̯ámnă la úrmă/vene̯ám acás cú‿i̯a dă la gîrlă a dă váră/ᵘ̯o uscám/ᵘ̯o mⁱ̯eliţám/dac-ave̯án‿timp o şî dărăĉᵉ̯ám/dacă nu/mă duĉᵉ̯áṇ‿la cîmp/şăde̯ái̯ tu̯ámda cîn‿nu mai̯‿ẹre̯á dă tre̯ábă//e/a dă tu̯ámnă i̯ár aşá/ᵘ̯o culeĝᵉ̯ám/ọ făĉᵉ̯ám mînúkurⁱ̯/i bă [k] ŏ‿puneám/ŏ‿făĉᵉ̯áṇ‿glúgă//ᵘ̯o-u̯vîldore̯ám bⁱ̯íne la cap aşá/ca să...să co̯ácă bínẹ sămínţ-acoˡó/sî‿să bátă/să putrezáscă//èṇé! bínẹ c-a vení‿pîzurlẹ-áste̯a//

[Şi ?]

la úʳmă ᵘ̯o băte̯ám//ᵘ̯o băte̯ám/o frẹcám bíni‿bíni/ş-ọ duĉᵉ̯áṇ‿şî p-áe̯a la gîrlă//ş-o ţîne̯ám o săptămínă/ᵈᵘpă cum ẹre̯á ápa dă

---

[1] Gest: de cca 1 m.
[2] Gest: de cca 1,5 m.

rⁱéĉe/după cum să făĉ [k] to̯ámna să răĉéște ápa/să mai̯ re̯coréște //și i̯ár vene̯án‿cu e̯a acás ș-o uscán‿ș-o topi̯ám//ᵘo topʰi̯ám/ō... tᵘot/o uscám/o melițám//șî...făĉᵉám [k] ᵘo pune̯án‿cᵘolác îm‿pᵘod/ cîm‿mă găte̯án‿dă i̯a//atíta ᵘo făĉᵉám// [...]

[Cum o dărăceai ?]

ᵘo dărăĉᵉám/o trăĝᵉám pîntr-um‿pi̯éptene/făĉᵉám munúg‿lîn̦gă míne/la úʳm-o lu̯an‿la dărăĉít /la dărác//șî‿făĉᵉán‿cáⁱe̯re//

[Și la cînipa mai bună cum îi spunea ?]

áe̯a ⁱe̯re̯á ⁱínimă//

[Și ce rămînea în dinții dăracului ?]

áe̯a ĉe rămîne̯á dăráculúi̯ mai̯ făĉᵉán‿dă pátură/mai̯ făĉᵉán‿dă bătătúră̯/și ínimíli le făĉᵉán‿dă urzálă̯/ca să me̯árgă pîn̦‿spátă/șî‿pî ⁱíțe̯//èé’! an‿tᵘors șî ștím/d-ála dă tᵘot/l-an‿da‿la mașínă/ ș-am‿făcú‿cămáj‿la copʰíi̯ pă tímpu̯-òla cîn‿nú ⁱe̯re̯áu̯...că [k] dă̯ cămáșî//nu ire̯á [k] să găsá pízur/nu găsá nimíc//urzám urzálă d-ásta/șî băte̯ám d-áe̯a dă știm//făĉᵉán‿trímbil atít[1]//ca să țîu̯ copʰíi//

[Aceeași]

ᵘóili

cu ᵘóile̯ să fáĉe-m‿félu următo̯r/ⁱéstă...cînd e̯rám e̯o còpⁱíl adícă/în tímpu̯-òla‿atúnĉà/ave̯ám fìecáre ᵘóile̯ lui̯/și plecám cu... matále/cu dîn̦su̯[2]/-acúma nū...zîc că.../da...cum ⁱe̯re̯ám noi̯ dă ne ...trei̯/pátru/amesticám ᵘóili/și plecán‿la cîmp//împreúnă tᵘoțⁱ// se̯ára...pășteám ᵘóili zíu̯a‿acólo/ĉe făĉᵉám noi̯/se̯ára vene̯ám/ le̯-aleĝᵉám‿fiecáre/șî‿ne duĉᵉám acásă̯/la nᵘoi̯//în‿cúrsu véri dacă ...cum [ɛ] să spúne la nᵘoi̯‿i/d‿la mai̯‿incólo/íntră ᵘóili la iz-

---

[1] Gest.

[2] Arată spre anchetatori.

40

láz/c-așá i̯éste la țáră la noi̯ aíĉa/i̯e [k] avém izláz//șî‿fáĉe̯n‿rᵘoz‿d-un ĉobán/dă dᵘoi̯/dắ‿ne̯a ǵọrǵe/sau̯ mă rog‿î...ne̯a ⁱiu̯ón/cáre sunt/dăn ᵘóili la ĉobán/iⁱ...strîngem ᵘo sútă/ᵘo sútă ĉíi̯nzej‿dă ᵘoi̯/sau̯ mă rog/cît po̯áte‿e̯l să dúcă/le dúĉem î‿izláz/îi̯ fáĉem tîrlă/fìⁱecáre...dăn‿cît-um‿plaz dă gard/ui̯tás‿cum i̯e ⁱásta[1]/cît-um‿par sau̯ dᵘoi̯/ne strîngem acolŏ‿izláz/cîs‿sîntem noi̯ stăpîni/c-ásta‿așá să spúne/stăpîni tîrli̯/dîi̯nsu ⁱe ĉobánu nóstru̯-adícă/șî‿noi̯ stăpîni/șî...spúne̯-atúne̯/

"cîs‿stăpîne̯-ai̯ ?"

zíĉă/"zéĉe/dói̯spe/u̯ópt"/depínde dîpă ᵘói̯li care s-adúnă//

i fáĉen‿tîrla/-i̯...avém ᵘo barácă/cun‿să vă spun̯/la‿ast-așá-i̯ spúne/ĉíne̯-o áre̯-adícă...barácа/...vᵘorbéște cu ĉetățe̯ánu i̯-o dă/și...să do̯ármă șⁱ‿i̯el î‿i̯a acoló/únde̯-i̯ fáĉen‿noi̯...stîna/tîrla//șⁱ‿dup-aĉéa după ĉe e̯-am‿făcút-ŏ/ĉo̯bánu-j‿rămîne stăpîn/ca ș-acáz‿la i̯el/i̯el îj‿véde dă ᵘoi̯/i̯él cu...to̯átă ᵘorganizáre̯a/nᵘoi̯...plecám‿fìecáre dă unᵈe̯-am‿venít//àcásă//

[Și cu laptele, ce faceți cu el ?]

la láptè/...cum ere̯á atúnĉᵉa ere̯á-m‿félu următᵘór‿î: láptele să...la nᵘoi̯‿i aíĉa la gligánu̯-adícà/ⁱere̯á-m‿félu următᵘór//i̯o ave̯ám pátru ᵘoi̯//șî spune̯á‿așá/dóᵘo u̯ále dă lápte dă u̯ái̯e prima‿dátă cîn‿să...băgá ᵘóili‿izláz//zíĉe: "púnen‿dóo u̯ále dă lápte/ìndiféren‿ca ai̯ pátru/cắ ai̯ zéĉe/matále ț-ei̯‿i lápte̯li pă...vitili cáre le ai̯"/adícă pă dóo ᵘoi̯/pă pátru ᵘoi̯/pă șáse/pă ᵘópt/îi̯nsă dóo u̯ále să pune̯á prima‿ᵈátă/că ĉe̯ "i mai̯ i̯árbă‿ⁱizláz"/nu ștu ĉe̯ șⁱ...//plecá ĉetățe̯ánu cáre-i̯ vene̯á rîndu/cîn‿să-nĉe̯pe̯á să múlgă ᵘóilì/...mulĝᵉá [k] plecá diminẹáța d-acásă cu...ĉᵉ-ave̯á șⁱ‿i̯el/cu mîncáre pentru ĉᵘobán/nu ștu ĉe/ápă/șⁱ‿la úrmă...t-uĉᵉáⁱ șî mulĝᵉá ᵘóili/-i̯ măsurá láptili/îj‿lu̯a ᵘómu láptili/șⁱ‿plecá‿acás//așá merĝá//

---

[1] Indică gardul din curte, pe care îl vede pe fereastră.

11

[Pînă cînd ţinea oile ?]

dă la mai̯ pînă lă...pái̯şpe noi̯émbre//

[Şi atunci ?]

ş-atúnĉa u̯óili să dăspărţáu̯//ĉobánu-j‿vede̯á dă̦ u̯oi̯ pîn-atúnĉ^{e}a/i̯el ^{i}er^{e}á stăpín pă i̯élè/la pái̯şpe no^{i}émbre cînd i̯-a vení‿tímpu să să láse ^{u}óili/fì^{i}ecáre să dúĉē...fiecáre ĉetăţe̯án/îş e̯ă...bănúţi-m‿buzunár/ş^{î}‿să dúĉe la ĉobán̯/‿şî-ş e̯a ^{u}óili//

[Iarna cum le ţineţi ?]

i̯árnà ?/s-a lu̯at ^{u}óili dă la ĉ^{u}obán//i̯árna ^{u}óili să-ntreţín îm̯‿félu următ^{u}ór//le̯-ā lu̯a‿dă la ĉobán/mai̯ mérĝe uni^{u}ór^{î}...dúpă ĉe să e̯a dă̦‿la ĉobán/dacă permíte tímpu/să mai̯ [k] ne mai̯ dúĉem̯‿cú‿éle la cîmp/fáĝem rîn^{t}/‿c-aşá-i̯ spune̯ám noi̯/doi̯/trei̯/pátru/ĉinĉ inş^{i}/ş^{i}‿plecá únu d^{u}oi̯ cu éle/-m̯‿fìecáre zî/şi le mai̯ tîrám pîn-apro̯ápe dă crăĉún/pînă-nĉepe̯á bălána să v^{i}íe/zăpáda//şi dup-aĉía le băgám̯‿lă...grajd/la tírlă̦//la tírlă ĉe făĉ^{e}ám/le dam c^{u}oĉén^{u}/le dăm̯‿c^{u}oĉén adică/le dăm‿ă...fîn/diferíte mîn̯cărur ĉ^{e}-am prepará‿n^{u}oi̯/frún̯ză/pentru ^{i}éle/grăúnţe dacă̦ i̯éste̯//ásta-i̯ în̯grijíre̯a ^{u}ói i̯árna//[...]

[Şi frunza asta ?]

frún̯z-àsta să fáĉe t^{u}ot...ca o [ɛ] /um̯‿frun̯zár îi̯ spúne/ frún̯za dúpă ĉe să cúrăţă dîm‿p^{u}om/^{u}o f [k] brăţu^{i}ím/şî ^{u}o lăsăm să să usúĉe/ş^{î}‿la úrmă ^{u}o strínĝem...bukéte bukéte cú‿fúrca/şî‿o fáĉem um̯‿frun̯zár/ca şî...^{cu}n̯‿să fáĉe stógu dă c^{u}oĉén^{î}//^{u}o-m̯vălím/ş^{î}...cînd i̯-a vení‿tímpu ^{u}ói/^{u}o dăsfáĉem/ş^{î}...îi̯ dăm să mănínĉe̯//

cristéscu me alecsándru
pă tréi̯şapte dă an^{î}

42

fáptạ-ntîmplátă dă míne personál

am̦‿f^{u}os^{t}‿cu [ɛ] um‿bătrín al mi̯oṷ‿la tírlă/c^{u}obán bătrínu/ş^{î}‿i̯ōṷ...strungáru lui̯/puşt/can̦‿cum ar f^{h}i f^{u}ost...bă^{i}eţáşṷ-ăstạ[1]//şî-ntre tímpŭ‿óstă/mergín̦‿cu ^{u}óili/avẹám pátru cî́i̯n^{i} după míne/...coborínd într-o vále máre/avẹam um‿bătrín stăpín/c-avẹán̦‿cum̦‿vă spusắi̯ i̯o^{u} cu stăpínu tírli cum...vă povestí‿i̯o^{u} dŭmnẹavọástrạ/^{i}ẹrẹá cápu...stăpínṷ-adícă...al n^{u}óstrù/avẹá púşcă dă vînătọárẹ//móşṷ-avẹá ^{u}o lulẹá máre [ɛ] ş-un̦‿kimír aìĉi-şá[2] aşá/cum să purtá atún̦ş‿cu nădráj‿dă dimíe alḅ^{h}/cămáşă álbă/mustáţă álbạ/pălări^{e}a nẹágrạ//dup-aĉ^{e}ásta...zíĉe "să mer‿şî‿i̯o să-mpúşc ũ‿i̯épure/saṷ din întîmpláre pọáte-l prínde cî́i̯ni"//dî́n̦sŭ‿erẹá vînăt^{u}ór//i̯ĕṷ cu bătrínu mi̯oṷ şî cu aĉésta/dî́n̦şi fumáṷ/bătrínu mi̯oṷ cu stăpínṷ-adícă carẹ-a mers cu míne//şî...dînd îm̦‿válẹ-aẹa‿acoló aşá/nẹ-a işít un̦‿lup în[ɛ]naintẹa...^{u}ói̯lor/a işít kar ĩ‿ṷoi̯//cî́i̯ni...cum erẹá p^{u}orumbărá^{i}e/kestiún/nù‿l-a‿văzút/i̯el...ăl bătrín/bătrín/^{i}eṷ puşt/"lásă-l" zíĉe/"lásă-l"//a stat în̦‿cur ĩ‿ṷoi̯/^{u}óili s-aṷ ...rotát aşá/ca cum să vă spun/aṷ fugît únili-ntr-o párte/ş-únili ĩ‿^{î}álta/s-aṷ dăspărţít/i̯el a stat în̦ cur/şî m^{u}óşṷ-ăla bătrínu să trágă‿i̯el cu púşca//dómle/pă cuvín‿dacă vă mint/ásta ^{i}e fáptạ-ntîmplátă dă míne personál/văzútă cu ^{u}óki m^{i}ẹi̯//à‿trás...ĩ‿i̯el/şî n-a lṷa^{t}‿cartúşu f^{u}oc//n-a lṷa‿f^{u}oc//à‿trás şî dă cocóşṷ-è^{l}a/dă cîte cocọáşẹ-a avút ẹa/dă...trăĝáĉŭ‿ei̯ care l-a‿aví/şî n-á‿lṷa‿púşca foc//a da‿cu ẹa-m‿pămînt/şî lúpṷ-a plecát//ásta ^{i}e fapt întîmplá^{d}/văzú^{d}‿dă minẹ/-adícạ ca să vă spun aşá/nú minĉúnă/saṷ cutárẹ//şî‿dup-aĉẹ́a/după ĉẽ‿a plecát la...dóoj‿dă métrẹ-a işít ũ‿i̯épure/şî‿l-a-mpuşcá^{t}/şî lúpu nu l-a putút//

[Acelaşi]

---

[1] De cca lo ani.

[2] Gest!la brîu.

núnta la noi̯

símbătă ^{u}obiĉéi̯u ^{i}éste ĝinerli şî c-um‿băgą^{t}‿plęácă şî kámă prin‿sat/așá cu plósca cum să zíĉe la n^{u}oi̯/călár pă cai̯‿i/cu gă [k] mbrăcás‿cái cu prosu̯ápe dîn ástęa mar^{ili}/sau̯ cu macátur^{i}// pă úrmă sáră...v^{y}ine lăutáru/miręása...plęácă...la náşa ^{i}ęi̯ cárę-a botezát-o̧/şi-i̯ dúĉē ploc^{u}ón/să spúne la n^{u}oi̯//ploc^{u}ón máre lu náşă-sa carę-a botezát-ò/după ĉe v^{y}ine‿dă lă náşă-sa i̯ei̯/ plęácă la náşu carę-o cunúnă pă ęa//şî-l‿l-ęa cu lăutár^{i}/sára la másă/pun mása/mănîncă/bęa/pŏ‿úrmă miręása i̯ése-n‿cúrtē...símbătă sára/şî-ş fáĉē hóră máre/că vinę fétili/bă^{i}ęți/şî lúmę dîn àstalántă viňe sára/ĉę‿la fedelęş/așá să zíĉe la n^{u}oi̯//şî...fáĉe hóra mirésî/şî-ş imv^{y}ítă bă^{i}ęți şî féti^{l}i lă brad/pentru dimineáța//cu plósca//lá úrmą plęácă sára înnap^{u}oi̯ tęátă lúmę-acásă//dimineáța fétili cáre ^{i}éstē...poftíte la bra^{d}‿şî cu băi̯éți/v^{i}in‿cu cadău̯‿u/sau̯ cu plocǫáne-n definitív/la miręásă i̯ar//v^{i}im‿bă^{i}ęți să dug‿la másă/ş^{i}‿s-apúcă şî-m...gătéşte brádu̯/-așá să spúne la n^{u}oi̯//cu hîrtíi̯/din álęa...tăi̯áte‿la fęárfecă//fétili‿fac ĉucuráş^{i}//pŏ‿úrmă...după ĉe-l termínă brádu dă gătít/kámă miręásă/îl kíui̯e dă trei̯ ^{u}or^{i} [!]//i̯es în‿cúrte şî-l jęácă/şî plęácă la ápă/la n^{u}oi̯//fáĉe ápa la fîntínă//

[Cum ?]

cu ^{u}o̧ vádră/cu...um‿băgą‿ş-o fátă/i̯a únu d-ŏ...bágă‿um prosób‿dîn ástęa pă urei̯kili védri/şi‿i̯a únu dî̂ntr-o párte/ş-áltu dî̂ntr-o párte/şi plęácă [ɛ] miręása-naínte/şi ^{i}ii̯ cu vádra după ęa//să du^{g}‿la fîntínă/sc^{u}ot ápă/băi̯átu cu fáta care ^{i}ę cu vádra/pŏ‿úrmă ^{u}údă miręása dă trei̯ ^{u}or^{i}//c-um‿busui̯ó^{c}/c-o f...feméé cununátă//údă/cú‿busui̯ócu//pŏ‿úrmă după ĉe údă/v^{i}ínę-acásă/i̯ár púne mása lă...tíner^{i} acoló carę-a fos‿p^{u}oftíț^{i}/^{i}ése/jęácă/să distręázā...//după másă i̯ei̯ [ɛ] plęácă i̯ar şî-ş ęa núnu cáre-l cunúnă/

44

tọt cu lăutár/șî cu...plocón//după ĉe-l adúĉĕ și să strî́nĝĕ‿tọa [ɛ] s‿meséni carẹ-a fos‿poftís^{ĭ}‿la másă̦/le púne mása șî mă̦nî́ncă/și‿plẹácă̦‿la cununíĭ‿pă úrmă/după másă̦/după ĉe...după ĉe-i̯ púne vọála mirésĭ núna/fáĉe un̯‿skimb...acoló cu...pahárị̆li//să-ntréĉe ĝínerli cu mirẹása să̦‿vázá cáre sîm‿mai̯ tar^{ĭ}...//i rúpe túrta mirési-n̯‿cap/și‿plẹácă la cununíi̯//cu briș^{ĭ}‿/sau̯ cu mașín/kíu^{k}ẹ/ca la núntă//cîn̯‿să-ntọárĉẹ-ñap^{u}ói̯/vínẹ/u̯o priméștĕ...sọácra máre...//după ĉă întrẹ̆-n̯‿cas^{ĭ}/dọar o priméștĕ/i̯éșẹ-afár și fáĉẹ nunẹásca//cu cadóurli care lẹ [ɛ] áre mirẹása să̦‿lẹ dẹa pẹntru...lúme//în definitív la n^{u}oi̯ cam la tọátă lúmẹa le dă cadáur^{ĭ}/prosọápe//la...nun/să dă mai̯ múlte álẹa//îi̯ agáță̦‿mai̯ múlte/tablóuri̯/pijamále/prosọápẹ...//după áĭă/sára să fáĉe másă máre/mása dă dar//dûpă ĉe m...le dă la ọámẹn^{ĭ} să̦ mănî́nĉe/să bẹa/dai̯ parálịli/și pleĉ acás‿la úrmă̦//ásta íste núnta la noi̯/

[Dar lunea ?]

lúnẹa mai̯ dămúlt/venẹá i̯ár//cáre stătẹá sára/stătẹá/care nu/venẹá lun^{ĭ}//în def^{h}initív înáinte lun̯‿să punẹá mása la n^{u}oi̯//dumínică sára n-ávẹau̯ nim^{k}ic//tot obiĉéi̯-ọsta erẹá/da să punẹá lúnẹa//

[Lunea veneau toți mesenii ?]

dar/tés^{ĭ}‿meséni venẹá lúnẹa// [...]

[Și la săptămînă ?]

la săptămî́nă să duĉ^{e}á pă cálẹă-ntọársă̦//să̦ duĉ^{e}á ĝínerli cu mirẹása/cu tá^{t}-so cu mái̯că-sa/să duĉ^{e}á lă...sóor-ei̯ miș‿/ș^{ĭ}‿pă úrmă venẹá ẹ-ăi̯lánț^{ĭ} lă [k] dumínica ĉ^{e}alántă‿ăi̯lánț^{ĭ}/i̯ár//

cristẹa v^{u}ói̯ca [zisă] bína
pátruzășîpàtru dă an^{ĭ}

789. RĂSCĂEȚI

(com.Vișina, jud.Dîmbovița)

Culegere: 1973; MC, BM, MT; transcriere: MT

gríu

gríu-l...îl arám lócu//îl semănám/șî-l grăpán̦‿cu grápa dă fi̯er//șī-l lăsám/și prìmăvára-l plivi̯ám dă pălămídă̦/și dă̆‿álte burŭénⁱ cáre mai̯ da pîn ⁱel...

[Cu ce îl pliveați ?]

cu ʰoțícu...

[Cum era ăsta făcut ?]

i̯éstẹ...ọ [k] ála dă fi̯er făcút șî cu cọádă̦ dă lemn/și-n̦gᵘoldḙán̦‿cŭ‿el pă ún̦de vedḙám pălămída̦//și dúpă ĉe-l áḙa-l lăsám dă̦ sā p [k] cọoĉᵊá...la séĉere...mai̯//î...ne duĉᵊám și-l seĉerám/îl făĉḙán̦‿znᵘopʰ/dúpă ĉe-l făĉᵊán̦‿znᵘopⁱ‿îl făĉᵊán̦‿clăi̯/î̦l lăsám i̯ar dóọ săptămînⁱ dă zíle dă să uscá pă loc/și d-aĉílḙa-l cărám//

[Dar claia cum o făceați ?]

clă [k] cláḙa ᵘo făĉᵊám dă̦ s [k] trèi̯sprăzéĉe znopʰ́/um‿piĉᵘór//dòọșáse dă znopⁱ ᵘo cláe̦//

[Și deasupra ?]

pun̦ḙám trei̯ zn [r] trei̯ znob‿la pămî́n̦t//și pă [k] d-aĉílḙa ḙar trei̯ pă ⁱei̯/d-aĉí ḙar trei̯ i̯ar în̦cruĉișáțⁱ așá[1]/și únu dasúpra//

[Avea vreun nume ăla de deasupra ?]

da...măgár/așá‿să [!] așá [!]așá am pomenít//

[Și mai departe, cum e lucrul la grîu ?]

dúpă ĉē îl lăsám dă să maⁱ‿uscá/ca vrọ săptămînă dă zíle/dúpă

---

[1] Gest: încrucișează mîinile.

46

ĉe termenám/nẹ-apucán̦‿şî-l cărán̦‿şî-l făĉ^{e}án̦‿şíră//dúpă ĉe-l făĉẹán̦‿şíră/aduĉ^{e}ám maşínilẹ/d-álẹa márîlẹ cū...vàpọ́r/şî‿băgám páe-n...în̦‿vapọ́r/şi-l înĉinḍẹám/şi punẹán̦‿curẹ́ạụa pă maşinẹ/şi n [ɛ] ^{u}o-n̦vîrtẹá/şî noi̯ treerám//cărán̦‿cu cărúţili dîn̦‿şíră/şî̦... băgám în maşínă/şî treerám//bụábẹle le scụotẹám/şî‿le...vẽnẹán̦‿cu éle acásă̦//

[Şi paiele ?]

páẹle curĝ^{e}áu̯/páe...

[Şi cum le strîngeaţi ?]

le dam dopa [ɛ] dọpártẹ dîn i̯a/le dan̦‿cu fúrca/le sằltám în̦‿sus/şî băgám lánţu pă supt ele şî̃‿le trăĝ^{e}án̦‿cu tárga...dăpárte/şî‿le făĉ^{e}ám...c^{u}ọpíţ^{i}//sau̯ şíră̦//care cum avẹá posibilitátẹa...

[Dar, cînd treieraţi, treieraţi fiecare sau vă adunaţi ?...]

nú‿nu‿nu‿nu//inṭrán̦‿cíte zéĉe dòi̯sprezéĉe u̯ámen^{i} în ĉ^{e}ástă/şî nē...cădẹám mai̯ mulţ^{i}/că nu putẹám să treerằm síngur^{i}//ásta ^{i}e ...al gríului̯...atî́ta ştũ//

[Dar, înainte, ai auzit cum se treiera ?]

am auzî́/da n-am‿î pomenít//

[Dar cum se treiera ?]

a fos‿treerînd cu cai̯//

[Cum se treiera cu cai ?]

bătẹá un ţărúş̦ îm‿pămínt gr^{u}os/şî punẹá trei̯ cai̯/sau̯ pátru dac-avẹá...alằtur^{i} únu lîngă áltu/şî-i̯ lu̯a lā-n̦vîrtít cū...bíĉu//şî să-n̦vîrtẹá fúniẹ-áẹa pínă cîn̦‿venẹá cît erẹá dă lárgă...áẹa ^{a}şá vẽnẹá p-acó^{lo}//să-n̦vîrtẹá-n [ɛ] în̦‿lọc aşá//pínă cînd [k] şî̃‿dúpă ĉe să-n̦vîrtẹá dă să‿strînĝ^{e}á fúniẹa/^{i}i-n̦torĉẹá pă pártẹ-ái̯lanṭă//tot cu fúniẹ-áẹă//pínă cînd îl zdr^{u}obi̯á acọ́lo dă...cît şti‿i̯ọ...ọ̃‿^{u}óră/dọ́o/tréi̯//dūp-áẹa-l da la vînt//da páili la ^{u}o párte/şi bu̯ábîli rămînẹá/şî le lu̯a şî le săltá-l‿î...cu lọpáta-n̦‿

suz[1]/le da la vîn̯/le lu̯a cu...bánița/și le suflá vínțu/ásta ī-alḙĝḙá...cu vîn̯ᵗ/așᵉá să treerá naínțe//

din túdor [66 de ani]

viͥ́ᵢa

viͥ́ᵢa ᵘo púnem îm pămînț́ //și-i̯ lăsám núma ᵘo̩ [k] un̄ nᵘod afáră̩//dúpă ĉe...îi̯ dă căpúșa/ᵘo lăsám dă créște doḙ-anⁱ dă zile̩//la al tréi̯lḙa an/ñe...înĉépe a da rᵘod́ //ᵘo săpám vára dă dóo ᵘorⁱ l [ɛ] lā sápă//și după ĉe...după al dói̯lḙa an/al tréi̯lḙa an ne dā stropḙálă dā strúgurⁱ//șī atúnĉᵉa ᵘō curḙțím dă c [ɛ] álḙa/lăsám cu̯árdă cáré e búnă dă rod/dă la al tréi̯lḙa an în̯gọló//dóo cu̯árde/trei̯/la fiͥ́ᵢecare buturúgă//cît áre pr̥trénțiḙa/cît ⁱe̩ ḙa dă búnă/cîd găsím//dúpă ĉe...ᵘo fáĉem așá/ᵘo sḙ̆pám la cazmá//dă la trei̯ anⁱ în̯cọló/ᵘo înĉépem a săpá la cazmá//ᵘo săpám la cazmá/șī dúpă ĉᵉ-o săpám î/ᵘo legắm î/întí ᵘo legám/șī p-ai̯ [k] dúp-áḙa ᵘo sḙ̆pám//dup-áḙa nu mai̯ umblán̯ la ḙa pínă cîṇd îi̯...dă ⁱei̯ flu̯árḙa//dúpă ĉe-i̯ dă flu̯árḙa d-o-n̯floréște/atúnĉᵉa ᵘo-nĉépem mai̯ i̯ar a strínĝe cu̯árda că să lḙágă/și-i̯ legám lăstári cáre-i̯ mai̯ dă/șī ᵘo lăsám pínă cîṇd îi̯ créște rọ́du//dúpă ĉe-i̯ créște rọ́du máre/în̄ águst/ᵘo lu̯om i̯ar lă...rub dîn̯ vîrf/ca sḁ̆...

[Cum zici cînd o rupi din vîrf ?]

r̄ub lăstári/ᵘo copʰiĺím să spúne//șī dup-áḙa ᵘo lăsán̯ să cu̯ácă̩/și-nĉépen̯ culésu//în̯ sectén̯vre//și-l culéĝem/îl púnem lā butu̯áͥ́ᵢe/î̩l fărîmắm pîn̯ zdrᵘobitọ́r/și-l púnem la butói̯ să fʰi[ɛ] fi̯árbă/șⁱ dúpă fi̯ért îl tráĝem pă dădăsúpt/și-l púnen̯ la butu̯áe̩//

[Și cu ce rămîne ?]

și áḙa ĉe rămúnē î...tescov [k] zdrᵘobitúr-áḙä/fáĉem țúi̯că dîn i̯a//

[Același]

---

[1] Gest de aruncare cu mîna dreaptă în sus.

48

i̯o am̯‿fost m...cọrajᵘós

ducíndu-mă la g [ɛ] lă arát/la grîu̯/să ar gríu cu plúgu nọáptẹa mai̯ dămúlt/m-am rătăĉít /șî m-am pomenít că mi̯-a ișít înaínṭẹa bᵘóilor...un i̯épurẹ//m-am ui̯tá‿ᵈ la ⁱel cîn̯‿venẹá-ñaínṭẹa bᵘóilor/făĉᵉá úi̯țẹ' : ț̌ᵘoi̯‿ț̌ᵘoi̯‿ț̌ᵘói̯/șî‿bọi să ui̯ [ɛ] așá‿rî́dicá uréⁱkíli/șî să ferẹá să nu cálĉe pă ĕl//ș-aĉí pă loc/mă p [ɛ] mă pomenẹán̯‿că nu ma‿erᵉá/și i̯ár ve [k] și i̯ár mă ui̯tán̯‿că venẹá//i̯ar mă pomenẹsn̯‿cŭ‿el înaínṭẹă ᵘo [k] bᵘóîlor//dă trei̯ orⁱ mi̯-a făcú [ɛ] făcút figúr-ásta//ș-a d [k] a pátra u̯áră n-am...a perít/n-a mai̯//șî a [k] cît p-aĉí să-m i̯a bói dă la răspî́nṭię/să-i̯ trẹácă-ñ...în...îm‿pártẹa cáre vrẹa i̯él/bag sẹámą/dar i̯o am̯‿fost m...cọrajᵘós sau̯ vʸitîli mi̯-erẹá-n̯vățáte să mẹárgă la cîmᵇ‿/la lócu mi̯eu̯/că n-á putút să mă-n̯tọárcă/nis‿pă míne/nij‿vitî́li//ș-am ț̌înú‿ᵈ drúmu drepᵗ//

[Dar era iepure ?]

i̯épurẹ-adevărát...//

[Același]

comọára

[S-a auzit pe aici despre niște flăcări care joacă deasupra pămîntului ?]

da...comọárą...comọárą//am auzí‿șî‿i̯o bătrî́ni/i̯ọu̯ n-am̯‿văzût//c-a fî [k] a foz‿licărínd flácără dîm‿pămî́nt...//da i̯eu̯ n-am̯‿văzú‿/la ĉe să spun//da bătrî́ni așá mi̯-a spus că...ju̯ácă comᵘórⁱ/șî că fáĉe șî‿că dréĝe/...nu̯áptẹa//

[Același]

---

[1] Gest cu mîna în sus și în jos.

[Peria]

[Dar o perie cum o faci ?]

úi̯te cum ^{u}o fa‿/găurésc ^{u}o blánă/mi̯-o ĉoplés‿frum^{u}ós/^{u}o fa^{c}‿cu cu̯ádă/îi̯ dau̯ găúr^{i} mărúnte și dése/șî-i̯ pui̯ f^{h}i [ɛ] păru dă p^{u}orc//îl‿e̯au̯ șî-l dăsfác așá cîtē...sbílță mai̯ mícă/ca să-ŋcápă pă gáu̯r-áe̯a//șî dúpă ĉ^{e}-o.../pun ^{u}o̩ áță/șî...îm fac...am uŋ‿cîrlí^{c}‿cáre trag áța/și bag zb^{i}ílța dă păr/șî‿o̩ s [k] bag lā...îŋ‿gáur-áe̯a/și du [k] mér^{c}‿cu e̯a pînă cînd‿î mi̯-o términ//dúpă áe̯a ^{u}o tuŋz frum^{u}ós cu fu̯árfeca/și i̯-o dau̯ bábi să...fácă...cu e̯a...să spoe̯áscă//

[Același]

pî́i̯ne

pui̯...dómlē...acúma d [ɛ] noi̯ făĉ^{e}áŋ‿cu aláu̯á^{d}‿naínte//àșá naínte pune̯ám‿î...frămînțám/și ne lăsám c^{u}ócă-ŋ‿copá^{i}e/àșá cît ū‿aláu̯át //ca cum să spúnem/...cît un aláu̯át bre/^{u}o așá ca să [ɛ] dr^{u}ójdie/cum î‿fáĉem acúma//lăsám dr^{u}ójdie-ŋ‿copáe/făĉ^{e}ám ástăs‿pî́i̯ne/mai̯ făĉ^{e}áŋ‿la dòo̩‿tréi̯ zíli//găse̯ám aláu̯átu tot pru̯áspăt/că-i̯ pune̯ám puțínă făínă/și-l daŋ‿la răĉ^{e}álă//^{u}o frămînțám/ș-^{u}o pune̯áŋ‿la do̩spit aíĉ únē‿ere̯á cald /^{u}o băgám la cun [k] la s [k] îŋ‿sóbă/că noi̯ ave̯áŋ‿s^{u}óbe u̯árbe dómle//^{u}o [k] s^{u}óbe dă cărămídă//băgám aco̩ló lémne/la úrmă ^{u}o dam pă‿î álte̩le mai̯ supțir^{i}éle/băgám pî́i̯ne̯a/ne ^{i}ui̯táŋ‿la i̯ă/să vedém să cu̯áĉe/și nū să cu̯áĉe//dacă nu să cu̯oĉe̯á/-i̯ mai̯ făĉe̯ám puțínă f [k] vûrvu̯áre la [r] la gúra sóbi//dèp-ásta am‿văzú‿c-a plecá‿pî́i̯ne̯a/^{u}o lăsáŋ‿să răsou̯ácă/^{u}o sc^{u}ote̯á/șî‿^{u}o pune̯ám i̯ară‿să răĉ^{e}á/șî‿p-o̩rmă mîŋcáŋ‿dî‿i̯a...

[Dar o coceați numai în sobă ?]

50

dă/núma-ņ sọbă//

[Sau o mai coceați și sub țest ?]

dă...șĭ sub țĕz dómle/păį f [k] cîņ făĉ^{e}ám în țĕst.../ásta įe įárna//îț^{i} isplíc aíĉ//įárna/vàră punęám tot așá frămînțám/ș-avęán ț^{i}ez dă pămínt//nu...nu sûnt...nu maį am acúma să v-arắt //un ț^{i}est așá bun dă pămînt[1]/că făĉ^{e}án dăpă cum avęám î įņ cás-agumerát//dacă eręám persụáne múlte/făĉęám ț^{i}ĕst maį márẹ/ca ^{u}o pîįne nu putęáņ s-^{u}o mîņcáņ șápte iņj^{i} la másă//șápte ^{u}ob zéĉe inș^{i}/nu ^{u}o putęám mîņcá la másă//șĭ maį coņsumám noį ca copíį și sęára//ș-^{u}o scụotęá ^{u}o punęám în ț^{i}est /acọló nu avęám nevóe să maį fáĉem fog la gúra să [ɛ] la s [k] gúra țéstuluĭį//dăcít să făĉ^{e}á pîįnęa...cuņ trebuįá//că ^{u}ọ sc^{u}otęái dumnęatá zîĉ^{e}á^{i} că įẹ cụáptă la sụárẹ//įárăș^{i} f [k] rîdicám țắstu[2]/șî coĉ^{e}ám álte pîįnẹ/că f [k] ști/dacă punęá țắstu maį făĉ^{e}ám úna/dóo/treį/saụ pátru pîįn^{i}/ne programám ca s-avém peņtru pátru zílẹ/pîįnẹ//așá că ásta įe vára//cînd įe căldúră//făĉ^{e}ám afáră vắtră/saụ am cupt^{u}ór^{i}/șî bag la cuptór^{i}//dacă bag la cuptór^{i}/acoló n-am nevọįe/bag î...șápte òb zéĉe pîįn^{i}/și nu am nevóįe dă ț^{i}ez ^{dălọc}//^{d}pă cum am cuptóriu-m bătătúră//

[Dar țestul dumneata îl faci ?]

da//

[Cum îl faci ?]

cu pămînț//...puį pămînț/adúc pămînț dă únde ^{i}éste bun//ș-àcoló-l joj dă [r] dă nóo or^{i}//pămíntu//ș-àcoló îl fa^{j} b^{i}ín^{i}e/și t [k] t^{i}e dúj dácă ^{i}e/că núma vára fáĉẹm noį ț^{i}éstẹ//jum^{u}ól^{i} įárbẹ/įárbă nęágră//^{u}ọ pụálă dă įárbă/și įár îį daụ călcătúră/ca s-améstiĉẹ įárb-àęa/și-į puį ș-acoló al^{t} pămînt úmà/ca să nu să... să să [ɛ] jụáĉe/să să tụáĉe pă țést^{u}//c-așá dácă nu ^{i}e pămînțu bun/să pụáte zụobí dîņdr-^{u}o dátă//ș-áęa acoló îl cálj b^{i}ín^{i}e/ș-a dă [ɛ] pui̯/fag‿mușurᵘói̯...dĕ pămínț́//mușurᵘói̯ úi̯te ca cum să-s‿spun i̯ou̯ dumitále̯/...trác‿cu sápa șî dîm‿u̯árte̯-ásta/șî dîn ásta/ș faᶜ‿mușurᵘói̯ máre̯//și facᶠ țⁱéstu//înținṣ‿țástu acọló/pui̯ un̯‿straᵈ‿dă pămín̯/la úrmă-i̯ pui̯ și càpácu̯-óla/și an̯‿făcú‿țéstu//îl las acọló/să usúcă̯‿cît trébuⁱe/cît văd ⁱeu̯ că s-a zvîntát/pẵ‿órmă-l înțórcᶠ/și-l scᵘobésc aíș‿cu cuțî́tū/îl spoi̯és‿frumᵘós/și-l fac așá cum i̯ej‿dumne̯atá dă curátᶠ//îl spoi̯éz‿dă trèi̯‿pátru orⁱ dă-l fac frumós//ș-acọló-l [k] coc pî́i̯nga//

---

[1] Se scoală de pe pat și gesticulează; arată cum este făcut țestul.

[2] Se scoală în picioare și gesticulează.

marí̇ⁱa mazîléscu
șài̯zeșinóọ dă ánⁱ

i̯-a sărít ínima

mi̯-a murít ùna‿ársă dă opt anⁱ/șî únu mi̯-a murí‿dă túse măgărge̯áscă/ĉel mai̯ mig/dă șáse anⁱ//únu mi̯-a rămás pă frᵘon̯t/únu mi̯-a [r] mi̯-a muríᵈ‿mai̯ mărișu̯ór așá//

[Cum a murit arsă fata, mătușă ?]

úi̯te cum me̯-a ars/mi̯-a murít úna dă túse măgărge̯áscă dă șáse anⁱ//ᵘo fetíță̯//și mi̯-a rămás ș-um‿bọu̯//um‿bóu̯ dă la jug//

șî ce zíĉe bărbáti-mi̯u acólo ?/"hái̯de" zíĉe "să-i̯ víndem [ɛ] vínden̯‿și p-ásta//să-n[ɛ] ne [r] ne fáĉem nacaválîli"/ĉe̯-ave̯ám noi̯...datoríi̯//

"hái̯de̯a"//

s-a duz‿bărbáti-mi̯eu̯ la sî́ntă mărí̇ⁱe/și-a vîndú‿bóu/ș-a luáᵗ‿pátru mⁱii̯ dă‿le̯i̯ p-um‿bọu̯//ș-àcọló m-an‿dus șî i̯eu̯/"hái̯de̯a"/zíĉe/"șí tu/să-s‿tírgui̯ ĉe ai̯ dă tîrgui̯íť"//dă la găⁱéștⁱ/i̯ere̯á orásu dăpárte/cum îl vedés‿și dumne̯avu̯áˢᵗᵃ//nu e̯re̯á tírgurⁱ pîn aprọpiⁱére̯/sau̯ magazín̯‿ca acú//nú e̯re̯á//cîm‿mă duc acólọ/în̯‿tírgui̯ ĉe am/și vʸiu̯ cu bărbáti-mi̯e̯u̯ acásă̯/acás-ave̯ám pátru

52

pᵘorĉ/avẹám niște mi̯ẹi̯/avẹám...ș-uŋ‿cu áltu̯ cu...băgát /la áltă sór-a mẹa/...lăsát...dă țîțạ//sugêᵉá la pi̯ep/‿că nu ⁱ̂erẹá bibilu̯áne ca acúma dómⁿᵘle/nu erẹá bibilu̯áne/îl lăsám așá/"na sórũ-mẹo// úi̯te ț-îŋcredințⁱéz copílu țî́i"//

ĉe să vezⁱ dũmnẹatá ?/cîn‿am veníᵈ‿zîĉe d [k] "să te dúj‿nevástă să-ț i̯ai̯ copílu dă la sóru-ta/cẵ întuneriĉéște șĩ‿te mănî́ŋcă cî́i̯ni"//

i̯ou̯ zic "să pui̯ dă mămăligă/cînd om vení să fáĉẽm mămăligũță"/ lu̯ásem ũ [k] niște péștⁱe dă la găⁱéj/‿zîc "nu mai̯ ta [k] am timp să tai̯ pui̯/să fac mîŋcáre búnă// ásă prăjĩm nițél péște/ᵘói̯te uŋ‿cu mămăligă/brî́ŋză ĉẹ-avém noi̯ aíĉ"//

ĉe să vezⁱ dumnẹatá ?/lu̯ásen‿cănⁱ să dăzlég ápa/c-așá să dăzlẹágă la nᵘoi̯//la fáta carẹ muríse dă túse măgărẹáscạ//lu̯ásem fᵘo pátru cănúțe/ca ásta¹//fáta/lu̯ásem bombu̯áne/lu̯ásem̃...d-ásteạ ...túrte dulșⁱ//ã lu̯a‿fáta dă.../ĉe m-aŋ gîndít/nij‿nu mă gîndẹám//cása/cámera cum ar fi la dî́nsu /la cúșcu/plínă dă grî́u̯//și dî́nsa‿aíĉẹ-așá ĩ‿antréu̯/avẹám un [k] ᵘo[ɛ]lăvíĉu̯áră//și-ă pus mî́na pă lăvⁱíĉu̯áră/șĩ‿cu càn-áẹa/ș-a băgáᵈ‿bombu̯áne/túrte dulĉⁱ acólo/și i̯-a lu̯a‿m[ɛ]fog‿dă lă...dă la rokíță//dar nu i̯erẹá nîĉ ᵘo bășicúță pă dî́nsạ//da i̯-a sărít ínima/copíl dă ᵘopt anⁱ//

[Aceeași]

la născút

am născú‿cu mu̯ấșa/a tréi̯a nu̯ápte trébue să mă scᵘol dă pă ursitọ́r//așá dă pă ursitọ́r//vʸíne mu̯ấșa mi̯-adúĉe ápạ//úmple găleáta cu ápạ/care ș-o púne pă fᵘoc//dácă i̯éste fátã/îi̯ púnẹ-aíĉᵉa ⁱíțe/spấtă/și cártẹ//bág-acoló-m [ɛ]în ápă pi̯étre/fuljⁱ/

---

¹ Arată o cană de pe masă.

s-áịbe fáta párte dă no [k] dă noróc/dă tụáte [ɛ] bunătắțili/sămínțurⁱ//dă tụáte sămínțurîli/fasúle/grîụ ᵘorz‿î/porúmᵇ/îṇ‿fⁱi-ne ĉĕ‿erẹá ráịu pă pămînt//dácă ịe băẹát/nu-ị maị púne ițili/și-ị púne núma cắrțị/ịar așá piatră/șî...sămínțurⁱ/și vⁱíne muá-șă/și-m̄ înĉínde ápa//înĉínde ápa și mă dăzbrắcă/acú ⁱár vă rog să mă scuzás//așá cum m-a făcú‿máma//mă bágă/înțîị scáldă copⁱilu/și l-așẹázắ/vʸíne muáșa cu fắșe/cū...scūteĉe frumuáse/acú//da-naínte úịte/venẹá cu [k] tăịá d-aịj‿dîm‿pătură[1]/șⁱ‿venẹá/și mi-l îṇfășá/și mă [k] la úrmă mă băgá pă míne-n álbiⁱẹ/muáșa mẹa//și mă [ɛ] m-a scăldáᵗ/șî m-am premenít/cu [r] cu rúfe curátẹ//și mă-nĉínĝe bíne cu brîụ//

[Și cum e cu ursitorile ?]

cu ursitórîle/de...ĉíne păzáște...domnișọárẹ//

[N-ai păzit ?]

n̄-am păzít/că dĕ...

[Dar n-ai auzit...?]

am auzît pîn a [r] pîn auzítẹ//

[Dacă stă și ascultă ?]

da/dácă stă ĉinẹvá s-ascúltă/pă cum a fᵘoz‿la ᵘo ursituárẹ ...//a fost uṇ‿călătᵘór‿î.../s-a rugát‿î...dă dumnẹalọ́r/dîṇ‿cásă/șị-a fos‿feméẹa/toᵍma-ṇ sẹár-aẹă să sculá dă pă ursitᵘór/așá cuṃ‿vă [ɛ] povestíị ịo matále//și ᵘo [ɛ] uámeni n-a vru‿să-l‿î báĝe pă călătᵘọ́r//

"aị măị uom̄...uom bun" zîĉe/"să mă cul‿șî ịo iĉẹ-așá la dumnẹatá"//

ĉe sẹ zij‿dumnẹatá /că‿l-a lăsát//lăsîndu-l acoló/ĉe să vezⁱ dūmnẹatá ?/ᵘómu s-a culcát îṇtr-um‿p [k] p-ᵘo lăviĉuár-așá alăturⁱ//șị-a‿auzí‿cîn‿a venit ursituárîle//

ˢĉe: "fat-aĉéẹa să crẹáscă náltă șî frumuásă"//

---

[1] Ia în mînă un colț al păturii cu care este acoperit patul pe care stă.

54

a dóu̯a ursitu̯áre cîⁿᵈ‿a venít: "să cre̯áscă náltă și-n̯vățátă cárte/șĭ" zíĉe "și [ɛ] să ái̯be noróg‿dă tu̯áte ĉe i̯e pă pămínt́ "//

cînd a venít a tréi̯a ursitu̯árè "să cre̯áscă náltă și frumu̯ásă și călătóru d-aíĉᵉa va luᵘá fát-áe̯ă"//

ⁱel ĉe să fácă călătóru ?//"fᴴíre̯-al drácu dă copᴴíl/să mai̯ stau̯ i̯o pîn-oi̯ créște tu ?//ⁱeu sînt ī‿i̯etáte"/pu̯áte c-a avút ᵘómu doo [ɛ] óptîșpe‿noóșpe anⁱ/cît o fⁱi avút//"ĉe să fac ?/s-a-du̯ármă u̯ámeni"/să i̯a copílu să l-a [r] să-l arúnĉe̯//să-l arúnĉe pă copⁱíl//n-a [ɛ] ĉe i s-a părú‿lui̯/l-a atîrná‿d-um‿pᵘo̥m//copilášu/i̯-a i̯ntrát‿î ᵘo cle̯áŋcă îm‿p [ɛ] îm‿piĉu̯ór//ᵘo cle̯áŋcă-m‿piĉu̯ór//s-a făcút uŋ‿sⁱem/că s-ā m [k] a zăcú‿copⁱílu/muld‿dă...dă piĉo̯rúș șî‿dă cárne̯//cîŋ‿s-a căsătorít‿î ăl [ɛ] ĉel‿î...călătóru/a luá‿fetíț-ásta//cînd a-mbrăcát-o ștíi̯ s-o-mbráĉe dă mⁱire̯ásă/i̯el a văzú‿sⁱémnu aíĉe̯-ašá[1]//

zíĉe: "ĉe-i̯ semⁿ‿ā..."/

"ē"...zíĉe "úi̯te să-s‿spui̯ ⁱeu̯/ⁱe uŋ‿román dómle//i̯e uŋ‿román"/

"păi̯ cum ?"

zíĉe "uŋ‿călătᵘór a foz‿la ursitórî̄li mámi//și ĉe să vezⁱ matále" zíĉe/"m-a aruŋcát înțr-uŋ‿cle̯áŋc/șî‿ĉe̯-am pățít ⁱeu̯ cu..."/

"ʰī[2]!//ásta i̯e̯ fetíța cáre̯-am aruŋcát-o i̯o//da//ásta i̯e̯ fetíța care̯-am aruŋcát-o̯ i̯o̯/ai̯ văzú‿dumnezéu̯" ĉe "că...i̯-adăvăráte ursitórⁱ"//

[Și s-a mai auzit de vreuna tot așa ?...]

ē...am mai̯ auzít povéștⁱ/i̯ár d-áste̯a/tot um‿băi̯ețáș//tod‿la ursitórⁱ//

a zis "cînd o-mplini bă̯gátu̯-ósta dă̄...dă și̯-o lu̯á i̯el mᵘóțu/dápă lu̯átu móțului̯ lui̯/va murí la...la fînțína cutáre̯"//

călătóru i̯-a spus: "ómule" ĉe/"úi̯te la ĉinĉ anⁱ copilášu̯-ă~~st~~-ăl dumitále/m̃u̯áre-ñecát"//

---

[1] Se pipăie pe pulpa piciorului.
[2] Aspirate.

s-a dus tái̯că-său̯/și i̯-a făcú‿pleópă//ă‿astupá‿púțu/a lăsá‿númai̯ [ɛ] ĉirculáți^{e}a//că n-ávea loc i̯el/pă ĉirculáții̯//àșá/pă ĉirculáție n-ávea lo^{c}‿copílu să sár-acó^{lo}//s-a perpelí‿s-a dus copílu la ĉinĉ anișu̯ór^{i}/și s-a perpelít acóló/ș-a murít ùi̯t-așá pă‿ásta/pă pleóp-áça/a^{u}úz dumneatá ?//

[Aceeași]

la mînicătu̯áre

la mînicătu̯áre dă.../am auzî́‿șî i̯o dîm‿bătrî́ni noștri̯/că [ɛ] sunt‿î/kar a fost aíĉ^{e}a ^{u}o fĕmé^{i}e/cáre-a prins-o la lápte//da... ș-a omorît-o/a murí‿dîn ásta a murít//a fos‿cu putinéi̯u dă piĉu̯ór/ș-a foz‿zicî́nd așá la tu̯áte burûiénili: "țîr d-^{i}ș^{i}/‿țîr dă coleá"/și ^{u}ómu̯-a păzít //u̯ómu̯-a păzít//zíĉe/ăla a ziz‿dă‿coló/vă roc‿să mă scuzáz/‿zî [k] ĉe "țîr și dî‿^{î}ást-a me"// [...] ș-a lu̯at-o/ș-a omorît-o/trăí-te-ar dumnezéu̯/ș^{î} dî‿^{î}áçă‿a murít//așá dîn ásta a murít//șî‿a rămáz‿d-atúnĉ^{e}a‿î...adícă [ɛ] dînnáinte dîn...la părínți mi̯ei̯//astupám la váĉ/îŋkideám b^{i}íne/legám bíne la vácă...la grajd^{i}/și-i̯ puneám un tei̯ îŋ‿cap//ș-acoló puneám ū‿sul dîn álça dă la țăsătorie/că ^{u}oi̯ f^{h}i auzí‿j‿dumneatá la țăsători^{i}e/da//acoló astupám găuríl-ĕleă//"cum astupám găurîle-ástea cu báligă lă...la găurîle-ástea/așá s-astúpe gúra ălora cáre úmblă să [r] să i̯a láptili"//așá că...ástea știu̯/ș-ásta vă spun//

[Aceeași]

o núntă

băgátu vorbi̯á cu...cu fáta//să-nțeleĝ^{e}a:

56

"úi̯te tu mă plaș‿pă mín^{i}e/sau̯ i̯ou̯ te plac pă tín^{i}e/sau̯...nu mă plaĉ//vre̯ái̯ să mă i̯ei̯ pă míne ?"

"dă"/zíĉ^{e}ám i̯o̯ că dắ/și dî́n̯su da//

"îs‿pláĉe dă míne/dă su̯árta me̯a ?"//

"îm‿pláĉe"//

"e...i̯o úi̯ĉe spun̯‿la părínți̯ mii̯//spun la părínți mi̯ei̯ să v^{y}í^{i}e/să să-nțelégă cu părínți tĕi̯//sau̯ ai̯ dăpă míne"//

"nū !//nu mer^{g}‿dăpă tíne̯//nu mer^{g}‿dăpă tíne̯"/

"dă ĉe ?"//

"să văs‿părínți tăi̯ în̯‿cásă la míne̯//ca să mă ĉ^{e}áră la părín̯s/‿că d-ái̯a m-a crescú‿părínți"/aș^{e}á i̯ere̯á naínte̯//

vene̯á părínți̯/úi̯te̯-așá/úi̯ĉe̯-așá/că kar i̯eu̯ așá la cúscru̯-am vinít //că i̯eu̯ am băgát/cắ‿dî́n̯su áre fátă//an̯‿venít aíĉe̯-așá/și̯ an̯‿spus:

"mă-ntréb^{i} la ĉé‿am̯‿venít i̯eu̯ aíĉ ?"//

"păi̯" zíĉe "dă...să vă-n̯tréb..."//

"e...úi̯te̯-am trecú‿la gă^{i}éșt^{i}/și m-am oprít aíĉ^{e}a um‿p^{h}íc/la dumne̯avo̯ástră̯/c-avéț^{i} ^{u}o fetíță/și i̯o am um‿băiețáș//dășí băețáșu m^{i}eu̯ ^{i}éste mic/c-áre númai̯ șaptesprezèĉe an^{i}//dùmneáta/vréi̯ sắ‿mi̯-o dai̯ fáta míe̯ ?"/ș̯ai̯ "dumne̯avo̯ástr-avéț^{i} ^{u}o fetíță/vrés‿să mi̯-o daz‿mí^{i}e ?"/

"da"!//"zíĉe̯-"a mai̯ vení‿ĉín^{i}evá la mín^{i}e/dar n-ắn dat-o̯//da f^{h}ín̯c-az‿vení‿dumne̯avo̯ástră/v-o̯ dau̯"//

àșá/zis și făcút//în̯‿zíu̯a dă cutáre-i̯ fáĉēm...logóndă//îi̯ băgắn̯‿lăutár^{i}/dășí ^{i}o ave̯ám um‿băi̯át mor^{t}‿pă fron̯/și dî́n̯se̯-ave̯á ḍòi̯‿tréi̯//adícă su̯ácra lū...cúscră-mi̯ö ásta//v^{y}íne și dî́n̯să...femé^{i}e̯ bătrî́n-aíĉ/

"nu ! să le băgắn̯‿lăutár^{i} f^{h}ín̯că sîn̯‿cop^{h}íi̯ tíner^{i}/și cop^{h}íi̯ cruz^{i}"//

da i̯ou̯ mă puséi̯ pă plîn̦s//zic: "cum ᵘ̯o să [ɛ] aúd i̯ou̯ lăutári/ cînᵈ‿băi̯átu mⁱ̯eu̯ a rămás în ungárii̯e̯a/să pu̯áte úna ca ásᵗᵃ ?[1]//da i̯eu̯ nu po‿să-n‿ţîu̯ plîn̦su//nu pod‿drágă să-n‿ţîu̯ plîn̦su"/

zíĉe "nu !/lăsám tot/legám tu̯áte lácrămili noi̯/și punèm...la mⁱ̯iljọ́c/băgán̦‿lăutárⁱ"//

a băgá‿lăutárī/am lu̯at fáta/ắcú...am viníṭ aíș‿cu mîncáre/cu băutúrặ/ș-an̦‿lu̯a‿fáta//ne̯-a dat-o dîn̦su...//

[Dar spune-ne care sînt toate obiceiurile la o nuntă pe aici ?]

símbătă ⁱ̯éste...símbătă se̯ára fedeléș//să fáĉe ástăs‿tu̯áte mîncárurīli/nú să făĉᵉ̯á gozonág‿la noi̯ atúnĉ//să făĉᵉ̯á várzặ/să făĉᵉ̯á ĉᵘ̯órbă/să făĉᵉ̯á friptúră/ș-atíta mîncá la núnṭặ//atíd‿mîncá la núnṭặ//e !/ ástă-se̯ără noi̯ te mînám pă dumne̯atá/cắ‿nu mai̯ făĉém‿î [k] /nu să făĉᵉ̯ắ‿î în̦vʸitắţii̯//te mînám pă dumne̯atá cu plósca/-z‿dăm plósca pă mînă/ĉin̦ș‿ḱíle/zéĉe ḱílẹ/sau̯ îz‿mai̯ dam șî sticle-m‿buzunár/dácă să furșéștẹ plósca/dumne̯atá scoz‿dîntr-um‿buzunár/șî‿úmpli plósca//"te duj‿la tu̯áte ne̯ámurīli mé-le"//îz [ɛ] dam [ɛ] în̦‿scrīs/cutáre șî‿cutáre/cutáre șî‿cutáre/ "dumne̯atá te duj‿la u̯ámen-éște̯a//și mi-i̯...ḱemi̯-aíj‿la núntặ"//

vene̯á u̯ámeni dumínicặ//pă la zéĉẹ/pă la ún̦ṣpe/ș‿cáre-i̯ ne̯á-murīle méle/tu̯áte cu plocu̯áne-m‿bráṭẹ//acọló dóo pîin̦ⁱ/ᵘ̯o găínă fríptă/úna vʸíⁱ̯ẹ-m‿bráṭẹ/ápăi̯ brîn̦ză/ápăi̯ ᵘ̯óọ/ápăi̯...lúcrurⁱ d-áste̯a/cum îs‿spuséi̯ i̯o matálẹ domⁿișu̯ără//zácăr bucắţī/mă rog‿î d-áste̯a//șī [ɛ] petreĉᵉ̯ám núnṭa//merĝᵉ̯án̦‿cū copⁱ̯íi̯ la cununát/ merĝᵉ̯á și bărbátu mⁱ̯eu̯ șī...

[Brad nu era ?]

ire̯á brad/brádu [ɛ] cavalér/cavalér dă ᵘ̯onu̯árẹ//ástā...mer-ĝᵉ̯á cu brádu/ave̯ám prosu̯ób‿bun/frumᵘ̯ọ́s/mire̯ása-i̯ púne̯-acoló-m‿brad//túrte dulṣ‿covríĝ/mérē/îm‿brad//mérĝe pîm [k] cavaléru dă

---

[1] Informatoarea plînge.

58

ᵘọnu̯áre cū...cu brádu la bisérică/să cunúnă/ș-e̯a s [k] prosu̯ópu/cavaléru dă ᵘonu̯áre ⁱe datór să vʸiⁱe dise̯áră la másă lă...la mire̯ásă șî͡ la ĝinẹri̯//vene̯á la núnță/așá cun͡ să tăi̯á mása/cun͡ să proĉedá cu b [k] dárurîli/da dárurîli/pă la dóọspẹ nu̯ápte̯a/șî͡ naínte ține̯á și lûnⁱ/ține̯á și mârțⁱ/c-așá an͡ ținút-o/șî lunⁱ șî marțⁱ//

[Și lunea ce se făcea ?]

lúne̯a sĕ jucá... [ɛ] dácă ᵘo lu̯ai̯ cu núnță pă mire̯ásă/-i̯ jucái̯ că̦mášă͡ ᵘóră//mire̯ása cáre să culcá cu ĝinerili/vă rog e̯ar să mă scuzáț/...așá/da !/așá îi̯ ǰucá cămáša/vene̯á pocînzéi mi̯ei̯/că̦͡ ne̯ámurîle méle vene̯á tоțⁱ/și iș̯e̯ám cu flu̯orⁱ la urék//busui̯ócu dácă i̯ere̯á i̯árna cu busui̯ócu cu flu̯orⁱ róșii̯/cu [r] cu...funduliței róși//dácă i̯ere̯á că nu ire̯á pă cále búnă/iș̯e̯á cu pî́i̯ne̯a găurítă//da...pî́i̯ne̯a ere̯á găurítă/că nu-i̯ lăsá nᵘma cólțu̯-óstọ//arătá la u̯ámenⁱ că n-a fos͡ ĉinstítă//da acúma a ișít obiĉéi̯ dă [ɛ] dă ᵘo spúne//da/acú a ișít obiĉéi̯ d-o spúne/că [r] că nu e [k] n-a fos͡ ĉinstítă/da.../așá că...//

da daru̯-acoló/ᵘo sútă dóọ/cît vre̯ai̯ dumne̯atá/dumne̯atá dácă ⁱere̯ái̯ cavalér/trînte̯ái̯ trei̯ súte/sau̯ ĉin͡ súte/brădéțu i̯ar ĉin͡ súte//

[Dar brădeţul cine era ?]

cavalér...

[Îi dăruia sau cum ?]

nū/îi̯ da/mire̯a [k] vene̯á țigánu cu farfuríⁱa//țigánu ọ lu̯a dă la nun//"bíne te̯-an͡ găsí͡ núne máre/ĉinstíz͡ núne m [ɛ] núne marⁱ nu vă supăráț/vením aíĉe̯-așá" zîĉe/"cu...cu dárur la dumne̯avo̯ástă//

"da...da" zîĉe i̯el..."noi̯ dăm"//

àșá că...să duĉᵉá/da núnu ᵘo...ᵘo mⁱíi̯e ĉin͡ súte/sau̯ dóo mⁱíi̯/șî la úrmă z [k] înĉepe̯á u̯ámeni//ăla dóo súte/ăla ọ sútă șàptezéĉ/ắla ᵘo sútă ọbzéĉᶤ/ș-așắ că...merĝᵊá tụátă mása//ĉe ⁱẹrẹá ĉei̯...ai̯ mi̯ei̯ aprᵘopiⁱás‿ș-ai̯ mirési/dóo súte/trei̯ súte/pátru sútẹ/ĉîn̦‿sútẹ//ș-așắ să strînĝᵊá un̦‿trẹáb‿dă banᶤ//cîz‿banᶤ s-a ĉin̦s[ɛ]... spunẹá lă...nunụ//"ĉin̦stíz‿mesénᶤ aténțiẹ//s-a aduná‿dîn ĉin̦stíta nún̦tă/a lu cum [ɛ] dumítru maziléscu/sau̯ a lu túdor dínu/s-a adunát atîtẹa mii̯"/

"să trăi̯ắscă/șî...úra"//ást -a fosᵗ//

[Și după asta se mai duceau la părinți ?]

n̦u să mai̯ duĉᵊá la noi̯/da la vʸíșina să dúĉe//

[Și cum se zice ?]

da !/la o săptămînă să dúĉe șî la noi̯//să‿úĉe péntrū... [ɛ] să să-mpéĉẹ...dăpă nún̦tă//

[Se zice că se duce pe calea...?]

dă pă cálẹa náltă//da/dă pă cálẹa náltă//ᶻĉe c-a foz̠‿î mireásă/șĭ...acú să-n̦joseázā/z̠ă...ᵘo i̯a ca...ca tụátă lúmẹ-așá//să dă la ụámenᶤ/nu mai̯ sun̦‿cavalérᶤ...//așắ că...acoló bẹa/mănînca cu părinți...//la úrmă să-ntór‿și ĉéi̯laltᶤ/și cúscră-mi̯éu̯ vⁱíne la míne‿ẹar/dă pă cálẹa náltă//i̯ár cu plocón/i̯ar cu băutúră//

[Aceeași]

cînipa

în̦grásᶤ ọgóru bínẹ//i pún băligár topʰít//nú băligár păi̯úșᶤ//că dac-ai̯ puz‿băligár păi̯úșᶤ/ț-o retẹázā toț...tọátă víermi/nu faj‿nimíc//acoló pui̯ núma băligár topʰít//a venít‿ă...vára/dumnẹatá arᶤ la porúmb//cínipa nu să púnẹ-atúnĉ//da dumnẹatá arᶤ ọgórụ-ólă‿al cínipi̯ tᵘot//péste cîteva [k] dăpă ĉẹ-a răsărí‿porúmbu/dumnẹatá te duș‿șî...arᶤ lᵘócu...ọgóru dă cínipă i̯ár//i̯ár îi̯ mai̯ pui̯‿ī...băligár topʰít//șî sámenᶤ cínipa//nu-i̯ dai̯ cu grápa//

60

fi̯ dai̯ puţînél aşá cu tăfălúgu/că dácă-i̯ dai̯ cu grápa/ᵘo băĝ adî́ŋc//noi̯ aşá-i̯ făĉᵉám//şi daŋ‿cu tăfălúgu/dăcî́t ᵘo aşternẹá niţălúj‿da tăfălúgu uşurⁱél//şî răsărẹá cî́nipā/dă pă ĉé‿aŋ‿sămănát-ᵘo/adúc păi̯úşⁱ/şi-i̯ sámăn păi̯úşⁱ/ca să nu mi̯-o adúne pásărilị//ş-acoló să fáĉe ᵘo cî́nipă/cît aş ɾʰi i̯o aşá[1]/ú̯ti̯//vʸíne tímpu...la cî́nipă/că s-aléĝe//dă váră/dă váră/dă tu̯ámnă/dă tu̯ámnă//culéĝem p-ásta dă tu̯ámnă [k] dă váră//mérĝem pî‿i̯a/pîşím bⁱinişu̯ór/ca să n-ᵘo cálş şî‿p-áĝẹa dă tu̯ámnă/c-atúnĉẹ-ai̯ rămás prẹa rάră/şi dácă i̯a-i̯ işítă rάră/n-ai̯ făcú‿nimíc//culéĝem p-ásta dă t [k] dă várạ/ᵘo dúĉem acásạ/ᵘō uscắm bíne/ş-ᵘo dúĉeŋ‿la gî́rlạ//púnem îŋ‿gî́rlạ/şî‿púnem pi̯átră pă ẹa//ş-ᵘo lăsắn‿trei̯ zílẹ//la trei̯ zíle ne dúĉem/trăĝém dă i̯a/vedém s [ɛ] s-a topⁱít/dácă nu s-a topít/ọ mai̯ lăsắm o zi//atúnĉ/a pátra zi trébue să te duş/s-o i̯ai̯/ş-o spel/ᵘo faş‿curátă‿ā́lbă//álbă//vⁱíi̯ cu i̯a acásạ/ᵘo pui̯ la d [ɛ] uscát/la úrmă ᵘo faj‿méliţạ//mérj‿la méliţă/ai̯ văzú‿dómnu diréctor[2] [!]/c-a apucá‿dîn ástẹa//păi̯ dai̯ la áĝẹa dómle...fo săptămî́nă dă zíle/dácă ai̯ fo [ɛ] tréi̯ súte pátru dă c [k] mînúşⁱ//că‿le faj‿mînúşⁱ/aşá cî́t [ɛ] pos‿să cuprínzⁱ îm‿mî́nă//vʸíne tímpu ş-al álẹga dă tu̯ámnă/o culéş‿şî pⁱă dî́nsă/ᵘo pui̯ p-áĝẹa la igᵘorî́tᶜ//ᵘo faj‿grămádă/ca să să...răscu̯ácă sămî́nţa//ş-acoló/ᵘo scoţ la...la ᵘo săptămî́nă/ᵘo scoţ/ş-o pui̯ în [k] pîn...pîŋ‿gard//ᵘo-nfíĝ aşá-ŋ‿gard//dápă ásta să usúcă/ş-o ⁱei̯ la [r] la bătút//ş-o cúres‿cu mî́nă‿aşá/scúturⁱ ĉéᵉa ĉe s-a scuturát/i̯áros ᵘo pui̯ acólọ/că nu să scútură tu̯átă sămî́nţa ọdátă//dépă ásta ᵘo scúturⁱ bⁱínẹ//îi̯ scútur tu̯átă flu̯árẹ-áĝẹa să rămî́i̯e síngur báţu gᵘol/ş-o duş‿şî pă dî́nsa la gî́rlạ//depă‿ásta//i̯ai̯‿i sămî́nţa/o vî́nturⁱ/o faş‿curátă/núma bóbu ⁱei̯//şi i̯ai̯ cî́nipa/ş-o duj‿la gî́rlă/i̯ár pă dî́nsa pui̯ pe̯átră̦/ș-o las șî̂‿p-ái̯a...șàpte‿ób‿zî [k] zíle̦//că i̯a/áce̯a̦ ⁱe dă tu̯ámnă/nu să topéște/șî̂‿să răĉéște ápa̦//să topéște répede/ca áce̯a̦ dă váră̦//s-o las pátru zíli̦//șî̂‿p-ái̯a ᵘo laj‿mai̯ mult//așắ că o̦ [k] te duș‿șî̂‿o̦ scu̯oțⁱ/ᵘo spelⁱ i̯árășⁱ//dácă mai̯ ⁱe t [k] su̯áre bⁱíne̦/o mai̯ méliz‿dácă nu o pui̯ îm‿pod//núma [ɛ] în̦‿grajdⁱ//ș-o̦ méliz‿la primăvàră/ū̯i̯ťe cum ar vení acú primăvàra̦/păi̯ dă múlte ᵘorⁱ an̦‿rămás așắ/dómnu diréctor//ș-o mélis‿primăvàra//ᵘo dai̯ la dărác/ᵘo dărăĉéștⁱ/ō...î [ɛ] în̦tórĉ/scúi̯pⁱ tu̯ată zíu̯a la i̯a/pínă torĉ/pínă la ʰ̱áță̦//ᵃșắ că ái̯a.../făĉe̯án̦‿cămășⁱ...da...//

---

[1] Se scoală în picioare pentru a indica înălţimea cînepii.

[2] Se adresează directorului şcolii, care asistă la înregistrare.

[Aceeași]

brín̦za

le mulĝᵉ̯ám pă ᵘoi̯/îl stricorám pă lápte/și băgám p̲ʰ̲i̯̲a̲g̲ în̦‿lápte/î̂l lăsám și i̯șá um‿pʰig‿dĕ zăr/o̦ mestecám/dū́pă ĉe ᵘo mestecám/o pune̯ám um‿pⁱig‿la-n̦călzít/șî̂‿la ó̦rm-o to̦rnám în̦‿sădílă̦//ᵘo lăsám și să...scurá bíne/dúpă ĉe să scurá/îi̯ dam...o tăi̯ám...din sădílă/și-i̯ dam sáre/șî̂...o pune̯ám și-j‿lu̯a sáre̯a la bᵘorcán//

[Și cheagul de unde îl iei ?]

dă la mi̯él//tăi̯ām mi̯élu/i lu̯am ki̯águ/îl curețe̯ám/pune̯ám lápte și sáre//și-l legám și-l pune̯ám la uscát//

[Și din laptele de oaie ce se mai face?]

ē ! î̦l...fáĉ și zmîntín-amín̦terⁱ /zis bătút/cum să fáĉe la noi̯ dá-l báte la putinéi̯/sau̯ lă tel//da...mai̯ mult îl ᵘobi̯jnui̯éște p-ásta dă u̯ái̯e la brín̦ză//

[Dar urda cum se face ?]

da !//îl púnem la prin̦s pă lápte/șî̂‿să prín̦de bíne-n u̯álă/și fʰi̯érbem/zis ca un̦‿kíl dă lápte/dū́pă cum ⁱéste [k] dă ápă...dū́pă cum e lápte//ș-ᵘo to̦rnám péste lápte//dū́pă ĉe îl to̦rnám peste ⁱel/îl lăsám nițél la-n̦călzít́ //l-în̦călze̯ám bíne/șⁱ‿dū́p-áce̯a o tornám

62

la sidílă i̯ar//și̯ să...făĉe̯ám úrdă//ásta-i̯ spune̯ái̯ brínză fără ḱag//

[Știi să faci și unt ?]

da//îl púnem láptîli la prínz în u̯álă/ĭ‿dúpă ĉe să prínde̯ ⁱel frumᵘós/îl púnem îm‿putinéi̯/și-l bátem pă putinéi̯/i lom úntu/i̯ése unt/șⁱ...îl lom șⁱ...ŋ‿castrᵘóŋ‿șî-l púnem la m [ɛ] trebuințắm la mîŋcáre/ bunînțeléz‿lă...pus unt/la făcút cîte̯-o prăjitúră/sau̯ ...//nu pre̯a ne omorím noi̯ cu prăjitúrile̯-aiĉᵉa [!]//

pănéscu me marie̯a
pàtruzéĉ [de ani]

spălátu pă piĉu̯áre

lă rusálii̯ la noi̯/ziz‿lúnⁱ dúpă rusálii̯/noi̯ ne pregătím mai̯ dináinte șⁱ‿fáĉem pîsắᵈ‿la mu̯áră d-áste̯a dă mínă/la rîjniță-i̯ spúnem/rìjníță/și-l ĉérnem bíne/î̯l spălắm/și-l púnem la fi̯ert/șî‿fáĉem [ɛ] dúpă ĉe-l fi̯érbem/îi̯ dăm unso̯áre/cū untúră/ l-únĝem/cu untúră/șî-l púnen‿lă strắkinⁱ/șî ḱemắm du pîn‿veĉínⁱ...copⁱíⁱi/bătríni/șcu̯átem áltți̯a-ŋ‿cúrte/cu lînă/cu fᵘoi̯ dă nuc/șî‿cu săpún//și spălắm copⁱii̯ pă pⁱiĉu̯áre//copíi̯/bătríni/-i̯ spălắm pă piĉu̯áre/púnem másă cu pîsátu̯-ólă‿agoló/le púnen‿lápte-n i̯el/ᵘobiĉéi̯u dă‿la nᵘoi̯//șî...mănîŋcă...dă la mas-acólo̯/șî‿ple̯ácă//

[Dar de ce este obiceiul ăsta ?]

păi̯/obiĉéi̯-ósta dîm‿bătrínⁱ/de/i̯o știu̯ ? [!]/așá ⁱe ᵘobiĉéi̯u la nᵘoi̯ [!]//

[Ce spun oamenii despre obiceiul acesta ?]

de.../zíĉe că ⁱe ᵘo pomán/-așá a fost obiĉéi̯u/că ⁱe pᵘománă/dă//ásta ⁱe pománă/zíĉe că ⁱe.../e̯áră dumínică/príma zi dă mᵘoșⁱ/i̯e sîmbătă la noi̯//să-mpărțéște u̯ále//u̯ále...căldắrⁱ‿i/bunînțeléz‿

váse din ástęa//mérĝe la bisérică/tămúi̯-acólo/v^{i}in acás împărțésc vásilę-ástęa/u̯ále/străkin^{i}/ĉe áre//dumínică/i̯áră ^{i}e obiĉéi̯ cu farfurii/cū...paháre/mérĝen‿la bisérică/venim acásă/i̯ar împărțím... vásęlę-ástęa/...farfurii̯ cu paháre/cu...gogóș^{i}/or ĉe áre.../^{u}o bucád‿dă cozunác acoló pă éle/bunînțelés//dúlĉur^{i} d-ástęa șî...//lun^{i} i̯e cu pîsátu/cáre v-an‿spus//lun^{i} éste cū...la noi̯ ọbiĉéi̯-ósta/cu spălátu pă piĉu̯áre [!]//

[Aceeași]

[Jocuri de copii]

[Ce jocuri vă jucați voi ?]

clínĉ^{e}a/mása/purĉ^{e}áu̯a//

[Dar clincea cum e?]

pátru inș^{i}/l^{u}om un ĉumá^{g}‿ji púnem toț^{i} míi̯nli/șî púnem pînă ajúnĝen‿la cap//și‿d [ɛ] dácă‿ajúng doi̯ [ɛ] în‿fáță sús/ĉei̯ doi̯ dîm‿fáță sîm‿bătăi̯áș^{i}/i̯ar ĉei̯ doi̯ din‿spáte sîm‿purcár^{i}//și fag‿dóo b^{i}íbe/únă...dîn ĉinj‿métri̯/úna‿aíĉ^{e}a/ș-úna peste ĉinj‿métri̯//și ...doi̯ stau̯ aíĉ^{e}a/um‿purcár ș-um‿bătăi̯áș^{i}/și doi̯ cọló//ș-únu arúngă clínĉ^{e}a la ála dim‿pártę-áęā/șî‿dă cu ĉumágu̯-aș^{e}á/ș-àlălán‿la ásta dîm‿párte-àsta//

[Și masa cum e ?]

stau̯ muls‿cop^{h}íi̯/stau̯ j^{u}ós/șî dau̯ așá cu ĉuméĝi^{li}/șî‿să duc aș^{e}á//și cáre rămîne últimu̯-a tréęa u̯áră/rămíne purcár/și púnē ĉumágu̯-așá...másă//și...ĉéi̯lànz‿dă să lovęáscă pă‿ála/j‿dácă nu lovéște nìĉ‿únu/i̯ă bäęa [ɛ] băęátu̯-óla cárę-a pus ĉiumágu/i̯a tu̯áte ĉuméĝile/și cu cáre lovéște/ála i̯ése-n‿lócu lui̯//să púi̯e mása//

[Și purceaua ?]

fáĉe ^{u}o b^{y}íbă la mijlóc/și jog‿mai̯ muls‿cop^{h}í/și dă‿lă...dă

64

la bʸíb-áe̯a dă la mijlᵘóc/...măsór tos‿cît-un ĉumáᵍ/și fac șî ⁱe̯i̯ ᵘo bʸíbă toțⁱ așᵉá//și adúc ᵘo mínĝie/și u [ɛ] únu...rămî́ne purcár//și dắu̯ [ɛ] cîn [k] purcáru vre̯a să...vre̯a să vʸíi̯e să báĝe mínĝie̯a-m‿bʸíb-àe̯á‿dă la mⁱijlóc/și copʰíi dau̯ cu ĉumágu/și nu-l lásă//...îm‿mínĝe//

stăn̯culéscu ĉe nicoláe
dói̯spe̯-anⁱ

79o. RECEA DE SUS [ALR I, 79o; WLAD, 428]

(com.Recea, jud.Argeș)

Culegere: 1967; GG, PL, BM, MM, MV; transcriere: PL

fîntína

fîntína să con̯siderá/pă tímpurⁱ/po̯áte-ntr-um‿mal unevá sau̯ úne piște̯á niște ápă d-acoló/făĉá ᵘo gro̯ápă u̯ámeni acoló cum pute̯áu̯ i̯ei̯ atúnĉa/băgá cíti̯-um‿buduról̯ așá s-ar zíĉe dă lémn/scobít/așá/băgá i̯ei̯ acólo ca să...ĩláture murdăríi̯a/știi̯/nămólu/și...de̯-acólo lu̯á ápa//ái̯a să nume̯á fîntínă//dar áste̯a/cîn‿a-nĉepú‿să fácă din áste̯a/púțurⁱ/áste̯a să nume̯á puț//acú puț îi̯ spúne și la ăstălántu care-l găuréște pîn̯‿la adînĉímile áste̯a//cum am șî i̯o únu-n̯‿cúrte tot așá făcút/adín̯c//acú la míne-i̯ dăstúl dă de̯al acólo da/la dòu̯oșĉíj‿dă métri am̯‿găsít ápa‿acólo sus/și l-am făcút//tot puț îi̯ spúne/ĉe "áre puț în̯‿cúrte/cutáre"/și dácă-i̯ ĩ‿márĝine̯a drúmului̯ tot puț/zíĉe: "um‿puț acoló"//

fîntínă-i̯ zíĉe șí fîntínă/da fîntínă propu-zísă ái̯a a fost fîntína//ásta a fos‿cum‿estẹ[1] ai̯íĉa la márĝine̯a sátului̯/știi̯e dín̯su[2]/la fîntína lu găi̯ínă/acólo i̯e tot așá ũ‿șipod‿dă ápă cáre pătrúnde díntr-um‿mal/a pus i̯ei̯ acólió níște lémne/níște...ca să nu s-astúpe/ști̯i̯//ș-ái̯a să numéște fîntínă//^{î}i̯ zîĉe fîntína lu găi̯ínă//a fost álte fîntín^{ɨ} cáre̯-a mai̯ fos‿p-ai̯íĉ mai̯ pîn̯‿vále̯a àstălántă/s-au̯ astupát/le̯-a neglijá‿lúme̯a/șî s-au̯ astupát/da‿ái̯a să nume̯á fîntínă/ái̯a cáre curĝá d-acoló/într-úna‿așá//

---

[1] Subiectul își drege glasul.

[2] Subiectul arată către directorul școlii din sat, care asistă la înregistrare.

[Dar de ce îi zicea a lui Găină ?]

păi̯ ĭ/a fost ŭ‿ne̯am acólo dă u̯ámen^{ɨ} cáre-i̯ spune̯á găi̯inéști/ĉíne̯-o f^{h}i fost găi̯ínă ála/ála sigur c-a fost ĉinevá/ăl bătrîn/găi̯ínă ăl bătrín/și după i̯ei̯ a rămás găi̯inéști/dĩ‿ála͂‿ála/găi̯inéșt^{ɨ} mérĝe și ástăz^{ɨ}/z^{î}ĉe fîntína lu găi̯ínă//

manoláĉe áŋgel [67 de ani]

[Amintiri din viața subiectului]

a venít cu plósca părínți lui̯/máma/că tátă n-ave̯á//șî ne̯-am înțelés într-o joi̯ sára//ne̯-am înțelés șî a puz‿núntă la dó^{u}o săptămín^{ɨ}/dă i̯ere̯á îm‿póstu crăĉúnului̯ i̯ere̯á/șî am pús-o dăpă bobote̯ază̯/d [k] atúnĉ nú să făĉá núnte-m‿post/nú să făĉe̯á/ca‿ac^{u}/acú să fac/atúnĉ nu să făĉá/șî la dóo săptămín^{ɨ} dîm‿bobote̯áză am avú‿núntă̯//i̯ere̯á ^{u}o zăpádă ș-ŭ‿ĝĕr/șî m-am măritát șî am ñăscút fáta la doi̯ án^{ɨ} șî i̯eu̯ șî.../an‿trăi̯í‿nó^{u}o an^{ɨ} cu i̯el/șî s-a suná‿război̯u șî m^{y}i l-a luu̯át//s-a dús șî n-á mai̯ venít//ș-ă͂‿rămás cu [r] cu...trii̯ féte/da úna o făcúsem mai̯ tîrzíu̯ la ĉínĉ an^{ɨ} o făcúsem/o ave̯ám pă lína dă doi̯ an^{ɨ}/ș-am ñăscút pă maríi̯a/șî d-aĉí am născút álta/șî ái̯a mi s-a prăpădít//

[Cum s-a prăpădit ?]

cînd a intrát/cîn‿a intrá‿némți la noi̯/my-a murít fáta atúnĉ/murise/

66

[Cum s-a întîmplat ?]

úi̯te cum/o lăsắ‿síŋgur-acásă cu̯-ai̯lánta mai̯ m^{i}i^{c}șo̯ára/cu̯-alelánte̯-adícă/da ái̯a mai̯ máre să dúĉá cu vyíte/cu ále̯a/mă duĉám la múŋcă/că i̯ére̯á múŋcă/de !/ave̯ám...múŋcă la de̯al/pămínt/trebui̯á să-l munĉím/șí o h́i răĉít/că úi̯te i̯-a-ñegrí‿burtica ai̯íĉa[1]/i̯-a-ñegrít//hai̯/dă-i̯ șî i̯eu̯/dăscíntă-i̯ ca lúme̯a/cum i̯ére̯á atúnĉ/că nű duĉá la dóctor mái̯c-atúnĉa/îŋ‿f^{h}íne s-a prăpădít/la fo săptămínă dă zíle s-a prăpădít//

cîn‿a intrá‿némți/i̯eu̯ îŋgropásem fáta//a intrá‿némți/dumne̯avo̯ástră nu știz‿níĉ únu dă fapt că/ĉe/da̯ ún‿să știț ĉe știu̯ i̯eu̯?/la mine i̯e mult/da/nu știț/nű știț !//cînd a ^{i}intrát i̯ei̯/a ^{i}intrát...într-o joi̯ a ^{i}intrát/la noi̯ în [k] la míne-ŋ‿cásă acoló/venísără la miróș^{i}[2]/venísăr-au̯uzắ..."ĉe să fac șî i̯eu̯/ĉe să pitésc/ĉe să pitésc șî i̯eu̯ diŋ‿cásă ?"//i̯eu̯ síŋgură/fétili i̯ére̯á míĉ/șî ĉe/ave̯ám úna dă șápte an^{i} ș-úna dă ĉínĉ^{i}/șî ái̯a să prăpădísă dă ^{u}ob‿lun^{i} i̯ére̯á/i̯erá făcútă dă primăvàră/șî tu̯ámna a murít/născútă...//șî am [ɛ] am pus șî i̯o p-acólo láda cu lisándra‿am îŋgropát-o c-o cumnátă//a venít ș-a legát/a...cîn‿a intrát i̯ei̯/ave̯ám căpețálu féti/că de/cuŋ‿să făĉá dă trei̯ zíle-i̯ zîĉá/frămîntát îŋ‿copái̯e ș^{î}‿colíva la foc//

ăolícă máre/cînd a venít/i̯eu̯ mă p^{h}itisăm/intrásăm în niște glúgă dă coĉén^{i}/mă bắgásem acoló/că ĉe "fáĉe rău̯ máre la feméi̯/tínere/fáĉe̯-așá/drégĝe"/i̯eu̯ mă pitísem/lăsásem ū‿uŋkáș acole̯á p-acásă/ū‿fráte a lu sócru-mi̯eu̯//cînd...încĉepú ắla să stríĝe "i̯iu̯ánă/i̯iu̯ánă"/zíĉe "vyíno-ŋco̯a că spárĝe magazíi̯a"//m-am dus șî i̯-am dăsfăcút la magazíi̯e/șî áltu m-a lu̯uá‿de mínecă și m-a băgát îŋ‿cásă/șî mi̯-a arắtá‿să fac píi̯ne̯a:/

---

[1] Gest cu mîna spre abdomen.

[2] Miroși, comună la sud de Recea, în fostul ju^et Teleorman.

67

"pʰíta/pʰíta !/prăpădéște pʰíta" zⁱĉe/că mai̯ vorbyáu̯ pĭ‿i̯ei̯/ vorgáu̯ romînéște//

și le̯-an‿cópt-o și le̯-an‿da‿ș-a mînćát/și magazíi̯a a dát-o la părete úșa/a luu̯át/a prăpădít/nu my-a mai̯ rămás nimíᵍ‿mii̯e p-acólo/că de/la míne am‿fos‿și la pozíțíi̯e rău̯ i̯eu̯/la șose̯á/și...am avút...d-a băgá‿cai̯i/...grájdurⁱ//și úi̯te̯-așá-i̯ legáse /úi̯te pái̯că i̯erá/așá-i̯ legáse[1]/da i̯ere̯á cai̯ atúnĉ/nu i̯ere̯á mașínⁱ mái̯că ca acúma/i̯erá cŭ‿cîte șáse cai̯ la cămiu̯áne la cărúțe//i̯ére̯á núma cai̯/nu i̯ere̯á ca...mașínⁱ/mașín‿nu i̯ere̯á/dĭ‿răzbó̯i̯u ála s-a vení‿mașínle̯-áste̯a/dĭ‿războ̯i̯/a ⁱeșít cúrse/a ⁱeșít mașínⁱ/a ⁱeșít tu̯áte ále̯a de cáre i̯este̯-acúș//aviu̯áne nú i̯ere̯á-ńai̯ínte//și am făcút așá//

s-a traz‿la.../scrisăsără pă úșa/ș-a grájdului̯ ș-a cási/i̯eu̯ nu mai̯ pute̯ám să mai̯ stau̯ acólo//cînd vene̯ám/mă trimite̯á în de̯al încólo/mă dă‿la părinți mi̯ei̯/știi̯ că șíde̯ám coló-n de̯al io//mă duĉám acoló/úi̯te̯-așá să băte̯á i̯ínima-n míne[2]/că d-ái̯a ă‿rămás acú/dă árde-m‿míne úi̯te ai̯íĉ așá/că de !/dácă cása/i̯ișá fle̯ácărⁱ pă coș/pă cóșu cási ⁱișá așá scîntéi̯e/fle̯ácărⁱ[3] ⁱișá//

cînd mă duĉán‿dimine̯áța/cazánili̯-așezáte-m‿bătătúră/i̯ere̯á péste trei̯zăj‿dă cazáne/și/i̯erá popóta ofițere̯áscă acoló/mîncáu̯/făĉáu̯/vene̯áu̯/treĉáu̯/lăsá cazánili-ncărcáte dă mîncáre dă...cu tót/făcúte...pă...pă...p-afár‿pă bătătúră/i̯ere̯á nóu̯osprèĉe fócurⁱ dómnu vlái̯cu̯[4] -acólᵘ‿la míne/îm‿bătătúră/nóosprèĉe fócurⁱ/vene̯á ŭ‿unkáș și le̯-adunà pi̯ei̯/tăi̯á vaĉ/tăi̯á...tu̯áte ále̯a/și cîn‿mă duc într-o dimine̯áță găsăsc și úșa cási luu̯átă/ásta d-afáră/úșa caˢⁱ/"ăuléu̯ !" zîc "m-az‿lăsát fără úșă"//mă lu̯á únu dă míne̯că/úi̯te̯-așá mă lu̯á[5] și mă băgă-n‿cásă//cîn‿acoló tocásără vácile

---

[1] Subiectul face gesturi vrînd să arate cum erau legați caii la rînd.

[2] Gest cu palma arătînd cum îi bătea inima.

[3] Gesturi largi arătînd cum ieșeau flăcările pe coș.

[4] Domnul Vlaicu, directorul școlii care asistă la înregistrare.

[5] Arată cum a bruscat-o.

68

pă i̯a//o̯‿ā‿la fînár i̯eu̯ ş-acúma/úi̯te atíta-i̯[1] intrátă.../c-am o úşă d-ále̯a gru̯ásili/m̥blănítă aşá/tablíi̯le şî [ɛ] dósu i̯éste númai̯ d-ái̯a gru̯ásă/cũ‿să făĉá nai̯ínte̯//şĩ...s-a traz‿la fo săptămínă dóo/s-a tras//nu my-a rămáz‿nimíc//pórcu n-am avút în ĉe-l prăjí/ l-am prăjít într-o [r] într-o strákină d-ái̯a dă...dă pămínt/ c-alⁱlánte să spărĝá/ş-aşá am mîn̦cát/i̯árna ái̯a/da//nu my-a rămáz‿nimíc/aşá am păţít//am păţí‿rău̯ i̯eu̯/am păţí‿rău̯ máre i̯eu̯/rumín nű/ am trăi̯íd‿greu̯ máre/mái̯că//da ĉe să mai̯ fac ?/m-a ţînút dumnezéu̯ sănăto̯ásă/da‿acú nu mai̯ sînt//úi̯te nu ştiu̯ ĉe am dobîndít ai̯íĉ[2] că mă árde̯-aşá/árde/árde-m‿míne/párc-ar fʰi jărăgái̯//[...]

[Şi cum ai reuşit singură să-ţi creşti copiii ?]

ei̯ ! măi̯culíţă nu ştiu̯ nîĉ i̯eu̯ cum le mai̯ făĉám/că de̯-ái̯a mă gîndésc acᵘ‿şî mă mai̯ jăléz/mai̯ plîn̦g/"du̯ámne cum oi̯ ĥi trăi̯íd/ d-oi̯ ĥi mai̯ făcát i̯o/dă le̯-am mai̯ ţînút ?"//le̯-am ţînú‿nu ştiu̯/ pái̯că myi să‿păre̯á zílli marⁱ/i̯eu̯ i̯ere̯ám i̯úte/nu ştiu̯/nu ştiu̯ de/ le̯-am ţînút [r] le̯-am ţînút//le̯-am ţînú‿că n-ave̯ám ĉe-i̯ fáĉe nîĉ la pămínt/ave̯ám boi̯/cărúţă/de/îm‿lăsáse rumínu to̯áte/strîn̦se//în nóu̯ă anⁱ dă zíle ne strînsésẽ‿jⁱ‿noi̯ ĉe ne trebui̯á/ş-aşá că...

[Fetele erau mărişoare atunci ?]

a rămás a máre dă ĉînĉ anⁱ [k] dă şápte anⁱ/á máre/ş-a mícă dă ĉînĉ/ş-a míci dā‿tod‿mi s-a prăpădít//

ḱar am vyisát ũ‿vyiz‿nai̯ínte pîn‿a ⁱintra némţi/c-am avú‿trei̯ banⁱ ĩ‿mínă/şî únu mīc/i̯erá...îi zîĉá ĉĩş‿parále înai̯ínte̯-atúnĉa/ şî ála mícu my-a scăpá‿pă níşte crăpătúrⁱ jᵘos/să făĉá níşte blănⁱ/taláje̯-aşá/crăpătúrile̯-ale̯a/ş-an‿dat/an‿da‿cu báţu/şî nű le̯-am mai̯ găsít/nű l-am mai̯ găsít//şî p‿ăi̯ doi̯ i̯-an̦‿găsít/da//da/ c-aşá i̯e că fétili méle amîndóᵘo le luu̯áse mái̯ca-n de̯al/máma me̯a/ le luu̯áse-n de̯al//că i̯eu̯ o săptămínă/dóo săptămínⁱ i̯eu̯ n-ám putút să ⁱîntru-ŋ‿cásặ/da da/dóo săptămínⁱ/plîngấm pặ lîŋgă gard//ẹ‿zîĉám că nu poŝ‿să i̯au̯ gaz/să dau̯ foc cási să-i̯ văz plecáz‿d-acólo//vezⁱ așá-m venẹá dă rău̯/ēi̯/șî...a plecá‿s-a dus/s-a șî tras/pă úrmă/a da‿și cîŋ‿s-a tras p-acólo a trecút//

---

[1] Arată cu palmele grosimea.
[2] Işi duce mîna la capul pieptului.

kíțéscu me i̯iu̯ána [77 de ani]

mămălíga

mămălíga cũ‿s‿să fácă ?/fhérbe ápa/să dẹa îm‿fhért în‿cólcotẹ-așá/șî înĉépⁱ să-i̯ baĝ mălái̯ așá/cu [1] ...mína/șî-l faĉ așá... de [k] pîsád‿noi̯ îi̯ zíĉem/grosĉór așá/ș-o mai̯ laj‿nițắl șî fhérbe șî d-aĉí...o méstẹg‿meréu̯ șî-i̯ bag mălái̯ șî fócu su‿i̯a ᵘo cọáĉe meréu̯/și i̯ése bűnă/fáĉe níște mălái̯ mórlẹ-ástẹa pricopsîtẹ-ai̯íĉ/la ᵘoráj‿nu fáĉẹ-așá bun/am fost i̯eu̯ la a lu ǵorǵíță/hm̄ !/nu i̯e bun îl fáĉe máre rău̯/mắre/da la noi̯ i̯e mărúntďe bun táre/i̯ésă o mắmălígă dă dă dă...//

[Aceeași]

întîmplárẹa ásta am avút-o

în...vírsta dă șáse anⁱ/în [k] i̯erá tu̯ámna/șī i̯erá un tîrg/la ovedéni̯e cum s-ar spúnẹ-ai̯íj‿la noi̯/șī táta a míná‿pă frátili mi̯eu̯ ăl mai̯ máre cu níște [k] cu cái̯i/cu doi̯ cai̯/ca să-i̯ páscă/i̯-a lu̯uá‿diñapói̯ ca pă.../cum s-ar spùnẹ-așá/ca pă boi̯//șī i̯eu̯ i̯erám mai̯ mic cu frátili [k] ca frátili mi̯eu̯ cu doi̯ anⁱ//dup-ái̯a i̯eu̯ m-an‿dus să petréc pă fráti-mi̯eu̯ cu i̯ei̯/și acolẹá la pu̯ártă la ũ‿veĉín avẹá o șíră dă pái̯e i̯el acólo și cálu/ca víta/s-a da‿

---

[1] Face gest cu mîna ca și cum ar presăra mălai.

70

pă dúpă pái̯e/i̯eu̯ copíl mic/m-an‿dat pă la spátili cálūlui̯ şî l-am atíns c-o nui̯á//cîn̦‿l-am atíns c-o nui̯á/cálu cred că.../sperii̯át/s-a sperii̯át/pe^{ntu}‿că n-a da‿dînadíns/m-a lovít [k] a sărít ĩ‿sus dă piĉo̯árle̯ diñapói̯ şi m-a lovít la fractúra[1] dre̯ápt-ai̯íĉ aşá la oḱ/şī dup-ai̯á i̯eu̯ m-am pomeníd‿băltán dă sînĝe/pă faţ-ave̯án̦‿cămáşa álb-aşá dă sus pînă jos/m-am sculá‿de̯-acoló şi m-am dus şî n-ám mai̯ nemerít acásă la míne/la noi̯ acólo/am nimerít la un veĉín//i̯ar veĉínu̯-aĉéla cîn‿m-a văzút aşá-n nenoroĉíre̯a‿ái̯a/băltán dă sínĝe dă sus pînă jos/m-a luu̯át şi m-a dus acásă/la táta//táta şi cu máma acoló/au̯ luu̯át cái̯i dă [k] cîn‿a venít fráte-mi̯eu̯ cu i̯ei̯ napói̯/i̯-a puz‿la bríşcă/m-a duz‿la spitál la ^{i}izvóru[2]/dă la spitál dă la ^{i}izvóru/nu s-au̯ băgát că nu pre̯a i̯eráu̯ aşá dóctor^{i} speĉialíşt^{i} ca ástăz^{i}/şi...m-au̯ dus la pitéşt^{i}/la spitálu brătii̯ánu cum îi̯ spune̯á înai̯ínte̯//acoló dîn̦şi m-au̯ puz‿la ráze/dup-ái̯a nu mi̯-au̯ găsít u̯áse fărîmáte ai̯íĉ-i̯şá nimíg‿dăcît síŋgur fractúra puţín aşá deplasátă/ásta/fractúra ásta ^{u}o am puţín mai̯ látă/şī ar ḫi vrut ca să mă internéze̯-acoló//tátā/nu/că nu mă lásă i̯el acoló/i̯ē/i̯-o fi fost frícă că mor/mă rog/ca.../cum să ziĉá atún̦j‿nai̯ínte că "să fíi̯e aĉí líŋgă míne/să-l văd cînd mu̯áre"[!]/vărsásem sínĝe ĩ‿fíne i̯erám distrús//şi dup-ái̯a mi̯-au̯ făcút um‿pan̦samént acoló dîn̦şi la spitál şi mi̯-au̯ [k] m-au̯ dat acásă//acásă cînd am venít lu̯ásem um‿pistól dă du̯ápe̯-acólo-m cumpăráse i̯ei̯ să mai̯ mă...vesele̯áscă/mai̯ trăĝám pă úşa maşíni cîn̦‿vene̯ám acásă/am venít acásă/acásă ĉe să vez^{i} ?/tot aşá/rău̯/ĉe mai̯/vărsám sínĝe/i̯erám distrús/ĉe mai̯/"mu̯áre"//cînd...găséşte/i̯erá un aĝént sanitár p-aĉí pă la noi̯/vidrói̯u-i̯ spune̯á lui̯/costícă-l ḱemá pă i̯el/şi lui̯ îi̯ spune̯á vidrói̯u/lúme̯a/l-adúĉe pă ắla/ắla "ă̄"/ĉe/"am făcút i̯eu̯ mulţ/care̯-a fost mai̯ rău̯ şi ĉíne ştíi̯e ĉe/i̯o"/zíĉe/"ţî́-l fag‿bíne i̯eu̯"//a venít cu i̯el ᵘo dátă/a veníd dă dóᵘ͂o ᵘori̯/că l-adúĉé cu bríşca ĩ‿fíne/să ţine̯áu̯//îm‿băgá ũ‿fitíl ai̯íĉa aşá-n...rána/că i̯erá rána/cólţu potoe̯ávi̯-adî́nc-ai̯íĉa[1]/îm băgá ũ‿fitíl ai̯íĉa/şī/să nu fácă purói̯/înăúntu ai̯íĉa/dup-ái̯a la vro ĉíni̯sprezeĉe zíle am văzút puţín că văd cu óḱu/cu óḱu nű mai̯ vede̯ám nić um‿pic/cu dréptu//şī îi̯ spun lu vidrói̯u̯-aĉéla/aĝéntului̯ ắlui̯a/vet [k] sanitáru:

---

[1] Subiectul foloseşte termenul "fractură" pentru umărul obrazului, pe care îl arată cu mîna, unde are o cicatrice.

[2] Comună învecinată.

"dom‿co [r] dom‿costícă"/zic "i̯eu̯ văd cu óḱu"/

zíĉe: "ĉe vorbéj[1]‿mă ?" i̯el//şi-m púne mî́na‿aşá[2] la óḱu ắstălant cáre vede̯án‿cu i̯el şi fáĉe din déĝet aşá[3] la míne//

ĉe "ĉe fac i̯eu̯/mă acú ?"

zic: "fáĉeţ dîn déĝet aşá la míne"/

"ẽ/ ʾe !"/ĉe: "i̯-al nóstru copílu"/ĉe "i̯-an‿cîştigát óḱu copílŭlui̯" spúne i̯el/aĝéntu̯-aĉéla veterīnárᵘ//gáta bucurós/ma‿ádă/mai̯ púne/mai̯ be̯a/mai̯ îm‿fíne/omenéşte̯-acole̯á/bucurós i̯el/şi i̯el/şí táta/şî i̯eu̯/şî i̯el/ĉe mai̯ acole̯á/că să pute̯á-ntîmplá să rămî́n u̯orb/i̯ei̯ crede̯á că rămî́n ᵘorb//dup-ái̯a...am urmát atúnĉa ĉíni̯spreĉe zíle/după aĉéi̯a am făcút trataméntu dîn dóu̯ă-n dóu̯ă zíle/dac-a văzút că mi̯-am mai̯ revenít/s-a mai̯ vindecá‿rána/şī timp d-o lúnă dă zíle//dup-o lúnă dă zíle/am văzút complét cu óḱu/mulţumít şî i̯eu̯/mulţumít şi aĝéntu̯-aĉéla veterináru/cînd la plátă/ĉe să i̯a la plátă ?/

"păi̯ ĉe să-ţ i̯au̯ mă"/zíĉe/"ĉe/i̯eu̯ sîn‿pus să mă pricopsắsc" bi̯étu/aĝénd‿veterinár/i̯erá ũ‿om de tre̯ábă//

"păi̯ cît/că cît ?/că nu şti̯u ĉe ?"

---

[1] Duce din nou mîna la umărul obrazului, unde are cicatricea.

[2] Îşi acoperă cu palma ochiul stîng.

[3] Mişcă arătătorul de la mîna dreaptă.

72

"lásă mă/vez"

"nu să pu̯ate !" dă-i̯ táta ĉe mai̯/nu că bucurós ĉe mai̯ ?//i̯-a dat nu ști̯u/trei̯ súte de lei̯/cam așá ĉevá/a plecát ĉe mai̯/d-acólo/a plecá‿cu i̯el/cîn̯‿să pléĉe cu i̯el/aĉí de la.../ave̯ám círĉumă cum să spúne la.../dă únde lu̯áră̦ț feméi̯a aĉíle̯a/bătrína[1]/în̯co̯áĉe/ zíĉe:

"hai̯ să luắm o țúi̯că"

"păi̯ don̯‿costícă"/ĉe "nu băúrăm noi̯ ?"

"nu/că să mai̯ bem"/

hai̯/sco̯áte táta banⁱ̯ dim‿buzŭnár să plăte̯áscă/"nimíc" ĉe "nu luái̯ i̯eu̯ banⁱ̯ ?" zíĉe/i̯el/"nu lu̯ai̯ i̯eu̯ banⁱ̯ ? hai̯ să fáĉem"//

a dat tot i̯el dă bău̯utúră/acoló/a mai̯ dat și táta îm‿fíne ș-am terminát cu-ntîmpláre̯a ásta//

áltă-ntîmpláre tot aĉí/ĩ‿acéi̯aș [k] la un an/dúpă ĉe am pățíd‿necázu ắsta/tot acoló tot ĩ‿lócu ắla/víne un̯‿văr al mi̯eu̯ să viu̯ cu cái̯i să-l...víne [k] l-a mînát táta zíĉe:

"mă "/zíĉe/"zam̯fíre" zíĉe "hai̯ să lu̯áț pă...ne̯a rénțe̯a dă la cazán/cu cărúța"/cái̯i i̯erá acás‿șî cărúța acólo lăsátă la cazán/"hai̯"//

lu̯ái̯ i̯eu̯ un̯‿cal/fráti-miu̯ ắlant mai̯ márle un̯‿cal/și tot în lócu ắla atúnĉa/zíĉe:

"dăn‿dăvále acole̯á"/noi̯ stam în de̯al/acú stau̯ la șose̯á/ stînd acólo/ĉe..."i̯a să vedé"‿ĉe "cáre fúĝe mai̯ répede cu cálu"/ spúne i̯el//da i̯eu̯/ca ắla să mă fag‿mai̯ vite̯áz/zîc "hai̯ să fug i̯eu̯ mai̯ nai̯ínte"/șî-l cam trag pă cal dă dîrlóg/să fúgă mai̯ répede ca lu fráte-mi̯u//în tímpu ắla cálu m-a depășít pă míne șî rămín cã‿la spátⁱ̯li̯ lúi̯/șⁱ̯ cîn‿dă/dîn...tot așá cam dĩ‿jo̯ácă să să-ŋcúre/cîn‿a dat/ĉe să vedéț ?/tot ai̯íĉa m-a lovít/tot la/am dó^{u}o sémne la ũ‿loc úi̯te[1] /amîndó^{u}ă la ũ‿lóc/și dup-ái̯a i̯ár m-a prididí‿sîngili/i̯ar dîn nou̯//ĉe să fag‿dómle ?/i̯ar/ĩ‿fíne/ásta a foz‿mai̯ ușór/n-a fost ḱar atîta/da tot ĩ‿lócu ắsta/tot ai̯íĉ//și ...dă do^{u}o‿or^{i} am vrut să rămín ^{u}orb/și tót în aĉélaj‿loc/tot în aĉéi̯aș terén//și lócu vážîcă tot ĩ‿lócu ắsta și ĩ‿aĉélaș terén/ dă dóu̯o ^{u}or^{i}/așá că...întîmplárẹa ásta am avút-o/așá/atúnĉa...//

---

[1] Subiectul se referă la informatoarea Chițescu M.Ioana care fusese adusă pentru înregistrare.

răduléscu me zaŋfír [39 de ani]

[Întîmplare]

într-úna din zílele de primăvàră/mai̯ mulț^{i} copíi̯ au̯ plecát în pădúre//dar i̯eu̯ mai̯ mícă/fără să ĉer vói̯e la părínț^{i}/am plecá‿dúpă i̯ei̯/și i̯eu̯ [k] și i̯ei̯ mi̯-au̯ spuz‿mí̯ie/să nú mă i̯au̯ dúpă i̯ei̯ //i̯eu̯ m-am lu̯at/și la pod i̯ei̯ mi̯-au̯ spus că dácă nu mă-ntórc înapói̯ spre cásă/mă arúŋcă în gîrlă/pentru că așá se zíĉẹ-ai̯ij^{i}‿la noi̯//și i̯eu̯ m-am prefăcút că mă-ntórc înapói̯/m-am bojbîcîi̯it i̯eu̯ ĉ-am făcút pẹ-acólo/și m-am lu̯át i̯ár dúpă i̯ei̯//cînd am ajúŋz‿la i̯ei̯/i̯ei̯ m-au̯ întrebát/zîĉe/"nu tẹ-ai̯ dus acásă ?"/

i̯eu̯ i̯-am spus/zic: "nu m-am dus/péntru că am stat să tréĉeț voi̯ gírla/și̯-apói̯ m-am întórs dípă voi̯ înapói̯"/

ĉe "păi̯ ĉe crez tu că nu tẹ-aruŋcám în ^{h}îrlắu̯ ?"

zic: "ĉe dácă/ĉe dácă/nu mi̯-e frícă mí̯ie/i̯eu̯ merg dípă voi̯"/

și m-am dus și i̯ei̯ au̯ vrut să m-azvírle-n ^{h}îrlắu̯/și i̯eu̯ am‿fuĝít acás//m-am dus/cînd m-am dus acás/mămíca m-a-ntrebát că únde am fost ?/i̯éu̯/i̯-am spus că am fost îm‿pădúre dúpă turcaléț^{i}/și m-am lu̯át dípe copíi̯//i̯ei̯ mi̯-au̯ spu [k] i̯a mi̯-a spus că altădátă dacă mă mai̯ dúc/mă báte/și nu mai̯ am ĉe cău̯utá/și nu mai̯ mă lásă niĉodátă//

trẹápăt me flọárẹa [11 ani]

---

[1] Duce mîna dreaptă iarăși la cicatricea din umărul obrazului.

74

791. FIERBINȚI

(com.Șelaru, jud.Dîmbovița)

Culegere: 1973; CB, MM, MT; transcriere: MM

cam ásta erá múŋcă gríului̯

ne̯-mprocurám sămínța/...[ɛ] vára d-e̯gzémplu/dâ la trei̯e̯rát//ni-l dam la triu̯ón/i̯erá triu̯áne care de̯ igzémplu ni-l dam la tri^{u}ón/...îl i[ɛ]îl‿î dam cu var/mai̯ ma [k] majǒritáte̯a-l văruián‿c-așá să ^{u}obijnue̯á atúnĉa//cŭ‿zámă dă var/într-o álbii̯e máre/pune̯ám gríu/un dúblu dă grîu̯ dó^{u}o/și-l lu̯am la...mesticát acoló cu var/cu.../p-órmă-l dam la o párte/pune̯ám áltu//șĭ...grîu̯ noi̯ nu sămănám dăcít în porumbíșt^{i}//după ĉe culeĝ^{i}ám porúmbu/... porumbíștiile̯-ále̯a le arám/și sămanám [ɛ] grîu̯//dŭpă ĉe îl sămănám/ [ɛ] primăvára ásta ^{i}erá/î‿mai̯ dam pă la ei̯ pîn‿la séĉe̯re/nu-l grăpám/nu...nu i̯erá obiĉéi̯urîle̯-áste̯a//îl seĉe̯rám/...îl făĉám znop^{i}/...dŭpă ĉe-l făĉán‿znop^{i}/îl făĉ^{e}ám clăi̯/ș^{i} p-órmă-l cărán‿și-l făĉ^{e}ám șiră//și făĉám o árie máre̯/mai̯ mult̹ ĉetățén^{i}/di‿izémplu dóo̯zeș‿tréi̯zeș‿pátruzèĭ‿dă o̯ámen^{i}/făĉám o árie máre/ș-aduĉám o batóză dă treerát/și treerám acólo/ne formám ĉéte̯//și ș‿cam ásta erá múŋcă a porúmbului̯ [k] a gríului̯//

[Și acolo la ceată cum vă alegeați ?]

spre egzémplu...pă grúpe dă famíli/pă [ɛ] veĉín^{i} adí^{gă}/zéĉe/cam zéĉe̯ famílii̯ formám o ĉátă//ĉat-ásta...pune̯ám...numít uŋ‿căprár/care s-o condúcă/dé‿igzémplu ca să nu úmble to̯átă [k] tos‿și...brámbura//și...plecám la fii̯ecáre stog al ómului̯//"dumne̯e̯tá bai̯ trei̯ o̯ámeni̯" ^{zî}ĉe̯/"stógu mai̯ máre̯/i̯eu̯ îl am mai̯ mic"/pune̯á [k] băgám doi̯ o̯ámen^{i}/"dumne̯atá băĝ^{i} ^{u}únu/că da [k] i̯e și mai̯ mic"//și̮ áltu care̯-ave̯á mái̯ mul^{z}/băgá pátru//[ɛ]dŭpă...stog//și formám ĉat-ásta//ĉat-ásta dẹ̄‿iᵋzémplu...avẹám...trebui̯á să ái̯vă ...ĉel puţín...şápte ob‿zéĉe cărúţe/...fíŋcă trei̯ pátru le punẹám la bu̯ábẹ/cărá bo̯ábẹli dă la maşínă le cărá acáz‿la ọm/îm‿magazíẹ //şĭ trei̯ pátru ĉiŋş‿trebui̯á să cáre znópi dă lā...că maşína nu ...nu să mutá//maşína o punẹá îm‿miĭ [k] acoló-m‿mijlócu árii/şĭ cărá cū‿cărúţili...znópi la maşínă//şĭ acoló...treⁱerá/şî... páịli le cărá mai̯...dăpárte ňiţál dă maşínẹ/...dūpă ĉe termịná ĉáta/îş cărau̯ páịli o̯ámeni/şî lẹ-a[ɛ] cărau̯ acásă/-ş făĉáu̯ şĭrⁱ/ şị cam...cam ásta erá múŋcă gríului̯//

[Şi cum alegeaţi care să treiere primul, care al doilea ?]

da/trăĝáŋ‿şórţurⁱ/da//băgám...făĉáŋ‿şórţurⁱ/númăru únu doi̯ trei̯ pátru ĉínĉⁱ şásẹ şáptẹ ᵘob‿zíc[?]/pîŋ‿la cîţⁱ i̯erám//băgám într-o căĉúlă/şĭ băgá fii̯ecàre mína şị scotẹá d-acoló//cáre cum cădẹá/acolẹá [k] lā númăr-óla trẹirá//

[Dar n-ai prins dumneata mai demult, cînd nu erau încă batozele, să se fi treierat şi altfel ?]

n-am priŋs//

[Nu ?]

nu//auzám dīn bătrínⁱ/am auzíᵈ‿/dẹ izémplu pă...un uŋk al mẹu̯/ că táta‿ă̄ murít ĩ‿răzbói̯/apro̯ápe nu-l ştiu̯/în nóŏ‿ sūte şái̯şpe/ că să treirá cu...áriᵊa/cu cái//făĉᵊáu̯‿ū...nu i̯erá maşínⁱ/nu ⁱerá batózẹ//făĉáu̯ o árie/dẹ̄‿igzémplu acoló...a [ɛ] ária unui̯ ᵘom/ ûŋgropáu̯ un...uŋ‿stîlp la mijlócu ália/şị...dăzlegá znopⁱ acoló cît făĉᵊá/şi‿făĉᵊá...dᵘoi̯/trei̯/ pátru cai̯/o lo̯a şî...îŋvîrtẹá-ŋvîrtẹá-ŋvîrtẹá/pînă cîŋ‿sọsẹá...fúniᵊa lîŋgă...lîŋgă parⁱ//şị‿p-órmă-ntorĉᵊá fúnẹa/şî-i̯ da drúmu i̯ar//şî-ŋvîrtẹá...to̯átă zíu̯a treⁱẹrá aşá/şị...da işá gríu murdál auzám şī‿i̯o/că...de !... trebuẹá s-aléş‿pàilẹ-álẹa/pă úrmă să...ĩ‿órĉe caz...să ma‿amestẹcá cu pămín‿/să dai̯ la vîn‿/nu mai̯ işá i̯el gríu ca cum işá dẹ̄‿izémplu la batóză/da i̯o n-am pomẹnít//

ⁱión vói̯cu drágnẹa [zis] ĉo̯áĉe
şai̯zeşinoo [de ani]

76

común-ásta a nọástră

a fost‿î risipʰítă común-ásta a nọástră//a foz‿de egzémplu úni pîm‿pădúrⁱe/áltu pîn țárină/áltu...șĭ pă lā...înáinte dă șáịzeșipàtru/ọ‿mie op‿sũte șàịșpátru/a venít ũ‿órdin și ị-a da‿la línie/și ị-a scu [k] ị-a strîṇs pă toz‿du pîn tọáte pắrțilẹ/ș̆-a formát sat aíș̆//și sátulụ-ắstuẹa ị-a zîs fʰịerbínți/prin fáptu cã̂ ĉẹ cã̂ príma carẹ ị-ar fi pus cásã‿aíĉa pă locụ-ásta/ar fi fost o feméịe/și ị-a [k] a ḱemát-o fịerbínta//și dẹ̄‿izémplu dacă s-a ma [k] m-am ālăturát ịo/zíĉe "bă lîṇgă fịerbínta"/lîṇgă fịerbínta/ ș-a rămáz...cũ‿númili dă fịerbínțⁱ//șĩ‿s-aụ strîṇs‿ĩ...dũ pîn tọátẹ pắrțilẹ/nu ị-a maị lăsát/șⁱ‿s-aụ strîṇs tozⁱ aíș̆/ș̆-aụ fọrmát ọ...uṇ‿sat/o comúnă//

[Mai demult era vreun boier aici ?]

boịẹ́rⁱ la noị n-a fọst//

[N-a fost aicea ?]

nu//la noị aíĉa a fost o mînă [k] o moșíe/să numẹá o moșíẹ-a mînăstíri//mînăstírẹ-ásta ịe la [ɛ] la glavaĉóg/nu ștu dacă aț a [ɛ] aț āuzí‿dă ẹa//glavaĉóg-óla ⁱe ĉa maị véḱe comúnă//și pămîn~~tós~~ta/moșíẹ-ásta a glavaĉóguluị avẹá...terénu du pă tréị‿pàtru comúnⁱ/fịerbínți/golgovẹánu/șeláru/pînă pă la nigrénⁱ//șĩ o stăpînẹá pă tímp-óla/ẽrá călúgărⁱ la mînăsítrẹ//ș-a stăpînít-o eị cît a stăpînít-o călúgări/șĩ‿pă úrmă...a venít...ș-a-ṇḱiriát-ō státụ// a venít uṇ‿jidán/uñ grec//ș-a-ṇḱiriát/nu știụ cît o fi dat/ c-a-ṇḱiriⁱát-o ắla/moșía glavaĉóguluị//ș-ắsta pă‿úrmă a-nĉepú‿s-o dẹa la ọámenⁱ‿in...în díǰmă//cînd a-nĉepút ịel s-o dẹa-n díǰmă/ ẽrá lúme puțínă/...ⁱerá grẽụ dă munĉít/ᵘo da dîn...dîn ĉínĉⁱ: treị lua [ɛ] lọa ómu/...și dóō[ɛ]ĉocóịu//dacă s-a-nĉepút a-mulțí lúmẹā/a șḱimbát-o/...ǰumátẹ‿ǰumàtẹ/...adícă îm‿pártẹ//dacă s-a-m̃ulțí și mai răŭ lúmea/a-nčepú să le púie ^{u}obligáții dẹ izémplu//čocóiu.../c-a spus așá: z^{î}če "sâ-z dau loc î...îm párte/da eșt^{u} obligá să-m fașt^{i} să-m sécer^{i} trei pogoáne dă grîŭ"/...îi ...îi le plătea//da dẹ ! le plătea cîd vrea iel//da eșt o [k] ierái ^{u}obligát/nu i lẹ săčerái/lā ánu nu te mai lăsá-m moșíẹ/te da afáră/și ierá músai să fač^{i} č-oi fáče/da să séčer^{i}//șî...pînă pîn nó^{u}o súte dóisprẹzeče/-n nóo sūte dóișpe a plecá čocóiu dîn ...moșíe-àsta//ș-a rămás moșía în...în ^{u}óbștẹ//obștẹ-ásta să numiá un fel dă...cum s-ar spúnẹ/vreō zéče čínsprezēče oámen^{i} care condúč^{e}áu...moșíe-àsta//șî áștia uo da în díjmă [k] ă...ĩ... ban^{i}/îm plátă//dóozăč^{i} dă lei mi sā páre dă pogọ́n/plătea ^{u}óbșt^{e}a//

[Același]

cínipa

făčám ogórŭ/...semănáŋ cínipà/...o ma apărán dă pásâr^{i} dacā ...să víe pásâr^{i}/mai puneám cîte čevásîlgā...páiē/hálea pînă cîŋ că s[ɛ] să mai mărẹá/să n-o scoáță pásăr^{f}li/...că la cîm puneám de ! nu-ŋ sat//pē úrmă dacă cínipa să făčá márẹ/șî să făčá ș-o cunọșteám cárē...ē dă dóo calitắț^{i}/cínipă dă váră/cínipă dă toámnă//culeğám întí p-a dă vára/a dă várạ n-ávea sămínță//o culeğ^{e}ám bíne/o făčám mănúș^{i}/kíte frumoáse/o dučáŋ la ápă lā... îmuiá^{d} la ápă/șî sta acoló dă să...zîčá topít/de ! așá-i zîčám noi//să topéște/...pe úrmā...o luam d-acolṓ/o uscám bínè/o dam pîm mélițà/o dărăč^{e}ám bíne pîn dărắčè/făčáŋ cáiere/puneám ĩ fúrcă/torčeám/făčám bā ierẹá...ierẹá mai líps-atùč^{e}a//cà făčám fústạ/cà făčáŋ cămáșă/cà făčám múlte diferíte lúcrur dĩ ia//áilantă cîŋ să cočá ș-áea/o culeğáŋ șî p-áeà/îi luaŋ sămínțà/...ọ puneám

78

bìnențelés‿î la lócu i̯ei̯/ca s-o avẹ́n‿dă ánu/sămínța//șî̋ p-áe̯a o duĉán̦‿la-mui̯át acólo la gî [ɛ] gírlâ/să spune̯á la topⁱít/c-așá-i̯ zíĉán̦‿la topít//să topʰi̯á ș-ái̯a/vene̯á ș-áe̯a ș-o uscán̦‿șî p-áe̯a/ș-o dan̦‿șî̄ p-áe̯a pîm‿mélițä/i̯erá o mélițä/mélițä dă...dă-i̯ zdrăncăne̯á ăi̯a [ɛ] preștévile̯-ále̯a dî pă e̯a//i̯ár o făĉán̦‿șî p-áe̯a/...o ...cîm‿pute̯ám‿î/...cîm‿p-áe̯a/cîn‿dĩ‿áe̯a/cîn‿dĩ‿áe̯a/șî̋ făĉám i̯ár lúcrurᶦ//bà‿un̦‿șărvéᵈ‿dă șters/bà‿ᵘo‿izmánă dă bărbát‿î/bà‿o‿cămáșă dă noi̯/că i̯ere̯á lípsă táre̯-atúnĉe̯a/nu i̯ere̯á pínzurᶦ d-áste̯a ca acúma/márfurᶦ așá//șî̄ ne-mbrăcán̦‿șî noi̯/ĉe i̯erᵊá să fáĉim ?// ă crede̯ám î̃‿i̯a [?] șî i̯ere̯á șî ⁱin//ínu mai̯...mai̯ bun i̯ere̯á ínu/mai̯ mo̯ále̯/...mai̯ molșĉíu̯ adícă lā...șî la lúcru/șî la purtát/șî‿la.../ínu i̯ere̯á mai̯ fʰín//cínipa i̯ere̯a ᵘm‿pic mai̯ áspră/da ĉe e̯rá să fáĉim ? o lu̯am pă noi̯/șî ne mai̯ frecá/ne mai̯ zbučimá/da... merĝám înainte/ĉe să fáĉem ?// [...]

[Și inul tot așa se lucra ?]

tot/tot așá ș-ála//î̯i̯ să lu̯a sămínța/să băte̯á byíne așá cu um̄‿măi̯úg așá șî-i̯ lu̯an̦‿sămínța/șî-l duĉán‿to‿la ápă șî pă ⁱel// îl făĉám acoló ut-așá ro̯átă[1]/piramídă/ro̯at-așá/ân ápă/șî pune̯ám pă i̯el... [ɛ] nisíp cu pi̯etro̯ái̯e̯ du pă gírlă/c-avén̦‿gírla apro̯ápe/dîmbóbnicu la noi̯ așá să zíĉe//șî să to̯pi̯á ș-ála/șî vene̯án̦‿ș-ála ...[1]‿spălám bíne la gírlâ/că să spălá/să făĉá frumós//vene̯ám acásă șî-l...făĉán‿tot așá pîm‿mélițä/ála erá mai̯ fin/i̯erᵊá ca mătáse̯a//șî i̯erá bⁱíne/i̯erᵊá bíne ș-átun̦j‿de ! da...cred că i̯e mai̯ bíne acúma/pentru cā...nú ma‿i̯e cínipă/i̯ere̯á mai̯ canunítă lúme̯a atúnĉa //i̯ere̯á șî bumbác/bumbác natu̯rál/bumbác cáre pute̯án̦‿să fáĉem dĩ‿i̯el ĉevá//pî̃ză/...da i̯erᵊá mai̯ puțín/nu pre̯a să găsá// mai̯ mul‿ne̯-am arăní‿cu cínipa/pînă cîn‿s-a ișít‿î̄ dă s-ă ivⁱít‿î̄ bumbác‿î/úna álta//

[Dar ca să fie mai alb, mai mătăsos, ce-i făceai ?]

---

[1] Gest.

mai̯ alb/mai̯ alb/mai̯ mătosós aşá/...strîngĝám ĉenúşă̦/ĉenúşă̦ dă lémne/o strîngĝęám/ş-o punęám‿ī la fi̯ert/şî să fi̯erbęá ĉenúş-ai̯à/o stricorám bíǹe/şî băgám‿ī...clúĉilī...că le dępănám dî pă fúse/le depănám pă piĉór/să făĉá cluĉ aşá/ca cum ę-acúmā mităţurlī/lúcrur đ-ástęa/cum éste scúle dā álęa//le făĉáņ‿şî lē...le mu [k] băgám acoló//şî sā...în tréi̯‿pàtru zíle sau̯ đóo săptămî́ni̯/o săptămî́nă/đóo/să nălbi̯á//să făĉá fínă/álbă/álbă/álbă/frumǫásă//

nastasía pădurę́anu
şáptezăşîşàptę [de ani]

o clóşcă

[Să ne spui cum pui o cloşcă.]

o clóşcă ? pʰícă şî ęa/cádę/...clóŋcănę/clóŋ‿cloŋ/clóŋ‿clon clòŋc/şî să̦ đúĉe la cui̯b acoló̦/şî...să astabilęásă pă cui̯b//dacă stă ᵘo zí/dacă stă ᵘo nǫápte/dᵘáo/alégĝem ǫáole dă plōd/bíne/ǫᵘo prǫáspęte/îi̯ fáĉeņ‿cui̯b în cóşurⁱ đ-ástęa cáre săltám porúmbu cu i̯éle/le dăm [k] lē púnem ǫáulę-aculó/đóozăj‿đóozăşîĉìņj‿dacă i̯e ...găina măriĉişǫáră/búnă/púneņ‿şî cîte đóǫzăşîĉìnĉ//şî s... cloĉéşte trei̯ săptămî́nⁱ//cárē ᵘou̯ a fos‿plódu bun‿î/a işít/cáre nu/ma‿i̯ése şî mai̯ prǫáste de ! că...nu ştii̯.../cunǫáştęm aşắ/pǫátę găina n-a f [ɛ] îņvîrtí‿bíne u̯áuˡli/pǫáte nu lę-ā îŋgrijí‿binē/şî n-a işí‿púi toţⁱ//ę-aşá că̦...mai̯ mᵘor şî i̯ei̯/mai̯ fac şî i̯ei̯/mai̯ m...

[Pe urmă cum îi creşti ?]

cū̆ mălái̯//le fáĉem mălái̯ într-uņ‿vas aşá/într-o strákină sau̯ ĩ‿ǫálă-n ĉevá̦şîlęa/şî lę‿dăm acoló/şî mănî́ņcă/şî créşte//pînă sa fak‿ei̯ mai̯ mărişórⁱ/dacă să fáĉe mai mărişórⁱ/le mai̯ dăņ‿şî bǫábe/le mai̯ dăņ‿şî grîu̯//şî créştę//că trăⁱéşte/trăⁱéşte/că nu mai̯

80

mo̯áre șî ei̯/că ma‿i̯e șî mo̯ártẹ/mai̯ mᵘor//și-i̯ créștẹm așá/ĉe să fáĉẹm ?//[...]

[Poţi să pui cloşca oricînd,nu trebuie să nu fie lună nouă ?]

no ! nū ! nu/că...nu fáĉẹm așá//noi̯ ᵘobiĉéi̯u nóstru dacă̄... că zíĉen‿că i̯e-n̯lunátiĉi/îi̯ púnem într-un ĉurél/șî fáĉẹm‿fócu//și-i̯ mai̯ zdrîn̯căním pă fᵘoc//"púi mei̯ mo̯áre dă foc șî dă cuțî́t / púi mei̯ mo̯áre dă foc șî dă cuțî́t"//și-i̯ dăm afárẹ//e ! că dacă i̯e-n̯lunátiĉⁱ șî nu le zîĉⁱ așá/púi cam mọr//da așá le mai̯ zíĉẹm așá șî noi̯ de ! vórbilẹ-ástẹa/"púi mei̯ să mo̯áră...î dă foc șî dă cuțî́"/‿și...mérĝe șî ⁱei̯ săráĉi/care mérĝe mérĝe/care nu mo̯árẹ/ĉe să le fáĉẹm ?//

[Aceeași]

năștẹá acásă

ḱemá o feméi̯e/care i̯erᵉá mai̯ dubáĉe/șî mai̯ nèfrico̯ásă/șî dibui̯á pă feméẹ-aẹa carē i̯erẹá să náscă/șî înăștẹá dacă̄ i da dumnezắu̯ munĉ/și...mă-n [ɜ] bunînțelés‿î/că i̯e ș-ástā...únẹlī...au̯ crize mai̯ marⁱ/șî stă mai̯ mult‿î pînă náștẹ/áltili náște mai̯ répẹdē/șî să năștẹá cu feméi̯ d-ástẹa care.../d-alẹ no̯ástre/țărắnĉ//nu ca acú/nu i̯erᵉá mo̯ásẹ//țărán̯ʲ/‿"víno cutáre úte că cutăríța úte...ọ [k] áre durérⁱ‿i/o apúcă/o fáĉe/șî vrẹa să náscă/...șî venẹá șî ọ̄ țînẹá/o făĉᵉá/năștẹá//legá burícu copíllui̯/i-l făĉá/să da pî̃‿ap-atún̯ẹ/‿să...répede să...făĉᵉá/acúma nu mai̯/că-l lásă mai̯ mūlt/că să...e ! ᵘobiĉéi̯u dă-i̯ acúma/da atúnĉa nu/nu să ferẹá//nu murẹá niĉ atúnĉa copíⁱi/șî niĉ acú nu mọr/că dacă-i̯ îi̯ĕcțẹázā șî véde dă i̯ei̯/i-n̯grijáștẹ/niĉ acú nu mo̯áre//da acú i̯e mo̯ása//ma‿i̯e șî cîtẹ-o feméi̯e d-ásta carē-ⁱ ma‿ajútă/dă să ma‿ajútă cu mo̯ása/da ĉel mai̯ mul‿prinĉipál mo̯ása//

[Şi pe urmă cum era obiceiul ?]

dî́pă ĉe năştẹá feméi̯a/î̃năştẹá/ō culcá acọló-ntr-um‿pătúţ‿î/ pă pái̯e/pă strat acọló să zî́ĉá lăúza/aşá să zî́ĉá atúnj‿lăᵘúza// şî sta o zî/dᵘọ́ᵘo/pă pái̯e trei̯/dóo nopsʲ/a trẹ́ẹa nọápte/venẹá feméẹ-ẹ́ẹa carē ọ moşá/aşá să zî́ĉá c-o moşá//venẹá ş-ō...i făĉá bái̯e/la copíl/i făĉá bái̯ē şî feméi̯i/şî-i̯ dădẹá şî ẹi̯ ọ...o turtícă dă pî́i̯ne/m [ɛ] p-atî́ta aşá[1]/cu trei̯ căpăţî́nᵘ dă usturói̯/cu niţắl [k] că sárẹ/şî plecá acásă feméi̯a/c-um‿petiŝĉél şî plẹcá acásă// pă úrmă copílū...de ! ma‿avẹá gríjă dă ẹă/nă [k] feméi̯a ẹ́ẹa mai̯ venẹá/âi̯ mai̯ spălá copílu/-i̯ mai̯ făĉá bái̯e/ma‿avẹá gríjă ʲ‿dă ẹa/ pîn‿să-ntărẹá feméẹa/dă să-ntărẹá şî ẹa/că de ! lăúză...i̯e... dọámne feréşte ! ⁱéste...fel dă fel dă...dă-ntîmplárʲ//álta răĉéşte/álta...ĉíne ştíe cum îi̯ i̯e na [k] a foz‿náşterẹa/álta... aşẹ//ş-aşá i̯erá obiĉéⁱu//pînă la úrmā îl botezá pă copⁱíl//mai̯ merĝá dóọ săptămî́ni/tréi/pînă s-aranjắ şî‿ei̯/dă-ş făĉá şî‿ei̯ obiĉéi̯u lor‿î/cạ cum ẹ-acúma/dē ! ş-ácuma tot aşá/ş-atúnĉa tot aşá i̯erẹá//că să-i̯ fácă plocón‿ī/mọáşi/că să fácă plocón‿î lu náşu//îl botezá/îl făĉᵊá/...că trăẹá/trăẹá/că murí̯a/murí̯a/...dăpă cum i̯erẹá...

[Dar de ce îi punea turta şi cu usturoiul ?]

aşá i̯erẹá ᵘobiĉéi̯u/aşá i̯erẹá obiĉéi̯u/ĉe cā cîn‿víne ursîtórîli/să-l urséze şî pă i̯el/să-i̯ găsáscă şî la i̯el ĉẹvá/ [!] să nu zîcă cā n-áre nimíca/copílu//aşá i̯erᵊá ᵘobiĉéi̯u de ! turtícă//

[Aceeaşi]

[Obiceiuri la Anul nou]

[La Anul nou ce făceau fetele nemăritate ca să vadă cu cine se mărită ?]

---

[1] Gest: cam de 25 de cm în diametru.

82

fétilẹ nemăritátẹ ? îñumărắ pári la gard‿ī/pùnẹá busuịóc‿ī pă la străşînili cásī/că dacă busuịócu ịéste ḱidát/cu ḱídă pă ịel‿ī/ịa băịátu bogát‿ī/cà‿dácă nu éste cu ḱídā/îl ịa maị sărác‿ī/îñumărắ párī cu ᵘóḱi-ŋḱişⁱ cu mî́ịnilẹ la spáte/pári la garᵗ‿/că ịerá gárduri dă nuịéle/acúma nū ma‿ịéste//ī numărắ/-ị făĉá/şî pîn̦‿la cît‿î nu ştu/înumărắ páru/şî p-ála care ịerẹá dă-l‿î lụā‿úrmă/îl lẹgá c-un̦‿fir róşu/şî l-a [ɛ] dăşḱidẹá ᵘóḱi/să vázā cum ⁱe/că dacă ịē cū‿cọáj̦ă páru/îl‿ẹa bogát//că dacă ⁱe maị înált/atî́ta l-ẹa dă nalt//că dacă ịe maị mărúnt/atî́ta l-ẹa dă mărúnt//ca să rî́ză̦ fétili/că o fi fost aşá/că n-o fi fost aşá/da...ca să rî́ză dẹ ! féte/aşá ịerá ᵘobiĉéịu/acú nu ma‿ịe//nìj‿gárdur nu ma‿e/nu ma‿ⁱe obiĉéị d-ála//

[Şi se duceau şi la vite în grajd ?]

să duĉá şî la víte-ŋ‿graǰ/sculá víta/că la cît‿î să scọálă/"ʰii̯ la ánu [k] ʰii̯ la ịe [ɛ] ịéstimp/ii̯ la ánu/ī la doị/ī‿la treị"/să vázā la cî‿să scọálă̦ vít-aẹạ//dacă víta ịerẹá maị‿ī puturọásă/să sculá maị la mulțⁱ anⁱ//şi ịe [!] ịélẹ rîdẹá dă să ᵘomọrá/că ĉa cā să mărítă tîrzîụ//carẹ să sculá víta maị...dă ịerá maị sprintenă/să [ɛ] făĉá maị la repezálă/ [ɛ] ĉa că să mărítă̦ maị répedẹ//ᵐe !//

[Dar puneau şi străchini ?]

dá‿da ! punẹá/punẹá/punẹá//

[Cum făceau ?]

tot aşā́...să strîngᵉáụ băịéțị-ntr-o cásă̦//şî punẹáụ toțⁱ/úte cum ịe căĉúl-ásta[1]/le punẹá aşá căĉúlⁱ tọátẹ//pùnẹá pịéptene/pùngắ vergétă d-ásta/pùnẹā́ ban‿î/pùnẹā́.../lúcru r maị múlte//acọló//cárē...să făĉá dă ĉa că...aşá-ŋḱidẹá ᵘóḱi/să da alátur şî-ŋḱidẹá ụóḱi/ca să vázā [ɛ] cum preşḱímbā/că le preşḱímbá álẹa/le mutá dîn̦‿căĉúl-áẹā‿áẹa/dî‿áẹā‿áẹa/dî‿áẹā‿áẹa/c-ála cáre vedẹá...vedẹá şī...nu putẹá să-l púⁱe să ịa/d-acoló/că ĉa cā a văzú‿ĉe‿e-a băgát acọló supt‿î...obẹ́ctụ-ạla//la úrmă...îl punẹá că să ridíĉẹ/dacă [k] úte ca să rîz-aṣá//dacă lọă căĉúla ṣî găsá pịépteṇli/că l-ẹa cu dínţi marⁱ/că dacă găsá inélū/că l-ẹa supţîrél dă-l tráĝe pî‿inél/că dacă găsá bánū/îl‿ẹa maị bọgát/că dacă găsá...ịerᵉá lúcrur maị múlte/m̦ !//ásta ịe//

---

[1] Gest.

[Aceeaşi]

[Ce a făcut subiectul ieri şi azi]

ịerⁱ diminẹáţă...am‿ī făcút aṣá: curát p-aíĉa/ĉe s[ɛ] ĉ-am putú‿ẹ-ịeụ/şî m-an‿dus ṣ-am pus nịṣte arbaĝícî//la cîmp//dâ la cîmp am‿venít acásă/am mîŋcá‿cu móṣū/la úrmă am ma‿avút ịar niţắl arbaĝiᵍ‿dă pus aĉí/l-am pus şî p-ála//şî m-am astîmpărát//úịte robọátă p-aĉílẹa/maị dă p-iṣ/maị dă pă dîŋcọa/maị.../pînă tréĉe zíụạ//am pus ṣⁱ‿ịọ niṣte arbaĝíc//la cîmp/că‿aij‿n-am unde/că-l ríĉîịe găinilẹ/nu stă găinilẹ́‿la uṇ‿lọc//bojbíĉîịe şî.../ᵃᵐ‿făcút aṣạ//

[Şi astăzi ?]

ástăzi m-apucáị că am o fústă dă la croitorẹásă/şî nu prẹa-ŋ‿coṃvíne//zîsáị că zîc s-ō...vedén‿ĉe-ị fac//o maị‿i...fak‿ịo ĉevá la ịa/o maị dăsfác/ṣ-am [k] avéṇ‿sób-aẹa dă stricá/zî‿că s-o stricắm//şî nu găsí plítă/nu găsí plítă d-ástẹa cu rámă/d-ástẹa dă sóbă/nu găsí la ṣĕláru/că d-áịa să dúse la ṣĕlárụ/nu ma‿ịẹ búnă ásta/ásta...a vẹní‿şî ṣ-a da‿mⁱijlócu/ṣ-a plezníṭ/şî fáĉẹ fum/ṣ-ar fi găsít álta/să vázǎ găsắṣtẹ álta//s-o stricắm/s-o fáĉem dîn noụ//nu nọị/ū‿ᵘom//d-aíĉ aṣá//dacā ómu ịe duz‿la plug/zîsáị că să ᵈúcă să-l maị întrébe încă o dátă/să să maị‿i rēzolvéze/să vázǎ dácă víne/dacă nu/n-o stricán‿dăĝᵉába//

[Aceeaşi]

ţăstu

s-adúçe pămínt/dă ḫúmă//i̯éste un̯ loc așá undevá-ntr-un̯ lac/ sau̯ undę-a săpă^{d}/dă ezémplu dacă sápă puț/scọáte ^{h}úmă//și pămíntu ăla care-l scọáte d-acoló dă jos/hum-áșa/i̯ei̯ o găleátă dă pămín d-acọló/și cu báligă dă cal//dóo părț báligă dă cal/ș-o párte pămínt/și puțín nisíp//^{l} adúĉ^{i} acásă/îl mo̯i̯/și-l calĉ^{i}/dă noọ ^{u}or^{i}//țéstu//după ĉe l-ai̯ călcát/faĉ^{i} um mușurói̯ cu sápa așá[1]/pui̯ un̯ zi^{i}ár j^{u}os/și întínz pămínt-óla/și-l așéz^{i} așá...îl faș^{i} țăst //îl las și să usúcă/îi̯ dai̯ gáură cu fúrca/dă t^{u}ors/sau̯ cū vătrái̯ cu ĉevá/c-um băț dacă n-ai̯ fúrca/și-^{l} las^{i} și să usúcă/j dupa ĉe să usúcă/îl ei̯ d-acoló/îl scobéș frumós așa-nă^{u}úntru/îl spoi̯éșt^{i}/cu puțín nisíp/și-^{l} las și să usúcă/^{j} dup-áșa îl pui̯ pă fo^{c}/și-l arz^{i}/baș^{i} pîi̯nęă i̯el//

drágnęa ne alecsándrą
trei̯zeșiọb dă an^{i}

gîndáĉ^{i}

i̯ei̯ sămínță dă gîndáĉ^{i}/^{u}oușọárîlę-álęa așá m^{i}íĉ^{i}/le pui̯ la-ņvii̯át/după ĉe-ņvii̯ază/lē culéĝ^{i} frúņză dă dud/le dai̯ și mănîņcă/...după ĉe mănîņcă i̯ei̯...dă să fag mar^{i} peste vrẹo șase săptămîn dă zile/cam atîta durẹază ei̯/...i̯ei̯ i niștē...i̯erá la noi̯ niște bălării̯ așá/care să numi̯á pentru gîndáĉ^{i}/să ^{u}úrĉe//și le-ņcoņjór^{i} așá pă márĝiņlę pátūlui̯/bălăriilę-álęa/și p-o párte/ și pă álta/și pî la cap/și i̯el să băgá pîn î bălăriilę-álęa p-acoló/și-ș^{i} fáĉe...gogọáșa/și urzéștę gogọáșa/ș^{i} să bágă-n i̯a// ^{u}urzéște/urzéște/pînă să úrcă toț^{i}//șă dup-áęa adunăņ gogóșîli d-acoló dîn bălăriilę-álęa/le púnem într-un...găleátă cu ápă fi̯ártă/care éste spurcátă/și le tráĝe o feméę-așá care știe cum

---

[1] Gest.

85

să-l trágă//mai̯ supțíre/mai̯ gros/cum̦‿vrei̯/șî dîn‿borangíc făĉ^{e}ám tot așá/^{u}urzẹálă/...maráme să făĉáu̯//

[Aceeași]

am petrecút așá

i̯eu̯ príma ^{d}átă am̦‿fos‿căsătorítă c-un al‿băi̯á^{d}‿dẹ-aíĉ/dî la noi̯ dîn̦‿sat//^{ca}re m-a dădú‿tăticu cu síla/zîĉá că áre cásă/áre pămín/și că sâ-l‿l-ẹau̯//șî am stătút u̯o săptămínă și vrẹo trei̯ zíle/...cu ála//și̯ dup-ạẹā/ști dă cîte or^{i} venẹán̦‿la tătícu/venẹám plîngînd//dac-a văzút el așá/că i̯o tot plîng meréu̯/șî că nu vrẹau̯ să stau̯ acoló/i̯el zîĉá că mă-n̦văs‿cu el dacă îl‿ẹau̯//și i̯-an̦‿spus că nú mă-n̦văț/orĉ-ar fi//nu să pọáte//șî dacă i̯el a văzú‿pîn̦‿la úrmă că nu să pọátẹ/i̯eu̯ ă...zlăbí/nu mîn̦cám/nu vrẹam să stau̯ acọló/m-a lu̯a/nu plecám dă plẹcá/da venẹán̦‿șî-i̯ spunẹám//că nu mai̯ stau̯//m-a lu̯a‿d-acoló//ș-am stătút acásă un an dă zílẹ// dup-ái̯ā tătícu să rugá dă míne/zîĉá că să mă du‿pîn̦‿sa^{t}/să vorbés‿ș^{i}‿i̯o cu băi̯és/cu féte/i̯o nú mai̯ mă duĉán/că z^{î}ĉán̦‿că dẹ ! ĉe roz‿mai̯ am i̯o să mai̯ mă du/să rîză băi̯éți dă míne pîn̦‿sat ?//nu mai̯ mă...nu mai̯ vrẹan̦‿să mai̯ mă duc//șî...între timpu̯-ásta i̯el i̯erá‿armátă//cînd a vení‿dî‿armát/-a venít acásă/în̦‿conĉédi̯u/...tọámna/tómai̯ zîĉá un al‿băi̯á‿dă míne//tot așá/șî i̯o nu vrẹan̦‿să l-ẹau̯ niș‿p-ála/că nu-m plăĉ^{e}á nîĉ^{i} ála//tătícu că să-l‿l-ẹau̯/...i̯o că nu l-ẹau̯/...șî a venít i̯el//áre un văr acoló-n̦‿spátẹli cási la noi̯/i̯éste veĉín cu noi̯//fráti-său̯ a lu tác-său̯ i̯erá acoló-n̦‿spátili cási/șî...mă pomenés‿cu vărî-său̯ ála/că...víne la tătícu/

zîĉe "bă nẹa costícă"/z^{î}ĉe "laș pă lisándrína să mẹárgă pîn̦‿la míne"//că i̯el ști^{e}á că i̯o nu mă du^{c}‿pîn̦‿sa/nu mă du‿nicăi̯ér^{i}//

zîĉẹ "păi̯ dă ĉe ?"

86

zî́ĉe̯ "-a veni‿nicŭlái̯ a lu ne̯a rádu/şî vre̯a să vorbe̯áscă cu e̯a"//

i̯o cînd am auzí/‿ĉe nu ştiⁱá tătícu cu ĉíne vorbésc i̯o [!] şî ĉe fak̆‿i̯eu̯/am murí‿ş-am învii̯át//

bi̯étu tătícu zî́ĉe̯/"să me̯árgă"//

i̯el i̯erá cam p-o uréke/ᵘómu̯-ăla/aşắ...dî̃ntr-o bucátă//nu pute̯á să-n̯‿spúi̯e şi‿i̯el mie mai̯ pă furíj/mai̯ ocolíte̯/a zis-o [!] diréct în̯‿cásă [!]//

zî́ĉe "să me̯árgă" //

ĉe să mai̯ fak̆‿i̯o/să mă duk̆‿i̯o să vorbés‿cu el/să ştíe̯ tătícu̯ ?//nū mai̯ !//dup-áe̯a/...m-an‿dus/că n-am avút în̯co̯tró/m-a lu̯a‿tîrî́ş//m-an‿dus aco̯ló/i̯e̯i̯ i̯erá toţⁱ în̯‿cásă̯//am̯‿vorbí‿noi̯ acole̯á niţắl/toţⁱ în̯‿cas-acoló/...măi̯ spune̯á el du pî̃‿armátă/mai̯...făĉá/ i̯o̯ tăĉán‿dîn̯‿gúră/nu zî́ĉám nimíca [!]//dup-áe̯a să ple̯cám acásă//

cînd am ple̯cát acásă/...noi̯ am işî́‿să ple̯cám//nevástă-sa ómulu̯-ălu̯e̯a...mă pominés‿cu e̯a c-o pătúră şî̯ c-o pérnă/să mi̯-o de̯a mie̯/ că̯ să stau̯ cu el în tíndă//

"do̯ámne feréşte !" zî/‿"păi̯ an̯‿stătút i̯o cu ĉinevá [!]ca s[ɛ] cắ‿am e̯o să mă cul‿cu ásta aij‿la dumne̯atá ?"[!]//

"păi̯ de ! aşá să stă/că noi̯ aşá şăde̯ám înáinte̯"/

"păi̯ oi̯ fhi sta‿ma̯dále/da e̯o n-án̯‿stat//ĉe̯ vórbă-ⁱ áe̯a ?"//

dup-ai̯a am işít afáră/ş-am plecát/şî‿am stă̯túᵈ‿dă vórbă cu el la po̯ártă//ᵃⁿ‿sta‿ş-am̯‿vorbí‿cu i̯el acólo la po̯ártă niţăl/ş-am plecáᵈ/i̯el a plecát acás/şî e̯o m-an‿dus acásă̯//

şî‿după áe̯a...am mai̯ vorbít într-o se̯áră cu el i̯ar la fel la po̯ártă/ş-a plecát el/că̯ s-a terminá‿conĉédiu̯/a plecát//dúpă ĉ-a plecá‿mi̯-a scriz‿vro dóo scrisórⁱ//i̯-an̯‿scris şî i̯o u̯o dátă/şî a venít primăvára/acú la paştⁱ/pă şápte̯spe ma̯e̯-a venít acás/s-a liberát//ᵈᵃcă̯ s-a liberátⁱ/am mai̯ vorbí‿dă fro dóo‿trei̯ ᵘo̯rⁱ/nu pă

---

[1] Textul este întrerupt pentru schimbarea benzii.

șápteșpe aprílie s-ā liberát/că pă ob‿maį l-an‿lụat//ș-am maį vorbí‿dă vro dóo‿trèį or^{i}/dup-áęā a venít a zîs că să v^{i}iįe cu ǫámen^{i}/să să-nțelęágă cu tătícu//tătícu dă fel nu vrẹa să-l‿l-ẹaụ/...zîĉá de ! că să nu-l‿l-ẹaụ/ca įeį fu sásără trăíz‿bíne/fusése tá-săụ șăv‿dă pos‿pîn‿coló la múnte/și įeį nu prẹa munĉáụ/dă fap‿că níĉ acúma nu munĉésc//șî zîĉá că să nu-l‿l-ẹaụ//įeụ că îl įaụ/įel că să nu-l‿l-ẹaụ/în‿f^{i}íne-a venít acoló/s-a înțelés eį dîn tọátẹ/da să nu l-ẹaụ/să l-ẹaụ la tọámnă//įel știį/tot ca să să-l dăpărtéze//șî...dacă įeį a prins fhíru că tătícu nu vrẹa/zîĉá dă fúrme/că să fácă fúrmilį//a vení‿șî m-a lụat într-o zî/și nẹ-an‿duz‿la șẹláru/că įerá sfátu to^{d}‿la șẹláru/sâ fáĉem‿fúrmelẹ//nẹ-an‿dus acọló/nẹ-an‿du^{z}‿la dóctor/a declará‿fúrmili/ș-am‿venít înapói//dúpă ĉ-am‿venít înapói/nu mį-a spuz‿nimíca//nu știu pă ĉínẹ-a-úde įeį că nu vrẹa tătícu să l-ẹaụ cu níĉ un‿fel dă căpătîį/ĉe maį/nu mă lásă să-l‿l-ẹaụ/órĉ-ar fi//víne și mă ẹa la χóră/-ntr-o dumínică//la vro dóo săptămîn^{i} după ásta//vínẹ șî mă ẹa la χóră/să făĉá hóra aíĉ în‿spáțili sfátuluį/...unde e grădinița acúma//șî an‿stătút pînă pă sẹár-așá/da...ásta įo zî‿c-a fost așá un‿făcút[!]/că a venít un nor dă plọáįe/pă sfințîtu sọárluį//tọátă lúmẹa a fuĝí^{d}‿dă la hóră/"úndẹ să ne dúĉem ? únde să ne dúĉẹm ? dẹ ! ^{h}aį la míne/acásâ"//da įeụ[!]fără mínte/ĉe știįám įo ? [!]/maį venísem įo ^{u}ọ dátă p-aíĉ/da nu zîsáse că să mă oprẹáscă/nu zîsáse nimíc/atúnș‿cîn‿nẹ-an‿duz‿la fúrme[!]/că n-áuzîse că nu vrẹa tătícu//șî...^{cîn}d am‿venít aíĉ^{i}/dẹ ! an‿stătú‿nițăl/įerá-n‿sfințîtu sọárluį/să plec acásă//cîn‿să plec acásă/nu maį mį-a da‿drúmụ//m-am pus pă plîn^{z}/m-am ǰălíd/m-am omoríd/nụ m-ă‿maį...níĉ un‿fel...nu maį mį-a da‿drúmụ//ĉe să maį fa^{g}/mį-er^{e}á frícă răụ dă tătícu/...că zî‿de ! n-am‿făcú‿dîn‿cápu m^{i}eụ dă cîn‿sîn/mă táįe tătícu//nu maį îm‿fáĉe alĉevá/mă táe//ĉe să maį în‿zîcă/bįétu tă-

88

tícu n-a mai̯ zî^{z} nimíca/că...ĉe "tẹ-an dat ^{e}ọ príma dátă cu síla/ acú a vrut ẹa/dū́că-să !" [!]/"^{să} fácă ĉ-o vrẹa" zîĉe/"la míne-napói̯ nú mai̯ víne" [!]//şî m-an duz la el sărácu la úrmă dă mi^{i} dă ^{u}or^{i} ! pîn-a murít//m-an dus/că i̯erán tot amărîtă//că i̯el mai̯ lu̯áse dóo-naínte/şî avẹá fúmuri̯ în cab/mă bătẹa/mă zgornẹá/...ni mă bătẹá şi mă zgornẹá/ni venẹá şî mă lu̯a/...bi̯étu tătîcu zîĉá că să nu mai̯ vyiu̯/i̯o stam o săptămî́nă dóo/venẹám i̯ar/că făcúsem copḥíl/nu mă lipsám dă i̯el/...şî am petrecút aşá/pîn-acúma//

[Aceeaşi]

la moş^{i}

cîn vine móşi/să pregătéşte lúmẹa/îş cúmpără vásē/ọále/cum să i̯a la noi̯ ai̯íĉ^{i}/străkín/língurí/căní/dîn ástẹa/pahárē/şî le-mpărţésc//sîmbătă de obiĉéi̯ să-mpărţésc ọálele//fáĉen gogóş/ sau̯ u pî́i̯ne/şî púnem pă gúra ọálil^{e}or/le púnem flor^{i} la cọáde/... le...púnem acoló pă ^{i}éle ĉe trébu^{i}e/şî le-mpărţím sî́mbăta//dumínică să-mpărţés străkínli//fáĉen colaréz/cu...orés cu lápte/sau̯ pîsát/cum obijnui̯á naínte lúmẹa//măĉinau̯ bọábe la mọáră/le fáĉá aşá mai̯ mar^{i}/îl i̯ spălá bíne/îl fi̯erbẹáu̯/ûl ungâu̯ cu untúră/şî punẹáu̯ în străkín^{i}//şi acólo pă străkín^{i} pui̯ bombọáne/túrte dúlĉī/ língura/şi le-mpărţéşt^{i}//şî...după ĉe-mpărţéş străkínli/te duj la biséricá/la ĉimitír//zíu̯a//acoló i̯ar te duş cu-mbucătúr^{i}/cu... túrte dulş/cu bombọáne/cú lumînắr^{i}/cú tămî́i̯e/tămî́i̯/întínz^{i} acoló la morţ^{i}/...tămîi̯ îmbucătúrîli/şî dup-áẹa-mpărţéşt^{i}//te jăléj dacă vrei̯/acoló pă mor/şî v^{y}ii̯ acásă//şi lun^{i}...să spálă cop^{h}ii pă piĉọáre//

[Cum ?]

să scọálă femeíli dă dimineáţă/fáĉe i̯ar la fel...piláv dă

^{u}oréz/saụ pîsát/obijnuít/fịérbe ápă/...o găleạtă dă ápă...dîn álẹa márîlị/fịérbe bíne/punẹ-acoló pelín/rọzmarín/şî‿cu uṇ‿códru dă săpún/şî cu niţăl un‿dă vácă//îl púne p-o hîrtíe//şi ịésē la şoseá//pă şanţ/aşá/şî ịa lipán dîn grădínă/l-întínde pă...lîngă găleátă/lipánu/şî kámă copíị/să strîṇ‿copiị mulţ/şî‿víne/şî îị spálă//după ĉe-ị spálă/lẹ dă cu...săpún/îl spálă bíne/ḷ‿únĝe cu puţín unt aşá pă tálpă//şî...după ĉē...s-a spălát/ş-a terminá‿mụórţi dă rînduít acoló/dă spălát/vinẹ-acásă/ịa mása/lingur^{i}/piláfu/şî sâ dúĉe la şoseá/şî‿púne mása/aíĉ la şoseá/şî mănîṇcă tos‿copíi//tọáte feméilẹ-álẹa carẹ-a^{u} spăl^{ət}/^{şî} atíta//să términă//

[Dar aici este obiceiul, la Moşi, să se facă fetele surate ?]

nu/nu ẹste/nu éste/nụ//să-mpărţéz‿dă suráte la moĵ/dā suráte să fa‿cînd vreị//nu te faş‿kar atúnĉa//

[Nu ? Dar cum se face ?]

nu//de ezémplū ástăz^{i}/dacă nẹ-am întîlnít noị dóo şî vrem să ne fáĉeṇ‿surátè/rúpem uṇ‿fir dă păr dîn cap/únu dă la míne/únu dă la dumnẹavọástră/şî-l fáĉeṇ‿cruĉ-aşá[1]/şî tráĝe/

şî zíĉen/"ţiị surátă pîṇ‿la mọárte ?"

"ţîụ surátă pîṇ‿la mọárte"/dă treị ụor^{i}//şî dă atúnĉ^{i} îz‿ziş‿surátă/rămîị surátă//şî la moş/cîn‿víne moşẹ-acúma/şi-mpărţésc//

[Ɛ] dă sîmbătă şî-mpărţéşte ọálă/dumínică farfuríẹ/ĉẹ vrẹa/strákină/şî...atíta//

[Aceeaşi]

---

[1] Gest.

792. CĂTUNU

(com.Poeni, jud.Teleorman)

Culegere: 1973; CB, MM, MT; transcriere: MM

lup turbát[1]

a mușcá‿doi̯‿ī...doi̯ băi̯ẹ́ț^{i}/d-aíj^{i}‿dīn̦‿sat//ḱar un̦‿văr al mi̯eu̯//i̯ō‿i̯erám̄ micús‿șî‿i̯eu̯//șî́‿tá-său̯ nu i̯erá‿ắcásă̦/d̦us la o núntă//șî...a apărú‿d̦ă dî́ŋcolo dîm‿brătéș/‿că mai̯ avém un̦‿sătúc m^{i}icúț̦/...mai̯ la márĝine̯ă̄‿sátulŭ̄i̯ îŋcoló/șî ắ‿apărút un̄‿î fráte̯-al mámi/un uŋḱ al mi̯eu̯//diminẹáța//i̯ĕl bîntuíse no̯áptẹa núma-n brătéșt^{i} acoló//ș‿i diminẹáța vínē úŋki-m^{e}o...ă pắ‿la noi̯/"păi̯" ĉē "ắs-no̯ápte to̯átă no̯áptẹa ne̯-am bătú"‿^{zî}ĉe "cu ur̦‿lup turbát//șî" zíĉe "a mușcá"‿ĉe "pă̄..."/că̄‿i̯erá ū̄...băi̯át al unui̯ u̯om//i̯erá flăcắu̯ i̯el/șî ave̯á coráju/ș-a ișî́t afáră̦/șî́ i̯-a sărî́t îm‿pi̯ep‿șî l-a mușcá^{t}//a mai̯ mușcát i̯ar un ^{u}om/mai̯ bătrín dar ^{î}ála n-a avú‿nimíca/n-ā...n-a turbát ^{u}omu̯-ála//l-a mușcá‿mi sắ páre̯ mai̯ dă̄ jos/p-ắla-l mușcáse dă u̯oḱ//șî spuíndu-ne i̯ĕī...úŋki-mi̯o ála-ŋ‿cásă/a apărú‿șî-n [k] la noi̯/ân sat//l-a găsí^{d}‿niște băi̯és‿ p-acoló pîŋ‿grădínă/ [ɛ] s-a pus cu cî́i̯ni pă i̯ĕl/l-a zgorníť/d-acoló dă la i̯ei̯ șî́‿pîn-aĉí a trecút...pîŋ‿grădínă pắ‿lă̄ váră-mi̯o ăla/ș-a...l-a găsít să i̯a niște coĉén^{d} să de̯a la víte//ș-a năgrăbí‿pă ^{i}el/l-a pu‿jos/șî l-a mușcá‿tŏ́t așá/dă ^{u}oḱ//l-a mușcá‿ dă u̯oḱ/îŋcă ni [k] i̯eu̯ ni^{j}‿nu ști^{i}ám/că̄‿cînd a trecút/a trecú‿ t^{o}t așá úi̯te cum ar tréĉe pă șose̯á pî̆‿íĉ^{i}/șắ‿e̯o l-am văzút pă̄ o fere̯ástră tŏ́t așá-ņ‿spáte/și i̯o am ișî́t afáră//am ișî́t afáră șî m-an̦‿lu̯at cu băi̯ẹ́ț-ei̯a dăpă i̯ĕl/s-a răsuĉî́t/dîn̦‿sa^{d}‿d-aíĉa/i̯ar îndărắt la brătéș^{t}/cî́n‿ne̯-ắ lu̯a‿după i̯el/cîn‿ne̯-an‿dus...acoló/

---

[1] Informatorul povestește într-un ritm foarte lent.

a ișí‿dîn...brătéjⁱ/ne̯-am̯‿lu̯at o̯ámenⁱ mai̯ mulz̯‿d-aíj‿dîn̯‿sat/dăpă i̯el/șî a ișí‿dîm‿brătéș/ș‿s-a urcát într-o̯ co̯ástă/la pădúre//ș‿să ui̯tá în sat//i̯erá un‿î vî̯nătór/acólo-m‿brătéșt/c-um‿băi̯át i̯ar dă pă‿la șăláru[1]/i̯ar cu‿corás‿ș-ăla/șă l-a-ntrebát‿î vînătóru/

"măi̯ fotíne" zíĉē "mérĝem mă la i̯ĕl amîndói̯ ?"//ắla i̯erá cu fúrca-m‿mínă/

ĉe "mérĝem !"//

"ai̯ coráju să mérĝem ?"

"am"//

l-a lu̯a‿pîn̯‿spáte̯/că i̯ĕl să ui̯tá-n‿ă...ĩ‿sat/dîn de̯al d-acoló/l-a lu̯a‿pîn̯‿spáte̯ pắ‿la pădúre/ș-a mers pînâ s-a apropiá‿dă i̯el/ș-a tras ĩ‿i̯el//l-a lovⁱít/pă úrmă ĉe̯-"a-nĉepú‿să víe dăvále̯"/pă co̯ástă/d-a-m‿bóu̯-așa/cîn‿a sosí‿dăvále/s-a sculát/ș-a lu̯at-o̯...la săritúrⁱ i̯ar să tre̯ácă-n̯‿sat//ș-a trecút‿ĩ...i̯e̯ gîrla/ș-a trecút pă gîrlă/i̯a-n̯ge̯țátă/șî‿cîn̯‿să tre̯ácă pă m̃ălu dă dîn̯colo să íntre-n̯‿sat/a căzú‿jos acólo//șî l-ā...i̯-a dat foc/în̯‿fíne.../nu arde̯á că...i̯árna//

cîn‿viu̯ acásă/nu e niș‿táta/nij‿máma acás/măi̯ un̯‿să fíe ? cînd i̯es afáră/aúz gă̯lăĝíⁱe/la...vắră-mi̯o ắla acóle̯a/că i̯erá veĉín lîn̯gă míne̯//cîn‿mă duĉ/lúme̯a acoló/dîn to‿sátu/mușcá‿dă lup//i̯o atúnĉa l-am̯‿văzút//máma ĉe.../"măi̯ maríne" ĉe/"dú-te la" [ɛ] tát-al mámi șîde̯á-m‿brătéștⁱ/acoló únde să omoríse lúpu//"dú-te la bătrînă-tău̯"ĉe/"șă dú-te cu i̯el lă lup acoló/dacă spúneț că l-a...l-a omorît"/și ĉe "să júmule pă̦r/să-z‿de̯a să vii̯ cu i̯el" ĉe/"să afumắm pă ⁱilíe"//așá am̯‿făcút//m-an‿duz‿la bătrînu‿acoló/ne̯-an‿dus acólo la lup/am jumulí‿pă̦r/ș-am̯‿vení‿dă l-ă‿afumá/dăĝᵉába//i̯el ă...în trei̯ zíle...gáta ắ‿șî turbát//ắ‿turbá‿șî băgátu̯-ăla dîm‿brătéștⁱ/núma ᵘómu̯-ăla...ⁱắla a foz‿mușcá‿mai̯ dă

---

[1] Comună vecină.

92

jᵘos/nu știu̯...a mai̯‿ĭ durát/dac-a turbát ắi̯a/s-a dus și̥ ș-a tăi̯a‿dă turbare̯/c-atunĉa sî̥...să tăe̯á dă turbáre/nū ca acușî̆ca la doctor//ș-așá s-a-ntîmplá‿șî cu lúpu//

[Dar cum se tăia de turbare ?]

la limbă//i-nțepá la límbă̦//

[Și oamenii ăia n-au mai scăpat ?]

nu !//au̯ foz‿mușcáz‿dă ᵘok/ș-a...a-n̥viát‿î căței̯-ei̯a dă turbáre/a-n̥viá‿répede//

vói̯cu marín
șai̯zeșiĉìnĉⁱ [de ani]

crește̯án‿gîndáĉ

gîndáĉi niște vi̯ermⁱișóri̯ așá/să fac așá[1] dă marⁱ//și sămínță/o-n̥vii̯án‿sămînța‿acú primăvára/acú cîn‿da múguru/o pune̯án‿șî sămînța lā...ᵘorᵘ la clóșcă dă să cloĉᵉá/ᵘor la grîndă sus//șî-n̥vii̯á//ca furnîĉili să făĉáu̯//î̆i̯ pune̯ám...î̆i̯ aliĝám îi̯ pune̯ám pă zii̯ár/șî le pune̯ám frúnză/la gîndáĉⁱ/să urcá acólo/mînca/îi̯ lu̯an‿d-aĉíle̯a cîn‿făĉá toc d-ăla supt ei̯/ĭ‿premene̯ám i̯ar p-ált‿î...p-al‿zii̯ár/șî creșt̯eá șⁱ i̯ei̯ dîn‿zi în‿zi/creșt̯eá pînă să făĉá uiť-așà dă marⁱ[2]//d-aĉíle̯a/cîn‿să făĉá marⁱ i̯ei̯ la șáse̯ săptămînⁱ/i̯erá úni dă șáse ș-úni dă lúna//cîn‿să făĉá așá dă marⁱ/plecá să să úrĉe̯/îi̯ vede̯ái̯ că ple̯ácă̦-n lăturⁱ//șî le̯-adunán‿dă pă cîm‿niște fluturáș/crácă dă túfă dă lā pădúre/și le pune̯ám așá pă mărĝinⁱ/le pune̯ám așá rezimáť/crácă náltă rezimáᵗ‿pă mʸijócu pátului̯ așá/ș‿să urcá în‿sus pă [k] făĉá gogóșⁱ//făĉá gogóș frumo̯áse/și-i̯ lăsám acoló o săptămînă după ĉe făĉá gogóșîle̯/să le fácă byine/d-aĉíle̯a le̯-adunán‿gogóșîlĕ/le curățám‿frumós/șî‿ne

---

1 Gest: cît unghia.
2 Gest: cît jumătate din degetul arătător.

duĉám şî le trăĝ^{e}ám//i̯ereá femei̯ care...avẹá rọátă̦//şî băgá cîtẹ-ō...ĉau̯n așá[1] dă gogóș$^{\hat{i}}$ într-un tuĉ/acoló/şî aleĝá fĥirîli/şî le punẹá la rọátă̦//învîrtẹá/şî să făĉá rọátă máre/făĉám...şî‿cîte dóozej‿dă rọátẹ/făĉám hái̯ne/am̦‿făcú‿băi̯átului̯ hái̯ne/rumînului̯/dîm‿borangíc/urzẹám borangí‿^{ji}‿bătẹán̦‿lînă/şî ^{să}‿făĉá o ştófă frumọásă! ...şî...ştergárẹ făĉám i̯ar/am̦‿făcút/am̦‿fro tréi̯sprezèĉe şt^{i}ẹrgáre făcútẹ dîn borangíc//

[Marinică Drăguța]

șáptezej‿dă an^{i}

venẹá lupḱ

a venít odátă/noi̯ i̯er^{e}án̦‿la másă̦//şî nẹ-am [ɛ] pomenít îm‿bătătúră cu óilẹ duduínd//cînd a ișî‿tát-al mi̯eu̯/aúdẹ-o ọái̯e sforăínd acoló/a ișî‿pă pọártă pă dîn̦cọáĉe la șosẹá/că noi̯ i̯e [ɛ] acoló i̯erán̦‿cam în̦‿cîmp'//cîn^{d}...a ișî^{t}‿pă pọártă/i̯erá şî cu...c-un̦‿cojó/că purtá şî cojọáĉe dă ^{u}oi̯[2]/cîn̦‿s-a pom^{e}ní/"^{h}ō̦ !"

"ĉe e tátă̦ ?"

"^{h}ō !"/cu lúpu piste ^{i}el//ţuj^{i}‿lúpu píste gard/şî ọáẹa a rămás îm‿bătătúră spártă la beregáț^{i}/și a da‿táta cu cojócu piste lu/^{ș}‿s-a dus cojócu [k] lúpu cu cojócu pă spináre/ca...zeĉe kilométri̯ pînă ẹ-a căzút‿î cojócu dă pă lup//cîn̦‿să duĉe ọáẹa...cu beregáţîli rúptẹ/"cuţítu/cuţítu"/a tăẹá‿ọáẹa//

venẹá lup^{i}/ăolẹó ! odátă la máma/lu tát-al mi̯eu̯...avẹa fro pátruzeș‿ĉínzej‿dă ^{u}oi̯/și tát-al mi̯eu̯ i̯erá‿armátă//ẹ-a vení‿lúpu/avẹá gar‿dă mărăĉín^{i} așa/gard/dă mărăĉín^{i}/şî cu stráșînă dă... gar‿dă nu^{i}éle şî mă [k] stráșînă dă mărẵ/ș-a sărít lúpu‿obór/tọá-

---

[1] Gest: face palmele căuș.

[2] Informatoarea remarcă acest lucru, pentru că mai înainte povestise despre prelucrarea lînii.

91

te óilé‿lẹ-a omorít//lẹ-a pus ĩ‿úșă/nu le punẹá-ŋcoló/lẹ-a ᵘomorí/‿șî lẹ-a pus ĩ‿úșă/cîn̦‿s-a duz‿bătrína dimineáța la ṷoi̯/d-a ișí‿să dúcă la ᵘoi̯/tọáte óili omoríte/făcúte grămádă/purcói̯//și i̯el s-a dus/a lṷaᵗ/a mîŋcá‿s-a dus/șî óili tọáte‿tọàte omoríte//

[Aceeași]

ștíe feméi̯ dă dăscíntă

ᵘodátă a plecá‿la bucuréștⁱ/aveám‿féte [ɛ] fétili mⁱícⁱ lă fáta mẹa acólo/lẹ-am‿făcú‿dă frícă la fétè/șî lẹ-am așăzát-o acólo-ntr-o sacóșă/nìște‿sticlúțe carẹ le dăscîntásen‿dă frícă/rokíțilẹ-acólo/le mai̯ puséseṇ‿șⁱ‿i̯o d-ale mîŋcắri acoló/sacóșa plínă//púsă dasúpra îŋ‿cărúță/s [k] plecáse la bucuréș‿cu cărúța//dîŋcolo aíĉa-ntre cătúṇ‿șî poi̯énⁱ/lẹ-a ișí‿nainte ș-a lṷat ḍẹa copʰíilor/ș-a fugí‿cu i̯a//i̯-a lṷat-o dîŋ‿cărúță/s-a dus cu i̯a//[..]

[Cum adică le făcuseși la fete de frică ?]

le dăscîntáseṇ/ștíe feméi̯ dă dăscíntă dă frícă/zíĉe că... dacă ai̯ frícă...dăscíntă femé̯ie/șî îi̯ tréĉẹ//ĉe că ștíe dă dăscíntă dă frícă/șî mă duséseṇ‿cu fhir șî cu stíclă cu ápă/șî le făcúse la féte dă frícà/cu fⁱir/șî le dăscîntáse pă rᵘokíțe pă álẹa/șî le trimẹséseṇ‿să le dúcă la bucuréștⁱ acólo/șî lẹ-a ișí‿nainte și li lẹ-a lṷat//

[Dar de ce le fusese frică ?]

păi̯ bà‿dă‿cíi̯ne/bà‿dă‿săríse cíi̯nile la ẹa/ùna‿álta/și răsărẹá nọáptẹa/să sculá țipínd/fáta dîm‿pat//

"ĉé-i̯ mămícă ? ĉé-i̯ mămícă ?"

"cíi̯nili mamáⁱe ! cíi̯nili/mă mănîŋcă cíi̯nili mamái̯e"/

șî númai̯dăcí/‿ba úneᵘorⁱ lẹ lṷa șî frígurli̯/că i̯erᵉá frígurⁱ naintẹ//să bolnăvi̯á/mă pomẽnẹáṇ‿cu fáta arzínd‿î/răsărínd îṇ‿som/

ţipínd//şî mă duĉán̦‿şî le făĉán‿dă frícă/i̯erá o̩ femée la poénⁱ/lᵉ făĉá dă frícă//şî cîn̦‿le făĉán‿dă frícă la feméi̯-ài̯a/gáta ! n-o̩ mai̯ lu̯a frígurli pă fátă//că̦ i̯erá frígurⁱ înainte/i̯erᵉá frígurⁱ/vene̯á şî-i̯ tremurá/-i̯ tremurá/d-aĉíle̯a l-aprinde̯á/şî zăĉá/şî...ĉe mai̯/i̯erᵉá gre̯u̯//da acúmă‿a da‿dumnezău̯/nu ma‿i̯e nis‿frígurⁱ/nu ma‿i̯e nimíca//

[Dar cînd se îmbolnăveau copiii, cum îi lecuiaţi ?]

îi̯ trĕĝᵉám/...îi̯ trăĝám/îi̯ băgán̦‿şî noi̯ în̦‿ţúi̯că/ş-ásta le̯-o făĉám//ştiⁱá reméili/ĉa că ştíe să dăscínte̩ d-apucáte̩/şî vene̯á şî trăĝᵉá copⁱílu/şî dacă-l trăĝᵉá/pái̯că să făĉá bgíne/i̯éte dîn ĉe să bolnăvi̯áu̯ şî‿i̯ei̯/dîn̦‿jo̯ácă/dî‿úna/dî‿álta/că să bolnăvi̯áu̯//dă plămínⁱ nu să pomene̯á atúnĉa pupá-te̯-aş/c-a rĕĉí‿copilŭ‿la plămín/nu nimíca/şî nij pantaló̩n nu purtá/îi̯ săltá cămáşa dă la spáte̩ d-aíĉa/şî i̯-o-ñodá/la spáte̩/să nū să murdăre̯áscă pă e̯a/şî-i̯ da drúmu pă joz‿/nu i̯erá nîĉ aşternú‿pă jos‿/nu i̯erᵉá nimíca//şî dacă să bolnăvi̯á/gáta ! ke̩má pă léle̯a cutáre/să [k] "dú-te̩ lă gíga tín̦ca/să víe să trágă̩ ăl bă̦i̯át"//şî vene̯á/şî trăĝᵉá băi̯átu/îl trăĝá/d-aĉíle̯a-l băgá-ntr-o...ĉarşáf aşá cu ţúi̯că/ĉa că îl bágă c-o fi reĉít/şî să făĉá bʸíne//úni̯ să făĉá bíne/álţi̯ mure̯á dacă nu mai̯ ave̯á zíle/sau̯ nu-i̯ brode̯á le̯ácu̯/mure̯á//

[Aceeaşi]

aşá i̯erá ᵘobyiĉéi̯u

feméi̯a dacă-i̯ vene̯á să náscă/kemá mo̯áşa//i̯e m [k] re̯a mo̯áşe-n̦‿satⁱ/ bábe d-áste̯a mai̯ bătrínili/o kemá să náscă cutăríţa//vene̯á feméi̯a/o dibue̯á şⁱ‿i̯a/o trăĝá şⁱ‿e̯a pă búrtă cu niţál uléi̯/úna‿álta/îi̯ mai̯ pune̯á cojo̯áĉe/...ʰai̯ d-aĉíle̯a o băgá‿ápă fi̯ártă/în̦‿copái̯e/fi̯erbe̯á ápă ş-o băgá‿ápă fi̯ártă/-i̯ pune̯á ápă p-aiş‿

96

p-aíș[1]/șî gáta ! făĉá//cîte únilī să-ntîmplá dă nu făĉá/copílu//murẹá cu i̯el ī i̯a//care venẹá gr[k] răṷ/n-ávẹa nu moáșa ĉẹ să-i̯ fácă//ba că reĉá/ba că făĉá/kar i̯eṷ am pățî cu fáta d-o am la bucuréș/trei̯ zíle m-aŋ canunít//reĉísem//nŭ mi să lăsá búrta d-aíĉa[2] dăl^{u}óc//îŋcălzắști-mă/cu cojoáĉe/fă cald îŋ cásă/dă fog dréĝe/pînă...dă mnércur^{ĭ} sẹára tóma víner^{ĭ} pă sẹár-am născút-o//pînă s-a pus cu ĉ^{e}ái̯ur^{ĭ} cáldẹ//îm făĉá ĉ^{e}ái̯ur^{ĭ} cálde/că i̯o bẹam núma lápte bătú^{d}/bẹam viŋ réĉe cîm.../șî d-aĉílẹa s-a pus cu ĉ^{e}ái̯ur^{ĭ} cálde pă míne//cît s-a pus cu ĉ^{e}ái̯ur^{ĭ} cáldẹ/mai̯ m-a băgát ī ápă fi̯ártă/gátā ! a da dumnezó șî am născút-o//am scăpát//da m-aŋ canúní ș^{ĭ} i̯o mul cu i̯a//

[Și, după ce se năștea copilul, care era obiceiul ?]

să năștẹá [k] năștẹá cop^{h}ílu/lṷa copkílu-l punẹá îŋ círpẹ-acólo l-îŋfășá/feméi̯a o încing^{e}á b^{y}íne c-um brîṷ/ș-o urcá pă pat/o ținẹá trei̯ zílẹ-acoló/ĉa că pă strat/stă femẹ́a trei̯ zílẹ-acoló//sta trei̯ zílẹ-acoló/nu să da joz/venẹá moáșa scăldá copkílu/venẹá moáșa-i̯ făĉá fócu/-i̯ da mîŋcá/feméi/femẹ́a joz dîm pa nú să da trei̯ zíle//d-ẹ́ĉi după áẹa/gáta ! făĉá ursitórīli/ĉa că fáĉe ursitórīli//disáră făĉá ursitórīli/venẹá moáșa/-i̯ făĉá copkílūlui̯ fáșă dă lînă/c-uŋ scúteg dă pătură ș^{ĭ} i̯a acoló/cu únu dă...s [k] pîŋză ĉ-avẹá ș^{ĭ} i̯a/círpẹ-acolọ/i̯-adūĉá copílūlui̯ ș^{ĭ}.../noáptẹa sculá feméi̯a/cîŋ cîntá cocóși-nti/ō spălá pă [k] fi̯orbẹá ápă ș-o băgá-ŋ...copáe/ș-o spălá pă feméẹ bíne/d-aĉí scăldá șî cop^{h}ílu/l-îŋfășá/și îi̯ da moáși uŋ kíl dă țúi̯că ș-únu dă vin/ș-o pîi̯ne făcútă//ș-așa púne pă pîi̯ne trei̯...busui̯oáĉe-n trei̯ părs/trei̯ căpățín dă ^{u}usturói̯/șî ban^{ĭ}//ș-uŋ kíl dă vin pă másă/țúi̯ca ĉe cā...țúi̯ca n-o punẹá/pă másă/la ursitór^{ĭ}/o lăsá afáră/ș^{ĭ} i̯-o da moáși diminẹáța țúi̯ca//șî pîi̯nẹa o punẹá dă sẹára pă másă/...ursitórīli copkílŭluį//

---

[1] Gest.

[2] Gest: de la capul pieptului.

[Dar de ce făcea așa ?]

de ! așá įerá ^{u}obyiĉéįu/

[Zicea că vine...]

ursitóríle̦ să urséze cop^{h}ílu/să-l rînduẹáscă/ụor la b^{y}íne or la răụ//că įerá ŭ‿om la noį/făĉá "f^{h}ír-ar dá-o̧-aș ursitọáre̦a myícă/c-áẹa...áẹa m-a ursá‿pă míne la răụ" [!]/c-a[ɛ]zíĉ-a máre: "să f^{h}i așá"/a m^{y}ijloĉíe "ba așá !"/a myícă.../cum zíĉ-a mícă/ á^{ia} rămíne/ [!] ș^{i}‿įerá ŭ̂‿moș/"f^{h}ír-ar/dá-o̧-aș p-áẹa mititíca/că núma áẹa m-a rînduí‿pă míne" [!]// [...]

[Dar s-a auzit vreodată ce au ursit ?]

um‿băįát cîn̦‿l-a născú‿má-sa/a zis că įel‿î...l-a rînduít așá: cîn̦‿s-o făĉá máre̦/mọáre-ñecát//dă dóozej‿dă an^{i}/įel mọáre-ñ^{i}ecá^{t}/ cînd a-mpliní‿băįátu dóozej‿dă an^{i}/tá-său a avú‿gríjă dă įel/^{ș}‿s-a d^{u}s ș-a astupá‿púțu//șî băįátu s-a dus pă puț/s-a urcá‿pă pl^{e}ópa púțŭluį ș-a murít//tot pă puț a murít/tot ca-ñe̦cát/c-așá l-a ursát pă įel atúnĉa//șî‿tá-său a auzí‿cîn̦‿l-a ursát/"aĉéz‿băẹá"/zíĉe "cînd o f^{h}í dă dóozej‿dă an^{i}" zíĉe/"áre să mọáră-ñecát îm‿puț"//șî tá-său a urmărít/cu má-sa/cînd a-mplinít įel doos [k] ^{a} intrát įel în dóozej‿dă an^{i}/a avú‿gríjă dă įel/a dus ș-a astupá‿púțu//ș^{i}‿įel cîn‿į-a venít zîụ-áẹa dă-į atúnĉa/s-a dus s-a urcá‿pă puț ș-a murí‿pă puț/pă ple̦ópa púțuluį//

[Și nu se povestea de unul care a auzit că o să se însoare cu fata care s-a născut atunci ?]

și įel‿î...da !//įel a fos‿ĉobán/șî a născút feméẹ-aẹa fátă//ș^{i}‿įel a...s-a dus șî la [k] s-a culcá‿ș^{i}‿įel la ferẹástră/să vázặ să víe ursitórile̦//cînd a venít ursitóríli zíĉe "băẹátụ-ásta" ĉẹ-"áre̦ să‿ẹa fát-àsta/ă̂ feméį-éștia/fát-àsta dă̂ s-a născút acúma"/

98

i̯el/"şū !" zíĉe "să vⁱíe tómnai̯ acuşíc [k][1] să mai̯ stau̯ i̯o pînă s-o făĉá fátă‿ásta máre ?"//i̯-s-n̦ fip‿féti ũ‿ac în̦‿cap/să mo̯áră//fáta n-a murít/a crescú‿fáta/i̯el dă-n̦surá‿nu s-a-n̦surát/pîn-a devenít bi̯átă[2]/bi̯átă fátă să vⁱíe să...să-i̯ fácă operáţie la cap/şi i̯el‿î tót pă fát-ae̯a a lu̯at-o/a stătú/‿tot pă fát-ae̯a/

[...][2]

ş-a crescú‿fáta/ş-a urmát/cînț a...s-o‿e̯a dă so[ɛ]dă soţíi̯e/s-a dus cu e̯a la dóctor/şi i̯-a scos ácu d-acoló dîn̦‿cap//

[Aceeaşi]

zmei̯

să pomene̯á aşá...pă ĉⁱer.../ũ‿ála cū‿cab‿máre/şî‿c-o co̯ádă/lăpădá fᵘog‿dī‿i̯a/fóc‿foᶜ‿fo/şî să lăsá-n̦‿sat//să lăsá-n̦‿sat/şi‿îĉe că să lăsá la cîte̯-o feméé/c-áe̯a‿ave̯á zmeu̯/

[Cum ?]

dîn drágo̯ste/dîn drágoste̯-a avú‿drágoste cu cîte únu/şî nu l-a lu̯a‿şî n-a lu̯at-o/ş-a prin̦s aşá ō...o lipʰitúră/ọ...ọ aşá o nebune̯álă/şî îĉe că dî[ɛ] vyíne zmeu̯ la e̯a no̯ápte̯a/şi...să i̯ubéşte cū el ca cū ála d-áre i̯a d [k] d-a avút e̯a drag dă i̯el//

[Aceeaşi]

comóri̯

să pomene̯á jucínd/jucínd o vîlvo̯áre//jucá jucá jucá/d-aĉí să-nkide̯á//álţi̯ să duĉá/săpá/ [ɛ] úni găsᵊá/álţi nu găse̯á/nu g[ɛ] nu găse̯á toţ//a săpát aíĉa pă de̯al-óla únī/a săpá şî n-a-ñimerít//

---

[1] Informatoarea îşi pierde şirul povestirii din cauză că se uită după cineva pe geam.

[2] Este întreruptă de cineva care intră în camera vecină.

am auzít mai̯ naínte/kár un̯‿frátẹ-a^{l}‿lū tát-al m^{y}i̯eu̯ a găsít aíĉa-n̯‿cọást-àsta/fhí-sa/a văzút//şî‿cîn̯‿s-a dūs ş-a săpát/a găsít acólo o căldărúşă cu áur//tọt aşá jucáse/şi a fost pîrlít aşá lócu/şī a foz‿mai̯ dăsúpra/s-a jucát cū...a fos‿cu cá^{i}i/nu ştu cu ĉ-a fos‿/ş-a zgîrmát/a da‿d-o tọart-acólo/şî a venīt acás ş-a lu̯a‿pă mắ-sa/pă tá-său̯/şî a găsít//

[Dar nu se zice că banii aceia sînt blestemaţi ?]

da !/să zíĉe//păi̯ fat-áẹa [k] feméi̯-aẹa [k] fat-ái̯a dă i̯-a găsít/ā...a trăít i̯a‿ắ făcú‿cophíi̯/d-aĉî́lẹa a avút o búbă-n̯‿spáte/^{j}‿dîm‿bub-áẹā...i̯-a işî́‿bub-aẹa-n̯‿spáte/şī cum să ziĉ-acúma/cánĉir/acú să zî́ĉe cánĉer/ş-atúnĉa zî́ĉe că dî̃‿áẹa i̯-a işî́‿c-a găsí‿ban^{i}//şi-i̯ mîn̯cásẹ-aşắ şî́ru spinári/spátili/şi lúmẹa vorbi̯á că dî...d-áẹa i̯-a işî́t/c-a foz‿bán-èi̯a juráţ//

[Aceeaşi]

núnta

avẹá drágoste copí^{i}i/şî dac-avẹá drágoste/^{h}ai̯ ! venẹá la părínţ/să să-nţelẹágă/

"Ĉe-i̯ dai̯ féti ?"

"Ìi̯‿dáu̯...ş^{i}‿i̯eu̯ ūm‿pogón dă pămî́nt"/sau̯ dóo cît avẹá ómu/"Ìi̯‿dáu̯ pátru‿ĉìnĉ ^{u}oi̯/ìi̯‿dáu̯ o vácă/...şî lúcrurli cási̯"//ban^{i}...rar carē îi̯ da cîte o míe dóo trei̯ dă lei̯//ìi̯‿da lúcrurli cási/ì‿dá ţọálẹ d-ástẹa ş^{i}‿i̯el/dă dat cămáş^{i}...da dă nun dă sócru/dă sọácră dă núnă ^{j}‿dă ĝínẹre/ĉin̯ş‿cămắ^{s}/şî pátruzèĉ ĉín̯zej‿dă prosọápe/sau̯ o sútă dă prosọápe/c-atî̃ta avẹá acoló/ástẹa i le da//şî venẹá cu plósca/bẹa plóscă/punẹá plósca-m‿miljócu cási/dăpă ĉe să-nţeleĝáu̯ părínţi/fáta să-n̯kiná/lu̯a plósca/o da lu tá-so/-i̯ sărutá mína lu tá-său̯/a lu sócrî-său̯/şî bẹa dîm‿plóscă/hai̯ a băú‿plósca/^{u}or lu̯a

100

fáta-ṇ‿sẹ́ar-aẹa/^{u}or p^{u}ornẹá núnta//punẹá núnta//"cutárẹ timp i̯e núnta"/fáta șẹ̆dẹá la părínț/o lu̯a cu núntă pă fátă/lọa [k] făĉá șî tát-al féti núntă/șī să duĉá făĉá nunt-acoló/...dă símbătă sẹára să-nĉepẹá núntà//símbătă sẹára avẹá acoló másă/cū lă^{u}utár^{ii}/cu lúme/dumínică dă diminẹáță gáta ! fáta care i̯erẹá dă la părínț/venẹá féte cu plocón‿la fátă/și gătẹá brádu acoló/să duĉá ^{u}udá/venẹá punẹá mása/d-aĉî́lẹa...după ĉe punẹá mása/să ridicá cu fétili/venẹá núnta//dă la ĝínẹre//venẹá pa [ɛ] cu pátru‿ĉìṇș‿cî [ɛ] șáse cărúțe/cît avẹá dă múlte/cu cărúțe venẹá și lu̯a fáta/m^{i}irẹása//lọa fáta/să ^{d}ĉa la ĝínerẹ-acoló i̯ar pūnẹá mása/...să ^{d}ĉa la bisérică să cununá/punẹá mása/băutúră/mîṇcáre/îṇ‿f^{h}íne/...da dáru//punẹá mása cîṇ‿să dűĉá cu núnta/nu i̯erá daru̯-atúnĉa/punẹá sẹára mása dă dar//șī petreĉá tọátạ nọáptẹa//

^{h}ái̯dā ! făĉá nọáptẹa dáru/lun^{i} i̯ar/núntă dîn nou̯/kemá nẹámurlẹ-atúnĉa/nu mai̯ kemá tọátă lúmẹa//núnū/nẹámurli/i̯ar țînẹá núntă și lun tọátă ziulíca//àșá să făĉa naínte//

[Și la petrecerea de sîmbătă seara cum îi zicea ?]

fedeléș/símbătă sẹára ĉa că e fedeléșu núnți//[...]

[Și luni cum se chema ?]

lun^{i}‿ī...ca luṇ‿vórb-àẹa dŏpă núntă/mai̯ kemá nẹámurli/și să ...să ĉiṇstẹáscă/și sócri cu núni cū nẹámurle álẹa/să duĉá/lu̯a núnu/...^{zî}ĉ^{e}á că să spéle núnu pă mîi̯^{ni}/că s-a murdărí‿dumínică [!]/îi̯ tu̯rná m^{i}irẹása ápă/șâ-l spălá pă mîi̯n^{i}//

[Aceeași]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

i̯er^{i} dă diminẹáță m-an‿duz‿la nui̯éle//an‿tăẹá‿nui̯éle dă víi̯e/d-aíj‿dă la banóv[1]/dă dăválẹ p-acoló//aṃ‿vení‿dă la nui̯éle/am mạị da‿șⁱ‿i̯o la u̯oi̯/am mai̯ da‿la o purĉícă/am‿făcú‿mîŋcárẹ-am mîŋcát/d-aĉí m-an‿culcát//an‿dormí‿dóo ᵘórẹ/...după ĉē m-an‿sculát/an‿dormīt/am mai̯ făcú‿pîŋ‿grădínă trẹab/-am mai̯ strîŋz‿niște coĉénⁱ p-acoló/...am mai̯ curățá‿porúm‿dă pásărⁱ/...ᵈ-ástẹa ᵐᵃⁱc-am‿făcú‿șⁱ‿i̯o i̯erⁱ//d-aĉílẹa am‿făcú‿fócu-ŋ‿sob-asẹáră/c-am ómu cam bolnáv șⁱ‿i̯o/i̯ar mîŋcárẹ-am mîŋcát/...ástăzⁱ m-an‿sculát/...scuturái̯ acoló-ŋ‿focár/m-apucái̯ să vărui̯ și i̯eu̯/făcúi̯ mîŋcáre mîŋcárăm/detéi̯ la ᵘoi̯/detéi̯ la purĉícă/am o cloșc-am dat-ọ-afáră și i̯o/àm‿gíștili pă u̯óᵘo/le detéi̯ afáră/le detéi̯ mîŋcáre/...ástẹa lẹ-am fă/gospodăríe pă bătătúră/cu gíscă/cū găi̯ínă/cū...ᵃᵐ și‿i̯o dóo‿trèi̯ oi̯ acoló/le dau̯ să mănínĉẹ//

---

[1] Localitate vecină.

[Aceeași]

clóșca

îi̯ facⁱ cui̯b/ī‿faș‿cui̯b acoló-ntr-un‿coșuléț/și-i̯ pui̯ u̯óᵘo/dóozēĭ‿dă ᵘọo/dóozeșitrèi̯/dacă i̯e máre dóozēșîĉînĉⁱ/o pui̯ pă óo/șî cloĉéștẹ-acólo...trei̯ săptămínⁱ//la trei̯ săptămínᶦ scọáte pui̯//

[Și poți s-o pui oricînd ?]

nu ! núma cîn‿cáde i̯a//u̯áᵘo/ʲ‿d-aĉí cáde pă cui̯b/a căzú‿pă cui̯b/"a căzú‿găⁱína/să-i̯...s-o pui̯"//áltili șáde/áltili fúĝe/nu șáde//ș-o pui̯//pă u̯óᵘo//ș‿cloĉéștẹ//

[Și nu trebuie să ții cont de lună ?]

că să nu i̯ásă lunáticⁱ ?//

[Da.]

da ! țîi̯//òli̯ó ! dacā i̯ésē...nu pos‿ca să ᵘo țîi̯ că ⁱése tot în‿lun-ái̯a/-i̯ ĉuruím pă foc//îi̯ puném în ĉur/și lom áșkii̯ dă la săcúre/șî le púnem...dă la tocătór acólo/șî‿le púnem șî‿cu pʰi̯átră/șī stăm‿â...ân‿cásă//și lom púi̯u dă coló[1]/pă prag/"d-áltă

---

[1] Gest: din casă.

102

bo̯álă să nu mo̯áră/dăcí‿dă cuțí‿să mo̯áră"/și̯ [!] aruncám afáră púi̯u/șî cu p^{h}i̯átra/"d-áltă mo̯áră să nu mo̯áră dăcí [k] d-áltă bo̯álă să nu mo̯áră/dăcít cu [k] dă cuțí‿să mo̯áră̯"//șī îi̯ dăm afáră//nu mai̯ mo̯áre d-aĉî́ púi/dacă-i̯ ĉuruím pă foc//îi̯ púnen̯‿și-i̯ ĉuruím așá pă vîlvo̯áre nițălúș//

[Aceeași]

grî́u

mai̯ dămúlt sămănám în porumbíșt^{i}/așá-i̯ spune̯ám noi̯//ă vára cînd‿î.../noi̯ rălițám porúmbu/dacă-l rălițám/to̯ámna după ĉe să tăe̯á coĉéni/să recoltá porúmbu/ș‿să tăe̯á coĉéni/-i̯ tran̯sportám acásă/rămîne̯áu̯‿u rălițătúrile̯-ále̯a care le făĉám noi̯ cu rálița/șî la ûrmă to̯ámna/vene̯ám șî băgám rálița pā cîrlánu respectív/pă rălițătúră/șî spărĝ^{e}ám/dam șî-ntr-o párte/șî-ntr-álta//șî sămănám grî́u//dacă vre̯am să sămănắm/sămănám șî́ dădăsúp/dacă nu î̂l sămănám pă tot núma dasúpra//șî...spărĝám cu rálița/i̯ar dacă nu l-ave̯ám rălițát/îl sămăn̯ám pă grî́u̯ dădăsúp/pă...pogónu respectív/șî-l lu̯am cū plúgu la arát/șî răsturnám brázda péste i̯el/îl arám mai̯ dasúpra/pentru ca să po̯átă să răsáră grî́u̯//șī...îl tratán̯‿cū...noi̯ îl tratám înaínte cū ze̯ámă dă̯ var//îl tratám/acúma să trate̯áză cū álte práfur^{i} pentru sămănát//șī la úrmă i̯el răsăre̯á/...căde̯á i̯árna zăpádā așá cum îi̯ șî con̯vene̯á șî lui̯/primăvára cînd înĉepe̯á să̯...să i̯a zăpáda/înĉepe̯á și i̯el sā cre̯áscă//dácă cosiderán̯‿că éste bătút pre̯a rău̯ dā ploi̯/băgám gráp^{i}ili dă víte/șî-l grăpám/rupe̯án̯‿crúst-ae̯ā d-o ave̯á el/dă nu-i̯ da vóe s^{î}‿să dezvólte/șî la úrmā urmá șî-l plivi̯ám dac-ave̯á burî̯ién^{i}/dă burî̯ién^{i}/și...rămîne̯á la úrmă șî-l seĉerám//la seĉerát treĉán̯‿cu séĉerli̯/seĉerám/îl făĉám pā̯o̯áĝe/-l făĉám znop^{i}/dim‿polo̯áĝe făĉám znop^{i}/din̯‿

znopᶤ făĉám clăį/și...urmá la úrmă să-l treerám//la treerát/orᶤ intrám maį mulțᶤ in ĉᵉátă/nẹ-ajután treįzeș pátruzej dă ìnșᶤ/șî-l cărám d-acólo/cu cărúțili/dîn cîmp//orᶤ dacă nu/îl făĉám stógurᶤ/îl cărám fiecáre cu cărúța luį/îl făĉám stógurᶤ saų șîrᶤ acólo/șî la úrmă aduĉám mașína lîngă stógurᶤ acólo/įar la fel nẹ-ajutám șápte ob zèĉe ìnșᶤ/nu ne maį ajūtán kar mulțᶤ atúnș că įerá grîų-aprọápe/șî...îl treerám//ne numįám: doį bărbáțᶤ la coș acólo/dóo feméį la dăzlegát/undẹ dăzlegá și dă áluįa la coș acólo/șî-l băgá-n tóba mașíni//dóo trèį feméį la...spátili mașíni/care făĉáų tărĝili/un om cū o perékẹ dą boį care trăĝá tărĝili maį dăpárte la distánță dă dóozeș trèįij dă métri saų ĉînzéĉᶤ/care le cărá acoló maį dăpártẹ/la fiecáre le punẹá...la rînd acólo tărĝili/după ĉe-ș treerá ómū grîu/să duĉá șî-nnumărá tărĝili dă páįe/știᵉá cîte áre/-j lųa grîu d-acólo/grîu să [ɛ] curĝá-ntr-o cutíᵡe/dįn cutíe-l punẹá-ŋ cărúță/șį dįn cărúță l-aduĉá acásă//ș-acásă șî-l depozitá-n magazía respectívă/carẹ-o avẹá ĉetățẹánu respectív//

[Dar plivitul cu ce-l făceați ?]

dacā įerᵉá núma pălămídă/să făĉá cū niște otíĉe//să făĉá cu niște ᵘotíĉe/într-un ī...ĉomág maį lųŋg/pus un otíc făcúd la fierár/șî pă fᶤiecáre pălămídă ō atinĝám la rădăĉín-acólo/įar dacă įerᵉá álte burîįenᶤ/și įerᵉá maį dése/șî grîu įerá des/ca să nu stricám î firili dă grîų/îl jumulẹán cu mína/...burîįenili//

vóįcu me pétrẹ
pátruzĕșîdᵘòį [de ani]

așá să distráų atúnĉa

dumínica cînd įerᵉá cîtẹ-o sărbătọáre/įerᵉá cîtį-uŋ lăᵘutár în sat//șî...ișá...îŋ cîtẹ-o poẹánă/saų u dăvále-n márĝînẹa satu-

104

lui̯/cū i̯nstruméntu respectív/cu viǫáră/cu ^{u}o cóbză/sau̯ cu uṇ‿ ţambál/sau̯ cu clanarétă/avęám únu şĭ‿c-o clanarétă/care ne mai̯ cîntá//şi s-aduná tot tinerétu/toz‿băi̯éţi/fétē/să mai̯ strînĝáu̯ şî mámi̯li fétęlor/venęá să vádă fétili/cu ĉíne jǫac-acólo/cu ĉíne.../ şi...ne strînĝám dă̦ la dóoşpe şî pînă sęára//acólo la distrácţie //sęára făĉám clícur^{i}/în‿î...cáse/dĕ‿ecsémpu cu rîndu//i̯eráu̯ ĉíṇ‿ şàse féte într-uṇ...c^{u}olţ acólo sau̯ p-o línie/àstă-sęáră la úna/ mî̀i̯ne-sęáră la álta/pòi̯mîne-sęáră la álta/cu rîndu/la úrmă i̯ár treĉá prin rotáţie//noi̯ băéţii̯...ne duĉám...acólo la clic/fi^{i}ecáre undē avęá fétę-acòlo pentru vorbít cu féte/pentru...şĭ‿fiecáre băi̯éţ să duĉáu̯ la clícu respectív/acólo únde...avęáu̯ vórbă cu féte/să̦ vorbęáscă cu ęa//şî așá să distráu̯ atúnĉa...dumínica//

[Acelaşi]

793. GRATIA

(jud. Teleorman)

Culegere: 1973; MC, BM, MT; transcriere: BM

la porumb

avęáŋ‿gríjă să fac^{î}...l^{u}ócurli...^{u}ǫgu̯áre dă vára/ca să pum̥‿ p^{u}orúm^{p}‿prímăvàră‿i̯éle//făĉ^{e}ám lócu ^{u}og^{u}ór/vára sau̯ tu̯ámna/prímăvàra cîṇ‿să dăsprimăvărá/băgáŋ‿grápa dă fi̯ĕr/şî-l grăpáŋ‿cu grápa dă fi̯er/la úrmă ór îl făĉáŋ‿cîrlán^{i}/^{u}or îl punęám la dóo brázdę//dûpă ĉe răsăręá porúmbu.../î̦l grăpáŋ‿cu grápa dă fi̯ĕr/şî-l cîrpęám//cînd ęr^{e}á bǫábe lípsă/punęám bǫábe//lá‿vro săptămînă şî ĉevá...dă zíle/dóo/cînd înĉepęá să ęásă cîrp^{i}itúra/îi̯ daŋ‿cu prăşîtǫáręa//dûpă prăşîtǫáre/ [ɛ] la pátru ĉiṇ‿zílẹ ^{u}o săptămínă/îi̯ dam ęar dîn nou̯/şî plecáŋ‿cū sápili//şî-l prăşám//i̯ár dîpă dóo trei̯ săptămîn dă zíle/dacă-i̯ mai̯ dam ǫ prášĕ/-i̯ mai̯ dam/dacă nu/

îi̯ daŋ‿cu prășîtu̯árẹa//șî̂‿cîṇ‿să ridicá pᵘorúmbu cam [ɛ] la trei̯ sfértur dă métrụ-așá‿sus/băgám rálița noi̯/cu cᵘorméne//îi̯ daŋ‿cu rálița cu cᵘorméne//după áị̀a/cînᵗ‿să cᵘóčᵉá pᵘorúmbu/încêpẹám să-l culeĝém//dă multe ᵘorⁱ‿îl culeĝᵉám curățá‿du pă fⁱir d-acoló dâ‿la cîm/șî dor venẹám acásă/șî...îl dăscărcám/dă múlte or îl culeĝᵉáŋ‿cu fᵘoi̯//venẹáŋ‿și făĉᵉáŋ‿grămád-acásă/și sẹára/diminẹáța dămúlt‿î/ [ɛ] părínțī ⁱerᵉá mai̯ bătrîŋ‿care stau̯ acásă/curățá la porúmb//șí nᵘoi̯ i̯ár cînd‿î venẹam pu̯áte dî‿la cîmp‿î.../tăẹ́áŋ‿cᵘoĉéni pînâ‿pâ‿la prînz așá/și dacă să uscá nu mai̯ tĕẹám/vènẹám șî̂...curățáŋ‿cu tóțî la pᵘorúmᵖ‿șî̂...//sẹára dacă vedẹáŋ‿că ⁱéste ...sémne dă plọáⁱo/nor ĉẹvá/îl urcám îm [ɛ] pătúle/în țárcur cum le z [k] mai̯ zíĉe//și...ásta i̯rᵉá múŋca/tăẹáŋ‿cᵘoĉéni/i̯-aduĉᵉám acásâ‿coĉéni/-i̯ făĉᵉám stógurⁱ acásâ coĉéni/și‿termẹnám//ĩ‿ᵘúrma pᵘorúmbului̯/trẹbūẹá să sămănáŋ‿grîu̯//

tᵘóma a sáṇdu [zis] tᵘóma lu lizáke
șái̯zĕĉ...șî ᵘopt [de ani]

grî́u

ne duĉᵉám/aráṇ‿lᵘócu...nᵘoi̯ aíĉa obiǰnuisăm dă...îl aráŋ‿cu plúgu//ī...comúna veĉínă d-aíĉa/butéștī/ũ‿sat care éste veĉíŋ‿cu nᵘoi̯/ắẹa îl sămăná/spărĝᵉá cărárli cu rálița//șî-l sămăná i̯ei̯ așá/nᵘoi̯ îl sămănám dûpâ ĉe arám lᵘócu/îl sămănám dăsúpra/băgáŋ‿grápʰili dă fi̯er/șī...îl grăpáŋ‿cu grápili‿dă fi̯er/dac-avẹám ogu̯áre/făcúte mai̯ dîm timp‿î...î...ĩ‿u̯ovezíștīi̯/ĩ‿socotẹ̄l sau̯‿u ...î...șî-l făĉᵉám ᵘogór/îl sămănám așá dădăsúptᵘᶦ/î...dăsúpra/șî̂‿la úrmă îl aráŋ‿cū plúgu dăsúpra//șî-l grăpáŋ‿c-ọ grápă dă nui̯éle//a [k] la nọi̯ ogór ĩ‿úrmā ᵘove [ɛ] ᵘovezíștilī/carẹ-o făcúsăŋ‿ca să preparắm pentru grîu̯.../pọáte că...i̯erẹá [ɛ] în mⁱi̯jlócū la

106

u̯o tarlá care să puneá p^{u}orúm/n^{u}oi̯ trăbu̯eá să făĉém î...ca să púnen̯ să făĉén tarlă t^{u}ot úna/să nu f^{i}ie bălțát î.../aiĉa um pogón dă grîu̯/sau̯ u ^{î}alăturea ălántu cū...áltă sămănătúră//şi...aşá-i̯ făĉ^{e}ám la grîu̯//gríu la úrmă primăvára dă multe u̯ori/băgán grăpili dă fiĕr//dă-l grăpá^{m}//ireá pu̯áte bătú^{d} dă ploi̯ mai̯ i rău̯ dă tu̯ámna/ástea/şi...băgán grăp^{h}ili dă fier/îl grăpám...//cînd înĉepeá să-mpîrgu^{i}e.../îm pîrg aşá/cîn [ε] îngălbeneá dă [ε] şi-nĉepúsă bóbu să-ntărească/ne duĉán cu séĉer^{î}li.../şi îl săĉerán cu mína// mai̯ tîrzíu̯/mie mi-er^{e}a cam urît [ε] séĉerea/că...mă dureá mijlócu //an cătá ş-an loat o seĉerătoare d-ásta dă poloáĝe//ş puneán cái la seĉerătu̯áre/şi-l tăeán cu săĉerătu̯área//ş lá úrmă tăeám um p^{u}ogón/dóo/ne-apucán şi-l legám/mái̯ veneá cît-um vecín^{î}/"nu că" zíĉe "ai̯ că ț-ajú şi iou" zíĉe/"táie ş p-al mio^{u} cu s [k] maşína gă.../úmbli mai̯ répede"//ş^{î}...îl tăiém/ş^{î}...îl făĉ^{e}ám la úrmă clăi/îl luam dîn clăi/cîn [ε] togmeám maşínă dă treerát/că ^{i}ereá maşín cu vapu̯áre dă treerát//şi...tomneám maşínă/făĉ^{e}ám ^{î}árie-acoló/şi...ári^{i}e unde să strîngá gríu/ş^{î}...îl strîng^{e}án dû pă cîmb/ îl făĉ^{e}ám şir^{i}/stógur/şi-nĉepeám la úrmă să...treerăm/ne făĉ^{e}án căprării-aşá/u̯ámen mai̯ mulț//şi intrám u̯ámen mai̯ muls/că să ne-ajután/că nú să puteá aco^{lo}/alt î...[p] îi pátru inş trăbuiá să steá suz lă batózá/să báĝe/d^{u}oi inj băgá-n c^{u}oş/únu-ntr-o párte/ únu-ntr-o párte/primiá znop^{h}i dí lă cărúțe/că...trĕg^{e}á cărúțîli-ncărcáte cu znop/şi pă [ε] dreápta ş^{î} pă stînga la maşínă/şi-i dăzlegá/şi ni-^{i} dá nóo áşte [ε] la [k] care er^{e}am î dă băgám îm bat^{u}óză...//îl treerán/dúpă ĉe-l treerám/veneán cu grîu̯-acásă/îl aduĉ^{e}ám/îl puneám îm magazii/e !/pentru toámna-l prĕparám iar// ne duĉ^{e}ám şi-l dam la triu̯ón/aleĝ^{e}ám ĉe ereá bun/îl puneán la o párte/îl împietrám...cū p^{u}orz^{u}ól/sau̯ cu piatră vînătă/şi-l sămănám iar dîn nou̯//

107

[Cum se făcea treieratul înainte de a apărea... ?]

î...înáinte pînă să víⁱe [ɛ]/să făĉᵉá ariụọ́i̯/şî-l jucá cu cáⁱi//

[Cum ?]

să bătẹá un ţărúş/prăşá i̯árba...dă príma dátạ...unde făĉᵉá ariụọ́i̯u/bătẹá un ţărúş...în mijlóc acoló/şî îl...ᵖunẹá cáⁱi/sau̯ bᵘọ́i̯i//î...úni mai̯ legá şî cărúţă/după ⁱei̯ aşá/dă să-ṃvîrtẹá/şî fúniᵉa/i̯ei̯ mergím merḗu̯ fúnia să strîñĝᵉá pă ţărúşu̯-ọla acoló...// e ! cînd ajuñĝá dă să [ɛ] ᵛcnisè/îl mai̯ săltá i̯ar cu fúrĉili...î suz d-acoló/şî-ntorĉᵉá bói la urm-amintẹrẹa//să dăsfăĉẹá i̯ar fúnia/pînă cîṇ vedẹá că nu mai̯ rămấne bọábe-ṇ spíĉe/îl lọa/-l săltá/la úrmă da páil la o párte/strîñĝᵉá grîu/î bọábili dă grîu̯/e! cîṇ vedẹá că éste vînt î mai̯ bíne/să duĉᵉá şî...îl vînturá//grîu// şî mai̯ erẹá [ɛ] vînturătᵘórⁱ/aşá le zîĉá/uṇ fel dă maşínă/ˢ să duĉᵉá/da nu tᵘọţ/cárē...vedẹá că...áre mai̯ pᵘosibilitáte/-l duĉá şî-l da pⁱ la vînturătọárẹ-àgạ/îṃvîrtẹá dî i̯a/şⁱ turná i̯a/şî... ágạ suflá plẹáva/ástẹa//párte dî u̯ámenⁱ îl î...punẹá dîn cărúţă/-n dúblu/şî-l vînturá aşá la vînt//

[Acelaşi]

cu cărúţa

m-am dus c-un ĉetăţᵉán d-aiĉᵉa/cáⁱi mi̯ei̯ erẹá la plug la... sămănáᵈ la grîu̯//şî am auzí că să căutá ĉᵉápa lă ĝúrĝu//nẹ-am dus în ĝúrĝu cu cai cu cărúţa cu ĉetăţᵉánu̯-òla/i̯-am plătíᵗ kiríⁱe/şî nẹ-am dus în ĝúrĝū/şî n-ăm [k] nú s-a cătát aşá bíne// ş-am plecá dîn ĝúrĝu şû m-an dus într-ū sat/în u̯onĉéşt//lîñgă ĝúrĝu//am ajuṇs acoló-ṇ gúra séri/şⁱ...cîn nẹ-an dus acólo-ṇ gúra séri/ă...venẹá lúmẹa dî la culés d la pọrumbᶜ//acoló să culeĝᵉá

108

mai̯ tîrzíu̯ porúmbu̯/pă báltă//cìnd‿a văzú‿că e ĉ^{e}ápă/p^{f}ō^{u} ! tot a căşunát^{ĭ}/"dă-n‿şî‿míe trei̯ fúni^{i}"/ălántu "dă-n‿şî‿míe ĉínj"/le făĉ^{e}á grăméz/în‿zéĉe ĉínşpi̯e minúte/an‿dăsfăcú‿to̯átă cărúţa dă ĉ^{e}ap/-am‿făcút-o grăméz^{i}//"noi̯ ne duĉém acásă"/că ^{i}ei̯ vene̯á dă la cîm^{p}/u̯ámeni/"şî veníŋ‿cu sáĉi" zíĉe/"şî‿cu báni" zíĉe/"şî ne̯-o cîntăr^{i}éşt^{i} atúŋ^{ʃ}"/ş^{î}‿fi^{i}ecáre-j‿lăsásĕ cît-um‿minte̯án//pă [ɛ] grămáda lui̯ dă ĉ^{e}ápă/unde ş-o pusésĕ/cîti̯-uŋ‿semn acoló//s-a dus u̯ámeni/an‿dát-o/e !//am plecá‿d-acoló...//cam îmmurĝíse̯-aşá//ş-am‿lu̯at-o pisti‿uŋ‿cîm^{p}/ca să işîm pi̯sti‿uŋ‿cîmp/că ne spusése u̯á-meni/gă...ş-ăla cu cái‿ş‿cu cărúţa să grăbi̯á/zíĉ^{e}á că să...v^{i}í^{i}e ...acásă/că...áre ş^{î}‿i̯el...//am işít înap^{u}ói̯/care va să‿îcă ^{p}‿la şose̯á.../ş‿cînd am venít aíĉ^{e}a...la páŋgăl[1]/d-am urcá^{t}‿să venim înspre...î...gimpáţ[2].../i̯e o pădúre̯-acoló//pă ĉe timp o f^{i}i f^{u}ost/[ɛ] pu̯áte c-o fi f^{u}ost pî la mi̯ézu n^{u}ópţī/p^{î}‿la ^{u}únu dóō/nu̯áptea ...//c^{h}ă núma n^{u}oi̯ d^{u}oi̯ ínş^{i} íre̯ám într-o cărúţă/alţ továrăj‿n-áve̯am//^{t}cît o síŋgură cărúţă/şî i̯o cū u̯ómu care ere̯á cu kíri̯e/ş^{î}‿mîná cái//mi s-a părú‿dă dăpárte/^{u}o licurătúr-aşá dă f^{u}oc/dă ţigáre//da i̯o‿ul făcúi̯ atén^{t}‿pă.../că kar‿î i̯e [ɛ] mi̯-ere̯á rúdă ^{u}óm-òla/ere̯á cumnát cu táta//ţîne̯á pă sóra mámi̯/ómu̯-ősta care ere̯á cu cărúţa//

zîg‿"măi̯ néi̯că !//bă "zîg/‿"lu̯aş mă se̯áma ? că" zîc..."párcă ^{i}e o [ɛ] ^{u}o ţigáre̯-aşá să véde/parc-o p^{h}ítí" zîc//

"mă" ĉ-"o văzúi̯ ş^{î}‿i̯o"//

"mă" zîc/"f^{i}i atént !"//

am mërz‿noi̯ cu cái-nĉét înĉét/pînă să intrăm îm‿pădúre//cînd am intrát îm‿pădúre/..."bă" zîc/"i̯e-i̯ la trap^{ĭ}.../şî f^{i}i atént"//mai̯ merserăm pîn-am intrát îm‿pădúre ca vro dóō ste dă métri ş^{î} ...//mi să părú ĉevá‿şle̯a că treĉú pi̯ste şose̯á şî-m‿párte̯a dă dínçoleạ//îm partẹa ĉ^eai̯ ^lált^î//ṇĉepú páru să zbîrlẹásc-aşá dặ/sîṇ h^uóţi̯ !//

---

[1] Numele unei păduri.

[2] Comună între Giurgiu şi Videle.

"bă" zîc.../"pún-te cît ọ putẹá caⁱi.../să fúgă"/nẹ-aṇ culcá pă brînĉ/"cúlcă-te pă brîṇṣ/că să nu ne lọvẹáscặ//şî pún-te cu c^uodí^ea bíĉulúi̯ pă ĝĕnúkili cáilor dĭ ^uúrmă/cît o putẹá ⁱei̯ să fúgặ//dă-i̯ im má-sa pặ gáţă/că" zîg/"n-o să ne-ñemerẹáscă ⁱei̯ s-apúĉe cálu dă dîrlóg/ca să-ntọárcặ cărúţa sặ ne răstọárṇ"//

aşá a făcút//néică-mịọ ástạ//ş^î cînd am ajúṇs acọló/ṣ-a sărít^î ...d^uói̯ dîm pártẹ-ăẹă/şî vrọ trei̯ dîm pártẹa dă únde ni să părúsă/ dîm pártẹa drẹáptặ/cuṃ venẹám n^uoi̯ acás//că cînd a dut u [k] cînd a dat únu cu ọ măĉúcă/s-a retezá dă drícu cărúţĭ/ṣ-a rămás... măĉúc-aẹa care erẹá cu atíta' dĭ...dîṇ cụáda i̯ei̯/a rămás îṇ cărúţă la n^uọi̯//ṣ-aṇ scăpá^d/mínặ/mínă/cînd am ajúṇs la drúmu care merĝ^eá-ṇspre gimpáţ.../la stîṇga acọló/în drẹápta/la c^uolţ/...să făĉ^eá tîrg^y/săptă^bṃînál//acoló neşte mocán d-ăştẹa cu cărúţîḷi/ t^uot aşá traj/nú-nĉepusặră [k] prẹa puţîne v^yíte-nĉepúse să víⁱe la tîrg.../cîn am ajúṇs î n^uei̯ cu cărúţ-acolọ//^uoprírăṇ cáⁱi/cặ mai̯ avẹám pădúre...i̯ár dă trĕcút//am oprí caⁱi lā...tîrg acọló/le arâtáräṇ la mocáni̯-eẹa/cîṃ văzúră ⁱăẹa/"bă" ĉe..."máre curáj aţ avú/ṣ-aţ avú nọró c-as scăpát/cặ vă omorá/vă făĉ^eá/vă dreĝ^eá..."// n-am mai̯ plecá d-acọló...pînă dîmi̯nẹáţa/cîṇ s-a făcú zíụo//am plecá diminẹáţa/ṣ-aṃ venít^î...núma pă zî pîn-acásặ//

ş^î ma mi s-a-ntîmplát aíĉ^ea/dínçolo dă cîmpulúṇ^c/t^uot cu ĉápặ//la cîndéşti...dă dẹal/dă dínçolo dă cîmpulúṇg//am traz la un ĉeteţẹán îṇ cúrte//ĉetăţẹánụ-ósta/pădurár//şî i̯el să duĉ^eá/cîm m-a văzút acọlẹá-n ĉéntru/unde erẹá ca uṃ fel dă...pi̯áţă-ṇ sat acọló/...^îă...cînd a văzú cu ĉ^eápă/ma avẹám puţínă ĉ^eápă//

şî i̯el ĉe mă rọágặ ?/"dómle" zíĉe/"dă-ṇ şî mie dóo funi¹ dă ĉ^eápặ/lásă-mi-lẹ-aĉílẹa/că" zíĉe "i̯o am să trîméd băi̯átu/să le i̯a/

---

[1] Gest: cca 30 de cm.

110

dau̯ v^{u}órbă" ĉe "pă ĉinevá la băẹá/să ví^{i}e să le‿ẹa/s‿ṭẹ-adúgă... șí báni/s-o cîntărés‿/șî i̯a băẹát^{u}"//

"bíne dóm^{le}"//

^{u}ómu s-a dus/ș‿ș-a văzú‿dă treábă//

în‿gúra séri cîm‿víne...băi̯átū.../ĉe "n^{i}éne" zíĉē/"i̯o sûm‿băi̯átu pădurárului̯"//

"da dómnūle/ui̯t-ăi̯ dóo fúni dă ĉ^{o}áp^{î}"//afárä dă álẹa ma‿avẹám ...vro ĉîn‿șàse fúni^{i}//"úi̯te/tát-tu a zîs că să i̯ei̯ p-ástẹa do^{u}/ p-ástẹa i̯-a plăcú/p-ástẹa i̯o i lẹ-an‿dat úi̯tē la o párte"//

"da" zíĉe/"ĉ [k] úi̯te ĉe te ro^{c}‿pă matále" zí^{ŝ}ĉe/"mai̯ stai̯ aĉílẹa ?"//

"mă‿tái̯că" zîc‿î/"i̯o ștu ĉe să fag‿?"zî^{c}‿"că...i̯o" zîc "aĉílẹa...sîngur aĉílẹa să stau̯ noáptẹa/i̯o sînt osteni‿du pă drum/ aj‿vrẹa să trac‿șî i̯o^{u} la ĉinevásẹa-n‿cúrte"//

"néne păi̯ dacă ^{i}e vórba" ĉe/"mérj‿la n^{u}oi̯ acásă" zíĉe//"șî d^{u}or^{m}‿la n^{u}oi̯‿in‿cúrte"//

"bíne//da nu stai̯ mul^{d}"‿zîc//

ĉe "nu/v^{i}iu̯"//

s-a duz‿băẹátu/ș-a vení‿pă-ntunéri/că i̯el s-a duz‿la al‿băi̯át//a sta‿cu ^{î}ăla/a venít/m-an‿dus ș^{î}‿la i̯el acásă//seára m-a [ɛ]p^{u}oftít...părínți/că venise cîn‿ne-an‿duz‿n^{u}oi̯ șî tás-su//că‿i̯el a-ntîrzi^{e}á‿băi̯átu//^{m}-a p^{u}oftí‿la más/-am mînca^{d}/m-a rugá să d^{u}orm în‿cásă/n-ám vru‿să d^{u}orm în‿cásă//^{i}ẹrẹá toámnă//avẹám... ^{u}o șúbă pă míne...//

"dómle" zíĉe/"dă ĉe ? că aíĉa la míne-n‿cúrte..."/

"dómle nu d-àlĉevá" zîc/"i̯e cá^{i}i" zîc/"poáte să-ncúrcă cái/ ĉíne știe‿cùm/rúpe căpéstr^{î}li/mai̯..."//

"dómle" zíĉe/"gáta" z^{î}ĉe/"úi̯te-z‿mai̯ dau̯ ș^{î}‿i̯o sárica mẹa"//

avẹá o sárică d-ástẹa/cum i̯e la múnte dî...//

mi̯-á da‿șî‿i̯el sárica/m-an‿dus îŋ‿cărúț-acoló/burúi̯án avẹám/fîŋ‿la cai̯/mi̯-a da‿șî i̯el [ɛ] i̯ar așá um‿bráț/șî‿lẹ-am puz‿la cáẹ-acólo-ŋ‿cărúță/șî m-aŋ‿culcát...//cáⁱi mîŋcá/cî‿i-aŋ‿legá la cărúță/mîŋcá dîŋ‿cărúță/șî‿i̯o m-aŋ‿culcád‿la bᵘótu lᵘor/șî‿cu cápu pă...teŋculéțu̯-òla dă ĉᵉápă care-m‿mai̯ rămăsése/șáse șápte fúnii̯ acoló//îŋ‿cᵘoșăríⁱe î‿ᵘúrmă//nu̯ápteạ/a venit așá...mai̯ tîrzíu̯ niște phicătúr/da pînă să-nĉᵉápă plu̯ái̯à.../i̯o văzúi̯ că-nĉepúse să fúlĝere// ʼe ! mă uitái̯/zîc "ᵘo să plóo" zîc/"da/n-áre nimíca" zîcʰ//av [ɛ] avᵉáŋ‿șî șúbile-álẹa/șî zîg‿"mă du‿pă príspă"//la i̯ei̯ acoló//stam așá//băgát în șúba mẹa/șî cu sárica ắlora púsă pă míne/fínu ⁿîŋ‿cărúță/da m-am pomenit odátă[1]... /párcă mișcá ĉinevásîlẹa la cápu mi̯ou̯ așá//i̯el/venise fⁱís-său̯.../șî i̯el a zîs că dọrm//i̯o avẹám‿fúrca dă fi̯er/că în tᵘo‿tímpu plecáŋ‿cu fúrca dă fi̯ẹr la mínẹ//i̯o am dășkís ᵘok-așá cum i̯erẹáŋ‿culcátⁿ/șî m-am uitá‿zîć/"să sai̯‿în‿sus/pînă‿cînd oi̯ sări-ŋ‿suz/mă lovéște ắstạ"//stam așá șî mă uitám//um‿băẹát/i̯erẹá-nal‿băẹátu/șî...îl vʸizásen‿dă cîm‿m-an‿dus cu i̯el cu cărúța//"mă" zîc "ắsta párc-ar fi băẹátu care su̯ [ɛ] venít i̯o cu i̯el pă cărúță"//a vení‿ș-a tras ọ fúniⁱẹ dă ĉᵉápă/frumós/l-aŋ‿lăsát/a stat//zîg‿"lásă-l/mọ ui̯‿dúpă ĉ-ọ plecá să vedém/i̯ése dîŋ‿cúrte ?/dacă i̯ése dîŋ‿cúrte‿ẹo mă dug"‿zîc "șî/ strig păcurárᵘ"//că i̯el pọ‿órunde să duĉᵉá cu fúnie-ắẹă dă ĉᵉápă/curá fᵘoi/că ⁱerẹá uscátă//șî fᵘóile-álẹa rămînẹá cᵘolẹá cᵘolẹá/fᵘoi̯//șî‿te duĉᵉái̯ pă úrme lui̯/ca dúpă úrma dă i̯épure pă zăpádă//vîăt‿că nú i̯ese la pu̯ártă băẹátu/și intră-ntr-un ĉelár la cása lọr acoló//la spáte//cu fúniᵉa//i̯o "ei̯" zîc/"i̯e băẹátu ắstọra/cum mi să părú míe/i̯a lásă-l z‿vedén‿ĉé mai̯ fáĉe"//mai̯ víne înc‿ọ dátă șî ma‿ẹa úna//șî‿să dúĉe cu ẹa acólọ//da l-aᵘuzíi̯ la úrmă mai̯ tîrzíu̯/n-á mai̯ venít/ále dóọ fúni̯//vᵘorbínd așá/pă șọápte/mi să părẹá míẹ/da zîĉáŋ‿că zîc‿î..."mi să páre"/da i̯el

---

[1] Mișcă mîinile pe fața de masă încercînd să sugereze un zgomot ușor.

112

dă únde/cu priⁱétẹnu cáre fusése la i̯el/ála veníse/la i̯el/șî cu ăla făcúse trámpa ca să vⁱíe să fúre ĉᵉápă/să-i̯ dẹa ș-ălúẹa ĉᵉápă/că tá-sɔu̯ lu̯áse dóo fúni//da ⁱăla/s-ŏ‿ẹa dă pᵘománą//an̯‿stat/nu̯ s-a mai̯ lipⁱi‿sómnu dă míne/nú‿nimíc/an̯‿sta‿pînă diminẹáța//cîn̯‿s-a luminá‿dă ziu̯o/i̯ou̯...pă-ntunéri̯c așá/nu să sculáse/mă‿ui̯tái̯/"fᵘoi̯" zîc/mŏ‿ui̯tái̯/zîc "să vedém pọate" zîc/"áre úșą/în [k] la cápu dă dîn̯colo" zîg/‿"la ĉelárᵘ-ŏla" zîc/"și i̯ése la sosẹá"//n-à‿avút úșă/dăcît ást-a fᵘosᵗ/‿príma úșă/númai̯ fᵘoi̯ dă... ĉᵉápă-n nic̨ ọ párte/șî...î͂‿ᵘúrmă după ĉ-a făcút i̯el operáțiẹ-àsta/a vení‿șî cîtẹová picătúr dă plọáⁱe//ș-a rămás fᵘóili dă ĉᵉápă lipíte dă pămîn/‿dacă lẹ-a udát//nu lẹ-a mai̯ lu̯a‿vîntu/că dacă ⁱerẹá uscátẹ-așá/j‿bătẹá vîntu̯/le duĉᵉá mai̯ dăpárte-n̯coló//ș-a rămás tu̯áte pă lᵘoc//dă príma dátą/[ɛ]am̯‿văzú‿pă máma... băẹátulu̯-ŏstui̯a/ⁱieșît-afáră//

"mă tái̯că" zîc‿î/"s-a sculát"/că‿pă tá-su ⁱiu̯ón îl kemá/"s-a sculát iu̯ón ?"//

ĉe "nu s-a sculá‿pîn-acú"/

"da băi̯átu" zîc/"s-a sculát ?"//

ĉe "nu"//

zî‿"cîn̯‿s-o sculá ⁱiu̯ón̯"‿zîc‿î/"aj‿vrẹa są stau̯ dă vᵘórbă cu i̯el" zîc/cu t [ɛ] ádică cu‿tát-al băi̯átului̯//

cîn̯‿s-a sculát/i̯-a spus[ɛ]bac‿sẹáma/ṃoțîẹa/nevástą-sa//că vⁱine la míne//"ĉe ⁱe nẹa tᵘóma ?"//mă aflásă...cum mă kámą/dă sẹára//

"dómle" zîc/"úi̯tẹ cáre e socotẹála" zîc/"nú vă supăráț//i̯o an̯‿zîs că trac‿șî‿i̯oᵘ într-o cúrte dă u̯ámen ĉínstiț//da úi̯te ĉe s-a-ntîmplát//fⁱíe că ⁱerẹám i̯ou̯ mᵘort/fʰíe că-l omorám i̯o/că băgám̯‿fúrca dă fi̯er//da ur [k] am urmări‿sᵘocᵘotẹàl-ásta/dacă iẹá la drum/i̯o lu̯am̯‿fúrca dă fi̯er/ʲ‿mă lu̯an‿dîpă i̯el/ș‿te strigán̯‿șî pă dúmnẹatá/ᵘor o băgám î͂‿i̯el cînd erẹá la cărúț-atúnĉᵉa/că i̯el...

113

trăĝᵉá dă...fúnie/și i̯o putẹán̯‿să‿ẹau̯ fúrca d‿lîngă mine să fac ...púf ! ĩ‿i̯el//ũi̯tẹ-a vení‿ș-a lu̯aᵗ...dă dóo ᵘor ĉˢápă// [ɛ] fíe că s-a rup‿fúniᵉa/fʰíe c-a lu̯a‿dóo fúnii̯"/zîc "ásta nu ștu" zîc/"ș-a intráᵗ‿cu i̯a" zîc/"ui̯tẹ-aíĉ//nu v̯ă crédeț ?/i̯a/lu̯aș/úi̯te//ș-ui̯táțî-vă cum ⁱe fᵘóil‿dă ĉᵉápă"//

cînd a intrá‿tát-so acoló-ñăúntru/le pusése dup-o bútiⁱe/d-ástẹa márⁱ̂li dă strîngᵉá...prúne/pu̯áme d-ásta ca să fácă țúi̯că//după i̯a‿acoló găséște/șî...i̯a ᵘómu ale dóo fúnii̯ dă ĉᵉápă/șî mi le-adúĉe...//șî íntră-n̯‿cásă.../ș-a lu̯a‿pă fʰí-so la ᵘomór dîn... dîn țu̯ále//îl omorá ca pă u̯óțî dă cai̯/

șî i̯el țîpá/că "lásă-mă"/că "úi̯te să-s‿spui̯ cum am̯‿făcút/că [ɛ] băẹátu cutáre"/nu ștu/ǵorǵíță/nu ștu cum...zîĉᵉá acoló i̯el că-l ḱámă p-ăla/"i̯él m-a puz‿la cále/că i̯ei̯ n-áre ĉᵉápă//ș-a zîs că dac-a̯‿auzî‿că noi̯ an̯‿lu̯a‿ĉᵉápă/să-i̯ i̯au̯ șî‿lui̯ dóo fúnii̯ dă ĉᵉápă"//

l-à‿bătú/ĉe mai̯/i̯eu̯ [ɛ] s̃ă-ⁱ̂am cáⁱi" zîc/"să plec să mă duc să vîn̯s‿p-ái̯lantă" zîc/că [ɛ] în‿dădásă ᵘómu̯/ĉe-n̯‿rămăsése dă sẹára/în‿dădáse ș‿p-ále dóo fúni...//m-am pᵘomení‿cu i̯el/

"dacă ⁱe vᵘórba că plej‿d‿la míne dîn̯‿cúrte/șî nu vⁱi să i̯ei̯ mása șî pleĉ"/

am intrád‿la úrmă/ca ăla...fᵘorțát/ĉe mai̯ dî cọlo pînă cᵘólo //am mîn̯cát/șî m-a rugát/nú i̯el/că‿i̯el a ișît afáră...nu ștú‿dă ĉe/șî̄ nevástă-sa rîmăséșẹ-acoló/la másă/șî‿m-a rugád‿nevásă-sa//

"nẹa tᵘóma/tē rᵘog" zíĉe/"pă bătrînéțẹa dumʸitále" zíĉe/ [...] "nú mai̯ spúne" zíĉe/"-n̯‿sad"‿zíĉe/"ĉe s-a-ntîmplád‿la noi̯‿in̯‿cúrte" zíĉe/"că ne fáĉen‿dă rîs"//

șî n-am spus pîn-acúma//

[Același]

114

lupu̯ái̯ca

s-a spart aíĉa la n^{u}oi̯ ũ‿izláz/că s-a lu̯a‿pămíntu/-l dădáse la...cu ^{u}óbşte̯a//ş-a spart ũ‿izláz//ş-apucáse şí comúna veĉínă cîrtoján dí̄‿la n^{u}oi̯/dîn izlázū‿ósta‿al n^{u}óstru/că̯‿le̯-a mai̯ da‿lor um‿plan//dâ la ^{u}otár dâ la purán/şí̄‿pînă la vînăt^{u}ór^{i}/la pădúre̯-acoló//ş [k] dîm‿moşíe̯a grắţii̯//şî̄ prímu an̯‿cîn̯‿s-a spar/‿s-a pus cu p^{u}orúmb̯//şî to̯ámna s-a sămăná‿grîu̯//şî vára la rusálìi̯/s-a dus‿î să scu̯áţă̯ pălăm^{y}ída dí̄‿la grîu̯//u̯ámen-ée̯a...dîn̯‿cîrtoján d-acoló/cun̯‿scote̯án̯‿şî n^{u}oi̯‿im párte̯a no̯ást^{r}ă̯//ín̯s-acoló/^{u}o le̯ásă̯ dă p^{u}orumbár^{i}//şî...fhíi̯ne dă grîu̯/p-acoló pîm‿p^{u}orumbár/pî̃‿^{î}áste̯a/^{h}a văzút un̯‿culcúş acoló i̯el/i̯el a zîs că s‿să úi̯te dă i̯épure/să váză nū‿găséşte pîm‿p^{u}orumbár-ee̯ă/pî̃‿i̯árb-ae̯a/pîn̯‿grîu̯‿olaşá des/vū‿i̯épure p-acoló ?//cì̃‿véde un̯‿culcúş acoló cu doi̯ căţéi̯//a rămás trăznít/culcúşu máre/"mă ĉe‿e căţéi̯-éşte̯a/ĉe‿e cu ^{i}ei̯ ?"//ş-a da‿se̯áma i̯el/le̯-a lu̯a‿se̯a^{m}/"áşte̯a" ĉe "i̯e pui̯ dă lup^{ĭ}"//i̯-a lu̯at ^{u}ómu/frum^{u}ós/s-a dus cu ^{i}ei̯ acásă/s-a duz‿la bolintín̯/şî i̯-a vîndú‿şî̄‿i̯él//la bolintín//ín̯să lupu̯ái̯ca.../i̯a s-a sîmţít‿î ...rŏu̯ fără căţéi̯//şî láptili n-a[ɛ]ve̯á ĉíne s-ō súgă/nū‿nimíc...

noi̯ ave̯ám un ţarc//dă nui̯éle̯-aşá făcú^{d}‿/dă ţîne̯ám ī̃‿i̯el/în̯‿log‿dă magazí^{i}e/^{i}ere̯á ţárcur^{i} atúnĉ^{e}a pă timpu̯/acúma s-a făcú‿magazíi̯ as/împletí^{d}‿dă nui̯éle tot aşá/lipít cu pămín̯/spo^{i}ít/şî ţîne̯ám ī̃‿i̯el grîu̯/^{u}ováz...//şî i̯ére̯a pus pă nişte buturúĝ//ş-ave̯á loc‿ī...dădăsúptu lui̯ să íntre s [k] la‿adăp^{u}ós‿şî gă^{i}íni/şî cî́i̯ne/ş-un...//ş-ave̯ám o căţe̯á//şî fătáse căţáo̯a‿acoló dădăsúpt//căţéi̯//i̯a‿a umblát^{ŭ}/să fúre căţéi/ca să...î̄i̯ púi̯e s-o súgă pă e̯a la...zote̯áre/la ţíţe//ş-am auzí‿no̯ápte̯a căţe̯áo̯a//t^{u}ot cás-àsta ^{u}o ave̯ám//şî t^{u}ot aşá i̯e̯am pî̂‿la spá^{te}//cînd am işít i̯o dă príma dátă̦ cînd am auzí‿căţe̯áu̯a ţîpín̯/căţáu̯a vene̯á pă fúndu̯-òsta‿aíĉa/

jⁱ̂‿venẹ́a-m̦‿fáț-aîĉᵉa/dă frícă//am ișî́ la spátẹ/-am̦ văzút/an̦‿zîs că ⁱ‿e un̦‿cî́i̦ne//alergá dîpă i̦a/ca s-o zgorn̦ẹáscă/ca să pu̦a‿să íntre ẹa/ca să ẹa cățé‿ⁱi//ĉe mi̦-a dad‿mie-n̦‿gînd ?/n-ávẹan̦‿grajd/avẹán ni̦ște coșáre dă ținẹám̃ vⁱ‿ítili/nu ⁱ‿ẹrẹá ca acúma/cu grájdur dă cărămídă/dă ast^ẹ ...//mă dug‿la coșár acólo să ẹau̦ fu [k] șî i̦au̦ fúrca dă fi̦er/...ș-o adúg‿la úșa dîn̦‿spáte d-aîĉẹ//unde ișî́m noi̦ pă...//ș-o laz‿răzmát-acólọ//și íntru-n̦‿cásă//

tát-al mi̦eu̦ mă-ntrẹábă"ĉe‿ẹrẹá mă ?"//

zîc "un̦‿cî́i̦nẹ-alergá după cáță"//

m-an̦‿culcát ẹar//n-á trĕcút o jumá‿dă ᵘ‿óră/șî ẹár auzírăn̦‿ cățᵉ‿áọa kelălăin//am ișî́t atúnĉᵉa répede/șî i̦au̦ fúrca dă fi̦er/ ș-o tai̦ dă fúgă//că i̦ár o văzúi̦ că alergá/că ẹrẹá ᵘo lumínă/frumós de !/la rusáli̦//i̦a a vru‿să sáⁱ‿e pisté‿o ulúcă//șî̂‿cînd a vru‿să sáⁱ‿e pistẹ-o ulúcă/da i̦o fără să ști̦u că ⁱ‿e lupu̦ái̦că//am dat cu fúrca dă fi̦er//șî n-a mai̦ putú‿să mai̦ sáⁱ‿e/ș-a căzú‿jᵘos// șî̂‿cînd am săltát al dói̦lẹa ca să mai̦ dau̦/mi̦-a prin̦s î...fúrca dă fi̦er cu gúra ș‿cū...lábilí‿dă la pʰ‿íĉu̦áre dă dînáintẹ//i̦o cînd am̦‿văzút atúnĉ/am înĉepú‿să...strî́g/

"măi̦ tátă/băi̦ tátă/i̦eș afáră/că "zîg‿"ⁱ‿e un̦‿cî́i̦ne turbát"// i̦o an̦‿zîs că ⁱ‿e cî́in̦e turbát//

um̦‿veĉín d-aîĉă/dan dílă/ásta‿ẹrẹá culcáᵗ‿pă príspă//i̦el a auzî́t/mai̦ répede/pînă să ẹásă táta dîn̦‿cásă/a venít ăla/ăla dᵘ‿or a sări‿dú‿pă príspă/șî̂...//avẹá un̦‿cî́i̦nẹ máre/floríu̦/ástẹ//da ẹo n-ám‿așteptát pînă să vⁱ‿íe níĉ‿éla/că mi̦-erᵉá frícă că/i̦erᵉá cam sus așá/șî [ɛ] mi̦-erᵉá frícă că zîc "alúnẹcă" zîc/"píste míne" zîc//șî las fúrca‿așá-n̦‿jᵘos cu ẹa/ș-o-n̦goldéc î̃‿ᵘulúcă/șî o [ɛ] i̦a cînd a vru‿să fúgă/cum mẹ-a [ɛ] veni‿mie bínẹ-atúnĉ/c-an̦‿lovit-ọ aîĉ‿în nas//ș‿cînd a venit‿î dan dílă ásta/i̦o dam meréu̦ î̃‿ i̦a jᵘos/i̦o‿ŏ omorísem//da cînd a simți‿cî́i̦niˡi/că cî́i̦nilⁱ s-a

116

lu̯a‿dûpă i̯el/ș^{î}‿cînd a intrát în‿cúrte/ș-a simțí‿cî́i̯nili... mir^{u}ósu̯-ọsta dă lup/s-a repezî́d‿la i̯a/șî...mî́rî́i̯á cî́i̯nil^{i}/trăĝ^{e}á cî́i̯nili dîn i̯a/lătrá cî́i̯nili pă i̯a‿acọló/

"bă" zî́ĉe/"f^{i}í-ar cî́i̯nili‿al i̯áca cui̯" i̯el//ĉe "ásta ^{i}e turbá"/zî́ĉ^{e} "-acúma n-áven‿dăcí‿să mérĝen‿cu ẹa la gî́rlă coló/pă nisipurlẹ-álẹa/sọ‿ẹau̯ um‿braz‿dă pá^{i}e/z‿mérĝen‿s-o pî́rlim/să dau̯ cî́i̯ni^{l}i pîm‿fum//că ^{i}e cî́i̯ni^{l}i turbá" zî́ĉe/"ș‿turbẹáz-acú ș-ál‿mi̯ĕu̯/că" z^{î}ĉ^{e} "-a puz‿gúra[ɛ]pă ẹa" zî́ĉe//

am‿făcút o pi̯edícă/cu laț/ș-am pus-o dă p^{i}iĉ^{u}ór/ș-an‿loát-o tî́rî́ș//șî i̯el cu cî́i̯ni^{l}i șî cu fúrca/i̯-an‿da‿fúrca lui̯//a‿lu̯at um‿braz‿dă pá^{i}e dă la i̯el/că i̯e pẹste drum aĉílẹa/veĉín aĉí/nẹ-an‿dus cu ẹa la gî́rlă//am pus pái̯li pă ẹa/^{e}-an‿da‿foc/a lu̯at i̯el cî́i̯nili-m‿bráțẹ/l-a trĕcú‿pîm‿fum/i̯o am...dat fúrca pîm‿fúm-ùla p-acọló/^{î}áștẹa bătrî́ni cu v^{u}órbil^{i} lor/că..."dacă-i̯ dai̯ [!] pîm‿fum" zî́ĉe/"nú‿mai̯ turbẹáză" zî́ĉe//gáta//diminẹáța/^{i}er^{e}á zi dă sărbătọáre/de ! la rusáli^{i}//

um‿m^{u}oj‿bătrî́n/moj‿necșúțu lẹaótă//"ĉ-avẹái̯ mă"/zî́ĉ "-áz-nọápte dă [r] dă țîpái̯ ?"//

"păi̯" zîc/"ui̯te [ɛ] așá/un‿cî́i̯ne turbát er^{e}á..."/

"mă !/dá‿dacă" zî́ĉe‿"^{i}e lupu̯ái̯c-așa mă" zî́ĉe/"care i̯-a lu̯at ắẹa púi dă lub"/zî́ĉe/"dă i̯-a vî́ndú‿la bolintín ?"//

an‿rămás trăznít așá atúnĉ^{e}a//șî i̯erẹá șî...nẹa dan ^{î}ásta/dílă/cum îs‿spuséi̯/u̯ámen mai̯ mulț^{i} aco^{lo}//"i̯a‿ai̯ mă să mérĝen‿j‿noi̯ la gî́rlă/să vedém ĉe‿e"//am plecát u̯ámen mulz‿la gî́rlă z‿ne ui̯tăn‿la ẹá//cî́n‿ne duĉém la ẹa/niște [k] dóo țî́țẹ-așá/plíne dă láptẹ-așá/ [ɛ] zotọárlẹ-ástẹa/plínĕ‿așá/párcă zî́ĉ^{e}ai̯ că ^{i}e d-o cápră d-álẹa carĕ...i̯e tî́nărĭ//așá ^{i}er^{e}á dă lunș/ș^{î}.../cî́nd o-țorĉém pă párțẹ-ai̯lántă/șî vedém păru̯-ọla/șî văzúrăm...urékilẹ-àlẹ-așá/șî b^{u}ot-ọla lunc/șî cu̯áda/to‿flocọá.../atúnĉ^{e}a m^{i}i s-a făcú‿frică̦/

zîg‿"bă/ásta e lupu̯ái̯că" zîc//

nẹa dan ĉẽ‿"ō/ĉíne ne púse mă ?/f^{i}ír-ar máma i̯ei̯ a i̯áca cui̯" zíĉe/"s-o pîrlíṇ‿că" zíĉe "n^{u}oi̯...lu̯am parále" ^{z}ĉe "pă pi̯élẹa ^{i}ei̯"//

păi̯...pi̯iste dóo ^{u}óre s [k] dacă s-a mai̯ dus ĉinevás^{î}lẹa/n-a mai̯ găsí‿dîṇ‿lupu̯ai̯c-aẹă nimíca/cạ...feméi̯ d-ástẹa cáre ^{z}íĉe că fáĉe/că dréĝe/ẹ-a sc^{u}os ^{u}óki/că dacă să să ĉérte/să fréĉe u̯óki/ [ɛ]la lupu̯ái̯că/să ĉérte/să nu mai̯‿i...térmene gáșca/zā‿nu mai̯...// ĕ/beregáta ẹ-a lu̯at-o/că să úrle pă beregátạ/s-alẹágă práfu ș^{î} [ɛ] /ĕ/álțî‿ẹ-a lu̯ad‿dîñ...pi̯élẹ-aẹa care rạmăsése cu ásta dă punẹá la hățur la cai̯.../înnăúntru lă...la cai̯//cîm‿punẹá násu cálu̯-ŏsta ca să miru̯ásă p-ălálțu/mirosẹá‿a p [ɛ] pi̯éle dă lup/a lup//șî-nĉepẹá cái să sá^{i}e-ṇ‿sus/să fácă ca tọáte bîzdîgán^{il}/ sĉ^{e}a că e cai̯...grozáv rău̯ ẹ́a/șî ^{i}ei̯ făĉ^{e}á săráĉi dă frícă că mirosẹá pi̯élẹ-aẹă dă lup//da/m^{i}i s-a-ntîmplát ástạ//

[Același]

așá fáĉe fétili

[Se mai întîmplă ca miresele să fugă fără voia parinților ?]

ĕ^{i}/de !//păi̯ mai̯ mult să duĉ^{e}á-ñaintẹ-așá fără părinṣ‿să le ști^{i}e//àcú nu prẹa să mai̯ dug aja/da atúnĉ^{e}a să duĉẹá//plècáu̯// kár...

[S-a întîmplat așa cu vreuna ?]

d^{î}a//păi̯ kar o sor-a lū‿t^{u}óma//a plecát cū...bărbátu ^{i}ei̯ care l-áre acúma/a plecá‿s-a dus î‿^{î}áltu sa^{d}‿/dîṇcolo/-ṇ‿cîrtoján^{d} //à‿plecá‿s^{u}óțu mi̯eu̯/că‿er^{e}a/umblá‿^{i}izménẹ-atúnĉ^{e}a/erẹá [k] avẹá cămáșă șî‿^{i}izméne//ẹ-a plecát ómu mi̯eu̯ îm‿papúĉ/și cū cămáșa/jî

118

ⁱere̯á un nămᵘól așá/cam nămᵘól/ș-a lu̯at-o pŏ lún̯că/să dúcă mai̯ répede să-i̯ i̯ásă-ñainte̯/pă ĉín̯‿să mai̯ prín̯ză ?/că i̯ei̯ s-a pitít‿î la úni-m‿pᵘod acoló/la ne̯ámurli...lᵘor//și ⁱel pă ĉíⁿᵉ‿s‿mai̯ găsᶜᵃ̆/c-a venít tᵘót un nămᵘól//cîm̯‿vʸínē/dimine̯áța/vʸíne plocᵘónu̯//vʸíne plocᵘónu dimine̯áța//ⁱástă‿î ⁱamărít/tătărít/i̯el șî cu părínți/cu tá-său̯/má-sa nu pre̯a ere̯á așá//ca múma de ! dā fátă/ī‿i̯-e mai̯ mílă̦//vʸíne plocónu/ásta nu acásă..."//ᵘo sᵘórá/e̯a d-a murít/dă spui̯ i̯o c-a murí‿cu má-sa ᵘodátă/apro̯ápe̯-aĉíle̯a/auzí c-a vení‿plocónu//vⁱíne/víne̯-äíĉă//ā/cắ‿așá/că-n̯coló/dắ fúga la ⁱásta și-i̯ spúne//cắ‿ere̯á la un îm̯vățătᵘór aĉílo̯ă//sá‿ĉe șî-i̯ spúne ástue̯a/vʸíne ásta//cînd é̯a vⁱíne/i̯o tămán pite̯ám plocᵘónu̯//băutúra/tu̯áte/le pʰite̯án̯‿zîc "să nu le vázá i̯el"/zîg‿"le scoz‿la úrmă"/zîc "ĉe ?"//cîm‿mă găséște/șî cínd e̯á stícla/șî cîn‿dắ cu i̯a d-a zvîrlíta [!]/șî...șî mai̯ spárĝe-n̯că úna cu țúi̯că/șî le vársă̦...//

"dắ ĉe mă faș‿tu așá ?/dắ ĉe mă̦ ?/că ⁱe sᵘóru-ta/ĉé dac-a făcút așá ?//așá fáĉe fétili"//míe mi̯-éʳe̯a mílă zîg/‿"dă ĉe să nu-i̯ primés‿plocᵘónu" zîc//

s-a-ñăcăjî́/‿da po‿úrmă s-au̯ împăcát//

sándu iléna
șai̯jnóo [de ani]

cínipa

cínipa ᵘō sămănám/ará lᵘócu/ș-ul sămănám//și pă úrmă creștẹá/ș-o̦ culeĝe̯ám p-á dă váră̦//cắ ere̯á áltă cínipă dă na̱ făĉᵉá sămîn̯ță̦//áe̯a să numi̯á dă váră̦//nu vᵘorgí tu[1] [!]//taj‿dîn̯‿gúră [!]//ē/ere̯á cínipa dă váră//și‿î...ᵘo culeĝᵉám p-áe̯a/ᵘo̦ băgám în̯‿gîrlă̦/

---

[1] Se adresează soțului, informatorul Sandu A.Toma, care șoptește ceva.

119

o ţînẹám treị zíle̦/îŋ‿gírlă̦/p-ágä//rămînẹá á dă tọámnă//cîṇ‿să coĉᵊá sămínţa/ọ culeĝᵊáṇ‿şî p-ága/ᵘo lăsám‿ī ṓ‿săptămín-aşá făcútă̄...glug-aşá/pakét/dă să putrezá//flọáre̦-ägä/ṃ...fᵘóili‿iị//şî pŏ‿úrmă ᵘo frecám/vînturáṇ‿sămínţa/ş-ọ băgám şî‿p-áịlantă/béţili/ŋ‿gírlă̦//le ţînẹám p-álẹa ᵘo săptămínă̦//maị mult//° scotẹán‿dîŋ‿gírlă/o meliţám/ᵘké m-am alés şî cu búb-aij[1]‿dă la méliţa cíniphị//şî‿ă̄...mị-a copt aíĉä/mị-a s[ɛ]curs o săptămínă̦ d-aíĉ'//dî‿lā...mị-a meʳs méli̅ţa/avẹám o búbă la deştî/şî ịoụ să méliţ aşá[2]/şî‿sprijinísem‿ĉ cápū méliţe̦-aíĉ'//şî‿mị-ā făcú‿búbă̦//o meliţám/dûpă meliţát o dărăĉẹám/cu dărácu/ọ̄‿făĉẹám...fuịọárē‿aşá/făĉᵊám caⁱére̦/ş-o punẹám...ş-o torĉᵊăm//îṃ‿fúrcă̦// [...]şi‿ă...işám...tọámna şî‿cu ẹā tụársă//pînă ịárna//ᵘo torĉᵊám//ne strînĝᵊám sẹára feméị la vᵘórbă şî tᵘorĉẹám//dîṃ‿furẹ/caⁱére dă cínipă̦//făĉᵊám...pentru préşurī...urzálă̦//ịárna trebuẹá să le ţésem//

[Aceeaşi]

gîndáĉ

ă‿vịérmi dă̦ mătásẹ/ni să da ᵘo sămínţă/că̄...dă̦ la ĝeapéụ[3]//sămínţ-ẹga ᵘo-ntindẹám pă ō...p-o másă̦ ca ásta[4]/dîp-ága-ṃvʸiᵊá/vịermişór miĉ//cînd eị îṃviᵊá/le punẹáṃ‿frúṇză/îị rărẹám//că ⁱerᵊá prẹa deşî/îị rărẹám/şî‿le punẹáṃ‿frúṇze//dej‿dîp-ága/...la treị zíle la treị zíle trebūẹá să-ị premením//i lụam dă pā strátụ-ōlā murdáru/şi-ị punẹám p-áltă másă̦/cu frúṇză curátă/cū‿ágä/ş-ágä/că̦ ịoị venẹá dă făĉᵊá uṃ‿fel dă mụrdăríẹ-acólo/nu putẹáị să-ị ţîị//şî dûpă şás‿săptămín dă zíle/vịérmi/dụpă ĉe să

---

[1] În palmă.

[2] Gest.

[3] CAP= Cooperativa agricolă de producţie.

[4] Indică masa din încăpere.

120

crestẹá/plecá să să úrĉẹ//șî noi̯ punẹám/deĉ în̦ cámer-ásta dac-avẹám gîndáĉ/nu mai̯ putẹám ţîne àlĉevá//ḑácí singur pátur/șî sùprapúse/șî ásta t^{u}ot/atíta/nu ma erẹá m^{u}óbilă/nu ma erẹá nimíc//ḑup-áẹă punẹám c^{u}oĉén^{i}/snob dă c^{u}oĉén^{i}/dă jur împrejúr pă unde erẹá páturlĕ/ástẹa/ca să să úrĉẹ//și ^{i}ei̯ să urcá/șî făĉ^{e}á gog^{u}óș^{i}//pîn î...c^{u}oĉén-èẹá//ḑîpă áẹa le...àdunám/le culeĝ^{e}án dūpă ĉe să urcá t^{u}oţ/șî-i̯ punẹám într-o căldárẹ//fi̯erbẹám ápă bínẹ/șî punẹán cît -ọ strákină dă gogóș^{i}/la ^{u}o rọátă dă b^{u}oranĝíc//așá să numẹá//punẹám în̦ căldáre/șî mesticán c-ū...c-um [ɛ] băţ așá acoló-n̦ căldárẹ-ăẹă bínẹ/pînă s-agăţá f^{h}íre dă băţ//dîn̦ gogóșîlẹ-ălẹa//ș^{î} ḑîp-áẹă luam f^{i}íru/șî așá să trăĝ^{e}á rọáta pîn̦ să terminá...gogóș^{l}i d-acólo//ḑup-áẹă i̯ar punẹám áltịli/ș-așá să tră^{ĝẹa}//^{t}p-áẹa lĕ ţesẹám/le.../ásta er^{e}á//

[Ai ţesut și dumneata ?]

da//

[Cum se ţese ?]

cún se ţèse//baj războ^{u}ói̯ în̦ cásă/așéz ^{i}íţe/spátă/vătále/înnăvăd^{e}éșt^{i}/î ^{i}íţe/dai̯ pî spátă/ḑupă áẹa...i leĝ ca dóo i̯épẹ-așá d-acoló dă la războ^{u}ói̯/p-álẹa pui̯ piĉọárli/sau̯ papúĉ/^{b}ùnînţelés cum...i̯éste/șî ţeș^{i}/^{u}or cū...suvélniţa/^{u}or cu drúga/dep^{r}índe/^{u}or ^{i}e macát/^{u}or ĕ pîn̦ză/^{u}or e/dacă ^{i}e preș/ţesém cu drúga/dacă ^{i}e ṃ...velínţă/făĉén̦ ĝemuléţe/ș^{î} ţesén̦ cu ĝemuléţu//dacă ^{i}e pîn̦ză/dăn̦ cu suvélniţa//depándă dă ĉe ţeș^{i}/în̦ răzbòi̯//

[Dilă Stelica]

pàtrujd^{u}ói̯ [de ani]

m-an̦ căsătorí și i̯ọ mică

[Cum te-ai cunoscut cu soţul ?]

cu ᵘómu mⁱoṷ/i̯o sîn‿d-aĉí dă peste vro dóo cásẹ/-atîᵈ‿ne dăspárte//i̯ōᵘ...príma dátă i̯erẹám [k] sîn‿d-o sẹámă kar cu ᵘo f́átă‿a ṷámẹn̥l-ắstora[1]/a lŭ‿nẹa tóma/ⁱe la bucuréștⁱ/...căsătorítă ẹa/țíne um‿văr d-a lu bărbáti-mi̯o//șî noi̯ umblám amîndóo-mpreúnă//făĉᵉám clic/erẹá clicⁱ atúnĉᵉa/ișám la pọártă/cîntá băⁱéți cu flui̯éru/nᵘoi̯ jucám/ᵘóră máre-n drumᵘ/ne petreĉᵉám [...]//șî/...păríntî mei̯ apucásẹ-așá ŭ‿obiĉéi̯//cî‿să luminá dă zíṷo/i̯o aș mai̯ fî atîrnát/ca cᵘopⁱílu/că m-am‿căsătorí‿și i̯o mícă/dă șai̯spe anⁱ//

"ai̯ scṷal/că ṷi̯te bádẹa a plecád"/bádẹa-l kámă pă sᵘóțu ᵇmeṷ// "scṷal/că bádẹa‿a plecá‿la trẹábă"//

i̯el n-ávẹa tátă/tát-soᵘ a murít în‿răzbᵘói̯ dă mult/șî avẹá o mámă bătrínă nūma/șî‿cam bᵘolnávă/și i̯el munĉá síngur//șî‿ⁱel să sculá dă mul/șî plecá//cît îl vedẹá pắrínți mi̯ei̯/ĉᵉa că glumẹ́ște// "ai̯ scṷal/că ṷi̯te bádẹa a plecát"//bádẹa az/bádẹa mîi̯ne/mie ști/mi̯-ă intrát așá/bádẹa/ĉẹ mai̯/ar fi bíne/bádẹa//i̯el ⁱe mai̯ máre ca míne cu pátru anⁱ//i̯ẹșám în‿grădínă/vedẹán‿tọ́t pă bádẹa/ⁱẹșám înspră pọártă vedẹán‿tót pă bádẹa/că [ɛ] deĉ ẹo stai̯ aĉálẹa/m‿pártẹ-asta/șî sîn‿căsătọrít-aĉí la púțŭ‿ắsta//pọáte mă văzúrăz‿du pă unde ișî́i̯//peste dóo cásẹ/atîta ne dăspărțẹá//

[Aceeași]

dăscînteĉili la nᵘoi̯

ḑácă ⁱerẹá-ngripát/cᵘoĉᵉám um‿fⁱir dă praṷ/îl ĉelẹám bⁱíne pă...în‿cuptóru sóbei̯/in‿ĉe avẹám noi̯ atúnĉᵉa să făĉém/îl punẹám p-o cîrpulíță/p-un tifᵘón/și‿i-l punẹám aíș[2]‿pă pⁱeptⁱ//ca să cọácă...guturáiu zîs//ḑîpă ágạ-i̯‿îmọẹá pi̯éptu/șî înĉepẹá să rúpă

---

[1] Înregistrarea se efectuează în casa informatorului Sandu A. Toma.

[2] Gest.

122

túsę-așă/fébr-așă d-o avęá//i dam în͜ gît/cu sáre.../făĉ^{e}ám ĉ^{e}ăį/ásta putęám să...le fáĉen͜/kar așá la médig͜/nú dan͜ d^{u}ósu//pọáte dọámne feréște !/cînd eręá răų dă t^{u}ot/dan͜ d^{u}ósu/da așá nū...dan͜ d^{u}ósu/că la médic/numaįdăcît//ĉ^{e}áįur[1]/ástęa// [...]

[De descîntat, se descînta ?]

dā//sę dăscîntá//

[De ce se descînta ?]

dă juŋǵ//să͜ numęá că ĉe "l-o ținęá uŋ͜ juŋg"//spărĝ^{e}ám ū͜ ųoų/îl ḑăspuįá/și-ĭ punęán͜ cu spátęli//spărĝ^{e}ám òų-òla/ș^{î}͜ cu nițăl cîlț/cînepă//șî spărĝ^{e}ám ǫ^{u}u/șî merĝ^{e}ám așá cu ^{u}óu pă spináręa luį/pă spináre/dacă nu să spărĝ^{e}á/-l lųam binișór/îl întorĉ^{e}ám pă fáță/ copílu/șî punęán͜ șî ųó^{u}u//ș-únde să spărĝ^{e}á gălbenárę-aę-a ^{u}óuluį/acoló să numęá că ^{i}e júŋgu//acoló-l duręá/să numęá c-acoló-l [ɛ] júŋgu c^{u}opíluluį//déj͜/dîp-áęa...îį dăscîntá ḑă juŋǵ/șî... îį treĉá//ásta să͜ făĉ^{e}á bine/că...

[De altceva, de ce-i mai descînta ?]

dacă ^{c}opílu țîpá prea táre răų/dă nu maį să-nțeleĝ^{e}á cu įel/...să numęá că s-a dăųokát//l-a dă^{u}oká͜ ĉinevá//"aį sę-į dăscîntán͜ dă dă^{u}ók"//dăscîntán͜ dă dă^{u}oį͜/dîp-áęa...tăĉ^{e}á//ĉa că gátā/s-a făcú͜ bine dîn dăscîntecų-òla//

ĕ !//cînd e m^{i}ij^{i}͜ răų/įár dacă țîpă-ntrúna/să fáĉe dă plîņs/dă cuį//

[De ?]

dă cuį/să numéște//ásta maį mul͜ la băįéț^{i}//legám nóo f^{h}íre/dîm͜ f^{i}ieĉe culųáre cît-um͜ f^{i}ir/cît ^{i}e cop^{i}ílu/-l măsurăm așá[2]/pă cop^{i}il/șî͜ ne dúĉem la ū͜ ^{u}om/carē númaį įél ști^{i}e/nu...nu tųátă lúmęa[3]//^{u}ómu įa spițélnicū/găuréște-ntr-um͜ p^{u}om/șî͜ bágă f^{i}írilę-àlęa/nód-ola͜ al f^{h}írilor acolo-ņ gáųr-aęa unde l-a făcút cu spițélnicu/-į dăscîntă/dûp-áęa...faj͜ dă treį ^{u}or/șî gátā ! s-a făcú͜ c^{u}op^{i}ílu bíne șí dă cui̯// [...]

---

[1] Gest circular.

[2] Gest.

[3] Termen sugerat de anchetator.

[Se descîntă de mătrice ?]

dă búbă da/și dă mătríĉe să dăscíntă/da//

[Cum se descîntă ?]

ă‿tót așá/anumíte feméi̯/bătríne care ștí^{i}e/s^{î}‿dăscínte dă mătríĉe și dă búbă//șí dă búbă/ș‿dă mătríĉe/ásta ^{i}ẹ la búrtă/dacă-l dọáre la búrtă//ásta să numéște dă mătríĉe//

îi̯ dăscíntă/dă cap‿^{h}i̯ár//i dăscíntă/ză numéște c[?]dă sọáre sec//îi̯ púne căldárẹa cu ápă-ŋ‿cap/îi̯ măsúră cápu/îl înĉínĝe cu o‿betelíe/pŏ‿úrmă-i̯ púne căldárẹ-aẹa plínă cu ápă-ŋ‿cap//și stă căldárẹa-ăẹă așá [?] stai̯/cu mî́in^{i}li n-ó ții̯//ș^{î}‿femẹ́ă-i̯ dăscíntea-coló/ș^{î}‿să-ṃvîrtéște áp-aẹa-ŋ‿căldáre/dup-áọa ĉe că i s-a-ŋkeát cápu/că i cápu-dășki^{e}át//șí...ásta e cu dăscínteĉili la n^{u}oi̯ [!]//

[Aceeași]

794. TĂTĂRĂȘTII DE SUS

(jud. Teleorman)

Culegere: 1973; MC, BM, MT; transcriere: MM

o vînătọáre[1]

plec odátă cu...vasíle/vasílẹ-al țîŋcúlui̯ așá-i̯ spunẹám noi̯//ple‿cu vasíle și stăŋ‿la paz-aij‿la bucóv[2]/la pădúre//aŋ‿sta‿tọátă‿diminẹ́ața la paz-acólo/n-a îșí‿nič un i̯épur^{e}/n-a îșí‿nimíc//am plecá/diminẹ́ața...aŋ‿lu̯at-o pă cîmp//ca să sái̯e vu‿i̯épurẹ//sărí un i̯épure/ș-an‿dat i̯ó la o distánță márẽ‿i̯el//căzú i̯épurlẹ/i̯el

---

[1] Informatorul vorbește deosebit de repede și din această cauză unele părți din text, neînțelese, au fost omise.

[2] Localitate vecină.

124

ᶻⁱĉe "mă" ĉᵊ-"a murí dă frícă/dă-l dracu¹"/ĉe "dă fríc-a murí"/ n-a [...]l̥ dibulés pă pártẹ-aẹa ș pă pártẹ-aẹa/nu să vẹ́dẹá nić o lovyitúră nimíc/" [ɛ] a murí dă frícă"/i̯el ĉa că...bătẹá pũșca mẹa acólo únde [r] undẹ-an dat i̯õ i̯el ?//și̮ ẹo ã ᵈat dĩ la o distánță márẹ-adi^{că}//cîn vedé nẽ ĉen cu el la un om ai̯ẹ/la mitícă mútũ așá-i̯ spunẹám noi̯ ĉẹ-"ai̯ la ála să-l jupuín/z bem o jumáte ză ne dẹa țúi̯că/ș^{î}...hõ pă el"//

"hai̯ !"//

ne ᵈĉem acólo/-l jupuím/ĉe ẹ-an găsit ? o uré [k] õn...alíĉe intrátă pĩ urék$^{ẹ-asta}$/intrásẹ ọ-alíĉ [ɛ] ọ-alíĉ-ĩ urékẹ//și in- trásẹ-n cap/și̮ dîn áẹa...sigur dîn^{ẹa}-a căzút i̯épurle//"õ !" zî^{s}/ "n-a avúᵗ"...//îl făcúrăm acólo/îl jupuírăm/...ĉe ?! nẹ-a ᵈat ăla o țúi̯c-am băút...un kil jũmáte plẽcám i̯ar/ĉe mai̯//

i̯el "nu că plec/i̯o că plec i̯ar"/s-a-mbătát i̯el ști/"plecám i̯ar"//

l-an lăsá tot aco^{lo} i̯épurlẹ//am mînca lă ála/pă dóọspẹ-așá i̯erᵊá/zăpádă/i̯erá zăpádă//tõpi̯á sọárlẹ//plecárăn și urcárăm múka dẹálulũi̯ ac^{ș}ílẹa/urcárăm múka dẹálulũi̯ în dẹal//i̯el a căzú jos acólo gáta a adọrmít//am mai̯ sta p^{î} lîngă el/l-an lăsát/în fíne s-a sculát//am plecát ẹar pă cîmp amîndói̯/ĉoi̯ ĉói̯/ĉoi̯ ĉóca ĉóca/ cam burnițá dă plọáe/nu i̯erá zăpád-așá/¹erá...i̯erá [ɛ] primăvára/ nu/i̯erá tọámna/tọámna erá/tọámna pînă nụ [ɛ] pînă să nũ fii̯e i̯ár- nẹ//nẹ-apropẹám dă pödúrẹ-astă aíĉ/undẹ-avém nõi̯ aíĉ la pisica/ cîn nẹ-apropiárăm acólo/...să-mũrĝẹá/ˢĉẽ "ai̯ s^{î} stăn la pázä/ĉe mai̯"//stătúrăn la pázä/stân la paz-acoló/i̯el "mă ! să-mpúș ș^{î} i̯o bárem ũ i̯épure/c^{â} tu-mpușcáș^{i} p-álẹ"//în fínẹ//ședúrăn la pázä/ alése i̯el un loc úndẽ...ũnde [r] ũnde erá ști la niște răspînti/ ũnde...únde trăĝá i̯épur^{i} ma mulț^{i} acólo//

"mă ! nu"/i̯o să stau̯ i̯o

"nu p [ɛ] i̯ó stau̯"/

i̯el [k] i̯ó "ai̯ stai̯ tu aíĉa̯ mă̯"//

i̯o stătúi̯ la [k] acóló une̯ v-an‿ˢᵖᵘ‿i̯erá o răscrúᵉ-așá/vene̯á ŋtre crișa¹[...] și-ntre pădúre̯a písica vene̯á...línie̯-așa/i̯el rămáse̯-acóle̯a un drum îŋcoló/únu-ŋcólo/ș-únu-ŋcoló/rămáse̯-acólo i̯el//șî murĝᵉá șî pʰicurá dă plo̯áe̯-așa//i̯o merséi̯ drep‿pă...pă línie//mă ᵈtei̯ lîŋgă un tufán/și văzúⁱ potéca...potéc-așá//răzmái̯ árma dă...dă tufán/și stam acóle̯a așá șî...și așteptaⁿ‿zî vie/dă [ɛ] dă plo̯áe/șî [k] da erán‿șî cu óki/șî cîn‿văzúi̯...iși un i̯épure̯/șî‿văzúi̯: píșa píșa/píșa píșa/veni p-aᶜᵒló/pîn‿la pʰicérîlé‿méle̯/i̯o ni‿n-ám‿mai̯ mișcá‿ne̯am//ᵈᵘpă ĉe i̯eˡ m-a mirosí‿pă piĉo̯áre/m-á mísí‿la piĉo̯áre/șî-l lăsái̯/pᵘséi̯ ⁱᵒ mîna pă púșcă/d-aĉí o lu̯o...iși ș-o lo pă...pă cᵘolnic//o lo pă colniᶜ i̯a/i̯o pá ! îl‿i̯au̯ șî-l trîntéz‿jos//nú‿stăteⁱ mul‿șî gáta̯ ș-áltu̯ după úrma lui̯//pá ! ᵃⁿ‿da ș-ăla/mă pominés‿cu el//mă rog/dúpă ĉ-an‿dat î‿ăi̯ doi̯/îi̯ i̯au̯ p-ăi̯ doi̯ îm‿mínă/ca să mă mut mai̯ naínte̯//cú ei̯ mergínd așa-m‿mínă/da i̯erá...ᵐ mîn-ásta² i̯erán‿cu...cu i̯ei̯/șî‿cu árma pus-aíĉ așá³/ármă‿aíĉa púsă/șî cu i̯ei̯ doi̯ îm‿mîn-asta̯//da u̯óki mei̯ i̯erá pă...pă cᵘolní‿ști că trébᵉ să‿ma‿e̯ásă vreúnu//șî cîn‿gáta mai̯...mai̯ sărí [...]ipúș‿șî p-ăla/tréi̯//

búrĉᵉa he ión [zis] ión al ĝúmbi
șái̯zéșîtréi̯ [de ani]

un‿vi̯ézure̯

vene̯án‿dă la pázá i̯o/fúseˢᵉⁿ‿tóᵗ așá la pázá la vînătọáre/șî cîn‿víu̯ se̯ara/îndărắt/undé erá vizuína dă vi̯ézure/mă pomenésc...

---

[1] Nume topic.
[2] În mîna dreaptă.
[3] În mîna stîngă, îndoită din cot.

126

cu el ișíse...ișíse-ņ vále//dă după el/ălęárgă după el/dă-į cu púșcă įel/bắc! ŝe să-l înimérę̧ că el nọáptęa-ntunéri^{c}//fuj după el/ălęárgă după el/...pînă cîņ să i [r] să íntrĕ el îņ vizúină/ ă-f^{h}i ș^{i} įó mína-ņ spiná$^{rę̧a}$ luį/įel tráĝe ! tra^{ĝ}-a intrát în vizuínă// [...]

a dọ́a sęáră mă du și stąų la pázǎ//la el la...//aņ sat a^{lọ} [=acolo] ĕrá lumína púsă dă vro pátru ser^{i} įer^{a}á/șî...aņ stat pînă cînd [k] įerá tọámn-avęám pălăría-ņ cap/și...aņ stat ĉ^{a}-aņ stat/^{d}-aŝílęa...s-apestíse lúna du peste p [ɛ] pántă/peste cọástă/ nu să maį vedęá//peste cọástă/

[Ce-a făcut luna ?]

să apestęá peste cọástă/ști sfințęá/sfințęá lúna/ști că ^{i}erá púsă dă...sfințęá lúna că erá púsă dă tre [r] treį săr erá pú [k] lumína ști/să apestéște ști/répede/...lúna//aį înțelés ?//

[Da, da !]

àșá !//d-aŝílęa cîņ văzúį įo cu óki me^{i}/nu să maį vedęá bíne unde erá vizuína/unde ĕrá vizúina/cîņ văzúį îm múkĕ o mogîndęáță/ o văzúį că mișcá//"ō ! tu įej mă ?"//puséį púșca ș-o ridicáį odátă pác ! o^{dată}/aχ ! [...] a da dăvále peste vizuínă//

[Același]

s-a auzí dă strigóį

pî auuzíte s-a auzí dă strigóį/ĉe..."įéste strigóį cîte únu" zíĉe/da...

născút cu căíță/[1]

ņnăscút cu căįíță/cu căįíța/cîn l-a născú má-sa/o căįíță/o piélíț-așá pă ^{u}ok//și ála/mortŭ ála/ĉic-ar f^{h}i tras-o ș-ar hí mîņcát-o̯/adícă ála cáre e născútu cu căíță/copʰilŭ cîņ s-a născút //ar fʰi trás-o ș-ar hi mîņcát-o//ș-ála ⁱe̯ născút cu căⁱíță// căi̯ița áe̯ă/dacă-z véde uñ stol dă ráțe sau̯ dă pui̯/i̯o am avút ocázi̯e c-am avút o vecín-a me̯a lîņgă mᵇi̯ne//cîm mi̯-a văzút púⁱi/s-au̯ începú să să mănînĉe sî să omo̯áre únu pă áltu//că ⁱe născútă [ɛ] că căíță [k] cu căíța áe̯a//ș-am dăscîntá șî[ɛ]dă dăᵘói̯ la o femée//și i̯-a trecút//n-a...nu s-a mai̯ mîņcá púi/nu s-au̯ [k] n-au̯ mai̯ murí nu nimíca//

---

[1] Intervine fiica informatoarei - Duță Filofteia [V].

s-a dúz la i̯er [k] la păᵘúna/ᵘodátă/la o vecínă i̯ar d-acole̯á dă ˡîngă e̯a/to̯áte ráțili în có̯ș//cîņ le̯-a văzŭ ĉe "àole̯ó ! păᵘúno" zíĉe̯/"ĉe dă ráțe ț-a scos !"/to̯áte le̯-a găsí mo̯árte̯//

[V] și cîn mure̯á/la ásta născútu cu căíță cuņ să făĉá ?

și cîn î...ai̯[ɛ] ásta îñăscútu cu căi̯íță/i să báte un cui̯... îm buríc aíĉ¹/la i[ɛ]la buríc/nu la inⁱ/că ínima i̯e sus aíĉ¹/la buríc/îm búrtă//și i să úmplē u̯óki/p-aíĉ-așá pă lă ĝéne/...cu sămînță dă i [k] dă mei̯//sau̯ pi̯etriĉéle dacă n-ai̯ mei̯//pi̯étre̯/mi¹ [k] mărúnte̯/și i le púne̯ p-aíĉ-așa/...pă ók//[...]

[Dar se zice că el mai vine pe acasă ?]

așá să zíĉe că pîņ la șáse ĉe că víne mórtu/zúfletu//

[V] să púne o cánă/

stái̯ stai̯ stai̯!că mi̯-am adús amínte̯/gáta !//cîm pleș cu mórtu acásă/â d-acásă la...gro̯ápă/i să púne o ĉáșcă sau̯ paχár cu ápă la stréașină zis/șî cu[ɛ] pʰiculéz dă lînă//că el víne și tráĝe-ņ lîn-áe̯a/și be̯a ápă dîn...ĉáșc-áe̯a//

[Sufletul mortului ?]

súfletu/súfletu pîņ la șáse/așá să au̯... poméni/că ĉe că víne acásă/pîn-acásă//kar î bărbátî-me̯u̯ cînd a făcúd/

[Dar cum știi că a venit ?]

---

¹ Gest.

128

spui̯/că scáde//bărbátă-mi̯o̧ cînd a murí‿tá-său̯/șî̯ cînd e̯-am̦‿făcú‿dă șáse/nọáptẹa ḱar l-a v^{y}isát/c-a venít lă ọále/pă vátră̦//...în nọáptẹa lu șasẹ-atúnĉ//

stănĉílă zmarándą
sum‿pă șái̯zĕșîșàpte [de ani]

cínipa

punẹá bălegár/îl ará-l făĉá og^{u}ór/dă tọámna//primăvára i̯ar îl ará/să duĉ^{e}á cînd i̯erẹá plọái̯e/...pînă nu ploṷá nŭ sămăná cínipa/că nu ișá//ẹa éste datorię să i̯ásă-n trei̯ zíle/

[Așa repede!]

da ! répede//să duĉ^{e}á/sămăná după plọái̯e/îl gî̯rpá frumós/punẹám.../să punẹá așá niște álẹa dă...áțe/círpe/că să nu víe ĉórîle s-o adúne//

[Ce se punea ?]

să punẹá círpe așá atîrnáte-m‿băț/să spérie ĉórîlẹ'/ca să nu ne adúne sămínțẹ//o lăsám/să făĉá máre/să‿aleĝá/i̯er^{e}á dóo félur^{i}/adícă și dă váră șî dă tọámnă//a dă váră/...nû făĉá sămínță̦/éra un̦‿fir/...în̦florẹá da n-ávẹa sămínță n-ávẹa nimíc//ș-a dă tọámnă făĉá sămínță̦//o culoĝám/șî̦ la șásĕ săptămín^{i} dúpă ĉe culẹĝám p-áẹa/să coĉá ș-ái̯lantă/ș-o culeĝán̦‿șî p-áẹa//făĉár mînúj^{i}‿mititélẹ-așá potriv^{i}íte/cît putẹán̦‿să le m...[ɛ] bă̦gám în ápă/m^{y}iĉ^{i}/nu măr^{i}//ne dŭĉán̦‿cu ^{i}éle la gîrlă/le băgám într-un̦‿cléște/-i̯ punẹám așá[2]/în̦‿cleșt^{i}/și-i̯ legán̦‿și băgám în̦‿gîrlă/șî punẹám nisíp pă ẹa//p-áẹa dă váru o țînẹám trei̯ zíle/áẹă să topẹá répede//ș-áẹă dă tọámnă̦ o săptămínă//șî o scotẹám/o uscám/...făĉám melíță/dóo blănițẹ-așá[3]/și înĉepẹán̦‿să melițám//^{ə}‿rămînẹá cínipa frumọásă/fui̯óru̯//p-órmă-l dam la dărác/îl dărăĉẹám/îl torĉẹám/șî‿

---

[1] îi sugerează fiul.

[2] Gest: explică cu ajutorul degetelor cum prindea cînepa ca într-un cleşte.

[3] Paralele.

pune̯ám...urze̯álă/dă pắtură/dā saĉⁱ//

[Aceeași]

ne̯-a spar‿cása

ave̯ám vʸíi̯-aíĉ‿așá la cîmp/unde éstē grájdurle̯-áste̯a zis/ pentru colectív//șī acoló i̯o m-an‿duz‿lā...la vʸíe/bărbátu nu erá acásă‿/ave̯á cai̯/fắĉắ pă pasaĝéru/pắ [ɛ] adícă...să ᵈuĉá cu pàsaĝérⁱ la gáră/kiriĝíu̯[1]/să dúĉá cu...cu ĉíne̯vá la gára̯ sau̯.../ c-atúnĉa nu erá mașínⁱ p-aíĉ//și i̯o l-am așteptát ca să vyínă ⁱel//an̯‿lu̯at cíi̯ni după míne/c-ave̯ám...tréi̯‿pàtru cíi̯nⁱ/atúnșe‿să ținge̯á cíi̯ni/acú n-ávem niĉ úynu//ʰan̯‿lu̯a‿cíi̯ni după míne/an̯‿lu̯at o pắtură...ziz‿dă línă/búnă/dî pă țo̯ále̯-an̯‿lu̯at-o kar/șî‿m-an‿ duz‿la víe̯-acólo//a vení‿și ⁱel mai̯ tîrzíu̯//ave̯ám o fetíță mícă/ da nu mai̯ țíu̯ mínte...maría o să fíe̯/în̯‿fʰíne cárē...mⁱícă dă țíță acásⁱ//pă la ᵘóra zéĉe/no̯ápte̯a/se̯ára/păze̯ám̯‿vʸía și‿i̯o și‿ i̯el/amîndói̯//pă la ᵘóra zéĉē/ave̯ám únu̯-aíĉ‿așá care plecá cu mașína la bucuréștⁱ//únú ziz‿rádu rizéscu‿undé‿éste̯-aíĉa coperatíva̯//"ʰai̯ să mérĝem acásă/c-au̯úz mașína/i̯e ᵘóra zéĉe̯//că o fʰí țîpín‿fata̯"//șî m [k] am plecát...d-acoló cu i̯el//an̯‿lăsá‿cíi̯ni legáțⁱ acólo/ș-am plecát acásă//mi̯-an̯‿lu̯a‿pắtura//înáinte feméile să-nĝínĝe̯á cu bríu̯/șī‿cu béte//acú nu ma‿am nimíc//an̯‿lu̯a‿béți̯li/ bríu̯u/în bráțe șⁱ‿cu pắtura/ș-am plecát acás//cîm‿m-an‿dus acásă/bărbáțī-mi̯o a plecát i̯arⁱ înapói̯ la víⁱe/n-a lăsát-o síngură/ că ⁱerá veĉínⁱ p-acole̯á șī‿ne...ne păze̯á pína plecám//

i̯o an̯‿rămás acás/a [ɛ] ve̯ám pă máma me̯a bătrînă/dă șáptezej‿dă anⁱ/...acásă cu copʰíi//cîm‿m-an‿dus acásă/an̯‿găsí‿pă máma dăște̯áptă/

---

[1] Îi sugerează fiul.

150

"ĉe făcúș^{i} mámă ?"

zíĉe "frămîntái̯ mái̯că" zíĉe/"că în̯ spúse ǵórǵe să...mérĝem" zíĉe "la zi^{u}ó la soricá/la dẹal//să culéĝen̯ la soricá//să te duș̮ tu cu i̯el" zíĉe/"ș^{i} i̯o rămî́i̯ lă víi̯e"//

"bíne mámă"//

a ișí máma să cọácă pî́i̯nẹa/i̯o an̯ rămás cu fáta/că̄ să dospíse/ști să făcúse drójdia búnă/să făcúse ș^{i} i̯ō...aluá ĉ-a avú/nu știu̯ //și i̯o an̯ rămás cu fáta în̯ cásă să-i̯ dau̯ țíță//^{i}ẹrá fáta mícă/...născútă primăvàra/-n̯ f^{h}íne cît są [ɛ] f^{i}i avút/ō jumá dă an/nu ștu̯//ș-an̯ rămás cu fáta să-i̯ dau̯ țíță/așá[1]/...lîngă sóbă//și máma a ișít să cọácă pî́i̯nẹa pă vátrą/cu țăstu//s-a dus a lu̯a lémne/adícă lu̯áse lémne dă sẹára/șî le băgáse-n cásă//ș^{î} pă úrmă a termená lémnilī/d-áẹa că să mai̯ duc-afáră să mai̯ i̯a i̯ar//da i̯o am auzí zdron̯cănín în tímpu ăla cîm máma erá pă vátră//

"mámă" zîc/"ĉínẹ-a legát váca asẹáră ?" c-avẹám vácă/ș^{î} n-ávẹan̯ gárdu bun în̯spre grădínă în̯cólo/ográda care...i̯erá trifói̯//

^{z}íĉe "mái̯că" zíĉe "ǵórǵ-a legát-o"//

dacă zíĉá c-a legát-ọ máma/pọátẹ ișám afáră/șî dọámne feréște ! în da vreúna în̯ cap/ști^{u} i̯o ĉe făĉ^{e}á ^{h}óți atun̯ș/cînd ei̯ a zdron̯cănít/avẹám o cásă ș-avẹám un ĉelár^{i}//ș-avẹá ĝ^{e}ámu/cum e ásta /intrám p-aiĉ așá/și ĝẹámu dín̯colọ-afáră//ș-acólo avẹán̯ ș^{i} i̯o.../că máma mẹa a avútu̯ númai̯ o fátă/ș-avẹám...țọále d-ástẹa múlte/pătur^{i} zis/dó^{u}uj dă bucắț^{i}//ș^{i} ^{e}le...băgátẹ-acoló//ș-au̯ zdrăn̯cănit c-am avú nișțe șíță/la ferẹástr-aẹą/și i̯o i̯-am a^{u}uzít/ș-am întrebá dă vácă/că ĉíne//dacă spunẹá că a legát-o ẹa/i̯o ișám afáră//ĉínẹ știẹ ?-n da-n̯ cap ca ^{u}óți/cum eráu̯ înaíntẹ//șî n-am mai̯ ișít/an̯ șezú lū [k] cu fáta acolẹá/fáta a adormí/șî m-am apucá să-i̯ lucréz la ō rokíțǝ nu̯ ștu̯ ĉẹ/lîngă fátă//și máma a ișí să i̯a lémne/sâ cǫác-a dóǫa pî́i̯ne sau̯ a tréi̯a/nu mai̯ ţîu̯ mintę//cî́n̦‿s-a dus/avęám o pⁱ́imniță-n fáța cási/cum éstē la bắi̯éț-éștĭa aîĉᵉ-şą̀/ un fel dă...pímⁿiță/înaínte să zî́ĉá pímniță/nu i̯erá bucătărí̯ᶦe/ pímniță/ș-acólo avęám...băgásęm i̯erᵉá grî́u̯/mult/...băgásęm̦‿ɣámurli /lę-atî́rná în̦‿cui̯ /sus//ș-au̯ intrát cu pîĉǫárli-n̦‿grî́u̯/ș-au̯ lu̯a‿ɣámurli dă sus/mi̯-a lu̯a‿căldáręa máre/trei̯ fúni̯ dă usturᵘói̯/ ș-o stropitǫáre cu ni̯ște mei̯ d-ála búnu//șí la spátili cási/ᵘopărísem lî́na/vro șáse lî́nⁱ dă ᵘoi̯ ș-o puséseṇ‿să u [k] cî́n‿am plecá‿la víe să ple‿mai̯ répede pî́n-o vení rumî́nu dă la...gára dă úne erá dus/am ui̯tá‿lî́na acólọ//ș-am lăsát-ǫ-acólo/șⁱ‿i̯eu̯ nu mai̯ mi̯-ā‿ᵃᵈus amínte dă ęa//cî́m‿mă scol dimî́nęața an̦‿găsít-o lu̯átâ//să cunoștęá niște ᵘúrme marⁱ dăscúlț//nu i̯erá-n̦călțát//

---

[1] Rezemată într-un cot .

s-a mai̯ ᵈ̄uz‿dă la mine la veĉî́n alắturⁱ/s-a pus ún pʰíu̯a așá/ ș-áltu s-a suí‿sus/pă i̯ĕl/ș-a dășkíj‿ĝᵉámu sau̯ l-o fʰí spar/nu ștu că nu mai̯ ţîu̯ mintè/ș-a intrá‿ș-a...ę-a tra‿ș-ălu̯ęa/cojócu dă pi̯élę/...a fost atî́rnát așá/...un̦‿cojóg‿dă pi̯éle șⁱ‿c-o mie dă lei̯ băgátă-n̄ i̯a/î́m‿buzunár//d-acolęá s-a duz‿la áltu veĉî́n//mái̯... peste vręo dóᵘo cáse/...niște copʰíi̯ lăsás‿și‿i̯ei̯/má-sa să măritáse/tá-so murise pă front/șⁱ‿i̯ei̯ au̯ foz‿doi̯ copⁱí/doi̯ băi̯éțⁱ// culcáțⁱ în úșă//au̯ trecú‿peste i̯ei̯/...a intrát în̦‿cásă/lę-a lu̯a‿tó‿to‿tò‿ĉ-a avú‿má-sa-n̦‿lád-àęa//a pus láda cu fúndu-n̦‿sus/ș-au̯ trecú‿pĕste i̯ei̯ i̯ar/ș-au̯ plecát//n̦tre tímpu ắsta cî́t au̯ zdroncănít ⁱei̯ adí [k] dă s-a ᵈuz‿máma ș-a lu̯a‿lémne/dacă máma a [ɛ] a spus că "nu ma‿i̯éste mái̯că/i̯e úșa dășkísă la pʰímniță"/zî́ĉe "nẹ-a lu̯a‿grî́u"/i̯ǫ-am înĉepú‿să țî́p//vía a fost aprǫápe/ș-a auzí‿bărbátu-mi̯o d-acoló/dă la vie//pî́n̦‿să vʸíe i̯el acásă/s-au̯ dus hóți/ dac-a auzí‿țipî́nd//nu ę-a mai̯ prin̦s//turūęá cărúța să súe la dęal ûn̦cólo//au̯ plecát//șî́‿nę-a spar‿cása șî mie șî la doi̯‿i... dóǫ cásę//

[Aceeași]

---

[1] Gest: aplecat, ca la jocul "de-a capra".

132

la náștere[1]

la noi̯ la náștere/pă [k] feméilę-ástęa dă țáră/ș^{ɨ}‿i̯ǫ tot acás-am născú^{t}‿să știț//ă nu pręa i̯eráu̯ atúnĉa.../ḱar acú șái̯spe an^{ɨ} cînd am născút ęo fáta/nu erá ca acúma/acū́ obligat^{e}órii̯u la cása dă n [k] la maternitáte cum îi̯ spúne...//

i̯erá...prevestęá durér^{ɨ}//mę-a-nĉepú‿durér^{ɨ}/după ę́ga anunțai̯ ^{u}or^{i}cúm/^{u}o mámă/să víi̯e/o sǫácră̄/o vecínă...//mái̯‿înaìnte pînă să-z‿víe durérlę-ástęa/numái̯ pă ĉinevá așá-ŋ‿gînd/că i̯e mǫáșă/"^{u}i̯te pă cutáre fag‿mǫáșă"//îm‿venęá/"ái̯da/ĉe e ? ĉe e roz‿dă nepót ?" nu știu ĉe...//cîn̦‿să íntră-ŋ‿cásă la o náștere/să spúne "áște zíu̯a"/așá să spúnę-aij‿la noi̯/áște zíu̯a//dă ĉe i̯e ásta ? i̯o.../așá i̯e ǫbiĉéi̯u ĉe mai̯//d̦upă ę́ga/după ĉe feméęa dacă.../binențelèz‿după ĉe ș-a făcút ḱínurlę ș^{ɨ}‿cîn‿a ziz‿dumnezéu̯/prínde copílu mǫáșa/îi̯ lęágă burícu/cu o áță/[2] ...cu o áță/după ę́ga...îl scáldă/s-așęázá...îm‿pat//după ĉe s-a așezát îm‿pat/a plecát acá^{s}‿tę-ai̯ liniștí^{t}//i̯eu̯ ḱar i̯eu̯ născú‿la únu nǫáptęa//...și mi̯-a prin̦s-o și-ntr-un...pétig‿négru/să zíĉe că să dă cíi̯ni la ęa dacă...să prínde-m‿pétig‿négru [!] în̦‿círpă nęágrę//

pîn̦‿la zíu̯o au̯ plecá‿tos/ca s-adórm/ca să mi să púi̯e nǫáptęa/c^{ɨ}‿să púne trei̯ nopț^{ɨ}//între tímpu ásta víne mǫáșa pă fíecare dimineáță și pă fíecare sęáră să scálde copílu//ș^{î}‿cu ĉevá lă mámă/mîŋcáre sau̯...așá...așá să zíĉe de ! că nu pos‿s^{ɨ}‿te dai̯ joz‿dîm‿pa‿să mai̯ faj‿mîŋcárę//după t [k] áste trei̯ zíle/sára cum a spu‿și máma/tǫt‿așà s-adúc [ɛ] s-adúĉe [ɛ] adúĉe ápă/mǫáșa/și cu àlĉînevá sígur/...cu căldáręa máre/și púne...da-ntre tímpu ásta î‿

---

[1] Textul, amănunțit și bine organizat, este o replică la cele povestite în legătură cu obiceiurile la naștere de Stăncilă Zmaranda, la a cărei înregistrare asistase informatoarea.

[2] Este întreruptă de cineva care intră în cameră.

áste trei̯ zíle/cîd‿mo̯áșa‿a scăldát-o/dacă ⁱe fátă/ĉe că să-i̯ púnem să [ɛ] să-i̯ tu̯rnắm ápă cu o̯álă nóo̯ ca să cînte//

[Și cîntă ?]

și cíntă/cíntă c-așá [!]//ș‿pă‿căldáre̯-ásta ẓă púne...cum vă spū́sei̯ áste̯a/cu vătrái̯u/cum o să fíe[1]/mi [k] ḱar míe so̯ácră-me̯ắ// so̯ácră-me̯a/"ʰáide ! să-i̯ dai̯ cu vătrái̯u-ŋ‿cap ca să̄ náscă répede̯// bágă-i̯ secúre̯a pîṇ‿sîn/că să fácă băe̯át//dă-o pîn to̯ártīli căldári/ca să i̯ásă mai̯ répede̯"//dă unde/că e̯o țipám !/mai̯ mă pune̯á nánașa să mai̯ dau̯ șᶦ‿cū pișórū‿úșă/sᶦ‿spar‿și ĝe̯ámurli/la úșă//de̯ ! obiĉéi̯urᶦ//cum îs‿spuséi̯/adúĉe ápă dă se̯ára/după áe̯a...dimine̯áța pînā̆...la lumína zíli/da codóurli copilū́lui̯ s-adúĉe dă se̯ára la mo̯áșe//să‿fáĉe fáșă/fáș-asta să fáĉe dă lînă/mai̯ múlte fᶦíre gro̯áse/diferíte culᵘórᶦ/...și la cápătu fắși să‿fáĉe ō...păpúș-așá-i̯ spúne//ĉevá círpă/și-ŋ‿cîrp-ásta ĉe crédes‿că să púne ?// cărbúnᶦ/...și să fíe dă círpă álbă/únde să le̯ágă fáșa la mʸijlóc// și-ŋ‿căr [k] în i̯a/să púne cărbúnᶦ și banᶦ//bàn-éște̯a să zîĉe că după...ĉe nu să mai̯ înfáșă copílu cu fáșa/sau̯ la șáse̯ săptămînᶦ/ să e̯a și să...să cúmpere sáre pă i̯ei̯/ˢ‿să de̯a la ᵘoi̯/ca să ái̯be copílu párte dă ᵘoi̯//

[Și cărbunele ?]

șᶦ‿cărbúne/așá să obijnuéște̯/proᵇábil ca să fíe mai̯ táre/ca să po̯átă să i̯-o bagᵊ-aíĉ[2] cînd îl înfáșă//s-adúc to̯áte dă se̯ára/ dimine̯áța víne mo̯áșa/pîṇ‿la lumína zíli/să scáldă/cum vă spū́sei̯/ să e̯a copílu-m‿bráțe/să púne u [k] să fáĉe um‿pʰíg‿dă fog‿da... i̯eu̯ am‿făcú‿pă‿tarábă/că [ɛ] dejá n-am‿vátră/n-am...n-am únde/cum a avú‿máma me̯a/vátră//[ɛ]pă tarábă fu̯oc/și cu um‿pᶦig‿dă burián / așá ū‿obiĉéi̯u/burián i̯o n-am avú‿c-am fost îm‿pat//să ocoléște

---

[1] O întrerupe fratele, Stăncilă Mihai, și-i amintește acest obicei.

[2] Gest: sub fașă.

131

dă trei̯ orᶤ cu copⁱílu-m͜ brâțe/șᶤ͜ pîn͜ la zíᵘo/...mǫáșa o ęa/că să nu cumvá ˢ͜ să-ntîlnęáscă cu ĉinęvá pă drum//așá-i̯ obiĉéi̯u/ pîn͜ la zíᵘo s-ajúngă ș-ácasᶤ//

[Și dacă se întîlnește cu cineva pe drum ?]

dacă să-ntîlnéște cu ĉinęvá d [k] pă drum/să oblígă să-i̯ dęa dîm͜ plocᵘón/că să fáĉe șᶤ͜ la noi̯ um͜ plocón/să fáĉe túrta ursitu̯órilor să spúne//

[Și cum e ?]

túrta ursitórilor ástęa [k] ǫbiĉéi̯-ǫ̀sta la trei̯ zile/care v-an͜ spus/cum să scǫal-așá diminęáța dămúlt/ă...máma copⁱílului̯ îi̯ fáĉe mǫáșă-si um͜ pl [r] um͜ plocón/plocónu i [k] ĉé conține ?// ᵘo pîi̯ne/...[ɛ]pă pîi̯nę-ásta să fac trei̯ cruĉᶤ/să pun trei̯ căpățîn dă ᵘusturᵘói̯/...trei̯ bucáz͜ dă záhăr/șî trei̯ monéde dă banᶤ/banᶤ dă metál/nū hîrtíe/să-n̯fíĝ-așá/ș-aĉí sáre/ș-atît să púne/șî...să dă o...dacă vrei̯ ī͜ cúmper ĉevá/o rᵘókie/sau̯ îi̯ cúmperᶤ.../da mai̯ dăgrábă să̹ dă un͜ servét//ūm͜ prosóp din ástᵉᵃ// o jumá͜ dă kil dă țúi̯că/sau̯ un͜ kil dă țúi̯că ș-ūn͜ kil dă vin/ĉe vrei̯ să-i̯ dai̯/dúpă cum ai̯ posibilitátę//ș-ásta-i̯ ursitórilę/ástęa s-a numít ursitórilę//

dúță filoftéęa
pátrujdòi̯ dă anᶤ

obiĉéi̯urli núnți̯

sîmbătă sęára/púnem cázu̯-așę/sîmbătă sęára//príma͜ ᵈátă să dúĉe părínți/...féti [ɛ] fáta [k] miręása-i̯ la ĝínere/să dă um͜ plocᵘón/...la miręásă șî la ĝínere să trimęte la fátă/la părínți féti/spúne ca să să i̯értę//plòcón-u̯sta...acólo/dóo pîi̯nᶤ/vīn/ țúi̯că/ĉe áre ¹ei̯/ști ? ca la núntă//s-a dus la părínți i̯ei̯/a sta͜

---

¹ Gest.

dă vórbă um‿p^{h}i^{c}/ș-a plecát înapói̯//dacă áre lău̯utár^{i} băgáz‿dă sîmbătă se̯ára/mer‿cu lăutári/dacă nu númai̯ ĝínerli și m^{i}ire̯ása//

dumínecă dă dimine̯áță să fáĉe príma dátă bărbi̯éritu//da sîmbătă fételi sînt anunțáte/dîm‿párte̯a mirés^{i}/pă ĉíne-a vru‿să i̯nvíte la núntă//pînă să v^{y}íe fétili lă ápa brádului̯ cum îi̯ spúnem noi̯/să ^{f}áĉe bărbi͡éritu//bărbi͡eréște ĝínerli...un̯‿flăcău̯/un̯‿cavalér//să așáză jos ^{u}o másă/o‿másă cu trei̯ p^{h}íĉo̯áre ròtúndă/lăutári-i̯ cíntă/și um‿băĝát...o̯arecáre cáre créde el ș^{i}‿cáre vre̯a/îl púne să-l bărbi̯ere̯áscă/îi̯ fáĉe obiĉé^{i}u̯-așá cu bríĉu/lă^{u}utári-^{i} cíntă /și i̯el/după ĉe l-a bărbi̯erít/îi̯ dă o batístă//băĝátulu̯-ástu̯e̯a care l-a bărbi̯erít//după ĉe l-a bărbi̯erít/dă o̯-a făcút obiĉé^{i}u bărbi͡érituluí̯/i̯a o plóscă-m‿mínă/ĝínerli/fără mire̯ásă/...și mérĝe la trei̯ cáse/...da la trei̯ cáse-ntreș‿să spúne/și númai̯ îm‿párte̯a dă răsărít/...dă egzémplu să n-o e̯a lă apús sau̯...mă rog/númai̯ la párte̯a dă la răsărít//íntră la trei̯ cáse/"bine v-an̯‿găsí‿sănătóș!"/númai̯ ĝíner^{i}li și‿cu lăutári după el//stă jos pă pat fáĉe un̯‿cíntec/și‿ple̯ácă la áltă cásă//după ĉ-a făcút ^{u}obiĉéi̯-ósta/d-ă...s-a duz‿la trei̯ cla [k] la trei̯ cáse/da el cu plósa-m‿mínă ĝínerle/da plósca nu să goléște/că o̯-a dat așá să gúste númai̯ cîn‿a intrát în̯‿cásă//a venít/víne̯-acásă/și cîn̯‿víne̯-acásă/-ntre tímpu̯-ásta fétili vin/cáre sunt i̯nvitáte/féte/băéț^{i}/...fétili i̯-a adúc și‿i̯éle cadóur^{i}/înaínte să‿fáĉá ploco̯áne/dóo pîi̯n^{i}/pă plocón pune̯á áltă dóo‿trèi̯ ^{u}o^{u}o crúde/ca să...ĉe "să bátă-n ĉórbă la núntă"//da acúmă vin̯‿cu cadóur^{i}/cu‿farfurii̯/cu...cît-un̯‿servíĉ^{i}/care cu...vor/ș^{i}‿cum au̯ plăĉére//

[Și la apa bradului cum e ?]

după ĉe să fáĉe dă să strîng to̯áte fétili care sunt invitáte/...să e̯a o vádră/o căldáre/o găle̯átă sau̯‿u înăínte eráu̯ căldár^{i}

136

dă arámă/da acú nu mai̯ sunt//sau̯ ȏ vádră de lemn//i̯a um prosób‿máre/să bágă pă urékilẹ...căldări/să-n̄ọadă/ș^i să púne o fátă ș-um‿băẹát/da să...fáta și băẹátu să nú fie fără mámă/sau̯ fără tátă/ să [ɛ] să nu fíe orfán d-um‿părínte/să f^híe cu păríntʼ^i//

și în‿căldárẹ-áẹa ĉe să púne ? să pun banʼ^i/bọábe dă grîu̯/bọábe dă porúm/și plẹácă la udát//așá-i̯ spúne/cu fétili după ẹa cu t^uot/fără ĝinere/númai̯ mirẹása//mirẹása c^u-o plóscă-m‿mînă/mérĝe pă drum/lúmẹā orcúm/i̯ése să vázǎ m^yirẹása/mirẹása le dă dîm‿plóscă/cîn‿să dúĉe//

"bíne v-an‿găsí‿sănătój"

[ɛ] i̯ei̯ urẹáză/"să vă f^híe dă bíne/an muls‿și ferîĉítʼ^i/să dẹa d^u ̄m^eso‿să fáĉes‿cuop^híi̯/să fáĉes/să...vi să-m̄ultẹáscă famíli̯a..."//

să dúĉe la a trẹ́ẹa fîntínă//la a tréẹa fîntínă...să scọáte ^îápă dă trei̯ u̯orʼ^i/da ĉíne scọáte ? mirẹása șî‿cu băẹátu//s-adúĉe-m‿mijlócu drúmului̯/...șî cu busui̯óg/da/șî busui̯óc pus în‿găleátă cîm‿plẹácă/sau̯ în‿vadră ĉẹ au̯//șī/...lă^uutári îi̯ învátă/...fáta/mirẹása șî‿cu băẹátu cu mîna pă busui̯ó^x/arúncă príma dátă/mọá^ie busui̯ógu în‿gălẹáta ap [k] arúncă príma‿^dátă la răsărít/sémnu crúĉi̯/apús/mi̯ază-zí/mi̯ază-nọáptẹ//dă‿trei̯ or dîn‿căldárẹ-ásta sau̯ gălẹátā ásta vádr-ásta ĉẹ-au̯ i̯ei̯/ș-ò‿mútă/...u̯o dátă... arúncă-m‿pártẹ-áẹ^a-m‿pártẹ-áẹa/ò‿mútă i̯ár/după ĉ-a mutát-o/o mūt-așá dă trei̯ orʼ^i//a tréẹa ọáră o vársă cu piĉóru...//

după ĉ-a făcút obiĉéi̯-ostà/...prínde ^hóra márẹ//jọácă/...fáta cu băẹátu/după ĉ-ā jucát‿óra/...și în tímpu cîn‿jọácă u̯óra/plósca mérĝe dîn mînă-m‿mînă//^dacă rămîne la cîtẹ-o fátă/zîĉe "gáta ! să-s‿fíe dă bíne/că te mărítʼ^i" [!]//i̯ā fáta și băẹátu vádra/dă prosóp^u-olà/mirẹása mérĝe ^cu plósca-m‿mînă/cáre i s-a da‿d-acásă//^a venít acásă/după ĉ-a venít acásă/aĉéi̯așʼ^i másă carẹ-a foz‿la bărbi̯erít/o pun în‿cúrte/afáră/...și‿î căldárę-áęa sau̯ vádră ĉe au̯ i̯ei/să [k] o-așęáză pă̄ másă/și vádra [k] ásta brádu [ɛ] în‿găl [k] în‿căldárę-acólo//fétili/...împodobéște brádu/ lăutári cíntă și‿ⁱéle pun...fac florⁱ dā hîrtíe criponátą//și cu betęálă-naínte/da acú nu ma‿i̯ę betęálă//șⁱ‿să púne florⁱ la brad/după ĉe l-a-mpodobít/îm‿braᵗ‿să púne covríg/...sau̯ un‿cᵘozonác/sau̯...covrí‿făcú‿dîn‿cᵘócă/un măr frumᵘós/ăl mai̯ frumóz‿măr/ să bágă ĉevá un‿fʰir róșu/șⁱ‿s-agáță/și prosópu//l-ā pus brádu la lócu lui̯/ș-au̯ mers băⁱéți și‿fétili la másą//după ĉ-ā servⁱí‿másā‿a plecát/băéți//

dūpă áęa plęácă la nun/la nașⁱ//náșū știs‿cum î‿i̯/poáte‿că și‿i̯ p-acólo tot așá o fi/i̯o ști̯u//

[Povestește-ne dumneata!]

ā̆șą/la nașⁱ/náșu c-o săptămínă-naíntęa núnți̯/îș strínĝe și‿i̯el cîzvá oámenⁱ cáre să numés pⁱĉóru dă nun/sau̯ ajūtór dă nun cun‿să ziĉe la noi̯/î‿álte părˢ‿să spúne ajutór dă nun/la no [ɛ] pʰĉór dă nun/la noi̯ să spunę-ajutór dă nun//să mai̯ spun‿și oámeni náșului̯/î‿álte părz/da la noi̯ ajǔtór dă nun‿să numésc//

după ĉ-au̯ plecá‿fétile dă la másă/...i̯a plocᵘón/par [k] ĉinévá dîn‿família ĝinerlui̯/um‿plocón bun‿sígur ca...pentru naș/și plęácă la naș//să dúĉe la naș/acoló oámeni [r] oámeni náșului̯ să strîng tozⁱ la naș//víne cu i̯ei̯ lā ĝínerę-acásă/dūpă ĉę-a vení‿la ĝínerę-acásą/íntră la másă/i̯a mása/dūpă ĉe i̯a mása/plęácă la biséricā la cununát//la cununaᵗ‿pînă să pléĉe/la noi̯ i̯e obiĉéi̯u să î‿i̯ rúpă túrta-n‿cab‿náșu//

[Cum ?]

u̯o túrtă/u̯o píi̯ne zis o píi̯ne mai̯ m[ɛ]mai̯ micșoár-alęásă/ rúpe mⁱi̯ręása/și‿c-um‿pahár dă vʸin//rúpe mireása o rupę-așá-n‿sūs[1]/ș-o bágă-n‿sîn/...să să cunúne cu pîi̯nę-áęa carę-a rúpt-o/

---

[1] Gest.

138

și̯ dîn pahár-ola dă v^{i}in gústă dă trei̯ ^{u}or^{i}//după ĉ-a rup‿pî́i̯nẹ-àẹa mirẹása/îŋ‿cap/lăutáru̯-a lu̯át-o ș-a-mpărțít-o la fétẹ/...dăruíndu-le să lē...zicî́ndu-le să să măríte álta la glavaĉóg/álta lā baláĉ/álta..."tu să ei̯ dîm‿purcărén^{i}"/áltu "dîn trăznítu"/áltu...dîŋ‿cît-uŋ‿sat așá mai̯ îndăpărtát/să glumẹáscă//după áẹa pịẹácă la bisérică//cîm‿plẹácă la bisérică/jọácă u̯óra bráduluị//i̯ar prínde ^{u}óra-ŋ‿cúrte/toț^{i}/cu naș^{i}/cu f^{h}in^{i}/cu toz^{i}‿mi[ɛ] m^{i}ír l-ûntr-o párte dă naș/și mirẹásā lîŋgă náșa//a plecá‿la bisérică//

dŭpă ĉe s-au̯ cununá/v^{y}in/dă la bisérică/...cîn‿ajúŋg acásă/máma băẹátuluị/sọácra máre/îi̯ prindē cŭ‿um‿prosóp/luŋg//cînd ei̯ să úrcă pă scára cási/...îi̯ i̯a dă gît/și le dăruéște/"să f^{h}is‿sănătóș/să trăí^{s}" și-i̯ sărútă pă frúnte/și‿pă únu și‿pă áltu/^{du}p-áẹa‿a intrá‿la másă/i̯ar/nu !//dacă mai̯ íntră la másă mai̯ íntră/dacă nu/i̯ése lăutári-ŋ‿cúrte/la ĵoc/la féte/că víne lúmẹa/zíu̯a/orcúm/să vázā m^{i}irẹása//după ĉ-aŋ‿ĵucát un timp/fáĉe nunẹásca/la noi̯ să‿fáĉe nunẹáscă/așá-i̯ spúne//ș‿să dă cadóurli̯//binențelés cáre ĉe áre//kar no [ɛ] kar noi̯ úi̯te/la nepótu̯-a avút i̯e [k] ș-i̯el/^{u}orcúm/...i̯e ofițér/și nevástă-sā...a avú‿ș-i̯a cadóur^{i}/c-a ...da tọáte fétele-n ĝenerál la noi̯ acú au̯ cadóur^{i}//și‿príma dátă să punẹ-așá/la naș^{i}/...după áẹa la ĝínere/cadóur^{i}/să ^{d}ĉe mirẹása/i le púne dă gît îi̯ sărútă mîna...//după áẹa mérĝe/la ọámeni nășuluị/la su̯ócri/...la ūŋk' cumnáț^{i}/...după ĉ-au̯ făcút ^{u}or-ásta/mérĝe-ŋ‿continuáre i̯ar jócu pînă sẹára//sẹára íntră lúmẹa la másă/ịnvitáți sócruluị acúma/cáre vin la núntă//íntră la másă/kíue/bẹa/...kefui̯és‿pînă lā.../āșá//șī...pă la vrẹo dóo trei̯ nọáptẹa să dă dáru cum să spúne la noi̯//strî́nĝe dáru//dáru ĉíne-l ẹa ? ĉinevá dîm‿pártẹa sọ́cruluị márẹ//pă ĉíne vrẹa el să-l numẹáscă//să púnē o pî́i̯ne/ș^{i}‿sáre/ș^{i}‿cu ban^{i}/o monédă dă trei̯ lei̯/d-un leu̯/dă dóoșĉinj‿dă bani̯/care cîḍ‿vor//și dasúpra găléți‿élea o...sau̯ o u̯ală ĉevá dă t...dîn ástea dă táblă/ca să ái̯be în ĉe să strîngă báni//să ᵈĉe la náșu̯/príma dátă//...náșu/ ...ẹa cuvîntu: "dă la dumnezéu̯ mul‿dă la míne puțín/cu̯-atîta po‿s-ajú‿și‿io ai̯ mi̯ei̯ finⁱ"//u̯o mie ĉin‿súte/dóo mi/dóo miⁱ a da‿la...nepótu/dóo mii̯/"să trăẹască"/nu știu̯ ĉe/îi̯ cîntă lăutári mulțⁱ anⁱ trăẹască/lu náșu/șⁱ p-órmă pleácă-ŋ‿continuáre/

[Și fiecare...]

fʰiecáre dă care cîtⁱ vᵘor//după ĉe s-a strîns toz‿ban‿éștii̯a/ ᵘómu care éste înzes [ɛ] înglobát cu treába‿ásta s-o fácă/mérĝe cū găleáta cu banⁱ la naș//înu̯mără báni/tᵘoțⁱ/după ĉe ẹ-a-numărát/ anúnță/ᵈⁱpă ĉ-a anunțát/kámă mⁱireása/șⁱ báni i‿să dă mʸirési// i̯a i̯a mína/-i̯ sărútă mína lu náșu/și‿i̯el îi̯ dă báni care s-au̯ strîns pă másă//mireása/...datoría ⁱei̯ să dúcă să-i̯ dea lu sócru máre báni̯//ș-ásta-i̯ obiĉéi̯urli núnți̯//

[Aceeași]

mămăliga

ĉernⁱⁱ mălái̯u/pui̯ ápă în tuĉ acólo-șá/că așá să zîĉe la noi̯ tuĉⁱ/pă pirostríe binențăles/acúma ẹarna fáĉem pă plítă//și încălzîm ápa/cîn‿încépe‿ápa să sfîrîⁱe um‿pⁱic/presărăm puțîn mălái̯//dúp-aĉéi̯a-i̯ fáĉen‿térĉu//ă mai̯ supțîrél așá/príma dátă/ púnen‿sáre/așá după cît e vásu dă máre pui̯/sárea/șⁱ fáĉⁱ térĉu/ îl laș să fi̯árbă térĉu puțín/dup-aĉéi̯ă únili o fáĉe [k] înáinte să fâĉá mămăliga mai̯ vîrtoásă/mai̯.../acúmă‿o fáĉem pripítă/pui̯ așá cîte nițăl mălái̯/mai̯ améstij‿mai̯ laș să fi̯árbă um‿pʰig d-aĉí /că așá să fáĉe acúma/să ẹasă o‿mămăligă mai̯ búnă/mai̯ ī...mai̯

110

mǫálę-așà//și o răstórnⁱ/dúpă ĉ-o a [ɛ] faĉⁱ/o amístiĉ/o răstórn̥‿ș-o pui̯ ᵘor p-un̥‿fund or p-ǫ másă//ș-o laș să-ntărẹásᶜ‿să răĉáscă puțín/dup-aĉéi̯a...mănínĉⁱ/...servéș‿mása//

vílcu i niculína
nóǫsprezèĉe anⁱ

795. BACIU

(com.Blejești, jud. Teleorman)

Culegere: 1973; MC, BM, MT; transcriere:MT

púțurⁱ

[Apa de unde o luați ?]

i̯ereá púțurⁱ dă [k] cu vízdur dă lemn/

[Cum era un puț cu vizduri de lemn ?]

să săpá tot așá úndⁱe...găsẹá dă cuvʸínță ca să-l fácă/să săpá ᵘo gru̯ápă dă...pînă du̯ dă ápă binènțelés cîț métri avẹá zéĉe métri/dói̯șpę/...șĭ după ĉe săpá gru̯ápa/dă la suprafáță în̥‿sus/i să făĉᵊá niștē lémne/la cápete cam crestátę-așá șî‿să-ŋkiá/să-ŋkiáu̯[..]așá cā cum să spun ẹóu̯/să băgá puțín așá la scu̯ábă//șⁱ‿să făĉᵊá vízdurę-așá/și-i̯ punẹá...fúrcă la puț/ᵘo cúmpănạ púsă pă‿î furc-áẹa cu dou [k] cu doi̯ cráș‿sus/și-i̯ punẹá ᵘǫ [ɛ] un̥‿lemn/drept/care-i̯ spunẹá lumînáre//și d-áẹă‿agățátă ĉítura/tot dă lemn//și scotẹá ápă cu ẹa//

spínu dumítru
șáizeșipàtru [de ani]

cînd erẹám fátă máre

[Ce făceau fetele ca să vadă cu cine se mărită ?]

ē ! ĉe făĉᵉá ?/făĉᵉá în‿sẹára dă̄ bobọtẹáză/dă ánu nou̯ întíi̯/făĉᵉá pūnțⁱ șî̄‿dăpă púnțⁱ‿î...ⁱe‿ō cumnát-a mẹa cárẹ-o an̯‿la báĉū/știi̯ că să făĉᵉá pʰíftíi̯‿î dă ánu nou̯ făĉᵉám pʰíftíi̯/c-așá i̯e dă obíĉíi̯ de ! dă porc//făĉᵉám pʰíftíi̯ și scᵘọtẹám u̯áselẹ-álẹa/șî̄‿le punẹám pă scáu̯n așá la rîn̯‿la rîn̯‿la rînᵈ‿u̯ásilẹ /ásta ⁱe cutăríță/ásta ⁱe cutăríță/ásta ⁱe cutăríță/ásta ⁱe ǵórǵe/ásta ⁱe ⁱilíẹ ásta ē dumítru drácu‿lácu/-i̯ punẹái̯ la rînd//șⁱ‿te duĉᵉái̯ coló așá afárạ cu éle s [k] la car [k] pă cáre ți l-o lọa cî̄́i̯nili//șî de ! tu pọátẹ-avẹái̯‿î drag mai̯ dă̄ drácu cáre-ț erẹá țíe-n̯‿gî̄n̯‿că să-l ei̯/da cî́i̯nili nu-l lọa p-ẹ́la șî̄‿făĉᵉái̯: nᵘo ! la cî́i̯ne/p-ásta[!] ᵈa !//șⁱ‿cî́i̯nili lọa pă cáre vedẹá că-i̯ mai̯ máre ĵ‿mai̯ apru̯ápe dă el/p-ála-l‿lọa/așá ọbíĉíi̯ dă știi̯ că ĉᵉa că să fáĉen̯‿cu u̯áse că...i punẹ́n‿noi̯ băéți cáre zîĉᵉán̯‿că să-i̯ lom de !/

[Astea erau punțile ?]

șî la ọ́rmă púntẹa/ne strînǵᵉán‿tu̯áte/șî făĉᵉám púnte busui̯óc așá cu betẹálă/cu álẹa/șî le duĉᵉám pă lā puț pă la ǰẹ́apᶠ să vedém dacă i̯e-n̯kidátẹ-așá/că să fíi̯e//

[Dar cum e o punte de-asta ? Cum o faci ?]

ọ̄ crácă dă busui̯ṓg/cu betẹálă/pus-așá cu flúturᵘ de ! înaíntē‿erẹá flúturᵘ da acú nū‿mai̯...dă únde drácu că nij‿la mirése nu să mai̯ b [ɛ] găsésc acú betẹálă//i̯o ștu únde s-o fʰí și betẹál-ásta/ă...

[Așa, și...?]

ᵘō crácă dă busui̯ṓc așá cu trei̯ crăcū́țe/șî lu̯ai̯ betẹálă șî-n̯fășurái̯ pă ẹă‿așá/șî mai̯ înșîrái̯ și flū́turⁱ ș-o făĉéⁱ/șî

!Gest.

142

zíu̯a le făĉ^{e}ám ȋ ále̯a le făĉe̯ai̯ dă nu̯ápte̯a că gă le pui̯ acoló/și p [k] zíu̯a ^{u}o făĉ^{e}ai̯ zorzonátă ș-o făĉe̯ái̯ pă cȋrlíg bete̯álă ȋncrețít-așá dă dȋrdȋe̯á/și cun te duĉe̯ái̯ la ^{h}óră te uităi̯ că să repezé̯á cȋte únu care nu-s plăĉ^{e}á să ț-o e̯a//și dacă nu-s plăĉ^{e}á că să ț-o e̯a/^{u}o făĉ^{e}ái̯ praf//ziĉe̯ái̯ ȋn gȋndu tău̯: "dac-ar vení cutáre báren^{i} să mi̯-o e̯a mai̯ répede/că v^{i}íne ăla și me̯-o e̯a" [!]/păi̯ de ! așa e̯re̯á mamíc-atúnĉ^{e}a/așá e̯re̯á atúnĉ^{e}a dĕ ! e̯o spui̯ dăpă cum ^{i}e̯re̯ám ^{i}eu̯/de ! cȋnd e̯re̯ám fátă máre i̯o/zi^{c} "dac-ar vení cutăríță să-m e̯a"/zic "o să mi̯-ŏ e̯a próstu̯-ȍsta al drácu"/o făĉ^{e}ám praf și dă lu̯at nu mi̯-o [k] nu ^{u}o lăsán să ^{u}o e̯a//sau̯ ^{u}o pite̯ám pȋnă dam ^{u}o^{i}k^{i} cu al mi̯eu̯/și mi̯-o pune̯ám ȋm pi̯ept/ș-atúnĉa mi̯-o lu̯a el/ș-o pune̯á la el ȋm pi̯ept//că de ! p [ɛ] cam pentru éi̯ lĕ [k] éi̯ să făĉ^{e}á áste̯a/púnțile-áste̯a iș̆e̯án și noi̯ cu éle/^{le} pune̯ám ȋm pi̯ept și zorzŏi̯á f^{h}ir-ar al drácu flúturi/și licăre̯á și cȋrli^{u}ónț-ȅe̯a cĩ făĉ^{e}ám pă cȋrlíg așá subțirél ȋ/bete̯ál-așá/ș^{i} cȋnd o trăg^{e}á făĉ^{e}á: dȋr dȋr dȋr dȋr dȋr dȉr/ȋ bete̯ál-áe̯a//și pune̯ám ȋm pi̯ept așá și ne ^{d}ĉ^{e}án la ^{h}óră/ne gă [k] e̯re̯ám ca p-ácu e̯re̯án gătítă/că să mă du^{g} la ^{u}óră/ĉe e̯r^{e}á ca acú ?/să ^{dȋ}ĉe pă se̯áră dă tod lúme̯a ?!//atún ne ^{ȋ}ĉ^{e}án dȋn tím^{b} la ^{u}óră//da de ! se̯ára nu stam tȋrzíu̯/se̯áră...cȋn da so̯árĕle̯ dă vále/ne spune̯á părínți̯-"acásĭ !"/că dacă nú te ^{d}ĉ^{e}ái̯ acásă lu̯ai̯ i̯ la fund cȋte vréi̯/ĉumóĝe [!]/^{m}ai̯ ca acușíca ? ă...//

[Dar cu parii ?...]

cu pári tot așá/ [ɛ]o lu̯ai̯ d-a-ndarátili/și u ^{zȋ}ĉ^{e}ái̯ că numărái̯ p [ɛ] pȋnă lă al zéĉele̯a páre așá/numărái̯ par^{i}/și ^{z}ĉ^{e}ái̯ că ăl dă zéĉe să f^{h}í^{i}e ȋ cutăríță//și dĕ ! te ^{d}ĉ^{e}ái̯ d-a-ndaráteli/și ȋnsemnái̯ ȋl legái̯ ȋ [ɛ] páru̯-ȍla//o̯ ulúcă ĉe e̯re̯á/o-n̯legái̯ cú un șărvét că s te ĉ^{i} dimine̯áța//și găse̯ái̯ cȋte̯-o gogíe̯-a drácu unde nemere̯ái̯ acólo/or par or ulúcă/dă zȋĉ^{e}ái̯ că să-s rup páru dȋn cap că: "úite̯-așá-l e̯au̯/còcoșát acușíca urí‿strîm^{b}‿/scorborós" șî‿î [ɛ] ț-ere̯á necáz că: "úi̯te" ĉe "ĉe̯-an̦‿făcúd̠‿e̯u/úi̯te i̯o n-ám.../ așá ere̯á de ! náinte...//

irína spínu
șáiștrèi̯ [de ani]

săpún

úi̯te kár e̯u acú^{m}‿am̦‿făcú‿kár alárter$^{i̯}$ dóo căldár$^{i̯}$//^{u}òsîn̦za tu̯átă dă pă máțe/șî ĉe [ɛ] dacă [ɛ]ai̯ untúră múltă ș-ai̯ săpún îm‿pod mai̯ mul‿căldár$^{i̯}$ mai̯ múlte/^{u}o mai̯ topéș$^{i̯}$‿pă ^{u}osîn̦ză//dîn ^{u}osîn̦za pórcului̯/n-o [ɛ] dai̯ tu̯átă la săpún/șî dă̦ pă máțe strîn̦súră/de ! úni nu strînĝe/da noi̯ stinĝen̦‿șî strîn̦súră d-ásta/dàc-am̦‿făcú‿gogóș$^{i̯}$/^{u}o răstórn într-o u̯álă dă f^{h}i̯er/d-àm‿prăjít ĉevá/^{u}o răstórn tot î‿e̯ál-àe̯a/dă‿ĉ-am̦‿făcút /răstórn tot în e̯ál-àe̯a/pînă strîn^{g}‿váse̯-așá dă untúră//șî cu ĉe̯-am mai̯ lu̯ad‿dă pă máțe/faĉ$^{i̯}$ ĉín̦spe șái̯spe kilográm$^{i̯}$e̯ dă săpún//dîn strîn̦súr$^{i̯}$ așá/șî dîn‿î áe̯a//săpúnu-l pui̯ pă foc cu strîn̦súr-áe̯a tu̯átă dă untúră șî ^{u}osîn̦z-áe̯a dă ma‿e/...șî i̯ei̯ șî pui̯ príma dátă ^{u}o jumá‿dă kíl dă sódă/caústică d-ásta s [ɛ] dă săpún/príma dátă/pui̯ ^{u}o umplutúră̦/șî-l úmpli//șî-l fi̯erb$^{i̯}$ can̦‿greu̯/príma dátă ști pînă să topéște̯ $^{i̯}$el/da nú-l pui̯ pă fo̦c/pui̯ sóda fi̯ártă-n̦‿cólcote ápă‿áe̯a fi̯ártă-n̦‿cólcote peste sódă/ș-o pui̯ peste săpúnu̯-ólă/ș^{î}‿la o̦rmă-l pui̯ pă foc//șî c [ɛ] cárne̯-áșá crúdă/ș-o pui̯ pă foc cu pi̯atr-áe̯a șî‿cu áp-ae̯a d-ai̯ pus-o//șî la úrmă e̯a víne șî‿să fáĉe-n̦‿căldáre ^{u}o ápă//săpúnu̯-óla cu untúr-àe̯a ^{u}o ap-așá/ca un̦‿lápte dulĉe̯-așá tot să fáĉe așá‿î/^{u}o méstiĉ$^{i̯}$/^{u}o méstiĉ așá pînă nu pre̯a pos‿să-l mai̯ f^{h}érb$^{i̯}$ că cátă să-ț‿e̯ásă dîn̦‿căldáre/ști că să-nĉínde căldáre̯-áe̯a rău̯/șî-l dai̯ jos frumós/mai̯ pui̯ o jumá‿dă kíl dă sódă e̯ar î‿ápă fi̯ártă/șî-l úmpli j^{u}os/a do̦u̯a e̯áră umplutúră̦/ș‿prin [ɛ] da la

###

úrmă-l pui̯ númai̯ pă foc o̩ úmpli̯//şî-l fi̯erbⁱ aşá meréu̯ pînă să fáĉe el aşá dă înĉépe cîn‿dai̯ cu bătu̯-óla aşá mérĝe síŋgur síŋgur/şî cînd‿s-a făcút/i̯ẹse leşíⁱa sus fáĉe: cîlc/leşíⁱa curátă/ ápă curátă/curátă//îl fi̯érbẹ-aşá pîŋ‿să fáĉe de ! dăpă cît‿ā săpún ai̯/dacă ai̯ ĉíŋşpe ocá dă untúră şái̯şpe/mérĝe trei̯ kilográme dă sódă/...dacă ai̯ mai̯ puţín/faj‿mai̯ puţín şti/da e̯u atîta am făcút/úi̯te am făcu‿tréi̯zej‿dă kilográme dă‿ă...dă săpún/şî mae̯-am ᵘŏ căldáre să mai̯ ĭ‿facⁱ//

[Şi pe urmă îl laşi acolo ?]

îl z [k]îl las îŋ‿căldáre/dăpă ĉe l-am da‿jos pînă dimineáţa/ şî dimine̯áţa-l tai̯ cu sếĉerẹa frumós aşá/şî-l scoz‿dîŋ‿căldáre/-l spăl şî‿pă i̯el cu ápă curát-aşá/şî-l pui̯ aşá lă...la rînd/îl duĉⁱ îm‿pod unde vrei̯ să [ɛ]/i̯o nij‿nŭ‿l-am dus/e-m‿bucătăríⁱe p-un duláp//

[Şi cam cît, cîţi faci aşa ?...]

crózⁱ ?/păi̯ fáj‿mamícă/păi̯ faş‿fo dói̯şpe cróz‿i...op...

[Faci ?]

dā !/dā...cród...

[Şi cam cît are ?...]

úitẹ-al mⁱeu̯ dă spăl d-ᵘo lúnă cu i̯el...[1]

[Ce-i ăla mătuşă ?]

crod dă săpún/

[Ăla ? da ?]

da/crod dă săpún/crod mārẹ-aşá/gros aşā/marẹ-aşá/fúĉⁱ de ! dăpă cum ai̯ căldárẹa/dă şáse védre/dă ciŋj‿védrⁱ/

[Dar sub săpun ce rămîne ?]

rămínē leşíẹ-áẹa/şî dacă éste [ɛ] că şti/dacă-s‿spusᵉⁱ‿i̯o că e strîŋsúră/să fáĉe ca-m‿piftíẹ-aşá dădăsúpt‿î/răo̱tátẹ-aşá/ ĉenúş-aşá s-adúnă/în ⁱel/

---

[1] Arată o bucată de săpun.

[Și cum îi zice ?]

păi̯ leșíi̯e/mămícă/leșíi̯e da leșíi̯e/șî te dus̯ ș-o arúncⁱ untr-o gru̯ápă/ș-o-n̯velésⁱ‿să nu mắînce păsắrili sau̯ ĉevá ᵃșᵉ// p-órmă spelⁱ căldắrili/dacă ți̯-a ișíd‿lămurít bíne/dacă nu-ț ése lămuríd‿bíne mămícă/îl pui̯ a dóu̯a u̯áră/-l î toĉ frumós frumós în‿căldáre/șî mai̯-ai̯ sódă dă săpún/șî l-úmpli dîn‿nóu̯ cu ápă ᵘo dad [k] cum‿vezⁱ că ți̯-a ișíd/‿dácă ți̯-a ișí‿zlab/îl úmpli cu pʰi̯átră/ i̯ar dac-a ișít prea-mpi̯etrát/îl úmpli númai̯ cu ápă//

[Aceeași]

și-i̯ lu̯a la dăscîntát

[Mătușă, înainte, cînd erai matale mică...]

așá mămícă...

[...nu vă ducea la doctor pentru toate alea...]

nű mái̯că ! pupá-te-aᵍ.../kemá cîte-o bắbă/să nⁱe dăscínte dă dău̯ók/dă-n̯clináre/dă molétⁱ kemá bába să‿ⁱĉeá pă sū...láda cu făⁱínă/pă la mălái̯ ș-aduĉᵉá cîte-um‿pum‿dă molétⁱ/și-i̯ puneá în strakínă cu‿unt/și-i̯ lu̯a p[ɛ] lu̯a pi̯éptenili țigănésc/și-i̯ lu̯a la dăscîntát‿î/cu pi̯éptenili/cu lín̯gurᵘ cu.../și la úrmă-i̯ friĝᵉá drácu pă molét-eᵉa cu ĉenúșă/și-i̯ da la copíl/că‿ⁱĉᵉá că să fácă bíne că ⁱe molețít//da ! ĉíne drácu̯-a mai̯ spurcá‿copíⁱi acușíca cu kestíile-ástea ? da nainte‿și i̯o i̯-ői̯ fʰi mîn̯cát// i̯-oi̯...zắu̯ mămícă !/de ! și eo i̯-oi̯ fʰi mîn̯cá‿naintⁱe/da ắ‿mai̯ făcút eo acú lă...s-a mai̯ făcú‿de !dă cînd în̯coá cu copíⁱi așá ?/ c-an̯‿șî eo pátru nepóțⁱ am acușíca//áre băgátu únu/s[ɛ]nu mai̯ éstē copⁱíl/că e tot ca și dumneatá/e la licéu̯/mắre/șī fáta áre trei̯ micúțⁱ//

[Dar ce-s ăia moleți, mătușă ?]

116

ĉe-nsęámnă ắșa mólęț¹ ?/nįște viérm¹ așá tăricúț¹/nįște vįermiș^u^ór¹ așa/uįtę-atíta dă lung¹ ¹/d-ắșa dă făínă/și...tárę-aį dráculuį/tar¹ și...úitę-așá să-ncovrịșá² șí fúĝe//d-ắșa moį [ɛ] íį punęa/și-į punęá ín strakína și-į făĉ^e^a cu unt/și-į lua pă pįéptene/și-į punęá-n capu copilúluį cu pįéptenęle/și "d-o f^h^i molețit"/știį ș [ɛ] să-į dăscínte/că ^i^ĉ^e^a că să fácă copilu bine/~~nĉe~~pęá să dăscínte-n cap așá cu pįeptenẽlę/cu á^ea^/ș^î^ la úrmă-į trăĝ^e^a pă molęț¹ cu untu dín cap/și-į punęá pă pįéptene și-į punęá coló așá/și-į ardęá cu ĉenúșă/și-į punęá nițică ápă/și-į da copilúluį să...să-į bęa/ca să fácă bine/așa//

[Aceeași]

sóba

príma dátă să fáĉe um postaménte dă dóozej dă ĉentimétri dă la pămínt//să-nĉepe s^u^óba dă să mérĝe dóo rínduŕ¹ dă cărămídă/și să púne um pod//după podụ-óla să mai mérĝe încă dóo rínduŕ¹/víne al pod/déș la jumătátęa sóbeį/víne dăspărțítă-n treį/în treį să pụáte și-n ĉinĉ/dăspărți^d^/dăpă cum ^i^e sóba//da d [ɛ] dăspărțítă-n treį//deĉ¹ să dúĉe o dátă fócu/vine-n fáțe sóbeį/ș^î^ maį dúĉe napóį și úrcă sus//dăĉ¹ úrcă sus/cobụáră/și íese la coș//

[Și atunci cíte fumuri are asta ?]

deĉ¹ ásta įéste cu ĉinĉ/deĉ¹ áre dóo póduŕ¹/și treį fúmuŕ¹/dă [ɛ] treį î...treį ástęa rămásę-așá/fúmur¹/ĉe maį/așá să spúne/să dăspărĉ[k]țéște-n treį//

surúĝiu stelícă

treįzéșșápte dă an¹

---

1 Gest: cam de 2-3 cm.
2 Gest.

pórcu

dọmle úịte cum ịe trẹa^{b}a cu pórcu//îl lom dă primăvára/deĉ îl cúmpăr dă primăvàra dacă nu l-am/îl [ɛ] îngrijím/îl îngrășám/ pînă î͜ ajúnu crăĉúnúli/d-aĉí-^{l} venim îl tăịém/îl tạịe/îl pîrléște/îl ĉopățéște/după ĉe-l ĉopățéște/-l lom îl punem la saramúră-ị púne saramúră/d-aĉí l-adúĉem...îl țínem ^{ro} treị zíle/diferéntă cît éste/șî-l [k] d-aĉí-l lom/îl top^{h}ím/cárne faĉem cîrnaț^{i}/faĉem î͜ músk'i-ị prăjîm dacă ịéste//púnem͜ cázu cum ẹste dă ịe/șî...după ạșa/îi púnem la ụálă-l ară[ɛ]jám/îl așezám la ụálă/ ásta éste/ĉe să-ị maị fáĉẹ^{m} ?/mîncám dí͜ ịel [!] //

[Și ce umpli de la porc ?]

ĉe să umplém dă la porc ?/umplém î͜ búrta ^{u}o fáĉẹm tobă...

[E, spune tot !]

ạșá/déĉị ma͜ áre fundăróịu/ḷ fáĉem îl umplém șî͜ noị maș lă crăĉúnẹ-atúnĉ cum să [ɛ] ca ọbiĉéịu/dúpă ạșa/víne șî.../ịár la ánu noụ fáĉem î͜ p^{h}iftíị/cum vă spuséị/fáĉem dîn ^{i}el diferite mîncărur^{i}/ásta éstẹ//

[Ia-le pe rînd, așa !]

piftíẹa cum să fá^{ĉ}e ?/le fịérbem dîn ụáse î/dîm piĉụór/dîn căpățînă/le fịérbem/le fịérbem bine cam î͜ c-^{u}o óră șî...dacă nu mérĝe doo/ca să séĉe bine/după ạșa le púnem la străịk'in^{i}/le púnem͜ cu͜ usturóị/le púnem la străị/la farfuríị/diferent//șî víne éle șị s [ɛ] să-ṇk'ágă//ạșá//

cîrnáți-ị tocăn͜ cu mașína/îi͜ î púnem usturóị/le púnem͜ î ardéị/le púnem [ɛ] diferite félur^{i} cît éste/cárne șî...umplém/îi atîrnám/... [ɛ] cam...îm͜ pod la fumárịe/la fum//șî diferén^{t}͜ șî ụase șî.../ca să să scúre eị să...//

surúĝiu marí^{i}a
am treịștreị dă an^{i}

796. ZÎMBREASCA

(jud. Teleorman)

Culegere: 1972; MM, RP, MT; transcriere: RP

ịer^{ə}au̯ lup^{i}

într-ō...într-o jóịe erá tîrg aíĉa la bạláĉ/cunọáștez‿bạláĉi ?//ịéste primā...príma gárā/ịéste ^{u}ọbór acoló//ne duĉám într-o tọámnă lā gárā‿la balás/cu cá^{i}i cu cărúța//ịerẹá unki-mẹo [1]ilíe/ẹr^{ə}á...ī...górge mițóị/^{i}erá flórẹa lu saṷfír/maị múlț^{i} ụámen^{i}‿iņ‿cărúță//

acúma/ịo c-un‿ī ^{u}om/cu ĝíner^{i}lī‿lū‿nẹa ilíe cordunáru/ịerám în ^{u}úrma cărúțị//cînd au̯uzírăm/ịerá ^{u}o ĉ^{i}áț-așá/pă la fîntîn-àẹa nẹa mărînicā'//^{i}erá ^{u}o ĉáță/cînd au̯uzírăm: "ụō ! păzắște! păzắște! păzắștẹ !"//da cîn‿vedém îna^{i}ínte apára..un ắla márẹ/credẹáņ‿că ịe vițắl/zic "a scăpá‿vū‿vițắl dă lā..."/cînd el/lúpu !//cu límba scụásă/^{u}e limb-avẹá ca...ụíte ca treị dếgetẹ-așá ^{i}érá scọásẹ-afáră//

și/zig‿"bă" zic/"ụòprìț cáị/ụopris‿cá^{i}i"zic "că să repéde-ņ‿caị"//ắẹa mîná caịi/ịeráu̯ iņ‿cărúță/noị j^{u}os/n-er^{ə}á frícă/zic "ụopris‿caī‿că..."/zic "să rĕpéde-ņ‿caị"//à‿trecú‿la vro ĉīj‿métri/ī... distánță dā...dă caị/ș‿s-a duz‿la pădúrẹ//da mă gîndẹám zic/"ĉé maị !/ắsta ẹ́ zăpăĉít acúma"/șî mîņcásẹ fro cîtevā ụoị în baláĉ/iņ‿comúna baláĉ//și ị-apucáserā zíu̯a p-aĉílẹa/pă lîngă cálẹa fịẹrátă// [...]

ịer^{ə}ám‿ī...micșór//táta ịerẹá la pópa státe//pópa státẹ trăẹá//ịerá pîn nóo súte/pîn nóo súte [ɛ] pîn ĉe an/pîn ĉe an să fiẹ-atúnĉa ? pîn nóo‿sùte...ī‿șáse/er^{ə}ám‿ịò dă vro dóịsprezĕĉe an^{i}//táta muncá cū...ateláșu‿ir^{e}a/cú [k] fráte cu pópa státe//șî muncá la i̯el/cu ateláju lui̯//la u̯o fîntín-acól^{o}‿la berindu̯ái̯ca/i̯ereá ^{i}isláz lîngă fîntínă//șî...rări [k] săpám/la sápa dę porúmb//nǫáptęa/ĉe zíĉe pópa státe/ĉe‿"băi̯‿ī mialáke"/lu fra[ɛ]lū fráti-său̯/lu táta/ĉe "bă" ĉe/"sę stai̯ cu cáę-aíĉa/cū bu̯ói̯i/le dai̯ drúmu pă ^{i}islás/să...páscă/ș^{î}‿d-aĉílęa-i̯ lej^{i}‿la cărúță"//

---

[1] Se adresează unui alt informator care asistă la înregistrare.

ĉę-á făcú‿táta ?//a dad‿drúmu la bǫi̯/la cai̯/i̯o i [ɛ] m-an‿culcá‿sup‿cărúță//ęrá o fîntín-acoló aprǫápę//m-an‿culcá [ɛ] sîn‿câ i̯él a da^{d}‿drúmu la is [k] pă...pă islá^{s}‿la víte/s-à‿săturá‿bǫi̯i/bǫi̯i i̯-a legá^{d}‿la cărúță//cá^{i}i/i̯-a mai̯ lăsá‿câ cai̯i̯...pásto tǫátă nu̯áptęa//acúma/cînd.../mă pomenés‿cu táta/ĉe "băi̯‿ī stănícă//bă" zíĉe "i̯a scu̯ál^{i}‿in‿sus"/zíĉe "să ai̯ gríj-aĉílęa/să nú-s‿fíe ^{u}urí/că nú‿mai̯ găsás‿cá^{i}i"//cînd/...mai̯ v^{i}ínę i̯el pă la míne/"bă" zíĉe "nū.../să nu-s‿fíe u̯urí^{d}"‿zíĉe/"că nú‿găsés‿cai̯i nęam"//

s-a luminá‿nęa măr^{î}nícă[1] dă...ziu̯ŏ/și cínd...víne táta/ĉe "bă stănícă" zíĉę/"a mîncát‿ī...lúpi̯i un‿cal a lu...a lu pópa státe"//cín^{d}‿s-a luminá‿dă zi^{u}ŏ/bínè/să véde mogîndęáță tómna pă lótu lū‿lúpu//î [ɛ] cái̯i a fost împi̯edicáț^{i}//și u̯únū‿a rup‿pi̯édica/n-á putú‿să...^{u}únu n-á‿rupt/î‿n-a putú‿să rúpă pi̯édica/și p-ăla l-a.../s-a răpezí‿cái̯i l-a apucá‿dă năr^{i}/i̯-a spart pi̯éptu̯-aíĉa[2] a mînca^{t}‿ĉę-a mîncát/ș-ălán‿dac-a rup‿pi̯édicà/ăla n-á putú‿să-l omǫáre//să-l‿ī mănînĉe//și p-ăllánd‿l-a mîncát//

popéscu me stan
șai̯zéșàse dă an^{i}

---

[1] Se adresează aceluiași informator care asistă la înregistrare.

[2] Gest.

150

vía

príma dátă pui̯ béțe...în pămînt/la distánță dă un métru/î rî́ndur^{i} așá/dúpă ĉe s-a prĩs...prìmăvára după ĉe s-a prĩs s-ā [k] i̯-a da‿căpúșa trébe s-o sap^{i} meréu̯ ca să n-o prĩd^{î}ḍeáscă burû̯iénîli/î‿dúpă ĉe s-a săpát/^{u}o mai̯ laș^{i} i̯ar ^{u}o periu̯ádă pînă cînd dă i̯ár‿àlte burûi̯én^{i}/i̯ár ^{u}o sap^{i}/așá c-u̯o sab^{i}‿mẹréu̯//pînă la al tréîlẹa an/la al tréi̯lẹa an/dă pă roḍ/șî fáĉe strúgur^{i} atúnẹ/‿la al tréi̯lẹa an//

dúpă ĉe fáĉe strúgur^{i}/î dẹjá i̯a ar trebu^{i}í stropítă//ástẹă... rọmîneásca cum să spúne/nú...din áẹa altọ^{i}íta//î din àstîlánta/ n-ó stropéște lúmẹa/áẹá‿altọ^{i}íta/ọ‿strụpéștẹ//să stropéște áẹa/ cum avém la ĉeapéu̯//áẹa să stropéște//dúpă...dūpă‿fí^{i}ecare plọáĕ/ să stropéștẹ//aẹá că/ḍúpă‿ĉĕ...á‿fắcùt ẹar burîi̯én^{i}/trébuĭ‿i̯ar săpátă/ḍupă ĉe s-a termẹnát...stropítu/pắ‿la-ntîi̯/pînă la-ntîi̯ áu̯gus/‿să stropéște vía//după-ntîi̯ áu̯gust/nú‿sẹ̆‿màĭ stropéște atúnĉ^{i}a/șî așteáptă s‿să culẹágă//

sà‿culéĝe vía/...șî u̯o púnẹ lā...la butọái̯ĕ/o púne la pútin^{î}/ stọárĉe vínu/vínu-l púne-m‿butọá^{i}e/șĩ/î...ĉúrpen-ei̯lánț^{i} ^{i}i fáĉĕ țúi̯că//

[Același]

șî árs a murít

táta a foz‿dîn‿surḍuléșt^{î}//î‿surduléșt^{i} au̯ fos‿șápte fráț‿^{i}èi̯//șî ā‿apucá‿ẹ-a băgá^{t}‿pă f [ɛ] băẹátu̯-ăl mai̯‿î...ăl mai̯ máre-n‿î șcu̯álă/l-a făcú‿p^{u}ópă p-ála//după ĉe l-a făcú‿p-ăla pọpă/ ā murít‿i̯el/tás-sîu̯//acúma lui̯ i̯-a dat pọst a^{i}íĉa la zîmbrẹásca/ ẹ-a dad‿log‿dă cas-ai̯íĉa/í [ɛ] m^{i}-e tẹámă că ẹ-a făcú‿șí cásă! comúna/comûna ẹ-a făcú‿cásă/da//șĩ/i̯el a lu̯a‿pă fráti-său̯ ăl

---

[1] CAP = Cooperativă agricolă de producție.

mai̯ máre/pă táta/care-l kemá mihaláke/l-a lu̯at ca să-l băgẹ-n̦ ṣcu̯álă i̯el/ĉe "mámă/i̯au̯ pă fráti-miu̯ că...îl bag i̯ŏ ṣcu̯ală"//şi n-a apucá táta dăcît ᵘọ clásă a-n̦văţát//clása a-ntíi̯a//l-à lu̯á pópa státe/fráti-său̯ şi l-a pus...argát lă...la víte//me [k] duĉá cu u̯ámeni la mu̯n̦că/cu căruţa/lă...u̯orĉe mu̯n̦că să duĉá//ă [k] s-a făcút ...máre//togmai̯ la i̯etátẹa dă fro pátruzĕ şi mi-e tẹámă/ sau̯ trei̯zĕşipàtru sau̯ pátruzĕj dă anⁱ s-a căsătorí táta/că nu să băgá niminⁱ la ⁱel/că i̯erᵉá slúga lu pᵘópa//

i̯el spunẹá/zíĉĕ "ᵘo să-i̯ dau̯ cása"/ávẹá ᵘo cásă-m márĝinẹ//"ⁱi dau̯ cása ásta lu fráti-mi̯u" zíĉe/"şî...să să căsătọrẹáscă şî..."// î fínẹ/dă u̯unde pînă u̯unde a găsí pă máma/cu log dă cásă//máma nú prẹa ar fi vrut//că ⁱẹ́rᵉá bătrín/faţă dă...dă ẹa//i̯a i̯erá mícă cu mult fáţă dă táta//şi î fínẹ l-a pus la cále áldẹ părínţi... i̯-a pús-o la cále părínţi i̯ei/că "i̯a-l/că éstĕ băi̯ád dă pᵘópă/ că ẹ-aşá/că e pă dîn̦colo/că-i̯ dă pópa státe/că-i̯ fáĉe cásă"/ẹ̄ ! î fínẹ/a păcălít-o/a dús-o cū gălăĝía/şi l-a lu̯át//

dacă l-a lu̯át/au̯ făcú şi i̯ei̯ núntă/...după ĉĕ a făcú nunta/să fácă cásă//la cásă/nij nu l-a ajutá ĉel puţîn să-i̯ dẹa cărúţa/să adúcă lémne dă la pădúre/că s-aduĉá/irá cásă la [k] cáse făcúte dă lémnẹ lă ọ pădúrĕ aíĉa/undĕ éste gospodăria dă stat î válᵉ la pădúrẹ-aẹa acolọ́//i̯erá cáse făcúte/lucrá lúmẹa atúnĉa/dulgéri/să duĉá şi lucrá acolọ́ cáse/lúmẹa să duĉá şi le cumpărá făcúte dẹ-acólọ//şi lū táta nu i̯-a da níĉ ī [ɛ] níĉ cărúţili ca să adúcă lémne//

acúma/táta a rămás acolọ́/după ĉĕ a munĉít/să duĉă...să duĉá cu caⁱi nu̯ápteạ/avẹá op cai̯/să duĉá/şi vînẹá lupi/i̯-a mîncat odátă um mî́z/după ĉĕ [k] cîn venẹá acásă/ĉí "bă ! că tu...tu ai̯ foᶻ mórt/tu nū...nū...nu ai̯ fos şi tu dăştép/să nu-z mănînĉe... n-ai̯ simţí/să [ɛ] nu-s mănînĉe mî́zu"//i̯el tọátă zíẹa munĉá/şi nu̯ápteạ trebuẹá să munĉáscă şi nu̯ápteạ//ş-aşá că...a scăpáᵈ dă

152

pedẹápsă ș^{î}/să rugá...bịétu táta zíĉẹ/"dọámnĕ" zíĉe/"fráti-mịọ státe să mọáră ars"/și árs a murít//așá cā...

[Dar cum ziceați că s-a întîmplat ?]

ă în nóŏ sūte do^{u}uzeș^{î}nòọ ịerá^{m} militár^{i}//și cînd îm scrie d-acásă cā "pópa státe" zíĉe...ị-a ars [k] a ars și ịel/ị-a ar^{s} și cása/tọátă avérẹa ẹ-a ars//cása acolọ́//

î a fost î ụo slúgă/cúm î spunẹá lŭ marin [ɛ] marin pîrl^{u}óğă// marín pîrl^{u}óğa î spunẹá//marín ĉobánụ/da/pîrl^{u}óga/zîs pîrlóğa// marín ĉobánu/zis pîrlóğ^{e}a//l-avẹá slúgă la ịel//băgát/dă vedẹá dă víte/^{u}umblá la cîmp/cu vítili//și ịel/nụáptẹa/a apríz lumînárẹa ș-a puz lumînárẹa-m părréte//cáịi/la spátili cási/î vecín^{i} cu... cu cása/ịeráụ...um părétẹ care dăspărțẹá dă casă și-n grajd^{i}// lẹ-a așternút/la caị/lẹ-a pu^{s} să mănînĉe/și ^{i}el a plecát acásă// lumînárẹa a ụitát-o-m părétẹ//lumînárẹa/dîn tropĕțịli cá^{i}ilọr/ zdr^{ă}ncănínd/a căzú lumînárea jọs/ș-a lụat...a lụa páịli f^{u}og dă la caị//

a-nĉepú bîlbîtáịa/a árs/a lụá^{t}...capácu fọc/cái rînkẹzáụ acolọ́/a văzût [k] trecîn lúmẹa pă drum/a văzút...ș-a-nĉepú să striğé/"părínte/părínte/ișît afárạ cā a lụa cása fọc"//pọ́pa a ^{i}ișít zăpăĉít în cămáșă dă nọáptẹa/avẹá [k] purtá p^{u}opịị cụádạ [r] cụád-atúnĉ//aț aụuzit ?//purtá cụádă/

[Poartă și acum.]

acúma ?//acú nu/n-ám văzút//n-ám văzut !//

[Aia bătrîni.]

ăẹa bătrín^{i}//ụítẹ ịo n-á^{m} maị văzut î/...n-á^{m} maị văzú p^{u}ópă cu cụád-acúma//da-ịaintẹ purtá ăstā...únki-mịu ăsta avẹá pópă [k] î avẹá păru lung/împletẹá cụada după ĉe făĉá bae/împletẹa ș-o băgá...^{u}ọ băgá sup căĉúlă//și ịel î/zăpăĉít/în cămáșă dă nụáptẹa/cu cápu gọl/a ișít să dăslẹğẹ cai/după ĉe [k] pînă să dăzleğe

---

[1] Numele îi este sugerat de un alt informator.

cái̯i/zăpắcít acóḷọ/cái̯i z̄guduịáu̯ acóḷọ/l-a aruncát în i̯ésḷẹ-n̦‿f^{u}ọc//şî̄ l-a ars//n-a mai̯ tră^{i}í‿dăcît...vro dó^{u}o‿trèi̯ zî́ḷẹ ā.../şî cái̯i a‿arş/le‿î arsắsîră pi̯élẹa/da cái̯i...s-au̯ mai̯ vindecá‿şî‿au̯...mai̯ tră^{i}ít/i̯-a cumpărát únu dî́n̦‿sîlíşte şî̂/într-o [r] într-o

[Din Beucă.][1]

dîn béu̯că/sau̯ dîn̦‿sîlí^{şte} ?//dim‿béu̯că//aşá că...

[S-a împlinit...]

s-a-mplîní‿scriptúra//a foz‿rắu̯//să faj‿bíne pentru b^{y}ínẹ//aşá că i̯el a făcút...rắu̯ pentru b^{i}íne//ş-acúma/ī̄ a tră^{i}í‿şî fí̯i̯e-su̯ [k] a murí‿şî fi̯íi̯i̯-sọ/al luị/fi̯ié-so băgáse un ĝinerẹ-n̦‿cásă/à‿murí‿şî ắla/ş-a rămás...ī̄ nóra lu ắsta carẹ-a ars/i̯éstĕ în̦‿cásă...nụ pọáte să [ɛ] níş‿să ẹásạ...níş‿pă picu̯áre să să dẹa colẹá-m‿márĝinẹa pátuluị//ảẹa bătrî́na/da[2]//ş-a rămás ảẹa f^{h}í-sa/carẹ‿éstẹ lu̯átă dă súfled‿dắ‿la ọ sórâ a i̯ẹi̯/a rămás ảẹa amărî́tă/să amạrắşte săráca/şí cu i̯a/c-acúma nu mai̯...pọáte să mai̯ bâĝe servitór^{i} în̦‿cúrte/n-áre...şî n-áre posib^{î}litáte/atúnĉa p^{u}ópi avẹáu̯ posị̂ [k] īráu̯...i̯ẹráu̯‿ū cúrţili plíne dă vyíte/īráu̯...[ɛ] bucátẹ/^{i}ira^{u} că făĉá cîtẹ-o mí̯ẹ ĉìn̦‿súte/dóo mi^{i} dă dúble dă grî́u̯//făĉá cî́tẹ-o míe‿ĉín̦‿sute dóo mi^{i} dă c^{u}óşur^{i} dă porúmb/avẹá...pămî́ntu bisérîĉi/avẹá pămî́ntu lọr/avẹá pămî́nt care...îl‿cumpăráse/ī‿fínẹ avẹá...ảẹa ēră pricopsî́z‿rắu̯ !//

[Acelaşi]

pîn-acú ā‿scăpát

m-ān̦‿dus...la béu̯că[3]//ān̦‿lọát-ọ-aşá pestẹ cîmp aşa/drept//

---

[1] Intervine informatorul care asistă la înregistrare.

[2] Se adresează informatorului care asistă la înregistrare.

[3] Subiectul vorbeşte în şoaptă.

154

ș-i̯er^{e}á cam ŏ pî^{g}lă ș-^{i}erẹá zăpádă//și i̯o mă dućă‿la ọ sór-a lu tát-al mi̯eu̯//s-ō i̯au̯ să v^{i}íe pînă la noi̯//cînḍ...merséi̯ ĉẹ merséi̯/și că...să zic i̯ọ așá fo ĉínzăj‿dă métri/văzúi̯...pă brînĉ// "ọare ĉe să fiẹ ásta ?"//^{zi}‿"ăla trebúi̯‿să fíi̯ lup"//ĉé să mai̯ fac i̯o ? ĉẹ́ mai̯ ! lup !//șăzút acólo/rodẹá acolọ́ la...șî‿ĕrá núma sînĝe pă zăpádă//u̯o lu̯ăi̯ așá/^{u}ocolí pă‿dăparte/pă‿dăpártẹ/îl văzúi̯/să rîdică î‿sus//să sculắ/să rîdică‿sus//aprọápe să spui̯ că nu mai̯ putẹám să mai̯ mer^{g}/‿șî nu mai̯ știẹám ĉẹ să mai̯ fac așá/ î‿lu̯ásẹ-așá máu̯u dă tot//ĉe să mai̯ fac i̯o ? "á^{u}ọli̯ȍ ! dọámnẹ/nij‿nu să véde nimén^{ĭ}/nù‿s-aúde nimin^{ĭ}"//ĕrá ș^{î}‿cam puțîn o ĉáță/și dăpártẹ dă șosẹá/să‿nu să vázĕ lúmè/că am‿vrŭ‿s-o i̯au̯ pẹste cîmp/ să i̯ez‿drépt‿i̯èu̯//i̯o...mă făcúsen‿gizdávă să i̯ez‿drep/ĉe mai̯ mă duc i̯o să mai̯ oc^{u}ọlés‿sosẹáu̯a !//

cînd aĉí/...mà‿rîdicái̯ i̯o/u̯o lu̯ai̯ p-un [ɛ] dîmb așá-ṇcoló/ mínă ! mínă !/să sculá/î‿sus/șî‿^{u}o lu̯ă după mínẹ//șópa ! șópa ! șo‿dûpă mi^{ne}//"ă^{u}olẹȍ !/dọámnẹ pupà-tẹ-áj"‿zic/"^{î}ásta mă mănîṇcă p-aiĉ/ásta i̯ẹ lup/ĉé‿mai̯ !//dọámne ! dọámne !" mai̯ mă-ṇkína^{ĭ}/ "du̯ámne ! pupà-tẹ-áș/ásta" zic "p-aíj‿mă mănî^{ncâ}/nu mă știe nimin^{ĭ} dă undẹ să mai̯ mă i̯a"//merséi̯/mărsái̯/stătú î‿loc//ș‿l-aúzí: áu̯ūu̯ !‿u̯odát-așá/ŭ‿u̯úrlet așá/zic "îu̯uli̯u ! dọámnĕ" zic/ásta" zic/"^{u}or că dă cápu mi̯eu̯ ^{u}o fhi făcînd-o/ŏr‿că d-al lúi̯/ș-ò făĉạ"//

merséi̯/merséi̯/dacă văzúi̯‿i̯ò că stătú lúpu/parc-așă știi̯.../ mai̯ î‿reveni^{ĭ} nițăluș//dá mă-năduș̂îsẹm/dă...nu mai̯ ă‿ști^{u}ú‿dă [r] dă cápu mi̯eu̯//cîn‿am‿i̯eșî‿la șosẹá/...văz ^{u}o sániẹ cŭ pátru boi̯/cu doi̯ u̯ámen^{ĭ}//făcui̯ cụ mîna//ăẹa oprírá/nîște ọámen^{ĭ} tód‿dă la noi̯ dî‿sàt//

"ĉé‿e mă ?"//

"ău̯olẹȍ ! nẹă‿nẹácșule/i̯á mai̯ stai̯ aĉí/să-s‿spui̯ ĉẹvá//ŭ‿lup"/

---

† Subiectul vorbește din nou în șoaptă.

"ẹ ! păcátili télẹ lup !"//

"zắu̯ ! i̯e ũ‿lup//úi̯te...colẹá la fîntína lu moș paraskív în̦‿dẹal/ũ‿lúp !/ĉé‿mai̯"

"fū́j‿mă d-aĉí"/

cînd aĉí̯‿așá a fost//lup/că lu̯ásẹ ^{u}o u̯á^{i}ē...dă la noi̯ dîm‿márĝină d-acólọ//câ i̯ō‿stau̯ mai̯ îm‿márĝin-aẹa dîn̦‿cólọ/de ! adícâ părínți mi̯ei̯//lu̯ásẹ ^{u}o u̯áẹ/cín^{d}‿vii̯u̯‿i̯èu̯ acásâ [k] n-ám mai̯ vru‿sâ mai̯ vii̯u̯ acásâ/sîn̦gurícâ//

"dídă pupà-tẹ-áj/dácâ mă dúĉe néi̯ca acásă cũ‿sáni̯ắ/i̯o mai̯ mă du^{g}/dacâ nu/i̯ō‿nú mai̯ mă duc acásâ !"//

"i̯ằ !"//[1]

"zắu̯ nu mai̯ mă duc !"//

"^{h}ai̯ fa ! că te duș‿cu u̯ámẹn-ĕi̯a dă la bó"‿

"n̄ú‿mai̯‿mă‿dú^{g}‿dídằ/î̄‿stàu̯‿aiĉ́ !//șî̄‿nú mai̯ mă duc"//

ằșá am̦‿făcút//a vení‿șî m-a adús/dă fricằ...//ș‿p-órmă am vẹnīt i̯o acás șî lẹ-am pọvestít/avẹá tát-al mi̯eu̯ ũ‿fráte/zîĉē.../

"ē ! ĉ-ái̯ pățît ?/î̄i̯ spusésẹ aldọ nẹá‿nẹácșu ắlạ/venīsĕră mai̯ naínte și-i̯ tọt...cu noi̯ într-un̦‿cartiér^{i}//"ĉ-ai̯ pățît ?"

"ē ! m-az‿mînát...pă mu̯ártẹa sâ mă mănînĉe lúp^{h}i pă drum//úi̯te/úi̯tẹ ĉ-am pățît"//

ĉe "á^{u}ọlii̯ū ! taș^{i}‿că [ɛ] ḱar nu tẹ-a mîn̦cát"z^{î}ĉe/"că lu̯ắ ọ̄‿u̯áẹ-a lu nẹa vîrtán az-nu̯ápte" zîĉ́ẹ//"dạ colẹá"//ĉẹ̄‿"i̯-a lu̯at u̯áẹa ^{î}ălu̯ẹa"//

zîc "a fos‿sătúl/că dacă nu er^{e}á sătúl/ḱár mă mîn̦cá" [!]/i̯o zîsắi̯/zắu̯ ! pă^{i} dẹ !/așá să cădẹá//zic "măi̯ an̦‿scăpád‿dă rî́ndu̯-ắstạ//ĉé‿mai̯/ã‿scăpát"//

mai̯ nẹ-an‿dus ₒ dátặ...la o pădúri în̦cu̯áĉe/spre odọróg/așá-i̯ zîĉám‿nòi̯ de !//nẹ duĉám acólọ̄‿la pădúrẹ/cū [k] i̯erá la um‿boi̯ér^{i}‿ai̯íĉ//ne‿dūĉán̦‿cu cî́rdu dă boi̯ să-i̯ dúĉem îm‿pădúri̯//cîn‿

---

[1] Interjecție ironic-dubitativă.

156

noi̯ cu bói̯i ne̯-apropiárăn̯ să dăn̯ drúmu-m pădúrè/"fū́j lúpu̯ !/fū́j lúpu !"/ā́ lu̯át-o péste cîmp//à-n̂cepú lúme mai̯ múltă ști ? să-i̯ de̯a kíi̯ot/s-ā dus//

"a !" că "ĉe̯-o fi ?" că "i̯e cíi̯ne"

"i̯e lúp"//i̯o dacă văzúsem p-^{î}ála/"i̯è lū́b/gā́ta/^{i}è lúp"//

da ^{i}e̯i̯ zísă/ĉe "ai̯ că tu nū́ma d-așá ai̯ no̯róc//nū́ma dă lup^{h}/o^{r} sắ te̯ mănínĉe"/

"mă m-o mîn̯cá/da pîn-acú ā scăpát"//

ǵórǵe̯ mé arīstíța̯
șái̯zĕșīdòi̯ [de ani]

lăsá cása u̯ágănă

[Înainte se întîmpla să vină hoți prin sat ?]

dā//dā//kár la ^{u}ō veĉín-a me̯a aĉíle̯a/kár în̯ fáța me̯a/noi̯ ī ...ĉe ne̯-a vení și nóu̯o într-un an/am ple̯cát/an̯ lăsá pă má-sa băi̯átulŭ ăstū́e̯a[1]/dă fr^{e}o pátru an^{i}//ș-am ple̯cád lā...ale̯csándria-n̯cu̯áĉe̯/la porúșki̯a[2]//lā...bumbác/șî noi̯/să cule̯ĝén̯ la bumbá^{c}/să ne de̯a șî no^{u}o bumbág de !/să fa̯ĉén̯ șî noi̯//șī la fro dóo trèi̯ zílè/...a intrá pă fere̯ástră șī a lu̯a la feméi̯-àe̯a nīște pi̯eptáre/nīște c^{u}oju̯áĉe/dîn̯ cásă/făcúte frumo̯áse/lucráte la bucuréșt^{i}//și i̯el ī/bărbát-su̯-a fos culcát pă príspă/afárâ//șī cu [k] a [k] ĉíc-a fos ș cu fúrca púsă lîn̯gă ^{i}el/lîn̯gă príspă//și i̯-a lu̯a și fúrca/dă lîn̯gă i̯el/ș-a i̯ntrá ș^{î} pă fere̯ástră/șî i̯-a lu̯a șî coju̯áĉli̯/pi̯eptáre/nīște șu̯órțur^{i}/ĉa că ĕrá...dă [ɛ] pu̯oplín așá//și ī le̯-a lu̯at/șî d-aĉí bărbátu-mi̯o̯.../la fro dóo trèi̯ zíle̯-a vení cu cărū́ța la noi̯/la ale̯csándrīa acoló/să ne i̯a acásă//și mi̯-a spuz m^{i}íe zíĉe/

---

[1] Nepotul informatoarei, care asistă la înregistrare.

[2] Poroschia, comună suburbană a Alexandriei.

"să nu-i̯ spui̯ dríni" zíĉe/"dă úi̯te" zî́ĉe/"e̯-a spart cása" ĉe/"i̯-a lu̯at...pi̯eptárle/e̯-a lu̯aᵈ‿mai̯ múlte ále̯a dîn‿cásă̦"//

da i̯o zî́sei̯/zic "ȧoli̯ò/păi̯ costandín"/zic "úne̯-a fost ?"//

ĉe "‿culcáᵗ‿kar pă príspă̦//şî́ cu fúrca la cap"/ĉe "i̯-a lu̯a‿şî́ fúrca/ş-a intrá‿şî́-n‿cásă" zíĉe̯//"pă lî́ngă i̯el"//

"áᵘole̯ò !"/ã‿rămás așá trăznítă dę̄ !/să íntre pę‿íĉ/şi să [ɛ] fii̯ culcát alăturⁱ/ş‿să nu tę [k] să nu sî́mţⁱ//şi i̯-a lu̯at ále̯a dîn‿cásă̦//ȅre̯á χoţⁱ înaíntè/spărĝá/z‿lu̯a tọ́t//lăsá cása u̯agănă//da//

ĕrá aíĉ‿așá-m‿párte̯-àsta...dóᵘọ féte̯ marⁱ/s-ajūsésĕr-amîndóᵘo marⁱ//ş-ave̯á cása plínă dă...ţu̯ále/covo̯áre/u̯òrĉé//şi-ntr-o no̯ápte tu̯áte̯ tu̯áte̯/şí şase̯ mamudéle̯//li le̯-a lu̯at/şî dóozĕj‿dă búcăzⁱ‿dă ...ţᵘoléturⁱ d-áste̯a dă covo̯áre/lu̯áte//

[Aceeaşi]

erᵉá múncă múltă

[Cînepa] u̯o se̯mănái̯/mărunţe̯ái̯ lócu̯/pune̯ái̯ báligár naínte̯/u̯ò‿semănái̯/pă‿ŏ́rmă d-aĉíle̯a i̯ár mai̯ presĕrái̯‿nî́ţél băligár píste‿e̯a/ş-o lu̯ai̯ la...cu grápa//s-o faĉ//noi̯ aiʲ‿lu̯am tî́rn/ş-o tîrnui̯án‿cu tî́rnu//

pă órmă d-aĉí ᵘo cu̯leĝⁱám/ᵈᵘpă ĉe̯-o culeĝám o ţîne̯ám dóọ‿trèi̯ zî́le̯-o băgám în ápà̦/ᵘo ţîne̯ái̯ î̄‿ápă pîn‿să topi̯á dă să̄ rupe̯á bắţ-ọla acólọ/d-aĉí ᵘo mèliţám/dắ-o pîn dărác/fắ-o cai̯re̯/o pune̯ám în‿fúrcâ ọ torĉⁱám/să ō scui̯bⁱ a mórţi̯ ! nŭ́ma ne rîde̯ám/tu̯átă zíu̯a ne̯ [ɛ] scui̯pán‿la déşti̯//s-ō...torĉém//

pă órmă d-aĉî́le̯a ᵘo dam pă‿un‿î...pă‿un‿rî́şkitórⁱ/ē ! "ai̯ să-i̯ fáĉem scrobe̯álă"/cu ĉē ? cu tărî́ţe/că tărî́ţili‿i̯ mai̯ moi̯/că mălái̯u ọ‿asprḗşte̯//şî de̯-aĉíle̯a ō pŭne̯ám pă mosu̯áre̯/ŏ‿đuĉán‿la

158

^{u}urz^{u}ói̯/^{u}ò‿u̯urzeám/u̯o puneám pă sul/i̯á-o la țĕsút/dá-o pîn spátă/dá-o pĩ‿i̯íțè/și‿făĉám pĩzișoáră/făĉá‿și‿cămáș^{i} că...așá er^{e}á tímpu̯-atúnĉ//da//áșa‿e//

[Și din lînă ce făceați ? Spune-ne iară de cînd o luai de pe oaie.]

u̯o lu̯ai̯ du pă oáe/u̯o spălái̯/...u̯ō skermănái̯ frumós/dai̯ pîǹ‿dărá^{c}/c-așá să da nainte/dai̯ pîn‿dărác/făĉái̯ cáere/tòrĉ^{e}ái̯/și puneám d-ástea dă să‿fáĉe pantal^{u}ón^{i} de !/de bărbáț^{i}//

șî u̯o torĉám/șî‿o dam tot așá pă...rîșkitór^{i}/șî d-aĉîlea ne puneám mámă/șî n [k] ne duĉán‿la ^{u}urzói̯ cu i̯ă/ș-o ^{u}urz^{e}ám/șî‿puneám pă sul ș‿făĉám [k] o‿dám la...^{v}ăi̯ de lúmè !/veneá u̯únu/strigá pîn‿sat "abăle-abàle !"//^{u}o dan‿la ^{î}ăla ș-o da la pi̯iu̯ă/u̯o-ngroșá//ò‿lu̯ám ș-o făĉám pantalón‿la u̯ámen șî...minténi̯//c-așá să zîĉá de !/minténe//áșa‿e !//

[Și la ăla care venea prin sat cum îi ziceați ?]

àbălár^{i}//ĉ-"aúz^{i} abălárụ-a sosît în‿sat//cu abál^{î}li"//ĉe "^{h}ai̯ să lu̯ŏm răb^{u}óju" zîĉe "să [ɛ] á^{u}ulịù !/să nu pi̯érz^{i} rǎbóju/că‿ai̯ pi̯erdút abáoa"//îz‿da ûm‿bețîșór cu crestúșur^{i}/cu áleă pă i̯él/cî^{t}‿ști^{e}á i̯él că ái̯//c^{î}‿dac-aveái̯ múltă-s‿făĉái̯ crestúșur^{i} mai̯ múlte/dacă‿aveái̯ mai̯ puțînícă/făĉá mai̯ puțînéle/de ! ț-o puneá la cîntár ^{u}ómu//cîn^{t}‿ți̯-o lu̯a//și-i̯ plăteái̯ !//áșa‿e !//

er^{e}á múncă múltă ș-átun^{s}/ș‿pă‿la lînă/ș‿pă‿la tu̯áte//acumà/lúcru léznẹ: dai̯ cu̯-o mînă ^{i}ei̯ cu álta !//

[Aceeași]

am pleca‿cu ^{i}el

[Mata cum te-ai cunoscut cu soțul și cum v-ați luat ?]

èlică ! noi̯ în dóu̯o zîle ne-am întîlní^{d}‿vorb-ál^{u}ea/ș-a treea ne̯-an̯‿șí...căsătorít//da//àm‿vorbít u̯o zi/à‿dóu̯a/a tré̯a a [k] se̯áră/ne̯-ă‿șí lu̯at//ș-úi̯te sînte̯m...și pînă̦-n ĉásu dă̦ astăsⁱ//

[V-ați luat, așa, cu voia părinților ?]

nǫ/ne̯ám dă vói̯e̯ !//ăm plecát amîndói̯/d-ă‿fúga//

[Povestește-ne.]

úi̯tă/am i̯șí‿dîn̯‿cásă/ș-ă [k] l-ă lu̯a‿ș-am ple̯cá‿cu ⁱel/ș-am vinⁱ‿la tás-su̯//cîn‿am̯‿ve̯nít acoló/ĉóc‿ĉòc‿ĉóg la úșă//

"ĉe̯ mă ! ĉe pízda má-ti mai̯ ĉócăn̯‿la úș-acoló"//ⁱi zísă tá-su̯//

"dăscúi̯e úșa mă !"//

"dă ĉe mă/ [ɛ] nu po‿să vyiⁱ síngur ?"//

"păi̯ da dă ĉe̯ mi̯-ai̯ încui̯át ᵘúșa"/i̯el zísé̯//da el dă‿únᵈe/nu‿erᵉà ușa-n̯cue̯átă̦//

da bi̯ată mama/so̯ácră/să sculá/i̯șí "mă mărín să ves‿c-a vení‿cu ĉinevașílea//úi̯te̯ să vez tu/nu e̯-așá ?"//cîn‿a eșít e̯a afáră/"e̯ ! nu-s‿spusé̯i̯‿i̯ó mă ! i̯áncule̯/c-a vení‿cu u̯úna ?//úi̯te̯/vezⁱ?"// àșá am̯‿făcút//

[Și pe urmă v-ați împăcat cu părinții ?]

dă/erá-mpăcátă̦//máma me̯a a foz‿văduvă̦//ne̯-am împăcá‿fu̯árte̯ frumós//zíĉá că‿să fáĉem așézămín̯‿la săptămína̦/pă úrmă d-aĉílea a fugít ᵘo miri̯ásă/...dâ la u̯unu̯/și vine socrí-mi̯o/"tai̯că ai̯ să fáĉim núntă"/la dóo̯‿sⁱᵖtămínⁱ am̯‿făcú‿și núntă//

[Aceeași]

făĉá cam rár píi̯ni

[Cum se făcea pîinea mai demult ?]

cú‿s‿să fáĉă̦ ? ᵘò frămîntan̯ și ᵘo făĉⁱam//ō‿băgám

[Păi spune așa cu vorbe mai multe.]

160

păi̯ d̦ă/îi̯ făĉ^{e}ám aluu̯át͜ î/u̯ō...dé-i̯ făĉám aluu̯át/îl lăsám aluu̯átu să dosp^{h}i̯á şî...frămîntán̦/să dosp^{h}i̯á ş-o bǎgám ĩ͜ sóbă/-n ţást/în ĉ^{i}e aveám/d [k] vára ^{u}o făĉám în ţăs/͜şî i̯árna ne-o făĉám ĩ͜ sóbă//ş-apăi̯

[Dar ţestul cum îl făceai ?]

cu [k] dă pămín͜ călcát͜ î/călcám pămínt şî...cu báligă/şî-l făĉám şî-l făĉám pă...puneám un tipár așá o [ɛ] făĉám um͜ muşurói̯/şî-l făĉám acólo şî făĉám pîi̯ne//tu̯átâ vára coĉám în ţăst//acú ^{i}e bine că i̯ē...ne-o dă gáta/făcútâ//

[Şi numai pîine făceai în ţest ?]

şî malái̯ ne făĉá máma//

[Ăla cum se făcea ?]

făĉám úte făĉá pîsát/şî ne făĉá mălái̯ de ! ţáţâ mariu̯ă$^{<râ}$͜ nu ne făĉ^{e}á așá ?[1]//zắu̯ !/că nú͜ pręa irę́a/că irę́ă...pîi̯ne să mî [ɛ] făĉá cam rár pîi̯ni//nú͜ pręa erę́á pîi̯ne-așà ca acúma//să făĉ^{e}á rár͜ pî̀i̯ne/că-l duĉá ^{u}ómu dă plătę́á pămíntu//şti/că-l vîndę́á ne ^{d}ŭĉá͜ la gárâ//zắu̯ ! şî͜ ne făĉá máma şî mălái/ş^{î}͜ ne da că͜ ĕręám pátru copíi//şi iei̯ nú͜ avę̀a putére/că n-ávęa să ne dę́a/şî ne făĉá ş-ắla/şì͜ mîncám//

cro^{i}itóru í͜ alecsándra (lìsándra)

pátruştrèi̯ [de ani]

[Ce a făcut subiectul ieri şi azi]

[Să ne spui ce ai făcut ieri toată ziua şi pe urmă ce ai făcut astăzi.]

i̯ér^{i}/ĉ-ã͜ făcú^{d}͜ ? m-an͜ duz͜ la bălá^{ş}[2]/͜şî mi̯-an̦͜ lu̯a͜ var/şî l-ã͜ stîs pînằ͜ sáră//ş-ástăz úte/zî́sei̯ că să mă͜ ^{d}u^{g}͜ la coĉén^{i}/şî dacă͜ zíse fáta că v^{y}íne la porúmb/că să dŭĉe la porúm/͜mă lîsái̯ ęo dă

---

[1] Se adresează unei sătene care asistă la înregistrare.

[2] Comuna Balaci.

161

c^{u}oĉ^{i}én^{i}/și să să dúcă ea/sâ-ș^{i} ia ș-ia porúmbu dă pă cîmp// ș-àcú șés pînắ sáră//că văz dă băeát//

ĉé sâ fa^{g} ? dau la puorc/...șî-i dau să mănî́nĉe/-i dau ápă/ șî...te-apúș kar [ɛ] că sîn pă cîm^{b} la coĉ^{i}én^{i}//șî́ la coĉén^{i} viiu sára/v^{i}iu sára lă nóuo/poáte șî la uop/la nóuo c-àtúnĉ^{i} íntru-m cásâ//ș ^{m}-apú ș-eo șî-m fa șî́ eo mîncáre șî/...mă culc//dimineáța iar la pátru/sâ pl^{i}e^{g} la coĉén^{i}//pînă on termená/j d-aĉí dacă on termína/stau acásâ//m-àpú ș-eo sâ-m vărui/sâ-m fac/fiíncă mi-en lua var șî/...$^{aea\ fac}$//șâ așá ^{i}e tímpu dă treábâ/mă duc [k] mai m-aj dúĉe la colectiv//câ văz lúmea că zbî́rnîe/mai aj lăsá coĉéni/da mi-e că.../aj mai vení aĉí ș-io la colectíf/să ma eau ș-o ŭ franc//

[Aceeași]

797. TALPA-BÎSCOVENI

(com.Talpa, jud.Teleorman)

Culegere: 1972; MM, RP, MT; transcriere: RP

v^{i}ița

să dúĉá ș-^{u}o săpá la casmá/tîiá béțe/p-ásta așá/șî le-nf^{h}ig^{e}a la métru/...béțile-àlea/șî béțile-aleá dî́ iel^{e} dîm bețîl-èlea dă víni/-i făcá víne//șî-nĉepeá să creáscă//v^{i}ița//adícă...să creáscă f^{u}oi//ŭ an/al doilea an/nú făĉà nimica//al treilea an/veneá pă rod/c-așá să [ɛ] numím noi/cắ veneá pă rod//^{j} dacă veneá pă rod/ atunș să făĉa//făĉắ strugur^{i}//strúguri-i lăsá pînă gînd î...să cuoĉá/șî-i lua/ [!] vîneá acás/cu v^{i}in/șî́ î storĉá în î [ɛ] tr-un lin/în ĉeva/^{i}i călcá cu piĉ^{i}erli/...cu sácu-așá/șî...îi puneá-m

162

but^{u}ói̯^{u}//ș-avẹá...v^{y}in/da nú să punẹá ca cum să punẹ-acușî́ca vyin//cum éste acúș^{î}ca...v^{y}ii̯//nú lẹ da vóẹ ca să púi̯-așá....[ɛ] //că‿avẹá fii̯cárẹ pămî́ntu lọ́r‿atùnĉa/șî nu să-ndurá ca sạ pú^{i}e/ că ĉé‿zî́ĉẹ ?..." mai̯ bíne pui̯ grî́u̯ ș‿porúm/că dă băuu̯túră mai̯ rábd/da dạ́...dă ásta nu...po‿să rabd"//

[Și după ce scotea vinul, ce rămînea acolo ?]

néște...[ɛ] pieii̯l-èlẹa dă strúgur^{i}/dă cu̯ádẹ dă strúgur^{i}/ș‿să‿dúĉá ba...la cazán/șî‿lẹ fắĉá...țúi̯că//

[Cum ?]

pi! turná-n‿càzán/șî-i̯ da fọc/șî i̯iẹá dî́‿i̯a d-acóḷọ u̯o vád^{r}ă/dọọ dă...dă țúi̯că//din‿tărímẹ-ăẹa carẹ ír^{e}á...dí‿i̯a//șî iẹá ^{u}o vád^{r}ă dă țúi̯că sau̯ dóọ/mai̯ mul‿nu îẹá dí‿i̯ẹ//

[Dar aia care curgea la început, care era mai tare, cum îi zicea ?]

drójdia ?//ẹá sẹ fắĉá după ĉẹ [ɛ] bẹa vyínu t^{u}ọt/adíĉă dă bẹa vi̯in dîm‿butọ́i̯/rămînẹá drọ̀jdî́i̯-ái̯a/^{j}‿dîn‿drójdiẹ-a^{ea} să duĉ^{e}á șî u̯ọ fắĉá/șî dî‿ái̯a ^{i}iẹá/țúi̯că tári//

da dîn‿î cu̯ádilẹ-àlẹa/nu iẹá/...mai̯ nimíc//

dumitráke ant^{u}ón
șáptezéșîșàsẹ [de ani]

cásă bătrî́ni̯ască

lu̯ă salcî́m^{i}/tăẹá salcî́m^{i}/sau̯ lémnẹ dă pădúrè/le adúĉá acás/ l^{i}è‿ĉ^{u}oplẹá/...lẹ...i̯éra dulgér^{i} cari lẹ alinii̯á/lẹ punẹá călcăt^{u}ór^{i}/lẹ‿fắĉă acoperíșu/lẹ-vălii̯á ș^{î}.../d-aĉí să pùnẹá cu pămî́nț/și-l băgá în‿gard//adíĉă-n...cu gárdu̯-așà [...]/bătẹá lanț^{i}/ șî pă bulumáș/șî pi‿i̯iĉa/ș‿pă pártẹ-àsta^{ntă} //băgá între‿lànț-i̯ẹ/ pămî́m pî́nă cîn...la-n̯vălíi̯ẹ//

ș-acól^{u}o/...dâ lă-vălíș încólo/-ncêpẹá cu...îvălituárẹa cási //d-acî uọ puodíí p-a^{i}íĉa‿așá'/úịtĕ cúm‿e și ásta/...șî sta î‿ịa//

[Același]

[Preparate din făină]

[Cum se face pîinea pe aici ? Sau cum se făcea și mai demult, cum se face acuma ?]

cum fíĉá mămica îna^{i}ínte/cîn^{d}‿erám ịo mịícă știu/că ^{i}ẹrá cu aluuátu/nu cū drójdi^{i}ĕ/cum ẹ-acúma/sau acú s-a fặcú‿tú te dẹ aluát//ĕ !‿^{u}o țîngá la cápu...c^{u}opăịi/acólo/ŏ‿frămîn [k] să duĉá sịéra/ĉirnẹá făịînă/și o aduĉá-n‿cas/ca să fíẹ cîn^{d}‿ĕrá ĝ^{i}er/să nu fíĕ r^{i}éĉẹ/s-ŏ frămîntẹ ca să crẹáscâ pîịnẹà/bínè/ș‿^{s}ă sculá dimĩnẹáță dămúlt/frămîntá/o lăsá să dospịá/întindẹá/dup-áẹa fặĉá f^{u}ócu/^{u}o cóĉ^{e}á/òprẹá ẹarâș aluát pentru cîn‿mai fáĉẹ a dóọa uáră să áịbẹ//

[Și în țest ai văzut cum făcea ?]

în țest/...ĉẹ să spuñ/nu mai rețín bíne mínte//er^{e}ám prẹa m^{i}ícă pă tìmpu-ála cred ịo//n-am//ḍa tót‿așà crẹt/cu aluát/cu ástẹa/șī....bárĩm în‿țĕz‿venẹá...núma ^{u}o ázĩmă ŏ‿putẹá bă^{ga}//dar a [k] în‿cupt^{u}ór ẹau în‿sóbặ/tréị/pátru/sau...p^{i}íte cum să zíĉe/ĉín‿șàsĕ șáptẹ...//

[Și altceva mai făceați în afară de pîine ?]

măláẹ//fă [ɛ]

[Alea cum se fac ?]

pĕịi!cū [ɛ] făĉáu...mămăligă cum se zíĉē/pisátu la mămă^{l}ígă/ dup-áẹa-l turnáu‿ū în‿î copáẹa cu mălái/șî cu...făịínă punẹá ca să să lĕĝè/șî î‿să‿z^{î}ĉá álți-ị zíĉá túrtă/álți zíĉáu mălái‿i/...

!Gest cu mîna spre tavan.

161
așá făĉám de pórtă̦// cîtȩodátâ/dĕ‿pórtă̦//

túdor tudóra

tréi̯zèșînóo dă anⁱ

clóșca

[Dacă vrei să scoată o găină pui, cum faci ?]

d̦a/dacă clóșcă șádȩ pe cui̯b...î‿clóŋcă̦ne/să zíĉe a căzút/o lăsá̦m sâ du̯ármâ ᵘo nu̯ápte/sâ vîdém dacâ cu̯-àdivḝrát ⁱe clóșcă̦/ dup-éȩa a doᵒa zi i̯-alégim ᵘoᵘulelȩ cu plŏd/și‿ĭ‿lḝ...púnem îŋ‿ cui̯b/frumós/amenaját cu păi̯-acólo/cu mŏ [k] fîn/mu̯álȩ/și‿ŏ‿púnȩm la cloĉít//ávem grijă d̦ă̦ ȩa la...u̯o zi/ᵘọ dă̦m jos să̦ bȩa ápâ/sâ m[ɛ]mănînĉe/ᵘò‿dúĉeŋ‿la lᵘoc/timb‿dă trei̯ săptămî́nⁱ șⁱ/scu̯áte púi[ɛ]șóri//

[Și pe urmă cum îi crești ?]

nọi̯ li dăm mălái̯/cum s-au̯ întărⁱít...i̯ei̯ d̦ă̦ i̯-au̯ scos/s-au̯ întărⁱít/...îi̯ dăm afárḝ/pă bătătúră/șî‿încépem să‿le fáĉȩm ᵘo pui̯érnit-acólọ/să nŭ [ɛ]vínă...găⁱínilȩ-alȩlántȩ zî‿dȩa piste i̯ei̯/șî...lⁱe dăm mălái̯ să mănînĉĕ/uŋ‿ĉobulés‿cu ápâ/ᵘō farfuríe/ĉȩ [k] fìicáre ĉȩ‿árȩ acólo șⁱ/șî créște//

[Pui de curcă ai crescut ?]

nu̯-áŋ‿crescút//dá‿cìnᵗ‿sûnt aíĉȩ [k] da creștȩám acásă̦/la pări̯ŋsⁱ‿cu mái̯că-mȩá‿acólọ/sâ crez‿mai̯ gri̯ȩu̯//și suŋ‿stricătᵘorⁱ cîŋ‿sum‿marⁱ//úi̯te am nîște curșⁱ‿p-aíĉa ăle veĉî́i̯lór/strică̦// ĉúgule ᵘòrⁱĉé/pîn grĕdínĕ dacâ sáre/distrúĝⁱe//diŋ‿caŭz-ásta/ sóțu mȩu̯ nŭ‿prȩa vrȩa//ĉícă‿álȩa stricătu̯árîli/să nú le țíneŋ/că ⁱe búne găⁱínîli/-i̯ dăstúl dă búne [!] //

[Aceeași]

[Porcul]

noi̯ an̦‿lu̯at ...pă prímăvară̦//şī mîn̦cá fo̯ártĕ bíne/i̯-an‿da^{d}‿bíne să mănínĉe̦/că zic í [k] l-ă‿lo̯a‿cam tîrzíu̯/s-à‿fắcú^{d}‿mári̯/frumó̄s‿acúma/ş^{i}...mănîn̦că bu̯ábè/tărî́țe/mălắi̯/cū‿ápâ cáldâ-n speĉi̯ál şî spălătúr dâ la váse̦/grăsímur ástea í‿pláĉe fo̯árte mult ...//şī lá crăĉ^{i}ún acú cî́nd...sosé̦şte vréme̦a lui̯/îl tăi̯ém/î̦l pîrlím cu un om carĕ a [k] ke̦mắm un om cáre să pricé̦pe̦ mai̯ bíne/sâ i̯ásâ şoríĉ^{i}u curát/sâ i̯ásâ ĉevá.../şi-i̯ dăm sáre/ l-aşe̦zắn̦‿la ^{u}o ládâ...făcútă din gard dă nui̯éle̦-aşá/dîn blăn^{i}/fie̦cáre‿e̦ar cum vă sp^{u}séi̯ din ĉe áre/şī...îl‿î púnem la sáre̦//îl ține̦n̦‿cî́teva zilè/şi dup-áe̦a înĉé̦pe̦n̦‿să pregătím/să‿alé̦ĝe̦m̄ şún̦că/să fa [k] aléĝem pentru tóbă/pentru...dacâ̦ vre̦n̦‿s‿fáĉim aşá ca ū‿ǰambón/ū‿şol^{d}‿dă p^{u}orc putém.../î̃l‿aléĝe̦m/îl dắm puțín ī‿f^{i}ert/í‿púnem sáre/pipér‿î/ardèi̯-bo̯e̦á de tu̯áte/şi...bìnențelés/alilánte piĉo̯árele/fie̦cáre după gust/piftī́i̯/cu várzâ o [k] mă rog/căpățî́na e̦ar la fel//

[Acuma să ne spui cum le faci pe fiecare. Ce faci din mațe...]

cîrnáț^{i}//da [!]//da/da//ă întí^{i}...şi-ntíi̯ dĕ tóbă ne̦ mai̯ apucắm mai̯ dĕgrábâ//că ne‿ésti̯ cấ‿să strícă f^{h}icáți//la ficá^{z}‿nū‿sâ dă sáre//şī-i̯ fa [k] ^{i}i púnem la fi̯ert/cu ficát/cu i̯ínimă/riník‿i/cu límbă/péĉie/şi şún̦ca o púnem néfi̯ártă//pentru că-ş lásâ grăsíme̦-ae̦a dac-o púnem...fo̯ártă//şi le fi̯érbe̦m p-áste to̯áte̦-ntr-o...ū‿vas mai̯ máre̦/cū dáfi̯in/^{cu} fo̯áe̦ dă dáfin pū́să/ca sâ-i̯ de̦a um‿miró̦s/plăcút//şī la [k] dúpă ĉĕ‿au̯ f^{i}ert/le to̦cắm aşá-n̦‿cubuléțe̦ mai̯...pòtrivyíte/ş‿dup-áe̦a u̯úmple̦m/búrta/...şī í‿púnem ş-ácolo̦ miro̯áse/pipér‿î/după doríntâ/fie̦cáre̦ dacâ vre̦a mai̯ pipe̦rát/mai̯ múl^{d}‿/dacă nu/mai̯ puțín/dū́pă doríntă̦//şī‿le ^{u}úmple̦n̦/ǰ^{i}‿le̦ mai̯ dăm o̦‿dátă-n̦‿fi̯ert/pentru ca să...i̯a cu to̯áte ō legătu-

166

râ//ⁱéle dejá sîn‿fịérte//şī gustáte dâ sáre/potrivⁱít/dup-áçạ púnem ᵘo greᵘutáti pe‿ça/ca să să...preséze bịíne/cîn‿tăⁱém să iⁱíe unifórm//şi după ĉ-am scós-o dă la fịert//ş-ásta éste la tóbă//

cîrnáţìⁱ/tòcám cárnẹa/îị‿púnem mirọáse/ĉímbru/pipér‿î/fiẹcárẹ tot la fẹl după cum árē plăĉérîli/dacă í‿púnem şî ardéị.../dacâ dorím/ùsturoẹáᵈ‿bíne/şi-ị ᵘúmplem...í‿tocám cum spúséị/lẹ-amesticám/şi úmplem cîrnáţị//í‿púnem‿la cúlme/pentrụ-a sạ scúrĝⁱ-a sâ ᵘuscá/dacă púnim dă várạ/í‿prăjím/c-aşá zíĉe/să nu stẹa s‿şi stríĉẹ s‿fácâ pă ⁱeị mûĉigáị/í‿prăjím/îị‿púnem‿la borcáne/la ụále/la...fiĕcáre ĉe áre//

[Şi din maţele alea mai groase ?]

ắ‿cartabóşⁱ/din álẹa//da/cartabᵘóşⁱ/din máţîlẹ grọásè/să‿fáĉe cartabᵘóş/cŭ‿cárne tocátâ/cu ĉịápă p-órmă/cu oréz‿î/cụ-ardèịboịá/tod‿la fel/mirọáse/pipér şị-álte...verzitúrⁱ ọ-ástẹa dâ várâ púse/ş-èmesticám/cu tọáte/lè‿ᵘúmplem/le lẹgám la cápete/le púnem‿la fịert/şⁱ...să fáĉe cartabóşụ//ásta nú‿punèm nimic pă ⁱel aşá/cum spuséị la tóbâ greụtátẹ/îl lăsám aşá//ⁱe bun şi réĉẹ/şi cald ...//fiícáre cúm [k] pă cum vrẹạ//

[Toba în ce o faci ?]

tóba dín [k] maị mul‿din búrtă fáĉem nóị/îm‿búrta pórculúị fáĉem tóba//

[Dar mai e unul aşa mai mic ...]

ĕ‿uñ‿maţ maị grọs/ŭn...fundăríụ îị zíĉeᵐ‿noị[!]//ạlā/din ála fáĉim ma [ɛ] maị mult‿î certabóş//ⁱe maị mⁱicúţ şī tóba maị máre/ţíneᵐ‿maị múltă vrémẹ//

şúnca/o alégẹm pă ĉᵉa cu ĵépịu aşá maị táre‿nòị/şî-ⁱ lăsám númaị‿i...şúnca acóᵉa dă ō...aprọápe dă şoríĉ acólo/ş-o púnem‿la sáre//ş-o lăsám...ş-ó lúnă dă zíle/ş-o lúnă jumáte/c-atúnĉa avím dăstúlă grăsíme/^{s}‿stẹa la sáre/i̯‿dup-ágẹa o púnen̦‿la fum//pă‿ṓrmă ĩ‿búnă dă mîn̦cát pînâ...vára avém dĩ‿ẹa//nói̯ așá ^{u}o prẹgătím// álți ^{u}o mai̯ f^{h}i̯érbe/noi̯ an̦‿găsí‿dă cuv^{i}ínță câ-i̯ mai̯...plăcútă‿așá/néfi̯artâ//

[Aceeași]

tutúnu

primăvara priñ aprílie/prin jumátẹa lúni pă la ĉin̦sprăzèĉe/cîn̦‿s-a făcú‿tímpu frumós...binențelès/...víne dắ‿lā [ɛ] ĉeapóu̯‿u...ĉetățẹánu̯-aĉél care‿éste răspûn̦sábilu cu tutúnu/și ne anúnță că trẹbi să fáĉen̦‿răzọár^{î}lẹ că n^{i}e dă sămínța//

săpăm/răzọárele/lẹ mărunțím cu sápa cu grẹblà/le fáĉim terẹ́n frumós acólo/și ^{z}‿ne dúĉem să [k] ^{u}or ne lu̯ŏm dă la ĉeapé /^{u}or dắ [k] fiecáre dĕ pă unde putém băligár pútrẹd îl ĉérnẹm/...îl fáĉim m̄ărúnt așá bíni̯ ca să răsá^{i}ẹ/cắ‿sămínța dă tutún ^{i}e fu̯árte mícă/și pretențiọásà/și bătém lócu...dûpă ĉe l-am mărunțī́t/presârắm/bălẹgár/dup-áẹa ĩ‿amesticám sămínța cu nisíp/că nu să pọáte àlfél din̦‿caū́ză câ-i̯ mărúntă/^{u}o s^{i}emănăm/ș‿dupē [ɛ] dū́pă ĉe ^{u}o sămănăm/sămănám i [ɛ] i̯árâ băligár din ála ĉirnútu/mărúntu̯//șī/dī p-áẹa-l stropím cu ápă/l-udắm meréu̯/ne dă stropitór^{i}‿i/sau̯ àvém noi̯/după cum [k] fiicáre după cum árè/și-nĉépem să-l udắm//ìl‿^{u}udắm/d-acólo șí-m‿mái̯//pri^{m}‿mai̯ înĉépẹ să i̯ásâ//^{i}ésẹ cam anevó^{i}i‿i̯èl//ș‿trebū́i̯e udád‿mer^{i}éu̯/îngrijít/i̯ése fu̯árte múlte buríi̯en^{i}/că sun [k] ^{i}ésti băligáru ála care ^{i}i dă priōritáte burûi̯eni mọhórului̯/ștírului̯ și la álte...lóbọdă mai̯ múlte...buríi̯en^{i}/și noi̯ să̄...le smúlĝẹm/sĩ́nten‿datór^{i} să-i̯...le zmúlĝem cum să zíĉe/privíi̯m/răzọárēle/le ^{u}udăm i̯áră/șī/créște pînă la rusáli^{i}/nu c

---

[1] CAP = Cooperativa agricolă de producție.

168

[k] nu scri̯i pă pat ![1] //pînă lă rusali^{i}/să zîĉẹ//

la rusálii̯/nu ma ști̯u data bine să spun/nŭ ^{i}e nim^{i}ic ?//la rusálii̯/...înĉẹpẹ să-l sădim//să fáĉẹ mare/el fáĉẹ fụsi̯ă...lată/mare/ș s-a-ngroșa^{t} f^{i}iru/s-a-nrădăĉinad binẹ/atunĉ îi̯ binẹ să-l sădim/că...să prinde și-m pămînt//pîn-atun^{j} nu-l zmulĝăm din ^{i}el//ș-atunj ne pregătẹștẹ...cu tractọarli terenu/cu discurli/cu... tăfălúĝii̯/cam rár cu tăfălúĝilẹ-álẹa [!] nu prẹa e rare nu ștu cúm/și încẹpen să-l sădim noi̯/ne fáĉem um bețișor așa adus la capît/ascuți la vîrf să ^{i}intre s fáĉin gau̯ura...bine acolo-m pămînt/și lom...ŭ ligan cu tutun după noi̯ acolŏ/stropitọarẹa cu apă/fáĉin gaŭră punĕ firŭ/și-i̯ dăm puțin [ɛ] nă țărînă alătur/ș dup-áẹa rămînĕ așa ŏ gă^{u}rică și-i̯ picăm apă la fiẹcare cui̯b/la fiicare plantă-m partẹ ^{i}i să pune apă la rădăĉină/ca să să prindă// și i̯el... ți [k] ai̯ iimpresi^{e}a c-a muri^{t}/doo trei̯ zilẹ ĕ așa ziș că n-am făcu nim^{i}ic//dar dup-áẹa îș rev^{i}ine//așa este burúi̯an-asta tutunu//îj revine//

și după ĉe s-a prinz bine/încẹpem să-l ĉocănin cu sapîli̯/să-i̯ ...să i rupen scọarța să z^{î}ĉe/pọate trẹĉe vro ploa^{i}e ș să formẹază ŏ scuarță//săpăm/îi̯ î rupen scuart-áẹa/-i̯ mai̯ frăĝẹzăm pămîntu/ș să...faĉe//la a do^{o}a sapă/a tre^{e}a sapă ẹ-o dăm mai̯ rapid/că să mărẹște i̯el//ș-așteptăm la urmă la el/îl fáĉem rîndur^{i} așa cu sapẹlẹ/după [ɛ] fiẹcare după cum să priĉẹpe/după cum este și ter^{i}enu//și/așteptăn la ^{i}el/să-i̯ dẹa vîrfu lŭi/fluarẹa/după ĉe-i̯ dă floarẹa/cul^{i}eĝẹm dă jos/să zîĉe pọala dă jos/...fo^{i}ilẹ-alẹa galbenele//î să numẹște dă [k] cam dă trei̯ uor^{i} să ^{i}intri-n i̯el să-l culeĝ//pă la jumătate/ j la urmă ziz vîrfurîli//^{și}...le punen la ^{u}uscat//asta e/ĕ migălọase dẹ !//asta ^{i}e miga^{l}a mare/culese/căratĕ/îșîrate/puse la ^{u}uscat î/la ŭrmă le păpușîm/le fáĉim ziz ĝiștẹ/după ĝiște balot/dup-áẹa să predi̯a lă stat//

---

[1] Se adresează fetiței.

[Aceeași]

mumulíța plói̯i̯

cínd‿ī i̯erám mîĉ/copíi̯i̯/nu plọá//șî nẹ-a-n̯vâțá‿ș‿pă noi̯... părínți/j‿d-ắștẹa mai̯ bătrî́ni/"voi̯ sîntés‿copí^{i}/mai̯ duĉéțî-vă jî́‿voi̯ ș‿făĉéz‿mumulíța pl^{u}ói̯i/șî jelî́ță-vă/da să plî́nĝẹz‿mái̯că/ca să v^{y}í^{i}e plọáẹa"//și nẹ-ám dus/pă vále/avẹám ũ‿fráte̯ mai̯ mi̯ic/... ș-am plẹcá‿pă vále/am̯‿făcút mumulíța plói̯i/cu lumî́năr^{i}/cu dă tọáte/cu floríĉ^{i}él^{i}e/cu ^{u}òr^{î}ĉé/...am jắlît-o șî‿noi̯ cum nẹ-am priĉepú^{t}‿să [ɛ] dășkíză portíțîli/să cúrgă pló^{i}ițîli/pă tọáte drúmur^{î}li pă tọáte potéĉîli..."[!]//ĉe nẹ-am priĉepú‿șî‿noi̯ ac^{u}ólo/j‿dup-áẹa ẹ-an‿da^{d}‿drúmu pă ápă/j‿ni^{j}‿n-am apucá‿să sos^{i}és [k] să u̯r^{g}‿dẹálu du pă válẹa...clăi̯íți^{i}/să vením acásă/că a veńít u^{n}‿nor dă plu̯áe/ș‿pîn-acáz/nẹ-a făcúd‿li̯u̯árcă !//și tòz‿veĉíni șî bábilẹ-àlẹa...nu mai̯ putẹáu̯/ne‿ése rîzî́nd înai̯ínte/ș^{î}‿ne prîméște șî mămíca/ĉe "àvusărăz‿noróg‿mái̯că"/ĉî́‿"că vă plou̯ó" ĉe [!]//"^{s}‿să fácă úi̯te bucátili/s‿să fácă i̯árba dă vyîte/să fácă̦..."//
ásta ^{u}o rețín că‿ĕr^{e}án‿copíl șî...//

[Aceeași]

pặcálă-n̦‿sátu lui̯

a fost odátă ũ‿u̯om carẹ...să țînẹá meréu̯‿u să păcălẹáscă lúmẹa//lúmẹa atún̯j‿văzî́n̦‿că ĩ‿păcăléște meréu̯/i̯-a puz‿númîli păcálă//i̯el/ș̆-a cumpărá‿ș-^{i}el o vițĕlúșă/și i̯el nú să duĉá cu ẹa/îi̯ dătẹá drúmu în‿ī...ĉeri^{e}ál^{î}li u̯ámen^{î}lor//atúnĉ u̯ăméni...i̯-ă prin̦z‿vițelúșa șî i̯-a tăi̯át-ọ/șî...cárnẹa a lọát-o ei̯/șî pi̯ẹ́lẹa ẹ-a arun̦cát-ọ-m‿bătătúră//atún̦ș‿păcálă a lọa^{t}‿pi̯él^{e}a șî a plecá‿cu ẹa la tîrg//

---

[1] Nume topic.

170

a mērs el ĉē‿a merˢ/‿şĭ l-a prinẓ‿nụaptẹa pă drum//ĉé să fácă el ?//ᵘúnde sā găzduẹáscă ?//atúnĉ‿ĭ a dat [ɛ] d-ᵘo cásă unde nu erẹā...unde nu erẹá bărbátu femẹ́ẹ-acásă/şĭ ịel/a zis s-o̱ găzduẹáscă şí pă el//atúnĉ‿ī femeⁱa ị-a zis sâ sā...sạ să cúlĉē îm‿paⁱẹ //şī cînd a venít...ịa/atúnṣ‿făcúsē prăjītúrⁱ‿i/făcúse [k] tăẹáse um‿pᵘorc/şi cĩ [ɛ] a veni‿pᵘópa la ẹa//şī ca sā...nu-l vázā bărbáten [k] bărbátuḻ ịeị/l-ā...l-a băgát într-un̦‿cụfăr//şî păcálă văzúse tóᵈ‿d-acᵘolọ/ĉé‿ă [ɛ] ĉẹ să făcúse-n̦‿cásạ//

atúnĉ‿î ụómu/cînd a veníᵗ/î‿a întrebá‿nevásta ĉẹ́ să mănî́nĉe?// atún̦j‿nevástă ị-a spus...că sā...să-ị fácă um‿puị dă mămăligă/ṣ‿să-ntín̦[ɛ]gă ṣ-ịel ĩ‿ᵘusturᵘóị//şī...atúnĉ ᵘómu l-a kemá‿şî‿pă păcálă să...mănîṇĉe ṣ-ⁱel la másă//da păcálă...nu vrẹa să mănî́nĉe//să...să tod‿gîndẹá‿ⁱel la ţúịcă/să gîndẹ́ạ lā sarmálẹ/lā pᵘorc/şī atúnĉ‿i ịel‿î dắtē cu ĉumágū...îm‿pịéle//şī pū̂[k]se uréka la ẹa//maị dắte înc̦ă o‿d̦átă/ᵘómū d-aĉí...zíse/

"dạ ĉẹ daị mă păcálă [k] măị ụómule‿î́n...îm‿pịèlᵉ-áẹa‿aşá ?"//

"păị ắsta nú‿e pịéle/e proŏróc"//

"şī ĉẹ́ spúne mă ụómule ?"//

"spúnĕ că dacă caᵘụţⁱ‿iñ cuptᵘór/găséştⁱ um‿pᵘor‿fript"//

cîn̦‿să dúse ᵘọ́mu/aşá‿ èste//maị dắte înc̦ă o‿d̦átă dĩ‿ịa//

ᵘómu zíse‿ẹar/

"ĉẹ́ maị spúne mă ?"//

"maị spúnĕ să cáuţⁱ...după sóbă că găséştⁱ vʸin şî cu ţúịcạ"//

atū̃ş‿ómu căụ̂tắ şî găsí//maị dătú ᵘo‿dátă/şī d-a [ɛ] d-aĉí [ɛ] zíse...ịár ᵘọ́mu/

"dă ĉẹ daị mă î̄‿ẹa ?"//

ịel zíse că...să să [ɛ] să caᵘute în cúfăru dă su‿pát/şī să va [ɛ] să vázâ ĉi-ị acólọ//cîn̦‿căụutắ/pọ́pa acólo//atúnṣ‿pópa a-nĉepú‿să fúgă/şî nú l-a maị prĩs//

atúnĉ/u̯ómu/ĉẹ́ să fácă ?//să-i̯ cúmpere pi̯élẹa//păcálă ĉerú ĉiṇș‿pūj‿dă gálben^{i}//îi̯ dătú u̯ómù/ẹ‿plecă acásă//nevásta ca sặ [k] nẹvásta s-a lọa‿după el/șî ẹ-a mai̯ dat íṇcă ĉiṇș^{i}‿puṇĝ//ẹ-a făcút păcálă zéĉe puṇ^{i}//venínd‿i̯ẹ̀l acásă/și̯-a...și̯-a făcú‿cásà/b^{u}oi̯/tọt...ĉe-i̯ trébŭe u̯ómului̯//u̯ámĕni văzínd așắ...cā̆...cum și̯-a fặcú‿păcálă‿atíta avérẹ/l-ắ [k] veníră la el să-l întrébe ...cúm a făcút ^{i}el atítā avére ?//i̯el îi̯ spúse că pă pi̯èlẹ-ắgă/dā̆...dâ ẹ-a dát-ō după [k] dâ la vi [ɛ] vițíca lui̯//atúnĉ/u̯ámîni tăẹárâ toz‿vițẹ́lli/șî plecáră cu...pi̯éili la tîrg//ș^{î}‿cîǹ‿coló n-au̯ lọa^{d}‿niĉ um‿ban !/pă ^{i}éle//

șî atúnĉ‿i u̯ámîni/fíṇcă ẹ-a păcălít/a zis să-l...sâ să dúcă să-l arúnĉe în dúnặre//l-au̯ băgát ī‿sac/șī au̯ lọat o frîṇgii̯e ca...ca să înĉérĉe dúnặrẹa unde ^{i}ẹ mai̯ adíṇcă//au̯ înĉercát într-uṇ‿l^{u}oc/^{i}er^{e}á prẹa mícă//au̯ înĝercát ī‿^{î}al‿loc/acólo nij‿n-au̯ dá‿dă fuṇ‿cu frîṇgía//șī u̯ám^{î}nẹ-au̯ zis...că"să nú-l aruṇcắm aíĉa cā̆ dúnărẹa n-áre fuṇ/șî n-ó‿sâ‿să-néĉe"//șī l-au̯ arú [k] șī cîm‿păcálă ḗr^{e}á ī‿sac/a trecú‿p-ac^{u}ólo ūṇ‿văcár cū nîște vaĉ //a[ɛ] atúnĉ‿ī...vặcárụ-ắla a zis/

"ĉẹ́‿i̯ḗ mă cu tínĕ/^{u}ómulẹ-aí ?"

i̯el a zis că [ɛ] "vrẹau̯ sā̆ [k] u̯ámĕni vrẹa sâ mă fácă...pă mínē̆...p^{u}ópă/șî i̯o nu‿vrẹáu̯"//șī atúnĉ^{i}/văcáru/l-a dặzlẹgá^{t}‿pă ^{i}el/șī s-a băgá‿văcárū‿sac/șī...păcál-a plecá‿cu váĉîlì/șî lẹ-a băgát îṇ‿cásâ//atúnĉ u̯ámîni au̯ lu̯at sácu șî l-au̯ ắruṇcát...l-au̯ aruṇcát în dúnặre//cîṇ‿venírā acásâ/păcálă ^{i}ẹr^{e}á-n ĉ^{e}ardác/șî cúrtẹa erá plínă cu vaĉ//atúnĉ i̯ei̯...îl întrebáră/

"măi̯ pặcálă/dă úndẹ-ai̯ lu̯at at^{î}tẹa vaĉ ?"//

"i̯o lẹ-aṇ‿lu̯a‿d-ac^{u}ólo/dă úndē m-aț aruṇcát în dúnăre"//

at^{i}ṇș‿t^{u}oț^{i}/répîde/au̯ fuĝít să sĕ‿arúnĉẹ-n dúnăre//cîṇ‿s-au̯ aruṇcát/nū...n-au̯ ma‿eșí‿niĉ‿únu dîn dúnăre//ẹ-așá pặcálă ẹ-a

172

păcălí‿pă toț^{i}//

vói̯cu me ^{i}ilie̦
ū́sprăză̦ĉe an^{i}

ţíca-ŋ‿cásâ

ñoi̯ fáĉem uņ‿ĉe̦rc/cú‿um‿bắs/şi̅́‿um‿băz‿mai̯ mic aşá//şî noi̯ îl numím ţíca-ŋ‿cásâ//şī̂ îi̯ dăm aşá cu ĉumágu/şî...cáre-l prinde̦ lă...la cîmp/i̯ă súta//o‿sū́tă dă púŋcte//şī̂ dacă dai̯ aşá şî... ţi-l arúŋcă şî-l înemeréşt^{i} aşá/şî-l dai̯‿în...dăpárte/númer^{i} cîte púŋcte ai̯: un ĉumác‿púŋctu//

[Şi cel care are mai multe puncte ce face ?]

i̯l jucắm pînă nu mai̯...ne pláĉe//

[Acelaşi]

[Ce a făcut subiectul ieri şi azi]

[Să ne spui ce ai făcut ieri toată ziua,dar ia-o aşa de ieri dimineaţă şi pe urmă ce ai făcut astăzi .]

i̯er^{i} dă dîmne̦áţă cîm‿m-ă‿sculát/mi̯-ă̅́ [ɛ] mi̯-am arăjá‿gózdánu/ ş-am ple̦cá‿la şcu̯álă̦//la şcu̯álằ/î‿recráţi̯-ă‿jucá‿míngi^{i}e/...la dóoşpe cînd am ajúņs acásă am mîņcát/an‿da vitîle̦-afáră şî.../ apói̯ m-an‿dus să̦ cá^{u}ud‿várză//acólo aņ‿sta^{t}‿pînă apro̦ápe pă̦ la trei̯//

cînd am̦‿venít acásă/máma veníse̦ dă [ɛ] veníse/şî...şî acó^{lo} [k] şî veníse şi túşă...túşa [k] ^{u}o túşă d-a no̦ástră pă la noi̯// apói̯ a vení‿tátă...cu cărúţa/şī̂ ne̦-an‿dus pă [ɛ] díal să loŋ‿coĉén^{i}//şī̂ am̦‿fo‿ş-i̯o acólo/şî...i̯-am ajutá‿să-ŋcárĉe̦ cărúţa/şî ...am̦‿vén^{i}t acásă/din nou̯/şi táta a lo̦át-o...cu cărúţa p-acólŏ pă la rọtărẹ́ștⁱ[1]//

[Și astăzi ?]

ástăsⁱ‿cîm‿m-aṇ‿sculá‿dă dimnẹ́áță/am mîṇcát/mi̯-aṇ‿lu̯a‿ǵozdánu/ș-am plẹcá‿la școálă//la școálă jucái̯ mingîe/...șî acúm la dóọșpe veníⁱ aⁱíĉ//

[Același]

798. MERENII DE JOS

(com.Mereni, jud.Teleorman)

Culegere: 1972; MM, RP, MT; transcriere: BM

túrtă dă mălái̯

ĉernẹám mălái̯ù/îṇ‿copáⁱè/pă úrmă fi̯erbẹám ápâ//făĉᵉán‿terĉ/ sûpțirⁱél/șî-l tọrnám îṇ‿copáⁱe șî-l mesticáṇ‿cū...făcălẹ́țu/nu cū mîna/că‿ála ⁱerᵉá arzîntẹ//șî‿pŏ‿úrmă‿o frămîntáṇ/ș-o punẹám pă cărpătᵘorⁱ/ș-o băgáṇ‿la țest//așá să zîĉᵉá ṃ...túrtă dă mălái̯//ă‿ făĉᵉá úi̯te cît pérn-àsta[2] dă marẹ//mûṇcá ĉíṇ‿șàse iṇșⁱ/și mai̯ d [ɛ] mai̯ dă múltẹ ᵘorⁱ//

ǵórǵe mariⁱa
șaptesàpte dă anⁱ

tutúnu

tutúnu-l‿î pregătẹ́ște îṃ‿félu‿următᵘór‿î//d-ẹgzémplu...îl‿ă ...dă cu primăvàrā...fac niștē răsádurⁱ așá/î‿cîtẹ-o grădiⁿíță

---

[1] Cătun al satului Talpa-Bîscoveni.

[2] Indică perna pe care este așezat microfonul.

171

mícạ/și fac‿î răsád [k] răzorá̦șe/și vínē...^{i}e uṇ‿speĉí^{e}alís^{t}‿carẹ să ocúpă cu ḱéstilẹ-àstẹa‿al tutúnuluị/î...víne ș^{î}‿le dă sămînțạ/ dupā‿ágẹa-l...îl‿î...l-ûntreținẹ-așá cu udátū/îl sámănă îl [k] și-l întreținẹ cu udátu/pînă să [k] aǰúnĝẹ ^{i}el dă...sạ fáĉe m [ɛ] măricél//dupạ ĉe s-a făcú^{d}‿máre/-l ǰum [ɛ] îl ǰúmule/și...să dúĉe șî-l plantẹázặ//plantẹázặ la o distánț-așá [ɛ] nu po‿să spun/dạ cîd...la o distánțạ dā dóozej^{i}‿dă ĉentimétri/cam așá ĉevášîlẹa... //îl plantẹázặ/ș^{î}‿lá‿ûrmă-ị aplícă săpătúr^{i}/maị múlte săpătúr^{i}/cā și petrínde/^{i}e pet^{r}ențí^{u}ós ịel la ásfel.../trébe să-ị aplíĉe maị múlte săpătúr^{i} la tutún/șị-l‿î...după ágẹa/dacă-l sápă/îl lásă [ɛ] să mărẹ́ște/l-àdúnặ/dîn [k] dacă l-adúnặ/-l [k] vínẹ-acásă cu legătúrặ ṃ...dă tutún‿î/l-înșíră pă șíre/și l-întíndẹ pă...ĝerĝéfur^{i}// ^{i}ē niște ĝérĝéfur făcútẹ-așá dă...dă scîndúrặ/și...tin [k] întíndẹ cîte tréị‿pàtru ĉiṇ‿șírẹ p-un‿û ĝérĝév‿dîn ăla//dîpă ágẹa s-a uscát‿î...ịel‿î/...tutúnu/ș^{i}‿dácặ să usúcặ-l‿î...strînĝe și-l fáĉe ĝúle//cînd ajún [k] după ágẹa‿așteáptă lā...aștẹáptặ ca să-l‿î...să-l fácặ păpúș^{i}/saụ‿^{u}agúma nu maị să ^{u}obijnu^{i}éștẹ să maị fácă păpúș^{i}/dăcît l-aléĝe pă...calitáț^{i} așá pă...pă culór^{i}/ [ɛ] cu róșu/gálben‿î/gálbeṇ‿lạmûịós/și-l đúĉe la...rẹĝí^{i}e//

ǰárcă de petráke
pátruzeșîdòị [de ani]

lúpu

m-an‿dus aíĉa să l^{u}om niștē...privíțẹ dă aláụ/îm‿pădúre la noị//șî̄ ịẹr^{e}áṇ‿c-uṃ‿veĉín/cîn‿nẹ-an‿dus...[1]//șị...ặ...nẹ-an‿dus sặ lom niște privíțẹ dă aláụ/și ịo avẹám un‿î...un uṇḱ al mịoụ/ care‿ẹr^{e}á ĉobán//și ^{i}ẹr^{e}á-n pădúrẹ-ast [k] într-o pădúrẹ-aíĉ^{e}-așà ṃ...veĉínă cu sátu nóstru/îṇ‿crîng/așá i să [k] árẹ denumirẹa/

---

[1] Informatorul își întrerupe povestirea pentru că este strigat de soție.

críṇgu/păştẹá ᵘóịlị p-scólo/şị̄...cî̀n‿aúd/"ū̄ⁱ/lúpu‿lùpu lúpu"/şi [ɛ] nő̧-aṇ‿stát aşắ ĉuĉulíş̆ puţín pắ víne/şí‿l-am şi văzút/l-aṃ‿văzút/a trecúᵗ‿pî́ṃ‿fáţa nọástrặ lúpu...//s-à‿ḍúa/nú s-a ṗus‿î própta la nᵘoị/că...ⁱẹrá zíụa/númaị dac-ar fí‿fos‿timᵇ‿dặ ịárnă/să-ntîmplá/c-atúnĉ‿i...ⁱeị cînd e timᵇ‿dă ịárnă/să-ṇfⁱíĝe la ᵘom‿ŭ‿ịárna/da...sígur că da/da vára...nụ prẹa că...ĉírculă maị múltặ lúme nọáptẹa/zíụa//

[Acelaşi]

cása

dómle la noị aíĉ aşá ḱar ịeụ‿u am‿ă...făcút cása/în ánulⁱ̂ o mię‿no sŭte şàịjé [k] şàịzéĉ//şî/da/şàịzéĉ//ă...an‿tăẹá‿salcî́m du pă răzụáre//şî‿aṃ‿făcút parⁱ//î...dupắ‿ạşā amî curăţát‿ī nuịéli că [ɛ] nuịéli că [ɛ] nuịéli ásta saụ‿u/crắĉîli dắ‿la salcî́mⁱ̂ /lẹ-amⁱ̂ curăţát/péntru...ṇgrădít //că‿atúnĉᵉa nú prẹa să ᵘobijnuịá cu cărămidă din ásta cînd‿î...//şị̄ dac-aṇ‿curặţá‿nuịéli/mị-am‿ă...mị-aṇ‿strî́ṇs toᵈ‿materiᵉálu/càpriᵘóri/blánă/dŭ‿pắ‿la depózit/dŭ‿pă undẹ putẹáṇ‿să...procúr/şî...aị să tomnⁱím‿î...lemnáru//mă dŭĉᵉám/tomnẹáṇ‿lemnárū/mă-nţelẹĝᵉáṇ‿cu ⁱel cît ī‿lụā/de ! cît cî...credẹá ş-el cặ cᵘóstā...lúcru luị...//mị-o ridicá/i bătẹán‿nuịélli/ịel‿î...î̃j‿vedẹá dă...îṃv [ɛ] dă-ṃvălíş‿i/o rĭdicá-m‿parⁱ/o căpriᵘorẹá/ị̄ị bătẹá pᵘódina/asterịála pă sus/şĭ‿ịo mă ocupám dă...dặ-ṇgrădít//ᵈpă ĉᵉ-o terminám‿î/...aşteptáṇ‿să vínă cîtᵉ-o sărbătọáre dîn ásta/că ātúnĉᵉa nu să.../ĩ‿ⁱ̂al fel nu pᵘoţⁱ să faĉ o cásă/númaị...timᵇ‿dặ sărbătụáre/că...sặ‿dug‿î lúmẹa la trẹábă//şi...ịerẹá cît-o sărbătọárē...d-egzémplū sfî́ntu ĝórĝe/ [ɛ] sfî́ntu dumítru/saụ maị ştiụ ịo [ɛ] sărbătᵘórⁱ dîn ástẹa reliĝiọáse/şi...ànunţám...zéĉe...căruţáşⁱ/"băị‿i úịte mị-adúş‿şî‿

176

mí̦e trei̯ pátru cărúțe dă pămínt/vi^i̯ bă să mi̯-adúș și mí̦e trei̯ pátru cărúțe dă pămínt ?"/la áltū/la áltu/ș^î le zîĉ^eám așá la zéĉe căruțáș//mi̯-aduĉ^eáu̯ cî́de trei̯ pátru cărúțe/pînă făĉ^eám la ...ĉî́zej^i̯ dă cărúțe dă pămínt//întin [k] l-aduĉ^eám pă bătătúră// dûpă áḙa/ásta e cu ^u̯o zi mai̯ náinte pî́n-a vi [k] pî́n-a fī zi [k] sărbătḙárḙa/ca s-anúnț lúme//și io am [k] plecám î șī mi̯-ănunțám i̯ar î...doozeĉ/tréi̯zej^i̯ dă u̯ámen^i̯ i/nevástă-mḙa să dúĉ^eá ș-anunțá ș-ḙa feméi̯ i to^d du pă lî́ng-ásta/"veníz la clácă"//șī..."păi̯ venim"//venḙám la clácă/m-apucán ^dî tăi̯ám ș-io^u̯ ca...u̯ómu̯-acólo... ba um mi̯el/d^u̯oi̯/păsăr^i̯ i/făĉ^eám pî́i̯ne...//și-l udám/pămî́ntu/îl î călcáŋ cu piĉu̯árlī/și cu b^u̯ó^i̯i-l călcám//dupā áḙa dûpă ĉe-l călcám/îl făĉ^eám noi̯ il î fermentám așá bine/nḙ-apucám...să plasáu̯ [ɛ] să istaláu̯ cî́te doi̯ bărbáț^i̯ la cî́t-um peréte/ș^î feméili-nĉepḙáu̯ să cáre mototḙále//căráu̯ mototḙál^îlī/umplḙám peréți cum să spúne pî lî́ŋgă [k] băgám mototḙále pî́ŋ gard/șî umplḙám î peréți-i̯ complectám/după áḙā...termi̯nám cása/după ĉḙ termînáŋ cása lḙ dam mása șî lor ca...de ! dup-atî́ta múŋcă/méritā ș^î ei̯//cî́t^e-o țúi̯c-acólō/mîŋcárĕ/v^i̯in î//plecáu̯ u̯ámenı acásă...//

[Și pe urmă,sus ?]

șî sus î/^u̯o-mvălḙám^î cu fi̯er//dácă er^eá fi̯er/sau̯ țíglă...//

[Același]

p^u̯órcu

p^u̯órcu cî́nd îl ḙáu̯ dă mik i̯ou̯ i̯-am îmvățát cū ^u̯opărít/mălái̯u̯/că mai̯ répede créște cu ^u̯opărít/măláị//șī îl cresc pînă să fáĉe máre numai̯ cu ^u̯opărḙálă/pî́ŋ să fáce máre//lḙ mai̯ dăŋ și porúm^p/ care vrḙa să mănî́nĉe/da carĕ nu mănî́ŋcă porúmb/...dăĝ^eába li-l dai̯ porúmb^u̯//și pă úrmă-l î...îl créștem pînă la crăĉ^i̯ún/pî́nă mai̯ ⁱe [ɛ] cîtevá zile pînă-ŋ crăĉúŋ/șî p-órmă-l tăi̯ém//șî mi̯-alég ĉe ⁱéste dă/fáĉes kef[1]/dûpă ĉē fáĉem î̯...î̯i táⁱe/-l mai̯ lăsám să̦ să scúrẹ cî̃tevá zíle/șî...mai̯ i [k] nᵘoi̯ iˡ fáĉem a trẹ́ẹa zi dă crăĉúŋ/că...îŋ zílelẹ-ástẹā nu prẹa nẹ ᵘocupám noi̯ dă el să-l fáĉem//șî̂ mi̯-alég cárnẹa care éste dă...dă cîrnáțⁱ/cárnẹa care e dă ...dă tᵘóbă/că ᵘopréz dîŋ căpățínă/dî̆ uréke/dîn î̄...î...d-aíj[2] dŭ p la múrⁱe/dîŋ fʰicáz/noi̯ așᵃ fáĉen tóba/pentru tóbă ástẹa le ᵘoprím//ẹi pă ụ́rmă nẹ-apucám dă topít//nẹ-alé̂ĝem ă̦...că̦...mú̆șku l-oprím/ș-așá l-oprím mú̆șkụ/mú̆șki amîndói̯ mú̆șki̯//că mîŋcám dîn ⁱei̯//i̯ọ cárnẹ-ai̯lántă ᵘo topⁱésc/dacă...

[Și acuma spune cum le faci pe fiecare.]

păi̯ i [ɛ] să-nĉép așá cu...fac întíⁱ i/topésc untúra/că̆ ástẹa le fáĉim cîrnáți pă úrmă̦//topésc untúra/u̯o tᵘoc/d-aĉí̆á o pui̯ ș-o topés/pui̯ im puțínă̦ ápă ș-o topésc/că să nu să lipẹáscă ștíz dă ĉuŋ [?] cu ápa̦//șî încépe s să topẹáscă̦/ș p-órmă-m̦ fac untúra/și să topéșᵗe/ș-o baᵘ la borcán//la borcáne//pă úrmă̆ după ĉᵉ-an topⁱít untúra/m-apúc șî-m̦ fac î cîrnáțîi̯//ⁱⁿ toc cárnẹă/și așî [k] ádû̆ĉe șî i̯o usturᵘóji̯u/máțî̆li nᵘoi̯ le rî́cíⁱim/nu le púnem î nérî́cíⁱitẹ/că nu ne pláĉe nèrî̆cî́ite cu pi̯élẹ-ăẹă urî̆ta pă ⁱélẹ [!]//le-ntọárĉẹŋ șî̂ le rî́ĉî́im//șî púnem usturᵘói̯/pi̯pér/mⁱirọáse/...púnem...în i̯élẹ//sáre/ș púnẹm boẹá dă ardéi̯/după gust//ᵈ pă cum [ɛ] ai̯ la gust/dacă ț-ē...du̇̆pă cum ⁱéste ei̯ dă...și dă săráș/șî̂ dă usturọáz dă m̦...i̯úte//șî̆ după ĉe ẹ-am făcút/îi̯ punéŋ și-i̯ úmplem/îi̯ úmpleŋ cū...cu pî́lniᵉă/cu mașína...//ᵈa-ñáinte nú să̦ úmplẹă̆ cu pî́lniⁱá/băgá ᵘómu acᵘólō...tụátă zî́ụ-aẹa să...bᵘojbo~~co~~ẹá/da acú a iși pî́lniⁱ/faj répede/ cu pî́lniă̦//i̯e mai̯ bⁱínẹ-acùma/ĉe mai̯/bíne ẹ-acúma/nú mai̯ ẹ ca-náintẹ//

[Și mațele alea mai groase ?]

---

[1] Se adresează unui anchetator care a strănutat.

[2] Gest: de la gît.

178

ali‿mai̯ gro̯áse le fac cartab^{u}óș^{i}//noi̯ le fáĉen‿cartab^{u}óș^{i}//le úmple [k] le fac cu ^{u}oréz/cárne cu ^{u}oréz...și cu sáre/ș^{i}‿púnen‿și ĉ^{e}ápă//púnen‿și sáre tod așá după gust//și le púnen‿lă... la fi̯ert/șĭ‿le fi̯érben/ș^{i}‿pŏ‿úrmă le sco‿după ĉ^{e}-au̯ fi̯er‿le scoz‿dîn‿î...într-o távă ĉe̯vá/șĭ în‿tai̯ dîn i̯el d-acólo ș^{i}‿mîncám//dĭ‿i̯éle̯//la fel ca pă tóbă//tóba to‿la fel o fáĉem//tóba ne̯-o [r] ^{u}o fáĉem cu...úni o̯préște sînĝe̯/mié‿nu-m pláĉe sînĝe̯ dĭ‿la...dĭ‿la p^{u}orc//și le̯-amèsticám le tocán‿to̯áte̯ mărúnte/întî^{i} le púne la fi̯er‿bucáț^{i} așá-ntréĝ/ș‿p-órmă lĕ púnem la...púnen‿dîn múre d-ále̯a dă‿la gî^{d}‿d-aíĉ^{e}a[1]/límbă/uréko/f^{i}icát ...‌/púnem‿ă...rînikí[2]/t^{u}ot [ɛ] cárne d-ásta mai̯ grása așá/după cum vrei̯ să șoríĉ/și le púnen‿to̯áte la fi̯er//j‿după ĉ^{e}-au̯ fi̯er‿puțín/dúpă cum ves^{i}‿că să fărímă éle̯-așá um‿p^{i}ic/le pui̯ la [k] le púne̯m pă másă ș^{i}‿le tocám//ș^{i}‿d-aĉí úmple̯m‿î...búrta//ș^{i}‿pŏ‿úrm-o púnem lă fi̯er^{d}/núma um‿p^{i}i^{h}‿să fi̯árbă șĭ‿cu áe̯a//d-aĉíle̯a le dau̯ [k] ^{u}o dau̯ joz‿d-acólo/^{u}o e̯au̯ ș-o pui̯‿într-o távă/șî pui̯ dasúpra‿ei̯ um‿fund//și să...să să pistos[ɛ]ĉ^{e}ásc-așá[3]/să...greu̯táte[4] dasúpra fúndului̯/că...să pistoĉéște e̯a așá să...ndeásă/șĭ d-aĉíle̯a ŏ‿atîrnám sus//tai̯ dîn‿e̯a și mănínș^{i}/ĉe să faĉ//

[Și ăla mai mic ?]

î...fundăráu̯-ăle̯//păi̯ noi̯‿il fáĉe̯n‿și‿p-ăla fundăráu/că dacă úmplem máțe d-ále̯a créțili lă...ă...care‿le úmplen‿cu ^{u}orés/cu áste̯a dă mîncám/da ále̯a le fáĉe̯n‿t^{u}ot‿î...búrtă//tot cu...ca pă t^{u}óbă/o fáĉem//

[Și din cap și din picioare ce faci ?]

p^{h}iftíi̯//

---

[1] Gest.
[2] Termen sugerat de mama informatoarei care asistă la înregistrare.
[3] Bate din palme.
[4] Termen sugerat de mama informatoarei.

[Cum ?]

pⁱiftíili ?/le spălắm/le [r] le tocám întîⁱ bucắțili/lē... spălắm/da nu le fácẹn͜ tọátẹ odátặ/că...pᵘos͜ să mănînĉ atîtẹā... ᵘodátặ ?//și le púnem lă...p-órmă le spălắm/bⁱínẹ/le fịérbeṇ/le rîcîⁱim dă...pă șoricụ-ọla c-árẹ murdărie/le rîcîin͜ dă cîtẹvà ᵘor/ că ⁱéle să-m̃ọáe/dă ĉe le spelⁱ/d-áṣa să...să-m̃ọáⁱẹ šᵘoricu ála// și-l púnem la...le púnẹm pă úrmă la fịert/șî͜ le úmplem/le ținẹṇ͜ socotẹáˡa să le úmplem dă nóo ᵘorⁱ//c-așá să úmplē pⁱịftíilị//puị cîte puținặ͜ ápă ca să séĉe áẹa/p-órmă ẹár le úmpli/pîṇ͜ le úmpli dă nóᵘo ᵘorⁱ/ca sⁱ͜ să-ŋkéĝe ⁱéle bínẹ//șî͜ p-órmă le puị lă...le daị jos/șⁱ͜ pisézⁱ usturóị/le puị usturᵘóị/și le puị͜ in͜ î...î͜ străkinⁱ//î͜ străkinⁱ/noị le púnem maị mult îṇ͜ străkinⁱ/că ⁱe maị [k] ịa maị mult/î͜ străⁱkinⁱ//șî...le dúĉem la răcọárẹ//șî͜ lẹ púnẹm acólo/șⁱ͜ p-órmă cîṇ͜ s-aụ înkịgát ⁱéle/mîṇcắm dîn ⁱélẹ//

cîrnu vasilíca
pátrușpàtru dă anⁱ

o cápră avẹá treị ịezⁱ

o cápră avrẹá [k] avẹá treị ịezⁱ/și ịa a plecát dupā [k] lẹ-a spus să-ŋkíză úșa/ș-ịa͜ a plecaᵈ͜ după mîṇcárẹ//șî lẹ-a spus ḍacă viní͜ ĉinéva/sặ nu dẹa drúmu la úșặ//și...în moméntu cînd ịa a plecát/a venít ũ͜ lupᶦ/ˢ͜ s-a prefăcút în cáprặ//șî...fra [ɛ] frátele ĉel mⁱic a zis ca să nu dẹa frátele ĉel máre/a zis sặ͜ nu.dẹa drúmu la úșặ//și fratẹle ĉel mic s-a pitít...după sᵘóbă/și ĉel márē s-a pịtít în [k] sup [k] ĉel maị mijloĉíụ s-a pitít sub álbiⁱe/ịar ĉel máre s-a...a dặșkís úșa șⁱ͜ s-a da͜ după úșă//șî lúpu /cîn͜ a venít/a găsíᵈ͜ pă ĉel márẹ dŭpă úșă͜ și...l-a mîṇcát/și pă ĉel miˠ͜ l-a găsít [k] și pă ĉel mijloĉⁱụ l-a găsít...sub

180

álbi^{i}ẹ//i̯ar pă ĉel mi^{g}‿nu l-a găsít//cînd‿î a vení‿cápra/ș-a văzút că [ɛ] nu ma‿^{i}e púi i̯ei̯/i̯a a spus că-i̯‿i víne‿ẹā [k] i vínē i̯a de șágă lúpului̯//șî într-o zi l-a kemá‿pă lu/a făcút o grụápặ/ ș-a pus fog‿dădăs [k] dedă [k] îṇ‿grụápặ/șî‿a kẹmá‿pă lup/ș^{î}‿l-a pus [k] a pus uṇ‿scáum‿pe márĝinẹa gro[ɛ]óp^{h}i ș^{î}‿l-a pus la másặ// șî cînd‿î i̯el mîṇcá/i̯-a fạcú‿vînt îṇ‿grọápặ//

și i̯el ā zis "áolò"/a-nĉépú‿să váite//

ș-i̯a‿a ziz/"lásă că t [k] șî tu mi̯-ai̯ mîṇcá‿púi/să-ț‿î viụ ș-i̯o dă șag[ɛ]gă ți^{i}e"//

járcă pe ilí^{i}ẹ
tréi̯spe an^{i}

799. DRĂCȘENEI

(jud. Teleorman)

Culegere: 1972; MM, RP, MT; transcriere: MT

ásta a fos‿pórtu atúnĉ^{i}

[Cum se îmbrăcau mai demult oamenii ?]

păi̯ atúnĉ^{e}a ụámîni să-mbrăcá cū [k] avẹáụ ^{i}izmẹ́ne/cū mụáțe/ cu flōr^{i}‿i cu cămắșili lung^{i} i̯ăr cu mụáțe șî cu fl^{u}or^{i}/...noi̯‿ī f^{i}étilẹ-avẹá fúste-ṇ‿clín^{i}/ș^{u}órțụr^{i} îṇ‿fáțặ/blúzẹ/saụ șî r^{u}ókii̯ cuṇ‿să zíĉẹ/acúma-i̯ alt‿î port...//flanélẹ dă lînă/las‿că ș-acú‿ẽ flan^{i}éle dă lînă/...scurtéi̯ĉ^{i}/...fétîli tụámna/la núntă-j‿lụa scurtéi̯/br^{u}obụáde/ĉìzmulíț^{i}e pă [ɛ] pînă su^{s}/ẓàráb^{i}‿dă lînă...// ásta a fos‿pórtu atúnĉ^{i}//

likérii̯ẹa dumítru gavrílặ
șaptezășîșàse născútă pă ^{u}o mii̯e
op^{t}‿súte nòozeșîșásẹ

ᵘómu mịeu̯ a fos‿călușárⁱ

[Cum se făcea călușul pe aici ?]

cún̦‿să făĉắ ? ūịťe șí ᵘómu mịẹu̯ a fos‿călușárⁱ//úịte!.../șî tátắ‿al mịéu̯ a fos‿călușár/tátā‿al mịeu̯ a jucá‿șáịsprĕzèĉẹ anⁱ [!]//dă ᵘómu mịeu̯ a jűcá‿nú‿ștū‿vro doị anⁱ sau̯ treị anⁱ nū‿ștū‿cît a jucát [!]//cún̦‿să‿fácă ?//îș‿fáĉe u̯opⁱinî/cu zan̦garálẹ... să súne/...a [k] ă̄ adícạ‿u̯omíncîli u̯opịinĉ/d-aĉí făĉᵉá pínțenⁱ/dă fịer/cū doᵘo urék/șî colẹá² cu cuị/în̦‿cápu lọr/șî íĉa³ punẹá frᵉo șapte‿òpᵈ‿duríle/ca să súne//lo legá bíne dă pịiĉére cu sfᵘōrⁱ/ᶜᵘ‿pàn̦talónⁱ/în̦‿cămáșă/d-aĉí să legáu̯ cū‿batíste//cū‿batíste șⁱ‿cu bétẹ/așá-m‿pịez⁴/àșá șⁱ‿cu bétilẹ șí‿cu̧ batísta/încingᵉá cu béte/șî-ș punẹá ᵘusturóịu la brîu̯/să‿dūĉᵉá sîmbătă sárā/ișᵉá la ⁱizláz/cu stẹágu cu lăŭtórî cu tᵘoțⁱ/șî-l sărẹáu̯//să punẹá pu̯ód/sărẹá‿ắla pistẹ-ăla/ála pistẹ-ăla/ắla pistẹ́‿ăla/dă treị ᵘorⁱ//d-aĉí lūmẹa trecᵉá/călușári/ș-ẹ́ị lẹ da cu stẹágu în̦‿cap//lā călușár//àșá//șî‿p-órm-ŭki venẹá sîmbătă sárạ/trăĝịá la círĉⁱu̯mă/cîrĉⁱumáriu-ị tomnẹá p-ăștẹa//le da c [k] ᵘo vádră dă țúịcă sau̯ dóo dă vịin/mása dă sîmbătă sára ịerẹá‿ắ cîrĉⁱumárûluị/d-aĉí dă...duminícă/ș-o făĉᵉá‿ẹ́ị că‿căpătá pîn̦‿sat/aᵈícă nú căpătá/să duĉᵉá umblá pîn̦‿sat cu călúșụ/șî-ị da/caré mălái̯/cárẹ u̯ou̯/cárẹ láptĕ/cáre brîn̦ză/cárẹ...ășắ/venẹáu̯ cu tráịstílẹ plínẹ//șî/dūpă ĉe făĉⁱá dă mîn̦care mîn̦cáu̯/ⁱișᵉáu̯/în̦‿stradă/înĉepẹá să ju̯áĉẹ călūșu/șî...dí‿la u̯órā...a treị sau̯...maị la dóo plecá pîn̦‿sat//șî tu̯átă lúmẹa să țînẹá șír [!]//mer [k] vĕnẹá la cásâ la

---

[1] Intervine soțul, care asistă la înregistrare, și spune că și tatăl informatoarei a fost călușar.

[2] Descrie, prin gesturi, pintenul.

[3] Indică, prin gest, locul în care se fixează rotițele, pe pinten.

[4] Gest: încrucișate peste piept.

182

uọm/ĭi̯‿primẹá/punẹá glódu dă sáre îm‿bătătúră/punẹá şî mútu pisíca/c-avẹá şî mútu pisícă/ŭ‿i̯épure făcút cu cu̯árne/pus într-o prăjínă/ᵘumfláᵈ‿bínẹ/ĉᵉa că-i̯ pisícạ//şî o-n̦figᵉá cólo-m‿pămînt/băgá lémnu ascuţít/şî ‿ᵘo pŭngá acólo ş‿d-aĉí-nĉẹpẹá călușári̯ să ju̯áĉe//ĉepẹá lăutári̯ să cínte şî-l c [k] lăŭtárĭ [k] ăştẹa călușári dau̯ ᵘọcᵘól//dă dóo‿trei̯ orⁱ/d-aĉí sta pă loc/ş-înĉepẹá să ju̯áĉẹ//să bátă dîm‿piĉéri̯//aşá făĉᵉá [!]//

[Aceeaşi]

tutúnu

[Care e lucrul la tutun ?]

dej‿la tutún//la orá‿actu̯álạ//dómle la... [ɛ] plánţa‿ádi̯că tutúnu carē să numéşte/înĉépe dă la prima...epócă/să fáĉe răzu̯áre...într-un‿terén aşá/mă rog/în‿cúrtẹa ómului̯ acólọ únde... créde el/îl sápă frumós aşá-l‿î mărunţéşte/pĕ ᵘúrmă...cátă [ɛ] băligár şî-i̯ púnᵉ-áşá ca dă dóo dégẹte un‿strat/...şî dup-áẹa tréĉe şî-l sámănă//şî...dúpă ĉe l-ā‿sămănát/înĉépe să-l u̯ude//cu stropitọáre dîn ástẹ-aşá dúblă‿zîs//dupā ĉé‿ⁱẹl a răsărít/plẹágă‿níşte burⁱénⁱ ĉevá pîn el/înĉépe să-Ī privẹáscă‿ádică dă burⁱéni̯-álẹa ca să rămînă...númai̯ firⁱle dă tutún//

dúpă ĉe s-ā ʳidicát‿um‿pịc aşá cum să spui̯‿ⁱᵒ cam...dă vro [ɛ] şápte ĉenţimétri̯-aşá/cam ĉinş‿şápte [ɛ] ĉenţimétrī/şî véde că ẹl s-ā făcúd‿bun dă...planţát/tréĉe la planţát//la planţát... totⁱ...cum îl planţẹázạ/i̯au̯ sfor dîn ástẹ-aşá/cum să spun ẹọ cam ...doozéj‿dă métri̯ áre lunĝíme//sfu̯áră tód dă cáre să-n̦şíră... fóilẹ tutúnului̯/cîn‿să fáĉe‿el dă-n̦şîrát//şî pă sfu̯ár-áẹa p-acᵘólo/să fáĉe nişte sémne pă ẹa//adícă úndẹ-ar vení să aⁱbĕ dēsitátẹa fir dă...dă fir//dúpă ĉe l-a planţát/da tótuş cîn‿îl planţẹázắ/d-ezémplu/fáĉe...um‿pig‿dă̄ gru̯áp-așá...înaín̦te c-uñ bețîșór.../ șî după‿áe̯a-l [k] ime̦di̯át púne fʰíru//șî-i̯ púne șî ápă̦//l-a astupát acoló‿e̯-a dat pămîn̦t pă lî́ngă fír-ūla pă̄‿lî́ngă rădăĉína lui̯/ șî/l-a lăsát//dūpă ásta‿ḗl víne șî́‿să prínde̯//bunînțăléș/nu să prín̦de el tótuj dă ái̯ ĉe̦vá lípsă//ᵘún̦de éste lípsă/-l cîrpéște‿e̦ar mai̯ tîrzíu̯‿ŭ́n̦de véde̦ că s-a uscát ᵍ̱áre nu s-a prin̦s//pă ó̦rmă dū̆pă ĉē ⁱel s-a prīs/tréĉe la prășít/îl prășᵉáză̦ cu [r] cu sápa/ dūpă áe̦a̦ dūpă ĉe̦ s-ā...cum să spun...s-a mai̯ rî́dicád‿máre̦‿el pornéște șî-i̯ culéĝe po̦ála‿áe̦a/așá să numéște fói̯le̦ dă jos/...le culéĝe/le-n̦șíră/șī d-ezémplu trei̯ zîle...așá să spúne că sắ... ții̯ la ᵘúmbră/să nu-l dai̯ la su̯áre//dūpă áe̦a tréĉe șî-l scu̯áte/ șírḗle̦-áe̦a-n̦șíráte la...su̯áre̦//tótuș trébᵘe să‿ai̯ gríjē să nu cádă róo̦ pă ⁱel/să nu-l prín̦dă plo̦áe̦a să-l...bátă vín̦tu...//dūpă ĉe s-a termînắ‿cu tótu dă l-ā...dă l-au̯ culés/s-a-n̦șírát/î‿dūpă periu̯ád-ásta/kar acú ŭ́ⁱte-n̦‿lúna lū...octómbrⁱe/tréĉe la păpușítu lui̯//deĉ‿e̦a șíru sau̯ balótu/cum să numéște cîn‿ḗ‿éle făcúte trei̯‿pàtru...șíre/șî-l tráĝe̦ dú‿pă...șîr.../șî-l fáĉe păpúș așá frumṓs șî-l le̦ágă...cu foi̯ dă porúmb//dúpă áe̦a tréĉe...la-mbalotátu lui̯ în néște clejdⁱ‿dă̄ făcútᵉ-așá di̯n nḗște béțe/șî́...pă‿ṓrmă-l predá la...báza dă reĉépție ún̦de...trébᵘe predát//

[Băceanu Gheorghe, 36 de ani]

cun̦‿sắ‿fáĉe pî́i̯ne̦a

[Știi să ne spui cum se face pîinea ?]

cun̦‿sắ‿fáĉe pî́i̯ne̦a//àvém túrte/făcútē dîn aluᵘát/dacă nu avém túrte fáĉem cu dró̦jdî́ie̦ cumpărátă/ă̦ ᵘo frămîn̦tám/ᵘo lăsám să dospe̦áscă puțín/după áe̦a ᵘo‿în̦tîndem în tăv̦ⁱ/ᵘo lăsám din nou̯ i̯ar să cre̦áscă̦/așá cît‿î crédem noi̯/ș-acú nú mai̯ ⁱéste̦‿ᵍa-naínte/

184

avẹám țást/rotúṇd aṣá/ șĭ‿făĉ^{e}ám pîịne-ṇ‿țăst//acú avéṇ‿cuptór/cu pirostrí^{i} aṣá cît‿ī...cuptóru/ș^{î}‿diréct băgáṇ‿táỵili-ṇ‿cuptór ș^{î} ...fáĉem mŭlt‿û maị uṣór ca-naíntẹ pîịnị//

[Dar știi cum se făcea țestul ?]

da//lụam pắ [ɛ] lụam pămín^{d}‿dă la grọpárịị/cum sắ‿spúne pămíṇ‿rốṣù/amesticáṇ‿cū báligă dă cal/...ș^{î}...^{u}o [k] î̂l‿mẹsticám... cu mî́ịnili saụ cu piĉụárî̂lẹ/^{î}‿făĉ^{e}áṃ‿vrav‿maị mụlt aṣá/șị‿făĉáṇ‿țáste//făĉám um‿mụṣurọ́ị aṣá dă pămî́ṇt/șî-l aṣăzám pī [k] țástu pă muṣuróĭụ-ắla ṣ-acoló să ^{u}uscá//l-îṇvălẹ́áṇ‿cu r̃oị dă lipán [!]/ țáța fír^{e}a știẹ́[1]//ṣị̄...aṣtẹptám o săptămî́nă/dóo/cum er^{e}á șî tímpu/dă să uscá//ș^{î}‿tŭ́p-áẹā...îị dam‿î a [ɛ] ^{u}o dátă cî́n^{d}‿îl întindẹám pă muṣuróị/bạgám aṣá ŭ‿fịẹ̄r/șî-ị r̃ăĉám‿ī...^{u}o gắŭr-aṣá ca să bạgắm ɔiro [k] ī vătráịu/să atî́rnám îṇ‿veríĝe...//acú nű maị să obijnuéștẹ-aṣá/acú fáĉem la cuptụárẹ//^{a}véṇ‿cuptór ș^{î} fáĉeṇ‿la cuptụárẹ că să fáĉi maị répede pîịnẹa//

tecuĉ^{e}ánu eléna
am pátruzèj‿dă an^{î}

cî́nipa

^{i}ispré avẹám péticū dă cî́nipă//îṇ‿cápu v^{y}íi/saụ îṇ‿cápū unẹ-avẹám‿î porúmbu...//ò‿sămănám/îṇflọrẹá o lăsám s‿să cụácă/șị̄ ī ịẹrẹá cî́nipa dă váră/ș^{î}‿cî́nipa dă tọámnạ/culẹĝám îṇtíị p-a dă váră/cîṇ‿să-ŋgălbenẹá ẹa aṣá/î́‿^{u}o lụam acásă/^{u}ọ frẹcám dă móțurilẹ-álẹa/ș^{î}‿ḍŭp‿áẹa o băgám îṇ gî́rlă//să lặsắ caṃ‿frẹo o^{b}‿zílẹ// cam aṣá ĉevạ//ob‿zíle șî‿o scotẹám/^{u}o spălám/să uscá/ṣ-o melițám/ cū méliță//ș^{î}‿^{d}ŭp-áẹa ^{u}o torĉ^{e}ám//dă saĉ/dă saltéle/...dă ĉẹ́rgă/ înaíntẹ n^{u}oị‿î fétili k̃ar în tímpu m^{i}eụ să da ĉérgă cîñ...m-a^{m}‿

---

[1] Se refera la o vecină care asistă la înregistrare.

mărităt//fără ĉérgă nu mă lo̯a [!] că trebŭe̯á s‿o púnem [!] pă cáru dă‿bói̯/ca să adúĉen‿gríu/dă‿la mașínă/dă la...//șî p-a dă to̯ámnă/ i̯ár la fel ō culeĝᵊám cî̦nt [k] în tu̯ámnă dă̦ să î̦ngălbene̯á șⁱ/... o dam șî la mașínă/áltili feméi̯ ᵘo̦ dărăĉá pîn dărác/ĕrᵊá dă̦rác ispré péntrū cî́nipă̦//

[Și după ce o topeai ce făceai cu ea ? înainte de a o țese ?]

înaiṇte d-a ᵘo țése da/ᵘo-ndrugám/î‿cînd e̯ă ᵘo melițám să făĉá așá spégmē...lūngⁱ/ᵘo dam pîn dărác/să sco̦te̯á ĉé‿să‿scote̯á péntru urzálă/șî rămî̦ne̯á să pun pe̦ntru îndrugát//dă fírū cáre̦-l bătĕ̯ám//î‿u̯rzár//dacă nū/îl‿î [k] ᵘo dan‿cu tótu la mașínă/șî‿să făĉá caⁱe̦re ca ș-ále dă lî́nă/...ș-o-n̦drugám//șⁱ‿dūp-áșa ᵘo țese̯ám //făĉᵊám‿féțe dă mése/făĉám‿î...mése̦ e̯ar péntrū pî́i̯ne/péntrū òrⁱĉé//kar acú i̯ĕ́u̯‿am acásă că au̯ fos‿țápĕne [!]//ba înaⁱínte/da [!] mi̯-adusḗi̯ amíntĕ/ [ɛ] ză̦ purtáu̯ șî ⁱisménè/șî cămáșⁱ.../dă cî́nipă//bătrî́ni nóștri̯-ău̯ purtát cămáș‿î/da [!] pă séĉe̦tă//dă cî́nipă̦//

[Și o torcea fiecare singură sau se adunau așa, și mai multe femei ?...]

da//da//nū/fiicáre‿îșⁱ to̦rĉá lúcru i̯ei̯/sígur//

[Nu se făceau clăci sau... ?]

da/da fie̦cárē/da/furcăríⁱe̦//da fie̦cáre-șⁱ‿î îndrugă lúcru i̯ei̯//înaiṇte să făĉá...da [!] f [k] clíc//cun‿să‿spune̯á cîn‿ere̯ám i̯o̦ fátă máre [!]/să‿făĉᵊá clic/șî̦ în̦drugám la bumbác/în̦drugám la cî́nipă/la lî́nă...//î‿ne strî̂ngᵊám tu̯áte̦-așà la cîte̦-o̦ cásă̦// ăvo̯án‿gázdă̦//da//ba vára țî́u̯ mínte ⁱișám așá pă șanțⁱ/i̯ar ne strî̂ngᵊán‿șî lucrám șⁱ/...vene̯á băi̯éți/...rîde̯án‿cîṇtám...//

[Aceeași]

186

brín̦za

brín̦za să fáće̯-așá: dîn̦‿kágu cárē... [k] mⁱéi̯i cáre-i̯ tăi̯ém áre kágu lor/ĭ cînd î̯i̯ tăi̯ém mi̯éi̯i/au̯ kágu lor//le púnen̦‿cîtę-o mínă dóō‿dă sáre/în̦‿kág/șĭ-l lăsán̦‿să să usúćę//ș‿tūpă‿áça cînd‿ĭ nu i̯e bun ca să-n̦kéǵⁱ imedéat cu i̯el//i̯ę bun la ŭ‿an dă zíle̯ să̦ ai̯ kag//șĭ‿cu kágu̯-ăla-l púnem într̦-um‿bᵘorcán/îl stricorám bine pîn‿î...într-um‿păsamént/ș-în̦kegám cu ⁱel//la o̦ vádră dă̦ láptē/ să púne ca o líŋgură dă kag//șⁱ‿du̯pă áça ō̦ púnem în̦‿sădílă/dūpă ćé‿o̦ în̦kęgám în̦tr-ō o̦álă sau̯ un tuć/sau̯ cun̦‿să spúne la noi̯ într-ō [ε]cazán/cînd ę̯a-nćépe să ⁱi să ridíćę dasúprā zắru/atúnć noi̯ o mesticám cu ᵘo líŋgură/ș-o tu̯rnám în̦‿sădílă//ᵘo lăsám s‿să scúre bíne/...ș-o sărắm p-un̦‿capác/ș-o putém...ᵘo putém púne lā borcán̦/‿sau̯ la pútină/dūpă cum avém brín̦ză dă múltă//or o víndęm/ orⁱ o mîn̦ćám...

[Şi din zerul ăla ?...]

șĭ din̦‿zéru̯-ŏla da/îl fi̯érbęᵐ‿ma‿alés lā láptĭli dă u̯áⁱe/ā̦ zắru i̯e mai̯ gras/fáćęm‿ī jíntiță̦//ûl fi̯érben̦‿zắru da nū [ε]să-i̯ dăn̦‿foc așá i̯ŭ [ε] i̯úte/îi̯‿ī lăsám̦‿focu̯-așá potolít/mai̯ ᵘușór/șĭ‿ĕl dacă fi̯érbę-așà-nćét/înćét/i̯ę́sē un̦‿fel dă brín̦ză i̯ar pă dasúpra//jíntiță-i̯ spúnem noi̯//ᵘúnī o̦ [k] șî p-áça...ō púne-n̦‿sădílă șĭ‿fáće úrdă/ș-o púnem în tigáęą cu untúră̦/álțī ᵘo mănín̦c-așą/ dacă ⁱe mai̯ puțĭnél//kar noi̯ acásă láptĭli dă u̯áⁱe n-avēm ćíne‿ștíę‿ćè c-avém u̯op[ε]t oi̯ nóo//șĭ mię-m‿pláće fu̯árte mult‿ĭ/cînd‿ĭ fi̯erb jíntiț-áça îi̯ pui̯ nițél záhăr ș-o mănín̦c așá [!]//

[Aceeași]

săpúnu

^{u}osî́nza pórculuị/múltă lūmè...dacă árẹ săpúṇ saụ vrẹa să cúmperē ī/mă rog ī/fiẹcárē cum să gọspodăréștē/úniị ^{u}o topéște/șī́ ịe fụártē búnă dă mîṇcárẹ//ș-álți ^{u}o fáĉe săpún//șī a^{e}ă carẹ nu ^{i}ẹ búnă/^{u}o strấnĝē ṇtr-un bọrcán ī saụ în ĉevá/șī ^{u}ọ bágă la săpún//care nu sum búne ắlẹạ du pă máțe/da//săpū́^{n}//

[Și săpunul cum se face ?]

săpúnū să ẹa cîte o lítră dă sódă la kílu dā uṇtúră/șī ḍúpă áẹa sā ịa [k] să tụácă frumós/că ịa vínē ^{e} să fáĉe glod așa/să îṇkấgă//să zle^{i}éște//și ^{u}o tăịém băcățále frumós/ș-o punem îṇ căldárẹa máre/...dă spălát//să topéște bīnè/s-arúṇcă sódă d-áẹa meréụ așá pînā ịél sâ fáĉe uṇ fel dā pîsát/și d-aĉí cum să potrivéște/sā fáĉe cu ápâ dă plọse/ cum să zîĉe/...șī́ cu sód-áẹa// pînā-l să-ṇkágă el să f^{i}érbe/să fáĉe/īl fiẹrbe dóo trèị ^{u}óre//să pụáte și pātru//da/după ĉē a văzút că...ịa o mésticā/femé^{e}a carel fáĉē/îl méstic-așá cū uṇ l^{i}emn/...șī cîṇd ẹá a văzút cā rī́dícă lémnụ-așá șī să ịa c^{u}ódrị-așá/nū stā pă tot ī bắțu/ă ịa atúnĉ ī ịẹ sigură că s-a f^{i}ért//^{i}ésẹ bíne cu ịel//și maị bujnéște cî́țị-um p^{i}ic...leșī́^{i}a...în săpún//să fáĉẹ cam zdrobọlọnțós așá//dacă ẹa véde că ịése [ɛ] kar ī zdrobolonțós/ă zîĉe/"l-am tăịát/cutăríță/mariụárâ sau ū iụánă/l-a ịē [k] mi sắ parẹ că ịe tăịat"/și-ị maị púne ápâ dă plụáẹ//ca să-l maị îṇdulĉ^{e}ascā//ș^{î}...îl ī dă îl [k] îị púne um pum d^{u}oị dā sáre/ca să nu fácā păduk/cuṇ să spunẹá-nainte/ c-așá ịe ọbiĉéịu la săpún/șī șī sàrẹ-áẹa pă ịel ī l-întărẹștẹ maị bíně/...^{j} dūp-áẹa-l dă jos/șî tóma diminẹáța-l tăịém// îl [k] l^{u}om o séĉere/și ușór așá să nu spárĝẹṇ căldárẹa/îl tăịém pă jumátē/îl tă^{i}ém șí códri bunẹ-așá/dọr sắ nu ma avém nevóe cînd spălắm...//șī leșîẹa ^{u}o-ṇtrebu^{i}ințắm//tót la spălat ī/cum am

198

eu̯‿ū tractoríst.../o-ṇtrebuĩnțéz lā țu̯áléli cáre le̥ murdăréște̥//

[Și aia care rămîne dedesubt ?]

da/borogín-áe̯a care rămínē/să lápădă/să‿ī lápădă-ṇtr-o gru̯ápă/ca să n-ápùĉe pásăr^{î}li/să n-ápùĉē p^{u}órc pă bătătúră...//

[Aceeași]

800. MOȘTENI

(jud.Teleorman)

Culegere: 1968; GG, BM, RP; transcriere: MM

în nó^{u}o súte șápte

în nó^{u}o súte șápte/i̯ére̯ám mărîĉél i̯o/flăcăi̯ándru̯-așá/nu flăcắu̯ bun/da flăcăi̯ándru/cuṇ‿să-s‿spui̯/știi̯án‿tot//și...a venít... ^{u}únu nu mai̯ țíu̯ mínte cum îi̯ zîĉá dómnule/...nu mai̯ mi̯-adúc amínte/da úi̯te cînd‿î n-am nevói̯e să vorbés‿să povestésc/my-adúc amínte//i̯ere̯á c-un‿î măgărúș/uṇ‿cal d-áști̯a míĉi/măgár cum îi̯ [r] îi̯ spúnen‿noi̯ provérbu/cu ĉerĉéi̯/cu mărĝéle/cu [ɛ] cu lúcrur d-áste̯a m^{y}iș^{î}/șî úṇdē...strigá pîṇ‿sat/unde găse̯á o̯ámen mai̯ mulz‿mai̯ bătrîn^{î} mai̯ se̥ri^{u}óș/le da cîte̯-o cárte//și ĉíte̯á pă‿e̯a/ș^{î}‿spune̯á/"îṇ‿cutáre zi/das‿peste boi̯ér^{î}/făĉéț așá/drîĝéț așá"//și ...într-o no̯ápte̯-a dat peste boi̯ér^{î}/ái̯a mai̯ bătrîni/nimíg‿dă zis// boi̯éri̯-a fuĝít/a simțít//șî le̯-a jĕfui̯ít pînă la sco̯árță/nu le̯-a mai̯ lăsá‿nimíc//ș-ápăi̯ pă úrmă a venít...dîn nou̯ armáta/ș^{î}‿le̯-an‿dus porúmbu-ndărắd/le̯-an‿duz‿grí^{u}u// [...]

[Ce-ați făcut acolo ?]

cum zic/n-au̯úz ĉ-aṇ‿făcút ?//cînd‿î s-a dus aco̯ló la boi̯ér^{î}/úni̯-a dat foc/álți̯-a stiṇs/le̯-a lu̯a‿grí^{u}u/a lu̯a‿porúmbu/a lu̯a‿

vítile̯/-a lu̯at [k] a-mpărțít tᵘot ĉ-a găsî́t acólo//pă úrmă le̯-a dat înapói̯/i̯ar to̯áte//

alecsándru beșle̯ágă
șàptezeșîșáse [de ani]

focu̯-ai̯íĉ a fost

focu̯-ai̯íĉ a fost/în̦‿cúrtⁱe dă la...băi̯átu̯-ásta/dî́n̦colo/vizaví//că noi̯ sîntém ai̯íĉa verⁱ toțⁱ//toțⁱ/úi̯te șî cu băe̯átu̯-ásta cu.../dă la sîad‿d-aĉíle̯a cu...contábilᵘ/sî́ntem tós‿toz‿ne̯am//ave̯á trei̯ copíi̯//șî copíi̯i dac-ave̯á/doi̯ copʰíi̯ a vení‿dî́n̦‿sat/tó‿ne̯ámurⁱ d-áˡe lᵘor//șî aĉíle̯a/...vic-ásta[1] ave̯á o sóră/sórŭ-sa i̯e mărîtátă la bucuréștⁱ/sórŭ-sa i̯ere̯á miᶜșo̯ár-așa̦//acú mái̯că-sa ...a vení‿ș-a lipⁱít/ș-a scu [k] înai̯ínte̯-ave̯án̦‿saltéle dă pái̯e̯/nu i̯e ca acúma/dorméze fel dă fel dă.../ș-a scuturá‿saltélîli/ș-a băgá‿álte pái̯ẽ‿i̯éle//șî‿pái̯il-éle̯a/um‿purcói̯ dă pái̯e̯ le̯-a pus în neștⁱe gluĝ așá că coĉénⁱ/că tăi̯án̦‿coĉéni/-n[ɛ]áe̯a șî-i̯ făĉán̦‿stógurⁱ așᵃ//șî‿i̯a s-a dus/șî‿a [r] a da‿fóc cu copíi̯i ái̯a/cu băi̯éți̯-ói̯a/ș-a băgád‿doi̯ dovléĉ acóˡo//șî dûn dovléĉ/a vení‿ș-a ars//a ars tót‿tot tot în̦‿cúrte la i̯el//la dᵘoi̯ frațⁱ/da la ásta n-a‿ars/úi̯te úne-i̯ vic-ai̯íĉa n-a ars/ave̯á șî́ra dă páⁱe/nu i̯-o distánță/d-iș‿pînă coˡó[2]/atî́ta i̯e/da n-a arz‿niĉ um‿pⁱic//da la i̯ii̯ á‿ars tu̯ot/to‿no̦trétu/cásili n-a ars/da no̦trétu̯-a ars//

[Erați acasă ?]

da ! acásă i̯ẹre̯ám//i̯ere̯án‿to̯ámn-acú venî́sen‿dă la coĉénⁱ/tăi̯ásen̦‿la coĉénⁱ șî‿venís//an̦‿sărí‿to̯átă lúme̯a cu ápă/cu buto̯ái̯e/cu pómpe/cu ái̯a ș-a stin̦s//a vení‿șî pompii̯érⁱ//

---

[1] Se referă la informatorul Gudana P. Victor.

[2] Gest: cam de 1-1,5o m.

190

[Dar pîn-a stins...]

pîn-a sti̦ns/s-a ars//pîn-a viní‿s-a ars tᵘot//

mărgăríta gudána
șáptezèĉⁱ și ᵘopt [de ani]

ne duĉám cu vʸítili

ne dúĉám îm‿pădúre cu vʸítili/cu váĉili și cu cái̯i//ᵘoi̯ nu băgén‿/dăcîd‿p-ástea̯ lⁱ‿băgám//ș-avea̯ un tufán/l-aplecásen‿noi̯ copⁱíi̯i/l-aplecásem î̃‿jos tufánù/n-ávea̯ ĉi̦n‿să-l‿ea̯/și ne urcán̦‿ cîte ĉi̦n‿șáse pă tufánu̯-ăla//și tufánu̯-ăla...venea̯ și nē ardicá‿ sus și i̯ár nⁱe da jos/ne̯-ardicá sus șⁱ‿i̯ár nⁱe dã‿jos/ș-o fátă săráca‿a căzúd‿du p [r] dă pă i̯el//ardicáse-n̦‿sus/șî‿cîn‿a căzút/și̯-a rub‿mijlocu//a mai̯ trăi̯ít i̯a ĉ-a mai̯ trăi̯í‿/fo doi̯ anⁱ/ș-a murít//du pă tufánu̯-ăla căzútă̦//

[Erați acolo ?]

păi̯ i̯erán̦‿cu i̯ă cu toți̯-acoló//

[Și ce i-ați făcut ?]

am̦‿venít acásă/[k] an‿trimés acásă/ș-a vinᵗ‿ș-a lu̯at-o cu cărúța‿/a dus-o̯-acásă/șî n-á mai̯ putú‿săráca/miljócu rupt/nu mai̯ pŭtea̯ să̦ mai̯ mea̯rgă̦//păi̯ nⁱebúnⁱ!...da !//

[Dar n-ați pierdut vitele niciodată ?]

am pʰi̯erdút o ᵈátă pórĉi cucǫánă//

[Cum vi s-a-ntîmplat ?]

phíʰî́ ĉ-am pățí‿cu pórĉi̯ !//avea̯n‿noi̯ op‿porĉⁱ//și noi̯ nai̯ínte nú le dan̦‿să mănî́nĉe̦/pórĉi-i̯ duĉám pă úne trei̯erám/îi̯ duĉám [r] îi̯ duĉám pă porumbíște/cîn‿tăi̯án̦‿coĉéni//avea̯ băea̯tu̯-ăsta/vică‿ásta/tá-su̯-avea̯ dói̯sprezèĉe̦/noi̯ avea̯m ᵘopt//ș-ásta i̯ar [k] veĉínu̯-ăsta ai̯íj‿/nea̯mu̯-ăsta al nóstu/avea̯ șápte//șî‿ne dᵘĉám/

i̯o ave̯ám ᵘunu̯-așá ĉud‿dă cu̯ádă/șî nⁱégru/șî-ncălicám pă i̯el//pă ᵘorc//șᶦ‿mă dúĉám pă porumbíște/șî...îi̯ dan‿drúmu în‿cab‿la porumbíște̯//șî noi̯ dacă s-a pus frigu̯-acú to̯ámna/ne̯-an‿culcát//dacă ne̯-an‿culcá‿la [r] la o glúgă dă coĉénⁱ/s-a dus pórĉi//ĉe să mai̯ fáĉem ?//an‿țipát/am̯‿făcút/pórĉi !//acásă nú ne ᵈᵘĉe̯n‿fără pórĉ//ne̯-an‿dus coco̯ánă/șᶦ‿i̯-an‿găsít...túmai̯ la rădulésțⁱ//

[Departe ?]

i̯e dăpárte rădulésți/nú-i̯ apro̯ápe dă noi̯/i̯e̯ dăpárte//an‿găsí‿porĉi̯-acoló/am̯‿vení‿no̯ápte̯a la dóospⁱe cu i̯e̯i̯ acásᵃ//părínți pă dă rîn‿să văi̯tá că uni̯-om fⁱi/șî noi̯ ne văi̯itán‿dă porĉ [!]//

[Și îi luase cineva ?]

nū !//plecásără i̯ei̯//plecásără pă porumbíște̯-așá/dăpă porúm/dăpă dovléĉ/ș‿plecásără i̯ei̯ p-acólo//

[Aceeași]

váru-mi̯ó‿ála

fáta care l-a lu̯a‿pă váru-myó‿ála/că i̯el mi̯-erá văr/i̯a/tá-su̯-ave̯á cazán/tát-al i̯ei̯/șî de ! să mai̯ sîmțe̯á mai̯ bíne̯//șî váru-mi̯ó‿ála ave̯á mă-sa rămăsése váduvă/copíi̯ mai̯ mulț//ș-a lu̯at-o/a fuĝí‿cu i̯a/fără să știi̯e tá-su̯//

[De unde a luat-o ?]

dă pă drum/dă la o núntă//șî pă ᵘúrmă dacă‿á lu̯at-o/a făcú‿șᶦ‿i̯ei̯ dimine̯áța plocᵘón să trime̯áță rakíi̯u pînă-n‿zíi̯ă dîn no̯ápte̯//ăla cîn‿a ajúnz‿la tát-al féti/a da‿cú‿i̯éle d-a zvîrlíta/a spart o̯ále̯/a da‿cu tăvili d-a zvîrlíta/care̯-a mai̯ putú‿să fúgă cu i̯ele̯-a mai̯ fuĝít/care nu le̯-a...//a vení‿șᶦ‿i̯ei̯ acás/-a mîncát/a băi̯út/șᶦ‿l-a lăsát//e ! la fo...pátru lun a primít-o/a kemát-o la pátru lun i̯él a kemát-o//ș-acúma i̯e feríĉe dă máma i̯ei̯ cu-

192

cǫánă/!//^{a} avú‿f^{h}í-so cazán nai̯ínte/i̯-a da‿tá-so cazán//ș-ár^{ɨ}e o cásă/la asfált acólǫ n-áre nimín^{ɨ} cásă ca a lui̯//ș-áre-ŋ‿cásă... ĉe poftę́șt^{ɨ}/ĉe poftę́șt^{ɨ} áre-ŋ‿cásă/așá dă bíne ĉ-a [k] trăi̯ę́ștę-acúș//

[Vezi, și-a dat de-a azvîrlita.]

ș-atún̟j‿da cu i̯éle d-a zvîrlíta//ái̯a i̯e !//i̯a ĉa că nu i̯e băi̯átu bun/ș^{î}‿cîn‿băi̯átu̯-a căzú‿mai̯ bun//da a murít//

[Aceeași]

o cásă

prima dátă cîn...să con̟strui̯á o cásă/tăi̯ám salcími/...vęnęá meserii̯áșu și-i̯ aran̟já/îș^{ɨ} ĉoplęá bulumáĉi/că la noi̯ să fáĉe dîm‿pai̯ántă/cun̟‿să spúne/nú dă cărămídă//vęnęá meseri̯iașu și̯-aran̟já bulumáĉi tot/a dǫ́ǫa zi a tréi̯a zī/...cîn̟‿ziĉęá i̯el că-n zíu̯a cutáre trébui̯ să...^{u}o ridíĉę/-adícă să...^{u}o con̟strui̯ásca/kemá‿șapte ob‿zéĉe...u̯ámen^{ɨ}/prii̯étin^{ɨ} sau̯ ĉe‿ęręá/ș^{î}‿nę-apucám pîn...//meserii̯áșu-ș‿ī trasá...cum̟‿vręăi̯ s-o con̟strui̯ę́șt^{ɨ}//făĉá grop^{ɨ}/îngropá bulumáĉi/dupa‿aĉéi̯a sosęá la grin̟z sus/la călcătór^{ɨ} únde să făĉá/treĉá la acoperiș sus/o-n̟vęlęá//dup-aĉéi̯a/...după ĉ-o-n̟vęlęá ^{u}ómu/kemá i̯ar făĉá clác/-aduĉá pămínt/cu cărúțe cu álęa/ș^{ɨ}... s-apucá...^{u}udá pămîntu/-l făĉá și-l băgá-ŋ‿gardu̯-ăla dă nui̯á așá/cum i̯e ș-ácuma//dup-aĉéi̯a...o-n̟vęlęá cu f^{h}i̯er sau̯ cu țiglă/cu ĉ-avęá/pă úrmă lu̯a...îș con̟strui̯á/să dúĉă la meserii̯áș/comandá uș/feréstre/că nú pręa i̯ęręá d-a gátă‿atúnĉ înai̯íntę//dup-aĉéi̯a... ^{u}o tencui̯ă/sau̯ o stropi̯á cu var acúma/cum a ișît modę́lu̯-ăsta/... cu ĉiment/cu...nisib‿dă var//dup-aĉéi̯a‿áltu/dușuméle/lumínă-n i̯a dácă i̯ęręá/fáĉe sóbili/dă teracótă sau̯ d-àsteleánte dacă nu i̯e//

gudána pe víctor
patruzę́șitrèi̯ dă an^{ɨ}

ásta mi̯-e mesería

i̯er^{i} am̩‿foz‿la ĉeape^{u}u[1] pionéru moștén^{i}/sun‿dă șápte an^{i} la zi̯u̯otehnía/cu ĉărúța//càr‿trifói̯ la ^{u}oi̯/grằ^{u}únțe pentru mi̯éi̯/avém pentru ecspórt o sútă ĉín̩zej‿de mi̯éi̯/dùp-aĉéi̯a le curățím le púnem ápă/avém‿î sai̯vánu lor‿î acólo/avém ápă/pómpă cum să spúne/ víně...sín̩gură ápa//canalizắr^{i}//dup-aĉée̯a am̩‿venít acás la másă/după ĉ-am vení^{d}‿la másă/m-ă‿^{du}s pă la vidíli̯/dă la vidíle̯-am̩‿venít e̯ar înapói̯ acásă/m-am dus i̯ar acólo/le̯-am lu̯a‿trifói̯/le̯-am dat/...dup-aĉéi̯a am̩‿fos‿la ședínță dă con̩síli̯u/pentru a da coĉéni lă o̯ámeni care munĉéște la zíle-mún̩că/...șă̄ dup-aĉée̯a am venít acásă̦/pă la óra ^{u}opt/...am̩‿foz‿la televizór/am̩‿văzút un film//

[Și azi ?]

ástăz^{i} i̯ar am̩‿foz‿la ĉeapéu̯/tot ca șî̄ în̩‿zíu̯a trecútă/ásta mi̯-e meseria/-n fiecàre dimine̯áță trébui̯e să mă du‿să i̯au̯ grăúnțe/ să ridí^{g}‿dă la magazíe/trifói̯ dîm‿párcu dă furáje//dup-aĉée̯a făĉen̩‿curățénie/lè‿púnem ápă̄/șî venim i̯ar/venii̯ dă la...d-acólo pă la óra n [ɛ] nó^{u}o/ș-am̩‿fos‿pîn̩‿la vidíli i̯ar dă ķimbái̯ o butélie/ dup-aĉéi̯a venii̯ acásă//acú i̯ar să pleg‿la de̯al la...la coĉén^{i} la .../ne dă coĉén^{i} la zíle-mún̩că̦//

[Același]

așá-i̯ súfletu mi̯eu̯ bun

pîn-acú ĉa că nu să-n̩so̯áră [fiul subiectului]//

i̯o ma^{i}‿iĉám "^{h}ai̯ mái̯că-n̩so̯áră-te"/că i̯o am̩‿foz‿bolnávă/am avú‿ șáse operắții̯/șî...mi̯-e gréu̯ șî míi̯e/să spel^{i}/să cîrpéșt^{i}/te ű̯ș‿ șî la colectív/să...faș‿to̯áte tréburle o mînă sín̩gură/...fetíța‿ ái̯a a fos‿cu șco̯ála/mícă/nu ștí^{i}e ĉe să-m̩‿fácă//și zic "în̩so̯áră-te !"//

---

[1] C A P = Cooperativa agricolă de producție.

"nŭ mă-n̦sór mámă pînă la armátă"//

ș^{î} dă cîn̦ s-a cunoscú cu fáta ásta/o fi fos să fíi̯e/n-o fi... /ca íla/că s-a văzú și i̯e a vru să-l e̯a/șî...i̯el pă i̯a/ș m-am pomení c-a venít într-o se̯ară dă la servíj d-acólo dă la...grădinár^{i} lucrá i̯el acú pă ^{u}úrmă/ș-a da p-acólo pă la e̯a/

^{zi}ĉe "mámă"/zíĉe "i̯o mă-n̦sór"//

"fuj mă d-aĉí ! că úi̯te an̦ cása nespoi̯ítă"/i̯erá crăpáte/ș^{î} i̯o venítă dă la colectív/tóate ále̯a tărăi̯veníte//

zíĉe "záu mă-n̦sór !"//

"mă tu i̯ej nebún ?/pîn-acú ĉai̯ că nu te-n̦sór^{i}/ș-acú că te-n̦sór^{i} ?//n-avén̦ ș^{i} noi̯ dă nic únil^{i} făcúte-acúm^{a}"//

"é^{h}e ! mă-n̦sór"//

dácă tá-so-a zis/"lásă-l s^{î} să-n̦soáre ! dácă i̯-a vení lui̯ acú s^{î} să-n̦soáre ĉe să/po să-l dau̯ înapói̯ ?/nu-l dau̯"//

ș^{î} s-a-n̦surát//a venít ș-a lu̯a pă tá-so-ntr-o se̯ară/ș^{î} pă neníca-so pétre băe̯átu/ásta care-i̯ nepoțél/^{d}-avén̦ fetíța a lui̯ ai̯íĉa/că i̯e ș [k] crescú șî dă míne/cînd...a fost periòada dă pái̯șpe an^{i}/so̯ácră-me̯a a murít/că i̯el d-un an dă zíle a rămáz mititél dă mă-sa șî dă tá-su//șî cît a trăi̯í^{t} so̯ácră-me̯a ái̯a l-a milíd/dácă cumnátu-mi̯o ásta mai̯ máreli ca bărtátî-mi̯eu̯/a lu̯at o mocán̦că/a ținút pátru nevéste ș^{î} cu mocán̦ca ásta ĉínĉ//ásta i̯e re̯á dă tod/dă doi̯ an dă zíle cu míne nu vorbéște//ș^{î} dac-a lu̯a mocán̦c-ásta/a mai̯ stătút i̯el un an dă zíle-așá cu kíu̯ cu vai̯/munĉá ș^{î} i̯el cu ^{u}óili/ĉe lu̯a du pă oi̯/îj lu̯a i̯ei̯ avútu/nu-l îmbrăcá/nu-l în̦călțá//cîn a vení frun [k] frodátă...i̯ere̯á... băi̯ețélu-mi̯o ásta márli dă pátru an^{i} dă zíle/a vení la noi̯/l-a kemá vícă/^{i}ĉe să fáĉen ne̯ște coĉén^{i}//ș^{î} l-a kemát /i̯-a ajutát a făcú coĉéni/la úrmă zíĉe/...[k] vícă nu știu̯ pînă únde-a plecá/

ș^{î}‿i̯el a rămás//i̯-am‿făcút i̯o mîŋcáre/-am mîŋcá‿ĉe "ólęo țățícă" zíĉe/"n-am mai̯ mîŋcá‿mîŋcárē...búnă" zíĉe/"dă cîn‿a murí‿máma// că " ĉe "ásta/mocáŋo-ásta" zíĉe/"uŋ‿fel dă mîŋcáre ștíi̯-atít// únu-s‿púne p^{î}‿másă/p-ăla să-l mănínĉ"//și zíĉe/...i̯erę́ i̯árnă/ "sîn‿ș^{î}‿i̯o cu piĉǫárli gǫále"/zíĉe "-n ĉízme/i̯-aṇ‿ĉerú‿ș^{î}‿i̯o să-m i̯a ĉoráb‿și n-a vrut"//ș‿s-a pus p-um‿plîṇs/și plînĝá/și plînĝá/ și míi̯ę mi̯ s-a făcú‿mil-așá/și/

"de ! mă pétre" zic/"ĉe să-s‿fac i̯o dacă ?"//

d-aĉí a venít bărbátu-mi̯o ásta dîṇ‿sat/și-i̯ povestés‿și lui̯/ i̯el a plecá‿băi̯ețélu//i̯-an‿da‿să mănínĉe/a mai̯ stătú‿cu míne/ mi̯-a spus tot/ș-a plecát//și‿cîṇ‿víne bărbátu-myo/îi̯ povestíi̯ și lui̯/^{i}imedi̯át a plecád‿după i̯el/ĉe "stai̯ că mă duc i̯o după i̯el să vedém"//a plecá‿și l-a găsíd‿la coperatívă//

"ĉe‿e mă ?"/

"ui̯tę-așá/ui̯tę-așá"/

^{î}ĉe "ĉe-i̯ spusáș^{i} țáțî-ti ?"/

^{i}ĉe "da"//ĉe "n-am únde să mă duc/c-acú aș plecá"//

ĉe "mă dacă vréi̯"/zíĉe "víno la míne !//că i̯o te țiu̯//dacă i̯á nu-z‿dă nij‿d-o peréĝ‿dă ĉoráb"/zíĉe "víno la míne"//a lu̯a‿sărmánu/ziĝ [k] ásta al meu̯ l-a-ṇvățád/^{z}íĉe "dú-te și întíi̯"/ĉe "dacă ști únde-i̯ áre báni/și i̯a-ț ĉoráp^{i}/númai̯ ca să-i̯ faĉ rîc-așá"//

ș-a vení‿ș^{i}‿și̯-a lu̯at/ĉe "i̯e-ṇ‿cutíi̯a mési̯"/a lu̯ad‿dîṇ‿cutíi̯a mési báni/ș^{î}‿s-a dus ș^{î}‿a lu̯a‿ĉoráp^{i}/ș^{î}‿la úrmă cîn^{d} a vení^{t}/să vez/să te ții̯ să nu te rup^{i} !//l-a bătút/l-a lu̯a‿la gǫánă/așá gol cum i̯erę́/a vení‿la míne/ș-am pus álbii̯a ș^{î}‿l-aṇ‿scăldát/ i̯-an‿dat cămáj‿d-a lu bărbátî-myo/ĉoráp^{i}/^{i}izméne/t^{u}ot//și... l-aṇ‿scăldá‿ca pă cop^{h}ílu m^{i}eu̯/ș-am îṇgrijíd‿dă i̯el ca ș^{î}‿copílu m^{i}eu̯//o bombǫánă dac-ǫ-avę́am/lúi̯ ^{u}e dam//și...așá a merz‿mai̯

196

dăpárte/d-ací s-a duz‿bărbátû-mi̯eu̯/că ave̯ám pămíntu nóstru şî făĉán̯‿sore̯áţă múltă/făĉám uléi̯ la bucuréş‿cît-um‿butói̯ dă uléi̯// şî̂‿l-a vîndút/şî...i̯-a lu̯a‿şî lui̯ hái̯ne/i̯-a lu̯a‿şî lui̯ baltón/ fulár/ĉízme to̯áte álo̯a//şi-i̯ păre̯á ş'‿lui̯ bíne/că‿i̯ere̯á flăcắu̯/ băi̯eţél dă ĉín̯şpe anî̂//şî îm‿periu̯ád-ásta/sîn‿mulţumítă dă i̯el ş-acúma/că i̯el dîn ţăţícă-n̯cólo nu mă sco̯áte/sau̯ să-m̯‿vorbe̯áscă‿ o vórbă greşítă/sau̯ şí‿ cîn‿i̯erá la míne/copíi̯i mei̯ tód‿mai̯ îmî̂ zíĉe cît-o...ĉevá aşá/mă respínĝe/da i̯el apsolút/c-õ...cuvín‿nu m-a respín̯s//ş-aşá ţîu̯ la i̯el/tót ca şî̂‿la copíi̯i mei̯/parc-ar fi foz‿rupt dîn̯‿súfletu mi̯eu̯/c-aşá-i̯ súfletu mi̯eu̯ bun//

gudána alecsăndrína
pátruzeşiᵘúnu dă anî̂

săpúnu

să fáĉe săpúnu/i̯ei̯ sódă/cîntăréştî̂...depándă dâpă cît vrei̯// faj‿dóoşpe kilográme/pui̯ dóo kíle dă...dă sódă/la şáse/la un̯‿kíl dă...//şî după ĉe pui̯ dóoşpe kíle d-ái̯a/le tai̯ în̯‿căldáre/topé [k] în̯călzéştî̂ ápă şî ᵘo topéştî̂/sódă pui̯ sódă-ntr-ũ...vaz‿mai̯ tare̯-aşá să nu să tope̯áscă/pui̯ cîte puţín-aşá/pui̯.../dacă faĉ o dátă dor ᵘo u̯álă dă...dă ápă la sod-ái̯a//o̯‿u̯álă dă ápă/la un̯‿kíl dă sódă topéşt aşá-n to̯átă ápa‿áe̯a/sod-áe̯a//şî-l faĉ aşá o̯ dátă/ ...îi̯ púne sóda o dátă/prăjáşte-ntîi̯ untúr-ái̯a pînă să topéşte̯-aşá/dă înĉépe să rumene̯áscă/şî̂‿la úrmă-i̯ púne sódă/îl dă jos şi-i̯ púne sódă//cole̯á cole̯á/ᵃşá în trei̯‿pátru lócurî̂//şî víne sod-ái̯a şî-l̯ tái̯e̯ pă ᵘuntúra‿ái̯a//îl mai̯ lásă pîn̯‿să mai̯ răĉéşte niţél/şî̂‿i̯ár îl púne pă pirostríi̯/şi-i̯ dă foc cîte niţél cîte niţél/şî víne şi să-ntăréşte/să fáĉe̯-aşá/pîn̯‿să véde fúndu la căldáre//şî după ái̯a/cînd‿î s-ă‿n̯tărít i̯el aşá/dă să véde fúndu la căldáre/avém ápă dă ploái̯ẽ‿áltă căldárę-alătur^{ĭ}/îņcălzítă i̯ár pă pirostríi̯//șî-i̯ potoléș^{ĭ}‿fócu dă supt i̯él/ș^{î}‿i̯ei̯ c^{u}‿ǫála ápă cáldă/șî-i̯ pũi̯ așá la o tǫártă/cîte nițél//d-aĉí-i̯ mai̯ piș‿șî colęá i̯ar nițél/îi̯ piș‿șî díņcolo i̯ar nițél/mai̯ îņcólo i̯ar nițél/pînă cîn‿înĉépe i̯el să să.../[k] să nu să úm̦fle//dă-nĉépe dă să-m̃ǫái̯e//d-aĉí i̯ei̯ cu ǫála/șî-i̯ pui̯ meréu̯...pînă să úmple/s^{î}‿fáĉe căldáręa plínă//îi̯ pui̯ o vádră ș^{ĭ}‿ĉevá dă ápă/șî-l mai̯ fi̯erb^{y}/îl fi̯erb^{y}/i̯ar îi̯ pui̯ foc șî-l fi̯erb^{y}/șî-nĉépe s-arúnĉ-așá la mijlóc niște vrej‿d-ái̯a róșii̯ę//cînd a aruņcát o dátă dă dóo or^{ĭ} vréĉe d-ái̯a/să fii̯ sígur că i̯e bun//

[Aceeași]

pri̯étinu myeu̯

i̯el i̯erę̧á pri̯étinu myeu̯/carę-a plecát acúma-n armátă/marin ^{unu}/ai̯íĉi-șą//vorbi̯ám ai̯íĉi-șa/așá d-aprǫápe/ca băi̯átu/vorbéș‿"tu ui̯tę-așá așą"/i̯el i̯er^{e}á mai̯ máre ca mínę//

"bă"/íĉe "rícûle úi̯te"/stam ai̯íș‿tómai̯ îņ‿cámer-ásta/"bă"/íĉe "rícûle"/íĉe "i̯o vręau̯ să mă-ņsór"/ așá mai̯ țărănéștę-ai̯íĉa//

și i̯o i̯-ã‿^{zîz}‿"marínę-ņsǫárî-te/trę̧ába ta dacă vrei̯ tu"//

pĩ‿íĉe "mă tu nu te-ņsór^{ĭ} mă ?"/

zig‿"no mă/i̯o" zi‿"să fac armáta/ș^{î}‿p-órmă" zic "să mă-ņsór"//

"bă" ^{i}ĉe "i̯o mă-ņsór"//

a cunoscú‿fáta‿ásta d^{î}‿la merén^{ĭ}[1] așá/s-a-ntîlnít o ^{d}átă cu i̯a/a vorbíd‿dă fro dóo or^{ĭ}/a venĩt ai̯íj‿la áldo mái̯că-^{sa}/lę-a spuz‿"mámă ui̯tę-așá aņ‿găsĩt o fat-aco^{lo}"//

"i̯a mă să ne dúĉem !"//

nę-ã‿úz‿la mașínă și nę-an‿^{d}u^{z}‿la merén^{ĭ} acólo $^{la\ i̯a}$//aņ‿vor-

---

[1] Sat vecin.

198

bit acólo cu álde tái̯că-su/s-a înțelés//gáta ! fáta vre̯a ˢ‿să mărítă/i̯el la fel s-o e̯a/

"mámă ! mi̯e-m pláĉe dă fat-ásta/n-ó mai̯ las"/i̯-iĉá marín lu tánti drína//și...s-a ᵈus acólo-e̯a la merénⁱ//

p-órmă...a veni̯t îñapói̯/"i̯a ʰai̯ mă/vrei̯ s-o i̯ei̯ ?"/

"vri̯au̯ !"//

e bíne !//a trecũt o săptămînă/p-órmă i̯ar s-a‿us acólo-șa/i̯-a ajutá‿la nește coĉénⁱ/i̯-a adús o mașínă dă nisip acólo la áldo tái̯că-său̯//și...într-o sîmbătă se̯ára/astᵃ...s-a ᵈus acólo-șa/și a lu̯at-o pă‿e̯a/a‿adús-o aiiʲ‿la noi̯ la moșténⁱ//

gogolán aureli̯án [18 ani]

cîn‿m-an‿dus i̯o cu vițéi̯i

cîn‿m-an‿dus i̯o cu vițéi̯i/a tréi̯a zi/a-nĉepút vițéi̯i să sáră-n‿sus/și a rub‿grățîi̯ili/a rup‿to̯áte ále̯a p-acólo/ș-am plecáᵗ‿cu ⁱei̯ pă vále//și i̯erá un‿cíi̯ne/și cînd i̯erá [k] cînd a fost cíi̯nilu̯-ăla/i̯o m-an‿speri̯áᵗ/ĉan‿că ĉ-o fi ?//șⁱ‿la ᵘúrmă/o̯ámeni̯-ái̯a íĉe "i̯e cíi̯ne"//și un‿c [k] cíi̯nilu̯-ăla...toțⁱ ăi̯a dă la vaĉⁱ rîde̯á la cîinⁱ/le pune̯á tăráb‿dă...dă co̯áde/și fugá cíi̯ni dă rupe̯á pămîntu//și la ᵘúrmă/o̯ámeni̯-ăi̯a zíĉe: "tu nu vez că i̯e cíi̯ne ?"/nu mai̯ m-an‿speri̯át i̯eu̯//la úrmă ne̯-an‿dus/noi̯ ne̯-an‿dus tómai̯ pînă la frăsine̯ánca¹/ș-acólo-șà/mă păcăle̯á ũ‿om/

zíĉe/..."tu știi̯ că ai̯íĉi-șà i̯e un‿î [r] i̯éste un [r] um‿pom care árē pére marⁱ ?"//

șⁱ‿i̯eu̯ cîn‿an‿văzúᵗ/zic "na [k] mă duĉⁱ acólo ?"/

șⁱ‿u̯omu̯-ăla ĉe "ʰai̯ că te duc"//

cînd [r] cîn‿m-an‿dus/îl tăi̯áse pomu̯-ăla//la úrmă i̯eu̯...an‿văzút o rață sălbatícă//i̯erá la ráțe sălbátíĉē ! to̯áte...berzⁱ/

---

¹ Localitate vecină.

to̯áte ále̯a i̯erᵉá p-acólo//șî am ⁱintrát i̯o cu o̯mu̯-ăla/omu̯-ắla a ⁱintrát î̃‿ápă cu pantalón̯‿cu tot/șî cînd a [r] a făcút așá[1]/n-a putú‿să prin̯ză ráța sălbática//la urm-a văzút um‿pui̯/i̯o fuĝán‿du̯pă i̯el pî̃‿ápă/cu bățu/făĉám/"i̯étă-l-ai̯/úi̯te-l ai̯iĉa !"//la úrmă i̯eu̯ am plecát...cu ᵘomu̯-ăla/și după ĉe...omu̯-ắla a văzút o ráță șî cîn̯‿s-a dus/i̯-a pus așá.../a căzút‿î̄/[k] a pus așá mîi̯nili pă...ráță/ș-a prin̯s-o//se̯ára cîn̯‿s-a duz‿la...nevástă-să/ziĉe "ĉ-ai̯ făcú‿tu mă ? dă únde‿e ?" ĉe "tu unde̯-ai̯ fos‿tu dă ai̯ tu ráța ásta ?"//

ziĉe/"élìcă ! am̯‿fos‿tómai̯ la călúgăru[2]"//

la úrmă ziĉe/"păi̯ dă ĉ-ai̯ fos‿tu p-acólo ?"/

zic "am̯‿fos‿șᶠ‿i̯o p-acólo-șà"/

ĉe "nu cumvá ai̯ tu fo amure̯ázá ?"//

la úrmă ⁱĉe/"nu am niĉ úna"/șî...ĉe "nu mă ! i̯éste ráță sălbática"//

i̯o am̯‿vorbʸí‿cu ᵘomu̯-ăla/zic/"ne̯a górĝe/dacă nu mi̯-adúș‿șî mii̯e dî̃‿ráță/să ști să nu mai̯ vii̯ la vițéi̯"//

la úrmă/...ziĉē "ți̯-am adúz‿dî̃‿ráță"//am mîn̯cát i̯o cu ne̯a górĝe...dî̃‿ráță/șî la úrmă/cîn‿ne̯-an‿dus acólo-șà-n de̯al/ắi̯a fi̯ersése lápte/făĉá acólo-șà//

șî...i̯o făĉán/"ne̯a górĝe/ʰai̯ bre mai̯ dîn timᵖ/să mérĝem/să mă du‿șᶠ‿i̯o acásă"//

ne̯a górĝe ziĉe "nu mer‿să te duc acásă"//

șᶠ‿la úrmă i̯eu̯...m-ẵ [k] ne̯-an‿dus cu vițéi̯i/ș-am plecá‿pă jos//vene̯án‿dimine̯áța pă jos/plecán̯‿se̯ára pă jos//șî...i̯eu̯ cîn̯‿vene̯án‿dimine̯áța/cîn‿î am urcát în de̯al/văz ũ‿i̯épure//șᶦ‿i̯erá păsăriș‿p-acólo-șa...pă jos pă lîn̯gă i̯épure.../cîn̯‿văz i̯o i̯épur-

---

[1] Gest: a întins amîndouă mîinile ca să prindă rața.

[2] Localitate apropiată.

200

li̯-ắla/n-ávẹan‿nimíca/ș-an̦‿găsî́t un̦‿fʰi̯er//și am înĉepú‿/"i̯épurlẹ bă ! i̯épurlẹ !"/și nu i̯erá niĉ ũ‿ᵘom//și la úrmă/cîn‿mă duséi̯ io acólo/zic "nẹa ǵórǵe/am̦‿văzút ũ‿i̯épure"//

ĉe "cum l-ai̯ văzúᵗ‿tu mă ?"//

zîc "úi̯tẹ-a ieșî́‿dîm‿porúmb/a ⁱ̃ișî́t...dîm‿porúmb"//

la úrmă/...văcári̯-éi̯a s-au̯ dus‿î să...prín̦ză i̯épurⁱ cũ... cî́i̯ni//cîn̦‿s-a dus cu [k] ca să prín̦ză i̯épurⁱ/a prin̦s ũ‿i̯épur mititél//zic "în‿das‿șî mí̯i̯-acúm !"//și la úrmă nu mai̯ mi̯-a dîn i̯el//

zam̦fír ǵe i̯i̯u̯ána
dói̯sprezeĉe anⁱ

8ol. VÎRTOAPELE DE SUS [WLAD, 453]

(com.Vîrtoape,jud.Teleorman)

Culegere: 1972; MM, RP, MT;transcriere: MM

grî́u̯u

spusắrăn̦‿că‿î̃l sămănắm/grî́u̯u/ [ɛ] an̦‿spus/că-l sămănắm/... primăvàra-l...îl pigulín‿dă pălămʸídă/dă‿niǵínă/...un̦‿fel dă niǵínă-i zîĉẹ́//și dup-ágà...îl‿ĩ...tăǵám sẹcára/cáre-l lăsán‿dă sămî́nță/erá...créște niște fʰíre can‿náltẹ-așa/și le retezán̦‿să nu i̯ásă/ⁱe ca cúilẹ dă opⁱínĉⁱ așá/măriĉélẹ//și dî́p-áẹa...sà‿cóĉá grî́u/îl tăi̯ám/îl legám/...îl făĉám măgăréțe așá cun̦‿să zîĉe la țáră/măgăréțe/și după măgăréțe/plecám‿là...strî́n̦s/grî́u//îl strînǵám/...o aríⁱe/-ĭ făĉán̦‿la o márǵîne la ũ‿izláz/îl făĉán̦‿șî́ră/după ĉe-l fáĉan̦‿șî́ră/...ne făĉán‿ĉátă/...zéĉe dóozej‿dă ọámenⁱ sau̯ zéĉẹ/cî́t putẹám/aduĉám o mașî́nă/și-l trei̯erám//álți-l tréⁱẹră dî pă cî́mp/l-aduĉá/da noi̯ îs‿spui̯ cum a foz‿la noi̯ aíĉⁱ//

şî...îl treịẹrám/aducấm bọábilẹ-acásă/noị/...d-âĉí cărám páilẹ-acás/le făĉáṇ‿şírǎ/şī̄ d-áĉí daŋ‿gríu la ţilíndru/péntru sămînţát//îl curăţáu‿dă̄ murdăl̲íe//şi...l-împịẹtrám/cu neşte pịátră vínătă saụ...maⁱ‿ịerá şī̄ àlĉevá/neşte pịátră ácră/nú‿ş‿cum îị zíĉẹ́/pịátră vínătă/ā̄şạ/şî-l sĕmănám/î̂l împịẹtrám/şî-l sĕmănám/...şî-l lăsám îṇ‿ştírᵉa lu dumnezắụ//ịerᵉá tọámnă‿ásta/în noịémvrẹ-acú/în dẹĉémbriẹ//şî̦ ásta ịerá//

[Dar n-ai apucat dumneata mai demult, cînd nu erau batoze ?]

da ! dā !//am şaịzăşîĉịnj‿dă anⁱ/dā/batózǎ/cu batózẹ-an‿treⁱerát//

[Şi mai înainte ?]

cu vapọáre dă̦ foc//[1]

[Cu alea cum se treiera ?]

álẹa băgá foc în el/ā́pĕ/îị făĉám presiúnẹa la grad/şi făĉᵉá presiúne/la grád merĝẹ́/un ĉas úịtc ca ála[2]/şî venẹá gradụ-ála la ĉíṇ‿/la şáse/la cît o fhí venít/şî merĝá şî băgá foc în el/ápă/şî cu batózᵉa//curẹá/lúŋgă/şî distánţă dă frō ĉịnj‿métri/şásè/batóza‿dà vapór//şi să-ⁿvîrtẹá curẹáụa/şî merĝᵉá şî̂‿băgá páịẹ̄-n ⁱel/avẹá focárⁱ/avẹá coşárⁱ/dă̦ băgā́ la coş...gríụu/znópʰi/...da//

[Dar mai demult, cînd nu erau nici astea ?]

păị maị dămúl‿ne spúnẹá jî̂‿nóọ părínţi/da îṇsă nọ/n-ám̦‿văzút aşá/că făĉá ariᵘóị dă caị//îl punẹá aúz...la uŋ‿cîm‿măturá bʸíne/băt [ɛ] şî făĉá ariụóị/şî-ṇtindẹá gríụu/şî legá cálu d-um‿băţ/d-uṇ‿lemⁿ/îl punẹá la mijlóc/şî̂‿legá cáí dă ịel/şî-ṇvîrtẹá//îṇvîrtẹá rọátậ//şí-l lụa/şî-l săm [k] îl‿ī̄ bătẹá/d-aĉí-l lụa şî scuturá páilệ şî̂‿le dᵃdẹá la o párte/d-aĉí măturá gríụ-àla dă-l zobyísĕ cáí/şî̂‿făĉá purcọ́ị/şî-l lụá‿şî-l vînturá//că nu ịerᵉá níş‿ţilíndrị//

---

[1] Îi sugerează un informator ocazional.

[2] Gest: arată coasul de pe masă.

202

că oț [ɛ] a^{s}‿ri auzí‿dă țilíndre/nu g̱-a foz‿niș‿țilíndre/șî-l vînturá/șî-l băgá la magazíe̯//așá ne spuneá părínți mi̯ei̯//

bái̯cu re ilíe
șái̯zeșîĉìnĉ^{ĭ} [de ani]

vyíi̯e

faĉ ogór...adî́ŋc/cu pátru boi̯ să-l dăsfundéș^{ĭ}‿pă pămî́nt/șî după ĉe-l dăsfundéș^{ĭ}‿pă pămî́nt/ăl laș^{ĭ}/te du^{s}‿șî tai̯ v^{y}íi̯e/d-o rásă bun-așá/sau̯ mai̯ știu̯‿ĉè poț^{ĭ}/șî dup-áe̯a...îi̯ tai̯ béțe/micșoáre-așá[1]//șî pleĉ^{ĭ} ^{u}or cu plúgu/^{u}or faĉ^{ĭ}...grop^{h}//cu cazmáu̯a//da noi̯ párte pîn noi̯ mai̯ mul^{d}‿mérĝeŋ‿cu plúgu/p-aíĉ//să púne rî́n‿mai̯ bun șî...faj‿lúcru mai̯ bun//băgắm plúgu adî́ŋc la dóozĕj‿dă ĉințimétri așá/dă adî́ŋc/șî pleĉ^{ĭ}/șî pui̯ bra [k] la trei̯ brázde...pui̯...víe̯a/lărĝíme̯a/...lărĝíme̯a//și‿lunĝíme̯a/șî lărĝíme̯a așá v^{y}in//ș-o pui̯ culcátă/pă áe̯a/șî dai̯ pămî́n‿pă e̯a/brázda o azvî́rli ĉèi̯lánta/șî noi̯ îl bátem‿cù p^{h}iĉoárîli/pă [ɛ] pămî́nt/la v^{ĭ}í^{ĭ}e/la béțil-éle̯a//șî primăvára...l-îŋgropắm/o tăi̯ém/du pă loc/primăvára o-ŋg [ɛ] ătúnĉ o-ŋgropắm/fáĉem mușuroáe pă e̯a/șî primăvára...dắ/né‿^{d}ĉeŋ‿ș-o săpắm dă nóo̯ ^{u}or^{ĭ}//pă sad//dă lăstăráș așá mititél dă cólo/șî-l vedéŋ‿șî‿noi̯/șî-l mai̯ dăsfáĉem/îl mai̯ dắm/îl mai̯...socotím/șî dă uŋ‿lăstăráj‿mic//șî d-aĉí pleácă mắre/mắre/mắre‿mắre/că kar am i̯o răsád acú-ŋ‿grădínă d-așá[2]//șî să fáĉe mărĭĉél/șî /primăvára/...al dói̯le̯a an...^{u}o retéz^{ĭ}//dă la pămî́nt//s^{ă}‿fácă turpína jos//șî...dă/...fáĉe trupína jos/șî dă/șî pleácă cu ũ‿lăstár frumós așá...lăstár^{ĭ} șî mai̯ mulț^{ĭ}/șî frumós//șî dûp-áe̯a/...arúŋcă și cu puțín‿strúgur^{ĭ}//nu mulț^{ĭ}//doi̯ trei̯/strúgur^{ĭ}//arúŋcă dă mîŋcáre//ș-al tréi̯le̯a an/arúŋcă mai̯ mulț^{ĭ}//al pắtrĕle̯a an/mái̯ mulț^{ĭ}/arúŋcă//ș-așá să fáĉe recólta/șî fáĉe̯ vin/

---

[1] Gest: cam de 20 de cm.

[2] Gest: de cca 25 de cm înălțime.

[Și la culeș cum e ?]

la culẹ́s/cîṇ‿să cọ́ĉẹ bíne/strúguri/s-a cob‿bíne nu ștu ĉe/é dulĉ^{ɨ}/s [ɛ] îṇ‿sectémbre[1]/cîṇ‿să púnẹ-alb^{y}ína pă el//dā̆...stup// o lom/șî-l culéĝèm/la lin/...la noi̯ nu i̯e storcătọáre/cum...àcú a devení‿șî la noi̯ la...gospodăríẹ[2]/da pîn-acú n-ávẹam//intrắm cu phiĉérîlẹ/-n i̯élẹ/să spálă bíne nu ștu ĉe/íntră cu p^{h}iĉérîle-n i̯el nu ștu ĉe/îl pistosáză/...púnem ũ‿^{h}îrdắu̯ la lin/...acólo cúră pîṇ‿strẹcurătọárẹ//cúră-n îrdắu̯/șî dîn îrdắu̯ îl lom șî-^{l}‿dúĉem la bútìẹ//...îm‿pímniță//șî/...prắștina...cáre rămîne a [ɛ] dă áe̯a/ o lọm ș-o púnem îm‿bazín sau̯ în pútin^{ɨ}//șî-m‿pútin^{ɨ}...o ținem șápte‿òb‿zíle/dóozej‿dă zíle/șî lúna șî dóọ/mérĝẹ pă cum ne dă rîn^{d}‿la cazán//ne dúĉeṇ‿cu e̯a la cazán/o băgắṇ‿să fi̯árbă/și fáĉẹm‿ țúi̯câ//álta dă...o vádră/álta dă dóo/álta nu dă nẹám/pă cum ^{i}e... márfa//șî áe̯a ắ făcú/șî vínu i̯ése v^{y}ín...bun//

[Dar acolo la cazan la țuică cum e ?]

la cazáṇ‿la țúi̯că avém uṇ‿cazán...dă îro zéĉe dóozẽj‿dă védre//pọa^{t}‿să fíe șî mai̯ mic șî mai̯ máre/dă dóoj‿dă védre îl púnem//ár^{i}e...un‿cuptór^{ɨ}/ș‿pă cuptóru̯-ală‿așăzá‿cazánu/șî/d-aĉí uṇ‿capác/dăsúpra lui̯/al̯ cazánului̯/să nu răsúfle//să fi̯árbă/șî o țávă sus...dă mérĝe dắ‿la capác la ^{u}o pútină/să mérĝe pîmptr-o pútină/care mérĝe lā cazán/să vi̯íe réĉe ápă [k] țúi̯ca/ábur-ée̯a d-acólo/și...să fáĉe țúi̯că//

[Același]

óili

i̯árna...le dam foráj/ĉe ne pregătẹám...vára//le lu̯am coĉán^{ɨ}/

---

[1] Îi sugerează un vecin care asistă la înregistrare.

[2] Cooperativa agricolă de producție, care mai demult se numea gospodăria agricolă colectivă.

204

dă la cîmp/și le dam în i̯ézle/șî mînca-n obór//le fáĉem un obór m^{i}ic așă/patrát/șî ĩ‿i̯ézle le dam acólo lor//și...troc pentru grắunțè/dă le dan‿și-n [ɛ] puțíne grắunțẹ-acoló/dîn‿cît avẹá ómu/áltu le da/áltu nu le da/înṣă noi̯ le dam//șî/...venẹá márte/începẹá să peteĉáscă zăpáda/la cîmp/că naínte nu să făĉá ogọárile‿dă tọámnă ca acú//naínte să făĉá primăvàra//le dam la miríștii̯/óili//creștẹá o bălúșcă/creștẹá o i̯árbă/în‿f^{h}íne...să-mplimbá la cîmp//ĉé‿mai̯ ?//le dam puțín...să mănínĉe//pînă venẹá tímpu dă...avẹán‿șî‿noi̯ um‿pétẹc dă izláz/acólo/unde le dam...le duĉán‿șî noi̯/zîsăi̯...al sfátul$^{ui̯}$/ai̯ primării/care ne da drúmu cîn‿vrẹa ^{i}el//acoló la izlázu-ăla//șî le duĉám acólo la izláz//șî păștẹáu la i̯árbă//pînă cînd venẹá miríștili dă tăi̯ám gríu// [...]

[Și vara ce făceați cu ele ?]

cu óili ?//

[Da.]

le tundẹám/dan‿lîna la mașînă/după ĉe-n‿dan‿lîna la mașînă/o torĉá mui̯érẹa/făĉá pătur^{i}/făĉă pantalón^{i}/dimíi̯‿înca/dimí să zîĉẹ́/făĉám neşte dimí^{i} larĝ^{i}/făĉá/șî le da la abălár^{i}/...erá ũ‿abălá^{ri} caré‿le da la p^{i}iụó/șî le-ngroșá//șî le nigrẹá/șî făĉán‿dim^{y}í^{i}//șî pantalón^{i}//șî pătur^{i}/dîn lînă/...^{u}ó^{i}ilor//ĉaráp^{h}...//

[Și cu oile ce făceați ?]

^{u}óili le mai̯ tăi̯ám/le vindẹám/că nu‿putẹán să le țînen‿tọáte/cáre bătrînẹá/cáre nu/le țînẹá//

[Dar vara unde le țineați ?]

la cîmp//le duĉán‿la izláz/vă spusẹ́i̯/le duĉán‿la izláz/avẹám ĉ^{i}obán/șî le dúĉen‿la izláz/șî le pășunẹá acólo/ș‿sẹára venẹáu acás/ș^{i}‿să tráĝe u̯áẹa f^{h}iecáre să trăĝá a cásă...lui̯//la tírla i̯ei̯ undẹ...șădẹám//

[Același]

lúpu

cînd i̯e i̯árna grẹa rău̯/dă n-au̯ i̯ei̯ unde să să dúcă/ĉe să mănînĉe/buvnéștẹ-ṇ‿sat//și/aúde dúpă clópote/dúpă̄ mirós/áre ș^{i}‿i̯ei̯ um‿m^{y}irós/lúpu//șî/să tráĝe acólo//șî ĉe fáĉe lúpu ?//lúpu cîn^{d}‿víne/...ți lĕ‿omọáră//ș^{i}‿i̯el‿ẹa úna/ș^{î}‿plẹácă//și îṇsă țî le omọáră tọáte//șî țî le lásă mọárte/și ^{i}el i̯a úna șî‿plẹácă//șî d-aĉí după ĉe mănîṇcá/dacă sîm‿mai̯ mulț^{i}/le i̯a tọáte/dacă nu [k] i̯e únu dọi̯/i̯a o ọáe dóo/șî réstu le omọáră//ș^{i}‿ți le lásẹ mọárte //cárĕ scápă/scápă/care nu/că să spérie ș^{i}‿i̯éle/să fácă/...

[Spune, cum ai văzut prima dată lupul ?]

príma dátă l-aṃ‿văzút i̯árna/cînd mi̯-a lu̯a‿ḱar nóo ^{u}o u̯áe d-aíĉ^{i}/i̯erám...să zîc așá sŏ fhi avú‿zéĉe ĉîṇspreĉe an^{i}//șî‿cîṇ‿s-a-ntîmplá‿trẹab-ástạ ?//lá‿sfîntu‿ĝórĝe//ṃ‿mai̯//i̯erá trifói̯u... máro/luĉérna//să scọálă bi̯étu tátă-mi̯o d-íĉ^{i}/ắ‿auzî‿clópotilẹ//bóilor//cîṇ‿să scọálă/"^{h}ẹ ! fruṇ‿cî́i̯ne/sau̯ mai̯ știu̯ ĉe"//cîṇ‿să scọálă táta/...óili‿ĭșite dî‿^{u}obór//"vàlĕ́ ! păi̯ ĉẹ́-i̯ cu óil-éstẹa d-aí^{ĉ} ?"//cîṇ‿să dúĉe/aij‿dăvále la noi̯ ^{a}‿auzî‿pṝ ! pṛ !/"mă da ĉẹ lo foc mă ?"//i̯el [r] i̯el rodẹá cu ọáse cu tot/lúpu//"băi̯ tátă/i̯a sculáz‿mă !"/...măm [ɛ] bi̯éti mámi/nevéstî-si/"i̯a sculás‿tátă/că nóo nẹ-a lu̯at lúpu óile"//cîn‿ne sculắm/avẹám um‿păr/mắre ca pă míne dă grọs/aíĉa-i̯ fro...tréi̯zĕș‿pátruz^{î}j‿dă métri dă cása d-aíĉ//cîn‿mă duc/i̯el cu brînĝili pă ọái̯e/ò‿mîṇcá//ș-ála ronțắẹá dă‿ĉ^{e}ai̯ că a lu̯a‿foc/o cásă dă brad așá dă‿dá‿dă ronțăẹá/l̲î̲ mîṇcá cu ọáse cu tot//ș-atuṇj‿l-aṃ‿văzú‿ș-i̯o pă lup//ọtẹ-așá i̯éste[1]/c-o cọádă lúṇgă/șî gálben//așá e cûm‿pă códru/vî́năt așá-ṇ‿gálben//dîpă códru să ḱímbă lúpu/pi̯élẹa [k] î páru lui̯//

[Acelaşi]

---

[1] Gest: cam de 1 m înălțime.

206

tọámna să făĉá núnţili̯

dácă s-avẹáu̯ bíne...băi̯éţi...şi...cu fáta/cum să áre ş-acú/...bíne/dacă nu.../

"míe-m pláĉe dă fạta lu cutárẹ"//tá-său̯/í‿spunẹá lu fíu-său̯/"míe-m pláĉe dă fáta lu cutáre//vrẹai̯ tátă s-o i [k] lom îŋ‿căsătoríẹ ?"//

"băi̯ tátă"/că aşá/că pa díŋcolō‿pă d-ai̯^{l}áŋtẹ párte/că...pọáte nu treĉá băi̯á^{tu}//

îŋ‿f^{h}íne l-aduĉá la cunoştínţă/şí...s-á‿us‿s-o i̯ẹ//

"e ! să mérĝem îŋ‿cásă tátẹ"//să duĉáu̯ îŋ‿cásă la i [k] u̯om/acoló únde‿^{z}íĉá tá-său̯/...să-nţeleĝáu̯/cu tátă-său̯/...ĉé-i̯ dă/...féti/înaíntē...ĉẹrẹá pămínt/pămínt/...ţọále ca ţọále/pămínt/"dă-m pămínt !"//nú‿erà mób$^{i̯}$ile ca acúma/să f^{h}íe/îi̯ lu̯a ọ^{ŋ}‿cúfăr şí...cutárẹ//

e ! "şí ĉé pămínt îi̯ dai̯ ?"

"um‿pogọ́n/dọ́o"/că la noi̯ pogọáne să zíĉẹ/nu ştíu̯ la dumnẹavọástră cuŋ‿s-o zíĉe/da la noi̯ pogọáne/la áltru...părţili [ɛ] tra^{n}silváni‿iŋcólo să‿^{î}ĉe i̯úgăre/la noi̯ să zíĉe pogọáne//é lla álţi să z^{î}ĉe trăsúr$^{i̯}$//la noi̯ să zíĉe pogọáne//

"cît îi̯ dai̯ ?"

"um‿pogón dó$^{u̯}$o"/

"da !" ástẹ//ne-nţeleĝám noi̯ ọámeni//i̯o ca bărbát//

îŋsă/nevástă-mẹa/...ca sọácră máre/să-nţeleĝá dín... [ɛ] pătúr$^{i̯}$/ĉe-i̯ dă la núntă círpē/prosọápè/...ásta-i̯ nevástă-mẹa/dă fáĉe//é‿! îŋ‿f^{h}ínẹ/să-nţeleĝáu̯/"ásta-i̯ dai̯ şí gáta"//s-au̯ înţeléz‿nu ştu ĉe/e ! "cúm fáĉem ?//fáĉeŋ‿log^{u}óndă ? sáu̯‿cu núntă ?"//naínte să făĉ [k] le lu̯a cu nunţ/nu să mai̯ făĉá logóndil-éstẹa/z^{î}ĉá că mănîŋcă dăĝ^{e}ába/şí plẹácă/şí...nu ştu ĉe//

"gáta ! púnem núnta"/

"púnem"//

să duĉá după lăutárⁱ/pùnẹá núnta/...tọámna să făĉá núnțilⁱ/ca ș-ácu//cîn‿da dă băuturⁱ//pùnẹá núnta nu ștu ĉe/ē ! "cúm o făĉem ? o loṇ‿cu núntă ?"//că náinte să lụa cu núntă/nu erá ca acú/s-o făĉeṇ‿la ŭ‿loc//[!]o lụa cu núntă//făĉá núnta șí lā mirẹásă/ș-áiĉ//avẹá mesénⁱ ș-àcoló ș-áiĉⁱ//la [ɛ] ĝinerẹ//o lọa/...trimețắ jumâte lăutárⁱ acoló/jumátẹ-áiĉⁱ/...la ĝinere/...să duĉáụ/kemá ălà meséni lụi/...sō [ɛ] sócru máre meséni lụi/ăl mic al...al fétẹi‿i-ăl mic/ș-ạl...bạiátului‿i-ăl márẹ//dăpă ĉe-i kemá/plăl[ɛ]tuịá lăutári nu ștⁱu ĉe/sîmbătă sára erᵉá la...fiecáre la trẹába lụi//cu lăutári șî cu meséni//șî sócru mic/șî sócru márẹ//dîp-áẹa/duminică/dă la dòosprezèĉe...să duĉá lụa țọalîli dă la ...mirẹásă/lẹ-aduĉá la ĝinerẹ-acás/cu cărûțe/cu clōpote/la cáị/cu...briștⁱ/cărúțⁱ d-ástẹa cu caị//lẹ-aduĉá acás/dîpă ĉe lẹ-aduĉá/...venẹá dincolo cu meséni dá‿la...mirẹásă/la ĝinerẹ//să spărĝá núnta d-acólo/s-a termenát/să mutá la ĝinerẹ//venẹá/să duĉá la cununiị/să cununá/...la bisérică/venẹá/acás/dă la bisérică/da dárurlẹ//ĉé dárùrⁱ ?//cîrpịli/ pro sọápili/núnului/sócrului/cumnáților cuṇ‿să-nțeleĝⁱáu/ịcị acólo/le da cîrpe prosọápe/nu ștu ĉe/le da/dûpă ĉe lẹ da/treĉáụ la másă/șădẹáụ/le cîntá lăutári/șî mîncáụ/și...nu ⁱerá mésili cum sîn [ɛ] nọị stăm la más-acụ//ásta s-a-nĉepúᵗ...tîrzíụ înçọáĉẹ//șădẹá pă coĉénⁱ/ca la pọmánă//tát-al mịẹụ pă coĉénⁱ a făcút-o//tát-al mịẹụ//ca la pománă//șî‿băgá várză/vez acú...acú nu mạị izístă várză nij‿la pomán-aprọápe/da la v [k] núntă//șî fasúle băgá/ā...tăgẹá ọáịe/acú nu ma‿izístă ọáịe/nu ma‿izístă/acú izístă...porc‿î/vițál‿î/gîște/rățe//și...da...dárurlẹ//pă la dòosprezéĉe...nọáptẹa/únu dóᵒ/da...dárurlẹ//ĉé dárurⁱ da ?//lo da la mesⁱénⁱ/care elá la másă/cáre vrẹa cîrpă/cáre vrẹā prosᵘọp/la mesⁱénⁱ/nu...la nun șî‿la áẹa/care vrẹa/că ẹa/să dẹa banⁱ la másă//álți lụa/álți nu lụa/da

208

mai̯ mul‿lu̯a/că i [ɛ] dacă i-l atîrná dă gît/nu putẹá să-i̯ zícă "nu mi-l da !"/şî ᵘómu da tó‿ĉe ştii̯ẹ́//şî...d-âcí dup-áẹẹ̯...da dárurlẹ/báni̯//da cū...ĉini̯‿lẹi̯/...cu pátru lẹi̯/...núnu da um‿pᵘol/ᵒ-àşá i̯erẹá tímpu̯//da um‿pᵘol//şî ẹ́ẹa erẹá...//

[Acelaşi]

cínipa

la porúmb o punẹám/n-ávẹam loc separát de ! aşá//şî-l mai̯ lăsá aşá...işá porúmbu/ái̯a/şî d-aĉí să duĉá şî i̯ar‿ī l-ará/ş-ọ sămăná/şī ràsărẹá cínipa să făĉá cínipă de ! márẹ//unde erᵉá lócu bun să făĉá...máre/unde nu i̯erᵉá/rămînẹá mai̯ mícă//ş-o cul [k] s-aleĝá ẹ́ẹa...cínipă dă váră-i̯ zíĉá/s-aleĝá a dă váră dī‿i̯á/...ş-o culẹĝám nainte p-ái̯a dă váră/...şî ọ făĉám mînúşⁱ/o lẹgám pă dóo trei̯ lócur/şî‿ne‿ᵈĉan‿cu ẹa la gírlă/o topi̯ám/...şî d-aĉílẹa venẹán‿cu ẹa/o uscám/o spălám cînd ọ scotẹán‿dîn‿gírlă/o spălám bínẹ/sî‿făĉá álbă frumọásă/şî venẹám...şī o meliţám//o bătẹá cu topóru/ [ɛ] pîzdăriilẹ-álẹa/le da/şî‿d-aĉí o trăĝᵉám îm‿méliţă//şî după ĉ-o meliţám/o da-n dărác//sî‿fácă cai̯re să tọárcă//o dărăĉᵉám/în dárac/sî‿făĉá cái̯ere/cîlţi-i̯ punẹá dopárte/i̯ar ĉe s-aleĝá...urîtă/ái̯a búna o torĉám în‿fúrcă/...ş-o făĉám...urzálă dă pátur/dă ĉerj/dă saltélẹ/dă...d-ástẹa//şî zgrében-ẹ́i̯a care s-alẹĝá/bătẹám ī‿i̯ei̯ de !/i̯ar în ástẹa//în páturlⁱ-éstẹa/-n saltélẹ/ī‿álẹa//

ş-aşá să făĉá la...cínipa//d-aĉílẹa venẹá tọámna//tọámnà culẹĝám p-ẹ́ẹa dă tọámnă//ẹ́ẹa [ɛ] o lăsán‿să fácă sămînţă/şî‿să cọácă sămînţa//ş-o culeĝám p-ẹ́ẹa dă tọámnă/şî tót‿aşá o făĉám mînúş/o [ɛ] ntindẹám la sọáre/să uscá/mînúşili cu sămînţa/d-aĉí o lu̯am ş-o bătẹám/sămînţa/...o aleĝám dī‿i̯a/şī pă i̯a o duĉám i̯ár la gírlă//

marịịa ^{i}i^{u}ón ĭazăr
șàptezeșîĉinĉ [de ani]

borangîc

ịẹr^{e}á sămínță/tod... [ɛ] căcátă dậ...gîndáj‿de ! dă áḷẹa/dă flútur d-ăẹa//șî-ị lụa/și-ị punẹá șî-ị îṇviịá/șî dacă-ị îṇviịá/îị creștẹá cu frúṇză//

[VIII] dă dud//[1]

[VII] dă dud//șî să făĉá măr^{i}//șî d-aĉí să-ṇvălẹá/la șas‿săptămín^{i}‿íị să-ṇvălẹá/să făĉ^{e}á gogóș^{î}/

[VIII] ịẹị atí‿durẹáză/șás^{e}‿săptămín^{i}//

[VII] șî după ĉe să-ṇvălẹá/sặ duĉá cu ịẹị la...cáre știịá dă trăĝá la duláp/borangîc//

[VIII] îị punẹá...îị punẹá pă ástẹa/pă [ɛ] p-uṇ‿znob‿dă coĉén^{i}/să suịá...

[VII] păị să suịá pă coĉén^{i}/dă...

[VIII] acoló urzá ịẹị/acoló urzá//

[VII] acoló urzá//

[VIII] d-aĉí ị-aleĝ^{i}áụ/dîn áẹa le lụa șî lẹ-aleĝá afáră/frumóz‿/nu știu ĉe/le punẹá să uscá gogóșîli/după ĉe să uscá/să duĉá cu éle la dulăpărẹásă//le púne áẹa-ntr-o ápă șî le trắĝẹ așá frumós/șî le fáĉe kilípe/șî... ^{î}ṇ‿fíne ịo aṃ‿văzút/că ịọ-am văzút...

[VII] păị ị-áuz/păị ĉe știe ụómu/știe...șî feméịa/ástẹa le știe to^{s}‿/păị ^{u}ómu n-a trăí‿cu feméịa ? n-a făcú‿șî feméịa luị/nu știe ĉe ẹ-a făcút ?//știe șî ómu//

---

[1] În textul informatoarei Lazăr I.Maria [= VII] intervine Baicu R.Ilie [= VIII].

210

[VIII] ęrăjáză/púse pă [k] púne pă...pă țáv^{i}/șî l-aléĝę-așá ĝiu̯ócîl-élęę/șî lę-aléĝe núma pă ála frumós/

[VII] ęléĝe núma borangĝíg‿bun de ! dă fáĉe círpilę-áłęa care-ț spusăi̯ i̯o//șî-ñáinte așá să purtá/cum i̯er^{e}ám ástęa bătrínili/nu̯ vedęái̯ cu bàzmá-ŋ‿cap//să legá cu tulpáne d-ástęa négrîli/șî pă úrmă punęá círpă//

[Aceași]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

m-aŋ‿sculá‿dă i̯er dă dimineáță [!]/să-s‿spui̯ [!]/șî m-am apucá‿să s [ɛ] să spoim//da//șí cu băi̯átu̯-óla care-l văzúș/avęám o plit-acólo-ŋ‿cásă/și i̯a i̯ęrę́a făcútă că să árdeŋ‿rumegúș//șî d-aĉílęa acú an-ósta n-am mai̯ lu̯a‿rumegúș//ș-aŋ‿lăsát-o dă lémne//șî m-am pus cu băgátu/ș-am̄‿î spárt-o/șî i̯-am pus úșă ilíe[1]/că n-ávęa úșă//am pus úșă la plítă coló/...^{a}m‿făcú‿ĉórbă/am rîcîí^{t}‿cărăm^{i}ida/am așăzát-o am pús-o/aŋ‿regulát-o//d-aĉía‿am teŋcu^{i}ít-o/tót‿eu̯ cu i̯el/șî...am băgá^{t}‿roc șî‿s-a uscá^{t}/șî d-aĉía nę-am apucá‿ș-am da‿cu var [!]/ș-aŋ‿spoít-o [!]/pîn-asęáră//an‿da‿cu var/d-aĉí an‿da‿cu pămînt/ e !//

az dă dimineáță mă sculái̯/strîŋséi̯ ș^{i}‿i̯o rúfili dû p-acoló/la ápa/șî le spălái̯/...ș^{i}‿tamán cîŋ‿veníră...i̯er^{e}ám...spălám//șî le-ntiŋsăi̯/șî d-aĉí venii̯ încoáĉę//șî termęnárăm [!]//

[Aceeași]

pórcu

tăi̯ém porcu/adícă e crăĉúnu cum ar f^{h}i mîi̯ne/șî ástăz tăi̯ém pórcu/sau̯ mî́i̯ne sau̯ c-o zî mai̯ naínte//îl tăi̯ém [...] îl tăi̯ém adícă cum e o zî dóo sau̯ mai̯ naínte/îl tăi̯ém/îl ĉopăţî́m/adícă-l pîrlî́m frumós/cu pái̯e c-aşá să fáĉe la noi̯//îl pîrlî́m/îl spălắm b^{y}íne/-l curăţî́m/îl rî́cîi̯e o̯ámeni̯-ắi̯a cu cuţî́tu/noi̯ tùrnắm ápă fi̯ártă să să spéle/pă úrmă şî réĉe/...îl tăi̯ém/îl ĉopăţî́m/îl púnem aşá p-o másă/p-o másă/pă dóo/dûpă...sco̯áte p^{i}iĉo̯árîli/sco̯áte căpăţî́n-àe̯a/pă úrmă mắţîli/ĉ-árẽ‿i̯el/ [ɛ] ficáte/tot//lẽ spălắm mắţîli/le curăţî́m/şî cárne̯a o i̯a ş-o întínde i̯ár pă ĉevá p-o másă/şi-^{i} dă sáre/...aléĝẽ to̯áte ále̯a/co̯ástili/o̯ásili/tót‿to‿tò/şî ále̯a le púne...grăsíme̯-áe̯a o púne separátă/péĉii̯-ài̯a/c-aşá să zî́ĉe la noi̯ péĉie/múşk-ei̯a cun‿să zîc/separáte/piĉo̯árili/căpăţî́na/le dă sáre//şî le ţî́nem o zî/dóo să-ş i̯a sáre şti/ş^{î}‿pă‿úrmă le top^{h}ím/c-aşá să fáĉe la noi̯/le top^{h}ím//le...top^{h}ím pă foc/şî untúr-àe̯a/că să strícă s-o ţî́i̯ aşá/fáĉe şî şúncă//î mắţîl-éle̯a le umplém‿făĉém‿cîrnás‿c-aşá să zî́ĉe cîrnáţ^{i}/tób-àe̯a [k] búrt-àe̯a ŏ‿făĉén‿tóbă/

---

[1] Se adresează informatorului Baicu R.Ilie.

[Cum faci toba ?]

tóba ?//o făĉém aşá/lom cárne/şoríĉ^{i}/zgîrĉ^{i}ur^{i}/ĉe e mai̯ bun şti mai̯.../să nu f^{i}íe grăsíme̯-aşá/f^{h}icáte dă lã...négr-òla cum îi̯ zî́ĉe de.../dîn to̯áte cîte ĉevá/lom//mai̯ mul‿şoríu̯‿şî grăsíme şî zgîrĉ^{i}ur^{i} aşá//tocắn‿cárne̯a la...o tocắn‿cu bárda/nu cũ.../avém maşín^{i}/da e mai̯ búnă cu bárda//áre mai̯ gust la noi̯//să f^{h}íe mai̯ máre//şă le tocắn/le făĉém púnem pipér/púnem‿î dîn to̯áte cîte ĉevá/nu oréz/nu púnem‿că nu să púne//o fo̯ái̯e dă dáfie/ĉe trébu̯-aşá dă.../ş-o umplé^{m}‿búrt-àe̯a/şî pă úrmă o fi̯érbem pă foc/în‿căldáre/-^{n}‿crátiţă/-n ĉe̯-àvém//le fi̯erbém b^{i}íne̯-acoló/pă úrmă o dăm‿joz‿d-acólo/după ĉ-a fi̯ert/ş-o púnem o̯ar p-o măsúţă/-i̯ puném o greutáte pă e̯a aşá/să f^{h}íe greu̯/să să fácă e̯a/să să preséze/i̯o vă spui̯ să nu vă supăráţ^{i}/că i̯o vă spui̯ [!]//şî-l

---

[1] Textul este întrerupt de cineva care intră în cameră.

făĉém așá/púnen‿greutáte pă ẹa/șî șádẹ o zî dóọ/cu greutátẹ-àẹa/ dă să fáĉe ẹa/dă nu ma‿áre ápẵ‿i̯a/ști șî̯...//pă úrmă o lon̯‿ ș-o-n̯fășurám bíne c-o hîrtíe alb-așá frumós șî̯/o legám c-o áță ș-o atîrnăm așá dă̯.../să stẹa atîrnátă să n-o mînînĉe ĉinevá/fo pisícă ĉevá/să nu s-agáțe dă ẹa[!]//șî̂‿tăén‿dîn i̯a așá bucățáli șî̯...mîn̯cán‿diminẹáța/diminẹáța/că la si̯rvíj‿nu ne dúĉem noi̯/ i̯árna//i̯árna stăn̯‿șî mîn̯cám//

nedélẹa maríi̯a
pátrușàptẹ [de ani]

802. DRĂGĂNEȘTI DE VEDE [ALR I,896]

(jud. Teleorman)

Culegere: 1967; GG, MM, RP; transcriere: GG

porúmbu

să fáĉe ᵘogóru/dúpă ᵘogór să...púnc/cum să punẹá la noi̯ cu... cu plúgu/cu páru/ñai̯ínte/nu [...]șî dû́pẵ brázdă/punẹám la trei̯ brázde cu páru/porúmb//dîp-ái̯a/i̯ar dácă nu erá cu páru/punẹán̯‿cu tulérca//pû́nẹám o...țávă lun̯g-așá/între trúpiță coló șᶤ...únu turná bu̯ábe șî curĝẹá porúmbu̯//tot ca cu páru/ști cînd punẹám cu páru̯//șᶤ‿mái̯ bun i̯erẹá ála [...]da//după ĉe l-am pus/l-an̯‿grăpát ...s-a termẹná‿cû‿i̯el//

[Și după ce răsare ce-i faceți ?]

dúpă ĉe să fáĉe/la...dóo săptămîn dácă i̯e căldúră/la dóo săptămínᶤ i̯el gáta s-a... [ɛ] a răsărít/a tréi̯a săptămînă sau̯ o lúnă/ la sápᶤ//dácă-l lașᶤ la dóᵘo foi̯/la trei̯ foi̯/i̯el îmbătrînéște șᶤ‿ dă și mău̯urẹáța‿áẹa//dácă dă măurẹáța/i̯úrba/de să kitéște ploi̯íli șî...tréĉe pẹste porúmb/și rămîi̯ fără porúmb//da dácă-l‿l-ei̯ dă mig‿la sápă/să fáĉe porúmbu príma̯...príma calitáte̯//dăp-áe̯a/...dúpă ĉe-l sapⁱ a-ntíi̯a/a dóu̯a/ⁱíntri i̯ár al dói̯ile̯a cu sápă‿i̯el...și-l răréștⁱ/lașⁱ núma ĉe-ț pláĉe dĩ‿i̯el//și rămíne porúmb pínă la...to̯ámnă//la to̯ámnă îl culéĝ//...da/îl culéĝ/îl...or că-l duj‿la pătúle/dácă ai̯ pătúle/dácă nu/la șíră/sau̯ sup‿șoprón...dácă-l lașⁱ în‿cîmp/să fáĉe̯ bălegár//

dorílă i ángel
șai̯zășⁱșáse [de ani]

o cásă

o cásă...înai̯ínte o făĉe̯an‿dă gard//făĉe̯am...ave̯á‿salcím//mă dĉam la grădínă/tăi̯ám tos‿salcími...d-acoló/îi̯ lăsám dă pátru métri fii̯éĉe salcím/după pátru métri/...ĕ/tăi̯ắ‿și crénĝili/[...] păi̯ ĉe ne mai̯ trébe̯-acu̯ ?/pai̯ántă̯//ne dĉam îm‿pădúre/cumpărám/făĉá cîte̯-o grămádă/o cumpărám/o plăte̯ám/șⁱ‿pai̯entám casa̯//dîp-ái̯a/lu̯am pămínt//dă únde ?/dîi̯‿vále/dă la gîrlă//dă cáre pămînt ?/pămín‿d-ăla...gálben//ăla cînd îl lipéștⁱ/acólo rămíne//lipe̯ám/făĉám o grămádă/băgám bói̯i/îl călcá/presărám pái̯e/dúpă pái̯e...îl lu̯am cu sápe̯le̯//to̯rnám ápă/dúpă cum...să făĉá‿el dă bun//dup-áe̯a l̥‿lu̯am șⁱ...îl băgám în‿gard//să făĉe̯á un‿gard//băgám/lipe̯ám/tot șⁱ dúpă cum ⁱintrá la o cásă dă nóu̯o métri/sau̯ dă zéĉe métri̯//dup-ái̯a o lăsám/...căpriu̯ore̯álă...la cásă...pus șíță/sau̯ stuf/sau̯...dă ĉe̯-a avú‿u̯ómu/dă ĉe-l da putére̯a//dúpă...i̯ére̯á el dă...bogát mai̯ pregătí‿mai̯ bíne/mai̯ cu ștínță mai̯ búnă/pune̯á și fi̯er/bà‿pune̯á și șíță/bà‿pune̯á și țíglă/dúpă cum ave̯á u̯ómu banⁱ//

[Același]

214

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

i̯erⁱ dă diminẹáță/m-ã‿sculát/...c-a venĩ‿dă la colectív săᵃ‿ẹa pái̯ilⁱ/că soțíi̯a ọ‿am la...grădínă//să dă pái̯ili/da/să dă pái̯ili dă la...colectív//

"păi̯ cíte i̯ai̯ ?"/

"pă‿ne dă șⁱ‿nóo trei̯ fur...furcọái̯ẹ"//

"păi̯ ĉe-i̯ fáĉem...păi̯ cărúță" zîc/..."ne dă ?"

"păi̯ n-árẹ/că i̯e bᵘói̯i ᵘosteníț"//

"e ! bínẹ//păi̯ sã-jugám vácă"/că i̯ou̯ am vácă// am î̃jugá‿váca la un troc/acólo/la un ǵoĉ mic/nẹ-am dus la...c-atíta i̯éră pái̯e ...cam d-un ĝo [k] ǵoĉ//ș-am pus béțili̯-așa¹ ș-ã‿lu̯at dóo tărj‿d-acásă/ș‿lẹ-am adús acás//dîp-áẹa/m-am dus ș‿mi̯-ã‿lu̯at i̯ó dă‿la víi̯e...néște burî̂i̯án care-l am//

[Și astăzi ?]

ástăzĩ fuséi̯ cu vácạ...pă la víi̯e/mă ui̯tái̯ șⁱ‿i̯o p-acólo/cî̂‿am ș-i̯éu̯ zéĉe árii̯ dă víi̯e//mă ũi̯tái̯ p-acólo...dătei̯ ᵘocól/o păscúi̯/pă lîngă răzu̯áre p-acoló/șî...am plecát acásă//venii̯ acásă șî̂‿mă ḱemáră‿dumnẹavọástră//

[Acelaşi]

[Cînepa]

o sămăná/o greblá/...//i̯: cîn‿răsăreá/să făĉẹá cu̯apt-așá/aleĝá p-á dă váră... dă váră/dîntr-á dă tu̯ámnă//a dă tọámnă făĉá o sămînță...ș-a dă váră numã-flọrẹá/să‿făĉá gálbenă áẹa ș-o aleĝá șî o [ɛ] ne duĉám la topít//o topẹá...p-órmă‿áẹa/cîn‿să coĉẹá ș-áẹa dă tọámnă/...o zmũlĝẹá șî p-ái̯a/o punẹá i̯árã/de ! séparat...ș-i̯-o bătẹá/și-i̯ lu̯a sămînța‿áẹa//áẹa o țînẹá ᵘo săptămînã‿ápă/

---

[1] Gest: încrucișate.

ş-a dă váră nūma trei̯ sē [k] trei̯ zíle̯...da//ş pă úrmă ō...o pisá//o pisá cu topóru [...]o zbiĉulá/şi̯-o da la méliță...ş-o melițá/o făĉá fui̯ór frumós/şi pune̯á/aldátă púne̯á sáĉī/púňe̯á préşurⁱ/púňe̯á ōrĉé//făĉá un̦‿fʰír...ca dă ⁱin//

mícu pásca
şài̯zăşidói̯ [de ani]

gîndáĉi

gîndáĉi/...au̯ sămínța‿áe̯a mărúnta...ş-o púne la-n̦vii̯át/ō le̯ag-o púne la căldúră/în̦vii̯áză/...şi...púne froi̯íțe aşá miẑ‿dă [ɛ]ắstęa/dă dud/cînd îi̯ dă frūzulíța‿ae̯a mícă//şi dîn ĉe/dîn ĉe-i̯ aléĝe/să măréşte/sạ măréşte/sạ măréşte/...şi cresc/şi-i̯ curățéşte/-i̯‿ī i̯a d-acoló şi-i̯ mútă p-áltă másâ/cîn̦‿să-m̄ulțắşte-i̯ i̯a/şi-i̯ púne pă pátur pā̄ mése/pă stín̦gii̯/pă ástęa/pă blănⁱ...ş‿să fac aşá[1] dă marⁱ//fag‿marⁱ şⁱ‿pă úrmă/cînd încép ⁱei̯ dă să fag‿marⁱ/dă-ncépe să mẹárgă la ᵘurzít/încépe să pléĉe‿ei̯ cîte únu/cîte doi̯ să mẹárgă/şi fag‿mătắse/faᵍ‿gogóşⁱ/să úrcă toțⁱ sus//púne coĉénⁱ/lé púne pái̯ẹ legátẹ-aşá mânúkurⁱ/mânúkurⁱ/le púne cîtẹ-o ...mắtură d-ástẹa dă grădínă/cáre cres‿pîn̦‿grădín-aşá şi să úrcă-n̦‿sus/şi fag‿néşte gogóş frumu̯ắse//aşá frumóşⁱ ĉe sînt...fag‿mătáse//

[şi cu gogoşile ce se făcea ?]

păi̯ gogóşili le trăĝá/cⁱ‿i̯erá ᵘurzătu̯áre̯-atúnĉa/da‿acú i̯ố nú şti̯u únde le mai̯ dúĉe//

[Aceeaşi]

---

[1] Gest: cît degetul.

216

grî́u̯u

ave̯ám plúgu nóstru/șî rălițám/și spărĝám întî́i̯ pă rî́nd/...șî p-alắtur rămîne̯á nearát pă [ɛ] pă rî́ndu̯-ắla rămîne̯á arát/ș-alắtur rămîne̯á nearát//ș‿sămănám/făĉám cu né̩ște var grî́u̯u/-l sămănám/ș‿dan‿c-o grápă dă lemn péste‿el [!]//acúma nú-i̯ așá//^{a}cu s-a mai̯... deștepá‿ lúme̯a s-a mai̯...țîvilizát/s-a mai̯...știi̯ínța s-a sui̯ít// acúma arắm cu tractóru/băgắm díscurli/făĉém grî́u̯u cu dọctọrí̯i̯e/ mașî́nărí̯i̯a-l...l̩‿sámănă...// [...]

[Și după ce-l semănați ce faceți ?]

tūpă ĉe-l sămănám...ĉẹ să-i̯ făĉém ^{î}i‿dăm cu azotát...ș-atî́t[...]

[Și pe urma ?]

păi̯...îl lăsắm dă să cu̯áĉe/ș‿cî́n̩‿să cọáĉe/băgắm combínā‿i̯el/^{tu}pă combínă-i̯ lu̯ăm bu̯ábil^{i}‿le duĉém...undẹ-avém contráctu/ni-l predắm la stat/réstu mérĝe la magazí̯i̯ẹ la gospodăríi̯e//[...]

[Dar mai înainte cum se treiera grîul ?]

înai̯ínte...spune̯á ắi̯ bătrî́n‿că să trei̯erá cu cái̯i//spune̯á ăl bătrî́n că...bî́tă-mi̯u/că făĉá grî́u̯u/făĉá árii̯e jos ș^{î}...bắgá cái̯i pă‿el șî gone̯á cái̯i pā‿el/pî́nă cînd îl p^{h}isá/șî d-aĉíle̯a-l...îl vînturá ș^{î}...i̯erā́ mai̯ îňapoe̯áț^{i} atū́ž‿nu-ș [ɛ] pute̯á să știi̯e ĉē știi̯e ắște̯a acușī́c ắște̯a//ắi̯ bătrî́n^{i}...a fost ca i̯ei̯/și̯-acúma știi̯ínța z-a sui̯ít//^{d}‿ĉe mérĝe să súi̯e//

matéi̯ dumítru
pátrujdoi̯ [de ani]

am i̯eu̯ o nepu̯átă

am i̯eu̯ o nepu̯átă/...nepótu̯-adícā frátili lu bărbátî-mi̯o áre um‿băiațắl/...și úi̯te-au̯ făcúd‿doi̯ an^{i} acú dă cînd s-au̯ căsătorít/și părínțî féti nú...nu s-au̯ împăcát nîĉ acu̯/ș-a spus că nij‿ nu să-mpácă pîn‿ la mo̯árte̯// [...]și i̯a-i̯ spúne-n‿ gúra máre :

"tăticúle/dácă ásta mi̯-a plăcút ...n-ai̯ nimíc cu míne"//

i̯-a vîndúd‿ móbila/i̯-a vîndút to̯áte țo̯állī/în‿ fíne̯-a dăzbrăcát-o/a prín̦s-o pă strádă/ș-a dăzbrăcát-ŏ‿ a lăsát-o-n‿ furáu̯// [...] i̯-a kemát într-ũ‿ rî́nd/că "să veníț/că să ne-mpăcắm" [...] "să veníț că să ne-mpăcắm"//acú cumnátî-me̯a/ĉe̯-a zîs ?

"hai̯ mă...rádule"/lu bărbátî-su/"hai̯ să...mérĝem să‿ ne-mpăcắm"/șí c-un‿ cumnát al sóri lu bărbátî-m^{i}eu̯..."hai̯ ne̯a nícule̯/ hai̯ ș^{î}‿ matále̯ //po̯áte nu știi̯/ĉíne̯ ști̯i̯e ĉe să-ntî́mplă//s-au̯ dus și i̯ei̯ ca...dîpă obiĉéi̯ cu un‿ kilográm dóu̯u̯ dă vín/făcúsă ș^{i}‿ i̯a nîște prăjitúri̯-acoló șî...s-a dus//cîn‿ s-a dus/i̯-a primít i̯ei̯ dă búnavòi̯e ști̯i̯..."hai̯ i̯intráț"...a-ntín̦s ș^{i}‿ i̯ei̯ mása‿ acólo/a spălát paháre/în‿ fín^{e}...a puz‿ mása/s-au̯ liniștít/...au̯ puz‿ vin îm‿ paháre...cîn‿ să de̯a noróc/i̯ei̯ n-au̯ vrut să de̯a noróc...la păhár //cumnátî-me̯a ĉe̯-a zîs ?

"ai̯ cúscre/nu ardíĉ paháru ?ne pusắș^{i} să púnẽ‿ vin/șî...dúmne̯atá "ĉe" n-ardíĉ paháru ?/^{h}ai̯ cúscră/nu ardíĉ paháru ?"

n-au̯ răspún̦s nimíg/nimíc//"dumne̯ástră"... sĉe "putéț să i̯eșî́ț/șî fáta rămî́ne"//

acú fáta cînd a‿ au̯uzî́t/a-nĉepú‿ să țípe̯//

ĉe "nu rămî́i̯ tătícule...kar dácă mă dăspúi̯ îm‿ pi̯éle̯a go̯álă/ș‿ nu rămî́i̯//nu rămî́i̯ dă fáne/odátă cu cápu"//

"rămî́i̯ !"//

"nú rămî́i̯ !"//

"bat țărúș ai̯íĉ îm‿ mijlócu cási/șî te leg ca pă porc/șî lui̯" ĉe "nu te mai̯ dau̯"//

ĉe̯-a făcút ?/a i̯eșíd‿ băi̯átu//a i̯eșíd‿ băĝátu cu tá-so/cu má-sa/cu...cumnátî-mi̯eu̯/au̯ plecát//^{au} plecát acás-a oprít-o̯/s-a termenát//i̯a a fos‿ țîpî́n^{d} cît a...lu̯at cása că..."nú mă laz‿ dă‿ i̯el

218

odátă cu cápu̯ʸ/a plecát/...şî diminẹáţā la ĉinĉ/dămúlt aşá/cum i̯ẹrá [ɛ] pî̂‿la crăĉún aşá/s-a-ntîmplát...diminẹáţā la ᵘ̃óra ĉinĉ/ s-a pomenít cu i̯a/ ĉocănín‿la úşă//s-a...furişát/a [k] i̯-a minţí‿ că să dúĉe la veĉéu̯/şî...a sărít pest-uŋ‿gard/ş‿s-ã-furişá‿ş-a vínt//a ĉocăniᵈ‿la úşă/

"măi̯ fáne/măi̯ fáne/dăşḱíde úşa"//

sĉe "da cáre i̯eştⁱ tu-n tímpu ásta‿acú ?"//cⁱ̂‿i̯erá...ĉinĉ i̯árna i̯e...dămúlt//ĉe "cáre i̯eştⁱ acólọ ?"//

"ʰăi̯ dăşḱíde úşa/că "ĉe "i̯éu̯ sînt/domnícạ"//

ĉé‿"cînd am̩‿văzút-o mọáşă...am rămás aşá //«da bíne fetíţo ! ĉe"«cum ai̯ scăpát ?»"

"ei̯ cum/úi̯te ĉe‿e : tătícu sạ gătẹá să pléĉe la ᵘoráş/nénẹa" zíĉē "i̯erẹá culcát cu ţáţa"/cu cumnátî-sa "şi mămícạ" zíĉe... "túmai̯ dădẹá/nu-ş‿ĉe dădẹá afáră ĉevá" zíĉe "şⁱ‿i̯o m-am̩‿fíĉú‿că mă dug‿la veĉéu̯//şî" zíĉẹ "-am lu̯at-o pă lîŋgă cásă/binişór"/ sĉi̯ "ş‿m-am ui̯tát pî̯‿ferẹástă/să vedém dácă...să mai̯ văd îŋ‿cásă tᵘoţⁱ/ca să pod‿"zíĉe "să am timp/să sai̯ péste...ᵘulúcă//ş-ã‿sărít péste ᵘulúcă" ĉe "şî...am̩‿vínt//acu nú mai̯ mă duc/ḱar dácă spúne că să-mpácă...ᵘórĉ-ar spúnẹ" ĉe "şî nu mai̯ mă duc"//

şî nu s-a mai̯ duz‿niĉ pínã‿zíu̯a dă az//ş-úi̯tẹ-au̯ făcú‿doi̯ anⁱ//

matéi̯ alecsándra
pátruştrei̯ [de ani]

a fuĝí‿cu‿i̯el dîm‿bîlĉⁱ

[Sora mea] s-a duz‿la bîlĉⁱ...şi noi̯ o aşteptắ‿să vin-acás// i̯eu̯ ştii̯áŋ‿că i̯e cu băgátu̯-ála/să-mplimbá cu ⁱel pîm‿bîlĉⁱ/şi... i̯eu̯ am̩‿venít síŋgur-acás/cu níşte féte//cîn‿am̩‿venít acás/tătícu/

"úne-i̯ mă/sór-ta ?"/...

"ă‿lăsát-o-m‿bîlj"/nú‿i̯-ă‿spus că i̯e cu băẹátu̯-ăla/că mă lu̯a pă míne la bătái̯e/că i̯eu̯ știú̯ dă ẹa//șî...noi̯ așteptám/ĉe mai̯/să vin-acás//pî̃‿la úņspreĉe nọáptẹa‿á‿așteptát tătícu‿să vii̯e acásă//ș^{i}‿dac-a văzú‿că nu víne...așteptá la cuperatívă/cáre treĉá-ntrebá:

"bă/pă fíi̯ẹ-mẹa n-az‿văzút-o ?"

"n-ám văzút-o !"//

pî̃‿la úrmă nẹ-a spus um̯‿veĉín d-acólo:

ĉe "n-o mai̯ așteptá că...kár cu mínẽ‿rátă[1] s-a suíi̯‿ș-a plecá‿la gu̯ála[2] c-um‿băẹát/a fuĝít"//

șî...tătícu i̯-a foz‿mult pîn-a‿au̯uzí‿ș^{i}‿s-a dus ca s-o i̯a și...ĉẽ ?/mai̯ a vrut să vínă-ñapói̯ cu tătícu̯ ?//

mórtu mariи̯éta
șaptisprèĉe an^{i}

álbă-ca-zăpáda

a fost odátă o împărătẹásă/și [k] cáre vroi̯á ca să ái̯bă o fetíță//i̯a într-o zi dă i̯árnă/cosẹá//cosínd/i̯a s-a-nțăpát într-un déĝet și a picá‿pă zăpádă/trei̯ picătúr^{i} de sínĝe//și i̯a a zis:

"aχ dọámne/aj‿vrẹa să am o fetíță...álbă ca zăpáda/și róșii̯e-n obráj^{i} ca sínĝele meu̯//și párul să-i̯ fii̯e álb/ [k] să-i̯ fíi̯e négru ca abanósul m^{i}eu̯"//i̯a diminẹáța/cînd s-a trezít/a văzút língă i̯a o fátă álbă ca zăpáda/și róșii̯e-n obráj^{i} ca sínĝele‿ei̯//împărătẹása/n-á mai̯ durát mult/și̯-a murít...//ei̯/șî împărá-

---

[1] RATA – prescurtare pentru vechea denumire a Întreprinderii de transport în comun.

[2] Numele unei localități învecinate.

220

tul̲ s-a ĩsurá‿și̯-a lu̯at áltă-mpărăte̯ásă/și împărăte̯ása‿aĉée̯a ave̯á necáz pă álbă-ca-zăpáda//într-o̯ zi/a venít um‿pădurár la i̯ei̯/și i̯a e̯-a zîs:

"pădurárе/să i̯ei̯ tu fáta aĉásta/și s-o duĉⁱ în pădúre/și s-o-n̲pușt ⁱ/și să-i̯ i̯ei̯ ficáți [ɛ]ficáți și i̯ínima"//

i̯el/pădurárU i̯-a răspúņs că bíne//i̯el a lu̯at-o și a dus-o-m‿pădúre/și i̯a i̯-a zis:

"pădurárе/fíi̯e-z‿mílă de míne/și nu mă omorí"//

în tímpu aĉéla a trecút un porc mistróț//i̯el l-a-mpușcát/și i̯-a lu̯at ficáți și i̯ínima/precúm zisăsă împărăte̯ása/șⁱ‿i̯-a‿adús acásă//ẽi̯/fáta ă mers/a mers/pîn-a dat d-o cásă/acólo [r] acólo a i̯intrát înău̯úntru/și̯-a văzút o másă încărcátă cu mîncárurⁱ//i̯a a gustát din ĉórbă/din friptúră/din vin/din mîncáre/și s-a dus și s-a culcát într-um‿pătúț// [...]

dimine̯áța cîn‿s-a sculát e̯a/i̯-au̯ spus pitíĉi:

"fátă frumo̯ásă/vrei̯ să stai̯ ai̯ij‿la noi̯/să ne faĉⁱ mîncáre și curățéni̯e ?"/și i̯a a zis că vre̯a//

așá//dimine̯áța cînd au̯ plecá‿pitíĉi/fáta a făcúd‿mîncáre/a făcút curățéni̯e/și i̯a șăde̯á la fere̯ástră//atúnĉⁱ‿ⁱîmpărăte̯ása s-a dus la oglínda fermecátă/și i̯-a zis:

"oglíndă oglĩjo̯áră/ĉíne-i̯ mai̯ frumo̯ásă din țáră ?"

"frumo̯ásă i̯eșⁱ‿crăi̯ásă/ca zíu̯a lumino̯ásă/dar cólo-n munțⁱ stă álbă-ca-zăpáda la ĉei̯ șápte pitíĉⁱ"//

i̯a cînd a‿au̯uzít așá s-~~a~~ñecăjít/s-a îmbrăcát într-o blúză ruptă/o fústă rúptă/și̯-a lu̯at o trái̯istă la spináre/și̯-a plecát c-um‿pi̯áptăn//și i̯a a mers/pîn-a da‿de cása pi̯tiĉílor/și̯-a-nĉepút ca să spúnă că "hai̯ la pi̯éptenⁱ dă vînzáre/hai̯ la pi̯éptenⁱ de vĩzáre "// [...]

dínu páu̯ula
zéĉe [ani]

8o3. LĂCENI

(com.Orbeasca, jud.Teleorman)

Culegere: 1968; GG, BM, VN, RP; transcriere: BM

m-a călcát o mașî́nă pă piĉére

m-a călcát o mașî́nă pă piĉére//

[Cum s-a întîmplat ?]

úi̯te cum a fost//am încărcát-o dă pi̯átră̦/...șí cî́nd a plecád‿mașî́na d-acoló dă̦ la lócu distănát cáre l-am...l-am încărcát pi̯átră/i̯o [illegible]‿da‿pă pártea dreáptă̦/șí‿șofi̯éru-n̦‿stî́nga//i̯el mergấ cu mașîna//cî́nd am apucád‿dă...să m-apúg‿dă...am a [ɛ] trî́nti‿mî́na pă clánța úși̯/...[illegible]-am avú^{d}‿d-ásta/dă ĉe să mă sprijín/că i̯eréa ^{u}oblónu-nalt/ [illegible]-a dat úșa pă spáte cu mine/ș-an̦‿căzú‿cu piĉérili sub ru̯átă//[illegible]ú ru̯áta dî́nna^{i}ínte/á dî pă úrmă m-a prins//m-a călcát...pă piĉére//a venít p-ásta[1]/l-a lu̯at așá[2]/ș-ásta[3]‿a scăpát pî́ntre ru̯átile-ále̯a‿amî́ndóo//^{î}ásta[1] i̯-a stroșít aíĉa nițăl ^{u}ósu nódului̯/șí ásta[3] dor l-a zdrob^{i}ít//dăcî́t a...

[De la genunchi în jos ?]

pă țurlói/dăcî́t l-a zdrob^{i}ít așá//ásta[1]-ñegríse dă tot//m-a lu̯a‿șofi̯éru șí m-a duz‿la...sp^{h}itál/la...colectína/...la curbu̯ratór^{i} acoló/...șí m-a băgát în i̯ips//la ^{î}ásta[1] [ɛ] mi̯-a băgá‿p-ástă‿i̯ips//șí-n ĉî̃ [ɛ] șí-n ĉî́sp^{i}e zíle...l-a făcúd‿bine̯//[...]

[Cum adică la curburator ?]

la curbo^{r}atór^{i} ?//an̦‿stat acoló/m-a pan̦sát‿î ^{î}ásta/adícă dóctoru/șí venean̦‿la dormit^{u}ór^{i}/că n-ávea loc în̦‿sp^{h}itál dă [ɛ] míne//șí eo mergấm în ĉumág așá...șkopătî́nd//ș-a vení‿săráĉi [k] să-

---

[1] Gest: piciorul stîng.

[2] Gest: transversal.

[3] Gest: piciorul drept.

222

rácu șî m-a făcú^{d}‿bíne dụámnă//m-a făcú‿b^{i}íne dóctoru//șofịéru/șofịéru m-a dus//a văzút ịel că ^{i}e greșálă/níĉ ịo n-am avú‿preténție//

ị-ă‿spus: "dómle ^{u}o f^{h}í să mor așá/saụ ĉíne ști^{i}e cum/n-am níĉ o preténțe"//

"e ! dacă ^{i}e vórba că n-aị níĉ o preténție/mă prîvéște pă míne"//

ș^{î}...m-a dus sărácụ/m-a duz‿la...dóctor...//veneá cu mașína dî [ɛ] unde dăscărcá pịátra/...șî mă lụa șî mă duĉá lă dormitór ịáră//la ĉĩ‿zíle/la ĉĩ‿zíle mă duĉám dă...//

bádea re ștefán
șáptej‿dă an^{i}

[Din istoria satului]

comín-ásta lăĉén^{i}/i să tráĝe [r] i să tráĝe númili dă...dîn‿lăĉánca/dîn...únu porumbeánu/...imíl [k] sócru lu imíl petréscu//ă álũea‿ă foz‿moșîea‿ásta lăĉ^{e}ánca//și cîn‿s-a...împărțít atúnĉ^{e}ă ĉoc^{u}ó^{i}i/dă únde ș‿pînă únde/ị-a da‿númili dă lăĉ^{e}ánca//pentru că a^{i}íĉa la n^{u}oị a fos‿ca [k] lócu cam/știị ?/pădin^{u}ós//ș^{î}‿d-áea s-a [k] ị-a puz‿númili dă lăĉén^{i} [k] lăĉeánca//ádicĕ p-a^{i}íĉa/pă unde‿éste comína noástră/sátu a^{i}íĉ^{e}a/a foz‿mláștin^{i}/ápe//cînd a vení‿șî ị-a-mpropịetărí^{d}‿dî lă alicsándru ^{i}iụón‿cúzea/dă ị-a strîns pă ịeị la ũ‿loc/a găsí‿dă cuv^{y}iínță boịérịu/porumbeánụ-ăla bătrínu/nu imíl petréscu/porumbeánụ//a găsí^{d}‿dă cuv^{y}iínță că să...lócụ-ăsta ráu/să propịetărḏască p-ăștea... ụámeni de !//ș-a‿apucát a^{i}íĉ^{e}a jápca‿ásta‿aíĉ așa//

[Același]

porúmbu

porúmbu la noi̯ ĭna^{i}ínte să pune̯á cu plúgu//ave̯ám plúgu cu doi̯ b^{u}oi̯/...mă duĉ^{e}án̯ şî...brăzdám...//şî la úrmă un̯ copiláş ca ăla aşá/mai̯ măriĉél/pune̯á bu̯ábe dîn trái̯stă//la pas/la paz/la pas/pune̯á bu̯ábe dîn trái̯stă//i̯ár mai̯ mă duĉám dă dóo ^{u}or^{i}/şti/ ca să-i̯ fag rîndu dă mún̯că de [1]/să bag ralíţa//sau̯ plásu//i̯ár mai̯ mă duĉán dă dóo or/ş-a treḙa brázdă i̯ár pune̯ám bu̯ábe//ca să fáĉe rîndurli dă mún̯că//aşá să pune̯á du̯ámnă porúmbu̯-atúnĉ//

[Şi după ce se punea ?]

după ĉé să pune̯á/ne duĉán̯ şî-l prăşám dă dóo ^{u}or^{i}/...îl prăşám dă dóo ^{u}or^{i}/şî la úrmă ave̯ám um̯ fel dă plug ca ralíţa//cu dóo cormén^{i}//cu dóo cormén^{i}//băgám...bó^{i}i cu...cu ralíţ-aḙa pî i̯a/şî făĉ^{e}á [r] făĉ^{e}á cu̯áma porúmbului̯ aşá [2]/şî i̯er rămîne̯á [r] rămîne̯á/şti/aşa-m piĉére//s făĉá porúmb ş-ála//

[Şi pe urmă ?]

pă úrmă vene̯á tu̯ámna/l- aculeĝ^{e}ám//ē/tăi̯án̯ coĉéni/-i legám/ îi̯ aduĉ^{e}ám acásă//la úrmă ne pune̯án̯ şî...spărĝ^{e}á rîndurli cu plúgu/şî sămănám dăsúpra/dădăsúpt/ş^{î}...să făĉ^{e}á gríu//

[Acelaşi]

gríu

gríu-aşa-l munĉ^{e}ám/...după porumb^{y}íştie//dacă lu̯an̯ coĉéni/ băgán̯ gríu//pune̯ám...bó^{i}i pă [k] adícă plúgu pă aḙa/ş^{î} spărĝ^{e}á rîndurle-ále̯a/ş^{î} d-aĉí băgán̯ grăp^{h}ilí//după ĉe-l sămănám/cu mína/ că cu mína-l sămănám//făĉ^{e}á/ş^{î}...vára să făĉ^{e}á p-atíta gríu [3]// i̯ere̯á mai̯ greu̯ de [1]/nu i̯e ca acú//

---

[1] De cca 10 ani.

[2] Gest: înaltă de cca 20 de cm.

[3] Gest: înalt de cca 1 m.

224

[Cum îl secerați ?]

îl seĉeráŋ‿cu mína//cu mína du̯ámnă̯//cu mína-l seĉerám//ĉĩj^{i}‿mii̯ dă métri patráț^{i}/îi̯ măsurám úi̯te númai̯ cu púmnu̯-așá‿ẹa//da//ĉĩj^{i}‿mi dă métri la pog^{u}ón//după ĉe-l seĉerám/îl făĉ^{e}áŋ‿clăi̯//ē/așteptám o săptămínă/dóo/să făĉ^{e}á ĉéte/căráŋ‿gríu/făĉ^{e}ám șír^{i}//d-aĉílẹa...înĉepẹá tre^{i}ẹrátu//intrám zéĉe dóoj‿dă u̯ámen^{i} lă tre^{i}ẹrát/ĉì‿șáse cáre la znob^{i}‿dă lu̯a gríu dă-l duĉ^{e}á la mașínă̯//i̯ár trei̯ pátru dă...la bu̯ábe/dă venẹá cu b bili acásă la ^{u}om//e/vez^{i} ^{i}erẹá...lúcru știi̯ ?...// [...]

[Cu caii cum se treiera ?]

n-am apucá‿cu cái//cu cá^{i}i s-a [ɛ] tre^{i}ẹrát//acoló a fos‿caŋ‿críză dă mașín/n-a prẹa‿avúd‿mașín^{i}/că a^{i}íĉ‿in dobróĝ^{e}a‿a foz‿múltẹ//acoló cu cá^{i}i/...bătẹá um‿par a^{i}íĉ^{e}a/venẹá cu grí^{u}u/șî-l întindẹá p-o ári^{i}e/...șî la úrmă punẹá trei̯ cai̯...pă ari^{u}ói̯/șî [ɛ] îi̯ lu̯a la bătái̯e cu b^{y}íĉu/șî merĝ^{e}á pă [r] pă sp^{h}íĉilẹ-álẹa/pă gríu̯-ăla/șî-l bătẹá cu piĉérili/cá^{i}i//la úrmă săltá [illegible] ilẹ-álẹa cu fúrĉili/șî d-aĉílẹa-l da la vînt/îl vînturá//

[Același]

ví^{i}a

ví^{i}a cínd o punẹám/^{u}o punẹáŋ‿cu plúgu//merĝáŋ‿dă dóo ^{u}or cu plúgu/gol așá/ș-a tréi̯a/înf^{i}iĝám vița-ŋ‿cu̯ástili brázdi//ș^{i}‿la úrmă venẹá plúgu ș-o-mvălẹá/adícă v^{i}íț-aẹa‿acólo pă ș...pă brázdă/...șî la úrmă după ĉe termenáŋ‿dă pus/venẹám șî bătẹám//ásta erẹá víța‿ẹa//înfíptă/pă cu̯ástil-élẹa//bătẹám pămîntu̯-așá cu piĉérili/pî‿língă i̯a ca să...păpușáscă/șî la úrmă...venẹáŋ‿ș-o retezám/îi̯ tăi̯ám un nod dóo/șî lăsám nódu joz‿la pămínt/d-aĉí-i̯ punẹám s^{i}emn//

---

[1] Folosește un creion pentru explicații.

ș^{î}‿la úrmă făĉ^{e}ám mușurụáịẹ//ș-o lăsám...pîn-aprụápe dă...águstu/știị ? așá//șî prin águstù/saụ șî prĩ‿ịúlie/înĉepẹáṇ‿s-o dăzgropáṇ/că plecá lăstáriụ//plecá lăstáriụ-afárặ//^{u}o dam la ^{u}o párte/ș^{î}‿plecá lăstáru//șî...merĝá ũ‿^{u}an/nú făĉá strúgur^{i}//al dọịlẹa făĉ^{e}á niște stropitúr-ajá puțín//al tréịlẹa‿an/ișá pă rod//al tréịlẹa‿an//așá să‿făĉ^{e}á‿atúnĉ//

[Și cînd ieșea pe rod ?]

cînd ișá pă rọd/făĉá strúgur frum^{u}óș^{i}/...merĝ^{e}á la uṇ‿sfer‿ĉímèș^{i}/șáịzèĉ/cum [k] după cum ịe șî tímpụ-adícă//dúmnẹavụástră nu vedéț^{i} ?/dacă nu ịe tímpu/nu mérĝẹ/făĉ^{e}á șáịzeș^{i}/șáptej‿dă lítri [k] védre/ișá//

[Același]

aṃ‿fuĝít

mị-a plăcú^{d}‿mí^{i}e/ị-a plăcú‿șî luị/ș-am plecát/șî părínți nu m-a prim^{i}ít [!]//spuị drept//cạ táta núma pă mịne m-avẹá//șî pă băẹátu cáre-l lụásăm ^{i}erá sărác//șî noị ĉe ịe drept ^{i}erẹam maị .../ca uṇ‿c^{u}op^{i}íl la părínte//ịerẹám maị/știị ?//șî nu mă prim^{y}iá că dă ĉe l-aṇ lu^{u}át ^{i}eụ p-ála sărácu//ș^{î}‿mí^{i}e mị-a plăcút//șî dumnezắụ n-a vru‿să fáĉẽ‿vez^{i}/să fáĉen‿cásă/să tră^{i}íṇ‿șî noị cum trăịéște lúmẹa//ș^{î}‿l-a lụá^{d}‿dumnezắụ//

[Și cum v-ați împăcat cu părinții ?]

a venít cū s [k] sócrî-mịoụ a vení‿la ịel/la tát-al mịeụ/ș^{î} ...s-a-mpăcá^{t}‿cu ịel/ș^{î}‿d-aĉí aṃ‿vení‿șî ịo/ș^{î}‿da‿am maị lụat ịo fo dóo pálme/treị//da n-a foz‿nim^{i}íc [!]/aṇ‿răbdát//

[Ați luat ?]

aṇ‿lu^{u}á^{t}‿pálmă//dạ la ^{u}o bábă bătrínă/că mẵ...ịeụ m-a crescút [ɛ] táta pă míne/a murít máma mẹă/ș-aṇ‿rămáz‿mícă dă ^{u}opt lun^{i}//șî m-a crescút o bábặ//ĉa că dă ĉe n-am ascultát-o șî ịo pă

226

ẹa//i̯o ĉe i̯-ă‿zîs ?/"dacă mi̯-a foz‿drag/şî táta n-a vru‿să-l láse [ɛ] să-l‿l-ẹau̯"/spui̯ că sîntém núma noi̯ a^{i}íĉ//n-a vru‿tát-al mi̯eu̯ să mă láse să-l ẹau̯/soţíẹ-àsta/ş-am̯‿fuĝí‿cu i̯el//dă-i̯ !/tráĝe-i̯ ! [!]//mi̯-au̯ da‿fo dóo pálme/da n-a foz‿nim^{i}íc//rîdẹán̯‿la‿ẹa//şî nẹ-am împăcá‿mîn̯cé‿tẹ-ăş//

sọáre badẹa [77 de ani]

cínipa

m̃ámă/mámă/păi̯ ĉínẹ-a‿avú‿cínipa mẹa mámă ?/c-avẹám ũ‿l^{u}oc/şî-l făĉ^{e}á adín̯c/s‿fáĉe adín̯c primăvàra/şî-l sámen^{i}/ş^{î}‿să făĉ^{e}á dă nij‿nu te vedẹái̯ dĩ‿i̯a//făĉ^{e}án̯‿cínipă dă [r] dă ...//

[Şi după ce o semănaţi ?]

^{u}o sămănám/şî cĩ‿răsărẹá/ş-o păzẹán‿dă ĉor^{i}/să n-o mănínĉe/că venẹá ĉórli pă i̯éle/şî mîn̯cá//ş-o sămănám ş-o făĉ^{e}ám/cínipă ...//^{u}o lu̯an̯‿şî ^{u}o [ɛ] lu̯am p-á dă vára/că ^{i}işá á dă vára... na^{i}íntẹ//i̯ése c-o flọárẹ-aşá na^{i}íntẹ/şî a dă tu̯ámna fáĉe măĉulíi̯ aşá//sămínţa//ş-o băgán̯‿ş^{î}‿să top^{h}i̯á/ş-o meliţá/şî făĉán̯‿căm^{î}áş pă noi̯ mái̯că/că nú i̯erẹá atúnĉ//vă spui̯ că nú i̯erá//făĉ^{e}ám izméne cop^{h}íilor//

[După ce o meliţaţi ?]

^{u}o t^{u}orĉ^{e}ám/o dărăĉ^{e}án̯/ş-o torĉ^{e}ám/ş^{î}‿făĉ^{e}ám...cămáş^{i}// [...]

[După ce o torceaţi, ce făceaţi ?]

^{u}o urzẹám/pă gard/ş-o punẹám pă sul/ş-o ţesẹám/ş-o t [k] o f^{h}i̯erbẹám pă foc cu săpún/să să-m̃u̯á^{i}e/să nu-i̯ ru̯ázǎ piĉérili̯//şî umblá cu i̯ei̯ la cîmp//ástă‿a foz‿dă dămúlt [!]/păi̯ aşá/spui̯ ĉe a fost//

[Aceeaşi]

la grădinărí^{i}e

la grădinărí^{i}e príma dátą [r] príma dátă są fáĉe pátur cálde //să fáĉe uņ‿stra‿dă ^{u}óbzăj^{i}‿dă ĉentimétri dă bălęgár...v^{y}iu̯/cum să spúne/cuņ‿să scu̯áte ^{i}el dă la v^{y}íte//să...presęáză dă u̯ámeņ/ să cálcă cu piĉu̯árli...//dúp-áia iel să fermentęáză şî-ş prinde căldúr^{i}//atúnĉa să púne ŭ‿strá‿dă zéĉe ĉentimétri dă pămínt/mrániță cum îi spúnem noi/...şi să fáĉe semănárea‿semínțelę//dúp-áęa să púne ĝ^{e}ámur^{i}/píste ^{i}el ca să-i ți^{i}e cald...//răsár/ie-ngrijitór^{i} acoló care le-ngrijéşte/lę-acópere nu̯áptęa cu rogojín^{i}/le stropéşte cu ápă cînd‿e nevóie//dîp-aĉé^{e}a răsáre/să fáĉe la un‿î [ɛ]mărime dă...zéĉe/ĉíşpe ĉentimétri-nălțime//atúnĉ^{e}a imedia‿tréĉe la rep^{i}icát/le repícă/...adícă le jumu̯ále/le mai răréşte d-acó^{lo} dă únde ^{i}e ^{i}élę/şi le plantęáză în álte pátur^{i} cáre le spúne ^{u}olandézę//ş-acólo ^{i}éste tót cu bălegár/şî tót cu pămínt/da áre suprafáță mai máre dă áier//şi înălțime dă la ĝ^{e}am pînă la ^{i}éle/că iele vin mai már^{i}//ş-acoló le ținem pînă cînd îmflorésc//cîn‿încépe să-mflorésc/atúnĉ^{e}a mérĝem pă terén/ş^{î}‿să‿plantęáză//să plantęáză la grop^{h}/să fáĉe grop cu cazmáu̯a sau hîrléțu/aşá cum vorbíi cu domnişu̯ára/şi...dîp-áęa...mérĝe ápa dă pă ^{i}éle/ş^{î}...le údă tot/le şí irígă ^{u}odátă//ca să le preséze pămíntu la rădăĉínă să nu cumvá să áibă fo [ɛ] fel dă bu̯álă//

ánęa re túdor

pátruzéşîd^{u}òi [de ani]

tutúnu

tutúnu príma dátą să fáĉe răzu̯áre//dă zéĉe/doozăj‿dă métri

228

lungíme/c-um‿métru//să s^{i}émănă/să fáĉe príma dátă rĕzór/dup-áęa să bătătoréşte puțín dîn‿ca^{u}uza vįermúşilor/mă rog...ríme/cum le spúnęm noį//îl bătăturím puțín/dîp-áęa...îl sémănă...ĉinovásîle dîm‿pártęa Ĉeapéuluį[1]/cáre‿éste...cu tutúnu/îl sęámănă/dîp-áęa-į púne ŭ‿stra‿dă băligár dă dóį ĉentimétri/...şi atíta//p-órmă-nĉépe udátu//şi-l ^{u}údă meréu̯/şi cu-ŋgrăşĕmínte kímic//ş^{i}...răsáre//a răsărít/a făcú‿stáju dă ĉízăj‿dă zíle/imedįát mérĝe la plantát//îl plantęáză pă terén...//să fáĉe un...acoló cîn‿am mers cu răsádu/cum îl púnem noį în‿cóşur^{i}/sau̯ în‿lăz^{i}/răsádu//acoló pă terén să fáĉe...^{u}o gropíță/cáre să púne ápă/şi să púne puțín...podmól dîn ásta cum îį spúnem/mîl/şî să...dęa pă ^{i}el acólo pîm‿mîlu̯-òla/ca să-ş príndă rădăĉínili-m‿mîl/ca să...áįbă rezisténță-m‿pămînt/pînă cînd îş‿ęa mérsu să pornęáscă maį dăpárte//dîp-áęa prăşîlă//dóo práşîlę//dîp-áęa/cum îį spúnem noį/îį fáĉem uŋ‿fel dă şănțuléț aşá/noį i spúnem rălițătúră...//cu sápa//după cîtevá zíle dîpă...rălițătúra cárę-o fáĉem/înĉépĕ‿să [ɛ] recoltátu la cîtevá f^{u}oį/cáre le áre maį...cu̯áptę-acoló/joz‿la pămînt//

[Cum le zice ?]

álęa nu le țin mintę cum le zíĉe//nóį pă limbáju nóstru spúnem‿cățęį//dar‿î téhnic nu‿cunósc//că ĉe că álęa-į lovéşte tod‿mérsu//că dacă ^{i}i le rúpem p-álęa/la úrmă ş-įa mérsu//dîp-áęa mérĝe recoltátu în‿contínu cînt^{î}...cît mérĝe/ĉí‿şase f^{u}oį/dă‿la pămînt înĉépe să să coácă/să dęa-ŋ‿gálben/gáta/le recoltăm//îį spúnem pu̯álă/mijlóc/vîrf//áste treį rec^{u}ólte să įa dî p[ɛ]dî pă‿um‿f^{h}ir//şî...dúp-áęa mérĝe la uscát/îl fáĉem păpúş^{i}/dâu pă şîrę//întîį‿il fáĉeŋ‿şîre/p-órmă-l fáĉem păpúş^{i}//dîpă ĉe-l fáĉem păpúş^{i}/il fáĉem pakéz^{i}‿mar^{i} aşá/şî-l predăm la Ĉeapéu̯ aĉí la noį//

[Acelaşi]

---

[1] CAP = cooperativă agricolă de producție.

[Porcul]

úi̯te ĉe-i̯ dăn‿să mănínĉe//îi̯ dăm porúmb/îi̯ dăm tăríţe/...îi̯ dăm mălái̯/...đípă cum e cázu/dă n-ai̯ mălái̯/i dai̯ tăríţe/dă n-ai̯ tăríţe/-i̯ dai̯ mălái̯/sau̯ porúmb//pînă să̯ fáĉe máre//dúpă ĉe s-a făcú‿máre/a vení‿zíu̯a lui̯ dă̯ tăi̯át/îl tăi̯ém/îl pîrlím/îl‿î rícîi̯e cu cuţítu̯-aşá/cum să spúne la ţáră/şî-l tái̯e//îi̯ lu̯om untúra/îi̯ lu̯om máţele/i le fáĉen‿cîrnáţ cu cárne//i fáĉem aşá//

[Cum îi faceţi ?]

cu maşína/da...úni îi̯ to̯ác-aşà cū/zis cu satíru//ĉícă ⁱe mai̯ gusto̯ásă la satír/ca la maşínă//îi̯ to̯ácă cu satíru/şᶤ‿p-órmă e̯-améstică cárne̯a cu miru̯áse/cu ĉe să̯‿púne la‿e̯a//şî‿p-órmă-i̯ fáĉe prin‿maşínă//cîrnáţi//şî căpăţína i̯-o fáĉem paĉéle/i̯-o fi̯érbem cu várză/piĉu̯árli tod‿la fel//ş-ásta-i̯ fáĉem/untúra ᵘo topⁱím//múşki îi̯ mai̯ topⁱín‿că dacă ⁱe căldúră/vine şî să...prinde mirós/u̯ásele tod‿la fel//dac-ar fʰí un [ɛ] dă i̯e un ĝer aşá/le mai̯ laşᶤ aşá/că le ᵘopăréşᶤ‿cîn‿le pui̯ la gătít//da zíĉe‿dacă i̯e cald víne şî prínde miró̯s/şᶤ‿nu mai̯‿e búnă/s-o mai̯ gătéştⁱ atúnĉ//

[Dar din celelalte maţe ce faceţi ?]

şî máţile̯-alilánte̯/da/ále̯a mai̯ gru̯ásî̆li să spúne/ĉe că le úmplem aşá la crăĉún atúnĉa cu puţínă̯ cárne/ca să ştĩ‿şî noi̯ atúnĉ ᵘo̯biĉéⁱu/că ⁱe crăĉúnu//fáĉem puţíne perişu̯áre/umplém um‿ măţişór d-ăla/doᵘo/şᶤ‿le púnen‿la fi̯ert//şî búrta i̯-o fáĉen‿ cartabúş̆//

[Cum ?]

cum ?//îi̯ lu̯om fⁱicáţ-ăge̯a négri/dîn urék/şᵘoríĉ/grăsime/şi ⁱi le ᵘopărím bíne/i le rîcîⁱím urekúşîle̯-ále̯a bine/i le púnen‿ la fi̯ert/să fi̯érbe/ş‿la úrmă le tocăm bíne/mărúm‿pă másă/îi̯ púnem miro̯áse/ardéi̯/sáre/şî úmplem burténu zis//îl cu̯asem acoló

230

úndeâ€¿e rupt/șî-l púneŋ‿la fi̯ert//șî-l fi̯érbem acoló/pînă cîŋ‿crédem noi̯ că s-a fi̯ert//ș‿p-órmă-l lu̯om/îl púneŋ‿la te̯áscă/tescuⁱím bínă/îl îmfășurám într-ũ‿ziⁱár/șî-l púnẽ‿sus//să púne [k] să spúne cartabúğ//

[Dar ăla mai mic ?]

fundăráu zis//da/ș-ắla să úmple/ș-ắla to‿cu acéᵊaș pregătíre// [...]

[Ai spus că faceți pacele din cap.]

piftíi̯//nu/pⁱiftíi̯ aŋ‿spus//pⁱiftíi̯/dîm‿picu̯áre șî dîŋ‿căpățínă/șî‿dîŋ‿căpățínă mai̯ i baș‿șî cu várză/cum să spúne așá/că‿e grásă//

[La ce spuneți pacele ?]

la căpățína dă mi̯el//șî dă u̯áⁱe//șî dă vⁱițél//

[La porc nu, că ai spus pacele la început ?]

pu̯áte c-aŋ‿greșît/pu̯áte-aŋ‿greșît//da aŋ‿greșît//

[Cum faceți pacelele ?]

cúŋ‿să‿le fáĉem//dîpă ĉe tăⁱém mⁱélu/îi̯ tai̯ cápătu-ŏla cũ lína lui̯ zis//șî‿pă úrmă ŏ‿pui̯ la pîrlít/o pîrléjî‿bine...//cu cuțítu coló‿o rîcîi̯ așá frumós să fîⁱe pi̯éle̯a frumo̯ásă/pŏ‿úrm-o pui̯ la ᵘopărít/o‿opăréștⁱ/dúpă ĉᵊ-o‿opăréștⁱ/ o pui̯ la fi̯ert/o fi̯er‿bíne pînă să dăsfáĉe e̯a/îi̯ toĉ usturᵘói̯/sáre/șî‿pŏ‿úrm-o pregătéștⁱ‿ș-o pui̯ la másă//

buzícă ána
pàtrujdói̯ [de ani]

tái̯că-me̯o s-a prăpădít

tái̯că-me̯o s-a prăpădít al mi̯ou̯//da/zis...

[Cum s-a întîmplat ?]

cún̦‿să să-ntî́mple/ⁱere̯á șî bătrî́n̦or ...cî́n̦d a murít/da‿a murí‿ ș-așá dă‿o bu̯álă/cum să spui̯‿?/in neștíre//a zăcút trei̯ lun dă zíle̯-așá-n neștíre//

[Cum ?]

așá uítă/...a căzúd‿la bu̯ală//șî‿nu mai̯ știᵉá/az‿văzú‿ca ᵘómu bon̦láv/șáde liniștít acoló/cînd áre nevóⁱe dă ápă/ĉére ápă/să-șⁱ úde súfletu//da ⁱel nu ĉere̯á nimíca//nu ĉere̯á mîn̦cáre/nu ĉere̯á ápă/nu ĉere̯á àpsolú‿nimíca//dăcî́‿stăte̯á‿acoló așá/șî strigá lă... soțî́ⁱe//strigá-ntr-úna táre̯-așá/fără rușî́ne că...//nu-i̯ mai̯‿ere̯á rușî́ne sau̯...//ș-ave̯á ᵘo párte dă trup/mu̯ále̯-așá/pⁱiĉóru/mî́na/ ᵘo párte dă trup/stî́n̦ga//șî i̯ere̯á réĉe-ntodáuna//gáță/gáță//gáță/ cîm‿pune̯ái̯ mî́na pă piĉóru lui̯/i̯ere̯á gáță//fro trei̯ lun dă zíle̯-a [k] cînd a intrát într-a pátra/s-a prăpădít//strigá la mai̯că-me̯a zî́ĉe/"fai̯ dumitră !/nu vⁱi aíșⁱ‿să m-aᵘúzⁱ ?//nu mă vesⁱ‿că sîn̦‿ sî́n̦gur ?/mă lașⁱ să mᵘor ?"/așá-n neștíre/táre//i̯o cîm‿mă duĉán̦‿ șî‿i̯o p-acóló/cîn̦‿vene̯án‿dî la de̯al/că...mai̯ mă duĉᵉám...în̦‿ fiⁱecáre zi/da i̯ere̯á tímpu múnĉi/șî nu i̯ere̯á...că să stai̯ meréu̯ meréu̯ acólo/șî...mai̯ mă duĉán̦ cît-o zi la mún̦că/mă duĉan̦‿se̯ára p-acólo/i̯-auze̯án̦‿glásu dî pă drum//zik "i̯-aúzⁱ tai̯că-me̯o săracu/ cun̦‿strígă-n neștíre"//șî‿dor‿ere̯á tátă/cînd îl știⁱám așá/i̯ere̯á ...ca șî mîne̯-acúma/ca șî tu̯ată lúme̯a//normál/sănătᵘós//șî munĉá/ c-a múnĉi‿la boi̯ér/pînă n-a mai̯ putút//ne̯-am mirá‿șî noi̯ dă ĉe să fi fost așá i̯el/în̦‿félu̯-òla//

[Aceeași]

[Înmormîntarea]

cînd i̯e bon̦láv îl...te duĉ acólo ne̯ámurli-l vezⁱ//buneu̯ară cum avém̦‿veĉínu dă lî́n̦gă noi̯ d-aĉíle̯a//i̯e săracu/vai̯ de...i̯el

232

cum‿éste//

întréb meréu̯/"ĉe mai̯ faj^{i}‿néne sávuĺe ?"//

"ĉe să fa^{s}‿nícă ?/fac tot așá"//

áre uṃ‿fel dă cánĉẹr/nu știu̯ cum//dóctorū‿ẹ-a spus că n-ar fi cánĉẹr//da dūpă cum să véde búba că să mănî́nca/noi̯ bănuím că d-áșa áre să fi^{i}e//ș-ásta úi̯te l-întrebám...ĉe mai̯ fáĉe/pînă-n ĉásu dă să dúĉe/sărácu̯//că dă am putẹá/cum i̯-ã‿spus/"nẹa sávule dac-aș putẹá/i̯o ț-aj‿lu̯a bu̯ála néne/să nu te mai̯ văz în‿kínu̯-òsa cum‿eșt^{i}"//că parc-așá i̯e un om fu̯árte cunsăcádẹ//un om/i̯el nu i̯e ambițiu̯ós/i̯el nu i̯e răutăĉós//ș^{î}‿d-áșa-l vedém/pînă cîn‿să [k] i să scurtẹáză zílli sărácu//cîn‿i să scurtẹáză/ĉẹ să-i̯ mai̯ fáĉem ?//îl plî́nĝem/îl văi̯cărím/nẹ-a^{u}olím pă i̯el//l-am‿dus acoló‿la lócu lui̯//c-àlĉevá ĉẹ să-i̯ fáĉem//v^{i}ínẹ-acásă/îi̯ fáĉe...cápu dă țărî́nă/mănî́ncă tu̯átē...lúmẹa cárẹ-a fos‿la mor/rebedénii̯/veĉín/mă rog ĉínẹ-a fos‿cu lumînárẹ-acólo...//dîp-aĉé^{a}a...plẹácă lúmẹa‿acásă/și mî́i̯ne să spúne ț [k] îi̯ fáĉe dă trei̯ zíle//și dă trei̯ săptămî́n^{i}//a tréi̯a zi după ĉe-l îmormîntẹáză//dū́pă ĉe i̯-a făcú‿p-álẹa/i̯-a făcú‿feméẹa‿acoló cum a putút/a kemá‿pă ĉínẹ-a vrut/după putéru̯a cárẹ-a făcút pomána/a mîncát-o și p-áșa/a terminát...//acúma tóma lă șáse săptămî́n^{i}/și dă jumătátẹa dă an//i̯ár a făcút feméi̯a‿atúnĉ/i fáĉe tu̯ále/îi̯ fáĉe i̯ar...pománă acoló/i̯ár kámă nẹámurli/frum‿veĉín acolẹá//la úrmă tómai̯ la ánu-i̯ fáĉe//ș-așá s^{î}‿fáĉe//

[Cum e capul de țărînă ?]

cúm‿e cápu/-i̯ fáĉ^{e}-așá un‿î...colág‿máre/zis o fòrm-așá[1]/p-órmă-i̯ fáĉe ú̯nsprezeĉe cap^{h} [k] ú̯nsprezẹĉe coláĉ/la fórm-àșa márẹa/ș‿p-órmă-i̯ fáĉe p^{i}itișu̯áre/ș-ála să numéște cápu dẹ țărî́nă//ș-áșa‿e//ș^{î}‿p-órmă pitișu̯árilī‿le-mpărțáște pî‿lă veĉín/pî la nẹámur/pî la cop^{i}íi̯/cáre le fáĉe//i̯ar coláĉ-ẹșa ú̯nsprezeĉe și...

---

[1] Gest: rotundă, cu un diametru de cca 2o de cm.

fórm-aẹa márẹa/căpeţél-ùla zis/le lásă̦ dă le-mpărţéşte la bisérică̦//cîn̦‿să̦‿dúĉe cu ⁱel îm‿bisérică̦//púnẹ-acoló p-o másă-m‿bisérică/dûpă ĉe-ĭ fîrẹáşte dă ĉitíț/încépe să-i̯ împărţẹáscă̦‿la copⁱíi̯//ş-ásta ⁱe cápu dă ţărínă̦//

[Aceeaşi]

a muri‿şî màm-márẹa mẹa

a fost‿ī dă̦ dimineáţă̦/i̯a a foz‿lă sorẹái̯că/lă [r] la flu̯árẹa su̯árlui̯ să tái̯e//şî la dóo/i̯a sta meréu̯/bẹa ápă şî sta ĵos//şî cînd‿î a plecát acásă̦/i̯a meréu̯ să pripẹá la su̯áre/că...şădẹá la úmbră/şî...tot venẹá ıa su̯áre meréu̯//şî a sta [k] i̯a şădẹá la su̯áre/să pripẹá//şî sẹára a venít‿î fáta i̯ei̯/c-áre dọar ᵘo fátă ş-um‿băẹát/pă tái̯cî-mi̯u şî pă...sóra lu tetícu//şī sẹára cînd‿ī s-a culcát/i̯a n-á vru‿să mănînĉe/şî...a murít//da nu nẹ-a spus că mu̯áre/sau̯...//nij‿n-a foz‿bolnávă̦//a foz‿dă ĉîzĕşpàtru dă anⁱ//

[Păi ce spunea ?]

ĉe că "nù‿mănînc/că m [k] nu mi̯-e fu̯ámẹ"//

noi̯...i̯erẹá ᵘo núnt-aⁱícă‿sa/şî noẹ-am̦‿foz‿la‿ẹa//şī sẹára cînd am̦‿venít‿î/nẹ-a spus că nu vrẹa să mănînĉe/că nu i̯-ẹ fu̯áme/că mîn̦cáse dăvrémẹ//şⁱ‿n-a vru‿să mănînĉĕ/şⁱ‿s-a culcát//şî d-aĉílẹa cîn [k] sẹára cînd...a vrud‿mămiţíca să púⁱe nişte ĉòrbă la áⁱer/afáră̦/şî a zîs că [k] a venít în̦‿cásă̦/şî a spus că mu̯árĕ...i̯a/

mi̯-a zîz‿"mu̯áre mămíca"//

préda ọ mariᵉa
zéĉe anⁱ

804. MAVRODIN

(jud.Teleorman)

Culegere: 1968; GG, MM, RP; transcriere: GG

a vru‿să mă cálĉe cărúța

am luat o păréke̜ dă boi̯/...dîm‿bîlĉ//mi̯-a murít um‿bou̯/ș‿n-am putú‿s^{î}‿mai̯ ar/am făcú‿clácă ș-am arát ști porúmbu/cu ált^{i} u̯ámen^{i}//ș‿la bîlj‿la rusáli̯ mi̯-ã‿lu̯a‿boi̯/ș‿m-ã‿s sâ sap porúmbu//cînd m-an‿dus acólo̜/-am puz‿bói̯i la prășîto̜áre/...nu știi̯ám melícu bói̯ilor/obiĉéi̯u lor//...^{tu}pă ĉe̜-an‿termenát/i̯-am îjúgá‿la car/s-a sui̯ít soțíi̯a-ŋ‿cărúță/cu cophíi̯i/ș-i̯ó‿do̜ar ã‿stat așá‿șu̯lét/ș‿cîn‿am aruŋcád‿b^{y}íĉu̯-așá péste ^{i}ei̯/...nić cái̯i nu fuĝá ca i̯e̜i̯...ca bói̯i/i̯eu̯ mă ^{du}ĉá‿ș‿sĉam/"^{h}ò‿^{h}ó/^{h}ò‿^{h}ó !"/i̯ei̯ mái̯ rău̯ fuĝá//ș-ã‿sărí‿dîŋ‿cărúță/dîm‿fúga‿ái̯a/...ș-a vru‿să mă cálĉe cărúța//șî mi‿i̯-a ^{u}oprít un om//șî mi̯-a sărít proțá^{bu}‿dîŋ‿cărúță/sápil^{i}/le̜-am a^{du}‿pă ^{u}úrmă//ș‿cînd i̯-am oprí‿bói‿ui̯te̜-așá[1] să băte̜á i̯inimã‿i̯ei̯//boi̯ cu nărắv/cu melíc//m-an‿dus îndărắt cu i̯ei̯ dă căpástru/să...a^{cu}ma nú‿m-ã‿sui̯ít îŋ‿car/că nu mai̯ pute̜ám/am mers cu̯-ei̯ dă căpástru̯//ș-i̯-an‿țînú‿pînă víne̜re̜-alálta/și...m-ã‿z‿la tîrg și i̯-am‿vîndú‿ș-ã‿scăpá‿dă i̯ei̯//

rádu zurbalíc

șaptezeșúnu [de ani]

cîŋ‿cu revólta‿áșa

să vă povestéz‿dă cîŋ‿s-a-nĉepút//e̜ ! noi̯ i̯eráŋ‿ca...cop^{i}íi̯/ca féte//am a^{u}uzít clópotili dă la biséricá trăgínd/ș‿cînd am...

---

[1] Gest, indicînd cu mîna bătăile puternice ale inimii.

rúpt-o dă fúgă/úịtę-aịîĉa la sal [k] la șosęaụa dă víne díspre nenĉuléșt^{i}[1]/ș^{i} díspre buzắș[1]/să-ntîlnęá buzắștịu ș‿cu...cu nenĉuléștịu//...șí strigá că să ịásă șí mavrodínụ-afáră/să męárgă la boịér^{i}//pînă nę-an‿duz‿noị la boịér^{i}/...șí dăteásără foc/șí a ịișí‿șí mavrodinéni că ĉa că plęácă dắ‿íĉ‿ịncoló să...//șí...a da‿f^{u}oc/rupęá ĉarșáfurl^{i} lę-aruncá pă ĝam/noị ca copḥíị/că dă cît o^{i} fi fost/fuĝán‿dăpă...matipolóṇ/că să fáĉeṇ‿cîrpe dă mînă/să dă‿la băịét^{i}//șí/...a da‿foc/ș-a [ɛ] ịo m-ă...uịtám ca...p-acólọ//aṃ‿văzú‿pă cumnátă-męa/nevásta lu fráti-miụ/scosásă o mașínă dă cusúd‿dîṃ‿foc/ș‿m-an‿duz‿la ęa:

"mă lelíță/ĉe faj^{i}‿mă ?"

"aị bịa"/sĉe "s-o lu^{u}óm !"//

"fuj‿mă/d-aĉílęa mă/nu vez mă/că ^{i}e șí ársă ?//ĉé‿fáĉeṇ‿cu ịę ?" da !//

ịeụ maị m-an‿dus/maị m-am‿mplimbát/ịa-ị da ^{u}ocól mereụ//m-an‿dus ịár la ịa//

"aị bịa" ĉe "s-o l^{u}om"//

"^{h}ăị fa/dacă zíș‿tu că ịej‿maị máre//^{a}rdícă-mi-o miịe la sp^{i}ináre"//

mị-a ardicát-o miịe la spináre/ș-am plecá‿cu ịa acás^{ă}...ĉe [ɪ] ...//m-an‿dus cu ịa acás/am pus-o pă prisp-acụló/nu ịerę́a... táta‿acásă/nu ịer^{e}á máma‿acás/ịer^{e}á toț^{i} la...răvulịuțiị-acólọ/ĕręá...ĉe să cunóșt^{i} ?/furnigár/treị comín^{i}...//șí...cînd a venít táta/

"mă tátă ĉ-ás făcú‿mă/ĉ-ás făcú‿voị ?"

"aṃ‿făcút-o/am făcút-ọ"//

aș^{a}//dăpă...dăpă treị zíle/a vení^{t}‿cărúță dă lă cúrtę/dă la bo^{i}ér^{i}/șí st...[2]șí...strigá că ĉe ĉę-a lụad‿dă la boịér^{i} să dęa-ndărắt/că nu ^{i}i să fáĉe nimic//a lụa táta mașína/ș-a dus-o-ṇ‿

---

[1] Sate învecinate cu Mavrodin.

[2] Intră cineva în cameră, distrăgînd atenția povestitoarei.

236

căruț̯ă/...ei̯/an‿dát-o̯//ĉe să vezⁱ̯ la ᵘ̯úrmă̯ ? dăpă trei̯ zîle...a venit ál‿jandárⁱ̯/șî ne̯-a luu̯át/șî ne̯-a bătū́t/că ĉíne̯-a mai̯ fost?//

"fă putés‿să ne ᵘ̯omorî́ț/că trei̯ comî́nⁱ̯/ĉe să cuno̯áștem noi̯ ?" //trei̯ comî́nⁱ̯//ne̯-a bătúd‿dă...//te pune̯á jos/ș-únu te țîne̯á dă cap/ș-únu dă piĉére̯/ș-únu da cî́t pute̯á/...da//ne̯-a bătú‿se̯ára/șî‿ne̯-a dad‿drúmᵘ̯//dimine̯áța i̯ár ne̯-a luu̯át//...șî i̯ár ne̯-a luᵘ̯á‿la bătái̯e̯//luu̯ásă șî-n̯kisásă șî́ pă táta/...da pă i̯el nu l-a bătút//

"vă dug‿la túrnu"[1]//

táta cînd a‿au̯uzî́/‿că i̯erá u̯ámeni-n̯kișⁱ̯ ĩ‿áltă ᵘ̯odáⁱ̯e/șî noi̯ ĩ‿áltă ᵘ̯odáⁱ̯e/táta cînd a‿au̯uzî́d‿dĩ‿ᵘ̯odàe̯-áe̯a/că ne mútă ne dúĉe la túrnu/...

"dómle jandárⁱ̯ !/nu le mai̯ báteț/că mă duᶜ‿să i̯au̯ o mașî́nă̯"//

"măi̯ móșule‿e̯ai̯ mașî́nă ?"

"i̯au̯"//

a venít acás/i̯-a dad‿drúmu/ș-a venⁱt acás‿/s-a duz‿la ũ‿rumî́n care vîndúsă un̯‿cal/știi̯á c-áre banⁱ̯//...la mărín̯‿gáne̯a//

"măi̯ mărine/dă-m mă...șápte op‿polⁱ̯/mă duc să‿e̯au̯ o mașî́nᵃ̯"//

"păi̯ bíne mă i̯iu̯áne/să-z‿dau̯/da tu dă úne-m̯‿faj‿banⁱ̯ ?"//

"pă‿am pátru cai̯/dîm‿pátru ț-aléĝ ᵘ̯únu și̯...ĉe̯-o să-s‿mai̯ fac acú̯ ?/că i̯eu̯ báni nu po să țî-i̯ fag‿da...să-ț i̯ai̯ cal dă...dácă vre̯ai̯/dácă nu s-aștépț să-l vîn̯z"//

i̯-a dat ăla ᵘ̯op‿polⁱ̯/ș‿s-a dus șî i̯-a lu̯a‿mașî́nă/ș-a vent acásă/ș-atúnⁱ̯‿ne̯-a da‿șî noᵘ̯o drúmu̯//ᵃșá‿am pățî́t-o̯//

ne̯ága dumítra
ᵘ̯obzáj‿dă anⁱ̯

---

[1] Turnu-Măgurele.

drăgái̯că

ʰĕi̯ ⁱérá ᵘobičéi̯ măi̯culíță//făčá...pátru fétẹ//să făčá únu drăgán/șî trei̯ drăgắi̯č/îmbrăcáte...frumóz‿de/șî ála...băi̯ețắște șî i̯el/să-ṇfășurá cu o drăgái̯că pă ⁱič[1]/șî jucá/...jucá/cîṇ‿le cîntá lăuutári/șî jucá//...bătẹá așá dîm‿pálmẹ[2]/"ʰài̯‿drăgái̯că"/ai̯lántă "sằ‿sărím"/ai̯lántă če [k] "cằ‿știi̯‿i̯árnẹ"/ai̯lántă" čè‿pățîm"/"cù‿mălái̯"/ai̯lántă "dằ‿rîjničọ́ară"/ai̯lálta...zîčá tọáte cîtẹ-o vórbă/...jucá//

[Spuneți toate vorbele.]

cu mălái̯ dă rîjničọ́ară
cu péște dă undîčọ́ară
cu ápă dîn doničọ́ară
cu ápă/ai̯lántạ...dîn doničọárᶤ//
zîčá dor o vórbă/dor o vórbă... éi̯/da‿eu̯ lᵉ mai̯ țîu̯ míntᵉ ?//

[Aceeași]

porúmbu

noi̯ primằvára plecám...făčám ogọárᶤlă//dă tọámna s‿făčá ogọáre/ da puțínẹ//le făčám dă primằvàra cu plúgu/...cu boi̯/álți cu doi̯/álți cu pátru/álți cu čīj/dẹpă cum avẹá ᵘómu...víte//făčám ogọárᶤli/dûpă če făčám ogọárᶤlẹ dûpă...o săptămînă doᵘo/plecá‿la bụábe/la sămănát//îl punẹám după plug//...la trei̯ brázdẹ//...dupa plug//dúpă‿àẹa să grăpá/...dîn nou̯/dîpă cídva tin...cîteva zíle/o săptămínă să grăpá‿ẹar dîn nou̯/...cînd îčepẹá să i̯ásă/să răsáră/i̯erᵉá tímpur carⁱ‿nu răsărẹáu̯...la timp/i̯erẹá tímpu‿caré răsărẹá prẹa tîrzíu̯/ș-atúș‿trebúẹá să-l grăpéze ᵘómu ᵘo dátă/dă dòo ᵘor/dúpă ᶜᵉ‿venẹá o búră dă plọái̯e dă...să u [ε] pămîntu cᵘ‿puțínă

---

[1] Gest: pe la brîu.

[2] Bate din palme, ritmat.

238

umẹzálă/-l grăpá/şī după grápă începẹá să răsáră dîn nou̯//dup-áẹa/ dúpă dó^{u}o trei̯ săptămîn‿dă zíle-l lu̯ã‿la prášilă/îl prăşẹám/...cu prăşitórli/dam cu prăşītór^{li}‿/şi-l lu̯am cu sápa/şi-l prăşẹám şi... l̦‿ţinẹám...i̯ar un dó^{u}o săptămîn‿dă zíle/ş^{î}‿pe...pă tímpur^{i}/să băgá rálițã‿i̯el cũ‿să spúne prăşītórli cu rálița/ şî-l rălițám//... îl muşuroẹám//rălițát/...dup-áẹa mergấ‿la rărít...cun̦‿să mérĝe ş-acúma/...ş‿să prăşẹá ^{u}o dátă/sau̯ dă dou̯‿ór^{i} pă tímpurlẹ-àlẹa/... depă cum avẹá ómũ‿putínță//o párte dĩ‿i̯ẹi̯...nu-l prăşá dălóc/că n-ávẹa ^{u}ómu cu ĉe/n-ávẹai̯ víte/n-ávẹa...pă tímpurlẹ-a^{l}ẹa‿atúnĉ// álți îl prăşẹá/álți nu/...şi la ^{u}úrmă rămînẹám la...//

după ástă plecáu̯ u̯áměni la séĉere/la recoltátu grîu̯ului̯//recoltán̦‿grîu̯u/...îl tre^{i}erám/îl...aduĉá acásă/...dup-ái̯a‿aşteptám ...la culésu porúmbului̯//culésu porúmbului̯/flọárẹa su̯ár^{î}lui̯/...mă rog i̯erá bumbác/...tọámna//să culeĝá porúmbu/să...sămănám grîu̯u la fel...//

grosẹánu ştefán
pàtruşpátru dă ani̯

bumbácu

bumbácu-l punẹá mai̯‿ī...ca ^{u}ómu să fácă trẹába mai̯ répede/-l punẹám cū prăşitọárẹa//...cu prăş^{i}tọárẹa sau̯ cu tulérca/cu...áẹa //făĉá ^{u}ómu ^{u}o pîlnii̯e/o punẹấ‿^{u}úrma plúgului̯/şî punẹá sămínța pă pîlnii̯e/^{u}únu merĝá cũ‿sămínța/ş-áltu cu bói̯i//şî punẹá sămínța şī i̯intrá supt [k] ĩ‿spátẹli‿plúgului̯ dădăsúpt//...la plúg//dădăsúptũ plúgului̯/şi...pămîntũ‿^{u}úrmă venẹá şî l-în̦velẹá/sămínța//şî cînd începẹá să răsái̯e/-l‿ī...îl rărẹám/...dup-áẹa merĝá la culés.../

[De unde se ştia că-i de cules ?]

păi̯ în̦florẹá/făĉá núĉilẹ-álẹa/făĉá núĉil/dup-áẹa-n̦florẹá/

cínd‿ī [ɛ] vátă̆‿i̯el/cîn̦‿váta să cọĉá/crăpá núcạ‿áẹa și i̯ișá vátă‿sua//șî dup-áẹa‿atúnĉa să cunoștẹá că trébui̯ē...trébūi̯e recoltát ...cîn̦‿crăpá núĉili//

[Și cum se recolta ?]

mérĝă‿șî lu̯am‿ī...s-apucá cu mína recoltátu bumbácu/váta caré‿i̯erᵊá-n‿ī în̦‿cápu núĉi/să-l...să trăĝá dîn núcă dẹ-acólo//cînd i̯erá cọáptă bíne/să zmulĝá cu mína//ș-o punẹá ᵘómu sau̯ feméi̯a-n̦‿coș sau̯ îm‿pọálă/și dup-áẹa ŏ‿punẹá la saĉ/șî ọ-aduĉá acásᵃ//acásă-i̯ scotẹá sămínța dîn i̯el/...mai̯ tîrzíu̯ cîn̦‿să coĉá [r] să coĉá sămínță‿i̯el bíne/îi̯ scotẹá sămínța dĩ‿i̯el/șî-l lucrá//să dᵘĉá ...îl duĉá la mașínă/i̯erá mașín‿dă...dîntr-ástẹa dă línă/și băgá și bumbác//șî-l da la mașínă șî-l îndrugá cu fúsu/cum îndrúgá feméili-n trecút/îl făĉá scúle/ǵéme/dup-áẹa-l vopsẹá/-l băgá la războ̯i/îl țesẹá/făĉá cămáșă/macáte/mă rog/ĉe avẹá nevói̯e dîn i̯el//

[Același]

am̦‿foz‿dă mic copíl púsă dûpă ᵘoi̯ ĉọbănọái̯că

în̦‿copilărí̯e/să spun așá-n máre/i̯eu̯ am̦‿foz‿dă mic copíl púsă dûpă ᵘoi̯/ĉọbănọái̯că//șî...am stătút/după ᵘoi̯/múltă vréme//cîn‿avẹám vro șáptě anișór príma nọápte care an‿dọrmít cu ói̯ili pă cîmp/mai̯ ⁱerán̦‿cu doi̯ továrășⁱ/șⁱ‿tọátă nọáptẹa‿ái̯a-n̦călecám p-um‿măgár/mă‿dam jos/mă trîntẹá măgáru/ca să n-adórm//i̯ár în̦călẹcám p-um‿măgár/i̯áră mă dam jos/ca să n-adórm/să pi̯erz ᵘói̯ili//diminẹáța...mă duc și‿i̯o/mă trezésc cu‿ᵘói̯ili/"ē" zic "trẹába búnă/am i̯éșit ī‿zíu̯ă/dă nu mi̯-a mîn̦cá‿lúpu u̯áẹa" [!!]//

[Se mai întîmpla să vină lupul ?]

să-ntîmplá/sígur că da/cⁱ‿i̯erá‿la o distánță dă doi̯ẹpe

240

treișpe kilométri dă comínă//între comína noástră ș comúna lăĉen^{i} //dup-aĉeia/bunicu m^{i}eu/ierá un om foárte cumsăcáde//ne dúĉem ^{u}o dátă la alecsándriia și vínden cîtevá pútin dă brînză/și spúne ziĉe/

"măi mariio téte/ia să-ț^{i} iau un flúier"//și-m^{i} ia un flúier/ și-nĉép/mamă drágă/și ástăz zi-i/mîine zi-^{i}/poimîine zi-i/că-nvățai să cînt cu fluieru//ș^{i} toátă noáptea/ásta mi-erá meséria// cìntám/...pînă diminéață dă mă duréau fălĉili...ca să nu adórm[!]//

pă parcúrs/m-am făcú^{d} mai mărișoáră/mă duĉeá la școálă//pă tímpurle-álea să știs și d^{u}mneástră/lúmea ierá mul mai înapoiátă //ĉe spuneá tát-al m^{i}eu ?/"avé șaizáj dă ^{u}oi//avém doi boi/avém do^{u}o vaĉ/te duș^{i} tátă cu ^{u}oiili"//

mii mi-erá drág ca copíl/aș fi-nvățá ș^{i} ieu școálă/nu ?//ș^{i} luam dumínica ^{u}oiil^{i} la dói trei továrăș^{i}/ca să-m ia și míie cît^{e}-um prînz/cîd veneám ieu/ó după amiază/sau ó dă...diminéață la școálă//să-m ia ^{u}oili/să pot să-nvăț[ɛ] și io în cúrsu săptămînii//mă duĉám și cu...mîncárea-n traistă/și cu cărțile-n traistă//înțeléj^{i} dumneatá ?//ș^{i} d-acoló dă la cîmp/încălicám pă măgár^{i}/și fugám pînă dăvále la sat/ca să [k] mă uitá la ĉias: "^{h}ai băiéț^{i}/zău/te rog frumós/véde-n dă ^{u}oi/că trebúie să mă duc/că iintră profesóri la...clásă"//ș^{i} veneám pînă-m márginea satului călare pă măgár cît puteám/acoló lăsám măgáru/-l băgám în ĉimitír c^{i} ierá iárbă/și veneám p-úrmă la școálă//și-nvățám ș^{i} ieu în rînd cu copíii /pînă la óra dé//ș-așá am furát...cártea//nu ca acú cum ținem noi copí^{i}i nóștri/dă nu știe nimic pîn la vírsta dă șaișprăzeĉé an^{i}/núma cárte/...și cárte//foárte-adevărát că ^{i}e fuárte bíne să ști^{i} cárte/nu ?//

dup-aĉé^{e}a/a trecút...cîzvai an dă zíle/mă făcúi și io dă șaișprăzeĉe an^{i}/și mă trezésc că-m^{i} v^{y}in cătătór^{i} in cásă/să mă căs^{â}torés^{c}//

cîn‿am venít cu ^{u}oi̯ili/cu trái̯sta dă gît/încălţátă cu ^{u}opkinúţili-m‿pić^{i}o̯áre/àşá cum i̯erám dă la cîmp/plínă dă praf/î‿spúne zíĉe "úi̯te/a veni‿că să‿te căsătóreşt^{i}"//

i̯o-i̯ spun zî‿"da ĉe/i̯o st‿em dă căsătoríd ?"‿

da táta care zíĉá că b [k] sóţu mi̯o acúm avéá pămînt/pă vrémurl-ăle̯a//"i̯á-l-ăi̯ tátă că ^{i}e băi̯ád‿bun !/băi̯ád‿venid‿la minte"/bărbátu-^{m}i̯o î‿vîrstă/mai̯ máre ca miné cu vro şápte an^{i}/sígur/erá om‿veníd‿la minte//i̯ŏ ĉe̯ drácu ştiám ?//nimic/...apro̯ápe//

am [ɛ] pus trăi̯stişo̯ára‿acólo/m-a^{n}‿dus şi i̯o m-an‿skimbád/m-am ...curăţít ca fiecare om/^{t}p-áşa am plecá‿ş^{î}‿m-an‿căs^{î}torit cu sóţu meŏ//dimine̯áţă ĉe făĉe̯ám‿fételo^{r} ?//àm‿plîns to̯átă dimine̯áţa//"drácu m-a pus pă mine să mă căsătorésc ?//dătéi̯ ^{u}óili pă...co̯ástă/işîi̯ dîn‿fátă nevástă" zi̯c//áşá zisăi̯ ^{io}//şî/î‿sfîrşit/

ástăs‿plîn^{j}/mî́i̯ne plîns^{i}/sígur că m-am obişnuíit după...cîdva tim^{b}/nu̯ ?...ş^{î}‿cu căzniĉíi̯a/ĉe̯ i̯erá să‿mai̯ fac ?//da tótuş/gîndu mi̯-erá la u̯oi̯/să ştiţ//ástîz^{i} am vîrsta dă pátruzăşiúnu dă an^{i}/şî vă spun‿sinĉer/c-aşá úi̯te cîn‿văd o túrmă dă oi̯/sfîrîi̯e sufletu-m‿míne//z^{î}c "do̯ám^{n}e să mă văd şí‿i̯o-m‿miljocu lor"//

tîrcóle̯a maríi̯a

pátruzeşînu [de ani]

^{u}osîza ^{u}o fáĉe săpún

[Ce se face din osînză ?]

cũ‿să priĉépe//dă fap‿să şti^{s}‿şi dumne̯avo̯ástră/màjoritáte̯a o̯ámen^{i}lor la noi̯ ^{u}osîza ^{u}o fáĉe săpún//

[Cum se face săpunul ? Ştiţi ?]

săpúnu ? cún‿să‿nu ştíu̯ ?//să prăjáşte să...cîntăréşte...

242

^{u}untúra tọátă cîtă cantitátẹ-ar fi/și la kilográmu dă‿sódă/să púne ĉinș‿kilográme dă untúrạ//să‿prăjắște untúra...bíne/s‿fíe pătrúnṣă/ȋn‿untúra‿ȁẹa prăjítă/adún pelín/saụ aduṇ‿càlofír̄/o burūịánă care mirọásẹ-așá frumós/așá spìrtós/saụ mă rog/bùsuịóg‿vérde/șî puị acólo-n grăsìmẹa‿áẹa/úne víne și să...pătrúndẹ-acúma ȋn grăsìmẹ-ȁẹa...plántilẹ-ástẹa//ș^{î}‿lásă un miróș̄/plăcút în‿ă... grăsíme//dup-aĉé^{e}a/încép^{i}/să fáĉe leșí^{i}e dă... ceĉé‿saụ dă lémne-ntr-o căldáre d-o párte/într-áltă párte/sé púne...ịe căldárẹa care ịe cu săpúnu zis/cu grăsímẹạ//șị/puị cu măsúră: pu^{i}‿o ụsălă-ntiị dă...leșíịe/ca să nu daị săpúnu-ṃ‿foc să-l daị peste cap cu sóda//dup-aĉéịa puị ș-ó‿ụàlă dă sódă//aị umplút [ɛ] să numéște ...prima umplutúră/nu ?//ā̆ẹ́a//dup-aĉéẹa/aị fịért/...puị o ụálă saụ dóo/vez dăpă cum aị cantitátĕ/dacă‿aị o căldáre máre bunînțelés că bag^{i}...dóo ụále dîntr-álẹa/dóŏ‿ọale dîntr-ă [k] dîn... ĉéăịlantă/nu ?/dîṇ‿sódạ//ịar dacă aị maị puțínā/puị úna d-áẹa úna d-áẹa/dăpă cantitáte//la ĉinṣ‿kilográme durẹá [k] mérĝe dó^{u}o... ụále dă leșí [k] úna dạ lẹșíe/ș-úna dă sódạ//

ĕ ! orcúm/...cū [k] s-à‿fịért/p-órmă săpúnu/să scáde/s^{î}‿fíe uscát/scăzút dăfinitív//^{t}p-aĉé^{i}a l-úmpli íṇcă o dátạ//ịár‿l-aị scăzút//ọarạ maị úmplĭ o dá^{tă}/ș-a tréẹa ọáră/înĉépe săpúnu și scọate...niște ^{u}ójdiị uscátẹ-așá dă la fúndu căldắrị//ș-atúnĉa ĉé‿spùnem noị: "ĕ" zîĉe/"ĉére săpúnu sárẹ//aị să-i púneṇ‿sárẹ"//și sárẹa/o púnem icsá^{t}‿tót...lā kilográmẹlẹ grăsími/înțeléǰ‿dum^{n}ẹata ?//dacă aị...ĉísprezeĉe kilọgráme/to^{d}‿la áste ĉíṇsprezeĉe kilográme dă‿grăsíme/puị zéĉe púm bún^{i} dă sárẹ-așà la ^{i}élẹ//ca s^{î}‿fíe săpúnu...să-l întărẹáscă ș^{î}‿s^{î}‿să fácă bún//s^{î}‿fácă...dácă nu ịe fịert/nu fáĉe nís‿clăbùc//dacă ịe tăịá^{t}‿dîṇ‿sódă/ịară nu s [k] nu curắțắște rúfa cum trébuịe/nu ?//șî așá s^{ă}‿fáĉe șî săpúnụ//

[Și după ce-ai pus sare, cînd știi că e gata ?]

după ĉe‿ăị pus sáre/-l mésteč contínu//și cîṇ‿s-a topít sárẹa dắfinitív/săpúnu dăpă ĉe ^{o}-ai̯ pus sáre-nĉépe şắ̯ să...formézo după făcăléţu̯-òla să [ɛ] mérĝe ro̯átắ//mérĝe ru̯átă-şà/tot într-o párte/zič̑^{s} că i̯e mînát cu mîna/aşá să dă//şî încépe s^{î} să formóz~~-ă~~ şá zdrobonés pă dasúpra/^{astẹa}/şi sígur că p-órmă-l...^{u}úmplem bine bíne/căldárẹa plínă/şî-l dã jos//ásta l-ã fi̯ert pînă la ^{u}óra únu sau̯ dóo dup-ami̯ázã dă diminẹáţă/şî l-am da jos//şî míne dă diminẹáţă î̃l tăi̯ém//dacă săpúnu̯-a i̯eşí bun dă nu áre...gắ^{u}ur pĩ i̯el/îl ă...lăsám aşá/népremenìt//i̯ar dacă n-a i̯eşít bun/dă védem noi̯ c-ar maẹ-avẹá rămás ĩ i̯el ĉẹvá...dîn ă...să zíĉem aşá/dîn plántilẹ-àlẹa care s-a puz/dîn...calofír-ọla/sau̯ dîm pelínu̯-ọla á mai̯ rămás ĉevá vine s [k] ắi̯a pĩ [ɛ] săpún/îl tăi̯ém dîn nou̯/şî-l premením//púnem númai̯ uíma ạẹa...dă la săpún/fără pòsc^{u}órniţ-ạẹa/ạẹa o zvîrlím/şi-l premenin cũ...záma àẹa curáţă//ş-a dó^{u}a ọáre/i̯ésẹ límpede ş săpúnu/sígur că dạ//

[Aceeaşi]

mămăligúţa

[Mămăliga cum o faceţi ?]

mămăligúţa ?//ùi̯ţáţ^{i} cum o mai̯ făĉém şî pă mămăligúţă//cùrăţám vásu bíne/púnem aşá cu aprocsimáţie...cam cîţ^{i} inş^{i} ştím noi̯ can cît să [ɛ] mîncám noi̯//pátru kilográme/trei̯ kilográme/dăpă greu̯utátẹa famílii̯/^{dî}pă mémbri famílí cîţ^{i} ai̯ în cásă//dă ápă/dûpă ái̯a cum ? fúĝìm púnen căldárẹa pă pirostríi̯/luóm dă cólo cítevà surĉelúşe-m bráţe/fuĝím cólọ-aprîndem fócu/ắi̯ dăm fog la mămălígă/la i̯uţálă cu un foc o fắĉem vára/da ĉẹ̑ ne fáĉem i̯árna/ că suflắm îm foc ?//

bátem pîsát/...âl fi̯erbém/î̆i̯ púnem sáre şî-l f^{h}i̯erbém pînă cîn îi̯ p^{i}ére spúma//dă dasúpra pîsátului̯//că ^{zî}ĉe dac-a pi̯erí^{t}

spúma dă dasúpra pîsátului s-a fiert...cun trébuie//dup-acêea púnem mălái/ș-o mai f^î^erbém...ĉirca cîtevai minúte-acólo/ĉinj minúte/cît iéste șásă/și...ai s-o mestecăm//ș-o mestecăm//dácă e feméa mai mélă nițăl/îi dădeá cu vo trei făcăléță ș-o ^l^ásă mai ^cu^ cocoloașe ia//iar dacă îz dai seáma/o mésteș ca să iásă...mămăligúța bună/ĉe "să iásă ca u săpu/zlai"/ajá ziĉem noi//"să iásă zlai" ^zi^ĉe/"ca un săpún"//dacă nu ĉe "ai s^î^ faĉem o mămăligúță mai moále"/să mîncăn cun z^îĉ^em noi la țáră cu n^i^țîcă brînză/cu dóuă trei ^u^oușoáre/sau faĉem um pui frip pă grătár/...répede/ĉe "ai ^c^-àcú trag ieu fúlĝi" ĉe "la um pui//ș^î^ l-arúnc pă grătár// să-^l^ mîncăm cu mămăligă caldă"//

ș-àșá ^z^să fáĉe mămăliga//

[Aceeași]

un țăst

[Un țest cum se face ?]

un țăst ? adúș pămînt/dă la cîmp/...dûpă ĉ-ăi adús pămînt mai mult/adún^i^ báligă dă cal/...nisíp/...și țéstili să calcă dă nóo ^u^or^i^//fáră să stea feméea jos/că ĉe că dacă stă feméile jos crápă țéstile/-ai pomenít àsta ?[!]//așá e/ĉe spun eu dumitále/ ĉe "să nu stea feméea jos/că crápă țestili"[!]//ș dûpă ĉe-ăi... călcát pămîntu dă nóo uor^i^/...îl calĉ^i^...o dátă-l strînĝ iar tot grămádă la miljóc/iár îl ei la călcát/iăr l-ai term^i^ná dă călcát/ iăr îl strînj grămádă iar îl calĉ^i^//pînă să fáĉe o...pástă/cum să fáĉá odátă ĝípsurle-àlea dă să ĝipsuiáu ĝeámurli/așá să fáĉe pămínt^u^-ola//^tu^p-aea fáĉem mușuroa^i^e/și pă mușuruáile-ale-acólo/ ...ticlu^i^im noi căcúla aea așá cum ne priĉepém//î i fáĉem j^î^ noi țásta aea/ e ! hai cu ^i^el în jos poálele-àlea/...cătăm un lem mai dreᵖᵗ/ăi̯ dăn̯‿gáură/și gáta țéstu//

[Aceeași]

núma trăznắi̯ făĉẹ́am

i̯eu̯/cînd i̯erán̯‿la vírsta mẹa dă...dói̯sprezèĉe anⁱ/și‿i̯erám acólo pă cîmp cu ᵘói̯ili/am mers ọ‿dátă și...màjoritátẹa ᵘói̯ilor dîn̯‿cômína nọástră/la...cọmína [k] la orásu̯-alecsándrii̯a/pă gríne sus//acólo pă gríne/ĉe s-a întîmplát ?/au̯ venít ắști̯a și nẹ-au̯ pîndít/că noi̯ le păscúsăm grínili cu ᵘói̯ili nọástre//și nẹ-au̯ pîndí‿și nẹ-am trezít cu vro dói̯sprezéĉe ⁱīșⁱ călắr‿pă cai̯/cù‿topọáre-m‿mínă/"vă‿tăi̯ém/ᵘói̯lⁱ‿la ᵘobór"/nu știu ĉe...// toz‿băi̯éți care i̯eráu̯ majoritátẹa bărbáțⁱ/vro ĉín̯sprezéĉe șái̯sprezéĉe bărbáțⁱ/au̯ fuĝít/pártẹa bărbătẹáscⁱ//în̯‿skimb i̯eu̯ șî c-ᵘo áltă fátă/ am rămás ī‿ᵘoi̯//acólo//și̯-á venít/nẹ-au̯ ījurá/‿nẹ-au̯ bîrfí/‿nẹ-au̯ strîn̯s ᵘói̯ili tọátẹ/să ni lⁱ‿i̯a la...alecsándri̯ẹa la ᵘobór//unẹ-avẹá și preᵘotu nóstru dîn̯‿comînă pátruzeḭ‿dă ᵘui̯/ca să víi̯e și pópa să scápe ᵘói̯ili//și-l mai̯ púne șî pă pópă în̯‿gọánă șî-l fugăréște ắi̯a călắrⁱ [!] cu topọárîli-m‿mínă/ pópa tudorícă [!][1]//

dûp-aĉéẹa/...ĉẹ-am̯‿făcút ?//am mers ⁱeu̯ aștẹámăd‿dîpă i̯ei̯ o bucátă búnă/că ĉéi̯lanțⁱ au̯ lu̯át-o-ñài̯ínte/și̯-a lăsát acúma pîndári/trei̯ ⁱīșⁱ cu noi̯//doi̯ a trecút în...fáța ᵘói̯ilor/șî únu̯-a rămás în̯‿spátẹ//da merĝắ‿șî tót îl prîvẹám așá dă la o distánță pᶤ-ắsta dîn̯‿spáte//șî mai̯ merg/mai̯ mer‿mai̯ merg după gîndu care-l pornisăm/ĉi̯rca ᵘo sútă dă metrⁱ//și‿mă dau̯ așá cu doi̯ pașⁱ îñapói̯/și‿cîn‿i̯-atín̯g ᵘo stîn̯gă lu ála-n ĉᵉáfă/ī‿l-an‿dat peste cáp /ș-a-nĉepú‿să belẹáscă ᵘóki//ș-ă‿rúpt ᵘói̯ili-n doᵘo ș lᵉ-ă s[2]

---

[1] Se adresează gazdei care asistă la înregistrare.

[2] Subiectul fluieră prelung.

246

aşá ^{u}o dátă/ă‿z^{î}z‿"băi̯éţ !" i̯ei̯ au̯ începút să flúi̯ere ş^{i}‿^{i}ei̯ ála ...strigá la u̯ái̯a cutáre "ne̯a béla"/ălland‿"n^{e}a ...^{u}oi̯íţa"/ai̯lálta "na..."ĩ‿sfîrşit//au̯ începút ^{u}ói̯li b^{e}ẹ̄/b^{e}ẹ/s-a duz‿drácu/s-a rupt ariu̯ói̯/am̦‿fuĝí‿cu tóţi/ş-ắi̯a s-a-ntórs înapói̯/ĉe să ne mai priză ?/c-ă‿scăpát ^{u}ói̯li̯//dîntre cáre ne̯-a dus tímpu/ş-a lu̯at pă ...továrăşu̯-ósta/l-a băgát în̦‿spitál/a stătút vro dóosprẹzăĉe zílẽ‿sp^{i}itál/ahá să mă báĝe la-n̦kisoáre//táta m-a lu̯a‿la goánă d-acás: "să te duj‿drácu dă la cása me̯a/că nu ma‿ai̯ tre̯ábă sâ mai̯ stai̯ ai̯íĉ"//

p-úrmă i̯eu̯ ĉe să fac ?/mă dug‿la véri ắi̯a ai̯ mei̯ care fusắsăm cu ^{i}ei̯ cu̯-ói̯li̯//

"măi̯ băi̯éţ^{i}/i̯eu̯ v-ă‿scăpá‿pă voi̯/da ĉe-i̯ fáĉem ?//h̦ai̯ cu tóţi la pópa/că pópa áre ban^{i}/să de̯a ban^{i}/să-l scoátem p-ắla dĩ‿spitál"//ne̯-an‿dus cu tóţi la pópa/şi...îi̯ spúnem/

"părínte" zic "ui̯táţ aşé/aşá/ĉe-i̯ făĉém acúma ? ^{u}ói̯li̯ n-am plăti^{d}‿gloába/dă ĉe-i̯ fáĉen̦‿cu̯-ásta cu spitálu̯ ?"//

pópa sărácu vrîn‿nevrínd/"lắsă măi̯ tátă că...merg‿i̯eu̯ acólo şí plătés‿spitálu/ş-ai̯ să scab/nu ştiu̯ ĉe"//

ăm scăpád‿dă bíne dă rắu̯/că m-an‿dus ş-a plătí‿pópa‿acólo spitálu...//da ĉe te faj^{i}‿la ^{u}úrmă că după aça n-am̦‿foz‿mulţumítă cú atíta//

a venít tímpu pépen^{i}lor//ş‿ne̯-an‿dus la lăĉenár^{i}/am trĕcúd‿díņcolo telormánu/să furắm pépen^{i}//ş‿cîn‿ne̯-am întórs înapói̯/telormánu vene̯á máre̯//noi̯ trecúsăm pă la ŭ‿loc oarecáre úne i̯erá lócu...de‿erá ápa mícă/da acú dácă ne̯-a pus ắi̯a-n̦‿goánă şí‿ne̯-a fugắrit/am scăpát într-o bâltoágă dă ápă/pînă la sub‿bráţe̯/-am i̯eşí‿şu̯arẹĉe dîņcóle̯a//şí ĉeilánţ^{i}...băi̯és‿toţ^{i}/ş-a prin̦s doi̯ dîntre i̯ei̯/dă i̯-a bătú‿bíne zdrávăn/ş‿ne̯-a spus pă toţ^{i}//p-úrmă ne̯-ă‿judecát trei̯ an‿dă zíle...ne̯-am judecát cu comúna lăĉén^{i}/

ahá să fáĉem şî-ŋkisoáre/şⁱ după trei an dă zîle/une-am plăti cîzⁱvá bănúţⁱ grásⁱ...//

ĉe făĉeám ?/cîŋ veneá tímpu proĉésului să nu mai mă bátă tata/mă duĉeá la vede/şî furám ĉi şase gíşte/mă ᵈᵘĉá ş le vindeán/c-aveám un...aveám un î...fotográf î alecsándriia/cum mă duĉeám dimⁱneáţa/dămúlt/dor băteá la úşă şi ⁱintrám diréct//ⁱi le dam cu préţu jumătáte/dă luuám báni//şî plăteá la avocát/ca să po să scáp/să nu mai mă bátă táta//...ş să zícă că kéltuie ban pentru míne//dădeám bani ᵘómului [k] gíştili/luuám bănúţi/-i băgám îm buzunár/dirég la avucát//

"dómnu avucát/mîine am proĉésᵘ"//

"păi mai mi-adúş şî míie dóo găiinⁱ"//

astălántă dimineáţă ĉé să fag ?/m-an da nătri/fuĝⁱ î stínga/fuĝ în dreápta/nimíc//seára pă scápătu soárⁱlui/ĉe crezⁱ că ⁱerᵉá ?//aveám noi o cumátră care sta aproápe dă noi//ş-aveá un cîrd dă ráţe//şⁱ cîn am ajúns în tírla ᵘóilor că noi aveám oi múlte/-aveám vro trei...trócur púse-aşá la rînd//iimediiat a luat/ş-a răsturnát un troc d-ăla d-al ᵘóiilor/peste dóo ráţe//víne beata feméé şî-ntreábă pă máma:

"ţáţă leáno/n-o fⁱi la dumneatá níşte ráţe/uitáţi-aşá aşᵃ"//

"n-ám văzút tudoríţo maicᵃ/víno dă vezⁱ î ráţili méle/că nu ⁱe nic o ráţă"//

ĉe zîᶻ dumneatá ca s-a...trecú şî mama şî ţáţa tudoríţa pă lîngă trócu cu ráţe-ascúnse/da n-á auzît//

dimineáţa dămúlt/mă scol şi-i spui lu máma:

"mámă mă duc să cúmpăr sáre pentru ᵘoi"//

"du-te mámă"//

pui măgáru la druágă/şî...îm pun ráţili-n sac/ş dă-i drúmu la nea sándu fotográfu/ca să-i dug ráţili/că áltfel nu [i] nu mai

248

avẹám roz‿dă trẹábă//m-ã‿sculá‿cu nu̯ápteạ-n̦‿cap [!]şî m-an‿dus acólọ//m-am întórs înapói̯/c-aşá i̯e copílu prost fără mínte//ĉe crédez‿dumnẹavu̯ástă c-am cumpărát ẹo dîn toz‿báni̯-è^{e}a ?//mi̯-ã‿lu̯at o‿^{u}ọálă carẹ-am umplút-o cu nuĉ şî róşcovẹ//...ş-am vení‿cu i̯a‿acásă/mi̯-ã‿lu̯a‿şi i̯o o pĕréke‿dă şoséte-m‿piĉọáre/şî nu şti̯u ĉẹ-am mai̯ făcút/că s-a alés práfu dă ráţilī cumétri//aşa că [!] núma trăznắi făĉẹám//

tot tímpu/...cît am̦‿foz‿dûpă ^{u}oi̯/trec ^{u}o dátă ş-avẹám o femé^{i}e súrdă/pă ţáţa stánca[1]/înţeléĝ ?[!]/şi-i̯ spun "búnă diminẹáţa túşe stánco !"

"búnă diminẹáţa !"//

"dă-m şi mi̯e te rog nişte prúne"/i̯eu̯ cu drọága cu măgári/ş^{i}‿cu dúbili cu lápte...venẹán‿dă la tírlă//

da ĉé spúne ? "nu-z‿dau̯ că-n‿trébui̯e să fac ţúi̯că[2] !"/c^{i}‿i̯a ^{i}erá súrdă săráca//

"trébe să faş‿ţúi̯că ?"

"da !"//

da i̯eu̯ în̦‿gíndu m^{i}eu̯ "bíne fírẹ-ai̯ a drácu/că ţi le i̯au̯ i̯eu̯ la nọápte tọátẹ//lá^{zâ}‿că la nọápte te prăjésc i̯eu̯"//

v^{i}iu̯ acásă/mă duc înapói̯ la tírlă/şi spun la băi̯éţi̯-ăi̯a/zîĝ‿"mă băi̯éţ^{i} !"//

"ĉe‿e ?" zíĉe

"în nọáptẹ-àsta mérĝe‿lă mícu flórẹa"/aşá-i̯ spunẹá sóţului̯//"mérĝe‿la mícu flórẹa"//

"păi̯ dă ĉẹ ?"

"să-i̯ fríngem tọáte crắĉil^{i} la prun^{i}"//

"păi̯ cum ^{i}intrắm ?"//

---

[1] Subiectul se adresează gazdei care asistă la înregistrare.

[2] Ridică tonul şi sacadează cuvintele încercînd s-o imite pe baba surdă.

"dáţî-m mi̯e că ung acúma doi̯ porúm^{b}‿cu ^{u}u̯ntúră/şî-i̯ duc i̯eu̯ la cî́i̯ne/şî stau̯ i̯eu̯ acoló la...p-úrmă la cápu lor/că cî́i̯nil^{i}‿línĝe la porúmbu̯-óla cu untúră//şî voi̯ îi̯ frî́nĝeţ crấcile̯-aşá cu tǫ́tu/le lu̯ă‿la spináre"//

ne̯-an‿dus pátru ^{i}íş^{i}/şi ne̯-am dus cŭ‿spune̯ám noi̯ odátă pă vrémur ĉe "^{h}ai̯ la sfértur^{i}"/sus/pă cîmp/ş-acólo an̯‿stătú^{d}‿jos/ám pigulít tǫáte̯ prúnili/ám ^{u}umplú sácu/l-am pus în drǫágă/ş-am plecá‿la tîrli̯//dimine̯áţa astălántă/mă rentórc înapói̯//túşa stánca me̯a i̯eşítă-m‿pǫárta//

"mái̯că !/am‿fos‿prǫástă că nu ţ-an‿da‿prúne ier^{i}/că i̯á ui̯te mái̯c-ai̯ drácu‿ŭ‿^{u}ográda me̯a/cúm mi̯-a rup‿tǫáte prúnili/mi̯-a frîn‿crấcili cu tótu̯[1] !"//

"bíne ţ-a făcút !//vez^{i}" zic/"dáĝă n-ai̯ vru‿să-n‿dai̯ şi^{i} mí-o mínă ?/ţi le̯-a lu̯a‿cu tótu̯-acu̯//^{a}şa" zic "ai̯ pierdút túşe stánco"//

"fír-ar al drácu mái̯că !"//

şi astăz^{i} abi̯á că mă ĉîndéz/d-ái̯a mi s-o fi dărîmá boşoĝi/că númai̯ búne̯-am făcút/cît am foz‿după ^{u}oi̯ [!]//stau̯ cîtodátă şî zic "dǫámne/d-ái̯a m-o f^{h}i-mbolnăvít/că pre̯a...múlte réle̯-am făcút"//

puíi-i̯ furán d~~e~~‿n̯‿fúga-n ĉimitír//dîpă cruĉ ĉel mai̯ bíne să prinde̯á-n ĉimitír puíi̯//nú ştiu̯/să vîrá pă la liliíac pǫáte dai̯ p-ăla pac !/dor îl picái̯ drácu-n̯‿cap//la i̯uţálă să ^{f}urá d-acólo dîn ...ĉimitír//aşá că zîg‿"nu mai̯ zig‿nimic acúma/m-am făcut i̯eu̯ sfîntă/da...după ĉ-am căzút în̯‿lac/ĉe să mai̯ zic ?"[!]//

[Aceeaşi]

---

[1] Ridică tonul şi vorbeşte sacadat încercînd s-o imite pe baba surdă.

805. TOPORU

(jud.Teleorman)

Culegere: 1968; GG, MM, RP; transcriere: MM

[Din viața subiectului]

am fost acásă...am dormí‿j^{i}‿noi̯ ca o̯ámẹni̯/ [soția] s-a sculád‿dă diminẹáța dămúl‿cum să scu̯álă țăráni/nẹ-am spălát am făcú‿bái̯e să zîĉem/am făcú‿pîi̯ne/şi s-a bolnăvít /cum s-a bolnăví‿^{s}ĉe c-o do̯áre la búrtă "mor şî mor şî mor"//şî gáta/dûminecă am̯‿fost cu i̯a la dóctor i̯erá un dóctor ai̯íĉa/únde‿e căminu̯-ásta acúma/i̯-am̯‿făcút o ijécții̯e/duminecă i̯erá ásta/ş‿sîmbătă s-a bolnăví/sîmbătă/dumi̯necă i̯-am̯‿făcút o ījécții̯e ẹ-a mai̯ trecú‿lun^{i} şî marț^{i} a murít//ásta a fost/mo̯árte dă grámni‿répede//şi...am îndurát/n-am ...n-am păți‿nimic/că zîĉá múltă lúme/"mă" că "fumẹáză/apúcă-te dă fumát c-o să..."//am...nu m-ā‿apucá‿că nu pûtẹán̯‿s^{î}‿fuméz/ş^{i} n-am avú‿nimíg‿bodapróstẹ//

[Copiii unde erau ?]

copíi̯i/fétili măritáte şî băi̯átŭ‿armátă tátă/i̯e ĉín̯zeşîdòi̯ băi̯átu şî lo̯at...ĉin̯zeşîu̯únu lo̯at înai̯ínte/$^{i̯e}$rá un an lo̯at/avẹá un an/plecáse pă doi̯ cînd a murít/în̯că nij^{i}‿nu i̯-a da‿drúmu... băi̯atûlui̯ s-ọ vázá pă má-sa//l-am aşteptát şi-n ĉimitír/pu̯áte un...un ĉas dóo/că...să vii̯e trénu dîn̯spre...timişu̯ára c-a foz‿la timişu̯ára/víne trénu la pátru şî nu ştiu̯ ĉe//şî n-a viní/dacạ n-a vẹní/a venít ómu dă la gáră/l-am trimés cu cáru la gáră/am văzú‿că n-a vení‿^{am} băgát-o-m‿pămínt/$^{s-a}$ termẹná^{t}//şî pă ^{u}úrmă fo dóo lun dă zíle în̯‿scrii̯á...fíi̯-mi̯o dîn armátă "tátă mámă/ştiz‿dă míne că z^{î}n̯‿sănătós"/má-sa-m‿pămînt/ş^{î}‿i̯el nu ştii̯á// [...]sin̯gur sin̯gurél an̯‿stat un an dă zíle pîn̯‿s-a liberá‿fíi̯-mi̯o acás/îi̯ scrii̯ám/"ĉe-i̯ fac tátă ? i̯o stau̯ ai̯íĉ ?"//

„ᵇⁱne tátă/cum oi̯ puteá pîn-oi̯ vení i̯o"//

și bodapróste̜-a vení‿fíi̯i̯-miu̯...s-a căsătorí‿și i̯el șⁱ...//

[Și acuma stați împreună ?]

da ! da !//

[S-a căsătorit repede după ce a venit ?]

a mai̯ sta‿tátă/a mai̯ stat fun an doi̯...a mai̯ stat/că...ắla că-i̯ așá/că ai̯lántă că-i̯ ai̯mínterⁱ/ca fíi̯ecare om cînd.../or pă ĉíne-s‿pláĉe nu-i̯ pláĉi̯/pă ĉíne...fi̯ plaj‿nu-s‿pláĉe așá că...am mers mult cu̯-el/acúma știs‿și dúmne̯ástră că...nu steț copíi̯ d-éi̯a miŝⁱ//așá că...acú acúma s-a făcú‿s-a termenát s [ɛ]sîntém bíne̜/trăi̯ím bínᵉ//trăi̯ím bíne [ɛ] i̯o nu [r] nu mínii̯ pă dúmnezéu̯ ca cum zⁱĉe bába‿áe̯a' că nu [ɛ]/trăi̯éz‿bíne̜//

[A luat femeie cum trebuie ?]

i̯e fe̜méi̯e cun̯săcáde / i̯e fe̜méi̯e cun̯săcáde̜/ne-nțeléĝem/i̯éste ...dă fro tréi̯spreĉe anⁱ pái̯spreĉe căsătorís‿șî nu.../nu ne̜-am ĉertát/trăi̯ím bíne̜//ne fáĉe̜ să mînĉắ‿șî noi̯ acoló/gospodăríi̯a cási/ᵈé ! cun̯‿să țíne̜ cása//fii̯ecáre-ș fáĉe...tre̜ábă/că nu [k] n-o să [ɛ] dácă.../i̯o așá le spui̯: "pă ĉe ne ĉertám mă ? n-ávem [r] n-ávem pă ĉé ne ĉertá"//

tănáse strói̯e
șàptezeșiúnu [de ani]

[Bordei; casă]

săpá-m‿pămínt o gro̜ápă...să zic trei̯ métri/făĉá...dóo în̯căpérⁱ/trei̯ făĉá gîrlíjⁱ...ũ...într-un̯‿loc únⁱ‿să numi̯á la foc... într-ũ‿loc un̯‿să numi̯á-n̯‿cas//șî-l săpá/d-aĉí-l mărtăĉe̜á ui̯țe̜-a-șá²/șî-n̯văle̜á cu páⁱe/cu coĉénⁱ/cu pămînt or.../șî‿trăi̯áu̯...

---

[1] Se referă la o informatoare ocazională.

[2] Gest: subiectul arată cum se puneau căpri̯orii, în formă de "v" întors.

ǫámẹ̃ni/trăi̯áu̯ fǫárte rău̯ atúnĉa// [...]

[Care încăpere se numea foc ?]

príma i̯erá gîrlíĝ^{î}/ș-al dói̯lẹa să numi̯á foc...ș-a tréi̯lẹa locui̯ínța ómului̯// $^{\circ}$déț/...nu să putẹá să íntre...búzna dă la... d-afáră...un̯‿să stẹa acólọ că nu [k] d-afáră mai̯ venẹá zăpádă/ mai̯ venẹá șî ápă/că dacă i̯erá-m‿pămínt.../așá că d-ái̯a făĉá ástẹa tatái̯e//[...]

i̯o am̯‿făcu‿cásă/da am plătít/vẽdéț/după dulgér/cum [r] cum ar fi/ĉíne nu știi̯e cártẹ/i̯o nu știu̯ cárte//

"tatái̯e...vrẹau̯ să fac o ĉérẹ̃re"

"te cóstă/tatái̯e/ĉínĉ zéĉe/únu... [ɛ] "//

ai̯íĉa-i̯ sõcotẹálă//șî mă duĉá‿șî to^{g}mẹám/"vrẹau̯ s^{î}‿fac cásă̦" //mă d^{u}ĉám la mẹ́ștẹr^{i}/

"vrẹau̯ să fac"/

"cum faș‿cása ?"/

"^{u}‿fac c-o‿odái̯e sau̯ cu dóo sau̯ cu nóo" cu cît vrẹam i̯o/"cu atít cu̯-atít/cît cóstă ?"//

făĉá socotẹála...cu cri^{u}ónu/cu̯ [k] "te cost-atít"/să ^{h}otărá//

mă sumetẹám/în̯‿con̯venẹá...plătẹám și făĉám/nu.../mă retrăĝám că "n-am/nu poĉ"//ș-ásta-i̯ sõcotẹá^{la}//așá că cása să fáĉe pă... putínța [ɛ] pă...pũtínța ómulũi̯//dácă pọáte ómu/s^{â}‿fac^{î}‿cásă mai̯ máre...și mai̯ frumọásă ș^{î}‿mai̯ cu-n̯căpér^{i} fáĉe/nu.../fáĉe mai̯ mícă d^{u}pă cum pu̯áte i̯el//

[Și cum o făceau ? Ce puneau întîi ?]

punẹáu̯...bătẹáu̯ bulũmáĉ^{i}/bătẹáu̯ bulũmáĉ/pă că [k] dasúpra bulumáĉlor punẹáu̯ o călcătọárẹ-așá[1]/

[Și-ntre ei ?]

între i̯ei̯ vedém la ^{u}úrmă/punẹá o călcătọáre...d-aĉílẹa dîpă călcătọáre punẹá popíĉe/pă dăsúpra popíĉelor álĉeva/álte...áltă călcătọáre/și d-acîlẹa...căprẹorẹálă/a^{ă}á/dúpă ĉẹ-a căpriorít-o... báte capáĉe...după capáĉe fịer//așá.../pă úrmă/víne la-ŋgrĕdẹálă/ îŋgrĕdẹálă...cum ar fhi piĉérilẹ...scáụnụ-ăluça[1]/bătẹá-ŋgrĕdẹálă/ uịtẹ-așá[2]/cam...cam așá[2] /î...șíp^{c}ă dă șíp^{c}ă-ŋgrădẹálă dă-ŋgrădẹálă/ș^{i} d-aĉí băgí pămínt//să fáĉă tatáịe//

---

[1] Gest: orizontal.

[Același]

rẹvulúțiịa

rẹvulúțiịa a fost acú primăvára/și ịo m-aŋ căsătorít tọámna/ la vínerẹa máre//și...ĉe strígă ^{u}únu că să...ịásă lúmẹ-afár dîṇ sat că...nu știụ ĉíne vyínẹ/am auzí da n-am văzút ịo//și nụóị am ^{i}ișít acólẹa unde șáde jandárị/-az vă^{zú} la cólțụ-ăla acólẹá ? nu ịerẹá cása áịa a lu dícă ĉobánu máre/ịerẹá álta maị míc^{ă}//ș-acolẹá undẹ-a murí mortụ-óla[ɛ]ịerẹá ịar o cásă maị mícă/acolẹá a murí săráeu/ [ɛ] la dẹal dă lă doctoríță/dă la caísụ-ăla//și cînd ișîm acólọ lúme múltă/ọámen^{i} mulț/feméị/cop^{y}íị/să ne uịtă la armátă/că venẹá armáta//cîṇ sosẹá armáta cavălériịa/ọámeni toț^{i} acoló/la șánțụ-ăla acoló să uịtá//sosẹá armáta/țiụ mínte úịte ca acú mă uị^{d} la ịeị acúma/da ịerán dă nóosprezèĉe an^{i}/ịo//și "ĉe e"/băịéțẹ-ăịa-ị sălutáră acóló déte búnă zíụa "ĉe-ị aịíĉa ?"

"ịe bínẹ"//

armáta tót cavalériịa s-a duz naịínte pîn-aịíj la sfat/a venít/pă sosẹá bágă dă sẹámă/dă la...d-acóló dă la dóctor/dă la... áça a venít pîn-aịíĉ^{i}/la sfat/c-aịíĉẹa ịerẹá sfátu//

^{a} venít aịíĉa a-ntrebá că "ịe bíne"

"ịe bíne"/

s-a-ñapoịát armáta-ndărát/ș-a mers pîn-acoló la pódu dă fịer/ știț acúma ? e !/la pódu dă f^{h}ịer a lụat-o la stíŋga/s să ^{d}că pă

---

[1] Gest.

[2] Gest: la distanță de aproximativ 3o de cm.

254

sosẹá nai̯ínte la drăgănéștⁱ un̯‿s‿să dúcă/nu știu̯//ș-atîta lẹ-a foz‿d-a ajún̯s i̯ei̯ pîn-acoló/pă dẹalu̯-ála...pîn̯‿la vyii̯e coló/șî ọámeni dă la noi̯ dă șădẹá vórbă [?] /a da‿dósu pă dẹal/la stávăr/ii̯ ĉa stávăr lu țîcói̯¹/ș-a-nĉẹpú‿să dẹa foc acólọ//ș-a da‿foc/p-álți i̯-a-mpușcá‿p-álții̯.../nú mai̯ știu̯ álĉeᵛᵃ/pîn-ai̯íĉa știu̯//

maríța tîrnovẹánu [82de ani]

am̯‿fost la cîmp

i̯erⁱ dă diminẹáță...am̯‿fost la cîmp...la săpát porúmb//d-acoló-m‿porúmb i̯erá o năbușálă...prăpád máre/ne venẹá cum să scăpám mai̯ répede//ẹ̄ ! nẹ-am mutád‿d-acoló la niște reĉín...am săpá‿și reĉínu/...ápă cáldă la noi̯/kíu̯ și vai̯/...fîntínⁱ nu prẹa avẹám pă cimp/cam rarⁱ/șī a trecú‿tímpu/s-a‿apropii̯á‿pᵃ̆‿la dou̯-așá șⁱ‿am venít acásᵃ̆//p-orm-am avút puțínă trẹábă p-aĉí pă la sfat/ᵃⁿ scos un bilét/a sosí‿sẹára//i̯ár sẹára nẹ-a anunțá‿la plan...pentru ástazⁱ/șî...dîn nou̯ la sápă i̯ar/sápă la porúmb/prășít//și fusérăm șî ástăzⁱ...cíteva óre/că nẹ-am duz‿mai̯ [k] mul‿mai̯ dă diminẹáță ca să fíi̯e mai̯ răcọáre/ī‿álfel nu mai̯ pos‿să stai̯ în i̯el/dẹ-adăpóst/cald răụ//kar cînd venii̯ la sfat/atúnĉa venisem dă la...sápă dă coló//

alecsándru mănăi̯ílă
trèi̯zeșiᵘópt [de ani]

mai̯ am avū‿șⁱ‿i̯o úna

mai̯ am avū‿șⁱ‿i̯o úna șⁱ‿i̯e căsᵃ̆torítă//a găsít um̄‿băi̯at munĉitór la fábrică la bucuréștⁱ/munĉéștẹ-acoló ș-a lu̯at-o șî pă i̯a

---

¹Nume de persoană.

tot cu i̯el/nu șt^{i}u la ĉe ^{u}uzínă munĉèșt^{e} la...pă la vulcánu//

[El e de-aici ?]

nu/i̯e dîn răzmirèșt^{i}[1] //

[Cum s-au cunoscut ?]

am i̯o acoló nește uńk d-ai̯ mei̯/fraz‿d-ai̯ lu táta d-ai̯ mámi/și a vẹni‿d-acoló/i̯e mai̯ máre și băi̯átu/că zig‿"vez^{i} ? cum i̯a máma i̯a și fáta"//fáta áre óptîșpe an^{i} plẹácă că nóoșpẹ [k] a plecá‿pă nóoșpe/...și i̯el áre dóozeșipàtru//zi‿"vez^{i}/cum vínẹ trẹaba.."/ și m-aṇ‿gîndíd/‿"dọámne cum am trăi̯ít i̯o cu tát-al ei̯/cu...cu bărbátu-miu̯"/aṇ‿trăi̯í‿fu̯árte bíne/úi̯te az regrét așá dă mul‿după i̯el/îl plîńg tọátă zíu̯a-l plîńg/ș-a foz‿máre bătrîn fáță dă min^{e}// și am zîs/"lásă mámă/i̯á-l-ăi̯ că áre mínte mai̯ múltă"/că i̯eu̯ aṇ‿căutát să i̯au̯ așá și úi̯te n-aṇ‿trăi̯í‿bíne cu i̯el să știț/că... i̯erẹá cu óḱi-ṇcólo și-ṇcólo/ăști̯a mai̯ míĉi nu̯-áre míntẹ-atît ca ăi̯a//i̯el o i̯ubéște așá dă mult pă i̯a/îi̯ tînără-i̯ mai̯...//și ^{a}-ṇvățá‿și i̯a op‿clásẹ/-am dus-o ș^{i}‿i̯o pă la...școálă așá‿a-ṇvățá‿la...^{s}‿să dúcă la școála‿ái̯a dă...mu̯ásă/nu știu̯ cum îi̯ spunẹá la alicsándrii̯a//și...a răuşíd‿da n-á avú‿lócur^{i} nu știu̯ cum acólo/ dác^{i}‿s-a găsí‿cu băi̯átu̯-ăsta am dat-o după i̯el//și̯-acú ĉe că-i̯ dă servíĉ^{i} acoló la...únde‿e i̯el/da//

marii̯a papói̯
pátruzeșipàtru [de ani]

murătór^{i}

cu várza‿așá i̯e cum spúse bába[2]/le fáĉẹm așá cu...la cotó-ru̯-ăla ai̯íĉa púnem sáre o așezăm rîndur^{i} și i̯ar áld‿rînd dă... várză i̯ár un rîn‿dă sáre dîn ái̯a cu...sàrẹ-așá/după ái̯a o úmplem cu ápă/ș-ásta/așá-m̄ [k] fáĉem noi̯ la murád‿várza//áltă...áste-

---

[1] Comună vecină.

[2] Se referă la informatoarea Tîrnoveanu Marița, anchetată anterior.

256

lante murător^{i} dîn ástea ^{a}mistecătúră/cu mórcov cu...dîn ástea verzitúrī árdèi̯/le fáĉem‿î le̯-așezám̯‿frumóz‿le spălắm le̯-așezăm la borcán sau̯ putinícă ce̯-avém/fáĉem ápă călduță...șî le púnem‿ī/cun̯‿să spui̯...sáre cu ^{u}ou̯ dîn ắla/șî púnem peste i̯éle/călduță ca dă pî́i̯ne...ápa/ca să să fácă gálbene̯ puțín știț cînd‿î să acréște//șî sàre̯-áșa le țíne tar^{i} dacă fáĉen̯‿cu ou̯ dă stă ^{u}o^{u}u dasúpra//ș-atúnĉa i̯éle i̯ése fu̯árte búne/și primăvára pos‿folosí/ așá cum le fáĉem noi̯ la țáră//acúm...în áltă párte nu mai̯ știu̯ cum o mai̯ fi//și...dîn ástea.../buliu̯ón púnem la stíclă/dácă nu tăi̯ém róși̯ dîn ástea cu ardéi̯ cu pătrūjál șî-l băgắm ī‿stícle/și le púnē‿la stícle áltili lē‿fi̯érbē/dacă nu púne salíĉilád‿dîn ắla peste i̯el/l-amestecám̯‿frumós și le băgắn̯‿la stíclă/ș-atúnĉa nu mai̯ fi̯órbe ca s^{î}‿sáră dópurili//dă múlte cáre-l fi̯érbe-n...căldàr-ái̯a cu pai̯-așá dă...să nu sáră dópurli/știț ?//da i̯o obijnui̯éz‿mai̯ muld‿buliu̯ón/că nu poĉ să mănín̯‿ cu salíĉilád‿dîn ắla/că-m̯‿fáĉe rău̯ la stomác/ș-așá că...fac buliu̯ón mai̯ mult//

róși̯ cu co̯ádă pun/pui̯ ũ‿rînd dă víță ũ‿rîn^{d}‿dă róși̯ dîn ále̯a cu cu̯áde̯-așà búne tar^{i} ca să nu să...stríĉe/și cu sáre/le púnen̯‿sáre peste i̯éle//

[Și stau roșiile ?]

da ! púnem ũ‿rîn^{d}‿dă róși̯ cu frúnze p-úrmă pre̯sărắm sáre pe̯ste i̯éle/și i̯ele̯-atúnĉe-i̯‿lásă o ze̯ámă dă la i̯éle d-acoló cu sáre̯a și cu ze̯áma lor//șî ṣede̯-așá dă bíne/le tai̯ șî faĉ salátă dîn i̯éle/cîn‿vrei̯/sũ‿fo̯árte búne//

[Aceeași]

avẹám tîrl-afáră

i̯eu̯ i̯erẹám ai̯íĉa/...avẹám cása p-ai̯íĉa/^{a}cú stăm tọmnai̯ la sátu nou̯[1] unde-i̯ magazínu̯-ăla stau̯ acólọ/ș^{i}‿^{i}ẹ̄rẹam ai̯íĉa-n sátu vek să spunẹ-ai̯íĉ//și i̯erám aprọápe dă ĉimitír/ĉimitíru̯-avẹá fọárte mulz‿dîn ắi̯a/lilii̯éj‿mar^{i}/și i̯erá cam în márĝina sátulŭ̯ẹ-acoló/ spre gáră i̯éste ĉimitíru//întră tímpu̯-ásta noi̯ avẹám tîrl-afáră ...șī i̯erá o sai̯á dîn álẹa dă să băgá ói̯li̯//acú táta...ș-a lu̯at cojóg‿dîn álẹa mai̯ sta ș^{î}‿p-afáră pă lîngă i̯éle/că i̯erẹá să fácă m^{i}éi̯i știț să féte dîn...m^{i}éi̯-ằi̯a să fácă...//víne lúpu [!]/ĩ‿loc ĩ/da noi̯ bíne c-aŋ‿zis/"tátă" zic "dă [k] bíne că nu tẹ-a lu̯a‿pă matá" zic/"că i̯erẹai̯ îmbrăcá‿c^{u}‿cojócu pă dos/așá" zic "te lu̯a/ z^{î}ĉá că i̯eșt^{i} o u̯ái̯e" [!]//

și s-a dus/a lu̯at u̯ágẹa...șî táta a rămás culcát acoló p-um [k] nește znób‿dă coĉén^{i} ș-a lu̯at ọágẹa d-acộló dîn tírlă a aruŋcát-ọ-așá[2] după gît...ș‿s-a dus cu i̯a...în ĉimitíri̯-acólọ//șî s-a așezát//noi̯ atúnĉa víne táta și ne spúne/ne spúne [k] îi̯ spúne mámi/da noi̯ cop^{y}íi̯/

"ĉe i̯e ĉe i̯éste ? ĉe ?"//

"ei̯ ! nu i̯e/uŋ‿cíi̯ne i̯a úi̯te-te nẹ-a lu̯at o ọái̯e"/nu vrẹa să ne spúi̯e că i̯e lup/"uŋ‿cíi̯ne nẹ-a lu̯at o ọái̯e"//

"a nái̯bī"...^{h}abár avẹam noi̯/credẹáŋ‿că i̯e cíi̯ne//

s-a dus cu i̯a-n ĉimitír s-a așezát frumós ș-o mîŋcá ắcólo//șî noi̯ nu i̯ẽrán‿dăpárte/da táta ĉe "ḩai̯ ọnapói̯" ĉe/"că cíi̯nili̯-ásta" zíĉe "fáĉe réle" ĉe "ne múșcă"//i̯el știi̯á că i̯e lup/da nū‿nẹ spunẹá noo că ne erẹá frícă//ș-așá că...ásta i̯e/i̯el cînd o i̯a să știț ș-o arúŋcă după gît șî să dúĉe cu i̯a/nu ca s-o dúcă tîríș sau̯ mai̯ știu̯ i̯o cum//

[Aceeași]

---

[1] Se referă la partea mai nouă a comunei Toporu.

[2] Gest.

258

i̯-a prin̯s pîŋ‿la úrmă

ui̯tẹ-acú i̯e lăsá‿la noi̯ ᵘúnu kár péntru...prostíi̯/i̯e lăsát cu nevástă-sa//i̯a [k] i̯el lucrắ îŋ‿gáră la bázắ/da cre‿că n-o să s-au̯údă.../i̯el lucrẹáză la bázắ-ŋ‿gáră ş^{î} i̯a acásă...avẹá tot ĉe vrẹa/că bărbátu i̯ẹi̯ i̯e bíne la bázắ‿acoló/î...nu a lu şĕ́fu dă bázắ/după şắfu dă bázắ i̯éste/magaziᵘonér nu ştịu ĉe i̯e i̯el//ṣ-avẹá acásă stúpī...víi̯e ᵃcúm avẹá butọái̯e cu vin...víte cu láptẹ-avẹá ştiţ/tot ĉe vrẹa i̯a/n-ávẹa copíl/níĉ uŋ‿copíl/ nu făĉắ copíi̯//acú ĉe i̯-a venít i̯ei̯ îm‿míntẹa i̯ei̯/ca să să-nḫai̯téze cu‿únu cáre i̯e pă la frezắrii̯-acólo la...colţ//s-a-nḫắi̯tát cu ắla...ş-ástăz^{î} aşá mîi̯nẹ-aşá/pínă...bărbátu-so i̯-a spus ĉinevá d-acólo "úi̯te lenúţa ĉe fáĉe/i̯a úi̯te...s-a-nḫắi̯tát cū...ásta dă la frezắríi̯e/cáre s-a mutát acúma"/c-a făcú‿frezắríi̯-acoló-ŋ‿colţ/că i̯eu̯ kár acoló stau̯ unde i̯e ĉécu̯[1]-ắla//ş^{î}‿i̯el a spus-o/a tăcú‿dîŋ‿gúră i̯el/ĉe "ĕ !" ĉe "ẹ̆ ! lúmẹa vorbéşte múlte" ştii̯/i̯el//ĉe să fácă i̯el ? să dúĉe la ũ‿alᵈ‿veĉín...peste drum ş‿să pitéştẹ-acólo/s-a făcú‿că plẹácă la gáră/ş-a venīt înapói̯ pă áltă párte//s-a băgát acoló la ắla-ŋ‿cásă/ắla ʰabár a avúd‿dă ĉe şî cum i̯ẹ/

ĉe "taj‿dîŋ‿gúră să nu spui̯ nimíc"//

i̯a...fọárte frumós...gáta ắla i̯-a făcú‿semn d-acoló...că nu i̯e dăpárte dă frezắríi̯e/i̯-a făcút să să duc-acoló unde să duĉáu̯ i̯ei̯//lî́ŋgă‿mọáră i̯-o feméi̯e şî ĉe c^{î}‿să duĉá‿ácoló/aşá spúne i̯el//şî aşá i̯éste/i̯-a prin̯s pîŋ‿la úrmă//i̯-a lu̯a‿fọárte frumós díra ş^{î}‿s-a dus acólo la...i̯ei̯/şî i̯-a prin̯s// [ɛ] nu lẹ-a făcú‿nimíca/nij‿lui̯ níĉ i̯ei̯//a vení‿frumós acásă şi i̯-a spus/"tu...ĉe-z‿lipséşte ? ai̯ ĉevá lípsur îŋ‿cásă/n-ai̯ dă ajúŋz‿n-ai̯ nu ştịu ĉe ?"/

---

[1] C E C = Casa de economii şi consemnaţiuni.

n-a mai̯ zîz‿nimíca i̯a/că ĉe i̯erẹ́a să mai̯ zị́că cînd i̯a i̯erẹ́a príṇsă...//fọárte frumós i̯-a dat...a-mpărțít/"ĉe-i̯ al tău̯ ĉe-i̯ al meu̯"/șî n-á vru‿să șî le i̯a/i̯a n-a lu̯a‿nimíc/lẹ-a lăsát acoló că i̯a créde tot c-o priméște/știț ?//ș-a plecát/i̯a//

i̯-a spus/"i̯o pă tíne nu te mai̯ poș‿suferí-ṇ‿cásă niĉ um‿píc" i̯el/...i̯-a spus i̯ei̯/"dacă tu mẹ-ai̯ cărát mi̯ére mi̯-ai̯ cărá‿vínu mẹ-ai̯ cărát tot dîṇ‿cásă/să mănî́ṇș‿cu i̯ei̯.../păi̯ ʰai̯ să fáĉi̯ să mai̯ zîĉⁱ că..." vórba lui̯/"să faĉⁱ așá ĉevá da nu-s‿cărá cása-ṇ‿loc să-z‿dẹa tu-i̯ dái̯ lui̯/acú cum tu-l i̯ubéș‿fọárte mult pă i̯el ...și i̯el véde că i̯eștⁱ prọástă ĉe ⁱĉe «cáră cása mi̯-o dă mi̯i̯e»"// șî i̯el sărácu munĉá i̯árna/vára pă la gáră...ca să strî́ngă pentru acás//șî s-au̯ dăspărțít//

[Aceeași]

8o6. TELEORMANU̯

(com.Mîrzănești, jud.Teleorman)

Culegere: 1968; GG, MM, RP; transcriere: GG

lúpu nẹ-a pîndít

[S-a-ntîmplat să vină lupii la oi ?]

ĕʰeʰẹ́ !/tái̯că n-am pomenít//am pomenít dăr‿î...nu n-a [k] aṃ‿văzút/cîṇ‿s-a repezít/i̯erán‿c-ŭ‿ᵘom bătrî́n/șⁱ‿i̯o să zic că i̯erẹ́am ᵗă fo pái̯șpe anⁱ/dacă n-oi̯ hí foz‿mai̯ mult/...ș‿m-an‿dus îm‿pădúrẹa‿ásta la noi̯...cu ᵘómu ála/...ș‿lẹ-am băgát ᵘói̯ili-m‿pădúre// ș‿cîṇ‿să i̯eșî́m pă sẹar-așá/...la drum să i̯ișî́m dîn ásta/dîm‿pădúre/ála mai̯ bătrî́nu/[k] i̯eu̯ mai̯ la mijlócu ᵘói̯ilor/șî ála-ṇ‿cọádă/ ...cînd a venít lúpu nẹ-a pîndít/cîṇ‿s-a repezít/ála mai̯...ᵘómu/ bătrî́nu ăla ˢ-a repezî́t acólo cînd a fuĝít ói̯li [r] cînd a fuĝít ó̦i̯ili/...o priņsése pă u̯ái̯e/o-ŋgîtuii̯ísę-ai̯íĉ la gît//o-ŋgîtui̯íse/...aņ‿lu^{u}át-ǫ-aşá/a veni‿lúpu [k] a fuĝí‿lúpu/^{s}-a repezí‿şî cíi̯ni̯/ã‿scós-o ş-am plecát//ã‿i̯işí‿la i̯ériş îņcólo//

gavrílă rádu
^{u}óbzeşîĉinĉ [de ani]

să lu̯a fétili̯-atúnĉa cu núntă

să lu̯a fétili̯-atúnĉa cu núntă/undę-au̯uzęá dã cîtę-o fátă mai̯ ...că i̯e úna síņgură la păriņs/cà i̯e văzútă/că-i̯ aşá/..."^{h}ai̯ să triméte͂‿la ęa/că...s-o luu̯óm noi̯ dă soţíi̯e" nu aşá ?//venęá/sócri su̯ácra/ĝínerli...fapt că...făcúsem cunoştínţă cu i̯el/da venęá ái̯a bătríni să vázză cum i̯e fáta şî cum să prezíntă i̯a/să vázză ţes i̯eu̯ î͂‿răzbói̯/ştiu̯ să scoz‿válu sau̯ nu !//i̯eu̯ atúnĉ ḱar avęá͂‿răzbói̯ îņ‿cás/şî ţesęám ţesęám dă zor/ţesęám ş^{i}‿i̯ei̯ să ui̯tá/să ui̯tá la míne ş^{i}‿i̯eu̯ ziĉám/"e ! să nu...i̯eu̯ am să ui̯t tindéi̯ḱa nepúsă cu vórbili̯-ástęa"//trébŭi̯e să muţ^{i} tindéḱa la píņză coló//c-a mai̯ fost úna‿aşa/cînd i̯-a vení‿peţitóri/i̯a‿a ui̯tá‿să mai̯ múte tindéḱa‿au̯úz^{i} ?//ã ţesú‿cu tindéḱa á ţesút/a ţesút ã-şîrát//da ắla a zis/

"avęám o i̯ápă ş-o strigám: p^{t}r̃ęó tindéḱa/p^{t}r̃ó tindéḱa !"/tot ca să priĉápă fáta//i̯a n-a priĉepúd‿dălóc//ắlęó/ã-şîrát i̯a la píņză ã-şîrá‿cît a sta‿peţitóri//iei̯ a i̯işí‿d-acólo ş-a zis/

"noi̯ n-o luu̯óm p-ásta/c^{i}‿i̯a dac^{i}‿i̯eręá fátă dăştęáptă/nũ-şîrá tindéḱa pă sul/şî-j‿da sęáma s-o...õ-fiĝá-m‿píņză"//

ziĉe..."ĉe să-i̯ fáĉem noi̯ ?/ba o s-o luu̯óm"//

„n-ó lu^{u}óm"/a zis bătríni/"nó lu^{u}óm"//

i̯-a spus mắ-sa ĉe "să ştii̯ că nu fáĉim nimíc/că úi̯te tindéḱa undę-ai̯ lăsát-ǫ//ḩai̯ să tăi̯ém píņza‿asta d-aĉí că pǫáte..."//

"i̯étă ęa !/să tai̯ píņza i̯eu̯ s-o arz ? cíte băşín^{i} an‿tras i̯eu̯ pînă cînd an‿țesút-o !//fír-ar ai̯ i̯áca cui̯ să fíi̯e !/cîte pîrțurⁱ an‿tras să dau̯ cu vătála șⁱ‿să țes//dúcă-să i̯áca cui̯ să să dúcă !"...fáta a zis/"nu/nu-m trébui̯e să mai̯ vyíi̯e/nu !"//

s-au̯ dus o̯ámeni/n-a mai̯ vení‿nij ĝínerⁱli/n-a mai̯ vení‿s-a termená‿cu i̯a/cu pî́za...ᵃ‿termęnát//

la úrmă i̯eu̯ vă spuséi̯ cu pî́n̯za me̯a/merĝá strúnă șî țese̯ám/dă fápᵗ‿că-m plăĉá ĝínerli cî‿m-an‿căsătoríd‿dă dóᵘozeșidoi̯ dă anⁱ/máre c-atî́t m-ave̯á máma p-a dîntî́i̯/

ĉa "lásă mámă s‿te țiu̯ tréi̯zéj‿dă anⁱ/tréi̯zej‿dă anⁱ c-atî́ta am/nú ma-ndúr să te dau̯"//

a ținút táte núnta pî̃ná la ún̯sprezeĉe no̯ápte̯a a ținú‿núnta nu-i̯ da drúmu//ne̯-an‿cununát pă la mi̯ézu nópți-m‿bisérica̯/șî da la vyin/șî scote̯á cu...cu védrilⁱ la lúme/că nu să-ndurá ca să mă de̯a...nú//cînd am plecá‿plî́nĝá...párcă plî́nĝe dî́pă mort/așá plî́nĝá dă míne//

dóbra drái̯ne dín̯că
șáptezeșⁱșápte dă anⁱ

cînd a fost d-a fuĝít lúme̯a

a fost acás la părínțⁱ/ș-a zis părínți/áre să vʸíi̯e ŭ‿zgómot/"să știț că va [k] vʸíne ŭ‿zgómot"//

"ĉe zgómot ?"

"vyíne studénți//studénți/mérĝe la boi̯érⁱ...ca să de̯a foc/șî ne i̯a șí pă noi̯...împreu̯únă"//

táte̯-al meu̯ zise [k] veníră la úșă̯/au̯uzírăm dú‿du‿du‿dù/i̯eu̯ i̯intrái̯ în‿cásă̯//dă ᵘ-úșă/bū ! bū ! bu !/la úșă/ne̯-a crăpát úșa/úșă̯/tablíi̯...dîn afárⁱ//ⁱișí táte/

"ĉe ?"

262

"^{h}ai̯ să mérĝem/...să mérĝe‿la boi̯ér^{i} [r] mérĝe‿la boi̯ér^{i}/ foc !"/foc vorb-áe̯a/foc în tătărime dat...cum a zis ắla/pîn‿țáră aruncát//foc !/să-mbrácă bi̯étu táte/să ^{f}ăcú/plecắ cu i̯ei̯ acoló// noi̯ țipám p-acoló/că să duc la mu̯árte/să dẹa foc//s-a dus acoló/ a spart úșîli/magazii̯ili̯...//lẹ-a spart/a i̯intrát a lu̯uá‿gríu/i̯-a dat foc^{c}/i̯-a dat foc la grîu̯/a da‿la magazíi̯ẹ foc/ĉe să vez^{i} ?/ẵ‿lu̯a‿ș^{i}‿i̯eu̯ o úșẵ‿spáte/m-an‿dus ș^{i}‿i̯eu̯/ẵ‿lu̯at o úșẵ‿spáte/fúĝàm cu i̯a acás//cî́‿mă văzú mắma/...sărắca/

"ĉẹ-ai̯ făcút cu i̯a dă ĉẹ-ai̯ lu̯át-ō ?/că ne dúĉe și ne lẹágă/ ne omọáră//să vez^{i} cum árẹ să-i̯ bátă la úrmă/să vez^{i}"//

i̯eu̯ mă duc/duc úșa să o duc pă gîrlă/o i̯au̯ la [k] i̯ár la spináre/avẹám ũ‿zăbún frumós/c-așá să purtá atúj‿dă tarpidán/l-am‿făcú‿praf cu u̯úșa‿ái̯a//mă duc ș‿la [k] o arúnk [!][1] în‿gîrlă//"na dú-te úșă...dăcît să ne bátă pă noi̯ să ne umọáre"/...^{sunt} álți care știi̯ asistá să vázá cáre dă foc/cáre púne mî́na/care...a văzút//am aruncát-u̯-acólọ//să potolí bi̯átă mámạ//i̯ar/iu̯ i̯ár mă duséi̯/nu-m̃ venẹá să stau̯//vyiu̯ c-o mắtură dă măturát/plínă dă mi̯ére/dă mi̯ére mắtura‿áẹa vẹnísem cu̯-ea acásă̦/să ținẹá mi̯érẹa după min^{i}//

mắma/"dă úndẹ-o mai̯ lu̯aș fa ?!"

"^{o} lu̯ai̯ dă la dómnu ẹane dă coló/nu trébui̯e să măturắm ?"

"olẹó !/arúnc-õ‿sóbă̦ mám-arúnc-õ‿sóbă̦" [ɛ] n̦‿cuptór/c-așá să zîĉá‿atúș‿sóbă̦..."arúnc-õ‿sóbă mámă să árză̦/...fír-ar a nai̯bi dă mắtură"//

vez^{i} ?/tátẹ-al mi̯eu̯/dacă s-a dus táte n-á pus mî́na/...nu l-a văzú‿nímin^{i} c-a pus mîna táte//nú/a stătút táte ș‿să...pă úndẹ-o fhi putú‿ș-i̯el/i̯el n-a dat/niș‿foc n-a pus niș‿mă [k] ca să ĉócăne să dẹẵ‿uș^{i} sau̯ nú/și pă táte nú l-a lu̯at să-l bátă...nú/i̯el a scăpá‿dîn tot satu̯/pă táte nú l-a lu̯at că și nu l-a văzút/c-avẹá álți care pî́ndẹá să vázā cáre dĩ‿sat púne mî́nă şî dă foc//şî tátẹ-a scăpád‿nebătū́t//şĩ‿ziĉá máma/

---

[1] Rîsul subiectului a fost provocat de asistență.

"vez^{i} ?/dacă ținẹái̯ ai̯^{a}‿úşa‿ái̯a fir-ar al nái̯bi ş‿cu áẹ^{a}/venẹá úi̯te şî ne controlá p-ai̯íĉa/şî te luu̯á şî te bătẹá/că i̯o ťe spunẹám pă tíne"//

că-i̯ lunĝá jos/îi̯ punẹá şî-i̯ bătẹá‿acoló-i̯ bătẹá-i̯ bătẹá-i̯ bătẹá/pî́nă cî́nd îi̯ lăsá m^{u}ōrț^{i}...îi̯ lăsá morț^{i}/aşá am au̯zî́d‿da n-am fost să-i̯ văz/da aşá‿am au̯zí‿pă ĉíne i̯-a lu̯at//i̯-a fost întĩzî́nd ş^{i}‿foz‿bătî́nd acoló/şî la úrmă...s-a potolí‿fócu/s-a potolít//a ars tot/a da‿şî la pătúle/şî la grî́u̯ ş‿la tot tot tot//

[Aceeaşi]

s-a-ntî́mplat o nenoroĉíre

ziĉám că nú i̯au̯ băi̯á‿neliberát...nu/pî́nă nu ş-o faĉẹ-armáta//ş‿dácă/ş‿n-am avú‿noróc/...n-am avút/ã‿rămás cu doi̯ cop^{h}íi̯//s-a-ntî́mplát o nenoroĉíre şî l-a-mpuşcát...stî́nd într-o cámeră/cũ‿sîntém noi̯/liberát/dad‿drúmu acásă/să víi̯e/...să termẹnáse cu răzbói̯u ştii̯ ? să termenásẹ/ş-a fost i̯árnạ/ş-a fost tōț^{i} adunáț^{i} úi̯te camarázd-ntr-o cámeră//ş-a fos‿spunî́nd i̯el/...c-a fost ũ‿^{u}om d-ai̯íĉa dîm‿pi̯élẹa máre[1]/a fost acólo ş-a fost ascultî́n/

ziĉe "i̯eu̯"/a fos‿spunî́n‿la camarázi̯-ăi̯láț^{i} "am o fátă ş-um‿băi̯át//fáta mi̯-e ĉa mai̯ máre/şî băi̯átu mi̯-e ĉe‿mai̯ mĩc/şî sper să mă duc ş-i̯eu̯ acás/c-acú m-ã‿liberát"//ş-i̯el a lu̯at ũ‿rîvorvér/dă la ọ‿refuĝii̯át/l-a cumpărát/să v^{y}íi̯e cu i̯el acás//mọártẹa ş-a cumpărát-ọ//n-á ştiu̯út únde áre-ncărcătū́ra/...a foz‿d-álẹa au̯utomátîli/şî ^{d}acă ştiț a fost aşá-m‿pi̯ez spre buzunár/şî cî́nd a... cî́nd a da‿să-l...l-á clănțăní/l-á clănțăní‿cu ắẹa/l-á clănțăní‿

---

[1] Numele vechi al satului Teleormanu era Pielea.

264

cu̯-áęa/nu s-a putú‿să...//cîn̯‿să-l/să-l slobǫáde s^{î}‿báĝę-ai̯íĉi-ęa-m‿buzunár/drept la máțe l-a...s-a slobozít în̄ máțili lui̯/ș...a trăi̯íd‿doospátru dă u̯árę/cum i̯e d-acú [k] dă disęáră pî́nă mî́i̯ni diminęáță//ș-a povestít i̯el tot/că i̯e dî́m‿pi̯élęa/șî i̯e...dumítru pópa/ș-áre doi̯ copiláș/lę-a spus la ái̯a ca să ștíi̯o/știi̯ ?//óf șî noi̯ trăĝám nădéjde că v^{y}íne/că v^{y}íne/pûnęám cop^{h}íi̯i/"rugáțî-vâ mámă/rugáțî-vă să v^{y}íi̯e șî tát-to"//șî cînd au̯uzín̯‿că-i̯ v^{y}íne ^{i}istráctu că pópa dumítru s-a-mpușcát/sín̯gur/...sin̯gurél/da//

[Aceeași]

cî́nipe

să punęá așá: arái̯/te dûĉęái̯ o sămănái̯/o grăpái̯/pă úrmă i̯a să făĉá/s-aleĝá áęa dă vára dî‿áęa dă tǫámnă̯//o culeĝęái̯ întî́i̯ p-ái̯a/o băgái̯ la ápă s‿să topęáscă//o top^{h}i̯ám/venęám acás//o tocám/o punęá să ^{u}uscá/bíne ca să f^{h}íi̯e s-o pos‿s-o toĉ^{i}/cū tocătóru/sau̯ cu săcúręa sau̯...c^{u}‿cáre ĉę-avęá//o tocám/ne canonęám/la úrmă aveám úi̯tę-o...să numi̯á...noi̯ ziĉám‿î la carē avęá-n̯fundătúr^{i}/șî p-o în̯fundătúră d-á^{ęa}/o méli [k] o...dam úi̯tę-așá cu fui̯ǫárlę-álęa pă i̯a//dam dám/pînă să fărîmá pîzdării̯a‿áęa dă nu mai̯ i̯erá dălóg‿dălóc//la úrmă treĉá la méliță cu i̯a//mélița o tocá mărū‿mărū/mărū‿mărúnt/trăĝęám dîn‿î fui̯ór/mélița...merĝá/cǫálęa curá jos pîzdăríi̯a/o dam pă ęa/o făĉám dă nu ma‿avęá níĉ o pîzdăríi̯e-n ęă fui̯ór frumós//lę făĉám bíne colác/făĉán̯‿coláj‿dă cî́nipă mar^{i} lî́n̯gă noi̯/la ^{u}úrmă dúpă ĉę-o termenám/lu̯am dărácu̯/...dărácu cu fui̯óru/tráĝe-i̯ tráĝe-i̯/putęái̯ nú putęái̯/tráĝe-i̯ cu [ɛ] cu̯-ála c^{u}‿fui̯óru cî́t tǫáte zíl^{i}li să traj^{i}‿cu mî́nă̯//făĉęán̯‿cái̯er... dup-á^{ęa}//la úrmă/^{tu}pă ĉe termenám/punęám îm̯‿fúrcă̯...cái̯eru̯...să

---

[1] Gest cu mîna arătînd cum lovește fuiorul de lemn pentru a înlătura puzderia de pe el.

tọárĉem/fáĉem saĉⁱ/să fáĉe‿saltéle/să fáĉem‿î...ba áre lúcrurⁱ femẹ́i̯ili șí dîm‿páturⁱ cáre‿éste dă cî́nipă/lucráte dă mî́nă/șí dă trᵘon am̦‿văzút alaltắi̯erⁱ la o bábă cáre s-a prăpădít...lucrátă dă mî́nă/cu bumbác amesticát//

[Aceeași]

mălái̯

pⁱ̂ă !/málaⁱĕ n-am mai̯ făcú‿ș-aș mî̦ncá/șí n-arᵉ‿ĉinⁱ‿să mi-l fácă...//créde-mă că nu-l nimerẹám dúlĉe ñẹam//i̯e o cúscră a nọ́astră/cîn‿ți̯-o fáĉe mălái̯u̯ nu poĉ sî̂‿te sáturⁱ dă i̯el bre//parcă-i̯ púne záhăr în i̯el//

[Cum se face mălaiul ?]

cum ? îl fhérbⁱ pîsátu̯-ăla [k] fʰi̯érⁱ‿mălái̯u/améstiĉ‿i făi̯ína coló nu [k] mălái̯u-n̦‿cọpái̯e/pui̯ dăsúpra mălái̯ului̯ făi̯ínă/ĉernⁱ/ da nú múltă răŭ/...ca doi̯ pumnⁱ//la ᵘúrmă/pîsátu-l fhérbⁱ pînă pʰi̯ére spúmă/să rọșắștẹ i̯el pă foc/îl pui̯ arzíntẹ-acúma cîn̦‿vyii̯ la copái̯e/tornⁱ pîsátu/în‿î copái̯e șí úi̯tẹ-așá[1] cᵘ‿făcălẹ́țu̯/ui̯tẹ-așá/núma‿așá[1] cu făcălẹ́țu‿ui̯tĕ/numa‿așá/núma‿așá...ᶜᵘ‿făcălẹ́țu/améstiĉ tot‿tot‿tot‿tót/la úrmă-l mai̯ i̯ẹi̯ ș-așá/îl mai̯ dai̯ ș-așá[1]/ pînă cîn̦‿să fáĉe i̯el/dă-l pos‿să-l dai̯ d-a dúra/...mălái̯u ắlạ/ pînă cînd/...la úrmă-l‿ⁱei̯/d-acoló/îl pui̯ îm̦‿vas care-l coĉⁱ/ l-în̦văléjⁱ‿bíne să nu răĉáscă i̯el că nu mai̯ i̯e dúlĉe/da ᵘungⁱ vásu̯-ắla care-l pui̯/l̦‿ungⁱ/că să lipéște dacă nu-l ungⁱ/l̦‿ᵘun̦jⁱ‿biné/șí pui̯ mălái̯/așá nu mai̯ úmbli la i̯el să tă̦ mai̯ murdăréșⁱ‿la ᵘúrmă/la ᵘúrmă dor faĉ făi̯ínă/șí-l pui̯...cum îl pui̯/nu mai̯ pui̯ dégetil̦ⁱ‿șí-l spoi̯éșⁱ‿cu făi̯ínă pă dăsúpra să fhíi̯e frumós/că să nu-l lașⁱ așá/mălái̯u mălái̯...sémplu̯/da dácă i̯e și i̯el spoⁱít cu...

---

[1] Gest: mestecă mălaiul în toate direcțiile.

266

făi̯ína_á̯i̯a/parc-ar f^{h}i o ázimă dă pî́i̯ne//şî mănî́nĉ şî bei̯ la ápă̄ ...crédе-mă dácă nu//

[Aceeaşi]

bumbác

pū́ne̯ám_î...trei̯ pogo̯ánē/...pátru̯-adică dóo ^{h}ectáre pune̯ám dă bumbác/...v^{e}ne̯ắ_şî făĉám ^{u}ogóru dă to̯ámna [k] dă vára cu tractóru/...d-aĉí dup-á̯i̯a-l pregăte̯ám îl grăpám/ş_dup-áe̯a pune̯áŋ_cū ...cu plúgu̯/-adīcă álţi pune̯á cu sămănătórili/dă_noi̯ îl pune̯áŋ_cu plúgu̯//şî̄...dup-áe̯a/după ĉe-l pune̯ám/după ĉe răsăre̯á/îl lu̯ā_la sápă/dĕpínde după [k] dă trei̯ or^{i}/dă̦ pátru ^{u}or^{i}/^{tu}pă cum i̯erá tímpu dā...ploi̯ós//ş_pă úrmă- nĉĕpe̯ám să-l rărím/ba cu...ba-l... şî-l cîrne̯ám/...îi̯ rupe̯ám_î vî́rfur^{i}li ca să nu mai̯ fácă á̯i̯a gogóş^{i} múlte/că dácă făĉá gugóş múlte vene̯á şî-l apucá l-apū^{c}á i̯árna̯/nē...necópt//ş_p-úrmă ^{i}intrám î̄_i̯el şî-l adunám/pă categorí̯i̯/categorí̯a-ntî́i̯a/categorí̯a ă_dóu̯a/a tréi̯a...

[Dar de unde ştiaţi cînd să-l adunaţi ?]

păi̯ înĉepe̯á să plĕzne̯áscă gogóşili̯...plĕzne̯á gogóşîli/d-aĉí l-adunám//lu̯aŋ_gogu̯áşa cu mî́na/ş^{î}...şî-l luu̯ám_î̄ dîŋ_cut-aşá dîŋ_cutí-l_lu̯am [r] l̦_lu̯am//ş^{i}_p-úrmă-l băgáŋ_lă cámeră răcoro̯ás^{î}_ca să nu să-nĉî́ză/ba-l dam şî la su̯áre/...dam şî puţín la su̯áre ca să nū...să [k] că i̯erá pî_i̯el cînd l-adunắ/l-adunám şî mai̯ trîndáv/mai̯ ^{u}ud/şî l-adunám/îl pune̯ám la su̯áre de-l_î ^{u}uscám niţél/j_d-aĉí-l băgám la cámeră//ş_dup-áe̯a-l duĉe̯ám la...únde să prime̯á i̯el//

máne̯a catríș

pátruştrei̯ [de ani]

aŋ‿găs^{î}t-o trîntítă •

[Mama a murit demult ?]

dămúlt/áre...ĉíșpe an^{i}/în ĉízeș^{i}ĉínĉ//

[Cum s-a întîmplat ?]

úi̯tă̯ tot așá stîn‿dă vórbă/i̯erám i̯eu̯ ș‿cu soțíi̯a...șî/tímpu dîpă másă/ásta/i̯-a spus‿î/

ĉe "tu pînă cînd mai̯ cos i̯eu̯" ĉe "cămáj‿d-ástẹa"/ĉe "să... tî‿duș‿să faĉ‿ī mîn̹cáre/pentru copíi̯ dă disẹáră/să mîn̹cám șî noi̯// ĉe "șî..."//

stîn‿dă vórbă/i̯eu̯ tamán ĉã‿să...am néște sorg pus cum‿îĉem noi̯ tătár/nai̯i̯nte să punẹá/ș^{î}...l-a pus p-ála șî...dacă l-a pus‿î/m-an‿dus să-l ríĉîi̯/că făĉá [k] îl ríĉîi̯á‿ș‿p-ála-i̯ lu̯am sămínța/îl tăi̯ám pă cad̲igoríi̯ așá cît i̯erá dă máre/dă-l‿î făĉán‿tot așá c-uŋ‿fel dă balót/șî-l duĉá‿ș‿p-ạla//șî ríĉîi̯ind i̯ó‿acólo/au̯úz ^{că} mă kámă soțíi̯a/

ĉe "vin că vín‿în̹coáĉ"‿ĉícă..."mămíca" ĉe "^{i}e căzútă" ĉẹ//

cîn‿m-am dus acólo/aŋ‿găs^{î}t-o trîntítă/căzútă jos//strígă la‿ẹa/strígă/ĉẹ să mai̯...stríĝ ?//ș-a durát fō...săptămînă̯‿dă zílẹ// aŋ‿kemát/...dacă am trei̯ fraz‿la bucuréșt^{i}/i̯-am anunțá‿p-ăi̯ẹ‿a veni‿cu dóctoru d-acólo dă la bucuréșt^{i}/a venît/...făcút ^{i}ijécți-a căzút în nē...nesimțírẹ//

[Același]

cása

să-ntímplă/úi̯te cum i̯e cása‿ásta/ásta d-ai̯íĉ i̯e făcútă dă... pai̯ántă̯/cūm zîĉem noi̯//

[Cum e făcută ?]

făĉen‿groph/...dă ^{u}óbzèĉ dă ĉentiméntrȩ-adînĉíme/dăpínde dă cum ^{i}e şî pămíntu̯/dacă ^{i}e pămíntu mai̯ slab/mérĝe mai̯‿i ma‿adîn̦c/ĭ‿jos/mérĝe ş‿la um‿métru//ş‿dup-ái̯a vín^{i}‿şî-i̯ în̦grop [k] făĉen‿grópili/în̦gropắm pári/bulũmắĉ/^{c}ũm zíĉem noi̯/şî dup-ái̯a venī‿şî-i̯ púnem ^{tu}pă ĉe-i̯ în̦gropắ/îi̯ púnem grīzili/după grīz^{i} îi̯ báte şî fáĉe căpri^{u}orȩála/după căpri^{u}orȩálă õ-vălím ^{u}or cu ţíglă/^{u}or cu fi̯er/...j‿dup-ái̯a-nĉépem cu lipítu̯/d-o lipím//^{u}udắm pămíntu/... ^{tu}pă ĉe-l udắm faj [k] băgắm pái̯e-n i̯el ca să să léĝe...cu pái̯e/pă ^{u}úrmă făĉem cocolu̯áşe/ş^{i}‿băgắm cocóloạşe prîn̦‿gard/...şî dăm dó^{u}o lipitúr^{i}/úna i̯-o dăm mai̯ în̦‿groạsă/ş‿p-a dóu̯a i̯-ũ‿dăm mai̯‿i supţírȩ//ş‿pă úrmă/dăpînde/úni ^{u}o...tén̦cui̯e cu pămînt/alţi̯-o tén̦cu^{i}e cu var ş‿cu ĉíment pă dînáu̯ [k] pă dînafáră/d-aĉílē víne şî-i̯ fáĉe ĉubucărȩála pă sus/...pă sus/d-aĉí víne ş-o...stropéşte/dā difer^{i}te culórī...vérde/ọrená/cu/cum le pláĉȩ//d-aĉí să fáĉe j‿dă cărămídă/...cũm ^{i}e ásta i̯e făcútă dă pai̯éntȩ//

dă cărămídă víne şî fáĉe şanţ tot aşá la‿adînĉíme dă... tréizèj^{i}/dă pátruj‿dă ĉentimétri̯-adînĉíme/larg dă dóu̯uz`j‿dă... ĉentimétri̯/tréi̯zèĉ/...vīne şî-i̯ toạrnă ĉíment//tũpă ĉímentu̯-ăl-adí^{c}ă după ĉe-l toạrnă/víne şî-l‿î...dúpă ĉe să-n̦kálsă/^{du}p-o săptămînă dóo dă zíle/víne şî-l‿î fáĉe vez/...^{î}ĉépe cu zídu/cũ‿cărămída/...tot aşá pînă...cîd‿vrȩa s-ọ fácă dă...náltă dă...//ş‿p-úrmă tot aşa/vă spuséi̯ îş‿fáĉe cărămí [k] púne grīz^{i}/púne...//

[Acelaşi]

venii̯ cu fata

[Ce-aţi făcut azi ?]

ástăz ĉe să ?/ástăz mă pomenii̯ cũ...ástăz c-un‿î ^{u}om/..."mă catríşe/bă catríşȩ !"//

zíc "ĉíne̯-ŭ‿mai̯ f^{h}i mă"/zic//cín‿î únu-i̯ zîĉem ne̯a ilíi̯e ĉernát//

"ĉe mă ne̯a‿ilíi̯e ?"/

ĉe "únde ai̯ fáta ?"/ĉe//

zíc "fáta o am la grădínă"//

"păi̯" ĉe "o kámă pîn̯‿la școálă̯" ĉe̯//

"păi̯ pentru ĉe ?"/

ĉe "nú știu̯" ĉe̯/

cî‿mă ^{du}séi̯ aĉíi̯a/găsíi̯ pă doámna míra...afáră/

zic "búnă zíu̯a doámnă"/

"búnă zíu̯a"//

zic "de ĉe kémă fáta‿ai̯íĉa ?"/

zíĉe...ĉe "nú știu̯" ĉe-"ntre̯ábă preșădíntili"//

^{tre}bái̯ președíntili/..."to̯vár^{ă}ș‿prejăd^{i}ínte̯-așá‿așá"//

ĉe "dú-te dúpă...după e̯a" ĉe̯//

"păi̯" z^{i}c "i̯e tómna la mărzănéș‿fáta" zic..."la grădínă̯"//

"dú-te după e̯a/ș‿spúne-i̯ să víi̯e-ncoáĉ"‿/ĉe̯//

mă d^{u}séi̯ d-acólo/șî acólo găsíi̯ tecniĉii̯ánu cáre sunt lă róșii̯/acólo̯ ^{i}e/fáta me̯a i̯e la róșii̯/...pentrū semînțiér† adícă̯ pentru dă i̯a...pîn-acúma n-au̯ avút...cu ĉeapéu̯u ' ắsta//v^{i}ne și púne róșii̯li/ș‿tup-ái̯a̯ víne șî [ɛ] lĕ i̯ă polénu cum/...i̯a știi̯e mai̯ bín^{î}‿să spúi̯e...spúne/șî...mă dúséi̯ acólo ș^{î}‿nú vru să ^{u}o... s-o-nvoi̯áscă̯//

ĉe "fără bon noi̯ nu..."//

d-aĉí găsíi̯ [k] veníi̯ ai̯íĉa șî-i̯ spuséi̯ i̯ar továrîșu̯ președínte/mérse dómnu i̯iu̯ón/jan c^{u}‿motoĉicléta cu...míne/fuséi̯ șî fuséi̯ acólo̯‿la i̯el/șî veníi̯ cu fáta cu motoĉigléta̯//

[Același]

---

[1] C A P = Cooperativa agricolă de producție.

270

sîntém la róșii̯ acúșa

sîntém la róșii̯ acúșa [la CAP] noi̯ acúșa [ɛ] róșii̯ care sînt‿î...sîn‿dóᵘ̯o sói̯urⁱ/mámă șᶦ‿tátă/dă la tat-adunắm floriĉélili ále̯a/le lu̯ắm‿î...ᵗ-ále̯a/stamínili̯-ále̯a gálbe̯nili/le púnem la ᵘ̯uscắt/șᶦ‿cum ⁱ̯e mî́i̯ne dă dimine̯áță ne dúĉem mai̯ dîn tímp/la șápte-n-ĉépẽ‿lúcru̯/ne dúĉem dă la ĉínĉ/pîn‿n‿dóᵘ̯o‿ᵘ̯óre le báte̯m//să fáĉe prắf/le púnem îm‿pⁱpéte d-ále̯a mícîli/nᵊ‿dᵘĉḗ‿acólo pă rîn‿cᶦn‿ajúnĝe̯m la rî́ndurle̯-ále̯a/róșii̯ dă sᵘ̯ói̯ mámă/să i̯a...ále̯a/stamínile̯-ále̯a/șᶦ‿cu...o frúzu̯ [k] le lu̯ắm stamínili/rămî́ne pistílu̯-ăla mícu/[k] pistílu̯-ăla súpțirélu/șî-i̯ rúpem o foi̯íță să să cunoáscă cîn‿vʸíne contrólu că ⁱ̯e castráte̯//șî pistílu̯-ăla-l púnem îm‿praf/îm‿práfu̯-ăla-l băgắm m‿praf/șî să numéște róșii̯ polenizáte̯//

máne̯a i̯ulíca
ᵘ̯óptisprezeĉe [ani]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

i̯erⁱ/cîn‿m-ã‿sculád‿de dimine̯áță/a murít‿î o bábă acólo la noi̯/și mi̯-a dad‿míi̯e ápele să i̯i le car//și m-ã [k] trébui̯e să te scol‿dă dimine̯áță/pînă nu răsáre su̯árele/ca să-i̯ car ápe̯li//și m-ã‿sculád‿de dimine̯áță/am‿î cărát ápili/la úrmă mi le̯-am‿î mi̯-am dus cánili̯-acólo-n odái̯e/și mi̯-ã‿lu̯aᵈ‿nui̯elúșili/le̯-am [k] am înse̯mnát ápili cu niște crestúșurⁱ/și le̯-am dus șí pă‿ele la loc//la ú̯rmă/m-am spălát pe ᵘ̯ók/la úrmă am mîncát/după ĉe am mîncát m-ã‿jucá‿puțín/și la úrm-am ajutát-o pē [ɛ] măi̯ica me̯a/la mîncáre//după ĉe am ajutát-o/i̯a făĉá [k] o pusése [ɛ] pusése mîncáre̯a la foc/și i̯eu̯ mă jucám//după ĉe a făcút mîncáre̯a/a vení‿

și mămíca de la cîmp/și tătícu/și am mîŋcát//după ĉe am mîŋcát/aŋ‿sta‿puțín/m-aŋ‿culcát/după ĉe m-am‿î...m-aŋ‿sculát/m-ã‿spălát pe ^{u}ók/la úrmă m-am dus și̅ [k] la drum/că la noi̯ la [ɛ] acólo pe ^{h}úliță/se strîŋg feméi̯ la drum//cînd i̯e sărbăto̯áre/vine fắră lúcru și șáde la vórbă/cînd‿î̅ nu i̯e sărbăto̯áre/víne cu lúcru//și m-an‿dus ș^{ĭ}‿i̯eu̯ acólo și șăde̯ám//m-am dus la úrmă/c-avém ũ‿i̯épure/m-an‿dus și spune̯á o feméi̯e c-áre și i̯a ũ‿i̯épure/și zíĉe "mănîŋcă coĉén^{ĭ}/...sfeclă"/și m-an‿dus i̯o și̯-ã‿lu̯at i̯épur^{i}li nóstru dă cásă/ș^{ĭ}‿l-an‿dus acólo//m-a mușcád‿dă...dă déĝet/da nú să cuno̯áște// și la úrmă/m-an‿dus cu i̯el îndărắt acólo-ŋ‿cúșcă/ș^{ĭ}‿m-an‿dus i̯ár la drum//am mai̯ sta‿puțín/și̯-a veni‿se̯ára//la ^{u}úrmă m-an‿dus i̯ár d-am mîŋcát/ [k] m-ã‿spălát pă míi̯n^{ĭ}/la ^{u}úrm-am mîŋcát/am sta‿puțín la televizór/ș^{ĭ}‿la úrmă m-aŋ‿culcát//

dimine̯áța i̯ár m-ã‿sculát/aŋ‿cărát ápele/și̅ mă dusésém az dă dimine̯áță la grădínă/acólo la noi̯/cā mi̯-a spus tátă-máre că...să tencui̯áscă cása cū var/...și m-an‿dus ca sâ-i̯ ajút//și...cînd ã‿stat i̯eu̯ acólo/a veníd‿dómnu ii̯u̯ón/și mi̯-a spus/ca sā viu̯ ai̯íj‿la școálă//i̯eu̯ m-an‿dus cu mămíca acásă/m-ã‿spălát/m-am îmbrăcát/și-aṃ‿venít ai̯íĉ//

kiriĉe̯ánu i eléna
úṇsprezeĉe an^{ĭ}

car^{ĭ} ápili

după ĉe mu̯áre mórtu/ą̄ feméi̯a carē i̯ē acólo cū...bába sau̯ cu ĉe i̯e/cúmpără dóo cáne̯/...nu d-ále̯a míĉili/d-ále̯a már^{i}li̯//și̅ după ĉe mu̯áre mórtu dă să dúĉe cu ^{i}el pă drum să-l dúcă la gru̯ápă/fáta carē i̯-a spus feméi̯a ca să cáre ápe̯li/să dúĉe [k] îi̯ dă cánili álte feméi̯ cáre̯-a rîmás acólo/îi̯ dă cánili/dacă áre fîntínă-n ᵘobór să dúĉe și scoáte ápă/dúĉe la mort ᵘo dátă/ápă/cu amîndoó̃‿cánili/dúĉe șí la uṇ‿vecín/șí dúĉe șí la‿e̯a//la ᵘúrmă lásă cánili la‿e̯a//la úrmă după ĉē ple̯ácă cū mórtu/îl dúĉe la gro̯ápă/tu stai̯//și în‿fii̯ecáre dimine̯áță/lúne̯a/márțe̯a/mi̯ércure̯a/car‿cîtē pátru ápe/șí jói̯a șí símbăta/car‿cîte șáse ápe/și dumínica nu car‿niĉ o ápă/ⁱeștⁱ líberă dumínica//

șī la úrmă cînd fáĉe șáse săptămínⁱ/carⁱ ápili și dimine̯áța‿ái̯a/la ᵘúrmă te dușⁱ‿cū ápa‿acólo la m [k] úndе murísе mórtu/și ...la ᵘúrmă î fáĉe pománă/te duĉⁱ-acólo/îz‿dă și ții̯-o cánă diṇ‿carē [k] cu care̯-ai̯ cărát ápili/îz‿dă o cánă d-ái̯a mai̯ míca/și la ᵘúrmă îz‿dă...dacă car‿trei̯ ápe-z‿dă ĉizáiⁱ‿dă lei̯/dacă car‿trii̯ ápe-z‿dă mai̯ puțín/după cum....spui̯.

[Ce înseamnă trei sau patru ape ?]

dacă duĉ‿i/avém cîte dóᵘo cáne/și dușⁱ‿la uṇ‿vecín/trébui̯e să duj‿dă dóu̯o‿ᵘor‿ca să-i̯ úmpli găle̯áta...dă dóᵘo ᵘor/și la noi̯ tod‿dă dóᵘo ᵘorⁱ/și să fáĉe dă pátru ᵘorⁱ//

[Aceeași]

807. ȚIGÁNEȘTI [ALR I,900]

(jud.Teleorman)

Culegere: 1967; GG, MM, RP; transcriere: GG

ánu nóu̯u‿sᵘte șápte

úi̯te cum s-a-ntîmplát: i̯erá um‿propii̯etár ai̯íĉa/vizaví ai̯íĉa/piste ríu̯//șí fii̯índ propii̯etáru̯-acóle̯à...șí să-ntímplē‿zíu̯-áe̯a cⁱ‿să-i̯ vii̯e ŭ [k] niște̯ vago̯áne cu boi̯ dă la crai̯óva/că‿d-acólo i̯erá/nu i̯erá d-ai̯íĉ//[...]i̯el a mer‿la gárⁱ//dac-a merz‿

la gáră/știi̯án‿câ-i̯ acólọ//dac-am mérs ạcól‿la gáră/dă-i̯ bătái̯e[1]/dă-l cu̯...púne-l jos/dói̯ am omorît acól‿s-á term^{i}nát//dúpă ĉẹ-an‿termînát/...am̥‿vení/‿vére s-a ḱitít propii̯etári carẹ-a [ɛ] f^{u}ost/s-a-mbrăcát ĩ‿hái̯ni militári̯ ș-a vinít ș‿s-a pus cu bătắi̯li pă noi̯//...bătái̯ĕ ĉe ! nẹ-a lu̯a‿ș‿nẹ-a dus la‿alẹcsándr^{ia}‿nẹ-a băgát îm‿béĉur‿cũ‿ápă̯/ș^{î}‿dúpă ĉe nẹ-a lu̯a‿d-acólo/nẹ-a dúz‿la túrnũ-măgurẹ́le/nẹ-a-ŋḱís acólo/îm̥‿fíne/pedẹápsă/ĉa mai̯ mar^{î}‿pedẹáps-an̥‿traz// [...]

s-a puz‿jandármi pă noi̯...pîn‿tọáte pắrțîl^{i}‿dă nẹ-a [r] nẹ-a zăpăĉít//i̯erẹá um‿propii̯etár ai̯íĉẹa...cap[2]/avẹá cúrtẹ-ai̯íĉ [...] șî i̯eu̯ atúnĉa dă̯ cîteva zíle/cîntám c-un̥‿flúi̯er...ș-ạm formát un̥‿cîntec:

fọái̯e vérde trei̯ foi̯ láte/
ánu nóu̯u‿s^{u}te șápte/
dắ la mic și pĩ‿la máre/
s-a făcú‿revóltẵ‿țár^{ă}/
pă ĉi̯ocói̯ să țî-i̯ ^{u}omọárẹ//

cîntînd i̯eu̯ sẹára/cînd ^{i}ișẹám/la [k] cĩ‿să potolẹáu̯ cu̯-ắi̯a/i̯el ascultá//

"mă !"/ĉe "púnez‿mîna p-ắla mă//a lu cutáre [...]omoríțî-l mă/c-ắla...cît sînĝe rău̯ îm̥‿fáĉe mii̯e"/sĉe propii̯etáru̯-ásta cap//și i̯eu̯ n-ávẹam/că cînd i̯erá dă mă cău̯utá/mă pitẹám pîm‿pod/ĩ‿ág̣a/nú mă găsẹá i̯ei̯ pă min^{î}//da cînd a fos‿ș-a fost/a vînd‿la famílii̯a mẹa ș-a sfătui̯ít-o/"spúne pă fíi̯-to úne i̯e/că "ĉe "te...te i̯au̯ pă tíne‿lócu lui̯"//

ș-a trebui̯ít /m-a lu̯a‿la gọánă părínțî "dú-te ș^{î}‿te duĉ acoló/ĉe ți̯-o fáĉe/ți̯-o fáĉe"//

ș-am plecát/plecínd/...trăĝá c-um‿pistól după min^{î}‿únu dîn trîi̯zắj‿muscél/dĩ‿nú putẹá sắ mă lovẹáscă/péntru că sărẹám dă i̯íẑ‿díṇcolo/dă coló díṇcolọ șî...dac-aṃ‿văzū‿mai̯ bínẹ m-am predát ...la primăríi̯ẹ//[m-am] predá‿la primăríi̯ẹ/m-am dú‿ș‿m-a legát șî m-a șî nai̯intát la alicsándrii̯a//

---

[1] Gesti bate cu pumnii în masă.

[2] Numele proprietarului.

trífu túdọr
ᵘóbzășdòi̯ dắ‿anᶤ

cum m-aṇ‿căsătorít

ʼe !...cîn‿a vení‿tímpu dă căsătorii̯-atúnĉa tọámna/m-aṇ‿c [k] ã ‿lu̯at o soțíi̯e dă la brînĉénᶤ[1]//la noi̯ ai̯íĉa la țáră/...sâ mai̯ fúĝe șᶤ‿cu i̯élẹ-așá//ș-aṃ‿făcút o cărúță [k] nú/cărúța i̯erá‿ắ‿mẹa//avẹám cái̯i mei̯/cărúța mẹa/șî i̯eu̯ avẹám vórbă pă [k] cu ĉinevá să să đúcă la i̯a‿acás/să-i̯ spúi̯e/cặ părínță nu vrẹa s-ọ mai̯ dẹa în áltă comúnă/sĉa că să fíi̯e acólo-ṇ‿comúnặ//și i̯eu̯ am trimás pă ĉinevá:

"đú-te șî spúne-i̯ diseárâ cắ‿i̯eu̯ ã‿să viu̯ cu cărúța cᵘ‿băi̯éț/cu továrăj‿d-ei̯ mei̯//i̯a dácă i̯ése la pu̯ártặ/voi̯ púne‿mîna pă i̯a la pu̯ártặ/ș-o aruṇcăm îṇ‿cărúță/șî sbúg-o !//mắ-sa să rămíi̯ĕ plîṇgín‿ș‿cu tá-su/ĉẹ-o vrẹa să fácặ"//

ne đúĉem cu cărúța...am trecút întîi̯ îṇcólo cặ sta la strádă i̯a nu sta [ɛ] cūm i̯-ai̯íĉa sfátu//an‿trecú‿cu cărúța dăválẹ șᶤ‿nẹ-am întórs înapói̯/ș-am oprí‿cărūța nițél mai̯ dăpártẹ dắ‿cása lor/câ șáde dẹ-ai̯íĉ îṇcoló pă stîṇga/ș‿d-acoló-ṇcọáĉe/pă drẹáptạ//trimesărăm pă ĉinevá/o fămẹ́i̯e:

"i̯a đū-te dă vezᶤ dᵘmnẹatá că...dă bărbáțᶤ hai̯/să téme/da dă fămẹ́i̯e nú"//

s-a đus/ș-a văzút ĉe i̯e la drum acoló...mắ-sa ș‿pᶤ‿tá-su̯...//lẹ-ã‿spuz‿la ắi̯a:

---

[1] Comună în jud.Teleorman.

"mă/bág‿dă seámă/dáțî-vă joz‿doi̯ ⁱĩșⁱ/șî ațáț-o/únu d-o mînă/ș-únᵘ‿d-o mînă/arúnc‿cᵘ‿i̯a-n‿căruță/ș‿dă-i̯ drúmu la cai̯"//

așá am‿făcút//ne-am apropii̯á‿cu‿căruța‿acólo/ș‿cîn‿să...opreáscă căruța-n dréptu acoló/băgáră seáma alde tá-su/

"ĉe i̯e cu‿căruța‿áᵒa ?"

"ĉíne știi̯e/o fi...ĉíne știi̯e ĉe i̯e ?"

gáta/ắa víne pă lîngă ᵘulúcⁱ‿î‿ᵘúmbr-acoló/ĉe "púne mîna ș-o ațeáză"/și̯-o aruncáră-n‿căruță/șî dă-i̯ drúmu//

"áoleo"/má-sa s-atîrnă să vii̯e la căruță...cîn‿dă bíĉe la cai̯ și̯-a zburát cái̯i cu noi̯/s-a termⁱnát//am‿vint/am i̯intrá‿cu‿i̯a-n‿căsătorii̯e ᵃm făcút...an‿trăi̯i‿fu̯árte bíne/m-am avú‿bíne cu i̯a//

[Același]

[Vița de vie]

tăi̯ám‿vița dă tu̯ámna/...cⁱ‿n-a i̯ieșít múlte vii̯/atúnĉa i̯ereá preá puține...ne ᵈĉan‿toámna/șⁱ‿tăi̯ám viță dîn..d-acólᵒ‿dîn tulpínă/dîn...rădăĉínă/veneám acásă ș-o făĉám așá[1] crîmpeii̯e//șⁱ‿făĉám groápă-m‿pămî‿ș-u‿băgám îm‿pămîn//dag‿băgám îm‿pămînt/veneá primăvàra//cînd veneá primăvára/lócu l-aveám prepará‿dă toámna... l-aveám prepará‿dă toámna/așá cum trébui̯‿să fii̯e mărunțél//ș-apói̯ ne dúĉă‿la cîmp acólo/ș-aveám frîngíi̯e...frîngíi̯e dă...dă cînipă făcútă//ș-u-ntindeám...d-a lúngu lóculuí̯/i̯erá lung lócu-așá/puneám frîngíi̯a‿așá//și puneám/la fii̯eșcàre ásta i̯erá/métru/ai̯íĉa[2]-i̯ puneám semn la fúnii̯/ai̯íĉa[3]-i̯ puneá‿al‿semn//șî dácă-ntindeám‿fúnii̯a/veneám cu sițíla/aveám o hága...făcútă ċu dóo craĉ așá/ș-aveá fi̯er/jos acólo...șî puneám piĉóru pă‿ea/și băgám sidíla/

---

[1] Gest.

[2] Gest: la cca 1 m distanță.

[3] Gest.

276

u băgám alátur‿la sémnu ắla‿acoló-m‿pămî́nt//

și venẹá únũ‿úrma mẹa/cu bráțu cu víță púsă-ŋ‿căldárẹa cu... cu băligár dă boi̯/pútred/cu cápitili băgátẹ-acoló îŋ‿gălẹátă/și vî̱nẹá șᶦ‿băgá [k] trăĝẹám sidíla și băgá vʸíța ắla‿acólo/venẹá áltu dĩ‿úrm-al tréi̯ilẹa/că‿erám trei̯ îșᶦ cáre.../venẹá...săpá [...]o-ŋgropá/și venẹá ắla cu fu̯árfeca ș-o tăi̯á dă la pămî́nt...tắi̯á dă la pămî́nt...atî́ta[1]/și venẹá áltu cu sápa ș-u-ŋgrọpá/îi̯ făĉá mușurói̯ jos//dúpă cî́dva timp/venẹá și i̯ișẹá lăstáru pĩ...pĩ‿mușuróiu ắla//n-ó dăzvălẹái̯/i̯ișẹá i̯el dîm‿pămî́nt síŋgur d-acólo// dácă i̯ișẹá/l̥‿lăsái̯ dă creștẹá/s‿făĉá márẹ//înĉi̯pẹái̯ să...dăpărtéz‿puțín pămî́ntu și-l lạsái̯//al dói̯ilẹa an nọ́ da rod/al tréi̯ilẹa an da rod//da fu̯árte bine...al tréi̯ilẹa an/da al dói̯ilẹa an dăcî́t ĉevá/ĉevá stropítă//da//și̯-ástẹ//

[Același]

núnta

núnta să-nĉepẹá dă sî́mbăț̬ă/venẹá/să strîngá lúmẹ-ai̯íĉa kemá fétili/...féte lă...cũm îi̯ zᶦĉá pă tímpurᶦ/lă betẹálă/așá-i̯ ziĉá //și venẹá ai̯íĉa fétili/venẹá nắși cu vol/cu betẹálă/ĝerlántă ĉe s-aduĉá la mirẹás//șᶦ‿punẹá/jucá o fátă-ntî́i̯/jucá vólu la mirẹásă...făĉá ʰóră pă bătătúră/da/îŋ‿cúrte//și jucá...vólu-ntî́i̯ la mirẹásă...acólo/pă úrmă gătẹá mirẹása cu i̯el//să-nĉepẹá și...sî́mbătă sẹára i̯erá la mirẹásă-ŋspre duminícă...făĉá másă/...și pă úrmă/duminícă sẹára făĉá la ĝínere/cîn‿lu̯á mirẹása/duminícă d-ai̯íẑ‿dă venẹá cu núnta//venẹá cu trăsúrᶦ multẹ-acú nú mai̯‿ᶦéste că... dácă nu mai̯ i̯e cai̯ ca-ñai̯ínte//acú vine cu̯-o mașî́nă cu...ĉe pọáte u̯ómu̯-acólo și plẹácă//

calintína cărúță [64 de ani]

---

[1] Gest.

bumbácu

fac̑ cu ᵘo sápă mic-așá-n̦gústă/dî́re așá/șî puį pă dî́r-aᵉᵃ/șî-l în̯vălín̯‿cu mî́na̦ [...]șî lᵘom o greblă/șî-į dăn̯‿cu grebl-așá pă da̦súpra//ș-įel dacă ploó/cîn̯‿să-n̦călzéște pămî́ntu/să púne//dácă plóᵘo/įése-l săpắm/îl rărím...că să nú fíįe des//îl‿î rărím și-l‿ ī...îl săpắm/că dácă nu-l sap‿dă fác̑e įárbẵ‿įel/nu fác̑em...bumbác //nij‿n-am puz‿bŭmbác acú [!] c̑e să maį fac cu įel/dácă sîm‿bătrî́nă ?/maį am nițél d-ắla dă an...maį įaų șⁱ‿įeų să maį îndrúg/să nu staų//

[Și după ce-l răriți, ce-i faceți ?]

îl săpắm/șī acúma [ɛ] s-a dăspicát/adúnă lúme̦a bumbácu/vátą// l-adúnă/víne cî́te nițél/cî́t-o...un̯‿coșuléz‿d-ále̦-așá-m‿mî́nă/cî́te nițél l-adúnă//cîᵈe puțín//șⁱ‿l-adúnă dă...pátru/c̑ínc̑ orⁱ/să dăspícă meréų/cį‿să dăspícă pă rînd așá cî́t-um‿bobóc/cî́t-um‿bobóc// ș‿p-úrmă cînd să cŭlég̑e vʸíįīli/să dă drúmu dă mérg̑e vʸíte/dácą ma‿ áre gogóșⁱ ĩ‿įel/îl‿ī scoáte̦-așá/zmúlc̑e dĩ‿rădăc̑ínă...șî-l le̦ágă kíte/kíte/púne pă cî́tį-un̯‿gard la grădín̦-așá...în̯fʰíg̑e și cînd‿ [ie]se so̦árli/să dăspʰícă//să dăspʰícă/șî-l adúnⁱ/váta‿áįa//

[Și pe urmă ce mai faceți ?]

șī-l púne...púne bíne/cînd e̦a dă-l‿ī l̦‿lucre̦áză/scos‿sî́mburi ắe̦a cu mî́na/cî́te nițél/cî́te̦-om‿mînúk pă zi așe̦//scos‿ș‿pă úrmă-l báte cŭ neşte sî́rme/vʸíne țigáni cu sî́rme legáte̦-așá cî́te...c̑ínc̑ sî́rme/cî́te șápte [...]d-ác̑i l-îndrúgă//îndrúg̑/dácă vreį gros‿ī/supțíre/cum̦‿vreį//

[Aceeași]

278

mămălíga

mămălíga/púnem ápă/spălám într-um̯‿vas/și pui̯ ápă...dóo kílográme/trei̯/cáre cîd‿vręa s‿fácâ mămălígă dă múltă în...//și fhérbe ápa nițél/pînă-ncépe s‿fácă bolboróĉ așá pă dăsúpra/și-i̯ pui̯ um‿pumn dă mălái̯/sau̯ doi̯/cît e mămălíga dâ máre//șî-l męstíâ‿/și-l fhérb^{i}‿i pîsátu̯-ăla b^{y}ínę-așá ca fo jumątá‿dă ^{u}óră//șî d-aĉí-i̯ pui̯ i̯ar um‿pumn dă mălái̯/mai̯ fhérbe nițél/ș-o méstiĉ pă úrmą//méstiâ‿mămălíga/ș‿să fáĉe búnă așá//văd că...álți fáĉę [k] f^{h}érbe ápa/ș-o fáĉę odát-așá ca la moldóva/la noi̯ nú/la noi̯ ai̯íĉ așá să fáĉe la țáră: f^{h}erb^{i} întîi̯ ápa//

[Aceeași]

mă‿simțęám...bolnávă

príma dátă/...mă simțęám...bolnávă/șî mul‿mul‿mă dúręá cápu̯/îm̯‿venęá amețęálă//d^{î}‿la amețęàl-ásta într-o búnă zi/am plecá‿la cîmb/‿la sápă/cúm îs‿spunęám//víne un [k] bărbátu-m^{i}eu̯ i̯erá militár/v^{i}íne un alt‿î om/zíĉe [k] víne tătícu la cápu̯-ăla/că nú să vedęá‿așá/zíĉe:

"n-áu̯uz tu vasîlco"/zíĉe "a vení‿tícu lu barón dă la‿álde petrícă"/zíĉę-"a vení‿tréi̯șpe zílę"//

"è ! tot i̯el vení" zic/"nu putú să víi̯e petríc-al nóstru" zic/că i̯er^{e}am dácìt i̯eu̯ la múncă zic/"a venít tot ắștęa/că i̯e o grămád‿dă ^{i}ĩș^{i}/i̯eu̯ atíta‿am zis/și i̯eu̯ cred că n-ám̯‿foz‿níĉodàtă/ca să zig‿"băi̯ sun‿ręa șî sînt‿î // ei̯ grozáv/am avút o búrtă lárgă" zic /cît ŭ‿sac d-ăla márelę" zic//pîn̯‿la cap n-am mai̯ putút să mai̯ țiu̯ sápa în mînă//mă-ntîlníi̯ cu sócru pă rînd așá/

ĉe "ĉe ai̯ tu vasîlco"/zíĉe "de i̯ej‿gálben-așá ?"//

"tătículẹ/nu mai̯ poĉ^{i}//îm̯‿vínẹ-o ameţẹálă ş^{i}‿mă dọáre cápu/dă nú mai̯ pot"//stătúi̯ ĩ‿sap-aşá/vení tăticu şî mă fărîmă/mă frămă dă...după ĉáf-ai̯íĉi-ṣa//

zîc "úi̯te/párcă‿licâi̯e aşá pigór^{î}lẹ-ástẹa dă sụáre/ca cum i̯e tímpu" zic "lă séĉere"//

zíĉe: ..."păi̯ de ĉe ?"

"păi̯ tătículẹ"-atîta ziséi̯ cînd îl văzúi̯ ş^{i}‿i̯eụ pă tícu la capụ-ăla ziséi̯ "ụali̯ú/árde-l-ar fócụ//tot ắştẹa venírą//nu"/... mai̯ întrebái̯/zic "ĉínẹ-a mai̯ vení‿dă la noi̯ dĩ‿sat"/c^{î}‿i̯erá dóụujdòi̯ de ĩş^{i} la carácal aĉílẹa//şĩ‿spúse/zic "c-a venit cu ṹşpe ĩş^{i} şi̯-a mai̯ rămáz"‿zic‿î "^{u}ṹşpẹ-acól^{o}"//şi pĩ‿la‿cáp/cînd am ajṹz‿la cap/ã‿lẫsát sápa jos/şi̯-am i̯ĩşí‿la cap//şi m-an‿duz‿la butói̯/ã‿scos ápâ-ŋ‿gălẹátă/şi̯-am înĉepú‿să mă spăl pă ^{u}ok//dácă m-ã‿spălát pă ok/parcă-m̯‿venísă...vedére/cum să spun ?//đ-aĉílẹa ...să bag mína-ŋ‿gălẹátă/că mă durẹá/fi̯erbẹá/simţẹám i̯o că fi̯érbe ĉevá în mína mẹa//am băgát-o-n ápă/^{a}m̯‿văzú‿că-m...fáĉe bínẹ//i̯ar dîn noụ/i̯ár am băgát-o//cît an̯‿stat i̯eụ puţín acólo la cap/îm̯‿făĉẹá bíne//đ-aĉílẹa dîn noụ am tras-o/ş^{i}‿să mă duc să i̯aụ sápa să sap/n-am mai̯ pútú‿să i̯aụ sápa-m‿mínă// [...] am venít acásă... m-apúcai̯ să le spui̯// [...]

zic "i̯a úi̯te-te" zic "ĉe am i̯eụ la mína‿ásta/ĉe mi s-a-ntîmplát !"

"óléụ"/înĉepú ş‿feméi̯a‿ásta/"dọámne"/şî vení/dắte dósụ-acásă ai̯íĉa/şî zîĉe "tudorákè ^{h}ai̯"/zîĉe "că vasílca maríţi s-o vez‿l-álde niculái̯ẹ" ĉe/"cum i̯e mína i̯ei̯"...ĉe "nu cum̯vá o fi sclintít-o ?"//

vení i̯el/^{u}ómu...pă scáụun̯‿la pụárt^{î}//înĉepú să mă fărîme/că ...i̯e dă sclintẹálą//mă fărîmă/mă fărîmă/m-a lẹgát//

"ei̯/ai̯íĉi-ṣá i̯éste la-ŋki^{i}etúră"/zíĉẹ//"ei̯/ĉíne ştii̯‿cum ai̯

280

săpát ?"//

acúma ĉe zíĉĕ mă [ɛ] mămíca/soácra și cŭ mătúșa...zíĉe:

"dú-te la cápre/vez că s-a-ncurcát"/aveám cîte dóo cápre//
noị dóo/áịa dóo/áịa dó^{u}o/șáse cápīte//ĉe "dú-te să nu să-nfășure pă vále" zíĉe//

am plecát ịo//m-an‿dus pă vále/cîn‿am‿venít/am‿vení‿plîngín‿mi să-ñigrís-așá dége̥tili pîn-aịíĉ^{1}//veníị acásă/ịeị înca tó‿nu plecáse dă la noị dă la puárt^{ĭ}//zic‿ī/începúị să plîng//plîngĝeám ca copịíị-aị míĉi cîn‿să dúĉe/ș^{ĭ}‿cîn‿víne//"mă/ĉe-a avút‿î...șị-a rub‿mína/ĉevá/dă țip-așá ?"//ĉe "dăzleágă-te/că nu-ị bíne//nu-ị sclintītă mína‿ásta/ĉē [1]éste"//

ịerá dóctoru la despensár aịíĉ//în‿fínе-am plecá‿la dóctōr//
m-an‿duz‿la dóctor/...

"măị/ĉe-aị făcú‿măị"/zīĉe//

"dón‿doc^{tor}/úịte" m-apūcáị șî-ị spuị//

"să ziẑ‿bòdapróstea/că n-a rămás pîn‿cap//éste ca un‿fel dă paralizíịe la tíne"//

ịizínă vasíl^{i}ca
treịșápte dă an^{ĭ}

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

ịer^{ĭ} m-an‿duz‿la cîmp/zig‿"la gospodăríịe nu maị îm‿daz‿vóịe"/zi^{g}‿"mă duc ș^{ĭ}‿ịo la cîmp"//avém niște bumbác//m-an‿dus ș-an‿culéz‿bumbácu/...váta dîn ịel a d-acólo/d-aĉílea‿am tăịát‿ī...béțeli cu...gogóșili-n ịel/că [1]íntră uóịili șî ni-l mănîncă/ zic"că víne tătícu/că s-a duz‿la o séră aịíĉ lă brînĉén^{ĭ}/și dácă víne dă la serā‿áịa/să víịe la deal" zic/dăpă míne"/zic/ca să lu^{u}ám bumbácu"//de-aĉílea ā‿stătút/ā‿stătú‿n-á vení‿tătícu/ș^{ĭ}‿ịo am plecát acás/am̯‿venít cu bumbácu...cu un̯‿cărŭĉór d-álęa...d-o buteliį̯ę//și̯-am̯‿venít ^{a}cásă ș^{ɨ}‿l-ă‿lăsát//să dúcă tătícu̯-asęáră/a viní‿cam tîrzíu̯ dă lă sérą d-acólo cu u̯ámeni̯/să dúcă az^{ɨ}/a-nĉepú‿plǫáęa‿az-nǫápte/ș^{ɨ}‿nu s-a mai̯ dus [!]//

---

[1] Gest.

șî az‿dă dîminęáță/înĉepú plǫái̯a/stătúrăm/ș‿să [k] mai̯ stătú plǫáęa/zîĉe "^{h}ai̯ la róși̯ să lē culéĝem/ca să le lu$^{u̯ă}$‿sămînța"/că pentru gospodăríi̯i//și ne ^{d}sérăm ș^{ɨ}‿culesáră‿róșili/lę-am stors dă sămînță/ș^{ɨ}...d-aĉílęa zîĉe "avéz‿vói̯e" zîĉe/"să scǫátęț‿aráĉi ăi̯ę"//

"da"/zic "i̯o nú scoț aráĉi/să víi̯e tătîcu cu mămíca ș‿să scǫáță"//zic"pă sęáră"/ ^{zic} "să dúĉe ^{ɨ}ei̯ amîndói̯ și-i̯ scǫáte"//

[Aceeași]

s-au̯ lu̯at amîndói̯

a fost o veĉínă dę-ai̯íĉ^{ɨ}//i̯a‿a i̯eșí‿la hóră și̯-a-ntrębát-o tǫáte fételele că "cutărițǫ fuĝ^{ɨ} i̯-áu̯uz^{ɨ} cu cutăríță"//

da i̯a zîĉe "nú"/íĉe "ĉé vórbă-i̯ ái̯a ?/nú fug i̯eu̯/nú mă duc/nú mă mărít !"/fáĉe//

"lásă" z^{î}ĉę/"c-ąm au̯uzí‿noi̯ că te măríț^{ɨ}"//

"nú mă mărít !"//

și sęára/cînd a foz‿mai̯ pă sęáră/au̯ [k] s-au̯ lu̯at amîndói̯/ba pă tren/pă șosęá/și̯-au̯ plecát acásă la i̯el//ș-ále mai̯că-sa dac-a venít tǫvárâșa i̯ei̯ acásâ/s-a dus acás/și̯-a-ntrebát "unde‿éste tánța/sau̯ stéla ?"/cúm a ḱemát-o/

"nú éste/n-á veni‿cu míne"//

"păi̯ únde‿éste ?"

"nú/nu știu !//i̯-ă lăsád"/zíĉe "s-au̯ dus pe vále/únde s-au̯ duz‿nú știu"//

și...au̯ plecát i̯ei̯/s-a dus acásă la ĝínere//

o loĝẹ́ánu stéla [18 ani]

808. CERVENIA

(jud. Teleorman)

Culegere: 1973; CB, MT, MV; transcriere: CB

túrta furniĝílilor

[Cînd se face turta furnicilor ?]

cîn̩‿să fáĉe ? cîn̩‿să lásă sec/...dă pᵘóstu paștilúi̯//jòi̯-áẹa //ai̯‿înțeléᶻ‿dûmnẹatá ?//dumínică să lásă sec/și joi̯ ⁱe túrta furniĝílilor//

[Cum se face ?]

cum să fáĉe ?//să púne o cᵘocọáĉē dă pîi̯nē/așá/úi̯tẹ-ắșá [1]/ặ‿dă dă jōs/șĭ...d-aĉí pui̯ brîn̩zằ/cu ᵘọu̯/așá‿ămesticátà/șĭ pă úrmă i̯ár fac o cocọáĉᵊ-așá//ș-o pui̯ i̯ár‿ĭ [ɛ] piste álẹa//îˆnaínte făĉán̩‿șí‿p-àẹắ‿tót în țes/‿că nu ⁱerẹá aragáz//da acú lẹ fáĉem î‿aragáᶻ/‿da naínte tót în țez‿le făĉám//

mai̯ méstică i̯án̩oule-n̩‿vàrz-áẹa ! [2]

[Am mesticat.] [3]

și̯-așá/așá să fáĉẹ//ai̯‿înțeléᶻ‿dûmnẹatá ?//șí te duĉⁱ/u̯o i̯ei̯/ șí i̯ei̯ cu̯opíi̯i̯i ș‿te dušˇ‿s-o mănín̩ˢ‿pă băligár//

[E ! dacă vrei.] [3]

dacặ‿vréi̯//dacă vrei̯/așá să vorgéˢᵗᵉ//să fáĉe pă...dréᵇ‿vekímẹ-/așá să făĉá/părínți mi̯ei̯ așá făĉá//te duĉái̯/pặ băligár/că să dúcă furníĝili la băligár/să nu fácă...să nu vi̯i̯e-ŋ‿cá^{să}//

---

[1] Cît un lat de palmă.

[2] Se adresează soțului.

[3] Replica aparține soțului informatoarei.

[Aici în curte, sau mai departe ?]

îŋ‿cúrte/nú/ŋ‿cúrte̯a no̯ástră//că dac-ave̯áŋ‿víte strînĝe̯ám má̯jăre̯a dă băligár//ave̯ám u̯oi̯/ave̯áŋ‿cai̯/ave̯ám b^{u}oi̯/vaĉ^{i}//

[Ce strîngeai ?]

î băli̯gár//băligár dă̦ la víte/báligă...mă...

[Aveam vite atuncea !][1]

ave̯áŋ‿v^{i}íte şî strînĝám májă̦re̯a dă băligár/ş‿ne sui̯ám acoló/frînĝám pî́i̯ne̯a şî ^{u}o mîŋcám acoló/pă băligár//[...]strînĝ^{e}ám băligáru gră̦mádă//şî pă ú̯rmă l-întinde̯ám/aşá frumu̯ós.../şî-l drigui̯áŋ‿cu...u̯ói̯/cu bu̯ói̯/cu cái̯/şî-l făĉ^{e}ám uŋ‿fe̯l dă t^{u}ór//^{n}ţelé^{j}‿dumne̯ătá ?//şî o̯ [k] tò̦r-óla...dă̦pă ĉe̯ să uscá/îl sc^{u}ote̯ám aşá frumu̯ós cu sápă/...ştii̯ ?//şî îl făĉáŋ‿grămé̦z^{i}/şî să uscá//şî‿i̯el cu̯oĉám pî́i̯ne̦//

[Acolo ?]

dá//în tóru‿óla//m̦‿băligár-ola/nú ^{i}ore̯á ca acuşíca să...îl‿l-e̯a să-l fácă [ɛ] pîŋ‿so̦láre ş‿pă dă rîn^{d}//şî îl strîn [k] făĉ^{e}ám şî c^{u}oĉám pî́i̯ne̯ă‿i̯el//făĉáŋ‿şíre dă tu̯or//da̦//şî-l pune̯ám pă fu̯óc/...şî să arde̯á/şî‿jărátic-óla băgám pî́i̯ne̯a/şî o...făĉám pî́i̯ne d-ăste̯a//ázimă-i̯ ziĉ^{e}ám//da//

rúse nicúla
şai̯zeşîĉíi̯nj^{i}‿dă an^{i}

săpún

[Vrei să ne spui, cu grăsimea aia mai rea...]

o fac săpún^{u}//o fa^{c}‿săpún//

[Ştii să faci ?]

---

[1] Intervenţia aparţine soţului informatoarei.

281

da//

[Cum se face ?]

păi̯ !//o i̯ei̯ [ɛ] d-atúnĉa dacă vrei̯/ò‿topéștⁱ//ș-o pui̯‿intr-um‿bᵘorcán//ș-ácu primăvàra cînd éste verdẹáța/...ᵘo i̯ei̯/ᵘo pui̯‿in‿căldáre/îi̯ pui̯ frọ [k] dûpă ĉẹ-o pui̯‿in‿căldárẹ-așá șî can‿să-m̄ọàẹ‿ẹá/îi̯ pui̯ fo dóo trei̯ ti̯ujⁱ/dă ápă/dă plọáⁱe/dă leșî́i̯é/‿așá să zíĉē...leșî́i̯è/fără s̄ódă//șî sódă...cît să púnẹ ? creᶻ‿dumnẹatá.../puțínă sᵘòd-ạșá...îi̯ pui̯/lā...la untúr-acólo//că i̯a ma‿áre cîtẹ-o i̯umáră/mai̯ pui̯ untúră d-áẹa strî́nsa/dă pă cọló/dă pŏ‿coló/șî-i̯ pui̯ puțínạ.../înțeléʲ‿dumnẹatá ?//ă‿sòd-áẹa víne șî táⁱe pă...cárnẹ-àẹạ//șî-l fi̯érbẹm/șî-l umpléṃ/...l-umpléṃ...dă fo [ɛ] dóō...trei̯ ụorⁱ/cu ápạ/dă plọáⁱe//șî d-aĉî́-i̯ púnen‿cî́te nițícă...sᵘódă/púnẹm într-ọ́ căldárẹ mícă...cîte nițícă sụódā...[1] stai̯ bā ! stai̯ bă nícă bă ![1]//șî d-aĉílẹa-i̯ [ɛ] púnem ápă d-áẹa/mai̯‿îl umpléṇ‿cu sódă d-áẹa/cu dóo ti̯ujⁱ‿d-áẹa/șî púnē‿șî d-áẹà ...ī [ɛ] puțínă/pînă cînd l-úmplem bíne șî i̯el fi̯érbe/șî d-aĉîlẹa-nĉépẹ să-ŋgrọáșe/șî-i̯ púnen‿la un‿kíl dā sa [k] dā...untúrà/...zéĉẹ kíle dă untúrạ/îi̯ púnem așá.../cum sạ-ˢ‿spui̯‿ẹo dumitále/úm‿pumnișór așá mai̯ mig/‿dă sáre//la ō...o ocá dă untúră/àșá cu [k] úi̯tẹ-āșá[2]/um‿pumnișór așá/dă sáre//ai̯‿înțeléᶻ‿dumnẹatá ?//șî s̄ă-ŋkágă i̯ẹl/sā̄ [k] fáĉe/-i̯ púnen‿sàrẹ-áẹa/păi̯ vezⁱ cînd îi̯ púneⁿ‿sàrẹ-á/víne ș‿să limpezéște/șî să limpĕzéște/șî i̯ése vérde/șî să fáĉe săpúnᵘ//așá să fáĉẹ//

[Și pe urmă-l lași acolo, în căldare ?]

îl lașⁱ‿in‿căldáre/șî diminẹáța te scolⁱ/și-l tai̯/...șī...îl [ɛ] îl mai̯‿ī scurⁱ‿ī/vréĉa‿aẹa bíne/șî-l dumíĉⁱ i̯ar/fíⁱe [k] îl pui̯‿ī...leșî́ẹa pă fᵘoc/...pui̯ leșî́ẹa pă fᵘoc/ca sā...ā leșî́ẹa/pă foc‿î/ca să vínẹ să-ŋcăˡzẹáscạ/șî d-aĉí dumⁱíĉⁱ săpúnu/șî-l pui̯ acoló/șî ẹ́se ca ŭ‿fel dă prẹmenẹálạ//ᵃⁱ‿nțelés ?//îsĉe "am premení‿săpúnu" zíĉe "i̯-a ișí‿bún acū́..."//dacă ves‿că ⁱe mai̯ táre... mai̯ púnęm‿ī̂ ápă d-áęa șî lī̂‿mai̯ îmui̯ém/dacă nu/-i̯ mai̯ púnen̦‿sódă/ dacă ⁱe mai̯ mu̯álē.../áęa/dacă-i̯ mai̯ trébue sáre/dă nu să brobonęáză i̯el dăsúpra-nțeléʲ‿dumnęatá ?îi̯ mai̯ púnem‿ī sā̋re/...ș-așá-i̯ făĉén̦‿șî săpúnu̯//da// [...]

---

[1] Se adresează unui nepoțel.

[2] Gest.

[Dar dacă se-ntîmplă să nu iasă bun de prima oară, nu-l mai...]

îi̯ mai̯ pui̯ sóᵈᵃ̆//

[Și-l mai fierbi a doua oară ?]

ei̯ ! l̦‿mai̯ fʰ́erᵇ‿nițél/da nú-l mai̯ fʰ́erbⁱ ḱar cun̦‿l-ai̯ fi̯er/ nū́...//că i̯el fi̯értu-i̯ i̯éste/j‿dacă nu ⁱéste.../îi̯ mai̯ pui̯ nițícă tăríme/dacă ⁱéste pręa táre...cum̦‿vă spuséi̯ᵘ/mai̯ puⁱ nițícă vréĉe/nițícă...[1]//șî așá să fáĉe// [...]

[Și ca să miroasă frumos, ce-i mai pui ?]

úi̯te pelín‿ī/vetríĉē/așá să zíĉe ai̯ văzú‿la áęa‿așá vérdęā../ īm...áęa/vètríĉe/pèlín‿ī.../ī [ɛ] i̯ízmă d-áęa dă bęa [k] dā̆ [ɛ] ízmā̆/așá...să zíĉe...//așá//d-ásta-i̯ púnem/i̯o d-ásta-i̯ pui̯/șî veʳdęáță/șî...crín/șî ᵘòrĉé i̯-am pus ca.../nīʲ‿nu n̠-a plăcú‿ḱar vérdę-așá/àșá mai̯ pu̯otrivít//

[Aceeași]

mọáre u̯ómu

mọáre u̯ómu/...șî̀-l‿îmbrácā̆/ì̂i̯‿fáĉē úi̯tē.../ì̂l‿înțínĝe cu [ɛ] ĉęáră úi̯te pă̦ la déște/pă la úngii̯ pă cᵘoló/ [ɛ] ĉíc-așá-i̯ obiĉéi̯u̯‿de !//íi̯ fáĉē...e ! păi̯ nu știi̯ tu/că nu te baĝⁱ//dā úni ọámenⁱ ștíe tọáte álęa//[2]

[Dumneata le știi...]

păi̯ și i̯ó an̦‿știút/că am̦‿văzú‿știi̯/da níĉ i̯o nu mă bag//niʲ‿

---

[1] Informatoarea se întrerupe din cauza intrării unei vecine în cameră.

[2] Se adresează soțului.

286

nu pui̯ mína pă mort//

[Spune, cum se face mai departe...]

şî pŏ‿úrmă...[ɛ]i̯‿spắlă/-l pi̯áptănă/îl‿ī.../l-îmbrácŏ/şî-l púnē...acólo//şî po‿úrmă-i̯ fáĉe cáp‘/îi̯ fáĉe dă cu̯ócă/ştii̯ ? î́i̯ fáĉe un̄...níşte coláĉ aşá ú̦nsprezèĉe c^{u}oláĉ^{i}‿ī/ [ɛ] níşte [ɛ] c^{u}oláĉ i̯ar‿ī prescúră.../cáp‿ī/nu ştu cum̄/áe̯a/ĉe̯-i̯ fáĉe̯ i̯ar p-áe̯a/fáĉe ú̦nsprezèĉe pomnéţ^{i}/...aşá să zíĉe/pomné^{t}/...ē !...fáĉe cu̯olívă̦/i̯ fáĉē...ái̯a şî-l‿î.../aşá-i̯ fáĉe̦//

[Şi capul cînd se face, chiar cînd...]

ḱár cîn̦‿sá‿ĉe cu i̯el la.../atún̦ş‿să fáĉe cît e m^{u}órtu/-i̯ fáĉe capu̯-óla/^{ş}‿sá‿ĉé̦‿cú‿el la bisérică/şî-l‿l-e̯ă pópa/ş‿coláĉi-i̯‿împărţéşte la lú^{me}//şî pu̯omnéţili tó^{d}‿la lúme̦ le̦-mpărţéşte//da//[...]

[Şi pe urmă ?]

şî d-áĉi víne̦-acásă/fáĉe dă mîn̦cáre/...fáĉe dă mîn̦cáre'/dă la to̦átă-lúme̦ă...să mănî́n̦ĉe şî...ple̦á^{că}//pŏ‿úrmă-i̯ fáĉe p^{u}ománă...

[Cîte pomeni îi face ?]

să fáĉe̦ p^{u}omén^{i}‿/îl pu̯òmenéşte dă trei̯ zíle/îl po̦menéşte dă nóo zílē/îl pu̯òmenéşte dă trei̯ săptămî́n/d-aĉí dă şáse-i̯ fáĉe p-ái̯a máre̦a/fáĉe cápete/ĉín̦/‿şáse/cápete/cît ē...

[Dupa cum poate omul]^{2}

după cum po̦áte/dăpă cum̄...á^{r}e//îi̯ fáĉe/víne̦ p^{u}ópa/...i̯a pópa coláĉ-èe̦a mári/p-áe̯a míĉ‿ii̯ dă...la lúme...//pă̦^{i}‿aşá fáĉe/aşá să fáĉe ^{de} !//şî...ásta [r] ásta să fáĉe̦//

[Aceeaşi]

---

[1] Repetarea se datorează intrării cuiva în casă.

[2] Replica aparţine soţului informatoarei.

gríu

gríu să...prègătéşte tot aşá[1]/dupä culésu p^{u}orúmbuluị/fọárte frumós/atúṇ^{ş}‿să tréĉé‿la o arǎtúrạ.../scọáte...coĉónẹ-afárắ‿bun-înţelés ásta/s‿tréĉe la o ạrătúră búnă/să discúịe/fọárte bíné/s‿pregătéşte...prẹgătéşté‿pátu ĝerminativ/aşá să spúne/fọárte bíné/fọárte corèc^{t}/ṃ‿f^{i}íne bíne/să éạa/să...sámene unịfór^{m}/s‿sámene bíne/şī bágă [ɛ] sèmănătọárẹa/séu dòọjnóo[2]/[3]‿sámănă fọártē,..bínē/în‿ī...rîndur^{i} frumọáse/la ọ-adîṇĉíme de vrō...şápte ob‿zéĉe ĉentimétri/c-acúma nu greşésc aíĉa nụ...nu maị mẹ-adúc amínte/am vro pátru an [!] ş‿c-am plecá^{de}‿-ácólo şî [!] le cam uịt/nu ^{i}ị cázū‿să le uị^{t}...//şī...să púne/primăvàra/şī... [ɛ] ịárna să maị controlẹázä/să vádā putérẹa dē‿ă.../dac-aụ deĝerá/dacă‿s-aụ stricá^{t}‿şī...//şi dúpā...prìmăvára...víné‿fọárte frumó^{s}...[3] şī dupä éạā víne şi-ị tráĝe o grápă/ştis‿primăvàra//cu o grápă cū... grápā reglábilă//aşá să‿spúne/ọ grápă într-un agregát/ca d-aị-ĉị-şā... [ɛ] aprọápe cît ţíne cúrtẹa nọástră‿aşá [ɛ] nu cúrtẹa tọátă/zis aíĉị-şá d-aíş^{i}‿pînă-ṇ‿cásă/pînă‿únē... [ɛ] búcătăría//^{a}şá dă lung/púne o grápă fọárte búnă/mérĝe p-uṇ‿hectár odátă...//ḑúp-éạa să lásă şî să....fertilizẹázä/-ị maị dă prìmăvára cū o... uréē//urée saụ azó‿de amóniụ//şî pregătírẹa gríuluị/gríu acúma ...kar acúma éstē...perịọáda dạ-l aşteptăm/ca să-l tăịẹ́m/să-l recoltăm/^{ş}‿să-l‿ī...adúĉẹm îm‿magazíẹ//...ásta éste//

[Şi după ce-l aduci ?]

[ɛ] párte-l dúĉē ^{l}a...bázā/o párte ne opréşte nóo că nu-l maị dă...

[Da' de treierat, cum se treieră ?]

---

[1] Ca şi porumbul, despre care povestise mai înainte.

[2] S O -29 = marcă de semănătoare.

[3] Se întrerupe din cauza unui copil care intră în cameră.

288

cū...acúma a venít...glóri^{i}a[1] ásta ĉe dóįsprezèĉe[1]/combína ĉe dóįsprezèĉe/înaínte [ɛ] c^{u}ombína zis/ĉe únu[1] şį ĉe treį[1]/să [k] nú maį să̆‿tréįeră cu mína/^{cum} să treįerá ŋnaínte//séĉera ma [k] ădícă seĉerám cū...sĕmănătó [k] seĉerătó^{r}‿dintr-álea...e tráse dĕ boį/ştiț ?//şī după ĉē l-arûŋcá veneá cu nişte míįŋ‿să-mvîrteá‿āşà/dădeá jos aşá/poloáĝē‿aşá să spuneá/poloáĝe//să-ŋvîrteá míįnile-álea şî-l dădeá jos//treį aşăzá‿a pátra dădeá jos//şi-l loam/şî-l legám îŋ‿znop^{i}//î^{l}‿făĉáŋ‿cláį/dîpă cláį...î [ɛ] ne făĉám ĉeátă dă...şápte‿òb‿zéĉe/depínde cîd‿gríu credeám noį...că putém să púnem în cáre//ne făĉám o ĉ^{e}átă de şápte‿^{u}òb‿zéĉe.../ [ɛ] fàmíli^{i}//"^{d}mneatá aį dă...aį atîta gríu//noį ca să̆‿fáĉeŋ‿fáță lă maşína dă tréįer/ca-n tímp-òlă rį [ɛ] ridicán‿tó‿du pă árie/d^{e}-acólo‿āşá să spuneá/dí‿la maşína dă tré^{i}e^{r}//páįe/gríu/pleávă/tot/să dúcă-ŋ‿cúrte odátă//to^{d}‿cū‿cáe‿erá/...cárele-a^{stea}//şi d [k] cîte treį bu [k] persoáne dă fíicárē...cár/adícă‿famíli//luaį şî treį persoáne dūminícă//afár dă ăla care úmblă cu ateláju//şî...treįerá^{n}‿cu tóte-acólo-n ĉátă/aduĉ^{e}ám.../care cădeá-ntîį dădeá o vádră dă ^{vin} sau dă [!] ţúįcă [!] acólo [!] dădeáŋ‿c-aşá ierá‿obiĉéįu nóstru...//ē ! şî d-aĉîlea...să maį făĉeá şī únele trebúr^{i} şi... [ɛ] d-egzém^{plu} făĉ^{e}á ĉeáta//ca f^{i}iįecàre uom/dúp-atîta múncă/s‿pregăteá ş-o másă//ş‿să puneá o másă ^{d}-áşā‿acólo/tăįá um‿bobóc/o ráț-/acólo/um‿puį dĕ găínă/să făĉ^{e}á o ĉórbă‿o mîncáre ^{ş}.../pregăteá/mîncá foárte frumó^{s}/ş‿plecá acásă/depínde/dúpă cum să-nţeléĝă/úni nú/úni da//ásta ^{i}er^{e}á la o...mica-nţeléĝerea între ^{oámeni}//

rúse flórea
pàtruzeşîúnu [de ani]

---

[1] C-12, C-1, C-3 = mărci de combine.

vi̯i̯à

pregătéj^{i}‿lócu fǫárte adíņc/să știț [ɛ]//sặ prẹ̆gătéște lòcụ-adíņc/...p‿lá ĝenú^{k}‿ĉé‿mai̯ ņcǫà-ņcó^{lo} [ɛ] ặrătúră/ĉẹa mai̯ búnẵ‿arătúrặ//cum ?//

[Patruzeci de centimetri][1]

dă̄/așá să pregătéște/dupặ care alég^{i} vi̯i̯à/noi̯ nu púnem dintr‿ásta altoítă/noi̯ púnem‿ī ^{u}obijnuítă/d-a ^{nǫástră}//șī să... noi̯ ọ tăi̯ém dīņ‿víță/jǫárde//anumíte jǫárde mai̯...búne/ĉé‿vrem să púnem: zái̯băr/terásă.../ī‿zái̯băr bălán/știț/că-i̯ anumítē sói̯urĭ /^{d}īņ‿care noi̯ le pregătím//stai̯ ! f^{i}i cumínte petrícă ![2]//

șī...púnem‿ī...d-ăĉíl^{e}a...ụo [k] dúpă ásta/...să púne c-un‿ī...c-^{u}o sidílă/așá...spunẹám noi/știț ?//c-un‿u...fi̯er/așá[3] dă̄ áṣa/ș-aiĉ‿așà-i̯ punẹám un‿ī lemn/știs‿ca să pŭtém s-apăsám așá cu nịște cráĉe cŭ‿piĉóru/...șī punẹám [r] punẹám [k] ņtindẹám sfǫára fǫárte frumós/ca să [ɛ] f^{i}í^{i}e drep^{t}//^{că} ắcólo să púne pentru tòdẹaúna/nu să púne pent^{r}u un an//sá‿f^{h}i̯i̯e drep‿șī...punẹám așá la rînḍ/îi̯ punẹáṇ‿șī cîtẹ-o cánă cu ápă/după cárẹ...ī‿terminán‿cẵ púsu/să̄‿ī prășá/dă ĉíṇ‿șàse or^{i} pă váră/pentru ca să pornẹáscă frumós/...știț ?//așá să...^{s}ă spúne/saḍ//dupặ carē...al tréi̯lẹa an/al du [k] al dóilẹa an aruņcá...^{i}el cît^{e}-uṇ‿strúgurẹ-ai‿șī‿col^{e}á//al tréilẹa‿an intrá pă roḍ/așá/bín^{i}e/ș-al pátrŭlẹa ècstra^{ordinár}//fǫa^{rte} bíne/după care...noi̯ o-ņgrijám îņ‿f^{i}íi̯càre primặvàră/c-așá éste/primặvàra să...tái̯e...jǫárdili/să lásă anumíte jǫárde...care crédem că...ar da rǫáde ^{mai} búne/șī ...^{u}o săpám fǫártē frumós/o stropím/care vor//nu să stropéște...//nu vor toț^{i}//bíne ! fi^{i}ecàre...cŭ‿médi̯u lui̯//

---

[1] Replica aparține unui informator ocazional care asistă la înregistrare.

[2] Se adresează unui copil.

[3] Gest: lung de cca 7o de cm.

290

şĭ...tǫámna...o culéĝem/vẹním acásă ş-o stǫá^{r}ĉem în ĝeácur^{i}// tot în ĝẹác//nu avém présą//şĭ‿ō...drigui^{n}‿cu piĉǫárẹlẹ-aşą́/în‿jgá^{b}//

[Ce-i faceţi ?]

ō stǫárĉem/aşá-i̯ spu^{nem} noi̯//ş-o driguín‿cu piĉǫárẹlẹ-aşá.../şĭ după aĉéẹă...îl púnem în butóẹ-aşá/zis ắcólo/fi̯érbe/să fáĉe vin/şĭ bem/că ĉe bun ar fi acú^{m} [!]//

[Acelaşi]

la grădínă la soláre

[Ziceai că lucrezi la grădină ?]

da/lucré^{z}‿la grădínă la soláre .../

[Acolo ce aveţi ?]

àvén‿róşii̯ în‿sọláre/am‿fos‿tǫátă‿ẹárna la răsádur^{i}/am pu [k] făcú‿răsádur^{i}/şĭ‿lẹ-am repicát/în‿solárẹ-acólo pă...pă cîmp/adică‿la colectí^{v}‿/a^{m}‿fo^{z}‿la Ĉeapé[1]/şĭ pă úrmă lẹ-an‿repicá^{t}‿/şĭ lẹ-am dus în‿soláre/lẹ-am pus şí pă cîmp//n-o^{s}‿fi fos‿p-acólo uĭťe ?să venís‿să vedés‿ĉe róşi frumǫásẹ-avém ?//da spuséi̯/sîntém o mînă dă ǫámen^{i} şi p [k] aşá pă cî‿să pǫáte/áẹa e lũ [k] un‿lúcru migál//nu-i̯ ca s‿te repéz^{i} cu sápa să.../cum e la cîmp acú/lẹ-an‿dus an‿săpát...dóo‿ectáre dă pépen^{i}/am venit acásă şí dăvrémẹ//da acólō‿nu po‿s‿te repéz^{i}//că trébué‿să puẹ-arácu/trébui̯ să copiléj‿róşi̯ẹa/trébui̯ s-o lej^{i}‿ş‿s-o dai̯ la arág‿bine/să f^{i}íi̯e legătúr-aşăzátă/să nu f^{i}íe cu róşiẹa/că să pătẹáză/ş‿pă úrmă nu ma‿^{i}ẹ.../dacă să pătẹáză/są să...fréĉe dă arác...//ş-únd^{e}-o aşáz^{i} ō...arîn̦jéş^{i}‿ş‿pă‿ẹa ca lúmẹa/o copiléşt^{i}-o cîrnéşt^{i}/i ru‿vírfu/...să să cǫácą//aşá le fáĉem//

---

[1] C A P = Cooperativa agricolă de producţie.

[Da' nu s-au copt încă .]

dá/la solá^{re}‿s-a cop/şí pă terén/aŋ‿culés ịer^{i}/da//s-a copť // p [k] o párte pă ịéle s-a copt/o párte dĭ‿ịéle...nu s-a copť //ịe după cum ịe púsè//că nẹ-a-ntîrziá‿şí ploíịlẹ-ástẹa/că plóili̅...// úte kar acú a ploịát/címpu n-a făcú‿nimí/pînă ástăẓ^{i}//da noị îŋ‿g^{r}ădín-aŋ‿făcút/că...ne dúĉe^{n}/că e [k] dacă fáĉe^{m}‿pátur^{i}li.../la ástẹa putéŋ‿să mérĝem pîntre‿éle/am pus aráĉ/am legát/acú a legá‿şî róşîẹă...//

[Da' spune, dacă vrei, iarna cum pregătiţi, ce faceţi...?]

ịárna să...dăstúpă grópilĭ‿ŭịtẹ-acú care sum‿púse.../să dăstupám/băligá^{r}-ola pútredu care éste/mă‿puném băligár vịịụ.../i púnem pămînť/dóo^{j}‿dă ĉentimétri dă pămînť/şî cu băligár/cu bránițặ/c-aṣá-ị zíĉẹm noị/ş‿p-ó^{r}mă rẹpicám róşili [k] sămănăm róşîlẹ-a$\overset{g}{c}$óló//

cᵘólẹa ĝorĝéta
pàt^{r}uştréị dă an^{i}

pícă purĉẹáọa

ne alóĝem maị muls^{i}‿copíị/şápte opt‿ĭ/depínde de cîs‿sîntém/ lom pịe^{t} [ɛ] lum pịetrọáe/aşezám treị úna [k] únu peste áltu/şi lîŋgă ĉéle treị púnem un‿î...pịetróị care se numéşte páĉe//ă... noị p [k] tráĝem o liníịe/de unde să dăm//cînd‿î se pícă purĉẹáọa/ ĉèilálţ^{i} ẹaụ p^{i}etrọá^{i}ele répede/şi fug//dacă l-atínĝe...tréĉĕ... copílu care l-a picát/tréĉe la purĉẹá//ặ...cîn‿se întímplă să... píĉe páĉe/ş [k] cụopíịi [ɛ] tre^{g}‿la loc/că-ṇsẹámnă că ịe páĉe/nú‿ma‿áre v^{u}óịẹ să-ị‿i lovẹáscă ĉéilàls^{i}‿pe‿^{e}el//dacă‿e^{i} p^{i}etróịu-n timp ĉe n-aụ [ɛ] n-aụ [k] nu aụ da^{t}‿tụoţ^{i}/atúnĉẹa [ɛ] trej^{i}‿la purĉẹá/aştéps‿să dẹa toţ^{i} ǩĕ... [ɛ] trej‿la loc/cînd‿î...cînd a

292

pica^{t}‿páĉ^{e}a̯//sau̯ a picát pu^{r}ĉélile̯/cîm‿p^{u}o^{s}‿să ^{i}ēe̯...pi̯átra şî să fuĝ^{i}//

[Şi cîţi sînteţi care jucaţi ?]

şáse/şápte//

[Da' purceaua cum e ?]

i̯éstē...formátă‿din trei̯ pi̯étre...

[A, aia-i purceaua !]

da/púse úna peste áltą//şî‿lîngă ea‿éste al‿pi̯etrói̯ mai̯ m^{i}ic/ cáre-nseámnă...páĉe̯//dacă...píĉ^{e}-aĉél...pi̯etrói̯...înseámnă că e̯ páĉe/şî ĉèilals‿po^{d}‿lu̯á pi̯étrele/care n-áu̯ picá‿purĉ^{e}áoą//

rotáru iu̯onél
tréi̯sprezèĉe an^{i}

8o9. PIETROŞANI [ALR I, 922]

(jud.Teleorman)

Culegere: 1973; CB,MT,MV;transcriere: CB

púnem porúm^{bu}

primăvàra fáĉem og^{u}ór//príma arătúră og^{u}ór//îi̯ spunem [k] aşá-i̯ spúnem: arătúra dînti og^{u}ór//àşá//a dóoa...după ĉe l-am arát/îi̯ dăn‿cu grápa//^{s}‿mai̯ fărîme búlgări/pămîntu să‿z‿mai̯ presése/să nu‿íntre vîntu-n i̯el să $\overset{z}{\text{să}}$ usúĉe̯//àşá//d-aĉí...după áea... víne tímpu púsu$^{lui̯}$//la tímpu púsu^{l}ui̯ [ɛ] i̯áră^{s}‿pornin‿cu plúgu/şî púnem porúm^{bu}//î‿moldóva nú-l púne̯/cum îl púne̯^{m}‿noi̯ pă rînd//îl sámănă//^{h}aşá am văzú^{t}//sămănát ...toámna/împrăştiea^{t}//aşá//şî săpă^{u} aşá [ɛ] ^{u}ō pu̯ostáţă [ɛ] zis...cum ziĉem noi̯ po^{g} [k] um‿pu̯og^{u}ón dă lā cap/şî merĝ^{e}á/şî p-ăla-l lăsá cólo/p-ăla lăsá cólo/care i să părea mai̯ bun//or la noe̯-ai̯ĉea...î‿ál^{t}‿fel să lu [ɛ] să lucreá^{ză}//

púnem pă ûn‿rîn^{d}/şî pă rîn^{d}‿mérĝen‿cu sápa/îi̯ dai̯ cu sápa/ cîrărésţ^{i}‿i.../burûi̯énili [ɛ]plivéşt^{i}/júmul^{i} [ɛ] to^{t}...//ş-ásta-i̯// dúpă i̯á^{s}ta...dub [k] zis‿î...dû [k] ástă‿i̯éste după ĉ^{e}-a răsărít/ bûnînţéles/práşa/sápa...//îi̯ făĉe̯am [k] înainte să pune̯á...îi̯ făĉ^{e}ám‿î...práşa-ntîi̯ fără.../că naínte-atúnş‿pă [r] pă tímpurle-ále̯a nu ^{i}ere̯á...prăşîtór^{i} cum i̯e [k] a i̯eşît acúma/cultivatu̯áre să zíĉe^{m}/cum e áste̯a cu...//ē[1] ! să-^{n}fiinţáse prăşîtó^{r}‿d-áste̯a dă le trăĝá bo̯i̯i/sau̯ cîti̯-un‿cal//ţîne̯á^{i}‿dă co̯árnili‿lui̯ ca dă plug// ăşá//acú...s-a modificát//după áe̯a noi̯ ave̯ám rári^{ţă}/cáre-o ţiu̯/ ş-àcú e-atîrnátă-n‿coşár la pătúl//rárițâ a [k] cărăráη‿cu e̯a pîntre rîn^{d}/ca să tá^{i}e burûi̯énli şî pămîntu-l mai̯ da...pî‿^{l}îngă ...cui̯b/pî‿lîngă [ɛ] fi̯írli‿dă porúm^{b}//nè‿duĉe̯án/ne-ntorĉe̯án/ne duĉe̯án‿ne-ntorĉe̯á^{m}‿pînă...//ş‿după ĉe să cărărá/...um‿pogóη‿cît cred^{e}áη‿că putéη‿să săpăm d^{u}oi̯ u̯ámen^{i} sau̯ t^{r}oi̯ o̯ámen^{i}‿intr-o zi .../d-aĉí-l‿loáη‿cu sá^{pa}//dan‿dîηcoló‿^{j}‿dîηcolo/ş‿trăĝám pî‿lîngă‿el/dîηcoló‿^{j}‿dîηcolo/şî strînĝ^{e}ám...pămînt [ɛ] pî lîngă cu^{ib}//ùnde‿^{i}erá burûi̯én^{i} le mai̯ şî burûe̯áη‿sigur/^{că} nú‿lăsám să...fácă stu^{f}‿pî lîngă porúm‿că.../n-áve̯a níĉ^{i}‿un ros^{t}‿atú^{n}ĉa.../burûi̯én^{i}-le-ále̯a... [ɛ] trăĝ^{e}á...séva pămîntul^{u}i̯...n‿lo^{c}‿s-o trágă...f^{i}íru dă porú^{mb}//ş-àşá...vòrb-áe̯a l-aşteptáη‿să co̯ácă după ĉe termenáη‿cu sápa//s-a culi [k] să cu̯oĉe̯á/culeĝ^{e}ám//

[Cum ?]

ǰupue̯án‿dă f^{u}oe-aşá/rupe̯áη‿ştiuletíli/ş‿l-aruηcám [ɛ] pă lo^{c}/ grămèz^{i}//noe-aşá spúnem: "arúηcă la aruηcătúră" zíĉe/"porúm^{bu}"// făĉe̯aη‿grămé^{z}‿grămèz‿grămez^{i}/cî^{t}‿pute̯á‿să...mùnĉim într-o zi// se̯ára pă cîmp...îηcărcá^{n}‿cáru cû‿porú^{mb}/ş‿plecáη‿cû‿i̯e^{l}‿acá^{să}// dacă ma^{e}-ave̯ám pă ĉinevá...rămîne̯á acoló/...d^{u}ormi̯á acoló la cîmp/ tăe̯á cu̯oĉéni ĉe culiĝám zio̯a/tăe̯á coĉéni/-i̯ legám/îi̯ şî gluĝe̯ám/ súl‿îm‿piĉo̯áre-aşá//i̯o cîη‿vene̯ám acásă/...dám‿boi̯‿la ápă/lu̯am mîηcáre/^{j}‿mă duĉám îηapói̯/cînd ere̯á dóo ĉásur pîη‿lă zió‿eráη‿şî‿

---

[1] Işi drege glasul.

ęó‿acolǫ//ş-acólo...nę-apucán‿dă tręábă//

floręa sin

şàpteşáptę [de ani]

pî̯ı̯nęa

[Pîinea cum o faceţi ?]

frămîntată-n‿căpisterę//^{cu}‿alǫá^{t}‿plămădít/plămădéşt^{i} alųęátu/ am plămădīt asęáră alųǫátu/cu túrtę...dă maịá/ş-am‿frămîntát-o/ s-a dospíḑ/^{d}pă ĉe s-a dospít am î̯ntíns-ǫ-/am ars cũptórũ‿ş-am băgát-o la cuptór//

[Da' turtele cum le faci ?]

tó‿dî̂n‿cócă dîm‿pî̯ı̯nę//cócă dîm‿pî̯ı̯ne/^{u}ǭ frămîns^{i}‿cu mălái//cu mălai şi̯ laş^{i} s‿s-acręáscă/ş‿la ú^{r}mă le-nti^{nzi}//ş‿să usúcă//şî le ţii̯ [ɛ] uscáte-n traịstă pînă cînd‿î...le térmen^{i}//fáĉ‿àltili ...ịar tó‿dîm‿pî̯ı̯nęa//că naínte să făĉ^{e}á...lăsá...alųát//şî ştii̯ ginō...nu [k] s‿făĉá pî̯ı̯nęa ácră //nu ịerá...nu ịeręá ^{bună}//^{s}‿făĉá pî̯ı̯nęa ácră// [ɛ] s‿făĉ^{e}á pî̯ı̯nęa/şî dîm‿pî̯ı̯nę-áęa lăsă...pùţină c^{u}óc-aşá un‿coco^{l}ǫ́j‿dă cǫ́că//şî cînd îi̯ venęá tímpu dă mai̯ făĉá la trei̯‿pàtru‿ĉín‿zile‿ęar pî̯ı̯ne/îl punęá ş‿să muịá în ápă cáldă/şî frămîntá cu ịel//níĉ^{i} nū [r] nu făĉám ^{bine}//acúma cînd a işît‿î...

[Cu turtele-astea e mai bine...]

cu túrtilę-ástęa-i mai̯ bínę//şî‿cu drójdi^{i}e să fáĉe ịar/^{cu} drójdie//ḑa...nu‿po^{s}‿să‿^{m}ai̯ faş‿cu drójdię‿că...drǫ́jdia nu ţinęá/ dăcît...o zi dóo‿ácolo şî‿să strícă//

[O faci la cuptor pîinea ?]

ḑa/la cuptór//

[Şi la altceva se mai coace...?]

(Se adresează unei învăţătoare din sat, care asistă la înregistrare.

la sóbă̦//i̯árna̦//

[Iarna, la sobă.]

şî la maşínĭ //la ţést́//

[La ţest se face ?]

la ţest//nu mai̯ sun‿ţéste̦-acúma/mai̯ rár ĉine̦-o mai̯ avẹá ţest în̦‿sat//

[Da ?]

^{n}da//lā [k] mai̯ rar ĉíne mai̯ áre ţéstĭ în̦‿sat́ //tócmai̯‿in téle̦orman aíş‿să mai̯.../şî́ mai ^{i}e şî́ p-aíş‿pă̦ la noi̯...

[Dar dumneavoastră aici vă ţineţi de Vlaşca ? că zici că-n Teleorman...]

[ɛ] dă téleorman acúma/^{i}e^{r}ám dă vláşca//

[Mai demult eraţi de Vlaşca ?]

vláşca/vláşca ^{i}ere̦ám//şî téle̦ormànū...i̯ei‿ī...i̯ere̦á ţestărie̦a‿àe̦a múlta la i̯ei̯ acólō‿ere̦á//acólo i̯ere̦á//

[Ai avut ţest ?]

am avút́ //am avút́ //

[Făcut de dumneata ?]

dă/da/da/păi̯ cum ?//

[Cum îl făceai ?]

cum îl făĉe̦ám ? úi̯te făĉám [ɛ] pămíntu muşuru̯ói/şî făĉám pămín̦‿cu ple̦ávă/şî̂‿pune̦án‿dă jur împrejúr/pînă făĉám ŭ‿mormán aşá[1]//ş‿bă úrmă lu̯am nişte pápurằ/o-ndoe̦ám bíne/ş-o vîrám aşá[2]/ca să-i̯ fa^{c}...loc/dă băgád‿lémnu//cînd îl băgái̯ co̦lō...dă să uscá/t^{re}be̦á să baj‿le̦mnu/s-atîrne̦-n veríĝ^{i}e/îl‿ă...lăsá‿ca să-l árz^{i}/c-aşá n-ái̯ cum să-l...n-áve̦ai̯ cum să-l ^{arz}//sta acólō pîn̦‿să uscá le-ntorĉe̦ái/le răzue̦ái/le lip^{h}iái/şî...făĉái̯ pî́i̯ne//

de̦ácu necúla
şaptezèşîşápte dă‿an̦ la tu̯amnă̦

---

[1] Gest.
[2] Gest.

296

săpúnu

[Cum faci săpunul ?]

săpúnu-l fac în̦‿félu următ^{u}ór: pun şî topésc...grăsimẹa/^{u}o dăşărt în̦‿căldáre/întî́i̯ cîntărésc ...//pátru kịlográme dă...grăsimē la un̦‿kịlográm dă sódă//deĉ^{i} i̯o în̦‿căldárẹa mẹa cam dóosprẹzệce kílográmẹ pun/în̦să̦ mai̯ pun̦‿şî trèi̯sprezéĉe dă grăsíme lā...pátru dă̄ [k] la trei̯ dă sódă̦/ştiț^{i} ? mai̯ dau̯ un̦‿kịlográm pă dasúprẹ//şī pun̦‿grăsîmẹā-n̦‿căldáre/fi̯érbe bine pînă să topéşte/dup-aĉéẹa-i̯ curăț^{s}‿pelín̦‿vérde/arúnc...şî fi̯er‿bíne/şī...înĉép şî fac...fag‿leşíi̯e-^{n}tr-o căldáre dă dóo védre/s [k] ádică-n̦călzésc o căldáre dă ápă/ş-arúnc ō̦‿făráj‿dóo dă c^{u}oĉén^{d} bătúț^{i}‿ī...aşá vii̯/arş^{i}/vii̯ i̯-arúnc în̦‿căldáre/s‿să stín̦g-acolṓ/pṓ‿úrmă-i̯ scot/las ápa s‿s-aşẹ́zẹ/o scurg în al‿vas în̦‿care pun şī topés‿sód̦ẹ//dacă e sóda fulĝ^{i}/^{d}în aĉéẹa fulj‿la pakéte/i̯ō to^{r}n peste săpún/...cît^{e}-um‿păg‿dăn‿ā̦ sódă/cu pún̦ga şî tórn̦‿cu‿u̯àla ápă şî méstic//şī aşá proĉedéz pînā...términ̦‿sód̦a care ştíü‿i̯o că tre‿s-o pun//şì‿sóda‿şí‿àpa caré‿am avút-o/în̦să dacă ^{i}ẹ sódă dín ástā...glód̦...[ɛ] ^{u}o dizólv într-ō...căldărúş-alătur/pun o táblă p‿fúndu căldărúşî/că sód̦a găuréşte...vásu/şī...pun [k] i̯au̯ cū̦‿ún ibríc sau̯ cu o ọálă dín‿ī...ápa cu...sódă/şî tórn‿în̦‿săpùn ş-améstic fi̯érbe ĉe f^{i}érbe şî i̯áră̦ş to^{r}n/şî méstic tot tímpu să nu să úm̦fle̦/să nu dẹa pă răsoọ́ale//şî pun aşá pîn-ạm termi̦ná^{t}...tọátă solúţịe-ásta carē...am̄...àp-ásta carẹ-am dízolvát ẹo sóda//şî după ĉẹ-am terminát/îl‿mai̯‿fi̯èr‿puţín/îi̯ pun um‿pumn dă sáre/î^{l}‿spăl frumọ́s pă dasúpra/torn ap-aşá şî-l spăl/îl méstic şî-l dau̯ jos//şî mai̯ mă duc‿ī̄ mai̯ la un̦[ɛ]sfer‿dă or-aşá/şî-l mai̯ méstic o dátă să nu rămî́nă um̦flát/să ẹásă dă̦ mărĝín^{i} mai̯ sus şî dă míjlo‿mạị...//şî i̯ése pelínu alb̦/frum^{u}ós/cînd áre pelínu...vérde i̯ése şî vérde...//şî̦...aşá fáĉẹm noi̯...//

stelíana‿mutulígă
pàtruzeşítrei̯ [de ani]

așá să...petreg‿núnțile̯-acu̯ma

dă mi̯ércur dă joi̯ la noi̯‿încépē...pregătire̯a pentrú‿o núntă/dăjá mai̯ dîn timp încépē m^{i}ìre̯ása să-ș^{i} [ɛ] cománde o rókii̯e/să-ș cáute um‿pantóf sau̯...ĉē-i̯...trebúe̯/ĝinerli un̯‿cu̯ostúm și i̯el dacă nu áre bún/o̩ cămáșă álbă/dacă árē/mă rog‿ī/lē-mbrácă ș‿p-ále̯a/dacă̯‿sîn‿búne̯/curáte//șī...dă joi̯ încépē...pregătire̯a dă mi̯ercur dă̯ joi̯ încépen̯‿să fáĉen̯‿c^{u}ozonácu/sau̯‿ṓ prăjitúră/ĉe vren̯‿să mai̯ fáĉe̯m acólo/po‿úrmă-nĉépe cu córtū.../tái̯e o vítă/la noi̯ nu pre̯a să ta^{i}e víte/porĉ^{i}/...să mai̯ tàe̯-acúma to̯am [k] cînd i̯e to̯ámnă/acúma primăvára să tái̯e m^{i}ei̯//șī vára nu pre̯a să fac...nun̯s‿la noi̯//primăvára și‿to̯ám^{na}//șī...viner^{i} po‿úrmă-nĉépe/joi̯ șî víner^{i} șî pî́i̯ne/acúmā...să̯ mai̯ fáĉe la férmă/avém șî noi̯ aíĉ o brutări^{i}e/și dăm la brutări^{i}e/da...áltă lúme mai̯ fáĉe̯-acásă̯/fáĉe joi̯ și víne^{r}‿pî́i̯ne̯a//po‿úrmă încépe s‿fácă...friptúră.../o fáĉe víner sau̯ sîmbătă.../o sco̯áte réĉe.../cozonácu cun̯‿vă spúsei̯ îl fáĉe mai̯ nainte/șī...sîmbătă dă dimine̯áță/dacă‿áre...porcu tăe̯á^{t}‿sau̯...p^{i}ásăr^{i}/dacă nu táe por^{c}/ta^{i}e pásăr^{i}/încépe să...tái̯e pásăr să le cúrețe dă sîmbătă//să fíi̯e̯ gáta pentru...//po̯a‿să facă ș‿friptúra dă sîmbătă.../pentru ĉi̯órbă rămîne̯ pentru...dùminică dă dimine̯áță fáĉe...ĉi̯órba...//la noi̯‿i...sîmbătă după ami̯ázā...încépē un om să e̯ā...i̯a o plóscă-^{m}‿mînă/cu̯-o batístă legátă la plóscă...

[Așa, spune tot obiceiul.]

da//și...lā domnișo̯áre/sau̯ lā...cum să spū‿lā [ɛ] bòi̯ér^{i}/lā o̯ámen̯^{i} așá [ɛ] să fák‿i̯nvitắții//kar la famíli^{i}/care sî^{n}‿mai̯ tiner^{e}-așá mai̯...bíne̯/să fák‿i̯nvitắții/nu-i̯ kámă cu plósca//^{d}a la țărán̯‿/lā ắște̯alálț^{s}‿să kámă cu plósca//ș-atúnĉ‿i ọm-ọsta cu [ɛ] plóscā ple̯ácă șî dă...care...i̯e dă kemá‿cu plósca-i̯ kámă cu plós-

298

ca/le dă să be̯a vin dîm‿plóscă şî...îi̯ pofteşte‿lă..."ne̯a cutáre vă i̯nvítă la núntă"/la fícă sau̯ la...fíu̯/la ĉe a [k] care ĉe áre núnta/şi spúnĕ zíu̯a sau̯ se̯ára/cînd îi̯ poftéşte la...la núntă/la másă//şi carē ^{i}e cu i̯nvitắţii̯/scríe pă i̯nvitáţi^{i}e̯ la ĉe ^{u}óră să-i̯ i̯nvíte la...cununíi̯e/sau̯ mă ro^{g}‿dă dimine̯áţă/dî‿la óra zéĉe/cî^{n}d începe núnta/că la noi̯ la zéĉe/să-nĉépe núnte̯//ş‿să dúĉe şî kámă ne̯ámur/priéten tot ĉe áre//ş‿po‿úrmă...dumínică dimine̯áţă vin̯‿ lăutári̯/la nóo/la zéĉe/...şî...să duc‿príma dátă la braníşte̯/lă...frátele dă mínă/că la noi̯ aşá să numéşte̯//şî acólō...i̯á‿o‿sticlă cu ţui̯că.../púne un‿c^{u}oş...máre/cu dóo to̯árte/ş [k] acúm aşá să fáĉe/şî púne pă el o fáţă dă másă/ş-acólo púne plocónu/ş-o távă cu mîncáre/cu̯-o [ɛ] pásăre/friptúră/sau̯...pŏ‿oréz/pă várză/mă roc‿ĉe̯vá...pásăre/sau̯ cárne dacă...áre cárne/ş-acóló‿să dúĉe la [ɛ] fráte dă mínă/aşe̯ază o másă/şî i̯el/cu cîzvá i̯nvitáţ^{i} acólo/mănîncă/be̯a/şî e̯a frátele dă mínă vínē acásă//cînd a venít acásă...dîn nou̯ e̯a al‿plocón/şî ple̯ácă la naş^{i}//frátele dă mínă atunş‿să dúĉe.../lă...frátele dă mínă să dúĉe ĝinerle̯//şî‿la [k] pŏ‿úrmă frátelē‿dă mínă să dúĉe să e̯a náşa//la noi̯‿intîi̯ să e̯a náşa//şî naş [k] i̯a tot aşá um‿ploc^{u}o̯n^{u}/pus în‿coş/o...stíclă cu vin/o [k] o stíclă cu ţúi̯că/o plóscă cu vi̯in/şî ple̯ácă la náşa//acólo să dúĉe e̯ar púne...mása/...sau̯‿nú/m‿páre că să dúĉe núma cu̯-ō...stic^{î}lă cu ţúi̯că/să e̯a náşa/nu̯ ?[1]/ş-a dóo̯a‿o̯áră să dúĉe cu plocónu̯//da/núma că stic^{î}la cu ţúi̯că-ntîi̯//da//da/i̯e múltă lúme care-i̯ i̯a cu tótu̯//şî‿cînd i̯a şî náşa şî náşu u̯odátă.../îi̯ i̯a p-amîndoi̯ să dúĉe cu plocónu/da cînd i̯a numai̯‿ī náşà/^{că} aşá mai̯ sînt obiĉéi̯u^{r}/i̯a núma náşa să‿dúĉe núma cu stícla cu ţúi̯că//servéşte şî náşa o farfurii̯e cu cozonác pă másă/şî să-mbrácă.../îş e̯a cu ĉe pregăteşte...cu ĉē îmbrácă mire̯ása/î‿náşa la noi̯ cúmpără vọálu/ĝẹrlánta/betẹála/şî flor^{i} pentrū...mesén^{i}/pentrū féte/ băịéţ^{i}/pentru ịnvitáţ^{i} adúĉe flórile náşạ//şî víne cu cutíili cu ásta/şî fratẹle dă mînă adúĉe oglín^{da}//şî vín şî pregăteşte [k] lẹágă mirẹása/şî după‿áẹă...mirẹása-ị dă ū prosóp..náşî//şî le ịnvítă [k] ịnvítă náşa la másă/servéşte o fripturắ‿o farfurí^{i}e cu c^{u}ozonác/şî dup-áẹa să dúĉe şî dúĉe nàş-acásă/ịár frátele de mînă cū...saụ nu !//să dúĉe că [k] fratẹlẹ‿dă mînă să‿^{d}úĉe ş‿ĉinevá cu plocónụ//dacă ịa şî náşu//ş-atúnĉ^{i}...dúĉe..viṇ‿lăutár^{i}/cu náşạ/ şi în úrmă ĝínerli/ịa şi ịel o stíclă cu ţúịcă/şî plẹácă cu féte şî cu băịéţ^{i}/cu tinerétu/şi ẹ [k] să ẹa şî‿nàşụ//ş-atuṇş‿să duc şî púnẹ másă lā...meséni cu ca [k] care s-aụ dus cu ploc^{u}ónu/şî pă ĉínẹ-a ịnvitá‿şî náşi/pun o másă cu mîṇcárẹ//şī la féte şî băịéţ le púne o más-afáră/c-ō farfuríe dóo dă c^{u}ozoná‿cu cîtevá paháre dă vin/îị servéşte şî dup-áẹa să-mbrácă...náşa náşu/şî... îş ẹaụ lumînắrile/şî viṇ‿lā.../plẹácă cu tóţi cu [ɛ] lúme maị múltă/şî viṇ‿lā míre/lā...mirẹásă/unde-ị núnt-acásạ//

---

[1] Se adresează învăţătoarei care asistă la înregistrare.

dup-áẹā...treg‿la másạ//atúnĉ^{i}‿ī...acásă s-a pregătit o ĉịórbă/o mîṇcărícă/ş‿c^{u}oz^{u}onác/după másạ//puṇ‿servésc...mạsa/după ĉe s-a termená‿mîṇcárẹa...la noị să maị fáĉe şî s^{k}ímḅ//

[Cum ?]

deĉ^{i}‿ī púne ĝínerli o sútă dă leị pă másà/şī...mirẹása um‿ prosóp//şî skímbă: cînd‿î suta la únu/cîṇ‿la áltu/pîṇă rămîne prosópū‿lā...ĝínere şî súta la mirẹásạ//şî dup-aĉéẹā...să dă cît^{e}-um‿prosóp ş‿lā...naş^{i}//şî...maị víne şī mámā bráníştịúluị/mama fráteluị dă mînă/cu brádu/să-l vîndạ//aşá să zíĉe la noị: să vîndă brádu//şî-ị ĉére lū...spúne lu náşu că víne nú‿şt^{i}u dă unde/ dă dăpárte cū/^{d}‿la braşóv/saụ maị ştiụ şî ịo dă unde/dîn ĉe ţár^{i}/ cu brádu//víne dă‿dăpárte/şî ĉérē tréịzej‿dă miị/saụ nu ştịu cî^{t}/ şi-ị dă un treị leị/saụ un tréịzej‿dă leị/náşụ-acólo cîd‿vrẹa/àşá

300

că o glúmă//șî...dupằ áęa să ridícă dă^{l}a másă tọátă lúmęa/mai̯ jọácă ĉę mai̯ jọácă/șî...i̯a lumînắrli șî.../plęácă cũ tọátă núnta la bisérică//acoló să duc să [ɛ] cunúnă/să plimbă pă șosęá/să dug la fotográf dacă au̯ timp/și dup-aĉę́ęa vin acásă șî fac...o h^{u}óră //nainte d-a fáĉę horā/vin șî stă pă scáune/să spéle pă mîin^{i}// nu ?[1] //șî mirę́ásă o priméștă/cînd...ajúnĝe mi^{r}ę́asa la pọártă/ ^{i}ése sọácra/c^{u}-ō cánă cu ápă/șî cu̯-o pîine cu ^{d}óo bucá^{z} dă zahăr pă pîine//șî priméștē...mirę́ásą//șî...mérĝē pânã-n̦ fáța cási/acólo s-așę́ază pátru scáune/pă care stă [k] pă dóo stă nási/pă únũ stă sócru/șî pă únu stă...táta lu frátilę dă mi^{nă}//șî le tọárnă mi^{r}ę́asa dîn ápă să spálă pă mîin^{i}/^{l}e dă un̦ șervét...mai̯ mig dă să ștę́erg/șî dupằ áęa le púpă mîna/șî le dă cîtę-un̦ șervét.../ sau̯ cîti̯-um prosóp.../mai̯ mi^{g}/mai̯ máre/dupằ cum vrę́a/pŏ úmăr//și dupằ ĉę-au̯ terminát/îi̯ i̯a un̦ lăutár și-i̯ bágă-n̦ cu̯ort//pă naș^{i}/ pă sócru̯/pă brániș [k] pă táta lu bránișțe/șî pă mirę́ásă o ę́a cu túrta cu pîin^{i}e/șî víne șî [ɛ] mọé- dę́ĝetū...dă-n zahăr/șî fáĉe crúĉ^{i} lă...uș^{i} pîn̦ cásă//víne ŭ [k] íntră un̦ lăutár cu ę́a pîn̦ cásă să fácă crúĉ^{i}/pă la uș^{i}//șî dupằ ĉę-au̯ terminát/i̯es să fácă hórę//lăutáru dîn̦ cásă ése cu̯ cóșu cu dáru^{r}/șî ĉel dîn̦ cu̯ort cu nási i̯ése cū...náși lă...la hór-/afáră/la c^{u}ónĉ^{i}//la noi̯ așá să numéștē...hòr-ásta cu̯ónĉ^{i}/să dă dárurli̯//ș-acólo jọácă...invitáț^{i}/jọácă și neinvitáț/tineréd/mai̯ múltă lúme/șî dă dáru^{r}/la náș^{i} lă...nášă/la náj la.../șî la copíi̯/dacă áu̯/șî...la nęámur^{i} apropi̯ęáte/șî la nęámur care áre dă șî la...nęámu^{r} mai̯ dăpartáte /la mesén^{i}/mă ro^{o}/prosọápē.../furóur/fę́țe dă másă/care ĉē...áre// șî la naș^{i}...pròsọápe/pijamále/cămáș^{i} cusúte să dădę́á la nu̯oi̯/io cămáș^{i} cusútę-am da^{t}/c-așá éra/acúma...să dau̯ mai̯ mul pi̯jamálę// prosọ́ápe cumpăráte/nu ma i̯ ștergáre lunĝ^{i}/dă b^{u}oranĝí cum dățę́am noi̯...//

---

[1] Se adresează aceleiași învățătoare.

şī...după ástă‿ău̯ terminát/íntră-n̦‿c^{u}órt//náşa-ş̦ strînĝe... dárurli ĉe̯-ā lu̯át/...mài̯‿jo̯ácă/mai̯ rămín̦‿lăutár^{e}-afáră/şí mai̯ jo̯ácă/care vre̯a/dacă vre̯a şi náşĩ să mai̯ jo̯áĉe/dacă sî^{m}‿mai̯‿in i̯etáte...íntră la másă/-i̯ mái̯‿servéşte cu ĉevá ş̦‿pă i̯ei̯ acólo/c^{u}-o friptúră/c-un̦‿c^{u}ozoná^{c}/şí după ásta náşi ple̯àc-acásă̯//^{i}e̯ se̯áră şí v^{i}in acásă s-adúcă şí‿ei̯ dárurli/şī...să...îi̯‿e̯-adúĉe e̯ar cu ploc^{u}ón//cu lăutár^{i}/cu ploc^{u}on^{u}//vin îj‿lásă şí ei̯ dárurle̯-acasă/îş̦ e̯a ban/şī...cadóur ĉe dă şí e̯i̯ pă másă/că la noi̯...să dă... cadóur^{i}/să̯ dă ban^{i}...//şī...stă ^{u}o̯ ^{u}óră/sau̯ do^{u}ō/la másă la naş^{i}/ cíntă lău̯tári/mănîn̦că/be̯a/şí după áe̯a ple̯ácă la z̦éĉē...ple̯ácă-nnapói̯/să dug‿la nú^{ntă}//acólo să strín̦^{g}‿se̯ára mĕsén^{i} mai̯ mult/tineretu să‿dúĉe zío̯á/dă o̯ămen-éşte̯a mai̯‿in i̯etáte̯-aşá mai̯ mul^{t}... se̯ára să duc/o̯ámeni‿mai̯ serióş^{i} aşá/se̯ára la másă să du^{c}//şí acólō după ĉe s-au̯ duz‿náşi‿înĉépe să púnă ţúi̯ca la másă.../să mai̯ púne şí mezélur^{i}‿i.../brîn̦ză/măzlíne/salámur^{i}/sau̯...cartabóşu^{r}‿dîn áste̯a pregătíte dă e̯i̯ dac-au̯ tăe̯á‿porc/...po‿úrmă să púnē‿ĉ^{i}órba/...să púne mî^{n}cárē/sarmále/piláf/care ĉ^{e}-a pregătít/... dup-aĉée̯a să púne friptúră/...după friptúră...víne un̦‿lăutár cu‿o farfu̯rii̯e/c^{u}-o felí^{i}e̯ dă pî^{i}ne cu sáre/şi-ncépe să bátă-n̦‿farfurii̯e̯/să bátă-m‿másă la naş^{i} că...a vení‿perĉe̯ptóru/adícă a vení‿să strîngă dáru^{r}li...pă másă̯//ş̦-atún̦ş^{i}‿primu náşu dă//ĉe să̯ dă... cîd‿vre̯a să de̯a: o mie dă lei̯/cam o mii̯e dă lei̯ să̯ dă acúma.../nu să mai̯ discútă alfél/şí cadóu^{r}/un̦‿servíj‿dă másă/sau̯‿u...tacîmur/sau̯‿u...o róki^{i}e mirésī/capót care ĉ^{e}-a lu̯at//ş̦‿p-ó^{r}mă după naş înĉépe sócri.../înĉép ne̯ámur^{i} fraţ^{i}/ [ε] ne̯ámur mai̯ apropie̯áte/şí p-órmă réstu̯/mesénilor//şí după ĉe s-a strîn̦^{z}‿báni/îi̯ númără náşu/îi̯ dă mirési/púpă mîna mire̯ása la...naş/po‿úrmă la toz‿me̯séni...^{d}într-o párte şí-n álta/şí dup-aĉée̯a să̯‿servéşte şí cozonácu̯//^{g}‿pŏ‿úrmă care vre̯a mai̯ stă/pînă la zío/care nū...ple̯ácă/ náşū îl cam apúcă zíe̯a/dă múlte or^{i}//stă să pléĉe toátă lúme̯a/ş‿

302

tre^{be}‿să...stẹa pîn̦‿la zíu̯o//şî care mai vrẹa...mai̯ fáĉe şî lun títu̯oru̯//la noẹ-aşá să numéştẹ//

[Cum e titorul ?]

lun pă‿lă...zéĉe/ú^{n}şpe/dóoşpe/după ĉe să [ɛ] dăştẹáptă/că sigur/dacă‿să cúlcă tîrziu̯ să scọálă mai̯...tîrzíu̯/să dúĉe dîn nou̯ i̯ar/vin̦‿lăŭtári/sá‿^{d}ĉe dîn nou̯ c-u̯n̦‿lăutár doi̯/şî ẹa náşi̯//şî frátele dă mînă/şî mai̯ fáĉe şî lun pînă sẹárạ//púnĕ‿másă dîn nou̯/ cu mîn̦cárẹa/ĉẹ-a rămás/cŭ...băutúră/cu ástẹa/şî petréc pînă sẹára//şî sẹára...care vrẹa ẹa o vádră cu v^{i}in̦/care nu stíclili plíne/plos‿ĉe au̯/şî plẹácă şî plímbă pă şosẹá şî kíu^{i}e.../tọátă şosẹáọá.../pînă s-a-n̦serát//dúĉe náşu‿ăcásă/dúĉe frátele dă mînạ... //ş-aşá că la noi̯ aşá să...petrég‿núnţilẹ-acúma//

[Aceeaşi]

n-a^{m} mai̯‿vru să plec sîn̦gură

[La Bucureşti ai fostde mult ?]

ĭ...váră trecútă//

[Îmi povesteşti şi mie cum a fost acolo ? Ce-ai văzut, ce ţi-a plăcut...]

nu mi̯-a plăcú^{t}/pentru că [ɛ] ieu̯‿ō trebuẹá să plec sín̦gură cu traŭvái̯u/şi-ntr-o zi...ă...s [k] frátelē lŭ...ta [k] tátălui̯ meu̯/ ă...a fos‿cŭ soţí^{e}a şi... [ɛ] m-ă‿suít într-un ál‿traŭvái/şi m-an‿duz‿la cápă^{t}/şî ẹo n-ám‿mai̯ ştiú‿dă unde să ẹau̯ dẹ-acó^{lo}//şi am întrebát o femé^{i}e dŭ‿pe stradă care mătură//şĭ‿m-a suít într-un traŭvai̯ şĭ am mai̯ mer^{z}‿dóo stáţii̯ şi m-ă...cobòrîd̦ lă...ă‿stáţiẹa spitalúlui̯ númăru nóọ//

d-acólō...î^{nt} [k] tot într-o zĭ venẹán‿dẹ lă...o mătúş-a mẹa şi...ă...un om‿î carē.../i̯erẹá în traŭvái̯‿î.../cînd am ajún̦^{z}‿la stáțiẹ‿unde să mai̯ dáu̯ jos/n-a mai̯ vru‿să-n‿dẹa vóe/șī...acólō... în̦casatọárẹā...ă...i̯-a ziz‿"dă-i̯ dóm^{n}ūle drúmu lā...copíl/de ĉe nu-i̯ dae̯ vóẹ ?"//șī atúnĉ^{e}ā ^{m}i̯-ada‿drúmu da tótuj‿nū în‿dădẹá drúmū‿/mă ținẹá dă mínă//șī n-ám mai̯ plecát//am plecá‿cū mătúșa mẹa și̯.../n-a^{m}‿mai̯ vru‿să plec sín̦gură̦//

sọáre stélạ
dói̯sprezèĉe an^{i}

810. ZIMNICEA [ALR II, 899]

(jud.Teleorman)

Culegere: 1973; CB, MT, MV; transcriere: MT

lúpu̯-a rămás în̦‿sániẹ

advocátu̯-ăsta[1] a-mpușcá‿șí el un̦‿lup//nu mai̯ împușcáse lu^{p}‿ pîn̦-atúnĉ^{e}a//și erẹá sániẹa lui̯/i̯ọ [ɛ] ^{i}erẹán̦‿cu sániẹa/și erẹá a lui̯/ĉe mai̯ !//șí-n̦‿spúnẹ: "șoi̯méne" ẑíĉe..."lúpu-l púnem în sániẹ"//

"dómnu i̯ordănéscu/nú-l puném.../nu-l púne că ne omu̯áră cái"/

"ĉẹ-o f^{h}í i̯o răspún̦z"

"dómnu i̯o [ɛ] nu pot su^{i}í în̦‿sániẹ cū lúpu" că̦...la cai̯ le miru̯áse...//

"îl púnem"//

a lu̯á‿lúpu/...șí l-a trîntít cu cápu afáră/șí‿cu córpu-n̦‿ sániẹ//ș^{î}‿cîn̦‿s-a ui̯tát cáī‿înapói̯/șí cínd a rúpt-o să fúgă/am arún̦cá‿^{h}ățurīlẹ/a fuĝít și‿s-a izbíd‿d-o sálĉie márè/ș-a trecút pîn hámur^{i}/...cái/a rup^{t}‿hámurīlẹ/hățurīlẹ/șí sániẹ-a făcút-o praf//am pus-o-n áltă sániẹ d-am adús-ŏ‿acásă̦//șí‿cái mi̯-a vení‿

---

[1] Se referă la un cunoscut al său, pe care l-a amintit mai înainte.

304

sí̦ngur^{i}//lẹ-am adunát cu bráțu/ș‿l^{e}-am pus în áltă sánie/...dimineáța m-an‿dus la i̯el:

"te duș‿la mái̯stor/dai̯ órdin să-s‿fácă sánię cum a fost a dumitále/hámurilę‿le duj‿la curelár să ți le fácă cum a fost alęa"// și‿kár...

[Și dumneata cum ai scăpat ?]

an̦‿sărít//păi̯ n-am putút să mai̯ potolés‿cái/

[Și lupul ?]

lúpu̯-a rămás în̦‿sánię/l-an‿du‿la [!] áltă sánię//l-an̦‿lu̯at în áltă sánie/că nu să putęá//

șoi̯męánu paraskív [zis] flęșcán
șái̯zeșîșàse [de ani]

cî́te nu să-ntî́mplă

[Dar altă dată cu caii n-ai mai avut vreun necaz ?]

dá !/am avút//am plecát la snop^{i}/la cărát/...i̯erę́á ^{u}o sărbătu̯áre/nu mę-adúc amínte ĉe sărbătu̯áre ^{i}ęrę́á/i̯er^{e}án̦‿cu pátru cai̯ la căruță//și să mă duc că erę́á sărbătu̯áre să v^{i}iu̯ acásă și i̯o/să mă dug‿la féte că‿ęrę́ám...flăcắu̯//

în̦‿spúne frátele mi̯eu̯ zíĉe: "dú-te șî tái̯e nę́ște porúm^{b}‿sémănát/ca să ái̯be cái"/^{s}ĉe/"pî́nă vi̯i dă la féte/să mănî́nĉe"//

m-am‿dus ș-am tăi̯át porúm^{b}‿sĕmănát/am ûmplút cărúța/...venínd̦/i̯erę́á porúmbu márę-atúnĉ^{e}a/...nu să vedęá ^{u}ómu dî‿i̯el//în̦‿fáța cáilor un̦‿cî́i̯ne gonęá ŭ‿i̯épurę//cî́nd a văzút cái c-a trecút cî́i̯nele pîn̦‿fáța ^{lor}/a rúpt-o dă fúgă/ắi̯a dînáinte/că la noi̯ să purtá înáinte pátru cai̯ la cărúță/noi̯‿i spunęán̦‿la ắi̯a dîn̦‿lănțúșur^{i}/ắęa dîn̦‿fáță//cum erę́á la túnur^{i} pă tímpur^{i} dac-az‿văzút/sau̯ lă fọrgọáne/ắșá să‿purtá la noi̯//n-am putú‿să-i̯ mai̯ țiu pă ^{i}ắi̯a dîn fáță î‿^{h}ățur^{i}/că-i̯ treĝẹá p-ắi̯a cáre i̯erẹá dă la ru̯átă/i̯ó‿ẹrẹán‿călárе pă únu/șî‿s-a-mpi̯edicát ắla cáre i̯erẹá pé [k] i̯o călárе pă ^{i}el//ș-a căzú‿cu mínẹ//ș^{î}‿míe mi̯-a rămás piĉ^{u}óru stîńg în‿scára șéi/...ș^{î}‿m-a dus tîrî́ș...pu̯áte ^{u}o sútă ĉíi̯nzej‿dă métri/...șî mi̯-a scăpá‿piĉ^{u}óru d-acólo/șî cái...dū́s cu cărúțẹ//î́n‿rupsése mî́i̯nili/p-aiĉ^{e}a[1] frúntẹa.../

[Și piciorul a scăpat întreg ?]

da !/piĉ^{u}órụ-a scăpát în^{trég}//a scăpát !//cî́te nu să-ntî́mplă//

[Același]

ș̆-^{u}odát-am plecát într-o i̯árnă

ș̆-^{u}odát-am plecát într-o i̯árnă...tot cu aĉéș‿cai̯ care mi s-a speri̯á‿cu lúpu/...să mă du‿s-adúc ^{u}o sániẹ dă lémne dîm‿báltă//ș-aiș‿pă strád-àsta i̯erẹá un‿f^{h}i̯erár//avẹám un‿cal carẹ nu suferẹá ca să-l potcovésc//îi̯ i̯erẹá frícă dă ĉocănítū...nicovéli̯//fắră să-n‿dau̯ cu sẹáma că trec pă‿lî́ngă f^{h}i̯erărí^{e}a țigánului̯ p-acolẹá‿așá//țigánu lucrá‿înăúntrụ//cînd a auzít ĉocănínd în nicoválă/a rupt-o dă fúgă cu míne/n-ávẹam‿ă coș^{ĉ}úg la sániẹ/-avẹám dọr neșté scî́ndur^{i} care stam pă ^{i}éle/că acoló punẹán‿lémne//ținî́nd‿dă‿^{h}ắțur^{i}//mi s-a dăsfăcú‿scî́ndurílẹ ș-an‿scăpát între ọpléni sắnii//șî m-a dus tîrî́ș pî́nă mi s-a făcút/atúnș‿purtám nădrắĝ^{i}/așá erẹá la noi̯ la țáră/mi s-a rub‿nădrắĝi/dumnẹalór ĉére să le spui̯ cum i̯erẹá pă tímpur^{i}/ș^{î}‿cum ai̯ pățít/da ![2]//că‿mi s-au̯ rub‿nădrắĝi/ișmána/tot /șî s-au̯ ọprít în neșté bulū́ma^{ĉ}/tot așá băgás‿cu pi̯épți.../ș-am venít acásă trențărós//da dîn nou̯/...dîn nou̯ m-am îmbrăcát/șî́ to^{d}‿m-am‿dus la lémne...

[Tot te-ai dus la lemne...]

păi̯ nu i̯-am i̯ertát/nu i̯-am i̯ertát/n-an‿vru‿să-i̯ i̯ert...

---

[1] Gest.

[2] Se adresează soției care asistă la înregistrare.

306

[Să-şi facă datoria...]

da !/

[Dar atunci la fete te-ai mai dus ?]

lă...ma‿i̯erá dă fétę-atúnĉ ?/cîn‿m-ā...nu mai̯ eu [k] mă cunoştęá nímęnęa că mă dusése tîrî́ş pîm‿praf şî̂‿cu sî́nĝęl-ála/nu mai̯ mă cunoştęá níminęa că.../m-a aruncát în‿cărúţă neşte u̯ámenⁱ/ şi‿nū‿m-au̯ cunoscú‿nímínⁱ ĉíne sînt//dăcî‿dăpă cai̯//

[Acelaşi]

dă ánu nou̯

[De Anul nou, ce făceau fetele ca să vadă cu cine se mărită?]

ā !/da !/zî́ĉęá să...pu̯i ᵘoglínzⁱ//strînĝᵉá nóo ᵘoglínzⁱ/m-a feríd‿dumnezéu̯ ᵘo dat-am făcút-o şî n-ám mai̯ vruᵗ‿să mai̯ a [k]/ a vru‿să plezneáscă fi̯éręa dîm‿mínę//

a spuz‿zíĉe "s-aşézăm nóo ᵘoglínzⁱ în‿cásă"/ⁱę cum !/şî dóo lumînắrⁱ/dă la núntă/cárę să cunúnā ĉínştít/...ᶜᵘʳᵃᵗ//aprínde úna...púnę-ntr-o pártę/úna-ntr-o párte/şî‿înşî́rue ᵘoglínzî̄li... la rînd//şî‿la ᵘóra doóşpę să íntri dăspletítă̦/în‿cămáşă/ş-íntri-ntre ᵘoglínzⁱ/să stęa jos/s‿să úi̯tē la răsărít/că véde pă ĉíne i̯a//cínd am văzút i̯o aşá liníştę/nu să simţęá nimî́/"du̯ámne!"/ mi̯-a venít rău̯/ş-am işî́t afáră/zic "i̯ō‿aiş‿nu íntru"//să vedęá ᵘoglíndî̄li úna‿álta/úna‿álta...lumínă/şî‿mi̯-a fos‿frícă să íntru //atî́t/ş-atî́t în‿vi̯áţă n-am mai̯ făcút//da au̯zęám lúmęa că fáĉę-aşa//

áltili zíĉᵉa.../avęá gárdur /i̯erá ulúcă//

"nu̯áptę-ásta să lúmără pári la gard "[!]/

"e cum !"/

"úi̯tę-aşá !/dandarátilę úi̯tę dă colęá: zéĉę/nóo‿op‿şápte/

șásę/ĉįnș/pátru/treį/dóo/únų"/șî-l legá/fírŭ dă busuįóg...la pár-ŏlà/șĭ nu maį vorbęá/plecá șĭ să culcá/^{s}ĉ^{e}á că nųáptęa viseáză pă ĉínę įa [!]/ne rîdém noį acúma dă tímpurilę-álęa care erę́a/ cum putęá să crę́ază așá ĉevá ?/...nų știų zắų//

[Și cum îl cunoștea după par ?]

ziĉęá că áre párŭ nódur^{i}/cíte nódur^{i} árę/atítęa cumnátę [!]/ dácă páru įer^{e}á...nițél maį adús: "vaį ! da ĉe cǫcoșát árę să f^{h}íę/ș-áre ș-átîtęa cumnátę [!]"//

[Dar cu cumnatele nu se înțelegea bine ?]

dă !/șĭ ă să zíĉęá că cíte rídur^{i} árę pă frúnte /atítęa cumnáte áre įa//da cum putęá să crę́az-așá ĉevá ? nu ștŭ zắų lúmę-atúnĉ/dęa//

șoįmęánu pétra
șáįzeșîșăpte [de ani]

túrta furníĝilor

[Se face pe aici, în joia paștelui, o turtă, care se mănîncă afară...?]

túrta furníĝilor/dúpă lăsátu séculuį/

[După...]

a dóųa zi după lăsátu séculi/zíĉe "ĉíne áre furníĝ įn cúrtè sau în cásă/ca să scápe dă įéle/fáĉe ^{u}o turtișųáră cu brî́nză/ș-o mănî́ncă afáră pă gruápa cási"/și pįére furníĝile dîn casą toátę/[!]//

[Și chiar așa e ?]

nu ștu ! dacă i/nu ștŭ dacă-m víne să crez c-ar f^{h}í așá/ĉe să cáte furníga d-aíș/s să dúcă afáră ca s-apúĉe șĭ ęa dîn turt-áęa aco^{l}ó ?/nú ștu//

[Aceeași]

308

ródu pămíntúluị[1]

[VII] ródu pămíntúluị/scᵉá c-áre ródu pămíntuluị în...grădínă/ș-arátă ródu/care ịẹ-ņcărcát

[VIII]care arátă tụáte recóltili/aţ auzít ?/

[VII] áre dóosprĕzèĉe florⁱ zíĉē/dóọșpẹ căpúș d-álẹa dóọșpe lunⁱ...

[VIII]áre și drúgă dă porúmb/áre șî strúgure

[VII] spig‿dă grîụ

[VIII]áre șî spig‿dă grîụ/șî dă ᵘórz/șî dă ᵘováz/șî...să véde cáre ⁱéstē búnă/că sĉe gă: drúga dă porûm‿dacă ịe máre/plínă dē vịáţă/s‿fáĉe porúmb//dácă strúgurlẹ ịe bun/tod‿la fel așá plin dă vịáţă/ĉe că să fáĉe vin mult/...

[VII] úịtẹ‿ánụ-òsta n-aṃ‿văzú‿curcubéụ/aldátă vedẹáņ‿curcubéụ pă ôⁱer/anụ-ósta nu prẹa aṃ‿văzú‿curcubéụ/az‿văzú‿după plọáẹ/făĉᵉá așá ᵘo dụ́ngă/gálben/róșu/da !

[VIII]gálben/róșu/albástru/puţín da ịe vrᵉo...

[VII] și zîĉᵉáị ịe vínu ắla róșu/ắla gálbenu ịerá grîu/ș-ắla vérdẹle porúmbu/

[I-aţi văzut p-ăla cum arată ?][2]

[VII] ródu ?/n [ε] n-am văzút/

[Păi îl am eu, l-am avut eu.][2]

[VII] îņ‿grădínă ? zo ?/úịtẹ-am ịmbătrîní‿șî‿nu l-aṃ‿văzút/ am auzí‿c-a avú‿síţa lu cálotă/da nu l-aṃ‿văzút/nu ștu//... [...]

[VIII]dácă nu să fáĉē vin‿î/nu ịe bun strúgurl-ắla//

[Aceiași]

---

[1] Am transcris un dialog al celor doi soţi, indicînd prin sigle cui aparţin replicile; menţionăm că unele fragmente nu au putut fi transcrise deoarece cei doi informatori vorbeau simultan.

[2] Intervine una dintre fiicele celor doi informatori, care asistă la înregistrare.

la bumbác

[Se punea şi bumbac ?]

şi bùmbác a fost́ /da !//

[Dar bumbacul cum se pune ?]

la bumbác să sápă i̯egzát cum să sápă şi sfécla//aşá am săpát‿î adíg̣ă noi̯ cîn^{d}‿eṛẹám.../n-ávẹam atî́tẹa cunoştínțẹ-atúnĉ^{e}a/... da !/să púne/să făĉ^{e}á cu ŭ‿lemn/c-aşá făĉ^{e}ám noi̯ atúnĉ^{e}a/că nú erẹáu̯ vórbā‿aĉéẹā mecanizárẹa dezvoltátă ḱar aşá ca sā ajúṇgă în tu̯áte diréctịili/şî...în álte părț^{i}/únde erẹá mecanizárẹạ să putẹá fácē...mecánic ī‿ál^{t}‿fel/îṇsă la noi̯‿áíĉ^{e}a nu erẹá dẹ-ajúṇs atúnĉ^{e}a dẹocandátă/cum ştim cu tóți că atúnĉ^{i} ẹa...a^{b}ẹá începúse să i̯a amplọáre‿ẹ̄ pártẹa te^{h}nică şi tu̯átẹ̄...da !/şi̯-aşá că̄.../puneáṇ‿făĉ^{e}ám uṇ‿lémn/şi cu lemu̯-óla tîrám după plug...lémnu/şî̄‿venẹá tîrî́ş aşá dâpă plug/şi punẹám sấmburi dă bumbác pā i̯el/şi la úrmă dățẹám cu̯-o grápă dă mărăĉín^{i}/i‿ẹş^{e}á-i̯ spunẹán‿noi̯/^{u}o grápă dă mărăĉín^{i}/şi dățẹám cu gráp-àẹa dă mărăĉín^{i} pă [k] pe d [ɛ] dasúpra/şî acoperẹá cu pămî́nt/şî̄‿ẹ̄i̯ răsărẹá//

după ĉe‿ẹ̄i̯ răsărẹá/la ọ́rmă m[ɛ]morĝẹáṇ‿şî-l săpám ^{u}uşór aşá cu ^{u}o sápă ^{u}uşór‿^{u}uşòr îl săpám/cînd sĕ mai̯ rî̄dicá/la ụ́rmă-l săpám ^{i}ẹgzát ca şī pă sféclă da !/îl săpám//îl rărẹám unde erẹá mai̯ des/îl lăsám‿î tot aşá la cúi̯bur^{i}/la o distánță dă tréi̯zej‿dă ĉentimétrị-aşá-l lăsám/şî făĉ^{e}á g[ɛ]căpúş^{i}/îṇflorẹá/cînd îṇflorẹá/ne duĉ^{e}ám şī l-a[ɛ]dunám d-ag̣oló-ş^{e}ạ/merĝ^{e}áṇ‿cu famíli^{e}ạ/

[Cum îl adunați ?]

cu mî́na l-adunám//a adunát şi cū...la stat‿î...adunán tímpu̯-òla atúnĉ^{e}a‿é$^{-i}$‿avẹá maşînă/d-adúná aíĉ^{e}ā...la iasè[1]‿adúná cu maşî́nili̯//avẹá maşînă dă adunát/şi cu maşina adúnạ...la stat/făcúse...

[Şi după ce îl adunați se preda sau îl lucrau oamenii?]

---

[1] IAS = Întreprindere Agricolă de Stat.

310

îl predám státului̯//

[Nu-l torceau ...?]

ā...să mai̯ lucrá și dă famílie̯-adícă/cásnic/ācásă/să mai̯ lucrá//anumíte lúcrur^{i} dī‿i̯e^{l}/péntrū...um‿prosóp/péntru anumíte lúcrur^{i} dîn ástea̯...cásniĉe care trebu$^{eáu̯}$//da majorid̦átea̯ ĉe mai̯ !/să predá státului/la stat//predám tot//ĉe l-adunám‿îl predám státului̯//

stănĉói̯ mihái̯
pátruzej‿de an^{i}

fac săpún

[Ce se face din untura de la porc, pe care nu o folosești la mîncare ?]

le strîng să le fac săpún//

[Ai făcut și săpun ?]

dā !//

[Cum faci săpunul ?]

ăla-l púnem la f^{h}i̯ert/cu ápà/...depíndē ^{u}o óră/dóo/^{d}úpă cît vrei̯ să-l f^{h}i̯erbi̯/stă [k] púnu/șî‿la órmă-nĉepeám și-i̯ púnem... sódă//púnem cîte nițícă/cîte nițígă/^{i}el dîn ĉe-i̯ pui̯ sódă víne și‿să‿îngru̯áșă/dîn ĉe-i̯ pui̯ sódă víne șî‿să-ngru̯áșă/p-órmă s-aléĝe el dă i̯ése dăsúpra alb//ș^{î}‿dúpă aĉéi̯a‿îl‿lăsám șî dă-n‿fi̯ert/ș-arúncă‿ă ŏ‿léși^{i}e róși̯e la miljóc/șî-l dăm joz‿dă pă pirostrí^{i}/ șî-l mai̯ mestecăm ca fro jumá‿dă ^{u}óră/șî‿dup-aĉée̯a-l lăsám/șî... dăm dimineáță‿afáră//

[Dar ca să aibă miros nu-i pui...?]

pelín îi̯ punem dac-avém/dacą n-avém/...dă un‿să-i̯ púnem ?//

[Și pe urmă, cum îl dai afară ? Poți să-l scoți ?]

nu ! î̂l tăi̯ém cu cuțítu//códri̯//tăi̯ém docamdátă ŭ‿codrițél mai̯ m^{i}icúț așá/cam plín [?]/șî după‿aĉéa̯ă tăi̯ém făș̦i̯ilẹ-așá-ntrej/ șî-l dăm afárá/șî după áe̯ă tăi̯ém códri̯/nĕ‿ése ĉíi̯nșpe‿ă/tréi̯șpe‿ă/ pái̯șpe/dăpă cum faș‿códru/mai̯ máre/mai̯ mić//

[Dar dacă se-ntîmplă să nu se facă bun, ce-i faci ?]

a dóu̯a zi îl punḗm șī‿î̄l mai̯ p [ɛ] premenim//îi mai̯ punem vréĉe/j‿dácă mai̯ áre nevói̯e dà sódă/-i̯ mai̯ púnem puțínă sódă/ î...îl dăm în‿f^{h}i̯ert/ș‿după aĉéea-l lăsắm i̯ar dîn nou̯ să răc^{e}ască/-l mai mestecắm să nu i̯ásă...gắur^{i} pîn i̯el/

[Dar vrecea ce e ?]

vréĉ^{e}a i̯éste ápa carẹ-o punḗm/șī...murdắrí^{o}a carẹ-o are-n‿ī [ɛ]untúra carẹ-o oprím noi̯//depíndẹ/ọprím jumắr^{i}/^{u}oprim du pă búrtă/mai̯ áre...cîtē...ĉeváș̄îlẹa așá/dă la mîi̯ncắrur^{i}/dă la prăjắl^{i}/șî s-aléĝe la...fund û‿fel dă morogín-așá/

[Și din moroghină mai pui pe urmă ?]

îi̯ punḗm núma ĉe e mai̯ frûmọásă/mai̯ rọ́șiẹ[ɛ] vréĉ^{e}a/șî ĉe e murdáră/^{u}o aruŋcắm//áẹa la ĉe s-ō‿mai̯ púnem ? că...//

vizitíu ^{u}otilí^{e}a
trèi̯șásẹ dă an^{i}

s-a petrecút tímpurī̂li

[Înainte să te căsătorești, de Anul nou, nu vă adunați fetele... ?]

ă ! nẹ-adunám sẹára/punẹám ^{u}oglíŋz^{i} [!]//punẹám ō‿oglíndă-m‿pártẹ-aĉéi̯a/úna-m‿pártẹ-ăĉẹásta/șī noi̯ venẹám la dóoșpe nu̯ápte̯/ dăsĉíi̯nse c-avẹám cămắj^{i}‿luŋș/cum purtắm ș-acúma/cū‿fótă/cu șórț/ ne dăsĉinĝ^{e}ám/nĕ‿dăspletẹám/intrám în‿cámeră șî...[1] pă mutéște/șî

---

[1] Informatoarea mimează o convorbire șoptită.

312

no dădḙám între ᵘoglínẓⁱ așá lă...ᵘoglínẓile̯ ⁱerḙá așá distánță/și ședḙám aiĉᵊa‿în ĝenúke/și‿ne ui̯tám și-ṇcólo și-ṇcólo și-ṇcólo și-ṇcólo/[1]î !/ni să părḙá/vedḙám ĉe vedḙám acoló [!]/că a văzút cutăríța p-a lŭ...cutáre/că...ar fʰi fost ắla de ![ɛ] /bănui̯ám noi̯ așá că ne plăĉᵊá dă i̯el//ș-acólo...ĉe să vezⁱ că să-l lom p-ắla//

cînd a fos‿să ne căsătorím/cam ĉe̯-am‿văzút/ái̯a s-a picát //vedḙám uṇ‿cîṃ‿vérde/...ᵘói̯/...ĉobánⁱ/cîi̯nⁱ/...àl‿mi̯éu̯ a fos‿ĉobán dă mⁱi‿copʰíl/la áe̯a a fost meserii̯áș/la ailánta...care cum‿î zăreám acólo//noi̯ sⁱĉᵊáṇ‿că nú vedém bíne/da...bănui̯ála s-a cam legát [!]//ⁿlumărám parⁱ/la gard/înáinte erḙá gard/nu i̯erḙá ca acúmă betón...la pu̯ártă//ắvḙaṇ‿gard împletít cu parⁱ/lu̯am dandarátili și lumărám pári̯/numărám dă la ᵘúnu.../dă la nóo pîṇ‿lă únu//și‿legám fir róșu cu busúi̯óc/și dimíneáța ne duĉᵊáṇ‿și vedḙám/cîte nódurⁱ áre/dacă áre cu̯ájĕ/dacă n-áre/dacă avḙá cu̯áje erḙá bogát/dacă n-ávḙa cu̯ájĕ i̯erḙá sărác [!]/ș-așá că.../

[Și dacă avea noduri ?]

dac-avḙá nódurⁱ/avḙá fraẓ‿mŭlțⁱ//dacă n-ávḙa nódurⁱ n-ávḙa fráțⁱ.../

[Și cum e mai bine, să-l iei cu frați...?]

ē !/cu fras‿că să‿ai̯ rúde/dacă n-áre fraț/i̯eșⁱ‿stréi̯n [!]/áșa că...s-a petrecút tímpurîli//

[Aceeași]

---

[1] Gest.

811. NUCET

(jud.Dîmbovița)

Culegere: 1970; CB, RP, MV; transcriere: CB

cása dă bîrgin^{i}

dă cî̀ ștịú ịó/să făĉá cása dă...lémne/dă bírgin^{i}//^{d}ē ezémplu .../alegẹáị lócu aíĉa undẹ-avẹáị ^{că}mínu/tē ^{d}uĉá^{i} la pădúrẹ/cumpăráị lémnịli/f^{i}íịe la métru cúb/f^{i}íịe dacă avẹáị matále că [k] pădúre saụ zăvóị/tăẹáị dă la...propịetátẹa dumnẹatá/lẹ-aduĉẹáị/dácă erẹáị dă meserịé le ĉ^{i}óplẹáị matále/dacă nu lụáị méșter^{i}/...plătẹáị/te togmẹáị cu ómu cît îț ịa dă clădíre/cîd [k] ^{cu}m o făĉẹáị dă lúngă/dă ụób métrị/dă șáse métrị/dă ĉínẹ métrị/...cîte parále plătẹáị/ĉioplẹá^{i} lémnẹlẹ/^{u}ó ardicá/o-ṃvelẹáị/...dăp-áẹá ụo lățuịáị/...cu láț^{i}/dăp-áẹa...lụáị dóọ treị feméị/saụ doị treị ụámẹn^{i}...//făĉẹám pămînt aduĉẹám pămîṇ cu cărúța/fíịe că făĉáṇ groápă-ṇ cúrte/îl călcám/punẹáṇ și páe [ɛ] pestē ịel pă dasúpra le...amesticá^{m}/ș^{i} băgám ă láț^{i}//făĉá cá^{sa}//dăp-áẹa tâmplárụ/cu tâmplăríịẹ/-ị punẹám tîmplăríẹa/ĝẹámur^{i}//^{d}ăp-áẹa sobáru/cu sóbạ/^{s} fácă sóbạ//toámna/...te mutáị î ịa//sáụ...la doị án^{i}/sáụ la treị án^{i}/e^{i} ! cum avẹáị nevóẹ//a mẹa ásta cása carẹ-am avút-ō ịō aíĉa dă prịma dátă/a stá^{d} vro pátru án^{i} dă zíle/pústiịẹ//aṃ făcút-o pắnă cîṇ să ple^{g} militá^{r}//m^{y}ị-a făcút-^{u}o táta aíĉa tōt așá avẹáṇ noị frîle/avẹám uṃ fráte/ăla carẹ-a fós^{d}/la școála ^{dă} agricu^{l}túră/...erẹá méșter bún/știịá să fácă rụáte/cărutăríịe d-ás^{ta}//dăp-áẹa a ịntrá^{d} la servíș/cîn a maị îmbătrînít/...^{d}ă nu maị putẹá să maị p^{i}ìs^{t}ụosẹáscă la nódur^{i}/să maị táẹ/să maị ĉioplẹás^{că}//ș^{i} cu él am...tăẹá^{d} lémnē dī la pădúre/lẹ-am ĉịoplít/àm aridicát-o pînă cîṇ să ple^{g} militár/...a stat timp dă doị án^{i} dă zìlē cît aṃ făcút armáta ịọ síngură/ṃvelítă núma//ardicátă așá-ṇ stîlp^{i}/împaięnțiț^{i}...//dúpă ĉ-am‿véni^{d}‿dĭ‿ịarmátă/am maị stat un an dă zíle...dúpă armátă și ịo/șĭ‿dăp-ạęa m-an‿căsătorí‿cu feméę-ásta... /am lăṭuịít-o.../am‿făcút-o...am tráit în ęa páịșpe an^{i}//timp dă páịșpe an^{i}/am strînz‿ban^{i}/cu o vácă/c-un vițél/cutáre/cu grîu̯/cu porúmb/că făĉęám/am vîndút ș-am stricát-o...//

pétre de pópa
șaịzeșinóo dă an^{i} la aprílii

an‿logodít

avęám și‿ịo băịéț^{i} dăstúị că.../nú ịerę́am nìĉ‿așá...urîtă/niș săracă/lipítă/știị/ịerę́am așá potrivítă//și ^{d}între toțị.../a ajúns...mu̯óșu‿ồsta-l mịeu̯/să-l ęáu̯ ịo pă ịel/ráu̯‿ằstą/u̯otrăv^{y}ítu‿ằsta [!]//știị‿ịerę́a și ịel avúț^{i}/ịel și ịo^{u}/adícă ne potrivịám/avęám și-únu și-áltu sitụáțiịe//șĭ an‿logodít.../pằrínți mịei/ịo am avú‿tátă v^{y}itreg/n-am avú‿tátă bun//tát-a^{l}‿mịeu̯ a murít//și am crescú‿cu tátă v^{i}ítreg/și...buníca męa a trăịít pînă cînd ām făcút‿ęo copíịi mar^{i}...//mámā...mámị méle/a tră^{i}i^{d}‿vro u̯òbzeșĭdóị dă an^{i}/$^{a\ trăịit}$//și ịa nu pręa vręa/că u̯ómu̯-ồsta‿al mịeu̯ ^{i}erę́a cam‿î...//ádică ịo-nșir‿î...sî^{n} [k] m‿permitás‿să vorbịésc ịo tọáte ástęa ?*

[Da᾽chiar te rog !]

[!] ịerę́a cam muịerátic ț^{i} [k] u̯ómu‿ồsta-l mịeu̯ știị/și ịa nu vręa/buníca‿ęa//zíĉe "máịcă/máịcă ! lásă-l ^{î}ncólo" zíĉe "că ắștęa mu^{i}eráctiĉi nu pręa áre m^{i}ílă dă feméę-așą́"//

da ịo ĉe ĕ‿drept/îm plăĉá dă ịel//ịerę́a frumós/nú jucá/nú dansá ịel/nìĉodátă n-a dansát/că nu știịe/nu pu̯áte/nu̯ știŭ‿/nu ę-a plăcút...// ᾽e^{h} ! și cun‿spuị/ịe^{l}‿maị avęá ș^{i}-o f... [k] u̯ō...

---

[1] Soția informatorului asistă la înregistrare.

^{u}o gag^{i}oaică// trăeá cu áea/cu‿gagioáic-áea//şi‿áea [ɛ] să lăudá/către lúme-aşá vorbía/că îl‿iáu io/da nu mă lasă cu casă/îm‿fáĉe ĉe-m‿fáĉe míie/m‿púne cápu//şi‿cîn^{d}‿auzeá bunică/atî^{t} [k] ținéa‿aşá mul‿la míne/zíĉe "nú-l‿loa máică/nú-l‿loa/lásă că ai tu bă^{i}éț^{i}"//

şi‿zíua cînd a logodít/ca să vă spúi/să vă povestés/că poáte şi rîdéț^{i}/cîn‿a fos‿să logodésc/iel to^{d}‿veneá meréu/şi...ia nu-l vreá dăl^{u}óc/da mí^{i}e...drácu/uóki dă fátă e...ie drác//ĉé fak‿io înaínte...iereá lúmeă.../mai‿ingrămădít-aşá//aveá cuoş aşá[1] la bucătăríie/supt um‿pătúl^{u}/nú ştiu dac-az‿văzú^{d}/nú cre‿s-o fhi văzút/şi su‿cuóşu‿óla pilostríi/ca cum e áleá‿áli méle‿uobuór//ş-acoló fierbeám î‿uálă dă pămínt.../ĉórbă/tăeásem o ráță/şi mămăligúța fierbeá în‿tuĉ/pă p^{h}ilostríile-áleá.../ai văzú‿cum‿e pilostríi^{li}/le-ăi văzút ? î‿uobuór cólo la min^{e} ?

[Da, da.]

aş^{a}//şi‿io cúm‿fac ? iau‿ū mămăligúța s-o‿rost^{u}órn/s-o răst^{u}or‿pă másă/pă fund/ş-am da‿péste uálă/aea dă lă [k] dă língă p^{h}irostríie/şi-am‿vărsát uála cu ĉórbă/...iereá...coló aşá une să vărsásĕ [ɛ] bătúse un ou/^{u}ou/pătrújelu/néşte ĉórbă grásă dă rá-ță/şi-an‿dat cu vírfu cu... [k] fúndu ĉauónului/péste uálă//ş^{i}-an‿dat-o-aşá[2] uálă/şi‿s-a du^{z}‿zeámă/ş-a rămás búcăț^{i}/şi zeámă puțină//ĉé fáĉe búnica ? ca să [k] to‿să nu-l l-eau/să-m‿fácă ia m^{i}íie/...să dúĉe/că ^{i}el ^{i}ereá-n‿cásă/şi-l‿ea dă mînă/şi-l adúĉe să vază uála [!] uíte să-l întrebáț^{i}/că nú minț//că le povestés‿şi la nepuátele-ástea/şî ríde áleá dă să ^{u}omuáră//şi iel‿î.../io cîn‿l-a‿văzú/spui dr^{e}ept/adică nú mi-ereá frícă că nu mai vreá să mai mă ea/da mi-a fos^{t}‿ruşíne táre/că dé ! dácă [ɛ] ieréam şi‿io [k] am greşít/ĉé mai.../am greşít/am [k] n‿lo‿să sal^{t}‿şî‿io mai...pă sus ĉea^{u}o^{nu}/l-am...lăsá‿mai jo^{s}/şi-an‿da‿péste uálă//

---

[1] Gest circular pentru a sugera forma coşului.

[2] Aplecată într-o parte.

316

"^{i}óte máịcă/ziș^{i}‿că să ^{u}ō...ịeị tu în‿căsătoríịe fát-ásta/nu vez^{i} că nu ^{i}e búnă dă nim^{i}íca ? úịte ĉẹ-a făcút !"//

ẹa tot ca să [r] să fúgă ịél/că să nu-l ẹa^{u}‿io/c-avẹá ịel p-áẹa//și ĉa că nu trăịéz‿bíne/șí‿așá a fost ! a fost uríĉós//da áẹa‿a murít/n-a trăí‿mul^{t}/să măritáse și‿ẹa/și a murí^{d}/dă vro dóọzẹj‿dă án^{i}‿^{i}i mụártă//

și cín‿védẹ ịel/înĉépe să rízá/ĉa că "ĉē/ẹ̄/nú e nim^{i}íca bre"/ĉe "a grẹșí^{t}‿și ẹa/ĉe matále n-aị grẹșí^{d}‿nimíca-m‿vịáță ?"//

"lăsă máịcă/să nū maị [ɛ] ^{h}áị să nú maị fáĉẹm/că nū faj‿nim^{i}íca cu fáta‿ásta‿a nọástră/^{i}e...cụorcụonīt-/a foz‿núma ^{u}úna/a fost așá/a f^{u}ost încoló..."//

ịel níș‿n-a vru‿să m [k] s-ō‿áscúltẹ//dăcít a‿așteptá‿rezultátu dă lạ mínẹ//și venísē/erẹá ụórā vro...zéĉe/únșpẹ/și n-ávẹa [ɛ] lŏŭtár^{i}/c-atúnĉ^{i}...cín‿logodẹám.../vrẹa fétili/adícă nú tọáte/să logodẹáscă cu lă^{u}utár^{i}/să să distréze...p^{u}opóru care venẹá la...s-asiste la logón^{dă}/așá să zíĉe...pă tímpur^{i}/așá să zíĉá/ș-acúma/da nū maị fáĉe acúmạ ^{așa}//și s-a dus tómaị într-un‿sat/vrō tré^{i}‿pátru kil^{u}ométri după lăutár^{i}//că nu maị găsẹá/pín-atúnĉă...ș^{i}‿făcúse rụos^{t}/áltu cíntá la hóră/áltu la núntă/áltū‿la...//

^{i}erẹá tụámnă/sectémbrẹ//pă zíụa dă...[k] lă uọ... [ɛ] stáị/la cít ăm avút‿ẹō núnta//pă la vrō dóụozeșinòo sectémbrẹ/...am avá‿núnta//șí s-a duz‿după lăutár^{i}/șị-a vení‿cu lăŭtárị//și buníca mẹā.../tòt‿așá-n‿spunẹá meréụ/tăẹáse curĉ^{i}/^{vō}‿șápte ụop‿cúrĉ^{i}/fă^{cu} [k] ca um‿fel dă núntă//a kemá‿nẹámur^{i}/că‿eị avẹá nẹámur^{i} múlte mú^{lte}//cínd‿a pus mínĉárẹa la foc/î‿ụále d-árlẹa m [k] d-álẹa márili/to^{d}‿mị-a spúz‿zíĉe/

"bágă dă sẹámă.../că n-áre să fhíịe b^{i}íne dă tíne"/parcă‿a avút ụo gúră așá//zíĉe "úịti ! tụátă mínĉárẹa‿ásta/dacă tu nu maị vreị/noị ụo-mpărțím mâịne la tọátă lúmẹa/să zícă bọ^{d}aprọ́stẹ//

și-ntorĉém.../ṇtorĉém/să nu mai̯ fáĉe^{m} "//

da‿i̯o zic "au̯ [k] pă ĉé... [ɛ] zíĉe lúme̯a că n-am mai̯ vrut i̯o/ zíĉe că n-a mai̯ vrut ^{i}él^{u}"/și mă rușíná^{m}/...mi̯-ére̯á rușíne̯//am̯‿făcút înna^{i}ínte̯/ĉé‿ma^{i}//

"te du^{j}‿la hu̯óră ! și dacă áe̯a/mui̯ére̯a‿a lui̯/mai̯ zíĉe ĉevá-șîle̯a/te mai̯ îmbu̯oldéște/mai̯ zíĉe̯ ĉevá/v^{y}íno acásă/și...cínd o vení și-ō...ṇtrá/le [k] sáu̯ le trimétem vórbă să nu mai̯ v^{y}íi̯e/ sáu̯ cînd o vení ^{i}i-ntoárĉem înnapói̯ dă la poártă"//

ḍa i̯o an‿zis"păi̯...ríde lúme̯a dă mine̅/fátă ĉe sînt ^{i}eu̯/...să refúz pă băe̯átu lu doclite̯ánu̯[1]/băe̯á‿frumu̯ós/b^{u}ogát/cu cásă cu̯..."/

ave̯ám áltă cásă/nu‿ásta//n-ám ascultá‿la buníca//și‿a foz^{d} rău̯/și rắu̯ i̯e și ástăz^{i}//a fost ũ‿u̯om i̯úte̯-așá/i̯úte.../pre̯a n [k] pre̯á nervu̯ós i̯el/pre̯a nervu̯ós/ambiți̯u̯ós așá/pîrțăgu̯óz/ ĝelu̯ós !//

p^{u}opa anica
șai̯zeșunu dă an^{i}

am̯ făcú‿nuntă

núnta să fáĉá în dóu̯o̯ părț^{i}//...să-nĉepe̯á dă sîmbătă se̯ára// vene̯á băéți cu brádu/sîmbătă se̯ára/la m^{y}ire̯ásă//pátru bă^{e}éț^{i}/le pune̯á [k] vene̯á cu...lúcrur^{i}li mirési//vene̯á doi̯.../țîne̯á dă cu̯óșu cū.../lúcrurli feme [k] ale̯ mirési/tu̯áte púse-ṇ‿cu̯óș/ca să găte̯áscă dimine̯áță/lū... [k] dumínică dă dimine̯áță//t^{o}átă-mbrăcăminte̯a m^{i}irési̯//afár dă pantóf^{h}//pantóf^{i} nu-i̯ tre̯mete̯á//pantóf^{i}i i̯-aduĉe̯á...dūmínică călțunáru̯//ae̯e̯á i̯ere̯á pă tímpu mi̯éu̯//...mai̯ vorbi̯ésc/sau̯ scríț^{i} ?

[Nu, spune, spune !]

și‿ē...eun̯‿spúi̯ă/a vení‿băéți cu brádu/i̯eu̯ am lu̯a‿flu̯áre̯a dîn‿

---

[1] Porecla socrului informatoarei.

318 coș/únu aveá [k] doi aveá ploc^{u}ón/...și cu bradu-m mînă/mi [k] mi-a pus brad îm poártă/mie/mirési//și...duoi ținea dă cuoșu cu ...mbrăcămintea mea//pátru bă^{i}eț^i//le-am puz batiste/cu lăutár^i a venit/așá ^{i}ereá pă timpu-óla/le-am puz batiste la tuoț^i/la úrm-ă lua și io únu dîntre iei/și m-an dus pîm vecín^i/cu lăutári/să ^{i}invi și io vecini/p-acoleá/pă lîngă [k] p-apropiiére-adică/așá...să făcea atunĉ/ș-an lua^t floárea dă cuoș/iéream...cu capu guol/pieptănată și io frumó^s/șă...am pus-o p-aiĉ [1]/floárea care mă/găteám ziua/mireása/ădică dă mă găteán cu ea//ș-așá să făĉá//și a stát [ε] și iei a jucát/a mai veni și álte fete/alț^i băiéț^i a făcu huoră-m bătătúră/că acuma-n sectémbrie a făcú nunta/...și p-órmă...a plecátără acás/s-a dus și lă^{u}utári acás...//și dîn... [k] duminică dă dimineață la uoră...șase/șapte/cam așá/iár...dîn nou a veni^d/lă^{u}utári...la mine/ș-o peréke la iél//m-an găti^d/m-a găti nește féte și pă mine/m-a-mbrăcá/m-ă...aranját/și m-an dus/cu pl^{u}ocuon la nașu care m-a botezát//aș^{e}á ereá pă tímpur^i//și după așá...am jucát ápa/...la trei púțur^i/iár c-um băeát//am luat f... [k] a făcut um busuioc așá lăutári.../legá cu f^{h}ire róși/cu beteală/așá ereá atunș^i/și mirésile-aveá beteálă/da acú nij n-am mai văzu beteálă/dăci fluáre.../floriĉícă d-a^{ea}//și...am ^{fo} [k] an loát o găleat-așá...curátă/frumoasă/nóo/n cumpărase mámă/^{am} pus ápă-n ia/dă la puț/dă [r] dă la n^{u}oi/și c-un șervét/am băgá pă... toárta găléți/ș-an loat eo d-o párte/și băeatu-ăla cu mámă și cu tátă/...d-o párte//și am jucá la trei púțur^i//o [k] mă duĉá la puț.../umpleá băeatu-óla cu ápă/io o vărsám/...dén cu piĉóru.../dă trei uor^i//an dat o dat-așá/o dat-așá/o dat-așá [2]/ș^i-atît//^{dă} trei ^{u}or^i/că cum faș^i crúĉa//și la trei púțur^i//și jucám la f^{i}ifecare puț/...cu găleata plin-așá cu ápă/întîi o vărsan/ș^i

---

[1] Gest: la frunte.
[2] Gest: în trei direcții.

p-órmă ọ úmpleám/și mergắn‿cu ẹa plínạ//la treị púțur^{i}//ș-ám... terminát/aṃ‿venit înnapóị acás^{ă}...//șî‿dup-áșa mị-a trimez‿brád/brádu care ne cununắṇ‿cu ^{i}iị/dă la ĝinere/...ịar/...a veni‿băéțiị ...cú‿brădu.../a mîṇcát/a băú^{t}/ș^{i}‿s-a dus înapụói/ș-a veni‿cu núnta//núnta‿a fost...cu căruțè/și cu caị călắr^{i}/nóo caị//...nóo bă^{i}és^{i}‿cú...[k] adică ụopt/șî cu ĝíner^{i}li nó^{u}ọ//așá a foz^{s}‿núnta mẹa//la f^{i}iịecáre băịá^{t}/...cal/ị-am pus șervét/...șî lu ĝinere/șî lă cărúțe/ṃ‿párteạ dreáptạ/așá să punẹá pă tímpur^{i}/așá era/așá aṃ‿fácut ịo núntạ//ș-atúnĉ^{e}ă cîn^{d}‿a veni‿núntà/um‿băẹát‿î...cárē știịá/ịerẹá néștē...[ɛ]cum să spuị/ḥobicĉẹ^{i}e dă ĉitẹá pă‿o cárte ụorắțiịli//șî spunẹá pă ^{u}orắțile-álẹa.../șír-te mărgărite/"ă‿venit/împărátu să...ịa floricícă...dă la dumnẹavẹástră/șî‿s-o dúcă la-mpărát în‿grădínă/aṃ‿veni^{d}"[ɛ] nu ș‿cuṇ‿spunẹá/"pă...[k] peste nó^{u}o [ɛ] máị/peste nó^{u}o vắị"/nu știụ cun‿tot spunẹá/"să...veníṇ‿cu tîrnăcụápe dă arĝín^{t}/să scotéṃ‿floricíca dîn‿pămînt/s-o [ɛ] luụóṇ‿cu rădắcínă/s-o îṃfiĝéṇ‿la-mpărát în‿grădínă//...că‿aịj‿nu rodéște/nu-ṃflorește/nis^{i}‿pămîntuluị nu-ị priméștẹ"//așá spunẹá ^{u}orắți^{i}le-àlẹa//

șî a zis álẹa/p-órmă‿a intrát‿î.../ [k] s-a da^{t}‿și ĝinerli joz‿dă pă ca^{l}/ședẹá așắ/toț^{i} îṃ‿fața cási/rînd așá/...áșa călári [ɛ] nuntáș^{i}/áșa le spúne la áșa/și ịeị mergá-nnaintẹă...a núnțị/înaịínte toț^{i}/núma ĝinerli merĝẹá pă lîngă cărúță...cu núnu//dă àịláṇs^{i}‿t^{u}oț^{i} înna^{i}ínte-așá/...ĩ‿rînd așá frum^{u}ós/așá erẹá.../pînă maị...tîrziụ s-a făcú‿nunț^{i} așá//acú a ịeși^{d}‿dă f [k] mérĝe pă jos...la biséricạ/nu maị fáĉe niș‿cu cărúțe//dacă ịe n-al‿sa^{t}/^{u}ór cu mașína/ór cu cărúțe/dạ‿dacă ^{i}e dîṇ‿sa^{d}‿d-acolẹá.../mérĝe-^{așa}//

șị-ắm...așá aṃ‿făcút ...[1]//a veni^{d}...núntă/a veni‿călțunắru/cu pantóf^{i}iị.../ị-am pus șervé‿dă gît .../cusút așá frumụós cu fl^{u}ór^{i}/călțunărẹasa mị-a adúz‿batícu/dă [r] dă mirẹásă...// e !

---

[1] Pauza se datorește intrării unui vecin în cameră.

320

ş^{i}-am̦ făcú núntă/şi [ɛ] pînă la ānŭ/mai aveám dóo lun^{i}...să-mplin^{e}ésc...ánu/am̦ făcú pă geó^{r}ge/băeátu-ăl máre//cînd ereán dă ^{u}óptîsprezéce an^{i}/am̦ făcú băeátu//dă şapteşp^{r}e m-am măritát [!]//[...]

şi cînd ā făcú^{t} p-ălălántŭ.../aveán doozej dă an^{i}/p-ăla care l-am dă şade la cálea fierátă//spúne pă buletín/doozej dă an^{i}//şi p-órmă pă vi^{c}torița/ş-încă áltu şi ăla mi-a murit ăl dîn úrmă//..to^{d} băeát//pátru cop^{i}ii-am̦ făcút//hai/ce mai mă-ntréb^{i} ?//

[După ce veneați de la cununie, cît mai ținea nunta ?]

s-a puz másă în seára àea la gínere/^{l}a ginere/d-acol^{u}ó dă la noi d-acásă/m-a loa^{d}/ne-ā du^{z} la biserícă/ne-an cununát/m biserícă/cu lumînár^{i}/cu náşa/cu náşu/ŭ fráte d-al lui/ne-a cununát//ăl mai máre//şi pă úrmă seára nú mai m-an dus înnap^{u}ói/la máma mea//n-ávean ce mai cătá la ^{ea}/a foz mása la gínere//şi ā [ɛ] puz másă cu dár/a scoz bán^{i}/...şi lún^{i}/să púne iár másă//iár aşá.../care n-am [k] putú^{t} să viie duminică seárā/lún^{i}//aşá să fáce/ş-ácuma tot aşá să fáce/da//şi iár másă cu dar/şi lun^{i}/mai pă la [ɛ] trei aşá/pă la pátru/seára/înspre seáră a^{d}ică lun^{i}.../pă seáră//

[Şi luni e obiceiul să-i ia pe socri ca să-i plimbe ?]

ā...nú !//mai fáce cîte cinevá aşá cáte cevá//trimete la na [r] la naş^{i}/...cu cinstea m^{i}irési/pl^{u}ocuón/şi la sócru/la máma mirési/iár/cu cinstea/cū...tót cu pluocuón^{u}/tót cu lăutár^{i}/cîtevá femei kiu^{i}i/"hi ! hi ! hi ! hi !" cŭ fúnde roşi^{i}/cu sticle/cu.../ca la țară [!]//

[Aceeaşi]

să spui dăspre gîndác^{i}

cînd ereám io tînără/...mă ocupán dă crescătoriiă.../a viermilor dă mătáse/noi ^{i} spúnen la țáră gîndác^{i}//opreám perei^{g} dă ánu trecút/o gogoáșe/un̯‿gogoșár.../bărbátu̯-adícă/și̯-i̯ puneám p-un̯‿zi̯ár/și i̯ei̯ să călcá/flúturi/îm̯fluturá/să călcá.../și făĉᵉá sămínță/pă hîrtii̯e//și i̯ō...o păstrám pentru ánu viitór/la loᵍ‿bún/unᵈe nu ereá căldúră/niș‿preа réĉe.../și după áeā...loám sămînța‿áea/primăvára/șⁱ-o puneá‿la căldúră/și-mvii̯á/cîn‿înĉepeá frúnza la dud să...să creáscă/să deá//și-i̯ creșteáᵐ/îi̯ primeneám/îi̯ curățeám îi̯.../până cîn‿să făĉeá...la sómnū...lu̯or dī [r] dân úrmă/dă tot//ș-atúnĉᵉă.../îi̯ [ɛ] rărẹám/fu̯árte mult îi̯ rărẹáᵐ//și mîncá/și plecá/la urcát//și dîn‿î... [k] cînᵗ‿sî [r] cînᵗ‿să ᵘúrĉe/le puneám...túfe dă la zăvói̯ᵘ/cᵘoĉi̯én‿dă pᵘorúmᵇ/pái̯e/ⁱi-mveleán‿cu páe/cu hîrtíi̯/cu...ĉè‿aveam io în‿cásă//și le lăsám‿î...u̯o săptămínă/și‿pă‿úrmă lē‿ardicám așá‿súsᵘ/dă unde erᵉá.../și le culeĝeám/la trei̯ zile dăpă ĉe le ardicám/le culeĝeám/și lē...lu̯on‿cu tu̯ótu//și‿p-órmă le curățám/dîn‿scáma áea/a lᵘor/șî‿lăsan‿gogu̯áșa símplă//și dup-áeā/ne duĉeám lā... [k] aleĝeám i̯ar perék pentru ánu trecút/să am sămînță/și‿făĉeám‿î.../de ezémplu noi̯ [ɛ] atúnĉa nu știi̯ám/cu [k] până cî‿să lu̯on‿dă lē stațiu̯úne cutíi̯.../lu̯ám noi̯ așá...deĝetár d-ăla/dácă creșteái̯ dóᵘo deĝetáre d-álea plíne dă sămînță/făĉéi̯ ĉínșpe kilográme dă...gogᵘóșⁱ/...dacă trăi̯á/bùnunțeléz‿dă nu le stricái̯ lor...créșterea//n-ávea áer poáte/saᵘ‿n-ávẹā.../sau̯ le dedeái̯ frúnză crúdă/mai̯ știᵘ‿i̯o/că...le stricái̯ dîn ĉevá și...nú [r] nú te-ajutá//

[Frunză udă, moale][1]

și/dacă ne trebueá banⁱ‿ī.../le vindeám/gᵘogᵘóșili/ni le plăteá foárte bine// [ɛ] la târgoviște ne duĉán‿cu éle//dacă nú/ntrebuințán‿noi/ᵇoranĝícu dîn gogóșⁱ//ne duĉám la feméⁱe/și-i̯ plăteám/și nē... [k] ni le trăĝeá//puneá gᵘogᵘóșili-n ápă fi̯ártă/și i̯éle dă ápă fi̯ártă/ᵘⁱᵗⁱ mesticá așa[2] c-o măturícă/în i̯éle//și

---

[1] Intervenția aparține soțului informatoarei, care a asistat la înregistrare.

[2] Gest circular.

322

să ardicá așá/dă la f^{h}i̯ecáre gogu̯áșă cît-o áță//mu̯a [k] kar mu̯áșa‿ásta du peste drum‿făĉ^{e}á așá/și̯-ô‿vedéan‿ș-șo//și áșa‿aveá roátă/cum‿î am i̯o p-ásta dă tors/îmvîrtí [k] să-mvîrteá așá dûpă ea/să-mvîrteá//i̯ereá mul‿pănă prindeá f^{h}íru/dă lă atîtea gogóș^{i}/dă la ê [k] șápte o^{b}‿gogóș^{i}/cum‿vreai̯ să-l traj‿dă gros//șí‿să-mvîrteá dîn ápa‿àșa/și i̯a cu mína/cu mína/mere^{u}/vedeá că... [k] pînă rămîneá vi̯érmilī...în ápă/mort́ //...dăjá murise i̯el în‿gogu̯áșă dă.../mureá atúnĉa ĩ...[k] în ápa áșa fi̯ártà/dacă ereá v^{y}iu̯...//și dī [k] meréu̯ puneá//vedeá că să term^{i}ínă/să goléște/puneá i̯ar cîte-o mînușíță i̯a/și fócu merĝá dădăsúp^{t}/su‿ligán//ligánu aveá un‿cordonáș așá dă...dă pămínt́ /...făcút așá/dă cărăm^{i}ídă cu pămín/lip^{i}ít așá/să nú răsúfla/ști că...o dogoreá pă...bábă/cîn...tră [r] trăĝ^{e}á//și áșa-mvîrteá meréu̯ feméĕ-à^{ea}/stăpîna care‿e áli̯ gogóșilor/îmvîrteá dă manivéla‿à^{ea}/...roáta‿àșa/și i̯el înșirá/-nșirá/și cîn‿să făĉeá așá cît...știi̯á ea/^{u}o scoteá/șî puneá áltă ru̯átă//și p-áșa o da la soáre/să‿să usúĉe nițél ca să poá‿s-o scu̯áță//că...roàta‿áșa ereá la un‿cápăt mai̯‿ī...mai̯ látă/și la úmu mai̯ îngústă/ști^{i} ca să...poá‿să o scu̯átă/să scu̯áță...borangícu dîn á^{lea}//șî-l scoteá/-l legá frumó^{s}‿la [ɛ] jumáte/la u̯rmă-l dă^{dea}/că ea... [ɛ]să-mvîrteá așá cum ē...nú e [k] nu șt^{i}u cun‿să spui̯ i̯o/cum‿e b^{u}ob^{i}ínile-álea/...nū cum‿e pap^{h}iu̯óta-nșirá^{d}‿drépt așá// [ɛ] i̯a să dĕdeá așá/și să puneá-m‿pi̯eziș așá[1] /cruĉișáță/ [ɛ] să făĉ^{e}á foá^{r}te frumóa//și dîn‿î borangícu-òla/făĉeám urzeálă dă...făĉeā‿ștófă...//băteam lîná//urzeám/și‿băteán‿lîná//făĉeám‿fáță dă plāpámă.../făĉeam‿î ștófă...bărbăteáscă să fácă hai̯nă/pantalón^{i}...//da tót cu lînă întrebuințám//ĉíne vrea băteá ...c^{u}otón^{u}/urzeá mătásé și băteá c^{u}otón^{u}...//ș-așá că...^{i}ereá f [k] dă fel^{u}ós gîndáĉi/dacă aveái̯ noro^{c}‿să-s trăgáscă//

[Aceeași]

---

[1] Gest.

am̯‿fugí^{t}‿cu i̯el

i̯eu̯ am vorbí‿cu ^{i}el/pínă să plĕĉe ī‿armát/-am...dis [k] atúnĉa l-an̯‿cunoscú^{t}‿príma dátă/și̯‿dúp-áẹa/nẹ-am mai̯ ĉertát/ĉ^{e}an̯‿că ĉe să vorbés‿númai̯ cu ^{u}únu ?/și̯...am̯‿vorbí‿cu mai̯ mulț^{i}/și i̯eu̯ dejá nú‿ mai̯ vorbẹán̯‿cu i̯el//cîn̯‿s-a liberát/i̯ár nẹ-am împăcát//și pă úrmă.../s-a liberát‿ā...îm̯‿február^{i}ẹ/ànu̯-ăsta-n̯‿fẹbruári^{i}e/șī dup-áẹa...a intrát în̯‿școála dă milíțiẹ//am̯‿vorbí^{t}‿cît am̯‿vorbí/‿și i̯ár nẹ-am certá^{t}/n-am mai̯ vĩut//și cînd [k] dúpă ĉē ă‿fost în̯‿școála dă milíți^{i}e [ɛ]ca [k] așá ca la vro lúnă/lẹ-a dat o permísi^{i}e dă șápte zílẹ/în áu̯gust//șī ^{i}el a vení‿lạ míne/sẹára‿a vení‿cū‿ ăla[1] dă op‿și dòozéj^{i}‿dîn bucuréșt^{i}/șī cínd [k] s̯-a dus acásă la ^{i}el/a mîn̯cát/și dúp-aẹ-a vení‿la míne/ẹo dejá mă culcásem/că ^{i}erá nóo jumáte zéĉe ĉẹásu̯//și m [k] a i̯eșí‿mămíca că l-a auzít/i̯o n-am auzí^{t}‿cîn^{d}‿a strigá‿la pu̯ártă [!]//și m-a sculá‿mămíca/ẹo n-ám̯‿ vrú să mă scol/an̯‿zis că "ĉẹ cáută la míne/ĉẹ mai̯ vorbésc i̯o cu ^{i}el ? ĉē [!] ĉe ásta i̯e nebū‿la ca^{b}/víne la mi̯ézu nópți la míne?"[!] //și pă mínẹ i̯ár m-a lọá‿sómnu/că ^{i}erán̯‿somnorọás^{ă}/mămícā aștẹptá să [!] să mă scol [!]//^{i}el șẹdẹá la pu̯ártă//cîn^{d}‿mămícā.../șádi̯ i̯a ĉe șádẹ/zíĉe "hái̯ florícọ nu te sc^{u}ol^{i} ? că șáde rușíne/úi̯te stă la pọártă.../bárin‿dacă nu vorbéș‿cu i̯el/i̯eș^{i} la pọártă/-i̯ spui̯ dọ^{u}ă‿trei̯ vórbe și vii̯ n̯nap^{u}ói̯"//^{d}ác-án̯‿văzú^{t}‿m-an̯‿sculát//m-an‿ duz‿la pu̯ártă.../i̯erẹá ^{i}el//i̯o ni^{j}‿n-ā [k] nij‿búnă sẹára nu i̯-an‿ da^{t}/nij‿nimíc [!]//an̯‿s‿că ĉé cáută la mínẹ la ^{u}óra-àsta ? ĉē/la míne i̯ē hu̯otél/sau̯ ^{i}e [!] álĉevà/că dacă mă véde ĉinevá la pọártă/c-așá ^{i}e la noi̯ a^{i}íj/dacă te véde nọáptẹa tîrzíu̯ la pọártă/...discútă gă gáta/fáta lu cutáre.../nú ma‿^{i}e [!] fátă/și̯...așá ẹ-a^{i}íj‿ la no^{i}//și dup-áẹa i̯el a zis că/nú vrẹa să stẹa la pu̯ártă/vrẹa să íntre-n̯‿cásă//

---

[1] Se referă la tren.

324

i̯o zi^{c}‿"cúņ‿să íntri-ņ‿cás^{ă}/că ^{i}e táta‿acásă și mă bátę/la ^{u}óra‿ástą"//

și‿táta nu erę́ acásą [!]//dac-a văzút i̯el așá/a lǫát-o-nna^{i}ínte//și n-ám mai̯ avút încuotró/putęáņ‿să-i̯ zic "întuá^{r}ĉę-^{t}e înnapoi̯" ? nú i̯-am mai̯ zis/și m-a [k] am ņtrát ĩ‿áltă cámeră cu ^{i}el/ca să nu vádă.../că nú i̯e táta‿acáz/dădęám i̯ó^{u} dă rușínę-apăi̯ [!]//și-aņ‿stat îņ‿cámera ái̯a/a^{n}‿discutá^{d}/nę-ám împăcá^{d}‿la úrmă/nă [= nu]/nú nę-am mai̯ ĉertát [!]//și am discutá^{t}‿ĉę-an‿discutá^{t}/ și‿la úrm-a plecá^{d}/zi^{c}‿"hai̯ dú-te și tu acásă că‿e tîrzíu̯//ĉíne véde lumínă la óra‿ásta‿acúmă.../pă úrmă mî́i̯ne m^{i}i̯-auúd áltē [!] vórbe"//

și dup-áęa/a plecát acásă/și mę-a spu^{z}‿zíĉe "mî́i̯ne pă la trei̯ vin pă la tine"//

ē ! i̯ö m-aņ‿gîndí^{d}‿zi^{c} "ásta ęa [k] ^{u}ór^{i} că ^{i}e nebún/^{u}ór că vrea să fácă ĉevá [!]"//zi^{c}‿"cî́n‿a mai̯ venít i̯el la [!] nimi̯áza [!] máre la minę/să mai̯ vínă ș-acúma ? [!]"//

i̯o ā‿zis că mínte/nú i̯-aņ‿spuz‿mămíki/că dacă-i̯ spunęáņ‿și nu venęá/apăi̯‿i...mi̯-er^{e}á mi̯ie rușíne/n^{u} mai̯ mă lăsá la úrmă să̄ mai̯ vorbé^{sc}//și nú i̯-aņ‿spus//dā a^{i}ij‿la noi̯ i̯e dă ^{u}obiĉéi̯ ī... să strî́nĝe lúmęa la pu̯ártă zíęa/și lucrám//și-ņ‿zíu̯a ^{aęa} to^{g}mai̯‿ i̯erę́áņ‿la pǫártă/la o veĉínă acólęa/și i̯el mai̯ áre uņ‿fráte pă lâņgă míne p-aiĉa-ņ‿sál^{ĉi}[1]//și a da‿pă la frá [k]/i̯o l-aņ‿văzú‿ cî́n^{d}‿a vení‿pă drum//și femęílę-ál̦ęa mă-ntrebá pă mine/adică nú pă mine/să-ntrebá...^{i}éle-ntre ^{i}éle/că ĉín-o fi milițęánu̯-ăla dă vine pă drum/că n-á știú^{t}‿c-a intrát îņ‿școálă//și i̯o n-ám‿vru^{t}‿ să spun [!] imedi^{i}á/că io l-aņ‿cunoscút [!]//și la u^{r}mă ^{d}ac-a^{m}‿ văzú‿că nu-l cunǫáște níĉ^{i}‿úna/aņ‿spus i̯ó^{u}/zi^{g}‿"brē ! nú ^{i}e marin a lu nęą górĝe [!] buturúgă ?"

zíĉe "é/fhir-ai̯ a focului̯ să fi/îl cunoscúș^{t} [!]"//

---

[1] Cătun al comunei Nucet.

zi^{g} "da cun să nu-l cunos ?!c-am vorbit ați [ɛ] atîta timp cu iel/și acu să nu-l cuno^{sc} ?"//și...cînd ă...a venit/a da^{t} pă la fratele lui/și io n-ă [k] da ęo n-ám mai spuz la feméile-àlea că mai m-am împăca^{t} cu ^{i}el//an spus că ĉē.../că mi-era rú [k] frică/ zi^{g} "dácă n-o vení la mine/și io le spun c-a venit aseáră/rămîn dă rușine [!]"//a^{j}á mă gîndeam io/zi "cúm ? să v^{i}iie iel la nimiézu-ăl máre la mini ? cín a mai venit ?"//

și la uurmă.../îl văd c-o ea-nspre míne/da io nú m-an deplasa^{d} du pă scá^{u}un/an sta^{t} tót acoló/habár n-aveam/nij nū mă uitan să văd că vyíne sau/ca să nu zícă [!] femé^{i}ile-ålea [!]//

și femé^{i}ile-álea l-a văzú c-o ea-ncuáce/da iele zíce "nu cumvà víne la tíne ?"

zi^{c} "păi ĉe cáută la míne ? ĉe vorbéște cu míne ?//mai știs că vorbés cu ie^{l} ?"

zíce "păi da ún^{d}e să dúĉe iel înceá la valé ? că n-áre ún^{d}e să dúĉe"//

și cîn^{d} a ajuns pîn dréptu nóstru/a da^{d} bună ziua la feméile-álea/nu știu ĉe-a mai zis iel/și m-a kemá pă mine/atúnĉa m-an du^{z}/da pîn-atún^{j} nú m-an dus/că...mi-erea rușíne//dacă mă vedeá feméile-álea că plec/ar fi zis/că uite pleácă/că nu v^{i}íne ála la ea/sau...mă rog/ĉine ^{știe}//ș^{i}-atúnĉa m-am dus//

m-an dus acásă/an stat [!] dă vuórbă/a stá^{d} dă v^{u}órbă și cu máma/făĉă niște țúică/i-an da să bea ^{u}o ĉașcă dă [!] țúică...//și dup-áĉă iel me-a zis că să mă du^{c} pă l^{i}ínie cu ^{i}el/și m-am dus pă la...máma mămiki/pă la máma máre//cîn am...da^{t} [k] treĉam pîn dréptu lui//și cínd ā^{n} trecu^{t} pîn dréptu lui/iel a zis că să dau pă la ^{i}el/io n-am vrút/și iereá lúme la puártă/c-așá ^{i}e la noi aíĉă/lúme...mai alés că ^{i}erá și vară...//și ierá lúme la puártă p-acoló pă [!] pă lîngă ie^{l}...//

326

i̯el "hai [ɛ] la míne/nimí^{g}‿/merj‿pă la míne/ [!] nimíc"//

mi̯-a foz‿rușíne/că m [ɛ] m^{y}i̯-a făcút așá vîn^{t}‿să íntru-n‿cúrte/^{j}‿mi̯-a foz ușíne̯-apăi̯/am intrá^{d}‿nițél/hai̯ că n-oi̯ murí/ĉé/i̯intru nițél/ș-ápoi̯ ple^{c}‿/ĉé... [!]//cîn‿am intrá^{d}‿^{i}ere̯á și máică-sa/și táică-su/și suró...[ɛ]sûr...lu [ɛ]sur^{u}órili lu táică-su/^{i}erá múlț^{i} acólo̯-n‿cúrte̯//nú știú [!] ĉè‿făcúse‿ei̯/că i̯eráu̯ múlț^{i}//cîn^{d}‿am intrát acólo/mă făcúsem...r^{u} óșii̯è/^{și} mi̯-erá o rușíne !/zi^{g}‿"do̯ámne/ĉ^{e}-an [!] căutát i̯o [!] aíĉà"//

ē/am intrá^{t}‿și‿i̯o acólo̯/an‿dat săru‿mína/nu știu ĉ-am mai̯ zis/și zi^{c}‿"hái̯ să mérĝen‿/gáta !" n-ám [r] n-án‿stat/dăcí^{d}‿nițél//pă drum ne̯-am ntîlní^{t}.../cîn^{d}‿am plecá^{d}‿/ne̯-am întîlní^{t}‿cu frátele lui̯/cu nánși-su...//

și nánși-au l-a-ntrebá‿zíĉe "te̯-ai̯ însurá^{d}‿mă ?"

da‿^{i}el zíĉe "dá/m-am însurát ! [!]"

zíce "să vă fí^{i}e dă bíne [!]"//

m^{i}i/^{i}e m^{y}i̯-a vení‿să rîd/și‿i̯-an‿spus

"dă únde/ĉe̯.../ascúl^{z}‿lā ásta [!]? ĉe vorbéște‿^{i}el/i̯el ar vorbí múlte/da‿^{da}că s-ar fáĉe [!]ĉ-a^{r}‿vorbí i̯el... [!]"// și‿la úrmă ne̯-an‿dus pă lá mămái̯a/^{i}ei̯ n... [ɛ] ne̯-a zis că să ne̯-aștépte la bufét/și...ĉé i̯o m-am dus la bufé^{t}‿? ĉé că^{u}tám i̯o la bufét ?//cîn^{d}‿am‿vénít înnap^{u}ói̯/am dat i̯ár pă lā mái̯că-sa//a^{tunj}‿nu ^{i}erá dăcí^{d}‿mái̯că-sa și cu tái̯că-su/și‿cū ^{u}o s^{u}óră d-a lu tái̯că-^{su}//ī...sóra lu tái̯că-su cîn‿ne̯-a văzút/a crezú‿că... [!] că am‿fuĝí‿de̯-atúnĉă [ɛ] se̯ára/că i̯erá u̯óp‿și ĉevá/^{i}erá-ntunéri^{c}‿cîn‿an‿trecú‿noi̯//mămíca m-așteptá acásă [!]/și m-am dus pă la nóo jumáte̯/c-am mai̯ stat acólō.../dă v^{u}órbă/și‿dúp-aga‿am ple [k] cît am mai̯ stat e̯o...acásă cu i̯el/a vení‿și táta dă lā servíĉ^{i}/cu̯-ăla dă zéĉe̯//táta știi̯á că nú‿mai̯ vorbés‿cu ^{i}el/s-a mi̯rá‿cîn‿l-a văzút în‿cásă [!]//pă úrm-a scos și táta un‿kilográm dă țúi̯că/

șị...a puz‿záhăr în ịa...//ịel n-á vru‿să bẹa/da táta‿a trás/tót kilọgrámụ-ắla dă țúịcă//sá p^{i}il^{i}ise/să făcúsĕ.../ịel n-á vru‿s-o bẹa dălóc// [!] șî l-aụúḍ [ɛ] niĉ^{i}-úna niĉ‿álta/l-au^{d}‿dă cólo-șà/a stat/a stat/a...bă^{u}út o ĉáșcă dóo/șị...la úrmă l-au^{d}‿ziĉe "bré!// úịte ĉe‿e/ịeụ am‿v^{u}orbí‿cu florica/mí^{i}ĕ-m‿pláĉé dă ịa.../nẹ-àm‿ maị‿ĉertát/că n-a vrut ẹa să maị vorbẹáscă cu míne/mă‿róg//a vru‿ să maị vorbẹáscă șî‿cu alz‿băịéz/nú‿numàị cu míne..."//ziĉe "úịte/ ịeụ am‿venít aíĉa/șî vrẹaụ s-o ẹaụ/mị-o dá [ɛ] mị-o dáț^{i} saụ nú mị-o daț^{i} ? [!]"//

mí^{i}e mị-a vení‿să rî^{d}/mị-er^{e}á și rușíne/mị-erẹá rușíne dă táta mịịe//zic "ịé‿ụ̄țị mă/cuṇ‿să vorbẹáscă [!]^{î}ắstă... [!]"//

șī...táta zîĉe "nú ț-o daụ/că nu sîn‿gáta"//

ịẹ [k] ịẹrá gáta/da...ĉé‿era/táta‿a zis că..."^{i}eșt^{i} îṇ‿șcọál-a-cúm/ịo vrẹaụ s-o dáụ cu núntă..."//

șī táta m-a-ntrebá‿pă míné/ziĉe "tu vreị să-l‿l-eị așá/fără núntă ? úịte n-áre ni^{ș}‿șcọála făcútă"/

zi^{c}‿"cúṇ‿să-l‿l-ẹaụ așá ?! ĉé/ascúlz‿la ^{i}el ĉe vorbẹ́ștĕ ịél"/ ịo nú-ị spunẹám/ĉe mị-erá rușíne/cuṇ‿să-ị spûị‿ịo lŭ‿táta că-l‿ l-ẹắụ/mị-erá rușíne dă...//

șị...a vo^{r}b^{i}ít‿eị la u^{r}mă/ịö‿ị-an‿lăsá‿să vorbẹáscă ịeị/n-am maị ẹvút [!]//șī ịel fáĉe [k] marín le ziĉá mereụ...//ziĉe "bré uịtáți-vă bínẹ la ẹa/că n-o maị vedéț^{i}"//ĉé‿"uịtáți-vă bínẹ la ẹa că n-o maị véde [!]"//

táta rîdẹa/^{a}‿crezú‿că ĉé/ásta-ị‿ī [!]/vorbéștẹ- așă//cîn^{d}‿am ịeșít afáră/ịerá [k] să făcúse dóoșpe nọápt^{ea}//cîn‿am ^{i}eșít afáră/ịo nu găsẹán‿nịște papúĉ^{i}/aị nẹịbi [!]/șị-am ṇtrebát-o pă mama/zi^{c}‿"bré undẹ ^{i}e papùĉị-éịa ?"

da ịa ziĉe‿"e^{i} ! ĉẹ-ăị cu papúĉ‿^{ĕi}a ? úịte ịa și‿tu p-ắilal^{t} "//

zíc "ē ! núvi‿iau p-áęa/cắ‿^{i}ē‿urî́ț^{i}"//zic "úndę‿ie papúčî‿éilalț^{i} [!]?"//

șī ęa zíĉe ‿"ó^{i}‿nà ! ia-i p-áęa/ĉē/te duș‿pîn‿la pọártă/ĉíne te véde ?//^{i}ę-ntunéri^{c}‿/ĉín‿te véde la pụártą ?"//

zi^{g} ‿"nu ! io vréa^{u} să-i‿iau p-áęa"//

aŋ‿lọa‿șī plóvōru pă mine/ierám îmbrăcátă/că dacă fusésem pă línie șî́/n-ám mai lọa‿pantóf^{h}i/că...p-ó^{r}mă...mă vedęá mámą//aŋ‿lọa‿papúčî‿èia/șî́‿cîn‿am ișí‿la pụártă/ĉę-ám mai sta‿la pọártà ? // [!]am lọát-o [!]diŋ‿loc [!]/că nu ^{i}erá depá^{r}tę/io stau mai aĉí/și ai ^{văzút}/în d^{r}éptu cąminului cùltura^{l}/n-am sta‿depártę [!] //șî́‿dúp-áęa nę-an‿duz‿la ^{i}el acás^{ă}//iel‿ă l^{u}osése kéia dĕ devréme dî́‿áltă cámeră [!]//am intrát ac^{u}ólo/că nú nę-an‿du^{z}‿la părínți lui atúŋ^{g}‿sęárą//da probábil c-a știụút/a ști^{u}ú‿dă sęára/lę-a spus iel/șî...//ę́ ! nę-an‿dus ac^{u}ólọ/ [!] nę-aŋ‿culcá^{d}‿/dimînęáța [!] cîn‿nę-aŋ‿sculát [!]/ [ɛ] părínțî lui făĉá níște țuícă //ę̄ ! m-aŋ‿sculá‿diminęáța/m-ān‿du^{z}‿lę-an‿da ‿"săru‿mína mąmícă/săru‿mîna [!] tăticu^{le}" [!]// [!] mi-er^{e}á o rușine/da cu iél ! [!]/ mi-erá o rușine !/și dup-áęa m-a^{m}‿îṃvățá^{d}‿/m-a^{m}‿obiịnuí^{d}‿/nu mai mę-a fost/...nú‿mai mi-a foz‿ruș^{ine}//

buturúgă me florica
șáptîsprezèĉe an^{i}

812. GHEBOAIA

(com.Finta, jud.Dîmbovița)

Culegere: 1972; CB , MV; transcriere: CB

[Vase din lut]

pentru strákin^{i} o lom întî́i//[ɛ]încépęm cu‿udátu pămî́ntului în ţarc//î̦l udắm bíne.../pînă să-m̄ụáịe dă po^{s}‿să-l î...faĉ uṃ‿fel dă̄...cum pǫa‿să spun ịo să̦ mă-nţelếĝeţ^{i}/...uṃ‿fel de...pàstị̆línă/ca ŭ̦ [ɛ] ca uṇ‿fel dă pastilínă‿aşá şî̦/^{d}úpă ĉ^{e}-àjúnĝe-ṇ‿fél-òla/-l tréĉem prin malacsór/dă dóo ụor^{i}/ḍupă ĉe l-an‿trecú‿de dóo ^{u}er pă^{n}‿malacsór/î̦ī...púnem pă ọ̄...scíndură lắtă/cum ar fi ş-àiĉi-şa'[1]/şî-l lụom la călcát cu piĉórū ˀînçă dă pátru ụor^{i}//ca s‿să-ndésè/să putém traĝē...la mínā...strákina própịu-^{zisă}// d-acọló.../^{du}pă ĉẹ-am tras strákina în [k] cînd [ɛ] fáĉẹm̄ ^{u}o sútă/ dóo súte/cît fáĉe^{m}‿noị/...strínĝem pîṇ‿la pátru sútẽ‿dîpă ĉ-am strîṇs pîṇ‿la pátru súte/dăm ĩ‿ríjniţā dă frecát vopsélīli cáre trébẹ‿să le văra [ɛ] anúme-n [k] anumítă võpsẹá cáre võpsím̄ rîndụ-òla‿atúnĉ^{i}/álbă/négru/róşu/mă rog//şi dăm ĩ‿ríjniţă/dûpă ĉé aṃ‿frecát ĩ‿ríjniţă/îị dăm pă ịélẹ//ḍûpă ĉẹ-an‿da‿pă iéle...

[Da'cu ce dai pe ele ?]

cu...vopsẹáọa cáre... [ɛ] cáde să eî [k] să fáĉẹm atúnĉ/îṇ‿zìụ-áẹa/cîn̄‿dăm pă ^{i}élẹ//pă pátru súte/saụ ĉíṇ‿sùte/cîtẹ-avém de [r] de vopsít//ḍupă̄‿áẹā‿după ĉẹ-an‿dat/...tréĉẹṇ‿lā [ɛ] flụárẹ// îị fáĉem flọárẹa/înăúnt^{r}ụ//álţī...

[Cum ?]

cū aĉéle ştampílẹ cáre vi lẹ-am arătát//îị dăm ínti úna maị máre/dup-áẹa álta maị mijloĉíịe/^{j}‿dup-áẹa úna mícă de t^{u}ot...îṇ‿fun^{d}//dúp-aịā-i d [k] fáĉẹṇ‿frúṇză...pe dă lắtur^{i}//ḍupă̦ ĉẹ-an‿termịná‿cu flọárẹa/le púneṇ‿lá uscá^{d}‿dèfinitív// [ɛ] sigu^{r}/după̄‿ĉé‿am̄...terminá‿cu e^{l}e de uscá‿definitív/lē...púnem̄ bíne undevá/ pînă víne rîn̄ [ɛ] de cụáĉẹre/saụ dă [ɛ] de [r] de árs îị zíĉen‿noị// şî le cărắṇ‿la cuptór/lē árdem întîị ụo dátă/ḍúpă ĉe lẹ-am ars o dátă/le scọátem/le dăṇ‿cu zmalţ/zmánţu-ntîị să rîjnéşte/să fáĉ^{e}-uṇ‿fel dă líkíd/şî dup-áẹa să...ịa şî‿să dă pă ịéle//pă străkíṇli cáre‿lẹ-am ars dejá ụo dátă//dup-áẹa din‿néụ le băgắm

---

[1] Gest: indică podeaua camerei.

330

în‿ī...cuptór/şî le árdem a dóu̯a u̯áră//şî a dọa ọáră víne dă s [k] prínde zmálţu cáre să védẹ//caᵐ [k] la strắkină cam atît aş avẹá de spus//

[Da' cînd lucrezi strachina, pe ce-o pui ?]

pẹ́ táler//aşá-i̯ zíĉe álũẹa/táler//ā...pặ [k] la mínă//la fu̯órmă/îi̯ zíĉẹ u̯álă//ácū...cáre vă interẹsẹáză‿dîntr-amîndóo nú şti̯u//

[Amîndouă ne interesează :]

mă rọg//cam ástẹa‿ar fi la strắkinⁱ//

[Şi ca să-i dai smalţul cum faci ? Torni pe ea...]

n̄u ! nu ! i̯e cu língura/basⁱ‿cu língura-ntr-un̯‿ligán...máre̯/şî̄ [ɛ] dūpă ĉe vesⁱ‿că s-a făcú‿lā grọsîmẹa cárē [ɛ] trébuẽ să fiⁱe/înĉéᵖ‿să dai̯ pă strắkin̯ă//ş‿to‿dái̯/to‿dái̯/pînă termínⁱ la tọátẹ//as [k] aşá să proĉedẹáză//

[Da' ca să faci o cana sau un borcan...?]

aíĉ i̯ẹ mai̯ cọmplicát [!]//trébẹ um‿pămínt‿î spèĉii̯ál aìĉẹ-ẹá/‿adús dîn‿ī...[ɛ]aiʲ‿la noi̯ să obiʲⁿ⁻ⁱuéşᵗe ş‿s-adúĉe du pă gîrlă//însă ĉél mai̯ bum‿pămínt ⁱéstē‿dẹ-acólō‿dă únde s-adúĉe pentrū...ĉèramíca/sóbe dă...teracᵘótă/‿an̯‿găsít ĉel mai̯ bun̯/‿cáre-i̯ pentʳu...în̯‿speĉii̯ál pentru urĉⁱẹáre//să menţíne mai̯ bínⁱe/să tráĝe mai̯ bíne/şî̄ mai̯ bun e şí la fọc//i̯élē să tráĝẹ la fel ca şî strắkina/cu deọsẹ̄bíre cắ‿ⁱéle să tráĝe în̯‿sus.../să fáĉē.../cu̯ádili să fáĉe apárte/...ọále verbⁱíe//şî... [ɛ] în̯florátu vínẹ sau̯ [k] vopsítu víne tot ca şî strắkina/şî-n̯florátu la [k] dẹ-asemõnẹa/tot ca şî strắkina cîn îi̯ dăm flórile/dăcît că strắkin̯ă‿víne-năŭúntʳu/i̯éle víne-n̄ búrtă//cẹm ásta//là‿fél să cáră [k] ástẹa să [ɛ] bágă àlfél în̯‿cuptóʳ/nũ‿sî̃‿mai̯ bágă că...strắkin̯ă...//să púne-a‿ī...piĉu̯áre.../ş-aşá úna peste álta/pînă să úmple cuptóru//dă...strắkinⁱ íntră tréi̯ mii̯ la...cuptᵘór/u̯ále nú íntră dăcît o mii̯e la cuptór//ş‿cam ást-ar fi şî cū u̯álīli//cu urĉu̯ár^{î}lĭ víne tùrnáte/nu vínẹ...făcúte dîm‿mínă//fáĉe úni șí dî^{m}‿mínă/da fáĉẹ̄ dîn dóo bucáṣ^{i}/míịe nu-m pláĉe-ṇ‿fèl-óla/șị fać...àșá dî^{m}...cūm az [ε] văzú‿f^{u}órmā.../ā...fréć...în ríjniță...ī...likíd/uṃ‿fel dă likíd/dim‿pămíntu cáre...torn/șí...ḑūpă ĉẹ-am̄ scọs cíte urĉọáre vrẹaụ să torn‿ă/saụ cíte pụo^{s}‿să torn în zìụ-áẹa/ạ̄ atíta likíd frec în‿î...ríjniță// [ε] șí dūp-áẹa ịaụ la turná^{t}// [ε] puị fórmi/le le^{s}‿șị...zéĉe/ĉíṇșpe/cît po‿să s [k] to^{r}n îṇ‿zíọ-àẹa‿atúnĉ^{i}/...șī...le...î^{n}‿tórn ī...ịéle//ḑūpă ĉe lẹ-am umplút/ịélē‿víne șī să lipịéștè.../ā...cuṇ‿sạ spun ẹo.../ [ε] likídū [ε] ásta/f^{u}órma ^{i}e dē ịipsoẓ//șī likídu d [k] fi^{i}in‿turnát îṇ‿fórm-acólo/^{i}éle víne treptá‿treptá‿să lipéște dă păréți fụórmi//cînd a ajúṇs.../avém o pîlni^{i}e dasúpra/de ! to/la fórmă/și cînd a ajúṇs ...la grosímẹa cárẹ-avém nevóe/înĉercám‿î...cu cuțítụ/-adícă... grosímẹa/dac-a ajúṇs/vínem șí réstu dă likíd/ị̂l răsturnám//șí rămínē...gáura urĉórului‿inăúntrụ//ș‿cam ástẹa éstẹ//

[Adică la-nceput torni, cum ar veni, plin...]

dă pliṇ‿că [k] ca cum ar f [k] ca cum aị tu^{r}ná ápă-ṇ‿gălẹátă/ịezáct//ịẹzág‿vínẹ//șī dup-áẹa...treptá‿treptá/lipíndū-să [ε] likídu dē...fụórmă/ca să-s‿ajúṇgă grosímẹa cáre‿e neĉesár/víne și scáde//di^{n}‿momén‿ĉe scáde/tór‿meréụ/dī‿momén‿ĉẹ scáde/tór^{n}‿meréụ...în‿ī...în ẹa/pîn-ajúnĝe la grosímẹa cáre aị nevó^{i}e//ḑūpă‿ĉe aị...grosímẹa cá...

[Grosimea de perete !]

da//ḑūpă ĉe aị grosímẹa dă păréte/o răst^{u}órn^{i}/în̄ [r] îṇ‿vásu-ṇ‿cárẹ-aị turnát//răsturnínd-ọ‿o laș^{i} ca un...ĉíṇj^{i}‿minútē.../așá cu gúra-ṇ‿jos ca să scúrgă bíne/ḑup-á^{e}ā‿o-ntórĉ‿inap [k] îṇ [k] cū gúra-ṇ‿sus/șị̄‿le laș^{i}...cam o jumá‿de zi/ca s‿să-ntărẹáscă//ḑūpă ĉe să-ntăréște-nĉép^{i} să le sc^{u}oț/să le cúmẹț^{i}//éle víne ș‿să cúrățạ//

332

[Și înăuntru sînt cu smalț ?]

nu// [k] ḑa !//ástẹa-i̯ șí cu a [k] șî-ṇs [k] șî-năúntru ẓmanţ//

[Și la urcioare ?]

da/núma la urĉ^{i}ọa^{re}//da/șî u̯álili̅ tot cu̅ [k] tot smàlţuite șî-năú^{ntru}//[...]ĉevá mai̯ supţí^{r}e víne ca-n afáră//pent^{r}u că̅... înăúnt^{r}u nu-i̯ nẹvó^{i}ẹ kár gros așá/dăcît i nevóe̅‿ca să nu íntrē ápa-m‿păréţi̅...urĉórūlui̯//

[Și la astea pe care le ai în mînă cum le zici ?]

șukáșẹ//

[La ce le folosești ?]

ást^{e}a cîṇ‿fa^{c}‿cu mînà//le folosés‿că̦ fa^{c}‿cu mînā.../i̯-aprọápe ^{i}ezá^{c}‿ca șî cu...fu̯órma//ș‿pentru ẹ́a le am a tẹa lucráte-^{n}‿fél-osta/rotúnde//álte șukáșẹ nu sunt așá/sun^{t}...[ɛ]așá[1] cu c^{u}olţ//cum lucrẹáză u̯ámẹni îṇ‿sat//îṇsă‿io mi̯-am drẹsát ^{u}óki̯ pă fu̯órmă/șî‿nu mai̯ îṃ‿vínẹ sî‿mai̯ fac așá ca or^{i}ĉecárẹ/...cu [r] cu cu̯o^{l}ţ//

[Și la asta cu care faci buza străchinii cum îi spui ?]

[...]ála/pu̯orlóg//porlóg//

[Cu ăla cum faci ?]

cu ạlā.../l-apú^{c}‿cu mína dîntr-uṇ‿cap/cu mînă‿dîntr-uṇ‿cap/ șī...[2] șî-l trag așá[3]//șî̦ i̯a să-ṇvîrtéște/șî-ṇvîrtíndu-să.../víne să [r] să̦ curăţéște ai^{s}/să rotuṇjéște/frumós//

[La buză.]

da//la...zlái̯‿i zîĉem noi̯//

[Slai îi zici la...]

la...tọátă párte̦-àstạ//d-íĉ^{i} pîn-aíĉ^{i}[4]/...îi̯ zíĉe zlai̯//așá-n‿

---

[1] Gest.

[2] Incepe să arate cum lucrează cu "porlogul"

[3] Gest.

[4] Toată partea de sus, rotundă, a străchinii.

ị...în̄... [ɛ]ĉevá necunoscútâ zíĉẹm búzili strắkini/c-așá să-nțeléĝẹ/dar noi̯ [ɛ] meșteșugăréștẹ-așá-i̯ ^{z}îĉẹ́m̄...slái̯//

[Și le oale zici slai ?]

nu ! n̄úma la strắkin̦‿să zíĉe zlai̯//

comán i^{u}ón

șáptezằĉ [de ani]

femẹ́ẹa-nnăștẹá

[Dumneata, cînd ai născut copiii, i-ai născut ca acuma, la dispensar ?]

nu̯//

[Da' cum era obiceiul ?]

acásă̦//

[Singură ?]

nu/cū‿mọáșă̦//mọáșă d̦-ástẹa dă̄ sat//nú i̯erẹá [ɛ] prẹá‿rár cîn^{t}‿să i^{g}zistá o mọáșằ/așá la dóo trei̯ comín^{i}//ȧvẹám o mọáșă la mărĉéșt^{i}//ș-acoló la mărĉéșt^{i}‿ī.../ĉē "ne duĉén̦‿la mọáșă̄"/să zîĉá mọáșa plắși̯//ấșá să zîĉá/a plắși//cînd‿î̄ [ɛ]pînă̦ să dûĉ^{e}á/femẹ́ẹa-nnăștẹá//pînă s-o aducă pă ẹa cu̦ [k] d-acólo cu̦ cărú^{ța}//înăștẹá//înă^{s}[ɛ]tẹám acoló/-m punẹá ursitọ́r^{i}lī...

[Cum ?]

la trei̯ zílị//la trei [ɛ] ser^{i}/ne punẹá ursitór^{li}//ne punẹá o másă colẹá jos/^{u}ór ō másă̦ d-ástẹa [ɛ] már^{i}lị...//pūnẹá trei̯ pîi̯ni-ğọáre-așắ/o sticắlă cu vin/úna cu țúi̯că/punẹá fasóle/zắcăr‿î/gríu̯/pu̯orúmb̦/...un̦‿cri^{u}ón/o cárte/ca să i̯ásă...scriitór//și di-mịnẹáța le lọa mọáșa și plecá//șái̯ze^{s}‿șáptej‿dă lē̆i̯.../că de/mọáșă [ɛ] lọa mẹzérīli/i̯á i̯erẹá cū...//

[Și ursitorile le-a auzit cineva ?]

334

dă ! ĉínẹ să lẹ-aúză ? dumnezéu̯ !//

[Nu stătea să le-asculte.]

pă dā/ĉínẹ să lẹ-ascúl^{te} ? şî ĉíne [ɛ] vẹnẹá ca să-n̦‿spúe míẹ?! //áẹa-i̯ o păr^{e}é^{re}//[ɛ] o părére/ĉé‿i.../a văzú‿ĉini̯vá...pă ĉinivá ?

[Credeam c-ai auzit din bătrîni...]

ā̦ ! dîm‿bătrín^{i}‿i̯.../ĉé‿^{i}ĉe cā..."a ursát‿ī"...ĉe "trei̯ ursitór^{i}"//şî ĉẹ-"a ursát‿ī...un̦‿cop^{i}íl că cîn̦‿s-o fáĉe dă pátru an̦‿să dúcă să sái̯e-m‿puţ^{î}"//şī [ɛ] kar aşá a fost//ā a ţînút‿ī... ī‿mi̯ntē mắmă̦-sa/şī la puţ a [ɛ] făcút acoperíş̦/ca să nū...să dúcă//şî̆‿i̯el tot a murí‿pā...acoperíş̦-òla̦//tót a fo^{s}‿ĉevé̦//ursát ...//dă ĉé zíĉe/cîn̦‿să-mbolnăvi̯éşte/u̯or‿ī dă mo̦árè/ĉé‿^{i}ĉe: atît a fost ^{i}el ursá‿să trăẹa^{scă}//

[Da' cînd se-mbolnăveau copiii, te duceai la doctor, sau ştiai dumneata ce să le faci ?]

ĕ ! nú ne‿ĉán̦‿la dóftor/că nu prẹā sā...i^{g}zistá aşá [ɛ] ^{n}‿comín^{i}//i̯erẹá pă̦‿lā tîrg^{u}óvişte/la bucşán^{i}/lā...nu p [k] la ploi̯éǰ‿nú [ɛ] ne duĉẹám//íi̯ [r] îi̯ trăĝẹám‿ā.../îi̯ [ɛ] băgám în̦‿ţui̯că într-un ĉarşáf álb̦‿i/şî-i̯ în̦făşu̯rám acoló ŭ [ɛ] ála ud/îi̯ în̦făşu̯rám/şi áẹa/ca să le i̯ă căldúr^{î}li̯//în̦cólo...ĉé ^{i}erẹá să̆‿le fá^{ĉem} ?//

andréi̯ gorgíţa̦
şai̯zeşáptẹ [de ani]

áre putére fermecătoárẹa

n-á vrú‿s-o ma^{i}‿ẹa/şi̯-a bătú‿ǰog‿dă ẹā/şî̆‿n-a vru^{t}‿s-o ma^{e}‿ẹa//şî̆‿la‿^{u}rmă i̯el s-ā căsătorí‿cu álta/şî áẹa‿a umblá‿pîn̦‿férmeĉe//ī...múlte te mănîn̦că/múlte cáre ştíi̯ẹ [ɛ] să-s‿fá^{că}//i̯e múlte cáre [k] uịtẹ un [k] um‿băgat aiĉa-ŋ‿cîmp.../a lọat o fátă.../șĭ‿n-ā...vru^{t}‿să stea cu ịẹl/ọr n-á țŷnút-o/șĭ l-ā [k] ị-a făcút‿ā...ĭ‿áltă comînă/șî l-a o^{morît}//

[Are putere așa, de la depărtare ?!]

áre/árẹ/árẹ//áre că [ɛ] dumnẹzéụ s-a lăpădát‿ĭ dă fèrmecătọáre//s-a dat îṇ‿látur^{i}/c-áre maị putére ịélẹ.../ca dumnezé^{u}//da/păị dă ĉé zíĉē.../o fermecătọáre ă‿fost așā.../și.../ [ɛ] trecút pă drum//ș-a zis‿ā...

"bábo/dă únde‿eșt^{i} ?"//

^{ș}ĉē‿"máịcă/s‿ā [ɛ] " n-a s [k] vru‿să spúịe dă úne ir′//da‿áẹa‿ă fos‿fermecătọáre//ș-a zis‿șĉē...ĉe [ɛ] "stá-țị-ar cálu !...dîm‿mer^{s} !"//

și ị-a stá‿cálu dîm‿mers//dácă a zis la ụrmă "bábo ! ĉé mị-aị făcú^{t} ?" [r] [1]ĉe "ĉé mị-aị făcút ?"//

^{ș}ĉe "ḍă ĉe m-aị...m-aị‿ī...m-aị‿i supărát ?"//

^{ș}‿la úrmă ị-a zi^{z}‿zíĉe "mérĝi-țẹ-ar cálụ !"//șĭ‿ị-a mers cálụ//d-áẹa vez^{i} [ɛ] áre putére fermecătọárẹa/că ịa ștị^{i}e ĉevá//

[Sînt și femei care să ia laptele de vacă ?]

ịés^{te}//

[Este ?!]

ịés^{te}//

[Vasăzică nu e minciună !]

nū/ịé^{ste}//ạ ịéste/da nú ^{i}e buṇ‿láptịli/fáĉe ĝérm^{i}//

[Ăla luat.]

da/ạla lọat//nu ^{i}e ca láptilī váĉị//fáĉe ĝérmị/-avẹám noị un‿ā vèĉin aĉílẹa.../^{i}iri [k] lọa láptịli dă la vaĉ^{i}//șī lọā [k] păị dé/ĉe știịá ịel^{i}//păị avẹám o veĉínă‿aĉí.../ĉa că má-sa ēị.../ịa ịerẹá dîṇ‿crívă^{z}[2]‿d-alătur^{i}/peste pădú^{re}/ĉē "máma mẹa" [ɛ]ĉe "nū creștẹá va^{că}"//ĉe "să duĉẹá-ṇ‿grajd^{i}//șî-ṇ‿grajd aco-

---

[1] Atenția informatoarei este distrasă de zgomotul unui avion.

[2] Din partea de nord-est a satului.

336

lố/lǫa um‿băț^{i}.../cu crac̑^{i}//să‿ĉa la grindă/sús/...cáre-^{i}‿pùs-așă/ai̯ văz/la grajd̦//"șî‿făĉá ĉe « bắs‿cu crac̑^{i} ! unt șî‿lápte să te fac̑^{i}»"//

ș̆- așá dă vez^{i}‿ī.../fermecătǫárẹa áre putérẹ//

[Aceeași]

să fáĉe strigói̯

[Am auzit că dacă moare un om și trece pisica pe deasupra...]

să fáĉe strigói̯//

[Ai auzit și asta ?]

da//să fáĉe [k] ai̯ văzú^{t}‿cîn^{d}‿mǫárte mórtu̯//nú tre$\overset{ĉ}{a}$‿flǫárẹà ...peste i̯el//o treĉ ^{u}ór pă̦ lā piĉǫáre/^{u}or pă̦ la...cap/sâ-l treĉ‿im‿pártẹ-ái̯lànta//dā un‿ā [ɛ] u̯om.../l-as‿kemá‿dumnẹavǫástrā‿acîlẹà//úmu cu̯osticā‿î...óprẹa/dă pă líni^{i}ĭ‿dînçǫá//

[Mi-aduc aminte, da.]

șī s-a dus cu strắkin^{i}/că‿fáĉe strắkin^{i} d-ástẹa/-ņcǫló lā... //și̯-acoló-n[ɛ]tr-o comînă ĉe "măi̯‿ī vére/cáre mă primi^{s}‿șî‿pă mi̯nẹ să du̯órm ?"//

"măi̯ nénē/úi̯ti-te dormi̯" ĉe "cas [k] să dorm^{i}"‿íĉe-"ņ‿cás-àsta/că i̯e siņgură/nu e nímińẹā/stai̯ acî/fă-^{s}z‿mîņcáre/mănîņcă/ cúlcă-te"//

cîn‿acoló/nǫáptẹa/pî‿la m^{i}ézū‿nópți/s-a pomení‿c-o feméẹ/s-a pomení‿cu feméẹa unẹ-a-ņcălicá‿pă ^{i}ẹl îm‿pa^{d}/d^{î}ắ-i̯ ! zbrînĉéște-l! trîntéște-l dîm‿pát !//șī l-a dá‿joz‿dîm‿pat//î‿a plecát ómu̯ !// ^{a}‿plecat[ɛ]că dîņ‿cáuz-ásta/cā i̯-a fos‿frícă/șî dā...s-a duz‿la u̯óm-òla șî l-a sculát:"măi̯‿nène/i̯a vẹnís‿mă-ņcǫáĉe ! ĉé ^{i}éstẹ-aíĉa la dumnẹavǫa^{stră} ?"//ĉé "úi̯te ĉé‿am pățít"/

"măi̯‿ī úņkule" ĉē..."aņ‿crezú‿cā/úi̯te ĉe e dẹ‿s-a-ntîmplát"/

ĉe "mi̯-a muríd‿neva^{sta}//și s-ā [ɛ] făcú‿strigu̯ói̯"//

ĉa că i̯íntră/úi̯tę-atíta[1] dacă i̯e o gáură/íntră pîn‿gáur-áęa‿așá/și íntră tót în‿cásă//și-i̯ canu̯nęá/ĉa că tǫátă nǫa^{ptęa}/i canunęá//

șî s-a dus‿ī/ĉícă‿la bisérică/ș-a dăzgropát-o/...șî a lu̯at um‿par/șî‿ę-a bătút așá‿i̯ínimă//c-a zis că ínima n-á fos‿mǫártă//acúmā...o f^{i}i problémе/^{u}or o f^{i}ī...//

[Aceeași]

i̯ése árse frumós cu lúĉu

avém o rǫátă făcútă dā...lem^{n}.../ai̯ĉa sus[2] tot așá úna mícă/...dau̯ dîm‿piĉó^{r}/șî dîn mínă lucréz^{î}//

[Și pămînt de unde iei ?]

dî‿la gîrlă//

[De care ? că nu-i totuna...]

nu//pămín^{d}‿l-adúĉe gîrla//niște pămín‿clis^{u}os//șî i̯‿lem d-acólō/i̯‿punem p-un‿fund/îl bătén‿cu pîĉu̯ár^{i}li.../îl strînĝém búlgăr^{e}-așá/șî lucrăm șî-^{l}‿punem pā...fúndu̯-ăl-acólǫ//șî‿mîna ne mérĝe ș^{î}‿le făĉém//

[Și pe urmă ?]

pă úrmă le [ɛ] l^{u}on‿dū [k] cu mína d-ai̯ĉa/le punem pă dǫágă/p-o [ɛ] blánă//le dăn‿la sǫáre/să usúcă/le strînĝen‿tu̯oc/...așá dă zéĉe/șī...avém o rîjniță‿dă pi̯átră/ęar pi̯átră pă pi̯átră/băgăm niște pămîn‿dîn ăla rǫșu dî‿lā șcǫa [k] dî‿lā [ɛ] pădúre/î^{l}‿rîjnim să fáĉe ca láptili‿bătú/șî‿le dăm pă élę//după ĉe lę-am‿dat cu ástă/...avém niște húmă dîn áęā...ādúsă du pă‿la depózite/...șī ^{u}o dăn‿tot pîn rîjniț-áę-așá cum vă spun/ș‿nę-apúcăn‿ș lę-nconde^{e}ém

---

[1] Gest.

[2] Gest cu o mînă peste cealaltă pentru a sugera poziția roții mici față de cea mare.

338

//să fáĉe cum i̯ẹ álẹa d-acólọ[1] //cúm i̯e borcáne$^{lẹ\text{-}alẹa}$//[...]

șī...pă úrmă lu̯om smalț/plumb/...îl fáĉem/îl ardém pă fog/‿bínẹ/pîn‿să fa^{ĉ}e tot ca láptẹlẹ bătú/ș‿pŏ‿ú^{r}mă să fáĉe ca prá^{fu}//șî-l băgắn‿la m^{u}ot^{u}ór/șî‿le dăn‿șî‿să dă lúĉi̯ŭ‿òla pă élẹ//ș-așá că‿s-a termḗná‿cu strắki^{pli}//

[Dar nu le și arzi ?]

da/la cuptór/păi̯ da álẹa [k] ásta-i̯ últimā [ɛ]matéri^{i}ál cáre-l dăm pă ^{ele}/ș‿pă‿úrmă i̯ése la ^{cu}ptór//băgắn‿la cuptu̯ór/băgắn‿dóo m^{i}íi̯ dădăsúp^{t}/dóo mí^{i}‿dasúp^{ra}//să fáĉe pátru mí^{i}//álẹa dădăsúpt...mérĝe b^{i}ínẹ/să termínă [ɛ] i̯ése árse/frumós/cu lúĉu/înșă ali̯lánte dasúpra/lẹ mai̯ bag o dá^{tă}//șî ^{i}ése ș-álẹa cu lúĉi̯u//

[Și cuptor are fiecare...]

nu ! la míne áre sócrî-mi̯u//n-am mai̯ făcú‿noi̯//șî‿le cărắm acó^{lo}//

[Cum e făcut cuptorul ?]

i̯éstē...îngrădít cu păr^{i}/...zidí^{t}‿cu cărămídă crúdă/ășá/ș-àcoló făcúz^{i}‿zi̯z niște buburúj^{i} to^{d}‿dă cărăm^{i}ídă/pátrū kiminéț^{i}/așá[2] ...mérĝẹ//ș-á făcú^{t}‿pátru g^{u}úr^{i}/ș‿băgắn‿lémne pă éle//trei̯ lémne-n trei̯ părț^{i}//mérĝe únu pă miljóc/únu-ntr-o párte ș-únŭ-ntr-o párte/la cîte pátrū...gúrli̯...cáre-i̯ lăsá^{te}//ș [ɛ] i̯ése ^{dó}gọáre/^{i}ése fog‿dîn i̯éle/ș‿pă úrmă ne ui̯tắn‿la un ĉercătór acólo pă[ɛ] pă cupt^{u}ór/dacă vedén‿că s-a luĉít șî să véde flọárẹa.../nu-i̯ mai̯ băgắn‿foc //

[Cînd o încondeiezi, nu se vede floarea ?]

nu să véde/păi̯ dacă-i̯ dau̯ cu materii̯ál-òla nu să véde/ [ɛ]să véde núma dîn‿fóc//dacă-i̯ dau̯ fu̯oc/i̯élē...să árde [ɛ] smánțu du pă ^{i}élẹ-așá să spúne/ș‿pă ūrmă ^{i}ése flọárẹa dasúprạ//

---

[1] Gest: arată niște oale în vitrina unui dulap.
[2] Gest cu mîna: înalt de cca 75 cm.

[Da᾽de ce se-ntîmpla cîteodată să iasă apa prin cîte una ?]

pă^{i} dacă nu-i̯ ársă b^{i}íne.../

[Nu-i arsă bine.]

nu-i̯ ársă b^{i}í̯^{ne}//

[Cînd pui apă-n ea, parcă se păteazâ pe deasupra.]

dî̃n‿cáuză că nu-ę‿ársă b^{i}ínę//

[Din ars vasăzică.]

da//i̯ése șĩ‿i̯é^{l}ẽ‿după ars//le baș^{i}‿foc/súnă mai̯ b^{i}íne/șĩ i̯e á^{r}se mai̯ bíne/j‿n-áre cun̦‿să tręácă ápą//dacā dâ [k] lę-a mințit fọ́cu/dă ezémplu n-a ișĩ‿fócu bínę-n i̯éle/i̯éle‿ése nelămurí^{te}// sî^{n}‿nelămuríte/șĩ dîn áęā să-ntî́mplă dą̃‿tréĉe ápą//

preda eléna [35 de ani]

dî̃m‿p^{u}orc așá să fáĉę

tá^{i}͡e pórcu-n̦‿zíu̯a dă‿ajú^{n}//îl la^{s}‿șĩ‿i̯o la sáre/la saramún̦ă‿acọló/ș-i̯a saramúră.../sęara mă du^{c}‿ș-i̯o șĩ sc^{u}os‿cárne/șĩ pentru-mpărțî́t/fa^{c}‿șĩ‿i̯ou̯ [ɛ] cartab^{u}óș/cum să zíĉ-acólọ/mpărțe^{s}‿șĩ‿i̯o ŭ‿cartab^{u}óș/réstu-n̦‿fa^{c}‿șĩ i̯o sarmálē/perișọárĕ.../lè‿săptămî́nă m^{i}i̯-l topi̯ésc/dúpă ĉe tréĉe tọáte sărbătór^{i}lĩ/m^{i}i̯-l ba^{g}‿la untúră/...bucățéĺē/cî̀rnáț^{i}/...măruntai̯elę/ọáse/ástęa/ĉe lę-a-fúm/...le pui̯ la fum/mer‿dîn i̯éle pînă [ɛ] ^{u}o lúnă/dóo/cît am... dîn i̯éle/pŏ‿úrmă úmblu la cazán/și̦...dîm‿p^{u}orc așá să fáĉę//

[Da᾽cîrnații cum îi faci ?]

păi̯ cîrnáți.../to^{c}‿cárne/bag pipér/...ọ̄ [ɛ] fọái̯e dă dáfi^{i}ę-acọló/am mașî́nă cáre-i̯ úmplu/bag máțu pă [ɛ] pî̀lnii̯ọár-^{așa}‿ācoló/și̦ ...îi̯ úm^{plu}//

340

[Și cartabosii ?]

păi̯‿i̯n‿cartabó^{ș}‿tót așá me^{rĝe}: mirǫásē.../ [ɛ] ĉęápă.../u̯oréẓ/ [ɛ] bui̯á/dacă avén/dacă nu ǭ‿fărímă dă bulión...//ș‿pun̯‿la fier/ să fi̯érbe/șî-l dau̯ cū‿ustūró[1]‿șî.../i̯au̯ d-acoló‿dîn i̯el șî... n̦călzéz‿la copí/șî‿le dau̯ să mănîn̦ĉę//

[Umpli și burta porcului ?]

îm‿búrta pórculūi̯ fac tóbă//

[Faci ?]

fac tóbą̆/da//cū‿uréḱe/cū șoríĉ/cū...f[1]icát/cu grăsímę/cu zlăbiĉúne/ō‿úmplu̯-acoló/^{o}‿pui̯ la présă/...d̦upă̄‿áęā...u̯o scu̯oț/o pui̯ la fum/șî...pot ęar să tai̯ dĭ‿i̯a/ș-ō...d̦au̯ la copíi̯ să mănînĉe/mīn̦cắm șî noi̯/dau̯ bărbátulūi̯ la servíĉ...//[...]

[Afară de tobă, mai faci și...aia mai mică...]

păi̯ șî trái̯s^{ta}//

[Și traista o faci.]

ș‿trái̯sta zísă...dĭ‿la p^{u}orc//àlę-amîndóǫ-așá mérĝę//

[Și din cap și din picioare ?]

piftí[1]e/...să fáĉe...

[Cum ?]

áęa tó^{t}‿așá/u̯o s [k] u͡o...tai̯/^{u}ō spar^{c}‿căpățína-n dóo/-i̯ scot cré[1]eri d-acólo.../o pui̯ la fi̯ert/îi̯ sc^{u}oț ǫásele cáre-i̯ tǫáte/pŏ‿ú^{r}mă o pui̯ la fi̯ert/pûnă scáde‿ęa bíne/ō‿mai̯ úmplu‿ō dátă/i̯ár scáde/ș̆-o mai̯ úmplu o dátă/pă úrmă...'o dau̯ în̦‿sus/îi̯ sco^{d}‿bucățélē‿le pui̯ în̦‿strákină/ę-adáugą usturói̯u/ș-o ęau̯ la vîntura^{t}//^{u}o pun/șî pînă diminęáță‿să-n̦ká^{gă}//^{s}‿fáĉe piftíę//[...]

[Și cu grăsimea mai murdară ce faci ?]

ō‿pui̯ la ōsín̦ză/...^{ș}‿fac săpún//

[Faci săpun.]

fa^{c}‿săpún//

---

[1] Își drege glasul.

[Ştii să faci săpun ?]

păi̯‿îl fác !//

[Da ?]

^{n}da//

[Te întreb pentru că cineva mi-a spus că i-l face soacră-sa.]

păi̯ cum $\overset{z}{s}$ă̧ mi-l fácă so̧ác^{r}/mi‿l-ă‿făcú‿şî‿mi̯e so̧ácrî-mi̯a ŭ‿án//că n-an̦‿ştiút/an̦‿foz‿mícă/d^{u}oi̯/dă‿am ĉin̦şpe‿án dă căsătorí̯e/ş‿trébe‿să ştiu̯ să-l fac i̯ó//

[Şi cum îl faci ?]

în‿top^{i}é^{s}c osín̦za cîn‿topi̯ésc untúra/lă‿du^{c}‿şî-l pui̯ la foc acólo/fi̯érbe/l̦‿las să fi̯árbă/l-úmplu cu ápă obiǰnuítă/cu [ɛ] leşí^{e}e/dă nóo̧ u̯or^{i}//la nóo ^{u}or^{i}‿încép^{i} să pui̯ cítē...ŭm p^{i}ig‿dă sódă̧//merg̦...//îl fi̯erb i̯o̧^{u}/îi̯ mai̯ pui̯ sódă/i̯ar îl fi̯erb^{i}/i̯ar îi̯ pui̯ sódă e̯ar.../pînă să fáĉe̯‿i̯el//dacă să fi̯érbe şî‿el/îl fac într-o strákin-aşá̧/bíne/şî i̯él nu ma‿áre áțe/níĉ^{i}-um‿pi̯ic//îl dau̯ ú^{i}te̯-aşá d-a dúra̧[1]//îi̯ bag sáre/-l dau̯ joz‿du pă f^{u}oc/şî-l las s‿să răĉáscă̧‿cum i̯e...pînă mî́i̯ne dă dimine̯áță/mî́i̯ne dă dimine̯áță... l-an‿da‿j^{u}os/l-am [k] s-a ră̧ĉít/l-an‿tăe̯át/l-an‿tocát a dóu̯a o̯ará/şî l-am pus...să zíĉe la noi̯/dă̧‿dat...în̦‿crób//

[Cum ?]

dă dat în̦‿crób//l-an‿dat în̦‿crob//víne̯-a dóo̯a o̯áre/şi‿i̯el s-a-ntărí‿bi̯íne şî s-a legát...fo̯árte bíne/dă po‿să-l tai̯ croz^{i}//fa^{c}‿cro^{z}‿şî...mii̯-l pui̯ sus^{i}//

[Aceeaşi]

prima dátă fuĝítă ş-a dóo̯a o̯áre núntă

[Te-ai măritat cu nuntă sau fugită ?]

príma dátă fuĝítă ş-a dóo̯a o̯áre núntă̧//întîi̯ an̦‿fuĝí^{t}//ăm...

---

[1] Gest.

342

m-ă‿avú‿dra^{g}‿cu ịel/șį l-aņ‿lụať/șî‿l-a dóo lun dă zílē...ăm puz‿núntą//

[Cum se face aici o nuntă ?]

ịō spuį șî‿d-a mẹa cum aņ‿făcút-o/șî‿dí la mínẹ-ņcọá tót așá‿am pomeniť [!]//

ẹ.../ịo aņ‿fos‿cu străkini̯-atúnĉa la sọácrą-mẹa...nẹ-am mutát ai̯ĉa/șî‿nẹ-an‿dus cu străkin^{i}//sọacrą-mẹa...la sápą ĉ-a ^{z}i^{z}‿"mă iụáne/ḫai̯ să cŭnunăņ‿c^{u}opíi̯-ẹștẹa/dac-ŏ‿adúĉe șî‿ei̯...níscai̯ grîụ du p-acoló"/că‿erán‿duș^{i} cu tót cu váse d-ás^{tẹa}//"să le fáĉeņ‿șî‿noi̯ nu^{ntă}"//

aņ‿vení d-ac^{u}ólo.../sọácrî-mẹa bucŭrọásą//aņ‿făcút‿ī...trẹábą‿cu străkiņ^{li}/am adús...trèi̯zeșîĉíņj^{i}‿dă dúble dă grîụ.../am adús ĉiņj^{i}‿dúble dă fasólè/șî zéĉe dúble dă porú^{mb}//cînd a^{ŋ}‿vẹnít acáz/bucurós ọámeni̯/

"ḫai̯/c-an‿togmí‿șî‿noi̯ nún^{ta}//

"păi̯ cúm ?"//

"úi̯tẹ-așá/aņ‿vorbí‿cu tá^{i}că-tọ..."/ērá tăticu pădurár atúnĉa șį.../"nẹ-áņ‿gîndi‿să‿vă fáĉe^{m}‿núntą"//

"b^{i}íné‿mămícą"//

"às^{i}‿făcú‿trẹábă ?"

"àņ‿făcút"//

cînd‿ī.../nẹ-an‿du^{z}‿la lăutár^{i}/am togmít lăutári.../ș-aņ‿făcú‿núntą//

ĉé să^{z} făĉéņ‿la nún^{tă} ?//àn‿tăẹát u^{m}‿pụorc/ș-am tăẹa^{d}‿dọ^{u}o ụoi̯//ī‿maţili dî la ụoi̯ aņ‿făcú‿cîrnáţ^{i}/...^{am} făcút‿ī niște cîrnáţ^{i}/șî cŭ...cárnẹa dă la p^{u}or șî-n d-îi̯a dî‿la ọá^{i}e ĉẹ‿s-a adăugá^{t}.../ș-aņ‿făcú‿dŭ [k] cîrnáţ^{i}/sọs așá cu cîrnáţ^{i}/aņ‿făcú‿sarmálè/ș-aņ‿făcú‿fripturá cu castraveĉór^{i}//

ă‿merz‿núntă...dă dumínică pînă marţ^{i}//āņ‿făcú‿nu^{ntă}//sîmbătă̄ sẹár-am̦‿făcú‿la mínẹ șī‿i̯o brád̦/másă/cu mái̯că-mẹa/cū...surór^{i}-li/m-a ajutát acọló tọáte cárẹ-a fos‿cu lúme/dīn̦‿sát/cu féte/cu ḱiui̯él/cū...

[Da' cum chiuie ?]

[!] ḱíú^{i}ẹ-așá: "h̦ī́ ! h̦ī́ ! h̦ī́ !" [!]

șī‿ă̦...pă u̯^{r}m-an̦‿venít aij‿la sọácră̦-mẹa̦/...aiș‿tod‿núntă̦ frumọásă̄/m-am̦‿fă̄cú‿mi̯rẹásă și i̯ĕu̯/[am] plecá‿pă drun̦‿la cununíi̯ẹ .../cu lúmẹa dīmpreúnă̦/cu náșu/cu náșa/cū...níște plóș^{s}ĉ‿in mī́nă/cū...d-álẹa már^{i}li'/cu curélẹ-așá/să spun/fáĉe la noi̯ ā́íĉi-șà̦//gătíte și̦.../nẹ-àn‿dú^{z}‿la biséri̅că/nẹ-an̦‿cunū́nát/am̦‿venít acásă .../sẹár-a intrá^{t}...lúmẹa la másă̦//ș-an̦‿scos trèi̯zeșfĉín̦j‿dă mii̯ dă lei̯.../șī dòoșĉín̦j^{i}‿dă dúble dă bucátẹ//

[Dac-a fost mireasa urîtă...!!]

àșá [!] ^{d}într-un̦‿cîrd [!] ș-ā́șá‿an̦‿făcu^{t}‿șī núntẹ//

[Și la apă se merge aicea ?]

da/să̦̄‿mérĝẹ//

[Cînd mergeți ?]

[ɛ] diminẹáțẹ//dī́minẹáțẹ//

[Duminică.]

dumíni^{c}gă dă diminẹáța/nẹ-an̦‿scūlát întī́.../am lu̯at‿ă̦̆.../m-an̦‿făcúd‿mi̯rẹásă̄/an̦‿jūcá‿c-um‿băẹát ápa.../ș̆‿pă úrmă̦ nẹ-am̄...dúz‿la bise^{rică}//

[Da' băiatul cu care joci apa cine e ?]

ī̄l‿l-ẹau̯...

[Neam ?...]

nu//ī̄l‿l-ẹau̯ dîm‿pártẹa mẹa̦/...băẹátu cu ápà/șī ĝíne^{r}li tre‿să-ș ẹa i̯él‿ī...băẹát ca să mẹá^{r}gă̦ cu brád̦u̯//pentrū̄‿că̄‿ẹó am̦‿făcú‿șĕrvétu șī̄‿tre‿sā̆-l dau̯ cui̯ vrẹau̯ i̯eu̯/i̯ar i̯el a gătí‿brádu să i-l dẹa cui̯ vrẹa i̯el//

'Gest: înalte de cca 5o cm.

344

[Şi-i dai un şervet la băiatul cu apa...]

da/şî la ắl cu brádu-i̯ $^{dau̯}$//mérĝe şărvét îm‿bră^{d}/şărvéd‿la ắla cū...cu a^{pa}//

[Cui trebuie să-i mai dai ?]

pă^{i}‿i dau̯ lu náşu/náşì/şî lā o̯ámenī náşulūi̯ cáre árĕ preténţi̯//lu náşu mi̯ĕu̯ cáre m-a botezát/...náşi méle.../la ắşte̯a le dau̯ şărvéte̯//ai̯ náşului̯/cîţ^{i} áre preténţ^{i}e/la tóz^{i}‿le dau̯//i̯ó‿am avú‿dòozeşfdóo dă şărve^{te}//şî...dîntr-únu tó‿nu mi s-a‿aju^{ns}//

[S-a supărat ?]

s-a sûpărát únu/da an̦‿lo̯a‿dî lă ^{î}áltu cárē‿ere̯á mai̯ ne̯ám cu mine/şi‿î l-an‿da‿lu ắla/ca să-i̯ împác [!] ş-al mi̯o mai̯...în̦‿crede̯á/dā strĕínu nú-n̦‿crede̯á//

[Şi pînă marţi ce-a mai fost ?]

lun^{i}...s-a făcú‿tot/izá‿ca dumíni^{că}//tot cū...jócur/cu kiu^{i}é^{l}/tot cu mî^{n}cáre búnă/to‿cu...//marţ...a fost alergătór^{i}li̯/...să spú^{ne}//mai̯ víne̯ tos‿şî mars/pînắ‿pî‿la...trei̯ no̯ápte̯a//ş-am petrecú‿núnta̯//

[Aceeaşi]

ā...plecá‿cū‿él într-o se̯áră

[Pe-aici la ce vîrstă se mărită fetele ?]

hm̦ !/únele s-au̯ mărită‿şí‿lā...şái̯sprezèĉe an^{i}/únele şí la óptisprezèĉe.../cum i̯e mai̯ i̯uţ^{i} [!]

[Şi care-s mai iuţi, mai aşteaptă voia părinţilor ?]

ĕ̯ ! mai̯ aşte̯áptă !/ [ε] dắ‿ecsémplu să-m̦‿vii̯e mii̯ế‿únu pă plac acú/mai̯ aşté‿pă m̄ [k] cā-ntré‿pă mica ş‿pă ticú [!] mā‿e̯au̯ dupắ‿^{i}el/ĉ-o fi...áe̯a ó fi̯//ĉe s-o-ntîmplắ‿ái̯á‿s-o-ntîmplá//

[Au fugit multe ?]

áoleu̯ ! dăstúle ! [!] î^{n}că...

[Şi iese cu supărare sau se-mpacă ?]

ă/ie̯se/^{i}ése ş^{î}‿cu supăráre/mai̯ ^{ş}‿să-mpágă/da mai̯ múlte cu supăráre̥//

[A fost vreo întîmplare aşa mai de pomină ?]

da//...[1] dá‿a f^{u}ost//ă fátă d-aij‿dî‿la noi̯‿ī...ka̦r dă...dă ĉíns [k] dă şái̯sprézeĉe an‿s-a măritá/mariúțe̦[2]//a lo̯át-o i̯ĕ [k] părínți lū [k] iei̯/nú‿ştí^{e}à că discútă cu bă$^{eát-ola}$//şî ă...plecá‿cú‿él într-o se̯áră/fără să ştìi̯ĕ‿ábsolu‿nímen^{i}//cín‿vìne dimine̯áț-aca^{z}/"àoli̯ó s-a m [ε] s-a mărítá‿maríță‿s-a măritá/^{u}ūnd-o f^{h}í ? pă ĉíne̯-a lo̯at ?"//cîn‿au^{d}‿ĉícà:

"p-a lu nico̦lá^{i}e bodégă"//

"ào̦léu̯ ! pă ĉínĕ‿a luát !"//

tăi̯cî-so săre̯á-n‿sus cî^{d}‿drácu:

"cum ? pî-ála/i̯e^{u}‿u̯om în̦stărí/să-l i̯a pă próst^{u}-óla ! cum"?//

lún^{d}‿s-a-ntîmplá‿tre̯áb-àsta/mar̦ț^{i} "mă duc să‿o e̯au̯//mă du‿s-o e̯au̯ d-acólo/cun‿s-o las i̯o acólo ?!"//

s [=s-a dus] acólo/e̯a săracá‿făĉe̯á...lă íng^{liță}/...cu su̯a$^{crî-sa}$//

"búnă zío̦a"

"búnă zío̦a"//

"ĉe̦-i̯ mariúțo cu tíne̦-aíĉ^{i} ?"//

"ĉe să fí^{i}e tículè ? úi̯tę...p-àíĉ^{i}"//i̯-a fos^{t}...frícă... fé^{ti}//

"îmbrácă-te şi‿imediá‿merĝ acá^{să} !"//

i̯ĕ^{r}e̯á ş-o plo̯ái̯ĕ/burniță aşá//

"ţuli̯u ! păi̯ cún‿sâ mă-mbrák‿i̯o acú ? cún‿să merg‿i̯ō acáză‿acúma do̯ámne̦ feréşte ?! am‿venít aíș/cun‿să‿mai̯ mă dúc acá^{să} ?"//

"dácă nu te-mbráĉ^{i}..." i̯e [k] ma^{i}‿i̯ere̯á ş-un‿cop [ε]//"țíne^{g} cole̯á..." î̦i̯ ziĉá la un [k] că a plecá‿mai̯ mulț^{i} o̯amen^{i}/ştiț^{i}//

---

[1] Pauză lungă, informatoarea încercînd să-şi amintească întîmplarea.

[2] Se adresează gazdelor care asistă la înregistrare.

346

"ţínē"/avẹá uṇ‿flanér pă‿e[1]/"ţíne flanérū/co‿^{i}o‿o‿ẹau̯ îṇ‿cí̦rcă/şî merg [k] mă duc acásă cu‿ẹa"//

dă ḱiu̯ dă vāi̯‿ī/a plecá‿fáta‿acáz//víne̯-acásă̄/mă-ntîlnés‿cū‿ẹa/

"ĉẹ făcúș fắi̯ mari^{úță} ?"//

"de fă nicūlíno ĉe să fac ! ú^{i}tẹ [ɛ] pățí^{i} belẹáọa"//

"fă dú-te-napu̯ói̯ !//...dū́-te-ñap^{u}ói̯/că̄...acú nu ma^{i}‿e^{j}‿niș‿cu fétilī/nu ma‿ế‿níș‿cu feméili//đ-àcáz‿nu-z‿vínē să stai̯/la ḩórā nu te mai̯ bágă ni^{j}‿dracu-ṇ‿sẹámă//đú-tẹ-acólo/n-ai̯ ĉe fáĉẹ! tú ai̯ făcút-o/tú trág̑-ọ !"//

"lásă-i̯ aşá fă ! ţi̯-arắt i̯o că fug‿i̯o/^{i}ìmedi^{e}áť !"//

i̯-a mai̯ lăsáť.../j^{u}oi̯ sẹára//ie^{r}ẹá cu níşte ĉoráb^{i}‿rups^{i}/cu níşte gumár^{i}/umblá p-acásă‿ī̦/númai̯ dînadíṇ^{s}‿ști/să nū bág̑e i̯ẹi̯ dă sẹámă că fug//i̯el áre uṇ‿frátẹ-aĉí la tractọáre//ĉé vorbi̯éște i̯el ? dă vícu̯^{i}//

"măi̯ mátule ! fii̯ aténṇ‿că‿ástă-sẹáră mă păz [k] îm [ɛ] îm păzéj‿drúmu/şî i̯o viu̯ şî mérĝem"//

ē...[2]cînd̦...aşá mai̯‿i...cîn‿vene [k] cîṇ‿vínē‿ọámẽnī‿dí‿la servíș^{i}/pî la șáse [k] pî‿la șáse jumáte/tá^{t}-so ș‿cu...áre mámă v^{i}ítregă‿ẹa//vînẹá d^{î}‿la servíĉ^{i}//

"ún‿te duș‿fă^{i}‿mariúțò ?"//

"ā mă du^{c}‿și i̯eu̯‿ū̃...la coperatívă̦"//i̯ă i̯erẹá cu‿úṇc-o fátă d-aĉíleạ//ști/să nu bág̑e dă sẹá^{mă}//"mă duc și i̯ŏ [k] mă dū^{c}/pîṇ‿la coperatí^{vă}"//

"^{h}ai̯ dú-tẹ !"//

i̯ă fát-aẹa‿a dus-o pînă̦ la...pîn-acólo la teréṇ‿la nōi̯.../a [k] mátu̯-a aşteptát-o/a ple^{cáť} //cîn^{d} [ɛ] víne̯-acásă̦/unde-i̯ mariúța ?//mariúță nij‿la drácu ! àcólo să dusésẹ//șị-acúmā... s-a-mpăcát//pă‿ĉé ^{i}ereá să mai̯ fácă ?//

---

[1] Se adresează gazdelor.

[2] Pauză datorată unei intervenţii a gazdei.

vlad niculína
^{u}óptisprezèĉē‿an^{i}

813. BOLOVANI

(com.Cornățel, jud.Dîmbovița)

Culegere: 1972;   CB, MV; transcriere: CB

șî-nĉépe să píĉe spirtu̯

sā...cáută [ɛ] pom^{u} tíner^{i}/m^{i}íĉ^{i}/...îi̯‿ī...cùrățéș‿frum^{u}ọ́s/ca să n-ái̯bă [ɛ] múlte [ɛ] víne și...crắĉ^{i}/múltẹ/să nū...//sā fáĉẹ grọápă/...să moĉîrléște vínili/^{ș}‿sā...plànteáză//dupā‿ái̯a-i̯ fărí [k] feréșt^{i} dā...dă i̯árnă/dā...i̯épur^{i}/să nu-i̯‿i...mănínĉe cu̯ája//s-àu̯‿făcú‿mar^{i}...^{t}‿șápte‿òpt‿án/ṇĉépe să dẹa rọáde//dup-áẹa... strínĝ^{i}...rọ́adili/s-au̯ copt/le strîṇĝ^{i}.../^{l}e pu^{i}‿lā...pútină/la o...zăcătọáre/...sā...fĕrmenteáză/...duj‿la cazán/...torn^{i}‿în‿cazán‿î.../faș‿fócu/...șî-nĉépe sā...píĉē...spírtu̯//și...laș^{i} dă cúrĝẹ/pînā...nu ma^{i}‿^{i}ése búnă//o gușt^{i}.../șî ves^{i}‿cum‿î...vre^{i}‿s-o scu̯oz^{i}/mai̯‿i...búnā/mai̯‿i...reá/...^{t}p-áẹa o pui̯ la vási̯/o păstrés^{i}‿sau̯‿u.../consúm^{i} dî‿ẹa//[...]fáĉẹm kéfur^{i}/núnț^{i}//

[Și-i zici spirt la aia tare de la început...]

da/á^{e}a tárẹa e fọárte búnă...//

[E bună, da' nu poți s-o iei numai p-aia.]

nu pos‿s-o e^{i}‿núma p-áẹa $\overset{g}{\text{c}}$ă.../faș^{i}‿prẹa pu$\overset{b}{\text{ț}}$ínă și.../pŏ‿úrmă ...fáĉe șî/rău̯ la stomá^{c}//

[Dar la aia care curge la sfîrșit cum îi zici ?]

îi̯ spúne cu̯ádă//

348

[Da' cazanul cum e făcut, nea Ilie ?]

acúma e spèĉiᵉálē...cazánilį//

[Înainte cum erau făcute ?]

ìnnaíntẹ‿ⁱerᵉá...făcútẹ...ḑin‿ī arámă//cazán din arámă̦/cu... uo ţẹávă/saų [ɛ] dóo saų tréį//șī...sā dăsfă̦ĉẹá la fiįẹcàrē... șḱimbáre//ástëzⁱ‿ī...nú sā...șḱímbă//daẹ...árē...ᵘorẹfíĉⁱu dă scúrĝere/și dă...turnát//daį drúmu...la orįfíĉⁱ/jos/dā...cúrĝerē .../ [ɛ] borḩótu vék/și dasûprā...ált orįfíj‿dă puį‿i...borḩód‿noų//șī...ca să nų să lipẹáscă̦ jos/įẹ.../árẹ ō...įelíĉē/pă fųndu cazáṇluį /dă-ṇvîrtéștⁱ ˈ/...șī...acᵘólō.../îṇfășurînd acᵘólo/meréų/sā...améstīcă...borhót în...îṇcontinųō/să nu să lipẹáscă̦//

cîrstẹa iliįe
șaįștréį de anⁱ

căruța

[Să ne spui, dacă vrei, cu tot amănuntul, cum se face o căruță. Cu ce începi ?]

la...rọáte//întîį‿i croįm căpăţînilį/lē...fáĉẹm rọtúnde la struṇg/dupā̆‿aĉéẹa lē...sc [k] găuriṇ‿cu burgíų/... [ɛ] șī [ɛ] lē [r] le scobiṇ‿cū‿dăltilį//a dóọa [ɛ] fáză vínē spíţili lucráte// [ɛ] ḑupă̆‿mărįmẹa scóbuʳlor cáre [ɛ] sunt făcútē‿lā...căpăţínⁱ/[ɛ] lucrám șī là‿spíţe//le mᵘontám spíţilį/lẹ‿bátẹm la căpăţína/șī‿după̆‿aĉéẹa urmẹáză obézili//saų‿u/dacă ⁱe núma díntr-o síṇgură obádă̦/cᵘoláĉⁱ/să‿numèștē‿aᵉa//

[Și colacii cum se fac ?]

ᵍcoláĉi sunᵗ‿făcúᶻ‿dă fábrică̦//ⁿda//noį númaį‿ī găurím/și-į‿introdúĉem pă rọé [ɛ] pā rọáte//...ùrmẹáză pă úmă̦... [ɛ] loįitre/

ˈGest circular.

saụ drícu^{r}/lẹ-o maị spúne şĭ [ɛ] în‿limbáju nóstrụ/...ă cụodírle/ştélur^{i}//...în faţă víne ŭ‿ştel.../aşá să numéşte-n‿ă...limbáju meseríịị/ş‿p-ómă víne [ɛ] vîrtéju dasúpra/cu ţu^{i}én^{i}/plus [ɛ] ştélu dînapóị//dĭ la noị dĭ‿lă...lemnăríịe [ɛ] plẹácă cărúţa la f^{i}ẹrár//ş-acọ́lo-ş fáĉe‿eị meseríịẹa-ñ [ɛ] félu lor ăẹa [ɛ] fẹrárị//

[Din cît ai lucrat dumneata, ţii minte vreo comandă mai deosebită ?]

maị de^{u}osebit aņ‿făcút .../cînd éreám la tîrgovíşteẹ.../ọ cărúţă...lă...ţigán^{i} din ắẹă cuţitár^{i}//aşá să numẹá ịe^{i} [ɛ] argîntár^{i}//şi‿ă...ịerẹá în ĉínĉ^{i} caŕímp^{i}/luc^{r}átă//drícu^{r}li//şí spetéze dòozeşîpátrụ// [...]

[Carîmbii de la loitre erau aşa[1] ?]

àşá/dîn ĉịnj^{i}‿bucắţ^{i}//

[Din cinci, unul peste altul ?]

da/da/únu péstĕ‿áltu/dîn ĉịnj‿bucắţ^{i}/şí spetézĭli...ịár dése/da//aşá le purtá/fắră să maị púịe scụárţĕ-năụ́ntru/saụ coš//

[Da' acuma s-a mai schimbat felul de lucru faţă de cum ştiai dumneata mai demult ?]

da/ [ɛ]s-a sḱimbát//îñaíntĕ...í‿lucrám cărúţe cu lóĉ^{i}//aşá să numẹá//$\overset{g}{\text{a}}$cúma-n [k] tọáte cărúţîli-s núma pă ţuén^{i}//í‿^{u}últimu timp/s-a modernizát/...dĭ lă... [ɛ] răzbòị‿ịncọá/ [ɛ] màjor^{i}tátẹa cărúţe sun^{t}...pă càu$\overset{ŝ}{ĉ}$úcur^{i}//fáĉem númă...carosăríẹă‿sus/ş‿p-ó^{r}mă ...să montẹáză càuĉúcurị//dắ‿la maşín^{i}/dắ‿lă...fọ́stĕ...ateláje dĭ lă armátă ḱar//

[Da' de ce s-a schimbat ? E mai uşor de făcut aşa cum se face acuma ?]

maị uşór dă făcút ^{i}e/áli d-acúma cụ...$\overset{s}{\text{ţ}}$u^{i}én^{i}//

[Da ?]

da/ịẹ maị sémple/şí maị solíde/...dắcît álĭ...cu lóĉ^{i}//áli

---

[1] Gest al anchetatorului: cu degetele în poziţie paralelă.

350

cu l^{i}oj^{i}͜/dacă să rupẹá o li̯ócă/pă úmă pă [ɛ] cîmp/să lăsá cărúța-ntr-o párte͜/nū...//

[Și putea omul să și-o repare singur ?]

[ɛ] putẹá͜/așá/în félu lui̯ sémplu/dā...// [ɛ] ĉetățéni͜ î̃náinte timp/avẹáu̯/la i̯ei̯/cîn^{d}...plecá la drum/undevá cu cărúța/avẹá bárdă/avẹá firăstrắu̯/avẹá/le purtá-n̦͜ cărúță//pî́nă să i̯ásă cărúțili cu fi̯er/la u̯ósii̯/i̯er^{e}áu̯/bătrî́ni nóșt^{r}ī... [ɛ] purtá [ɛ] cărúțẹ cū u̯ósi dă lem^{n}//ș͜atúnĉa dacă să dúĉ^{e}á͜ pădúre undẹvá ca sā...i̯a lémne/ĉevá/și să [k] i să rupẹá...^{u}ósiẹa/i̯e^{r}ẹá nevoí͜ dā ọ́ făĉẹá͜ el pă lọc acólo//

[Stan Aurel, 63 de ani]

[Istoricul satului]

[Satul dumneavoastră e vechi ?]

la o mie̯͜ op͜ súte șai̯zĕșîpátru/cîn̦͜ s-a făcút împròpitărire dî̃͜ la cúza/...ă...i̯ẹrẹá/după spúsa bătrî́nilo^{r}͜ mei̯.../că și i̯ẹ́i̯ i̯ĕ^{r}áu̯ născú^{s}͜ tot aiĉ^{e}a/cîtẹvá cásẹ//și͜ i̯ [ɛ] undi͜ i cringáși[1]͜ ástăz^{i}/mọára͜ nóo[1]...ai^{ș}ĉa/la mọára nóọ͜ erẹá próp^{i}u-ziz͜ mai̯ mulț^{i} ọámen^{i}//că͜ ai^{ș}ĉẹā nu putẹá să fácă͜ ọámẹni/ [ɛ] că͜ erẹáu̯͜ u clăcáș^{i}//șă-ș făcă cáse/și [ɛ] úndẹ vrẹa bọéru să-l pri̯mẹáscă să͜ fácŏ͜ o cásă-l primẹá/da [ɛ] că nū...nu-i̯ făĉá [ɛ] zíli͜ dă cla^{c}͜ cáre-i̯ trẹbá/îl͜ lọa [k] îl pornẹá dî͜ pă moșî́^{i}e//^{t}pă͜ ĉẹ͜ ^{z}s-a͜ făcút împròpitărí^{r}ẹá/ei̯ au̯ fos͜ pátru pròpii̯ẹtár^{i}//ắștẹa cárẹ-a făcút împropitărire [k] un̦͜ s-a ^{făcút} împropitărirẹa//ș-un̦͜ gre^{c}͜ mai̯...șmékẹr/ș-a ret^{r}áz͜ moșî́ẹ-acó^{lo}/la morár-olạ//și͜ ẹ-a porní͜ pă toț^{i} încu̯áĉĕ͜ la no^{i}//d-á^{e}a͜ ésta/vedéț^{i} ?//că sunt sáte/cárē ^{az}͜ văzút/șosélili sûn͜ drépte/sunt àliniiátẹ//la noi̯ po͜ úndẹ-oi̯ mérĝe/nùma͜ așá-n̦͜ șoșéli̯//

---

[1] Numele unor sate apropiate.

e/đ-atúnĉ a fos‿cum s-ạr spúne đrum.../drum díntrè moşíị//[ɛ] drun‿dă̯‿hotár//că în úrmŏ/pŏ‿úrmă̄‿dū́pă̆‿ĉ-a f^{ăc}út împròpită^{r}í^{r}ẹa/s-ā mu^{l}ţí^{t} [ɛ] lúmẹa/s-a...//şí cum întrĕ [k] púnez‿dúmn^{e}avo̯ást^{r}ăntrebárilẹ-ástẹa.../avẹám un unk/profesór dă istórẹe/şí cîn̥‿şí cînd venẹá şí [ɛ] mă-ntrebá/tot aşá/cum.../deşí‿erẹá mai̯ máre ca mínẹ//cúm erẹá obiĉéị̯ur^{i}lí‿la noi̯ la nunţ^{i} ? la [ɛ] mai̯ bătrín/cum erẹá obiĉéi̯u/cum éstẹ obiĉéi̯ur^{i}lẹ-acúma ? cum ^{e}//e/obiĉé^{i}u s-a skimbát/acú [k] atúnĉ^{i} ^{i}erà‿úna/atū [k] cúma ^{i}éste ^{ásta}//

[Da' numele de Bolovani ştii cumva de unde vine ?]

da//i̯el nú a fost ō dènumír^{i}e//c-aíĉ^{i} i̯erẹá moşíẹa florẹásc-a f^{u}oz‿m^{u}oşíẹā...pantazí...//şí... [ɛ] făcín‿àştẹa împr^{u}òpiẹtărírị-lẹ-aícā/s-a făcúd‿la noi̯ aíĉ^{i}/a fos‿ĉẹl mai̯ rŏu̯ pămín̥‿cárẹ-a fost împrejúr//venẹáu̯‿ū ĉetăţéni/ş‿să-ntîlnẹáu̯‿ū i̯éi̯/că nu se mutásẹ u [k] ş‿cu cásili//ĉĕ‿"úndẹ-ai̯ f^{u}ost ástăz^{i} bá vére ?"

ĉe "an̥‿foz‿mă la păcătós-ọlắ‿^{d}ă pămín̥/la b^{u}olováni‿èẹ-ai̯ drácu !"//

florẹa ǵe i^{i}u̯ón
şáptezèşípátru [de ani]

brín̥za

[Cum faci brînza ?]

brín̥za ?//đac-o-n̥kó^{c}‿p-a dă̄ [k] ş‿p-ăl dă sẹárà/îi̯ đau̯‿ū̯/o las/o [k] în̥călzéz‿niţél pă plítà/puţín aşá ca [ɛ] ^{în}cròpu dă pî́i̯nẹ/uşurél aşá şti să fíe/ş‿pă‿úrmă tor‿p-ălăláǹtu̯//p-ăl d [k] cárẹ-o mul^{g}‿dă̄...đimińẹáţa//şí‿mésti^{g}‿bíne pī̃‿i̯e^{l}/şi pui̯ dóo trẹi̯ lín̥gur dă ká^{g}/ou^{m}‿mi̯-l ẹá/kágu dă.../ş‿pă u̯rmă̄...o láz‿dă să-^{n}kágă/ş‿p-ó^{r}mă més [k] ca vrō...u̯óră/o jumá dă ^{u}ór-aşá/şí‿mésti^{g}‿bíne pîn i̯a/ş‿pŏ‿úrmă s-aléĝe zer dăsúpra/ş‿po‿úrmă̄...o torn//ş‿fac' félii̯ dă b$^{rîn̥ză}$//

352

[Altceva din lapte se mai face ?]

ĉé să fácă‿mamă ? să‿mai̯ fáĉe ṷún^{t}/să‿mai̯ fáĉē...lápte bătút/[ɛ] báteŋ‿grós așá ști cū,../prịns//

[Ăla cum se face ?]

l̦‿punéṇ‿să prínză/îl pu [k] fi̯erbém/únŭ p-ăl dă seára/ș‿p-ăl dă dimîneáța-l punem‿î...píste ^{i}el//șî‿lăsăṇ‿să prínză/și-l [ɛ] dăṇ‿cu tęélu/că‿nainte‿ereá putinéi̯/dă bătém/acúma va [k] avém télur^{i}//șî‿lē...púnem îm‿p^{i}imníță/la réĉe șî.../lọm d-acólo/șî‿mîṇ^{căm}//

[Și untul ?]

șî‿úntu-l bătém așá-n stíclă//în stíc^{l}ă/înaint-ereá tígve//

[Cum ?]

înaint-ereá tígve/dă bătęám [ɛ]úntu//^{a}cúmă‿avém stíc^{l}e/d-álea náltịle-așá cu...// [...]

[Da' din ce era făcută tigva asta ?]

dîn‿î...pă‿cîmp//dî [r] dî... [ɛ] dîn‿cúrte/dî/avęán‿sămî́nțur^{i}/și punęám/ș făĉáe-așá/tígve/frumoáse/s [k] înnálte-așá//cu.../ereá‿așá ști‿i...borbocáta/ș‿p-ó^{r}mă‿^{i}ereá cu [!]//^{d}mnęa-vọást^{r}ă‿áz‿văzút ? as‿pomenít ? [!]//

zaharí^{i}a marí^{i}a

șái̯zèșîpátru [de ani]

dăscî́n‿dă dăó^{k}

[Numai cînd te mușcă șarpele e bun descîntecul, sau poți să te lecuiești și de altele cu descîntec ?][1]

dă//dă dăók...//

[Da ?]

---

[1] Anchetatorul se referă la un descîntec de șarpe, povestit anterior de informatoare.

ḍẹ//

[Cum se face ?]

dácă.../còpi^{i}i cîṇ‿să dăĝá^{ke}//cáre știi̯ẹ dîm‿bătrîn^{i}e/să dăscînté‿dă...dă^{u}ók‿ī.../îi̯ tréĉẹ/c^{u}op^{i}ilū/dacă‿e dă^{u}okát//cop^{i}i̯lū-n-ĉẹpẹ să plîṇgă/să fréĉe la nās.../cînd e dăokát//și‿dăscîn‿dă dăo^{k}/‿și-i̯ tréĉe c^{u}op^{i}i^{lu}//dácă‿^{i}e dă dăók//kĕ áre‿ei̯/únī așá sînĝi̯li dúlĉé‿ei̯ așá/dă să dăĝá^{ke}//

[Dumneata nu știi ?]

ḍă ḍă^{u}ók ?

[Da.]

ẹ ! mai̯ știu̯ ș-ẹo vō‿cîteva vórbe [!]//

[Da' cum zici ?]

[!] păi̯ da ĉé/știț^{i} ?

[Păi dac-am ști, nu te-am întreba.]

păi̯ [r] păi̯ nu ui̯táț^{i} ?//că i̯o úi̯t acúm^{a} !//

[Pe la oraș nu se mai știe...]

nu ?!//^{h}hṃ !...mai̯ știu̯ ș-ẹo dă‿pă lă...bàtrîna/dă cîñ... trăĝā...//

"fă ! ạscultás‿colẹá !"

zi "ĉé e ?" zi[ɛ]/

"băgáz‿la ur^{e}éke/cŏ‿ui̯te‿e bíne să știț^{i} !"[!]

petrîĉică m^{i}ícă/unde p^{i}ícă/să dăspícă/să dăspíĉe ^{u}óki/ĉìnẹ-a‿dăoká‿pă cutárẹ !//d-ŏ‿f^{h}i dă fạtă‿ma [k] d-o f^{i}i dăoká‿dă fátă máre/să cázá cosíțilí/ẹ‿să rămîi̯e ká^{lă}//$^{d-ŏ}$‿fi dăoká‿dă ^{u}óm.../dă f [k] băi̯át/dă kó [k] dă femée tînără ẹ [k] crápe...țîțîli//s‿cáză c^{u}osíțîli//să plîṇgă [ɛ]prúṇc [k] dă fátă‿máre//dă femée tînără/s‿cúrgă láptili/să plîṇgă pur [k] să...plîṇgă prúṇcú‿dă fọámẹ// să rĕmîi̯e curát/luminát/ca stẹáọa dîn ĉér/ca róọa dîṇ‿cî^{m}/mái̯ca dómnului̯/să lásĕ‿mai̯ curá‿dúpă cum a ^{fost}//i̯o sîn^{t}‿cutáre/cu dăscînticu/șî mái̯ca dómnūlūi̯ cu lẹácu̯//lẹag‿dă la mine/ẹ‿dă là‿

351

mái̯ca dómnū$^{lui̯}$ să fíe//

[Aceeași]

porú^{m}bū

porú^{m}bū.../cárē̆/d-e^{g}zémplu i̯o $^{i̯}$erám̄...agricultór‿î/normál/ av$^{e̯}$ám...cai̯ și plug/tòdaúna/ne-ntovărăș$^{e̯}$ám̄...doi̯ íńș^{i}/^{a}dícă... d$^{u̯}$oi̯ u̯ámen/dín‿sat/u̯or [ɛ] ave̯á únu/u̯ór du̯oi̯ cai̯/șí‿arán‿cu.../p [k] ór cu pátru/$^{u̯}$ór cu trei̯//făĉ$^{e̯}$ám ogu̯árē dă tu̯ámnă/...$^{e̯}$...primăvàra...le arám i̯ar/$\overset{c}{g}$ă nu $^{i̯}$eráu̯ díscur^{i} ca acúmā/nū́ma sā...discui̯/sau̯ cáre rămîne̯á...nèarát/îl e̯arám prìmăvára.../să pune̯á cū ...pìĉ$^{i̯}$óru̯/cu călcî́i̯u/prìmăvára/...sau̯ cáre ave̯á cî́t-o mașínă/[ɛ] ást$^{e̯}$-a $^{i̯}$eșî́‿mai̯‿încoáĉe/mașî́nili cu dó$^{u̯}$e țev^{i}/așá cū.../t$^{u̯}$od‿manuálē/tráse̯ dă cai̯...//pō‿úrmă...îl grăpán‿/cu grápă dā...lemn/dăpă‿ ásta [ɛ] sā măre̯á puțín/îl prăș$^{e̯}$án‿cu prășî́tu̯áre̯a dă...dă fi̯er/ tod‿manu̯^{o}álă...//șî...îl lo̯am la sápă/^{l}a.../sápă...^{vór}ba ălū́e̯a/c [k] to^{t}...manu̯o̯á^{lă}//șî-i̯ făĉ$^{e̯}$ám șî príma/ș-a dóo̯ā...prásilă/și cu ásta rămîne̯á...pentru culéā̆//ē̆...îl cùleĝe̯ám/îl aduĉ$^{e̯}$ám...acásă/cu f$^{u̯}$oi̯ cu tod‿/nu să lo̯a ca acúma/curățát/...îl depozitám undevá/cî́nd ave̯ám timp^{i}/îl curățám/ásta-n‿spèĉii̯ál să făĉá mai̯ mul^{t} ...no̯ápte̯a//că zíu̯a nú ave̯án‿timp/că trebū$^{e̯}$á să culéĝem áltu/dă‿ la...cîm^{p}//ìl‿curățám‿î/po‿úrmă...înumărám̄...tî́rnili/cu̯óșu^{r}li/cum să spúnē‿a^{g}cúm/...cî́te‿ere̯áu̯ șî.../le depozitám...îm‿pătúl//dăpă‿ áe̯ā/cî́n‿să uscá b$^{i̯}$íne-l.../cùrăța^{m}‿ș.../ĉan‿cu $^{i̯}$el la...mo̯áră șî .../ásta devene̯á...mălái̯/și...mămăligă/cun‿să ^{spúne}//

constantín ne costantín
tréi̯zeșîtrèi̯ [de ani]

[Casa]

[Vrei să ne spui cum ți-ai făcut dumneata casa ?]

cum să fácă ?//príma ^{d}átă/ā fu̯óst‿ī.../cámerlẹ-ástẹ-au̯ fos‿făcútē/a^{d}ícą nū...făcúte/i̯nstalátẹ-așá...//[ɛ]am dărîmát pă á^{e}a véka/și‿am̯‿făcú‿t^{u}ot pă...acéẹaș i^{n}stalátịe.../șī cámer-ásta dī‿fun^{d} [1]/am̯‿făcút-o̯-atún̯^{j}/rēcént/kar în̯‿șa^{i}zeșîcínc^{i}//am‿^{m}ūtát-o dîn áltă párte/n-a rămáz‿nimig‿dī^{n}...dîn ẹa normál/dăcí^{t}...cîzvá stîlp^{h}i̯-așá/erá pútrez^{i}/cáre...a f^{u}os‿pútrez^{i}/i̯-am în̯locuí^{t} pă t^{u}oț^{i}//tắlpilī a fos‿fo̯árte búne/$\overset{g}{c}$ă...făcútĕ dîn̯‿lémne/dîn̯‿láț^{i}//la noi̯ nu prẹā...dă rezultátẹ-așá dă cărămídă/să fí^{i}e cărămídă prẹa būnă/dă présă ^{c}ă.../pămîntu rár//șî dī‿ásta‿an̯‿făcút-o dă...láț^{i}‿î/și̯ pămínt în̯‿laț^{i}//

am...turnát ...//am ridicát-o príma dátă...sus/pă níște pịétre pắtrátĕ/făcúte dîm‿betón/...dîpă‿áẹā‿ẹ-am.../turná‿dă míne/àrcáọà/pă mărĝine/am pus cu̯òfrág^{i}/scîndùr^{i}/ăn̯‿lọa‿scîndur^{i}/dă la taván/dă‿la...lăstărẹală/rămáz‿dă la sarĉ^{e}ág șî...//ịeu̯ i̯-an‿turnát...betónu/...^{t}pă‿ĉē‿ẹ-an turnát betónu/am...adí$\overset{g}{c}$ă.../prịma dát-am în̯velịt-o//ą‿am ridicát-ò/pă ĉē...a^{n} ridicát-o sus pā...pịétra/dîpą‿áẹa...ā‿șî-n̯velít-ō.../ăm‿ăvú‿níște u̯ámen d-aíĉa $\overset{g}{c}$áre.../.únu iu̯o^{n}‿șárpĕ/...ắșá-i̯ spúne lui̯.../șī mi̯-à‿căpriọrít-o̯/dîn nọu̯/mẹ-ā...în̯velít-o/ș‿dăp-áẹa după ĉ-a-n̯velít-o/an‿tu^{r}nát...arcáọa dădăsúpt/cā‿nu cun̯vá să plóo/...după‿ắĉéẹ-am umplú‿cámer^{i}li dă.../cun̯‿să spúne dā...pămînt uscát/ca să‿nū...trágă cun̯vá/...^{e}‿dupắ‿áẹa i̯-am bătút láți/dúpă ĉ-an‿terminá‿cū...láțì/cū‿làțuítū...cási/ắm băgá‿pămínt//în ẹ//àm‿ținút-o o lúnă dă zíle/^{t}p-o lúnă dă zíle.../am te^{n}cuít-o pî^{n}‿năúnt^{ru}//du̯pă áẹą.../a^{m}‿mai̯ lăsát-o vro dóọ‿săptămîn dă zíle/să usúĉe ș‿ten̯cuẹála dînău̯ntru/ș-am...ten̯cuít-o...pă dînafárẹ//

[Același]

---

[1] Gest: arată spre o cameră vecină cu cea în care se face înregistrarea.

i̯o nij‿n-aṇ‿făcú‿núntă

[Nunta] sạ-nĉépe dē [ɛ] dumínică diminẹáțắ/nú ma‿ē cum ^{i}erá-ñaintē/ḍ‿símbạtă sẹára/să trîmẹtẹá bra^{d}‿lā/fátā/la [ɛ] nún/acúma nú sạ mai̯‿ī...//trîmétē...la óra [k] pî‿la óra zéĉe lā...nûn/ şî mirẹásạ/bréḍ//bắi̯ếți cū...brádu̯//dup-aĉẹ́ẹa...víne brádu/daṇsẹáză la mirẹásă/daṇsẹáză la nún/i̯a o gustáre/dup-aĉẹ́ẹa plẹácā/vìnẹ-acá^{să}//şî víne/şî‿la ú^{r}m‿să dúĉe la nun//şi i̯a núnu//vinẹ-acásă/-l [ɛ] bágă la másă/la úrmă‿víne şî‿ẹa mirẹása/ş̆‿plẹácă la cùnûní^{i}i̯//

[Şi de-acolo ?]

ş‿d-acólo vínẹ-acásă‿ẹáră/şî púne másă/pînă dimînẹáța//tọátă nọáptẹa//

[Numai la ginere ?]

la ĝínere//

[La mireasă nu e masă !]

nu//nu//nū /nu nu !//

[Numai la ginere !]

^{n}da//dumínică de zí.../i̯éstē...másă lā...mirẹásă//da duminică nọáptẹa/...pînă lun dimînẹáța la ĝínẹre//

[Şi cînd te-ai măritat dumneata, aşa ai făcut nunta sau altfel ?]

i̯o nij‿n-aṇ‿făcú‿núntă ! [!] fără núntă ẹo ! [!] aṇ‿făcú‿núntă mai̯ tîrzíu̯//

[Păi cum aşa ?]

pĕi̯ [!] n-ắṇ‿făcú‿núntà [!]//

[De ce ? Ai fugit ?]

nū́/n-áṇ‿fuĝít//n-āṇ‿fuĝí/nu̯//da n-áṇ‿făcù‿núntă//

[Şi la apă nu merge ?]

dā/dumínica dimînẹáța/mi̯rẹása după ĉe să-mbrácă/cu múzica/-i̯ cíntă [ɛ] cíntecu mirési̯/j‿dup-ac̑éẹa pleácă‿să.jọác̑e ápa//^{t}pă‿c̑ẹ-á jucát ápa/mérĝẹ/cu féte/cu băi̯éț^{i}/cu feméi̯/cu bărbáț^{i}/jọácă/kíue/cíntă pă drúm.../șî‿jọácă ápă‿la trei̯‿i...púțur^{i}/așá cum să spúne la nói̯/ș‿dûp-ac̑éẹa să-ntórc înnap^{u}ói̯/șî‿vínẹ-acásă//

[Cu cine se duce mireasa ?]

c-un băẹát//

[C-un băiat ?]

c-úm‿băẹá^{t}//

[Da' băiatul ăsta cum îl alege ?]

băi̯atū ? pă‿cáre vrẹā/u̯or din pártẹa ĝínerlui̯/^{u}or dim‿pártẹa mirési/cárĕ vrẹa//u̯ór un‿vec̑ín...apropii̯át//cárẹ-l vrẹa mirẹása/să-l ẹa//și i̯a u̯ō.../nainte să lu̯a dóniță/sau̯ ^{u}ọ gălẹátă/da acúma să‿ẹa um‿borcán dĕ stíclă/-i̯ lẹágă‿ū [ɛ] șervét/c-așá/âlés cu fl^{u}ōr^{i}/...și ține mịrẹása d-o párte/șî ĝíne^{r}li d-o párte/șî mérĝé‿șī jọácă//

[Cu ginerele ?!]

nú/cū...um‿băẹát/am greșît//cu băi̯át-òla cáre-l aléĝē mirẹá^{sa}//

[Și după nuntă, la o săptămînă se mai duce la părinții miresii ?]

dá//să dúc̑e cu ploc^{u}ón//să dúc̀e cu plocón‿și lun^{i}/după núntă/víne cu plocón‿la mirẹá^{să}//pátru sau̯‿u [ɛ] du̯oi̯ ịnș/cîd‿vrẹa i̯ei̯ să [ɛ] pornẹáscă/dă la ĝínẹre//víne cu plocón‿la mirẹásă/le púne șervéte/jọácă/kíuē.../ș‿p-órmă ^{z}‿duc înap^{u}ói̯//șî la o săptămínă/...să du [k] víne și‿la mirẹásă//víne cu ploc^{u}ón//^{l}a o săptămínă//

[O să fii soacră mare !]

nu/mai̯ tîrzíu̯/că‿e mic //i̯ẹ m^{i}ic al mi̯ĕu̯//

[Nu e obiceiul p-aici să se facă luni, așa, glume cu soacra mare ...?]

358

dă/le púnẽ‿rọắbă/le púne căláre pă măgắr^{i} [!]//

[Poate-ți aduci aminte de-o nuntă mai de curînd.]

le púne căláre pî măgár/da/ǘịtẹ‿mị-amintéz‿dă ánu trecút/a avút aiĉí-șà ō...u^{n}‿nẹám/d-al nóstru/șī.../à‿pús-o căláre pă doị caị/șî tógma‿eráụ níște țigá^{n}/níște zlătár^{i}/și a lọat ^{u}ō...șápcă/saụ‿ộ pălăriịe/d-àẹ-așá rúptă/șî‿~~ẹ-a~~ pús-o-ṇ‿cap așá/și [ɛ] a urcát-ọ sus pặ caị/șî‿ẹa nú știẹá sặ mẹárgặ căláre !//

cóman iọanạ [38 de ani]

un mort mọárè

d-ẹgzémplū un mort mọárè/ș‿dúpă ĉ-á murít‿î/kắmắ pátru iṇ^{ș}/saụ treị iṇș dî‿vèĉín^{i}/saụ‿ū/ọ rūdă/rúdắ‿apròpiịátă/-ī [ɛ] bág-acólo-ntr-ộ...álbiịẹ máre/-l spálă/dupặ ĉe l-a spălát/îl skímbặ dă háịnẹ/-ị dă háịnẹ búne/curáte/n^{u}oị/î́l așẹázặ-n cụòșĉ^{i}úg//șî după ĉe l-așẹázặ îṇ‿c^{u}oșĉúg/îl țínē...d^{u}ó^{u}o/saụ tréị‿zílẹ-ac^{u}ólo/îị fáĉe [ɛ] bat^{i}íste/pomnéț^{i}/cọláĉ^{i}/colívă/îī jéluị-acụólo/îl plî́nĝē...//dácắ‿e maị tínăr/îị púne g^{u}òrníș^{t}/saụ dácắ‿e maị bătrî́^{n}/nu-ị púne/saụ...dácă áre pụosibilitáte-ị púne șî g^{u}orníj/dacá nu/nú/...l‿dúĉe la bisérịcă//ẹ-à‿^{z}lují^{t} [ɛ] p^{u}óp-acụólo/ș‿l-a dus.../l-a băgát în...grọá^{pă}//

[Și după aia ?]

ș‿dupặ áẹā/trébūị sặ-ị fácă pománă//vínẹ-acásặ tōț^{i}/i fáĉe pọmána‿țărî́ni/așá să spúne/pomána țărî́nị//ș‿la treị zílẹ-ị fáĉe pománă ẹạr//pománắ‿dă treị zile//dûpă nóo zíle/-ị fáĉẹ áltă pománă/pománắ‿dă nóo zílẹ/dûpă șasẹ săptămî́n^{i} áltă pománă//șî la u^{r}mă/dupặ șásẽ‿săptămî́n^{i}/îị maị fáĉe la șáse lu$^{n^{i}}$//șî dupặ șáse lun^{i}/la un á^{n}/de zílẹ//

[Și care-i mai mare dintre pomeni ?]

[ɛ]dă ánu̯//

[De anu.]

dă ánu/da//

[Și pînă la șase săptămîni...?]

pînă‿la șáse săptămín^{i}/îl tămî^{i}e mórtu//púne‿o babă/sau̯ ^{u}o femeie cárē eréde iei̯/șî-l tămíe//să‿dúĉe-n‿fíecarē‿dimineáță/cu jár/d-acásă/și púne tămíe-ac^{u}ólo-ntr-o çálă dă pămín‿/să dúĉe/șî-l tămî^{i}ē/îl ocoléște/dă trei̯ ^{u}or^{i}/la m^{u}ormînt//șásę săptămín^{i}//și-i̯ cáră șî‿ápă...//

[Cum ?]

ápa púne un‿c^{u}opíl/...și cáră ápa șa^{s} [k] șápte săptămín^{i}‿i cáră ápa//trebûi̯ șáse/da-i̯ cáră șapte/că púne ș‿duminíĉilī‿/dumíniĉi^{li} nu să cáră ápa//și cáră șápte săptămín^{i} ápă/ș‿după ĉe a cărát ápă/să‿dúĉe lā...gîrlă/cū‿ ę [k] un‿î [ɛ] lémn/așá/tăęád/‿ziz‿răbój.../și cu u̯ō [ɛ]zglăveájă dă...dóvleác/ș-acólo púnē lumînár^{i}/șî lémnu ála//și-i̯ dă drúmū/pă ápă//șī fáĉe/da nú ș^{t}ū‿dă cîtę‿or^{i} ea.../găleáta/cu ápă//nú mi̯-amintéz‿dă cîte or^{i}/nú știu̯//că n-am‿fo^{z}‿niĉiodátă//

[Nu te-a pus cînd erai copil !]

n [ɛ] nú știu̯/n-ām‿făcú‿niĉiodát-așá ĉevá//și la úrmă vínę-ăcásă//și-i̯ dă o găleátă dă ápă [ɛ]/c^{u}opilúlui̯ cáre‿ę-a cărát ápa/și-i̯ dă un‿c^{u}oș/^{u}o farfuríie/cū mîncáre-n ęa/cu‿úm‿prosóp/o batístă...//și-i̯ șî plătéște/-i̯ dă șî ban^{i}//^{i}‿dă/ĉinzéj‿dă lei̯/^{u}o sútă/după posibilitátę//

[Și cît e mortul în casă, e obiceiul ca oglinda s-o...?]

dá//cît e mórtu-n‿cásă/o[ɛ]glínda o acóperă//sau̯/nū...ai̯ vóe să te piépțen^{i}/sau̯ s‿te uiț^{i}‿în‿oglíndă//ĉică nú e bínę//

[Și cum, stai nepieptănată ?]

păi̯ s [k] mai̯ stai̯ șî nèpieptănátă//mai̯‿íntri [ɛ]pîn‿cásă/mai̯ fuș/‿te mai̯ pi̯éptă^{n}/‿nu stai̯ [!] ḱar așá/ĉufulítă[!]//

[Pe-aici e obiceiul să-nchidă pisica ?]

dă/da/pisíca să nú‿trẹácă peste mor/‿^{g}că ĉīcā‿^{s}‿fáĉe stirigói̯ mórtu̯//

[Aceeași]

Ĉíper vitẹázu lúmi

a f^{u}ost‿ọdátă un‿ī împărát/cárẹ-avẹá trei̯ fétẹ//și‿î...aĉést împărát...le plă [k] îi̯ plăĉá de fételẹ-aĉést^{e}a fọárte mult//[ɛ] le ŭbẹá mult/î‿le lọa ĉē.../dûpă dorínța l^{u}or//și‿î...într-o zi cînd‿ī împărátu murí [k] a murít/atúnĉ^{i}‿ī...ī...nevástă-sà...la împăra^{t}/[ɛ]s-a dus într-ūn ált sāt/ŭndẹ-acólō...în‿sátul aĉéla/ŭnde murisē împărátu/nŭ i̯er^{e}á bisérică//și s-a dus‿î...la suró^{r}ile i̯éi//și acólō‿i̯erẹá bisérică/și dûpă ĉē...a lọat pe împărát/lẹ-a spus‿î...fételo^{r}/ca să stẹa acásă să fácă mîncáre//cîn‿s-o-ntọáĉē...mái̯că-sa/sā...le g [k] să găsẹáscă‿mîncárẹa făcútă//dupā ĉe s-a dus‿î...mái̯că-sà/fételor/s-a dus cū împărátul/și l-a-ngropát acólo//și după [k] cînd a venít/ēi̯ n-áu̯ mai̯ găsi‿fetele//ă i̯e^{i} atŭ [k] àtúnĉ a-nĉepú‿să plîngă/c [k] dă fétele‿ei̯// și lúmẹ di̯ pîn‿sat/i̯-a spus că a^{u} veni‿trei̯ négur^{i}/de pe...trei̯ văi̯/și‿lẹ-au̯‿ū...lọat//atúnĉ^{i}‿ī‿î...ẹā‿îngrijọrátă/a mai̯ [k] a lọa‿mătūra/ș-ā mai̯ măturá‿prin cásă//și pe ju̯os/măturínd/a găsít un bob de ĉîpĕr//atúnĉ^{i}‿ī i̯a l-a lọat^{i}/și‿l-a pus pē mașînă//ă‿i̯el‿î a săr‿j^{u}os/din‿no^{u}/ș-atúnĉā l-a lọa/și‿l-a băgát în‿gúră// și măturúnd i̯ă merẹu̯.../a-ngíțit‿ī.../a-ngíțit...bóbul de ĉíper// și‿ī a rămáā grẹa//și‿i̯ pē úrmā/cînd‿î a v [k] ā...cînd‿î.../i̯a stătẹá în pa^{t}/a venít‿ī...a bătú‿la úșă dọi̯ bătrín^{i}//i̯erẹá dumnezéu̯ cu sfîntul pét^{r}e//a spus‿î/a bătú‿la úșă/ă‿femeẹ-a‿eșí/și i̯-a spus că‿dacă vrẹa să-i̯ găzduẹáscă și pă‿ĕi̯//sā...stẹa‿acó^{lo}//ā [k] feméẹ-a zis cā...îi̯ găzduⁱéștẹ//i̯-a pū [k] i̯-ā [k] lẹ-á‿făcùt um‿pat/lẹ-a aștéʳnúᵗ/‿șī i̯-a lăsá‿s‿sĕ cúlĉ-acólọ̄//ḑupă̄‿ĉē...s-a culcá/‿dimineáță.../feméᵉā/‿a născút un‿î...prunć//șī atúnĉⁱ‿i/ĉẹi̯ doi̯ bătrî́nⁱ/s-au̯‿ū hotărî́‿că să-ī‿î...botézē...i̯éⁱ//șī i̯-au̯ pus númele/ĉípĕr vitẹázu lúmi//șī‿î...i̯ei̯‿ī atúnĉⁱ/după ĉe i̯-au̯ puᶻ‿númele/dumnẹzẹ́u̯ i̯-a da‿dárū/ca să [ɛ] fíⁱe ș‿ĉél mai̯ putéʳnīᶜ/‿șí ĉel mai̯ frumu̯ós/dû pă lúme...//șī i̯-a l [k] i̯-a dăruít ū...um‿buzdugán/un‿cal/...ū‿cal/șī...ō sábīi̯e//i̯ar‿ī sfî́ntu pétre tó‿la fel//i̯-a dăruít//ș-apu̯ói̯‿ī/cî́nd‿ī...ī i̯el plecá la hóră/cîn‿să făĉᵉá‿el ma [k] cîn‿s-a făcú‿mai̯ máre/a plecá‿la hóră/șī fétẹle [ɛ] cînᵈ‿îl vẹdẹáu̯/îi̯ spunẹáu̯: "ă ĉíper ! ī de [ɛ] degᵉába că‿eș‿tu mai̯ frumós ca tᵘoᶻ/‿dar ai̯ avú‿fe [k] ai̯ avút surórⁱ șí mai̯ frumọásĕ ca tíne !"//atúnĉ i̯el cînd a auzít/s-a dū acásă/ș-a-ntrebát-o pă‿mái̯că-sa:

"mámă ! i̯ọ mai̯ am surᵘórⁱ ?"

șī mái̯că-sā/nú/n-á vru‿să-i̯ spúnă//c-a zis cā...dacă-i̯ spúne/i̯el să dúĉe după ⁱéle/și pĕ úrmă-l pi̯érde șì‿pĕ‿él//șī pî̯nă la úrmă...i̯a a spus ca să-i̯ dẹa țî́ță/sub tálpa cási//șī [ɛ] i̯el a ʳidicát/cu dégetu ĉel mic/tálpa cási/șī‿mái̯că-sa s-a băgá‿supt i̯á//sup‿tálpă//șī pă úrmā a spus:

"mámă ! aᵐ‿mai̯ avút‿î i̯eu̯ surᵘórⁱ ?"//

șī‿mái̯că-sa ẹ-a spus:

"ai̯ mai̯ avú/‿drágul mámèi̯ !//ai̯‿i tréi̯ surórⁱ//ș-au̯ venít‿ī tréi̯ négurⁱ/de pe tʳei̯ văi̯/șī‿lẹ-au̯‿ū...furát"//

ḫatúnĉ‿i i̯el s-a hotărî́t‿î/ș-a lọa‿cálu/cále i-l dăruíse dūmnezéu̯/sábīi̯a/...ș-a plecát în‿căutárᵉa acéstor‿ī ˢzméi̯//ca sā ...cîștíĝe fételẹ// [...]

nițáké i̯on

dói̯sprezeĉē‿ánⁱ

814. TEȚCOIU

(com.Mătăsari, jud. Dîmbovița)

Culegere: 1972; CB, MV; transcriere: CB

cása

o cásă/cîn̦‿să-nĉépe [ɛ] s-o fácă/ómu̯.../întî́i̯ i tọárnă arcáọa // [ɛ] ba nu/întî́i̯ nu/să vorbím‿áșa: întî́i̯ ^{u}ómu̯ fáĉe cărămídă//faĉe cărăm^{i}ídạ//după ĉ-a făcú‿cărăm^{i}i̯da/o á^{r}de/...cărămi̯da//după ĉe‿á ars cărămi̯dā/s-a arăn̦já‿tot/încépe să...adúcă/să vorbẹáscă cū zidáru̯/cu ắștẹa/să fácă cása//dū́pă ĉ-a vorbí‿cu zidáru̯ și cū ásta cū/nu‿șt^{i}u‿ĉé/cu tìmplárụ/cu...tót ạla/to^{d}‿zidáru/tot ạsta/că [ɛ] i̯él ști^{i}é‿și tîmplării̯a/-i̯ știi̯e și zidăriẹa//àtúnĉa să dúĉe ^{u}ómu și s-ẹa materii̯ál/to^{d}‿/gátá/nú‿știu̯ ĉe//și tọárnă arcáọa//arcá dîn̦‿jur împrejū́r/ẹ‿cîz^{d}‿métri̯ vrẹa s-o fácă...u̯ómu/după cum‿á ...vrẹa s-o fácă dă máre/și dă...aṣá/dă lárgă/dă nu $^{ștu\ ĉe}$//dúpă ĉe s-ā [k] a turnát arcáọa/nu șt^{i}u ĉe/atúnĉ^{e}a...sā...^{t}pă ĉe [k] îl întrẹábă pă zidár/"pă ĉe vi [k] zi...víi̯ că s-a făcút arcáu̯ă/e búnạ dá făcút cása//începút"//atúnĉa víne...și‿î...pregătẹ́ște ^{u}ómu/ọamẹ́n^{i}/tod/gáta/nu șt^{i}u ĉe/și-nĉépe [ɛ] să fácă cása//încépe să...zidẹáscă/dă júr împrejúr...//după ĉ^{e}-a ^{s}zidít-ō...încépe să-i̯ púē...să p [k] căpriu̯orẹálā/nu șt^{i}u ĉe/^{s}‿să [ɛ] fácă căpriu̯ór^{i}/să-i̯ fácă ạstẹa//după ĉ^{e}-a [ɛ] făcút-o/a-n̦velí [k] o-n̦velẹ́ște/c^{u}ù‿táblă/cu‿carto^{n}/cu ĉe áre ^{u}ómu/...în tìmpu̯-ólẹ//^{p}ă úrmă după á^{e}ā/... ʾā/dăpă ĉe a-n̦ [k] făcút-ọ̄/ā‿acoperít-o/nu ștu ĉe/ástẹa//încépe [ɛ] să [ɛ] ten̦ [k] încépe sạ-i̯ bátă...pu̯ódinā/îi̯ [k] încépe sạ-i̯ bátă taván/încépe cu tencui̯álă/pîn‿nă^{u}úntru/ [ɛ] téncu^{i}é‿u̯o cámerạ/mai̯ téncu^{i}e ū́na/dacă áre ómu pu̯osibilitáte/pă úrmă/dúpă‿áẹa...[ɛ] bágă lumínā.../nu șt^{i}u ĉe/și̯-arîn̦jẹázā tọátă ásta//și‿

mai̯ tírziu̯/bine̯/că să mai̯ fáĉe̯...^{u}o cámeră/dọo/cáre mai̯ rămíne̯ dă tençuí/dă făcú^{d}‿nu ş^{t}‿ĉe//pă‿úrmă după [ɛ] áe̯a [ɛ] la p^{u}osibilitáte/la u̯n a^{n}/d^{u}oi̯ dă zilè.../pu̯áte ^{u}ómu ca să...s-o fácă/s-o térme̯ne/şi să...térme̯ne şí p-afáră dă...înţ^{i} [k] afáră/u̯o téncuie̯/peste tot.../după ĉ^{e}-a tençui̯t-o/frumóz‿nu şt^{i}u ĉe/înĉépe ş-o stropéştē/o stropéşte/o fáĉe frumo̯ásă/ca cum e...cása me̯a//

[Chiar frumoasă !]

da/aş^{e}á//şí [ɛ] pà‿úrmă[ɛ]...

[Da' cînd erai dumneata tînăr, cum se făceau casele ?]

ă/cînd ere̯ám i̯ō mai̯ tínăr aşá/cun‿să făĉá cásili pă tímpu̯~~-òl-a~~ túnĉa/să făĉ^{e}á‿aş^{e}á: ā...u̯ómu cînd av^{e}á...cărămídă/^{u}o făĉá dă cằrămi̯dă//cînd‿ā...ñu ave̯á cărămídă pu̯òsibilitáte̯a d-a fáĉe... cu cărămídă/atúnĉ^{e}a-nĉepe̯á ^{u}ómu̯ s-o fácă d^{i}e laţ^{i}//dă laţ^{i}//ē/pă úrmă áltă [ɛ]...pŏ‿úrmă áltă cásă/...să făĉ^{e}á...să făĉ^{e}á dē [ɛ] dē gárd^{i}//

[Cum se făcea aia de laţi, cum se făcea aia de gard ?]

áe̯a dē...laţ^{i}...să făĉ^{e}á aş^{e}á: tūrná ^{u}ómu arcá.../băgá stílphi/îi̯ băgá‿arcá.../pŏ‿úrmă după‿áe̯a o...pà^{i}entá/pune̯á grin̦zili/pune̯á nu ştu ĉe/pune̯á to̯áte áste̯a/po‿úrmă-nĉepe̯á să-i̯ bátā láţ^{i}//o căpriu̯ore̯á//o făĉ^{e}á tot aşe̯á/nú‿ş‿ĉé‿o...căpriu̯ore̯á/^{u}ŏ... aran̦já...//p-órmā înĉepe̯á să.../după ĉ^{e}-a căpri̯^{u}orít-o/o-m̦vele̯á// cū táblă/cū şíţă/cu ĉe̯-áve̯a u̯ómu-n tímpu̯-òla//

[Da' mai mult cu ce se-nvelea ?]

[ɛ] mai̯ mult‿ī...şí cū...álţi cu pá^{i}e//şi pă...tímpu mi̯o^{u}/ i̯ácă ştiu̯ [ɛ] úni‿cu páē/o-m̦vele̯á cása/...úni cū şíţă/...úni‿cu táblă/pūnē [k] mái̯‿i pune̯á ş‿cu táblă//şi pă úrmă după ĉe̯-o făĉ^{e}ā‿ásta/^{u}ọ...băte̯á láţi/băte̯à‿ásta/băgá pămínt//pămínt în‿lāţ^{i}/pŏ‿úrmă dup-áe̯a/după ĉe [k] lăsá^{m}...

[După pămînt ?]

pămí^{n} [k] după pămínt [ɛ] sá uscá pămíntu/pă úrmă ọ tençue̯á//

364

[Cu ce ?]

cu bu [k] cū...pămînt/șî cu nisíṕ//áșá eręá pă tímpur/așá [ɛ] var mai̯ ῑ rár/aș^{e}á cáre/^{nu} pręa făĉ^{e}á aș^{e}á/că de ! nu pręa eręá așá [ɛ] posibilitátęa/dă ^{asta}//ó tençuęá/o făĉ^{e}á p-a [k] năúntru/ pŏ úrmă cînd avęá p^{u}osibilitáte i̯ár/^{u}o tençuęá șî p-afáră/c fă-ĉ^{e}á/...șí zîĉ^{e}ái̯ că i̯éste dá zíd//așá dă făcútă binę//

[Asta era cea de lați.]

da/ásta dă lát^{i}//

[Și de gard ?]

dă gard ā tót așá/să ridicá [ɛ] băgá stîlp^{i}/băgá áltă [ɛ] áltă dată aș^{e}á [ɛ]/știu̯ că ^{la} noi̯ aș^{e}a erá/ί băgá stîlp^{i}i-m pămînt//nu-n țimént//îm pămînt//îi̯ băgá-m pămînt ῑ/băgá/pă úrmă...băgá pămînt înăúntru/venęá pămîntu mai̯ sus aș^{e}á/...ē/cu sálă/cu sálă i̯ár aș^{e}ā/tot...cu sálă/cum să făĉá pă tímpu^{r}...//șî atúnĉa [ɛ] în-ĉepęá sā...înĉepęá sā... [ɛ] li̯pęáscă// 'ă ála/îl li̯pi̯á cu mîna/... pămîntù//pămînt...cū nisíp/cu ásta/pămînt/erá/bătęá/și [ɛ] aruncá pā gard ă/pă gárdū/pă [ɛ] pă părét^{i}//pă păré^{t} [k] părete făcú^{d} dă ... [ɛ] dă gárd aș^{e}a/dă...grădéle...//ē/pă úrmā-m pàrtę-ásta/-m pàrtę-ásta[1]/tó dă á^{e}a/șî p [k] c [k] tîmplăriēā/ásta...ĝ^{i}urĝ^{i}u-vele/ástęa/le băgá t^{u}ót în ῑ.../îi̯ lăsá loc//lăsá loc între stîlp^{h} așá/șî...băgá...//

[Și gardul din ce-l făcea ?]

ă/gárdu i̯ęręá dā... [ɛ] dă nui̯éle dă tufán ῑ/dā...ștejár ῑ/dā/ ásta/dā...cárpen/dă frásin/dă [ɛ] u̯ulm/așá/dę i̯ęręá...ástęa/nùi̯é-le//nui̯éle/că venęá...venęá atún^{ĉ} pă tímpurlę-àlęa dă undę ^{i}ęręá pădúr^{i} mai̯ múlte/...venęa pîn sát/...cu căruțili//cū...nui̯éle/fă-cúte/nui̯éle/șî...ĉé mai̯/făĉái̯ a^{sta}//și [ɛ] pă u̯rmă o făĉ^{e}a cása/ ^{u}o...făĉá dă stá oameni̯ i̯a//

[Da'cînd o acoperea cu paie, atuncea cum făcea ca să stea paiele pe casă ?]

---

[1] Gest cu ambele mîini într-o parte și alta.

ă/cînd ă o ă [ɛ]coperea cu pa^i^e/făĉá aș^e^a:bătea... [ɛ] ó căpri^u^orea/o făĉ^e^a/pă úrmă bătea nú mai bătea/ ’ă/asta/scîndură pă sus//băteau u niște lat^i^//niște lați-așă.../[ɛ]tot ă [ɛ] tot aș^e^a la rînd așea.../și [ɛ]aiĉe-șá la [ɛ]aiĉe-șá la ásta.../ă pă márĝine-aș^e^ă.../punea un î lat^î^/cáre ăla...ierea găurít/așá/nu șt^i^u ĉe/cu găur^u^/și bătea...bătea niște țărușei așa/și ascuțit^i^ aíĉa/ dă ședeau páili dă [ɛ] nu cădeau páili jós//așá//ș-o-nvelea bine s.../să urcá un om cáre știia bine să...nveleáscă/cu páe/cu nu ș^t^u ĉe/ș-o-nveleá/și pă úrmă/dacă aveá niște...bé [k] lémne-aș^e^a/ d-álea mai î supțir^i^/ca pă mînă aș^e^a/că nú lé.../le legá aș^e^a/și le lăsá și...//cuóșu ^i^erea făcút...tót așá/făcu^d^ dă...dă juos/dă jo^z^ d-acoló/și-năúntru [ɛ] ĕreá...așá cŭ...cu cuóș [k] cu ásta cŭ ...tíndă/tìnd-acólo/și ac [k] șá făĉá cuoș pă cuor [k] cu c^u^orlátă/cu c^u^orlátă d-ae-așá dă.../tó^d^ dă scîndură erea/făĉá și...// făĉá/intrá/cînd intră femé^e^a dă făĉ^e^a mîncáre/făĉá acoló.../și-n casă aveá sóbă uárbă//sóbă oárbă/băgá ^u^ómu páie/băgá álea/nu ș^ti^u ĉe/și femé^e^a...fierbea oálili lă...lă...gúra sóbi//acoló unde ^i^ereá că.../cásă c-ŏ tíndă/c^u^-ŏ...o cámeră/ș-o tíndă//așá ereá asta//și făĉá acólo/po úrmă cuóșu merĝá pînă sús^î^/nú ș^t^u ĉe/ ereá dă...cărămídă/și cása să-nvĕleá toátă bine așá/da o-nveleá bine/dă așá/dă mú p^i^icá-năúntru/nu nímica/...^c^a să píĉe-m pod ac^u^oló//

ĕĕ/mai țîu minte î áltă dátă/...a^m^ văzút în áltă pá^r^te/fáră ’ă.../fáră c^u^oș^î^//fáră coș [ɛ] cásă tót așa-nvelítă cu pá^e^e/cu ástea/nu șt^i^ú ĉe/dă aveá-năúntru-acoló/că io vedeam aș^e^a: "bă"/ zi^g^ "da cŭ [k] ĉé ie la uámen-èștea" zi^g^ "dă áre cás-ást-așá?" zic...//mă duĉán șî eŏ/mai pîn álte sáte mai încoáĉe [ɛ]/nu șt^i^u ĉe [ɛ]//"ĉ^e^-áre bă uámen-èștea" zi^g^ "bă/n-áre cuoș/n-áre nimí^c^/ĉé

---

1 Gest: cu un deget în palmă.
2 Gest: indică vîrful degetului.

366

fáĉẹ bă̦ ọamen-èștẹa ?" ^{s}zic/"așá fáră c^{u}o^{g}"//zi^{g}‿"^{m}bắ dacă...i̯él fáĉe fócu d-aiĉà"/ zic"daçă să dúĉe‿acoló-m‿pu̯od̦/nú ẹa fóc ?"// dā-ntrebám ẹo pă ĉinevá/zic‿î "mă !" zi^{c}‿"cúm să...cúm stă ắștẹa"/ zi^{g}/"dă fáĉe fócu̯-ac^{u}ọlò"/.. zi^{c}‿"șî‿nū...nu [ɛ] i̯a fu̯óc acọló/-năúntru/ắstẹă ?"//

ĉẹ "nú i̯a" zîĉe//"că áre [k] ma^{e}‿áre" zîĉe "niștē [ɛ] cărămídă"/zîĉe/"n-á‿avù‿pu̯osibilitá^{te}‿să fácă cọșu̯-afáră-n̦coló"//^{s}ĉe "și pă úrmă [ɛ]" zîĉe "nú făĉá c^{u}oș/așá" zîĉe...[1] "că‿^{i}ẹrẹá frică că..." ^{s}ĉe [ɛ] "ploó pă cu̯oș/așá p [k] cîn̦‿vinẹ plu̯aẹa/și să dúĉe tọátă/^{h}áẹa"//ĉe "da așá" zîĉe‿"e-n̦velită tọátă/...așá [ɛ] la rîn^{d}//șî zîĉe [!] "árē...înăúntru̯-acọló.../un ắla făcút așá...dă zi"‿și.../fúmu inș^{e}á...fúmu inșẹa-m‿pod acól^{o}//și ișá pîm‿páe//[...]

[Da cînd se făcea casa, era p-aici obiceiul să pună în arca ceva ca să aibă casa suflet ?]

nú//nú nu̯/nú//nú nu̯/ ʾă nú//ca să ái̯b-așá [ɛ]/núma lā...núma la căpriu̯orẹá [k] nu/la căpri^{u}orẹálă/cînd o căpri^{u}oréște ^{u}ómu cása cînd o fáĉe/nu‿^{j}‿^{g}ĉe/atún̦ĉă ʾă.../zîĉe/atúnĉa p^{u}únẹ-ăș^{e}ạ: un̦‿kilográm dă ţúi̯că/ē !/dacă sun‿doi̯‿inș^{i}.../púnē...púne u [k] tót un̦‿kil dă ţúi̯că/î și la cọá [k] căpú [k] cọámă [ɛ] îm‿pártẹ-àẹa/ și-m‿pàrtẹ-ásta/nu̯ șt^{i}u ĉe/la cásă/púnē un̦‿kilográm dă ţúi̯că/aș^{e}á lā...úna/pă úrmă púnē un̦‿șărvét/să púne șĕrvéte la noi̯//șărvét aíĉa la càp-ósta/șărvé^{d}‿la càp-óla/ă/o pîi̯nẹ-aíĉa/úna dîn̦colo/și sîn [k] dacă sîn‿doi̯ meseri̯ẹáș^{i} [ɛ] nu-i̯‿iș^{e}á ? i̯a ắlā ô [k] úna/ ắla úna/da dácă ^{i}e únù/u^{m}‿meseri̯ẹáș/să púne un̦‿ștergár/un̦‿kil dă ... [ɛ] un̦ kil dă ţúi̯că/o pîi̯ne și...ástẹa sunt‿î [...]//

iu̯ón ze vasílẹ
șáptezèșîpátru̯ [de ani]

---

[1] Îşi drege glasul.

sẹmănắm tutúnu

prima dátą̆ îl sẹmănăm acásą̆//făĉém răzọá^{r}e/ca dă ĉẹápă/púnem uṇ‿stra^{d}‿dă băligár/ș̆-apọị sẹmănắm tutúnu cu nisíp//din ắla mărúntụ/ca să̦ nu cázą̆ la uṇ‿loc//î^{l}‿semănắm/și‿po‿ŭ́rmă‿púnem ẹár/ūṇ‿stra‿dă băligár//ḍupă ĉẹ-am pus ắla/-l udắm îṇ‿fiịecare‿zì//șî dimíṇẹáṭa/și sẹára/cúm ē tímpŭ‿dă cal^{d}//dúpă ĉē a-nĉepú‿să ẹásă/-l pliv^{i}í^{m}//îl plivî́^{m}/șí îl udắm/îl udắm/pîṇ‿să fáĉe‿eĭ/àșá[1]/cam aș [k] títa dă‿márẹ[1]//și apọị‿ī.../ne fáĉe lócŭrle/díscŭ^{r}ile/árā‿ą̆/cụolẹ́ctivu/și mérĝe^{n}‿șî-l îṇfíĝem//așắ[ɛ]tréịzèĭ‿dĕ ĉèntimétri-ntrē rí [k] ṇtrē fírẹ-așá/...mą̣ [k] lăṭíme/și cam atíta[2] lărĝímẹā rîndurílor//șí le-ṇfíĝem/dupā [k] dácă ^{i}e ū [k] séĉetă/udắm//și-ñainte și-ñap^{u}ọị//ș̆‿po‿úrmă l-îṇfíĝeŋ‿cu ĉ [ɛ] cu ĉọácą//àp^{u}óị/dŭpă ĉe l-am‿terména‿dă-ṇfịpt.../ s-agáṭă‿^{i}el bíne dă pămínt/începe^{n}‿să-l săpắm//îl săpắm dă dóo ^{u}or^{i}//dûpă ĉe să‿fáĉe cam atíta[3]/îl săpắn‿d-a dóra//

àpọị‿îl‿lăsắm‿î//cîn‿a-nĉepú‿să-ṇgălbenẹáscă fóili pă dădăsúpt/culéĝẹm ūn rînḍ//să spúne pọál^{ă}//după pụàl-ạẹ̄ą̆/îl maị lą̆sắm//ịar‿ī̦ înĉépẹ să-ṇgălbẹ́nẹáscą̆//culéĝe^{m}‿m^{i}ișlo^{cu}//îl [k] venim acásă/îl îṇșirą̆m/șî dacă‿^{i}e maị‿ī...crud așá/maị vérde el/nú ^{i}e gálben tót/îl maị băgắm pă̦‿lá‿adăpụós^{t}//pîṇ‿s^{e}átră/pă la p^{u}oláṭ^{i}/pă [k] ^{s}‿să maị îṇgălbenẹáscă//îl ṭínem o zi//^{dŭ}pă ĉe l-am uscát/ḷ‿fáĉe^{m}‿m^{u}ototọálẹ/și-l urcắm în pụod//șî apóị‿ī [ɛ]dă ụórdin s [k] dácā dă órdiṇ‿să̦ sā maị [ɛ] păpușẹáscă vára/să̦ să dúcă maị spre tọámnă-n ăgust/îl‿î făĉém tẹ́a^{n}cur^{i}//fáĉem lémnè/aș^{e}ắ/dóo lèmṇẹ-așá[4]/și únŭ‿aíĭ‿la cápetẹ[5]//ș̆-apọị‿ī păpușím//așá[6]/

---

[1] Gest cu mîna: înalt de cca 15 cm.
[2] Gest: cca 60-70 cm.
[3] Gest: înalt de cca 50 cm.
[4] Gest cu brațele sugerînd poziția lemnelor: în lungime, unul lîngă altul.
[5] Gest.
[6] Gest imitativ.

368

púnẹm úna pistĕ‿áltạ//și-l păpușím/îl fáĉem tẹáṇcur^{u}/șî-l dúĉeṇ‿ lá‿reĝíị//îl dúĉem în...dóo repízii̯/trei̯ repízi^{i}/cum‿û să ŭsúcă tutúnu dă répẹdẹ// [...]

[Da' care foaie e mai bună, aia de la poale sau aia de la vîrf ?]

nu/mij̆lócụ//mij̆lócu i̯e mai̯ máre/i̯ mai̯‿î...și vírfu i̯e táre// că alés tọámna cîn‿nú ẹ-așá pl^{i}oi̯ós/să usúcạ gálbẹn/frumós//da pụálă ma^{i}‿ẹ plínạ/dă țărínă/dă norói̯/stropitúră din áẹa//

zaṇfír ĝergínạ
pàtrușúnụ [de ani]

[Porcul]

[Cînd tai porcul, ce faci din el, cum îl împarți ?]

ẹ/făĉém‿î...șúṇcă/...făĉém‿ă bă^{g} [k] mŭșḱi/cụástili/ástẹa‿lẹ prăj̦ím//dacă e caldọ/...tímpụ-așá dă nu ē [ɛ] nú‿e răcorụós/le púneṇ‿ la borcán//lẹ prăjím/șî‿le púneṇ‿ la borcánẹ//i̯ár dacă nú/ cînd fáĉem șúṇca/mai̯ băgắm ș-o jumá dă mușḱ/...la ustur^{u}ói̯/și cụástă/șî réstŭ/ụásĕ/șíră/ástẹă/le top^{i}ím//dacă nu ^{i}éste tímpu așá frigurós/cá‿să‿ți^{i}e//

[Cum faci șunca ?]

șúṇcă ō‿făĉém‿î...nú fi̯ártạ//néfẹàrt-așạ/ō‿púnem la saramúră/ ō tăi̯ém aș^{e}á bucă^{s}/ș-o púnem ṇtr-o cŏpi̯sterẹ//așá/micúță/pentrŭ așá ĉev^{a}//púnem sáre pestĕ‿ẹa/ș-o ținem dóo săptămín^{i}//dă doọ‿ săptămín^{i}/[ɛ]piséz usturŏi̯.../așá cam ọ strákin^{ă}//șî-ṃ‿fi̯erb ápă/ și pui̯ peste ẹạ//cu‿usturŏi̯ cu tot/șî po‿úrmă mî́i̯ne dă diminẹáță/i̯ár mai̯‿iṇcălzésc áp-àẹa o dátạ/șî mai̯ pui̯ peste‿ẹá i̯ar//șî pă úrmă/după ĉ^{e}-a sta^{d}‿dóo zile la usturọ́i̯/^{u}o scụátẹm/^{u}o dăm puțíṇ‿la vînt/șî púnem‿î bòẹạ//bŏẹá dă ardéi̯‿î/dacă [ɛ] pui̯ și‿î [ɛ] cui̯ le pláĉẹ/púne șî [ɛ] ardéi̯//da noi̯‿i...púnĕm númai̯ boẹạ//că nú ne plắĉe nóo̯-ardéi̯//ș^{i}-o scu̯átem/și po úrmă o dúĉen la fum// ĉíne áre cu̯óșur^{i} din ástea/bătrînéșt^{i}//le-agățắm așá pắ áță/le-nșirắm tọáte/și le púnem ac^{u}ólo [ɛ]/ĉíne nú bágă cărbún^{i} in cásă//în sóbe//núma^{i} ĉíne bágă lém^{ne}//ș le ținem...u̯o zi/^{u}o zi jumáte/cum i̯e fócu dă táre//ș-apói̯ le lom// [...]

[Și altceva ce mai faci ?]

cîrnáț^{i}/fáĉem...//cîrnáți/tót așá/[ɛ] tocắm u̯or pîm mașínă/u̯ór ă tocắm cu bárda//máma nū fáĉe...tócas^{d} cu mașína/că nu-i̯ pláĉe//t^{o}ácă dîm bárdă așá/mărún^{t}/ș p-ór^{m}ă púnem boeá dă ardéi̯/usturói̯.../și dácă i̯e tímpū réĉe/mai̯ lăsắm așá/pentrū/să mîncắm așá dí iii̯/sĕ-i̯ prĕjím//să-i̯ prăjím/bā friĝém/dā [ɛ] i̯árna nú prea friĝém/că n-ávem unde-aíĉ^{i}//i prăjím//dacă nú ii̯ púnem/și-i̯ prăjím/și-i̯ púnen la borcá^{n}//și-i̯ lom d-acólo/dí i̯ei̯/cînd avém póftă [ɛ]...//

[Și din alea mai groase ?]

álea să spúne máțe//^{s} să úmple-atún^{j}/la crĕĉ^{i}ún//álea nu să púnē...péntru [ɛ] lá borcán//fàĉem atúnj^{i}/búrta ó făĉem tóbă//búrtă și trái̯^{sta}//mai̯ fáĉem c [k] ș cît-un máz d-ăla grósu/cárē [!] dácă ne ma^{i} rămíne cárne//áeā o fáĉem fi̯ártă//fi̯érben cárnea/uréi̯kii̯/límbă/ [ɛ] riníkī/și grăsíme/și ș^{u}oríĉ^{i}...//și dîm péĉ^{i}e/din áea slába/ș le...tocắm așá/le f^{i}érbem/și-apói̯ le tocắ^{m} mărúnt//^{l}e tocắm mărún/le fáĉen cu pi̯pér/cu boeá.../și foái̯e dă dáfii̯ē/le fi̯érben cu tótū/cîn fi̯érben cárn^{ea}//și apói̯ le băgắm în î búrta e [k]-n trái̯stă/...fi^{i}eșcáre/cáre cum îș^{i} fáĉe//și... p-ormă.../ó púnen la fi̯ert//și-o fi̯érbem pînă întră ácu-așa i̯a[2]//dupắ ĉē a fi̯ert așá bine/o lom u/púnem un fund/...sau̯ dóo/cîte-avém/și o presắm așá/púnem al fun dasúpra/ș púnen greutáte pă ea/ca să scúră toáte ápa [k] t^{o}átă ápa dí i^{a}//dúpă ĉe s-a scurs/

---

[1] Întrebarea e completată de un gest al anchetatorului, sugerînd forma cîrnaților.

[2] Gest.

370

... e/o lom/o púnẹm între-o plásă ĉevá/şî ^{o}‿dăm afárặ‿la ĝer//ş̆‿tăém dẹ-acólo//şî mîṇcắm//

[Şi din cap şi din...]

diṇ‿ca^{p}‿fáĉem p^{i}iftíị//dîm piĉọáre.../prịmắ‿^{d}átắ‿făĉém diṇ‿căpăţînă/că [ɛ] piĉụár^{i}li maị ţínẹ//ò‿tăịẹ́m/aşá bucắţ^{i}/ō dăm în... fịert/o spălắm bíne ĩ‿àp-áẹa/ş̆-apóị o spălắm î^{n} trẹ́ị‿pàtru ápe reĉ//dup-aĉéẹa o púneṇ‿la fịer^{t}/di^{n}‿noụ.../ş̆-o fịérbem pîṇ‿să rúpe cárnẹ-ăşắ bínẹ//apóị [ɛ] p^{i}ịsắm ustūróị.../şī c-um‿p^{i}ig‿dă sáre/şî púnem péste ẹạ//lē amẹsticắm b^{i}ịne pă tọátẽ‿cu zẹàm-áẹa/şî‿le púne^{n}‿lá‿farfuríị/la străịkíṇ/cum să spúne la ţárặ//şi le lăsắm pînă mîịne dă dimîneáţă̄//dacă p^{i}iftịẹa e fịártặ/cárnẹa bịínẹ/să fáĉe/dacă nu/nú să fáĉe/rămîne tót áp-aşá [!]/ş̆‿să-ŋkágă şî...// [...] di^{m}‿piĉụáre/fáĉe^{m}‿maị tîrzíụ//dúpă crăĉún/dupắ‿ĉe s-a termẽ́nat [ɛ] sărbătór^{i}li/cu cárnẹ/cû‿áẹa/fáĉẹm cîte dóo piĉụárẹ//tót aşá piftí^{i}ị//le fịérbem/lē spălắm...//ẹar ụásilẹ-astẹa le topím//

[Cum ?]

lé topím în ûntúră//ûntúrặ/că nú ţine/dacā-ị [k] alés că-ị caldẹ/să-ṇvekéşte cárnẹa şī/cîn‿top^{i}ím untúra/le topíṇ‿şî pă ịélẹ//şi le púnem d-a báşca/-ntr-ŭ‿ál^{d}‿borcán//separátẹ-aş^{e}ạ́//şī scụátem d^{e}-acụólọ/ş‿fáĉẹm ĉórbā/după ĉe s‿términạ cu cárnẹa/dă porc//

[Şi cu grăsimea mai murdară...]

le púnem lā...ĩ‿álĉevà/într-uṇ‿vás/şî‿le fáĉẹm săpún^{u}//

[Ai făcut ?]

dá/făĉém/săpún îṇ‿fí^{i}ecàre an//cîn [k] alés^{z}‿î júmăr^{i} din álẹa/cáre nu ne pláĉē/ [ɛ] cîn‿rămîne dă la top^{i}ít untúră/rămîne là‿fúnd//maị mul‿zdróbur^{i}/şî le púnem într-ō‿ọálă ĉẹvá/şi ^{u}osîṇză cárē‿éstē dặ la porc/diñ bùrt-áẹạ/ĉẹ‿^{i}e curátă o top^{i}ím//réstu.../rămăşíţe o topịím ĩ‿álĉevà/într-uṇ‿vas/după ĉ^{e}-an‿termịná‿cu untúra/ş-o púnem într-o ọá^{lă}//ca să nu să stríĉe pînặ primắvàra//și̯-o fáĉen̯‿săpún^{u}//acú an̯‿făcút-o̯ pînă̯-m‿pașt^{i}/săpúnu̯//

[Și cum îl faci ?]

săpúnū/lom̯‿sódă...din áe̯a caústică/sódă dă săpún^{u}...//ām lu̯a‿ dóo kíle̯//șī avém̄...áre̯-ai̯ĉā/ĉinevá un tu^{j}‿din ála már^{i}lī‿dă... vro tréi̯ védre/dacă nu mai̯ máre/și [ɛ] to̯átă untúra/strînsúrīli/ ĉ^{e}-am avú‿dă to̯átă e̯arna dă lā/mîn̯cáre/dă unde̯-a rămás/le púnem acólo//púnem‿ūm‿bobûléz‿dă sódā/din áe̯a/fáĉem leșí^{i}e/cū ĉenúșà/ dacā‿fáĉem [ɛ] fáĉem leșí^{i}ē‿bine/dacă nu/ne‿^{d}úĉen̯‿la gírlă//și lom d-acólo ā́pă/...și-l púne la fi̯ert//púne dā‿dimīne̯áța dû pặ la ĉínĉ^{i}-așá.../și cu bób-òla dă sódặ/șī cū dóo o̯ále dă leșí^{i}e/și fi̯érbē.../fi̯érbē‿el/pînă n-árē/ni [k] nu mai̯ rămínē‿nîĉ o spúmă// și po‿ú^{r}mŏ/pícă cît-um‿pig‿dă s^{u}ódă/...și s [k] și e [k] leșîi̯e// șī-l f^{i}érbe̯-așá-l fi̯érbē/pînă̯ pî‿la dóospe̯//cînd îl véde că... să-n̯vîrtéștē‿i̯el cu băs‿cu tot/...to̯átā untúr-àe̯á‿cu bățu̯-așá[1] să le̯árgă/și i̯ése pŏ‿úrmă niște leșí^{i}e dasúpra̯//pî la dóoșpe̯-așá̯ [ɛ]/ ún̯șpē/cum îl pui̯/dă dimīne̯áță/șī cum baș‿foc//ș-ap^{u}ói̯‿i/dúpă ĉ-a‿ eși‿leșie̯-a^{e}a/l̯‿dă j^{u}os//și-l‿lásā/dáké‿e i̯árnă/-l‿lásă pînă se̯áre̯//c‿sē-n̯kágă mai̯ répe^{de}//e̯ar dácă e mai̯ cáld̯/l̯‿lásă pînă dimine̯áța//d̯imīneáța-ī s [k] îl tá^{i}e/și la fund̯ rămîne to̯átă leșíi̯-àe̯ā/ murdărie̯ā...sā‿lásă la fund̯//i̯ar dácă e [k] nú ^{i}e tăi̯ád‿bine̯ cu s^{u}ódă/i̯ésē...tó^{d}/númai̯ untúră/pînă-n̯‿fund̯//ș‿trébūē‿să-^{l}‿l-e̯ā.../ să-l de̯a‿^{e}ár din̯‿cr^{u}op//i̯ár din nou̯//să-l pú^{i}e la fi̯er/să-i̯ mai̯ trébe s^{u}ódă//

[Și dacă a ieșit bine...]

dac-a ișí‿bine/dădăsúpt/ai̯ĉā/îl tai̯e bucắț^{i}/și...[ɛ] vréĉ^{e}-àe̯a/ noi̯ vréĉe-i̯ spúnem//

[Cu asta mai faci ceva ?]

nū/^{i}é‿bùn-așá/dă spălát cîn^{d}‿ai̯ ĉe̯vá/murdár/cum e la tractu̯are/cum ē blūze d-áste̯a/dă motorínă/dă ĉ^{e}evá/la préșur^{i} cîm̄/pui̯‿

---

[1] Gest: mestecă în cazan.

așà cît^{i}-um‿pic așá/ tē mănî́^{n}că la mîịn^{i}//da réstŭ‿o-ṇgropắm//ō‿ púnẹ̄m așá/-ṇ‿cît-o qálă/pentru préșu^{r}/pentru...dằ‿spălát//

[Cam cît îți iese ?]

pắị‿ī/nẹ-a eșî́t^{î} pắịsprezèĉe bucắț^{i}//cam aș^{e}á/[1] [ɛ] mărímẹ-ástẹ//

[Și cum îi zici la o bucată de-aia de săpun ?]

crod//croz^{i}//^{g}ĉe-"am făcút‿î pắịșpe croz^{i} dă săpún" [!]//

[Aceeași]

púne núnta

cúm ar fi doị tíner^{i} să ẹa//să dúĉe/să cunúnă la sfăt/...de la sfa^{t}‿púne núnta//ắdícă‿vínẹ-ắcásā̦/púne núnta//o ẹā/dacā̦‿vrẹa să fácă la ĝínere/îșị ẹa ĝíner^{i}li tọátă răspúnderẹa//cu kèltuịála/ịél tomnéște kélner/lăutárī.../ī̦‿cúmpără țúịca/vínū.../pă úrmă rā̦mî́nē [ɛ] dă mịzélur^{i}/ástẹā/trep‿să áịbă um‿pụorć/ùṇ‿vițél/...ca sā̦‿faj^{i}‿núntă‿așá bogátă//și în [k] sî́mbătà...v^{i}ínẹ șī.../cū́m ar fi îṇ‿sî́mbăta núnți/trebḗ‿s-adúș^{i}‿kélnerụ//să tá^{i}e vițélu/șī p^{u}órcu//șī̂‿el știẹ/să fácā̦ sărmălúțē.../saụ friptúră/ĉe vrẹa sā̦ fácă dī̃‿ịel//șī dimī̂nẹața.../dumínică dă dimī̂nẹáță/dácā̄ fáĉẹ núnta la ĝínẹre tọátā̦/să‿^{d}úĉe și ẹa m^{i}ịrẹásā.../dā̦ la ẹa d-acásā̦//cu lăutári/cu plọcụón‿ī...//ș-o adúĉe la ĝínere//pă la dóoșpé‿ọ-adúĉe la ĝíne^{re}//ẹar ĝíner^{i}li/să dúĉe șī anúnțā.../ī̂ị dă dắ‿véstē núnuluị//la nắș^{î}//apóị vínẹ-acásă/víne șī mịrẹása/șī cîṇ‿víne mịrẹása la ĝínere/po‿úrmă să dúĉe ĝíner^{i}li/ịár cu plocụṓn/la nụn//la naș^{î}//să-l‿l-ẹa//îl‿l-ẹá/íntrā̦ la másā̦ cu brădén^{i}/cu t^{u}ōt/...șī după ĉẹ-a ịntrá‿la másā̦/...ịése lúmẹa/jọácă/îṇ‿cúrte/saụ únde áre terénu/și‿ị...máị pă sẹár-așá/pā̦‿lā pátru/la ĉínș^{i}‿cîn^{d}‿vrẹā ĝíner^{i}li/fáĉe nunẹáscẹ//cu nắșu/cū m^{i}ịrẹásā/fáĉe nunẹ́asca/púnē cadóur^{i} ĉé‿áre/dácă vrẹa să púē [ɛ] la nunẹ́ască/cum să púnẹ-aij^{i}‿la noi̯...

---

[1] Gest: cca 35 cm lungime.

[Cum ?]

în hóră//în ḥóră să púnē/la nunẹ́ască...p^{h}íǰamàlē/ [ɛ] acú nú‿sî‿mai̯ púne șèrvéte/s-a demodát//féțe dă másă/la tọ́ate nẹámur^{i}li//ș-álẹ ĝíner^{u}lũi̯/ș-ále m^{i}i̯rési//i̯ar dácă nu/púne númai̯ la nun//núnului̯/núnă/i̯ar ĝíner^{i}lũi̯/șî mi̯résī/rói̯ke/batíc...//ș‿lă nun/p^{i}ijamálē/núnă/cu m^{i}i̯rẹása rói̯kẹ șî batíĉe la fel//șî apói̯ plẹácă la bis^{e}érică//dúpă ĉe plẹácă‿la bisérică/să cunúnă/víne-ñàpói̯ acásă//dúĉe núnu i̯ár acásă/cu pl^{u}ocu̯ón/...ș^{e}-apu̯ói̯ îl‿l-ẹa înapó^{i}/ dácă ^{i}e mai̯ dăpárte/nú mai̯ plẹácă d-acólọ/mái̯ stă‿acólo la nun/ĉe mai̯ stă/și‿po‿úrmă víne-ndă [k] ñapói̯ cu ^{i}el/la ĝínerẹ//șî púne mása dă sẹáră//íntră tọátă lúmẹa la másă/nẹámurli/tọátă lúmẹa/la ĉínẹ-a fos‿cu plósca/cum să spùnẹ-ai̯^{j}‿la n^{u}oi̯//cu pl^{i}ósca úmblă dă sîmbătă/dă víner^{i}//cu pli̯ósca//șī...pŏ‿úrmă íntrẹ la ma^{să}//sẹa^{ra}//șī...^{ș}‿să servéște/brînză/róșii̯/cúm‿ẹ-acùma [ɛ]/înái̯ntẹ/po‿úrmă să púnẹ sărmălúțẹ/...friptúră/cu sos/sau̯...friptúră cu p^{i}iláf/sau̯‿ū...ĉé vrẹa ^{u}ómu/cum i̯e núnta dă bogátă//ș-àpói̯ cozonácu̯//și-nĉépē‿pŏ‿úrmă dáru̯//

[Cum se face la dar ?]

la dar úmblē lăùtáru̯//lăutáru șī ĝíner^{i}li/sócru/...dúpă‿^{i}el//șī-nĉépē‿să stríĝẹ/cáre cum dă//álțī mai̯ promítē ĝíner^{i}l^{i}ũi̯/șî mirésī...

[Nunul ia banii !][1]

núnũ‿ẹa bán^{i}//lăutáru...ẹa báni/și-i̯ dă núnulũi̯/și núnu i dă ĝíner^{u}l^{i}ũi̯//dácă‿áre keltuẹ́ala númai̯‿i ĝíner^{i}li//i̯i̯ [ɛ] i̯e dăcîd‿ĝíner^{i}li ș‿cu tat-al ĝíner^{i}lũi̯//dácă nu/e ș-ál féti/sócru [k] tát-al féti/dácă‿a keltuí‿și i̯el//șī scu̯átē...báni/t^{u}ọt/ș-apói̯‿încépē‿lúmẹa/i̯ésẹ-afáră/ǰọácă/pîn‿la zío// [...]

---

[1] Intervenția aparține unei vecine care asistă la înregistrare.

374

[Şi la o săptămînă...]

la ọ̄‿săptămínă/dumínica/să dúĉe cū pl^{i}ocọ́n‿la náşi-su̯//cáre‿l-a cùnúnat//cu pl^{i}ocón//ĝíner^{i}li/mireásă.../dacă‿mai̯ vreạ să ma^{i}‿ea pă ĉinevá dī‿fam^{i}i̯lẹ/bíne/dácă nu/să‿ūĉe númai̯ ăẹá‿tíneri̯//

[Aceeaşi]

815. BUTIMANU

(jud.Ilfov)

Culegere: 1972; CB, MM, BM, MT; transcriere: MM

porúmbu

porúmbu...să făĉá u̯ogọáre mai̯ tîrzíu̯/cáre...aleĝám o...tarlá/cum ziĉá atúnĉa/tarlále/cum să ziĉá/ş-aleĝám o tarlá//e ! ásta‿a foz‿gríu̯/...ş-o lăsăm pentru ánu să punẹ́m porúmb/nu mai̯ să punẹá gríu în‿gríu̯/ca cun‿să punẹ-acúma/nu ^{i}erá-ngrăşămíntẹ/nu i̯era nim^{ic}//şî ĉe ^{făĉá} ? aleĝán‿tarláu̯-ásta/s^{î}‿făĉá ogọáre mai̯ tîrzíu̯/pă tọámnă/pentru că...să punẹá acúma/mai̯ tîrzíu̯/primăvàra/nu să-nsămînţá ca cum.../ĉe erá dă-nsămînţá‿dă tọámna/să făĉá ogọáre pîn orzíştĭ/un‿să punẹa atúnĉ ^{u}orz/órzu dacă-l tăẹán‿că să tăẹá mai̯ dîn timp/şî făĉá ogọáre/şî punẹá gríu̯/î‿orz/şî dă múlte or^{i} îm‿porumbíşte/mai̯ mult...porumbíştẹa să lucrá atúnĉa/núma gríu̯ îm‿porumbíşte/că-m‿porumbíşte nu să făĉá bălării̯/nu işá nimíc/îm‿porumbíşti//că şti^{i}/lócu dacă să săpă/să munĉéşte/nu‿ma‿éste/i‿i̯á píotu la buri^{i}án//nu mai̯ să fáĉe burii̯ánu ca îm‿miríşti d-àstilánte/şi̯ să punẹá gríu̯ îm‿porumbíştẹ//şî [ɛ] grîníştia/o făĉá ogọáre mái̯ tîrzíu̯/şî punẹá acuşíca porúmb//

acúma/porúmbu să punẹá diferí^{d}‿după timp/etẹ-acúma nu e bun dă nimíc/^{i}e réĉe//kár dacă-l pui/îm‿pămînt/i̯el acólo şáde/că i̯el nu pọa‿să pléĉe/pînă n-o ạvẹá șápte ob‿gráde/dạ căldúră pămíntu//da...noi̯ ĉe făĉám ?//ne‿ᵈᵍĉam dac-am̧‿făcút ogóru̯-acúma/mă dug‿la pămínt/undẹ-a fost ogòru̯-óla/șî‿dacă bag ᵐîna nițél îm‿pămínt așá/șî văs‿că-m îŋgáță mîna/nu i̯e bun dă pus//că i̯el víne șî să strícă bọábilẹ-álẹa dîŋ‿cáuza răĉéli//îŋsă cu cît îl pui̯ mai̯ îŋ‿căldúră/dacă lócu tẹ-ajútă-ŋ‿căldúră/ẽ ! i̯el ⁱése-ntr-o săptămínă dă zílẹ dóo/îl vezⁱ afáră/șî ⁱése frumós/gras/da ắla care să púne ĩ‿răĉálă/ése uŋ‿fir fⁱiráv/supțírẹ/...mérĝe gréu̯ ắla//da ắla care să púne mai̯ tîrzíu̯ îŋ‿căldúră/ắla i̯ése répede//dacă i̯ése répede/ắla...să munĉéște șí fără buriⁱán/că ắla-l úmple buriⁱánu/ș-ắla să munĉéște șí fără buriⁱán/să munĉéște ușór//

[Și cum se punea mai demult ?]

cu páru//

[Povestește-ne.]

ȁșá//uⁱtẹ-avẹám um‿par făcút aíĉa[1] supțíre/ș-aíĉ‿așá[2] o gămălíẹ-așá ș-ascuțítă/șî merĝán‿dăpă plug//la doi̯ pașⁱ/doi̯ pășiórⁱ mai̯ mícⁱ/cuŋ‿să zíĉe/mai̯ míĉⁱ//punẹám pásu/șî cîn‿aruŋcám p-ắsta/aruŋcáŋ‿ș‿cū‿páru/șî‿punẹám trei̯ bọábē/pátru/după cum lu̯ai̯ dîm‿mînă [k] dîm‿pọálă/trei̯/pátru̯/șî să făĉá porúmbⁱ//

[Dacă nu răsărea tot, ce-i făceai ?]

îl cîrpi̯ám/cuŋ‿să zîĉá//ne duĉám pă rînd/în dirécții̯-ásta[3]/că dacă ⁱerá cui̯b ca-n dúmnẹaei̯[4] șî cui̯b aíĉa/i̯o știẹáŋ‿că aíĉa[5] trebúe să fⁱíi̯e cuⁱb/dă ĉe n-a ișít ?//căᵘtám cu mína/șî dam dă bọábe/dacă i̯erá bọábelẹ-ŋcolțítẹ/că di̯ferá dăpă pusⁱ/dacă-l pui̯ mai̯ adíŋc sau̯ îl pui̯ mai̯ dăsúpra//șî dacă ⁱerá bọábilẹ stricáte/atúnĉa‿apọ́‿locui̯ám/cu álte bọábe//dacă i̯erá bọábelẹ búne/nu mai̯ locui̯ám/îl lăsám așá/că trebúi̯á să i̯ásă/că i̯erá îŋcolțít/că i̯el ...da cólțu/să cunọáște/că ști...dacă bọábili/i̯ésẹ uŋ‿colțulétⁱ//

---

[1] Gest: în capătul de jos.
[2] Gest: în capătul de sus.
[3] Gest.
[4] Arată spre una din anchetatoare.
[5] La mijlocul distanței dintre informator și anchetatoare.

376

că i̯el pînă nu-i̯ dă vína să să dúcă...îm‿pămínt/i̯el nú buşéşte‿afáră//

[Şi pe urmă ce lucrări mai făceai la porumb ?]

tọátă lúmẹa lucrá-ṇ‿félu lor//i̯o lucrám aşá: dacă i̯el să făĉá aşá[1]/măriĉél dă...i̯erá [k] dă‿dădẹá bíne peste tod‿lócu/şî-nĉepẹá să i̯ásă cîti̯-um‿buriⁱán‿colẹá/colẹá/avẹám grápă dă fi̯er/şî‿punẹám‿cái dă grápa dă fi̯er/şi-i̯ dam‿cu grápa/şî rupẹám şî cọájà/că şti príndẹ uṇ‿fel dă cọájă/rupẹám şî cọaj-áşa/rupẹám şî buriⁱánu//şî mai̯ durá îṇcă o săptămínă dóo/pînă să ridicá el mai̯ aşá[2]/ca să bag prăşîtọárẹa/şti să nu-l îṇvelésc/că amíntẹrẹa dacă băgái̯ prăşîtórîli/vinẹá şî-l îṇvelẹ́i̯//da i̯el îl mai̯ păsuẹá grap-áşa//şî rupẹái̯ buriⁱánu/rupẹái̯ cọaj-áşa/şî cîṇ‿să făĉá i̯el mai̯ măriĉél aşá[3]/băgái̯ prăşîtọárẹa‿i̯el/şî-l săpám//îl săpám/cui̯b nu-i̯ făĉám/da...dam burii̯ánu bíne dă‿ăˡᵃ/dacă i̯erá um‿buriⁱán la rădăĉínă i-l jumulẹám// [...]

[Toamna ce făceaţi ?]

tọámna/la culés//să...vedẹám noi̯ cînd i̯éste dă să co[ace] că i̯el...pă la octómbre/...nu ma‿i̯e ca acúma ca să púi sămínţă dă pátrū súte atíta/atúnĉa ⁱerá o sămínţă//şî..."cîṇ‿s-a cop‿porúmbu?"

"eⁱ ! pî‿octómbrẹ"/

"î‿octómbrẹ"//

íĉe "trẹába porúmbulúi̯/cîṇ‿l-oi̯ azvîrlí la grămádă/să să cúreţe/atúnĉⁱ ⁱe bun dă culés"//dacă nu să cúrăţă/îṇsemnẹ́ază că i̯e crud// [...]

[Cum se culegea porumbul ?]

di̯féră//dacă te grăbẹái̯/...âl lụai̯ cu foi̯//cu tótu//vẹnẹái̯ acásă/-l făĉái̯ grămádă/şî îṇ‿log‿nọ́aptẹa să te mai̯ culĉ/te duĉái̯ acólo/mai̯ vẹnẹá veĉínụ-ăla/mai̯ vẹnẹá veĉínu ála/şî să făĉá clácă//şî vi̯nẹá şî curăţái̯ la...la porumb/dacạ i̯erá vii̯a culẹ́ásă/mai̯ le dai̯ cîti̯-um̃‿pah̯ár dóo v^{i}in álui̯a/dacă nu/...rămîne̯á porúmb crud/înțeléj^{i}‿/niște...cáre ișá mai̯ tîrzíu̯ dîn̦‿cîrp^{i}itúr-àe̯a/ș^{î}‿ mai̯ rămîne̯a cîte̯ ĉevașî̄le̯a‿așá//le fi̯erbe̯ái̯ p-ála care i̯erá crúdu/lo fi̯erbe̯á/ī‿pune̯á ómu sáre pă el/mîn̦cá ca la...furcării̯e cun̦‿ s-ar fi ziz‿dîn năínte//

---

[1] Cam de 10-15 cm.
[2] De 30 cm.
[3] De 40-50 cm.

i̯i^{u}ón dumítru [zis] mogói̯
mer‿pă șáptejdoi̯ dă an^{i}

gríu̯u

dîm‿bătrín^{i}/cum îs‿spuséi̯ i̯o/să pune̯á gríu̯u-ntre sîntămárii̯// acúma/i̯e o sîntămárii̯e pă ĉín̦șpe/áu̯gust/șî úna i̯éste...pă op‿ sectémbre/dóo sîntămări//zíĉe "ĉíne púne gríu̯u-ntre sîntămárii̯/ să-nrădăĉine̯ázǎ bíne pînă i̯árna să-l apúĉe ĝéru"//că dacă i̯el i̯éste-n̦rădăĉinát bíne/i̯el víne șî-n̦frățéște̯ /dîntr- um‿bop‿po̯áte-i̯ dă doozéĉ//víne șî să-n̦rădăĉine̯ázǎ bíne/șî i̯árna kár dacă nu i̯e zăpádă/n̦țeléĝ ?//i̯el i̯éste în̦rădăĉinád‿bíne-m‿pămínt/e ! i̯el nú mai̯ déĝe̯ră//da dacă-l pui̯ tîrzíu̯/șî víne ĝer máre/nu ^{i}e zăpádă ca să-l acópere/mai̯ déĝe̯ră/ma‿i̯e lípsă dī̃‿i̯el/da dîn ála nú mai̯ po̯a‿să ái̯vă lípsă//

[Cum se semăna ?]

să semăná cu mína//

[Așa, povestește.]

cu mína//să semăná [k] boi̯éri semăná șí cu semănăto̯áre̯a//da nóo̯ nu ne da mína să dăn̦‿cu semănăto̯áre̯a//i̯e̯i̯ băgá gríu̯ mai̯ puțím/cu semănăto̯áre̯a/noi̯ băgám nóozej‿dă kíle/șáse dúble/cun̦‿să zíĉe^{n}‿noi̯ băgán̦‿cu mína/sem[ănam] cu mína//șî făĉán̦‿șî noi̯ gríu̯ tót ca și i̯ei̯//în̦că mai̯ dă múlte or^{i}/^{i}șá mai̯ bun al nóstru̯/ca al lor//că la ei̯ dacā...merĝá cū...vítă sau̯ cu ĉe merĝá pă loc/nú‿

378

mai̯ țîne̯á socote̯ála pă unde̯-a mers ro̯at-ásta/ca să me̯árgă ș-àstălántă/ș^{î}‿dă múlte or^{i} rămîne̯á gólur^{i}/...nu mergấ cu semănăto̯áre̯a//primăvára ĉe i̯ĕrá să mai̯ púie în̯‿gríu̯/acólo̯ ? ĕrá să mai̯ pú^{i}e gríu̯ ? sau̯ să pú^{i}e porúmb așá...rígle pă unde rămîne̯á ?//da noi̯/dan̯‿cu mína/șî semănám to^{d}‿lócu//

[Dar cu boabele de sămînță ce făceați ?]

le împi̯etrám/lu̯am pi̯átră d-ásta vínăta/făĉán̯‿cu̯ var/ș^{î}‿pi̯átră d-ásta solúție̯/șî pune̯ám pă ĉeváșîle̯a‿afáră/p-o rogojínă pă ĉeváșîle̯a/șî...i̯ dan̯‿cu mắtura/nu erá stropito̯áre/că...i̯erá mai̯ înapoi̯ád‿lúme̯a atúnĉa fáță d-acușíca// [...]

[Pe la sfîrșitul lui iunie ce-i făceați ?]

e̯ ! nu la sfîrșítu lu i̯únie/pî̃‿i̯u [k] ba pîn i̯únie/la ĉín̯șpe dóozèĉ i̯únie/vîne̯á șî crește̯á niște pălăm^{i}ídă/burián //șî te duĉái̯ șî jumule̯ái̯ dîn...gríu̯/o scote̯ái̯...la o márĝine dă răzór/o cărái̯ acásă/îl lăsái̯ curát/gríu//și̯ cînd ^{i}erá la tímpu lui̯/că i̯el întódauna pă dóoșnòo...întîi̯ áu̯gust/i̯el să seĉerá/ásta care să pune̯á...între sîntămári//

[Şi cum se făcea ?]

cu séĉi̯re̯a/cu mína//cũ̯ mína/seĉerái̯/i̯ar cu séĉere̯a/îl făĉái̯ podlo̯ág-așá jos/âl lăsái̯ u̯o zi/...sau̯ kar dacă nu i̯erá căldúră rắu̯/îl lăsái̯ șí dóo̯ zíle̯/jos/dă să uscá...bíne pái̯u/că dacă-l legái̯ dă-l strînĝ^{e}ái̯/vene̯á ș^{î}‿să stricá/muĉeze̯á la...la mijlóc//făĉán̯‿legătúr^{i}/to^{d}‿dîn̯‿grî̂u̯ așá-ñodáte/pûne̯án̯‿jos/pune̯ám pă i̯éle/âl legán̯‿cu mîna/pune̯án̯‿genúku ș^{î}‿strînĝám znópu bíne/ca să nu...să risipi̯áscă cînd îl dúĉen̯‿cu cărúța la mașínă/...^{d}ĉan̯‿la mașínă/-l tre^{i}erám/lu̯am pá^{i}ili/lu̯am bo̯ábili// [...]

[Mai demult se treiera și altfel ?]

cîn̯‿s-a tre^{i}erá‿cu cái̯i nu ști̯u//^{cî}‿s-a tre̯i̯erát/cu cái̯i/i̯erá lípsă dă mașín^{i}//e dămúlt rắu̯//în̯să...a mai̯ tre̯i̯erát șî mai̯ în̯cu̯áĉ^{i}/cîn̯‿ști̯u̯ i̯o//i̯erá ^{u}únu ĝíță stoí̯ca/sța aíĉ‿așá/^{d}a erá un om zgîrĉít/ĉa că să nu dęa...grîu̯/că ne lu̯a o^{i}ím/ști^{i} ?/șî́ncă ni̯-l trę́erá//^{u}or plătęái̯ îm ban^{i}/or dai̯ o^{i}ím/â...zéĉe la sútă/...nțeléĝ^{i} ? dacă treerái̯ zéĉe dúble/trebuęá să dai̯ ^{u}únu/ așá lu̯a atúnĉa ...pă tímp-òla...ắștęa carę-avęáu̯ mașín^{i} dă treerát/zéĉe la sútă// însă ^{i}ăla nu pręa vręa/și̯ făĉá árie acásă//

[Cum ?]

óițe un‿loc rotúnd așá¹/i̯ndiferéntă̦ dă...trei̯ métri/adică așá/ trei̯ métri̯-așá/șáse sau̯ pátru/în‿fíne după cum credęá el că áre grîu̯//șî...punęá znópi dă grîu̯/aduĉá gríu̯u/băgá ū‿lemn îm‿mijlócu árię-ầęa/așá să zîĉá árię/băgá ũ‿lemn îm‿m^{i}ijlóc acólo̦/și legá cái/doi̯ cai̯/cu fúnięa dă ắsta/șî cái legáț^{i} alắtur^{i}/șî mînă cái/ șî-l dricuęá cái cu piĉérîli//pă el//ē ! i̯el îl săltá cu fúrca/ ști^{i} ca să fíe tǫátesp^{i}íĉili/băgáte/și̯ pă úrmă...^{i}‿lu̯a șî-l vînturá/ridicá cu lopáta/afáră̦/da i̯el punęá puțín/ști avęá puțín/și nu vręa să‿să dúcă la mașín^{i}/"d^{i}ă-l încólo !" zîĉe "mă du‿să dau̯ ęo zéĉe la sútă̦"//p-ăla l-am pomęní‿ș^{i}‿i̯o carę-a [k] făĉá trę̦ab-asta/álți nu//ắla erá ũ‿om zgîrĉít/ũ‿om iconóm//bețív/mai̯ bine să-i̯ hí bă^{u}u‿báni/dăcî‿să dęă la oim//

[Acelaşi]

i̯erám și̯ ęo tînăr

vęnęám p-aiș‿pă bănęása/pă un‿s-a făcú‿șosęáu̯-ásta/i̯erám și̯ ęo tínăr de ! atúnĉ^{i}/ca să spun că-i̯ ĉínzei̯‿dă an dă cîm‿m-an‿căsătorít//șî...i̯erá niște v^{i}íi̯/d-aĉílęa mai̯ ^{î}nă^{i}ínte/ [ɛ] i̯e ũ‿șanț/erá o rigólă‿acólo dă niște...stuf^{i}íș^{i}//și vinęám p-acólo síngur/i̯erá sǫárîli...să sfințęáscă//șî acólo mi̯-ése o...fetișcánă-năi̯ínte/tînără așá/copilǫásă/tînără̦//

---

¹Gest: în formă de cerc.

380

[ɛ] "dă únde e^{j}‿néne ?"

"dă‿la butimánu"//

"nu mă ^{i}ei̯ şí pă míne ?"

"ba te i̯au̯//ùnde‿mérĝ ?"

zíĉe "mer‿la buĉumén^{i}[1]/sîm‿profeso̯ára dă la buĉumén^{i}"//

"ba te i̯au̯"//

n-áve̯am loítre pă cărúţă/^{i}erá núma scíndura/şí noi̯...pune̯ám nişte drugán^{i} aşá/pă dă lắtur^{i} dă-i̯ lăsám/mai̯ uşúre pentru c$^{ai̯}$//

"ba te i̯au̯//ha [r] ^{h}ai̯ úrcă-te"/

s-a urcá‿lîngă míne//în‿f^{h}íne/cîn‿am işít aĉíle̯a-n‿şose̯á/ştí s-a cam înserát aşá/s-a cam murĝít//d-ásta spui̯/că n-ar trebuí ca să vă spui̯/că m [k] e lúcru cam dă [!] ruşíne [!]/e̯ ! să s$^{pui̯}$//

e̯ ! da ^{i}erám tínăr/i̯o...vórba-n‿sus/vórba-n‿jos/gíndu drácului̯/ca să spun dre[!]^{pt}/şí mă dắdéi̯ alắtur şí puséi̯ mína/pă e̯a/ da e̯a să...trăĝá-ncólo/ [ɛ] i̯o mai̯...mă dam aşá mai̯ în [k] dăpă e̯a/i̯a tot fuĝá//

e ! "astímpăr-te néne !"//

m-astîmpărái̯ e̯o//cînd...i̯a să mai̯ úi̯tă-ntr-o párte/ş^{i}‿i̯o-ntínd mína mai̯ mult//cînd...b^{î}ăe̯át !/^{u}om//e̯^{i} ! "^{h}e̯i̯ ásta-i̯ drácu" zic/ "nu i kíp^{î}"//în‿fíne/m-am‿făcú‿că n-am băgá‿dă se̯ámă ^{nimic}/bárin‿să íntru-m‿mogoşo̯áe̯a/în‿sat//mai̯ s-a^{u}uze̯á cărúz‿dă la noi̯ mai̯ nă^{i}ínte/i̯ó i̯ár mai̯ m-apropie̯ám/zi^{c}‿să zícă...să nu báĝe̯ dă se̯ámă/că zic...şi i̯erám pregătít aşá/stam...ţînín‿zic/că trébue să-m‿fácă vîn‿dîn‿cărúţă/nu să po̯áte/că ásta-i̯ dăpă ban^{i}/ĉe mai̯/domnişo̯ár-aşá/i̯e^{r}á tínără/crud/ţî‿să păre̯á...ĉe̯ ! nij‿nu-ţ^{i} în[chipu]-e̯ai̯[2] álta //cum am ajúns îm‿mogoşo̯áe̯a erá um‿puţ únde dam noi̯ ápă la cai̯/^{u}m‿pus‿c-o sálĉie̯//acóle̯a unde éste̯ peţişo̯ár-áe̯a/de la şco̯álă mai̯ înco̯áĉe̯/i̯erá pă...stínga/um‿pus‿c-o sálĉie̯/-acólo da to̯átă lúme̯a cái̯ la ápă//acólo bá^{c}‿cărúţa-ntre cărúţe la o̯ámen^{i}/şí mă dau̯‿jos/

---

[1] Sat vecin.

[2] Cuvîntul este fragmentat din cauză că subiectul înghite.

șî spui̯/"bă !"

"ĉe ^{e} ?"

"la míne-i̯ ũ‿hu̯oț în̦‿cărúță ^{mă} !"//

"cu̯m ?"[1]

"zău̯ ! i̯e un̦‿^{c}ĥoț în̦‿cărúță̦"//

cînd aú[de] ắla/"i̯a mă să vedén̦‿ș^{î}‿ęo"//

[ɛ] cînd...nę-apropi^{i}ém așá dă i̯e^{l}/că i̯erá/lun̦ínă [!]/cîn‿nę-apropiém așá d^{î}‿i̯el/sáre joz‿dîn̦‿cărúță/ș-o ęa lā fúgă̦ ɫ/fūj‿

"dăpă i̯el mă ! dăpă i̯ę^{l}"/șī s-a duz‿dráculu̯i̯ [!]/nu l-am.../

i̯o le povestẹ́‿"cum mă̦ ?"

"ù̯ite-așá/u̯itę-așą"/

"pt^{i}u ![2] fír-ar al drácul$^{ui̯}$" ĉę̆/

că i̯el așteptá̦ pînă la túfili mogoșói/undę e...acușíca/dă-ntǫárĉe mașîn-ę́ąa la mogoșǫáęą/ș-acolęá te puricá//"báni !"//

"i̯óte da drácu pîm‿pi̯éle" zic/ásta e ! [!] în̦‿lo^{c}‿să f^{h}iế femę́-ę-al dráculu̯i̯[!]/să făĉá ^{u}om[!]/^{h}aę-am pățít-o//

[Același]

croz^{i} dă săpún

am avút-o tǫpítă [untura]/dăpă ĉe [k] ca să nu să stríĉe/o pui̯ ș-o topésc//șī...o pui̯ pă f^{u}oc/pui̯ o ǫálă dă leșí^{i}e/peste untúr-ęąa/și-i̯ dau̯ foc//șî pui̯ uitę-atî́ta[3] bolǫvănáj‿dă sódă/sódă/d-ę́ąa caústą/și să s [k] fi̯érbe ǥrǫs/ca teréĉ^{i}u/núma fi̯érbe ca terĉu̯-așą//fi̯erb/dacă-l pui̯ la șáptè/la ún̦șp^{i}e jumáte la doóspe-l dau̯ jos//că-i̯ pui̯ [k] încép^{î} să-i̯ torn^{î} s^{u}ódă/încép să-i̯ torn fi̯ to^{i}rn fi̯ torn fi̯ torn/crátița i̯e cu s [ɛ] sódă lîn̦gă mi̯nē/topítă/cu ápă [k] ^{cu}‿leșie/făĉém leșie dă sęára cu ápă fi̯ártă/ápă dă la lac/dă la gîrlă/și să fáĉe táre/șî cu sódă dă áe̯a/și să fáĉe/șî torn^{i}/pînă cîn...^{i}el șáde dă nu mai̯ fi̯érbe//pă pirostríe-n̦‿căldáre máre/căldáre máre am/máre căldăr dóo căldăr^{i} am [k] trei̯ căldăr^{i} am//șĭ...fi̯érbe meréu̯/fi̯érbe meréu̯/șî p[ɛ] pui̯/am o cutí^{i}e d-ále̯a dă con̦sérve̯-așá mícă/^{d}-ále̯a rotúnde/púi̯ cîte̯-o‿cutíe d-ále̯a/púi̯ cîte̯-o cutíe d-ále̯a/și să fáĉe/pînă cînd el șáde dîn̦‿lo^{g}/dă nu mai̯ fi̯érbe//s-alége leșí^{e}a/-nĉépe...leșí^{i}a așá/șĭ îi̯ pui̯ sáre/^{u}o mînă dă sáre la kilográm/cît ^{i}ei̯ așá[1]/dă sáre/la săpún/adícă la áe̯a/și pui̯ cît‿e/dac-am avúd‿dóoșpe kíle/dóoșp^{i}e mîin^{i} dă sáre/pui̯//și pă u̯rmă șáde-n̦‿loc/nú‿mai̯ fi̯érbe//șì‿pă‿úrmă-i̯ méste̯j^{i}‿bíne/méste̯j‿bíne ca să să topi̯áscă sáre̯a/ști^{i} ? și pă úrmă-l dai̯ jōs/că él nú‿mai̯ fi̯érbe/șáde jo^{s}//șĭ dûpă ĉē‿î îl dai̯ jos/mésteș‿șî pui̯ ápă réĉè/tó‿leșíe/tó‿leșíe̯//pui̯ ápă/ĩ‿i̯a/și să alége/și pă úrmă-nĉépe s^{î}‿să dăzgrădinéze dî pă márĝine//și-l laz‿dă lă...dóoșpe/pînă pă la pátru sau̯...hăi̯ să zic/p^{î}‿la ĉinĉ^{i}/șáse/gáta l-an‿tăi̯át/ș-ai̯ văzút[2]/cum e țiméntu//ș-așe̯/să fáĉe săpúnu̯//într-o zi términ^{i} cu el/într-o z^{i}//

---

[1] Discuția este redată în șoaptă.

[2] Informațorul scuipă.

[3] Gest: cît iei cu două mîini.

dumítru flo̯áre̯a
șáptesùnu [de ani]

mi̯-er^{e}á ^{u}óki la ^{î}ásta

[Cum te-ai cunoscut cu unchiașul ?]

păi̯ dácă jucán̦‿lă ^{u}óră/ști/vine̯á și i̯el d-aíĉa la ó̦ră‿acólo la noi̯/că ^{i}érá...acólo i̯e [r] i̯erá lăutár//șî vine̯á la noi̯ acólo/...a venít și...dacă jucán̦‿cu el/că i̯o [ɛ] nu mă-ntreĉá nij‿dráou dîn̦‿joc/și el tó‿la fel/îi̯ dam̦‿flor^{i}/pune̯á la pălăríe/c-așá ere̯á

---

[1] Gest: cît iei în mînă.
[2] Subiectul arătase mai înainte niște bucăți de săpun.

//ne da bombọáne/mîņcám/şi...n-ām intrát ca să ziș‿că cum intrá ụúnịli la odáịe/nū !/nu așá//a venít/zíĉe [k] a venít înț̦ị áltu dă m-a lụat//d^{u}p-áẹa m-an‿dat cu el ac^{u}óleā/...dă lîņgă ān [?]/ acólẹa ịer^{e}á uņ‿cuptór/ şi m-an‿dat acólẹa//că să ví^{i}e la míne/s^{î}‿să-nțelẹágă cu táta//

ịo aņ‿zis: "nú mă mărít acúma"/că mị-er^{e}á ^{u}óki la ^{î}ásta//ịel ...tọ́ma pă ĝ^{e}ām/îm‿făĉá semn/...că să nu-ị [k] mă-nțelé^{c}‿cu ála/ să nu zic să víe dịsẹáră/ca să-nțelẹágă cu táta//şî nu ị-an‿dat în dă búnă/lu ála/lu rádu//şi...^{î}ásta/ịer^{e}á mars‿sẹára/a vení‿mars‿sẹára/...ş-a maị vẹnít‿î...víner^{ĭ} sẹára/şî dumínică sẹára l-aņ‿şî lụat//l-aņ‿lụat/şi táta n-a ştịút//a venít/că máma-ị zíĉá așá:

zíĉe "nu acú/la tọámnă̦"//máma nu vrẹa/cạ erẹá băgátă la o cúrte bo^{i}erẹáscă máma//şî‿cu táta/şî n-ávẹa ĉiņ‿să fácă rostụ-a-cásă̦//şî ịō^{u}/că să staụ acásă/să nú mă mărít//da io ịerẹám dă doọșúnū‿dă an^{ĭ}/cîn‿m-am‿mărităt/dă doóşunu dă‿an^{ĭ}//ịō aņ‿zis așá ca ẹạ//ièl‿a şezú‿la pọártă dăp-uņ‿salcîm/ịò‿aņ‿făcú‿fócu că erá sóbă ọárbă/atúnĉ^{e}a/bágă dă sẹámă că e ĉíņzẹj‿dă an^{ĭ}//ām făcú‿fócu-ņ‿sóbă/şî‿m-am îņcălțát/avẹám ǵéte cu şiréte pîn-aíĉ^{ĭ} [1]/m-am îņcălțát/la f^{u}oc/legătúra aņ‿făcút-o dăvrémè/ĉ-aņ‿ştiút ẹo/şi pă úrmă am ịşí‿la pọártă/şị-aņ‿lăsá‿pă sóră-mẹa-ņ‿cásă/şi-um‿băẹát/ îņ‿cásă//şi ị-aņ‿lăsát îņ‿cásă/şí‿am plecát/ş-am vẹnít péste lócur^{ĭ}/ịerá uņ‿scrob d-an‿rub‿ǵétili pîm-acásă̦//dă zăpádă//şị-àņ‿venít cu el acásă/cînd aņ‿venít/aņ‿vení^{t}‿pă dûpă grădín^{ĭ} p-acólo/ cîm̄...mă dúĉe-ntr-uņ‿coşár/lîņgă caị/cạ să nu víe táta căláre d-acá^{z}‿d-acoló dă la cúrtẹa bo^{i}erẹáscă/cạ ĉẹa că víne táta//aņ‿vení‿d-acólo númaị cu mína-m‿buzunár^{ĭ}/pă [k] avẹá revorvél îm‿buzunár/așá ịer^{e}á atúnĉ^{ĭ}/să dẹa bọála !//şí‿àņ‿venít acásă̦/ [!] î‿er^{e}á frícă că.../ịer^{e}á şî‿peste cîn/ĉaņ‿că [r] că z^{î}ĉe "ne ^{i}ése

---

[1] Gest: pînă la gleznă.

38[1]

fro spurcăĉúne înaínte" zíĉe/i̯el avẹá [ɛ] pă sémnẹ-atúnĉẹā/cum i̯ẹrẹá de ! i̯o ștu ?//șī...aṃ‿veni‿șî l-aṇ‿lu̯at/ș-aṃ‿vení‿cu i̯el acásă̦//

[Și pe urmă v-ați împăcat.]

șî pă úrmă̦ lā...pă la trei̯ săptămín^{i}/nẹ-a trimez‿vórbă máma/că să ven [k] ne duĉém//aṇ‿lu̯at úṇki d-aíĉa ai̯ lui̯/cumnáți/că áre surór^{i}/șī...nẹ-an‿dus o cărúță cu grắții̯/cū‿cai̯/avẹá niște cai̯ frumóș^{i}/niște cai̯ brej^{i}//ș^{i}‿nẹ-an‿dus acólo/...táta să uṃflá să dẹa [k] să-ṇ‿dẹa-m‿mine//fráti-so únu mai̯ bătrín/"ĝíță ! stai̯ la lócu to^{u}"/că nói̯ ne dusésem o $\overset{g}{c}$ărúță dă ọámen^{i}/cu mîṇcắre/cu plocọáne/cu cozonáș^{i}/cu bă^{u}utú^{r}ă/cu.../ásta//și‿î...nẹ-an‿dus acólo/táta să uṃflá/ș^{i}‿p-órmă s-a p [r] s-a potolí‿táta/s-a potolít//șî pă ú^{r}mă am intrát îṇ‿cásă/șî árdẹ-o néi̯că cu bă^{u}utúra! //și...l-aṇ‿făcú‿pă táta lẹásă/ [!] șī...nẹ-am împăcát//și pă úrmă/m-an‿dus șî-n‿dădẹá táta/i̯er^{e}á-ṇ‿stáre să-n‿dẹa șî súfletu//pâi̯...ĉẹ-ávẹa ómu ?//i̯er^{e}á ^{u}om//da ĉa că să mai̯ stau̯/ca să [ɛ] le țiu̯ róstu̯-acásă/ș^{i}‿i̯o n-ám mai̯ stat//n-am mai̯ st^{at}/da//

[Și acolo la boier era greu.]

i̯ẹrẹá...plecátă cocọána.../er^{e}á m^{i}iúța i zîĉá/la bucuréșt^{i}//o lăsá pă mámā...dă i̯ẹr^{e}á la bucătăríi̯e/făĉá lā zlúĝilẹ-álẹa mîṇcắre/táta ẹrẹá ca-ṇ‿log‿dă lọgofắt/...făĉắ...p^{î}‿la magazíẹ le da grăúnțẹ la cai̯/le făĉ^{e}á/ca atúnĉa/așá i̯er^{e}á atúnĉa/i̯e an^{i}/búgă dă sẹámă că ^{i}e ĉíṇzej‿dă an^{i}/àșá//șī...i̯ọ...mă speriásẹṇ‿cu trẹába síṇgură i̯o//ắi̯a i̯erá m^{i}iĉ^{i}/șî pî [k] a vení‿máma acásă̦/că i̯a ẽ [k] o fi tăĝát-o-ṇ‿cap că plec/a venît acásă/cînd a venît acásă/...flọárẹa nú‿e/s-a dus// [!]

șī...a [ɛ] găsí‿copíi̯-ēi̯a/"únde-i̯ maríțo ?"/avẹám o sóră/o kámă maríẹa/da-i̯ zîĉám maríța/"únde-i̯ maríțo [ɛ] lél-ta ?"/că lélẹa-ṇ‿ziĉá//

---

[1] Subiectul vorbește mai încet.

zî́ĉē/"mámă" zî́ĉe/"nu ma‿i̯éste"/zî́ĉe̦ "a plecát/únde/nú‿ștu/că nu ō...n-o mai̯ găsím"//

și...n-ā mai̯ vení‿dăpă míne//și i̯o am fost plecátă șî ástăz^{i}/ da i̯o n-ām mai̯ plecát înapói̯//ála mi̯-a foz‿drúmu/șî cu ắsta an̦‿stat//māi̯ m-a bătút/m-a [k] așá i̯erá la tineréțe/mai̯.../șî n-àm‿plecát/àșa//cî́nd i̯-a vení‿lui̯ ne̦bune̦ála/să mă dug‿la máma să-n‿de̦a zăbláu̯ dă cărúță/zăbláu̯ d-ále̦a márîle //me̦-a da‿cărúța șî cái //șî m-an‿duz‿la bojore̦án̦ca[1] /tó̦ma la cătún/în̦cólo̦/șî an̦‿lu̯a‿zăbláu̯/ mi̯-a dat...zéĉe m^{i}ii̯/c-așá i̯er^{e}á cu mii̯íle̦-ále̦a/acúm [k] atúnĉe̦/ știu̯ i̯o cum ?//mi̯-a dat zéĉe mi/șî m-an‿du^{s}‿și am lu̯a‿zăbláu̯ dă cărúță̦/ș-am vení‿cu i̯el acás/cu cărúța cu cái m-an‿dus//da ! cu máma/an̦‿lu̯a‿pă máma în̦‿cărúță/șî m-an‿dus acólŏ‿la o feme̦e/ș-an̦‿lu̯a‿zăbláu̯/că i̯erá [k] le̦-ave̦á...făcúte̦/ș-an̦‿lu̯a‿zăbláu̯//șî́ ála a fos‿că să duĉá dî́pă ovắs tó̦ma pă vlășca-n̦cólo//și...an‿termenát//

[Aceeași]

cî́nipa

îl ar^{i}/dă to̦ámnă/pui̯ băligár/ș^{î}‿primăvára...âl ar^{i}/lócu/șî pă úrmă sémen^{i} cî́nipa/șī semănăn̦‿cî́nipa/șí in/^{nu} númai̯ cî́nipă/ și i̯in//ĉ^{e}-am pus !/ĉ^{i}-am avú‿să ți̯-arắt i̯o ĉe am mose̦áre dă cî́ni [k] dă in//șī...pă úrmă să făĉá...pî́nă-m‿pódină/apro̦ápe nu mai̯ pune̦ám băligár că prea crește̦á máre/șî nu i̯e búnă tĕi̯o̦ásă‿așá//șī...pune̦ám cî́nipă ș^{i}‿să făĉá cî́nipă/și ^{i}ínu tó^{d}‿la fel// da !//

[Și pe urmă, cînd creștea ...?]

fấĉám/să ți̯-arắt/

---

[1] Sat vecin.

386

[Întîi povestește-ne.]

o melițám [k] ^{u}ò‿duĉám în̦‿gî́rlă/o scotẹám/că p-áẹa dă tọámna ọ-aleĝ^{e}ám/că i̯e dóo mî́i̯n^{ĭ}/úna dă [ɛ] dă primăváră [k] dă várạ/ș-úna dă i̯árnă [k] dắ‿tọámnă//ș-áẹa dă vára/i̯ése mai̯ în̦‿sus/ș-o aléĝ^{ĭ}/o [k] i̯ése dî̃ [k] o brodéșt^{ĭ} ĩ‿úrmă dă plọáe/ș-o i̯ei̯ la rî́nd așá/șî fáĝîm mânúș^{ĭ}//și lẹ-aléj^{ĭ}‿/lẹ-azvî́r‿la márĝine//și rămî́ne áẹa dă tọámna/áẹa fáĉe sămî́nțạ//șî o duș^{ĭ}‿ș-ọ bág^{ĭ} în̦‿gî́rlă/áẹa‿ĕ tim [k] în tímpu séĉiri/cî́nd e cald/ț-e d^{r}ac‿să stai̯ în̦‿gî́rlă/ști ?//și‿să [k] o laș^{ĭ} acólō o săptămî́nā/șî să top^{i}éște/pă úrmă mă duc ș-o scōț/ș-o spăl/o spel^{ĭ} în̦‿gî́rlă/stai̯ ĩ... gî́rla víne dîn̦cọáĉe șî stai̯ ĩ‿ápă/cólẹa‿așá/și...o spel^{ĭ}/că‿ẹa să top^{i}éște/ști ? o s [k] cî́nipa//șî pă ú^{r}mă o dai̯ la márĝine/și să fáĉe [k] o fac^{ĭ} așá/ș‿pînă [ɛ] plej‿dă la gî́rlă ẹa să mai̯ scúrĝe/ș-ọ adúĉ acásă//șî pă u̯rmă ọ melițám/avẹám mélițạ/ș-o melițám/șî să fáĉe fui̯ọáre/...șî fui̯ọárîlẹ-álẹa/le punẹám îm... în dărác/le dărăĉ^{e}ám/...șî i̯ése...cî́nīpạ/fui̯ọáre tọárse//

[Și pe urmă ?]

ș^{ĭ}‿pă úrm-o torĉ^{e}ám//torĉán‿tọátă nọáptẹạ//[2]

[Și ?]

torĉ^{e}ám/șî făĉám/că n-ávẹa cop^{i}íi̯i̯/i̯erẹá...în tímpu atúnĉa dă făĉám [k] le făĉám [ɛ] pàntalón^{ĭ}/făĉán̦‿cămáș^{ĭ} rumî́nului̯ și izméne/da ! că n-ávẹam zău̯ ! îs‿spui̯ drept/i̯erẹá [k] nu i̯erá américă ca acú/sau̯ pî́n̦ză sau̯ ástẹa//făĉám cămáj‿dă t^{u}ort/țesẹám nọáptẹā.../i̯o zi‿că șî d-áẹa n-oi̯ mai̯ véde ză^{u} !//țesẹám nọáptẹā/dă mă usturá aíĉi̯-șà/după ĉ^{e}áfạ/ș-am̦‿făcút/am ĉarșáv‿dă t^{u}ort/am [ɛ] féțe dă mése dóo dă t^{u}ort/am mosọáre la gríndă cu tor‿pă éle/șî‿nu mai̯ văs‿să mai̯ țes acușî́ca//

[Aceeași]

---

[1] Gest: în formă conică.

[2] Subiectul este întrerupt de cineva care intră în cameră.

gîndáĉⁱ

înti̯...opréj‿gogᵘóș/fátă/î...gogóșîlẹ-ắlẹa i̯ése niște flúturⁱ/și flúturi̯-éi̯ẹ/le pui̯ foi̯ dă nuc/și i̯ésẹ sămînța că...ca méi̯u/mái̯ mⁱícă ca méi̯u/și alb-așá/pă fóili dă nuc//și f [k] áẹa ...sămínț-áẹa o rícîi̯ dă pă fóili că nūc/și o pui̯...prìmăvárā/într-o círpă/ș-o țiⁱ la căldúră//și-ọviⁱázā gîndáĉⁱ//și‿să‿te‿potrivéșⁱ‿ca să dẹa múguru la dud/ca să...bárin‿să găséșⁱ‿foițẹ d-ắlẹa ca să le pui̯//pînă créște i̯ei̯ cu múgurụ-olà/să dăsfáĉē...să dăzvoltẹázā dúzi//și̯ pă úrmă/adúnⁱ frúnzặ și...lĕ‿pui̯ pă fúndurⁱ//[ɛ]creștẹám‿î...ĩ‿odáe dîn̦colo/că i̯erá mai̯ máre/dam páturlẹ-afáră/lăsám nūma páturle gọále/și creștẹám...[ɛ] m-am dus pă la buțimánu[1] dûpă frun̦ză/m-an‿dus la ũ‿om la sterẹánu[1]/

"dắ-n̦‿și mie nẹa mi̯tícă dúdu dᵘmnẹatále !"//

"nú ți-l dau̯"/zîĉe "lásă-l‿î dúdu cum l-a lăsá‿dúmnezéu̯/cú‿cămáșa lui̯ acólo"/și n-a vru‿să-n‿dẹa frún̦ză/sə̃...să mọárā și gîndáĉî//

m-an‿dus tọmai̯ dîn̦colo/m̦‿butimánụ-ăl máre/ș-am aduná‿dă la ũ‿om/îi̯ zîĉá círstẹ-al ĉún̦gi̯//și mi̯-a daᵗ‿sărácu/nu ștu cît i̯-an‿da‿p-un dud//și mẹ-a da‿dud̦/că n-ávẹan‿duzⁱ/că nu pusése și socrî-mẹo duzⁱ//ș-am [k] mă duĉán‿dăpă frún̦ză tọmai̯ p-acólo/și creștẹám gîndáĉⁱ//și lẹ-am̦‿făcúᵈ‿la băi̯éțⁱ/am făcúd̦/an̦‿crescú‿gîndáĉⁱ/să fáĉe dă-i̯ [k] fáĉe...le pui̯...cọ [k] î‿ắștẹa coĉénⁱ/ⁱe nește bălări̯ pă cîmp cu nește ắlẹa dă̆ să fáce bukétẹ-așá[2]/șⁱ‿cu neștẹ rotíțẹ-așá/șⁱ‿lẹ-adúnⁱ dî pă cîmp/șⁱ‿le [ɛ] le lejⁱ‿bukéte bukéte/șⁱ‿le faĉⁱ ui̯tẹ-așá[3]/și i̯ei̯ să úrcă pă ắlẹa/și fáĉe gogóșⁱ lẹ-adúnⁱ nūma dă draᵍ/și pă coĉénⁱ d-ắști̯a dă bᵘoi̯//fașⁱ‿coĉéni pakẹ́t așá...așá legáțⁱ/și i̯ei̯ să úrcă pă coĉénⁱ/și fáĉe gogóșⁱ//

---

[1] Informatoarea locuiește în cătunul numit Sterianu, al comunei Butimanu.

[2] Gest.

[3] Gest: ca niște măturici.

şî gogóşilẹ-álẹa lẹ-adúnⁱ/le las pînạ sǎ ocáĉe ịéle/dǎ sǎ [ɛ] isprǎvéşte toz‿gîndáĉi/sǎ úrcǎ toţⁱ//care e trìntórⁱ/cáde jos‿şi moáre/nu ma‿ịe//şī‿î g [ɛ] gogóşilẹ-álẹa/dupǎ ĉe sǎ coáĉẹ le lasⁱ aproápe sǎptǎmína/cǎ‿p-órmǎ-ọvịţázǎ ése flúturⁱ dĩ‿éle//le las cît ştiⁱ/dǎ ves‿cǎ s-a-ntǎrit éle/cǎ...sǎ prínde...poij̆ẹálǎ/poij̆ᵊálǎ/ásta e dǎ la dumnezéụ/po‿sǎ spuị cǎ dũmnẹavoástrǎ n-os‿ştí/cum sǎ spuị/da ves‿cum sǎ...fáĉe şi el o cǎmǎşuẹálǎ şⁱ‿sǎ fáĉe gogoáşǎ táre//şî‿pǎ úrmạ lẹ-adúṇ‿gogóşile/şápte‿ob‿zèĉe kíle dǎ gogóşⁱ cîtẹ-om fǎĉẹá [k] cîte fǎĉẹám/şî te duĉ cu éle la o femée/cáre...tráĝe borangíc//şi le tórnị...toárnǎ̃‿ápǎ fịártǎ/ş-áre ũ... aşá ca pǎmǎtúfu/şī mérĝe/şī fáĉe borangíc/şi tráĝe...p-o roát-aşá/sǎ fáĉe borangíc//aşá//şī fǎĉám şápte‿ob‿roáte/zéĉe roáte dǎ borangíc//şī urzẹám bumbác/ş-aṃ‿fǎcú‿cǎmáşⁱ/cǎ tot în tímpu rǎzbóịuluị/lẹ-aṃ‿fǎcú‿cǎmáj‿la copí dǎ̄...dǎ sǎ duĉẹá la ụórǎ/bǎịés‿c-avẹán‿doị bǎịéţ/únu ásta[1]/ş-únu dǎ̃‿lǎ‿bucuréştⁱ/şī n-ávẹa cǎmáşⁱ sǎráĉi/cǎ ịerá tímpu prᵘost/ịerẹá rǎzbóị/şî lẹ-aṃ‿fǎcú‿cǎmáj‿dǎ borangíc/ị-aṃ‿fǎcú‿fétī...i fǎĉám şⁱ‿ịeị/ị-aṃ‿fǎcú‿rᵘókie/foị î̃‿jos/álbe/ị-aṃ‿fǎcút‿ī cǎmǎşúţǎ cú‿brǎtéle/cǎ ō...ţesẹám/ţesẹám şî fǎĉám/îl‿ī...îl t [k] îl ⁱnǎlbiám şî pǎ ịel//dacǎ vrẹam sǎ-l fịērb/îl fịerbẹám/ş‿sǎ fǎĉá mǎtǎsós/mǎtáse/da ! şî fǎĉám la copⁱiị//

[Aceeaşi]

aṃ‿fos‿pǎ bǎrǎgánu

ịeụ aṃ‿fos‿pǎ bǎrǎgánu/...la rǎcoltátu porúmbuluị/terminásẹṇ‿la noị treáb-àⁱiş‿şi nẹ-an‿dus...maị mulţⁱ dǎ la noị d-aíş‿pǎ... acólo/cǎ...avẹá dǎ recoltáᵗ‿porúmb/şⁱ‿n-ā începúse ploị şî nu avẹá sǎ-ị dẹa ájutoáre//şì‿nẹ-am‿dús acólo cu maị mulţ oámeṇⁱ dé‿

---

[1] Se referă la băiatul care locuieşte alături.

la noi̯/și no̯áptea únde să stai̯ în̯‿sat ? că acọ́lo párcă ni să păre̯áu̯ niște o̯ámen^{i} nu ștu cum așá/nu pre̯a i̯eráu̯ primitór^{i}/ca s^{î}‿te prime̯áscă să stai̯...ĉel puțín la adăpóst/nu alĉevá//și̯ ne̯-am dus îm‿márĝina sátulŭi̯ acólo la cîmp//ne̯-am strîn̯s to̯áte cărúțîli grămád-acólo/am̯‿făcút ũ‿foc máre/am împi̯edicá‿cái/le̯-an‿da‿drúmu pă [k] să páscă și i̯ei̯ to̯átă no̯áptea acólo/no̯i̯...nij‿nu dorme̯án̯‿ca lúme̯a/niĝ...kín/cu óki după cai̯/că nu știe̯ái̯ róstu trebu [k] nu cunoște̯ai̯ ter^{i}énu/víne ĉinevá ș^{î}‿ți̯-l‿e̯a d-aíĉa/ș^{î}.../și̯ pîn̯‿la úrmă kar așá s-a-ntîmplát//m-am ui̯tá‿pă la nóo zéĉe se̯ára după i̯ei̯/i̯erá în apropi^{i}ére̯a no̯ástră/ca d-aíĉ^{i} la po̯ártă/úne-i̯ mașína dumne̯ao̯ástră/și...ne̯-a furá‿sómnu um‿pic//am aŭzít că a nikezát un̯‿cal d-al meu̯/cum a nikezát/gáta am și sărít ĩ‿sus/an̯‿strigá‿la o̯ámeni̯-é̯e̯a/"fráților sculáț/că...cái nóști s-a dus"//cîn‿ne sculám ĩ‿sus/teț^{i} fuĝím...în to̯áte părțili/e̯-an̯‿găsí‿toț^{i}/împrăștiáț^{i}/^{u}únu̯-aíĉ/áltu‿cólo/áltu‿cól^{o}/ĉíne știé pă unde/duș^{i}//al meu̯ găsé^{a}‿númai̯ ^{u}únu/únu nu ma‿i̯er^{e}á//ș^{î}‿să duĉá...să dusése o distánț-așá ca vrõ ĉin̯‿súte dă métri/dă la ăi̯lálț^{i}/și fuĝe̯á singur în̯cólo/și nikezá//deĉ^{i} ăl lu̯áse/și-ncă au alț^{i}/da nu i̯erá dă la noi̯ ^{î}áe̯a/și cálu nikezá după ăstălal^{tu}/pent^{u} că erá obijnuí‿cu ásta//și i̯o am lu̯a‿p-ălălált/m-am suí‿călare pă i̯ĕl/a mai̯ vení‿vre̯o doi̯ o̯ámen^{i} dúpă mine/că nu m-a lăsá‿singur/ș^{i}‿i̯o am lu̯a‿diréctția acólo̯ pîm‿porúmbur^{i}/pîn̯‿coĉén^{i}/pîn to̯áte ále̯a/nij‿nu mae̯-am ținú‿cóntu că mi̯-e frícă/sau̯ mi̯-e urí/sau̯.../zic "ĉ-o fi să fí^{i}e/tot ^{i}éste/ĉe să‿mai̯ ? da să-m i̯a cálu" zic...//ș^{i}‿cîm‿m-a văzú‿că m-am apropie̯át o distánță la vro dóo súte dă métri/trei̯ dă i̯ei̯/e̯-am strigá‿la cal/...atúnĉ i̯-a da‿drúmu cálului̯/a vení‿cálu-ñapói̯ la mine/și áe̯a a-nĉepú‿să mă-n̯júre/și s-a dus/e̯-a văzú‿dă tre̯ába lor//noi̯ am̯‿vení‿frumós/am prin̯s cálu/l-am legá‿lîngă ălîlaltu/am venít acólo‿la cărúțe̯/am pus cái la cărúță/j‿ne̯-an‿dus în̯‿jumáte̯a sátu^{l}ui̯/

390

ș-an̦‿stat pînă cîn̦‿s-a luminát acólo//

siliván alecsándru
pátruzeĉĭ și trei̯ [de ani]

la mormîntáre̦

ómu cînd e boˡnáv/dă să...prăpădéște el dă nu mai̯ i̯e.../mo̯áre/...îl scáldă dói̯‿trèi̯ o̯ámenĭ sau̯ dóo‿trei̯ feméi̯/în̦‿fíne ĉe e/ párte bărbăte̯áscă sau̯ párte feme̯áscă/după ĉe-l scáldă l-așáză-ă‿pat/și̯ îl îmbrácă/bíne/să jăléște ómu [k] feméa̯ pă i̯el și̯/ți̯íne dóo trei̯ zíle acásă̦/ș-ápăi̯ ple̯ácă cu el la...gro̯ápă/la mormîntáre̦//

[Și pe urmă ce face ?]

víne̦-acásă/kámă dói̯‿trei̯ o̯ámenĭ sau̯...cáre áre posibilitáte kámă mai̯ mulzĭ‿la másă/fáĉe o másă ști ĩ‿úrmă/mănînc̦ă ș-a plecát acásă fii̯ecáre/și̯...réstu care e famílie̯a cási/a rămás...//

[Și la cîtva timp ce obiceiuri mai sînt ?]

da/să fáĉe poménĭ/la...trei̯ zíle/nóo zíle/trei̯ săptămînĭ‿î/ trei̯ lunĭ/șáse lunĭ/sî‿fáĉe poménĭ ști la...fiecàre așá...cît-un̦‿cap zlóbod/víne//

siliván maria
trei̯zeșinoo [de ani]

816. MERENI

(com.Conțești, jud.Dîmbovița)

Culegere: 1972; CB, MV; transcriere: MV

opíṇj^{ɨ}‿dă i̯ápă

[Cînd erai copil, te-ncălțai cu opinci ?]

păi̯ da/avẹám opíṇj^{ɨ}‿dă i̯ápă-ṇcă/că murẹá cît-uṇ‿cal şí‿făĉẹá ^{u}opíṇj̆‿dắ‿i̯ápă̦//

[De opinci de iapă n-am mai auzit !]

n-ai̯ aozí^{t} [!]//murẹá cît-o i̯ápă/să jupui̯á/să curắțá pàru‿ála cu‿un ĝẹám/...şi la ụ́rmā le...fŏĉẹá^{m} nişte cụájắ‿dă...dă [r] dă tufán/şi le tăbăĉẹám/şī...cu cuțī́tu lụā́ [k] cu múka‿aşá le...cúrățẹám aşá/nu‿ş‿ĉé/ş-ō...c-^{u}o nojī́ță ō ṃplẹtẹám/şī gáta o băgáṇ‿la piĉór//

ápăi̯ mái̯‿iṇcọàĉe/mai̯‿intr-un timp/a i̯éşí‿pă la răcár^{ɨ} p-acó^{lo} pą la bucuréj^{ɨ}‿/neşte ^{u}opínĉ făcúte cū... [ɛ] făcúte dă ^{u}orăşén^{ɨ}/ cu [r] cu neştẹ [k] cu doi̯ ĉúcur^{ɨ} ^{u}únu róşu ş-únu albástru/şí‿cu neşte zăbălúțe gálbĕne care le avẹá unde [ɛ] le legá dă piĉór//

ẹ ! murẹá copí^{ɨ}i dápă ^{ɨ}éle cắ‿erẹá frọ [k] o frụmụsắțĕ pentrụ-ei//

acúma nú ma‿e !//acúma s-a skímbá^{t}‿socotẹálā//áre...dóo‿trei̯ pĕré^{g}‿dă-ṇcălțămíntē/[ɛ] ḫái̯ne frumụásă/nu‿ş‿ĉé...//pă tímpụ-òla umblá copílu...legát cu cămáşa d-aíj‿dắ‿la spàte/d-aí^{j}‿dă gúle^{r}/ cîṇ‿să fácă trẹàba-máre/i̯el‿î nu maẹ-avẹá nevói̯e mă-sa dă i̯el//cắ‿el...făĉá trẹàba-márē/şi merĝ^{e}á/să tîrá pă jos‿î...//

neculái̯e gre vasíle

ụòbzéĉ [de ani]

392

a murí dăfʰìnitív !

[Cum s-a întîmplat de s-a îmbolnăvit cumnata dumitale ?]

i̯ă úi̯te cum s-a-ntîmplát//

ᵘo vecínă/zíĉe "ţáţă stáno" ᶻⁱ̂ĉe//"am ĩvopsí‿fhírile̯-ále̯a" ĉe//"să ves‿ĉe frumọáse̯-a prin̯s"//zíĉĕ..."dac-ai̯ vre̯a" ĉe "să i̯ei̯ vŏ" [k]

"ắọle̯o màriu̯áră" ĉe

"ş-a rămáz‿vopse̯áu̯a gru̯ásă̦"//

zíĉe "mariu̯áră/să̂‿ń-o dai̯ mi̯íi̯e//c-am̯‿ş-i̯o níşte fhíre dă círpe" ĉe "să le bag acólọ"//

"să vyi s-o‿ei̯" ĉe/"că n-am în ĉe s-o ţiu̯"//

i̯a a lọa‿ligánu/s-a duz‿binişór/şî cu nepoţélu̯-ŏa mⁱícu după i̯a/...şî a vení‿cu ligánu//să dúcă ligánũ...magazíi̯e̯/pe [k] la magazíe̯a i̯ei̯/sĕ coborá cu brînĉili-n̦‿jos aşá/ave̯á prag//da nu s-a-mbọlnăví‿d-áe̯a//cînᵈ‿s-a rîdicá‿d-acóló d-a puz‿ligánu şî s-a rîdicát/i̯a s-a rîdicá‿mejlíi̯e d-acólo//

"títèⁱ !"//a strîgá‿pă ti̯te că făĉá un̯‿gard acóle̯a//"títeⁱ!"//

"ĉe făcúş fa ?" ĉe/"te lovyíşⁱ ?"//i̯el a zîs că s-a lovⁱí‿dă ĉevá/că dọáră îm‿búnă [ɛ] fhíre//

cînd/i̯a/meĉácănă/merĝe̯á aşá//merĝᵉá...tod‿merĝe̯á meréu̯ aşá/nŭ să ste̯a̯ jos//

"ĉe făcúşⁱ fa ? ĉe făcúşⁱ ?//te lovyíşⁱ ?"//

"nu/...nu m-ã‿lovⁱᵗ"//ş-a mers aşá/în̦spre cásă/cu i̯ă//cîⁿ‿a mers‿î s-a urcá‿pă scărⁱ/i̯el‿î...s-o ajúte//s-o ajúte̯-aşá binişór/să íntre-n̦‿cásă/i̯a ⁱ̂ĉĕ "po‿să merg/po‿să merg"//şti/me [ɛ] mejlíi̯-aşá//

cînd a mers e̯a...s-a suⁱít îm‿pat/a ajutát-o să să súi̯e-m‿pat/i̯a dăfinitív/la úrm-a murí‿dăfʰìnitív !//n-ẹ mai̯ avút ĩ‿i̯a nîĉ o-n̦călze̯álă̦//cîñ a [k] s-a pus pă pat‿î/d-a stat pă pat‿î/

lungîtă/muártă/dăcît aii^j mai a fos cáldă//púlsur nu ma^e -avea/ căldúr^î/nim^i ic ¹//nimic//a strigá la górge/la mariqara/...a veni górge/...cîn a veni górge/adibui-o la púlsur^i/nimic !//

"títe/-i muártă !"//

dăcît mai erá cald-aíĉ /bătea aíĉ/îm p^h iept//"ĉé să fac cu ia ?"//frécţi -^u o/frècţineáz-o/frècţ^u oneáz-o/cu sp^h irt/...dă mama fóculu̯i//or^i care venea^m/pûnea mína pă ea/ș-o frecţioná/și cu lumînăr^i li-m míná//i-a ţinú lumînárea...î̃ régulă/ĉe mai !//și górge cu mína pă pă ia//pă míinile iei//dă ĉe merĝea/d-áea símţea că-i v^y íne...încălzitur^i în cárne//

ĉe "títe" ^i ĉe/"a-nĉepú să-ncălzeáscă"//

lumînăr^i le nú le lăpădá//pîn-a-nĉepú la úrmă să să refácă//cum s-a-ncălzit/a-nĉepú să să refácă//să-nĉeápă să vorbiasc-așá ...așá d-abiá d-abeá//

olteánu maríea
maríia mă kámă pă míne/dă spúne riţa
șàiiștrei [de ani]

àm plecátără noi amîndói

núntă am făcút la úrmă după ĉe m-am î căsătorít/la...șásë an^i...dup-aĉéa am făcu núntă//docamdátă cînd î ã loa^t prima ^d àt-atúș^i cînd am plecátără noi/n-ám plecátără cu-nţeléĝere/cu știrea părínţilor ș-á ei ș-ái mei//àm plecátără noi amîndói/din cápu n^u ós^tru//și...là ^u úrmă ne-am dus și...la fo săptămînă/ș ne-am înţelesără...și io cu părinţi/m-ã ^d uz la părinţ-ii acoló/ș...ne-am înţelés^ără//la úrmă//dúpă ĉe ne-am...loat//da prima ^d àtă am fuĝítără așá să spún^e la noi//am fuĝít//ĉ^i c-a fu^ĝ cu cutáre/ș...

---

¹Gest: la baza gîtului.

394

[Cum e asta ? Spune-așa, cum a fost...]

păi̯ d-egzémplu i̯o-am...di̯scutát cu i̯ă‿se̯ára‿àsta "do̯m^{l}e/úi̯te ásta/ásta..."//

"da"//

"să mai̯ ștín‿dă părínț^{i}/...noí̯/...ai̯ să plecám în...dín‿se̯ára‿àstạ"//i̯-am pus întrebá^{re}/

ĉe "da"//sĉe "mérĝe̯m"//^{ĉe} "da o să fácă gălăĝíĕ ma̯mi̯ca" sĉe/"$^{u̯}$o să...ne ĉérte..."//

"dácă ne̯-ö ĉertá/vedém noi̯ la úrmă care-^{i} s^{i}ti̯u̯áț^{ia}"//

ș-àșá am‿făcút dejá//am plecát amîndói̯//...diminẹáța...a și venít...zis so̯ácrĭ-me̯a máma i̯e^{i}/ș-a fă^{cu}t...cum...devíne vórba ũ‿ḫalái̯ ĉe...nu să pute̯á-nțelé̯ĝe̯//că nu să po̯áte/ că"trebŭ^{e}á să víi̯e tac-^{t}u dă la servíĉ"/că sócrŭ-me̯ŏ‿ave̯á servíĉ//ĉe "trebe̯á să ví^{i}e tác-tu/să ví^{n}im să ne-nțeleĝém ^{dî}‿la-nĉepút/cutáre nŭ‿ștŭ‿ĉẹ"//că‿ásta fă^{c}use...c-așá să-n[ɛ]tîmpl -aĉí: dac-a‿apucá‿dă s-a luạ‿la‿ŏrmă víne și-i̯ sco̯áte ș^{i}‿măsélle dín‿gúră lu...tát-al féti/sau̯... [...][1]//"$^{u̯}$o să ái̯bă preténți̯a/să-i̯...dăm cutáre/^{s}ă-i̯ dăn‿cutáre"//

tótuj^{i}‿n-am‿a...preténțile̯-áste̯a care s-a discŭtát/ĉe̯-a vru‿să-i̯ de̯ă i̯-a dat/ĉe nu/...a rămás...în‿continu̯áre pentru...c^{u}onștínța lor//ș^{î}‿da i̯-a dat/mă rog//ànumíte trébur^{i}/lúcru^{r} care̯-a ...foz‿dăruíte ș-a foz‿d-ale‿ei̯/i le̯-a dat//

andréi̯ le górĝe [zis] pepé$^{u̯}$
tréi̯zeș^{î}nòo [de ani]

---

[1] Pasaj neinteligibil.

ịerá primăvàră

[Se întîmplă ca rîul Colentina să se reverse ?]

să revársă foártĕ máre/^{i}e fuárte periculoásă/kar^{î}...ánu trecút...să vărsáse/dă n-ám‿putùt să maị merĝéņ‿la servíș/să maị trecĉém//aíĉa la călugăréņ[1]‿ la p^{u}ódu ắla acólo la [k] unde-ị cooperatìv-áẹa/ịerá péste șos^{e}á//ne veníse o cărúță dắ‿lă ĝeapé[2] care nu trĕĉá//și ịerá primăvara/ạ rúptu zĕpézi//ș‿nẹ-am suitặră noị...fo ĉiņspe ĩș^{i} într-o cărúță/ịèra‿ápa/...avẹáụ fum‿métru și ...zéĉẹ//adînĉíme/péste șosá/trecútă//ș‿cînd am ajūs...îņ‿jumátẹa ápẹị...peste șoseá‿acọló să tréĉem/cu cărúța/noị îņ‿cărúță/a ven^{i}t uņ‿sloị dă gáță/ș‿cîņ‿s-a proptít rótīli cărúți/nẹ-a-mpíņs/màị‿máị să‿ne báĝe-n...în fíru ápẹ//aṃ‿foz‿nevoitắră am săritắră j^{u}os/^{că} cărúța dejá ^{u}o s [k] cîrmisă s-o báĝe-ņ‿fíru ápẹ//șî n-erá fric‿că la ụ́rmă...noị scăpáņ‿cuṃ‿scăpám/da ĕrá...bịéți animálélé/cáị-eịa să-ị laș^{i} sặ.../că...a veni‿slói șí peste piĉoárí^{î}‿l^{u}or săráĉi//ĕ^{i}‿tr^{î}ntíse șî...pă ịeị ĩ‿ápă/ị-am sạltá‿cá^{i}i sus/ș-am ịeșîtắră‿ạfáră/pin ápặ//

ș-a ținút...ca fo sîptămînă ápa máre//n-am maị putú‿^{s}‿maị tréĉĕ‿la...la servíĉ//ș-ă‿rắmásắră acásă//

[Același]

ă‿făcú‿șí săpún

[Săpun ai făcut ?]

ă‿făcú‿șí săpún//

[Atunci învață-mă și pe mine !]

[!] fac săpún dă vro pátru‿ĉinĉ an^{i}//o bunic-a mẹa venẹa-n

---

[1] Sat al comunei Conțești, despărțit de Mereni prin rîul Colentina.

[2] CAP = Cooperativa agricolă de producție.

396

tot tímpu/máma luị tătícu/venẹá în tot tímpu și-m̯‿făĉá săpúnu//și tot meréu̯ în̯‿spunẹá:

"ịo‿^{u}o să mor//îm̯vățáți-vă//îm̯vățáți-vă/că n-o să po‿să maị vin̯‿să vă fac"//

zic "atún̯^{j}‿mămăícă-máre//úịtẹ ĉẹ ịe//ịeu̯ mîịne fa^{c}‿săpúnu/viị la mine șị dăcî^{t}‿staị‿in̯‿cásă//și ịou̯‿ûl puị la fịert/cî̃n [k] nũma cînd ị-oị picá sǫda‿atúnș‿te kem/dác-o fi nevó^{i}e/dacă nu să nú vi^{i}"//

și m-am apucát/am pus túĉu pă f^{u}oc/cî̃n‿am...pus túĉu ac^{u}ólo/am pus‿î tu̯átă...slènína carẹ-am avút-o/șị ținî́n̯‿c^{u}ont/că la fiecáre kilográm dă untúră/cît-o lítră dă sódă//șị cîn^{d}‿am pus-o-n‿î tuĉ pă fu̯oc/ị-am pus um búlgărẹ-așá dă s^{u}ódă/așá ca mîna/șî o u̯álă dóo dă leșíịe//să fáĉe leș^{i}e dă ĉenúșe//șî l-am̯‿fịer‿l-am̯‿fịert /dóŏ‿^{u}óre și jumăta^{te}//ș^{i}‿după ĉe l-am fịert/...da ịel maị fịerbẹá îị maị picám cît-um‿p^{i}ig‿dă leșíịe/...ịel dă ĉe fịerbẹá d-áẹa cît-um‿pic/și mesticătúră rapidă-n ịel//nu̯ așá lăsát uitări//și după ĉe l-am̯‿f^{i}er^{d}‿dóu̯o‿òre și jumătáte/am înĉepú‿să-ị p^{i}ic sóda//să tráĝe fócu t^{u}ot dă supt ịel/rămîne...túĉu dă nij‿nu ziĉ c-a avút foc supt ịel//și-nĉép^{i} să-ị puị‿i cît-un p^{i}ig‿dă sódă dacă ^{i}el vrẹa s‿să ^{u}úm̯fle/îl răcoréș^{t}‿c-um‿pig‿dă leșíịe...//

și tot așá păn̯‿la termịnáre//șî dup-aĉéịa-nĉép^{t} să...îị baĝ foc//putérnic//după ĉe ị-aị băgá‿foc dă l-a lu̯at flácăra pă tu̯áte pắrți^{li}/ịel dacă ịéste tăịát/ịel nu sá‿má [k] nu să maị‿i ^{u}úm̯flă //dăcît stă dîm̯‿fịer^{t}/și trébŭĕ să buvnẹáscă cum îị spúnem noị‿i vréĉịa//cîn‿a ịeșí‿vréĉia dasúpra/^{zî}ĉe "gáta//àcŭ...ịe re^{u}ușít" //îl dăm jos...ș‿să răĉéște/j‿dup-aĉéa-l tăịém/^{du}pă pátru‿ĉinĉ óre //după ĉe s-a răĉít/că binențe^{le}s/vásu-ị máre/care să fáĉe săpúnu-n ^{i}el//

[Și cum îl tai ?]

îl‿î tăém așá/după cum ē lârĝímea vásului̯//[ɛ]príma dátă-n trei̯/șî dûp-aĉéa fáĉem așá ō...croz^{i}//poa‿să ęásă dûntr-un tuĉ așá dă lā [ɛ] volúmu lu vro ĉíņ‿șàse védre dă ápă/poa‿să ęásā...pái̯șpe/ĉíņșpe...croz^{i}/așá la...lărĝímea...túĉulu^{i}//

[Nicolae] paraskíva
trèi̯zeși^{u}ópt [de ani]

făĉáu̯ puntiu̯áre

făĉáu̯ puntiu̯áre//

[Cum ?]

da i̯o n-áņ‿făcùt [!]//i̯eręa

[Poate ai văzut la altele.]

da/i̯erę́áu̯/da ști̯ a^{u}uzęám//ā zíĉe "a sosí‿botoțęáză//ai̯ să fáĉem puntiu̯áre"//puntiu̯áre/spúne că să lo̯a crăĉ dă măr dūlĉe/ș‿să făĉá așá ca o scăriță/și să-mbrăcá cu busui̯óc//și̯ ĩ‿jumătátęa i̯e^{i}/să-ņșirá covríĝ^{i}//sáu̯ farfuríe cu gogóș/să ducá ș-o punęá...úndę-avęà uņ‿loc ferít/să vádă dácā víne bă^{i} éți s-ō găsęáscă/s-o mănînĉe//fíi̯e pă bucătăríe/fíi̯e-ntr-um‿pom^{n} dacă i̯erá covríĝi îșirát pā... [ɛ] scărița‿áęa/pā cúi̯u dă la jumătáte cuņ‿s-ar spúne//și dac-o găsá/z^{î}ĉe "ā"/^{s}ĉe "cutáre mę-a lo̯át-o"/dac-o găsęá mîņcátā//dacă n-o găsęá mîņcátā/z^{î}ĉę-"am pitít-o bíne//nu mi̯-a lo̯át-o nimen^{i}"//

și dă ànu‿nóu̯ să punęá busui̯óc//să pūnęá busui̯óc‿ĩ...lo̯a așá un bukéțél dă busui̯óc/și-l punęá afárā p-ō...pòliĉo̯árā/sau̯ îņ‿vrum‿pom undevá są cádă un pig‿dă róo pe i̯a//și dácā busui̯ócū ṃbobóĉęá/zicá "am noróc" [!]//dácă busui̯ócu nu-ṃflorę́á/...^{s}ĉe "n-ám‿noròc//suņ‿sęácă dă noróc"//

[Aceeași]

398

o-m̄ormîntáre

dă píldă‿a murí‿m^{u}órtu //cînd ẹ-aprọápe să mụáră/-i̯ púne o lumắnáre-m‿mínă//zíĉe "să mụáră cu lumînáre"/-i̯ púnē trei̯‿pàtru lumînár$^{i̯}$ în mína drẹáptă//șī dúpă ĉe a murít/îi̯ púne ápă-ntr-o căldáre/pă f^{u}oc/într-o căldáre mai̯ máre/și bágă núma ụ̃‿rîn‿dă lémne//spúne că mai̯ múlte nu/númā ĉe să fi̯érbe ápa‿àẹa cu rîndu dă lémne/l-ūṃcŭjọár-așà fócu dă jùr‿împrejúr/ș‿ḍupă ĉe s-a‿arz‿ lémnili/ā ăi̯ púnē...álbii̯a/așá să spúne o álbie márẹ-așá făcútă dîn lemn/și dácă i̯éste bărbát trei̯‿pàtru bărbáz$^{i̯}$/dacă i̯e feméẽ trei̯‿pàtru feméi̯/ụo dằzbrácă/ī dóo sau̯ trei̯...ọ i̯a d-acólo dîn pat/o púne-n ^{î}álbie/o spálă/și áltā i̯e [k] ái̯ă-i̯ separátă/cáre-i̯ tụármă//i tọárnă ápă//după ĉe ā spălát-o bíne/o ștérĝe/îl îmbrácă/cū ĉe-i̯ dă propi̯etári cási/...binențelés cằmáșe frumụásā/rókē/fústă álbă să spúne cu brọdării̯-așá látă/...blúză/tai̯ór...// o-m̄brobodéște/cu bati^{c}‿sau̯ bazmạlûță/dă [ɛ] depínde/după cum éstē mórtu: dácă-i̯ mai̯...tínăr/dácă e bătrînésc cu ĉèvá mai̯ îṇkís/ ĉòráp îm‿piĉọáre/pantóf...//ș‿tup-aĉéa o așázā frumós îm‿pat//îi̯ púne míi̯n^{i}li pă pi̯ept/îi̯ adúĉe dă la bisérică stẹágu/i-l púne la pụártă/féjnicū/i-l púnē în dréptu cápului/să púne lumînár$^{i̯}$ îṃ‿ féjnic/...șî lúmẹa să dúĉe cu lumînáre//púne flor$^{i̯}$ pă dínsu/și aprínde lumînár$^{i̯}$ în‿î féjnic...//șī-l ținē dă píldă dac-a murít în dimineața‿àsta/îl ține ástăz tọátă zíụa/și‿mîi̯ne//mîi̯ne pă la ...únu/pă la dóo/l-ĩ [k] plẹácă cu ^{i}el la-mormîntáre//și cu cîți preụoz‿vrẹa să-l îmormîntéze//cu doi̯/cu trei̯/cū mă ro^{ɛ}/după cum árē posibilitátẹ//cáre au̯ pòsibilitáte-i̯ púne și gorníșt$^{i̯}$/mérĝe-ntr-o común-aiĉ în...apropi̯érẹa nọástră/dă píldă-ṇ‿sátu nóstru vrẹau̯ să spun//la coj^{e}ásca cū‿s-ar zi^{ĉe}//și d-acólo i̯ā gòrnișt$^{i̯}$/și i̯-adúĉe/șī îi̯ cíntă//așá în pá^{u}uză//mai̯ cíntă/mai̯ stă...//

ș‿d̯up-acê^{e}ă víne o cărúță/sau̯ mașínă/și̯...îl̯‿î̯ púne-n̯‿coșĉúg/și̯ ple̯ácă cu dî́n̯su la bisérică//pópa-nainte/dáscălū/s^{î}‿fáĉe c^{u}oș acólo cu colívă/cū pòmenéț^{i}...//normál éste pàtruzeșipátru/dă care au̯ mai̯ putére/-s mai̯ în̯stăríț^{i}/atínĝe ș^{î}‿la súta//dă pomenéț^{i}//și̯ mérĝe la bisérică cu i̯el/îl bágă-n bisérică/și-nĉépe préoți să-i̯ sluje̯ásĉă//și după ĉē îi̯ pă la terminárea slújbi/i să‿púne ō ico̯ánă frumu̯ásă cu don̯‿cristós pă pi̯ept/și‿inĉép înd̯íi̯ ne̯ámur^{î}li/să-l sărúte//merg îi̯ dau̯ așá ro̯átă/șî mer‿să-n̯kínă/púpă ico̯ána/ș‿^{tu}p-acê̆ă-i̯ săr^{u}tă și mína m^{u}órtului̯ care vor//álți̯ mai̯ i̯i pun̯‿ș‿cît-un̯‿leu̯‿dói̯/ban^{i} la m^{u}ort/ș^{i}‿cîn‿trec așá îm̯‿fáță/^{i}i să dă...pomene̯átă cum s-ar zíĉe̯//cu covríg/ș‿d̯úp-acê^{e}a mérĝe lă...^{du}pă ĉe términă ^{dă} să^{r}utát/îl‿î̯ scu̯áte pă mor^{t}/șî-l dúĉe la gro̯ápă//acólo-l așáză frumós pă dóo̯ béte/îm̯‿fáț-așá și în̯‿spáte/și̯ îl țin̯‿gropári bíne/-i̯ dau̯ drúmu-n‿î j^{u}os/pré^{u}otū to̯árnă vin pă ^{i}el cu undălémn/ș‿lă‿órmă i̯a cu sápa‿așá dîn...dre̯ápta dîn̯‿stî́n̯ga/și̯...după ĉē pré^{u}otu a dat pămî́m‿pă i̯el/înĉépe să... să-l î̯mormîntéze//să îi̯...púnă pămî́m‿pă i̯el/gropári//sau̯ îi̯ fac p^{u}od...//

ș‿d̯up-acêéă víne̯-acásă/víne și̯ préu̯otū/dă molíftă lă...mîn̯cáre̯a/lă vás^{î}li car^{î}‿le áre/că‿la pomána dă trei̯ zíle să fáĉe núma trei̯...váse̯: trei̯ farfurii̯/trei̯ căn^{i}/trei̯ lín̯gur^{i}//ș‿tūp-ac̣éi̯a contínō/la álte pomén^{i}/cîd‿vre̯a să-i̯ i̯a//

[Cîte pomeni se mai fac ?]

să fac șáse//dă trei̯ zílē/șáse [k] nó^{u}ō zíle/trei̯ săptămî́/șásē‿săptămî́/jumătáte̯a dă an̯/șî ánu̯//ș‿la‿ánu i să púne șí stî̯lp//

[Stîlpul unde-l pune ?]

[ɛ] i să fáĉe stîlp^{î} dă piátră//și‿i să púne lă mormî́nt//

[Și pîn-atuncea ?]

áre o crúĉe//áre o crúĉe făcútă dîn lemn/cū númele luį/dîn ĉe zi/dîn ĉe lun-a deĉedát/în ĉe an...//și stă cu crúĉẹă lā mormíṇt pînă i să púne stîlp//ș‿tūp-aĉéᵉa/crúĉa o púne-ṇ‿spáte/șī stîlpū‿fáță//

[Și, pînă la șase săptămîni, se mai duce la cimitir cineva cu...]

da !//după ĉe l-a mormîntát/sā̃‿fáĉe o priviĝetọáre dîn‿ă ĉẹáră dă cásạ//și spúne că-į dă ápă sā̃ o cáre//șî dúĉē dă píldă féte dîn ástẹa[1] maį mulᵗ‿să ᵘobijnuįẹ́ște//ā dúĉe ápă/la...treį cásẹ//cîte dóọ căldárⁱ/àșá//șî după ĉe į-a cărát ápa‿àsta/-ṃ‿fíecare dimîneáță tim‿dă șásî‿săptămînⁱ/mérĝeră cu ápa lā...dă píldă núma la famílii búne cum s-ar zíĉe//să nū‿fíįe văduvⁱ//saų‿u să fie d-a dóụa ụáră//bărbá‿d-a dóụa ụáră saų femée d-a dóụa ụáră//núma cáse búne//după ĉe a dus ápa mérĝe la tămîįát...cu foc/...ș-așá cᵘontínă pîṇ‿la șásᵃ‿săptắṇ//la șásē‿săptămî́‿îį dăzlẹágă ápa//să dúĉe lā [k] sᵃ‿fáĉe pomána dă șásē‿săptămínⁱ/ā stăpínu mụórtuluį...care-į apartíne dîn famílie-àᵉa/îį cúmpără gălẹátā/o róⁱke saų ĉevá/ăį dă o farfuríe/ọ cánā/...cu língură/mă rọg//banⁱ...//șī [k] dă-į plătéște fétiį care a cărát ápa//și mérĝe la gîrlă cu cᵘóșu cu tụáte ástẹa-n ẹa//ș-acólō la gîrlă/arúṇcă pátruzășⁱpàtru dă căldárⁱ...dă ápă-ntr-o párte dă mal/ș‿pàtruzeșⁱpátru-ntr-o párte//așá-į ᵘobiĉéįu//bìnențeˡés că nú įa căldárẹa plínā/àșá/cît pọáte s-arúnĉẹ//șî maį și tréĉe péste...//șį ḑăp-aĉéā să-ntọárĉe-napóį acásă/-į dā...copilúluį carẹ-a cărát ápa tot ĉe į-a tîrguíįt...ca ũ‿fel dă plátă/...șį persọána respectívă carẹ-a fos‿cu cᵘóșu/vínẹ-acás/șî‿contínụo pománạ//ș-ásta ⁱe tᵘot//

[Dar cum ai zis ? Că face o privighetoare ?]

---

[1] Arată spre fetițele, în vîrstă de 8-9 ani, care asistă la înregistrare.

fáĉē ĉẹáră//dă̄ cásă/ă̄ să fáĉe o lumînáre/i̯ụ́n̦gŏ/dă pild-aṣá ca d-aíĉ în̦‿cólț-òla/ṣ‿dup-aĉéᵉa ᵘō...aṣá[1] ᵘo rotẹ́ṣte//ùi̯tẹ-aṣá[1]// și-i̯ dă șí aṣá rọátă și-i̯ dă șí peste ẹa...//vínẹ-aṣá [k] aṣá[2] víne...lucrátă//și ái̯â‿i̯-o aprínde la cap cînd i̯éste la bisérică //i̯-o aprínde la cápu mórtului̯//ṣ-áẹa să nŭ́méṣte privigetọárĕ//ĵ‿dă cíte‿ᵘor mérĝe la bisérică dă tămî́i̯e/în tímpu cît‿î tămî́i̯e/ privigetụárẹa-i̯ stă aprín̦să la cápăt//șî dup-ạĉéa o ẹa la tămîẹát aṣá n [k] pă márĝinẹā...mᵘormíntului̯//șī la ṣasᵉ̆‿săptămín̦‿să i̯ásă ṣî̂‿cu privigetụárẹa‿ársă//

[Aceeași]

să pun ọále

să pun ọále//nóo/sē i̯au̯ nóo‿ọále/și suᵖ‿fiecàre ọálă/se púne un̦‿cărbúnĕ/...uñ ban/...mărĝéle/oglíndă/pi̯éptăn/săpún/...

[și dup-aia ?]

ṣ‿ḑup-áẹa sē...fétele ⁱes afáră carē...pun ọálele/șî‿rămîne ĉínevá în̦‿cásă șî‿le-învî́rte//skímbă̄ fiecàre obi̯ég‿dă [k] de sub ọálă//ṣî̂‿dup-áẹa vením în̦‿cásă̄/șî̂‿tráĝẹm cụ̂t-o ọálă/fi̯ecáre//și fiecàre ĉē nimerẹ́ṣte//dácă i̯ei̯ săpún...că ⁱe curád‿dacă ⁱei̯ cărbúne că l-ei̯ brunét/dacă i̯e ban̦‿că i̯e bogát/dacă i̯e pi̯éptăn că ⁱe fudúl și oglíndă la fel/...dacă i̯i̯ mărĝéle că̄...dácă...i̯ẹ fáta caʳe tráĝe ọálă ᶻⁱĉe că i̯a...băi̯átu...plínĝe cînd i̯e ĝínere ...//

ṇẹácșu ĕléna [zisă] núți a lu jumáră
șáptîsprezèĉe némplinițⁱ

---

[1] Gest: în formă de volută.
[2] Gest: înfășurată ca lîna pe ghem.

817. ULIEȘTI

(jud. Dîmbovița)

Culegere: 1973; CB, MT, MV; transcriere: CB

cásẹ̆ ḍă lem^{n}

[Vrei să ne spui cum se face o casă ?]

úi̯te cum să fáĉē: dîpă ĉ^{e}-am adús lémnili/dîm‿pădúrè/bùnînțḗlés̄...lẹ-an̯‿cumpărát...dî̯ lā...să [k] i̯er^{e}á cọperatíve‿^{î}nain^{ti}// și am̄ cumpărá‿lémni̯li.../an̯‿cumpărát ^{u}o^{b}‿métri jumáte cúp̣^{i}/dă lémne//șî‿mi̯-an̯‿fẹ̆cút ẹo‿o cás-ašá/cum îm plăĉẹ́ mii̯é/pă tímpur^{i}lẹ-ắlẹă//am‿ă̄...făcút pi̯étre/... nū ca cum e ást^{e}a pẹ̆ [ɛ] ásta/ cum sẹ̆ zíĉẹ pă temḗli̯e dă̄...dă ĉíme^{nt}//să ĝásẹá mai̯ gréu̯ ĉiméntu̯-atúnĉ^{i}//șî am̯‿fẹ̆cút‿ī̯...pi̯étrè.../frumọásẹ-așá dă̄...dă̄ ĉîmén^{t}/ ...șî la úrmă s-a tăplî́ [k] î ĉoplí^{t}‿tálp^{h}ili/...dîn̄ tufán^{i} mai̯ rōbúștẹ-așá/mai̯ bun^{i}.../șî d-aĉílẹā/...s-áu̯‿da‿sc^{u}ṓbur.../dă dulgér^{i} bùnînțẹlés̄/s-á băgát în̯‿stîlp^{i}/s-a-mpă^{i}entát/ǰos așá/[ɛ] dîntî́i̯//ǰọs...//șî s-ā căpriọrit/în̯‿fíne s-ā făcú^{d}‿ǰ^{u}os//ǰos așá s-a ridicá [k] s-a fŏcút ẹa/și la úrmă cî̯n‿a fos^{t}...stî́lpi/sau̯‿ u...prègăti‿toț^{i}/cu scóbur/cu tọáte/fì^{i}ecáre la lócu lui̯/pă númerē.../trẹá^{b}ā...[ɛ]socotẹálă-n̯‿fíne toț^{i}/s-a aran̯ǰá‿to^{t}/și în̯‿ zíọa cî̯n‿a fos‿ca să ridicắn̯‿cásà/atúnĉa să vedés‿frûmós//atúnĉạ ...o ázmă dă pî́i̯ne frumọásă/ca dă ploc^{u}ón/un̯‿kil dă țúi̯că/...bùsui̯óc^{u}/floriĉéle.../lā [ɛ] lā [k] avẹá [ɛ]dọ^{u}o cápre/cum să spunẹá/ sus/ridicáte/dóo kíle dă țúi̯că/dóo ázme dă pî́i̯nē/legáte șèrvéte/ ...fûlfî́ẹá ac^{u}olẹá cā.../i̯er^{e}á ^{u}o p^{u}oḍọábă márē/noi̯...tíneri/șî́‿ ẹo șî nevásta/m^{i}-erẹá drag rău̯/sẹ̆‿ne fáĉe^{n}‿cásẹ̆ nóo//șī...atúnĉā/ ...nẹ-am ĉín̯sti‿cu dulgéri/am̯‿făcú^{t}.../șî am ridicát cásạ//

dắpă ĉe am văzút-o ridicátă/...cum sẹ̆ făĉá pă tìmpurlẹ-ắlẹā

.../îi̯ zîĉá cásă̦ d̦ă lem^{n}//în̦...stî́lp^{ɨ}//așá să zîĉá̦/cásă̄ [ɛ] rîdicátă-n̦‿stî^{l}p^{ɨ}//și pă tălp^{ɨ}//d-aĉílẹa.../am în̦velít-o.../cum erẹá pă tímpurlẹ-álẹa/cu șíț-am în̦velít-o̦/întî́i̯ i̯-a bătút asterii̯ála/la úrm-am în̦velít-^{u}o.../cu șíță.../dîpă ĉ-am în̦velít-o cu șî́ță/...i̯-am‿î̄...i̯-am bătút...laț^{ɨ}//șí p-^{u}o̦ párte șí p-álta/pă [ɛ] p-ámîndò^{u}o părțilí/șí pă dîñăúntru/șí pă dînafáră̦//ádică ș‿pă pàrtẹ-ásta ș‿pă dincolo/dar láți să nu să lóvẹáscă̄ únu cu áltu/drept în drept//să fí^{i}e...ádică...în̦‿scăzămínt...únu áltu^{ẹa}//ā̦șá̦//dîpă ĉe a^{m} [k] mẹ-am și lățu^{i}ít-o frum^{u}ós/nẹ-am apucát.../ș-am băgá^{t}...pămî́n̦‿la laț^{ɨ}//da úi̯te cum: an̦‿făcú‿cu plẹávă̦ múltă.../zòlí^{t}‿pămîntu cū...cū cái̯i̯/bínè/și l-am lo̦a‿șî l-am băgá^{t}‿frumós/dápă̦ ĉe s-a uscá^{t}‿pămî́ntù.../am adús nisí^{p}‿frumós/ș-am pu‿ș-am... tencuít-o/așá să spunẹá̦//am tencuít-o frumuós/șî pă dînăúntrū.../șí pă dînafáră/ș-an̦‿făcút ^{u}o cásă frumo̦ásă.../ĉe nu să e^{g}zistá !//mai̯ frumo̦ásă ca ásta//cum er^{e}á‿atúnĉ^{ɨ}/^{u}o cásă frumo̦ásă̦/dă to‿dă to‿dă to^{t}/șî...cu lúcru mai̯‿î...p^{u}òtrîví^{t}//ásta er^{ẹa}//

[Cîte camere avea ?]

avẹá‿ așá: d^{u}óo cámerè/avẹá ũ‿antréu̯ pă jumáte/șî bucătării̯e/șî sálă̦//sála ^{i}er^{e}á dŏ‿u^{m}‿métru șî jumătáte...lățíme/aprọápe d̦ă doi̯ métri lățímẹ̦//sála//venẹá că ō [k] așá ca un̦‿salu̯ón/frumós//în̦‿fíne/ẹa i̯erẹá cásă frumo̦ásă̦//pă tímpurlẹ-álẹā...pó‿să̦ spun că̄ ș-acúma i̯-ar fhí stătu^{d}‿bíne ẹa//

pùrcărúj‿de c^{u}ò^{n}stantín
șáptezèj‿dă‿an^{ɨ}

tutúnu

să vedé^{z}‿dumnẹavọástră cúm e cu tutúnu: săpám lócu dă to̦ám^{na}//adícă [ɛ]i̯erẹá og^{u}ór dă to̦á^{mna}//primăvára/...cîn̦‿venẹa‿agéntu

404

să ne dạ sămínțạ dă̄...s-o semănám/șî i̯ō mai̯ sămăná^{n}‿ș‿pî la álți/ că mă priĉepẹám//lọạṇ‿sămínța/făĉ^{e}á‿răzọárili frum^{u}ós/lè‿greblán‿frumós/le ĉē [k] băligáru-l ĉernẹám/frum^{u}ós/să n-ái̯bă [ɛ] ī̃‿i̯el nimíc.../adícă să n-ái̯bă [ɛ] pi̯étre sau̯‿ū...sau̯ bẹ́țe/sau̯ îṇ‿f^{h}íne dă tọátē álẹā/știț^{ŭ}...//să f^{i}íi̯e bă [ɛ] li̯gá^{r}‿r^{u}os/mărúnt//lọam̄ [ɛ] frum^{u}ós/șí d-aĉílẹa m-apucám/șî mi-l sămănám.../punẹám‿û̄...sămînța [ɛ] bunînțelés/mi̯-^{o}‿da aĝéntu/ [ɛ] mi̯-o dăḍ^{e}á cu...cū...cu măsúră//așá//șī...o făĉáṇ‿cu nisíp//amesticá^{m}‿bíne bíne/avẹám trei̯ răzọáre/dă tutún/făĉ^{e}ám în trei̯‿ī...în trei̯...ĉenáĉe dă... [ɛ] ṇ‿trei̯ străkín^{i}/cum să zíĉe/pă țărănéștẹ//o amesticám bìne‿bíne/șî mi̯-o lu̯aṇ‿la semăná^{t}//ḍîpă ĉ-o sĕmăná^{n}‿frum^{u}ós/sămínța/...da nú/că stắi̯/că nú ē núma‿atî́^{t}//sămănáṇ‿sămínța/bătẹám frumós̄...întî́i̯/... cu ĉevá ușurél bătẹám așá lócu/sĕmănát/la úrmă d-aĉílẹa presărám̄...bălegáru[1]...așá cam̄...cam d-un ĉentimétru pọa‿să fíe/nu groz‿rŏ^{u}/da niș‿prẹa puțín//așá să s-astúpe t^{u}ot‿ī...to^{d}‿lócu̯/to‿răzóru̯//așá//d-aĉílẹa-l lọam și-l udám//îl udám//șī...dácā răsărẹá/tutúnu/...îl plivi̯ám dă buruién^{i}/bùnînțelés...dă tréi̯‿pàtru‿ór/dă cîte ọr ĉerẹá/ca să fí^{i}ē...pliv^{i}ít//îl plivi̯ám/frumós/dăpă ĉē...să făĉá máre.../l^{u}ócu ^{i}erẹá pregătít/i̯erẹá făcút ogór dă tọámna.../îl‿ī.../ne duĉ^{e}ám/acọló.../pregătẹám șî lócu bíne//putẹá să mai̯ fí^{i}e șî búlgăr/d-ắẹa már^{i}//șī nú ma‿er^{e}á vórba/ca acúma/că bagá díscur^{i}li sau̯...//múki^{i}a sápi !/șî tráĝe-i̯ tátă ! șî-l făĉám̄.../frumós/mắsă-l făĉáṇ/ca dă ĉ^{e}ápă//șî la úrmă/d-aĉílẹa... diminẹáța ẓmulĝám̄ răsádu.../i̯l‿ī...făĉáṇ‿cólọ frumós/îl‿î...îl tundẹám/îl rĕpicám frumós.../răsádu/șī lọam‿û̄...plantat^{u}órū [ɛ] să zîĉá ĉọágă//făcūtă dă [k] așá e [ɛ] dă... [k] așá să spúnẹa//șî nẹ-apucám/pă sfọáră/cu sémne/frumós/cum ne dā...aĝéntu...măsúra dă̄...să fíe distánțili și-ntre rîndur^{i}/șī...i̯ntre fíre/și nẹ-apucán̯ și...//dacă bùnînțelés avẹám̄ norόc.../ca să...pl^{u}óụŏ.../bíne/dà unde nú/punẹám [ɛ] cu ápă//^{i}erẹá mai̯ gre^{u}//întindẹán̯ sfọára/lọam̄ páru/dă porúmb/c-avẹám̄...cu care punẹá lă porúm^{b}/și făĉán̯ sémnĕ/udám/și la úrmă dịpă ĉe să [ɛ] zvìntá àpa.../ìnĉẹpẹán̯ să [ɛ] plantắm//și punẹám așá cu p^{u}ostáța/cu p^{u}ostáța/pînă-ŋkẹgám lócụ//dác-avẹám noróc ĭ/dacă plọá.../î^{l} punẹám mai̯ répede//da să vedéz dúmnẹavọástră că nu iș^{e}á bun ála cáre punẹám pă.../i̲i̲șẹá mai̯ bíne cáre-l punẹám î...care-^{l} punẹám pă séĉ^{ită}//să ve^{d}é^{z} dúmnẹavọástră că ásta/să bătẹá lócu mai̯ rŏ^{u}//să bătẹá lócu dă p^{i}iĉọá^{re}//tot căl cín^{d} péste i̯el așá merẹ́ọ.../că să i̯ai̯...răsád/sau̯...ca să muț^{i} sfọára sau̯...//da cîn î...îl punẹám pă séĉită/și ^{d}acă la úrmă plọá.../i̯erẹám lă sígur că l-am̄ prins/tutúnụ//númă o burișọáră dă plọá^{i}e dacă i̯ĕ [k] dădẹá/gátą//la úrmă dăpắ ásta/cín să făĉá tutúnū.../bùnînțẹlés^{z} .../îl săpám dă dọ^{u}o [k] dă trei̯ ụór^{i} îl săpám//î^{l} [ɛ] maẹ-alés ẹo/că ẹo nu lăsám să áibă niș^{i} fír dă dă [ɛ] burĭẹán//ca mi̯ne-ñ.../i̯o nú mă láu^{d}//putés să vă interesá^{s} și la álți//că i̯ŏ [k] nu făĉá ū...ụŏ [ɛ]^{u}o líni^{i}e [ɛ] nu lụa ban^{i} cí^{d} lụam i̯ọ la rẹĝí^{i}ẹ//dă ĉe ? că ẹo îl mûnĉám bínẹ//făĉá^{m} mai̯ bíne ca toț^{i}//lọa ánu [ɛ] șáptẹ ^{u}op súte/i̯o lụam șáse mii̯/șápte mii̯//an̯ lọa și pátruzẹj dă mii̯/și plu^{s} prémi̯u am lụát//așá/da munĉám/la i̯el/l̯ făĉám...//și să vedéț cum//ca să mérĝem înaénte/cu trẹába/cum î...vorbíră^{m}//

---

[1] Atenția informatorului este distrasă de mișcarea din cameră.

cîn^{d} să făĉá tutúnu.../ca să culéĝem din ^{i}el/dăpă ĉe terménán̯ cu...prășíli cu to^{t}/e !-nĉẹpẹá să să [ɛ] pălẹáscă dă lă [ɛ] pọále dădă[ɛ]súpt//și-nĉẹpẹám să ẹau̯ cîtĕ o foíță/dó^{u}o/cîte dóo trei̯ fóițẹ-așá/dăpă cum vedẹám că ẹ i̯el pălí^{t}// ẽ//la úrmă d-aĉílẹa urmá [k] i̯ẹá flọárẹa bíne//tre^{b}ū^{e}á să-l...să-i̯ rup [k] să-l ...să zĭĉá cîrnésc//la urmă să-i̯ rup și [k] făĉá cụóp^{i}il/să-l c^{u}opilés/ca să cụácă bíne//la úrmă d-aĉílẹa dịpă ásta.../i̯intrám

406

ı̃‿i̯el mai̯‿i...strájni^{c}‿/şî culeĝ^{e}ám//culeĝám̄/avę́ă [ɛ] magazí^{i}ę/făcútă.../búnă̄/dă tutún/ǵérǵéfur.../avęám/ásta ^{i}eręám̄...îm̦‿făcúsem/am munĉí‿zéĉe an^{i} núma pentru magazí^{i}e/î^{n}‿făcúsę^{m}‿magazí^{i}e//şî̄...ǵérǵéfur^{i}/...lu̯ásem...//şî̄ le dam̄ la uscát.../afáră/avęán̦‿cǫrláţ^{i} frumǫ́ásę-/acólo/aran̦ját acoló/şî̄...tutúnu mi̯ou̯ să făĉá núma dă calitá^{te}//şî̄ la ăi̯lánţi-^{l} făĉá númă̄.../númă̄ tutún̄.../párcă [ɛ] mi̯-erá m [k] párcă‿erá [ɛ] aşá/purtá^{d}‿/nu eręá [ɛ]//mă-ntrebá şî́ la ręĝí^{i}ē.../mă-ntrebắ [ɛ] ispéctǫru/şę́fi/to^{t}/că cúm an̦‿fắcút i̯o ?//cúm l-am̄ uscát ? cúm l-an‿d^{u}ospít ?//nú-l ţinęám mult i̯o la dǫspęálă//dacă mă cre^{g}déţ^{i}//i̯o nu ţî̄nęán‿tutúnu la dǫspęá^{lă}//

[Şi la dospeală unde-l ţii ?]

la d^{u}òspęálă/noi̯‿ī făĉán‿d^{u}ospítu [ɛ] în̄ magazíę//tó^{t}‿pă ǵérǵéfu úne‿eręá pus/dă cîn‿î̦l în̦şî̄rám/dă-l în̦şî̄rám şî́re/î̦l‿punęam pă ǵérǵéfu^{r}//şî̄-l ţî̄nęám̄.../i̯ō mácsim u̯o zi/şî̄-l şí dan̦‿la sǫáre/nu-l lăsán̦‿ca să să-n̦gălbenęásk̆ḗ-năúntru/că la úrmă̄ ñú să mai̯ făĉá frumós//î̦l dam‿îl dam/a dóǫa zi/îl dam lā...la sǫárę//şî́ ^{i}el dîn príma dátă/ā...cîştî́gá u̯o fáţ-aşá cam verzúi̯e//şi la úrmă d-aĉílęa cîn̦‿sǫárili-ī̄...îl vedęá bíne pă el mai̯ mult/î̦l făĉá gálbèn şi frumós//şî́ cū...şî cu grăsíme-n [k] ádică cu lúĉu i̯el//ásta e/şī̄...an‿termenát acú şî cū ás^{ta}// [...]

[Da' cum era cu păpuşitul tutunului ?]

cu pằpuşítu úi̯te cun̦‿să făĉá: trebūęá să‿ei̯ f^{u}óili [k] să ei̯ [k] dăsfá^{ş}‿şî̄ru dă tutún/cum l-ai̯ împăr [k] făcút/trebūęá să-l‿ei̯ pă calitắţ^{i}//cáre dă róşū-n̦kís/cáre‿eręá dă róşu dăşkís/cáre eręá dă̄...gálben/cáre ^{i}eręá dă̄...dă̦ négru/cáre‿eręà dă furdá [ɛ]/dă̦ tǫáte calitắţ^{i}/vro op‿calitắţ^{i}//nu mă ui̯tám númai̯ că să f^{i}íi̯e fǫáęa gálbęnă//da să fíi̯e şi dă gros//aşá fǫá^{e}a [ɛ] cum eręá‿el aşá/şi pă [ɛ] grosî́męa f^{u}ói̯i/şi pā̆ [ɛ] cum luĉá ęa [ɛ] şi...şî̄ pā̆ aşá pā̆...şí pā̆ grăsímęa i̯ei̯/şí pă [ɛ] cǫlǫáre̅‿ei̯//ằşá//atúnĉa...ă̦l lǫam/şí să fí^{i}e...sắ să lovęáscă̦ f^{u}óili cît‿ùna ş-á^{lta}//nú punẹám o...fọáe mai̯ lúŋgă/î̯n păpúșă/ș-o fọáe mai̯ scúrtă//sau̯ o fọáe mai̯ nẹágră/ș-o fọáe mai̯ gálbenă//sau̯...//úi̯te-l...făĉám așá ...pă ⁱegzáct//

[Același]

pᵘorúmbu

am̄...plugăriᵈ‿dă mi‿copíl//cu táta/cu părínțì m̄ [k] cu támă-mi̯ū‿ăla vítregu/băgám îm‿plúg//cu pátru vítẹ/-adícă î̯ncă cu alt om.../băgá táta-m‿pluᵍ/și̯ iōᵘ...mînaᵐ‿bói la plu‿cîⁿd erẹáᵐ‿mai̯ miᵍ‿dă tᵘot//și̯ d-aĉí cîn̄d m-ai̯‿făcú‿máre/mi̯-avẹám‿vitíli̯ méle/cái̯i mⁱei̯ saᵘ‿bᵘói mi̯ei̯/c-am avúᵗ.../î̯ntr-ū̄...timᵖ [k] î̯n‿cítẹ-un timp și̯ cái̯/și boi̯/î̯n‿fíne/și̯ úi̯te cum să făĉạ:

d-ẹgzémplū̀/dacă punẹám pă brázdă pᵘorúmbu/...dă múlte‿or dacă rămînẹā lócuʳli în̄ai̯nte timp/erẹá și̯ mái̯ plointe ca acú//tọámna nu să putẹá/din‿cáuză că...erẹá plointe m̄[ɛ]múltă rắu̯//ploi̯ múlte/ca cum a mai̯ foˢ‿ș-acú as [ɛ] ástă-tọámnă/la nᵘoi̯//și̯...dacă nu să putẹá/rămînẹá lócuʳli/...și̯ d-aĉî́lẹa [ɛ] zîĉán‿că-l punem pă brázdă//primăvára dac-avẹ́m timp/mă duĉáⁿ‿și̯-l făĉám ogórᵘ//și̯ la úrmă-l punẹam/îl făĉán‿cîrlánᵘ//făĉám‿ī/d-egzémplū.../mutám̄ másà...plúgului̯.../și̯ d-aĉíˡẹa merĝám [ɛ] u̯o dátă/î̯n‿loᶜ‿să faᶜ‿trei̯ brázde [ɛ]ca cum pui̯ pă brázdă/făĉám̄...rî̯ndu și[ɛ] îl și̯ punẹám//avẹám om ĩ‿úrmă cáre-l punẹá/și i̯o făĉán‿cu plúgu//făĉán‿cîrlánⁱ//și̯ ála să numi̯á porúmᵖ‿pă cîrlánᵘ//cu páru punẹám/trái̯sta cu bu̯ábe/cum să [k] ĕrá...pă tìmpurlẹ-álẹa/pă ștọ [k] șóldu stîŋg aiĉ/im‿pàrtẹ-ásta[1]/și̯ cu páru/-ᵐ‿mîna drẹáptă/și[ɛ]lu̯am bọábe/în [ɛ] pᵘoʳúmb acolẹá‿avẹám și fasóle/avẹán‿și̯ dovlécĉⁱ/sămî́nță/și̯...căutám̄ du cólo așá/și [ɛ] mîna ásta[2] erẹá

---

[1] Gest.

[2] Gest: mîna dreaptă.

408

ᵘobijnuítă//i̯a socotęá șî bu̯ábîlî‿cîte/șī úne s-arúŋᶜ‿fasóle sau̯ ....dovlęáĉ [k] dovlęácu̯//ca să cádă șī...șī fasóle/să cádă și dovléˢ̂ĉ/să cádă șî trei̯ bǫábe dă porúmb̥...//dacă vręam să̦-l pui̯ mai̯ dᵉ-es̄.../adică...ca cum [ɛ] să púne cu mașína/punęáⁿ‿cîtę-um‿bob/cîte dóo/cîte únu/cîte dóᵘo/da-l punęám mai̯ des// [ɛ] făĉáᵐ‿mai̯[ɛ]múltă tręáb-așá//prodúcți̯e mai̯ máre să făĉá//șī[ɛ] la úrmă mi-r̥‿rărgęám ǫo//da dacā.../mulț îl punęá cîte trei̯ bǫábe/cîte trei̯ bǫábe/șî la cîte ū̯...la cîte um‿pas̄/să zî̄ĉę/cît aruŋcáŋ‿cu páru//dă vedésᶻ‿dŭmnęavǫástră cum erę́á tręába/șí mîna și piĉóru u̯obijnui̯ít/dacă dáŋ‿cu páru/mîn-ásta ⁱerę́á gáta/șî [ɛ] bǫábîli dî‿íĉa‿așá dă sus/drept î̃...fúndu grᵘópⁱ-î‿acᵘǫlęá cădę́ā/la úrmă d-aĉí cu piĉóru...drept/gátā[1] /dam pămîntu pesté‿el/șî mînă-naintę//șī așá să făĉᵉá//

[Și semănai deodată, și porumbul, și fasolea și...]

șígu[r]//ᶠasᵘólęa șî [k] dacă vręam să̦ sⁱémăn fasúle...din áea olǫágă/c-așá-i̯ spunęá/nu‿urcătu̯áre/áęā‿urcătǫárea nu să p [k] áęa să [ɛ] punęá la cui̯b̥//și ĉálàltă ᵘolǫága să punęá la u̱rmā.../dă̦pă ĉę̄ punęám pǫrúmbù//...pî̦nă u̯or să răsáⁱe pᵘorúmbū‿că să vedęá úne [ɛ] dē̃dęáŋ cu piĉóru.../sáu̯ la úrmă dăpă ĉe răsărę́á porúᵐbū.../punęám pîntre cᵘúi̯bur fasóle olǫáᵍă//să făĉá/șî ásta sā.../ⁱerę́á mai̯ vărática//să zmulĝᵉá șí mai̯ dîⁿ‿timp/s̨ă cu̯oĉá/și̯ ᵘo zmulĝám și̯.../ǫ bătęám‿ū̂.../făĉᵉám̄...//ē̃ /șî pᵘorúmbū/...ī... îī [k] dacă să făĉá mai̯ máre-l prășᵉám.../dŏ‿dóo trei̯ orⁱ/dă cîte or ĉęrę́ā/că ⁱe múltᵉ.../erę́á múltę lócur[ɛ]burⁱenǫáse/rău̯/mburienáte/ș‿treᵇu̯ęá ca să̦...să-l fáĉęm ca sā̦...ca să putém să̦...men [k] ᵘǫpținem recǫ́lte mai̯‿ī...mai̯ bogátę//

[Același]

---

[1] Gest: se ridică și imită mișcarea piciorului cînd îngropa boabele.

cî́nipă

[Ai lucrat cînepă ?]

àọlẹó ! păị cúm‿dràcụ !

[Vrei să ne spui care era toată treaba la cînepă ?]

lă [ɛ] la cî́nipă ! o arám/o grăpám/n̄e duĉ^{e}áṇ‿șî culeĝám p-a dă váră/ō‿băgáṇ‿la gî́rlă/^{u}o l [k] melițám/o trăĝ^{e}ám pîn dărác/o... căerẹám/pînă vẹnẹá...ș-áịlàntă//áelantă cu sămî́nță‿ẹar/ne duĉám o culeĝ^{e}ám/o făĉáṇ‿glúgặ/o țînẹám treị zíle saụ nóo zílē...^{d}pă‿cum avẹá ĉịorkíịna dă máre/dacă ^{i}er^{e}á ĉịorkịnọásă ō‿țînẹa^{m}‿maị mult́//ò-ntindẹám pă gárd‿ī/...pặ bătătúrặ ō‿pún^{eŋ}/că făĉám múltă/făĉáṇ‿cîte dóo treị súte/dă mînú^{j}/dă cî́ni^{pă}//ș̌-o ḍuĉán‿tot așá la gî́rlă/n-ó lăsáṇ‿$\overset{z}{\text{să}}$ să strî́ngă ș-áẹạ ș-áẹạ/că̄...dacă̄‿ẹrẹá múltă.../și cîn‿o...topịám p-áẹa/o făĉ^{e}ám pînă să făĉá àstặlántă//după áẹạ ne duĉ^{e}án‿dûpă ĉē ụo făĉ^{e}áṇ‿șî p-a dă tọámnă/o că^{i}erẹám̄/la ịuț^{e}álă [...]//

[Da' cînepa asta albă, frumoasă, cum o făceai să fie albă...?]

o coĉám//o coĉáṇ‿cū súdă//saụ cu mă̆láị/cîn̄...//punẹám ũ‿rîn‿dă măláị‿ī...ĩ [ɛ]într-ũ‿uléị ịa/ịerẹá ọ [ɛ]uléị/așá/patrá/făcú‿nadíz‿dă ụom//și punẹám u^{n}‿rîn‿dă măláị/únu dă̄...dă̄...clúcă̄ [k] dă cluĉ^{i}//un rîn‿dă mălà^{e}-únu și [ɛ]cînd ụo scụotẹáṇ/le sc^{u}otẹáṇ/le țînẹán̄...tot așá/fro nóo zílĕ//și ne duĉáṇ‿cọlẹá la pîríụ/șĩ ^{u}o ^{d}am̄...fì^{i}ecárē...clúcặ ^{u}o dam așá pĩ‿ápă/șĩ‿d-aĉílẹa le lụā̃‿la spălá‿cu săpún/ș‿cu á^{pă}//șĩ‿le punẹā́‿la ĝér.../ịárna/ș‿să făĉá cā...ca și bumbá^{cu}//

āndréị marí^{e}a
șàptezéĉ^{i} [de ani]

410

u̯ó̦ți/u̯ó̦ți !

ắẹa cáre u̯oțắ/naíntē.../șī...i̯e^{r}ẹá$^{u̯}$ toț$^{i̯}$‿d-ō...cum $\overset{z}{s}$ă spui̯ ? dā...u̯o uníre̖/și-n̦gropá [banii]/șî cîn^{d}‿ī î̃i̯ scu̯otẹá $^{i̯}$ei̯‿i.../ trebū̆ẹá să f$^{i̯}$í̦i̯e t$^{u̯}$oț$^{i̯}$//da dacă [ɛ]i̯erẹá únu murẹá/ằi̯lán̦^{z}‿nu putẹá să-i̯ scu̯á^{ță}//cîn‿să duĉá la i̯ei̯ i̯erẹá ṳ̃̄.../únū.../îi̯ zîĉá catánu/la nọi̯//dă cíte $^{u̯}$o^{r}‿dā...ī [ɛ]sā dúcă la i̯ei̯/bolnăvi̯á//úi̯te/ ā̂șá‿ê̄rẹā́ i̯ei̯‿i...juráț$^{i̯}$/"pînă n-om̦‿fi tọț$^{i̯}$/să nu să ẹạ"//vez únū [ɛ]muríse dĩ‿i̯ẹi̯ șī...nū̂‿putẹá să...cîn̦‿să duĉ^{e}ā́/b$^{u̯}$olnăvi̯á//

[Dar pe-aicea erau hoți ?]

a fu̯ō^{z}‿dămult́//în cásă...sọácră-mi/d-aíĉ‿așà.../a furá‿dạ́ ẹ-ā [ɛ] lu̯a^{t}...tọáte álẹạ//sálbă dă la gî^{d}/nu ẹ-a lăsád‿nimíg/nimig‿ nimí^{g}‿nimi^{g}/dăcît‿ī...ástẹa cîñ...//vez$^{i̯}$ a avút un̦‿cățắl/și $^{i̯}$élẹ-a f$^{u̯}$os‿culcátē...sála-n̦kísă/ca cum e ástẹ//șī...i̯ei̯ cînd ā v [k] ișī/cu legătúrilī.../d-íĉ‿așa.../a[ɛ]călcá^{t}‿cățā́lu//șî̂‿cățălū̂:‿ám‿am‿am‿am‿am‿am ! ș-a lu̯at-o-$^{n̦}$spre sọácră-mẹa//da sócrî-mi̯o a fost aíĉá ī̿ [ɛ] cásă cu...cu al‿băẹát//șî[ɛ]a simțít út$^{i̯}$e/putẹá să-l u̯omọárẹ-a lọa‿to^{d}‿dîn̦‿ládă.../șī putẹá să-l omọáre.../că nu știẹá nimínẹa//și sọácră-mẹa cîn̦‿s-a dus cățálu/s-a dus șî pă u̯óki i̯oi̯ ș-a [ɛ] cúlcá‿zíĉe "f$^{i̯}$ī́rẹ-ai̯ al ẹáca cui̯ să fii̯ !" c-așá‿vẹá dū ọbiĉéi̯//l-a lọa‿șî l-a arún̦cá^{t}//șī...dácă[ɛ] a simțít-o pă ẹa cā̂‿a zîs așí.../"ẹa [r] i̯a stai̯ mă/firẹ-a$^{i̯}$‿al ẹáca cui̯ ! să vedén‿dặ ĉē/dă ĉe [ɛ] faș‿tu așá kelălăi̯ tu"//

cîn^{t}...i̯ésē.../î‿să scọálă d-íĉ‿a^{j}á șî púne mína‿aíĉ‿așà.../ úșîli la păréte//cîn̦‿vi̯ine-n̦‿cásă/cáde pā...pā ẹ́ẹ-a lắzi/pă plẹópa lắzi/răzmát-așá dā...dă [ɛ]márĝinẹa pátulū̆i̯...//

"ì̂u̯ ! ḩíu̯ ! îu̯ ! ḩíu̯ !"

să scọálă și s$^{u̯}$ócrî-mi̯o/șî băeței$^{u̯}$-óla/carê‿l-avẹá...//

"u̯ó̦ți/u̯ó̦ți !"//

úi̯tę-a fost...cuolęá‿așá/ùndē.../bulumàc^{u}-ṓlā [ɛ̦]nu erę́á-ŋkís‿î/i̯erę́á nîște zárzăr/ș-āc^{u}ólęa [ɛ] a legá‿cái.../ș-a-ŋcărcát‿ī...sácî/șî ę-a pus pă cāl/șî mî́nă̄ !/a auzî́‿tropănínd îŋcǫá//^{c}în‿s-a sculát‿ī/i̯erę́á uṇ‿sîrb acî́ úne ^{i}éstē [ɛ]acúmā [ɛ]ástęa dă̄...grădinărí̯e...//i̯ei̯ a zîz‿zî́ĉe

"e ! să dúĉe" zî́ĉe "băgátu lū [ɛ]i̯enáke/^{s}ă dúĉe că ^{i}e fáta bolnávę̆"/-āvę́á ǫ fetíță/^{d}‿vro șáse an^{ii}//ĉe "să dúĉe" ^{s}ĉe" ē/bag sámă că ^{i}e anica buolnávă/^{s}ă̄‿dūĉe la puópa/la crǫitǫ́^{r}[2]/să-l‿l-ęa să [ɛ] ǫ-m̄părtășáscă̦"//

cîn‿ē i̯éi̯/s-a v [k] dus cū...cu lî́na/șî cū țǫ́ále/avę́á țǫ́ále sǫácră-męā...//ęa nu pręa să duĉá/nu-i̯ i̯erę́á dra^{o}‿să dúcă̄...la lăutár//ș-avę́á țǫálē.../ne [r] ne [r] ne[ɛ]soc^{u}otíte//șî tǫáte/tǫáte toate/dacă nū... [ɛ]călcá cățắlu/lua șî păturíme/c-avę́á lā [ɛ]amîndóo capę́țili/c-atúnĉa e^{r}á...pátur dî cuoló pînă cuoló[3]//ș-avę́á c^{u}ólo ládă/ai̯ǰ‿ládă//cu țuále șî cuoluṓ/șî lad-é^{e}a ș-ástę̦//a lǫa‿to‿to‿tot//tót//

[Aceeași]

núnta

[Vrei să ne spui cum te-ai cunoscut cu soțul, cum v-ați luat, cum ați făcut nuntă...]

ḑa !//nę-à^{ŋ}‿cunoscút‿ī̦...pă tréi̯zeĉ áugust/ánu ^{u}o mii̯e nóo‿sûte șàptezeșiúnu.../șáptejdòi̯/pardó^{n}//șī...aṃ‿vorb^{i}ít‿ī̦.../cîṇ‿venę́á‿e^{l}‿dą la servíș^{t}/că făĉ^{e}á.../i̯er^{e}á la i^{u}onéșt ai̯ĉ aprǫápe dă găéșt^{ii}/venę́á sęára/...bā la dóo săptămî́ṇ/că ^{i}er^{e}á trimís pîn depă^{r}tă^{r}/pî́‿la drî́ŋcova/tî́rgu-ǰiu̯/ș-așá mai̯ depárte/priṇ‿scrisór^{i}/prin‿ī...[ɛ]ī̦‿sęár-așá/la fi̯lm/la bál...//da^{r} i̯el dă obiĉéi̯ nu pręa [!] mérĝe la ba^{l}/că‿él nú‿știe să‿daṇséze [!]//șī...mă‿^{d}uĉá^{n}‿

---

[1] Gest.

[2] Croitori, comună apropiată.

[3] Gest.

412

la bal‿ī/i̯o [ɛ] dan̦sám/ie^{l}‿să ui̯tá/ [!] cînd i̯o dan̦sám...//şī.. pă dọoze^{j}‿dec̑émbrē...nẹ-am [ɛ] căsătu̯orít//şī...

[Şi ai făcut nuntă ?]

nú‿an̦‿fạcú/nẹ-am lu̯a[ɛ]t cu vórbă búnạ//ş-am̦‿fạcút‿ī...acùm‿un‿án‿núntă//ástạ-tọámnă pă ^{u}opt octómbre//

[Cum se face pe-aici o nuntă ?]

da//noi̯ am făcút-ō̦...cînd i̯erá inundáţiilẹ-álẹa/pŏ‿opt octómbrẹ//

şi̯-am‿ū̦...cā‿ī...fii̯ecàre/cu necáz/am umblát...dîpă lémne/să fác̑em bu̯óltā/să să súrpe şi p^{u}ódū‿dí‿la croitór^{u}/cîn‿añ [ɛ] vru‿să tréc̑en̦‿cu [1]éle//ẹī...an̦‿făcút‿o la cămín[2]//aíj‿lă noi̯// n-am fắcu‿fedeléş că n-ávẹam cum să mai̯ fác̑em.../kĕ‿ē̦rá tímpu răụ...//şi‿am făcú‿zíọa//á veni^{d}‿lăutári la u̯op/m-am‿îmbrăcát i̯ō mirẹása/-ntii̯ i̯él s-a-mbrăcá‿dă s-a dus [ɛ] că...fìi̯ecárē/prin̦‿sa^{t}/să c̑in̦stẹáscă lúmẹa/dûpă c̑^{e}-a venít el m-am‿ī̦...îmbrăcát ẹo/ am plecá la udát[3]... /am̦‿vení‿dạ la udát.../a^{u}‿plecá‿să ẹa núnu .../à‿lọa‿núnu/şi lă óra trei̯‿ī/că dac-a fos‿tímpu urît am̦‿vru‿să púnem másạ//ş-ā‿ī...cîd a vení‿rúdilī‿méle d-acólō‿dĕ la un̦gurén^{u}/pînă ùna‿áltā...s-a făcū^{t}‿şáse/ş‿s-a pus...tọátă mása sẹárạ//ş-ăi̯‿i̯au̯‿ū...cum să fác̑e la noi̯ obic̑éi̯ū/...la nunẹáscă s-a rup‿pîi̯nẹa mirési‿in̦‿cap/s-a‿arun̦cá^{t}‿ca să ărun [k] să mănînc̑e fétịli/să să mărite mai̯ répede.../dă ![4]//şi ap^{u}ọi̯...am̦‿fo‿la bi̯sérică/nẹ-an̦‿cununát/am̦‿vení‿dă ^{l}a bisérică/şī nẹ-an‿duz‿diréĝ‿la cămín//şī...am̦‿fo la căm^{i}ín/s-à‿puz‿másā/după dárur^{i}‿ī̦ ...a fost‿ī̦...núnu/a lọa^{d}‿báni/şî̦ aşá mai̯ dĕpártẹ//á‿strîn̦z‿báni̯/-am dat‿î unẹ-am̦‿fost împrumutáţ^{i}/undē...avẹán‿datorii̯/şī d-ac̑ílẹa după c̑ē s-à‿termína‿núntā [ɛ] s-ā dăzlegá [k] m-a dăzlegá‿pă míne la cap/adícă mi s-a lọa‿flọárẹā‿dū‿pă ca^{p}/ş-am duz‿núnu apói̯ acásă.../și cu ásta s-a te^{r}miná‿to̯átă núnta//

---

[1] Îi sugereaza bunica informatoarei, Andrei Maria.

[2] Căminul cultural.

[3] Pauză mai lungă cauzată de copilul informatoarei.

[4] Răspunde unei vecine care intră în casă.

ionéscu maríe̯a
$^{u̯}$óptisp^{r}ezèĉe an$^{i̯}$

818. ZIDURILE [ALR I, 750]

(com.Odobești, jud.Dîmbovița)

Culegere: 1972; CB, MV; transcriere: MV

càrtóf$^{h́}$i

càrtóf$^{h́}$i cîn‿îi̯ púnem îm‿pămúnt/...tot pîm‿mártie/...să fhíi̯e lócu...ogór/dă tu̯ámna/băligărít/...ș^{î}‿cartófī‿avém...ĉine‿vre̯á !/ îi̯ bágă-n̦‿ca^{z}‿la căldúră//ii̯ aléĝe...s-ái̯bă u̯ókur$^{i̯}$...frumo̯áse... dă sămînță/și-i̯ bágă-n̦‿cásă̦//dă̦ pẵ‿febru̯áre̦-i̯ bágă//...ca să-i̯ púi̯e...în̦colțíz$^{i̯}$‿bíne//i̯o am pus c^{u}‿c^{u}ó̦țu...atít[1] !//am̦‿făcú‿șanț cu...sápa/ș̄ánț/...la u̯m‿métru...ŭ‿șan^{z}‿dă áltu/...lărĝíme/ș-am pus...cartófu̯-așá[2] /bi^{n}i̯șór cu mîna/...la o distánță dă...dóo̯ze^{j}‿d^{î}‿ĉentimétri únu dă‿áltu/un [ɛ] un ádică un̦‿cartóv‿dă áltu//ă̦i̯ mai̯ tăi̯ém/bùnînțelés/cáre-i̯ mar$^{i̯}$ îi̯ mai̯ tăi̯ém//dup-aĉé^{e}a‿an‿tras pămínt...pă șánțu̯-ò̃la/șî păntrē...că‿e la un métru...rîn‿dă rînd/ pîntre‿e̯i̯ a‿mai̯ pus ŭ‿rîn‿dă porúmb//i̯o așá-i̯ pui̯/dă̦ cìzva‿áni̯//

po‿úrmă-i̯ săpám/dă dó$^{u̯}$o‿$^{u̯}$or$^{i̯}$/...á‿^{e}-a [aia e a] cartóful^{u}/îl sab‿dă dó‿$^{u̯}$or/‿șî-l mai̯ scos‿tu̯ámna//șî cu el la oráș [!]/la bucuréșt$^{i̯}$ [!]//

i̯iu̯oníță re i̯on ĩ‿spúne
polécra su̯árẽ‿spúne [!]
șai̯zéșĉìnĉ [de ani]

---

[1] Gest: cît degetul arătător.

[2] Gest.

411

sorẹái̯că

punẹá u̯ámẹni//punẹa...tot ómu pă...márĝinẹa...lóculŭ‿lui̯/pă răzu̯áre cum îi̯ spunẹa‿atúnĉa/punẹă‿rînd: şî p-o párte ş^{î}‿pă áltẹ/

[ş-aia trebuie şi ea îngrijită ?]

da/^{i}o sap‿ca pă porúmb/...după sápă... [k] o sab‿dă dó‿^{u}or^{i} ca porúmbu/după sápă...tu̯ámna cînd i̯e...în‿tímpu culés^{u}l$^{ui̯}$ porúmbului̯/...pîn-atúnş‿să cu̯áĉe ş^{î}‿ẹa//ş‿fáĉe pălárie máre/un ĉerc aşá máre[1]/care sunt...búne//şî o tă^{e}ém/pălária‿aşá[2]/béţile rămîne pă loc//venim acásă cu ẹá/...ş-acásă o bătẹám//c-un ĉumá^{g}/didẹám aşá[3] în‿cápu bu̯ábẹlor/...cu ĉumágu/şî cădẹa bu̯ábelẹ-a^{ea}... tu̯átẹ//cădẹá//pălării‿lẹa lẹ-azvîrlẹám înco [k] le fo^{l}os^{e}ám/fí^{i}e la foc fii̯e...cînd ^{i}erá mai̯ verz^{i} le mînca şî...váca...//

Dup-aĉé^{e}a vînturán‿sămînţa/ne dúĉan‿cu ẹa la fábrica...dă uléi̯/acoló o băgá la ũ‿uruitór...ş-o cojá...cu̯áj^{e}a‿á^{e}a ntr-o parte ieşá/şi mieji̯ singur^{i} într-o párte//şî miéji̯-èi̯a-i̯ băgá la un‿c^{u}optór//cáre-i̯ ardẹá fog‿dădăsúp/ca cînd faĉ la cazánŭ‿dă ţui̯că //tót cazán i̯ẹrẹa/ş-ála//îi̯ băgá miéji̯-èi̯a‿acoló/şi̯ să-mvărtẹá meréu...ũ‿fier/păm‿miéji‿ei̯a/ca să nu să lip^{e}ásca dă fúndu... cazánlu‿a^{e}a//pắnă să prăjẹá//să prăjẹá bíne/miróşẹa...frumós// dûpă ĉe‿să prăj^{e}á/îi̯ scotẹá‿afáră/şî-i̯ băgá-ntr-ō...ntr-o^{n}‿cazá‿rotúnd/^{i}‿băgá acólo/...avẹá‿^{n}işte pláĉ care venẹá...cît cazánu/ficsẹ-aşá/...parc-ar fi̯‿fos‿nişte garnitúr^{i} ca să...nu f^{i}íi̯e mai̯ ...miĉ dăcît cazánu-ŏla//şî punẹá...o c^{u}ófă d-álẹa dă mii̯ej/...punẹá áltă plácă/neşte pláĉ...grọásẹ-aşà şî gréle/...pắnă umplẹá cazánu pănă sus//p-ó^{r}mă băgá...i da vîn^{t}‿pă nişte... [ɛ] dó^{u}o fi̯áre care merĝá aşá[4]/la o présă//şî...o présă dă sus/venẹá...o gre^{u}otáte/ş-àpăsá/apăsá/apăsá/...şî curĝẹá uléi̯u pă dădăsúpt/...

---

[1] Gest circular.
[2] Gest imitativ: retează.
[3] Gest imitativ: bate.
[4] Gest.

curĝe̯á pă̯‿zgab// şî zgábu‿òla/i̯erá cu‿un̯‿cap lăsát î̃‿jos/care curĝe̯a-n...vásu ómului̯ acó^{lo} únde...//

aşá să̯‿faĉắ...uléi̯u//

[Acelaşi]

proĉéstu

[...] care i̯á a venît o feméé/...„pu̯ne-mă néne i̯u̯áne pă míne mártoră̯/că i̯eu̯ şti̯u dă pórcu dumitále cû‿s-a-ntîmplát"//

ş-am pus-o mártor//

"cum îz‿zíĉe ţíi̯e ?"/

"în̯‿zíĉe vasile de flo̯áre̯a"//

"bíne"//

cum a auzî‿veĉíni c-am pús-o mártoră/s-a‿^{d}uz‿la e̯a acásă ş-a plătít-o-m‿ban[1]/a plătít-o/ca să júre acólo îm‿favo̯áre̯a...a lor//da !//cî̃‿s-a pre^{zen}tá‿la jûdi̯catắ primã-făţişa ...îmfăţişáre/...că trei̯á să vii̯-a dó^{u}o‿o̯áre/pri^{m}‿m̩făţişárẽ‿nú s-ascúltă mártoru̯/dă‿^{e}a‿a ve^{n}i‿prima/...atúnĉă comísi̯a n-o f^{h}i ştiú‿că... m̩ ! că i̯e príma-m̩făţişáre/i̯a cun̩‿ş-a auzí‿númile-acólo/a işît îm̩‿fáţa lor acó^{lo}‿la másă/...^{la} comísi̯a dă judicát-acó^{lo}/

"to^{v}á^{r}şe preşẽdínte i̯o nû‿ş^{t}u nimí^{g}‿dă pórcu̯-òst^{u}e̯a//pórcu‿ósta vene̯á dîntr-un̩‿cîmb‿dînco̯á î̃i̯ spúne ĝe̯agîrtu/...nevásta lui̯‿i̯e^{r}á...bõlávă...n-á‿avu‿gríjă̯ dă p^{u}orc...la o veĉínă/şî că o̯á-me^{n}‿éşte̯a n-á fo̯st acásă//a f^{u}ost...feméẹ-àsta la grădínă/şî fhíi̯-só̯‿a fost cu váĉili/pă báltă̯"//

dá‿e̯o cînd am auzî̃t aşá/^{u}òdát-an̩‿strigát tárẹ-acólo: "mártor minĉinós !"/cî́t am putút‿e̯o//"te̯-a plătít îm‿bán[1] ?"//

atû́nĉa/preşẽdíntili/a kemát-o pă e̯a "stai̯‿in̩‿fáţa no̯ást-aiĉ/

---

[1] Subiectul tuşeşte.

şi júră dûpă míne"//

ş-a pus ş-a jurát//ş-a rămás..îņ‿favoárea lor//ş^{î}‿m-ã‿lipsít// iei a spus/comísia:

^{zi}ĉe "naintéz^{i} proĉéstu lă...//ia vea ri amendátă cu ĉí‿sute dă lei/că a minţí [k] a jurá^{t}‿falş/şi...înaintéz^{i} proĉés^{t}u la tribunál"//

şĩ/...mi-erá că ş-ácolo...púne ál^{d}‿màrtor/plătít/nu cîştigá nimíc//áşà m-aņ‿lipsít//

[Porcul ţi l-a omorît ?]

da//am apucá‿dă l-aņ‿tăiát//da...ĉě folós !//

şĩ...dumnezéu nu doárme//că cu ĉe măsúră măsoáră/cu-áea priméşte//cum a cumpă^{r}á‿şí‿ea ɯm‿purĉél^{u}...m^{i}ig‿dă pátru súte-acúma/ n-á‿stat trei uóre-n ...în tírlă unde l-a [r] l-a băgát//şi... ş-a făcú ^{l}oc ş-a fuĝít/ş-a ieşí‿şí /dús‿a‿fost//

o vac-a păscút-o p-aĉí pă bòlţile-ástea/...ĉe-s făcút‿â/cûm a venít acásă/a legát-o luŋg//...noi săpám îŋ‿grădín-aco^{l}ó// ş-aúz o^{d}átă...zb^{i}erín‿rău váca//ieu/credeáŋ‿kě-i a mea//mă duc/ répede fu^{g}‿d-acóló/v^{y}iu l-a mea mă uit/váca...s-a şí speriá‿dă míne/..."ei" zí^{g}‿"nu-i a mea"//cîn‿mă ui^{d}‿la iei aĉía peste gard/ váca ^{l}or...aiê avém o coástă//cu cápu aşá-ŋ‿cuástă[2]/şí cu piĉoar^{i}l^{i}‿d^{ĭ}‿^{u}urmă...pă deál//şí făcútă/strîsă ĝem aşá/cu borta‿aşá‿ sus/şi ia strúsă.../s-ã-făşurá‿cu frîngíia/după gî^{d}/după p^{i}iĉóuór/ şî zbierá acoló//

io ã‿strigát aĉí la‿^{n}işte veĉíŋ‿să.../că iei nú‿ierà/ira [k] ier^{e}a la sápă//ã‿strigá‿să dúcă să...dăpă iéi acólo/şi s-a du^{s}‿ şĩ...n-a mai trăiít/dàcît pănă noáptea//ş-a tăiát-o//

[Acelaşi]

---

[1] Fluieră a pagubă.

[2] Gest: îşi lipeşte obrazul de umăr.

am înnăscút

pă ĝícă l-am înnăscú‿cîn‿avęám ^{e}etátęa dă dóojdòi̯ dă̦ an^{i}//

[Și l-ai născut la dispensar, ca acuma ?]

nō ! acásă̦ !//

[Cum se făcea ?]

èhé^{i} ! i̯ęręá o feméé úi̯tę-o vecîn-acî//ă‿zîs că m^{y}i̯-a ișí‿búba la ^{i}ínimă̦//kam pă léi̯ca stánĉ^{e}a/c-așá o kemá//în‿dăscíntă áęa/

fáĉe "àŏ́ ! f^{h}ír-ai̯ a nebunéli ! [...]tu ai̯ să-ñaşt^{i}"//

èręá un̦‿iring ! máme sta în̦‿cása‿àsta/și‿i̯o-n‿cás-àęa[1]//cása ...véke a pări [k] ā mămé^{i}ki ș-a lu tăti^{cu}//ș-áia tráĝe dă mi̯ne/ "fă̄ !"/...maę-a vení‿și sî [k] sóru-mę-ă^{e}ă//

"dú-te/lęáno/dă fă fócu lél-ti !// [ɛ] lel-ta-nnáște !"//

am înnăscú//cása‿am făcút-o mai̯ anevói̯e//și m-am [ɛ] pînă... pînă‿^{l}a‿dóoșpe am‿â...termená‿tot// [...]

[Și, pe urmă, se pune aicea la trei zile...?]

dă ! să punęá//punęá tre [ɛ] trei̯ stícle/și trei̯ pîi̯n^{i}/ápăi̯ ĉęápă/apói̯...cáre ĉe vręę//cắrț^{i}/ca să-mvéțĕ...//i̯o rîdęám d-um ...dă o fátă vyitregă a mámi‿élęa//ĉęa că să púi̯ĕ să...o kémă pă fátă[2] /să púi̯e să rízâ dă băęátu mi̯eu̯‿u [ɛ] să îmvéțe și álte meserí̦//da úi̯te-l ă̦l táe cápu dă tǫáte//

iiu̯ána vlad [k] i̯oána ke vlad^{î}
șáptezĕj‿de an^{i}, născútă pă nóǫ‿sùte doi̯

avęám țest

[Pîinea se cocea în cuptor ? sau în...]

---

[1] Arată spre casa bătrînească din curte.

[2] Cineva strigase de afară.

418

avẹám ţest//

[Aveaţi ţest ?]

dă//avẹàn̯‿ţés‿şî cărpătór̆/şi‿î̄ u̯o coĉẹám în ţest//făĉán‿túrtă i̯ar‿î d^{u}ospi̯ită/ş-o coĉám în ţest//

[Cum făceai turta ?]

dĕ ! [ɛ] punẹám‿â mălái̯u-l ĉernẹám/şi pă úrmă pûnẹám ápă f^{h}i̯ártă/şi sáre/şi po u̯rmă mestẹcám punẹám făi̯ínă/mái̯ niţéle tărîţe/ş^{i}-o lăsắ‿să dospẹás^{că}//ş̆-ápăi̯ punẹám foi̯ dă nuc/ş-o punẹám pă...cărpătór̆//şî începẹá [k] cîn [ɛ] la úrmà/o lăsám̄...cî^{t}‿ şti̯^{i}ám i̯eu̯/la‿ūrmă dam fog‿la ţest//ş-o coĉẹám în ţest//

[Ţestul era de fier sau de pămînt ?]

dă pămî̄nt !//

[Şi cine-l făcea ?]

nói̯‿il făĉẹám !

[Cum ?]

b^{i}íne !//ūi̯te făĉẹám um‿muşurói̯ aşa¹ dă pămín‿şi lu̯ám‿î hu̯má/şî cu [k] mai̯ punẹám şî̄...i̯árbă/şî-l călcẹm dă nó^{u}o u̯or^{i}//ne găsẹám mai múlte//şi i̯ár‿ăl‿lu̯àm/ş-i̯ár‿ăl‿lu̯àm...//ş̆-àpŏi̯ pă moşurói̯ îl turtẹám atúnĉ/şî-l lăsám fo dóo zíle//şi-i̯ băgám‿ā fi̯ făĉán‿gáu̯ură/ca să ba^{g}‿gá^{u}ură/să...cîn‿l-ŏi̯ púne...ţéstu/punẹám o cărămi̯dă ^{i}íĉ una‿aíĉ/şi ţéstu̯-ăíĉ//şi-l punẹám pă cărămi̯iz^{i}//şî la u̯rmă/cu cărpătóru/băgám pîínẹa/şî ridicám‿ā ţéstu cu b^{i}áţu/şi dan̯‿cărămizil^{i}‿la ^{u}e parte/şi eū [k] lăsám ţéstu pă pîi̯ne/şi pă úrmā punẹám fócu pă lîngă‿ẹa//să âi mîncát‿ā túrtă şi pîi̯ne a^{tunĉ}//şí pîi̯nẹa búnă/şi túrta búnă//

[Aceeaşi]

---

¹Gest. În continuare, informatoarea îşi însoţeşte textul de pantomimă.

făĉé‿săp^{ṷ}ún

úi̯tẹ cum îl făĉém: pun$^{i̯}$ém‿î ĉenúșa/șī o ĉernéṃ pă ĉenúșă/ș̌-o punéṇ‿cŭ‿ápă cạldúță/saṷ réĉe/cum vrei̯//șî o lăsám aṣá/caṃ‿fŏ... pátru‿ĉiṇ‿zíle//și mai̯ mèsticám ĩ‿i̯a...//și după‿ĉé vedém noi̯ că s-a făcút [ɛ]leșíi̯-àẹa/că ziĉem că-i̯ leșíi̯e/luóṇ‿s^{ṷ}ódă/dă săpún// s^{ṷ}ódă/ca^{ṷ}ústică̦//și puném‿â grăsímẹa-n tuĉ/șī puném um‿búlgăr dă̄ s^{ṷ}ódă/acoló aṣá/șî‿la u̯rmă merĝ-aṣă̄ fhérbínd/c^{î}‿după ĉe fhérbe i̯el bíne și să-ṇgrọáșă/înĉép$^{i̯}$ să pui̯ s [k] áẹa/súda//și-i̯ pui̯ sọdă/-i̯ pui̯ leșíi̯e/-i̯ pui̯ sọda i̯-ai pu^{z}‿leșíi̯e/pînă să̄...să fíerbe i̯el și să i̯a du pă tuĉ aṣá să mérĝe că.../nu mai̯ rămíne pă fîcălé^{z}‿/nu mai̯ rămíne nimícạ//șī-l dă̄‿jos și gátạ//puné‿sáre și‿gátạ// ásta-i̯ să^{pún}//

[Și-l tai chiar atuncea ?]

n^{ṷ}o !

[Da' cînd ?]

cum‿e diminẹáțạ//dacă-l dăm az$^{i̯}$/míi̯ne dă diminẹáță-l tăi̯^{ém}// àṣá-l tăi̯ém//

[Și ce rămîne dedesupt ?]

rămíne ŭ‿fel dă̄...cum să spun‿eṷ că rămúne ?//ŭ‿fel dă...

[Rămîne ceva ?]

dă̄/rămúne//

[Vrece.][1]

[Vrece se zice pe aici ?]

da/vréĉe să zíĉe/da $^{i̯}$eṷ ziĉẹáṇ‿că să... [ɛ]'ĕ ! nu ! vréĉe ! da ! vréĉi̯e rămíne//

[Da' ce ziceai ?]

nŭ în‿dam sẹáma cam cuṇ‿să fhíi̯e să fhíi̯e pòtriv^{y}ít/uñ lúcru potri^{v}yí/‿da àṣá/cum a zis cọána...//

---

[1] Preoteasa, care asistă la înregistrare, sugerează termenul.

420

[Vrecea o arunci ?]

maį o ᵘoprí‿șí p-áęa//

[Și ce faci cu ea ?]

ști ĉe făĉeņ‿cu ęa ?//úitę oín‿e acú vára/dácă vreį să spelᵻ ŭ‿aragáz/saų ųále dă [ɛ] dă fᵘoc așa/dǫ vátră/să fáĉē dă ziș‿c-acú le-į cumpăráᵈ‿dîn...dîm pʰįáță//așá...//

fhérbᵻ àpa‿áęa/puį nițícă vréĉie d-áęa/și le moį acólō‿ųàl-áęa/și la ųrmă cĭ‿lę-öį scǫáte d-acoló așá le scōțᵻ/frumųásę...//ș‿să spálă tót tot tod/nu rămíne nimícą//

[Și dacă nu ți-a ieșit bine săpunul ?]

îl dăm‿î...îl dăm‿î įar îņ‿crop //îl dăm îņ‿crop //îl tᵘocăm/to‿săpúnu/și vréĉiį-àᵉa n-o l [k] n-o aruņcᶦám/pínă nu ves‿că ᶦe săpúnu bᵘun//șį dacā nu e săpúnu bun/įar îl tųoș/pă tųot/îl tᵘóĉ‿așà bucățéle/și-l [k] įar îl puį pă fᵘoᶜ/įár îl‿eį la fįert/... dácă-į maį trebúe sųdă/dácă-į maį trebúe leșíįe/ásta‿ę//și gáta/să dréĝe//

paraşkíᵛ‿me paraşkíva [zisă] kíța
dă pàtrușĉíņjᵻ‿dă anᵻ

s-a măritát aĉílęa într-ŭ‿sadᶦ‿veĉín

úitē...ásta du pā...ásta maį micā a męa/care ęo [k] s-a măritát aĉílęa într-ŭ‿sad‿veĉín/tod‿venęá um‿băįát pă la noį//įeręá dă la vlășĉénᵻ //șī/că ĉę-o fhí azᵻ/că ĉę-o fhí míįne/cu băįátu ăsta/...pínā într-o dátă į-a spus‿î lu sóțu mįo cā vręa să įa fata//și noį ĉę-ā‿zis ? că să n-ó dăm !//că ᶦe în alt sat/șī cā să fhíįe dîn‿â saᵈ‿dă la noį/...șį pînă-ntr-o bună‿zí nę-am pomenį‿fără ęa// [!]

ĉé‿maį/s-a-ntîmplát că ᶦeręá și sóțū acás/įeręá dumįnică//ā‿

---

¹Sat învecinat (com.Potlogi, jud.Dîmbovița).

fos‿și i̯ō^{u}.../^{i}ereá o núntă [r] o núntă la noi̯‿i̯n‿sat//și cînd‿ă venii̯‿dă la núntă/ [ɛ] vyíne șī bărbát^{î}-meo/v^{y}íu̯ și i̯o^{u}/vyíne și băi̯átu/că trăi̯á/șī cîn‿să v^{y}íi̯e și fáta dă ŭ‿să mai̯ fhíi̯e ? că să dusése//și/să dúse bărbátî-neu̯ pă dẹal /să̄-ntu̯árse-napói̯ aĉíleạ la c^{u}operatívă/să-ntu̯árse-nap^{u}ói̯/întrebắ/ĉé‿să‿mai̯...!//n-am au̯uzí‿ niș‿cu ĉíne/niș^{i}.../ĉé‿mai̯ ! an‿sta‿noi̯ toátă noáptẹ-așá̄ în... tr-ō gríj-așá/ĉ-o ŝī...//cínd/dimineáța am auzit: că̄ a loát um‿ băi̯át dín‿vlășĉén^{i}/și că...a plecá‿cu i̯el în noáptẹ-à^{e}a/ș...//pî̄‿ la úrmă/bărbátu-meo s-a duz‿la gáră//și s-a-ntîlní‿cu ĝíneri-mio ắcólo-așá//șī...ĉe să mai̯/...a zîs că̄ să vyíi̯e la noi̯/să ne-mpăcắm/noi̯ ĉe‿ereá să‿mai̯ făĉém: ne-am împăcá/‿și gáta//

[Aceeași]

lun‿dă dimineáță

[Luni, după nuntă, se mai face ceva ?]

da !//să púne i̯ar másă//i̯ar.../dă...vyíne núnu/lúme/și...púne másă//

[Nu mai vine la părinții fetei ? Cu...]

dácă e fáta [!] că mi̯-e și rușíne să spui̯ !//dacă ^{i}e fáta măritát-atúnĉ^{i}/și i̯e fáta cumínte/ca să o [r] s-o spui̯ așá pă lar^{g}/ ĉe mái̯ că

[Spune, cum e obiceiul pe-aicea .]

păi̯ așà‿é !//și dacă ^{i}e fátā...adícă dacă-i̯ màritát-atúnĉ/și a fos‿cumínte/ā vyíne cu rakíu̯ róșu̯//că n-am dăcí‿să spui̯ așá[2]/ păi̯ ĉé să fac !//

[Dac-așa e !]

da !//și ca sā̆ ûnțelés/ca să știi̯e lúmea că a fos^{t}...cumínte/

---

[1] Anchetatoarea vorbește paralel cu informatoarea.

[2] Se adresează preotesei.

422

ṣi...//cu plocuọ́n/cu...bucuri^{i}e/ĉẹ́‿mai̯/áṣa//și dacă nu e/...gáta//

[Tace !]

táĉe//

[Ori face ceva...rîs de ea ?]

nu/nu la noi̯ nu s-a pomenít//nu s-a pomení^{t}//îna̯ínte/să vorbiá lúmẹa/că le duĉẹá în̯‿copái̯ cu ĉenúṣa̯//da ! ei/le punẹá în̯‿copái̯ cu ĉenúṣa̯//punẹá o copá^{i}e máre/d-áste dă spălá cum s^{î}‿spun‿î/ș-o punẹá‿acoló așá ș-o că [k] o trăĝ^{e}á cu pátru b^{u}oi̯//

[Da' ce, ea sta ?]

ĕ^{i} ! sta !//^{u}o^{r} să duĉá la părín̯s‿și-i̯ spunẹá/"mai̯‿in‿dai̯ dóo pogọáne"/cum i̯erẹá-na^{i}ínte/cu pogu̯áne/"mai̯‿in‿dai̯...^{î}avére/mai̯‿in‿dai̯..."/u̯ór o punẹá pă dínți dă grápă//o punẹá [k] punẹá grápa cu dínți-n̯‿sus/și o punẹá pă dínț-i̯ia‿acoló//

[Și cum sta ea acolo ?]

e/cum sta ?//ĉẹ́‿maẹ//da áṣa‿e dă mult//da s-a-ntîmplá la noi̯‿in̯‿sat/treburlẹ-as^{tẹa}//

[Ai apucat ? Ai văzut ?]

n-ám apucát//n-ā‿văzút//mi̯-a spus și mi̯íe sọácră-mẹa așá bătrín/da...n-ám‿pomení/n-ám‿văzú/n-ám [r] n-su văzu/ĉẹ mai̯ !//așá rîs/că mai̯ rîde dă éle/că mai̯ fáĉe/da ásta nu/n-am văzú^{t}//

[Da' cu socrii se face p-aicea luni ceva ?]

stai̯ să vă spui̯ i̯o ĉẹ-am păți‿la bucurẹșt^{i} !//am̯‿făcú‿núntă la bucuréș^{i}/și gátă/ĉẹ‿mai̯/să ne sui̯ẽ‿rọabă ! [!]//lun^{i}/cîn‿am venít [k] cîn‿am i̯ẹi^{d}‿dă la salón/c-am̯‿făcú‿núnta la bucuréșt^{i}/cu fáta a márẹ//și/tot î‿spunẹá mi̯íe meréu̯ tu̯átă săptămína//și ĉē/n-avẹā́m [k] avẹám̯‿fo trei̯șĉín̯j dă an^{i} atúnĉ cîn‿i̯er^{e}ám...dă príma i̯ată sọácră ma^{re}//și/tot în̯‿spunẹá mi̯íe dă rọábă//mai̯‿in‿dá așá/î‿spunẹá "ē lásă/că să ves‿ĉ-ei̯ să păței̯^{i}‿lun̯‿cu ru̯ába !"//da

---

[1] Sublinierea informatoarei și explicațiile ei sînt provocate de mimica anchetatoarei, exprimînd uimirea.

i̯o zicẹán‿că tot o fhí minĉúnă/tot ó fhí glúmă ^{zic}...//

cín‿i̯șin̯‿și noi̯ dă la salóⁿ/cu tọátă núnta/d-acoló așá/áltu... mai̯ bẹat/áltu mai̯ trẹaz/áltu mai̯ somnorós/ált^{u} dẹ ! lun‿dă dimineáță/ĉí‿ma^{i} !//v^{y}íne dîn...ọámeni núnți d-acolò/vyíne úni̯...așá pă furíș//avẹá rọába pitítă//cîn‿a^{n}‿trecú‿noi̯ p-acolẹá/zău̯ cọána pre^{u}otẹá^{să} !//cîn‿an‿trecú‿p-acolẹá/hópằ[1] ! a puz‿mîna pă noi̯/púne pă...ĉẹ́‿să‿pui̯ pátru îș^{i}‿intr-o rọábă bre ? s-a ru [ɛ] s-a ru‿rọába [!]//da !//

[Dar care patru ?]

păi̯ s^{u}ócri/adícă tat [k] táta și mama‿al [ɛ] băi̯átuli̯/și n^{u}oi̯/și‿i̯o și cu bărbát^{î}-mẹo//

[Toți patru ?]

tu̯os‿pátru//și núna/că s-o súi̯e pă clos^{e}ét/da !/s-o súi̯e pă closé/zău̯ cọána pre^{u}utẹása !/și pă sọácră mi̯ícă/s-o súi̯e să jọáĉe ĝamparáu̯a‿acoló așá [!]//zău̯ úi̯te/mie mi̯-a foz‿rușine cîn‿am venit acásă și s-a‿auzí‿vòrb-ástă‿sat//ca să híu̯ drẹáptă/a zis că...ĉe să adícă d-ái̯a mi̯-a făcút așá/că pu̯áte n-a fos‿fáta mẹa [!] cumínte//

și ĉerẹá acoló așá: "cí^{d}‿dai̯ să te dau̯ jos ? cít ?"//...da/că zíĉá că...cîd‿dăn̯‿să me dẹa joz‿dă...//da pă mine n-a apucát//cîn‿a puz‿mîna pă mínẹ/și s-a ru^{b}‿și ru̯ába/și p-íĉ ț-e drúmu ! [!]//s-a ru^{b}‿ru̯ába/s-a ru^{b}‿[ɛ] mìi̯nọáĝili̯-àlẹa‿amîndó^{u}ọ//ĉẹ mai̯ !//cúscră-mẹa i̯er^{e}á o feméе grọásă și mărúnt-așá//apói̯ marín/apăi̯‿i bărbáti̯-so/pátru îș^{i}‿intr-o rọábă ĉé‿era să-m...//cît [k] și pă sus să nẹ-o ŝi dus/și tó‿să rupẹá//

[Aceeași]

---

[1] Bate din palme.

424

dac-avẹá lẹac să sculá

[Cînd era copilul mic, era obiceiul să nu-l lași singur ? Cum era ?]

ști^{i} cum i̯erẹá ?//zîĉái̯ că să nū laș^{i} cop^{i}ílu cā să-i̯ pui̯ dacă plej^{i}‿d-acásă sau̯ plej^{i}‿dă‿lîngă i̯el să-i̯ pui̯ ĉevá fher la cap ca sā...fíe táre/să fhíẹ...cạ să nu să spérie...//

și să dă [k] dacā să bolnăvi̯á copílu nițél/gáta/să te duș^{i}‿cu ^{i}el să-i̯ dăscínz^{i}‿dă cúi̯/să-i̯ faj^{i}‿dā...că áre spurcăĉún^{i}/cā i̯e dă mùma-pădúri/cā...cu ás^{tẹa}//

[Cum era de cui, cum de spurcăciuni și cum de muma-pădurii ?]

dacă erẹá dă spurcăĉún^{i}/númai̯ băi̯éți//ádică și fétili !//le i̯ẹá néște búbe-ŋ‿cap//búbe îŋ‿cap/sau̯‿u așá și pă i̯ei̯...//șī să duĉá și le dăscîntá/dă spurcăĉúnlẹ-ástẹa/și le treĉẹá//și dā [r] dă cúi̯/númai̯ băi̯éți// [ɛ] acólo la i̯ei̯...între piĉọáre/ĉé ma^{i}/la bọáșe acoló așá/ĉẹ-avẹá/cā...înnegrẹá dă țipát//și cáre i̯-apucá nú mai̯ scăpá//u̯or^{i} sọ-i̯ și făcú‿dă ĉē...//dā așá‿auzẹ́ā‿și‿i̯o pă sọácrâ-mẹa/n-ā‿văzút/î́i̯ punẹá așá cū p^{i}iĉu̯ár^{i}lī‿sus/șī bătẹá uŋ‿cui̯ așá/între p^{i}iĉu̯árlẹ lor/și nu ștu ĉe zîĉẹá [ɛ] cîtẹ-o feméе d-ástẹa bătrî́nă//și dac-avẹá lẹac/să sculá//da !//și dă mùma-pădúri țipa^{u} tọátă nọáptẹa//da/și i̯o ā‿făcú‿fetíți méle dă prima‿dátă/carẹ-am avút-o//

[Cu ce i-a descîntat ?]

ca să fhíu̯ drẹáptă cu o fọárfecă//îi̯ dăscîntá cu̯-ọ fu̯árfẹcă așá cîn‿î́ sfințẹá sọárlẹ//i̯-a dăscîntá‿dă trẹi̯ u̯or^{i} și gátạ//

[Aceeași]

819. BREZOAIA

(Com.Brezoaele, jud.Ilfov)

Culegere: 1972; CB, MM, BM, MT; transcriere: CB

am scăpát în‿genúke

mi‿s-a rup/și căruța//

[Cum ?]

s-ām [k] dus [k] f^{u}ost încărca^{t}‿cu várză/și-m‿pădúre-n‿rîịoásă/s-a rẹtezát cúịu dî‿lā ịinima căruțị//ș^{e}-am...stát acolọ.../ș-a venít^{î}...un unk/...a vení‿^{c}‿căruța guálă ^{d}ă la bucuré^{ș}/și-am dăscărcá^{d}‿várza/dîn‿căruțā.../mẹa-n‿căruța luị/și‿ẹ-an‿da‿p-áẹā‿rúpta luị/și [ɛ] m-an‿dus ẹo cu áẹa búnă la bŭcuréșt//

al^{d}‿dátă m-an‿dus^{î}...la múnte//să ẹaụ niște lémne//și nú cunoșteán‿drúmu//și-avẹám un ọm.../dî la noị dîn‿sa/d-aíc^{i}/cáre ^{i}erẹá naintẹ/și ^{i}el... ịerẹá cam băút//ș‿cînd an‿coborît^{î}...dăválẹ/ịo n-án‿cunoscú‿drúmū.../cum éste p^{b}-acoló//ș-am văzú/că ^{i}erẹá nọáptẹa//an‿văzú‿că‿cái v^{i}in^{i}ẹ répẹdè/...dăvále//ș-an‿sări‿dîn‿căru^{t}ă‿repíde/an‿ca [k] lọat cáẹ-alătur^{i}/și mergînd așá.../am scăpát în‿genúke/an‿căzút în‿genúke/și m-a lụat cálu cu...cu picọru/m-a isi [k] b^{i}ịd în‿spinárẹ/și m-a băgát între caị//ș-ẹo m-am agățá‿dă ụoịștẹa căruți/...ș-am mérs ca fro zéĉe métrị/da cînd‿î...am căzút/ịo an‿strigá^{d}‿la únu/zic "saị silícă !" la ála cáre‿e^{re}a naintẹa mẹa//ș‿cînd‿î [ɛ] ịo an‿s [k] mer^{s}‿cam [k] fro zéĉe métri/ĉé‿m-an‿gîndí^{d} ? zig "mă dúĉe caị-n‿fro rîpă-n ĉevásîlẹà/...ș-acú" zi^{g} "maị bínẹ‿să-n‿daụ drúmū [ɛ] dea lúngŭ/pîntre căruță/să trẹácă...căruța pă să [k] pîntre rọátili căruțî"//

și‿cînd a sosí^{t}‿éla/s-a pu^{z}‿naintẹa cáilo^{r}/ș-a vẹní‿rụáta/ș‿s-a proptí^{t}‿în‿cụásta mẹa//și‿^{i}erẹá căruța-ncărcátă c-o mịe dóo‿súte‿

426

dē‿kíle dă lémnẹ//ș-am avút un̥‿cal așá dă bún/că...s-a pus cá^{i}i-n̥‿cur/și m [ɛ] m-am‿tra^{z}‿binișór/am ișí‿dă su‿rọ́ată/ș-am ișít [ɛ] pă‿lîngă piếer^{i}lí‿calulúi̯/șị...àm‿scăpá‿d-acólọ//

i̯éne te dumítru
șàpte^{j}dói̯ [de ani]

[Porumbul ; grîul]

la noi̯ porúmbū [ɛ] /árā...^{cu}‿plúgu/un ọm ará cu plúgu/șî la trei̯ brázde/punẹá ánū porúmb̥/cu pár̥u//áre um‿par/și lu̯á bọ́abili-n trái̯stă/și punẹá//la du̯ei̯ paș̆.../cui̯^{b}‿dă cui̯b̥//punẹá ĉin̥‿șáse bọábe-n‿î [ɛ] în̥...cui̯b̥/că d [k] ca să răsá^{e}ẹ//întòdauna lăsá că [k] mai̯ mult/‿ca‿să răsáe//și dū́pă‿ĉe să̄ făĉá porúmbū...máre/înnaînte n-ávẹa nić^{ș}...prășituór^{i}/...cum sunt acú/sau̯ rărițⁱ//venẹá ș^{i}i̯-l săpá la rîn^{d}/‿cū...cu sápa//munĉá ọ́mu și săpá tot...po^{r}úmbū//‿ì‿făĉá cui̯b la porúmb/îl plivi̯á lî [k] dă pri^{m} [k] dă la pri̯ma dátă/dă̄‿la...príma...prașă//îl plivi̯á/-i̯ lăsá/trei̯/pátru/dẹpándă cum̄...i să pắrẹá ^{u}ómului̯/cạ să̄...să-l‿láse-n̥‿cui̯b̥//și dupắ‿ĉẹ să̄‿făĉ^{e}á máre/să‿făĉá ^{b}p-așá dă máre/îl‿lọa la sápă d-a dorạ//ș-apắi̯‿īl...làsá pînă tọámna/pîn̥‿la culés//ìl‿culeĝẹ́ă...//la noi̯‿in álte părț^{i}.../știu̯/că cum am̥‿f^{u}o‿și‿i̯o/pîm‿moldóva/pă.../rupẹá porúmbu cu fu̯ói̯ cu tot//la noi̯‿īl...cúrăță curát//da cînd îl culéĝe dîn̥‿cîm^{b}/l-adúĉe curát//ìl‿bágă-m̄‿pătúl șị.../tèrmínă cu i̯el//

[Și cu ăia de pe cîmp ce faci ?]

^{g}cu̯oĉéni ?//cu̯oĉéni-i̯ tăĝẹám dă...pắ cîmp/îi̯ legám̥/‿făĉẹám ^{s}znop^{i}/și-i̯ aduĉẹám acásă/-i̯ fặĉám̄...glúĝ^{i}/már^{i}/péntru v^{y}íte/ca să dăm ^{h}rána la vi^{te}//

[Și grîul ?]

---

[1] Gest: înalt de cca 1 m.

grî́u̯u̯.../no̯i̯ u̯ámeni[ɛ]/majoritátea o̯aminilor/care ^{i}eream/... bo^{i}éri mai̯ făĉá șī álfel//bo^{i}éri ará lócur^{i}li mai̯ naintè/...semăná grî́u̯u/și da cu grápa dă fi̯er//da‿ai̯ nóșt^{r}i [ɛ] majoritátea veneá șī...îl săm [k] îl semăná-nti grî́u̯u/și la ú^{r}mă ará/grăpá lócu cu grápă dă l^{i}emn/și-l‿lăsá așá//că n-ávea t^{u}oț^{i} posibilitáz^{i}‿dă grăb‿dă fi̯er//grăb‿dă fi̯e^{r}/dacă‿ereá...dóo trei̯ grăb/dă fi̯er/în‿sat//în comúnă//

[Pe urmă ?]

cîn‿creșteá/dă să făĉá máre/dă să...coĉá grî́u/-l tăĉán‿cu... séĉi̯re//

[Și ?]

îl tăĉán‿cu séĉi̯ra/îl‿legám/îl făĉ^{e}án‿^{z}nop^{i}/îl făĉ^{e}án‿clăi̯/ș‿cîn‿veneá tímpu/să ne ducem lă [k] dă/aveám p^{u}o^{s}ibitá‿dă va [k]/veneá mașína/cîn^{d}‿veneá mașína//în‿sat//că veneá mașínă/dă-s‿făĉá o ár^{e}ē/la cîmp/úndĕ‿iereá [ɛ] pátru‿ĉínș^{i}‿pogoáne dă grî́u̯/la un‿loc/aduĉá mașínă‿ac^{u}ólo/și náinte ^{i}ereá mașínă/cu vapu̯áre//nú erá cū...motór//și băgá páē în‿vapór/încălzeá vapó^{r}u și.../mèrĝeá mașína//trèerám grî́u/-l [ɛ] puneá ómu-n‿sac/sau̯ dacă n-ávea sac.../îl puneá-n‿cărúță/p-uo pát^{i}ă/pă ĉevá/și-l aduĉ^{e}á acásă//și‿după ĉē [ɛ] l-àduĉ^{e}á acásă ^{u}ómu/șī‿aveá nevóe/făĉeá făínă/la mu̯ară/da să făĉá faínă neágră/nú ca acúma//...ca să o máĉinĕ‿lā...là‿lúc/

[Dar mai înainte, cînd nu erau nici vapoare, cum se treiera ?]

încă la noi̯ n-ám pomenít/da-n áltă párte/ [ɛ] îl făĉá cu cai̯i//

[Știi cum se făcea ?]

dā//puneá grî́u̯ù...culcád‿jos/cam dă fro jumá dă métrù.../dă gros așá/ș-aveá un țărúj‿bătú^{d}‿la m [k] am‿văzút î^{m}‿moldóva ĝo//aveá ū‿țărúș...bătút în‿miljóc/și loa d^{u}oi̯ cai̯// [ɛ] legáț^{i} alătur^{i}//și-i̯ loa la rîn^{d}/și cái să-mvîrteá dúpă țărúș//și‿dupá‿ĉe să-m [k] îmvîrtíndŭ-sĕ meréu̯ după țărúș/veneá și sā...să strî́nĝá

428

țărúșu/pînă cîn͜ venęá la țăruș^{i}//șî la úrmă/după ĉe isprăvęą.../dă-ņvîrtít așá.../pă țărúș-o^{s}͜ dă͜ să-m [k] frîņgi^{e}a tųátă/frîņgi^{e}a pă țărúș/îį lųá...înapóį.../dă să dăsfășurá frîņgiįa du pă țăru^{s}/ șî merĝ^{e}a dă͜ să [k] mergá ca^{i}i șî.../îl bătęá așá/tǫátă zíǫá/ pînă cî^{n} [ɛ] ^{c}înd éste//dúpă ĉe-l͜ lųa ^{i}eį [ɛ] binę-așá/dă-l bătęá/ că dacă e bătú^{d}/dă n-á maį rămás...bųahe pă...pă spic/lųa cu͜ fúrcă/și scuturá paįli tǫáte/și la da la o pá^{r}te/și grî^{u}u-l͜ lųá/ ...și-l s [k] î^{l}͜ strîngá depá^{r}te/ș-avęá niște ĉ^{i}ururi/...dă mîn-așa făcúte/și [ɛ] dá-n ĉ^{i}ur-ǫla/șį cădęá plęava/t^{u}o^{t}͜ ĉe erę́a͜ acųolo/și rămînęá bǫbu [r] bębu curá^{t}//

[Același]

ásta erę́a petrecê^{rea}

[Cum petreceau tinerii mai demult, de sărbători ?]

petrecá fǫarte biné͜ erę́a frumós//da//venęá și să...duĉ^{e}á la hǫră/...și jucá...tǫátă zíųa ^{l}ă la [k] jucá la hǫră ac^{u}olo/pînă colo [k] júcá do [k] o ųóră/doé/și le d^{e}dęá repáu^{s}/și la u^{r}mă/ aíĉa la noį/avęám...o grădină marę/care nu er^{e}ă...cultivátă cu nimíkă//și după ĉe...da repáus/cît î timp [ɛ] să stęă͜ repaus/plecá băețí cu fétili/să plimbá p-ac^{u}ol^{u}o fro ųoră șį.../maį vorbęa băęatu/carę-avęá și͜ él͜ î...drag dă fată/vorbįá cu ęa ă [k] pîn͜ grădină p-acólo/dă gásęá șį/venęá la u^{r}mă͜ la hǫră/și-nĉepęá și jucá ęar//jucá pînă sęara/pînă sfințęá sǫar^{i}lį//ásta erę́a petrécê^{rea}//da li [k] bă^{i}eți/tineri/dar͜ î...nainte vreme la nǫį/ ...sîmbătă sęara.../cînd erę́a/...įerę́a lăutári/după ĉę cîntá la bă^{i}ețî.../și͜ să terména h^{u}ora/rămînęá ųamen-ęștęa tinerí/la cîrĉimă//maį bęá ac^{u}olę [ɛ]/^{d}pă ĉe bęa să sculá [ɛ]/d-acųolęa dî͜ la masă/șį să dúĉá și jucá/că erę́a femeį tine^{r}e/cu ųamen^{i}/cu du

[k] /maį jucá/și-ș^{i} petreĉá pînă pî la zéĉe/únșpe nǫá^{ptea}//

[Dar la Crăciun care erau obiceiurile ?]

păį la crăĉún.../ [ɛ] pînă-n ánu nǫ́u̯ ā.../plecá copíi^{i}i/cu plugușóru̯//

[Și înainte de Crăciun ?]

înáinte dă crăĉú^{n}/nu era níĉ^{i}-un obíĉe^{i}//nu//

[Colindatul.][1]

cu̯m ? ă cu̯olindéțẹa//da/ástă erẹá/c^{u}olindátu//în ajúnú crăĉúnului.../venẹá cu̯op^{i}í^{i}i și/că ș-acúma éste tot așá//să sculá diminẹáța c^{u}opí^{i}i/ș-o lẹa dî lă un ca^{b} dă...dă sat//și...plecá t^{u}o^{s}/să strînĝẹá tos^{t} cópii/carē putẹáu̯ să dúcă și...//stau̯ u̯ámini la pu̯ártă/și le dă covrij la f^{i}iecáre//ș-acúma tót așá/și... pîn... î...pînă î a [ɛ] în ajúnu crăĉún^{u}lúi//ș-apói dă...pînā [ɛ] ánu n^{u}ou̯.../plecá cop^{i}ii cu plugușu̯ár^{i}li//venẹá cu vasilca/venẹá dă.../cîntá/copí^{i}i/p-ac^{u}olo/oameni și...//vénẹa d-ăștẹa [ɛ] /avẹám țigán^{i} d-ăștẹa/în sat//și iei i...făĉá o păpúșă dă...dă cîrpe/^{u}o c^{u}osẹá/ș-o punẹá-n cu̯oș.../ș-o căpățînă dă p^{u}orc/ [ɛ] o jumá dă căpă/ș-o punẹa acólo/și cîntái i.../la fi^{i}ecáre...g^{u}ospodár//și-i da cárne/mălái i/bán/ĉé vrẹa să lē [r] să le dẹa și lor//venẹá cū...cu ásta cum să spun î/cu gu̯árma [ɛ] /gorniști dă ...cîntá/lăutári...//să [k] lăuțári să ^{t}ĉ^{e}a maį mul/la cáre-l kemá vasilẹ//

[Și pe urmă, în ziua de Sf.Ion sau de Bobotează mai era vreun obicei ?]

la sfîntu iu̯ón//în zíọa dă bobotẹázà/...sẹára/să strînĝá cop^{i}iiį...la círĉimă/flăcăii/și băéți//ș...făĉí ../cum să spun î.../iordánu̯//făĉẹá o prăjină máre/o-nfășurá cu béte/...ș cū [k] lu̯a d [k] c-avẹá fétili/náinte vréme fétili/făĉá béte/dă-nĉins/și da carē [k] dă cáre băẹát avẹá ẹa drag/îi da dă purtá bétili//

---

[1] Intervine soția informatorului.

430

ş-um‿băęá‿dacă vorbịá cu dọọ fetĕ/saụ avęá bẹ́te d‿la dọo tre^{e}‿féte/să-ncingá cu e^{l}e/da la áęa carĕ‿er^{e}á maị drag/să-ṇcîṇgá cu éle pă dasúpra/şi la àlilánte l^{e}‿lăsá ǹuma‿uṇ‿cá^{p}‿dă [!] dă bẹ́te/dă să vedęę//da/şị.../făĉá stęàgụ-óla/punęá neşte bazmálĕ.../îṇ‿stęag ac^{u}ọlẹ/l-îmbrăcá cu brád/şî-l ţînęá-n.../pă úliţă/-l purtá pátru iṇş^{i}//pă úliţă//ş-ĉilaṇs^{i}/plecá pîṇ‿cásẹ//dă-l ịor^{d}ănęá pă om/l-ardicá-ṇ‿sus//dă dọọ treị ụor^{i}‿iṇ‿sus/îl ịordănęá//

[Pe care fete le prinde, le scaldă.][1]

şî pă cáre féte le prinĉęám/le scăldám//să fáĭ‿foz‿ĝéru cî^{d}‿dă máre/le duĉ^{e}aṇ‿la puţ/şî le turnáṇ‿cîtẹ treị gălé^{z}‿dă‿ápă-ṇ‿cap//

[Acelaşi]

o ęaụ şi dă lun^{i} dă dimîneáţẹ

[Vrei să ne spui ce-ai făcut ieri toată ziua şi astăzi ? Da' o iei, aşa, de ieri dimineaţă.]

o ęaụ şi dă lun^{i} dă dimîneáţă/dacă vre^{t}/dă cînd am începú^{t}...

[De cînd vrei dumneata !]

da/lun^{i} dă dimîneáţă/nẹ-an‿duz‿^{l}a uṇ‿veĉín cáre/că n^{u}ọị‿i.../acúma‿aiĉá la no^{i}‿la brezọáili.../găsím um‿plúg/cu dọị caị/...să ne árẹ//şị‿ĕ...ne strînĝẹ^{m}‿maị múlţị/nẹ-an‿^{s}trîṇ^{s}‿ĉinş^{i}‿fam^{i}ịli^{i}//noị la uṇ‿lọc/ca să fim...zéĉe/úṇsprẽzèĉe ọámen^{i}//că ne trébe úṇsprẽzèĉe ụámen/dụóịşpe/nóo/dẹpándă cum...la [ɛ] pus‿dă cartó^{v}‿dúpă‿um‿plug//ş-am pu^{z}‿la uṇ‿veĉín aĉílẹa [ɛ]/cáre‿ĕ veĉín [ɛ] píste drum d-aĉí/ị-am pus p-aị luị‿ī...lún/márţị-am pus.../la áltu/sẹára/după ĉẹ-am ^{i}isprăvíd/‿vă spun/după ĉ^{e}-am isprăvitạră...dă pus.../a lọát al [k] veĉínu cáre a f^{u}os...cu cartófi/a lụat un̯‿kil dă țúi̯că/ș^{e}-am băú‿și noi̯ cî́tẹ-o țúi̯că/ca să [ε] putén̯‿rezistá la mún̯că̦//

---

[1] Intervenţia aceleiaşi.

a d^{u}óọạa zi dă dimineạ́ță/nẹ-an‿dus̆.../la alt om/a avúd‿gun^{u}ói̯/băligár dă...dă v^{i}íte/pă lọ́c/am întín̯^{z}‿băligáru dă dimineạ́ță/și la úrmă̦/‿^{t}pă ĉe l-am întín̯z/l-am [ε] risipí‿pă lóc/am în̯ĉepú‿cu plúgu/șẹ-am ará^{t}/pî́nă‿cînd an‿termẹná‿și̯...p-al‿lui̯//la ú^{r}mă̦/-n̯‿zìu̯-ai̯lántă/următu̯áre/tot așá/la t^{u}os^{d}‿pî́nă...ástăz^{i}.../am avút ū...tọvárăș̆/tó‿d-al nóstrù̯//ca să [ε] púĕ cartóf^{i}//și n-á‿găsì‿plúğ‿i̯ĕl//că plúgu cáre l-am avú^{d}‿n^{u}ọi̯.../l-am dátără̦.../s-a duz‿la álți/că nu [ε] nú‿^{m}i̯-a spus ála că‿áră și i̯ĕl//ș-acúmă ^{l}-așteptán̯/că áre plug mai̯ tîrzíu̯/după másă̦//să-i̯ púnem̯‿și‿p-ai̯ lui̯//ș̆‿termi̯năn̯/cu cartófi dă pus//

[Același]

[Zarzavaturi]

múnca cartófului̯...^{i}e-n̯‿félu următọ́r: d-ezémplu.../la sî́n̯pi̯étru/cî́n̯‿să scu̯átẹ/sau̯ tọ́amna/ți-ai̯ oprít‿ī...dă sămî́nță̦/un terén acu̯ól^{u}o/îi̯ adúĉ^{e}-acásă/l-adún^{i}‿i...în̯‿c^{u}ọ́șùr^{i}/^{t}p-aĉéạa-i̯ laș^{i} pî́nă̦ tọ́amna/ĉínĕ‿árẹ beĉ^{i}/i bágă-m‿beĉ/ĉine nú/-i̯ bagă-m‿pămî́nt/în̯‿grọápă̦/...și̇ primăvára-i̯ scu̯áte^{m}/pî́n̯‿febru̯ár^{i}e/pî̦ la ĉínșpe febru̯áre/înĉépe i̯arovizátu/așá púnem nói̯//da tótuj̆‿nú e bíne/că̦‿créște c^{u}ọ́lțu máre/să rū́pe/...și̇ nú ẹ bínẹ/kar cu c^{u}ólțu márẹ//îi̯ púnem̯‿la láz^{i}/și-i̯ băgám în̯‿cámẹră lă... [ε] căldúrằ/și dú [k] cî́n̯‿să fáĉe la o mărímé ọ́are/dă ne conv^{i}ínẹ nóọ-așá ródu/dup-aĉé^{e}a-i̯ treĉém̯‿^{l}a réĉẹ//ș̆‿cîn‿a sosí‿tímpu/dă să̦-ncălz^{e}éște/prii̯élni^{c}/atúnĉ i̯ésen̯‿la semănát//la [ε] rec^{u}oltátu cart^{u}ófūlūi̯//ọ recoltám/dup-aĉé^{e}a-l prășim ẹ́ară/dă dọọ u̯ọ́r^{i}/mérĝẹm ẹar la re^{c} [k] la scu̯ez/dă-i̯ scu̯átẹm/fí^{i}e la noi/f^{i}íi̯e la ĉèapé^{i}/și̇ ẹa^{r}‿ră-

---

[1] CAP = Cooperativa agricolă de producție.

432

mínē...p^{u}orţiúnea/eáră péntru sămínţă//ş-aşá fácem în c^{u}òntinuáre

[Şi altceva ce se mai seamănă ?]

dupắ acéea/după recoltátu zar [ɛ] cartófului/s [k] o párte să púne càstravéĉ^{i}ór^{i} dă toámnă la noi/şī ó párte várză//

[Varza cum se pune ?]

várzā.../e-n felu următór: acúma/prin ī...la zéĉ^{e}-/aprílẹ/ĉínşpe/mă ro^{g}/după cum púne fiieşcáre om/dă să siléşte//fáĉem ī ...brázde-/avén terén dă brázde/-l săpắm b^{i}íne cu cazmáoá/-l mărunţím/simínăm răsādu/si dup-aĉéea/mérĝem la udát//pínă créşte ^{i}el là o maturitátẹ//dup-aĉéea trébẹ să-l mai lăsắm n^{u}oi.../ca frō ĉírca trei săpt^{ă}mín^{i}/nèudát/ca să v^{i}ínă f^{h}íru/s să-ntărească aşá/cum să spúne-^{n} limbáju nóstru/să-mbătrínea^{scă}//pùţín//şī... pí lā...zeéĉe/iúlie/înĉépen şi sădim várza//

[Cum ?]

arắm/l^{u}ocu/îl grăpắm/şī...trébē la várză.../dóo persuánẹ//d-ezémplu ó persuánă ca sā...fáca úrmă cu p^{i}iĉóru/să sémenẹ-aşá răsádu/şī áltā mérĝe-n spátili lui/dă-nfíĝe cu unfigătoárea//şi ...cín soséşte tímpu ^{i}ei atún^{j}/dă-^{ş} şkímbă fuáẹa/să mắréşte puţín foáĝa/ca pálmẹ/atún^{j} mérĝen la prăşít//o prăşím/dă dóo uor^{i}/^{j} dup-aĉéeā...o lăsắm aşá//cínd ea s-ā făcúd várza/dă ne convínẹ/ĉé s-a c^{u}òpt/ọ culéĝen de-ac^{u}ólo/o-ncărcắm la maşín^{i}/şi mérĝen cu ea nă piáţă//

pentrú sămínţā/nẹ-aléĝem ĉẹ nẹ pláĉẹ nóọ//în dóo f^{u}oíţe/trei/ş-o jumū^{lim}/ş-o adúĉem.../acásă/ş^{i}-o-ngropắm//dă tuámnẹ//ş-acú prìmăvára/iei i créşte dīn ínima aẹa.../o curăţím frum^{u}ós/^{u}o udắm/o-ngrijím/...şī ia créşte máre/şi pleácă nişte cráĉ^{i}//şi dín cráĉilẹ-álea víne şi-nfloréşte//ş fáĉe teácă/boábe/şī ea cínd s-à-ngălbini/dă ea a dat ī useát/atúnĉa noi o l^{u}om dẹ-ac^{u}ólo/ş-o púnẹm îm p^{u}ed ŭndevá că [ɛ]/ẹ mânî́ncă pásăr^{i}li dac-o lă^{săm}//și-l bátẹm frumóă/îl [k] răsádu/...îl ĉernén cu sitá/frum^{u}ó^{z}/dă nisíb/dă tọátă murdăríẹa și.../ni-l puném într-o púngă și/únde l-am puz dă tọámna/nu umblắm la ^{i}el pînă primăvàra//

[Și pe urmă ?]

iárặ din ála [ɛ]/s-avém pentru ánu v^{i}i^{i}it^{u}ór//ș-așá din an î̃ an/noi trébŭe să nè recọltắm noi...răsádu//ea și cart^{u}ófu/din an î̃ an/ca și càstravétili/și p^{u}orúmbŭ/și gríu...//

[Ai spus că faceți răsaduri de varză; în ce le semănați primăvara ?]

prìmăvarà ?//

[Da.]

ā/tó^{t} pặ terén/îm pămî́nt//î̃ á^{i}er líber//fáĉẹm brázde//ḍ-ùm métru d^{u}òoșĉínĉ^{i} i/lățímẹa/și d-ezémplu/dặ lúngặ pọa să híịe j dă zéĉe/j dă dòozé^{j}/j dă tréizej dă métri//ș-acọ́lo sẹmănắm/noi la métru/știm/o língurặ//ĉé ^{z}ic ? "am tréze^{j} dă paš/trébẹ să dau u...dóozej dă língur^{i}"//cum vre^{i}/áltu mai des/áltu mai rar...//

și iel créștẹ-așá/stúf$^{ur^{i}}$/știi/des//cà și ia^{rba}//

[Și o brazdă d-asta cum o pregătești ?]

uo săpắm b^{i}ínẹ cú cazmáẹá/...luom pămî́ntu/-l fáĉẹ^{m} muọrmán/ și după aĉéẹa cu sápạ//din nọ́u/iar la tocát/și lățím așá frumós/ cu grébla[1]/...l lățím/ó arặnjắm frum^{u}ós/ca p-o másă/néted/...báten cu lopáta[2] bíne/pămî́ntu/dup-aĉéẹa-l udắm/brázda/pămî́ntu/și dup-aĉéẹā luom și-l î.../suflắm pă.../îl î sẹmặnắm/pă brázdặ//cặ ștíț^{i}/udắm brazda/ca să nu fúgặ bụábili/úndẹ-a picát/ca să cázặ ẹa locál//să nú f^{h}í^{i}e dés//și după áẹa lom nisíp/púnem péstẹ iel/ îl îṃvelín cu nisíp/și udắm brázda iar di^{n} noụ și.../mérĝem acásặ//

mari^{n} niculá^{i}e
pàtruștrei [de ani]

---

[1] Gest.

[2] Bate cu palma în masă.

434

b^{u}orĉ^{e}águ

[Ce nutrețuri semănați mai demult pentru cai, pentru vite ?]

méḭ dă brágă/...odátă-ñainte/să punẹá...mătur^{i}/...trìfṷọḭ/ cum îḭ spúnẹ^{m}‿n^{u}oḭ‿ī.../borĉẹág/...òvăẓ...//

[Cum se lucrau astea ?]

ă/d-ezẹ́mplu.../dacă vrẹaṇ‿să punẹ́m borĉẹág/...maḭ ^{i}erẹá cît-un tractór/din álẹa cu r^{u}oț^{i}//már^{i}lḭ//^{ș}‿maḭ venẹá//dacĕ ávẹaḭ p^{u}osibili^{t}áte/să l-apú‿și‿p-ăla/dacă nu/maḭ te ajutáḭ/únu cu áltu/-n treḭ caḭ/îm‿pátru caḭ/la [k] /făĉáḭ og^{u}ór dă tṷámnà...//că‿álẹa să sẹmăná/b^{u}orĉẹágu/dă primăvàrạ//șī...primăvàra/te duĉ^{e}áḭ .../băgáḭ o grápă dă fḭer/dedẹáḭ bíne cu grápa dă fḭer/j‿dup-aĉéẹa sẹmănáḭ b^{u}orĉẹágu amestḭcá‿cu ^{u}ovás//^{t}pă ĉe-l sẹmănáḭ/maḭ băgá^{i}‿ẹar grápa dă fḭer/și-ḭ dedẹá^{i}‿cu grápa dă lem^{n}//

[Și ?]

șī dup-aĉéẹā/maḭ merĝáḭ la ^{i}el cînd îl c^{u}oțẹáḭ//dácă să făĉ^{e}á//

[Cum se cosea, cum...?]

cu cṷásạ//

[Spune-ne tot ce făceai cu el acolo, pe cîmp !]

șī‿dup-aĉéẹa merĝáḭ/il cṷosẹáḭ/cu cṷása/manṷál/că ^{i}erẹá manṷál/trebúẹá să-l cṷosẹ́ș^{t}/îl‿lăsáḭ tréḭ pátru zíle/te duĉ^{e}áḭ‿intorĉ^{e}áḭ brázda/frumṷóș/că b^{u}orĉ^{e}águ nú trebúẹá să-l lașḭ mult//puțín maḭ călûṷ/și după aĉéẹa-l făĉáḭ cṷopḭís^{i}/pă loc//și-l‿lăsáẹ-acólọ.../zéĉe/zíle/ĉíṇsprezeĉe zíle/dúpă cum permitá tímpṷ//ca să cṷácạ ḭel bíne/j‿dup-aĉéẹa l-aduĉáḭ acásạ/șī-l fạĉáḭ‿ī... cṷòp^{i}ită márĕ/ĉíne áre fînár/îl băgá-ṇ‿fînár...//șī-nĉepẹáḭ după‿ áẹă/alimẹ́nte lă...vácạ/la cá^{l}/la ṷá^{i}ẹ.../d-e^{g}zẹ́mplu ĉẹ́ [ɛ] vít-avẹá ómṷ//

[Acelaşi]

nẹ-a suprı́ns p-áltu rûụ

[Nu s-a-ntîmplat vreodată să se înece cineva pe-acolo, pe la Olt ?][1]

bā dá/a fu̯óst//a fe^{z}‿múlte cázur^{i}//kár noi̯ odátă/nẹ-am du^{z}‿la péște/ș^{e}-am̦‿lu̯a cărúța/șî nẹ-a suprı́n̦s p-áltu rûụ [ɛ] ^{u}óltu máre/șî‿nẹ-a lo̯a‿cái/cu cărúța/cu tótu-n‿ī...u̯olt//da‿am avút un̄.../camará^{d}‿bun/un̦‿sọldá/un tọvárăș/cáre știi̯á-n̄ọtu//i̯erẹá du pă la brăíla i̯el//și [ɛ] s-aru^{n}cát i̯útẹ‿ápă/ș-a tăẹát‿ī...șlẹáur^{i}li‿la cai̯/că lẹ-am avú‿dă curẹá/^{e}-a dăsfăcú‿dă la gî^{t}/ș^{e}-a scăpá‿cai̯i//a ìși^{d}‿la márgînă/j‿dup-acẹ́ẹa cărúț-an̦‿găsít-o a tréẹa zi̯//găsít un̦‿șt^{i}i̯ într-o sálĉe/și áltu̦.../din̦‿fáță.../scau [k] rọátili‿din̦ spáte/lẹ-an̦‿găsí^{t}...^{u}opríte p-u̯o sẹcătúră/tó‿lā o...sálĉe/márẹ//tótu^{j}‿noi̯ nẹ-am‿dus îngrî [ɛ] n̦grijorás^{i}/și nẹ-a spus comandá avẹá u^{n}...căpi̯tán...//^{ĉẹ} "m i̯ ! s-a-ntîmplá/s-a-ntîmplát/e bine c-a scăpá‿cái//dáți̯-o dracu/dă cărúță !" ^{z}íĉẹ "că...//ĉé să fa^{j} ! ^{i}e bínẹ că n-az‿murí‿nij^{i}‿voi̯/da àl‿dátă" zíĉe "să nú mai̯ vă duĉés^{i}‿cŭ cărúța la péștẹ !"//

ș-a tréẹa zi/cîn‿ā [k]nẹ-an‿dus cu cărúța-n̄dărát/... ^{z}îĉĕ "ai̯! mọntáți̯-o șī/dă az^{i}‿incọ́lọ"/zíĉe/"să nu mai̯ [ɛ] aúd únu că.../plẹácă ŭndevá/fără bilé‿dă vóe dî‿mîna mẹa !"//

ș‿nẹ-a dublát/sàntinélili‿la pu̯ártă/și nú ma^{e}-avẹám pă únde să ẹșím//da tótuși̯/cînd avẹám nevó^{i}ẹ/să ne cumpărăm ĉẹvá/sau̯ să .../m̦‿venẹá ọ rúdă/și-i̯ spunẹám̦‿cọn̦crét/să nu-l mințím/ìmediá^{t}‿spúne: "măi̯/du-te dọọșpátru/sau̯ pàtrușé^{b}‿dă u̯óre"/

dacă-i̯ spunẹám/"am trẹábă/tová^{r}ușu‿căp^{i}i̯tán.../pàtrușuó^{b}‿dă u̯órẹ"//

"bínẹ ! -z^{i}‿mai̯ dau̯‿u dóu̯ăj‿dă u̯óre dî la míne/da núma să-n̦‿spui̯/să nú mai̯ plecáț^{i}... [ɛ] la apáța[2] să beț^{i}/[...]să nú mai̯ vă duĉéz‿la péște/că ⁱe pèriculu̯ós/vă duĉéțⁱ‿ịn‿comúnă/voi̯ mînuíțⁱ ....trébur ⁱ/...vẹdézⁱ‿bⁱínẹ-/aíĉi-ṣa/-i̯ mai̯ mul‿munițĕ.../să nu vă púnă ĉíneva la cále/să-i̯ das‿trᵘótil/sau̯‿u cartúșĕ/avézᵘ‿grijĕ..."// [...]

---

[1] Informatorul povestise înainte despre perioada stagiului militar, în Ardeal, aproape de Olt.

[2] Localitate în Ardeal.

[Același]

vʸíẹā

vʸíẹā.../dacă vrei̯ să pui̯ dă príma dátă víi̯e/urmăréșᵗ/pă ĉínẹ áre uṇ‿su̯oi̯ bun/dă tọáᵐnă/trebúe să úmbli pîṇ‿vʸíⁱ//mă duᶜ‿și la cutáre/să vă‿și la cutáre/să vá‿și la cutárẹ//că tótuʲ/dacạ‿vrei̯ să munĉéșⁱ/să pi̯erz uñ terén dă pămîṇ/și tímpu/să-nțeléĝe că-s‿trébẹ șĭ.../sạ dai̯ dẹ ŭ‿randamén‿bún/ọ vʸíi̯e dă sọ́i̯//ᶜᵃ nŭ trébĕ‿să mai̯‿ī s [ɛ] stai̯ cu impréseạ/cum erẹá ananàs-óla/záibăru/áẹa nú‿mai̯‿mérĝe//șĭ dup-aĉéẹa/dă tu̯ámna/vorbi̯ái̯ cu ĉetățẹánu̯//cînd‿ī ᵘò‿tundeá//d-o curățá/cạ mulțⁱ ᵘo-ŋgropá//și lu̯am‿ī...ĉẹọáĉe/noi̯‿ii̯ spúneᵐ/béțe/din álẹa/dă víi̯e/ĉⁱọáĉẹ/cîte-n‿trebŭẹ/ṣápte súte/o míi̯ẹ dă bucạ́țⁱ...//și‿fáĉⁱ o [k] făĉáⁱ‿uṇ‿c [k] șanțⁱ/s‿fáĉẹ șanț/le pun raré/dup-aĉéᵉa pămîṇ/ș‿punẹám ápă/lẹ-ŋgropáᵐ//ᶳ‿atúṇᶳ‿să spunẹá cạ‿le púnẹm la...mustăĉít//și le lăsám acᵘólo dᵘóẹ-an dă zíle//și̅ i̯ă creștẹá lăstári̯//cá‿să nu mai̯ pi̯erzⁱ‿ịncă du̯ọẹ-anᵘ...//terénu//creștẹá lăstári̯/-l...tăẹái̯ frumᵘóˢ‿și̅‿primu̯‿u̯án/al dòilẹa‿án/ș-al tréilẹa an/tọámnạ//o-ŋgropái̯/ți̯-o sădẹái̯ bⁱíne/ọ-ŋgropái̯/...șĭ...făĉẹ‿ẹạ/puțín așá/ᶜ‿dac-avẹái̯ pentru uṇ‿cu̯opíi̯l du̯oi̯/dă gustáre/cînᵈ‿o punẹái̯/ treẹā...//dup-aĉẹ́ẹ-/al pátrulẹa an/înĉepẹá să-ș dẹa rọ́du̯//și núma așá//

[Și de cînd era pe rod, ce-i făceai de primăvara ?]

vii̯ẹa/primạ̀vára/trebuẹá să fínă/a [k] tọámnă/trebuẹá arátạ̀/bíne//îṇgrijítạ//curățítạ//vⁱíi̯a/dacă nu-i̯ pui̯ ṣ‿puțíṇ‿gunọ́i̯ dă grajd̦ⁱ/i mai̯ dă cù azó‿dă amᵘóni̯u...//șī-i̯ săpá [ɛ] pămíntu bⁱíne̜/la cazˢmá/ș̣ᵉ-o cùrățẹá//primăvára/dup-aćẹ́ẹa/bașⁱ‿plúgù/frumu̯ós/píntre ríndurⁱ//ṣī...pă rîndu dă vⁱíi̯e/ūndē‿éste/atúnĉᵉa/i manuál cū sápa//trebūe s-o saᵇ‿bine//s-o curățẹ́ștⁱ//după ĉ-o cúreţⁱ//șī‿după ĉ-ai̯ curățát-o/u̯or ᵘō...leșⁱ‿pă aráᶜ/u̯ór pă sᶦ̂írmă//și vʸíi̯a ca să [k] ẹár s [k] cuṇ‿să spun/ca să ai̯ vⁱíi̯e/trebē‿s‿stai̯ permanént/în ẹa//cù‿strọpítu/cu curățítu-n ẹa/să n-o laș̆...//trébe legátă la timp/pínă să-ṇflorẹáscă/că dacă-ṇfloréștẹ-atuṇ/ș̣-o leĝⁱ/să scútură tọátă flọárẹ-áẹa/strúguʳlí/ẹī‿l-ai̯ pierdút...//

[Și pe urmă, cînd se coc strugurii ?]

ș̆‿cîṇ‿să coc strúguri/pŏ‿úrmă-nĉépẹm lá...culéṣᶠ//să culége-ṇ‿lăzⁱ/iṇ‿cu̯óșurⁱ/s-adúĉē‿acásă/să [ɛ] púnẹ la...zdrobitᵘór/...îm‿butọáe.../cîṇ‿să fermẹntẹáză/...atúnĉa/ĉe fíiⁱe ș [k] ĉetățẹánu-ẹⁱ tráĝe vínu̯//șī-m‿butói̯/la noi̯ nú éstē stᵘorcătọ́r/máre/cum.../știțˢⁱ/storcătóru-ñainte̜/p-ọ párte curĝᵉá vínu/ș‿p-o pártē...cᵘójili̯// [ɛ] ĉetățẹánu tráĝe-n butọáⁱe/mai̯ mulᵗ‿ca să fermentéze‿ẹa/să-șⁱ ẹa putére șī cu̯ójilẹ-álẹa/ca să [ɛ] scu̯átă șí țúi̯că//că‿la țărán/áre nevóe dă țúi̯că//la noẹ-ai̯ĉa/kár‿ᵈacă vii̯ sẹára obosíd‿la bufét/vrei̯ să bei̯‿i/găséșⁱ‿conég‿dă [k] cᵘoni̯ág‿dă șai̯zeșîpátru dă lḗi̯/găséșᵗ...férnet/găséj‿vu̯ódcă.../sovii̯ética/...îs‿dă likᵘọr...ⁱindiẹán/dă șái̯ze‿șī‿ĉevá dă lei/pă cîⁿ‿nᵘōi̯.../d̦ácă munĉẹ́sᶜ/...nóo ne trébẹ țúi̯că/pᵘopuláră.../d-a nu̯ástră/cᵘolectivístă/din áẹa dă tréijdᵘòi̯ dă lei̯//tréi̯‿leⁱ‿ĉiṇzẹáca/tréi̯‿lei̯ dòoș̆cíṇĉⁱ//

[Țuica cum se făcea ?]

țúi̯ca/dup-aĉẹ́ẹā/după ĉe trăĝᵉai̯ vii̯nu/ș̆‿fermentá/merĝᵉái̯ cu‿ẹa la cazán/ᵐai̯ lăsái̯ puuțíṇ‿vⁱin/știi̯/să nú fʰíi̯ē kar vîrtọásă//cu̯ójili gru̯ásẹ//și vărsám îṇ‿cazán acu̯ólo/-i̯ dedẹáṃ‿fᵘóc/ș‿prin áburⁱ-éẹa/p-o párte curĝᵉá țúi̯ca și.../o lọam/ʲ‿merĝᵉam acásă//

438

álți̯-acúma/nú pre̯a mai‿e̯...u̯óbii̯jnuiț^{i}‿áșe̯//^{t}pă ce tráĝe vínu/e̯a zácăr/púne̯-m‿bu̯ásc-áșe̯a.../cu dr^{u}ójde dă bére/cum prepáră i̯ei̯ ac^{u}ólo/și̯ fáĉe púj^{i}‿dă vin//ĉe "să vi̯i la míne/$\overset{z}{s}$ă-z‿dáu̯ un̯‿vin" zíĉe/"n-ái̯ tre̯ábă̯ !" ^{zi}ĉe̯//

[Ce face ?]

púș//așá-i̯ spúne//ál‿v^{i}ín//da/tráĝe v^{i}ínu naturál/dín̯‿strúgurè/pentru ^{i}él//și ne̯ámurli lúi̯ dă-l be̯á//ș‿pŏ‿úrmă/dí [k] cum̯‿l-a tras ìmede̯á^{t}/i̯a o sútă dă kíle dă zácăr și̯.../cît...púne i̯él îm buto̯ái̯e̯//după cum i̯e buto̯ái̯li̯//

[În vin pune ?]

i̯‿nu ! îm‿bu̯áscă̯//

[În boască !]

da̯//ș‿púne drójd^{i}ĕ‿dă bére̯-ac^{u}ólo/să fermente̯ázá b^{i}íne/... bíne̯/fo̯árte bíne/cu ĉé mai̯ pun ei̯/^{j}‿dup-aĉée̯a-l tráĝe ș‿p-álā... în...butu̯ói̯//ș‿vínde̯...//

[Și cum îi zice la ăla ?]

p^{u}uș^{i}//așá-i̯ spúnĕ‿ei̯//dacă̯-i̯ cu zácăr/do̯ámnă !// [...]

[Dar nu se deosebește vinul natural de cel cu drojdie ?]

nú ! că ĕ pă [k] /puțín așá e [k] ar f^{h}i [k] i̯e băut^{u}ór//că ála naturálu vi̯íne puțin aerișu̯ór//da ásta dă zácăr/e dulĉe̯ág/și̯ știț^{i}/i̯e̯l áre̯-aru̯óma/tó‿dă strúgure/dín̯‿cu̯ójile̯-á^{l}e̯a/dím‿bu̯ásc-áe̯a/c‿s-a fermentá‿cu tu̯ótu̯//i̯e̯ dulĉe̯ág/da tótuș^{i} pŏ‿úrmă-s‿fáĉe̯ ráu̯//

[Acelaşi]

făĉ^{e}ám pétre

[Vara, cînd nu ploua multă vreme, era vreun obicei ...?]

dă/făĉ^{e}ám pétre/...făĉ^{e}án̯‿cît-um‿pétre̯-așá/^{u}or dă pămînt/^{u}o̯r dă ĉẹáră/șî-l pũnẹam ṇ‿nịște cutíį așá/punẹáṇ‿flōrⁱ/și-nĉepẹáṇ‿șî cîntám/ș‿plecám...d-acóˡō‿dă‿la noį sus/saų maį ḑăpártẹ/pîṇ‿la gírlą̆/și-l ḑįdẹam pă gírlă/intrá úna-ṇ‿gírlă/alțⁱ băᵉéțⁱ/că ⁱe-rẹám cu băⁱéțⁱ//lẹ-aruṇcá pă ápă/ne scăldá/cînd ișẹám ī.../venẹám aíĉ/intrám îṇ‿sa/ne duĉᵉám lẹọáro-acásă/aruṇca tosⁱ‿cū [ɛ] găléțⁱ/cu ápō...pă nuoį...//ș‿ẹar ĉîn‿nū.../plọọá/...furám fą̆căléțū la feméį gravíde ! //ĉaṇ‿că plᵘóo//

[Cum ?]

cáre‿erẹá gravídă/le duĉáṇ‿ĵ‿le fuʳáṃ‿făcăléțų//și-l ḑẹdẹám pă gírlą̆/cu icuánă cū...//

éne ilíṇca
pàtrujdoį [de ani]

cu‿úṇkul meų

[Vrei să ne spui cum a fost cînd te-ai dus prima dată la unchiul tău, la București ?]

cîn‿aṇ‿fos‿príma dátă/aṇ‿lā [k] lọat.../am fᵘoz‿lā...ī...buníca mẹā/...ī̦ pă lîngẹā biséʳiĉī/șī [ɛ] aíĉā...ī̦...aᵐ‿mîṇcá‿ĉēvá/cu‿úṇkul meų/și a maį fᵘost‿ī̦.../ī̦ um‿băẹát‿ī̦/dîṇ [r] dîṇ‿clása șáptẹa//șī...aįĉẹ-am așteptá ʳáta'/după ĉ-am‿f [ɛ] ple [k] /după‿ĉᵉ-aᵐ‿mîṇcát‿ī.../ā [k] m-an‿dus că [k] să văd ẹo cît e ĉᵉásu/șį-aṇ‿lua‿rátẹ//am‿ī...fᵘost‿ī/șī...míįe dă obiĉéį‿ī̦.../ī‿fáĉe răų ⁿ‿mașínă/șį...avẹám ū...ų̄ [k] niște cărțⁱ/pą̆călíĉⁱ//și m-aᵐ‿jucáᵗ/cū băẹát-èlā[ɛ]īn‿ī...

[În mașină.]

în mașínă//după ĉ-am aʲuⁿ‿la bucuréjᵘ/nẹ-an‿da‿juós/ī...úṇkū/kar ẹrẹá...īn [ɛ]/àcᵘólẹą//șī‿m-an‿da‿juos‿ī/cîn‿nẹ-a văzū‿

RATA = Autobuz al Întreprinderii de transport auto în vechea ei denumire.

110

ún̯ku-n î̯.../î...ne̯-a sărutá/şî‿la u̯rmă/am plecát‿î̯/la el acásă̯// cîn‿ne̯-a văzút‿î...tánte̯ yíţă/ne̯-a da‿dulĉe̯áţă/şî...ĕr^{e}á pe lă... o̩ [k] am ajú^{n}s a̩có^{l}ō.../pín-am ajú^{n}s acásă/ere̯á u̯óra trei̯//apu̯ói̯‿ ì...an̯‿stat/după ĉe̯-a [k] mai̯ m-am odihnít‿î.../v^{r}o jum [ɛ] ju^{m} [k] vrō jumătáté‿de ^{u}óră/an̯‿stat‿î̯.../m-an‿dus pe strádă/ă m̩‿ po̯ártă.../şî an̯‿văzú‿níşte cu̯op^{h}íi̯/cáre‿se jucá cu míng^{e}a//i̯o m-an‿du^{s}‿şî.../le̯-an‿ĉerú‿vóe/ [ɛ]şi an̯‿spus‿î/dacă mŏ priméşte ş‿pĕ míne//^{i}ei̯ atúnĉ‿i m-au̯ prími‿şî/ne̯-an̯‿jucát f^{u}ódbal/o jumătá^{t}ĕ‿de u̯óră//ún̯kul meu̯‿î̯.../dispé^{r}s^{d}/nu ştiá unde̯ sîn̯/şî...mă căutá/şî... [ɛ]àtúnĉ^{i}‿î i̯el,..mă véde pe strádă/şi a[k] şî [ɛ] i̯-an̯‿zis ca să viu̯/şi i̯-an̯‿spus ea̯ să.../ă̩ că mai̯ avém un̯‿gu̯ol de da/şi gáta//şi vyin//

vasíle tímon
am doi̯sprĕzèĉe an^{i}

82o. CREVEDIA

(jud.Ilfov)

Culegere: 1971; PL, MM, VN, MV; transcriere: MM

am fost la focşán^{i}

am fost la focşán^{i}/cú‿căruţa dăpă v^{i}in// [...] şî băe̯átu cáre-i̯ acúma i̯ĕl mi̯-a spus/că i̯el s-a duz‿dă mai̯ múlte ^{u}or^{i}// mi̯-a spu^{s}‿ĉé "tătícule să n-ó ^{i}ei̯ înáinte/să rămíi̯ la úrmă̯//şî únde să-n̯sere̯áză" zî‿"să st [k] să trăĝét̯...la o párte/să mái̯ stas‿s^{î}‿să odíne̯á//dăpă dóoşpe" zíĉe/"no̯ápte̯a/putés‿să plecát̯// că atúnĉ înĉete̯áză maşínili//dăpă dóoşpe no̯ápte̯a//ş^{i}‿po‿să"/dă únde/o̯ámeni...ca ómu/ĉe "să mérĝem mai̯ répede"//am oprít într-un̯‿

lo‿n-a vru‿să stęa/am plecát//cînd în tímpu̯-ằl̯a/á‿venit o mașínă cu dóo remórĉ/mę-a omorî̃t uṇ‿cal//am avú‿noró‿máre că...am fost i̯o-ṇ [r] în‿î...îṇ‿cărúță/că dacă i̯erám pă jos pǫáte mă omorá șî̂‿ pă míne//un [k] vecînu ăl carę-a fo^{z}‿na^{i}íntę i̯-a rupt ^{u}óșęa/la cărúță/míi̯e mę-a scos și ĉércurilĩ‿la rǫátę/lę-a aruṇcá^{t}‿tǫma-ṇ-cólo/-m‿pártę-aęa/dę-abęá lę-aṇ‿găz^{i}‿diminęáța//

[Și ce ați făcut ?]

ĉe/am stat pă lo^{c}‿pîn-a dres cărúța/șî̃‿la úrmă am plecá‿cu vínu/că nu nę-a vărsá‿vínu̯/n-a răsturná‿cărúțili̯//

[Și ai plecat cu un cal.]

ăm...am avút áltu...un továrăș trei̯ cai̯/ș-am pus uṇ‿cal//aṃ‿ vení‿pe la bucuréșt^{i}//

niculái̯e alecsándru

șáptezeĉ [de ani]

mormîntáre

îl îmormîntám/îl făĉám‿î ai̯íĉa‿acásă vi̯nęá p^{u}ópa/îi̯ făĉám‿î ...vásę//lu̯aṃ‿váse/lu̯am‿î batíste/pominéțē-i̯ făĉám‿î/l-împîṇzęám/ șî...făĉám pománă/strî̀nĝáṇ‿lúme/după ĉe vinęán‿dî la-mormîntárę/ după ĉe-l îmormîntám//

[Și la cît timp îi făcea pomeni ?]

pomén^{i} ? păi̯‿i făĉá...dă sî́mbăt-ásta...îi̯ făĉá căpițél ziĉá// dă ái̯lantă sî́mbătă cu vási̯//lu̯am váse/dóozej‿dă váse/ĉíṇšpe/cáre cît putęá//șî făĉám cu p^{u}ópa/i̯ar cu lúme acás//

[Și pe urmă ce pomeni îi mai făcea ?]

păi̯ făĉá...dă...pîṇ‿la nóo cápetę//căpęțélē/făĉá șî c [k] o dátă căpițélę/-o dátă...cu váse/o dátă căpițélę/-o dátă cu vásę/ pî́mă făĉá nóę//dă la nóo rămînęá că...ă‿fáĉe dă jumátęa dă an//

442

to [k] că‿atún^s‿făĉá pománă şí mai̯ máre//dă [k] pă la úrmă...făĉá la ánu/şí mai̯ márę//îi̯ punęá stîlṕ /şi făĉám‿^{î} pomán-atúnĉa şí mai̯ máre la ánu//da !// [...]

[Îi căra şi apă ?]

păi̯ dā ! acú cîn‿făĉám căpiţélu dîntíi̯ acú/príma dăpā...ĉe-l îmormîntám az^i/úi̯te kar mí̯ne i̯e símbătă//îi̯ făĉán‿căpiţél/şí mí̯ne dan‿drúmu la ápă/la tămîi̯át/îl tămîęá o feméę-acólo/plătęám//şi dan‿drúmu-i̯ lă.../îi̯ dam ápa la...cop^{i}íi/d-o...cără/sau̯ şî la feméi̯ văduvę//îi̯ cără ápa/şáse săptămín^i//la úrm-o dăzl^{i}egám/ápa//ne dúĉan‿la puţ^î/şi [k] sau̯ la gírlă dacă i̯er^{e}ám aprǫápe dă gírlă//scòtęám pátruzeşipàtru dă găl^{i}éz‿dă ápă//şî la úrmă didęán‿drúmu la răbój pă gírlă//îi̯ făĉán‿răbój/punęán‿lumînăr^i//

[Cum era răbojul ?]

i̯e ŭ‿lemn tăęát aşá cu cresteze/pátruzeşipàtru dă cresteze/că dam pátruzeşipàtru dă găl^{i}éz‿dă ápă//

[Şi la fată îi dați ceva ?]

îi̯ dăm/păi̯ cum ? păi̯‿i dan‿la fátă...bàzmá/îi̯ dam [ɛ]ĉinj‿lei̯/cun‿să ziĉá atúnĉa/ăi̯ acúma-i̯ dă trèi̯zéĉ//da !//îi̯ dan‿ĉinj‿lei̯/îi̯ dam bazmá/ă vas şi‿i̯ei̯/şi la ái̯a care îl tămîiá i̯ar/ş-avęám şí mártor/

"i̯èj‿mártor că...a cărát‿î marióara ápa ?"//

a^{e}a ziĉá "sînt"/

"i̯èj‿mártor c-a cărá^t...marióara ápa ?"

"sînt"/

"i̯eş‿mártor că a cărát ápa ?"

"sînt"/

şi-i̯ didęám şí mártorului̯...un‿leu̯ acólo//ĉe să mai̯ faĉ^i ?//

lică maria [82 de ani]

mi s-a-ntîmplá‿și míi̯e̯

mă duĉ^{e}áṇ‿cū...la ^{u}o núntă/ne duĉám/la uṇ‿fráte̯-al mi̯eu̯/ ș-acólō ne̯-a i̯éșit‿î...cuṇ‿să zíĉe/dacă...la túfili mogoșói̯i̯[1]/pá-tru...jep^{h}/șî cu niște g̑o̯áĉe !//și zíĉe...â i̯er^{e}áṇ‿cu mai̯ mulț^{i} îṇ‿cărúță/că i̯eráṇ‿șî́ cu lắutári//i̯er^{e}áṇ‿cu lăutári/i̯o/bărbátū/ cop^{h}íi̯i̯/ave̯áṇ‿și̯-ó fátă/mi s^{î}‿páre c^{î}‿tu i̯erái̯ míto̯ ?[2] tu i̯er^{e}ái̯? //ca să-ṃ‿váză dắ ăl dăṃ‿bráțe/să fac tre̯ábă ș^{î}‿i̯o la núntă// șî mi̯-a i̯éșî^{d}‿/da i̯o ști ĉ-am zis ?//i̯o așá am zi^{s}‿/ți̯u̯ mínte ș-àcú/ șî no̯ápte̯a-m...vis//

i̯-aṇ‿ziz‿lă^{u}utárului̯/i̯er^{e}á ũ‿lăutár^{î}...zig‿"ne̯a [r] ne̯a ^{i}i^{u}ón ! să dășkíde̯‿fócu̯"/

"ha^{e} ! lásă néi̯că/că sîṇ‿cu mîna pă c^{u}ocu̯óș"/

ș-acólo a rămás/acólo̯-a rămáz‿n-á sări‿șánțu/a rămásără‿așá cu go̯áĉili/...n-a mai̯ trecút/da !// [...]

[Și la alții le ieșeau în față ?]

păi̯ da ! păi̯ le ĩșá/dă ! da//le ĩșá//

[Aceeași]

cîte am pătimí‿ș-an‿tras

păi̯ au̯uze̯áṇ‿ș^{i}‿i̯o dă ^{h}ai̯dúĉ//e ! umblá cu ĝo̯áĉili/zîĉá:

"la víne̯re̯a máre/
dáu̯‿u [k] voi̯níĉi dau̯ dăvále
cu ĝo̯áĉili la sp^{h}ináre"/

că să scuturá frúṇza//așá zîĉá sócru mi̯eu̯//acú zîĉe̯-la băgá [k] punem bíĉili-ṇ‿cúi̯e/kiríĝii púne bíĉili-ṇ‿cú^{i}e la víne̯re̯a ma^{re}"/ da//

---

[1] Mogoșoaia, comună pe șoseaua București-Crevedia.

[2] Se adresează fiicei care asistă la înregistrare.

444

[Dar nu ai auzit vreo întîmplare cu haiduci ?]

n-am auzí‿mîṇcá-o̜-ar/oi̯ hí auzít/cîte nu știi̯á sócru mieu̯/da nu mai̯ știu̯ să mai̯ spui̯//e ! dacă sî̃ [k] ca̜ cînticu̯-ála/

cîte am pătimí‿ș-an‿tras/
și tó‿sîṇ‿frum^{u}ós și gras//

cîte crez/cu dói̯sprezeĉe cop^{h}íi̯/ș^{i}‿i̯el la războ^{u}ói̯/și múṇcă șî.../ păi̯ pune̯ám bre !/să pune̯á...nú i̯eré‿mése d-ástẹa/că nu i̯ér^{e}am boi̯ér^{i} ca acú//j^{u}oz/d-ále̯a//i̯o ave̯ám dóo mése̜/...într-o var-ã‿rup‿p^{i}iĉéril^{i}‿la dóo mése cu mămăliĝíli//atít[1] trînte̯ám o mămăligă//ș-ave̯áṇ‿șî́ cuptór/făĉám dóo̜șpĉe...pîi̯n^{i}...îṇ‿cuptór//pâi̯... i̯er^{e}á zole̯álă máre bre !//

[Aceeași]

cî́nipa

[Să ne spui tot lucrul cînepii, tot, tot, tot !]

păi̯ tot/și i̯er^{i} e̜-am povestít//

[Cui ?]

la dumni̯zéu̯ ! út^{i}e la copíi̯-ệștíe̯a/la o tî́nără/că ṣádi̯e ...[2]/

dac-ai̯ ști mámă trai̯û mi̯eu̯/
n-ai̯ mai̯ du̯ormí no̯ápte̯a răú̯//

păi̯ am mărită‿pátru féte/le̯-an‿da‿pátru zăblá^{i}e dă cărúță/ să fáĉe l^{i}ézne uṇ‿zăbláu̯ ? le̯-am da‿cîte pátru plă [k] cîte dóo plápim^{i}/^{u}op‿pláp^{h}im^{i}/ș-ave̯áṇ‿ș^{i}‿io dóo i̯e zéĉe plápim^{i}//ĉé‿crez c-am munĉít așá ? àve̯ám nún^{i}/ [ɛ] ave̯ám fétili cu...sócri/cămáșe dă sócru/cămáșe dă so̯ácră/cămáșe dă nun/cămáșe dă ĝínere/...dă pî́ṇză/d-ás[ta] să fáĉe pî́ṇză//úi̯te ș-^{asta}[3]//pî́ṇză dă cásă/nu dă áe̯a dă la pravălíi̯e//ș-așá le făĉáṇ/cú‿cusătúr^{i}//

șî́ cînipa̜/să-s‿spui̯//dă la príma dat-aṇ‿spu^{s}‿șí i̯er^{i}//u̯o semănám/la cîmp/...dăpă ĉ-o semănán̦‿sắ f́ăĉá...pînă la sfíntu ^{i}ilíe̯/ o pune̯ám acúma dûpă páște/la sfíntu ^{i}ilíe o culeĝám/ [ɛ] că s-aleĝe̯á dă váră/...úna rămîne̯á dă to̯ámnă//șî o culeĝám/o duĉán̦‿la gîrlă/să topha/șî o aduĉám acásă/o[1]...ave̯ám mélițá/d-o melițám// dăpă ĉe o melițám/pune̯ám‿î dărác/ș-o dărăĉám//to̯árĉ-o/la ^{u}úrmă/ dăpă ĉ-o torĉám/ă...s-o de̯ápăn̦‿s-o ^{u}urzésc/s-o...năvădés‿s-o țes ...//i̯ere̯á...cáre‿^{i}ere̯á dă pînză să f́ăĉá pînză/^{u}o c^{u}oĉám//o coĉám//o coĉá...máma me̯a/da acú nú sắ mai̯ faĉe̯-așá/că...àcú dă to̯ámn-an̦‿cob‿la o f́hícă/la áe̯a dă la bucuré^{ș}t^{i}//an̦‿f́hért-o p-a áștia numa-ndátă//cū álbă[2]/cū săpún/cū vréĉe/s-a făcú‿cum i̯éste tulpánu̯-ăla dîn̦‿gard[3]//da atúnĉa‿ō pune̯á máma me̯a/șî i̯o o pune̯ám /în̦‿c^{u}oj^{i}‿dă la bu̯oi̯/c^{u}óșu dă...că...la boi̯ ave̯á coj^{i}‿dă adûĉá pái̯e̯/dîn̦‿grădínă//șî pune̯á ũ‿rîn‿dă...pái̯e/ũ‿rîn‿dă tu̯ort́ moroi̯it în ĉenúșe//ăpăi̯ la úrmă turná tréi̯ zile‿i̯el/herbe̯á...leșíe̯-à^{e}a pă fu̯oc//și turná/o lu̯a dĩ‿álbii̯e/șî i̯ár o duĉá pă foc/ i̯ár o fherbe̯á/...i̯ár o turná...//și-așá-l coĉá máma me̯a//[...] ș-așá făĉán̦‿la cínipă//tu̯òrĉán‿to̯átă no̯ápte̯a//mí-a tors‿î șí la telivizór[4] mai̯ dă^{u}ùnăse̯áră//ș-a ^{zî}s că mai̯ v^{y}íne-n dóo săptămîn^{i}/ i̯ere̯á la șezătu̯áre fétili̯-áste̯a/la șezăto̯áre/și torĉe̯á/șî...îm plăĉá și mii̯e̯/c-așá să torĉá...mái̯ nai̯ínte vréme/la mine̯-aș [k] torĉám acás feméi̯le//am munĉí‿mul‿br^{i}e//

---

[1] Gest: cît cuprinde cu brațele.

[2] Subiectul se scarpină în cap și se strîmbă disprețuitor.

[3] Arată ia cu care e îmbrăcată.

[Aceeași]

creștẹám borangíĉ

creștẹám borangíĉ/vi̯erm^{i} dă mătáse̯/èhé !//

[Cum ?]

---

[1] Informatoarea bate în masă.

[2] Alba, numele unui detergent.

[3] Subiectul arată spre rufele albe întinse la uscat.

[4] Se referă la o emisiune folclorică văzută la televizor.

úi̯te-i̯ pune̯án‿colo[1] și-n̯vyii̯á/...șî dăpă ĉe-n̯vⁱii̯á/â le pune̯án‿frún̯ză dă dudᶠ//și-i̯ creșteám/îi̯ întinde̯ám pă pat/îi̯ primine̯ám/șî...le dam‿frún̯ză/șî făĉám la borangîᶜ‿/și ĉe-ntinde̯ám!//le̯-am‿făcú‿la áști̯a/la trei̯/â ásta/și ĝámănu̯-ălălán‿/și ásta[2] d-ai̯íĉa/ásta nu i̯e ĝámăn‿cu ăst/i̯ĕ‿áltu loc ála//hái̯ne̯/le făĉám‿î...borangîcu-l suĉám/la ûrmă-l îndoe̯ám îl răsuĉám îl fʰe̯rbe̯ám/...șî-l urze̯án‿/și băte̯án‿línă/și făĉám cum i̯e ĝᵉámu̯-ála[3] péticu̯/da !//și le făĉám hái̯ne̯/că...n-áve̯am ĉe să le mai̯ fac//i̯o așá i̯-am ținút//

[Dar la viermi ce le dădeai să mănînce, cum îi creșteai ?]

frún̯ză‿dă dud//păi̯ întinde̯ám pă paᵈ‿dacă...dîn‿zî [k] dóo zîle-i̯ întinde̯ám șî‿ᶠăstălántu/că să făĉá marⁱ/să...mulțe̯á//șî le dan‿frún̯ză și-i̯ primene̯ám/și i̯ár mai̯ întinde̯ám áltu pat/șⁱ‿ᵃpăⁱ la úrmă la șáse săptămînⁱ să urcá/făĉá gogóșⁱ//și le duĉán‿dă le̯ trăĝá feméili/ave̯á ru̯ată/ave̯á...șî țese̯ám/da !//

[Aceeași]

ave̯ám putinéi̯

[Laptele] i̯o-l fʰe̯rbe̯ám cu căldáre̯a/că ĉe‿ⁱerá să dau̯ dói̯sprezèĉe ?[4]//pune̯án‿căldáre̯a colo[5]/că áltu...

ziĉá "nu mănîn̯c‿î dîn‿farfurii̯e"/da nú farfurii̯/ĉenác//áltu "să-n‿dai̯ în‿cánă"/

áltu "să-n‿dai̯ dumicát"/áltu "să-n‿dai̯"/

"ui̯te cólo/i̯a cum îs‿pláĉe"//îl fi̯erbe̯ám ș-acólo-l pune̯ám//șî áltădàtă pune̯án‿la prin̯s/și băte̯ám putinéi̯u/ave̯ám putinéi̯//băte̯ám putinei̯u/șî scote̯ám ᵘunt /dă/și le dan‿da cu [k] păi̯ ĉe-i̯ țîne̯ám ?//

---

[1] Gest: pe sobă, lîngă horn.

[2] Se referă la informatorul Lică Dobre în casa căruia se face înregistrarea.

[3] De 1/1,50 m.

[4] Se referă la faptul că erau douăsprezece persoane în casă.

[5] Gest: într-un colț.

[Brînză făceai ?]

da ! făĉᵉán̦‿şî brî́ză//

[Cum ?]

îŋkegátă cu kág/ [ɛ] avẹám kág dă la vyiţél//şi făĉám un kág/ â şí fhártă//şí fi̯ártă/ŋkegám [k] să-ŋkegá láptili/şi-l...punẹám îápă fʰi̯ártă‿i̯el//făĉán̦‿şí fi̯ártă//

[Aceeaşi]

să lăsá sec

ùti̯-acúma/dă mî́i̯ne-ntr-o săptămî́nă s [k] dă dumínĭcă/să lásă sⁱeg‿dă...ă...cárnⁱe ziĉám//ĉine mai̯ poste [k] mai̯ mî́ŋcá dúlĉe ?//

nū ! săptămî́n-ái̯lantă zî̃ĉá săptămî̃na brî́n̦zi/mî̀ŋcam‿péşte/mî̀ŋcam‿ láptе/mîŋcám brî́n̦ză/mîŋcám ᵘóᵘo...//şî ál̦ẹa dă dumínĭcă sẹ́ara dă pói̯min̦ⁱe...le dan̦‿la ţigánⁱ//şi la‿ármă.../dăpă ĉe să lăsá/la săptămî̃na să lăsá şí dă brî́n̦ză/sec/şî dan̦‿şí p-alⁱlánte la ţigánⁱ lunⁱ//

[Şi ce obiceiuri erau ?]

ĉe ! eⁱ !//dumínica‿ẹ́ẹa dî̂‿la brî́n̦ză să duĉá cu lùmînárⁱ/cu lumî̃nárⁱ d-ástẹa álbẹ-aşá dă sparmaţéᵗ/cu portocále/cu covríĝ/şi nú cu portocálẹ-atúnĉa/acú/...cū ᵘou̯//şî cu rakíu̯//la náşa/mă duĉám acólo//sau̯ vinẹá fhíca la minẹ/sau̯ mă dū́ĉán̦‿la táta/la máma ...//cu lūmînárⁱ şî cu ᵘóᵘo şîcu ţúi̯că//că ţúi̯ca i̯e búnă/ţúi̯că/ ĉ-aj‿bẹa acú niţícā ! n-ai̯ fă[1]/să pui̯ şi tu o ţúi̯că ?//

[Băieţii nu umblau prin sat ?]

ba dā !//strî̂gá "sítiri mórā̀ ! "...zîĉá/să dū́ĉá dăválẹ//únu mai̯ în di̯al/únu mai̯ ĩ‿válẹ/strigá...flăcắi̯/cáre...nu aşá toţ flăcắi s [k] mai̯ măgárⁱ//că zîĉá porcăríi̯/la féte/şî la băi̯éz‿zi-

---

[1] Se adresează norei.

448

ĉá să...îṇsọáre cu...tínere cu...cu bătrî́ne//ș^{i}‿pă...pă féte cu bătrî́n^{i}/îị strigá//

[Și făceau și un foc ?]

f^{u}oc/ē ! ī‿ziĉá diụórniță/c-atúnĉa ịerẹá pácură/cu diụórniță/unĝá căruța/ș-o punẹá-ntr-o béldiịe și-ị da fụoc/acólo/șî s-aduná toț^{i}/dăvále//

[Aceeași]

aṇ‿lăsá‿^{u}óịle

s-a dus într-uṇ‿zăvóị máre/șị acólo-șà ịer^{e}á porúm‿máre//și óilẹ-a intrá^{t}/ș-a mîṇcát fasóle//cîn‿nẹ-an‿du^{s}‿și noị să le dădén‿d-acólo/a venị́‿páznicu//"fútu-vă/drégu-vă/f^{h}ír-ar máma vọástră‿a cutăruẹa"/...s-a lụa‿dăpă noị/aṇ‿lăsá‿^{u}óịle/ș-aṃ‿fuĝí^{d}‿la părín^{t}/

cînd aṃ‿vení‿la părínț/"únde-ị ^{u}óilẹ ?"

"ni lẹ-a lụa‿la ^{u}obór"/

"ĉiṇ‿lẹ-a lụa‿la obór ?"

"páznicu"//

"și voị ĉ-as‿făcú ?"

"aṃ‿fuĝít//ș-acúma lẹ-a duz‿la obór"//

s-a dus táta cu máma/ș-a dat...ban^{i} acólo/o sútă dóo/cît o ŝi da^{d}‿nu maị țiụ mínte//lẹ-a lụad‿d-acólō/lẹ-a adús acásă//lẹ-am îṇkíz‿la obór//diminẹáța nẹ-aṇ‿sculát/ịár am plecát cu ^{i}éle//șcọála nu maị nẹ-an‿dus/că nu ne duĉáṇ‿la șcọálă//

dumítru rucsándra
ĉíṇzeșîpàtru [de ani]

ịéle

spúne că ịéle sîn‿maị múlte în tímpu lu...dóọșp^{i}e nọáptẹa/și trecêră pă sus/și cíntă cu vi^{u}oríle/cu țambál^{i}lẹ/ș^{i}‿să dúĉe la dẹal aịíĉa lā gîrlă/ș-acólo să oprésc/și-acólo ịọácă fáĉe o másă máre și jọac-acólo/și ómu cáre să dúĉe și dă pĩ‿i [k] màs-áẹa acólo undẹ-a jucát éle/spúne că-l poĉéște.../âl muțéște/...în tímpur^{i}/da acúma n-am maị a^{u}úzit//

[Aceeași]

cu cób^{y}ilița mă duĉẹám

punẹám o gălẹátă într-o párte și‿úna într-o párte/ș̆-avẹám uṇ‿lemn îndoít așá/ș̆-avẹáṇ‿cúị‿la‿cap/cúị‿la‿cap/și dóo gălés‿pă cóbiliță//și óō...cóșu cu ^{u}óo într-e mínă//și mă duĉáṇ‿la bucuréș^{i}‿pă jos/că nu ịer^{e}á mașín^{i}//pă joz‿mă duĉám/pă joz‿venẹám//plecáṇ‿dă diminẹáță dĕ lā pátru/și lā nóo/nóo ǰumáte ịer^{e}áṇ‿la bucuréșt^{i}//da mă duĉáṇ‿la ne [r] nẹámur^{i}/nu mă duĉáṇ‿la álți streín^{i}//mă‿^{d}ĉàṇ‿la mătúșă/la uṇḱ/la ver^{i}...// [...]

[Și nu-ți era urît singură ?]

nu mă duĉáṇ‿síṇgură//mă duĉáṇ‿cu sọácră-mẹa//maị ^{i}er^{e}á și-álte feméị/ne-ṇcîrduẹám așá cîte...tréị‿pàtru feméị// [...]

da ĉ-am pățít o dátă/venẹáṇ‿dă...p-acólo pă la túfili mogoșói//nẹ-a ĩșí‿doị íṇș^{i} înaíntẹ//noị ịeráṇ‿șáse feméị//álta ịerẹá maị...bătrîịọáră -ntre noị//

da ịo zic "mămícă" zic/"să știị" zi‿"că ắștẹa" zîe/"cîn‿nẹ-o védẹ-acúma"/zig‿"dạ ịése dîm‿pădúre"/zic "ịése" zic/"și ne‿^{i}ése naíntẹa nọástră"/

da ẹa ^{i}ĉẹ "vez dă trẹábă/sándo/că nu ịése"//

450

"é‿ai̯ să vez matále" zi^{c}//"dacă nu pui̯ cóbiliț-ásta pă i̯el$^{u̯}$"//

n-am apropii̯á‿să merg...zéĉe paș//c-a ișít înai̯ínte̯a no̯ástră̯//"stas‿fă ! ĉ-áveț^{i} aíĉa ? báni sau̯ viáța̯"//

álta cáre i̯ére̯a d-o se̯ámă cu míne/...^{i}ĉe "strígă fă pă mi̯tícă"//

"hái̯ mă mai̯ répede" zic/"dă‿ĉ-éi̯ rămás acólo" zi^{c}/‿"tu nu‿vez că ne̯-a iși"‿zic/..."hu̯ótʹi naínte ?"//

cînd a venít/fúĝ^{i} ei̯ în̯cólo/fuĝ^{i} în̯cólo/fuș‿și noi̯//am̯‿fuĝí‿ pînă ne̯-am aprop^{i}ii̯á‿dă sat//

"o̯^{u} !" ĉe "s [k] f^{h}ír-aț^{i} așá și-n̯cólo" zíĉe/"as‿scăpá‿dă noi̯/ da púnem noi̯ mîna pă voi̯"//

[Aceeași]

to̯ámna să pune̯á gríi̯u̯

arám lócu/c^{î}‿to̯ámna să pune̯á gríu̯u/îl púne̯ám îm‿porumbíștii̯e/că nu púte̯an̯‿să punem gríu tot în grîníștii̯e//arám lócu̯ de porúmb/și-l‿î semănam/îl dăde̯ám dădăsúpt/sub brázdă/ș^{i}‿la úrmă-l‿î...îl grăpán̯‿cu grápa dă fi̯er//ș^{i}‿cînd ^{i}eș^{e}a primăvára-l plive̯ám/^{și}‿mai̯ băgán̯‿grápa dă fi̯ar i̯ar î‿i̯el să rúpă sco̯árța/dacă i̯erá sco̯árță pre̯a táre/și...îl‿î lăsám pînă-n tímpu seĉerátului̯//lă‿úrmă-l seĉerám/îl legám/îl făĉám clăi̯/..și l-aduĉán̯‿cu‿cărúțili lă mașína dă treerát/să treerá cu mașínile/ave̯ám mașín^{i} aíĉa la.../ș^{i}‿pă la boi̯ér mai̯ i̯eráu̯ mașín^{i}/da noi̯ treerám la...dómnu ne̯águ zis/ș^{i}‿la urm -ave̯ă...mai̯ ave̯á mașín^{i} ^{dă}‿vene̯á du pîn álte părț^{i}/d^{u} pă lă pŏi̯enár^{i}[1]/și ne‿băgá mașín^{i} mai̯ múlte̯-aiĉ//lă‿úrmă lu̯am bo̯ábele/dăde̯ám o^{i}ím/c-atúnĉa să dăde̯á o^{i}ím la gríu̯/încărcám pái̯ele ș^{i}‿

---

[1] Sat al comunei Ulmi, jud.Ilfov.

lẹ-adŭĉám acásă̯//

lícă ḋóbre
pátruzĕșĭtrèi̯ [de ani]

cînd erám noi̯ féte

[De Anul nou] cînd erám noi̯ féte/ne strînĝám tọáte-ntr-o cásă/acólo fii̯ecàre c-um‿prii̯éten/atúnș‿să spunẹá gaĝig/‿nụ [ɛ] acú să spúne prii̯éten/venẹá/fàĉá g^{u}og^{u}óș/fàĉá...lụa vin/țúi̯că/... prăjá cárne/punẹá...ca fétili/punẹá ọále...//punẹá așá...ọálīli/ mi̯-adúc amínte/c-am apucá‿dîn késtii̯lẹ-ástẹa/nóọ ụále//punẹá mărĝá/^{u}oglíndă/pi̯éptine/păr̄/pî́i̯ne/^{i}inél‿î...//și dacă trăĝái̯ inélu z^{î}ĉá că i̯e tras ca pî̃‿inél/dacă lụai̯ pî́i̯nẹa z^{î}ĉá că i̯e bogád/‿dacă lụai̯ pi̯éptẹne/z^{î}ĉá că i̯e [!] ọolțád/‿dacă lụai̯‿î páru/nu știu ĉe mai̯ ziĉá//ōglínda ĉa că-i̯ frumós//și tótuș^{i} așá să...pĕrindáu̯/ jucá cărț^{i}/jucáu̯...glúme/házur^{i}...//

[Altceva mai făceau ?]

noi̯ nu știm/n-am̯‿făcúd/‿da álte féte povestẹáu̯/că̄ să dăspletésc/ [!] să dăspọáe/să dŭĉe î̃‿oglíndă la dóoșpẹ nọáptẹa/ĉícă pî̃‿ oglíndă s-ar véde...persọána respectívă cáre o ẹa/da n [r] nu am̯‿ făcú^{d}/‿dă ĉẹ să spun ? álte féte povestẹá/^{h}ai̯ mă că fáĉem//sau̯ să pui̯ busui̯óg supt cap/...cîn̯‿venẹá pópa cu botézu dă-ntí márte/că așá să víne șî acú/îz‿lăsá dáscălu știe únde i̯e féte mar^{i}/lăsá cît-o fărímă dă busui̯ó^{g}/‿să pui̯ su^{p}‿cap/cî [k] nọáptẹa cân‿dorm^{i}/ să viséz^{i} pă ĉíne‿ei̯//

lícă ^{i}eléna
treị̯șpátṛu [de ani]

821. CREVEDIA MARE

(jud.Ilfov)

Culegere: 1972; VN, MV; transcriere: MV

ĉetátḙa fétii̯

ĉetátḙa fétii̯/dĕpă cum am auzí‿și i̯o dă̦ la bătrînu mi̯eu̯/povestítă dă bătrînu m^{i}eu̯ dă la bătrînu lúi̯/nu ști̯u/că nímin^{i} nu egzístă/...d-atúnĉa dă la négru vódă...//eḫeḫé ! i̯e pátru súte șî ĉevá dă an^{i} !...//ș-am întrebá‿tatá^{i}e...bătrín^{i}/máma mḙa a murí‿dă nóu̯ăzeș^{î}pàtru dă an^{i}//ș-am întrebát-o "m̄ámă"/...adícă s-o i̯au̯ dă la-nĉepút//ca să devíu̯ a^{i}íj‿la cuvîntu̯-àsta//fínçă m-ai̯ întrebá‿matále dă trḙaba‿ásta//

zíĉe că...pă tímpu lu' n^{e}égru vódă/dă l-am avú^{d}‿noi̯ domnitóru mu̯nténii̯i/ în tímpu ắla atúnĉa' nu a fos‿ca ástă^{s}‿să dau̯ drúmu la telḙvizór/la rádi̯o/s-áuz dĩ‿américa/s-áu^{z}‿dîn‿cutáre//sau̯ trén/să mḙárgă să plimbe țárā/nu‿ștu‿ĉé/sau̯ mașínă/bárim dă ástḙa nu mai̯ discutám nimíc//ástḙa acúmā te ^{u}omo̦árā pă...pă șosḙá//i̯el atúnĉa merĝḙá...ă locuínța lu̯e-a fost aíĉa la córbi ĉung/córbi mar^{i}[2] //

[A lui Negru Vodă ?]

da//palátu lui̯ unde ^{i}e despeṇsáru̯-òla/ástă^{z}‿la córbi ĉunĝ//acólo̦-a fos‿palátu lui̯//unde‿e despĕsáru az^{i}//și i̯el‿î locui̯á [k] d-acolŏ/dă unde locuḙá/tre^{b}i̯á să mḙárgă la cápu judéțului̯ la ...ĝúrĝu/la dúnăre zis/la bulgár//și‿i̯el n-ávḙa cu ĉe să călăto-rḙáscă/șî páza...aĉéstei̯ țár^{i} o făĉá prin‿ĉíne ?//punḙá^{u} doi̯ o̦ámen^{i}.../făĉá ũ [ɛ] um‿pămîn‿mắrḙ-așà cît cása ásta o m̄águră zis/dă pămînt/îl strînĝá acólo moșuróĭ/șî‿ála să numḙá post/dā sta acólo̦ doi̯ u̯ámen/cá să opsérve...ĉe să mișcá//númăru únu̯ să scoţḙá la ĝúrĝu/dói̯ la vlășîn/dói̯ la pángăl/trei̯/...scri^{i} matále acoló

---

[1] ~~Informatorul își~~ drege glasul.

[2] Localități învecinate, din jud.Dîmbovița.

ĉevá ?[1]//

[Unde ai spus ? N-am înțeles bine !]

ĝúrĝu/vláșînu/pángălu/...venęá-ncǫáĉę-așá...//$\bar{e}^{h}$...pángălu̯[2]// dă la pángăl venęá la rúșîi̯ arsán[3]/ clejá^{n}/...mágur^{i} așá/... bucșá^{n}/crĕvĕdíi̯a/...avém mágur^{i}/démle/dă pămín‿care...să numéște //șî^{d}‿la crevĕ́dia/merĝá pînă la córbii̯ ĉunĝ continu̯áre//ĉe făĉá?/ dácă mișcá bulgáru̯-acoló ĉevá/ca să tręácă dúnăręa...să ^{i}íntre pęste négru‿vòdă-ncǫá/póstu númăru ^{u}únu...nu̯-ávęa tèlef^{u}ón cum ^{i}e ás^{t}ă^{z}‿s-anúnțe prîn telefón//aprîndęá/...într-o prăjínă lúngă/ spunęá bătrínu̯/niște [ɛ] pá^{i}e/sau̯‿u mă rog‿î un̯‿stuv‿dă tréstie/ dă ástęa/șî-nĉepęá să fácă semnál așá[4]//cu vu̯lvǫáręa‿ăęă//semnalizá//póstu doi̯ prind^{e}á//făĉá șî póstu doi̯ tót‿așă//trei̯/aștĕptá șî i̯el/să vază ĉé‿e/șî-nai̯ntá meréu̯ pînă la...domnitóru négru vódă//cîn̯‿vedęá...domnitóru nègru‿vódă semnál^{i}lę-àstęa/^{n}călicá pă cal șî plecá acoló//"mă !" zîĉe/"ĉe ō fi acoló ? la dúnăre"// ^{c}-atū́^{j}‿nu ęręá telefón̯‿să zîcă "alṓ^{u} !...ĉé‿este ?"/cutáre/nu̯ ștu ĉe.../nimic !//^{n}călicá cálu șî plecá//

mergînd i̯el pă drúmu̯-àsta/pă nęájlovu ásta/a găsít o fat-aiĉa-m‿pădúręa asán/peste nęájl^{ov}//cum o fi fost/nú știu̯/zínă dîm‿povéșt^{i}/nu știu̯/a^{u}uzit i̯éste...n-am văzút...//trecín‿p-aĉílęa i̯el văzín‿pă fátă/fáta tînără !.../s-a legá‿dă fátă//ș-a lu̯át-o pă fátă/d-aii̯j‿dîn pădúr^{i}e/că atúnĉa lúmęa așá a fost/unde găsęá cîtę-o poeniță/...strămóși nóști acólo s-adăpostęá !//nu i̯ezi̯stá ...šát ca ástăz^{i}/sau̯ șosęá ca ástą//nō !//cum să vă spun ^{i}eu̯ dum^{n}ęavǫástă/...cum ar fi la múnte/da s-a mai̯ ĉivilizá‿ș-acolǫ// cîte o cásă ĉíne ști^{i}e únde lăpădát-acolǫ//așá a fos‿pă timpurlę-ălęa//și i̯el/văzín^{t}‿p-aiĉa pă fátă/fáta i̯-a plăcú‿dă ęa/fátă curátă cum o fi fost/a lọát-o ș-a adús-o aíĉa/în dẹalu̯-óstạ//șî să zîĉe că...ar fi voz...palátu féti̯-acólo/ĉetátẹa féti̯/d-áẹa a rămáz‿númili̯‿dă ĉetátẹa féti//da ĉe o fi acólo nú ștím nimìnẹá/n-am pomení‿nimínẹa/^{că} i̯o sînt...vorb-á^{ẹa} dă șáptezej‿dă an^{i}/am întreba‿pă máma n-a pomení‿nimíc//dẹ-atû‿ș^{î}‿pîn-acú i̯e...pátru vẹácur^{i} dă lúme/ĉínĉ// [...]

---

[1] Anchetatoarea nota numele localităților.

[2] Informatorul face pauze, așteptînd ca anchetatoarea să termine de scris.

[3] Denumirea actuală a localității: Milcovățul.

[4] Face semne cu brațul întins deasupra capului.

d-acoló/...ĉẹ-a făcú‿nègru‿vódă ? mergînd‿el așá/fáta a fos‿și i̯a-ndrăgostítă c-um‿băẹát/...ĉ-o fi fos‿pă tímpu‿òla atúnĉa/ca fiecàre fátă de !/ca fiecàre băi̯át...//

văzîm‿băi̯átu că i-a lu̯á‿pă fátă/...s-a supărá‿băẹátu̯ !//că̄/să-l omu̯áre pă négru‿vòdă cînd o tréĉe...spre ĝúrĝu//acú^{ma}/...ĉíne l-ā-văța‿șî pă băi̯át/"bă" zîĉe.../"nu po‿să-l omór^{i}/că ála" zîĉe "i̯e domnitóru...țắri/al munténi̯/nû‿po‿să-^{l} omór‿tu pă domnitóru munténi̯ pă nègru‿vódă"//povestẹá bătrîni/dē.../ásta-i̯ auzítă șí dă mi̯ne/nu văzútă/a^{u}uzítă/dă la bătrín^{i}/..."da" ^{sî}ĉe "să te baș‿slúgă la i̯ël/...șî"/...[1] ácù nu șt^{i}u/să vă spun... adăváru ?...

[Spune cum ai auzit și dumneata !]

pĕi̯ de ! cum am auzí‿șî i̯ōu̯/așá vă spun/da...dumnẹavọás^{t}ă pọáte vă-ŋkipuit̜ că...vă spui̯ i̯o dî̃...//

ĉe "te baș‿slúgă la i̯el/șî cînd ọ da cálu să să píșè/să lej‿sulácu cállui̯ cu ọ-áță/...să-l strîn$^{\hat{g}}$‿bíne/ș^{î}‿cînd o plecá i̯el călare pă cal"/ĉe "să cázá calu cu i̯ël să-l omu̯áre cálu să nu mai̯ báĝe nímin^{i} dă sẹámă/că l-a omorîd‿rádu/sau̯ stan/sau̯ cutárẹ//să-l omọáră cálu/ĉe «l-a omorî‿cálu pă domnitóru...négru vódă»"//

băi̯átu așá a făcút//^{s}-a băgá‿slúgă//cînd a...văzú‿cálu că-i̯ așá/gáta l-a strîns cu ață[2]/ha^{e}/cî̃‿să pléĉe nègru‿vódă/...^{n}călicá‿pă cal a mers um‿pétic/a căzú‿cálu̯//nú l-a apucá‿pă négru vódă ca să...l-omǫáre pă i̯ĕl//ș‿^{c}ázù cálu̯-așá/ăla‿a căzút a [ɛ]ĉe ! párcă da cu̯ túnu să...//ĉé să ái̯bă cálu ? ĉe.../ǫ fi fo^{s}‿șî pă tímpurlę-álęa dóctor ĉ-o fi fost/coṇsúltă așá p-ăla‿așá.../ț[1] ! cálu...bun îṇcólo/nu putęá s...uríṇa p^{i}i̯șátului̯ nu mergấ//măi̯ ĉe să ái̯bă ? ^{ĉe}/pînă cîṇ‿véd^{i}e cálu că i̯e legát cu áță//ē ! cîn‿a văzú‿cálu că l-a...i̯ę legá‿cu áță/s-a-ṇtórz‿napu̯ói̯/la palát/acoló/ș-a strîṇs tǫáte slúĝilì/...ĉę-a fost/îṇ‿cúrtęa palátū^{lui}//dí la purcár pî‿la canĉĕlár^{i}e//șî...lę-a pus întrebáręa‿ásta:

---

[1] Informatorul face o pauză lungă.

[2] Informatorul vorbește în șoaptă.

zíĉē "ĉíne ^{i}e dîṇ‿córbi mar^{i} ? să trẹác-a^{i}íĉa/ĉíne‿i̯e dîṇ‿córbi^{i} ĉunĝ/să trẹác-aìĉ"//la stîṇga la drẹáptạ//

a trecút/ắęa‿așá/ắęa lạ drẹáptá/ắęa la stîṇgắ/ề !//

ș-a pus întrebárẹa‿ásta: "ĉíṇę-a legá...sulácu cállui̯ cu áță̂?"//

ắla "nu ști̯u..."//

"e ! nú ștíz‿nimín^{i} !//nu vă fag‿nimíc/nu nimíg‿dăcît vă întréb și i̯o/ĉíṇę-a făcú‿trẹába‿ástạ"//

"nú‿ștụ !"//ắla "nu ^{ștu}"/ắla "nu ^{ștu}"//

atúnĉ a dat órdìn/c-așá i̯erẹá pă tímpurlę-álẹa/ș-a venít uṇ‿călíu̯/nu șt^{i}u dumnẹavǫást^{r}ă dac-aț apucát istóri̯i̯a véke/cum să numi̯á ṇna^{i}ínte călíi̯/așá le spunẹá//a...dat órdi̯n ș-a venít uṇ‿călí^{u}/șî ẹ-a spuš așẹ́: "la...îáști̯a/la bráțu stîṇg le tai̯ [k] la córbi ĉuṇj‿le tai̯ bráțu stîṇg/ș‿la córbi mar^{i} le tai̯ bráțu drep^{t}"//

șî aĉéste sáte d-atúnĉa-^{z}‿rămáse...cu númilẹ-ăsta/pronúmilē‿ắsta: córbi ĉuṇ‿șî córbi mar^{i}//

rádu i̯ispás
șaptezéĉ [de ani]

---

[1] Sunet aspirat, exprimînd nedumerirea.

456

mi̯-a rămás..p^{u}olécra aşá

pronúmili mi̯eu̯ i̯e ^{i}ispás//núme̯li rádu/pronúme...ispás//aşá// da...că mi̯-a zis ĉiturán/ásta ^{i}e polócră dă...sat aíĉa//

[De unde ? De ce ?]

i̯erám m̄íc/cop^{i}ilánd^{ru}...dă fre̯o zéĉe an^{i}//şi i̯e̯re̯án‿cu vitíle̯ la cîmp aşá...//ş-ave̯ám um‿puţ aíĉa pă cîmp/...ca să dăm vitíli şî noi̯ l-ápă să nu mai̯ veníṇ‿cŭ‿i̯éle la gî́rl-aíĉa că i̯ere̯ám dăpárte/ere̯ám îm‿párte̯a‿àsta aíĉa/ave̯ám um‿puţ acoló într-o vá^{le} //cîn‿ne̯-am duz‿la puţ acoló/ē^{i} ! găle̯áta dă la puz‿zis ĉítura cum îi̯ spúnem noi̯...pă romîné̯şte/n-áve̯a fund//spárţă//cînd am... tras ápă/cùrĝá tu̯átă ápa//"ĉé să fáĉem mă" zig‿"la vaĉ"//am plecá‿cu‿éle la...gî́rlă‿aíĉa/le̯-an‿dat ápă la vaĉ/ne̯-am întórz‿napói̯ tot acoló/ş-aṇ‿lăsát váĉile pă álţ^{i} copí^{i}/ş-am venít acásă/ ş-ã‿lu̯at ũ‿fund/i̯eu̯/dă la o dóniţă cum îi̯ spune̯ám ^{î}nai̯ínte...acú i̯e găle̯átă//îna^{i}ínte i̯ere̯á dóniţă/^{i}ere̯á bu̯ótă d-áe̯a vă spuse^{i} du^{m}ne̯avo̯ást^{r}ă.../le ţîu̯ ş-ástăz^{i}/...ş-ã‿lu̯a‿fúndu ăla dă̦ la dóniţă/şî m-an‿dus cu i̯ĕl acoló c-um‿briĉág‿care l-ave̯ám/şî‿i̯o/... rîg‿rî́g/rî́g‿rî́^{g}/şî am [k] l-am pus fúndu‿òla...l-ã‿strî́z [k] aṇ‿lo̯á^{t}‿ĉocănélŭ‿d-acásă/am da^{t}‿ĉércu jos/^{e}-am băgá‿fúndu̯-òla dă dóniţă aco̯ló/ş-am scos ápă//cînd a venít o̯ámeni dă la plug dă̦ la de̯al care‿ere̯á aco̯ló/a văzú̦t...ĉítura‿à^{e}a...búnă !//

"ĉíne̯-a făcút-o mă" a-ntrebát/"ĉíne̯-a dre^{z}‿bă"/ĉe‿"e̯-a pus fúnd^{î} ?"//

ĉe "r[illegible]ş ilíi̯e ^{i}ispas^{u}"//táta îl kemá ilíe̯//

"ō !" ĉe "băi̯atu‿àla mă a făcút ásta ?"

"da !"/

"e/să-i̯ spunéz‿rádu ĉiturán"//

[!] mi̯-a rămás...p^{u}olécra aşá/că rádu ĉiturán//

[Acelaşi]

erẹá scrintít ắla

cáịi tód‿dă̦ la táta...am îm̦vățát [să-i lecuiesc]/șî...îi̯ lăsám sî́nĝe d-aij ‿dî́n̦‿vî́nă dácă-l durẹá piĉóru̯//sau̯ a vení‿șî șị-a scrintíd̦‿vána/piĉóru adícă̦/nu-i̯ lăsám sî́nĝe//erẹá scrintít ắla// ắla venẹám șî/...îl legám d-ắsta zdrȁvănu/c^{u}-o fășî́i̯e dă téi̯ sau̯‿ọ̑ sfu̯áră/î̂l strî́nĝám bíne vî́na la ắsta cáre nu-l durẹá/șî rămînẹá ắsta...cáre-l durẹá//priĉép^{i} ? să-^{j}‿láse gre^{u}utátẹa córpului̯ p-ắsta cáre-l dọárẹ//

v^{i}íne um‿bắi̯á‿dă la bucșán^{i}[2] /oprẹ́ște la pọárt-aíĉ la míne/... "^{b}măi̯ nẹa rádule/...dắ-te mai̯ în̦cọáĉe"//

am i̯eșî́d‿la ^{i}el/"ĉẹ́‿i̯e mă ?"/

avẹá o cîrlánă dă doi̯ án^{i} phȭ ! frŭmọásă rău̯ !//

"ĉe fag‿néne" zî́ĉe "la cîrlána ásta/că/...zéĉe mi dă léi̯" z^{i}ĉe "úi̯tẹ-an̦‿kéltuit/pặ‿la dóctor^{i}/pă lă...//nu po‿s-o lécui̯"//

dibúi̯ io^{u} cîrlána/piĉóru dî́n̦‿fáță//o i̯áu̯ pă vî́na márẹ-așá cu déștu/^{o} trăséi̯ ^{fru}mós/cî́m‿pui̯ mîna...déștu ắsta márli la... vî́na ei̯...aíĉa...cam s [k] dădăsúpt[3] /odátă făcú cîrlána[4] să cáză pẹste mínẹ !//

"măi̯ i̯uonícă" zic‿î..."ai̯ curẹá la pantalón̦ ?"

zî́ĉe "am nénẹ"//

"dácă n-ai̯" zi^{c}‿"mă duc să i̯au̯...dă la ménẹ" ^{z}ic "o fășî́e dă tei̯"//

ã‿lu̯á‿curẹáu̯a lui̯/^{dă} la pantalón^{i}/i̯-am strî́n̦s p-ắla zdrávănù/bínẹ-n̦‿curẹá/și i̯-am arătád‿dẹálŭ‿ắsta/zi^{c}‿"véz^{i} dẹálu̯-ắsta ? să mi-l faj‿válẹ !//púne bíĉu pă ẹa/...să-l faj‿dẹál^{u}-ŏsta vále/să nu ^{i}egzíste...dẹál î̃‿fáța ^{i}e^{i}//dácă [k] șî̃ mai̯ i̯e în̦că um‿măi̯dán pî́nă-n̦‿golășắi̯[5] //acoló la cápu golășắ^{i}ilor" zic "la sat/

---

[1] Gest.

[2] Comună apropiată.

[3] Duce mîna la supțioară.

[4] Se frînge de mijloc, lăsîndu-se într-o parte.

[5] Sat al comunei Crevedia, acum numit Dealu.

458

ᵘopréștⁱ...cîrlána/u̯o dăzléĝ/ii̯‿i̯ei̯ cure̯áu̯a/șî‿dacă...i̯i̯á mai̯ șko̯ápătă/te-ntórĉ‿înnapói̯ să...î̃‿scoț óki míe̯"//

așá a făcút ómu̯//hū ! cîm‿m-a [!] m-am ûntîlní‿cu i̯el/ĉé mai̯! socote̯álă máre ! cînd an‿trecút e̯o p-acólo‿á pus ᵘóki pâ m "ne̯a rádule/nu" că "vin‿în̯cu̯áĉe ! vⁱin̯/să te ĉin̯stésc/că ásta...pute̯am să kéltui̯ să vî̃s‿șî i̯ápa/șî tot n-o făĉám bíne̯"//

a scăpát ómu !//

[Același]

neĝ

an‿dăzlegát o cî́rpă cu bo̯ábe̯//pŏ‿o momî́i̯e arun̯cát-acoló// ᵍ-am găsít acoló.../an̯‿zis că i̯e bánⁱ‿in̯‿cî́rpa‿ae̯a/nú‿știàm/ⁱere̯ám [ɛ] mai̯ mic//șî m-am pomení‿cu déĝetu ásta¹/...plin dă neĝ// mărû́n̯s‿toțⁱ//i̯-am [k] mai̯‿i rupe̯án̯‿cu dínți/-i̯ mai̯...să le scoz‿rădăĉín-àᵉa//nu s-a pu̯túᵗ//într-o dumi̯nícă/m-a-u̯vățát șî pă mine...máma/

zíĉē "cûn‿te̯-oi̯ sculá" zíĉe "mái̯că/să...tⁱe duĉ...pă șán̯țu‿óla" zíĉe "dăvále̯-aⁱíĉa/că po̯áte găséștⁱ ũ‿u̯os părăsít"//dumi̯niᵍcă dă dimine̯áță//"șî zíĉe̯-așá: «cum s-a părăsít ósu‿ósta/să părăse̯áscă șî néĝi mei̯»"//

m-aᵐ‿mĩjî́‿cu ósu ăla‿așá²//ș-a perít//

[Același]

sfî́nta

ũ‿lúcrū...adícă văzút/...núma álb ca cum i̯éste ᵘo mi̯e̯re̯ásă//șî náltă/pʰŏ ! ⁱnáltă șî dă...cît ⁱe scára‿áe̯a//șî să lunĝắ/dă

---

[1] Gest: arătătorul.

[2] Gest: freacă locul bolnav.

ĉe te ui̯tái̯ la ẹa d-áẹa ți să părẹá că...să fáĉe náltă//

ŭ‿văr al mi̯eu̯ aíĉa/...um̯‿văr al mi̯eu̯ aĉílẹa în̯...cúrtẹa ásta care i̯er^{e}ám o cúrte cum...nu cu a [k] cum i̯e cása‿àsta acúma/vení‿și i̯el dă la clic cu ald‿băi̯át/...s-a oprít továrăș-ăla‿al lui̯ să íntre în̯‿cúrte/și/stîn‿dă vórbă la pu̯ártă acolẹá/un̯‿căţél...pîntre ^{i}ei̯/căţél ca pi̯síca//

"măi̯ tudọre" zîĉe/..."mắ‿al cui̯‿^{i}e căţẹlu ásta ?"//

"lásă-l vére" zîĉe "că-i̯ al mi̯eu̯/górgẹ//lásă vére górge că ^{i}e căţélu"

"mă !" z^{î}ĉe "să nu mă múșĉe"/

z^{î}ĉe "nú te múșcă/n-ai̯ nîĉ o tẹámă" ^{s}ĉē "-i̯...căţélu mi̯eu̯" zîĉe/"e mic"//

a vorbí‿ĉ^{e}-a vorbít‿ei̯ ca băi̯éţi acólẹa/ș-a plecát acásă//

i̯erá o di̯stánţă dă frẹo sútă dă métri̯//cînd a sosít la cumnátă-mẹ-ósta care îl am i̯eu̯ sóra...bábẹ méle/carẹ-a murít acúma...^{u}n an/acoló în̯‿lócu‿óla ^{i}i̯șá...sfínta ásta în...în tu̯óte sérli/...tódau̯u̯na//nu̯áptẹa// [...]ia s-a mutá‿d-acoló/avẹá o...o bucătări^{i}ẹ...cu̯ faţáda‿așá/...nu cum i̯e ásta‿a mẹa așá făcútă/faţáda‿așá/șî să urcá pă bucătări^{i}-ă^{ea}/sus acolọ́//vărî-mi̯o ásta cînd a veni^{d}‿dă cólo-n̯cu̯áĉe/...i̯el cu gîndu că știẹá/șî tu̯ắtă lúmẹa vorbẹá că acoló în̯‿lócu‿òla i̯ésē așá/șî fáĉẹ-așá/șî...[1]//cîn^{d}/i̯el a apărút î‿^{u}úliţ-áẹa dîm‿mădi̯ánu‿òla acolẹá/...dac-os‿fi băgá‿dă sẹámă fáĉē‿o úliţă la drẹáptẹ//acolẹá/...cî‿s-a ui̯tát ^{i}el/a pus ^{u}óki pă ẹa//^{i}e^{r}á pă bucătări‿^{e}ă sus acolọ́//nắltẹ//ĉé să fácă !/s-a ọprít în lo^{c}/a zis sẹ̆ să-ntu̯árcă-nnapói̯ la...továrășu̯-òla‿al lui̯/továrăș^{u}-óla‿avẹá o s^{u}óră fátă máre/ĉe s-a gîndít i̯el/zíĉe "rîdẹ fáta‿àẹa dă mi̯ne" zíĉe/"i̯eu̯ flăcắu̯/șî...mi̯-e urî‿să mă duc acásă"//ĉe "i̯á să mer‿na^{i}íntẹ !"//ș-a plecá^{d}‿náintẹ//cojócū dă u̯ái̯e/a pus [k] a dat pă̄‿lîn̯gă gárdu dîn drẹap-

---

[1] Își drege glasul.

460

ta ş-a pus cojócu̯-aşá[1]/...ca să n-o vázá//pîn-a trecú‿dă...dă e̯a acoló//după ĉē‿a trecú‿dîn dréptu̯-òla/‿a retezát-o dă fúgă...d-ằcólo dîn mă̯i̯dán-òla şí pîn-aíĉa acásă//cînd a venît acásă/ᵘúşa cási-n̯cui̯átă//cu...un băţ acọló cum̯‿vă spune̯ám...mai̯ adine̯áᵘu̯rⁱ/ cu fúsu/cu cutáre...//cĩ‿s-a repezit ĩ‿úşĕ/a sărí‿şí ᵘúşa d-aij‿ dîn ţîţínă dîm‿bàlamále/că nu i̯erá bàlamálle ca ástăzⁱ/...ⁱere̯ā ...d-ále̯a ţigănéştîli// [ɛ]s-a dus·tóᵍma-m̯‿fúndu tîzi pă vátr-a-cole̯á/bŭᶠ|i̯el a întrát în‿cásă şí...a căzút îm‿pat//i̯a a vení‿ dăpă i̯el pîn-ai̯ĉa la po̯ártă//şî‿la po̯ártă l-a strigát:

"górge/górge/górge"//n-á‿răspûs//"bíne górge" îĉe "an̯‿să te fak‿i̯o pă tíne"//a zis e̯a d-acoló//

şi i̯el/aşá a rămás//ĩ‿şáse săptămínⁱ s-a aflá‿mort//n-a mai̯ di̯scutát/cu nimínⁱ nimíc/cu nimíc//dăcît má-sa ne poveste̯á/...

[Și el n-a mai vorbit de-atuncea ?]

[2] s-a termenád/dăcît atîte̯a a putú‿să-i̯ spúi̯e má-si/cîtevá cuvínte/că "úi̯te-aşá/uite-aşá//mámă" zíĉe "sfínte̯"//

[Același]

ˢ-a pomení‿cu i̯édu...lîngă i̯el

tát-al mi̯eu̯/pă tímpu lui̯ cînd a fos‿şí i̯el tînăr/...să numi̯á isprămnicêl/de/pă moşíi̯-aíĉa la boi̯ér/că ave̯ám şí noi̯ um‿boi̯ér aⁱíĉa//şî într-o no̯ápte/cam îl stricá u̯ámenⁱ d-áşte̯a dă míne̯á cu cái la i̯árbă//ş-într-o no̯ápte púne şáu̯a pă i̯ápă/şí ple̯ácă...pă málu gîrli/să vázá pă care prínde-m̯‿fîn acoló cu cái̯//mergînd i̯el pă málu gîrli/să pomenéştⁱe...îm‿pu̯ála lug-ai̯ĉa[3]/i̯el călare pă i̯ápă/pă şá acólo/să pomenéşte c-ũ‿i̯ed//i̯ed dă cápră//pus îm‿po̯ála lui̯//a săríd/dă únde-a venít/...nú‿ştu̯//ˢ-a pomení‿cu i̯édu...lîngâ i̯el acoló-m‿po̯a^{lă}//

---

[1] Gest: își ascunde fața în cojoc.
[2] Fluieră a pagubă.
[3] Gest.

da táta/táta...cam...i̯e^{r}á un om co̯rajó^{s}‿şî...da kár rắi^{lo}/ "mă" ^{zî}ĉe/"da drácu i̯ej‿mă ? sau̯...drácu te̯-adúse-m‿po̯ála me̯a ? ĉe̯-ci̯ mai̯ fii̯ şî tu ?"//

l-a mai̯ mîngîi̯á/l-a mai̯ făcút/...a mers cu i̯el fre̯ō dóo‿sùte dă métri/aşá îm‿po̯álă/ş‿cînd a cîntá‿cocóşì/nu l-a mai̯ văzút//a şí sărít îṇ‿gírlă/ĩ‿ápă//ţíşt[1] ! i̯el pă málu gírli cu i̯ápa mergíṇ‿cu cálu/^{u}odátă ţíşt[1] ! s-a dus ĩ‿ápă//

atúṇş‿táta ĉe "dú-te i̯áca‿cui̯" ^{zî}ĉe "că ásta...mure̯á‿şî nu ...nu te mai̯...vede̯am"//

şî dús a f^{u}ost//

[Acelaşi]

áe̯a ave̯á zmeu̯

[De zmeu s-a auzit pe aici ?]

ave̯á o femée/...am a^{u}uzít//ave̯á o fĕmée kár/cît a foz‿v^{y}i̯áţa‿ei̯ núma amărît-a fost//i̯a n-am văzút-o dăscúlţă/nij‿la séĉere cîṇ‿săĉerá la grîu̯//ş-îmbrăcátă cu scurtéi̯ca cu cojo̯ácă/scurtéi̯că cum să ziĉ^{e}á atúnĉa cu cojo̯ácă/şî...să...să mai̯‿înĉingá şí cu o sfo̯o̯ră p-aĩĉa[1] că...şî spune̯á că mu̯áre dă frig//ş-áe̯a ave̯á zmeu̯//

^{î}l lăsá pă cu̯oş...la mi̯ézu n^{u}ópţi/şî să duĉá aco̯ló...peste i̯a-^{m}‿pát acoló/ş-o̯...^{s}motoĉá/o...d^{o}ámne feréşte̯-acólo...ĉ-o fi făcút//

[Şi n-are ce să-i facă ? N-are cum să scape ?]

n-áre cuṇ‿să scápe̯//pînă...a trăi̯‿femée̯a/pîn-a murít/t^{u}ot îṇ‿félu ăsta̯//

[Era măritată ?]

măritátă/ave̯á bărbát//da n-a‿avú‿copíi̯/n-a‿avú‿nimic/bărbát a

---

[1] Gest: peste mijloc.

462

avút//ș-a murí‿feméęa/t^{u}ót‿așà amărī́tă/cū́m‿a fost o vyáță-ntręá-gă̯//

i̯a...lúmęa nu l-a fos‿văzī́n/da ęa l-a foz‿văzī́nd[1] //

i̯a-l vedę́a//

"măi̯ nędélęo mă !"[2] //i̯a vorbę́á rḗpedę//"$^{măi̯}$ nędélęo ^{mă} ! úi̯te ^{b}mă/i̯ár a vení‿drácu̯-òla ^{mă} !"//

"ū́nde i̯e femée ? nu i̯e nímińęa femḗi̯e/úi̯te i̯e^{u} sĩ..."//

"mă̄/úi̯te-te mă bíne mă/că úi̯te mă ^{î}ásta‿e mă !//úi̯te-l mă $^{a\hat{c}í}$//i̯e úi̯te mă ĉe-m‿fáĉe/mă perpeléște/mă ^{fa}..."//

pă cárnęa‿ei̯ núma...péte/...vinețę́ală‿așá...//

[Acelaşi]

dă apucát

[Cînd erau copiii dumitale mici, te duceai cu ei la doctor cînd se-mbolnăveau ?]

nu̯ mă du^{ĉám}//

[Dar ce făceai ?]

le dăscīntám̯//

[Le descîntai dumneata ?]

mă duĉ^{e}á‿la bábă̯/la áltă bábă̯//avę́ám pă mătúș-ásta/dăscīntám ...să zíĉá dă apucát//

[Cum ?]

cum ?//zíĉá așá: [...][3]

tu-ņcleștátule/-mbeznátule/ĉéznicule/ū́rī́tule/-ntīmp^{i}inátulę//

pă la tǫáte cásili umblái̯//să să prínză dăscī́ntecu mi̯ou̯ cun‿să prinde sálĉii̯a/dă tǫáte rămurél^{l}i/dă tǫáte nodurél^{l}ę/dă tǫáte...

---

[1] Replica aparţine informatoarei Ispas Rada.

[2] Vorbeşte repezit şi neclar.

[3] Informatoarea începe de cîteva ori descîntecul, înainte de a şi-l aminti întreg.

lăstărélịlị//așá să să prịnză dăscíntecu mịeọ//"dă ĉé plîṇj ? dă ṭé te ^{u}olăcăịéșt^{i} ?"//"păị cú‿să nu plîṇg ? cú‿să nu mă olăcă^{e}ésc ?//c-a venít...ṇĉețátu/ĉéznicu/urítu/-ntîmp^{h}inátu/-ṇcleștátu/...șî m-a" [!]

[Nu te rîde !][1]

maị mă rî^{d} !

ș-am ven...[k] "a venit îṇcleștát/întîmp^{h}inátu/síngili mi l-a sorbít/cárnẹa mị-a zdrob^{i}ít-o"/..."taj‿dîṇ‿gúră/nu maị te ^{u}olăcă^{i}í/nu maị te zdrobí/că...ịeụ cu límba t^{e}-oị dăscîntá/cu‿un^{d}‿dă vácă ne [k] t^{e}-oị unĝẹá/cu tămî́ịe tẹ-oị tămîịá/cu usturóịu tẹ-oị usturûẹá"//șî lẹácu să fhíịe dă‿la sfínta maríịa/sîntămăríịa/...dú-te unde cocój‿nu cíntă/únde [ɛ] acoló ịe mése-ntịṇse/flăcî́ị aprísẹ//

ș-așá zicẹá/așá ne dăscîntá la cophí atúṇș/ĉe ịerẹá ca acúma/să te duș‿cu ịe^{l}‿haịda să-mbolnăvéște/te-ș‿cụ-el la ^{doctor}//

ispás ráda [7o de ani]

dă dăụók

păsărícă albă codálbă/...ẓburá dîṇ‿crácă-ṇ‿crácă/láptẹli picá pă pịátrạ//să crăpe ụókí strigụáịĉélor/ș-aị strigóịului/ș-áị dăụoketórîlor//d-o f^{h}i dăụoká^{d}‿dă vîṇ/să dẹa pă sụ‿pămînt//d-ŏ f^{h}i dăụoká‿dă sụáre/^{z}‿dẹa pă su^{b}‿máre//d-o fi dă fátă‿máre/să-ị crépe cosíțil^{i}/d^{e}-o f^{h}i dă rumîṇ/să-ị crépe...bọáș^{ili}/să-ị cúrgă p^{h}ișátu/să rîză tọ‿sátụ//dă‿o fhi dă femé^{i}e/să-ị crăpe țîțil^{i}/să-ị mọáră cop^{h}ílu dă fọámẹ//să rămîịe curá^{d}/lumịnát/ca ĉé^{e}a ĉẹ-a născú/ca mă-sa cîn‿l-a făcú/ca áuru curá/ca argîntu stricorát//

așá să zîĉe dă dăụók//

---

[1] Intervine nora informatoarei, Ispas Zoia.

464

[Şi ce-i făcea ?]

úi̯ṭe-i̯ făĉẹá așá[1] colẹá așá/îi̯ dăseîntá/și zîĉẹá așá:"cîz‿lúp^{h}‿i̯ṇ‿sat/atíd‿dău̯ók‿îṇ‿cap//cîz^{i}‿lup‿i̯ṇ‿sat/atî^{d}‿dău̯ók îṇ‿cap"/dă trei̯ u̯or^{i}//ṣî/î‿zíĉá cop^{h}íl^{ui}: "ha^{i}/mútă-te mai̯ cólo !"// ĉẹa că-i̯ treĉe//îi̯ treĉá !//

[Aceeași]

la mînicătọáre

[S-a auzit aici de femei care iau laptele de la vite ?]

[...] la mînicătóare/-i̯ zíĉe la mînicătọáre//ca cum i̯e ástăz^{i} i̯e mînicătuấrẹa/ṣî‿mîi̯ne i̯e sfîntu górgẹ//i̯éle fáĉe...nọáptẹa/întúnde gríi̯u/...îṇcálecă pă sūl/să dúĉe și-ntúnde grí^{u}u așá/șî i̯ā láptili dạ la vāĉ/dạ la pisíj/dạ la ĉē/șî le púne la áltă vácă/la a i̯ei̯/sau̯ la ĉíne ștíi̯e la a cui̯//șî noi̯ făĉẹám de ! așá...punêam noi̯...șî noi̯ la váĉîli nu̯ástre/lĕ‿legám tei̯ lișteá/ĩṇ‿cu̯árne/șî zîĉ^{e}ám așá:

"fernecă [k] fermecătu̯árli și lă^{u}utu̯árli...să i̯a [ɛ] mízga téi̯ilui̯/...ș-amărăĉúnẹa pelínului̯//șî m^{i}irósu ^{u}usturói̯ului̯"//fermecătu̯árli cînd o vení/așá punẹá bătrîneli/dă i̯o am mai̯ pus acu ? [k] súlu lîṇgă vácạ//dă i̯o n-am mai̯ pus acúma/ bgátă mámạ‿așá făĉá sọácrạ-mẹa/da...acúma ĉíne $^{mai̯}$//

[Aceeași]

noi̯ știm pă băbéște

dacă...cái̯i mérĝe șî...mer$^{\hat{g}}$‿cu i̯ei̯ la trẹábă/și după ĉe vi d-acólo și i̯e cálu...îmf^{h}i̯erbîntá‿și‿i̯el du pă drum/^{u}ómu nú‿

---

[1] Gest: cruce cu degetul, pe frunte.

țìne cont/și să dúĉe și-i̯ dă gră^{u}únțe/sau̯ ápă/...dĕ‿egzémplu/ápă/ și cálu bea̯ sărácu cu p^{u}óftă//...și i̯el ^{du}pă ĉē a băú‿cu póftă/ẵ‿véni‿ș-odátă a răĉít/compléct/ca și ^{u}ómu//dac-a bă^{u}ú‿și a fost munĉí^{t}/ș-a băut ápa transpirá^{t}‿sau̯.../imedi̯át//șî ^{r}ămíne ^{u}odátă țápăn//șî dă piĉoáre/j‿dă...//^{ĉ}épe să-l‿l-ea cu frig//d-egzémplu dacă e răĉí^{d}‿la stomác/îi̯ lăsăm sínĝe/i̯o...le las sínĝe d-aí^{j}/d‿la ĉèru‿gúri//...am ō...simĉeá micúț-așá făcútā...speĉiálă pentru...așá ĉevá/î^{i}‿i̯a^{u} [k] îi̯ bág‿mìna‿aíĉa la gúră/-i̯ sco^{d}‿límba‿afáră/i̯-o apúc/șî...întép cu áea/...sús‿aì^{j}‿la ĉèru‿gúri//al tréilea crestúș ^{c}ă...áre și‿el crestúșur^{i} ca și ^{u}ómu/ca și... pórcu/ca și ^{u}órĉe animál//și-l las șî cúrĝe sínĝe cît știu̯ i̯ou̯/ și p-^{u}órmă...îl...îl búĉumă ^{u}ómu bíne/pă spináre/pă...piĉoáre/îl‿î púne la cărúță dacă ^{i}e cázu șî pleácă cū‿el/sau̯ víne cu‿el puz‿la căr^{u}ță șî-l încălzéște pîn-aí^{j}‿la mine/să dúĉe-napói̯ cu ^{i}el/ să‿^{d}ĉe acásă/-l búĉumă bíne/...îl freácă bíne cu páe cu...//p-órmă púne-o pătură pă el și fáĉe ábur cu ápă//cu ápă/cu porúm‿fi̯ert/ sau̯ dacă n-áre porúm^{b}/sau̯ ^{u}ovás/sau̯ grîu̯ ĉē‿áre/...fi̯érbe pă f^{u}oc/șî skímbă/șî púne în trái̯stă dă‿sác‿dín ásta//ca să víi̯e[1] trái̯sta știț strînsă pă nas//p-aíĉa pă...násu lui̯/să ^{i}íntre áburu ála t^{u}ót înă^{u}úntrū‿i̯el ca să să-ncălzeáscă/știs ?/șî-j‿revíne pă parcúrs/îj‿revíne//înĉét înĉét/îj‿revíne//

și lā piĉoáre/cîn‿nu mai̯ mérĝe i̯el/dă...șkoápătă dă piĉoáre/ cûm a vent òmu‿óla alăltăer^{i} seáră la mine-aíĉ/t^{u}ot cu áea-i̯/dacă i̯el víne-nfi̯erbîntát...cálu la piĉoáre/...víne șī...íntră cólea-n cúrte [ɛ] a intrát únki-meō‿ásta-n‿cúrte/i̯-am...loát nu [k] um‿p^{h}íg‿dă ápă într-o cánă/și cu ĉocánu și cu...simĉ^{e}áu̯-àea/c-așá-i̯ spui̯ i̯o simĉeá/și mă duc acólo/șî la piĉóru respectív/ unde i̯éste ũflătúra lui̯/dă-i̯...ca^{u}uzeáză lui̯/acólo spăl frum^{u}ós a^{co}‿cu ápă/și i̯ése vína prinĉipálă//d-egzémplu cum i̯e la mînă/

---

[1] Informatorul se strînge de nas cu amîndouă mîinile, indicînd poziția traistei.

*466

lă noi̯/sau̯ lă pic͡ọáre/mă rog//ș-àcólo pui̯...àẹ-așá d-a lúngu̯//ș^{î}‿cîn‿an‿da‿cu ĉocánu/...ca cînd îi̯ i̯ei̯ gîtu la gă^{i}in/-așá cúrĝe sîngili//dacă l-ã‿lov^{i}i‿bine-m̦‿vína‿aẹa ni^{j}‿n-ai̯ timp să te scol^{i}/víne sîngili peste míne/grămádă ![!]//l̦‿la^{s}‿și cúrĝe cî‿știu̯ i̯ou̯/i̯ar/acólo/și pă ọ́rmă/...fac o...o hîrti^{u}úță sau̯ o fọáe dă porúm^{b} ĉeváșîlẹa/așa lātă frum^{u}ós/șî pui̯ în drèptu‿ắla/și dup-ạĉé^{e}a lég/cu tei̯ sau̯ cu sfọáră̦//îl le^{g}‿la piĉọáre frumu̯ós/ca să să ^{u}oprẹáscă sîngili//^{ș}‿după áẹa-i̯ dau̯ drúmu/"dú-te vére cu ^{i}el...unde vrei̯"//îi̯ mai̯ ca^{u}uzẹáză lui̯ dó^{u}o trei̯ zile pînă-j‿revíne//i̯el dîn̦‿cáu̯za grăúnților/víne și mî [k] cî‿a mînçá‿grăúnțe dîn ắlẹa/víne și.../de‿egzémplu grîu̯//grîu i̯e c^{u}ocós i̯el/șî dac-a mînçát/víne și să-n̦groșẹáză sîngili prẹa táre/ș^{i}‿nu pọá‿să mai̯ p^{u}ompéze pă vínili lui̯ respectíve//șî dîn̦‿gáu̯za‿àẹa/îi̯ i̯ă piĉoári^{li}//și-i̯ las sîngili ắla respectív/i̯el după...cîtevá zile îj‿revíne normál la lócu lui̯//...mérĝe șî sîngili cu vitéza respectív-a lui̯ care éste...//

ș-ásta e //

[Și la cai și la boi ?]

b^{u}ói̯i/la piĉọáre nú să lásă/cum i̯e...să lásă la cai̯//bói să lásă la límbă/la uréke/la nas...//nẹa marin̦‿căcînáru ăsta carẹ-a^{u}‿foz‿^{d}nẹavu̯ástră la i̯el/știi̯á să láse/la...vaĉ/la ástẹa//cînd să ...sîngerẹáză/cum îi̯ spúnem no^{i}/sau̯ i̯e răĉítă/víne și-i̯ lásă sînĝe//da la cai̯/i̯o...la cai̯ am apucá‿dă la...táta/dắ‿la bătrînu̯//ĉe știu̯ și i̯o fac/ĉe nu/nû‿mi̯-aparține dă míne/dú-te la dóctor!//dóctoru-i̯ àlĉevá/la noi̯ i̯e àlĉevá...// noi̯ știm pă băbéște i̯ei̯ știi̯e-m‿mediĉínă//

ispás costandín

pàtruzeșidói̯ [de ani]

a avú‿búbă la búrtă

i̯ere̯á ^{i}i̯u̯onél mic^{î}//ș-am venít cu i̯el/... [1]am...foz‿la țáța mari̯u̯ára la sanatór/i̯ere̯á bōlávă//ș^{î}‿ne̯-an‿dus cū‿el i̯ere̯á-m‿plápumă//am vení‿cu i̯el n-a avú‿băi̯átu nimi̯íc/a rîs/am venít acásă/ l-am...pus îm‿pat/g^{u}òngăne̯á băe̯átu/rîde̯á/...u̯òdátă a̯-nĉepú‿să plî́ngă//și‿țipā !...țipá să mu̯áră/-m̯vinețíse//ĉe ziséram noi̯ ? "ĉé să ái̯bă/ĉé să ái̯bă//ai̯ la f^{h}ína"//a foz‿băe̯átu-ncălzít/l-am dăsfăcú^{d}‿dîn plápumă/s-a gîndăĉí‿băe̯átu/șī...a-ngețát/a făcú‿búbă la búrtă/așá-i̯ ziĉe̯ám/búbă la búrtă//

m-an‿dus an̯‿strigá‿pă fhínă/e^{r}a ō fèmée bătrî́n-aíĉa peste strádă la noi̯/"fhínă/fhínă"/

a i̯eșí‿fhína‿afáră/"ĉe mái̯^{că} ?"/

"úi̯te băi̯átu"

"^{h}ai̯ mái̯că că merg"//

a vení‿femée̯a/i̯-a dăscîntát/cum i̯-a dăs [k] s-a apucá‿să dăscînte fe̯mée̯a/gáta̯ cop^{i}ílu s-a potolít//n-á mai̯ avú‿copilū nimíc/s-a gîndăĉít/a rîs/a spus/ș‿n-a mai̯ avú‿băe̯átu nimíc !//ș^{i}‿i̯-a trecú‿băi̯átu$^{lui̯}$//ș-a‿avú‿búbă la búrtă//așá-i̯ spune̯á//

[Știi cum i-a descîntat ?]

păi̯ așá i̯-a dăscîntát[2]:

búbă álbă/búbă ne̯ágră/letine̯áscă ovrei̯áscă nemțe̯áscă porĉ^{e}áscă//búbă dîn răvărsátu zór^{î}l^{or} dîn cîntátu cocóș$^{ului̯}$//búbă dă ne̯ápte̯a/búbă dă zíu̯a/...i̯eu̯ te miș‿tu te mișĉ/i̯eu̯ te scos‿tu te scoț^{i}//îm‿pămí‿să ^{i}íntri/-m‿pămî́n‿s^{î}‿te risipéș^{i}//pămî́ntu e dúlĉe ca mi̯ére̯a/cárne̯a lu cutáre i̯ē‿amáră ca fhér$^{e̯a}$//

cum îl kemá pă i̯el acólo//

ispás ĉe zói̯a [zisă] jói̯a
pătruzéĉ [de ani]

---

[1] În timpul înregistrării soacrei ei, informatoarea Ispas Zoia începe, în mod spontan, să povestească. Anchetatoarea apropie microfonul de ea, ceea ce determină o scurtă pauză în text, fără a-i influența însă spontaneitatea.

[2] Descîntecul e rostit de informatoarea Ispas Rada.

468

făĉḗ‿săpún

tophím untúra/lu̯om phátră súdă ca^{u}ústică/ş^{î}‿făĉḗ‿săpún//

[Cum ?]

cum îl făĉém ?/punḗ‿şo̯ [k] ^{u}untúra pă fu̯oc^{î}/aşá să spûne/pă phirostríi̯e/-ŋ‿căldáre̯a márē/ş‿p-órmă făĉḗ‿leşíi̯e/cu ĉenúşă/şî cu ápă/să limpezéşt [k] ^{u}o făĉḗ‿dă ắstăs/‿ca s‿să‿fácă pînă míi̯ne să-i̯ i̯ásă tăríi̯a ĉe [ɛ] ĉenúşi̯//şi pă u̯rmă/punḗm...peste o̯ntúră/punḗ‿şî‿leşíi̯e d-áe̯a/punḗ‿şi p^{h}i̯átră/pûnḗ‿ş^{î}‿leşie şi p^{h}i̯átră/pînă să potrivéşte i̯el aşá dắ...să véde/înĉépe să cóloco-te̯áscĕ/şi i̯ése ^{u}o...vréĉ/-aşá-i̯ spúne̯//i̯ése vréĉa dasúpra/ş‿cîn‿dă vréĉa dasúpra/dắ‿săpúnû j^{u}ós//îi̯ pûném ápă r^{e}éĉe/şî-l dắ‿jos// ş^{î}‿să fáĉe săpúnu̯//

[Şi pe fundul cazanului ?...]

pă fúndu cazánului̯ rămínē tro̯şíi̯e d-áe̯ä//rămíne tro̯şíi̯e/ş^{i}‿dimine̯áţa-l tă^{i}ém cu s^{e}éĉe̯re̯a/făĉém zéĉe croz^{i}/...îi̯ spălắm frumu̯ós/...îi̯ puném lîŋgă sóbă să să scrúgă s^{î}‿să zvîntéze/ş^{î}‿p-órmạ-l puném îm‿p^{u}o̯d//şî-l ţínem îm‿p^{u}od pînă...

[Şi ca să miroasă frumos ce-i mai pui ?]

pelín//puném pelin vérde̯//lom pelín d-acúma dă vára/şî-l púnem sus ş‿să usúcă/ş...c^{u}olṓ‿leşíi̯e̯ puném şî pelín/ş‿să fáĉe şî v^{e}érde i̯el frum^{u}ós aşá/şi miro̯áse şî frum^{os}//

[Şi cu troşia aia ce faci ?]

tròşíi̯-äe̯ä...o mai̯ lăpădắm/mai̯ púnem î̄ŋ‿cîte ĉevắşîle̯a‿aşá sắ‿spălắm pr^{e}éşur^{i}/să spălắm aşắ...ĉevá d-áste̯a aşá mai̯...vek/mai̯ ...//î̄nai̯nte lûme̯a kar spălá rúfe cu e̯a/că eréa dă pî̃ză dắ‿áste̯a ş^{î}‿să spălá/da acúma cum i̯e áste̯a nai̯lone áste̯a nu po‿să mai̯ spel^{i} cu i̯a că...le táe/lē...nû să mai̯ fáĉe frumu̯áse//acú tre‿sắ fáĉeŋ‿cu perlắn[1]/trébi să fáĉem cu...//

[Aceeaşi]

---

[1] Numele unui detergent.

mú̯nca la tutún

[Să-mi spui care e munca la tutun.]

care‿e mú̯nca la tutún ?//s-a dăsprimăvărát/în márte/cũ‿s-a dăsprimăvărá/ș‿s-a zvîntá‿pămîntu-n̯‿grădínă/în̯kíden̯‿grădiníță/cù‿cᵘoĉénⁱ dă tutún/cù‿cᵘoĉénⁱ dă porúmb̯/cu ĉē...pu̯áte ᵘómu̯//fáĉem răzu̯áre/săpăm răzu̯áre/șî‿lē făĉém frumu̯áse/cu gréblă/frũmós așá/cu mărĝîne/...și sămănăn‿tutúnᵘ//punem tụtúnu ᵘór cu nisíp/ᵘór cu ĉenúșă̯//ameș[k]sticăm o ĉe̯áșcă dă tutún‿â/dúpă cît‿e răzóru/ĉín̯j‿métri/șáse métri...//și-l sămănăm//să [k] punem ũ‿rîn‿dă băligárⁱ/pă răzóru care-l fáĉem pă pămînt/sămănăn‿tutúnu/punem áltu rînd dă băligár pe̯ste̯ sămînța dă tutún/...șî‿dup-áe̯a/îl ᵘudăm//și dă cînd înĉépen̯‿să-l udăm/pînă i̯ése...pînă să fáĉē‿să-l púnem îm‿pămînᵗ//îl udăm în tu̯áte diminéțili//cum ne̯-an̯‿sculá‿dimine̯áță/întîi̯ tutúnu-l udăm/șî‿p-órmă ne̯-apucăm dă álte trebúrⁱ//șî‿să fáĉe tụtúnu máre/arăm lócurli la de̯al/le grăpăm/le făĉém...búne dă pus tutúnu /culeĝém dimine̯ața/ne sculăm/udăm răsádu/șî‿culeĝém ....răsádᵘ//îl punem în‿cᵘóșurⁱ/șî‿plecăm cu i̯el la de̯ăl//și la de̯ăl/înĉépen̯‿să-l în̯fiĝém //avén̯‿sfo̯áră/la dòoșĉín̯j‿dă ĉentimétri la dòoșĉîʲ‿dă ĉemi [k]timétri/púse sémne̯//și-l în̯fhiĝém//îl ᵘudîăm/...acoló pă lᵘoc/...șî dup-áe̯a la săptămîna/...mácsîm dacă mérĝe o săptămînă dóo̯/ș-înĉépen̯‿să-l săpăm//că imedi̯áᵈ‿dă burîi̯ánu-n i̯el//ș-ásta‿așá i̯éste̯//șî-l săpîăm/ᵘo dátă/-l săpăm a dòu̯a‿u̯áre/șî dup-ái̯a/înĉépen̯‿să-l polím//așá să spũne̯//îl pᵘolím îl lᵘom príma dátă...rîndu dă jᵘos/să e̯a mai̯ anevóe//al dóile̯a rîn/p-o̯rmă să e̯a mai̯ répede/nũ mai̯ să e̯a așá.../să-nnálță tutúnu/ș...//îl culeĝᵉém/venín̯‿cu i̯el acásă/îl în̯șirăm/îl púnem pă ĝerĝéf/ᵗup-áe̯a să ᵘusúcă/după ĉe să usúcă pă ĝerĝéfurⁱ/...îl strînĝém//îl făĉém [k] punén̯‿cîte pátru șíre cîte pátru șíre/șî-l făĉém mᵘoto̯tó̯l//...ᵗpă ĉe-l făĉém moto̯tᵘól/...ș‿să termínă tutúnu pînă..

470

tǫámna/îl lăsắm...dă să usúcă to‿să termínă dą pă l^{u}oc/şî acúm nẹ-apucắm să-l păpuşím//ṇnainte-l făĉẹám păpúş^{i}//îl legám/da‿acú nu să maị fáĉe păpúş^{i}/nu să maị lẹágă/dăcît îl pastelím//îl întindém așá frum^{u}ós/îl púnem la tẹaṇc cum ịe ắsta d-aíj‿dą‿la noị dî‿sálă/şî-l dúĉem la depózit//la depózi^{d}‿ni-l cìntăr^{e}éşte/ş...avém să dăṇ‿la dóoşĉìṇj‿dă árii/cîte treị súte pátruzèşîĉîj‿dă kilográmẹ//la dòoşĉîj‿dă árii//ş^{î}‿ne fáĉe socotẹála/dac-avém depăşîre/dă am treị súte ş-atît^{e}a dă kilográme/şi ịo depăşắs‿pátru súte saụ ịaụ maị mult/îm‿dă miịẹ banị//îm‿párte cu guspodăríạ//ǰumáte gospodăría ǰumáte ịeụ//

[Aceeaşi]

nẹ-a furá‿cálu

nẹ-a furá‿cálu//caré făĉ^{e}á táta poşta cu ^{i}el//

[Cum ?]

a fost acólo unde şáde tát-al mịö^{u}/şáde-ṇ‿cápu sátulu^{i} aíĉ îṇspre bucuréşt^{i}//ş-àcolo-şá ịéstē ũ‿lac/máre/àşá//ş-acoló ịerẹá ịárbą//o po^{i}eniţă cu ịàrb-aşá/ịerẹá um‿păr máre/púţu aláturẹa acolẹá/...ş-a veni‿táta sẹára cu p^{u}óşta/ş^{î}‿l-a priponít/cũ‿să priponẹáụ ca^{i}i-naintẹ//l-à‿priponít acólo/s-a sculá‿diminẹáţă/n-a găsít ịápạ//acólo//à‿telefonát/à‿cătát pîm‿pădúr^{i}/şi...n-a maị găsít-ọ//

lá‿un‿tìmp/maị tîrziụ aşắ/fro [k] peste fro cìzvá an^{i}/venẹáụ cu tutún...du pîm‿părţilẹ-àstẹa/du pîn tîntáva/du pîm‿párţilẹ-ásteláǹte maị dă dăpárte/venẹá cu tutún aí^{j}‿la dep^{u}ózi^{d}‿la noị//şî/veniṇ‿cu tutún acólo cu cărúţă/a-ñţepení‿cu cărúţa cu tutún într-ũ‿şánţ//ịápa nu vroẹá să mẹárgą//dă-ị băta^{i}e/dă-ị‿i suĉ^{e}álă/dă-ị îṃvîrtẹálă/nimíǩ‿ịápa//prìmáru d-aí^{j}‿dą la noị dîṇ‿comúnă/

a trecú‿p-acoló//pă unde mîná i̯el cȧlu̯-ŏ́la pắ‿la dep^{u}ó^{zit}//a vení‿ répede la táta/și i̯-a spus:

"măi̯‿i...pírvule"/așá-i̯ ^{i}ĉe̯á lui̯ pă polo̯ácră/î̆l ḱámă lisándru și i̯-a zis pírvu lui̯//^{sî}ĉe "măi̯ pírvule" ^{zî}ĉe/"tu știi̯ că i̯ápa ta" zî́ĉe "i̯e-n̦‿común-aíĉ ?"/după fro cî́zvà an^{i}//

"cum mă néne̯ ?"//

cînd a a^{u}uzí‿táta/s-a dus acoló̦//cînd a zis "a^{u}urico !"//cînd a‿s "auríco"/i̯ápa‿a-nĉepút: hō̿ ![1] să riŋkéze̯//ĉe să fácă ? ắla nú vre̯a s-^{u}o de̯a/că‿el a cumpărát-o̦//a vení‿primáru dîŋ‿comúnă/se̦cretáru tos‿care i̯ere̯á atúnĉa/

ĉ^{e} "cúm să fáĉem noi̯ ș‿ĉe să fáĉem ?//ii̯ápa nu ț-o mai̯ dăm"// i̯-a spuz‿lu ^{u}omū́‿ŏla//"dă únde̯-ai̯ cumpărát-o ?"

"úi̯te dắ‿la níște țig^{î}án^{i}"/

p-orm-au̯...a‿anunțá‿țigáni ắi̯a‿a spū́s c-a lo̯át-o dă la álți/...și nu s-a aflát//

zî́ĉe "cum să fáĉem noi̯ ?" zî́ĉe "úi̯te ĉe‿e/néne" zî́ĉe//"i̯ápa"/ i̯-a spus primáru̦//"noi̯ mérĝem cu i̯ápa-n ĉéntru primăríi"//aíĉ unde‿^{i}e sfátu populár//și noi̯ șĕdém pă línia bucureșt^{i}lor//"noi̯‿i dăm drúmu la i̯ápă d-aíĉ//șî dácă i̯ápă nu s-abátē la ^{u}om îŋ‿cúrte/să știi̯ că nu i̯e i̯ápa lui̯//dacă i̯ápa s-abáte" zî́ĉe/"atúŋ‿să ști că i̯ápa ț-o lom"//

șî i̯-a da‿drúmu ḱar dă̦ la sfátu populár/ș-a mers i̯ápa-ntr-uŋ‿tra^{p}‿ș-îŋtr-o rîŋkeze̯álă/pînă la noi̯ la po̯ártă//la noi̯ la po̯ártă a stătút în loc/a riŋkezát uŋ‿riŋkéz máre/ș-a intrá‿drép‿pă úșa coșárū́lui̯//ș-atúnĉ i̯ápa nu i̯-a mai̯ dát-o//

[Aceeași]

---

[1] Imită nechezatul calului.

. MILITARI [ALR I, 934]

(municipiul București)

Culegere: 1967; BM, RP, MV; transcriere: MM

făĉán‿tran̦spórturⁱ

după ĉ-am terminát clásili primáre/am intrát alắtur dă tót-al meu̯/la mún̦ca cîmpului̯/ᶜî tát-al meu̯ i̯erá agricultór//ș-ar‿ dus...mún̦ca mai̯ dăpárte̯ pî́nă la armátă//la armátă‿am plecád‿militár/în ánul̯ o míi̯e̯ nóo sũte dooșáse/șî-n dóozeșob‿m-am liberát//

ș-atúnĉa...táta zíĉe/..."mẵ să făĉem o cărúță cu cai̯/să mai̯ pleșⁱ‿șí tu să mai̯ cîștíĝ um‿ban/p-ai̯íș‿p-acólo"//

ᵃᵐ făcút o cărúță cu doi̯ cai̯/un̦‿camiu̯ón/ș-am plecát p-ai̯ș‿pă la gára dĕ nᵘord//acólo să făĉe̯á traspórtur/cú lémne/cắrămídă/nísíp/díferíte matérii̯àle/că să con̦strui̯á mult pă márĝine̯a ᵘorá-șului̯//și merĝán̦‿șⁱ‿făĉán‿tran̦spórturⁱ//cîștigán̦‿șⁱ‿ⁱᵒ...așá în̦‿límita posîbi‿adícă să pute̯á trăi̯á [k] să pute̯á trăi̯í binișór/binișòr/ca ș-acúma//i̯ejⁱ‿nițél mai̯ vrénic/și mai̯‿î n̦dămînátic/mai̯ dăscurcărét/pos‿să trăi̯éștⁱ/dacă i̯ejⁱ‿mai̯ léneșⁱ/...tĕ mai̯ codéș/te laș/...nu pre̯a cîștíĝⁱ//"ᵒⁱ lásă că mă du‿mîi̯ne/ástăz nu mai̯ mă duc !"//ĉa că nu să pu̯áte̯/trébe̯ să te duj‿zi de zi/ca să poșⁱ‿cîștigá i̯egzisténța zílnică//

pă ᵘúrmă táta a foz‿bolnáv/a fost în nóo sũte tréi̯spe la o compánii̯e/au̯ trecút îm‿bulgárii̯a p-acólo...niște revolúții̯ nu ștu ĉe/s-a-mbolnăvít ș-a fost...mái̯ tot tímpu bolnăviĉóz‿d-atúnĉⁱ//șî noi̯ am̦‿fost ĉin̦ș‿frațⁱ și trei̯ féte/și noi̯ tos‿copíi̯i/cîn‿n̦e̯-am̦‿făcú‿marⁱ/toțⁱ am cău̯utá‿să plecám la tre̯ábă/să-l ajutám pă táta/c-ave̯á copíi̯ mulțⁱ//l-am ajutát/pî́nă-n̦‿límita posibiˡi-tắțⁱ/p-óʳᵐă m-am în̦surát/mai̯ m-ã‿retrás am mai̯ stat vrun an dă zíle/pî língă táta//p-órmă zic [ɛ]zic "să-m̦‿fac ș^{i}‿i̯o cásă"//cása dî́nsulu‿e áe̯a[1]/zi‿"să fac ș^{i}‿i̯o o cásă cóle̯a așá" zi^{c}‿/"să fiu̯ mai̯ apro̯ápe dă dumne̯atá"//

"dă !//să-s‿fáĉ^{i} !"//

[am] făcút i̯o cas-ai̯íĉa/mai̯ vene̯á pă‿la míne/mai̯ să duĉ p-órmă au̯ căzúd‿bolnáv rău̯/

"tátă" zic‿î "dumne̯atá...i̯eș‿cam bolnáv/nu să po[illegible]ĝe̯ să faș‿și mí̯e ácte pă locu̯-ásta unde̯-am făcú‿cásă/să-m dai̯ și mí̯e la cîmp acólo...vo trei̯ pátru mii̯ dă métri"//

me̯-a dat^{u}//zíĉe "să adúĉ^{i} o mașínă/vii̯ și mă i̯ei̯ și mérĝen‿ la tribunál^{u}/fáĉem ácte"//

me̯-a făcút ácte//am trecút acó‿că i̯-am plătít/^{d}a nú i̯-am plătít//dî́nsu̯-a fost întrebát/

"ai̯ primí‿báni móșule ?"//

"am primít în întreĝíme to̯átă súma"//

ătî́ta//hă ! hai̯ să mérĝen‿la cî́rĉumă/cu advocátu/cu̯-ắi̯a//am plecát acólo la...o prăvălí^{i}e/ne̯-an ĉinstít acólo/an‿lu̯a‿mașína ș-am‿venít acásă înapói̯//

a mai̯ trăi̯í‿vo pátru‿ĉínĉ an^{i} ș^{i}‿...a murít/s-a prăpădít// dúpă ái̯a și máma la fel după vro cî́zva an^{i}//...în órĉe caz/... acúma au̯ murít/acúma au̯ murít/acúm...^{u}óptispĉe an^{i} dóoj‿dă an^{i}// ș-am rămáz‿noi̯ toț/și ne̯-an‿dăscurcá‿ș-am crescú‿toț^{i}//am ō...[k] ũ‿fráte stă-m‿párte̯a‿áe̯a[2]/cáre-i̯ dúpă mín^{i}/i̯o sîm‿prímu/ắla-i̯ după míne/am áltu cáre stă acólo/rămás în‿cása bătrî́ne̯ască/am únu-i̯ ai̯íĉa/ș-únu mai̯ î̃‿fund acólo/tos‿ĉínĉ fras‿sîntém ai̯íĉ^{i}//o sóră i̯e la roșu[3]/căsătorítă/úna-i̯ ai̯íĉa/s-a lăsá‿cu bărbát-su/ș-a rămás c-un‿copíl dă vro doi̯ an^{i}/ắla a plecát ș-a rămás/úna s-a-mbolnăvít...i̯e bolnávă dă nérv^{i}...și-i̯ la spitálu unificát/ ...la balamúc cum s-ar spúne/acólo i̯ẽ//i̯e d-un an dă zile/nu să

---

[1] Gest: arată spre casa vecină, din dreapta.
[2] Gest: arată spre casa din stînga.
[3] Comună în apropierea capitalei.

474

mai̯ fáĉe bíne//a trimés o scriso̯árę să ne‿^{d}ĉem s-o lom//am mai̯ adús-o noi̯/ai̯íĉa nu să ^{u}ocúpă să fácă mișcár^{i}/să fácă cîte ĉevá/ măcár să spéle‿e̯a/nîĉ atî́d‿nu fáĉe//ș-atúnĉa noi̯ an̯‿spus/"ai̯íĉa te lăsám pîn‿tę-oi̯ fáĉe bíne"//

[Are familie ?]

păi̯‿i...noi̯ sîntén̯‿cu toz/n-áre [ɛ] a fos‿căsătorítă ș^{i}‿s-a lăsá‿cu bărbát-su/j‿d-atúnĉa...s-a-mbolnăví‿și nú s-a mai̯ putú‿fáĉe bíne//

am un̯‿fráte mai̯ mic cáre stă î̃‿fund acólo/a fos‿căsătorít^{c}/ ș^{i}‿s-a lăsá‿cu feméę̯a/cu nevásta/cu doi̯ copíi̯/s-a-n̯surát i̯éste pă/...pi̯eptănár^{i}[1] p-acólo/pă márĝine̯a‿ai̯lántă a bucuréștului̯/ș-a lăsát p-ásta cu doi̯ copíi̯/și-i̯ dă pénsi̯e alimentáră/nevásî-sa lucre̯ázā lẵ [k] pă la sfátu populár/curii̯éră p-acólo/și po̯a‿sẵ trăi̯ásca/să dăscúrcă//ū [k] i̯-àmîndóo fetíțe/úna i̯éste clása ĉínĉa úna-i̯ a pátra/ș^{i}‿să̂ dăscúrcă ș^{i}‿trăi̯éște ș^{i}‿i̯ei̯ dă az pă mî́i̯ne/așă...vòrb-ái̯a/modést/nu kar bíne/da...să dăscúrcă// [...]

[Cu camionul mergeaţi numai prin Bucureşti sau făceaţi şi prin judeţ drumuri ?]

nu făĉám//númai̯ îm‿bucuréșt^{i}//afáră nu co̯nvene̯á să mérĝem/nu i̯ére̯á ca acúma cauĉúcur^{i}/șosél^{i}lę-așá búne ca acúma/i̯ére̯á grőp^{i}/ i̯erá noro̯ái̯e/i̯er^{e}á ^{i}imposíbil să treĉ/să merĝ pînă la Ĉorogîrla[2]/ că i̯e zéĉe kilométri/nú să pute̯á//merĝái̯/da merĝái̯ kinu^{i}ít/gréu̯/ trebūe̯á să te duĉ o zi-ntre̯ágă/să te duș‿să vii̯//nu co̯nvene̯á/că nu pute̯á să plăte̯ásca o̯ameni...atî́ți̯a ban^{i}//tót [k] to̯áte traspórturl‿lę făĉám ai̯íĉ/álte tran̯spórtur^{i} nu făĉám//i̯erá cărămídă/ nisip/pămî́nt//făĉă cîti̯-un om cásă dă pămî́nt/pune̯á scî́ndur^{i} așá/ bagá pămîn‿p-acólo/-l băte̯a//

marin voícu

úi̯tę-acù întru-n̯‿șai̯șpatru dă an^{i}

---

[1] Numele unei străzi din Bucureşti.
[2] Comună lîngă Bucureşti.

cása męa

ásta-i̯ cása męa/ásta/făcútă dă minę//m-an‿duz‿la pădúre la mogoșǫáęa/am adúz‿nui̯éle/crăj‿dîn álęa luŋj‿dă trei̯ métri/și pátru/ș-am‿â avū́t în fund îŋ‿curtę-ai̯íĉa salcímⁱ/am tăi̯át ș-am pus uŋ‿stîlp/doi̯ trei̯/ai̯íĉa lîŋgă úșĕ pátru/ĉínĉ/șáse la colț ai̯íĉ/și-ŋ‿continuᵘárę-așá dă jur împrejúr/șⁱ‿pᵉ-órm-am înĉepú‿să-mpletím cu ásta//așá i̯erę́a atúnĉęa//ĉe "să fáĉe mai̯ répede"/zícĕ "și/ástęa suŋ‿căldurǫáse/și sunt bū́ne/și" [ɛ] "ai̯/bíne/áșà fáĉem"//

táta zíĉe "da da"/zíĉe "-i̯ bū́ne ástęa/că úi̯te ș-a męa" zíĉe‿"e d-atíți̯a anⁱ"//

"bíne !"//așá am‿făcúᵈ//

a venít un dulgér mę-a făcút acoperíșu̯-acólo/aŋ‿cumpărá‿tábla/am învelít-o//am‿făcú‿tîmplărí̯i̯a/am pus tîmplărí̯i̯a/bulgărít-o/am spoi̯ít-o/aŋ‿cărá‿pămínt/am bătút pă ęa//neváșta‿a netezít-ǫ-așá cu mína//p-órmă‿am spoi̯ít an‿da‿cu var/pę-óʳmă-i̯ trágeŋ‿și noi̯ cu rol așá//ᶻĉeŋ‿că s [r] sîteŋ‿și noi̯ îŋ‿cas-ai̯íĉa/i̯e cu tapét pus ai̯íĉa [!]//

[Deci vine împletită și pe urmă bulgăritul cum vine ?]

úi̯te dǫa/ásta i̯ĕ stîlp //víne o [r] o crúŋgă băgátă p-ai̯ș‿scǫásă p-ai̯íș‿dúsă p-ai̯íĉ/întǫársă pă díŋcǫa/dus-așá/ⁱntǫárs-așá/dúsă dă la cápăt pĩ‿la cápăt/ca să‿fíi̯e dîntr-o bucátă să‿fíi̯e mai̯ táre//

[Și pămîntul unde vine ?]

pămíntu...să fáĉe cu pái̯e/călcát bíne/frămîntát/să fáĉe bolovánⁱ așá...așă...mái̯ máre/o...ǫ bucátă mai̯ máre/îl‿l-ei̯ și-l lovéștⁱ așá//cînd îl lovéștⁱ așá/i̯el tréĉe píntre ástęa/pîntre grădéllę-ástęa/că ăstęa cam așá sunt/cam așá sunt împletítę//și ăsta d-ai̯íĉⁱ i̯ése puțín îŋcólo/dᵊ-ai̯íʲ‿dă díŋcolo să lęágă cu̯-ásta și fáĉe priză‿așá/șⁱ‿s-a făcút o bucátę//

(Explicaţiile care urmează sînt completate prin gesturi.

476

[Dai şi de pe o parte şi de pe alta.]

da ! da//ca să să príndă//ş-atúnĉa vením cu áltu şi-l netezím //dúpă ĉe-ñetezím/spárĝen̯‿cărămízⁱ/clọáţe míĉⁱ şi fáĉem alicărí̯i̯-aşá/o-mpuşcắm aşá/dắ‿băgắm îm‿pămî́nt//băgî́nd î̃‿pămî́nt/nu-i̯ mai̯ pui̯ tréstii̯e sau̯ rápiz‿d-ásta sî́rmă/ca să tẹn̯cui̯éştⁱ/tẹn̯cu̯i̯éⁱ‿ diréct pă‿el cu ĉimént//adíĉă afárắ/...faţáda//

interi̯óru l-an̯‿făcút aşá: dúpă ĉe s-a uscát/an̯‿da‿cu var/o dátă dă dó‿orⁱ/pî́n-a prin̯s‿s-a făcú‿frumós//ş-aşá s-a con̯struít pă tímpu...pîn o mí̯e nóo súte dooşĉín̯j‿dooşáse//

[Acelaşi]

punẹám porúmb

tu̯amn-acúmạ arám lócu/-l făĉám ogᵘór//la primăvàră dacă-m permitẹá tímpu să-l mai̯ fac o dátă ogór/şi trăĝán̯‿cu borọána pă i̯él/nú borọánă dă fi̯er/o grápă dă lémn/o scî́ndură...dă...o [k] punẹám dóo scî́ndurⁱ dă cî́te doozéĉⁱ látă úna/lî́n̯gă álta să făĉá dă pátruzéĉⁱ//punẹán̯‿la cápete ũ‿lemn curmezíşⁱ/la cápătu̯-ásta ᵘúnu/pă márĝine dă tᵘót/ca să le príndă p-ástẹa bíne/ũ‿lem‿mai̯ gros//punẹám cái̯i dă i̯a şi mă sui̯ám sus pă‿ẹa/şi stam îm‿piĉọáre pă‿ẹa/şi ţinẹám dă háţurli cái̯lor/şi conduĉám pî́nă cîn‿netezẹám peste tᵘót lócu//după ĉe-ñetezẹám/...peste trèi̯‿pátru zíle/să mai̯ bătẹá niţél/da ş-o plọáe/atúnĉa merĝám...cu porúmb şi punẹám// avẹám rárịţă/...dă lémn/númai̯ gúra i̯erá dă fi̯er/fi̯éru-n̯‿fáţă acólo/ăla care spàrĝẹá pămî́ntu//rárịţa ui̯tẹ-aşá i̯erᵉá/úi̯te la fel cum îi̯ ásta‿aşá[1]/ásta i̯erᵉá fi̯éru merĝá năínte/pă márĝine a [k] ui̯tẹ-aşá áre/níşte uréi̯ᵍ‿dă lemn/níşte plăcúţe/care dă pămî́ntu la o párte/şi fáĉe ᵘo cărárẹ//pă cărárẹ-ai̯a noi̯ punẹám porúmb//

---

[1] Gest: cu amîndoua mîinile arată cum era făcută rariţa.

ave̯ám...ave̯ám un‿șorț /pune̯ám îm‿po̯álă/așá cun‿să spune̯á/lu̯am d-acólo porúmb/i̯erám ai̯íĉ la cápu lócu̯/pune̯ám ai̯íĉⁱ/dam așá cu piĉóru/pune̯ám pămîntu cu piĉóru̯/ui̯te̯-așá[1]/așá făĉám ᵘo dátă/ș-a dóo̯a u̯ară i̯ár turnám ai̯íĉa/i̯ár îi̯ dan‿cu piĉóru l-acopere̯aⁿ‿cu piĉóru l-acopere̯ám//

după ĉe terminám ásta/răsăre̯á porúmbu/...după ĉe răsăre̯á porúmbu/ajunĝᵉá ca să i̯asă dîn‿cărare...la suprafáța...șanțulu̯-ásta care-l făĉám/după áe̯a/merĝán‿cu grápa‿ásta dă lemn/neteze̯ám/frumós/mai̯ călcá cái̯i pă cîti̯-un‿fir/da/...noi̯ cîm‿pune̯ám pune̯án‿cîte trei̯ pátru bo̯abe/atîta/tréi̯‿pátru/tréi̯‿pátru tréi̯‿pátru//cînd‿î îl dam la grápă/po̯áte mai̯ călcá cálu pă cîte únu/nu călcá pă tᵘot//cîte ᵘúnu scăpá/"bũn !/ásta a rămáz‿bun"//după ĉe-l terminán‿dă grăpát/îl lăsán‿dóo‿trei̯ zíle/după dóo‿trei̯ zíle̯-acúma ⁱintrám cu rárița și spărĝᵉám de̯álurle̯-ále̯a și vene̯á pămîntu lîngă porúmb/adică i̯erá ma‿ᵘușór dă săpát//dacă te ᵈⁱĉai̯ cu sápa să-l sap‿i̯erá mai̯ greu̯/da dácă mă dᵘĉám cu rárița/ᵘun ᵘom síngur făĉá um‿pogᵘón/îl săpá//i̯o cu nevásta ne duĉám amîndᵘói̯/întî-l cărărám/dan‿cu rárița dă lemn/dúpă ái̯a...nu durá dóo óre/îl făĉám//după‿ái̯a lăsán‿cái̯i la cărúță/mîncáu̯/șⁱ‿i̯o cu nevásta mă duĉám//pî cîti̯-un‿loc rárița l-acopere̯á/vene̯á pămîn‿mai̯ mult//îl dăsfăĉᵉám și pune̯am pămîn‿pă lîngă i̯el//p-álte lócur nú mai̯ dăde̯án‿cu sápa/dam únde nu i̯ere̯á tras pămînt//

după dóo săptămînⁱ porúmbu să făĉá atît[2]//i̯o atúnĉa mă duĉán‿cu nevásta dîn nou̯/într-o zi dă dimine̯ață pînă se̯ara-ⁿ‿lúna lu i̯únii̯e i̯úlii̯e/îl îngropám/atúnĉa-i̯ făĉám mușurói̯ máre/ca dacă víne vrun vînt...putérnic și plo̯ái̯e/să slăbéște pămîntu și-l dă-ntr-o párte/-l cúlcă//noi̯ făĉám mușurói̯ máre/că să‿po̯a‿să ste̯a-m‿piĉo̯áre//și pă fii̯ecare cui̯b/unde i̯erᵉá trei̯ pátru fire/

---

[1] Gest.

[2] Gest: de 40 cm.

478

lăsám dóo/nu le lăsán‿to̯áte/că dacă le lăsán‿to̯áte/făĉá porúmb/da făĉá mic aşá//dacă i̯erá mai̯ puţíne fíre/făĉá ştuléte mai̯ máre/şi făĉá fìi̯ecáre fir cîte únu doi̯ şî trei̯/făĉá doi̯ mai̯ mar^{i}/únu mai̯ mic/doi̯ mai̯ mar^{i} únu mai̯ mic//şi d-ái̯a/că pune̯ám un dúblu dă porúmb/nîĉ un dúblu nu pune̯ám/zéĉe dóospe ḱíle/că dúblu áre pái̯spe ḱilográme/pune̯ám ásta şi scote̯ám cîte̯-o cărúţă plínă/adícă o míi̯e/o míi̯e ĉin‿súte dă ḱilográme/...la pog^{u}ón//

[Acelaşi]

cu cami^{u}ónu

plecáŋ‿cu cami^{u}ónu după tre̯ábă//

găse̯a^{ŋ}‿cîte ún^{u} "hop !/bă néne i̯a opréşte !//bă" zíĉe "an‿dă duş‿şi i̯o o sóbă d-ai̯ĉ pînă-ŋ‿cutáre lo^{c}"//

"păi̯ s-o duc" zic "că/tót sîŋ‿líber/n-am ĉe să fac"//

"cíte̯ parále̯ ?"//

i̯el...dòozéĉ^{i}/i̯o trei̯zéĉ^{i}/pîn-ajunĝe̯áŋ‿lă...dòozéj^{i}‿dòoşĉínĉ^{i}//m̥‿da báni plecám/mă duĉám cu̯-ómu/-i̯ duĉáŋ‿sóba/

"da" ĉe "mi̯-ajús‿s-o du‿ş^{i}‿pínă-ŋ‿cásă/ [ɛ] s-o du‿pínă-ŋ‿cásă"//

"dă dómnu^{le} ! ^{h}ai̯^{d} !"//pune̯ám mína/duĉám pînă‿acólo/-m da báni "mulţumésc"/

"să trăi̯éş^{i}"/plecám//

în drum mă-ŋgî [k] mă-ntîlne̯áŋ‿cu̯-áltu//

ála zíĉe "dóm^{nu}le" zíĉe "am‿um‿butói̯/dă lu̯a‿să-l du‿pînă în/...la cotroĉén^{i}/că i̯ere̯á cotroĉéni̯-ai̯íĉa apro̯ápe̯//

"mérgen‿dómnu^{l}e !/păi̯ dă un‿l-ai̯ lu̯at ?"//

"păi̯" íĉe "dă la ne̯a ^{i}iu̯ón"/că i̯erá cáse puţíne p-ai̯í^{s}/"dă la ne̯a ^{i}iu̯o"/

"^{h}ăi̯ să mérje^{m} "//

merĝám/sui̯ám butói̯^{u} sus/plecám//duĉám/...lu̯am báni plecám mai̯ dăpárte//mă-ntorĉám/că treĉám p-ai̯íĉa/...ásta-i̯ spunẹá [k] acúma-i̯ spúne bulevárdu armáti/atúnĉa-i̯ spunẹá...șosẹáu̯a ĉòrogîrli...sau̯ bolentín/așá-i̯ spunẹá//plecám p-ai̯íĉa/mă duĉám pînă la palátu pionérlo^{r}/atúnĉa-i̯ spunẹá palátu cotroĉén^{i}//coborán͜ j^{u}os la cotroĉén^{i} acólo...i̯er^{e}á trafic mai̯ máre/i̯erá un͜ fel dă pi̯ețișọáră͜ acoló/i̯er^{e}á mai̯ populát//

mai̯ găsán͜ cîte ^{u}únu/zíĉe "dóm^{n}ule" zíĉe/"am ș^{i}͜ i̯o dă lu̯a͜ trei̯ saj^{i}͜ dă ĉíment"/că i̯erá un depózit dă...dă vărăríi̯e acólo/var/ĉíment/as^{ta}/"am ș^{i}͜ i̯o vo trei̯ pátru saj^{i}͜ dă ĉíment să-i̯ dug͜ d-ai̯íĉa în͜ grozăvéșt^{i}"//

lu̯am p-ăi̯á/mă dŭĉám acólo//d-acólo plecám/mă dŭĉám pă la reĝíi̯e/pă la hérdan[1] p-acólo/únde͜ e hérdan acúma//

[Același]

așá am pățít

^{î}ntr-un an/nu mai̯ mi̯-adúc amínte ĉe an a fi/avẹám un͜ cumnád͜ dă váră//și sta͜ ai̯íĉ în͜ spátili cási méle//avẹá um͜ pog^{u}ón dă cîm [k] dă loc la cîmp/ĉinj^{i}͜ mii̯ dă métri//ș^{i}͜ i̯el víne la mínẹ/-avẹá nevói̯e dă ban^{i}/

"bă^{i} cumnáte" zíĉe/"dacă s-ar putẹá"/ĉe "să-m dai̯ báni d-acúma pentru la ánu pă l^{u}oc/ca să ți-l înkirii̯éz dumitále"//

"bíne mă !//cîte parále ?" túra-vúra/

"o míi̯e dă lei̯"//

"o míi̯e să-z͜ dau̯/^{h}ai̯ !//da-i̯ cam mul"͜ zic/"d-acúma pînă la ánu//ăsta ar costá mai̯ i̯éftin dacă îl înkirii̯éz d-acú pentru la

---

[1] Fabrica de pîine, fostă "Herdan".

480

ánu/i̯o ștíu̯ pîn̦‿la ánu ĉe s-o mai̯ întîmplá ?"//

în̦‿fíne/i̯erá cam amărít/și i̯o ĉe zic "ʰai̯ să-i̯ dau̯ !"//i̯-an‿dat ᵘo míi̯e dă lei̯/arénda lóculuị/că i̯ere̯á-m‿plan cu noi̯ acoló/că i̯ere̯ám̦‿verⁱ...cu nevásta luị/și̇ i̯ere̯á-m‿plánu lóculuị nostru̯/-a lu buníCu//

că i̯el îm‿prìmăváră vínde lócu//i̯o m-am duz‿l-am arát șⁱ‿mă pomenés‿cu propi̯etáru cáre cumpăráse lócu//

"măi̯" ĉe "dómnuˡe" zíĉe/"dumne̯atá nu mai̯ se̯ámenⁱ pă loc/l-ai̯ arát îs‿plătésc arătúra/da" zíĉe "lócu l-a vîndú‿propii̯etáru și i̯ó sînt acú propii̯etáru lóculuị//j‿dacă te...te̯-aj‿rugá să fii̯ drăgúț/să nu mai̯ ajún̦jem s-avém scandál"//

"bíne dómnuˡᵉ !/míi̯e-m plătéștⁱ arătúra"/nu știu̯/o sútă dóo dă lei̯ nu știu̯ cît a fost/mi̯-a dat cu̯-ásta m-am împăcát//

viu̯ la ásta "bă să-n‿dai̯ báni" zic/"^{că} văz că lócu l-ai̯ vîndút/ála nu mă lásă să íntru pă lᵘoc"//i̯o m-am înțelés cu ᵘomu̯-ále̯/acúma sⁱ‿mă-nțelég și cu ásta//dacă văd că nu vre̯a să înțele̯ágă șⁱ‿nu vre̯a să-n‿de̯a báni/i̯o plec ai̯íĉa să formáse [k] nu mai̯ i̯erá jandár/veníse un̦‿comisari̯átᵘ/comisárⁱ//

"mă băi̯átule ! dácă nu-m dai̯ báni/i̯o mă dug‿la...comisáru̯-ásta ai̯íĉa șⁱ‿să fac o reclamáți̯ie̯/în‿dai̯ báni dacă nū...ai̯ vîndú‿lócu"//

"n-am de únde să ți-i̯ dau̯/și nu ți-i̯ mai̯ dau̯"//

"bine̯ !" – atúnĉa i̯ou̯ i̯es șî plec//căm‿plec îm i̯ése-n̦‿cále/că dă ĉe mă dug‿la comisarii̯áᵗ/

"păi̯ mă duc/ca să fac șⁱ‿i̯o dreptáte̯a" zic "că/íntre noi̯ nu ne putém împăcá/să vedém mai̯ dăpárte"//

să repéde la míne̯//i̯o atúnĉa/...drep‿să spun i̯o i̯erám mai̯ tínăr/pac ! și-i̯ dau̯ úna/cîn‿i̯-an‿dat úna/a căzú‿jᵘosᵘ//dac-a căzú‿jos/i̯-am mai̯ da‿vro cîtevá//atúnĉ apáre o cumnátă d-a lui̯ gravidă//p-ái̯a nij‿n-am pus mî́na/ái̯a s-a trî́nti‿jᵘos/a spus c-am lovít-o/și nu mai̯ pu̯áte "aoleó ! aol"[1]//s-a dus ásta la dóctoru leĝíst‿ í/i̯-a spus ắlui̯a/

"ŏu̯ ! păi̯ dacă te̯-a loviᵈ"‿zíĉe/"să pu̯áte ? z‿dau̯ un ĉertificá‿medicál"//

după trei̯ zíle̯-a vení‿și m-a lu̯át comisári̯-éște̯a și m-a duz‿ la prefectúra capitáli//în‿viá̯ța me̯a n-am‿fost/ái̯a príma dátă șᶦ‿ d-atúnșᶦ‿pîn-acúma niĉodátă//[...]m-am dus acólo/cî́m‿m-am duz‿ la...prefectúră/m-a lu̯a‿d-ástă-se̯áră pînă mî́i̯ne dă dimine̯áță//dimine̯áța la șápte víne totᶦ comisári/toți̯-ắi̯a acólo/mă bágă-ntr-o sálă‿acólo/ắsta veníse c-un ĉomág/c-um‿băț máre/nú ĉomág/i̯erá um‿băț gros cáre nu-l pute̯ái̯ ține-m‿mî́nă să lovéșᶦ‿pă ĉinevá cu i̯elᵘ/plin dă sî́nĝe/nu știu̯ ĉe/

zíĉe "úi̯te cu̯-ắsta l-a omorî́t/îl cuno̯áșteț pă tîlháru̯-ắsta"/ zíĉe/"îl mai̯ avés‿pă undevá îl/ĉíne-l cuno̯áște c-a mai̯ făcút vrun scandál pă undevá ?" zíĉe "ui̯te̯-a vruᵗ‿să omo̯áre omu̯-ắsta cu páru̯-ắsta"//

e !//nu m-a cunoscú‿nimenᶦ//după ái̯a/táta s-a duz‿la tribunál ș-a vorbít c-un advocát/și̯ m-a porní‿la tribunál//la tribunál advocátu nu știu̯ cum a făcút/nu știu̯ cum a-ntrebui̯ințát trúcurli lᵘor/...că "-mpăcáți-vă mă/dă-te drácu mă" zíĉe/"nu sîntéz‿ ne̯ámurᶦ mă/să pu̯áte"/ zíĉe/"să vă băgáz‿la pușcări̯e únu pă áltu" zíĉe/"dî́‿lúcru dă nimíca ?"//

ắsta...i̯ére̯a olte̯án/hoț/zíĉe "păi̯ dacă mai̯ în‿dă ĉevá" zíĉe/ "că i̯o an‿suferít"/ĉe "că mi̯-a spar‿cápu/nu știu̯ ĉe" zíĉe/"să mai̯ în‿de̯a ĉevá" zíĉe//

a trebuíi̯‿să-i̯ mai̯ dau̯ o míi̯e dă lei̯ ș-un‿sag‿dă porúmb/ c-alfél nu să pute̯á//i̯-am mai̯ daᵗ‿și ái̯a//după ĉ-am terminát cu ásta/să dúĉe advocátu la președínte și-i̯ spúne/"dómnule președin-

---

[1] Subiectul tușește.

482

te/păi̯ s-au̯ împăcá‿că sîn‿nẹámurⁱ/dă-i̯ drácu" zíĉe//s-akítă proĉésu și zíĉe/"s‿să duc-acásă să-j‿váză dă trẹ́aba lor"//ș-așá am pățít//

[Același]

am̯‿văzút um‿pui̯ dă lup

ai̯íĉa-n‿ī/cum mérĝes‿cu tramvái̯u înspre ᵘorás/pe drẹ́apta/nu știu̯ dacă ști matá úne-i̯ cămínu‿u...al‿î con̯féctii̯ei̯ tricotáje/cămínu-i̯ puțín mai̯ încọá dẹ fábrică//acólo i̯erá depózitu dẹ-a... de munițíi̯/de armátă/știi̯ i̯erá armát-acólo/șī i̯ei̯ sígur că...acólo i̯erá númai̯ cazárma/însă ⁱintrá ai̯íĉ îm‿pirotigníi̯e/ș-ai̯íĉ îm‿pirotigníi̯e i̯erá î magazíi̯li cu munițíi̯e//șⁱ‿pẹ-acólo pîntre magazíi̯ a găsí‿ș-um‿pui̯ dă lup//șî-l legáse cu ĉevá de gît/ș‿cîn‿treĉán‿la servíĉ/c-an‿făcú‿servíĉ ai̯íĉ la con̯féctii̯e/la con̯fécți̯a tricotájᵉ/da atúnĉa-i̯ spunẹá con̯fécți̯a armáti/nu...cum îi̯ spunẹ-acúma//și ne duĉam tọátă lúmẹa și ne ui̯tán‿la i̯el//

[Și ce i-a făcut ?]

nu știu̯ ĉe i̯-a făcút/nu știm ĉe i̯-a făcút//șī kár ai̯íĉ în‿spátele/nu știu̯ dac-aț obsẹrvát aíĉ i̯e o grădíniță/vizaví dă noi̯/grădíniță dă copíi̯/ai̯íĉⁱ în‿spátili grădíniți i̯árășⁱ a fost lup//ui̯tẹ-așá dē.../pentru că i̯erᵉá grădínili̯-ástẹa aprọápe/botánica/ai̯íĉ úne-i̯ férm-asta unẹ-a fost férmă...i̯erá pomⁱ fọárte mulțⁱ/și jos și n‿tọáte părțílẹ-acóló/ș-avẹá i̯ei̯ un‿s-ascúndă//ei̯ dă únẹ vẹnẹá lupu-ai̯íĉⁱ ?//așá de...dẹ-aprọápe de...de zgómod‿de tramvái̯e de.../bíne c-atúnjⁱ‿nij‿nu i̯erá tramvái̯ îm‿militárⁱ//

tudóse eléna

șai̯zeșișápte [de ani]

823. UIEȘTI

(com.Bucșani, jud. Ilfov)

Culegere: 1973; CB, MM, MT; transcriere: MM

[Viermi de mătase]

atúnĉă...cînd aŋ‿crescút‿î/ne da sămínță/...tot‿î dă la stat^{î} ne da/da atúnș‿să...o [k] î̄l trăĝám noi̯[1]//sămînța o cumpărám//și̯ l-ei̯‿î creștẹá micúț^{i}‿i/ì‿premenẹám‿î/lè‿dám̯‿frúnză/lè‿lăsán‿ĝá mu dășkís să nu fí^{i}ē...știi̯ năbușíț^{i}/că ĉícă dacă i̯ệ^{i} să năbușésc‿î/mór/íntră mólimā‿i̯ei̯//și i̯-am̯‿făcú‿mar^{i}/dûpă ĉe i̯-am̯‿făcú‿mar^{i}‿i/lẹ-am pus‿î frúnză la urcát/frúnză dă túfă/dă...coĉán//s-a urcát/a făcú‿gogóș/lẹ-aŋ‿culés/lẹ-aŋ‿curățá‿frumós/și m-ạn‿duz‿lā o femé^{i}e care trăĝ^{e}á//ái̯ă‿avẹá uṇ‿ligán/ [ɛ]făcút uṇ‿cuptór/acoló pă cuptór-òla făcút cît íntră ligánụ//și dădăsúb‿băgá f^{u}oc/și-ṇ‿ligán-òla i̯er^{e}á ápă fi̯ártă/și̯ punẹá gogóș^{i}//ș-avẹá ^{u}o rụátă//ș^{i}‿i̯a avẹá o măturícă/și̯ fāĉá așá[2] cu i̯a//pā...ṇ‿gogóșilẹ-álẹa/și̯ lụa f^{i}íru//și-l prindẹá/și-l legá dă rọát-àẹa//și̯ pă míne mă punẹá și̯-l învîrtẹám//și venẹá pă rọat-áẹa și̯‿să trî̄ [ɛ]trăĝá pînă rămînẹá siŋgur gîndácu gol în ápă//ș-ạtúnĉa o lụam̯‿frumós/o legá/și̯ făĉăm...trei̯‿pàtrū...ĉiṇj‿rọátẹ/áltă‿dàtă făĉáṇ‿și̯‿cîte zéĉe ...//ș-ạșá i̯-am̯‿făcụ́t//

nidélẹa ^{i}ecaterína
șái̯zeĉ^{i} [de ani]

în nọáptẹa dă ánu nọu̯

în nọáptẹa dă ánu nọu̯ să strînĝá șapte‿ob‿zèĉe fete/și băi̯eț^{i}

---

[1] Subliniază acest lucru, pentru că informatoarea care a vorbit înainte a afirmat că acum femeile nu mai trag borangicul.

[2] Gest: trăgea pe măturică mișcînd-o în toate părțile.

484

și i̯éle ᶻⁱĉe "ʰai̯ să ne jucắn̯‿șí‿noi̯/să vẹḍén̯/să trắĝen̯‿șî noi̯‿i"...cu ⁱinélu/cu pi̯éptenili/cū périi̯a/cū cuțít‿ī/cu ᵘos‿î...//șî punẹá/pă másă: aⁱíĉ os/aíș‿cuțít/aíĉā oglínd/-aíĉⁱ‿î u [k] inélu/aíĉⁱ‿i períⁱe/...șî le punẹáu̯ așá/și lẹ-astupá//și dūp-áẹa ...álta ō legá la ok/și d-aĉí o dăzlẹgá/ĉẹ-"acú tráĝẹ !"//cînd ō...punẹá să trágă/șî‿cîn‿trăĝá/or trăĝá dîm...ósu/ĉi cá "ă !" s [k] ei̯ să punẹáu̯ șî bătẹáu̯ toz‿dîm‿pálme//"ằhắhă ! l-ai̯ lu̯a‿cᵘolțát/l-ai̯ lu̯at"/...or dacă trăĝá péria "l-ai̯ lu̯at părós‿î/l-ai̯ lu̯at‿û"/cărbúnili ĉa "l-ai̯ lu̯a‿ni̯égru/urít‿î"//núma cîn‿trăĝá inᵉélu și ᵘoglínda/i̯erá bucurós toțⁱ/zíĉe "l-ai̯ lu̯at"/zíĉe "cu [k] frumós" zíĉe//ⁱinélu ᶻⁱĉ/"tras pĩ‿ⁱinél"/așá să zíĉá//

d-aĉílẹa dûpă ĉē...ne jucám‿î așá-m‿pi̯épțenⁱ/ne punẹám...punẹán̯‿cărbúnⁱ pā vátră/șî punẹám...păr dă pᵘorc//dóo fhíre dă păr dă porc/le punẹám așá pā.../măturám̯‿frumós vátra/ș-o punẹám așá un̯‿fir iș‿ș-únu íĉⁱ[1]//dacă venẹá fíru̯-ằla...dă păr/șî‿să încîrligá ắla cu ắla/zíĉe "e !" zíĉe "i̯o p-ắsta-l‿l-ẹau̯/i̯o p-ắsta-l‿ẹau̯/i̯o mă mărít acu̯"//

i̯ar d-aĉílẹa ne ui̯tám ĩ‿ᵘoglín̯zⁱ/c-așá să zíĉá/punẹá o oglíndă-n̯‿fáță ș-úna-m̄...în̯‿spáte//și ti [k] țínẹai̯ ᵘóki fⁱícs așá‿oglín̯zilẹ-ằlẹa/șî venẹá ᵘoglín̯z la rîn̯‿la rîn̯‿la rînd așá/șî‿vedẹái̯ um‿băẹá‿dăpárte//zíĉe "āolẹó !" zîĉe "prẹa dăpárte‿ē roz"/zíĉe "nu mă mărít acúma"//ș-așá făĉám//

[Și cu parii ?]

șî‿ᶜᵘ‿párī tod‿la fel/și m̄ [ɛ] bóu//párī...te duĉái̯‿i la parⁱ//șî numărái̯ pári//nóo parⁱ//șî páru̯-ắla-l legái̯//la vʸítằ/...te duĉái̯ și dai̯ cu pⁱiĉóru//"di la ánu ! di la doi̯ ! di lā trei̯"/ști-ñumărái̯ pîn̯‿la nóo//dacă i̯el nu să sculá/...nu te mărităi̯/stai̯ pă loc//i̯ar dacă i̯el să sculá/atúnĉⁱ...ziĉái̯ că ĉe "mă mărít acúmā‿anu̯-ắstẹ/în tọamn-astẹ"//ș-așá i̯erẹá//[...]

---

[1] Gest: alăturate.

[Dar nu puneau și busuioc afară ?]

da ! făĉá punţ^{i}//

[Cum ?]

legá așá/...cuṇ‿să vă spui̯ ? úi̯te așá[1]/neşte béțe/punẹá busui̯óc/punẹá betẹálă/ûl făĉá/băgá flútur^{i}/cum să zî...i̯erá naínte flútur^{i} d-ắi̯a míĉi dă punẹá pă fóte//îi̯ punẹá pă f^{i}íru dă betẹálă/şî făĉá ĉucuráș așá frumóș/și-i̯ legá așá la á^{e}a/să duĉá ș-ō urcá sus pă cásă//sau̯ o punẹá-ntr-um‿pom//și băéți ședẹáu̯ p^{h}ítíț^{i}//noi̯ dûpă ĉe le rēgulám/le făĉám "^{h}ái̯di tu o pui̯ sus pă cásă"/sau̯ "i̯o o pui̯ îm‿pómŭ‿ắsta"//i̯ei̯ ședẹá p^{i}ítiz‿zîĉe "lásă-le mă" zíĉe/"că i̯élẹ-acú íntră-ṇ‿cásă"//şî venẹáu̯ i̯ei̯ pă furíș/și le furá//punẹá áltu scára/și lu̯á‿a^{e}a dă pă cásă/ála o lu̯a dîm‿pom...//ș-așá făĉáu̯//

[Dar dacă nu le luau băieții ?]

dacă nu le lu̯ă/șî să duĉá la ẹa şî să ui̯tá/zíĉe "ầolícă !" ^{z}ĉe "nij‿r^{o}áọa n-ā căzú‿pă i̯a" zíĉe/"nu mai̯ mă mărít/...nu mai̯ mă mărít"//

[Dacă erau...?]

dacă i̯erẹá údă dă r^{u}á^{u}o/ma‿avẹá um‿p^{h}íg‿dă nădéjde/^{zî}ĉá că nu la ánu/la ánu̯-ầlắlántu [!]//

[Aceeași]

așá-i̯ ^{u}óki féti

[Pe moșu' cum l-ai luat ? cum l-ai cunoscut ?]

pă móșū.../i̯el m-a cunoscú‿pă míne/că ī [k] móșu̯-a mai̯ fost însurát//șî i̯o umblán‿cu sóra lui̯//și i̯o venẹám la sórā lui̯/dă plecán‿la u̯óră//acū părínți lui̯ mă vedẹá/pă míne zíĉe/"măi̯" zíĉe/"da ĉe să fíi̯e"/zíĉe "ĉ-ar f^{h}í mă dacă noi̯ aṇ‿lu̯a fat-ásta ?"//

---

[1] Gest: în buchet.

486

că i̯ei̯ ii vede̯án/că i̯o cúm‿mă duĉáņ‿la i̯ei̯ îņ‿cásă/...ave̯á paháre d-áste̯a dă cîte̯-o lítră/și i̯ei̯ ave̯áu̯ v^{y}in/și scote̯á/șī pínă să plecáņ‿la ^{u}óră/ne da vi̯ín/îm‿pahárîle̯-ále̯a//da i̯ō...rușino̯ásă/zî‿"cuņ‿să be̯au̯ i̯ō o lítră dă v^{i}in odátâ ? um‿pahár d-áste̯a márîli̯"/și i̯o nú ști̯e̯áņ‿că ei̯ dā ca să mă príndă pă míne//i̯eu̯/...zig‿"nu-l i̯au̯/că" zic "ĉe ! i pahāru máre"/

dar‿î...tát-al lui̯ ziĉá/să pune̯á așá cu spátelē̯‿úșe/zíĉe "nū vă dau̯ drúmu pînă ĉe nu bes‿pahárîli"//

i̯eu̯ rușîno̯ásă...l-aņ‿lu̯at//l-am băút o dátă̦/dă dóo ^{u}or^{i}/"măi̯ da ĉe să fíe cu míne/dă tot i̯ei̯ míe-n‿dă vi̱i̱n ?"//i̯el tot îl vede̯ám la u̯óră/vene̯á/da de̯ ! i̯o [ɛ] domnișo̯áră/i̯el‿î...bărbát/că̦ mai̯ țînúse//îl vede̯ám că lu̯a cîte̯-uņ‿f^{i}ir dă rozétă/și mi̯-azvîrle̯á așá în‿î fáță/i̯o întorĉáņ‿cápū/îņcólo/că mi̯-erá rușíne zic/"nú‿e flă̦cău̯"//c-așá ^{i}er^{e}á o [k] dă ob^{i}íĉei̯ //șī‿î az^{i} așá/mîi̯ne̯-a-șá/pîn-am băgád‿dă se̯ámă i̯eu̯//dac-am băgá‿dă se̯ámă/nu mai̯ m-an‿dus//la sóra lui̯//zig‿"nu mai̯ mă duc/ĉe" zic i̯o "áre ei̯ fuņ‿scop/ĉē ? să-n‿de̯a mie meréu̯ meréu̯ v^{i}in/dă cîte or^{i} mă duc ? în cásă̦ ?"//pînă la úrmā...mă pomenésc...că-n‿ī...mă visī...mă vizite̯ázā sóra lui̯ a mai̯ máre/și-i̯ spúne la părínți mi̯ei̯ cā să mă ĉáră pă míne cu frátele̯ ei̯ îņ‿căsătoríe̯//și i̯eu̯ dodátă i̯-aņ‿spus că nu să po̯áte//i̯o domnișo̯áră/i̯o nu po‿să-l‿l-e̯au̯ pă i̯ĕl//i̯o n-aṃ‿vorb^{i}í‿cu i̯el/că dúpă cum i̯e șí mai̯ máre ca míne/și...zic "i̯ō...n-aṃ‿fetít"/c-așá să ziĉá/"n-aṃ‿fetí‿cu i̯el/n-aņ‿jucá‿cu i̯el/nu..."/ĉē̦ ? mie mi̯-ere̯á gîndu dăpā cáre‿î vorbe̯áņ‿cu i̯èi̯‿i̯eu̯ //i̯el zîmb$\widehat{ia}$ dă rîs/i̯el șăde̯á ca motánu [1]//o f^{i}i zis i̯el "stai̯ că te̯-apūk‿i̯eu̯"//și‿â...i̯o n-aṃ‿vrut//i̯el nimíc//an‿deĉhísără/părínți m^{i}ei̯ vre̯a//

"nu" că "să l-e̯i̯"/

i̯o că "nu l-e̯au̯"...//

---

[1] Gest.

dăpă cum̄ am̯‿văzút i̯o că s-a-n̯fⁿip‿pă...părínți-m‿míne̯/i̯o am̯‿fuĝít//în‿î sátū...în̂ comînā bucșán̂/la o rud-a me̯a acoló/d-acoló a vení‿máma me̯a după míne/și mi̯-a spus/"nu mérĝ̂ acásă/să știi că te omór cu bătáe̯a//tu să faș‿ca mine̯ !//că i̯ō [k] tu i̯eșt̂ a mai̯ máre/dĭ...féte/și vre̯au̯ să te dau̯ ĩ‿sa‿sā te an̯‿șt̂‿i̯o pă tíne" zíĉe /"la o vréme dă [ɛ] neputⁱínță/șī cîn‿om̄ bătrîní șî noi̯/să āvén̯‿șî noi̯" zíĉe̯ "un̯‿sprijin"//

i̯o am încépu‿să plîn̯g/ș-an̯‿spus că nū..."nu-l‿l-e̯au̯/că nu-n̯‿con̯víne/nu să lipᵉéște dă minⁱe șî gáta !/nū ! nu̯ poĉ̂ să-l‿l-e̯au̯"//

i̯el cîn‿vene̯á/dacă a vení‿șî s-a-nțelés/acú vă spui̯‿i izá‿cun̯‿s-a-ntîmplát//i̯el vene̯á bi̯et la mine se̯ára/cî [k] dăpă ĉe ne̯-an̯ înțelés/și i̯o spălám/mă găse̯á uniᵘór̂ spălînd/și i̯o spălán̯‿și i̯el vene̯á...șî m-apucá dă nas/m-apucá dă bárbă/și i̯o...întorĉán̯‿cápu și-i̯ spune̯ám: "bágă dă se̯ámă" zic/"că i̯o cînd oi̯ plecá/i̯o nu i̯es după tine//că miī‿mi̯-e [ɛ] rușîne táre dă frátili mʸi̯o"/și i̯o dă únde cā mie nu-n̯‿con̯vene̯á ști/nu-m plăĉá dă i̯el//și i̯o ca să nu priĉápă i̯el/i̯o-i̯ spune̯án̯‿că nū...nu vre̯a frátili miu̯ /"mʸi̯-e rușine dă frátili mi̯eu̯" zic//"cum să viu̯ i̯o d-afáră ?/să te petréc pă tíne/și i̯o să viu̯ în̯‿cásă/mi̯-e rușine dă frátele mi̯eu̯ ăl máre" zi̯c/"nu !"//i̯el...nú-nțeleĝá/tăĉá dîn̯‿gúră cam motán//cînd ișá afáră/lăsá úșa dășkísă/șî pă ásta/șî pă a d-afáră/lăsá și duváru/că...acoló lă frátile̯ mi̯eu̯ as‿fost acú un an¹//ála mi̯-e fráte//lăsá șî duváru dășᴴkís/ușil¹ dășhíse/la peréte//

máma me̯a ĉe ᶻîĉá/"nú i̯eș fá după i̯el ?/nu i̯éș̂ ?"//

"nu ți̯-an̯‿spus că nu i̯es ?//nu i̯es și gáta ! nu i̯es"//

după ĉe i̯el plecá/mă lu̯a máma la bătáie̯//și mă băte̯á/și mă băte̯á/și mă băte̯á/...și̯ pînă cînd ātúnĉa am̯‿făcú‿ca máma/n-am avú‿dăcí‿să-l‿l-e̯au̯//

---

¹Se referă la anchetatoarea pentru NALR.

488

la fō trei̯ săptămî́nⁱ am avú‿logóndă/ș-am̯‿făcú‿logónda/și l-an̯‿lu̯at//și úi̯tẹ-an‿trắiᵗ‿pîn-acușîca cu i̯el//a fos‿fo̯árte bᵘⁿ //da așá-i̯ ᵘóḱi féti//cînd i̯e fátă/...îs‿fúĝe ᵘóḱi dûpă...álțî// i̯el i̯ere̯á kar și rușinᵘós‿î/i̯ere̯ā́...de ! níĉ i̯el nu-ndrăzne̯á la míne/că i̯o i̯erᵉán‿domnișo̯áră și i̯el‿î...în̯surát/și̯ șede̯á și i̯el retrás//da tótuș...mai̯‿ī...mai̯ făĉá cîtẹ-ō nácodă/ma‿arun̯cá cîtẹ-o flo̯áre-m‿míne//

[Aceeași]

vine ursitórîli dă-l urse̯ázǎ

înaínte nu să duĉá să náscă lā spitál/și-n̄ăște̯áu̯ acás᷄ă//și i̯éle cînd‿î...lⁱē găse̯á zábăru dā zis dă náștere/...crízilẹ-ale̯à/ îi̯‿ī...să văitá/"àoli̯ó ! mă do̯árē mⁱijlócu/mă do̯árē..." ziz‿búrta/ĉe ziĉá mo̯áșa: "taj‿mái̯că/c-o sā...o să najⁱ‿mámă/ți̯-a veni‿tímpu să naștⁱ"//atúnĉⁱ/cînd‿î îz‿vene̯á zábăr-óla ca sā...să naștⁱ/ṣède̯ai̯...că nu te mai̯ pune̯ā́.../álta care [ɛ] cum i̯erá i̯a dā...înăște̯á-m‿pat/álta năște̯á ǰos//și-l lu̯a atúnĉa mo̯áșa/îi̯ tăi̯á buricū/îl spălá frumós/îl în̯fășá/...și ī-l pune̯á-m‿pat/lîn̯gă máma lui̯//

[Femeii ce-i făcea ?]

feméi/o trăĝá frumós/o-nĉinĝe̯á c-um‿brîu̯/și...îi̯ da acoló um‿pⁱig‿dă țui̯că fi̯ártă/...c-așá i̯erᵉá dă ᵘobⁱiĉéi̯/ĉī‿că sā fie șⁱ‿i̯a ĉe cā s-a canuní‿mult//ș-așá-i̯ făĉá//

[Şi pe urmă, la trei zile ?]

la trei̯ zílē...zis ursitórîli//fàĉā́...trei̯ pî́i̯nⁱ/ápăi̯ tăi̯á o pásăre/lu̯ā vin/lu̯a țúi̯că/pune̯á [ɛ] trei̯ ĉépe/pune̯á‿acoló sáre pă pî́i̯nⁱe/șī o pune̯á pă másă//și le-n̯vele̯á//pune̯á banⁱ/șái̯zeĉⁱ dă lei̯‿i/pátruj‿dă lei̯/dăpă cum‿ī ave̯á i̯a...posibilitáte ómu//și le-n̯velẹá//șî_î venẹá la dóoșp^{i}e nọáptẹa/mọáșa/c-așá zíĉẹ că la dóoșp^{i}e nọáptẹa víne ursitórili dă-l ursẹáză la ĝ^{e}am//la dóoșp^{h}e nọáptẹa venẹá mọáșa cu cămășúță/cu tik̂ịọáră/cu ĉerĉeŕịór mic/cu cîrpúțe curáte/și-i̯ aduĉá/șî i punẹá băi̯átului̯...mọáșa dîm_báni care i̯erá puș^{t} pă pîi̯ne/și-i̯ punẹá șî lui̯ acólo un dóozej_dă lei̯/un̯_zéĉe lei̯/cîd_vrẹa mọáșa să-i̯ púi̯è pă frúnte/și-j_lụa mọáșa plocónu/șî plecá//așá i̯erá obiĉéi̯u̯//

[Se zicea că vin ursitorile ?]

da ! ĉa că víne să-l urséze//ápăi̯_i bî [k] la b^{i}íne/ápăi̯ la rău̯//zíĉe că atúnĉa spúne că ^{i}e trei̯ ursit^{u}ór^{i}//úna îi̯ spúne: că "te ursez să f^{i}î ^{h}árnic/bogát în̯_vi̯áță"//álta "să i̯ei̯ feméi̯ă frumọásă/s-o i̯ei̯_i...vrénică s-o i̯ei̯"//áltă îl ursẹáză ^{u}or că "moi̯ [k] mor^{t} împușcát"/^{u}or că-"ñecát_î"/or_î.../d-ái̯a zíĉe/íĉe "cutáre" zíĉ-"a murít...săráçu" zíĉe "l-a călcá_mașína/păi̯" ĉẹ-"așá a fost ursát"//áltu că zíĉ-"a sărít îm_puț/...înnecát"//

[Dar s-a auzit de cineva așa ?]

nẹ-a spus_î bătrînu/...táta lu tát-al mi̯eu̯/că a fost înaíntē/un_î...dă la múnte/cu m̄ [ɛ] gaz/sau̯...c-așá i̯erá înaínte cărúțe cu gaz//cu poșírcă/cū mére/cu ạstẹa/venẹáu̯ cu cărúțili pîn̯_sat//și cînd_î a fost...întîmplătór_î/la ū_^{u}om a tras cărúța_ácólo/i̯el a mas afár/...ómu̯-ăsta/la cărúță/n-a intrát în̯_cásă//ș-a fost [k] c-a zis că nu-l cúlcă-n̯_cas/că i̯e feméẹa lăúză//și i̯el a auzít_î la doóșp^{i}e nọáptẹa/c-a venít trei̯ feméi̯/la ĝam//șî_cum l-a ursát pă i̯el//álta l-a ursát că să ș-ẹa feméi̯a frumọásă/să fie bogătáș/să fie vrénic/^{h}árnic//ă...álta l-a ū...ursát să fí^{i}e núma boln̯áv/să fíē...să-ș_ẹa femée urîtă/să fie puturọásă/șî amărít//șî ạẹa dă pă úrmă/a tréẹa ursitọáre/l-a ursát...să mọáră cînd o a [ɛ] o fi núnta lui̯/...áre să mọáră-m_puț/îñecát^{ɛ}//a auzít omu̯-ŏla//da ĉ-a zis óm-òla ?//"măi̯_î...vére/cînd oi̯ fá-

490

ĉe núntă cù_bă̦iátu/dùmnẹatắ să-n_trimés_și míe/tili̦grámă/ápăi̦ scrisọáre/i̦eu̦ îz_dau̦ adrésa/să viu̦ și̇_i̦o la núntă băẹ́tului̦ dum^{i}itálẹ"//

cînc a vení_la núntă...lui̦ a trimés...ș-a făcút omu̦-ásta núntă cu i̦el/ne povestẹá tát-al nóstru/ș^{i}_cînd a venít/^{u}òmu̦-ásta a fost atént^{î}/nu lẹ-a spuz_dălóc//a fost atént//à_traz_nunẹásca/ à_fóz_lă cununí̦e/s-a cununá_cînd a vení_dă la cununí̦e/ĉ-a zis? zíĉe "míẹ să-n_daț^{u} neşte lánțur^{i}/și neşte lácăte"//i̦el s-a dus/ a fost puț d-ástẹă...americánẹ/cun_să zíĉe/d-ástẹa míĉili//a astupát púțu cŭ...c-a avút_ŭ úșe/făcútă/a astupát/a [k] l-a legá_cu lanț/i̦-a pus lácăt/

și pà_ĉe "dă ĉe faĉ^{i} așá ?"

zíĉe "nu" zíĉe/"că bă̦iátu dumitále cînd o vení acú dă la cununí̦e/i̦el derépt^{u}...îm_puț^{u}/că" zíĉe "așá l-a ursát ursitórli dă lă...cîn_s-a născút el/să mọáră...la núnta lui̦ îm_puț îñecát"//

zîĉe "cum ?"

zíĉe "u^{i}tẹ-așá b^{i}ínẹ"//

și i̦ei̦ a fost toț^{i} aténț^{i}/cînd a vení_dă la cununíe/a lăsá_n [ɛ] pă nun/pă náși-so de ! pă toț^{i}_i/mirẹása/și i̦el a rupt-o dă fúgă/derépt pă puț//a sărít_î cu piĉọárîli pă puț//cînd a sărít acólo/acólọ-a fost...i̦el_î de ! puțu̦-astupát//i̦el s-a culcá_jos pă puț/ș-acoló a murít//acoló a murít i̦el//

și d-áẹa să zíĉe că îl ursẹáză ursitórîli//cum ai̦ să mor^{i}// ápăi̦ fi [ɛ] fíe că-mpușcát/fíe că îñecát/fíe că...călcá_dă mașínă/...^{u}or ^{u}omorí_dă ĉinevá.../da !//

[Aceeași]

ĉîcă să faĉe strigoi

pisica/dacă mórtu mo̯áre/pisica s-o înkizi//[illegible] după un coș/sau̯ te duș‿ș-o bag într-o cámer-acoló înkisă/să nu-i̯ dai̯ drúmu/că pisíca ĉîcă sáre peste i̯el//și nu i̯e bíne//șî flórîli/...cînd‿î le pui̯ pă mort/ai̯ văzú‿s [k] că le dai̯ așá pă lă piĉére sau̯ p-ıș'‿pă la cap//să nu treș‿peste i̯el/că ĉîcă nu i̯e bíne/ĉîcă să fáĉe strigói̯/lă șase săptămî́n‿să fáĉe strigói̯//

[Da' cum adică ?]

ĉîcă să fáĉe [k] să sco̯álă dîm‿mormî́nt/[ɛ]kar acoló-m‿mormî́nt/țípă/...și strígă pă ĉélui̯ care ā făcú‿fápt-ola//îl strígă...îm‿pămî́nt acoló/-ŋ‿gro̯áp-àșa//d-áșa să zíĉe că să fáĉe strigói̯//

[S-a întîmplat chiar aici la dumneavoastră ?]

s-a-ntîmplát înáinte//înáinte/primu mort care s-a-ŋgropát‿î în‿î ĉimitír/cîŋ‿s-a făcu‿kí...ne͡-a da‿ĉimitír/ș-a murít...primu mort/...à‿zbi̯erát șașe săptămî́n¹ îm‿pămî́nt//...da !//ș-ála ĉícă-i̯ strigói̯//da !//că prímu mᵘort/care mo̯árⁱe/și-l îŋgro̯ápă [ɛ] prímu-n‿î...ⁿ‿ĉimitír/ála-i îŋgro̯ap-acú să mă i̯ertás/zis îm‿popóu̯/așá-l îŋgro̯ápă/nu-l îŋgro̯ápă drept//ști culcát cu fáță...așá/îl ...îl îŋgro̯áp-așá-m‿popóu̯/stînd așa//

[Așa e obiceiul ?]

da !//ĉíca care mo̯áre-nti̯i‿i și-l îm [ɛ]îŋgro̯ápă de ! întîi̯ în ĉimitír//și ála ĉícă strígă/strígă pă ĉélui̯ care...i̯-ā...a pîși‿peste i̯elᵘ//da ! șî la cîdva tim‿mo̯áre și ăla/că-i strígă i̯el¹//așá a fos‿tímpurli înáinte/înáinte-așá a fost/acúma nu ma‿i̯e// [...] am auzí‿șî noi̯/dā părínți părínților/dă‿ˡa buniĉ¹//ne povesteá șî nóo seára cîŋ‿șĕdeam/cu [k] dă copíi̯/că ne erᵉá drag/...ne culcám lîŋgă i̯ei̯/și i̯ei̯ ne povesteá//șî d-áșa ținem șî noi̯ mínte//ca cum ne faĉe-acú nepoțélili mele cîm‿mă duc/^că^ ĉîcă

---

¹Gest.

492

"pun̦‿lᵉ [k] spúne-m' mámă și mie mamárḙo/um‿bázmu̯"//și...i povestḙștⁱ//

[Aceeași]

lúpi a fost

ţin mínte că i̯erám odátă la nḙájloᵛ/că mi̯-aduserăs‿tot dúᵐnḙavḙástr-amínte/că nu po‿să mai̯ ţin mínte d-atúns‿tḙáte cîᵗᵉ/erán̦‿la nḙájlovu...ĉobán acólo...cu óile-n‿pădúre/dintre caᵃ re-ntr-o nḙápte a venít.../nu i̯erám dăcî‿sínguru i̯o//ţin mínte că mi s-a-mbuluĉít u̯óile/-a vení‿grămádă acólo-n̦‿stínă/și...dúpă ĉe...am ișít afáră/dḙ-acólḙa din covi̯ltír/înĉepúse cîⁱni să úrle//am intráᵗ‿șⁱ‿i̯o înapói̯/am stins [!] lámpa/șⁱ...felináru l-am da‿mic/ș-am intrát acólo//ĉ-o fi [!] făcú‿nu știu̯//la zic cînd a venít...propietáru adic-al meu̯ care i̯erᵉá dă...trai̯án a lu adám'/mă întrḙabă: zîĉe "măi̯ băi̯átule"/ĉe..."ĉḙ-ăi̯ făcút az-nḙápte/ĉe e cu ᵘóile-ástḙa aiĉ ?"//

"păi̯ știu̯ i̯eu̯ ?"//ásta știu̯ mínte că i̯-an̦‿spuˢ‿și íĉe că ar fi lu̯at atúnĉa.../nu știu̯ cîte oi̯ în̦‿spunḙá c-a lu̯at//i̯o nu po‿să ţin mínte/da știu̯ că mḙ-a spus că ḙ-a lu̯a‿din ᵘoi̯//

[Dar o fi fost hoţi sau cine ?]

hoz‿n-a...lúpu̯ [ɛ] lúpi a fost//lúpi/că urlá ai̯ náibi cîi̯nⁱ dă-i̯ găsḙá nebunḙála//

[Dumneata ai văzut vreodată lupul ?]

da‿am văzúᵗ//

[Povestește-ne cum a fost.]

cîn̦...mă duĉám lă...nḙájlov/la stínă/văd...în̦‿fáţa mḙă an̦‿zis că i̯e cîi̯ne//cînd an̦‿văzú‿tótușⁱ i̯o cam mă-n̦fⁱiorám/mă-n̦fiorám puţín/că i̯e...nu i̯é i̯el ka̋r așá/da t [ɛ] puţínă fii̯ álă áre

---

¹Se adresează gazdei.

ómu dă.../ș-iŏ‿ierán‿și mai̯ puștán//și dacă l-am‿văzút/...ⁱerá roșcát așá/...urékile țăpure/și̯ i‿sticlęá ᵘóki/să ui̯tá la...la minę//dac-am‿văzút/a trecút pă lîngă mine la o distánță ca să zic așá cam‿fō.../ca la mașîna dumnęaᵛǫástră nițél mai̯ încólo/ⁱerá/cînd a trecú‿dă mine//m-am ui̯tá‿după i̯el/ș-am‿lu̯at-o fǫárte frumós/ș-am plecát/și̯ mi̯-am‿văzū‿dă tręábă/da nu mi̯-a făcú‿nimic/nimí‿nu mę-a făcút//fricu [k] frică tot avęám/avęám [!] frică/da nū...nu mę-a făcú‿nimica//

stoi̯cán trai̯án
tréi̯zeșișáse [de ani]

[Porcul]

cînd e să-l tăi̯ém la crăĉún/kęm șᵗ‿i̯o pă nęa séndu[1] că i̯e mai̯ bătrîn/că sóțu mi̯eu nù‿táe pǫrĉᵗ/și mi-l tái̯e și‿mię//i̯él știe de ! cum...îl ĉòpățéște i̯el acoló/cum știi̯e i̯el/i așás și i̯o múșki-n‿cᵘog/să să scúrě/-l las șᵗ‿i̯o să scúre/șᵗ la ðóo‿trei̯ zíle mi-l ridí‿pă...cúlme...//cînd e să topésc/ [ɛ] múșki mi-i̯ tai̯ șᵗ‿i̯o și mi-i̯ prăjés‿și mi-i̯ pui̯ la ǫálă/...căpățîna la fel/cáre-i̯ grásă mi̯-o topés‿și fac untúră dîn ęa/piĉǫárili le fac mîncáre [!]/șira‿la fel...//

[Din picioare ce faci ?]

fac piftíi̯/fag...paĉéle cum să ziĉe la noi̯ aiĉᵗ//

[Cum se face piftia ?]

tai̯ bine piĉóru mi-l faᵍ‿bucáz‿bucátᵗ/și mi-l ᵘopărésᵒ‿cu ápă fi̯ártă/și mi-l pui̯ pă foc//și fʰi̯erbe pînă cáde ǫásili du pă...du pă cárnę//ș-atúnș‿cînd ă...căzút așá cárnęa dū‿pă ǫáse/mi-l las așá un‿pic și‿să mai̯ răĉéște/-m pisés usturói̯/și-m pui̯ în‿i̯a și mi-l vîntur așá...dă cîte or crez ⁱeu așá/și mi-l pui̯ la strákinᵗ//și-l pui̯ la răĉálă și‿să faĉe piftię//

---

[1] Se referă la un informator, în casa căruia s-a făcut înregistrarea.

[Și pacelele cum le faci ?]

șî paĉélẹ́le tod‿la fel/d-acólo dîñ bucắțile̯-ále̯a care le̯-am̦‿fʰíi̯erᵈ‿dă pⁱírtíi̯/mi̯-alég‿i̯o care‿e mai̯ bune̯-așá/șî mi le...îm pisẹ́z usturᵘói̯/șî mi-i̯ pui̯ îñ fàrfuríi̯ acoló/șî-m̦‿fa‿mămălígă/ șî mî́n̦căm/cu usturói̯//

dúmitru ǵe floáre̯a

trei̯șásă [de ani]

824. MIHÁILEȘTI [ALR I, 932]

(jud. Ilfov)

Culegere: 1967; GG, BM, RP; transcriere: GG

soțíi̯a dîntî́i̯ mi̯-a murít

úi̯te s-a-nțepát într-o grébla...ducîndu-ma la di̯al la...la boi̯érⁱ/la mátur ⁱ/i̯érá kár cu míne//ave̯ám um‿băi̯át/ắdícă băe̯átu cáre-l am máre/i̯ḗrá cam dă vrō...să zíc așá/fro zéĉe anⁱ/cam așá dă zéĉe anⁱ/că i̯erá-n̦‿clása pátra/șⁱ‿m-ā‿us‿să în̦cărcám burúi̯án știi̯ în̦‿cărᵘță/ca să-l adúĉem péntru acás//ásta i̯erá-m‿particulár/știi̯ pînă...în trei̯zeșinòo/...da//și̯-acólo la di̯al/sígur cā i̯o i̯erán̦‿cam bolnáv‿ī/cam răĉísem̦ puțín/și i̯a [ɛ] mă cam cocole̯á/știi̯...tot ca să...fíi̯e mai̯ bíne/știi̯ /și-n tímpu̯-ásta i̯a mă ĉere̯á-n̦‿cărúță/știi̯ i̯o așezám la burúi̯án șⁱ‿i̯a-n̦‿rîdicá/în‿da dă jos cu fúrca//băi̯átu l-ave̯á cu grébla ī‿úrmă/ca să strî́n̦gā‿úrma purcói̯ului̯/ști‿ca să fácă curățéni̯e/sî‿nu rămî́i̯e...//șⁱ‿i̯el șezî́n̦‿ca un̦‿copíl/pînă să̯-n̦cárĉe má-sa bure̯án pîn̦‿să ⁿᵘ‿ș‿ĉe/i̯el șede̯á cu grébla știi̯ așá...rezemát ca cum șáde ĉobánu în ĉomág așá/n̦ai̯ínte̯a ói̯lor/ș‿cu grébla cu dínțī‿sus...grébla dă fʰi̯er//

șⁱ‿i̯a cînd a vení‿cu fúrca cu burg̯án dⁱ‿la purcói̯ sⁱ‿mi-l azvîrle mí̯e/n-a opservát cⁱ‿i̯e grébla înai̯íntẹa i̯ei̯/ ș-a călcá‿drept cu pićóru-n‿ī...ș‿cu greu̯utáte-m‿mínă/sígur că...a i̯intrát dínți grébli/ai̯íĉ între déștīli pićórului̯/kár între déște//șⁱ‿i̯a cînd ā/s-a-nțepát/...atúnĉⁱ a șí căzú‿jos//

ĉe "aolᵉó"/sĉe "m-an [r] m-an‿topít"/zíĉe "m-an‿dus"//

ș-a-nĉepú‿să cam vorbẹáscă băẹátūlui̯ știi̯/să-l...să-l zăcărăjẹáscă pă băi̯át/că "mîṇcá-tẹ-ar búba"/nu ștu̯ĉe//îṇ‿fíne/i̯eu̯ dîṇ‿căruᵘță dă coló zic/

"fă"/zic "úi̯te ĉe‿e socotẹála/tẹ-ai̯ înțăpá‿rău̯"/cⁱ‿i̯erá sîngili/să fắcúse sîngele kár șⁱ‿pă pămînt/zic "rúpe ĉevá o trẹánță...și-u̯vălúi̯-ti bíne la pićór"[...]//

șī la ob‿zíle/cum îs‿spui̯/tot așá/ne ᵈĉam să culóĝem níște róșii̯ dă la di̯al dă la víi̯e/...să vindicáse/nu mai̯ avẹá nimíc// cînd‿î o au̯úz pă‿ẹa/zíĉe "fănícă"/zíĉē ...[k] ba nu/nọáptẹa// [...]cĩ‿m-an‿dășteptát i̯o dáspre z [k] adícă la zíu̯ă/pⁱ‿la... mnẹáța cînd...pⁱ‿la ĉíṇĉ așá/i̯a/cum îs‿spusẹ́i̯/mă cam țínẹa dă rău̯ pă míne știi̯/să nu munĉésc așá rău̯/...șî mă scol/mă símți că mă scol/i̯a să sculáse dî mai̯ dînai̯íntē/mulsése váca/dídese la porc‿î/șⁱ‿tamán‿ī fi̯erbẹá níște lápte la copíi̯/avẹám băi̯átu șⁱ‿fáta/bîi̯átu ᵈ‿zéĉe anⁱ/și fáta dă ĉínĉ anⁱ//în tímpu ásta vʸíne la mínẹ-acólo ĩ‿ᵘodái̯e-ṇ‿cámeră/ș‿mă-ntrẹábă/

ĉe "tẹ-ai̯‿sculá‿fănícă ?"

zig‿"m-ã‿sculát"//

"hai̯/că" zíĉe "ți-aṃ‿fʰi̯erᵈ‿lápte/da tu știi̯ ĉevá ? mii̯‿mi s-a scurtá‿límba"//

da i̯eu̯ zic‿î/"pọátẹ că ai̯ gîlĉ...nu cuṃvá să ai̯ gîlĉ ?"//

"ei̯"/zíĉẹ "nu m-ar durẹá ?"//șî strînĝẹá așá[1] să..."m-ar durẹá" ˢĉe "m-ar du"...da i̯eu̯ vedẹáṇ‿că vorbéște cu límba scúrtă/

---

[1] Gest cu mîna la gît.

496

ştiį cam limbútă//

zic "tód‿gîlĉ aį" [•••]

zîĉe "nu po‿s^{î}‿maį îngíţ" atîta mį-a spus//şî-n‿tímpu ăsta... m-a lụa‿pă míne dă gît/s-a‿atîrná‿dă gîtu meụ/"nu po‿s^{î}‿maį înŋgíţ"/ştiį/"ʒ-ásta-į mọártẹa mẹa"//

"fă"/zig‿"nú įe mụártẹa ta" zic "fă//mor^{ĭ} ? įeụ sîm‿bolnáv şî tu îmbl^{ĭ}‿pîn dóctor‿cu míne/şî mįįe n^{u}‿maį mį-e frícă că mor/ şî tu ţį-e frícă că mor^{ĭ}"//įeụ o-ŋcurajám/ştiį/căụtám s-o-ŋcurajéz//įá...ştiįá/párcă ştiįá şî...feméįe máre [ɛ] cu simţ//zîĉē "să am" [k] p-acolẹá/įeụ îŋ‿cúrtẹ-avẹấ‿şî pă fráti-mįo//n-ávẹa copíį/ ştiį/įẹrá maį bătrîn ca/ma‿máre ca mínẹ/om dă fro/a murít/s-a prăpădít//aụúdē cumnátî-mẹa‿ásta şî vínẹ-acólo/sór-mẹa píste drum...víne ş-áįa/o vecînă píste drum/ō túşă d-a įeį/víne ş-áįa/ lẹána lu dîrlíc îŋ‿fínẹ-a venĭ‿múltẹ/s-a strîŋs cása s-a-mplú‿dă feméį//^{a}m băgát-o-ŋ‿cas//"mọártea mẹa/ĉásu m^{i}eụ"/àtîtá spunẹá: "mọártea mẹa/ĉásu meụ"//îŋ‿fíne-n tímpu ăsta feméįįli...[k] am triméz‿băįátu/să kéme ş‿pă sọácră-mẹa...d-acás// [•••] dimíŋẹáţa cînd įe tímpu/ştiį ca să pleį‿la orás...p‿la treį aşá//plecám la ...la orás cu róşiį/...mă dăştépt ştiį/mă dăştépt ^{i}eụ şî... o-ntréb pă‿ẹa/įa įerá dăzbrăcátă/îŋ‿cămáş^{ă}/într-o cămáşă dă nọápte dicoltátă/...şî dăspletítă şî...c-aşá‿a apúcát-o...zbătîndu-se tamaŋ‿ca péştili/zic

"stáno"/zic "ţį-e maį greụ ? įeụ maį mă duc cu róşiį ?"

zîĉē "dú-te" zîĉe "că fîŋcă lẹ-aį adunát"/sĉe "dú-te da" zîĉe "c-acúme įe dăspre zíụă şi pọáte că să fáĉe zíụă şi..."/^{i}i‿įerá frícă nọáptẹa įeį/ştiį//

sọácră-mẹa sĉe: "fănícă" z^{î}ĉẹ-"a plecá‿drúmu"//

zic..."văz ş‿įeụ" că...s-aụzẹá căr^{î}ţe cîm‿plecá//ş-am plecát//

m̦‿plecá‿m-an‿d^{u}z‿la bucureșt^{i} am̦‿vîndú‿róșii̯/ [...] pînă pă la opt așá lẹ-an‿termīnát/ș‿m-am întórs‿napói̯...acás// [...]cînd ajúṇg acásă/n-ám mai̯ dăsfăcút i̯ápa șí m-an‿duz‿drẹpt la i̯a acólō‿sálă/ úndẹ-o lăsásim//i̯êrá culcátă/i̯erá cam...înțẹpenítă/adícā i̯erá înc̣adrátă dă durér^{i}/știi̯ dă críze/nu putẹá s‿să mai̯ întọárcă nîĉ în drẹápta/nîĉ în̦‿stîn̦ga/nîĉ...dăcît c^{u}‿fáța-n̦‿sus//

ș-atúnĉa i̯eu̯ zic "ĉe faĉ stáno ?"

z^{i}ĉe "s-a dus stána ta" z^{i}ĉe//

în̦‿fínẹ// [ɛ] cîn‿am [k] i̯es afáră dîn...dîn̦‿cásă/ș-acolẹá uñ ...un̦g‿d-al i̯ei̯ cáre-i̯ din fáța cási méle/^{u}n̦‿frátẹ d-a lu tá-su/ și c-un̦‿cumnád‿d-al meu̯ cu néi̯ca rádu i̯erá‿acolẹá/știi̯/

zic "ĉe i̯e dómle/ĉẹ-a făcú^{t} ?"//

"ei̯" ^{zî}ĉe "vení dóctoru"/c-avẹám dóctor ai̯íĉa la..."vení dóctor^{u}/și găsí că sĉe "-i̯ tetános"/la ob‿zíle ș-a făcút i̯eféctu//

antón ștefán
șaizeșpátru [de ani]

ásta ^{i}e săpúnu

i̯éu fac săpúnu//

[Cum îl faceți ?]

^{i}íțẹ-așá-l făĉém: îl [k] pui̯ ^{u}untúra pă foc/...șí pui̯ trẹi̯ u̯ále dă ápă píste ^{u}untúră/și pă úrmă să topéște bíñe ^{u}untúra/și pui̯ trẹi̯ u̯ále dă sódă [k] ápă dă sódă/píste săpún acólo și f^{h}i̯erb/ îl fh́erb/pînă scáde‿el dă s‿fáĉe ca mămăliga/ca cartófu̯-așá//și pă úrmă/îl fh́erb bíni/șî-l ^{u}úmplu/și i̯ar [r] i̯ár îl mai̯...mai̯ pui̯ fo dóu̯u‿u̯ále dẹ-ápă ș^{i}‿i̯ár îl fh́erb//și pă úrmă i̯ar îl fh́erb pînă mai̯ scáde/și-l úmplu/și-l dau̯ jos//ásta i̯e săpúnu//

manoláke ráda
șáptejdoi̯ [de ani]

498

víi̯a

víi̯a așá să [r] așá să púne/ắșá vres‿să mă-ntrebáțⁱ/să tái̯e niște cu̯árde/cam p-așá[1] dă marⁱ...úni ᵘór‿le púne la butăĉít/cum să spúne/úni ᵘorⁱ le púne diréct //le tái̯e primăvára șⁱ‿p-úrma să ᵈᵘĉe̯ ș‿le púne la...m̦‿pămínt//îi̯ fáĉe gru̯ápă/dácă áre și băligár/îi̯ púne șⁱ‿puțín băligár/ș-o las-acólo̩//dácă tímpu i̯e vára/ i̯e bun/dă ploi̯ mai̯ dése̯-așá/i̯e să prínde/n̦tr-un an dă zíle să prínde/tu̯ámna-n̦semne̯áză̦//...și i̯a să lucre̯ázá-n áltfel...ái̯a máre̯a/care‿éste pă rod//prímăvàra să tái̯e/și i̯a frumós/ĉe ⁱe ᵘuscătúrle dă joz‿rămíne ĉe ⁱéste...álea sănătu̯ásile̩/dúpă ĉe̯-a termíná‿cu tăi̯átu/înĉépe ómu și-i̯ púne aráĉⁱ//ᵗᵘpă ĉe-i̯ púne aráĉ o bágă/după legát o‿e̯a la sápă/...ș-o sápă dă dóo̩ ᵘor‿dă trei̯ ᵘorⁱ pă váră̦//cínd înĉépe s‿să cu̯ácă strúguri/să dúĉe și-șⁱ i̯a dă unde̯-a munĉít [...] să dúĉe și-și̯ culéĝe dă unde̯-a munĉít//to̯ámna cîn̦‿să cu̯áĉe bíne/înĉépe culésu̩/fii̯ecáre om unde...la lócu lui̯//culéĝe/o adúĉe̯-acásă/o púne-m‿butói̯/o...pise̯áz-așá/și i̯ése must//

[Cu ce o pisează ?]

cu pisălóg d-ắla//ba áre te̯asc/o dă pî̃‿lin/ [r] o dă pî̃‿lin ...álți pî̃‿lin/álți pîn...pîn‿te̯asc/pîn̦‿sac/mai̯ múlte félurⁱ//

[Cum adică ?]

păi̯ únᵘ cáre áre sac/o strico̯árĕ pîn̦‿sac/o púne-ntr-ũ‿sac/ șⁱ‿să úrcă ᵘómu cu piĉu̯árli pă i̯a/și-nde̯ás-acólo/ǰo̯ácă pă sàcu̯-ắla/și i̯a cúrĝe pîntr-ũ‿li [k] să dúĉe-n̦‿căldáre-n̦‿vas-acólo̩//j‿ din̦‿căldáre̯a‿aᵉa̩ o‿e̯a ș-o púne-m‿butói̯/mústu//

[Și prin lin cum este ?]

păi̯ ắla i̯éste//ș̌áde ᵘómũ‿lin acólo cu sac cu tot și cúrĝe p-acóle̯a//șⁱ‿cáre áre te̯asc dî̃n ắsta/áre un te̯asc așá rotúnd/cu níște manivéle/și púne-n i̯el acólo așá-i̯ tot ca um‿butói̯/și-l strî́nĝe la manivéle/și-l îndęásă-l îndęásă pînă[ɛ]cúrĝe...// ásta-i̯ la tęasc//pă dóᵘo felûr‿să fáĉę/pă tęas‿și pă sac//

---

[1] Gest: cca 5o cm.

i̯iu̯oníță túdor
pátruzeșîtrèi̯ [de ani]

mămăligúța

mămăligúța/...puném/fʰi̯érbem ápa/ĉérnem mălái̯u... [r] ĉérnem mălái̯u/pùném la foc/făĉém ápa-ŋ‿cólcote/făĉém térĉu/și dăpă‿aĉéi̯a o lăsắm cam zéĉe/dòᵘozéj‿dă minúte/fʰi̯érbe/...o lᵘom la mestęcát/șí o fáĉem cum vrem/șí‿mai̯ mu̯ále/șí‿mai̯ táre/...potrivítă//șí o púnem pă másă/pă capác/șī u̯‿mîŋcắm cu mîŋcáre care trébui̯e să...ĉę-avém pă masą̆//

manolái̯ke sófii̯a
patruzéĉi̯ [de ani]

la sărbătórⁱ̯

la sărbătór‿dă crăĉún/kar în sęára dă crăĉúŋ‿spúne [k] víne la colindéțe/tos‿copíi̯i/fétele/púnem mére/făĉém pomișórⁱ̯ frumós/pă másă/víne copíi̯i/i̯i-mpărțím/le dắm pomișęári...i̯a !/ĉe le lom/ mére/pére/...ĉe ai̯ să le dai̯ la copíi̯/la úrmă...a-ntî́i̯a zi dă crăĉún ne dúĉem la ei̯/la fʰín/le dúĉem cî̀ti̯-u̯m‿batíc sau̯ basmá/c-așá i̯e la noi̯ ai̯íĉi-șę/să le dúĉem/la úrmă ne púne la másă/mîŋcắm/kéfui̯ím/șí prima zí/ę-a dóu̯a zi//ę/dă ánu nou̯/la noi̯ ai̯íĉi-șa fétile să strî́ŋg tǫáte/șí să spúne furcărí̯i̯e// [!] să púne/să fac piftíi̯ dim̄ căpățî́na pórcului̯/și púne farfuríi̯‿așá știi̯

500

...f^{h}i̯ecáre cu farfuríi̯e/ĉe că să spúne púntă [k] púnte//să dúĉe ş‿să púne la puţ/cu mărĝéle/cu i̯inél/că i̯eu̯ să v^{y}isáz pă cutáre că mă căsătorésc cu i̯el/îṇ‿f^{h}ínē dă ánu nou̯/fétili aşá‿ìre şí băi̯éţi: să strínĝe la furcăríi̯e/ba ^{h}ái̯di la cămíṇ‿la...să fáĉe̯ serátă/îñai̯ínte să spune̯á bal/"mérĝẽ‿la bal/se̯ára dă ánu nou̯ mérĝem cu toţ^{i} împreu̯úna la bal"/şăde̯áu̯ píṇ‿la dó^{u}o trei̯ dăspre zíu̯ă/vene̯áu̯ acásă/kefui̯áu̯ ṇ‿fíne/i̯erá tot o bucuríi̯e//

[Aceeaşi]

ásta făĉém meréu̯

[i̯eri] ne̯-ã‿sculá‿dă dimine̯áţă la ^{u}óra pátru/m-ã‿sculá‿dă dimine̯áţă/m-an‿dus am rîní‿la víte/am múlz‿váca/am dús lápte la lăptár/la úrmă aṃ‿venít acásă/ã‿lu̯a‿mása/şi ne̯-am aşăzát la păpuşí‿la tutún...pînă se̯áre̯//am mîṇcátără//úi̯te kar adine̯áu̯ră mîṇcárăm ş-ástăz/şi i̯ar mîṇcám p^{î}‿lă ob‿nó^{u}o nu̯ápte̯a/că sîntém îṇgrăb^{y}íţ cu tutúnu ăsta/că să-l duĉém lă reĝíi̯e//şî...deĉ că ásta făĉém meréu̯//

[Aceeaşi]

tutúnu

primăvàra/în márte/la dóu̯zăşĉìnĉ márt^{i}e/îl sămînţám [tutunul]//dă la sămînţá^{t}‿/îl sămănám/şî-l udám dă dóu̯‿^{u}or^{i} pă zi//şī/dacă-l udám/să fáĉe răsádu ca...cuṇ‿să spui̯ i̯o...toi̯tănél aşá/şî ne dúĉem la cîmp/cu cărúţa/cu butǫái̯e/cu tulúmbă/cu gălét^{i}/ară‿lócu/şî puném//^{u}únu fáĉe cu páru/^{u}únu îṇf^{h}íĝe f^{h}íre/^{u}únu údă/únu...îṇveléşte/şî puném cîţi̯-um ĉiríc/mái̯ puţín/cît putém să punem pă zi//şi punem ũ...um‿pogón/îṇ‿fo pátru ĉĩ‿zíle//şî/...la úrmă dacă să fáĉe maị măriĉél pest-o săptămî́nă/băgám prășîtọárẹa/îl săpám/îl răr [k] îl copilím așá/dă do^{u}o treị ^{u}or^{ĭ}//șî/la úrmă-l lăsám/ș‿să fáĉe‿tutúnū...măriĉél așá//ș‿nẹ-apucẵ‿șî-l polím/dăm‿foị‿jos dă pă f^{h}ír//

șî...dắpă ĉe-l polím/ne dúĉē‿ș^{î}‿l-adunám//az^{ĭ} o postáță/mî́ị-ne o postáță/pî́nă îl l^{u}om dă la cápu ásta/și ne-ntụárĉem pă pártẹa ĉẹáilantă/șî terminắm cu pụála//la úrmă/la o săptămî́nă/înĉépem și l^{u}om míjlocu//cîn‿să ^{u}usúcă și míjlocu/maị l^{u}om înca ũ‿rînd dă míjloc//dăpă ĉe lom mijlócu/rămî́ne/cum spúnem vî́rfụ...să ^{u}usúcă/și-nĉépē‿la vîrf//șî-l strî́nĝem pînă nu maị rămî́ne/dor...foiĉíca‿aịa míca dă...nu maị ịe búnă dă nimíc//șî făĉém cîtị-o míịe dă șî́re/cîtị-o míịe dó^{u}o súte/l-adúĉem acásă/îl urcám îm‿pod/șî...acúma tụámna/dacă terminán‿trẹába dă la cîmp/nẹ-așezẵ‿șî-l păpușî́m//îl păpușî́m/îl balotám/și-l dúĉem la reĝíịe//

[Aceeași]

825. COMANA

(jud. Ilfov)

Culegere: 1973; CB, MM, MT; transcriere: MM

așá să-ntî́mplá

venín‿dă la bucuréșt^{ĭ}‿i/auzẹán‿șî ịo úni că...ị-a atacá^{t}‿p-acólo pă lă...ântrē...ĝuléșt^{i} cum îị zíĉ^{e}-acúma tréịzej‿deĉémbrie șî jiláva/ịerá o păduríĉẹ-acólo dă sálĉie//și ișáụ...acólō la múltă lúme le ișá-ñáintẹ//venẹá ọámen^{ĭ} dă la bucuréș‿șî știẹá că̄...s-a fost ómu cu cărúța cu pépen^{ĭ}/cu diferíte prodúse dă vînzáre/șî știá că áre ban^{ĭ}//șî să suịá în‿cărúță/ [ɛ] cîtẹodátā...

502

să milogĝá/

"bă̄ néne/i̯á-mă șī̯‿pă míne pînă̄ la tréi̯zej‿deĉémbrie sau̯ pîn̦‿la călugărén^{i}/că sîn‿dîŋ‿călugăr̦én^{i}/și̯ i̯á-mă șî̄‿pă míne-ŋ‿cărúṭă dacă vrei̯"/

ómu ș̦ĉa "súi-te mă cólea̯"//

și̯ i̯el să sui̯á/...pînă găse̯á moméntu/ā‿î̄l ispite̯á-ntii̯ dîŋ‿vórbe/că ^{â}ș̦á/că pă dî́ŋco^{lo}/că "cu ĉe ai̯ foz‿néne la bucuréș^{i} ?"/

"păi̯ am̦‿fo^{s}‿șî́‿cu pépen^{i}"/

"cum i̯-ai̯ dat ? cît e bucáta ?"/nu ștu ĉe/...și̯ după ^{î}áe̯a... i̯-áruŋcá...fọn ṭol ĉevá-ŋ‿cab/dacă nu vre̯a să-l omọáre/ști^{i} ?/ și̯-l puŋgășá dă...ban^{i} îm‿buzunáre și̯ áste̯a/și̯ săre̯á dîŋ‿cărúṭă și̯-l lăsá pă om//ĉe i̯er^{e}a să̯ mai̯ fágă ómu dûp [ɛ] î̯i̯ mai̯ dădúse și̯ cîzvá pumne̯-acólo-u̯‿cap/și̯-ŋvelít cu...ṭólu̯-ăla-ŋ‿cap/pă ĉín‿să ma‿iei̯ ?//

înĉepe̯á ómu: "ȁoléu̯ ! u̯óṭi mă !"/...^{u}óṭi !//așá să-ntîmplá//

pétre̯ górĝe zis górĝē al le̯áni̯
ș̦áptezeșî...dă an^{i}

pépeni

în‿speĉiál să pune̯á pépen^{i} într-un̦‿loc unde-l spărĝ^{e}ai̯ atúnĉ^{i}/acólo s^{â}‿făĉá pépen^{i} bíne/și̯ noi̯ aíĉa avî́n‿pădúrile̯-ástea̯/...dă múlte or^{i} am spar‿pîm‿pădúre/că i̯erá pă úne lócur^{i} pădúre rárẹ//și̯ ^{u}ocólū sílvi^{h}‿hotăríse ca pă únde‿ĕ pădúre̯a rară/ să áre/să-l munĉáscă ū‿an doi̯ pă pămî́nt/ș^{î}‿pă úrmă să-l plantéze̯//tót ómu dacă i̯o spre egzémplu î^{l}‿spărĝám príma dátă ō...sfer‿dă pogón/...pute̯ám să-l munĉésc trei̯ an^{i} dă zíle pîn [ɛ] și̯ cu plantáṭia//prímu an îl spărĝám/și̯ nu pune̯ám nimíca//atúnș̦‿puneám pépen^{i}//^{ș}‿să făĉá fọárte bíne pépeni la ṭélină//

șî i̯ei̯ să sámănă dă ᵘobiĉéi̯ pépeni pẵ lă...dòoștréi̯ aprilíe/...d-atúnĉⁱ ĭn̦cólo i̯ẹ//ân...mă duĉám acólo dupǟ...dă múlte orⁱ îl arám dă tọámna pă locⁱ//șⁱ mă dŭĉám atúnĉa cu sápa/șî făĉám pămíntu mărúnt unde pun̦ẹán cúi̯bu/șî pun̦ẹám semínțilẹ-acólo/le-n̦velẹám/...răsărẹá pépeni/șⁱ ne ᵈĉam îi̯ săpám/îi̯ mai̯ săpám o dátă/în̦c-o dátă/dă trei̯ ᵘorⁱ ii̯ săpám//dup-aĉéẹa...înĉepẹám să...recoltám//

mai̯ în̦cọáĉẹ mai̯ tîrzíu̯/ișíse un̦ soi dă pépenⁱ [ɛ] turkestánⁱ le spun̦ẹá//gálbenⁱ//da micúțⁱ/ úi̯tẹ-așa[1]//ắẹa i̯eráu̯ mai̯ pretențióșⁱ/éi̯a-i̯ pun̦ẹái̯ i...în̦colțíțⁱ/cu băligár/la fiⁱecáre cui̯b...merĝán cu căldárẹa cu băligár d-ásta putrédu/șî únu făĉá cu sápa cúi̯bu/pun̦ẹám doi̯ pumnⁱ dă...băligár acólo/șⁱ p-órmă i̯-amesticán cu pămínt-ólà/șⁱ pun̦ẹám pă ᵘʳᵐᵃ̆ sămínța în̦colțítă/dam pămínt-òla peste i̯el cu băligár cu ásta șⁱ...în trei̯ zíle i̯erᵉá ayáră//ắẹa ișáu̯...la i̯úlie i̯erá gáta copțⁱ//

[Acelaşi]

să făĉá hóră

în̦ fiecàrẹ duminícă sau̯ sărbătọáre sau̯ cînd i̯erẹá...zílili...sărbătórili dă páște trei̯ zíle/zíˡle dă crăĉún trei̯ zíle/ă...băi̯éțî...flăcắi să a [ɛ] așá să zîĉá flăcắi̯ și fete marⁱ//lă i̯etátẹa dă șái̯ṣpe anⁱ/...să prindẹá la hóră/zîĉē..."mă prinș dă páște la hóră"/fétili/tréi̯ pàtru ĉinș fete/din fiecàre an să prindẹá tréi̯ pàtru ĉinș féte/tréi̯ pàtru ĉinj băi̯és/carẹ-ajunĝá la ⁱetátẹa ắẹa/știⁱ ?//să pregătẹá și i̯a-ș făĉá...î rókie/-ș făĉá...ca dă sărbătọárẹ//mai̯ alése ca dă mún̦că//șî merĝá îm prima zi dă páște/în [k] dă ᵘobiĉéi̯ la páște-n toțⁱ áni să prindẹá...féte șî băi̯és la ʰóră//șî jucá [ɛ] doi̯ anⁱ/trei̯ anⁱ/după cum...îi̯ i̯erá lui̯ sọárta/sau̯ după cum ș-o făĉá i̯el adícă//dacă vrẹa să-n̦căsătorẹáscă

---

[1] Gest: cît pumnul.

504

mai̯ dă tî́năr/pîn [k] înáinte dă armátă/álți zíĉe "nu ! mă căsătoréz‿dúpă armátă/dă ĉe să las i̯o...feméẹa doi̯ an^{i}/trei̯ an^{i} dă zíle cît stau̯ i̯o milítár/i̯a acásă/i̯o...îi̯ duc‿î dóru/i̯a mí^{i}e/mai̯ bíne dúpă armátă"//șî să strî́nĝá la hóră dumínica/i̯erá dói̯‿trèi̯ băi̯és‿care i̯e^{r}áu̯ mai̯ numíț^{i} în‿sat/...să zîĉá garánț^{i}//togmẹá lăutári/care cî́ntă cu ánu/spre egzémplu ^{u}or da un‿coș^{i} dă porúm‿fiecáre fátă/fiecáre flăcắu̯/sau̯ um‿pol/...

[Mălai.][1]

ĕ ! bíne/mălái̯ la pátru dumínij‿la pátru dumíniș‿plecá cu căruță/șî strî́nĝá cî́te doi̯ saj‿dă mălái̯ lăutári//la pátrū.../da fìecáre‿cî́ti̯-un ĉur dă mălái̯/să prevedẹá acólo că făĉá contrác‿cu i̯ei̯//

"cî́nz‿dă la-ntíi̯...aprílie pîn‿la-nti aprílie la ánu//cît în‿ĉer^{i} ?"

"atî́t"//

să togmẹá/ș^{î} gáta ! respectá contráctu/șî flăcắi trebúẹá//șî ...merĝá dumínica sărbătórîle la hor-acólō/în ĉentru̯-aíĉa la noi̯/pînă [ɛ] la un timp unde ^{i}e căminu̯-acúma i̯erá un loc líber/acólo s^{î}‿făĉá hóra/dacă s-a făcú‿căminu/pă úrmă s^{î}‿făĉá ḱár în ĉentru̯-acì unde...să-ncruĉișẹázá drúmurlẹ-ástẹa//

[Același]

am lu̯at-o cu-nțeléĝẹre

am lu̯at-o cu-nțeléĝẹre/nu că [ɛ] cînd‿î s-a prins i̯a la ^{h}óră/am‿ĉerút-o șî i̯o-n‿grădínă/că c [k] la hóră dúpă ĉe jucá cîtevá hor^{i}/"^{h}ai̯ în‿grădínă cu féte !"//i̯eu̯ ĉerẹám p-áẹa/ắla p-áẹa/ắla p-áẹa/i̯eu̯ mă...o lu̯am pă nevástă-mẹa spre egzémplu/ș-o d [k] mă duĉán‿cu ẹa-n‿grădínă/șî áltu priéten al meu̯ lọa p-áẹa care zîĉám i̯o/ș-acólo...i̯-o dam lui̯ p-ásta/șî i̯el mie mi̯-o da p-áe̯a//șî stam̄ dă vorb-acólo/...i̯o mai̯ cóle̯a/áltu mai̯ cólo/áltu mai̯ cólo/rezimáz‿dă cîti̯-um‿pom așá/discutám//ca fáta cu flăcáu//șî după aĉé̯e̯a.../cîn̦‿s-a prin̦s i̯a la u̯óră/...príma dátă cum s-a prin̦z‿la ^{u}or/-an‿ĉerút-o-n̦‿grădín̦ă//ș-am ĉerút-o/ș-a vení‿ș-am discutá^{t}‿ș-an̦‿spus că "úi̯te i̯o vre̯au̯ să te i̯au̯/în̦‿căsătoríe/s [ɛ] spúne-i̯ mắ-ti/ves‿ĉe zíĉe/"... șî mámă i̯ei̯ în̦suráse ūm‿băi̯át//un̦‿fráte̯-al‿lei̯/mai̯ máre ca e̯a//

---

[1] Intervine soția informatorului, care asistă la înregistrare.

ș-a spu^{z}‿zíĉē.../a dóo̯a dumínică cînd an̦‿sta‿cu e̯a/"ĉe ți̯-a spuz‿mắ-ta ?"

"me̯-a spus în̦‿félu următór/că" zíĉe "nú po̯áte să mă măríte/c-ā în̦surá^{t}‿pă fráti-mi̯o//șî nu po̯a‿să fácă dóo nunț^{i} într-un an//dacă vrei̯ să stai̯/la ánu viitór"//

ș-an̦‿spus "stáu̯ ! la ánu viitór"/ș-an̦‿stat/șî pînă la ánu cîn^{d}‿s-o i̯au̯ am stat cu e̯a/să nume̯ā́ amure̯áza me̯á//nu mai̯...dacă ĉinevá vre̯a să...ave̯á póftă să ste̯a cu e̯a/vene̯á șî spune̯á/

z^{î}ĉe "-n‿dai̯ mă vóe să stau̯ șí‿i̯o cū frusína ?"/

"stai̯ wă !"//

[Da' înțelegerea cum se făcea ?]

păi̯...am trimés pă máma me̯a/pă cîzvá dī‿rúdili méle/la i̯ei̯ acólo cînd ā‿hotărît într-o se̯áră/să vázā...ne̯-o dă/nu ne̯-o dā/...

i̯-an‿trimez‿vórbă/"ne primíț^{i} ?"

"vă primím"//

e ! ș-a strîn̦‿șî so̯ácră-me̯a acólō...doi̯ trei̯ ai̯ i̯éi̯/^{șî}‿ne̯-a^{n}‿dus acólo̯/-a discutát/...

"făi̯ pétrō"/c-așá a ḱemát-o pă mámā...pă so̯ácră-me̯a//pétre̯//șî‿pă máma me̯a le̯áne̯//"făi̯ pétre" zíĉe/"tu știi̯ dă ĉe̯-am̦‿vení^{d}‿?"

"dă ĉe̯-ai̯ venít‿ī le̯áno ?"

"fă ! i̯o am băe̯á^{t}‿tu ai̯...fátă" zíĉe/"șî út^{i}e/vren̦‿sā...am̦‿

506

fos‿pî́n-acúma priétene/nu ști̯u ĉe/a^{c}úma...ne dai̯ pă frusína ?"//

"v-o dau̯"//

"e ! ĉe-i̯ dai̯ ?"//

"păi̯ î́‿dau̯ um‿pogón dă pămî́nt/îi̯ dau̯ o vácă/și țọále"/cum i̯erá p-atúnĉa...^{u}o ládă dî́n ál ęă ...dă pus‿î...fústili cum avęá și i̯a atúnĉa/cî i̯erá fúste/nu i̯erá ru̯ókii̯//núma la...cîn^{d}‿i̯erá mirẹásă să...^{cu} r^{u}óke dă mirẹásă să‿făĉá//și trei̯ plápun[k]n^{i}‿i/ ...zăbláu̯ cum să ziĉa atúnĉa [ɛ] dă cărúță/că...nog-avẹám nevóe...cărúța ^{i}erá cu toc/^{câ} așá dă cărám bọábili dă grî́u̯ dă la árii̯e/și avẹám nevóe să așternẹ́m ũ‿zăbláu̯ în‿cărúță/ști ?//"îi̯ dau̯ zăbláu̯/îi̯ dau̯ macát/îi̯ dau̯ cutáre/-i̯ dau̯ cutáre"/...și dup-aĉéẹa am‿ficsát/

"cîn‿fáĉem‿î vórba ?"

"în‿zíu̯a cutárẹ"//

nẹ-an‿dus atúnẹ‿cu lăutár^{i} acólo/an‿strî́n‿și noi̯ mai̯ mulț^{i} ọámen^{i} d-ai̯ nóștri/și i̯ei̯ a...à‿pús o mas-acólo-n...cúrte la i̯ei̯/nẹ-an‿dus cu mî́ncárẹa nọastr-acólo/cu lăutári/...àm‿mî́ncát/am băút/pă úrmă...după ạșá"ai̯ să fáĉes‿skímbu" ziĉe/náșu care m-a cununát/în‿cápu mesi̯-acólo/cu plósca cu vin//"e ! hai̯ să fáĉem skímbu//i̯a să vedém fíne ! ĉe pui̯ aíĉa să ne dẹa cumátra pă frusína ? ĉẹ [k] cu cî́t [k] cu ĉ-o plătẹ́șt^{i} ?"//"e ! punẹám um‿pol acólo/o hî́rtíe d-un..."hă ! nu să pọátẹ !"//ă ! pă‿úrmă mai̯ punẹám ĉevá/l‿răsuĉám așá și-l punẹám în‿gúra plóști/că‿ĉa că să fíe/că...i̯a-i̯ punẹá un‿ștergár acólo/știi̯ ?//ziĉe "e [k] pă‿i̯e mai̯ márẹ-al fíni" ziĉe/"fă cî́t al fíni̯"//^{ș}‿făĉám așá glúme d-astẹa/...pî́nă cî́nd‿î ajunĝám.../lă skím^{p}‿cî́n‿a fost‿î...i̯-am‿î...mințít-o cu áșa/cu áșa/pă úrmă/cî́nd a foz‿la úrmă i̯-am pus un‿gálben/...cum erá gálben máre p-atúnĉ//"ă !" atúnĉa a-nĉepú‿tọátă lúmẹa/"hàhă ! păi̯ acúma" z^{i}ĉe "tẹ-a-ntrecút/ă ! fínă ĉe/ĉe fac^{i} ?"//de ! ịerẹá áur ắlr/ịer^{e}á...//

șî‿dup-aĉéịa am̦‿ficsá‿núnta/...ș-am̦‿făcú^{t}‿la o...dóo stămín^{i} nu ștu cî^{d}‿după...núntă cu...bántă maị máre dă lăutár^{i}//

[Același]

grí^{u}u

avẹám boị/ne duĉám semănám/după áịa arám/băgám sămînța sub brázdă/ă dupắ ĉē arám/grăpám‿î̄ lócu/ca sā...să nu-ị rămînă s [k] niĉ um‿pig‿dă bob dă sămînțā afáră//și ca să áịbă și umezẹálă//ă de egzémplu arám dóo br [k] grápe p-o párte/noị așá spunẹám̦‿și dóo p-ò párte//și p-órmă grăpám/ca să nū grápăm la terminâre/ca să sā...sā usúĉe lócu//deĉ^{i}...arám dóo grápe p-ő‿párte/dóő‿p-o párte/și î̄l grăpám/imed̦diát//căutám sā...ne sculăm dă múlt^{i}/ca sā nu ne prîndă căldúra/cu bóị/..tim^{b}‿dă várā.../ș^{i}-arám...pînă la...răsărẹá sọárîlẹ-așá arám/o grápă p-o párte/úna p-o pártẹ// adícă fro z [k] ĉín̦‿ṣàse métri...într-o párte/ĉín̦‿ṣàse métri așá áre/grápa atîta áre/ĉín̦‿ṣàse métrị/da noị î‿zîĉem grápă//dúpă áịa/...răsărẹá gríu/vedẹám că răsáre grí^{u}u/îl‿î plivẹám dă pălăm^{i}idă/noị așá-ị...pălămidă//șî̄ álte buruịén^{i}//carē-ị‿i făĉáụ úmbră luị șî̄ î̄l...l-în̦curcá/...créșterẹa mormál-a gríuluị//după ĉe...plivẹám/ă...gríu să-ñălțá/dă fapt...la ĝenúk așá șî...îị da spícu//după ĉē î̄ị da spícū/odátă cu gríu maị răsărẹá șî niște nigínă//și ịárăș^{i} îị...căutám și...â...nigínă șî cît-un‿î spic dă secáră/și merĝám șî̄ cu séĉerẹa tăịám‿î̄ spíĉilẹ-alẹa dă secáră șî dă nigínă/că...să fiẹ gríu curát/să nu...la tre^{i}erát‿î... s-amestecá cu nigínă șî cu...șî nu vrẹan̦‿să fí^{i}e dăcî‿núma grîụ//

dùpă‿áẹa seĉerán̦‿cu mîna//seĉerám̦/făĉám polọáĝe/așá să numẹá/ ...polọáĝe/șî pă úrmă-l făĉám î‿snop^{i}/punẹám în̦‿snop^{i}/sî̄ făĉán̦‿

508

legătúră to^{d}‿dîn ă...dîn grîu̯//şi legáṇ grí^{u}u...tót cu grîu̯//îl‿ī...aleĝám gríu care i̯er^{e}á ĉel maị nalt/şi făĉám legătúr^{i}//îl dăspărţẹám...zéĉe‿ĉìnşpe fíre-ntr-o párte/zéĉe‿ĉìnşpe-ntr-o párte/şi-l înodám la [k] cu spi^{g}‿la spic//şî să făĉá...o legătúră máre/^{ş}‿dup-áẹa legám îṇ‿znop^{i}//după ĉŏ î^{l}‿legám îṇ‿znop^{i}/...ne uịtám noị la gríu carĕ i̯éste...maị călíu̯/maị ^{u}úmed/şi-l punẹám...îl bătẹám [k] îl punẹam îṇ‿cap/cu spíĉilĭ-ṇ‿sus să...să...să usúĉe bine//după áẹa dacă ni să părẹá nóo că tod‿ma‿ie i̯el aşá úmed/îl făĉám ĉínĉ^{i}ur^{i}/adícă ĉíṇ^{j}‿znop^{i}/ĉíṇ‿znop^{i}/punẹám aşá//aşá să punẹá spi^{g}‿la spic/şi...să uscá maị répede//i̯er carĕ‿erẹá uscát/îl făĉaṇ‿clăi̯//şi-l lăsám îṇ‿clăị dă să coĉá-ṇ‿clăị aşá...ĉíṇ‿şàse zíle/după áẹa îl cărám lă ş [k] maşína dă treerát//la maşína dă treerát acólo unde să [k] le punẹă...dĕ‿le i̯erẹá batóza/...ă...âl făĉám şíră grí^{u}u//făĉám şíră máre//că pînă cîn‿nẹ-o vení rîndu să nu-l‿î...să nu-l pló^{u}o/c-atúnĉa îị...durá o lúnă dóo/ári̯a//şi dup-aĉéi̯a...ne daṇ‿cótili către stat/dacă avẹáṇ‿cóte/saụ z[ɛ]du pă árie//

^{i}enáke tănáse̥
treịzeşinòo dă an^{i}

^{u}o cásă

^{u}o cásă cū...dîm paịántă...ă...să fáĉe númaị dîn lem‿dă salcím/...saụ gîrníţă//uṇ‿lem‿dîm pădúre...carĕ ţíne la pămînt//noị cînḍ‿î...punẹáṃ‿fúrĉilẹ-álẹă/aleĝám pátru furĉ^{i} maị grọásẹ/la pátru cólţur^{i}//şî le ĉoplẹám/...de la pămînt îṇ‿sus/i̯ar dĕ‿lă...dâ cît ţinẹá grọápa nu lĕ...nu le ĉoplẹám/le lăsám aşă rotúnde/grọásẹ//îṇ‿skímb...le ardẹám pă foc/le pîrlẹám//pîrlíndu-le ...ţíne maị mul‿lă pămînt//după áịa maị mérĝe şî lemn‿ī.../după punẹám furĉilẹ-álẹ pátru/...maị mérĝă şi le... maị supţíre/

și...și mai̯ să zic așá mai̯ strîmb$^{i̯}$//să púne pă go̯ána lui̯/și să po̯átē...să po̯átē fáĉe o cásă cu lémnē...dăcît fúrĉili să fí^{i}e mai̯ gro̯áse la c [ɛ] lă...la cólțur^{i}//pŏ‿órmă p [ɛ] după ĉe‿ă...puṇ m ástẹă...dă la furĉ^{i} punẹám și álte lémnē care să...dîn...sărăĉíe să făĉá/că trebuẹá să féĉem núma dîn lem‿bun/da dácă n-àvẹám/pŏi̯ í‿punẹám și dă‿ástẹa mai̯...mai̯ slábẹ-așà/mai̯ strîmbe//după áẹa să făĉă...ă punẹám niștē...ă...cum le spunẹám noi̯‿i...prăjín^{i}/pentru să bulgărím//bătẹám intercalát/nu le bătẹám úna și [k] lé‿bătẹám úna mai̯ sus/úna mai̯ jo^{s}/știț^{i} ? ca să nu fíi̯ē...drept în‿drept//după ái̯a...bulgărẹám/...făĉám clácă/...într-o sărbăto̯árẹ/-aleĝán‿sărbăto̯árẹ-așá/și strîngám nẹámur^{i}/și veĉín^{i}/...ă...săpám acolo pămíntu/-l udán‿dă sẹára/îl frămîntán‿cu bói/...ă punẹám plẹávă/pái̯e așá mărunțíte/ca să...să léĝe/să făĉá o...un‿fel‿î...cum să spun i̯o^{u}...um‿pă...s-aleĝá um‿pămín‿clisós/și punẹám pae/frămîntín‿cu pá^{i}e/i̯el‿î cápătă o príză/să fáĉ-așa o príză//dúp-áẹa făĉán‿cocolo̯áșe/tăẹán‿cu sápă‿așă pămíntu/și-^{l}‿făĉán‿cocolo̯áșe/și-l‿î ...îl punẹám acólo-ntre prăjínilẹ-álẹa/...apăsám bíne/únu apăsá cu mína bíne/pînă să făĉá i̯el acólo făĉá o príză/bătătorẹám bíne//și-ntr-ō...conác așá cum i spunẹám noi̯/adícă pîn‿la dóosprezeĉe/cu dóozeș‿trei̯zej‿dă o̯ámen^{i}/i̯erẹá cása...gáta//dacă [ç] avẹám și lúme mai̯ mult-așá/punẹám și pămínt îm‿pod/că să púne pămínt îm‿pod//

[Același]

cínipa

cínipă o semănám//și i̯a vára s-aleĝá/álta dă to̯ámnă/álta dă váră//p-áẹa dă váră...nu̯-avẹá măĉ^{i}úcă d^{e}-áẹa/sămínță zis//și p-áẹa o zmulĝ^{e}ám dîn i̯a/o̯-aleĝ^{e}án‿du pîn ai̯lánta/ș-o făĉám...zîĉám mînúș^{i}‿ii̯ spunẹám nó^{i}//ș-o făĉám mînúș^{i}/o făĉám un‿cléște

510

már^{i}e/ș-o duĉám la rîu̯/ș-o topi̯ám//și ^{o}‿lăsám ob‿zíl^{i}e/zéĉe zílé‿ dúpă cum erá vára dă̦ cald//și ástălàltă dă tọámnă̦/o jumulẹám cîn̦‿să...cînd ^{i}er^{e}á aprọápe dă culésu porúmbului̯//cîn‿vedẹám noi̯ c-a-nĉepút‿î fíru dă cínepă să în̦gălbinẹáscă//ș-o jumulẹám/o făĉám i̯árăș^{i}...așá...mînúș^{i}/ș-o lu̯am acásă/o punẹám supt un‿î...o punẹám așá în̦‿crúĉ^{i}/...álẹa...mînúșili/ca să...să cọácă̦ sămínța//ș-o lu̯am...o lăsám ob‿zíle...ĉin̦‿zíle/cît credẹám noi̯//și la úrmă o lu̯am/o punẹám la sọáre/în̦‿gard/o-n̦figẫm pîn̦‿gar^{d}/...o lu̯am ș-o frecám p-un̦‿coș/...și cánepa să aleĝá sămínța//și după ágạ...o lu̯an̦‿ș-o duĉám la rîu̯/ș-o topi̯ám//^{d}pă ĉe să topẹá/^{u}o...lu̯am a [k] o spălám î‿rîu̯/o duĉám/o uscám/ș-a-nĉepū [ɛ] înĉepẹán̦‿s-o melițám //s-o zbiĉulám/noi̯ așá-i̯ spunẹám/s-o zbiĉulám//o zbiĉulám/la úrmă o dam pîn dărác/...o dărăĉ^{e}ám/o făĉ^{e}am̦‿fui̯gáre ș-o torĉám//ásta am̦‿făcú‿kár i̯o/...să ști^{s}‿to^{t}‿ĉe vă spun//că știu̯ că i̯ọ-am făcú^{t} //că ne punẹá máma/ca...i̯o i̯erám mai̯ máre dîn̦‿copí/și mă punẹá să fák‿i̯ọ/și kár‿ă dădẹám la dărá^{c}/mai̯ mă-n̦țepán̦‿și‿pîn dărá‿cu mîi̯nili/că nu știán̦‿s-o dau̯ bíne/și m-a-n̦vățá‿ș-am̦‿făcút//

[Dacă aveați mai multă cînepă, nu vă adunați...?]

la noi̯ nu să făĉá clácă/nu !/nu/nu la no^{i}/noi̯ o torĉám noi̯// făĉam̦‿fui̯‿áre múlte ș^{î}‿torĉám//cu máma cu buníca/torĉ^{e}ám/tọátă i̯árna torĉám/ș^{î}...țesẹám préșur^{u}/țesẹám...zăblá^{i}e/țesẹám...to‿ĉe ne trebui̯á//

arséne élena

pátruzeșidòi̯ [de ani]

gîndáĉ^{î}

lu̯am sămínța/lu̯am de lă...i̯erá naínte le spunẹá la.../nú‿știu cum nái̯ba să z^{i}ĉá aco^{lo}/...i̯er^{e}á un aĝént agrícol la noi̯/nẹa gór [ɛ] nẹă górĝe cálotă/ne da sămínța//o lu̯am sămínța/ș-o purtám în̦‿

sîn//^{o} purtám legátă î sîn/gimotóc așá//și-n dóo trèi zíle ĉîn zíle-nvi^{i}á gîndáĉi//și îi puneám p-o farfurie/într-o cî́rpă/p-o cî́rpă/io vă spun cum ^{i}éste/și înĉepeá gîndáĉi să míște/ieráu négri ...dîn príma ^{d}átă//și luam cît-o frunzulíță m^{i}ícă dă mur/și le-o puneám pă farfuríe/iei s-agățá dă ea/noi o luan s-o puneám pă un capác/...și pînă-nvi^{i}á toátă sămînța//la ú^{r}mă luan gîndáĉi și-i puneám pă másă//că culeĝám frúnze d-álea míĉ^{i}/...cîn^{d} le vedeán c-a-nĉepú...múgurli dă mur să mugureáscă/noi puneám gîndáĉi/că știán c-atúnj trebúe să...să-i punén gîndáĉi la-nviiát/ca să măn^{î}nĉe și frúnză d-áĝă mai crúda/că ieráu míș^{i} și nu puteá s-o mănínĉe p-áĝa crúda [?]//și puneám gîndáĉi pă...p-o m [ɛ]pă másă/și le dădeám frunzulițe d-álea míĉ^{i}//la trei pátru zíle-^{i} șkimbám strátu/luam â...puneám iar frúnze curáte/și le luan/le puneám p-áltu/ș-ásta-l șkimbám/frecám masa cu pelín/ĉereá ie^{i} ca să... spúne ca să fíe gîndáĉi sănătóș^{i} //frecám mása cu pelín/și...mutám gîndáĉi-n áltă párte/pînă să făĉá mar^{i}/la úmă-i puneám în pátur^{i}//șápte òp páturi ĉínș^{i}/cîte făĉá^{m}/dúpă cum aveám sămînță d ^{multă}//și făĉám î.../la úrmă cîn să măreáu iei/la o lúnă/la...ĉîn săptămî^{n}/dúpă cum éra sămînța/...și să urcá^{u}//puneán túfe dă... luam túfe dîn rădúre/le puneám să úsĉe éle/^{le} puneán ș^{î} să uscá// și puneám pă lî́ngă peréte-așá/...făĉám așá ca o...ca un cuib//și ie^{i} înĉepeá să úrĉe pă álea//și înĉepeá să urcá/și urzeá acólo gogóș/făĉá gogóș^{i}/...și la úrmă le...dúpă ĉe vedeán c^{î} s-a urcá t^{u}oț^{i}/scoteám toátă mizéria d-acólo dîn...únde-au fost ^{i}ei/strátu lor/o aruncám/și săltám â álea...cuiburle-à^{l}eá care vă spun io/le săltán lî́ngă peréte-așá/ca să urzeáscă ie^{i} mai bine s-o țeásă pă gogoáșă//la úrmă dúpă ĉe s-a ntărí gogóșile bine/...le culeĝám/... dă...dîn cráĉ^{i}/la úmă le culeĝán dă [k] áre o pielíț-așá/cămășuea-l-àĝá a lor/...o [k] le curățám și dă áĝa/și le...le luam le duĉám la o feméé care le trăĝá//^{ș} făĉám borangí^{c}/și făĉám ștergáre/...

512

fé̦țe dă mésē/ĉarĉáfur$^{\text{i̯}}$‿i/to‿ĉe ne trebúe̯ą//

[Aceeași]

o núntă

la nói̯‿i i̯erá obiĉéi̯u să fácă [k] să-mțele̯ágă fáta cu băe̯átu/și la...[1] șī să-nțăleĝá fáta cu băi̯átu/și deĉide̯á o zī cî́n‿să fácă núnta//al [k] mai̯ naínte/i̯éu̯ nu mai̯...n-am apucá‿dîn tímpurle̯-a$^{\text{le̯a}}$ d-atúnĉ$^{\text{i̯}}$//făĉá logóndă/...sî́mbătă se̯ára făĉá logóndą/la fát-acásą//dup-aĉée̯a dumínică...făĉá brádu tó^{d}‿la fáțą//după másă plecá cu mire̯ása lā bisérică//făĉáu̯ cununíe̯a/șī‿la úrmă vene̯á înapói̯ la ĝínere//șī să‿așezá mása/și făĉá...núnta ziz‿după másă la băe̯át//după másă pă‿la pátru ĉin‿șase-așá vene̯á máma lu mire̯ásă și da dárur$^{\text{i̯}}$ ī‿hórą//ștergáre/cămáș$^{\text{i̯}}$‿ī/to^{t}‿ĉe̯-ave̯á/...dárur la nun^{tă}/șî se̯árā să așezá mása i̯áră̆j‿din nóu̯/și să dăde̯á dárū...báni dă másă se̯árą//

[Și pe urmă, a doua zi ?]

și̯-a dóo̯a zi mai̯ făĉá cî́te̯odátă...cum să zbúne la nói̯ [!]/a dóo̯a zi după núntă mai̯ petreĉáu̯/...rúdili lu ĝínere cu rúdilí‿lu mire̯ása făĉáu̯ i̯ar la ĝíneré‿sau̯ la mire̯ásă/să‿duĉáu̯ dă cólo pî́nă cólo pă strádă/

[Cum făceau ?]

kiui̯á [!]/jucá/...ĉe să fácă ?//

[Era obiceiul să se îmbrace așa, cu măști ?]

dă să...poĉá-n‿to‿félu/să mî́nja cu...pặ fáță/îș pune̯á mășt$^{\text{i̯}}$‿i/me̯rĝá călare pă cît-un‿cal slab‿î/...îi̯ pune̯á p-o grápă/îi̯...fel dă fel dă d-áste̯ą//

[Pe cine, pe socri ?]

---

[1] Informatoarea este întreruptă de cineva care intră în cameră.

pă sócri/î‿punẹá la jug/i...la ráriță/lā grápă/la tọáte álẹạ//

[Și, pe urmă, la o săptămînă se duceau...]

la o săptămínă să duĉá i̯áră̦ș lā máma lu mirẹása i̯ar//da să duĉá dọar ĝinerli cu mirẹása/ așá-i̯ la noi̯/nu ștu-n áltă párte̹//[...]

[Dar cînd se dădeau ștergarele ?]

păi̯ v-an̦‿spus//

[Atuncea cînd venea mama...?]

da/cîn̦‿venẹá máma lu mirẹásā/atúnĉa lĕ‿dădẹá/pă‿la ĉin̦^{s}/pă‿la șáse sẹára...așá i̯e la noi̯ obiĉé^{i}u//făĉá hórą máre/jucá nun [k] hóra nunẹásca/și‿inĉepẹá máma lu mirẹásą să le púnă...ștĕrgáre la gîd‿la...naș^{i}/la ĝínere/la...to‿ĉẹ-a...ĉíne vrẹa să le dẹa//

[Aceeași]

șí i̯o știu̯ să fac săpún

untúra dû‿pă máțe noi̯ ō fáĉen̦‿săpún//

[Cum ?]

o făĉém‿î...dupá ĉe am tăẹá‿pércu/lem‿î tọátă untúr^{e}-àẹā/zis noi̯‿î adunám...zîĉem rămășíța du pă máțe̹//o strínĝen‿tọátă-ntr-ō gălẹátă sau̯ într-o cójniță/...îi̯ dăm um‿pícureț [k] i̯o așá-i̯ dau̯/um‿piculéz‿dă sáre/și lā...o săptămínă‿o lúnă dóo/cînd am timp/o fac săpún//vres‿să vă spun și săpúnu ?[1]//da !//șí i̯o știu̯ să fac săpún//i̯au̯ ^{u}untúra/e toc...ásta care v-an̦‿spus/ș-o pun într-o găldá [k] căldáre//acólo-n̦‿fúndu la căldárẹ-àẹa pun o u̯á-lă dă vre [ɛ] dă leșíe̹//leșíẹa o fáĉen‿dín‿î ĉenúșă//și aruncăn̦‿ș-o mînă dă coĉén^{i} d-ăi̯ā...coĉén dă la porúmbŭ‿curățát/îl ardém/ș-aruncăn̦‿coĉén-si̯á‿acóló/spúne ca să‿fácă leșía mai̯ táre//și la

---

[1] Anchetatoarea dă din cap afirmativ.

514

úrmă pui̯ o ọ́ală dă̄...dă̄ ásta dă̄...leșíe-n̯‿fúndu lă̄ căldárẹ/ca să nu să árză pînă să topéște untúra/șī topésc untúra bíne/...șī în tímpu̯ cînd o topésc‿î pi^{c}‿cît-um‿pic dă̄ leșíe//dup-aĉé^{i}a o dau̯ j^{u}os/o las să mai̯ răĉáscă puțín/șī-nĉep să-i̯ pui̯ vre^{ĉ} [k] ái̯a leșíẹ//cî̀t-o‿ọ́ală/cî̀te‿dóo/pun pă fo^{g}‿mai̯ fi̯érbe/...fi̯érb în dóo‿trèi̯ ápe cu leșí^{i}e/săpúnu//după aĉéẹa înĉép să-i̯ pun̯‿sódạ//și-i̯ pun̯‿sódă cî [ɛ] i̯-ọ cîntăresc înti/cî́tă̄ sódă atî́ta...o lítră dă sódă la un̯‿kilográm dă̄ untúră//șī dup-aĉéi̯a pui̯ sódạ//șī î^{l}‿mai̯ fi̯er‿șī́‿cu sódă̄...într-o ápă dóo/șī‿la úrmă-l dau̯ jos//pui̯ s cînd îl dau̯ jos pui̯ sáre//spúne ca s^{î}‿s-alẹágă bínẹ//șī pui̯ sáre șī-^{l}‿mésteẹ/șī úmplu...căldárẹa să fíe plínă/și-l la^{s}‿si̯‿să răĉáscă//ș-a dóẹa zi dă dimi̯nẹáță-l tai̯//

[Aceeași]

úna care mi̯-a spus-o veĉínu

știu̯ úna care mi̯-a spús-o veĉínu dẹ-áiĉ^{i}//îm^{d} spunẹá cînd‿ă̄ i̯erá dî́n̯sū...f [ɛ] niș‿flăcáu̯ șī nij^{i}‿bătrî́n nu erá/ă̄ s-a dus‿ă̄ ...pentru că ^{i}ecsistá um‿pop-áiĉ în̯‿sat/cáre avẹá pămî́nt//șī munĉá pe pămî́ntu...la pópă//ă̄ i̯ẽl‿ă...l-a trimís‿î pópa cu cái la păscút//șī nọápt^{e}a a venít‿î lúpu [k] lúpi la cai̯//și...i̯-a mî́n̯cat cái//i̯-a sfî̀șii̯át//șī cî̀nd‿a vení‿pópa dimineáța ș-a văzú‿cái mî́n̯cá^{ți}/...a spus că îl lẹágă cū fi̯áre de piĉọárẹ//ca să-l mănî́nĉe și pe el lúpi cum a mî́n̯cát pe cai̯//șī nọáptẹà l-a legá^{t}‿cu lácăte de piĉọáre/cu fi̯áre/...și l-a lăsát acólo//șī‿â cîn‿a vení‿nọápt^{e}a lúpi/i̯el‿ă̄ a avút un‿î̄ cuțitáș lạ ^{i}el/șī...a dat așa-n̯‿lup/cu cuțítu/și i̯-a izgonít//șī cînd‿â s-a rupt lánțu/c-a trás cu piĉóru̯-a...făcút/a [ɛ] a tăẹát cu cuțítu lánțu/șī îi̯ rămăsése...lánțu de piĉór/și cu lácătu//și̯ cîn̯‿s-a duz‿la...ă...în̯‿

sat să...fúgă/a [ɛ] s-a...l-a apucáᵗ‿nọ́aptẹa prin̯‿sat//șī sátu nu erá cunoscút/într-un̯‿sat...mai̯ din apropiére//a ajún̯z‿la o băbúță la o cásă/și‿ă...acólō...i̯-a ĉerú‿găzduíre să-l...stẹa pînă diminẹ́áța//șī băbúța a spus că̄ să se dúcă la zéĉe cáse ā de la cása i̯ei̯/și găséștẹ-acólo o bábă bătrínă de tot//șī să se dúcă/și s-o adúcă lā i̯a//acásă//șī cînd‿î a ajún̯s/a mers ș-a găsī‿cása‿àẹa//ă...bába...bătrínă/a spus că̄ nu pọ́ate să mẹ́argă//i̯ẹ descúlță /n-áre [k] și i̯erá i̯árna/n-áre cu ĉe să se-n̯cálțẹ//ă atúnĉⁱ‿î móșu̯-ăl [k] aĉésta l-ā...a lu̯at-ọ în‿ī círcă/și‿ă...a mers//pînă ...să ajún̯gă la cása bábi ĉelei̯lálte̯/a ọbọsít//și a văzút un̯‿fel dē ĉerc négru/și i̯el a crezú‿că ⁱe̯ pămînt/n-a știú‿că acólo e puț//șī cînd a pus-o jos pe bábă/i̯-a da‿drúmu-m‿puț//și atúnĉⁱ‿i [!] ă i̯ĕl a vă̯zú‿că nu ma‿e bába/bába a-nĉepú‿să sᵗ...striĝe dîm‿puz‿d-acólo pînă să cádă jozˌ//și i̯el a lu̯at-o la fúgă șî nu s-a mai̯ duz‿niĵⁱ‿la bába ai̯lántă/ca să î̯i̯ spúnă ĉe s-a întîmplá‿și̯ a venīt acásă̯//

údrẹa iọ́ana [12 ani]

826. GHIMPAȚI [ALR I, 928]

(jud.Ilfov)

Culegere: 1967; BM, RP, MV; transcriere: GG

vi̯a

să ára bíne/...să púne pă sfọ́ară zis/cu cazmáu̯a fáĉem un șan̯z‿bun/ș-o púnem în pămînt//șî púnem șî cu ápă/bátẹm p-órmă dúpă ĉe púnem‿î...ásta/cun̯‿să zíĉe vița/ọ bátem bíne ca să nu i̯a [k] i̯intrĕ́ ái̯er la i̯a//púnen̯‿cu ápă ș̂...da pă sfọ́ară̯//úni púne ș‿cu rálița/da nu prẹa bínẹ//mai̯ bíni i̯esẹ-așá/î‿scăzămînt/pui̯ așá

516

frumós//...dúpă ásta o lu̯om la sápă//térmen dă trei̯ an^{i}/prímăvàra prímul an/dúpă ĉe̯-o púnem/o tăi̯ém dă...dîn̯‿fáță/ca să-i̯ de̯a lăstár‿mai̯ bíne̯/ști̯i̯/...că dácă o lăsăm așá cu flúșturu̯-ăla/nu dă rezultáte búne//și dúpă ásta/o l^{u}om la sápă în trei̯ rîndur/‿trei̯ sápe/lásă línia ! trei̯ rîndur‿dă sápă//o săpăm prímăvàra ^{u}o dátă/mái̯...tîrzi^{u}/cîn‿dă i̯ár buri̯i̯ánu/n-o lăsăm în‿buri̯án/că i̯e mícă/și dác-o cuprínde buri^{i}ánu/s-a zis cu i̯á/...cu víi̯a//ș-a tréi̯a u̯áre/ne vedén‿dă tre̯ábă//

și doi̯ an^{i} dă zíle n^{u}‿ne dă nimíc//al tréi̯le̯a an dă un̯‿fel dă stropitúră/adícă ĉevá strúgur^{i}//da al pátrule̯a an/i̯-adevărát‿î producăto̯áre/ĉa mai̯ búnă//ș-o adúĉe̯m acás frumós/ș-o púnẽ‿la...zăcătór^{i}/dac-avém púțin^{i}/o stropím/o pisăm nițél/ș‿p-úrm-o púnem î‿sac/ne púnen̯‿cu piĉér^{i}li pă i̯a [!!]//ș-ásta i̯e to̯átă/domșo̯áră//

vlăduníca flórea [75 de ani]

la sîmpi̯étru m-am mărităt

[Cum te-ai măritat atît de tînără ?]

i̯-óți̯te...mínte̯ că n-ave̯ám// am lăsát o sóră mai̯ máre ca mi̯ne̯/...doi̯ an^{i} a șezút î‿úrma me̯a//mi̯-a dad‿drúmu//am i̯ișí‿la páște la ^{u}óră/și...la sîmpi̯étru m-am mărităt//poftím !//nu știi̯ám nij‿ mămăligă să fac//cîn‿făĉám o mămăligă máre/...

"mar^{î}nícă/i̯a vyin i̯a !"//da/a ținú‿mul‿la mi̯ne̯ că...//zic‿î "mă !"/z^{i}c "i̯eu̯ nu po‿să méstic mămălíga‿ásta/kámă pă má-ta"[2] [!]//

da...i̯el s^{î}‿d^{u}ĉá/"mămícă !/i̯a v^{y}íno‿co̯áĉe dă sai̯ iíĉa/că i̯eu̯ mă duc cu ráda în̯‿cutáre loc !"

"cúm !?"

---

[1] Subiectul se adresează unui copil.
[2] Fraza este rostită șoptit.

şⁱ‿lăsám pă má-sa/că i̯éu̯ îi̯ spune̯án‿că nú poĉ/şî nu pute̯am/ un ĉir făĉám i̯eu̯ acóle̯a//pâi̯ la máma i̯ere̯ám ᵘopt/ĉîş‿féte̯-am̯‿fost/m-a puz‿máma să lipésc ?/m-a pus máma să fag‿mămăligă/sau̯ dă mîn̯cáre ?/àoleᵘ !//...făĉá máma/..."mă/mái̯că rádă/dă ĉe te mărít̯ tu ? că tu nu ştii̯ nimíca/fa"//

"da n-o să mă púi̯e bʸi̯a" zic "hă..ridíc pămîntu cᵘ‿cúrŭ‿sus/ʰai̯ ?//au̯úz mă/zic "nu mă lásă"...i̯el vene̯á la gard...sⁱc "mă marⁱnícă/nu mă lásă părínţi/...că/ĉíne ştíi̯e/mă púneţⁱ acolo la greu̯//m-a lu̯ua/mînca-v-ar mái̯ca/ş‿m-ắ‿z la séĉere/dă la re̯ĝíi̯e//áᵘoléu̯/máma me̯a !/le spui̯ meréu̯ la ắşte̯a/şî meréu̯ şî la mui̯érⁱ/cînd i̯ez‿vára-n drum//m-ắ‿s la séĉerⁱ/ĉe să séĉer i̯eu̯ ?//cînd am̯‿văzút pátru pogo̯áne [!] la...la o tarlá dă..."au̯/ĉe-i̯ fac marî-nícă ?/că míi̯e" zic/"în‿cáde gre̯áţă"//dă...zbîrĉíi̯ă‿şⁱ‿i̯o acóle̯a/dă bíne/dă rău̯/nu li̯-erᵉa nădéjde̯a-m‿míne// [...]dac-a văzút i̯el/a seĉerád‿dă bíne dă rău̯ ále pátru pogu̯áne//ei̯ !/mai̯ ave̯á i̯íĉa dóᵘo la [ɛ] i̯ár în‿cle̯áta‿ásta//a pus maşína/a văzút ⁱel c-a pus maşína [k] că nu-i̯ fag‿níĉ o tre̯ábă//şi̯-aşá făĉám măi̯culíţă/nu i̯ere̯ám búnă nij‿dă...păi̯ dă ĉíşpe anⁱ ?...cophíl...drácŭˡᵘⁱ//to̯ámna am̯‿făcú‿núnta//i̯u̯...d-ái̯a le spui̯ la.../ş-ắşte̯a ríde/...la táta i̯ere̯á um‿pat aşá máre/şî la fere̯ástă o...[k] únu dă fo...aşa...tótuş mⁱic//e/credéţi-mă/că m-am ajúns să-l...tai̯ şⁱ‿i̯o vîrfu brádu̯/ᵐ-ă‿sui̯ít îm‿pátu ăla mícu̯/ca s-ajúng şi i̯eu̯//zău̯/fáta‿ásta[1] i̯e-ñáltă/da i̯eu̯ ĉe drácu i̯ere̯ám ?o...cótcă !//

ráda i̯iván [68 de ani]

cásili̯

cásîli̯‿la nói̯ să lucre̯ázá...din pai̯ántă/...din cărămídă/...şî din‿cîlpíĉ/[...]din pămînt presát//cása me̯a i̯éste făcútă din pa-

---

[1] Se referă la o fată care asistă la înregistrare.

518

i̯ántă//prima‿ᵈátă mi̯-am făcút șkíța cási/cum trebúi̯e s-o fáĉem//am̯‿stad‿dă vórbă cu soți̯a/cu părínți...cum trébᵘe șî‿fáĉem o cásă și s-o fáĉem̯‿șî noi̯...să fíi̯e mai̯ modⁱél/po‿să spun și mai̯ frumu̯ásᵗ// [...]da/pínă sî‿fac cása/cu doi̯ trei̯ anⁱ înai̯ínte/mai̯ îm‿procurásem/o ᵈát-am făcút‿î tîmplăríi̯a/cu doi̯ an‿trei̯ înai̯ínte mi̯-am‿făcút rosᵗ‿ca să po‿să...i̯au̯ um‿métru dă construcți̯e dă lemn/doi̯/ca să‿po‿să‿fac fáță să fac cása/și dupa‿aĉéi̯aș/mai̯ mi̯-am‿făcú‿roz‿dă fʰi̯er/c-avea̯n‿cása véⁱḱe/cáre mă gîndeán‿că dácă stric cása véⁱḱe șî‿vreau̯ să‿fac áltă cásă din nou̯/poate n-áre să-mⁱ ajúngă fi̯éru /sau̯ ĉéi̯a.ĉe i̯e neĉesár//dúpă ĉe mi̯-am‿făcút tot [r] tot ástea/am dărîmát cása véⁱḱe [...]și dupa‿aĉéi̯aș am înĉepú‿lúcru cási//la lúcru cási la noi̯ dim‿pai̯ántă/cînd înĉépe‿lúcru/să ḱámă cîzva ĉetățénⁱ ca să ne dea ᵘo mînă d-ajútór să...puté‿s-o rîdicăm cása//dúpă ĉe-ã‿rîdicá‿cása/am înĉepút ...acoperișul‿î‿sus/am‿ḱemád‿méștîru dî‿mi-a-nvelít-o/dúpă-nvelít i̯-am bătú‿nui̯élⁱle/dúpă nui̯éle-am înĉepú‿să adúc pămínt cu cári [k] cu cáru cu bói̯i/la noi̯ să‿mai̯ ajútă și pîntre ĉetățénⁱ ne mai̯ ajútă ca s-adúĉem/pămíntu/bunînțălés//în tímpu cînd i̯erã‿líberⁱ/dă nu mergã‿la cîmp//

și după ĉéⁱa...dup-aĉéi̯aș/în tímpu véri am ḱemát un méșter d-ai̯íĉ/un zidár/dă mi̯-a...cum îi̯ spúnem noi̯/ne-a tencui̯ít-o pîn nău̯úntru cu pămínt//ș-ásta a fos‿prímun‿an//șî‿după al dói̯lea an/am mai̯ stat o páu̯ză/ca să po‿să mai̯ îm‿fag‿roz‿dă...capitál/că n-ávea̯m finánță// [...]dupa‿aĉéi̯aș al dói̯lea an/l-am terminá‿șî‿p-afáră//acú i̯ár ã‿zis/să mai̯...să-i̯ mai̯ dau̯ páu̯ză/ca să n-o termin//al tréi̯lea an/ĉe-am mai̯ lua‿șî‿noi̯ de pă șire dă la...dă la tutún/de la múnca cîmpului̯...am‿găzⁱ dă cuvii̯ínță/zic "ai̯ să terminăm/să-i̯ dă‿șî‿cu vopsítu"//și ásta a fost al tréi̯lea an cáre sunt acúma/ș-am‿terminá‿cása//

țigănilă ĉe ștefan
trei̯ișopt [de ani]

bumbác

i̯el áre niște semínțe ca [ɛ] ĉevá mai̯ miĉ ca bǫábili dă... dă strúgurⁱ/...nimíg‿dă zis/strúgurⁱ d-ắști̯a d-ai̯ nóștri/nu d-ắi̯a altoi̯íțⁱ//șî îl púne-n pămî́nt/primăvára/dácă nu mẵ-șál dî̂n mai̯/...mai̯ sau̯ i̯úni̯e/ĉe mai̯/mái̯ i̯éste lúna lui̯/șî-l púne/șⁱ p-órmă ră [k] resáre/fáĉe niște frũzulíțe úi̯te ca...ʰálę̯a dă mușcáte/șî să nal [k] atî́ta‿așá' sⁱ‿fáĉe dă nalt//șî la fii̯ecáre lăstáre/că i̯el să-mbrácă dă lăstárⁱ/în̦floréște o flǫáre crémẵ/la míjloc cu puțín grená/și la míjlog‿dă tot [ɛ] ca un̦‿fulg așá alb// șî dî̂n ắla/îi̯ cáde flórⁱlę-álę̯a/ș‿fáĉe gogóșⁱ//gogóșili le fáĉe ca...cum̦‿să vă spun i̯o/ca zmok'ínile/nu lę-az‿văzú/în̦‿sfî́rșit că lămî́i̯a...i̯éste plecătúra a...a ắstui̯a/a bumbácului̯//da//și pă úrmă/tǫámna/pîn̦‿culésu vii̯ilor/să dăspⁱícă/să dăsfáĉę/párcă i̯éste felíi̯ dă pépene/șî bumbácu cam sáre ș-áșa-n̦‿sus um‿pic/să ᵘúm̦flă știț așá/așá-i̯ dă frumós/ā ! i̯e frumóz‿rău̯ !//da/în̦‿speĉę̯ál dácă-i̯ vórba ca să bátă ș-ũ‿sǫárę-așá/și i̯el i̯éste...mătăsós așá/táre-i̯ frumós !//ai̯íĉa-n̦‿călinę̯ásca[2] múld/bumbác să...cultívă... ș-ácum//

[Şi cum se culege ?]

așá/îl scoțⁱ dî̂n álę̯a/cá să scǫáte síngur dî̂n álę̯a care să dăspícă ca cútili dă pépene/să scǫáte ui̯tę-așá/frumós așá lúng/ șⁱ‿pă úrmă se făcúse ai̯íĉa la noi̯...făĉá/majoritátę̯a tos‿țăráni avę̯ám [k] avę̯áu̯ d-ástę̯a...mașínⁱ dă scos sămî́nța// [...]

[Şi pe urmă îl mai dați la mașină ?]

da/da/trebui̯á dat la mașíná//să trăĝá la mașínă ca șî lî́na//

ĉimpoi̯éru au̯ríca
pátruzeșipàtru [de ani]

---

[1] Gest: cca 50 cm.
[2] Localitate învecinată.

520

a murít máma

a̧ murít máma acú...acúm un an la dóᵘozèĉ și trei̯ áu̯gust/... cum vă spuséi̯/și nezăcútă/nenimíc//[...] se̯ára/cînd am vení‿joi̯ se̯ára dă la lémne/zíĉe "au̯ríco să nū"/ne̯-a oprít în drum/zíĉe "te̯ duĉ acásă cu pétre/și nu daz‿lémnili jos/să vʸii̯/că" zíĉe̯-"a foz‿băi̯éți la dig la péște/ș-a prin̯s péște̯//și am ĉórbă dă péște/ș-am prăjî́t/să-l púnem ĩ‿usturói̯" ᶻⁱĉe̯-"am̯‿făcú‿mămălíga"/ĉe "úi̯te̯-oi̯ fi̯érbĕ pă foc/să vii̯ la..."//

cumnátî-mi̯u ắlā/ne̯-a‿apucát o plo̯ái̯e p-ai̯íĉ pîn di̯álu cováĉului̯/ș‿n-a mai̯ vru‿sĉe "nu las au̯ríco/i̯e bói̯i nădușî́z/nu-i̯ las îm‿plo̯ái̯e"//sĉe "destúl îi̯ plou̯ó pă drúm/ș-așá" ĉe/"nu po‿sá-i̯ las acólo cît õ‿sta/ḱar un zéĉe minúte dou̯uzéz̈‿zíĉe/"bóu̯u i̯e-nădușít/și nu-l las ca să-l plóu̯o̯"//

și i̯el și̯-a lu̯at...domnișo̯áră...bói̯i/ș-a plecát acás/șⁱ‿i̯o m-an‿duz‿la‿e̯a am mîn̯cát i̯eu̯ cu i̯a/șⁱ‿cu băi̯ețáșu̯-ắla‿a mⁱieu̯//ắla márⁱli/i̯erᵉá plecát...băi̯átu/că i̯erᵉá băi̯át dă șáptișpe anⁱ/da/plecá cᵘ‿álzⁱ‿băi̯éțⁱ//și i̯a făĉá:

"să-i̯ ᵘopríș/să-i̯ ᵘopríz‿lui̯ iiᵘonícă/să-i̯ opríț péște d-ắsta prăjítu/că" zíĉe-"n̯‿spúse că «mámă/úi̯te p-ắști̯a-i̯ prăjíș/‿p-ắște̯a faŝ‿ĉórbă/că» zíĉe «víne álde mămíca ș‿să mîn̯ĉé»"//[...]

și pă úrmă...cum crez că...am plecá‿domnișo̯áră la tutún/cam cîn̯‿să-n̯gîná ziu̯a cu no̯ápte̯a‿așá um‿pic ști/în̯‿sfîrși‿pîná‿ziu̯//ș‿cînd am plecá‿dă la tutún/i̯a/[k] cî‿m-an‿dus acólo domnișo̯áră/am̯‿vení‿dă la tutún/am cău̯tát-o/i̯eu̯ pă i̯a/úi̯te să vă spúnă toz‿ veĉíni ắște̯a//[...]și pă úrmă cînd am̯‿venid‿domnișo̯ár-am [k] a vení‿ș-un̯‿văr al mⁱeu̯ după mine̯-acás/"au̯ríco !"

"ĉe mă ?"

"fa" zíĉe "ásta bătrîna únde ⁱéste/că" zíĉe "i̯e ᵘușîli-n̯cui̯éte și" zíĉe̯ "i̯a nu-i̯ acásă"/zíĉe "i̯e plápuma căzútă dîm‿pat/únde du̯árme‿ẹa"/ĉe "únde dormiá i̯iu̯ón tot așá"/ĉe "i̯e căzúte álẹa/... úndẹ-o fi ?"//

"áŋgele"/zíc "únde drác-o fⁱi" zic/"s-o fʰ́i măritát"/i̯eu̯... //zău̯/că i̯eu̯ știi̯ mai̯ glumẹám așá//zig‿"dácă nŭ‿s-o fʰ́i măritát/áŋgēle máma"//ála să púse pă rîs//

p-ŭrm-ã‿strigát pă la verișọár-a mẹa‿aĉílẹa aĉí la‿álde lẹa lúța/lẹa lúța/"nu i̯e au̯rícọ !"//pă la țáța ráda/"nu-i̯"//pă la o veĉín-acộl‿lẹa míța/"nu-i̯ au̯rícọ"//

da mắ-sa lŭ‿pópa:

"făi̯ au̯ríco"/zíĉe/"i̯eu̯ pă lisándra n-am văzᵘt-o dă ástăzⁱ"//

"da" zíc "únde drácu̯-o mai̯ fi dúsă/cọánă máre" zic//"úi̯tẹ-a lăsád"‿zic "șî úșili dășkíse/șî" zic "úndẹ-o fʰ́i dúsă ?"/i̯eu̯//șî pă úrmă/domnișọáră/la zắĉe jumátẹ-am‿veni‿dă la tutún/șî pínă la únu șî jumătáte n-am găsít-o mọártă//n-ám găsít-o//

poștáșu/...șî veĉíni ắi̯a d-acolẹá dĩ‿spáte/"nu să pọáte/că" zíĉe "lẹa lisándra i̯éstẹ-acásă/cá" zîĉe "vorbⁱíi̯ i̯eu cu i̯a/ii̯ dîdéi̯ ziⁱáru tău̯ au̯rícọ"// la nóᵘo șî jumătáte i̯-a da‿ziⁱáru ắla șî la zéĉe jumătátẹ-am‿venít i̯eu̯ dă la tutún//pă úrmă/domnișọáră/la únu șî jumătáte fⁱics/zic "mă duc să...mă du‿s-o mai̯ cáu̯u‿șî‿pă la‿álde sórî-mẹa áẹa cᵘ‿cáre vrẹã‿să mă dug‿la lémne/ că" zic "pọáte ĉe sá mai̯ çă/s-o fʰ́i lu̯át-o p-áltă párte/ș‿s-a duz‿la ái̯a"//mă ᵈsei̯ acólo:

"făi̯ colúnō !"/că i̯eu̯ așá-i̯ zig‿la o sór-a mẹa ái̯a márẹ/"máma nŭ-i̯ ?"

"nu-i̯ au̯ríco !"//

da áu̯uli̯u !/o mai̯ căutái̯ șî‿pîn‿grădínă...încólo/că zic "să n-o găsés‿mọártă"...i̯éu̯//cîm‿mă dug‿domnișu̯árilor...șî veníi̯ dă la i̯ei̯ du pă dẹal d-acólo/i̯éra o căldúră/mă-mbrăcásẹm cu o rokíță supțíre/că zic să mă dug‿la lémne/la únu șî jumătátẹ//cîn‿

522

vyi̯u̯ domnișǫáră/acólõ‿spátili unei̯ cáse/^{a}colęá îm‿bătătúră/úi̯te trîntít-așá[1] domnișǫáră/jos/ŭi̯te trîntít-așá/p^{h}iĉu̯árli únu peste áltu/úi̯te puse așá domnișu̯áră/ș-an̯‿găsít-o mu̯ártà//

[Aceeași]

núntă

la núntă/sîmbătă si̯ára să dúĉe...la flor^{i}/fáĉe flórili/dă pînă să fácă flórili jǫácă băi̯éți-acolo într-o cámeră/sau̯ afáră dácă-i̯ acoperít/ și jǫác-acólo î̃‿u̯óră/dan̯sęáză/pă úrmă cînd pă la dó^{u}osprezèĉe nu̯ápteą/ pă la ^{u}únu/pă la dó^{u}o/víne o feméi̯e cu sǫácră-máręa/víne cu...mása/ adúĉe o pî́i̯ne/...ā vin/o strákină/^{a}dúĉe õ..busui̯óc/ca să fácă niște flor^{i} așá miĉ în néște áță róșii̯e ^{cu}‿álbă/s-o fácă să [ɛ] fáĉe busui̯óc așá...cum să spŭi̯/cum se spúne la...fáĉę-așá/ca să dęa la mesén^{i}/așá busui̯óc/bukeţéle miĉ^{i}/fáĉe múlte/să dęa la mesén^{i} ca să...cun̯‿să spúne c-a i̯eșít fátă și i̯a//dacă nu/nu i̯i să fáĉe nimíca//și...după ĉe să...i̯a pî́i̯nęa ái̯a ș-o tái̯e/ș-o dă la féte/ la băi̯és‿s-o mănînĉe/...și întínĝe cu pî́i̯ne în vin/mănî́n̯că și fétili și băi̯éți/ș^{i}‿p-úrmă i̯a [ɛ] fáĉe dó^{u}o...dă busui̯óg‿dó^{u}o gęmotǫáĉę-așá/dóǫ bukéte/și lē jǫácă/le fáĉe le-n̯fășúră bíne cu aț-a-șá frumǫase le fáĉe să fíi̯e rotúnde și jǫácă băi̯éți/doi̯ băi̯éz^{i}‿jǫác^{i}‿cu dóo féte//^{du}pă ĉe ^{u}obosésc [r] ^{u}obosésc băi̯éți-ăęa/mai̯ i̯a și alț^{i} băi̯éț^{i} și jǫácă cu álte féte//și pă úrmă/după ĉē jǫác-acólo cît vręa băi̯éți/o‿óră/dó^{u}o cî́d‿vręa/ca să jǫác[ɛ]ĉe toz‿băi̯éți ș^{i}‿tǫáte fételi/pă úrmă...să termínă/i̯a mása d-acólo dó^{u}o feméi̯ și jǫácă mása/cu tot cu vin acólo/cu ĉę-a rămás/cu busui̯ócu̯-ăla/cu ĉurélu/așá-i̯ spunęá zíĉe un ĉurél cáre púne flórilę-alęa‿acólǫ/...busui̯ócu//ș^{i}‿plęáĉă cu ^{i}el și p-úrmă după ĉe să termínă dă jucát‿î și i̯a mása d-acólo/le púne ĉíne áre/de/ĉíne...

---

[1] Gest: cu fața în jos.

le púne̯-acólo pă...adúĉe álte dóᵘo mese/dacă sunt féte/băi̯éẓⁱ mulțⁱ/adúĉe dóᵘo trei̯ stícle dă vin/dóo kilográme dă vin trei̯/ álți carē i̯e mai̯ bogát mai̯ púne mai̯ mult acólo vin/ca sâ să sáture/șī cartóvⁱ dacă i̯ē cartófⁱ prăjíțī/...mîncáre/pî́i̯ne/și mănî́nc-acólo/be̯a cît-um pahár dă vin șⁱ ple̯ácă băi̯éți acásă/șí féte//dimine̯áța pă la nou̯-așé/...víne féte băi̯éțⁱ/cum î le̯-a ziz duminica le zíĉe la féte șⁱ la băi̯éțⁱ/cîn áre i̯a/ástăzⁱ ar fʰi duminică/și dumínic-áre i̯a núnta/șî le zíĉe să vîi̯e și se̯ára șí dimíne̯áța/sau̯ numai̯ dimine̯áța fáta și băe̯átu//și dimine̯áța...vínē féte băi̯éțⁱ/fáĉe...gătéște mire̯ása/ple̯ácă pî̃ sat/așá să zíĉe la noi̯/ple̯ácă pî̃ sat pă sose̯á/și pî̂ la um puț/opréște̯-acólo/fáĉe o ᵘóră/jo̯ácă și jínerⁱli puțín/șⁱ p-úrmă să ᵈĉe și i̯a ápă dă la puț/și i̯ar ⁱíntră ᵘóră/púne găle̯áta-m míjlocu ᵘóri șī înĉépe să jo̯áĉe șⁱ i̯el nițél/șⁱ p-órmă-nĉépe să vérse dă trei̯ ᵘórⁱ//și lău̯tári să repéde ca să i̯a báni dă jos [...]//p-úrmă dácă vre̯a sâ mai̯ me̯árgă/i̯ár mai̯ mérĝe i̯ar la um puț/la dóᵘo trei̯ púțurⁱ/la cîd vre̯a//p-úrmă să-napoi̯ázá și...să ᵈᵘĉe̯-acásă/fáĉe brádu/la brad i̯a o pî́i̯ne/adúĉe i̯ar o másă/...flóri/hî́rtii̯ d-ále̯a róșii̯/albástre/móve/cum vre̯a ómu//șⁱ púne̯-acólo o pî́i̯ne/ᵘo găuréște̯-așá/îi̯ fáĉe gáu̯ră la míjloc/ș-o púne-n [ɛ] în brad/șⁱ p-órmă púne ș-un șărvét acólo/ᵃșá după obiĉéi̯/și șărvétu-l e̯a...l e̯a frátii dă mî́nă//și cînd/se̯ára cîn să termínă víne...ca să...jo̯áĉe flórile/așá/flórile ále̯a dă care le țíne [k] lumînărîli/așá le spúne ...lumînárîli/...le jo̯ácă la...la prágu ușî-acólo̯-afáră//

pătráșcu i̯ile̯ána [18 ani]

827. STOENEȘTI

(jud. Ilfov)

Culegere: 1972: CB, MT, MV; transcriere: MV

o pastrámă

o u̯áe ^{u}úne^{u}òr^{i} u̯o tai̯//șî î‿scoț^{i} tu̯átẹ u̯ósîli//îŋ‿cárnẹ//tu̯áte u̯ásili̯/lẹ-aléĝ^{z}^{i}//tăt [?] cu cuțítu/...pă cápeți̯li...cu̯ásti̯lor/ șî tái̯...i̯éste ũ‿fel dă zgîrĉ^{i}//^{ș}‿p-órmă pă cu̯ásteli̯‿că cu̯ásteli̯-așá víne[1]//fac așá/p-aíĉ[2]//dúpă ĉ-an‿tăi̯át p-aíĉa ásta[3]//crắp pînnău̯úntru/áre o pojǵíță...aìĉ‿așá/^{a}șá-i̯ fa^{g}‿la tọátẹ cu̯ástẹlẹ/ șî cînẹ-am făcút așá[4]/s-a jupu^{i}í‿tọáte/pînă la șîr^{i}//la șîr/cîn‿am ajúŋ^{z}‿la șîr/...[5]cu cuțítu frumós/pînă cîŋ‿scot tu̯átă cárnẹa dă pă ẹa//rămîne șkilétî^{li}/u̯ási̯li șkilétẹ^{li} p-órmă//după áẹa/^{l}a pútină//la saramúră//saramúră buníĉícă táre/trei̯ zílẹ-acoló/...ș^{î} dup-áẹa/scọásă la su̯áre//șî bunînțẹlè^{s}‿s-o mai̯ ápere‿dă múștẹ//să nu să...víi̯e músca la ẹa//s‿să usúĉẹ//ș^{î}‿după áẹa/merĝá la mîŋcáre//

cămărášu i‿dóbre, îm‿paranteză bícă
[poreclit] dînă
șai̯zéĉ^{i} [de ani]

i̯o sînt înnăscúd‿dă u̯áe

u̯áẹa prínde gălbẹáză...prì^{m}ă^{v}ára di‿ro^{u}ọ//nu că u̯o mănîŋcă pă gălbẹáză//din róo//^{i}ésti ápă pă i̯árbă/și i̯a mănîŋcă ^{s}‿príndi ũ...

---

[1] Depărtează degetele de la mînă.
[2] Gest: de-a lungul degetelor.
[3] Gest: la rădăcina degetelor.
[4] Gest: trage puternic.
[5] Gest: taie pe lîngă os.

ŭ‿fel dă gîndác/înă^{u}úntru/ĉe fel dă gîndác ála ?//u^{1}te víne... látă ca ásta[1] să zîĉemașá//ș-áre un‿ĉoc ascuțít//șî ni‿să‿întinde așá să lățéște/ni‿să‿strînĝe...//ia//și ia n^{u}‿șáde-n áltă parte/-ûm‿ficát//pă vínili ficáților//cînd a ajún^{z}‿la fiére/atît i-a trĕbuit óii//trei pátru dacă índră‿fiére/gáta ș-a murít//da//

cúmpără/ [ɛ] dúĉe táta...aíĉa‿^{1}ā^{2} ...cum să spun [ɛ] ĉe común-aíĉ îm‿pártea ásta-ncuáĉe/șî víne cu vo dóo[ɛ]dóoșĉinj‿dă uoi d-acólo//șî dîn ^{d}ouășĉinj‿dă uoi núma úna síngur-a mai rămás//cáre cum făta múrea...//ș^{î} treĉ^{e}á pîn‿ea//ma [k] ^{î}apă pîn ea/zeámă șî ...múrea//miélu...n-ávea ĉe să mai súgă la ia/...ŭ [k] síngură úna a scăpát at^{ît}//șî‿áea.../mi-a fătát îm‿pădúri cîn^{d}...la singureánca acólo/...cúm‿e az^{i} an‿tŭs-o/șî mîin^{i} dĕ dimîneáță găsésc um‿miel...pî‿uoi/crud mic//și‿n-ávea scá^{u}on lă úĝer nu nimic !//ĉíne știá că fátă ?/ia‿a fătá^{t}‿fără scáon fără nímica//ĉe uáie să fíe ? ĉe uái să fíe ? cînd iau sámă pîn ^{i}éle/...áea care rămăsáse//nu scáun‿la ea/nu nimíc//

[Cum cunoști oaia că are să fete ? Cum adică "scaun" ?]

úĝerŭ/lásă ^{u}úĝeru//lásă ș-ia...ŭ‿úĝe^{r}/așá să‿z^{î}ĉe scá^{u}on//lásă ^{u}úĝer/șî...dúp-áea-i víne și iei colástră/...láptele‿^{u}úĝerŭ ăla/ca să súgă m^{i}élu/să arăneáscă miélu//șî...cáre éste steárpă/... ^{bun}înțelés/o cunó^{s}‿șî p-áea cîn‿o c^{aut}/...cum vă spuséi/că dor io sînt înnăscúd‿dă uáe//io le cá^{u}ut...pă uoi//sub búrtă/aíĉ^{i}//pînă s^{u}s//fac așá[3] și pícă la mînă//miélu//dácă áre m^{i}el/dacă nu.../^{nu} iésti//múlt mă kámă p-aĉílea/dă le cáut uóili‿dă m^{i}el//le-ă‿spuz:‿"^{g}áta/ástă...nu‿ésti//péste dóo săptămîn‿dă zíle să‿mă kem^{i}"//și‿î...cîn‿simt ĉevá...dă nu-s sígur atúnĉe iou/...pícă duar așá ĉevá/puțin/ca o măĉulíe dă [ɛ] cui așá[4]//"e/

---

[1] Arată o floare din țesătura feței de masă.
[2] Își drege glasul.
[3] Gest, cu palmele în sus: pipăie ușor.
[4] Arată vîrful degetului.

526

în dóo săptămîn̦‿dă‿zíle...mai̯ créşti i̯el"//da//şî‿la dóu̯ă săptămín‿dă zíle/dau̯...mai̯ bíne dî i̯el/pícă mái̯‿bìne la mîră‿atúnĉ^{i}//àtú‿îi̯ spun om$^{ului̯}$: "i̯e gáta.../áre m^{iélu} "// [...]

[Şi ce alte boli mai au oile ?]

răsfúg/

[Cum e ?]

ála...ála răsfúgu̯-àla i̯éste...tréĉe pîn e̯a//să zîĉe că...să cufuréşte cum ^{să}‿zíĉĕm noi̯/să cufuréşte ^{i}ĉe̯/răsfúg^{u}//i̯o le scăpám...le mai̯ artg̯ám...aíĉ^{i}[1]/înă^{u}úntru/la o...la o [ɛ] uréke-nnă^{u}úntru-aíĉa/c-ũ‿fi̯ér^{i}/ũ‿fi̯er găsít^{i}//adícă ^{b}úniu̯àri̯ găsésc um‿fi̯er e̯^{5}o^{1}//l-pu̯ i̯ sî-l bag î‿foc/să-roşáşte ĉevá/şi...árz^{i} a^{i}íĉa/şî-n̦‿vîrfu cu̯áĉi̯//şî‿mai̯ scăpá dîn éle/^{da}//

[Şi alte boli ?]

şî c^{u}m‿îs‿spúi̯ [ɛ]dĕ gălbe̯áză/i̯ei̯ gogóş^{i}/medicaménte̯/c-un...likíd/în ^{i}ĉéle//i̯o am cléşte̯/...făcút înadîs/care̯-i̯ bag...i̯au̯ gogu̯áş-àe̯a...în̦‿cléştĕ/ăi̯ casc gúra u̯oí şî trag[2]...límba afáră/^{a}dícă‿u̯ómu...ţínĕ u̯a^{e}a/şi i̯eu̯ cu [ɛ]áe̯a cu cléştili...^{i}i-l bag...pă gît/aíĉ^{i}//î‿i-l trec dincọlo dă nod/dă nódu̯-ŏla/îi̯ tra̯g límba afáră/şi‿i-l bag...péste nódu̯-òla/că e̯a cîn tráĝe límba/...o-n̦gíto o...//de doọ ^{u}or^{i}//i̯o^{u} la ale̯ méle le̯-an‿dă cîte̯-o dátă/că‿érăm sigur că nŭ...nu mai̯ mu̯áre/că...dăstúl...úna̯//că le̯ cam zăpă éşte şî pă ^{i}éle/le pásă̯//dácă i̯éstĕ medicaméntile̯-àle̯a likídu̯-ăla pre̯a tére/...ă...ăi̯ [k] le pásă̯/dóo‿trei̯ zíle gove̯şte̯//da//

[Dar scapă !]

scápă̯ !//scápă̯ !//î ástẹa şî î̆jécţi/le fáĉe şi ijécţii̯//adícă...nişte prafúr^{i}//le fáĉe [ɛ] lĕ‿dă nişte̯ prafúr^{i} i̯ar/în̦‿log‿dă áe̯a/n...//şi ^{î}àstă-tu̯ámnă le̯-a făcút î̆jécţii̯//i̯ése̯ medicaméntĕ!

---

[1] Gest: la lobul urechii.

[2] Se trage de limbă.

...în tọt tímpu//

[Dar cum îi zice, cînd se tot învîrtește ?]

a' cápii̯e ?

[Da.]

cápii̯e/da/am scăpát și dă cápi^{i}e/da//î dacă i̯éstĕ dẹ i̯-am băgá^{d}‿dẹ sẹámă répedẹ/bănîu̯árẹ cum az...a p^{i}ignít-o/...dacă nu-i̯ tímpu trecút ...să-mvîrtéște-m‿pártẹa‿ásta[1]/ădícă àșá/îi̯ tai̯ uréka d-sîĉ^{i}[2]//și i̯-ọ-ngróp acólẹa i̯imedẹát//áẹ-ã‿scăpát-ọ//da dacă tréĉẹ...tim‿mai̯ mul^{t}‿și nu i̯-am băgá‿dĕ sẹámă/nu prẹa mai̯ scápă//mi s-a-ntîmplá‿și mi^{i}e ásta//dạ‿am scăpát cîteva d^{în}...áșạ//

[Același]

á^{e}a măgură să zîĉẹ că̦ i̯éste dîn trei̯ pọále dă pămînt

ástă măgură să z^{î}ĉe că i̯éstẹ dă cîn^{t}‿cu jîdọvi/^{a}dícă-ñai̯ínte vréme nú̯ am fo^{z}‿noi̯/a fo^{z}‿jîdovii̯//cînd s-a^{u} i̯ivít ai̯ nóștrẹ-atunĉạ cînd [ɛ] ai̯ nóștri/d-ai [k] s-a iscát...țărînimẹa ásta/u̯ămînimẹa ásta‿a nọás^{tă}//a fost înạintẹ-a foz‿jîdovi//să zîĉe că măgura‿ásta-i̯ dîn trei̯ pọále dă pămînt//

[Cum ?]

dîn trei̯ pọále dă pămînt//adícă trei̯ pọále dă pămînt/...púse acoló la ũ‿loc/șî s-a făcút o măgură//

uŋ‿cọpíl...al jîdovìlor/búnău̯àră mă găsí pă míne/...àrînd/...cu doi̯ boi̯ la plug//șî m-a lu̯at îm‿pu̯ălă cu tótu̯//cu cărúță/cu boi̯/cu tot/șî...m-a dus la mái̯că-sẹ//

ĉĕ "ui̯t^{î}‿mámă" ĉọ‿"ĉe găsí‿i̯ọ"/ĉẹ "găsíi̯ níște gîndăĉéi̯"//ădícă...tot a [k] tod‿dîm‿bătrîn^{i} ásta éstẹ//zîĉe.../"he^{i} !" ĉẹ//"dú-i̯ acoló dă úne i̯-ei̯ lu̯a/mái̯că" îĉe/"că...^{î}ăștịa rămîne șî‿noi̯ perím"//

---

[1] Gest: spre dreapta.

[2] Gest: urechea stîngă.

578

ș-i̯a r [k] i̯-a lu̯at îm‿po̯álă și i̯-a dus...l-a dūs acólo i̯ar/uá unde-l luáse̯/ș^{i}‿l-a lăsát...ómū‿să-j‿vázā dă tre̯ábū^{ri}/să̯-ș‿"hāi̯/că" ĉe "noi̯ perím"//

și s-a săpát în măgura‿ásta aíĉ^{i}//s-a găsít/cuțíte dă...d̯ă creméne//s-a găsí‿fel dă fel dă u̯ése/...fel dă fel dă ĉóbur^{i} dă u̯ále/...în măgura‿ásta//cupto̯áre̯/în măgur-àe̯a‿ago̯lo̯//

[La Tangîru ?][1]

da/ai^{ĉ}/la măgur-ást-aíĉ/^{la} tangîru̯-aíĉ//i̯e o măgură d̯ácă i̯eș^{i} acíle̯a/î‿spáte terenu̯-ele̯a sĕ véde//că̯-i̯ măgură máre̯-áe̯a//ș-a^{e}a măgură să zîĉe̯ că̯ i̯éste dîn trei̯ po̯ále dă pămînt//

[Același]

i̯eu̯ am‿fos‿cam sudui̯ítă dă táta

[Ai învățat carte ?]

n-ām îmvățá‿mámă/c-àtunș^{i}le̯a să duĉá cu vyītili/...te p^{u}orne̯á la mūncă/^{i}eu̯ am‿fos‿cam...sudui̯ítă dă táta/că n-á‿avù‿băi̯éț^{i}/și m-a puz‿la plūg/să ar cu b^{u}ō^{i}i...//i̯erán‿ca băi̯á^{d}‿la táta̯//

[Erai a mai mare ?]

i̯ere̯ám mai̯ máre̯//ș-așá că i̯eu̯...trebūi̯á să̯ fac...la cîmp/múncă/ca um‿băi̯át /așá mă ține̯á táta pă mini̯/ca um‿băi̯át/să-i̯ fac...múnca/să mer‿cu plúgu/să mă dúcă cu u̯ói̯ili-m‿pădín^{i}/pìm‿pădúr^{i}/că n-áve̯a pă ĉíne̯//

[Și nu ți-era urît, ca fată ?]

ùríd‿ni̯-e̯re̯á !/că stam și‿i̯o nūma cu băi̯éț^{i}/...șî...niș‿no̯ápte̯a nu dormi̯ám dă frícă.../ca fáta̯//că ui̯tái̯...că-z‿víne ĉinevá piste tíne̯//șî băgán‿cápu-n‿c^{u}ojóc /ca cū‿să zîĉe̯á-nainti̯/șî stām acoló gimu^{i}ítă-n‿c^{u}ojóc/să n-áuz nij‿glas ! dă băi̯éț^{i}/că̯ tọt frícă mi̯-ẹrá//cạ dácạ i̯ẹrẹá pùstii̯etățⁱ !//

---

[1] Cunoscută stațiune neolitică.

merĝᵉám pă‿o pădínă máre cu o ápă frumu̯ásă acoló/șí dām óili la rọátă la ápă...àcọló/șí mă trăĝẹáṇ‿cît‿coló dă băi̯ézⁱ/băi̯éți stău̯ grămádă...//ìș‿cîntáu̯/ìș‿fluⁱeráu̯/...ìș‿cîntá cu cavállili/cù‿flúi̯erilẹ-acóló/șí‿i̯o stăṇ‿siṇgurícă/pustíⁱi̯ !/că mi̯-erẹá frícă//

[De băieți ți-era frică, dar singură prin pădure nu-ți era frică ?]

umblám tot cu féte/umblám tot cu féte șí pîm‿pădúrẹ/nú cu băi̯ẹ́țⁱ//cu féte umblám//p-acóló/pîm‿pădúrẹ//

[Și nu ți s-a-ntîmplat noaptea ceva, să-ți fie frică ?]

mámă/trecĝẹá lúpu pí‿líṇgă mínẹ//pí‿líṇgă mínẹ !//mestẹcám într̂-o zi mămălíga/pă fᵘóc /pă pⁱirostríi̯/c-așá să făĉá/în ș [k] márĝinẹa pădúri/pístẹ-uṇ‿șănțulⁱèț/acolẹá//mèstẹcîn‿mămălíga/aúz "hău̯ ! hău̯ !"//cîn‿mă ui̯tái̯ și i̯eu̯ la drẹápta/lúpu straversá șánțu̯//àpăi̯ mă [k] mî́i̯nili mi s-a mọi̯át !/cîn‿mesticám mămălíga văzîṇ‿lúpu//

ⁱintrái̯ îm‿pădúre/...ĉe să vezⁱ ?//frícă mi̯-ẹrá/da trebᵘi̯á să merᵍ‿nainte/să pasc óili̯/...să mănî́nĉe/că venẹà‿sẹára/ĝu i̯éle/șí mă ĉertá...stăpî́nu//

[Nu stăteai și noaptea în pădure.]

nú‿stam//la súrlă//stam la súrlă//stā‿la súrlă acoló/mînẹám/ne băgám îṇ‿cojọáĉẹ/cu cápu p-o buturúgă//tímpurⁱ grélẹ-am petrecút//ĉé‿ẹ́rai̯ să făĉⁱ ? c-așá i̯erẹá atúnĉ/nu i̯erá ca acú//acú lumẹa i̯e trăⁱítă bⁱiⁿᵉ/fáță dă pă tímpùrⁱ/cum a petrecút//[...]

[Te-ai măritat tînără ?]

nú m-am măritát tînără !//la fo ᵘóptîspⁱe anⁱ/atuⁿ‿m-am măritát//da ĉè‿să‿vézⁱ ?//nu mai̯ [k] zîĉám că nu mai̯ mă văs‿căsătorítă/să scap /dă u̯oi̯/cìn‿fîrșám trẹába-ṇ‿cîmp/táta mă pornẹá cu ᵘóⁱili//ploúa/bătẹá vi̯íscol/cu spig‿dă zăpádă...//i̯eu̯ i̯erẹám

530

i̯ncălțátă/cu ĉé să fhíu̯ i̯ncălțátă ?//țese̯á máma obyélo/obʸi̯éle̯// fășurám obi̯ála pă phiĉór/ș-ápăi̯ al dói̯le̯a tîrsînă făcútă ca sfo̯á-ra dîn păr dă cápră/șî mă-nĉinĝe̯am bⁱíne piste piĉór/băgám piĉórŭ ᵘopⁱínĉă/lo̯an‿cojócu pă míne/ș-al dóile̯a imurlúcu̯/șî cu gulgú [k] glúgúș în‿cap//àșá !//to̯ātă zíu̯a stam îm‿băț/...că joz‿nu putéi̯ că ⁱere̯a‿ápă//trèmurái̯ pînă...te făĉéi̯ várgă/...așá să numéște/m-vinețe̯äi̯//cîm‿vene̯ám se̯àr-acásă să mă culc/...mi̯-erá piĉérⁱli vi-nete p-aiș‿pî la vînă/ca la berbécu ăla care...care-l opréște dî la ᵘoi̯/să nu mîrle̯áscă/așá i̯ére̯a !//mi̯-arcui̯á pⁱiĉérⁱli !/da dóm-le/așá i̯ére̯am/zắu̯ !//

> cămărásu i̯iu̯ána, i̯iu̯ána cămărásu ilíi̯e
> contingéntu doᵘoșnóo, sînt în șai̯ișáse [de ani]

la hóră

fétele la hóră/ave̯ám neștē fúste mái̯că lunĝ/șî larĝ//șî că-máș...drépte cu dóo rîndurⁱ/...c-așá să purtá//i̯īi̯/cu mînica lúnĝă.../zuvélcă dănai̯ínte/...i̯ncăⁱțátă...cū tîrlíjⁱ‿d-ăște̯a dă... făcúțⁱ ĩ‿i̯iglíță/ĩ‿i̯iglíță făcúțⁱ//îi̯ lo̯am îm‿piĉére dă lînă/șî plecá‿la hóră cu i̯ei̯//àcóló‿la hóră/i̯ére̯a băi̯éțⁱ...dă jucá nú ca acúmîle̯a//acú nú‿știi̯ drágoste̯a fáta cu băe̯átu̯//nú̯‿știe ca pă tímpurⁱ//da máică ! spui̯ ce‿e dă ˢᵖᵘˢ//

[De ce ?]

dă ĉe ? păi̯ să găséște ĉíne‿știⁱe cînd ?//păⁱ‿atúnș‿cîn‿mer-ĝá‿la u̯óră/mái̯ fráte/...i̯erá ᵘo hóră máre șî strigá băi̯éți u̯óra ..."ĉē-i̯ la stínga ĉe-i̯ la dre̯ápta !"[1] //u̯óră ĉe̯a mai̯ frumu̯ásă i̯ére̯a !//àtúnș‿tè‿tîrá dă mînică vene̯á băi̯átu să pleșⁱ‿cu i̯el în grădínă/ᵃșá să zîĉá în‿grădínă//

"hai̯ cu míne !"

---

[1] Pronunță ritmat, pe tonul înalt al strigăturii.

"dá nu‿mérg !"//

trăĝẹá pînă cîn‿îz‿rupẹá...ţọála du pă tíni/ca s‿te duş‿cu i̯el în‿grădínă/să vorbéşt^{i}//te duĉẹái̯/ĉe-ai̯ să faĉ^{i} ! acó^{lo}//

ş-aşá c-aşá i̯ẹrẹá bă^{i}éţi-na^{i}ínte̦/venẹá cu băţ în mînă//^{g}u bắţu cu mu̯ắcă la cap//şî cu còdii̯ dă mắre/îm‿mînă venẹáu̯//fétili...

[Cum ?]

códii̯ dă márẹ/-aşá să ziĉắ//

[Cum erau alea ?]

o códii̯e márẹ lúngă...crescút-aşá ş^{î}‿cu biĉ^{i} la cap acólo// ầşá//

[Venea la horă cu ea ?]

vẹnẹá la u̯óră cu ẹa//ĉel mai̯ fudúl băẹát/avẹá ọ códi^{i}e dă márẹ/...îm‿mînă//vènẹám acólo...fétili/cáre cum avẹáu̯ şi i̯éli̯//álta‿avẹá mbrăcămínte̦-aşá/álta o avẹá aşá/dắpă‿cum putẹá părínţi sŏ i̯-o fácă/şí i̯ẹi̯//

[Şi care erau mai bogate aveau la gît...]

ē/care i̯ẹrẹá mai̯ bogáte avẹá/gálben^{i}//

[Avea galbeni ?]

avẹá gắlben^{i}‿la gī̂t/zéĉe/dṓi̯sprăzeĉe/ĉíspr̥îzèĉe/...dā/àv^{e}á//da noi̯ mai̯ săráĉile/n-ávẹam//ş^{î}‿ne gătẹán‿cu ĉe avẹắ//şí punẹá‿şí noẹ-o flọáre-n‿cap şí‿ne duĉắ‿şí‿noẹ-acó^{lo}//şí vorbi̯án‿cu toz‿băi̯éţi//că nu i̯ẹrẹám...pricopsíte/n-ávẹan‿gálben‿la gît/să ne ţínem mar^{i}//noi̯/...p-ásta o ştiám/p-ásta/că să vorbẹáscă băi̯éţi cu noi̯//ĉ-ávem/dă ĉe să stăm pă márĝinè ?//că mai̯ frumós i̯ẹrẹá cîn‿te duĉẹái̯ în‿grădínă cu băi̯éţi ca cîn‿să stai̯...să nu te báĝe nímịnẹa tẹ-áfli în[ɛ]în‿sẹámă !//pŏi̯ nu i̯erá‿aşá ? ĉé‿mai̯ ![!]//

[Aceeaşi]

532

la mort

úi̯te mái̯că cum‿e obiĉéi̯u/la mort//i̯e/pă mǫárte//să-i̯ i̯ásă sufleţⁱélu//te du‿şî‿kem pă pᵘópa/l-împărtăşéşte/îl spovedéşte şî̦ pă i̯el/ş-a da‿sfîrşítu/l-îmbrắĉⁱ/cu ĉe ai̯//l-aşắzⁱ îm‿pat/ţ-ei̯ u̯ála cu tămấi̯e/şî ţi-l tămî́i̯/al cási̯/ţi-l tămî́i̯ acólo/şî-nĉépe lúme să vyíi̯e cu florⁱ//să jălǫáscă/cáre ĉe dǫr áre/pă súfletu [ɛ]lui̯ acoló//să să...vái̯ite/că i̯-a i̯eşî́‿súfletu//

mî́i̯ne dimineǫáţă după ĉe‿ă murí‿dă a murí‿dă azⁱ/dac-a murí‿dă azⁱ/mî́i̯ne dimineǫáţă plęácă la grǫápă̦//cu ĉe plęácă la grǫápă̦?//plęácă dóo feméi̯ trei̯/şî şáse u̯ámenⁱ//să dúĉę-acólò pă dęal/îi̯ fáĉe grǫápa/îi̯ i̯a măsúră mórtului̯ d-acásă̦/c-o tréⁱstîi̯e/cît‿e mórtu̦//să dúĉe cu tréⁱstii̯-áᵉa-m‿mîn-acólo/şî-i̯ măsúră lócu̯-óla/şî-i̯ tămî́i̯e grǫápa i̯ar/ᵈ-al dói̯lęa/şî-nĉépe să fácă ǫámeni... grǫápa dă-mormîntárę/acólǫ//

vʸínę-acásă/ş‿s-apúcă să-i̯ fácă trónu̦//trónu̦//ĉe-i̯ fáĉe după ĉe fáĉe trónu ? àcú s-a făcú‿trónu̦//

"sîntéz‿gáta cu tǫáte ?" ne-ntrebắm/"síntez‿gáta cu tǫáte?"//

"sî̀ntę́m"//

îi̯ făĉém...pátruzèşîpátru dă pomnéţⁱ/mórtului̯//că̦ zíĉe că mórtu cîm‿plęácă/i̯e pátruzeşpàtru dă vămⁱ/aşá să spúne cắrţili/noi̯ dîm‿bătrî́nⁱ/spúnem aşá//pắtruzeşîpàtru dă pomnéţⁱ/tréĉe pátruzeşpàtru dă vămⁱ/tréĉe...váma/şî‿dai̯ pomnęáta‿ái̯ę/tréĉe váma/şî‿dai̯ pomnęát-àęą//mᵘórtu áre dă dęştⁱ...o pąrălúţă̦/...dă deştⁱ púsă̦//şî‿dácă nu áre ᵘō pomnęátă d-álęa/zíĉę că nu-l tréĉę váma//şî/să púne şî-i̯ tái̯e ĉⁱcă...ắla d-acólō‿dă la deştⁱ/şî̦ tréĉe váma//şî̦ să dúĉę//

îi̯ făĉem pî̃ză pă u̯ok/şî lui̯/ca cun‿să-mpî̃zéşte/îi̯ i̯ă şî lui̯ strắkinⁱ/...să púne stráⁱkină pā...pă tron afáră/găi̯ínă/o spélă pă piĉére ş-o púne acólo/cáre mai̯...dă i̯i să̦‿mai̯ găséşte/îj‿dă şî u̯áe dă pománă mámă/că [1]e tᵘot a lui̯...//

ş-a vení timpu/víne popʰ//şî l-e̯a/să dúĉe cu i̯el şî-l morminte̯ázå//vyíne̯-acásă d-acoló/şᶦ púne lúme̯a la másă/cáre ĉe áre̯-acólo/ĉe po̯a să-ş fácă/ĉe-l dúĉe putére̯ă/şî pă i̯el//şî mănî́ncă lúme̯a/dăzle̯ágă pᵘópa la cápu mési/...ş-a lu̯a ş-a plecát //le dă la feméi̯ şterga [k] basméle/şî la o̯ámenᶦ/ştĕrgári̯//le̯-atî́rnă dă mî́nă//la feméi̯ basmélili/şᶦ la o̯ámenᶦ dă spʰináre...ştergári̯ˡⁱ//cî́ţᶦ éste̯/cî́ţᶦ éste̯-acólo//ş-aşá să

[La toţi cîţi vine ?]

cî́zᶦ víne/mámă/cî́zᶦ vyíne//tos cî́zᶦ vʸíne le dă//nu ple̯ácă nîĉ únu ᵈ⁻ᵃᶜᵒˡᵒ//şî-i̯ púne la mása̯/şî mănî́nca̯/ş-a termená mámă cu mórtu̯//

[Şi pe urmă, şase săptămîni...?]

î́i̯ fáĉe cap//aşá să luméşte ca la ţára̯//cab dă tréi̯ zíle̯//cab dă ţărî́nă pî́nă să pléĉe cu mórtu/zî́ĉe̯ cab de ţărî́na̯//la trei̯ săptămî́nᶦ/î́i̯ fáĉe̯ i̯ar cap//aşá să zíĉe la ţára̯//la şasᶦ săptămî́n/î́i̯ dăsle̯ágă ápe̯li/cu gălé̯ţᶦ/şî lúi̯ acoló/şî-i̯ dă rî́n dă ţu̯ále şî lúi̯ dă pománă/cáre̯ áre̯/...cáre n-áre...ĉe să-i̯ dá ?//dăpă cum a avút/aşá i să da̯//

la tréi̯ lúnᶦ/i̯ar î́i̯ fáĉe cápu dă tréi̯ lúnᶦ//la şáse lúnᶦ/i̯ar î́i̯ fáĉe̯ capᵘ dă şáse̯ lúnᶦ//la nóu̯ŏ lúnᶦ/i̯ar î́i̯ fáĉe̯//şᶦ la ánu/î́l termína̯//dă an/zî́ĉe că-i̯ dăzle̯ágă sărindáʳⁱˡⁱ//î́i̯ i̯a mása/î́i̯ i̯a lámbŏ/î́i̯ i̯a o ᶦiconíţă/ᶦi-mbrácă mása aíĉᵉa...i̯ar uíte ca cî́nd...am fi aĉíle̯a cu ásta/î́i̯ i̯a acoló pă másă...ĉe pofté̯şte u̯ómu/să-i̯ púi̯e: lî́nguri/străkínᶦ/fúrculiţe şî lúi̯/cum a i̯eşî́t acúmîle̯a/în sfrî́şîᵗ ĉe áre u̯ómu//gắle̯ată cu ápă/î́i̯ dă ştergár...tot aşá...u̯ómului̯/rogojî́nă/pérnă/pᶦắtură/î́i̯ dă/la şáse săptămî́n cî́nᵈ i să dĕzle̯á [k] la...la ánu/la ánu am minţít aíĉ/la ánu// şî s-a termenát//

[Aceeaşi]

---

[1] Arată faţa de masă.

534

uacă strígă la ĝe̯am

úi̯te/kar dă v^{y}íne la ĝe̯ám/no̯áptę̯ă/prèsupúnẽ‿stăm ai̯íĉa... ș-am adurmitáră/to̯átę//dacă s‿rígă la ge̯am: "i̯iu̯ánà !"/c-așá m-i lúm^{ili}/"^{i}iu̯ánà !"/să nu zic..."ĉé"/să zic "au̯úz"//ĉe "dómnu să‿tę-a^{u}úză"//că‿dacă ziș‿"ĉe"/"ĉe̯áră s^{â}‿te ‿aĉ"//zíĉe că ^{î}îngeri/ ^{î}îngeri zíĉe că ^{fáĉe}//te strígă îngeri/...afară̦//da o f^{i}i așá mam^{î}/n-o fi/$^{nu\ ștu}$//

[Aceeași]

i̯erę̯á fo̯árte áspru boi̯éru

boi̯éru ástă i̯erę̯á um‿bo^{i}ér fu̯ártẽ áspru//î̦njurá și drăcui̯á și firii̯á dă dă...să ^{h}îțî́ná pămî̦́ntu//nu ^{i}egzistá u̯om să cláĉe pă moșía lui̯ cu‿ŭ‿animál sau̯ ĉevașî́lę̯a//

și merĝám‿la boi̯ér//là‿bŏi̯ér dacă merĝám îm da șî́‿mii̯e dóo... ā dóo pogu̯áne sau̯ tréi̯ pogu̯ánẽ dă...să pun porúmb acóló‿la boi̯ér/ ...trę̯á să-i̯ fáĉem finitív^{î}//să-i̯ arắm/s^{ă}‿făĉém finitívur^{i}//adícă finitívù/î̦i̯ munĉám...lui̯ avę̯á ^{u}o párte dá‿o pà^{r}te//o párte dă moșí^{i}e ș̆-o oprę̯á pentru el/ástę̯a erę̯á finitívurli̦//íi̯ le sămănám/ íi̯ arám/íi̯ seĉerám^{û}/péntru că...în‿da șí mie de‿e^{g}zémplu la...ă ...pămî́nt aco^{lo}‿să munĉésc//...finitívurli̦//múncă pî̦n‿cúrtę ĉe avę̯á nevó^{i}e anunțá toț^{i}‿i...îmv^{u}oi̯it^{u}óri/c-așá să numi̯áu̯/îmv^{u}oi̯it^{u}ór^{i}//toț^{i} îmv^{u}o^{i}it^{u}óri care îm [k] avę̯á lócur^{i}‿i̦mvoíte la...la b [ɛ] la boi̯ér/munĉę̯á prin cúrtẽ/î seĉerắ/și să luắ...dómnẽ...din pátru ^{u}úna//dim‿pátru úna//sę-aduĉá porúmbu-ŋ‿cúrtę̯a boi̯érúlui̯/ ș-àcólo să făĉá/pátru grăméz^{i}//lu̯a boi̯éru trei̯/i̯ar noi̯ lúám úna// așá i̯erá//finitívu finitív//

nu avę̯ai̯ vói̯e să‿ai̯ [ɛ] flo̯árę̯a-so̯ár^{u}lui̯/un fir dă flo̯árę̯a-so̯árluị ȋn...porúmb/că ịerẹá nenoroĉíre máre//da//ịerẹá fọárte áspru boịéru//

[Și ce făcea dacă găsea cîte-un fir de floarea-soarelui ?]

ȋṇjurá/drăcuịá/ [ɛ] ba ne [k] șî pă noị ne-ṇjurá/că ĉe cátă soría [k] flọárẹa-sọárluị acoló că‿nu trébuị să fiị-acoló/îm‿porúmb să fíe numa fíru luị sìṇgur// [...]

și cîṇ‿cu refórm-agrár-atúnĉa/kar ịerám cu ụóịili//îm‿pátruzeșîĉînĉ^{i}/rĕamintés‿preĉíz‿dă bíne/aụ‿ō [ɛ] lẹ‿pụsése-ṇ‿vedére la boịér^{i}: únde vrẹa să-ș oprẹáscă o sútă dă poguáne/ĉíṇzĕj^{i}‿dă ^{h}ectáre//mòșíịa boịérlŭ‿ịerá dă...o sútă dă ịe^{ctare}/dă dóo súte dă poguánè//ș-à‿spúz‿zîĉe: "î‿ụopré^{z}‿la cápătu dăspre...comúnă"//ș-atúnĉa cîn^{d}‿a mers refórma ca să-mpărț^{e}áscă pămîntu la ĉeị caré‿eráụ în drept/ă fróntu plugárlor ịerá//ịerá prĕșĕdínte... ịiụoṇ‿sitáru//préședíntele fróntuluị plugár//erẹá ũ‿ụom fụárte revoluț^{e}onár/aĉést om//îm‿privínța...boịérilor//aĉésta ^{u}om/în pátruzeșîĉînĉ/am [k] a strigát//boịéru cîn‿a...prìmăvára/cîn‿ă strigát toț îṃvọitóri sé-ị merĝé‿sắ‿sămână^{m}‿ụovázu/dă prímăvara pentru...animálili boịér^{u}luị/s-a‿s cu-ṃv^{u}oịit^{u}óri/și nu a maị sămănát unde...a căzú‿dă coṇvénțịe cu fróntu plugárlor ca să ș-o [k] -l reține//ș-a spû^{s}‿că "ĉé îm pásă mie dă‿ắștẹa ?//^{h}eụ mă duc că‿ịe moșíịa mẹa/mă duc unde vrẹaụ"//ș‿s-a mŭtát îṇ‿cápătu ĉél^{î}làl^{d}‿dă díṇcolọ//

atúnĉ^{i}‿ụámenĭ împre^{u}úna cu ^{i}iụóṇ‿sitárŭ/prèședíntele fróntuluị plugár/a spus: "frățílor/ ʼaị că boịéru vrẹa s^{î}‿ne ịa moșíịă//noị am luptát/...și vrẽ‿să luptăm/^{s}‿să ter^{m}né‿ō^{d}átă cu ịeị"//

ș-ắụ plecát toț cîrd^{î}...únŭ‿dûpă áltu/cu tòpọáre/cu fur^{j}‿dă fịer/cu ĉòméĝe-m‿mînă/care cum a‿avút//bo^{i}éru cu árma la ịel !//pátruzeșîdò^{u}o dă cartúșẹ-a găsí‿la boịér//...árma púsă-ṇ‿cărúță//șî cî‿s-a dus peste‿eị‿ĭ/ásta i [ɛ] președíṇtli frón^{tulu} plugá^{r}

536

i̯u̯ó‿sitáru...s-a dus prìma‿âtă/și‿l-a-ntre̯bát:

"boi̯érule/cîn^d‿am...vorbít o v^u̯órbă că să te [k] rămî́i̯ la cápătu déspre comúnă/dâ‿ĉe [k] ĉé cau̯ț âî^j/vrei̯ z^î‿n-ei̯ moșî́i̯a ?"//

ĉe̯ "i̯éste a mé̯a/și fac ĉe vre̯au̯ cu i̯ă//...tu să i̯ej‿du pă moșía me̯a//că dă nu te cúrăț"//

dar a foz‿la distánță dă vrō...zéĉe métri dă cărúță/unde̯ i̯-a‿avút árma//ș-atúnĉa/au̯uzínd ásta/i̯u̯ón‿sitáru...cuvîntu ásta/a trîntít o mo̯ácă-ŋ‿cap/cum i̯e̯rá pă tímpur^i cu mo̯áĉe/...i̯-a trî́ntit ùna-ŋ‿cáp/și p-orm-a tăbărî́‿pă i̯el//și i̯-a lu̯ắ‿la bătái̯e pă toț îŋvoit^u̯óri//

[Era și cu învoitorii ?]

șí̯ cu-m̯v^u̯oit^u̯óri/că ș-áe̯a să cam opune̯á//mai̯ áprig‿î̯ i̯erá ^u̯únu rádu násta/care‿ere̯á mî́na dre̯ápt-a boi̯ér^u̯lui̯//și p-ắla‿a vru‿să-l prindă bíne/ș^î‿nu l-a prin̯s//a-ŋcălicá‿pă i̯ápă ș-a fuĝít//și i̯-au̯ bătùd‿bíne/și pă bo^i̯ér/l-a lu̯át...ā...ĝínerli adimistrátorúlui̯/l-a lu̯át/ș-a veni‿cu̯-el la cúrte̯//ș^î‿dă la cúrtē/l-a lu̯at cu mașî́na/avî́nd dóctoru...car‿l-ave̯ám îŋ‿comúna...atúnĉ îm‿pátrușij^i...nu̯ ma‿reț́in bíne cum îi̯ spúne/tótuș^i i̯e la u̯ózum' aĉéz‿dóctor//l-a lu^u̯át/i̯-a făcút ^i̯ijắcții̯/și‿l-a trimés la bucuréș^i‿répede//spre salváre̯a lui̯//a boi̯érului̯//și moșía cum a spus//pre̯ședî́n̯^tli fron^tu plugárlor//

între tímpu̯-ásta/ne [k] băi̯átu adimistrátor^u̯lui̯/túdor îl kemá/i̯éste d-o se̯ámă cu míne/a repezí‿fu [k] ũ‿furcu̯ói̯...îŋ‿cápătu lu pre̯ședíntili fróntū‿plugár^i//în tî́mplă/ș-a^i̯íĉ[2] în vî́na ĉé̯fi̯ //dómle/ș-așá dă táre ĉ-a fost/c-à‿măsurá‿mo̯șî́i̯a boi̯érúlui̯/tu̯átă dă̦ la cab‿la cap//"frắț^îlor/venî́ț îŋco̯áĉe toț aĉéi̯ care̯-au̯‿luptát/ș^î‿luptắm/pentru partíd/...hai̯ s-o-mpărțím !"//

[Așa cu capul spart ?]

---

[1] Uzunu,comună învecinată.

[2] Gest.

aşá cum a foz‿dómnu inĝinér//[1]

ş-a măsurá‿moşíi̯a dă la cab‿la cap//cáre cît a avú‿dréptu̯// i̯el binințelés...i^{r}á cu u̯ámen^{i} d-ai̯...partídu^{lu}‿d-a^{i} frón̦^{lu}‿plugárlor//

şi spuneá: "le dai̯...cîte-atít/la fi^{i}icáre/ves^{i}‿cîț u̯ámen^{ii} ai̯ şi‿le dai̯ la fi^{i}i̯cáre pămînt/că toț^{i} au̯ dréptur^{i}/toț^{i} munĉéşte pentru partíd"//

ş-à-mpă^{r}ți‿moşía ş^{i}-a plecát//

atún^{j}‿leĝi^{u}únea dă jandárm^{i} dă la călugărén^{i}/...l-a-n̦kís// l-a‿arestát//cu aĉést om ma‿ereá ş^{i}-únu pétre țăgán//care tot pentru partíd luptá//s-a duz‿répede la...la ĝúrĝù/la partíd/ ş-atúnĉ/ĉé l-a trimés d-àcól^{o} ?/l-a trimés...d-acólo:

"te duĉ^{i} la jàndáru dîn‿comúnă şi-m...îm vii̯ cú‿^{i}el dezermát [k] dĕzarmát//ádică-i̯ i̯ei̯ armătúra şî vi^{i} cu i̯a mi [k] la míne"//

ş-àşá i̯-a făcút/dómle//a întrá^{t}‿peste‿ei̯/peste jandárm^{i} în... îm‿p^{u}ost/şî i̯-a smuls árma şî pistólu dîm‿mînă car‿l-a avút//s-a‿^{d}us şî la ...la partíd//le-a‿^{d}at înapói̯ nu‿ş‿ĉe-o fhi̯‿făcút acólo-aş^{e}á/ş-a viní‿leĝii̯úne dă jan^{d}á^{r}‿şî‿l-a arestát//pă iu̯ón‿àsta‿a sîtáru^{lui}//^{ş}‿l-a ț^{î}nût o noápte//i̯erá cálotă/la ĝúrĝu unu calotă i̯ereá/ómu pàrtídulu^{i} al fróntu‿plugár^{î}lor/nu rețín bíne fún̦cția care-a avút-o/da ásta‿a fost/calót-ásta/i̯ereá spre‿ezémplu cum ar f^{h}i acúma...prèşedíntili judéțului̯/aşá i̯erá atúnĉ//şi/ ^{h}ásta‿a ven^{i}t/ [ɛ]a vení^{t}‿peste leĝiúnea dă jandárm^{i}/şi a spus:

"dacă nu le daz‿drúmu/...skimbám‿foáea"//

şi le-a da‿drúmu dómle !//

a ven^{i}t acásă/...dă la călugărén^{i}/pă lùn̦c-ásta p-a^{i}íĉa/n-a mai̯ înemerí‿să‿mai̯ vínă//a căzút/ùna‿álta/ş‿ĉe-a ven^{i}t acásă//ca dúpă...pátruşob‿dă u̯óre/s-a duz‿la [ɛ]cîn‿l-a-mțepá‿pă‿el/l-a‿du$_{z}$‿la dóctor/la dóctor-às^{ta}//şi-n loc să-i̯ fácă îjécția cum

---

[1] Cu termenul "inginer", informatorul se adresează anchetatorului.

538

trébui̯e/i̯-a băgát ápă‿silíngă/p-acéẹa̯j‿gá^{u}ură úndẹ...aícă la tímplă/undẹ intrásẹ//în‿gáur-aṣa d-aíca dîn...dî‿úrma fúrci̯//și ...s-a...îfèctát !//dor l-a dus acólo/...a mîná‿cái̯-avẹá doi̯ cai̯ ...bun^{ĭ}/rói̯bi̯/pintenó^{j}/frum^{u}óș^{ĭ}/i^{u}ón ásta sitáru/...ș-o bríșcă/o cărúță frumu̯ásă făcútă/e^{r}á ^{u}om cu ambíție să-ș pọárte cái̯i//^{u}om sărák‿ẹrẹá/i̯el//fără nij‿brázdă dă pămínt//dar a fost om revolúțe^{e}onár i̯el//ș-atúnca...a mînát cái̯i...cît a ^{i}ișí‿pă pu̯ártă//s-a urcát pă lẹágăn/ș-at^{î}ta a pútu‿să țíi̯e/ș-a căzú‿pă spáte//șî l-a ...lungít...pă...p-o pátură-n cărúță/ș^{î}‿l-a...dus...la gúrgu/și pînă diminẹáta...a și murít//da//

táblă me andréi̯
sun‿de pátruzeșîpàtru dă an^{ĭ}

î‿félu ásta i̯éste cu v^{y}íi̯ili

de egzémplu/vrẹau̯ să plantéz vi̯íță//i̯au̯ v^{i}íță dă...cọárde dă primăvàra cîn‿să tá^{e}e dîn‿ă áltă víi̯e/și... [ɛ] ...ō plantéz îm‿pămínt//o pun îm‿pămínt//cu sápa/sau̯ cu ^{u}o vergá așá/^{u}o țepúșă să spúne la noi̯//și únu cu ápă//am‿făcút-o mușurọá^{i}e/tim^{b}‿dă [ɛ] doẹ-an^{ĭ} dă zíle să sápă și i̯ă /să pun ríndur^{ĭ}/cu sfu̯ára//distánță víță dă víță/...pe rînd vorbésc/...ă i̯éste la un métru//un métru și rînd înd^{r}e rînd//sà‿sápă/dă dóo‿trei̯ ^{u}or^{ĭ} binențe^{l}és/dă cît i̯éste nevói̯e s^{î}‿n^{u}‿ma‿ái̯bă bur^{u}én^{ĭ}/în dói̯ an‿dă zíle//al tréi̯lẹa an fáce stropitúră să spun^{î}‿la noi̯/strúgur^{ĭ} fọárte puțín^{ĭ}//al pátr^{î}lẹa an/^{s}ă dă pă prodúcție//ò‿săpắm/o arăcím/o legắm șî noi̯/ o tă^{i}ém bìnențelés cum să tá^{i}e la víi̯e/...și tọámna/cî‿strúguri‿i̯ẹ dă culés/să culé [k] să coc [ɛ] strúguri/bìnențé^{l}és să fíi̯e copț^{ĭ} bíne/nu cruz^{ĭ} așá/că dácă să aculég [k] s-aculége víi̯a crúdă/i̯ése și vínu ácru//să las‿să cu̯ácă bíne/sà‿culége/în‿c^{u}óșur^{i}/și-m‿

pútin^{i}//la noi̯ s^{î}‿spún^{e}...bútu̯aie din ástea/putin^{i} să spun̯‿la noi̯// şi să pistoĉeşte-acólo cu‿un̯‿lemn//sau̯ cu súlu/noe-avē‿sulur dă‿ la războu̯ae din ástea/şi...cu súlu-òla‿aşá să...pìstoĉest-acoló/ adúĉe acásă/àven̯ līnur^{i}/în̯‿sac/...sac rar ţesút ispré pentru víi̯e/...să‿càlcă cu piĉoár^{î}le//

[Cînd aduci strugurii, în ce-i pui ?]

îi̯ culeĝém în̯‿c^{u}óşur^{i}/^{ş}‿după‿áia-i̯ punem îm‿pútină// [...] bùtu̯á^{i}ili sûm‿butu̯áe/i̯ar pútin^{i}li sum‿pútin^{i}//

[Dar în butoaie ce se pune ?]

vyínu//să vă spun cum...pîn la...pîn̯‿la púsū vinũlui̯ îm‿butói̯//

să adúĉe acásă/să calcă/într-o [k] avém un̯‿lin speĉiál făcút/ şi...ă luóm dim‿pútin^{ă}‿d-acólo cu găleáta/şi únu sus în lin/pă care cálcă//îl cálcă cu piĉoár^{î}le//să pun-un̯‿sac acólo/să strînĝé‿sácu bini‿la gúră/şi p-órmă l-ea la jucát cu piĉoár^{î}le//şi i̯ése must^{î}//mústu/se toárnă-m‿butói̯//să cũrắs^{e}şte butói̯u binenţe^{l}és cu pelinĩţă/să ^{u}opăréşte vásu/prìma‿^{d}dátă să s [k] curăţéşte cu ápă réĉe/după aĉéea... [ɛ] pentru că butói̯u-are şi-el‿î... nişte p^{u}or^{i}//...cu ápă réĉe//după áea/cu ápă cáldă//după ápă caldà/s^{î}‿toá^{r}nă ápă réĉe din nou//să cu^{r}ăţéşte bíne/cu pelinĩţă/în ápa fi̯ártă cîn‿o fi̯erbém în̯‿căldắr d-o turnắm îm‿butói̯/să púne pelinĩţă//ca să-i̯ dea mir^{u}ósũ‿ăla frum^{u}ós//şi/...curăţít cu ápă réĉe/să...púnĕ cu gúrã‿jos/^{cu} predúfũ‿jos pă une să toárnă v^{y}ínu/ să scúrĝe bine àp-áea/să rîdicắ‿sus/şi dup-aĉéea s-a zvîntád‿bíne butói̯u o zi‿dóu-acoló la...într-o...noi̯‿i spunem...ă...un̯‿grajd/^{î}ntr-un̯‿grajd acólo/unde-avém ispré butu̯ái̯ile//şi...acólo/ să tu̯árnă mùstu-ăla//ĩ‿i̯ĕl//şi-nĉépe să fi̯árbă//f^{i}érbe-acólo... trei̯‿patru‿ĉin̯‿zile//fi̯érbe bine/-aven̯‿grijắ‿d^{î}‿i̯el să n^{u}‿dea pă răscoa^{le}/că dă şî pă răscoále/dacă-i̯ umplút butói̯u bine/^{să}

540

dă pă răscọále/...s-à‿fi̯ért acólo trei̯ pátru ĉin‿zíle cît fi̯érbe/dúp-aĉé^{a}a mai̯ sfîrî́‿i̯el ĩ‿vro săptămínă dă zíle/mai̯ sfîrî́i̯e acọ́lo//să púne predúfu/ș^{i}‿să lásă i̯áră ^{v}ro săptămín‿nu úmblĩ‿i̯el dălóc//dup-aĉéẹa/să scọáte v^{i}in‿ș^{i}‿să bẹa//

ĩ‿félu ásta i̯éste cu v^{y}íi̯ili/la noi̯// [...]

pelínu să spúne că sắ‿i̯a-n nọáptẹa dă sfìntu‿ilíi̯e//șĩ să țínẹ-acolṓ/dîn nọáptẹa sfîntũ‿ilíẽ pîn-acú la vyin//și sĕ [ɛ] bágă-m‿butói̯u cu v^{y}in acọló/trei̯‿patru f^{h}ír^{i}e dă pelín/să lásă acólo... pînă cîn‿înĉépe să put^{r}ĕ^{z}ẹáscă puțín/și-l scọáte afáră/nu-l lásắ‿că să amărắște prẹa rău̯ vyínu/s‿fáĉe prẹá amărúi̯ vyínu//bìnențé^{l}es că víi̯nu pelín i̯e fu̯árte bun//

[Același]

la hóră

să vă spun‿î cum ẹrá...cum i̯erà-na^{i}ínte//

i̯ō...așá să spúnĕ‿la noi̯ am jucá‿la hóră...în‿ă...pátruzèĉ șĩ ...am jucát îm‿pàtruzeșîpátru la u̯óră i̯eu̯// [...] am jucá‿la họ́ră/atúnĉa...să purtá cămắș^{i} cu mînica lárgă/cămắș lúnĝe cusúte/cămáș^{a} lúngă/șĩ cum să spũnẹá‿^{l}a noi̯/la țáră/i̯izmẹ́ne/cusúte...jos a^{i}i^{j}‿la piĉór//cusúte/izméne cămắș pînă [k] brîne r^{u}ọ́șii̯/cu béte pestẹ i̯éle/avẹán‿codíi̯ dă márẹ cũ bíĉ cu fi̯íșcă la i̯éle/pànglicúță la...^{l}a bíĉe/...î batístẹ din ástẹa cusúte àvẹáu̯ fétilĩ...//și ...merĝán‿cu féte-n‿grădínă/c-ạșá să spun^{e}ắ atúnĉẹa...la noi̯//merĝám în‿grădínă cu fétẹlẹ/și...spre egzémplu̯-avẹá bàtístă/i̯in^{e}él/purtá^{u} inéle fétilĩ‿la noi̯//acúm númai̯‿ĩ ĉéle căsătoríte pu̯ártă i̯in^{e}él^{e}//atúnĉẹlẹa...purtá fétele ^{i}inéle/și mă‿^{t}ĉẹắ‿vorbi̯án‿cu féte în‿grădínă/...la hóră/cîn‿merĝắ‿la họ́ra de [k] spre‿e^{g}zémplu‿n‿co[k]m‿mijlocu sátului̯//șĩ‿merĝám în‿cutẹ-o cúrte‿^{l}a ĉineváșîlẹa/

---

[1] Se întrerupe ca să-și aprindă o țigară, oferită de anchetator.

ĭn‿gluĝ/glúĝ^{i}le dă coĉén^{ĭ}/nọ́i̯ me^{r}ĝám acólo fiecáre cu fáta//stăn‿dă vórbă acoló/și...î̯i̯ luám ìn^{i}élu/dă e^{g}zém^{b}lu dîn déĝet/ástîz duminícą̆//șî/la săptămî́nă/î̯i̯ dădám inélu-napói̯/șî-n‿da pi̯éptenẹle//că‿să purtá pi̯éptene/fét^{i}li cu pi̯éptĕne-n‿cap/aíĉa//cápu g^{u}ol/párte pĭ‿i̯éle/áltili...avẹáu̯ bazmálĕ din ástẹa négrẹ cu̯‿flṓr^{ĭ}/...și-n‿dădẹá pi̯éptinílĭ//ĉé^{e}ălàltă duminícą̆-i̯ dam pi̯éptenlĕ-napói̯ și-n‿da batístă//batístă mắrẹ-așà cî́t mî́nica cămắșî̯//tot cusútẹ-așá cu̯ flor^{ĭ} pă i̯éle ùna‿álta nu‿ș^{tu}‿ĉé/ [ɛ] i̯e^{r}á ș^{î}‿cu flutúr^{ĭ}//cămắ [k] cŭsúte cu flutúr^{ĭ}/frumu̯ásẹ//avẹáu̯ și mą̆núș^{ĭ}/cusúte/frumu̯ós/ù̯na‿álta/ [ɛ] șĭ me$^{r\hat{g}}$án̦‿la hóră//i̯eráu̯ ș^{ə}-átùnĉ^{e}a...ĝéte cŭ...gulimástic/cun̦‿să spunẹá-ña^{i}ínte/ĝete ^{cu} gulimástic i̯erá//ĉízme/fọárte puțín^{ĭ} avẹáu̯/care‿erẹáu̯ ọ́amen^{ĭ} î́n̦stăríț^{ĭ}/...purtáu̯ ĉízme flăcắi̯i//șî...â...avẹám brî́u̯ cŭm‿an̦‿spus róșu/avẹám brî́u̯ àlbástrŭ/brî́u̯ vérdĕ/cămắș^{ĭ} cusútĕ cu mî́nică lárgă cî́te tréi̯‿pàtru cămắș^{ĭ} avẹám fii̯ecàre flăcắu̯ le skimbám așá pă duminíĉ^{ĭ}/că merĝám/duminíca ásta i̯o lọam o cămáșă/ĉélalt-o cămáșă/...pàlăríĭl‿lẹ-avẹán̦‿cu fulĝ/...lu^{u}ám̦‿fulj‿dă‿lă...dĭ‿la curĉ^{ĭ} dîn ástẹa fulĝ àlb^{ĭ}/șî punẹám la pălăríi̯ fulĝ/gàrọáfe din ástẹa flor^{ĭ} din ástẹa pŭnẹán̦‿la pą̆lării̯/la brî́u̯/batíste punẹám/...purtám̦‿véstĕ/

[Ce fel ?]

véste dîn ástẹă/véste cum au̯ costúm^{i}li dă ástăz/na !/véste/[...]

párte pîn nọi̯...avẹam codí dĕ máre/párte pîn noi̯ avẹám béțe/jucán̦‿cu bắțŭ‿hóră/...^{a}șá i̯erá pă tímpur^{ĭ}//

[Cum era asta ?]

ǰucán̦‿cu bắțu-m‿mî́nă//avẹám béțe cu merișọáre făcútĕ lă meseriá‿la tîmplár^{ĭ}‿din ắștia/beț^{î}șọáre scúrte//ju̯cán̦‿cu bạțu-m‿mî́nă//beț^{î}șọárlĕ‿i̯erẹá...cu fl^{u}or^{ĭ} făcúte pă i̯éle...//

[Și băieții care n-aveau cizme, ce purtau ?]

pù̯rtáu̯ pàntóf^{ĭ}/[k] ásta/ĝéte cŭ gùlimástric/u̯opi̯ínĉ/

I. Gest.

542

[Se mai purtau ?]

da/u̯opínĉ// [ɛ] dă múlte u̯or^{ĭ} věn̦e̯ám... [ɛ] la noi̯ să...să-nĉepe̯á hóra lă...óra dóu̯ăspre^{z}èĉe//si i̯erám cu vítili dus după burg̦e̯án/la di̯al/vára vorb^{e}ésc^{î}//și̯...ven̦e̯ám tómna spre‿e^{g}zémplu cũm‿ấr‿fî‿^{a}c^{u}ma pă la pátru/pă la ĉinĉ//ș^{ĭ}‿ca să fug répede la u̯órằ/în̯‿lo̯am dăcî‿sín̦gur cămáșa/...pă mine dă múlte u̯or^{ĭ}/și cu pàntãlóni care mă găse̯ám așá de abá/purtám pantalón‿dă dimíi̯e//șî cu ^{u}opínĉili// î‿lu̯an̯‿codíi̯a-m‿mînă ș pălăríi̯a-n̯‿cáp/vára//și fuj^{ĭ}‿la...la hórằ// strìgám hóra̤/jùcám/vorbi̯án̯‿cu féte...//așá ere̯á//

[Același]

i̯eu̯ am jucá‿și-n̯‿călúș

i̯eu̯ am jucá‿și-n̯‿călúș ca să vă spun drept [!]//[...]

[Cum vă strîngeați ? Cum vă‿adunați ?]

ne̯-adunám príma dátă la únu acásă/și făĉe̯ám repetíție la joc//...între noi̯ toț să nume̯á ũ‿vătáf//toț^{ĭ} aĉéști̯a jucám după... după dirijáre̯a‿aĉéstui̯ vătáf//la cománda lui̯//în tímpu jóculuị/vătáfu să urcá pă ĉo̯mé̯ĝe̯//șî-l ține̯á...doi̯‿î̆ș^{ĭ}//únu să pite̯á dîn noi̯/și at^{u}n‿mútu vene̯á șî-l pedepse̯á pă vătáf//pă...vătáfu prìma‿^{d}átă-l pedepse̯á pă mut/îl pune̯á/nu-l găse̯á pă ĉèllántu pitítu/care s-ascunde̯á/...îl pune̯á să jo̯áĉe...vătáfu pă mut/în lòcu̯-ól^{u}e̯a//șî jucá mútu/ș‿p-ó^{r}mă-l pedepse̯á//pă...mut//că dă ĉe [k] mútu pă ...vătáf//dă ĉe l-a pus să ju̯áĉe̯//că acúma/ála i̯ișá//jucínd mútu în hórằ/sằ‿fằĉá cằ‿nu-l ve̯de//șî jucá ĉe jũcá ș-o^{d}átă i̯ar îi̯ lu̯a‿^{l}a númăr^{î}//acúma-l lu̯a pă vătáv‿dă scurt: "m-ai̯ pus ^{t}u pă míne să joc/cînd ằsta‿a fost aìĉ‿așá ?"//șî-l urcá pă béțe//și vene̯á șî ...ĩi̯ dam/unu din noi̯/îl lu̯am pă vătáf pă béțe d^{u}oi̯/șî únu-i̯ dan̯‿cu béți^{li}//

"cî́te-i̯ dăm ?"//

ĉe spûnea/"să-i̯ dăm ᵘo sútă dă ĉoméĝe//pă pⁱĉoáre-l/[k] pă tắlpʰ"//

șî̂ noi̯ îl ţⁱneám pă béţe sus//noi̯ ne făĉán̯ că dăᵐ așá cû́/...lu̯án tu̯áte ĉoméĝeˡᵉ șî[...]¹ p- iĝe//ála zbⁱerá/"hău̯ăleòu̯ !" făĉá/"áu̯ŏleò !//i̯ártă-mă mútule"//

mútu zîĉá: "mài̯ dá-i̯ ! să-i̯ dea o sútă !"//

dăpă áea/făĉeám noi̯ figúʳa că-i̯ dam acoleá/

"nú mai̯ fac !"/îi̯ spûneá "nú mai̯ fac/i̯ártă-ᵐᵃ̆ că ála !"//

și îi̯ spûneá mútu că..."mai̯ fáʲ ?"

"nu mai̯ fac"//i̯-arắtá dîn...dîn déĝet că nu mai̯ fáĉe//

și-l lăsá jᵘos//dúp-áea-nĉepeám...jócu i̯ár// [...]

[Se spunea pe aici că se ia din căluș ?]

da/să spúne [ɛ]/ui̯táţⁱ cum i̯érᵉá: în tímpu jócului̯/î...dacă să trecá pîn...î pîn î...î̃ hóra nu̯ástră care jucăm noi̯/nu i̯e bíne sî̯ treș pî̃ hᵘóră//

[De ce ?]

pentru că... [ɛ] să-mbolnăvéștᵉe//dă-ntr-o boálă úna álta u̯arecáre/șî p-órmă dacă ⁱel...dăs~~e~~-mbolnăvⁱit/sîntém obligásⁱ toţⁱ áștea să ne strînĝém/care sî...care suntém/să ne făĉém i̯ar călușár la lᵘoc/...să formẵ χᵘóra/și pă i̯el să-l púnem î̃...mijlocu hóre-acoˡᵒ unde jucăm noi̯//

cún să fáĉe ? cum să fáĉe săritúra peste ũ u̯om ?/car l-a lu̯a dîn călúș//ádică să spúne lu̯ad dîn călúș/boála dă...bol [k] zîẑe luáᵈ dîn călúș/ũ u̯obiĉéi̯/ⁱĉe "l-a lu̯a dîn călúș săracu"ziĉe//

s-à-mbolnăvit táre/i̯-à lu̯át o mînă/um piĉór/maⁱ ști ⁱo ĉé/...a ᵈat puţin în paralizeálă//formắm din nou̯ χᵘóra/călușári...la fel/și jucắm//șî-n timpu jóculu̯i̯/nu-zⁱ vorbⁱím nić únu//dăcî jucắm prin sémne-așá//ádică nu zîĉém "ʰàrắi̯ișá"/mutóște//sémnu dă

---

¹ Cuvînt neclar.

544

"àrăi̯șá" îl făĉém pîn ĉoméĝe̯//după‿ái̯a/tot în semnálu...al vătáfului̯/ne-n̦șîruím únu cîte únu/...șî sărím cî́tⁱe únu/șî ő lu̯ő‿la fúgă...fii̯ecàre-n tu̯áte pắrțili//mutéște̯//dă trei̯ u̯órⁱ făĉᵊá sărîtúra ásta̯//adî́că...o lom̦‿fìecáre...în to̯áte pắrțílí la prima săritúră/dup-áe̯a ne̯-adunắm//la semnálu...al vătáfúlúⁱ/da cŭ‿u̯óki după vătáf/toțⁱ//i̯ăr ne̯-adunắm/i̯ar jucắm/i̯ar o lᵘom...mutéște...săritúra//dă trei̯ u̯órⁱ [ɛ] să sáre//

ḱar acúm doe̯-anⁱ o feméé din...d-aĉílẹa dî‿la noi̯ zîs tàn̦gî́ru/tot aparțínᵉ‿do̯ő‿dă comúna stoi̯néștⁱ/sátu tan̦gî́ru/...bu̯ő́lnávă̯//ș-a vení‿s-a rugá‿dă noi̯/că ne plătéște/núma să sărî́‿șî‿noi̯ peste̯‿e̯a//ș-ã‿ⁱⁿtrat într-o cúrtè/ș-am jucátᶜ//nu ne̯-a cîntáᵈ‿lău̯táru/nu nimícălẹa//dăcî́t lăutáru...a cîntát nu cu...pă cu̯árdă/ᶜᵘ [k] a-ntors i̯in̦vers...arcúșu̯//șî făĉá așá[1] /lăutáru/cu a [k] nú cu arcúșu/i̯ívers/cu lèmn-őla a lu arcúșului̯//șî noi̯/u̯óki la...la lăutár/și lá‿vătàf//ș-àm‿jucát/ș-am sărít-o//dă trei̯ u̯orⁱ//dómle/s-a făcú‿mai̯ bíňe̯/nu ma‿i̯erá cum i̯ére̯a/da...tótuș...// [...]

[Cînd se termină călușul ?]

la termẹ̆nárə̆...mérĝem de egzémplu la un.../am termⁱnát...călúșu ástăzⁱ d-ezém‿dumínică//am jucát/și ástă se̯áră să̯ termínă călúșu̯//báni care s-au̯ strî̃s toțⁱ/báni/să númără báni/...și se̯ára/...fáĉem últimu jocᶜ...care i̯éste/și...trîntím ste̯águ ju̯os//ádică am jucát/toțⁱ/dă termnát [k] spárĝere̯a călúșului̯/púnen̦‿gălẹáta cu vⁱin în mⁱiljócu...χᵘóri no̯ástre̯-acólo/jucắm tᵘoț bíne/și după ĉe ã‿jucát bíne/la o troznitúră a vătáfului̯/s-a arun̦cát s-a trîntít ste̯águ jᵘos//s-a trîntí‿ste̯águ jᵘos/am pus șî noi̯ béțili jᵘos toțⁱ/...ș-an‿trecú‿pă lîn̦gă gă̯le̯áta cu vin//ș-am încĉepú‿să bᵉem//și dûp-aĉée̯a...am zis: "cî́d‿bem ?" "pî̃‿la zíu̯ă"//șî to̯átă no̯àpte̯-ấᵊă/núma bem//și ĉe rămî́ne dîm‿báni care i̯-an̦‿strî́n̦s/î̦i̯ împărțím//ĉe nu/dacă i̯éste dă-mpărțî́ᵗ//dacă nu/ăi̯ bem toțⁱ//că ásta nu ⁱéste pentru banⁱ/ásta éste...obiĉéi̯u//plăĉérea̯/drágostea̯//și sî‿nu lăsám ᵘobiĉéi̯urli//

---

[1] Gest.

[Același]

fasúle [și] ĉórbă

[Ce mîncare știi să faci ?]

să prăjásc/să fac cartóʰfʰi prăjíțⁱ/..fasúle s-o fi̯erb/s-o zlii̯ésc...//

[Cum faci fasolea ?]

o pun‿î î‿u̯álă/o alég/pun ápă peste e̯a/o spăl/o pun...pe foc/ și d-acólea̯-i̯ pun după ĉe dă...să fʰi̯érbe/-i̯ pun ĉe̯ápă/rᵘóșîi̯/și [ɛ]prăjás‿ĉe̯ápa/cu rᵘóșili/cu bulii̯ón acoló...dacă nu i̯e róșiⁱ/șî pun în‿î...fasúle//șî dácă vre̯a s-o zlii̯ésc/n-o mai̯ prăjásc//și i̯au̯ fas [ɛ] fasúle̯a ș-o bát/i scot‿î ze̯áma ș-o bat//cu língura//șî ...gáta am̯‿făcú‿fasúle̯a zlii̯íță//

[Ciorbă știi să faci ?]

da//

[Ia spune, cum faci ciorba ?]

ĉóʳba/tai̯...um‿pui̯ dă porumbi̯él sau̯ ĉe i̯éste/îl ĉopățésc/îl ...piĉérili/ⁱăríp̯ili/i̯ínima/máțilî i le lapăd/dî i̯i [k] pʰípota o baᶜ‿șî ᵘo sparg/ș‿p-órmă le [k] o spăl ș-o pun la foc// [ɛ] fʰi̯érbe/pun‿î róșii̯ili/pun‿î...ᵘoréz sau̯ fʰídá/șî p-órmă am pus‿î ĉápa/prăjítă/ș-am̯‿făcút ĉórba//

stérpu ĉe eléna
ⁿúșpe anⁱ

828. RADOVANU [ALR I, 954; WLAD, 464]

(jud. Ilfov)

Culegere: 1968; BM, VN, MV; transcriere: MM

să treerá cu cái̯i

vine̯á șî să pune̯á...snópi dă grîu̯ îm‿piĉu̯áre̯-așá/rîn‿rînd/ș^{î} să băte̯á um‿par îm‿mi^{j}lóc$^{u̯}$/îm‿mi^{j}lócu ắrii̯-ắi̯a/o făĉá pă ắrii̯e o săpá cu...ápă șî cu pái̯e/pune̯á [k] o băte̯á bíne/ș^{î}‿p-órmă aduĉá grî́u̯u//ave̯á o fúnii̯e/pune̯á um‿par ^{î}náltu-m‿miljóc$^{u̯}$/șî-nĉepe̯á cu cái̯i ḫắi̯ hă‿ḫắi̯ împrejúr ḫắi̯ ! ḫắi̯‿hă^{i} ![!!]//șî băte̯á băte̯á pînă cîn‿pă úrmă vine̯á șî-ntorĉá grî́u̯u i̯áră o̯ámeni cu fúrĉile/ș^{î}‿i̯ár îi̯ lu̯a la bătái̯e//ș^{î}‿după ĉe...îl scuturá/nú tógma bíne̯-așá/că ĉe să.../și vine̯á pă $^{u̯}$úrmă șî da pái̯le̯-ắle̯a afáră/șî strîn̂g^{e}á grî́u̯u la ște̯ájăr ai̯íĉa la páru̯-ắla/șî îl...îl lu̯a cu lopéțili̯ șî-l vînturá//ș^{î}...rămî́ne̯á grîu̯ mult în...îm‿pái̯e/în...//lúcrur^{i}...vek// ^{h}ai̯ ne̯-a vení‿mașî́nile/dac-a-nĉepú‿să víi̯e mașî́nile/trei̯erá u̯ámeni/ș^{î} ḫái̯da ḫái̯da !//i̯áca că ắstăz^{i}...a vení‿combai̯íne̯le̯-ắste̯a/ș^{î}‿mă ui̯tám/ave̯ám grîu̯ pă lî́ngă víi̯a únde am acoló/ș-a vení‿combai̯íni le̯/-a lu̯a‿ș-a rămás pái̯ile//"mă" zîc/"ĉe le fáĉe ắști̯a la pái̯le̯-ắste̯a ?"/ș^{î}‿cîn‿a vení‿mașî́na‿ắi̯a dă-mpaketád‿balóț^{i}/[!] le̯-adúná ș^{î} le̯-a făcút/"mă" zîĉ/"máre méșter^{i}/mă" zic//

agápii̯e me fílip$^{u̯}$
șáptezeșîșáse [de ani]

víi̯a

víi̯a care̯-o ave̯ám noi̯ i̯ére̯a...indiĝénă//ș-a venít ș^{î}/spune̯á bătrî́ni nóști/c-ascultám și̯ i̯o atúnĉa da/că o...$^{u̯}$o strícă filocséra/s-a uscát//ne̯ște ĝermúj‿la rădắĉina i̯ei̯/ș-a uscát-o̯//ș^{î}‿pă úrmă‿

a venít vⁱíță...d-ásta cáre-i̯ acúma/hibrídă/ș-a-nĉepút să púi̯e/ ș-atúnĉ am pus șî‿i̯o i̯ar...hibrídᵘ/șî...să fáĉe ũ‿hi̯ [k] nú [ɛ] ca áste̯a nóbil/da...să știi̯ că-i̯ bunᵘ//

[Cum pui via ?]

ā...úni o púne cu cazmáu̯a/sápă gro̯ápă dă...ĉinį‿zéĉe ĉentimétri/îm‿pămíntᵘ/álți o pune̯á c-un tîrnăcóp așá-n jos îm‿pămînt/ pune̯á acoló băte̯á bine pămîntu/șî‿ánu dîntii̯ îi̯ fáĉe mușurói̯ᵘ/al dói̯le̯a an ī...o tái̯e c [r] capu̯-ăla care i̯ése dîm‿pămíntu̯-ăla/ dîm‿mușurói̯u̯-ăla acólo/o ĉepui̯éște/șî ᵘo.../al tréi̯le̯a an‿fáĉe strúgurⁱ//șî-nĉépe să rode̯ásca pă úrmă//

[Și pe urmă ce mai faci cu strugurii ?]

dacă culéĝem strúguri/ne dúĉem acólo cu cóșurle/cu cărúța/-i̯ púnem acólo...vinim acásă/șî an‿făcút o cutii̯-așá/línu-i̯ zicᵘ/șî-i̯ pui̯ᵘ ĩ‿línu̯-ăla acoló/îi̯ mustím bine̯-acólo șî-i̯ púnemu-n‿línu̯-ăla/ șî cú[illegible] núma frúnte̯a//șî...púnẽ‿la butoái̯e//

[Același]

spune̯á bătrîni nóștri

spune̯á bătrîni nóștri/că cînd i̯ere̯á túrĉi/cîn‿vine̯á túrĉi fuĝá la pădúre/totⁱ/șî‿dacă te prinde̯á túrcu...în‿cásă/ᵘor te băte̯á/pă ᵘúrmă pînă dorme̯á/îi̯ plimbái̯ cálu pă bătătúră/șî...i̯el să culcá în‿cásă/șî‿dă frícă bi̯étu ᵘom...//șî cu cúza/cum‿vă spuséi̯ᵘ ...dac-a ve̯nít/bătrîni nóștri ne spune̯á cum a [k] s-a unít‿romînii̯a cu...moldóva/s-a formát țára mai̯ máre/ș...pᵉ‿ormă s-au̯úde că ar fʰi vinită...brătii̯éni s-adúcă um‿prins‿străi̯ín//șî l-a adús pă ...réĝile cárol întîi̯...prinz‿dî‿hõhseleolèrn/cum îi̯ spúne//șî l-a‿adús p-ăla réĝe-n țáră/șî...pă cúza zîĉe că l-a puz‿d-a i̯iscălítᵘ...pă spináre̯a lui̯ că abdíg-adíca ple̯ácă dîn țáră//a plecát/

548

și̯-a lu̯át soțíi̯a și a plecá‿dîn țáră/șⁱ a rămáz‿régile conducătóru țării̯ romíneștⁱ//așá că șî régile cárol întîi̯ p-órm-a veńít războ̯i̯u/șî spunẹá-n ⁱistórii̯e/zíĉe "síre"/adícă régĉe "tréi̯ⁱ‿dúnărẹa pă unde voi̯éștⁱ/sup‿ĉe condi̯uți̯uúnⁱ/víno-ŋ‿grábă/cáu̯za creștínă-i̯ pi̯erdútă"/a ziz‿rúși lu régile cárol//șî i̯el a trecú‿cu armáta la vⁱidín/ș-a tras túrĉi o bomb-acoló/șⁱ‿i̯el a salutát-o régile cárol/"úi̯tẹ-ásta-i̯ múzica ĉe-m pláĉe"/ș-a trecút cu armáta șî régile/la plévna unde s-a-ŋconi̯urát acoló//șî spúne cártẹa i̯istóri̯a că i̯-a-ŋconi̯urát trei̯ lunⁱ dă zíle//șî spunẹá um‿bătrín al nóstru d-ai̯íj‿dîŋ‿sat/că"măi̯ tái̯că ĉ-am păți‿noi̯ aco-ló/plou̯á/șⁱ‿i̯o-nĉíŋ" zíĉe "cu ĉentúra acólo/m̯‿putrezíse" zíĉe "p-ai̯íĉa[1] cămáșa" zíĉe "că plou̯á-ntrúna/șî‿noi̯ stam îŋconi̯uráz ...//șî ʰozmán páșa-ntr-o búnă diminẹáță a vrú‿să spárgă fróntu/șⁱ‿n-á putú"‿zíĉe/"ș-a predát sábii̯a" zíĉe/"únui̯ colonél romín"//

[Asta ți-a povestit un bătrîn.]

ē ! ᵈa//spunẹá bătrínu̯-ásta...stáŋcu díŋcă-i̯ zíĉá lui̯/cîn‿am plecá‿noi̯ la războ̯i̯/nẹ-a ⁱíșî‿nai̯íntẹ ș-a-nĉepú‿să plíŋgă/"nu știz‿voi̯ únde vă dúĉez‿măi̯ tái̯că//ĉ-am păți‿noi̯ pă șáptezeș-șàpte !"/șⁱ‿plîŋgᵉá...bătrínu̯//

[Același]

cása

aduĉám méșteru/cáre...ascuțẹá pári/parⁱ groșⁱ/șⁱ‿după ĉe ascuțẹá pári/s-aduná doozeșⁱ‿tréi̯zej‿dă u̯áminⁱ la...urzẹálă‿așá-i̯ zíĉẹá//șî cu méșteru care i̯erẹá togmítᵘ...vinẹá șî bătẹá pári la rînd/punẹá cosoro̯ába/șî̃‿zíu̯-ài̯a atît lucrá/urzẹála//șⁱ‿pă úrmă ᵘómu cu cîzvá u̯ámẹnⁱ ai̯ lúi/șⁱ‿dîŋ‿cásă/bătẹá pai̯énte/pînă cînd...făĉá toatá cása-m‿pai̯énte//șî după pai̯énte...aduĉá pămínt^{u}...îl călcá cu ápă/îl ^{u}udá bíne/l-amesticá cu pá^{i}e/șî zis^{u}...făĉá cocoloáșẹ-așá dă pămínt...șî́-l aduĉá șî álți bulgărẹá/ îl băgá pînte paịénțẹlẹ-álẹa//șî după ó͜ săptămî́nă/...ịer^{e}a cald vára/să ^{u}uscá/ș^{î}͜ p-órmă-nĉepẹá cu lip^{h}ịála//ịe ál͜ pămîntu-l...îl aduĉá/pămín͜ dă...lip^{i}ít așá-ị ziĉá/ála ịerá.../ș-ăl...să ^{u}uscá lip^{h}ịál-aịa/vinẹá l͜ lipịá a dóọa ụáră/l͜ lipịá a treịa ọáră/pînă cîn...credẹá că ịe bun dă dat cu var//netezẹá bíne șî venẹá șî da cu var/punẹá úșîle feréstẹle/ș^{î}͜ să formá cása//șî cu tréstiịa/ aduĉẹá un...méșter care știịá să bátă.../punẹá znop^{h}/și-ị legá cu sî́rmă/șî lụa cu ăla...ș^{î}͜ bătẹá tréstịa/că dacă ịe [k] o baț^{i} așá/rămî́ne núma buturị-éịa afáră/să [k] pọátẹ-az͜ văzút^{u}/rămî́ne uṇ͜ fel dă...șindrílă/a^{j}á-ị ziĉám noị/rămînẹá/șî ụŏ bătẹá pînă sus ș^{î}͜ pă úrmă acólo sus îị bătẹá um... [k] lăsá d-un métru și ĉevá/îị legá znopșór^{i} miĉ^{i}/și-ị punẹá um͜ pléter așá-ị ziĉá/și-ị bătẹá ș^{î}͜ p-ăịa/ș-o araṇjá/șî țiṇẹá cîte tréịze^{j}͜ dă an^{i}/dac-o-ṇvelẹá...ịerá méșteru bun șî tréstịa búnă//

---

[1] Gest: peste mijloc.

[Pleterul cum era ?]

pléteru ịerẹá znopșór^{i} miĉ/maị groș^{i}͜ ășá ca mîna...șî legáț^{i} cu...sî́rmă...o distánț-așá dă dóozej͜ dă ĉentimétri d^{î}͜ la búture/ și-ị împletẹá sus^{u}...pă vîrfu la tréstịa care͜ ịe^{r}á bătútă î͜ sus așá/áịa o bătẹá/o bătẹá ș^{î}͜ p-órmă o-ntorĉá ș^{î}͜ p-áẹa/ș^{î}͜ cu pléterụ-ăla cu tótu...venẹá șî...să formá cása...îṇvelítă cu tréstiịe solzéștẹ/-așá-ị ziĉá//

[Același]

[Din viața subiectului]

mị-a ișít o cárne-ṇ͜ sp^{i}ináre uịtẹ-atît[1]/șî-ṇ͜ zî́ụa dă nălțárẹ-aṇ͜ foz͜ la bucuréșt/ș^{î}͜ my-a tăịát-o/ș-ã͜ răgnít/că nu my-a făcú͜

---

[1] Gest: cît pumnul.

550

să mi̯-amorțe̯ască/că dacă tréĉe dă șáptezej‿dă an^{i}/nu-z‿mai̯ fáĉe̯//ș-an̦‿zbi̯erád‿d-an̦‿zis i̯e cápu mi̯eu̯ dătunát//ș-éte mă du̯áre̯//i̯e vindecátă/da mă do̯áre nău̯úntru//da !//am suferínță/cînd i̯e no̯áptea̯ nu mai̯ poĉ^{u}//ĉe să mai̯ ?/mai̯ i̯e zíle mámă !//

[Bătrînețea e mai grea.]

ai̯ ! să nu-mbătrîníz‿mîn̦cá-v-ar mái̯ca̯ !//să hís‿sănăto̯áse̯/ș^{î}‿să nu-mbătrîníț^{i} !//

[Să murim de tinere ?]

păi̯ să nu muríț/d-ái̯a zic/să hís‿sănăto̯áse ș^{î}‿să...nu-mbătrîníț/să híț așá...// [...]

máma a rắmás cu nóo cop^{i}íi̯ văduvă/ș-a dat ș^{i}‿i̯a fo...șáse la șco̯álă/ș-ăi̯lánț^{i} nu ne̯-a dátu̯/n-áve̯a cu ĉe//lu̯am o bazmá dóc‿trei̯ ín̦se/că i̯ere̯ám șáse féte/o lu̯am dă ^{i}îșám ș^{î}‿noi̯ pînă la ápă-n̦cólo/că i̯ere̯á sărácă/lúme̯a atúnĉ i̯ere̯á sărácă răụ//

[Cum a rămas văduvă mama ?]

táta/dă ĉe [k] ave̯á doi̯ cai̯ bun^{i}/noi̯ am̦‿fost tóz‿míĉ^{i}//și s-a dus píste ápă să i̯a um‿butói̯ dă la un negustór^{u}/ș^{î}‿cîn̦‿s-a-ntórs/a fost gáță pă árĝeșu̯-ásta/dacă l-o...ști//și cînd a trecú‿pă árĝeș^{u}/a trecút întîi̯ um‿butói̯ dă vin/și-n úrma la ăla‿a trecút șí i̯el//s-a sco̯fundát cái̯i ș^{i}‿i̯el a rắmás cu sánii̯a pă...ș^{î}‿cái̯i s-a sco̯fundá^{t}‿ș^{i}‿s-a dús pă sub gáță//ș-a rămáz‿dî‿ái̯a...b^{u}olnáv//s-a bolnăĝíd‿dă foc cu nóo cop^{h}íi̯ și să n-ái̯bă víte/...pămín‿n-ave̯á//

dumítra bogátu
șáptezeșinòo [de ani]

cîn‿a fost să nasc

úna [o fată] dă pă ^{u}urm-acú/p-ái̯a o am la bucuréșt^{i}/am născút-o ...la un̦‿sat înco̯á/că pămíntu ne̯-a fos‿la obisléști[1]/ș-a vrú‿s-o nasc pă cîmp//"mînă moșule !" mai̯ i̯er^{e}á dă sat așá...mai̯ i̯erẹá să zic ca la școálă mái̯ dăpártẹ//cop^{i}ílu s-a...aprọápe să i̯iv^{y}íse cọástẹ//a mîná‿móșu/ș-a dad‿dúmnezéu̯/d-abi̯á m-an‿da^{d}‿joz‿la o cásă/ș-am născútu-n‿cásă//^{h}ai̯ [k] născú‿cop^{h}ílu/cîn‿a fost să nas^{c}‿cása nu s-a mai̯ putút/am încețád‿dă jos‿d-acólo/am pus ș^{î}‿i̯o ĉ-am avút în‿cărúță/o trọáșă/o...//vinẹá cása piste míne/ș-an‿strîns tot ĉopóru dă cătúnu̯-ăla//ășá !//șî a dad‿dumnezéu̯ s-a pus cu căldúră pă míne/i̯erẹá pă la séĉerẹ/încălzẹá cojọáĉ-afáră/cu gunọái̯e/încălzẹá cojọáĉe/mă [k] punẹá pă minẹ// a da‿dumnezéu̯ ș^{î}‿m-a-nvii̯á‿ș-am născú‿cas-áẹa//dacă nu i̯erẹá s-o naz/murẹán‿cu cas-áẹa acólo//e ! ș-așá am pățít^{u}//

---

[1] Obilești – fostul nume al unui sat învecinat.

[În casă de om străin ai născut, nu-l cunoșteai.]

ĉe să cunóz‿dómle/feméi̯a da țîță la cop^{h}íl pă príspă/móșu̯-a intrá‿cu cărúța/i̯o m-an‿da‿joz‿dîn‿cărúță/șî fuj‿năuúntru/i̯erẹá úșa dășkísă acólo/

da feméi̯-ái̯a zíĉe: "da ĉe cau̯ [k] ĉe vrei̯ feméi̯e ?/dâpă ĉe úmbli̯ ?"//

"da" zic "ĉe nu mă vez^{i} ?"//

feméi̯a‿atúnĉa și̯-a rẹviní‿șí i̯ẹ//"au̯ ! păi̯" zíĉe "únde că n-am pat în‿cásă ?"/crescúse gîndáĉ/ș^{i}‿i̯erẹá páturle datẹ-afár//zíĉe "n-ai̯ făr‿dăcíd‿jos"//ș-am așternúd‿jos/ș-am născút acólo/a venít o byátă bábă/știi̯á nu știi̯a/m-a moșí‿ș^{î}‿i̯a acólo//ș-așá am pățít//[...]

[La trei zile după naștere ce făceați, cum era ?]

cum i̯erẹá ?/úi̯te...mása ásta/făĉá túrta mọáșî‿acólo/punẹá o strákină cu făi̯ínă/o farfurii̯e/punẹá báni mọáși̯-acólo/pă farfurii̯-ái̯a/ș^{î}‿punẹá acólo/ĉa că i̯e ursitórîlẹ/noi̯ așá-i̯ spunẹám/că i̯e ursitórîle dă-l ursẹázǎ pă ^{u}om//e ! șî punẹá acólo//diminẹáța lu̯a mu̯áșa...ș‿lu̯a făi̯ína/-j‿lu̯a túrta/-j‿lu̯a șî plecá/țúi̯ca ĉe-i̯

552

punẹ́ai̯/că-i̯ punẹ́ai̯ ș-ó stíclă dă băṷutúrą̆/șî̆ plecá bába//așá i̯erẹ́á atúnĉ/da acú mai̯ faĉẹ-așá ?/nu mai̯ fáĉe/nu !//

[Și pînă botezai copilul, îl lăsai singur în casă ?]

îl mai̯ lăsái̯/îl mai̯ lăsái̯/ĉe-i̯ făĉá ?//punẹ́aŋ‿cuțítu la patᵘ/ pȗ́nẹam mắtură/ ᾿e ! ĉe fel dă ᵘobiĉéi̯ ?/ĉe-i̯ făĉá mắtur-àẹa/-l păzẹá ?// e ! i̯itẹ-așá/așá i̯erẹá atúnĉ/da acúma nu mai̯ i̯e așá//acú ...i̯e álfel dă lúme/atúnĉ i̯erẹá álᶠᵉˡ/ș-așá mái̯că//

[Numai mătura și cuțitul le puneai ?]

acú [k] așá mái̯că//

[De ce ?]

e ! ziĉáŋ‿că să nu vdíie...fʰíncă i̯e nebotezát/i̯e micᵘ/să nu gíi̯e/...noi̯ așá zîĉáŋ‿să nu gíi̯e ĉaz‿răṷ píste copʰíl acólo[!]//

[Aceeași]

dóo féte my-a murítᵘ

dóo féte my-a murítᵘ//úna...a zăcút amîndóo/de ! úna nij‿dóo săptămî́nⁱ în trei̯ zíle/șî úna...ᵘo săptămî́nę̆/că n-ávẹan‿dóctor//ș-a murí‿cu zílẹ//șî nu my-a murí‿dă nimⁱíg/dă dăṷókᵘ//avẹám uŋ‿cumnát/cînᵈ‿vinẹá/ui̯tẹ-așá le‿erẹ́ă dă roscot [ɛ] gólu [?] //i̯erẹá úna dă pátru anⁱ/șî ᵘúna nẹ-a muríd‿dă...[ɛ] dṷoi̯ anⁱ/șⁱ‿i̯el dă drágu lor/ui̯tẹ-a [ɛ] mi̯-a dăᵘoká‿fétile/ș-a muríd/dă dăᵘóᵍ‿mái̯că//

[Și n-ai avut ce să le faci.]

da mi̯-a da‿míi̯e-ŋ‿gîŋ‿că să fʰíi̯e dăᵘókᵘ ?/n-am avútᵘ/că nu i̯erẹá dóctor îŋ‿comî́nă/nu i̯erẹá niᵐⁱᶜ//da//acú i̯e lúmẹa s-a dășteptád‿mái̯că/nu mai̯ mọáre copʰíi̯ la noi̯/d-ăi̯a dă-i̯ náște/n-am mai̯ văzútᵘ/să mă crezⁱ !//ĉe lẹ-o fáĉe nu ˢᵗⁱᵘ/să púne cu ⁱijécți̯ d-álgẹa/le dă/...ĉe le fáĉe/că nu mai̯ mọáre//

[Se și nasc mai puțini.]

e ! a mai̯ înĉepú‿să mai̯ îndeșáscą/nu știu̯ dă ĉe/s-a mai̯ îndeșî́t acú//ĉ-a făcú‿tímpurl-ástę̯a/că...i̯e fũ‿an dacă n-o hí du̯oi̯/le vez...că fáĉe la copíi̯ !//

[Aceeași]

cî́nipa

primăvára...pune̯áŋ [k] cîn‿pune̯ám porúmbu/pune̯áŋ‿șî cî́nipa/o se̯mănám acólo/um‿pétec ĉ-ave̯ám//să făĉᵉ̯á cî́nipa/co̯ále̯a dâpă séĉere...sᵃ̂‿făĉá cî́nipa ui̯tę-așá[1]/vine̯á șî...îŋ‿cî́nip-ái̯a/ [k] îi̯ spune̯á la cî́nip-ái̯a că să fáĉe șî văráticã‿i̯a/ⁱișá úna/-ŋflore̯á așá dă i̯ere̯á...îŋflorítă/șî álta mai̯ pă supt i̯a/ái̯a făĉá sămî́nță//ș-ái̯a i̯ere̯á... [k] ⁱișá mai̯ nai̯ínte/șⁱ̂‿ne‿ᵈĉe̯áŋ‿ș-o adunám p-ái̯a pă dasúpra așá/făĉám mînúș¹/ș-ái̯a-i̯ zĉám cî́nipă văráticą/c-o cule̯ĝám mai̯ nai̯ínti̯//șî...ái̯lántă/să coĉá sămî́nța‿ái̯a/ș-o adunã́/ș-o băte̯ám/șⁱ̂‿o duĉáŋ‿la lacᵘ̯/la ũ‿lac acólo unde ave̯ám lacᵘ̯/ș-o băgám ĩ‿lacᵘ̯/o țîne̯ám/ține̯ám p-ái̯a mai̯...văratic-ái̯a cáre-s‿spui̯/o țîne̯áŋ‿fo trei̯ zíle̯//ș-o scote̯ám/o spălám bʸíne/o̯-aduĉám acásă/ᵘ̯o uscám/șî...ne pune̯ám pă i̯a ș-o melițám...cu mélíță//o melițám/cînd ave̯ám...timᵇ‿dă i̯a/o zbiĉulám/o dam pîm‿méliță/o dărăĉám/o făĉáŋ‿cái̯ere/șⁱ̂‿cîn‿ne̯-astîmpărám/ca cum i̯e tímpu̯-acú/torĉe̯ám/șⁱ̂‿fă [k] torĉám in d-ắla/cî́nipă d-áe̯a//ș-așá-i̯ făĉám//

[Aceeași]

táta lu tatái̯a

táta lu tatái̯a a fost în‿î...într-o pădúre cu tatái̯a să tái̯e lémne//noi̯ îl numím moș ráță/pă...táta lu tatái̯a/și...a fost în pădúre/acólo a lăsát‿î cái̯i/a tăi̯át‿î [k] s-a dus ca să tái̯e

---

¹Gest: cam de 1 m.

554

lémne//a lăsá‿cái̯i/a legád‿dă cărúţă cái̯i̯/şi au̯ plecát//îŋ‿sfîrşít/cîn‿au̯ [r] au̯ ajúŋs la vro...^{u}opt métri/au̯ au̯uzít‿î/ave̯áu̯ şi̯-úm‿mîŋz/l-au̯ lu̯at/au̯ vru‿ca să-l lase̯-acásă/da nu s-a...putút să-l lase̯-acásă/s-a ţinút meréu̯ după sánii̯e//şī a au̯uzí‿mîŋzu la vro ob‿métri ca s [ɛ] rîŋkezá mînzu//s-a-ntórs tatái̯a.../

ĉe "i̯-áu̯uz tátă !"//

ĉe/"nu i̯e nimíc/ţi s-a părú‿ţii̯e dă frícă"//

mérĝe ĉe [k] i̯ar mérĝe/ĉe/"au̯úz tátă ! meréu̯ rîŋkázá"//

zíĉe "ẹ ! ţi s-a părút^{u}"//

a mai̯ mers/cîn‿a au̯uzí‿s-a-ntors/ave̯á furcói̯u topóru/tot/i̯erá puse̯-acólo/topóru şī tîrnacópu le̯-ave̯áu̯ îm‿mînă//s-au̯ dus acólo/ş^{i} cîn‿au̯ văzút[ɛ]au̯ văzút‿î...mîŋzu i̯erá julíd‿dă um‿piĉór/i̯erá piĉóru apro̯ápe...rupt//s-au̯ alergát [k] au̯ alergát‿î lúpi/dar nu au̯ putú‿să-i̯ príndă//pe úrmă a lu̯at sánii̯a/şī cu to̯áte că s-au̯ kinui̯ít fo̯árte mul^{t}‿ca să me̯árgă pîntre pómi dîn pădúre/au̯ [r] au̯ lu̯a‿sánii̯a/şi̯-au̯ plecát‿î únde şi̯-au̯ alés uŋ‿log‿de tăi̯át lémne/şi au̯ tăi̯át/cîn‿a văzút [k] a lăsát mîŋcáre̯a/mîŋcáre̯a pe cáre ^{u}o ave̯á/a lăsát-o în codírlă//atúnĉ...lúpu nu se [r] se mulţumíse cu atît/s-a ^{u}urcát‿î [k] a‿au̯uzít...a‿au̯uzít‿î zdrăŋgănínd‿î...álde tatái̯a‿a au̯uzíd‿zdrăŋgănínd codírla//s-au̯ dus acólo şī pe lup l-au̯ priŋs‿î cum i̯erá cu...lábele din fáţă i̯eráu̯ sus pă...codírlă/ca să mănînĉe mîŋcáre//şi a lu̯at‿î furcói̯u şi i̯i l-a îŋfípt în búrtă//pe̯-órmă l-a omorît ş^{î}‿l-a pus îŋ‿cărúţă [k] îŋ‿sánii̯e/în drícu dă la sánii̯e//au̯ tăi̯á‿lémne/şi au̯...îŋ‿sfîrşít au̯ plecát acásă//cîn‿au̯ venít acásă/prim‿pădúre/li s-a au̯uzít‿î...fójnet/s-a au̯uzít un‿î múrmur aşá de lup^{i}//

moǰ‿ráţă a zis: ĉe "ai̯ să mérĝem mai̯ répede că...şi ţîn-te bíne diŋ‿cod [k] ţín-te bíne în sánii̯e/să nu caz^{i} !"//ave̯áu̯ o i̯ápă/îl nume̯á tăfălúg pe...cálu/şi pe i̯ápă o nume̯á mariţíca//au̯ plecát/și i̯-a spus/"țín-te bíne ! că...fug táre cu cái̯i"//au̯ [k] i̯-a dad‿vre̯o trei̯ pátru bíĉe la cai̯/și̯-a-nĉepú‿cái̯i să fúgă//în timᵖ‿ĉ-a zvîgnít cái̯i/î tatái̯a a căzú‿din̯‿cărúță/au̯ [k] a căzút cu gîtu și a ⁱintrát‿î cu gîtu apro̯ápe jumătáte în‿î [ɛ] în zăpádă/se scufundá//atúnĉ lúpi pe care i̯eráu̯ î̃‿úrmă/pe tatái̯a l-au̯ lu̯at‿î [r] l-a lu̯at [k] i̯-a sfîșii̯át puțínă cárne dîn‿î [ɛ] dim‿ búrtă//

acúma/s-a da‿jos cu furcói̯u și lúpi toț să ținçáu̯ la colț// au̯ lu̯at‿î [k] l-au̯ lu̯a‿pe [k] l-a lu̯aᵗ‿pe tatái̯a și l-a sui̯ít în cărúță [k] în sánii̯e/l-a legát acólo că-i̯ i̯erá.../nu mai̯ șᵗ [k] nu mai̯ i̯erá în̯‿fíre/l-a legát cu fúnii̯a dă lémne d-acólo/și̯-a venít acásă// [...]

pînă-ntr-o zi s-au̯ lu̯a‿la ĉártă//acúm dacă s-au̯ lu̯a‿la ĉártă/ zíĉe "copíi̯i mei̯"/a spus tatái̯a/"copíi̯i mei̯ n-áre ĉe căutá la tíne [k] la matále și nijⁱ‿matále să nu mai̯ vii̯ la míne"//gáta ! n-a mai̯...vorbít//i̯ar álde mămíca...să duĉe̯á acólo/că i̯eráu̯ copíi̯/ca și noi̯/cum nu țínem noi̯ conᵗ/nu putém̯‿să stăm ĉertáțⁱ anⁱ întréĝⁱ//și se duĉá acólo/și i̯ei̯ nu i̯eráu̯ aventíștⁱ a [k] adventíștⁱ álde...máma-bătrînă//șī...în vréme̯a dă [k] în̯‿crăĉún așá/a tăi̯á‿pórcul/și i̯-a dat/álde mămíca s-a dus atúnĉe̯a/î ḱar în̯‿zíu̯-aĉèi̯a/șî...al [k] máma-bătrína făĉá...făĉá prăjánii̯e... friĝá bucățéle//acúm dacă mămíca să duĉá cu...álde tánti vioríca ne̯a iu̯ón/să duĉáu̯ acólo/le dăde̯áu̯ șoríș‿șî̂‿le spune̯á că i̯éste cre̯ástă dă cocóș//să duĉá/vine̯á acásă cu cre̯as [k] cu...șoríĉu și...

tatái̯a "ĉe‿e ?/ĉíne v-a dat-o ?"//

"ne̯-a dat-o mamái̯a"//

ĉe "păi̯ ĉe-i̯ ásta ?"/

"cre̯ástă dă cocój‿/matále ști cît ⁱe dă búnă ?!"//

556

ĉe "i̯a să văd șĭ‿i̯o !"//cîn...mușcá/îi̯ i̯erá scî́rbă/nu să obi̯nuíse//i̯-a bătút/i̯-a bătút/și nú să mai̯ duĉá//atúnĉ máma-bătrî́na să ținę́á tod‿dă rélę//ca să...să dúcă la i̯a/că moj‿rátă plecásă la lúcru/la colectív [k] la ĉeapę́á[1]/și...vinę́á sę́ára/i̯ar‿î mámei̯-bătrî́ne-i̯ i̯erá urî́t...să stę́a sî́ngură//le kéma/făĉá...băgá ógo în‿sóbă șĭ‿le coĉá/și ca să vínă álde mămíca la‿i̯a ca să stę́a să-i̯ [k] nu-i̯ fⁱíi̯e urî́t sî́ngură/coĉá/zíĉe "veníțĭ astă-sę́áră că vă fac‿î coĉ [k] coc ógo în‿sóbă"//

cîn‿au̯zę́á‿álde mămíca/"ĉe mai̯ ?/mérĝem acólo"//și-n‿fíi̯ecare sę́áră așá le păcălę́á//

moráru ĝe zaharíi̯a
únsprezeĉe anĭ

829. DRĂGĂNEȘTI-VLAȘCA [ALR I, 926]

(jud.Teleorman)

Culegere: 1967; GG, MM, RP; transcriere: GG

[Treieratul cu cai]

i̯erá...lézne șí cu cái̯i [de treierát]//úi̯tę-avę́ái̯ ũ‿loc așá/...în ĉęrcoferénță dă...doózăẑ‿dă métri/să bătę́á um‿par ai̯íĉa[2]-m‿míjloc/să legá pátru cai̯ la rî́nd/c-o fúnii̯e lúngă/să băgá grî́u̯u ĩ‿árii̯a‿áęa/în ĉircoferénța ásta/znóp lî́ngă znop...șí băgá cái̯i‿i̯a//și-i̯ lúu̯á așá la-mplimbárę pă...pă znópi áęa...pátru cai̯/únu lî́ngă áltu//îi̯ împlimbá așá/pî́nă cîn‿să strî́nĝá fúnii̯a tǫátă pă páru ála...ș-ajunĝá cái̯i la páru ála//pă úrmă-i̯ întorĉá/amínterĭ//punę́a p-ásta dí ⁱíĉĭ[3] la márĝine/și p-ăllántu-l punę́á ⁱĉ/și-i̯ lu̯á pă stîṇga‿așá/ca s‿să dăsfé̯șure fúni̯a/ĉe ^{i}erá-ṃfășurátă/să dăsfășurá to̯átă fúni̯a/cît i̯erá dă lúṇgă/pînă înĉepe̯á s‿să strîṇgă i̯ar/și i̯ár vone̯á/să strînĝe̯á pînă la...páru̯-ăla//i̯ár întorĉá cái̯i/i̯ár îm‿párte̯a‿ásta̯/i̯ár să dăsfășurá//ș-așá că trei̯erá/pînă cînd^{î} făĉá pái̯ili̯-ále̯a zob/șî gríu̯u căde̯á la fuṇ/șî pái̯i^{li} dăsúpra//mai̯ i̯intrá lúme̯a și le mai̯ răfăĉá cu fúrĉili/ca să...s‿să bátă tod‿gríu̯u pînă jos//șî dăpă ĉe să băte̯á vráfu ăla/să pune̯á cu lopéțili/trăĝá gríu̯u la o párte/ș‿l-aruṇcă‿sus cu lopáta/șî-l vînturá//așá i̯erá//

---

[1] CAP = Cooperativa agricolă de producție.

[2] Gest.

[3] Gest.

rádu kíru
óbzăẑ‿dă an^{i}

s-a bolnăv^{y}í‿dă fócu băi̯éților

[Soțul] s-a bolnăv^{y}í‿dă fócu băi̯éților/că dácă ne̯-a murí‿băi̯éți̯-amîndói̯ la razbói̯/...doi̯ am avú‿ș-amîndói̯ a murít//ave̯ám‿î niște cai̯ și noi̯ atúnĉ/cum i̯ere̯á/acú mai̯ rar cáre mai̯ áre//să dĉá cu cái̯i-m‿pădúre/la i̯árbă/șî...i̯eu̯ îi̯ ^{s}ĉam:

"bíne/mă górge/tū"/zic "mai̯ mult ai̯ plîṇs tu ca míne mă/dă băi̯éz^{i}"‿zic/"dă ĉe tu așá ?" zic//

"ei̯ mu̯i̯ére"/núma l-au̯uze̯ái̯//"păi̯/tu te duĉ la ápă/...te duĉ la um‿péște/te găsést^{i} c^{u}‿feméi̯a‿ái̯a/cu̯-ái̯a/mai̯ rîz/mai̯ spui̯/mai̯ ascúlz‿la áltu mai̯...da i̯eu̯"/ĉe̯ "mă duc cu cái̯i ș^{î}‿to̯átă zíu̯a" zíĉe/"mă pui̯ pă gîndur^{i}/mă [r] mă pui̯ pă brîŋĝ‿așá/ș‿tu̯átă zíu̯a mă gîndés‿că dácă nóu̯u ne̯-a murí‿băi̯éți amîndói̯/ĉe̯-om mai̯ fáĉe?"

ĉícă l-a găsí‿dóctori cū crei̯éri túrbur^{i}//...da//șī nú făĉá álĉeva//nū mă băte̯á[...]nu ziĉá nimíg/nu nimíg/dăcît plecá d-acás//ánu dī‿úrmă plecá d-acás...áe̯a‿e//plecá d-acás//dácă mă vede̯á că i̯au̯ um por^{g}‿d-íĉa/să-l duc îṇ‿cúrte dîṇcolo/trăĝá o

558

sorẹáță d-álẹa vek/ș-o lụa-m‿mínă ș‿plecá//că i̯el să‿ᵈĉe la bucureștⁱ//nu-ș mai̯ da sẹáma//plecá/cu pușca s‿ʰi dad‿dăpă i̯el... nu [r] nu-l prindẹá//ei̯...ã‿ṣăzt așá/ã‿ṣăzt așá...amărăĉúne/am vorbit ᶜᵘ‿toțⁱ ăști̯a mári/cu pópa-i̯ spunẹám:

"părínte/ĉe fac ? să dúĉe pă undevá să-ñẹácă/fáĉe/ĉe să mai̯ fac ?"//

"túșă ánco vezⁱ dă i̯el/că dácă să dúĉe undevá șⁱ‿să pi̯érde/ sau̯ ĉíne ștíi̯e cum/îl cálcă fo mașínă ᵘor/tod‿dumnẹatá ráspúnzⁱ ...că n-ai̯ văz‿dă i̯el"//

am̯ văzú‿dă i̯el ũ‿an dă zílẹ-așá/dă...dă mă sperii̯ásim dă cap //n-ávẹã‿să mă du‿nicĩi̯irⁱ//veníse...la ũ‿lăsád‿dă sec/acú cîṇ‿să lásă seg‿dă crăĉún/veníse fáta‿ásta dumítra la míne/și făĉám niște mîṇcáre/nu ști̯u ĉe făĉám acólo ș‿noi̯/să lăsắ‿sec cu tóți̯//i̯el i̯eșí dîṇ‿caz‿dă cólo/să dúse pîṇ‿cúrte-ạcólo/vení/...mai̯ ședú îṇ‿cásă/i̯ár i̯eșí...afár...ș‿să detẹ-acolẹá-ntr-uṇ‿colț/i̯erá-n dănai̯ntẹa cási îṇkís cu níște sorẹáță//

da i̯eu̯ zig‿"dumitro"/zîc "i̯á‿úi̯te cum îi̯ trẹ́mură mî́i̯nil‿lu tát-to" zic//

cînd să sui̯í pă príspă...l̥‿văzúi̯ așá/c-odátă s-aplecá așạ... dé‿ⁱíc/cîṇ‿să sui̯í pă príspă/pîṇ‿la úș-acólọ//da i̯eu̯/mă rẹpezíi̯ p-ạcó‿pă lîṇgă sorẹáța áẹa..i̯úte i̯úte i̯utⁱ...da treĉá ũ‿ᵘom pă líni̯e/zic‿î:

"fʰí-țẹ-ar pisíca‿a nái̯bi"/da i̯o dînadíṇs/că-l văzúi̯ i̯eu̯ că s-aplecă ᵘodátạ//"fⁱ-țẹ-ar pisíca‿a nái̯bi"/zig‿"dă-o nái̯bi-ñcólo"//nu pisícă nᵘ‿nimíc//cîṇ‿să hí [r] să hí i̯intrá la foc/că i̯erẹá cam‿î...jos prágu/cădẹá...acólo//l-ã‿lui̯ád‿dă mînă binișór/ș-am mers îṇ‿cás/îl dătéi̯/stătú pă pat/...dácă stătú pă pat acólo/déte dumítra/făcúse niștẽ biscui̯íz‿d-ăi̯a/nu ști̯u ĉẹ șí-i̯ dau̯ fo doi̯ trei̯ îm‿mîn-așá șí...să ui̯tă așá la i̯ei̯/...întíṇse mîna... ṇdărắt//nú i̯-a mîṇcat//mi-i̯ déte-ndărắt//púse capᵘ‿pă căpătîi̯ şi̯-aşá[ɛ]a fos‿cu cápu pus pă căpătî́i̯//nú s-a mai̯ sculád‿d-atúnĉ//a zăcút pátru zílẹ//nᵘ‿s-a...n-a mai̯ mî́ṇcád‿nu/dăcî́t î́i̯ dam ap-aşá/şᵗ‿cî́te niţél vʸin cu...cu lí̦ngura‿aşá da nᵘ...la pátru zíle s-a‿aflát mort//

áṇca i̯orgu máreş,
şápteşĉinĉ [de ani]

cî́nipă

să...sámână sămî́nţa‿acólo/lásă ũ‿log‿la porúmb acólo/şî̄ sámână sămî́nţa/d-aĉí ã‿săpát-o cu sápili/că...n-a pus-o dă cî́nd a pus porúmbu cu plúgu/...ã‿săpát-o cu sápili̯-ạşá/d-am î̦nvălít-ọ//ş‿s-a făcú‿níşte cî́nip-aşá dă frumu̯ásᵃ̆//şî́ am adunát-o/...am adunát-o d-acoló/şi̯-am venít cu i̯a/ş-am pus-o dâ s-a ⁱizgorí‿cu sămî́nţa ái̯a/o ţii̯ trei̯ zíle púsẹ-aşá grămádᶠ/mî́núş mî́núşᵗ//d-aĉí am î́ntíns-o/şⁱ-a stat o zi dóo pî̄ṇ‿s-a uscát/şî...am bătút-o/şi̯-an‿dṹs-o la gî́rlă/ᵃm băgát-o-ṇ‿gî́rlă//şì‿stă-ṇ‿gî́rlă o săptămî́nă ş-o zi//d-aĉí ã‿scos-o dî̂ṇ‿gî̂rl-am...lucrát-o am...

[Cum aţi lucrat-o ?]

ã‿scos-o dîṇ‿gî́rlă/ã‿spălát-o şi̯-ã‿scós-o dî̂ṇ‿gî̂rl-am venì‿cu i̯a acás/s-a ᵘuscát//d-aĉí am pʰisát-o...pă lémnẹ-aşá cu săcúrẹa/cũ múki̯i̯a‿adíc-aşá//dúpă ĉẹ-am pʰisát-o/ã‿zbiĉulát-o d-ũ‿lemn aşá/d-aĉí an‿trás-o-m‿mólíţă ş-ái̯a i̯e gátẹ//pă úrmă s-o dărăĉím/s-o fáĉeṇ‿cái̯ere//aşá zíĉem noi̯ de...cái̯ere//şî dúpă ĉẹ-oṃ‿fáĉẹ-o cái̯ere...la i̯árnă cî́n‿õ‿şádẹaᶠ tọárĉẽ‿ş‿noi̯ cî́te niţíc-acólo dă ...pătură/dă...áţă/dă ⁱíţe/dă ĉe se găséşte//

[Aceeaşi]

țigánu la vînătọáre

țigánu s-a dus cū rumî́nu̯//l-a lu̯a‿rumî́nu șí pă i̯el...și/

"bă" zíĉe "ai̯ púșcă ?"/zî́ĉẹ

"ai̯ rumînícо/să merg șᵗ‿i̯o cu tínẹ"

"ḥái̯de mă/să merĝᵗ"//ᵃcúma/dácă i̯e la pázä/la pázä/s-a termẹnát/,s-a dus rumî́nu cu i̯el/i̯-a făcú‿loc acoló/

"bă"/zíĉe "stai̯ aĉí"/zíĉe "úi̯te că o să vii̯e...i̯e colníc coléa/colníc și-m‿pártẹa ásta/linii̯a ie-m‿fáța ta/și i̯ei̯" zíĉe "trébui̯e să i̯ásă i̯épuri și"...zíĉe "vez că i̯el cîn‿i̯ése" zíĉē "nú fúĝe /cîn‿a i̯eșíd‿la linii̯e/sau̯ la colníc i̯el șáde/zíĉe "și...să báte//dă cu piĉóru și șade în...în piĉu̯árẹ-așá/să úi̯tă și-ncoló și...tu cîn‿l-ai̯ văzút...atū‿zíĉe "cîn...să bátẹ‿i̯el/atunĉ‿să traĝ ĩ‿i̯el"//romî́nu zíĉe "úi̯te/mă du‿șᵗ‿i̯eu̯ coló așá" zíĉe "i̯eu̯ nú mă dug‿mai̯ dăpártẹ/úi̯tē coló așá" zî́ĉe "sun‿șᵗ‿i̯o aĉí"//

fii̯ecáre dácā șáde la pázä...să nu stẹa la-m‿pártẹa ái̯a că-l véde...tráĝe coló/să-l împúște p-ála//fii̯ecáre să dă ca să ái̯bă láturli/ [ɛ] adícă ca să pọátă să trágă cu...púșcą//ˢ-a duz‿rumî́nu/s-a așăzát/șáde...ᵃ‿fost îmurĝínd//cîn‿au̯úde póc !/

zíĉe "mă"/zíĉe "al drácu țigánu" zíĉe "a i̯eșít" íĉẹ//"cam înfundát"/ĉe "l-a lu̯at ásta"//acú rumî́nu zíĉe/"mă duc"/zíĉe "țigánu" zíĉe "te pomenéjᵗ" zíĉe "ĉíne știi̯e ĉe-i̯...cîn‿mă duc" sĉe "tot ĩ‿lócu̯-ála"//

"ĉe-l făcúșᵗ ?"

"ĉe să fag‿romînícо ?"/ĉe "am tras să fii̯e tras/cîn‿o vení dor să cázä"//

"păi̯ bíne mă" zíĉe/"dácă dor [!] i̯eu̯" zíĉe [!!!] "i̯eu̯ zîĉán‿că" zíĉe "tu l-ai̯ împușcát"

"da dă ĉe "am tras să fíi̯e tras/cîn o vení dor să cázä"//

gorĝe i ĉocîrlán
pátruzéșipátru [de ani]

la náșu

la náșu cînd s-a dus țigánu/adícă náșu a‿avút‿î...a avút‿î u̯ámenⁱ cu zíu̯a/

"ḫai̯ bă fʰíne și tu !"

"lásă náșŭle/că merg i̯eu̯ mî́i̯ne să̈...pucát [= s-a apucát] țigánu/dă diminẹáță/zor pă u̯ámenⁱ/că a fost adícă rụmî́nⁱ/și țigánu síŋgur acólo/dắ-i̯/suĉéște-n [k] la séĉere dă...//

ĉe "țíne dọámne zíu̯a máre/să munĉéz‿la náșu tárẹ"//ᵃ‿foz‿ dînd țigánu/...ắi̯a‿ai̯lánțĭ a ui̯tát/rumî́ni cárẹ-a foz‿zíĉe "mă" zíĉe "al drácu/ásta i̯e fínă-sọ/ne nĕ‿omọáră țigánụ"//țigánu dac-a văzút/s-a...ridicá‿su̯árli mai̯ sus/

ĉe "ĝi̯á su̯áre ĝi̯a/n-ascultá la vórba mẹa"//adícă că...să [!] să scápete mai̯ répede/să n-ascúlte la vórba lui̯/c-a zis să ții̯e zíu̯a máre [!!!]//

[Același]

víi̯a

víi̯a să lucrá...deĉⁱ/s-o lom dă prímăvàra//prímăvàra după ĉe să lu̯a zăpáda/plecáu̯...cárẹ-avẹá víi̯e/să duĉá și̯-o tăi̯á cu fu̯árfeca/cum să spúne/să cúrăță dă uscătúră/cum să priĉepẹá fii̯ecárẹ-acólo//dup-aĉéi̯a și̯-o legá/îi̯ punẹá arácⁱ/o legá/ẹ‿la úrmă o săpá//atûș‿să obijnui̯á ca s-o stropẹáscă/cuṇ‿să stropéștẹ-acú péntru máṇă/nu ști̯u ĉe ?/ásta nu prẹa știi̯ám noi̯ înai̯ínte că... o să sosíṇ‿la tímpurlẹ-ástẹạ//dúpă ĉe să coĉẹá/plecá la‿aculéz‿ la víi̯e//șî-nĉepẹá acólo să...venẹa veĉínu/mai̯ s-ajûtá únu cụ-altu...venẹá sẹára cu...pútin-acás/îș storĉá strugúri̯-acólo șⁱ... îi̯ punẹá-m‿butói̯//

[Și din resturi ce se făcea ?]

562

ĉ‿ rămînẹáu̯ din...ĉe-i̯ áẹa/să duĉá la cazán/şi din̦‿cu̯ádili̯-á-cun̦‿să spúne/tescovínă/făĉá ţúi̯că//

mărgărít ne i̯iu̯ón
tréi̯zeĉ şi opt [de ani]

mălái̯u

mălái̯u/tot aşá-l fáĉem/cum faĉ mămăliga/aşá-l faĉ: fʰérbⁱ întí térĉu/şî d-aĉí‿dăpă ĉe fʰérbⁱ térĉu/pui̯ mălái̯u ắla cáre-l ai̯ acólo-n̦‿copăi̯íţa‿ái̯a mícą//dăpă ĉe l-ai̯ pus acólo-n̦‿copăi̯íţa‿ai̯a mícă/îl i̯ai̯ la mestîcá‿cᵘ‿făcăléţu/...că te árde...térĉu ắla/dacă la mínă/dácă pui̯ acólo că-i̯ arzíntę//şi-l méstiĉ cu ắla pîn̦‿să-ntăréşte‿el//dácă să-ntăréşte/îl i̯ei̯ cu mîna/şî-l frămínţ//şⁱ‿dăpă ĉe-l frămînţ acolő/vii̯ şi-l pui̯‿ī în távą//şi-l laş‿acoló-n távă/în tăvíţa‿áẹa‿acoló/pînă să mai̯ dospéşte‿el niţél//şⁱ‿pⁱ-úrmă-l i̯ei̯ şi-l baĝ în̦‿cuptőráş//şi s-a copt//da//

vasilíca bălţátu
pàtruzeşⁱşáse [de ani]

o núntă

úi̯te o núntă/strîngⁱ aprǫápe d-ũ‿an dă zíle şⁱ‿mai̯ bínę...strîn̦ẑ‿dă núntă/ca să ai̯ atúnĉⁱ//strîng măzlíne/strîngĭ pásărⁱ/strîng ᵘórĉe...ĉe să trébui̯e la o núntă tǫáte álᵉą//şî sîmbătă sᵉára/...nú să-nĉépe núnta dă sᵉára‿ai̯íẑ‿la noi̯/să-nĉépe diminẹáţa dă mult//diminẹáᵗa dă mult/să dúĉe náşa la...la mirẹás-acoló/îi̯ púne vólu pă cap/şⁱ‿după ĉe-i̯ púne vólų-acólo pă cap/víne-ñapói̯ acásă...i̯ar náşa/şi diminẹá [k] plẹácă băi̯éţi i̯ar la brad acoló/după ĉe fáĉe brádu cu mirẹása acólo/ọ-mbrácă şⁱ‿pă‿ẹa acoló cu rókiịe noᵘo/frumụásă șⁱ‿ịa acólo cum o áre/șⁱ‿dắpă ĉe o-mbrac-acoló/să strínĝe meséni pă la pátru saụ la...treị cît‿î cred ⁱei cînd ịe núnta‿atúnĉⁱ/cîṇ‿să-ṇĉépẹ/ș-o ține núnta pînă pă la dóoșpe nọáptẹa//álți o ține pîṇ‿la zíụă/álți o ține pîṇ‿la doᵘoșpe/șị-așá că... ᵗᵘpă putérẹ/dúpă cum o árẹ...núnta//

[Aceeași]

m-a mușcát um‿porc

ịeụ...ịerám acásă/șⁱ‿să mă dug‿lă...mătúșa mẹa//ịá făcúse níște pîịne/cum obijnuịéz [r] obijnuịésc țăráni la țáră/să nu cúmpere pîịne/șⁱ‿să fácă ịeị//m-án‿dᵘs acólo...vîndúse níște purĉéị dă la o purĉẹá ș‿maị rămăséseră fo doị/treị//ịo cîn‿aṃ‿vắzt-o/ịerám mic/am înĉepú‿să plîng//ịa cîn‿a văzᵘt/m-a puz‿jᵘos/șị-a -nĉepú‿să mă múște//ñoróc am avút că túșa/a ịeșí‿répede dîṇ‿cásă/șⁱ‿máma‿a veníᵗ‿cu‿üm‿băț/ị-a dá pă cap/m-a lụat îm‿bráțe/șị-a fuĝí‿la dispeṇsár//

ĉocîrlán ịiụon
úṇspreĉe anⁱ

am colindát

ịerá fo doᵘo treị zíle pînă să...fíịe crăĉúnu și ịerá noróị//
noị:

"bắ/maị mérĝem mă ?"//și...cînd atúnĉ aprọápe cụ-o zí/a dat o ninṣụáre//noị bucuróșⁱ/cîntám p-acólo/jŭcám/"bă mérĝem"//á... veni‿și sẹára‿áịa//nẹ-am pregătíd‿nẹ-ă‿lụat níște trắịstẹ-așá/ni lẹ-am puz‿dă gît/cu băț îm‿mînă fiịecáre/ne‿erá frícă dă cîịnⁱ nẹ-ăn‿dus//cîn‿am ⁱintrá‿la cu [k] la un om cam d-aịíj‿maị cólo

56¹

dăpárte dă noi̯/lumína stî́n̦să/úșa-n̦cui̯átă/cî́i̯n‿zlóboz/noi̯/"bă ^{h}ai̯ afáră"/nu mai̯ înimerẹám pu̯árta/am i̯intrát/am căzút peste [k] únu péste áltŭ‿zăpádă/și...pă únu l-a mușcát cî́i̯nili//[...]

[Și ce-ați mai făcut ?]

am...colindát cam pînă pắ‿la zéĉe/ș-am̦‿venî̃‿ș‿noi̯ acás//

[Același]

830. BĂNEASA [WLAD,458]

(jud.Ilfov)

Culegere: 1973; CB, MV; transcriere: MV

avẹám bordéi̯ îm‿pămî́nt

noi̯/...stătẹám acoló pă cî́mp/aco^{lo} n̦‿délta[1] dúnărĩ/acúma s-a-ndigu^{i}í/s-a fắcu^{d}/nú‿ma‿e‿se^{c}/atúnș erá...cî́m‿dă i̯árbă/délta dúnări//șî̃‿i̯erá pădurí̦ță/pădúre máre//să fắ [k] să ^{u}oprẹá i [k] șî́ dă fî̂n/făĉám șî fî̂n/șî ásta/foráj pentru víte//strînĝám̦‿fî̂n acólo nọ́-l a^{du}ĉám acásă̦//î̂l țin̦ẹám acólo//

avẹám bordéi̯ îm‿pămî́nt/bùnînțelés/î̯m̦vălít/ș^{î}‿pus tót pămî́m‿pă i̯el//ș-avẹám o sóbă ű̯i̯‿ca ast-așá/...înăúntru/da...mai̯ mícă/...cam...ĉobănẹáscă̦//șî...ș-ó tĕrásă mícă/ála-i̯ spun̦ẹán̦‿gî́rliju bordéi̯ului̯//tăẹ̃́‿lémne dîm‿pădúre șî băgám în̦‿gî́rliĝ^{i}//șî...lẹ-avẹám uscátẹ-acólo//cáre‿cum ven̦ẹá/că erán̦‿dói̯‿trei̯ ĩș^{i}/dácắ‿ẹo ven̦ẹán‿dă la u̯oi̯/ven̦ẹán̦‿c-um‿braz‿dă lémne dîm‿pădúre//ven̦ẹá ălántu/ș^{i}-éla la fel//șî i̯ernám acólo//avẹám păsắrîlẹ-acoló//aduĉám d-acásă păsắr^{i}/găi̯ín^{i}...//șî avẹám adăpọáste făcútẹ//sai̯-ván așá dă u̯oi̯ aplecătór îm̦vălít cu tréstiẹ^{i}/...pentru adăp^{u}óst/cî́nd înĉepẹá u̯óilẹ să féte/le-n̦kidẹám în̦‿faț-așá/tot cu gard...

---

[1] Se referă, de fapt, la balta Dunării.

bun dés/de tréstie/aprǫ́ape că dacă i̯erá u̯o^{i}ile dése să făĉá cald //și̯ [k] álęa care le băgán‿le fătát//că te cunoștę́á//și i̯ernám acólo//ș-àcoló nę-aduĉá [ε] mălái̯/nę-aduĉ^{e}á...àtúnĉa nu prę́a i̯erę́á brutărí mùltę-așá/mai̯ mul^{t}‿cú‿mămăligă nę-aŋ‿χrănít//ș-avęám mîŋcáre mai̯ múltă ca áęa d-acásă//àcólo//

[De la oi.]

nú‿núma dă la u̯oi̯ !//avęáŋ‿gă^{i}ín^{i}/^{h}avęám porĉ/avęám...to‿ĉe vręam//acoló‿ou̯á/venęá d-acoló dă j‿lǫa ^{u}óuli//păsăr^{i} dacă vręa să [ε]ș-i̯a p-acásă pentru tăi̯át venęá tót îm‿báltă/că‿acáză nú sta/să duĉ^{e}á la múŋcă/ș^{î}...//la noi̯ i̯éle [k] noi̯ nú le daŋ‿să mănîĉę //i̯éle siŋgure să hrănęá-ŋ‿cîmp//găsęá gîj^{î}gănii̯/găsęá i̯árbă cîtă vręá/...sęára venęá ș^{î} [ε] ș^{î}‿să băgá î‿sai̯vánilę-álęa/că... avęá‿lémne pusę-așá/ [ε]tọt ca grinz^{i} așá//ș-àcólo să culcá/...i̯éle să culcá/i̯éle sĕ sculá/i̯éle plecá//

[Știau să vie înapoi ?]

ú ! să duĉ^{e}á...ca la sfat/și mai̯ dăpárte-ŋ‿cîmp !//siŋgure/venęá-napói̯//

[Și nu vi le mîncau vulpile ?]

nu̯/nu le mîŋcá//

ș-acọ́ló stam...i̯árna/...i̯árna mai̯ ne venęá cîte ^{u}‿χóz‿dă‿lup/ne mai̯ încercá/...dă múlte or ne mai̯ lu̯a cîtę-o ǫái̯e [!]/

[L-ai văzut ?]

ē ! núma únu ?!//...^{a}șá petreĉám agó^{l}o//

[Și nu ți-era frică de el ?]

ĉé‿să‿ne fíi̯e frică dǫámnă/că...avęám neștę...cîi̯n^{i} mai̯ már^{i}‿ca‿i̯èi̯//dacă-i̯ [k] l-àpucá dă...îl goŋęáu̯ cîd‿d-ai^{j}‿la gostínu//nu-i̯ mai̯ auzęám pă i̯ei̯ lătrînd/atîta-i duĉá dă dăpártę//da tótuș^{i}/i̯eráu̯ tímpur^{i} réle/i̯er^{e}á zăpéz^{i} mai̯ mar^{i}/...mai̯ na^{i}ínte/i̯erà‿viscọle mar^{i}/ș-atúnj‿venęáu̯//să măi̯ băgá și cîi̯ni pă la adăpǫáste/pîn ásta/da i̯ei̯...tótuj‿venęá//ș-atúnș^{e}a noi̯ țînęám u̯óilę‿la

---

[1] Localitate învecinată.

566

stínă̦//le dĕdẹám fîn dă mîn̦cá/álţi̯-avẹá [k] cînd încĕpẹá să̦ sé petecĕáscă zăpáda/plecán̦ cu éle-n̦ cîmp//àṣá//şî le dan̦ rọátă le mai̯ dan̦ sẹára/da diminẹáţa tọátă i̯árna/-n̦ fiecáre dimīnẹáţă le dan̦ grăᵘúnţe la u̯oi̯// [...]dan diminẹáţa grăúnţe/şi p-órmă le dam fîn//

ĉorói̯u án̦gel

ṣàptezeşîtréi̯ [de ani]

círtiţa

círtiţa/dac-o scoz vîi̯e/...o prin̦zⁱ//ṣ-o prin̦zⁱ cu mî́i̯nilĕ la spáte[1]//...ṣ-o apúj dă gît/aṣá-ntre déṣᵗᵉ[2]//d-áiĉà o ţii̯ dé la cọád-aṣá̦/cu̯-ámîndòu̯ă mî́i̯nⁱle ştii̯ ? ca să nu te zgî́ri̯e cu lăbúţilẹ-àlẹ //cu mî́na drẹáptă o sṭrî́n̦j bíne d-áiĉa dă gît/pînă mọárẹ//...ṣ-ọ lápezⁱ//şî ştis că i̯ése la ọámenⁱ...niṣte húi̯mẹ-aṣă̦/pă̦ la sipsiu̯órⁱ/pî̄ la...ásᵗᵃ//e ! víne la míne/şî dacă̦ [ɛ] tót cu mîi̯ⁿ la spátẹ-aṣá...îi̯ strîn̦g...ásta/î u̯o dátă dă doᵘ-órⁱ/şî dă-napói̯//

[Acelaşi]

cînd péştili iṣá la bătáⁱe

cînd péştili iṣá la bătáⁱe/...nu mai̯ avẹ̀ă vóⁱe să̦ ţînen̦ clópụtu la u̯oi̯//că péşteˡᵉ nu să pọátĕ báte la ápă máre/să báte la ápă mícă̦//că nu i̯erá māre/la noi̯//la noi̯ i̯erẹà báltă//şî te duĉᵉái̯...ᵘo sútă doᵘo sᵘte dă métri/d-abi̯á-z venẹá ápa pîn̦ la brî́u̯//dácă te duĉái̯ în lárgu [ɛ] bálţî/atúnĉẹ...putẹái̯ să găséştⁱ ápă máre/d-um métru jumáte/dă doi̯...//şi i̯eˡ nú să bătẹá la ápa máre péște^{le}/i̯el i̯e̯á la mai̯dán/ [ɛ]cắ‿i̯erá burûi̯én^{i}/i̯er^{e}à‿tréstie/i̯ere̯á...fîn d-ásta/...și i̯el să...frecá pĩ...p-acólo/ș-acólo-j‿lepădá i̯icrâle̯//îm‿burûi̯én^{i}//

---

[1] Gest.

[2] Gest: între degetul arătător şi cel mijlociu.

[Și ce le strica clopotul ?]

súnetu/...îi̯ dĕpăzá [?]//auze̯á tronc̦ănínd/și mai̯ cu se̯ámă pă ápă/súnetu să dúĉe dăpárte/fo̯árte dăpárte//

[Și prindeați pește cînd venea la bătaie ?]

ba bíne că nú !//atú^{ĉ}e̯a [!] i̯erà‿mo̯árte̯a lui̯ !//[...][1]

[Cu ce prindeați crapul ?]

ave̯ám...ále̯a le spune̯áŋ‿cúĉ^{i}//făcút-ăşă[2] : o véz^{i} așá/îmbrăcátă cū...cu plásă/pă joz‿î̃ plása príŋsă dă cápetilĕ‿áste̯a dă lémne/o sfo̯áră búnă gro̯ásă/șî plása...cusútă dă i̯éle̯//șî dasúpra plắși/aíĉ^{e}e̯/lăsát ăşă: cam cît‿este...pérna‿àsta//tăe̯átă plása/ca să po‿să ba^{j}‿mína după i̯el/să-l...să l-ei̯//șî-i̯ pune̯á o cu̯ádă lúŋgă supțîrícă/^{d}‿fíșăr/dă brad/d^{î}...sau̯ dă să^{l}/că̄‿lă [k] atúnĉ i̯erá pădúre/sálĉie la noi̯/și i̯erá ușúre cîn‿nu ^{i}erá uscátă//șî stai̯...nemișcát//ș^{î}‿cîŋ‿vene̯á î̃ŋspre tíne/că-i̯ vede̯ái̯/că să băte̯áu̯/fă^{ș}ĉáu̯ aruŋcá ápa‿așe̯[3] : pác ![4] cu i̯e̯//apăsái̯ bíne șî‿ține̯ái̯ dă cu̯ád-așá apăsá^{t}‿pînă să sui̯á‿acólo//acólo te pune̯ái̯ cu brînĉili pă cúcă/șî-l prindé̯i̯/...ș-ave̯á^{i} o sforiĉícă ca déĝetu̯-așá[5]//i̯-o băgái̯ p-aíĉ[5] pă urék/^{ș}‿scote̯ái̯ pă dîŋco̯áĉe[6]/șî...î̄‿dăde̯ái̯ drúmū‿^{î}ápă//la bălăĉe̯ala lu ála/atúŋș‿prînde̯ái̯ mai̯ bíne̯//...ăla bălăĉe̯á șî vî̄ne̯á álțî//[...]

într-uŋ‿sfer dă u̯óră mă ^{du}ĉáŋ‿șî-m‿făĉám pentru tî́rlă péște cîd‿vre̯e̯^{m}/ca să mîŋcám se̯ára/că...nú‿pute̯àŋ‿să mîŋcám brîŋză șî láp^{te}//ș^{î}‿prinde̯ám péș^{te}//péștele er^{e}‿legúma no̯ástră//cîn‿ni să urá cu péște/mai̯ prinde̯ám o gă^{i}ínă.../mai̯ mîŋcá‿șî gă^{i}ínă/...mai̯

---

[1] Soția informatorului întrerupe discuția.
[2] Informatorul își însoțește descrierea de gesturi.
[3] Gest: în sus.
[4] Gest imitativ: trîntea cuca cu putere.
[5] Gest.
[6] Gest: pe cealaltă parte.

568

u̯o^{u}o fi̯érte/ere̯á jírfă dă mîŋcáre//

[Același]

[Cum a salvat o fată de la înec]

[Cum s-a-ntîmplat cu fata aceea ?]

cũ‿fáta/...să vă povestés^{c}//i̯ése într-o duminícă//s-a-ntîmplá‿cu e̯a//i̯o i̯erám cam să spui̯...do^{u}osprĕzeĉe trei̯ santinélă//^{a}dică [ɛ]míi̯e cînd i̯erá‿santinélă‿spune̯á șáv‿dă‿cárt^{f}/...pă vas//eráŋ‿la pontón/la galáț^{i}//traș^{i}/acostáț^{i} acólọ//plecásem dă la școa̯lạ dă mecáníĉ^{i} elecṭriĉi^{i}én^{i}/...că...lipse̯á uŋ‿soldád‿dă la vedéta mai̯ór fiéne nùmăru‿únu/ș-i̯o m-an‿dus fokíst/acólo//șî‿de n-am avú‿speĉialitáte̯a dă fokíst/da...u̯n soldát vek acólo/îm‿pátru zíle... l-am mîŋcát ! l-aŋ‿lăsát în úrma me̯a !//mai̯ bíne-an‿dat fócur^{i}le ca i̯el ^{i}éu̯/la căldáre//

ș‿cîn‿mi̯-a vení‿ríndu-n dumìnic-áe̯a/...de la doóšpe la trei̯/...grăniĉeri se-mplimbáu̯//da ^{i}erá dăpắrte grăníĉér dă grăníĉér//i̯er i̯eu̯ i̯erám‿m‿p^{u}ort//i̯ei̯ făĉe̯á șáse‿u̯óre/noi̯ făĉe̯án‿trèi̯‿u̯óre//

o fát-a vení‿ș‿s-a-mplimbát//s-a dus așá la vále s-a dus/^{v}o doú‿ste dă métri trei̯//^{a}pro̯ápe n-o mai̯ vede̯ám//da χabár ave̯ám i̯o dă i̯a/ĉe să-mplimbá//da o fátă bíne/voi̯nícă/și supțirícă cam cum‿e dínsa‿așá[1]//da-náltă/...apro̯ápe la-nălțíme̯a me̯a/că [ɛ] i̯o cînd am prínș-o în ápă/am prínș-o dîn‿spáte//șî-s [k] a venít înapói̯//ș-a trĕcú‿dă grăniĉ^{s}ér/grăniĉ^{s}éru a trĕcú‿dă míne-ŋcólo s-a‿^{z}‿la vále/...și i̯a a urcát î‿súsu grăniĉér^{u}lui̯//cîn‿a văzút p-ắla că să dăpărte̯ázá-ŋcólo pă grăniĉér/a vent în dréptu mi̯eu̯/aíĉa uŋ‿să termi̯ná pont^{u}ónu...nóstru/...vásu nóstru trecá dă pont^{u}ón/da erá aŋcorát în...cu áŋcoră fáță/șî ^{i}erá legá^{t}‿șî la mal cu...pàríme dĕ...dă babále/dĕn...//avẹám babále la kéu̯//

---

[1] Arată spre una din studentele care participă la înregistrare.

cum a trĕcú d-acólo/...a vení pă p^{u}ont^{u}ón aiĉa la jumátẹa pontónlúi̯ /șî tumbă ^{î}ápă !//erẹá-n tímpul veri/norócu ei̯//că i̯ó i̯erám núma cu...ọ...o blùzuliță d-álẹa...màrinăréș știi̯/fáră guler cu̯...fáră mîi̯neĉ/și pantalón^{i}...kilóț^{i} așá scurț^{i}/și cu o suflii̯e ...dă gît/cáre dam onóru dacă vĕnẹá ofițéri//cînd ẹa a sărit/i̯o am sărít...dû pă vás...la ẹa/că ^{i}erẹá aprọápẹ//cînd ă sărít/i̯ou̯ am sărít mái̯ în úrmă...dă i̯a//și i̯á a venit drépt la mine//la distánță cît e d-aiĉa-m păréte dă kéu̯//m-ă luptá cu ẹa pă la kéu̯// și m-ă lăsát puțín în scúrsul ápẹi̯/ca s-ajún^{g} la niște scăr^{i}/ c-acólo dîn î...dóoșĉinj dă métri dóoșĉij dă métri sun scăr^{i} care...ple^{j} dă la kéu̯/...dĕ la ápă pînă sus//ș-am prin̦s-o dă spáte/ dă dacă mă prindẹá dă mîi̯n^{i}/...àmîndói̯ ne-necám//am prin̦s-o dă spáte cu mîna stîngă...de păr/^{d}-aiĉa/ăm în̦comá bine păru i̯a/i̯a dá cu mîin^{i}le/^{dă}jába/că i̯o am înotát vîrtós în spátili i̯ei̯/ș-am i̯eșíd dreb la kéu̯//dreb la scăr^{i}//cîn m-am urcá pă scăr^{i}/mie mi̯-a venít ap-aiĉ[1]/...u̯óki i̯-am văzút//ă văzú cu u̯óki/da ápa mi̯-era aiĉ[1]//atúnĉa ẹa s-a opintít să-j dẹa drúmu pă spáte//și n-á putút/ că i̯o am o [k] fos pă scăr^{i}/cu piĉọár^{i}li//am împín̦s-o bine ș-am ...prin̦s treápt-a dóu̯a//ș-am i̯eșí cu ápa aiĉ[2]//àtúnĉa am prin̦s-o-m bráțe cu̯-amîndóu̯ă mîin^{i}li/ș-am ^{i}eșí cu ẹa-m bráțẹ//

nu i̯erẹá nimín^{i} în dréptu nóstu cînd a sărít i̯á ^{î}ápă//și cît m-ă luptá cu ẹă/s-a strîn̦s atîta lúmĕ!.../i̯o nu știu dă únde dracu̯-a venít// [...]

și mi̯-a făcú și mi^{i}e dreb recompén̦să/o biĉiclétă ș trei̯ s^{u}te dă lei̯//trei̯ ste dă lei̯ i̯-am primít//da biĉiclóta n-ám mai̯ văz^{u}t-ọ !//

[Același]

---

[1] Gest: pînă sub ochi.

[2] Gest: pînă la piept.

570

șárpili

m-am culcát odátă la un‿tufán.../ā̃m adormⁱít//și̯‿u̯oⁱíli păștẹá că‿áre acî́ [k] avẹá acîu̯aⁱẹ//"e" ziᵍ‿"nú‿s-a-ntòrs/să stau̯ și‿i̯ó acî́"//am adᵘormⁱít//...cî́n‿m-an‿dășteptát/...văz la cápu mi̯eᵘ‿o...móvil-atî́ta máre[1]/"dóamne" ziᶜ‿/"da ĉé ar ᶠhí ásta" zic//"nú‿cumvẹà" zi‿"vení frō vácă ĉevá/bʸiᵘóltă/să băligá" i̯o somnorọásă/"să băligá lî́ngă minẹ/-acî́ la cápu mi̯eọ ?"//cî́n‿mă dășpĕtiĉíi̯ i̯o așá mai̯ arẵ/ũ‿șárpẹ !//mắrẹ-așắ[1] drágu mⁱeọ pî́nā ùⁱtẹ-așá dă gros[1]//și ni̯ègrú/și atî́ta i̯erá[1] o mᵘóvilă/ùi̯tẹ-așá/țiu̯ mínte ca ...cî́nᵈ‿mă ui̯ᵈ‿la i̯el acúș//hii̯[2] ! ᵒlᵉọ́ șárpili ! ș-i̯o síngur-i̯erᵉám ![3]//u̯oⁱíli únde ?//fúĝ încoló/fuĝ în [k] a foz‿o [ɛ] acîu̯ẹ́a: tránca tránca tranᶜ//cî́n‿mă duc/le găsésc în fî́n/că oprisĕ́ră... tráĝerẹa...poligónu ᵘoprẹá dă fî́n‿la noi̯ aⁱíĉa/pîntrū...avẹá... bu̯oi̯/cai̯ la...pòligᵘón acólọ//și ᵘoprẹá dă fî́n//am‿fuĝí/lẹ-an‿găsít îm‿fî́n l-ē̃n‿dat afáră/sătúle/ș...an‿lu̯át-o spre cásă cu‿élẹ//

[Nu ți-a făcut nimica șarpele ?]

nìmi̯íc !//úi̯te nimíca/că ĉī́că șárpēlē te múșcă//nū‿m-a mușcát //așá dă máre i̯erẹá/și șădẹá nᵉégru‿úi̯te-ncu̯ólîĉⁱ/úi̯tẹ-așà sî̂‿făᶜ[4]//n-áuzⁱ/că cî́n‿m-ā̃‿sculát an‿zis că i̯e fo báligă dă vⁱítă/ la cápu mi̯o//

năstáse ráda
șài̯zeșiu̯ópt [de ani]

a găsí‿comọáră

a găsít únu dă lă...frásin[5]/auzẹám părínți mi̯ei̯//i̯el a fost

---

[1] Gest.
[2] Pronunță șoptit și aspirat.
[3] Vorbește foarte încet, pe un ton misterios.
[4] Gest.
[5] Comună învecinată.

...ĉe‿e mamícą̆ ?[1]//şī i̯el ar fʰí zis ā [ɛ] a foz‿niţél nű‿prḙa a fost î̦nsurát//a‿avút i̯el ĉⁱevá deféct//dă a foz‿la plug/căj‿nainte punḙaⁱ pátru cái̯ la plug/înaⁱintáşⁱ/aşá...ārà‿lúmḙa//

"mắi̯‿tàtă/ᵘopréşte c-aíĉa e comu̯áră̦"//ᵃ‿fŏᶻ‿mergín‿pă drum/ ..."tát-aíĉa ⁱe cṓmu̯á"//

"mắi̯ da lásă-mă/fʰír-ar al fóculuⁱ !"/a...drăcuít/"al ga̦áca‿cùi̯"/că..."mai̯ lásă-mă cu co̦mu̯ára !/ĉé̦ vórbă mae̦-ăi̯ şí‿tu cű‿comu̯áră̦ ?"//

"mắi̯ tátă/űⁱte mẵ...s-a oprí‿plúgu/aíĉa i̯e co̦mo̦áră"/cînd a arát/cînd áe̦a...//

a găsí‿como̦áră̦ !//părélḙa lui̯ a fost...dă cînd a zis i̯el aşá că "como̦áră̦"/şi tot a găsít-o̦//

[Aceeaşi]

cînd m-ā̃‿apucát să fac o cásă

dómle i̯o cînd m-ā̃‿apucát să fac o cásă/mi̯-am strī́s ş-i̯o níşte banⁱ//nú‿avḙàm//am av [k] avḙám o vácă/bű́nă̦//am vîndút-o̦//după ásta/avḙán̦‿şí níşte u̯oi̯//lḙ-am̦‿vîndú‿şí‿p-àlḙa//ş-an̦‿stʳîn̦s i̯o ī̃‿júru lu fro zéĉe mi dă leⁱ//ş-avḙám i̯ṓ‿um‿prīéten/cu níşte cai̯ bunⁱ/cűm‿avḙán̦‿şi‿i̯o...acúm̦‿fro doᵘo̦zej‿dă anⁱ/şī‿i̯-ã‿spűz/

"bă" zig/‿"vrḙau̯ s‿fac ş‿i̯o‿o cásă̦"//

"bíne̦ ᵐă !"//

"da...mérş‿cu mine sắ‿cúmpăr şi‿i̯o ...príma dátă să-m‿i̯au̯ ţíglă pentru cásă"/acúᵐa‿ã‿fʰér//

"merg mă"//

"ai̯ preténţe sî̃‿plătésc ?"

"n-am nⁱĉ o preteⁿ‿că mⁱ-eş‿priétenu mi̯öᵘ"//

---

[1] Copilul pe care îl ţine în braţe tuşeşte.

572

^{ș}‿nẹ-am merz‿la ĝúrĝu/îm‿pụort//nẹ-ã‿^{z}‿la ĝúrĝu-m‿port/ș-am lụa^{t}‿țígla//am lụat o mí̯e șápte súte dă țígle//pă dóo càrúțe/șî‿n-ám‿putù‿s-o lụom tọátắ//nẹ-a mai̯ rămáz‿la ĉinevá/^{a}m dus-o la ĉi̯nḗva-ṇ‿cúrte//ș^{i}-ã‿sp^{u}‿"mai̯ v^{i}iụ mî́i̯ne i̯ar cu căruța mă/șî‿^{i}au̯ réstụ"//dup-ásta m-ã‿s acásắ//ā́m‿adùs-ọ-acásă/am așăzát-o frumós/am intrát îṇ‿cásă/am bă^{u}út/am mîṇcát/l-am respectá^{t}‿pă...ụómu/că n-á‿vru să-m i̯a ban^{i}/...ș-a plecát//

a dóụa‿zi m-aṇ‿^{du}s ș-aṇ‿lụá‿șî réstu/după ásta m-aṇ‿du‿la un naș al mi̯ö/ș-ã‿zî^{s}‿"náșule !//vrẹa^{u}‿să‿fac șî i̯o‿o cásą"//

"da !//fínẹ/tẹ-ájút"//

zi^{g}‿"nu/să nú‿m-ajúț^{i} cu nić um‿ban/c-am strî́s i̯o ĉéva ban^{i}//ùi̯tẹ-atî́t am da‿pă țíglă/șî mai̯ am//úi̯to"... /zic "mérĝeṇ‿la ũ... brigadiér^{i}/carē [ɛ] " zîc "ã‿vorbí‿cu i̯él/șî‿mẹ-a sp^{u}s că mẹ-a scoz‿bụon/să cúmpăr șî‿i̯o șáptezeșĉíṇj‿dă bucắț dă lémne/dă iséncță táre/să fac‿^{cása}"//

"mă țẹ-a promís ?"

"mi̯-a promís"//

"țẹ-a scoz‿bónu ?"

[ɛ] zig‿"nú‿ști̯u/da mérĝem acólọ//la cantón îm‿pădúrẹ"//

cî́n^{d}‿n^{e}-ã‿s acólo/"dómle/gáta/țẹ-am scoz‿bụon/poftím bụon"/mi̯-a dat bụónu/am cumpărát lémnili/...t^{u}ót‿așà/n-ám‿putù‿să le lom/pă dó^{u}o cărúțẹ//ma^{e}‿m-ã‿us i̯ár a dóụa‿zi ș-am mai̯ lụat un rest//

după ásta/în‿trebúẹa...grî́z^{i} șî‿căpriụór^{i}//ĉ^{i}é fac ?//hai̯ lémne dî̂ pă^{ru} [= pădure] i̯-ã‿lụát/țíglẹ-ã‿lọát/da...căpriụór^{i} șî gríndą//aṇ‿găsî́t o ĉetățẹáncă/dă la comúna frásinu/dî‿la sat [k] comûnă e/șî mẹ-a spúz:

"do^{m}le i̯o mă mu^{d}‿la bucuréșt^{i}/șî...am niște mat$^{ri̯al}$ șî vrẹau̯ să-l vînd"//

"dǫámnă șí‿io ásta ca^{u}ot"//

m-an‿dus//cu [r] cu táta-mpre^{u}ună/cu căruța...cîn‿a fo^{z}‿lă... a^{e}a‿a lu táke^{1}/șî lę-an‿găsît acásă/mi lę-a arătát/"àstęa-^{z}‿dóm-le/atíta te cóstă"//nu mai̯ știu̯ i [k] valǫárea lor atúnĉà/ș‿tót‿așá dă dó‿u̯or m-an‿d^{u}s șî‿lę-am lu̯at//

dúpă ástă/am togmít meșteri/la cásă//plus în afáră dă meșter^{i}/ care‿erǫá...meseriașu̯/maę-am avút fro zéĉe u̯amen^{i}//ș-ā‿făcú‿gróp^{h}/ îngrǫápă colęa/fă așá/cît vrei̯/cîte cámere/nū‿ștū ĉé/-n discúți^{i}...

"ạt^{î}tęa dom^{le}"//

"bun !"//

àm‿făcút cása/am urzít-o cum să zíĉe/mę-a căpriu̯orít-o/ m-a-ntrēbá‿cu ĉe o-m̯vēlés^{c}/ca să vádă ĉe fel dă căpriu̯ór^{i} dacă ịé‿ putérniĉ [k] dácă ịe cu țíglă să fíe mai̯ gros^{i}/dacă ịéstē cu tá- blă...pu̯áte s^{î}‿fie mai̯ ușór^{i}/

"dóm^{l}e"/zic "țígla am"//

"bun"//

șîpcă pentru țíglă ^{ca} să pùę-așá pă căpriu̯ór^{i}/^{a}m‿avú‿șî p-áęa/...ș-am...făcút-o/am îm̯velít-o/da n-ā‿lipít-ǫ//cū‿să spúnę//

acúma ĉé-n‿trebū́ęá ?//șî avęám șî‿ǫámen‿acólo//u̯aménî car-ę-am avút/^{a}m‿^{a}vú‿n^{u}ma priéteṇ/șî vecín^{i}/șî rúde șî naș^{i}//ș-ā‿ lipít-ǫ//àcoló aṃ‿făcút o clácă/...ma^{re}//àm‿tăęát do^{u}ăzej‿dē gîș- te/fro zéĉe dă védre dă vin/fo trei̯ védre dă țu̯ícă/...că u̯ameni‿ nu mi̯-a pretíṇs ban^{i}/a zis... [ɛ] clácă//așá cum am mers ș-ịó la‿ álți̯//múzică/lę-a cîntát/a băút‿ǫám^{e}ni/după ĉę-am^{î}...lip^{i}i‿cása/ ...^{l}ę-am da‿la ǫamen^{i}/a mîṇcát/a băú‿/lę-a cîntá‿múzica/a jucát/ca la...ca la núntă//ca la χ^{u}óră saụ ca la núntă//

după ĉę-ăn‿ter^{mi}ná‿șî‿cu ásta/acú ĉe să-ị fac ?/că-m‿trebūęà‿ ^{u}uș^{i}/feréstr^{r}e/ĝęámur^{i}//am mer^{z}‿la un tîmplár aiĉ în‿cǫmúnă/l-am întrębát:

---

[1] Se adresează tatălui său, prezent la înregistrare.

574

"vi^{i} să-m͜ ei̯ şî mii̯͜ măsúră/cît [ɛ] te cóstă"/zig͜ "dom^{le}/u̯ob͜ mi̯i//u̯ob͜ mi͜ dă lei̯"// "p^{u}oftim !//àrvúnă do^{u}ă mi^{i}/şî mi̯-o faĉ"//

mi̯-a făcút/a vení͜ mi̯-a aşăzát ^{u}uşîli/le̯-am puz͜ la cásă/... după ásta m-àn͜ ĉi̯nsti͜ cu u̯ómu/după ásta͜ a plecát u̯ómu̯-acásă/... acúma-m trebu̯e̯á...ĝ^{e}ámur^{i}/à͜ trecút p-àíĉa ĉinevá cu cărúţa/ e̯-ă͜ ^{z}/"púne şî͜ mie̯ ^{l}a tîmplări͜ àe̯a to̯átă-n dra [?]//cîd͜ mă c^{u}óstă ?/poftím/atîz͜ bán^{i}"/i̯-an͜ dat ómului̯...n^{u} pre̯a să-m^{i} amintés͜ preĉís cîz^{i}͜ ban^{i}...//

e̯ acúma ĉé mai̯ m͜ treb^{ia} ? îm^{i} tre^{bu}i̯a um͜ méşter ca s-o...s-o tençu̯ască/cu͜ să spúne//àm͜ tençu^{i}ít-o/la...taváno/t^{u}ot/...ş͜ după ásta urmá/ca să îi̯ d^{e}ă soţia cu bidine̯áo̯a cu var/sau̯ cu rólu/mă rog/mă róg în͜ sfîrşít/...şî după ást-an͜ rămá^{s}͜ să [k] mi̯-ă͜ făcút sóbe/am kemát meşter^{i}/mi̯-ă͜ f^{î}cú͜ sóbe/c^{u}óşur^{i}...//şî urmá să ^{u}o [ɛ] mobiléz i̯o//ş-am mobilát-o şi͜ i̯o...cum am putút//c-um͜ pad͜ mai̯ modérn/sau̯ c-um͜ pat...mai̯ ţărănésc...//

ĉorói̯u lu^{i}is
pàtruzeşîdoi̯[de ani]

clácă

vene̯á femée̯a care vro̯e̯á să fácă̯ clácă/şi [le] [1] kemá/nu să spune̯á îvíta̯//le kemá/pă...dáda/pă léle̯a/sau̯ pă cum o kemá//şî strînĝá cam̯͜ fro dòu̯ăzéj͜ dă feméi̯/dòu̯ăzéş͜ trei̯^{z}͜ cît͜ ave̯á nevói̯e//..."ĉé-ndrugăm în̯͜ se̯ar-ástą ?"//lînă/sau̯ bumbác/sau̯...t^{u}ort//şî să strînĝá acólo umple̯áu̯ páturli/că͜ ez^{i}stá rogojînă pă vreme̯-á^{e}ă/ şî vorbe̯á acólo ĉe vorbe̯á͜ e̯ă/şî-ndrugá pînă pă la doóspe no̯ápte̯a//

---

[1] Scurtă întrerupere din motive tehnice.

noi̯ réstu așá...i̯ere̯ám flăcăi̯ándri/stam acolo-n tíndă/....i̯erbe̯ám pîsát/scòte̯ám vi̯in/...ș^{î}‿noi̯ acól^{o}//șî‿dup [ɛ] după ást^{e}a/cî‿să‿te^{m}ná clácа cam pă la ^{u}únu nu̯áptà/lo̯am fìi̯ecáre: áltu pă máma o co̯nduĉá acásă/...áltu-j‿lu̯a pă s^{u}óra lui̯/o condūĉá acás e^{r}e̯á domnișu̯áră/...áltu i̯erá...vene̯á și‿i̯el acólo că-i̯ plăĉá cîntán‿cu flú^{i}eru cólo-n tíndă jucám acólo̯...//fă̯ĉám‿fócu la s^{u}óbă/cu pái̯e...//áltu [k] făĉám noi̯...făț [k] frămîntá i̯éle pîi̯ [k] ái̯a cóca/șî‿făĉàm‿nói̯ túrtili̯//acólo pă vátră//

"mă i̯e̯ gáta túr^{d}li ?"

"gáta̯ !"//

"adūĉéz‿aí"//

pu̯ne̯ám acólo ^{j}‿noi̯ cît-un te̯áng‿dă túrte̯-ajá‿^{s}‿spune̯á...serve̯á túrte̯-acólo...feméili/...așá proĉedám//

[Același]

după ĉé‿nàște feméa[1]

după ĉé‿nàște feméa lă...náște/după trei̯ zíle-i̯ fáĉe ursitór^{î}li//i púnĕ...trei̯ cocój‿dă pîi̯ne/...ĉe au̯ trei̯ ĉépe/...acólo...un‿kíl dóu̯ŏ dă vin‿î/dóo‿trèi̯ bucáz‿dă záhăr‿î/ìi̯‿púne...o cămășúță îmbrácă cop^{h}ílu că e mic.../ìl‿îmbrácă ș‿pă‿él cu cămășúță/c-o rokíță/-i̯ púne tikíi̯e nóo-ŋ‿cap‿î/șî...izmenúțe-i̯...fáĉe pă i̯el șî-l îmbrácă/...ș-așá să fáĉe [!] ursitórî//

[Dar acuma, cînd nu mai naște acasă...se mai face ?]

la noi̯ să‿mai̯ dúĉe la spitál/care vre̯á și îi̯ fáĉe/îi̯ dúĉe d-acásă pîi̯ne̯-așà/îi̯ dúĉĕ...și-i̯ fáĉe̯-acó^{lo}//da//șî‿la spitál/care vre̯a să fácă//

[Se numește ploconul moașei.][2]

---

[1] Informatoarea graseiază.
[2] Intervine informatorul Cioroiu Anghel.

576

[Și îl ia moașa ?]

mọáșa/da//mọáșa//

[Și la moașă se mai duce peste an, vreodată ?]

nu/[k] să dúĉe/la ánu noṷ//[...]sá‿ĉe la ànu‿n^{u}óṷ/cu...távă/ acoló cu dóo‿trèi̯ k̓íle dă vin/dóṷŏ k̓íle/-așá lu^{u}ám//jū [ɛ] o jumá‿ dă k̓il dă țuị́că/pî́i̯ne/...ò‿távă legátă șí‿i̯a...frumós/ș‿cu copilu-m‿bráțe/ṷor că te duĉá...bărbátu/ṷor că te‿^{t}ĉa [ɛ] cu...rúdă/cu [ɛ]sọácră/cụ mámă/te‿ĉá^{i} la mṷáșă//àcólo stai̯...că făĉá șí mṷáșa/ făĉ^{e}á...ṷálă cu ĉ^{u}órbă/saṷ căldărúșă/șí‿punẹá ĉórbă dă la i̯a/ș‿ dăp-ái̯a punẹá friptúră//...pũnẹá friptúră dă la feméi̯/care...^{u}o táv-acólo dóo/cu cît că...să conṣumá//șí réstu-i̯ rămînẹá mọáșei̯/ dac-avẹá mai̯ mulz//dacă n-avẹá...//

[Și după ce mînca ?]

după ĉe mînọcá/-i̯ punẹá covrígu-n‿cap/șí ḍa d-ạ grínda//ḍă !// ăl înk̓íná lă...la icọánă/șí-l da d-a grínda//cụ covrígu-n‿cap/șí ți-l da-n bráța/..."să-ț trăi̯ască !"/îi̯ pupái̯ mîna mọáșe^{i}/șí lṷai̯ copílu șí...plecái̯ acás ! //

ĉorói̯u ne stánca
pàtruzĕșîpatru [de ani]

i̯éne

^{d}‿ezémplu nu ploṷá//tréi̯‿pa [k] o săptămî́nă saṷ...o lúnă//^{nu}‿ ŏ‿săptămî́nă/o lúnă/do^{u}ŏ nu ploṷá//ș^{î}‿ne st^{r}înĝám múlte féte/șí... ne dũĉám dĕvále//șí făĉám un‿ọm//îi̯ făĉám mî^{i}rí...//îi̯ făĉám tot// îi̯‿făĉám așá...tron/to^{d}‿din ^{h}úmă/șí-l punẹám aco^{lo}/nĕ‿ĉáṇ‿cu flor^{i} d-acásă/...șí...îl punẹám pă o...p-o blánă/p-o scî́ndură/ș^{î}‿nĕ‿^{d}ĉáṇ‿ cu ^{i}el pă rîṷ//șí-l dătám pă rîṷ//șí-l jăl^{e}ám pîn-acóló‿la rîṷ/ș‿

---

[1] Intervine informatorul Cioroiu Anghel.

p-ór^{m}‿ne‿ĉam acá^{z}‿la úna din féte/ș‿făĉám î...îi̯ făĉám prínzu/lu i̯éne//ắdúĉám‿f^{h}iecáre d-acásă ĉ^{ə}-àvẹám/f^{i}iecáre/ș^{î}‿făĉ^{e}ám acólo// ș^{î}‿mínca̯m la i̯a/da[1].../ș^{î}‿p-ó^{r}mă pă sẹá^{r}ă-nĉepẹá plọá^{ea}//

[Și cum îl jeleați ?]

i̯éne/^{i}éne/zgaro^{i}éne/
dășkíde portíților
să i̯ásă plo^{i}íțilī...//
nu mai̯ țin mínte-așá bíne//

ĉorói̯u páu̯la
óptișpe an^{i}

831. GREACA

(jud.Ilfov)

Culegere:1972; CB, MT, MV; transcriere: VN

ăla i̯erá pórtu atúnĉ

[Cum se purtau fetele atuncea, cum era portul ?]

ẹ̄ ! cum ^{i}erá pórtu atúnĉā...ĉórà‿pínắ ai̯íĉā...[2]/mínica strínsă ai̯íĉ/nu cum‿i̯e ástăz^{i}/nú vă supăráz‿vă rog să vă crédeț/nú vắ supăráț^{i}.../pórtu dă ástăz la noi̯...nu-i̯ [r] nú-i̯ frum^{u}ós/nu-i̯ plăcu^{d}‿nicăír^{i}/nicărúi̯ nimănúi̯/dréb‿vă spun... [...]

[Cum erau îmbrăcate femeile ?]

îmbrăcátẹ cu fústili pínă jos/cadinsọ́ale/fústă care le [r] le țesẹá.../în‿î...în‿răzbói̯//avẹá răzbói̯ în‿cásă/țesẹá în [k] la arníĉuri/bumbăĉél/cutáre/cutárē...bumbácur^{i}/ba făĉá și fúste dă línă/línă tọársă supțíre/ș-o băgá în răzbói̯/ș-o țes^{e}á/făĉá fústă grọásă pentru i̯árnă/arnij‿din ăla albástru/...i̯éle îș‿cosá femeíl/

---

[1] Cineva din asistență sugerase, prin gesturi, acțiunea de a mînca.
[2] Gest: pînă la genunchi.

578

îș‿cosá fúste/i̯éle...sî́ŋgure/nu i̯erá nevói̯e dă croit^{u}ọ́r/dă...cutáre/...or acúma i̯e... [...]

[Scurteică nu se purta ?]

scurtéi̯că bíne/scurtéi̯că pînă jos așá[1]/tót pînă jōs/dá//scurtéi̯că máre̯/lárgă cu niște vulp^{i}/gálben^{i}/că-z‿dă vúlpe ḱar//ridicá în̥‿sus/dá/scurtéi̯ĉ/scurtéi̯j‿dă sus pînă jos//să purtá/da/d-ásta dá//să‿purtá/că‿el să cumpărá dă‿la ọlténițạ//șî ḱar pă...ḱár máma zîĉ^{e}ẹ́:

"o să-m i̯au̯ ọ̄ scurtéi̯că"/

da táta dî cólo zî́ĉe "mai̯ bíne să-ț‿au̯ un̥‿zăbún d-éla/várga lu călín//bumbăĉít//zăbún bumbăĉít péste tot că"sĉẹ-"ála-i̯...ține mai̯ bíne dă cald"//várga lu călín/așá spunẹ́á/pen^{tru} că i̯erá‿vărĝ așá: așá niște vărĝ așá[2]/ș-așá‿ș-așà//mă‿rog...ăla i̯erá pórtu atúnĉ//

[De ce a lui Călin ?]

nu ștu cum îi̯ dĕ [ɛ] lui̯ îi̯ dăvenise i spusése lui̯...la zăbúnelẹ-ástẹa/númẹl-ăsta/că...c‿ĉícă várga lu călín//așá-i̯ dădúsĕ un...un númẹ/várga lu călín//

[Dar bărbații cum se îmbrăcau ?]

bărbáți...ḱar și i̯o m-am [k] am purtát așá ĉevá//^{u}opínĉ/u̯obi̯éle dă lînă/tîrsînă...peste piĉór/pantalón d-ạl‿abá/sau̯ nădrág/mai̯ cu s^{e}ámă/po‿să spun: còj^{u}óc/șî flanẹá...de abá peste cojóc//căĉúlă-n̥‿cap/șî tartán la gîd‿așá dă-n̥fășurán‿gîtu//tim‿dă i̯árnă//

mánta i̯i cọnstàntín
șáptezeșîșàse an^{i} împliniz^{i}‿la ún̥șpẹ i̯úlie

---

[1] Gest.
[2] Gest.

[Obiceiuri la sărbători]

[De Lăsata secului era vreun obicei ?]

dă lăsáta sécului̯ mai̯ cu sámă ve̯ne̯ám...ne duĉám lă...naș/cu plosco̯áne cu găⁱínă fríptă/ne duĉán̯‿c-o̯ plóscă dă vin/c-atúnĉa vínu-l duĉá la plóscă//sîĉá că...îi̯ mai̯ bun dîm‿plóscă ca dîn̯‿sticlă sau̯ ca dîm‿pahár//șî kár așá i̯éste̯[!]//ne duĉá la náșu/lă sócrū...lă tátă lă mă rog/așá dîn...toțⁱ/într-o se̯áră dă [r] dă [r] da ro̯átă la toțⁱ//presupúne̯m i̯ou̯/dacă mă duĉám la táta/dă la táta mă duĉám la sócru/dă la sócru mă ᵈĉán̯‿la náșu/dă‿la náșu vinge̯ám túma la zíu̯ă álbă//ve̯ne̯án̯‿cū...vórbă‿ằlúi̯a cu párte̯a într-o căĉúlă[!]/cum i̯e cîntáre̯-à̯e̯a ?!/"dă la be̯at círĉumă víu̯"[!] áe̯-e̯//așá ⁱerá/c-așá erá atúnĉa/-n tímpu ắla//ᵘómū...ave̯á o bútie̯ dă vin acólo/scote̯á dă vin d-ắla búnu/șî...cum erá batríni pă tímpurⁱ/nú cum am i̯o mustắț acúma/mai̯ marⁱ/nu mai̯ pune̯á-m‿paháre/sau̯ în̯‿sticlă/be̯á/dá cu o̯ála la rînd/batrínu îl vede̯ái̯ că...dắi̯‿dắi̯‿dằi̯‿dăⁱ dĩ‿u̯ală/ĉe̯ rămîne̯á pă ắˡᵃ/șî-l vede̯ái̯ p-órmă...[2][!] lă‿le suĝá șî p-ále̯a dă pămín [!]ei̯ ! așá i̯erá atúnĉa lúme̯a-n̄napoi̯ắtă//

[De Crăciun se colinda ?]

dá cūm nu !/dă cŏ [k] dă crăĉún gáta/să făĉá cîrdurⁱ/băi̯éțⁱ ...șî cu féte̯-amestecáț‿î...așá dă lă...zéĉe ĉíne̯spe̯-anⁱ în̯‿sus‿î/...erá tréi̯‿pàtru băi̯éá‿trèi̯‿pátru féte/colindáu̯ băi̯éți cū...cu bolindéz‿d-ắla dă...făcút așá dăn...dă nui̯éle frùmóș/fétile̯ cu basmálîli/șî‿colindá//să strînĝá se̯ára acólo la...unde crede̯á ⁱei̯ la un̯‿loc/făĉá acólo un̯‿fel dă pilắv‿î/tăițắi̯ cutáre...mînĉá ...mă rőg/să jucá/mắi̯...cutáre/mai̯ úna mai̯ álta/mai̯ jucá/mai̯ cîntá/ẽ̯ ! șî‿pă la dóoșpe/únu no̯ápte̯a-n̯colo plecá la colindát: "búnă dimine̯áțà la moș ajún" [!]/mai̯ cîntáu̯: "búnă dimine̯áța la moș ajún/ne dazⁱ‿ne dațⁱ/or nu ne dațⁱ"/ [!] obiĉéi̯urⁱ/

---

[1] Gest.

[2] Imită sorbitul din oală.

580

[Dar cum era bolindețul făcut ?]

un̯‿lemnișór așá úi̯ti[1]...jᵘos/șî găurít[2]/cû cu un̯‿spițélnig‿mic //așá//cîtevá găᵘurⁱ/ĉîn̯‿șàse gáurⁱ/șî p-órmă băgáte niște nui̯éle/niște nui̯éle supțírⁱ așá//niște mlădíțe/curățîte álbe/l-aducâ așá frùmᵘós așá[3]/i̯erá așá dă nalt[4]//șî‿bâgátu cîn̯‿căpătá cóle covrígu dîn̯‿cásă/da drúmu pă...pă nui̯elúșⁱ l-èle̯a/șî vine̯á cu i̯el încărcát așá plin//cîn̯‿să umple̯á pînă sus/îl gî [k] îl ducá așá pă braț/kár i̯o an‿dus așá pă braț

[Nuielele nu erau legate ?]

nui̯élle ai̯íĉa ave̯á o brățáră/mícă/șî dăsfăĉá númai̯‿ū...șî i̯ăr pune̯á brățára la loc/dim‿mera//strigînd pîn [r] pîn̯‿sat: "búnă dimine̯áța la moș ajún"/ásta i̯erá...acúma văd cā...nu pre̯a ma‿i̯-așá/î̃...má‿ⁱe‿má‿ⁱe/da nú má‿i̯e̯//

[Același]

ș-a plecá‿copíi̯i mái̯că

[Ce spuneai de copii...]

dă copʰíi̯ ?//m-an‿duz‿la díal//dacă ne̯-an̯‿z‿la di̯al/să rărițán̯‿la porúmb//dác-an̯‿rărițá‿la porúm/nicu̯-a fos‿legáᵈ‿dă ru̯átă//ca să nu să dúcă/că‿erá porúmbu máre̯/să nu să pi̯árză//ș-ắllàntu șede̯á pă lîngă i̯el//ĉe̯-a făcúᵗ ăllántu/l-a dăznodát//d-acóle̯//ș-a plecá‿copíi̯i mái̯că/dăcî‿dóo cărắrⁱ/an‿traz‿la porúmᵇ//acúma dacă áșa...cîn‿ne duĉén̯‿la caᵇ/nú mai̯‿găsín̯‿copíi̯/nu mai̯ găsín‿nimic//à‿lu̯át-o i̯el p-o‿liníi̯e/i̯o p-o liníi̯e/cáută/pînă nu̯ápte̯a an̯‿cătát/i̯erá pînă la pátru//la pátru an̯‿gíni/ș-a-nĉepú‿să plîng acóle̯a la cărûță/c-am pi̯erdú‿copíi̯i/zĉai̯ că-i̯ pe̯átē...îi̯ mănînĉe̯ lúpi ŗă copí/pă copíį//cînd acólẹa auz ĝŏ‿nişte meę/įerá nişte meį p-aşá /aús‿sforăind acólo/"băį mitulẹ" zic "mă !"/că pă bărbátŭ-^{mi} mítu-l ḱemá//"măį mítule" zic//"mă ĉe fáĉem mă"/^{zic} "įéte-m‿méįu̯-ăla cólẹa"/că̄...įerá méįu̯ d^{i}ea//cîņ‿să dúĉę-acólo/ įel únu pisti áltu/culcáţ acólo máįcă-^{m}‿me^{e}//copíįi//ă̂...durmiá$^{-m}$‿me^{i}//şî noį am umblá‿tǫátă zíu̯a/n-am munĉít îņ‿zíu̯a‿aşa dă lóc/să cătắņ‿copíį...//să cătắņ‿copíį !//

---

[1] Gest: de 50-60 de cm.
[2] Gest: de jur împrejur.
[3] Gest: curbat.
[4] Gest: circa 40 cm.

túrcu marí^{i}ą
u̯obzéĉ [de ani]

ca-m‿povéstę

[Zicesi că ai găsit o dată un copil pă cîmp !][1]

dá//...nẹ-an‿dus‿ī...bărbáti-mẹo įerá mẹlitár/şi‿įo m-an‿dus să rărițés‿porúmbu/cum să rărițá cū...bóįi//aņ‿lǫa‿ş-ĝo...ū̄‿^{u}om/ strįín/că noį ^{i}erám sărắĉ^{i}/şi nẹ-a [k] să-ņ‿rărițéze porúmbu// įẹrám tînáră/įo n-ávẹaņ‿copíį atúnĉ^{i}//cînd aúz "ăolẹó/ăolẹó"// ăolẹó o gúră dă copíl//ĉe să fíįe ?/"ă̦ !" zic "įẹ copíl/măį néne maríne !//ẹ́la-į copíl"//

"pi ĉẹ să cáte fẹ ! acúma porúmburli már^{i}"/vérd^{e}e aşá pă lîn/ le legăná//dá a lu cocóš[2]//cînd...o fáță//aşá puştánă că.../maį mícă c^{a}‿a'sta[3]/aşá...dă nu prẹa ştíįa‿ẹa...să să dăscúrĉe pîm‿porúmbur^{i}/că įerá porúmbū^{r}li să te mắnînĉe lúpiį//már^{i}/vérz^{i}//frumǫáse/după séĉiră//aū...m-an‿duz‿la ẹa

"ĉẹ įe mă ?"/

"m-a pįer [k] lăsá‿mămíca la cláįa dă gríu̯/m-a uįtá‿mămíca"/

---

[1] Informatoarea asistase la povestirea informatoarei Turcu Maria, ceea ce i-a amintit de întîmplarea de mai jos.

[2] Confirmă spusele unui subiect ocazional.

[3] Arată spre o fetiță din cameră.

582

ágẹa avẹá uṇ‿cîr‿dă copíi̯//avẹá vo ẹápte‿ọp‿copíi̯/și ẹa a ui̯tát númaru la copíi̯//să vázắ cîs‿copíi̯ ma‿árẹ//

"vái̯ !" da noi̯ "i̯a úi̯tẹ mámă/tìmpítă/nu ștí^{i}e‿ẹa/ẹa numắru la copíi̯ !/da únde i̯éste mihaéla/da unde i̯e anișọára/da unde i̯e mariána/da unde-i̯...únu únu...i̯a ! nu-i̯ númắru la copíi̯"//^{h}aṇ‿rămás trăznítă/aúz^{i} așá.../cu tọáte că ș-i̯o i̯erám tînắră că... ĉẹ-ávẹaṃ‿fọ șáptișpẹ/óptîșpẹ-an^{i}/că la șáptișpẹ-an^{i} m-am mărităt//

cînd ẹa plînĝá dặ să omorá/că úndẹ-i̯ mămíca i̯ẹi̯/"stăi̯ cu mămíca/că te duc//a cúi̯ i̯ẹșt^{i} ?"/

"a lu cocóș"//

"ș-ắla [ɛ] úndẹ-a fos ?"

"la sẹĉíre/șî noi̯ an‿dormí‿la cláie/șî nẹ-a lăsát acólọ"//

și s-a dus/a vinít i̯ẹi̯ la săt/și nu și̯-a adús amínte dă cop^{h}íi̯//cîn‿túma pă úrmă/dúpạ o u̯óră/copilu i̯erá la noi̯/l-am oprít acólo/la porúmb/și i̯ei̯ a vení‿la sat/și pă‿órmă și̯-a adús amínte/c-a-nnumărá‿copíi̯i/cîs‿copíi̯ árẹ/da pòvéste aúz^{i}/ca-m‿povéstẹ//

bivoláru catalína
șáịștrei̯ [de ani]

la pescuít

vēnẹá dimînẹáțạ...plecá‿la pescuít/i̯erám...^{u}organi^{zăți}/i̯erá nĕvọádẹle-ntînsẹ pă pélii̯/așá să numẹá...pélii̯/niște pár^{i} dîn á^{e}a ...care să usu[ɛ]ca...să uscá nevódu//dacă l-încărcám/dói̯șpẹ ^{i}inj‿la nevód//...șî i̯erá dói̯sprăzèĉe ^{i}inș...pátru nĕvọáde plecám cu...^{u}ob‿bărĉ//la pescuít//^{u}ob‿bărĉ//^{uob}‿bărĉ/^{t}p-aĉéẹa întindẹám/nevódu/l-aruncán‿dîm‿bárcă//dim‿bárcă l-aruncá^{m}‿șî... înkidẹáṇ‿suprafáț-àsta dă...dóuj‿dă mii̯ dă métri pạtráț^{i}/dup-aĉéẹa tre [k] trăĝám la [k] i̯ar îm‿bárcă/

[La suprafață, ca să știi unde-i năvodul...]

ịerá plúte̯//plúte dă...plútă/ĕ un̯ fel d-așá ịerá î/așá să numéște/ș-așá e și ịa/nainte dîn î fábrică tot ca plúta̯//un̯ fel dă ...î...lemn care p^{l}utéște/și ține ^{u}órĉe greutáte/^{bin}înțelés//ș strîngâm/avẹám urmáti$\hat{c}^{i}$/carē...de strîngá péștili/dă la pátru nevọáde/la o tọánă ûncărcám o miịẹ/dóo miị/dăpă cum...dădẹám pisti ịĕl//...î dûp-aĉéẹa ī [ɛ] ișám la pu^{n}ctu dă pescări^{i}e//acólo-^{l} predán la [k] îl cîntărẹám/erá agéntu dă pescări^{ị}ẹ care-l lụa-m primírẹ/ịel d-acólo...venẹa...î...dă la bucuréștị/ịerá pă coperatíve/organizá^{z}/venẹá șî-l ridicá/îl duĉá pă pẹáță//

[În afară de năvoade, se mai pescuia cu ceva ?]

cū...mrej^{i}/cū...vîrj^{i}/să pesc^{u} [k] vírșîli ịéstē...un̯ fel dē ...cun̯ să ịsplíc ịo/ca să vă ịsplig dum^{nẹavọa}stră/un̯ fel dă capcánă așá/cum să zíĉē...îị...ca să-l mínte pă ịọị dă...[k] așá la [k] vírșa ịéstẹ [k] -áre dóo cámere//íntră ịē síngurẹ/într-o cámeră/péștili//șî dac-a intrá^{t} într-o cámĕră/a^{e}a-ị maị lárgă și.../pî napóị nu ma^{i} po să ieș/șî cîn a ^{i}intrát înt^{r}-a dóụa cámeră/nu maị áre încótro să maị ịásă/șî rămînẹ-acólọ/péștili//șî d-acolẹa vine pescáru carẹ-l ẹa șî-l î...ridícă-m bárcă/îl dășártă-m bárcă/ịár o púne la loc/șî mîịne ịár îl cátă/núma ^{d}în diminẹáță-n diminẹáță să vînă/cu ví^{r}șili//dup-aĉéẹa vînă cu sé^{t}ĉili// [...]

[Cum e făcută ?]

e dîn relón/pă treị i...pă treị plăș/únele maị lar [k] maị mar^{i}/ș-áltilẹ măị măị [ɛ] maị...maị désẹ ca să...pă treị tot așá/pă treị cámere//că ^{i}el víne într-o cámeră íntră/ăị arạ́t aịíĉa[1]/ás^{t}a íntră pîn ásta/^{i}ĕl îị [k] dácă íntră în ásta/nu maị árē...dă scăpárẹ știị...acólo ves crab dă dóoj dă kíle/dă zéĉe kíle/cît o intrá acól^{o}/pos să prinz^{i} ụ miịe/dóo miị dă kíle la...o tọánă

---

[1] Arată un năvod care se găsește în cameră.

584

d-á^{ea}//aíĉa deprinde dă...dibăĉíe/cum ^{i}e pescáru dibáĉ atít.../

[Și mai ziceai...]

și să mai̯ po̯áte vîná cu prostovólu//

[Cum ?]

ăla l-ei̯ i...áre zéĉe ḱíle plumb//șî l-ei̯ l-arúnĉ[1]/pui̯ la samandúr^{i}/un̯ cocolój dă mămălíg-așà/șî péștili víne șî miro̯áze/șî̯ să strínĝe̯-acólo un̯ zéĉe ḱíle/dó^{u}ăz [!] dă ḱíle/șî l-arúnĉ pă sémnu̯-ŏla acólo/áe̯a s fáĉe cu plúta//șî l-arúnș pă sémnu̯-ó^{la}/șî-l strîn̂ĝ acólo/șî i̯el mănîn̦c-acòlo/lắ mămălíg-ae̯a//ș^{î} cîn̦ l-arúnĉ/ș-Ḱ^{l}a să strîn̂ĝe síngur/cîn l-a s [k] îm moméntu cîn̦ l-a [k] strîn̂ĝ/i̯el s-adúnă jos că...síngur ^{i}el/nú mai̯ ii̯ [ɛ] dă vói̯e să mai̯ i̯ásă/șî l-arídiĉ așa[2] ^{o}dátă-n̦ sus//ắșá să vîne̯ázǎ ș cu prostovólu/

[Și ziceai de vîrși !]

^{m}da/vîrș/mai̯ [...]vírș̂le să púne talián așá/da//^{pu}ne tali̯án șî li̯ cáuț^{i} lă furtúnă l-împínĝe/pă i̯él/^{iĕl} îl dă dă gárdu̯-ola/șî áre̯ trei̯ ī...dóo cámere̯-așa/i̯el mérĝe pă lîn̦gă [ɛ] gárdu̯-ola/șî pînă íntră într-o cámeră/p-ŏ^{r}mă cîn a intrá^{t}/nu mai̯ áre vre̯o scăpáre̯//po̯a să fíi̯e pre̯a máre să rúpă/acólo nú mai̯ i̯ése̯//ńapói̯//

^{d}p-aĉée̯a să mai̯ fáĉe șî...să...mai̯ pescui̯ám la o púĵnă/așá să nume̯á ai̯íĉa//ca-n̦ déltă//tot ắe̯a a vení du pîn̦ déltă/dîp-ai̯íș/ș-am̦ vînát ai̯ij lă păru[3]//făĉám la vō...pátru ĉìnĉ kilométri/în̦ḱide̯ám/cu plása/gard//șî-l lo̯an̦ la bătái̯e̯/săptămín^{i} întréĝ/pînă-l strîn̂ĝám tot//^{ș} cîn strîn̂ĝám...zéĉe vago̯áne/dóoj dă vago̯áne dă péște̯-acólo/îl strîn̂ĝám/dîn̦ cornáĉ-ei̯a/únde ^{i}erá ș [ɛ] stuf/dă nu pute̯ám să...îl pesc^{u}ím dăcí^{d} núma cu bărș șî.../la bătái̯e/îl bătẹáṇ contínũ pîṇ l-adunám aşá lă...ca la ^{M}obór//

---

[1] Gest.

[2] Gest.

[3] Topic.

drăgíĉẹanu mịháịl
pátruşase d-an^{i}

cî́nipa

cî́nipa.../să púnẹ să.../î̃l sápă pămî́ntu/să sẹámặnă cî́nipa/ịése/să cọáĉe/să fáĉe ş-ịa cî́[ɛ]te [k] obijnũin dă să...cọáĉe ş-ịa/^{u}o^{r} ne ^{d}ĉéṇ ş-o culeĝ^{e}ém/făĉém munúkur^{i}/ne ^{d}ĉẹṇ cu ẹa la báltă/o băgắṇ să topẹáscă/o ţínem zéĉe dóoşpe zíle...bun^{în}ţélez dúpă cum...erá gátă/o ţî̃nẹám zéĉe zíle p-áẹa...dă váră/p-aịlántă dóoşpe zíle//o scotẹám dẹ-acólo/o spălám bíne/né ĉẹṇ ş-o meliţám/făĉéṃ fuịọáre/o torĉém/băgám préşur^{i}/dî̃ ịéle/^{g}-álta ?/ásta-ị cũ cî́nî̂pa//

[Cum o duceai la baltă ?]

păị o duĉém cu cărúţa/o băgám îm báltă/făĉém uṇ creşt^{i} aşá máre/cu béţe/o băgắṇ j^{i}os acólo lắ ápă/punéṃ pămî́nt peste n [k] ẹa/ca să topẹáscă/să nũ...că dacă n-áre nĩmícă pă ẹa/ịése dasúpra//ş-o ţíneṇ la pămî́nt acólo/zéĉe/dóoşpe zî́lẽ/dũpắ cuṇ să topéşte ẹa/o scotém d-acólo şî̃/venim acásă cu ẹa/o meliţám/la-^{u}mă o torĉém...

[Cum se meliţă ?]

ịe fuịóru márẹ-aşá/şî̃ dáị cu ịa acólo/avém o méliţă d-áẹa/o prăjî̃nă d-áẹa dă lemn acólo/ş-o meliţám aşá...

ịistráte ǵe gèrǵína
pátruşàse [de ani]

586

a fost odátā̦ o cápră

a fost odátā̦/o cápră/caré‿avẹá trei̯ i̯ez^{i}//și i̯a într-o zi/a ḱemá‿pă i̯eziș^{u}óri đu pe afáră/și a spus să ṣẹáză în cásă/că i̯a să đúĉe îm‿pădúre/să le adúcă dẹ-ale mîṇcári//i̯e [ɛ] i̯ezișóri̦ a spuz‿"dá mămúco !"//ṣī cápra l^{e}-a spus tră [k] să trágă zăvóru đupă i̯a//cápra și̯-a lọat uṇ‿coșuléț/ș^{i}-a plecát îm‿pădúrẹ//i̯ezișóri aṵ tra^{z}‿zăvóru/cápra a mers a mers pîn^{ă} a ajúṇẕ îm‿pădúre//ă...cumătru lup/đujmáni [k] đujmánu cáprei̯ ș^{i}-a óilor/aṵ stat pitít đupe cásă/la um‿pom//ș-a ascultá‿tot ĉe lẹ-a spus cápra//și i̯el...a spus că[1]...s-a duz‿la ^{u}úșă/și a spus:

trei̯ i̯ez^{i}/cucui̯éz^{i}/
úșa mámi dăscui̯éț^{i}/
că máma v-adúĉe vó'
lápte-m [ɛ] búze
strop dĕ sáre îṇ‿spináre/
mălăi̯áș îṇ‿călcăi̯á^{ș}

i̯édu ĉel máre a spus: "ái̯des‿să dĕșḱidém"//

i̯édu ĉel mic a spus: "nū́ dèșḱidém/că nu i̯e mămúca ásta//mămúca áre glásu mai̯ supțírẹ"//

atúṇș‿cumătru lūp/^{u}oț cum ^{i}erá i̯el/s-a dus și [k] la uṇ‿fi̯erár/și și̯-a ascuțít dínți//și cîn‿a vení^{t}‿să-l strígă [k] á‿strigát:

"trei̯ i̯ez^{i}/cucui̯éz^{i}/
úșa mámi descui̯é^{t}/
că máma v-adúĉe vó
frúṇze-m‿búze
lápte-ṇ‿țíțe

---

[1] Subiectul își drege glasul.

dro^{p}‿de sáre pe spináre
mălăi̯áș în‿călcăi̯áș"/

i̯édu ĉel máre a spus/"ái̯de c-acúma...nić acúma nu i̯e mămíca?//acúma i̯e mămíca"//a [k] i̯el a zis: "să dèskidém úșa !"//

ĉel mic a spus: "nú că mămíca nu áre glásu [ɛ] atî́‿dẹ supțíre"/

pă úrmă úrs^{u} [k] lúpul cîn‿a auzî́t/s-a dus și și̯-a ascuțít i̯ár dínți//și acúma i̯erá potrivít//a veni‿ș-a strigá^{t}:

"trei̯ i̯es^{i}/cùcui̯é^{zi}/
úșa mámi dàscui̯é^{s}‿
că máma v-adúĉe vó^{uă}
lápte-m‿búze
drob de sare/în‿spiná^{re}
mălăi̯áș^{i} în‿călcăi̯áș^{i}"//

acúmă...i̯édu ĉel máre a spus: "ái̯des‿să dèskidém"//

și i̯édu ĉel mic a spus că "nú deskidém că ásta nu-i̯ mămúca"// i̯édu ĉel mic s-a băgát în‿cuptór/ĉel mijlóĉiu̯ s-a vîrî́t sup‿copái̯o/ĉel máre a dèskís úșa/șî s-a da‿după úșă//cîn^{d}‿a intrá^{t}‿cumắtru lū́p/cîn‿a văzút că nu i̯e nímẹna/ [ɛ] ĉel dupe úșă l-a văzú^{t}/și l-a îngițít//pă‿órmă/dac-a văzút că nu mai̯ i̯éste nić un‿zgómot/s-a așezát pe copái̯e/și ĉel‿î...mijlóĉiu̯ n-a mai̯ putú‿să mai̯ duréze/șī l-a durú/ș-ā...strigát//că i̯el nu mai̯ pọátĕ‿să mai̯ șádă//șī cumắtrū...lup a zis că "i̯a víno la nășícu să te púpe nășícu pă tínẹ"//și ^{l}-a-ngițít șî́ pĕ i̯el//p-órmă a mai̯ stat i̯el ĉẹ-a mai̯ stat/s-a ui̯tá‿prin‿cáse/a pus căpățî́nele/amîndóo la ferẹás[ɛ]tră/cu rî́ [k] cū dínți rînjíț^{i}/șī...a mai̯ sta‿ĉẹ-a mai̯ stat/s-a ui̯tá‿prin‿casă/ș-a zis/"hái̯di să plec că/dac-o [ɛ] mă prínde cápra ai̯íć/p^{e}-ó^{r}mă ĉe mẹ-o fáĉẹ ?//și a plecát//ĉel mic cum...a plecát cumắtru lū́p/a i̯ișít afáră//și cîn‿a văzút‿î pe frắți lui̯ doi̯/care i̯-a mîncát/a-nĉopú‿să plî́ngă șî́ i̯el//și cápra

588

atúnĉ venę́á și ęa//și cîn‿a văzút‿î i̯ézi doi̯ la ĝęam/ziĉę́á că i̯a úi̯te copiláși̯-ei̯ ríde de bucuríę//și ă‿mers/a mers pînă a ajúns acápră [k] àcásă cápra/și̯-a strigát:

trei̯ i̯es^{i}/‿cucui̯éz^{i}
úșa mámi dèscui̯é/
că máma v-adúĉe vóu̯ă
lápte-n‿vîn [?]
drop de sáre pe spiná^{re}
mălăi̯áș^{i} în călcăi̯áș^{i}/

i̯édu ĉel mic cîn^{î}‿a văzût-o pe mái̯că-sa/diréct î...bráțele i̯ei̯ s-a ^{u}oprít//ș-a-nĉepú‿să-i̯ povestę́áscă/cun‿s-a întîmplát//pă úrmă cápra a-nĉepú‿să-l plîn^{g}[k] să plî́ngă/l-a mîngîi̯át pe ĉel mic/șî...p-órmă s-a dus îm‿pădúrę//și l-a găsí‿pe cumătru lup/cîn‿stătę́á pe um‿buști^{i}án//șî‿l-a-ntrebá‿că.../dacă ștíi̯e i̯el că... l-a văzút ĉíne i̯-a mîncát‿î i̯ezișóri/i̯ei̯//șî...și cumătru lu^{p} i̯-a spus că i̯el nú știe ĉíne i̯-a mîncát/că i̯ol a sta^{t}‿totdęáuna àcoálęa//șî...pă‿o^{r}mă a zis/cápra/că să-l [k] îl kéme șî pă i̯el lă...pománă//șî‿i...l-a kéma^{t}‿pē...cumătru lup/a pregătít sarmále/nu știu̯ ĉe mai̯ a pregătít/a făcút o groápă máre cu jărátec în ęa/și a pus o rogojínă dęasúpra//și i̯-a făcút un‿scăunél de ĉęáră/ș-o măsúță mícă dă‿ĉ^{e}áră/și l-a kéma^{t}‿pe cumătru lup/și pe úrmă i̯-a spus că i̯el șáde pe scăunélu aĉéla//ș-a stat pe scăunél/cínt‿și cínd/s-a topít scăunélu și măsúța//ș-a căzút cu fúndu-n‿jărátic/în‿groáp-aęa márę//p^{ă}‿úrmă cápra de bucurí^{i}e a dat cu p^{e}étre-n i̯el/î...a dat mū́lte pi̯étre/și ęa l-a omorít//pē‿úrmă cápra a rămás feríĉită doar c-un i̯ezișór mīc//și a rămás așá//

bénge vasílică
zéĉę-an^{i}

^i^éne

noi̯ lu̯ăm o scíndură̄/l^u^om pămínt‿î...gálben or‿î...dě care avém/şī...îl udắn‿cu puţínă ápă//pă scíndura áe̯a/făĉém un‿rotún^d^/ care sā...ziĉém că éste cápul/pe úrmă...îi̯ făĉém trúpu^l^/î...din/ tőt dim‿pămínt/âi̯ făĉén‿noi̯ dóo mînúţe care i le punem pă pi̯ept/ așá cum mo̯áre ũ [k] lúme̯a/şi pă úrmă-i̯ făĉém dóo piĉo̯áre/şi îl înconjurăm cu flor^i^/i făĉém o coroníţă/care i̯-o punem pe cap//óki/ násu/...gúra/din muşcáte i făĉén‿gúra/óki din‿î...î...albăstréle/ uneór^i^ dim‿margaréte d-ále̯a mic̑/şi...pă úrmă...înĉepén‿să-l plînĝém/

^i^ḗnè/ḗne/cà̄l d̯i̯ḗne/[1]
dă mámă keiţilé/
să descúi̯ lădiţilé/

[Şi pe urmă ce mai faceţi ?]

p^ă^‿ó^r^mă ne duĉén‿la fîntínă cu [ɛ] i̯el/şî-i̯ dădém drúmu în‿î... rîu̯/în ápă//

[Aceeaşi]

832. CHIRNOGI [WLAD, 465]

(jud. Ilfov)

Culegere: 1973; CB, MV; transcriere: BM

ásta éste cu ví^e^a

vazícă dac-o víţă o [k] altoítă vrei̯ s-ō pui̯ [k] altoi̯ést^i^/ i̯ei̯ sălbáticu/şî ^d^acă vrei̯ s-o pui̯ că i̯a să‿altoi̯éşte în dóo‿trèi̯ félur/şî-m‿pátru//^s^ầ‿altoi̯éşte/-m‿vérde i̯e-ntr-um‿fel/áltu

---

[1] Versurile sînt rostite aproape cîntat.

590

^{i}éste̦-n î...la f^{u}órță i̯e-ntr-um̦ fel/àltoi̯éșt^{i} im pămînt i̯e ál fel ș-așá că să altoi̯éște-m̦ vro dóo trèi̯ félur^{i}//déj daca pui̯ la f^{u}órță/^{i}ii̯ sălbáticu/l-altoi̯éșt^{i}/șî-l pui̯ là rumegúș^{u}//șî la rumegúș o bag intr-o cámeră d-ásta/ș-o forțéz^{i} cu f^{u}ócu//ca să i̯ásă/ știi̯ ?//șî la ^{u}o săptămînạ dóo trei̯ pátru/^{u}o scútur d-acóḷo-șà dă la altói̯/cạ i̯ā așá i̯e altói̯u /formẹázạ niște vínẹ//ș^{î} pŏ úrmă tai̯ vinílẹ-ál̦ẹa cu fu̯árficà/șî ^{u}o-m̦veléșt^{i} i̯ar^{i}/i̯ár îi̯ dai̯ ápă/i̯ár o baj lā căldúr-acólo-șà//ș-acoló dacă ves^{i} cạ s-a forțá prẹa táre̦/ ^{u}o mai̯ laș^{i} cu f^{u}ócu/să s^{î} [ɛ] mẹárgạ mai̯ inĉét/cạ mai̯ ăi̯ tim pînă cînd o fi dă.../vez^{i} nu s-a cam curățá^{d} brúma//șî pícạ brúmạ peste ẹa ș-o [ɛ] strícă//deĉ/mai̯ stai̯ că o [k] pă ẹa ^{u}o pui̯ pî lā... vō șápte òb zéĉe mai̯ in̦cólo//să-n̦călzéște pămíntu bínẹ// ș-atúnĉ o i̯ei̯ ș-o pui̯ la grọápạ//faj grọápă cu cazmáọa/sau̯ cu pribói̯u/ da mai̯ sígur ^{i}eș^{t} cu cazmáọa//ọ baj^{i} la pămínt^{u}/ș-ài̯ fácud mușuroi̯ acólo-șà [ɛ] /ș-ai̯ pus-o pă...pămînt-acólọ//șî vo trei̯ an^{i} dă zíli̯/aștépț^{i}/pînạ mănînĉ un̦ strúgure//dạ ^{l}a ẹă//dej dî la hibríz^{u}/ ^{m}ai̯ mănínĉ/ánu̯-ọsta ^{u}o pui̯/al dói̯lẹa an ñ-o lẹpădá i̯a tọátă/da aprọápe că lẹápădă pî i̯a așá cîte ọ̄ ĉorpiníț-așá/da nu i̯e bun//da a alto^{i}ita dá//áẹa/șî dacă dîpă trei̯ an dă zílè/lẹápădă ș-áẹa/îi̯ laș^{i} puțín^{i}//al pátrulẹa an/tọt așá mai̯ puțín/i̯a^{r} pă la ĉinĉ an^{i}/ îi̯ dai̯ drúmu pă r^{u}od^{u}//să rodẹáscă ct-o vrẹa ẹa/că s-a mai̯ întărít^{u}//ș-ásta ẹ́ste cu ví^{e}a//^{u}o stropéj la timp...// [...]

[Ṣi în ce se culegea ?]

în̦ cărúțạ//álțî-m pútin^{i}/álțî-n̦ cărúțạ/i̯ō avẹám o mușamá//búnạ/șî punẹám pa^{i}íntele//ș^{î} culẹĝ^{e}ám ^{u}o sud dă védre/^{u}odátă//că... áẹă ẹ strúgur mar^{i}//șî te d^{u}ĉ^{e}ái̯ trei̯ pátru in̦ș^{i}/^{u}o-n̦cărcái̯ dă strúgur^{i}/ș^{î} cîn̦ vinẹăi̯ sẹár-acáz dă mustẹai̯/ùmplẹăi̯ um butói̯ d-o stă dă védre//

[Dar cum mustea1 ?]

---

[1] Gest: suprapune două degete.

îṇ‿ḫîrdắu̯//ș‿p-ọrm‿^{ră}st^{ur}nái̯ la tốĉ^{i}tọáre//ș^{î}‿p-órmă‿trăĝ^{e}ái̯ pă ĉep^{u}//șî-l pûnẹai̯ la butói̯^{u}//șî bọásca rămûnẹa-n tă̱ĉitọáre/dej‿mústu-l punẹái̯ lă...

[Și cu ce musteai ?]

cū...mustitóru‿zîs^{u}//um‿băz‿d-ăla dă vișăn ca mîna dă‿gros^{u}/ș-avẹá nẹ̄ște craĉ așá[1]/ajá//șî...făĉ^{e}ái̯ așá/î‿îrcắu̯//p-orm‿punẹái̯ la tăĉitu̯áre//

[Nu se călca cu picioarele ?]

s-a călcát/aṇ‿călcá‿ș^{î}‿cu piĉu̯árlẹ/da cum nu ?/aṇ‿călcá‿ș^{î}‿cu piĉu̯árle//aṇ‿călcá‿cîn‿erẹá sócrî-mi̯u/călcáṇ‿cu [k] vẹnẹá górgẽ‿cómaṇ‿șî-ṇ‿lu̯a vínu/călcáṇ‿cu piĉu̯árlĩ/mă spăláṇ la piĉu̯áre/ș^{î}‿pûnẹám^{u}‿ũ‿sac^{u}/șî-l călcám‿ũ‿^{u}áẹa/ș‿pŏ‿úrmă-l‿lu̯ai̯//sígur[2]/îṇ‿c^{u}orítă/am ș^{î}‿c^{u}orítă‿ș-a^{c}úma o ţîu̯ /

[Dar corita cum e făcută ?]

dă lemn//dă lemn/o c^{u}orít-așá caṇ‿cît ^{i}ẹ úș-asta[3]/mai̯ stím^{p}tă ca úșa/șî mai̯ lùṇgulíţă nîţ^{i}él/șî dă adîṇc-așá[4] ^{i}ẹrẹá//șî dă cápu̯-ắsta-l ţînẹám mai̯‿ĩ‿sus așá/ș^{î}‿să‿scurĝ^{e}á vínu̯-acólọ//ș^{î}‿sácu ir^{e}á‿aíĉ așá//ș^{î}‿pui̯ cărúţ-acólẹa‿așá/pûnẹá o gălẹát-aij‿lă cap^{u}/lă sac^{u}/la gúră/avẹám un ĉ^{i}ép^{u}//dă punẹámū [ɛ]că̩ daca n-avẹ́ai̯ ĉep^{u}/să strînĝ^{e}á sácu ș^{î}‿curĝ^{e}á [ɛ]foloștínă̩‿d-áẹa j^{u}os^{u}//da ^{d}aca punẹái̯ ĉèpu̯-așá pă márnẹa sáculûi̯ așá/vînẹá‿așá șî...ţinẹá ș-ắla șî da drúmũ‿lă...gălẹátă jos//șî vínu vŏ spuséi̯/curĝ^{e}á dăválẹ-acólo-șà/ș^{î}‿prăștínă‿o punẹái̯ la bọáscă̩//p-órmă mústu-l lọai̯ șî-l pûnẹái̯‿im‿butói̯^{u}//ásta irẹá//

[Și din butoi îl mai trăgeai sau îl lăsai acolo ?]

îl lâsái̯ pînâ [k] bíne dacă ^{i}ẹrẹá [k] avẹái̯ v^{i}in mul‿ș^{î}‿nu pûtẹai̯ să-l viṇs^{î}‿tu̯ámnà/pîṃ‿febrọárẹ-așá-l făĉ^{e}ái̯ pritóc^{u}//sígur/

---

[1] Însoţește expunerea cu gesturi explicative.

[2] Se adresează unui consătean care asistă la înregistrare.

[3] Gest: indică ușa încăperii.

[4] Gest: de cca 75 de cm.

592

făĉᵉái pritócᵘ//că dacą nu-l fą̆ĉᵉái̯ pritóc/să stricá//șî dî́pă ĉo-l făĉᵉái̯ pritóc atúņˢ primâ̆vàra/cînd arę̯á pą̆ la vii̯ i̯ar dẵ înĉepę̯á viᵉa să dę̯a/są̆ plî́ngâ/îl lovę̯ái̯ dîn nou̯/a dóu̯a o̯áre/ẵę̯ą avę̯á lucsᵘ máre//dacă nu-l fą̆̃ĉᵉái̯ pi̯tóc/kár i̯eu̯ am pățít-o// într-ũ ᵘan/an neglijátᵘ//nu l-am̦ fą̆cú pritócᵘ//ș dacă n-am̦ făcú pritócᵘ/s-a stricá fo doᵘo ste ᵈᵃ védre dă vin//dej nú să stricá i̯el/nú i̯erę̯á stricá dălócᵘ//avę̯á tọt parfúmų-òla/avę̯á tᵘot î̄ aróm-ae̯a/dę́ș cîn îl scotę̯ái̯/șî-l pũnę̯ăi̯ im pahár/înnegrę̯á cum ⁱe [ɛ] valíz-aę̯a //ⁿda//cum ẹ valíz-aę̯a-ñegrę̯á//

státe haralámbi̯e con̦standín [zis] cᵘodícă
mavrodín

ș̦ai̯zĕșî̂cînĉ [de ani]

bătę̯áņ la grátiⁱe

[Porumbul] îl bătę̯áņ la grátiⁱẹ/la mașî́nâ/șî cu grátiⁱa bătę̯ám//

[Cu gratia cum era ?]

grátiᵉa ũi̯t-erę̯á ᵘo grátiⁱe dă vro trei̯ ụamenⁱ cîn intrám// ațẹ-avúᵈ gratię nú ?[2] //áșą//i̯ṓ am bătũt î̄ntr-o zi la górge no [ɛ] nóᵘo kíle dă porúmᵖ//i̯erę̯á ᵘo grátiⁱẹ/cam úte [ɛ] cam̃ d-aĉî́lẹa șî pî̂nâ-m perétẹl-ăla[3] //șî dą lúngă/d-aĉî́lẹa pî̂nậ cólo-șà[3] //ș ne pũnę̯áŋ trei̯ iņj la grátię-aiĉ-ẵșą́ cu ĉomágu//únu la mijócᵘ/ ș-únu-ntr-o párte/únu-ntʳ-o párte//deĉ ăla dî̂m pártẹ-àsta[3] ș-ą̆la dî̂m pártẹ-àsta[3] /da amî́ndói̯ ᵘodátă//ș-i̯o d-aíĉᵉa[3] síņgurᵘ//pentru că nu putę̯áņ są̆ dăm ᵘodátă grămáᵈă [ɛ] că no picán drácu la bétẹ-agólo undẹ-áę̯ą/șî̃ amî́ndói̯ da ᵘodátậ/șî i̯o d-aíĉᵉa únu síņgur// áșą//șî punę̯áņ cî́te zéĉe/ș-ắla dă suz d-acólō punę̯á meréu̯//

---

[1] Gest.
[2] Se adresează unui consătean care asistă la înregistrare.
[3] Gest.

ş-ắştẹa [ɛ]pisălẹá/bătẹá//după ĉe să bătẹá/c^{u}oĉéni-i̯ dan̯‿j^{u}os/ áltu bătẹá/al^{t}/

"e/cît am‿băt^{u} ?"/

"e/cît [ɛ] s-a făcú"‿sĉe "i̯á nu mai̯ báte mă !"/

gáta/an‿da‿cu [k] la ^{u}ọ párte/şi‿i̯ar [k] bătẹá víntu/adi^{e}á víntu//cu lopáta[1]//fr̄ !/îl curăţẹái̯ dă-l...ĉẹ̄/a dóu̯a zi/a tréi̯a lu-n̦cărcái̯ şî-l duĉ^{e}ái̯ la...negustór/daca vrẹái̯ să-l duj‿/daca nú/ ţû-l urcái̯ la magazí^{i}e şî-l duĉ^{e}ái̯ cin̯‿vrẹai̯//

[Acelaşi]

i̯e foárte rău̯ fără cártẹ

[Şcoală ai făcut ?]

ẹ̄/n-am̯‿vru‿sắ‿mă duc^{u}//ást-am avút-o i̯ō[ɛ]supărárẹ/că daca ştí^{e}am şî cárte/^{i}ẹrẹám̯‿foárte bíne/da...//n-ám̯‿vrut^{u}//

mámā/"ái̯ fa s^{î}‿te duj^{i}‿la şcọálā"//

"nú mă duc^{u}//nu mă du‿că n-e frícă"/

vez^{i}/îm i̯erá frícă dòmlẹ-aşá să...//îna^{i}ínte i̯o nú i̯erẹám aşá să mă duc/să văs‿ĉevá/sau̯.../că ne báte/că.../şî n-ám̯‿vrut^{u}//ş-a yínit^{u}/îm̯văţătọárẹa la noi̯ acásā/

ş^{î}‿cînd a yínit^{u}/máma zíĉē: "ai̯ fa iu̯ánă ! s‿te duĉ"//

"nú mă duc^{u}/nu mă dug‿/nu mă duc"//yíne-m̯văţătọárẹa că‿ erá-n̦scriir^{i}/te-n̦scríẹ-acásā//ĉ^{e}-ám̯‿făcú^{t} ?‿/m-am băgá‿su‿pát^{u}/dă frícā [!]//

"fă iu̯ánă i̯éş^{i} afáră mámă/i̯éş^{i} afáră" zíĉe "că.../yíne şî ne amendẹázā/ne dă [k] trébūe să dai̯ ban^{u}"//

ĉè‿fáĉẹ mámạ//să dúĉe/i̯a ^{u}o túrtă/i̯a ^{u}ọ găínă fríptă/îi̯ dúĉe-m̯văţătọárei̯/^{u}o stíclă dă v^{y}in̯‿/şî m-a şterz‿d-acoló//nú mai̯ m-an‿duz‿la şcọálă//ş-úi̯te ástăz^{i} i̯ē [ɛ]i̯e foárte rău̯ să ştí^{i}

---

[1] Informatorul se ridică şi imită aruncatul grîului cu lopata.

594

fără cárte//

náca iu̯ána
șái̯zeșîpátru dă an^{i}

búmbác [și̯] ín

[Cum se lucra bumbacul ?]

la sápă-l săpám/să făĉ^{e}á máre/îl culeĝ^{e}ám dă trei̯ pátru u̯or^{i}/că i̯el să-m̦floréștĕ/dă múlte ^{u}or^{i} im̦flor^{i}éște/șî l-adunắn/dă trei̯ pátrŭ or l-adunắm/pînă să termená i̯el//și pă úrmă l-aduĉ^{e}án̦/ș-avĕám̦ fábricĕ//dă-l dam lă képțin^{i}//îl dam la darác^{u}/șî...ŭl torĉ^{e}ám/îl făĉ^{e}á cŭm e lína/cáre ọ dai̯ la darác^{u}/frumọásă//tọrĉ^{e}ám̦/válur^{i} avĕám/válur^{i} avĕám/dă bumbác^{u}//făĉ^{e}án̦ cămáș^{i}/izméne ...//că-m̦ [ɛ] bári̯m dă t[ɛ] ĉẹ́ vrĕan/ĉẹ vrĕã/șervéte/ĉẹ vrệam^{u}//dọ tọáte álẹa făĉ^{e}ám/ [ɛ] ^{i}ínu/cínipa//

[Și inul cum îl lucrai ?]

^{i}ínù/-l jumulĕán d-acoló/-l bătĕám /

[Dar de cînd îl puneai pe loc ?]

nú-l punĕám n^{u}oi̯//

[Dar cine îl punea ?]

b^{u}oi̯éri-l punĕá//da/șī ne dĉ^{e}án̦ ș^{i} făĉ^{e}ám avăi̯ét^{u}//acoló dacă ne dĉ^{e}an̦ la [k] ai̯ vặzú cặ v-an̦ spus^{u}/că vinĕá șī ne da.../în̦ log d-um p^{u}ogón în da dó^{u}o p^{u}ogu̯áne/șî níe-n da un̦ sf^{i}ert/d^{u}oi̯ paș^{i}//dĩ ^{î}ái̯a d^{u}oi̯ paș^{i} făĉ^{e}án̦ cîte trei̯ pátru...sút^{i}e dă mūnúș/ĉé/^{u}o dátă ĉin̦ súte//șáse sútẹ-am̦ făcút o dátă/kar ^{i}erĕái̯ dus la războ^{u}ói̯^{u} [1] //șáse súte dă mînúj dă ^{i}in//dú-te șî bágă-lẽ ^{î}ápă/topéște-l/scọáte-l d-ac^{u}óló/șî-ntínde-l/usúcă-l/ș pă̄ úrmă-l bătĕám//stan tọátă nọáptẹa/șî bătĕám pă băț^{u}//póc pòc pác pa^{c} pa/bătẹám pă băț^{u}//șî-l făĉ^{e}ám̦ frumós/nụ-l melițám [?]//dan̦ la mélíță/pă ụ́rmă-l torĉ^{e}ám/îl coĉ^{e}ám la f^{u}oc/punẹán‿dă-l he‧ ‿am/cu s^{u}ó ṯă/cu vréĉie d-ásta dă săpún/şî-l făĉ^{e}ám álp̲/cum e bumbácu să făĉ^{e}á dă frum^{u}ós^{u}//ţesẹám/păị n-am ĉarşávur ?/n-am...şervéte dă...dă in ?//

---

[1] Se adresează soțului, care asistă la înregistrare.

[Aceeaşi]

án‿cresću‿şî gîndáĉ

v^{y}ine şi ịése mărunţẹ́ị ca furnícạ//

[Din gogoşi.][1]

pă.../dîn‿goguáşă...ịése ^{i}ẹị pă úrmă/da pă úrmă‿dacă ^{i}ẹị cresc/ịó‿am puz‿gog^{u}óşile ş-a işít^{u}//flúturi//flúturi‿a căcát să-mînţă//sămînţ-an‿ţînút-o tréị‿pátru zíle la căldúră//şi ịẹị a işít^{u}//şî a işî‿p-o ^{h}îrtiúţă//n^{i}égri[2]/frum^{u}óş^{i}/cum‿e...ástẹa... ^{u}onízilẹ-astẹ-ale bọa^{li}//dac-a işîd/lẹ-am pus frúnză//şi ^{i}iị a crĕscú‿dîn zi î‿zi/^{d}în‿zi î‿zi/ịo ẹ-am prec[ɛ]menít^{u}/îị primi-nẹám/punẹám áltă îrtí^{i}ẹ maị búnă/maị curátă/pă‿úrmă...pî‿să fă-ĉ^{e}á...dă umplẹán‿treị pátru pátur^{i}//dă gîndáĉ^{i}//să‿făĉ^{e}á mar/frum^{u}óş^{i}//pîn‿lă ĉin‿săptămín^{i}//dî‿la ĉin‿săptămín‿să [k] înĉe-pẹá să úrĉẹ//şî să urcá/îị lụan‿gogóşîle la...^{u}ọ săptămínă‿aşá i lụan‿gogóşili/că să-ntărẹáscă binẹ/le lụan‿trăĝ^{e}am...púnẹam în‿căldáre/fịerbẹám ápa/şî‿trăĝ^{e}ám gogóş dĕ‿borangí^{c}‿frum^{u}ós^{u}//ịerẹá şî rụáte/ịerẹá şî rụáte d-ástẹa dă dan‿la rụátă/da ẹo nu maị/avẹám pă sọácri-mẹ-áẹa bătrína/sọácri-mẹă: "ịa lásă maịcă să le [ɛ]trag‿ịĕụ frum^{u}ós"//ş-ûm‿punẹá căldarẹá pă foc/fịerbẹá‿ápa/pu-nẹá gogóşîli/şî‿trăĝ^{e}á nişte borangíg‿dă zîĉ^{e}áị că ịe sfọáră dă frumós^{u}//

[Şi ce-i făcea ca să nu se încurce ?]

---

[1] Intervenţia soţului informatoarei.

[2] Cuvîntul este silabisit.

596

păi̯ făĉ^{e}ám așá pă...pă ő‿îrti^{i}ẹ/îl punẹám/^{i}erẹá ^{u}o îrti^{u}úță/ș^{î}‿să făĉ^{e}á așá frumọásă/trăsúrạ-i̯ [ɛ] spunẹám/trăsúrậ//șû pŏ‿úrmă-l d^{i}epănám//punẹám mạlái̯ pă i̯el/pă [!] ái̯a/punẹám malái̯/șî r [ɛ] trăĝ^{e}áṇ‿lā r^{u}odán/pă țẹávậ//șî să făĉ^{e}á frum^{u}ós dă nu mai̯ ...//p-órmă-l rósuĉ^{e}á//dắ-i̯ la rosuĉ^{e}álă/pă ụ́rmă țesẹám/ punẹám peșkíre ș-aleĝ^{e}án‿tọátă ziulíca/la peșkíre//ș-aṇ‿făcú‿peșkíre/ș^{î}‿făĉ^{e}ám‿î mụ́áțe//dă cînd m-am prăsít^{u}/an‿ț^{i}esút^{u}/da//

[Aceeași]

sọácrî-mẹ-ásta múlte ști^{e}á

[E adevărat că șarpele suge de la vacă ?]

àm‿auzí‿șî‿i̯o pă sọácri-mẹă//ș-avẹáṃ‿vácạ/șî vácā...^{i}erẹá uṃflátạ la úĝer^{u}//ùṃflátạ mușcátậ//

"mái̯că" ziĉĕ/"ụár dă șárpe i̯e/sáu̯ dă năvăstúi̯cậ"//

ști c-ovẹám șîră dă pá^{i}ẹ//și ișá dîm‿páẹ d-acólo...năvăstúi̯cậ//știț^{i}/i̯éste niștē...álẹa r^{u}óșii̯‿ășá/niște ṃ...ligiụói̯ r^{u}óșii̯ așá/șî...álẹa s^{î}‿spunẹá că álẹa súĝe váca//năvăstúi̯ĉilẹ-àlẹa//și fărmá [ɛ] fărmá sócrî-mẹo șîra dă pái̯ẹ/ș-aṇ‿găsít acó^{l}o năvăstúi̯ĉ^{i}/șí diụór^{i} d-ắgậ/diụọr^{i}/cáre‿e dă pui̯/dă mănînḉă púi//àm‿omorî́^{t}‿fo tréi̯‿pàtru...diụór d-ắgă/púi̯-ẹi̯a dă diụór^{u}//șî năvăstúi̯ca...//șî dac-o gon^{e}ést^{i}...pă năvăstúi̯că/pă úrmă v^{y}íne șî‿mái̯ [r] mái̯ rău̯ îs‿fáĉẹ//ĉîcă mái̯ rău̯//punẹá...punẹá sọácri-mẹă/punẹá fúrcạ//cū...^{i}in^{u} /cu lî́nă/punẹá fúrc-acólŏ‿la pái̯//șî ĉî́că daca véde fúrc-àgă care t^{u}orj‿dîṇ‿fúrcạ/zîĉe "nú mai̯ s-aprópie năvăstúi̯ca‿acólọ"//da [!]//[...]

șî...punẹá sărácạ/păi̯ pŏ‿ụ́rmă cînd erẹắ...váca/dắ‿avẹám‿î... avẹám ^{u}o vácă búnạ/f [k] dă lápte bụ́nậ...[1] /sărácạ/sọácrî-mẹ-ásta múlte ști^{e}á zău̯/vinẹá...șî‿îṇ‿ziụa dă sfî́ntu gọ́rgẹ/spunẹá că v^{y}íně/niște...d-ástẹă...cum le zîĉ^{e}ám dụámne ?/dă...fermec [ɛ] fermecătọárẹ/"v^{y}íne fermecătọárẹă" sĉe/"máịcă-ŋ zíụa [k] nọáptẹa dă sfîntu ǵórǵẹ/și" zíĉe "férmịcă váca dă-ị ịa láptili"//acúma ĉé făĉ^{e}á săráca sọácri-mẹă/ŋkidẹám váca/îŋcuịám/punẹám lácățt^{u}/ș pu-nẹáŋ ș^{î} pă nînăúntru...îŋcuịá//"să-ŋcuịém máịcă/că" zíĉe "yíne fermecătọárẹa"/ș^{î} ĉe erẹá fermecătọárẹa ?/^{i}erẹá feméĩ/făcútạ/ dăspuịátạ/și cū...vătráịu dăpă ẹă/cu pămătúf^{u} d-ăla dí lă...dîn ...c^{u}oĉ^{e}ám pîịnẹa/dă dam...jărátịcụ-afáră/cū pămătúfu ș^{î} cu vă-tráịu//umblá dăspuịétẹ^{1}//și fermẹcá^{1}//ca să ịa láptile^{1}//să ẹa láptile ^{d} la vácă^{1}/să-l l-ẹa ịéle/să púịe să dúcă la ịéle/lápte mult^{u}//ș^{î} făĉ^{e}á sọácri-mẹa săráca/yinẹá și punẹá [r] punẹá ĉúru/ cu bọábe dă cînipă/cu méị^{u}/punẹám î...d-ăla dă măturám û...cum îị zíĉ^{e}ám dọámne lă...dă măturáŋ cu ^{i}el ?/să-l pú^{i}e z^{i}ĉe "máịcă/ să să-nțépē ịel" zíĉe/"ca să nu trẹácă pî ịel/că nu tréĉe//níj bọábelẹ-ắlẹa dă meị^{u}/și bọábẹlẹ-álẹa ịa nu pọáte sạ fácă f [k] să férmeĉe/că le...că ń-ọ lásă bọábelẹ-á^{l}ẹa dă meị/că ịa-unúmărạ// și" zíĉē/"álẹa daca le puị/ịa n-ap [k] nu pọátẹ să maị férmịĉe" îĉe/"că î bọábe múlte/și n^{u}[ɛ]nú pọáte să...ắẹa dă pă bọábẹ-lẹ-al^{ẹa}"//aveám î

---

[1] Se întrerupe pentru că iese cineva din cameră.

[Tîrn ?]

tîrn//tîrn//tîrn dă măturám mámă/tîrnụ-ŏla dă m [ɛ] ^{i}erẹá [ɛ] dă d-ásta...tîrn-ula ^{i}erẹá dă...mărăĉín^{u}/dă mărăĉin du pă dẹal// ș-ûl punẹá acoló ^{u}úșạ//nu-l găsẹám umblá dălóc^{u}//

"úịte máịcă" z^{î}ĉe/"n-á yíni/nú s-a apropí^{i}át"//

[Aceeași]

---

[1] Vorbește în șoaptă.

598

îm‿fólu̯-ŏsta să pescu̯e̯á

^{i}ere̯á mai̯ múlte unélte/ave̯ám nişte coşur caré‿noi̯ le spune̯ám ^{u}odoro̯ábe...//dăde̯áṇ‿cu ále̯a.../dam aşá pă ĝiĉíte/că ^{i}erá nu ^{i}er^{e}á/şî...cîm‿pune̯ái̯ odoróbu/i̯el...daca pune̯ám pă i̯ol/urue̯á/ ştiț^{i}/căutá ca să scápe/ş^{î}‿nú mai̯ ave̯á únde//ş-atúnĉ^{e}a/îl lu̯am//

[Cum uruia ?]

păi̯‿i fuĝ^{e}á pîn àp-aşá/şî cîṇ‿fuĝ^{e}á i̯el pîn àp-aşá picá dă c^{u}óşu̯-ŏla//dă ^{u}odorop‿c-aşa-i̯ spune̯ám noi̯//şî‿băgám mína/ş^{î}‿dacă ^{i}er^{e}á/îl lu̯aṇ‿şî-l‿l-îṇşîrám pă...şîr/ave̯ám o súliț-aşá dă f^{h}i̯e̯r/ ş^{î}‿c-o áță aşá la e̯ă/ş^{î}...//

màe̯-ave̯áṇ‿şî plásă făcútă...//dăde̯aṇ‿cu plása‿ave̯ám plăv^{y}/ caré‿ále̯a le pune̯ám númă‿^{î}àp-aşá/şî...i̯el daca umblá/dăde̯á-m‿ plávă//[...]

[Cum era făcută plava ?]

^{i}er^{e}á ^{u}o plásă făcútă pă.../să făĉ^{e}á d-egzémplu̯-ave̯ám ^{i}ígliță/nú făĉ^{e}ám n^{u}oi̯/^{i}ere̯á u̯ámeṇ dă meseri^{i}e/pescár^{i} dîn ăşte̯a/care ...^{i}er^{e}á/ásta l-erá meseri^{e}ă//ş^{î}‿făĉ^{e}á/ave̯á/d-egzémp^{l}u cuṃ‿vre̯a^{1} să faĉ u̯óki dă deş^{i}/daca să făĉ^{e}á u̯óki mai̯ deş^{i}/să făĉ^{e}á pă cui̯/ d-egzémp^{l}u cum e țigári̯-aşă /ă‿dumne̯avo̯ástr/-aşá ca să [!] fi^{i}e mai̯ strîm^{p}tă/să i̯a to^{t}‿péştele/adică ş^{î}‿p-ăla mărúnt/ş‿p-ăla mărúṇ‿ş‿p-ăla máre//daca s^{î}‿făĉ^{e}á mai̯ ráră/făĉ^{e}ám pă ĉevá mai̯ rar/ p-o scîndur-aşá mai̯...//şî ăşa...prinde̯ám núma péşte pă alés// únu ş-únu/nu [k] ăşa nu lu̯a níj‿mai̯ máre/níj‿mai̯ mic/dăcî^{d}‿númai̯ care̯-ave̯á loc pă u̯ók-eşă//ş-i̯el intrá pă ^{u}ók-eşă/şî daca vre̯a să tre̯ácă/nu mai̯.../că i̯-apucá urékili̯/cum ^{i}er^{e}á péştele/j‿nu mai̯ pute̯á/să-ṇcurcá ş^{î}[k] dă ^{î}árip^{i}ile̯-à^{l}e̯a care le̯-ave̯á ^{i}el.../ş^{î}... p‿la un timp aşá cît crede̯ám noi̯/le sc^{u}ote̯ám//^{d}ac-ave̯á péşte le scote̯áṇ‿d-acólo/adunám péştele dîn i̯éle/ne băgám i̯ar în ápă...//

---

[1] Gest.

ș-îm‿félu̯-östa să pescuạ́//cu plása dădẹám așá tᵘonéște/mergᵊán‿cu [k] pîn ápâ...mergᵊám pîn ápă șî.../mergᵊám șápte‿òb‿zéĉẹ métrī/‿o săltám în‿sus/sau̯ ișám la márĝine daca ⁱerá‿ápa mai̯... strímᵖtă//daca ⁱerá péște l-adunán/‿dạca nu ⁱerá/intrám i̯ar în ápă//

trifán‿rícă
tréi̯zeșîșàpte [de ani]

am‿fuĝítᵘ

ĕ/am‿fuĝítᵘ/după ⁱel//că nu mă dădẹá părínțị//îm [ɛ] i̯ō...máma mẹa‿a fᵘoz‿mọártă//a m [ɛ] a murít ⁱerᵊám dă ᵘopt anⁱ//șī i̯erán‿dóo surór noi̯//șî pă úrmă táta trebẹá să căsătorẹás/‿că n-ávẹa ĉin‿să vádă dă noi̯//s-a căsătorí/‿ș-a lu̯at‿î...ᵘo feméⁱe cu dᵘoi̯ cᵘopíi̯//ș-avẹá ᵘo fátă dă sẹámă cu míne/ș-um‿băⁱeței̯l mai̯ mic//șî‿sᵘóra mẹa mai̯ máre s-a mări̯tát/ș-an‿rămáz‿nᵘói̯ pó‿úrmă/fe̍te marⁱ/cun‿să zíĉẹ//șî‿dac-am rămáz‿nᵘoi̯‿i.../î...fáta bábi a [k] i̯a ar‿fⁱi vru‿să-l‿ẹa p-ⁱásta care l-ã‿lu̯at‿ẹo//șī i̯o trebũẹá să rămấn în‿cás-acólo/c-așá ⁱẹrẹá/că dac-avẹái̯ [ɛ] cᵘopíⁱ mai̯ puțín/‿șî d-egzémpu máma [k] ⁱẹrẹá‿avérẹa mámi/i̯o trebẹá să rămíi̯ acólo/că sᵘór-mẹa să măritásẹ//șī...nícu/bărbáti-mẹo ásta/îi̯ plăĉᵊá dă míne/i̯ō...nu ștu/îm plăĉᵊá dă ⁱel că erẹá f [k] așá dă frumᵘós/șî...ĉᵊa să-l‿l-ẹau̯/șî...mám -asta vítrẹga nú‿vrẹa să mă dẹa/că...ĉᵊa că cum să...să-l [k] s-o ẹa pă fáta ⁱei̯//și i̯o atúnj‿dac-am auzí‿că nu...vrẹa să mă dẹa/àm‿vᵘorbíᵗ‿cu i̯el ᵘo săptămínă dóo la rînd așá/șî-ntr-o sẹár-am̄ zis că-n‿sẹár-asta fuĝím amⁱdói̯/kár dă costandín‿și ⁱeléna/dă dóoșunu mai̯ᵘ//am‿ă...à‿fuĝít în nọáptẹ- așă//

d-egzémplu cúm‿am‿fuĝít‿î/àm‿vᵘorbí‿cu ⁱel/ș-úndẹ să traĝem//

600

ne̯-an‿duz‿la un ne̯am al luị^{u}//ș-à‿venid‿lă mine̯-acásă̦/ș-o̯o̯-am iși‿la i̯el la pu̯ártă̦/

și‿e̯-an̦‿spu^{z}‿"nu‿mai̯ mer/că dacă̦‿mă áflă táta mă̦ ^{u}omo̯áră̦"//

zíĉe "^{u}orĉ^{e}-ar fi/tree să merș^{i}/că" zíĉe "mă̦ ști^{i}e̦ părínți d-acásă̦/și...să mă fag‿dă rîs‿e̯o ?"//

ș [k] "ai̯ stai̯" zi‿"că mer^{c}"//

și...m-an‿duz‿m-am îmbrăcá/ș-am plecá^{t}‿cu i̯el//și‿^{u}úrma me̯a táta/m-a cătát tot sátu/ș^{î}‿dácă̦ mă găse̯á/mă ^{u}omorá//a zîs că dă ĉ^{e}-ám̦‿făcút așá/nu trebe̯á să fac ș^{î}/i̯o am̦‿făcú/că̦ d-áe̯a‿am̦‿fă̦cú/‿că̦ nu mă dă̦de̯á la i̯el//și...^{a}șa c-am̦‿fuĝí‿cu‿i̯el/părínți n-ám̦‿fă̦cú‿bine/da...tótuș^{i}.../am̦‿fuĝí‿cu i̯el ^{da}că mi̯-a plăcú‿dă ^{î}ăsta//

[V-ați împăcat cu părinți ?]

da nu mi̯-a zis táta nic în̦‿ziu̯a dă az^{i} di ĉe l-an̦‿lu̯at//nu mi̯-a zis apsolú‿dălo‿că i̯el/i̯el vre̯á să̦ mă de̯a/da înșă dacă máma vítrigă nu vre̯a/n-áve̯a ĉi‿să‿fácă̦//

i̯eléna dícu,d-áldă șoríĉ^{u}
trei̯șopt [de ani]

[Înmormîntarea]

încălzéșt^{i} o căldáre dă ápă la f^{u}oc/ă...adúĉ^{i} c^{u}opái̯à/pui̯ to̯átă áp-ai̯a ca să nu rămî̦i̯e-n‿e̯a/și-l scalz^{i} bíne/kém^{i}/dacă ^{i}e bărbát/kém^{i} doi̯ bărbás‿trei̯ și-l scalz/dacă ^{i}e femé^{i}e̦/kém^{i} femé^{i}e/îl scáldă bíne...//și...îm [k] l-îmbrácă̦ pă m^{u}ort acólo [ɛ] cu ĉe áre și ^{i}el mai̯ bun̦/sau̯ d-egzémplu să̦ progătéște ^{i}el ĉe áre̦.../și l-îmbrácă̦//ș^{î}‿după ĉe-l îmbrácă/l-așáză-m pat acólo frum^{u}ós/și...tămúi̯e príma dátă̦ ĉínevá cu...f^{u}oc acólo ș^{î}‿cu tămúi̯e̦/și pă‿úrmă víne lúme cu flor^{i}/și-i̯ púne lúmînăr^{i} la cap/îi̯‿i... púne flor^{i}‿il gătéște.../și d-egzémp^{l}u dacă̦ mo̯áre ziu̯a/îl pe̯zéște tọátă nọáptẹa nu-l lásă siŋgur dŏlóc//îl pezéşte...lúmẹa/şî dimineáța să dúce/-i̯...fáĉe grọápă/-i̯ ī...i̯a s [k] farfúrii̯/i i̯a îi̯ fáĉe crúĉe/-i̯ fáĉe grọápă.../cîŋ sá ĉe la grọápă să dúĉe ĉinevá şî-i̯ tămúi̯ẹ grọápa/că ĉíc-aşá ⁱẹ bíne/ca să nū...fácă grọápa netămui̯átă//dup-aĉéẹa vínē lúmẹa dă la grọápă d-acólọ-şà/le dă prosọápe la tọátă lúmẹa/le dă la ắẹa care vínẹ dă la grọápă le dă să mănînĉẹ...//ᵈp-aĉéᵉa víne pᵘópa şî-l [k] i̯a mᵘórtu.../şî lúmẹa care ẹ-a făcú grọáp-acólo-şà-l/l-ẹa dîŋ cásă/-l púnẹ pă pat/şî-l dúĉẹ la bisérică//pátu-l bágă la bisériç-aĉílẹa/şᶦ d-aĉílẹa-l î dúĉe la ĉimitír//la ĉimitír îl bágă-ŋ grọápă/-i̯ ĉitéşte pᵘópa...//şᶦ p-órmă víne lúmẹa acásă/púnẹ ᵘo másă máre frumọásă acólo/şᶦ le dă la lúme să mănînĉe/p-órmᵃ plẹácă fiⁱecárẹ-ac [k] la cása lui̯/şᶦ...rămúne...mᵘórtu [k] ásta...lúmẹa care árẹ...mai̯ máre fᵘoc/care ⁱẹ tînăr/cáre ⁱẹ bătrîn/după cum áre...greutățîlẹ//

[Şi pe urmă pînă la şase săptămîni mai are vreo datorie ?]

ba dă/ŋ fʰiⁱecàre zi/pîŋ la şas săptămînᶦ îl tămúi̯e//îm fⁱiẹcàre zi/şî-m fiⁱecàre zī...i̯-adúĉe cîte trei̯ căldắr dă ápă/dúĉe pîm veĉínᶦ/d-egzómplu ẹo am puț aĉí/şî duᵇ la trei̯ cásẹ/cîtẹ-o căldáre dă ápă/şᶦ mă duc îm fiⁱecàre zi la tămui̯át/îi̯ fac ō...d-ásta/lumînắr şî...cum îi̯ spúnē la ásta ?.../privigetọárẹ/dă i̯-arzᶦ la cap acólọ//dîn ĉᵉár-aşà/şî-i̯...árdem mᵘórtului̯ cît îi̯ i...cît îl tămúi̯ᵘ/şᶦ pŏ úrmo o stiŋg/şi-m fiⁱecare dimineáț-acásă/ᵘo strakínă cu ápă/i̯-o skimb îm fiⁱecàre zî//că ĉícă súfletu luⁱ ā [k] nu plẹácă d-acásă...pînă la şás săptămînᶦ//şi i̯el stắ ᶦáp-aẹa acólọ//ş-o skimbᶦ im fiⁱecàre zi/arúnĉ áp-aẹa/ş pui̯ álta//

[Aceeaşi]

833. FRĂTEȘTI [ALR I, 940]

(jud. Ilfov)

Culegere: 1969; VN, RP, MV; transcriere: CB

legán̦‿călúșu símbăță‿se̯ará

să strínĝe op^{t}‿călușár^{ĭ}/cáre ști̯é‿să jo̯áĉe̯ bíne/un̦‿stegár/și cu mútu̯//i̯eu̯/major^{î}táte̯a mút am̦‿foz^{d}‿la călúș//n-am̦‿foz‿dăcí‿dói̯‿an^{ĭ} călușár/vo dói̯‿an^{ĭ} am̦‿foz‿vătáf/și réstu̯-am̦‿foz‿mud‿la călúș//și jucám/plecám̄/legán̦‿călúșu símbăță‿se̯ará/i̯eșám naínte̯a váĉilor/cín‿vene̯á váĉili dí la...pășúne/^{j}‿legám̄...niște grîu̯ vérde cu [ɛ] așá/grîu̯ vérde/că‿i̯erá verzúi̯ atú^{nj}/nu ^{i}ĕrá copt/pelín vérde/usturu̯ói̯/o bazmá álbă/ca ũ‿drapél/șî-l legám înaínte̯a váĉilor//n-áve̯a vói̯e să vorbe̯ască nímen^{ĭ}/atún̦ș^{ĭ}‿cîn^{t}‿să legá ste̯águ/cîn̦‿să legá călúșu/dăcí^{d}‿númai̯ mútu/i̯el...îi̯ legá pă toț^{ĭ}/^{și}‿i̯ei̯ ^{nu}ma: [...][1]/tocá usturói̯ ș‿cu pelín în̦‿gúră//adícă pentru ĉé‿e^{r}á ...tocátu usturói̯u$^{lui̯}$ ș-al pelinului ?: dreb^{d}‿jurămín^{t}...că va îmțelége̯-/așá cum̄ to̯ácă usturó^{i}‿a^{l}a șî pelínu-n̦‿gúră/așá va ascultá șî‿i̯el dă cuvîntu mútului̯/nu va i̯eșî dă sup‿cuvîntu lúi̯ níĉ^{ĭ} um‿pic//să fácă álte prostíi̯/să dúcă să-m̄béte/sau̯ să dúcă să fácă álte prostíi̯/să fúre/să bátă pă áltu/sau̯ mai̯ ști^{u} i̯o//n-áve̯a vói̯e să do̯árm-acás^{î}/ále trei̯ pátru ĉin̦‿zíle cît‿î jucá călúșu/n-áve̯a vó^{i}ĕ‿să do̯árm-acásă//únde dorme̯á mútu dorme̯á cu tóțî//ĉé mîn̦cá mútu mîn̦cá șî i̯ei̯/ĉé be̯a mútu be̯a șî i̯e^{i}//

dúpă trei̯ pátru zíle/adícă jucám așá: duminícă.../lún^{i}/márț^{ĭ}//mi̯ércur^{ĭ} făĉ^{e}ám páuză//joi̯ jucám i̯arăș^{ĭ}/dup^{ă}-másă/și duminícă/...ĉin̦‿zíle jucám...călúșu/șî términám//cîștigám șî‿noi̯ acólọ...cíte dóŏ‿trei̯ sute‿dă lei̯ dă...perso̯ánă/da...aduĉán̦‿vum‿ban acásă ? tōz^{ĭ}‿la băutúră merje̯á/făĉá^{n}‿și‿noi̯ cîte un ros^{t}: cùmpă^{r}án̦‿

---

[1] Subiectul emite, cu gura închisă, sunete nazale, scurte, ritmice, grupate cîte trei.

cît^{i}-um miel/doi/acó^{lo}/tréi cî^{d}...găseán dă cuvi^{i}ínţă/pîíne/băutúră/da cu tóţi laolál^{tă}//f^{i}íie la vătáf acás/fiíe la cîte únu dîn călușár^{i}/fiíe la mut acás/únde găseá ^{i}éi dă cuvîínţă/ș-un^{d}e le plăĉá lor...//păi veneá cîti-un călúșar/ŝĉē:

"mútule/...am póftă să merĝ cu lăutár [k] mérĝen cu lăutári cu...tot călúșu/mérĝen la mine-acásă/că sta^{u} la dispoziţie cū ^{u}órĉe vre^{i}"//

"dá tátă/mérĝe^{n} cu tíne ĉe.../or la míne or la tíne péntru míne ^{i}e egál cu zéro//ápă/dacă am ^{î}ápă să mă spăl/cáldă/n-am nimic împotrívă"//că io^{u} sîm murdár atú^{n}/mă murdăré^{z} dă lápte/dă.../íntru pĩ ápă/mă ūd/la fel cá [k] iēzá cu pórcu ie mútu//

[Dar ce face mutul la căluș ?]

iél ie comandántu/iél comándă călúșu/șî ^{îl} fáĉe fel dă fel dă drăcovénii în tímpu călúșūlu^{i}//pornéște călúșū să ^{z}oáĉe/șî iel úmblă dăpă...drăcovéni^{i}: dápă ó^{u}o/bea o^{u}o.../ē fáĉē...fel dă fel dă...glūme/fel dă fel dă jócur^{i}/afáră dă călúș/ca să rízá lúmea/să rízā popóru-așá dă...glúmele-ást^{e}a//

[E mai mare mutul decît vătaful ?]

mūtu-i mai máre ca tóţ^{i}//iel îi comándă pă toţ^{i}//vătáfu comándă númai júcătórii/însă mútu la ríndū lui i comándă pă... tós^{i}/peste to^{t}//mútu-i mai máre/ca toţ^{i}//

[Umblaţi numai pe aici sau și prin sate vecine ?]

șí prin sáte veĉíne-/am fo^{s} ș pĩ la orás^{î}/án ^{j}cá șî la orá^{s}// la oráj an juca^{t} ș pă...pă rămășág/cu álte călúșur^{i}//d-egzémplū ne-ntîlneán cū călúșur dîn álte sáte//șî ăea aveá preténţie să joáĉe ei pă străz prinĉipále//noi aveám preténţē să jucám noi pă străz^{i} prinĉipále/ș^{î} merĝán cu tóţi la milíţiie//tóto^{d}ată merĝán cu autorizáţiie//să ne vizézē șî autorizáţia/șî milíţia spuneá așá:

604

"mérĝes^{i} cu tóți pă [k] în ĉéntru/ș-acólo jucás fiiecàre cît-un călúș//cáre joácă ĉel mai frumós/ála joácă străzîli prinĉipále"//

"Ĉíne-asístă și ĉinè...?"

^{ș}ĉe "noi milíția//noi vă numím^{î} cáre pă únde jucáț^{i}"//

ș^{î} ne strîngán/cîte ĉín șàse călúșur pă ĉéntru/făĉán cîți-un călúș acóló fiiecáre/acóló fiiecàre cătá să-ș aráte dráĉi care mai dă cárē.../să joáĉe cîd mai frumós//da io cu remúșu /io cū ...cu remúșu jucám/d-ă jūcát întódaùna lā...ĝ^{i}úrĝu/cu re [k] frătéșt^{u} n-am foz nicô^{d}a^{tă}//a fost imposíbil să...să mă rămî^{i}e ĉinevá vrodátă ca sā...să joáĉe iei prinĉipálîli/și io să joc pă...pîn cartiiére//nu ! io an jucát întòd^{e}aúna pā...străzíli prinĉipále/pă ĉéntru ^{pă}...//aveám băiéț^{i} carē...ĉai că-i pă sî́rmă nū.../șî...nú núma^{i} atî́t /...că ne puneá să jucắm/șî gáta/"că tu ai jucá mai bínē... [ɛ] joș^{i} p-aiíĉ"//jucám șî noi între nói... pă steá^{g}: "mútulē//^{m}ăi nú țínē//mútulē...dacă te rămî́i/...î̄ț^{i} ea^{u} steágu/or eo țiie/ór tu miii//...șî doo s^{u}te dă lei"//

"gáta băeátū^{le}"//

ș cáre rămûneá dā...jucá străzî̄li prinĉipále șî ĉéntru/... bunînțēlés cu cáre er^{e}á mai colțát/dă să...țineá la col^{t}/îl lăsá fără steag/ș plecá cū béldiea áea goálă/^{cu} prăjín-àea/plecá cu ea goálă//ș-io plecám cu bàzmaua lui/cu usturóiū lui/pēlínu lui/ i le luam io toáte/ș le legán la al^{e} ^{méle}//șî...n-ávea ĉé să fácă/ [ɛ]îi luan șî dóô s^{u}te dă lei/ier^{e}á milíția la mijlóc/cáre nu să puteá sā...să fáĉen scan^{d}á^{l} s-ajúnĝen la s^{c}an^{d}ál/n-ávean cum î...iera pă-nțeléĝere//șî ásta ierá ále călúșu^{lui}...//

[Dar nu vorbeați doar atunci cînd făceați steagul?]

atî́t//

[Altfel aveați voie.]

---

[1] Numele unui sat vecin.

avę́an̦‿vói̯ế/sígur/vorbę́am//în̦să atún̦și̥‿cînd vorbę́an̦/și̥ tót ĉe le vorbę́am i̯o atúnĉ^{i}/în tímpu cît să legá stę́agù/i̯ei̯ n-ávęa vóe să depășę́ască̄...péste ĉę-am̄ discutát i̯o/péste ĉe lę-am̄ propús i̯o lo^{r} atúnĉ^{i}//în tímpu cît să legá stę́agu̯//n-ávęa vó^{i}ḗ‿să depășę́ască̯//kár dac-ar fi vrú^{t}‿să fácă ĉevá/pínă̄‿nú venę́a să-m ĉ^{e}áră vói̯e/să-m spúi̯i̯ míi̯e...că "vrę́au̯ să fac cutáre lúcru"/nú putę́a să fácă̯//că ĉé se-ntîmplá ? dacă să‿^{d}ĉá și̥ făĉá și nū-n̦‿spunę́ă/...u̯ór să molęșá dăfinī́tiv/cădę́a...d-a-m‿piĉọárẹ̄lę-așá/să-mbolnăvę́á/^{u}ór să podī́dęá cu sín$^{\hat{g}}$e pă gúră șí‿pă nas^{t}//

[Se jurau.]

păi̯ [ɛ] i̯erá jurămínt/jurămínt//i̯o ziĉám acólo cū...cíte-n̦‿lúnă șî-n̦‿sọáre//ș-^{i}erá jurămín^{t}/ș^{i}‿i̯ei̯ cîn‿tocá usturói̯ū‿ă^{la}‿șī... pelínu̯-ŏla-n̦‿gúră: [...][1]/i̯ḗi̯ aprobá//ș‿ĉe spunę́a^{m}‿i̯ei̯ aprobá/ ș-așá că dacă nu respéct^{i}...ī̆...jurămínțū.../pŏ́^{i}‿o pățéșt^{i}//ș-am avút únu cárē n-á vru‿să dęa crezămínt...aĉéstui̯ jurămín^{t}//... frátīlī dobríț-ĕștii̯ęa[2]//ș-a jucá/s-a dus sę́ara...pîn̦‿sat/că n-ávęa vó^{i}ḗ‿nij‿la féte să dúcă/dacă̄‿er^{e}á flăcắu̯//sau̯ dacă̄‿erę́á căsắtori^{d}/n-ávęa vó^{i}e ^{s}‿să cúlĉe cu femę́ĕ‿lui̯/ábsolù^{t}//n-ávęa vói̯ę/gáta/unde dormi̯ám‿^{i}o dọrmę́a și i̯el//și i̯el a vru‿să-nĉérĉę/ i̯ergá flăcắu̯ băgátu/ș‿s-a duz‿la ō...gàĝícă șî‿i̯el//á vorbí‿cu ęa‿ ắcólọ/-a pupát-o/mă róg ā [k] cum ẹrę́ă...obiĉé^{i}ū...băi̯éților//și n-á spuz‿nimănùi̯ nimíc/níș^{i}‿vătáfūlui̯ níș^{i}‿mìi̯ę//am plecád‿zíọa cū́‿călúșu-n̦‿sad//dă-i̯ în̦cólo dă-i̯ în̦cólō.../îl‿văzúi̯ i̯ọ́‿că-i̯ gálben/șî mọ́ălę-așá...//ț[3] ! îl întrę́abă vătáfu:

"băi̯ tănáse/ĉę-ăi̯ tu ^{mă} ?"//

"m[4] ! /n-am nimíc//"

---

[1] Sunete nearticulate repetate ritmic.

[2] Se adresează gazdei și se referă la o vecină.

[3] Transcriere aproximativă a unor sunete exprimînd nedumerirea.

[4] Transcriere aproximativă a unor sunete exprimînd ezitarea.

606

i̯el tótuș^{i} cătá să vádă...i̯-ádevărát sáu̯ ū i̯e númă superstițíi̯//tógma spre se̯áră...îl véden‿că...dá sînĝe șî‿pă gúră ș^{î}‿pă nas//șî mă kámă:

"mútule mor !"

"ĉe̯-ái̯ făcú‿m^{ă} ?"//tótuj^{i}‿n-á vru‿să spúi̯e̯/"mă spúne ĉe̯-ái̯ făcút ?"

^{ș}ĉe "am̯‿foz‿la floríc-ase̯áră̯"//

"păi̯ bíne̯‿mă nenoroĉítulĕ/tu nu-z‿dai̯ se̯áma ?//nú ți̯-an̯‿spús ...cáre ^{i}e̯ tre̯ába ? șî do̯a^{r} ai̯ știu^{d}‿^{dă}stúl dă bíne j‿dă‿lā... bătrín^{i}"...//

ĉe "am̯‿vru‿să-nĉérc"//

"păi̯ úi̯te poftín̯‿că-nĉérș^{i}‿cu vi̯áța ta̯"//

an̯‿foz‿nevói‿să dăzle^{c}‿călúșu̯ ?! imediát pentrú‿^{i}el ?! că-l [k] dacă-l lăsám mure̯á//pîn̯‿la dóoșpe no̯ápte̯a să ḑúĉe̯á drácū$^{lui̯}$/ mure̯á//ā‿foz‿nevói‿să dăzlé‿călúșū...péntru i̯él/ca să-l dăzlég pă i̯el/și din nou̯ să-^{l}‿le^{g}‿la loc ?! [!] că nu să pút [k] că dacă-l lăsám mure̯á/

ș-ápo^{b}^{i} atúnĉ a spuz‿băe̯átu/șĉĕ "níĉ^{i}‿in̯‿călúj‿nú‿mai̯ joc.../ da" sĉe "j‿d-oi̯ mai̯‿ī..m-oi̯ păcălí‿vrodátă‿să joc" șĉe "nú mai̯ fac prostíe̯a" șĉe "cáre̯-am̯‿făcút-o"//^{ș}ĉe "n-am vru^{t}‿să dau̯ crezămín^{t}/c-an̯‿zis: «e̯ ! nu i̯e nimica áste̯a̯»//e/da acú ām̯‿văzú‿cu óki că i̯e̯ lúcrur^{i} adevăráte̯"//

„pi bíni‿mắ/^{d}a tú ai̯ văz^{t}‿ĉe-s‿tóc i̯o acólo cū [...] bél^{d}ii̯-áe̯a bíțîi̯e parcā bíțîi̯e toz^{i}‿dráĉi din̯‿lume̯-ás^{ta} ?//tu nu te gînde̯ái̯ la tre̯áb-àsta̯ ?"//

șĉe "nu m-an̯‿gîndít"//

ș-ásta e̯//

[Și cînd se dezleagă călușul ?]

la termi̯náre//de fab‿mi̯ércur se̯ára//să le̯ágă sîmbătă se̯árā/

---

[1] Scurtă secvență neclară, din cauza debitului verbal foarte rapid.

z dăzlęagă miercur^{i} sęára//că...între páu^{s}ze nu pos să-i ții to^{d} lega^{t}/că...f^{i}iicárę-are şî iel nevóili lui/corporále şî...sufletę́şt^{i} ş^{î}...//^{nu} pos să-l ții pă om legá dîă...sîmbătă pînă sîmbătă/sau pînă lun^{i}//áșa că-ntrē páuzęlę-ástęā.../^{în} finę jọ́i şî duminică nu-l mai legăm kár așá-ntărit/núm-așă...provizóriu cum s-ar zíĉe//nú mai ie kár întări ca dă la-nĉepú^{t}//

[Şi pe urmă, cînd terminați, ce faceți cu steagul ?]

îl púnem stęágu dă un l-ă luat//usturóiū l dăm pă la femę́ilę-ástęa cáre au copii mic^{i}/...pă cîtę-o sútă dă gráme dă țúică/pă...cîd vręa feméęa să-z dęa//^{că} ĉícą-i bun dă lęác/dă frigúr^{i}/dă... m !//da ásta poménită dîm bătrîm/da io nú șt^{iu}//

[Aici e obiceiul să-i joace călușul unui om care s-a îmbolnăvit pentru că a lucrat în Rusalii ?]

nŭ/nu//dácă ĉinevá a júcat în călúș/ș-a rămáz dă ánu trecút .../s-a ĉertát iei în [ɛ]iei între iei [ɛ] mútu cu vătáfu/şî...mútu lui d-atúnĉ^{i}.../cárę-a fost atún^{j}/nú l-a dăzlegá^{d}/^{j} l-a lăsát a^{j}á/iel a rămáz bonláv.../acú àn-ostîláltu víne/fíię că lá [k] víne la míne/fíię cá să ^{d}úĉe la áltu/să dúĉe/şî...îl kámă/l ęa pă mut cu călúș cu t^{u}ot/ca să-l dăzléĝe şî pă iel să-l dęa ş^{î} pă ^{i}el.../ca să-j găsęáscă lęa^{g}cu/c-álfel nú-j găséște lęa^{cu}//pọá să dúcă lă...ĉel mai máre profésor dóctor/nu-j găséște lęa^{cu}//fíno-aíĉ^{i} ię késtię dă jurămîn^{d}/nu éstē.../ę mai táre ca orĉé/şî ..dóctoru n-áre ĉé să-i fácă la jurămînt//

[Şi poate intra oricine în căluș ?]

dá/da da/ să s [k] bizu^{i}é că pọá să jọáĉe/şî...știię să jọáĉe/...^{u}òrĉine/orĉine//

[Dar de unde învață să joace ?]

bine/ásta o știię dîn copí^{l}/da dacă știię să jọáĉe sîrbă/țigănęáscă/brî́u/...cun să spúnē la noi aíĉa bun^{întelez}/jócur d-as-

608

te̯a bătúte ţărăneştⁱ/călúşu-i̯ fo̯árte uşórᵘ//mai̯ uşór ca ᵘorĉé//dacă ştíi̯e̯ să jo̯áĉe̯ to̯áte bătútile̯-áste̯a‿ali̯ no̯ástre/cárē‿să jo̯ácă-ṉ pre̯ájma no̯ástr-aíĉⁱ/călúşu-i̯ fˡo̯árē‿la urék̂e...pentru i̯el//deşí áre dòozeşápte de figúrⁱ/...uṇ‿călúş...

[De la cine învaţă figurile ?]

dă la mútᵘ/dă̦ la vătáf...//

[Se pregăteşte înainte ?]

sígur că da̦ !/ˢᵉ pregătéşte cu...dóo trei̯ săptămínⁱ înaínte//fáĉe ᵈᵃ cîteva‿órⁱ repetíţiⁱa/jo̯ácă/să strínĝe dumínică se̯ára sau̯.../şî símbătă se̯ára/ˢ‿strínĝé‿ᶻ‿dúĉē‿la [k] ᶜᵘ‿lăutáʳ‿î... cúrte̯-acólo/sau̯ undi‿ⁱéste/şi jo̯ácăr-acólo̦/ᵈ‿cîte dóo̦ tre̦i̯ ᵘórⁱ/fáĉe repetíţii̯é/antrenamént/...totodátă că.../i̯ē fo̯árte gréu̯ ca să...sā jóĉⁱ îṇ‿călúşᵘ...//

cu̯oscái̯ şte marín [51 de ani]

cu cai̯ an‿trei̯e̦rát şi i̯eu̯

pune̯á uṇ‿şte̯ájăr acólo̦...îṉ mijlóc/cū‿o fúniⁱe dă trei̯ pátru métri̯/şî...ⁱì-o̯vîrte̯á pă cai̯ pînă să s [ɛ]strínĝà...fúni̯e̯a/dă̦pă ĉē...să strínĝá avo̯á níşte mototo̯ále[ɛ] acólo/cum să spun ? mototᵘól la cápu fúniе̦ⁱ/cárē...îi̯ băgá î...ᵘóku̯-óla la cai̯/şî-i̯‿intorĉá pă párte̯-ai̯laⁿᵗᵃ//şî-nĉepe̯á i̯ar să-i̯ i̯a lā...înmănát/şi̦ să dă̦sfăşurá.../fúni̯a...//ˢᵃ‿dăsfăşuʳá/să-o̯vîrte̯á dîn nou̯/şî i̯ár îi̯ îo̯vîrte̯á/pînă cînᵗ‿treⁱerá//p-úʳmă luᵘá gríu lā...[k] páili‿lā ...scuturát/şî gríu̯ū...rămíne̯ā...jos//da//spune̯á că-l strínĝá... bíne/cū...árii̯a i̯erá bătútă/î stropítă cu ápă/pămíntu̯-acólo̦ bătuturíd‿bíne ca să nū...i̯intre bo̯ábili-a‿pămínᵗ/ˢ‿pō‿úrmă zíĉi̯ că cînd băte̯á vîntu-l lu̯a cu lopéţili şî-l aruṇcá îṇ‿sus/dă-l... îl uşurá dă...pái̯e̯/dă ple̯ávă̦/cînᵈ‿rămíne̯á mai̯‿i puţín/pă úrmă îl

[r] îl lo̯a/ᶻ‿dúĉá la cîmp cu ⁱel/îl vînturá//așá cu cai̯ an‿trei̯e̯rát și i̯eu̯ într-un an/an‿treⁱerát/am avúᵈ...múltă mazăre//șî‿ nú‿mi̯-a trei̯erát-ọ...ắștẹa cu mașî́nli//ș-am tréi̯erát în‿cúrte// am‿făcú‿dóoșpe kíle/am‿făcút[ɛ]múltă mázăre/trei̯eráte‿cu‿cáⁱi// ắn‿tréi̯erat-o/șî mă duĉám/încărcan‿cîtᵉ-ọ...cărúță búnă/șî mă duĉám îm‿vîrfⁱ/î‿vî́rfu dẹalúlui̯ c-acólọ bătẹá vî́ntu mai̯ bíne/șî vînturám.../ắm vînturát o săptămî́nă lă.../ásta am‿făcút-ō i̯eu̯/ tót cu cái̯i//

i̯iu̯ón patentáșu
șàptezéĉⁱ [de ani]

bordéi̯

îm‿bordéi̯‿î i̯erá...ca șî-n cásă jos acólo/dă...i̯erᵉá-m pămî́nt //îl săpá-m‿pămî́nt/presupunén‿cî́d‿vrẹa să-l fácă dă mare/ dă...trei̯ métri pă trei̯/sau̯ pátru pă pátru/făĉá ca șî cása dă mare/săpád‿d-un métru/mai̯ múlᵈ‿d-um‿métru-m‿pămî́nt/șî punẹá parⁱ... acólō/am‿văzút‿î...bordéⁱ//pūnẹá um‿par la càpᵘ-óla/únu la capᵘ-óla/pūnẹá ọ grindă...țápănă búnă sus acólo punẹá/...căpriórⁱ d-ắẹa cum îi̯ ᶻî́ĉem noi̯/mărtajⁱ‿d-ắi̯a//după ắẹa punẹá tréstii̯e/ ...șî aruncá pămî́nt pă ⁱél/l-îmvălẹá cū‿pămî́nt//ju̯os în‿cásă avẹá...patu toᵈ‿dă pămî́nt/lăsát un... [ɛ] atî́t cît trebūẹá să fii̯e pátu /lasád‿nesăpát pămî́ntu/îl curățẹá bíne/-l lipi̯á/șî‿la márĝinẹa pátului̯ ō blánă//că dacă venẹá ĉinevá să nu stẹa să dărî́me[ɛ] márĝinẹă...pátului̯ dă pămî́nt/să stẹa pă blàn-ắẹa//

[Ai vorbit de mărtaci. La ce zici mărtaci ?]

la căpriᵘórii̯.../noi̯ căpriórⁱ le zíĉem/da ắẹa [ɛ] la bordéi̯ atúnĉa la ᶻî́ĉá mártáĉⁱ/le spunẹá martáĉ//lemn lîngă lemn acólo/ șî po‿u [r] po‿úrmă-n‿lúngu i̯ei̯ punẹá...tréstiⁱe/ca să nu cúră

610

...ţărína dî [k] cáre̯-o pune̯á pă bòrde^{i}/ [...]

[Şi cu ce se-ncălzea bordeiul ?]

ave̯á sőbe ca şî...^{a}gúma/şî...pái̯ĕ.../strînĝá şi i̯ei̯ burii̯én^{i}/ ba [ɛ] adunǻ cočén dû̃‿pă miríşte̯ pă tímpurl-éle̯a/şî...îş strìnĝá acóló‿dẵ făčá fócu̯//

[Lumina pe unde intra ?]

ave̯á un‿ĝemuléţ mic în fūnd acóló/pùţínă lumínă//pă tímpur^{i}/ ...am auzít c-a fos^{t}‿şî cu băşíĉi̯/d-ále̯a dẵ...dă p^{u}órc/sau̯ dă... bóu̯/dă ĉ-ő fi‿fo^{s}z/băşíj^{i}‿mari̯/intínse bíne/şî...s-a văzút puţínă‿lumínă pîn e̯a/ [ɛ]^{că}‿ĉícă‿cîte̯-o bábă cáre nu pre̯a vede̯á bínĕ/ mai̯ înţepá cu ácu să.../pîn e̯a ca să...víi̯ĕ‿lumínă mai̯ múltă//

[Acelaşi]

şî trečá şî...cáru cu mire̯ása

vene̯á să-nţeleĝ^{e}a/şî vene̯á-nt.-o se̯ará/acólo cū...dóo trei̯ ocá dă rakíu̯/acólo/ĉi [k] cu ĉe̯ vene̯á în‿fínè...//pune̯á o plóscă joz‿vene̯á tát-al féti.../máma băi̯ [k] féti/tát-al băi̯átului̯/máma băi̯átului̯/pune̯á vi [k] şî ve̯ne̯á-n‿cásà/pune̯á o plóscă jos/ să-nkiná ĝíner^{i}li şî mire̯ásà/şî luu̯á plósca dă jós: o lu̯á-ntîi̯ ĝínerli/să dúĉá şi i̯-o da lu tás-su̯/^{a}dícẵ‿lu tát-al lúi̯//pŏ‿úrmà/ ...să-nkiná şî mire̯ása/lu̯^{u}á plósca şî mă dučán‿şî̃‿i̯-o dan‿lu tát-al m^{i}i̯u̯//făĉám̄ [ɛ] dă do^{u}o ^{u}or^{i}//a tré̯e̯a o̯árĕ...în‿loc să i̯-o d [k] n-o̯ mai̯ dam lu^{i}/ő‿dan‿lū sócrî-mi̯u̯/zís//şî i̯el^{u}...o da lu sócrî-so/plósca//ásta i̯erá-nţelésu̯//să-nţeleĝ^{e}á/...dîn̄ d-áste̯a d [k] ĉe făĉ^{e}a: scurtéi̯că‿î.../ĉísmĕ/c-atúnĉ aşá să făĉ^{e}á/...núnta dóo̯ zíle//...nu ^{i}ere̯á o zi cum i̯-acúma//dó^{u}o̯/ba şî tréi̯ ţine̯á núnta...//

să terme̯ná cū plóscà//ve̯ne̯á la săptămína/făĉán‿logónda//...

venea cu pl^{u}ocon/...sîmbătă seara/aducam preotu/ne citea logondă.../şî...să duca acasă/dimineaţa venea/le dan ştergare/iar venea cu plocon^{u}//le dan ştergare/şî pleca//rămînea treaba aproape dă nuntă//aproape dă nuntă/venea cū...într-o duminică/cîn ma^{i} ier^{e}a o săptămînă pînă-n nuntă/venea duminică//vēnea ear cu plocuon.../la mireasă/ĝinerli/da mireasa nu să duca acasă/...vēnea la mireasă/strîngăn cîzva băieţ^{i}/cîteva fete/fetili cîn venea/venea cu busuiocu-m mînă/...să făcen cunun^{i}/c-atunĉ aşa să făĉea/...c^{u}oruane d-ástea//...că trebuea la pocînzei/cîn venea trebuea să viie cu ^{i}ele pă cap^{i}/pocînzei/şî femeili/şî oameni...adică cine vēnea dîm partea miresi//

după aea venea nunta: venea sîmbătă seara/punea beteala miresi^{i}/sta sîmbătă seara [ɛ] la...mireasă acasă nunta/sta şî duminică pînă pă la do^{u}osprezeĉe.../iar la mireasă/^{ş} pleca lā...cununiie.../ne cununam/şî ne ducan lā...acolo la ĝinere-acasă//făĉa masă tuată noaptea lun^{i}/lun nuaptea.../atunĉa...că...n-ar fi să vorbesc/să duca cu mireasa şî cu ĝinerli//aşa//dacă ^{i}erea tuate bune.../făĉa [k] să ^{d}ĉa şî făĉa [ɛ] domnu rădună ştii[1] făĉa um motot^{u}ol dă paii/mare-aşa/ştii/ū ăla dă paie/şî-l punea-ntr-un lemn/într-ū arac lung aşa/^{um} băţ lūng/îl lega/şî-i da foc//şi is^{e}a lumea pă...toţ^{i} oameni/i [k] ^{a}dică care vrea/să iasă/d-ai miresi/bucătar^{i}/^{ş}-ástea/is^{e}a şi făĉa ^{u}oră pă bătătură şi kiuiă dă lua satu-n sus/kă...ierea [k] aşa ierea la noi atunĉ^{i}/aşa//să...termina//...timp [k] sta pînă să...dă dimineaţă lūn^{i}/lun dă dimineaţă/...cîn să sparĝ^{e}a masa/dimineaţa lun^{i}...vēnea toate feme^{i}ili cu pl^{u}ocuon...la mi [k] care fusese/că la noi nu [ɛ] atunĉ^{i}/nu ie^{r}ea să duca feme^{e}a ^{u}omu la nuntă//nū !/să ^{d}ĉa ^{u}omu singur^{u}//nu ^{i}erea vorba s să ducă...//dimineaţa ne ducam noi/femeili//dimineaţă venea şi ^{u}omu şi femeea//femeeā venea cu turtă dă pîine pă

---

[1] Se adresează unui învăţător din sat, care asistă la înregistrare.

612

mî́nă/acoló ĉe̯-ave̯á șî e̯a[ɛ]már‿î/ĉ^{e}-o fi avút a̯cólo/șî vene̯á cu túrta dă pî́i̯ne/șî ne dă...le da m^{i}irési̯//áșà' făĉán‿te̯áncu dă túrte dă...pî́i̯ne̯//că î [k] k̲î̲t i̯er^{e}á la másă trebŭe̯á să víi̯e șî‿cu pl^{u}ocónu pă mî́nḁ̆//șî‿î...sta acoló lūn^{i}/să dúĉă dă la ĝínere ...frátili dă mî́nă.../să ^{d}ŭĉá m̄áma băi̯átului̯/sóră ĉe̯-ave̯á/sau̯ cumnátḁ̆ ĉe̯-ave̯á/să dúĉă lă...pocî́n̯zéi̯/la...mắ-să...féti̯-acás^{ă}// d-acoló vene̯á cu tóți/cu pocîn̯zéi/pocîn̯zéi tós^{i}‿cu cūnūnî́li pă cap/ĉé mai̯//că le trimete̯á d-aiĉ^{e}a/lún/dă lă...mi [k] dă la ĝíner̥e̥/...to̯áte cunúnîli cáre să făcúse̥/le trimete̯á‿ácoló//așá le ^{z}ĉā că...cunún/nu le‿zĉán‿ca acúma coróne//șî vene̯á d-acólo pocî́n̯zéi̯i lún^{i}/șî pó‿ú^{r}mă făĉ^{e}á másă/dan‿dárur^{i}lĭ‿u̯óră/ștergáră/ĉe̯-ave̯ám/tot ca ș-acúma/...dam ș-átùnĉ^{i}//

lun̯‿se̯ára spre marț^{i} i̯ár făĉá másḁ̆//da nu mai̯ kemá vecíni/núma bucătári/pocî́n̯zéi̯i/e̯ste̯a.../ș‿făĉá másḁ̆//...șî ține̯á mása to̯átă no̯ápt$^{e̯a}$/pî́nă márz^{i}‿dă dimine̯áțḁ̆//șî marț^{i}/...mai̯ făĉá cu bucătár^{i} cum̯‿fáĉe ș-ácumḁ/ș‿terminám núntḁ// [...]

[Dar mireasa se ducea la apă ?]

mire̯ásà ? sígur/la brád !//

[Cînd ?]

dumínică/cîn^{t}‿să făĉá brádu/că‿ui̯tái̯ să vă spui̯: dumínic^{î}‿cî‿să făĉá brádu la [...][2] să făĉá la mire̯ás-acas brádu̥//lu̯e̯á o̥ [k] vádra cu ápă șî...pune̯ă mire̯ása un̯‿ștergár/șî‿lu̯á cu frátili dă mî́nă/ș‿să dúĉe̯ă...lă puț/șî lu̯á ápà/șî pune̯á vádră.../^{p}ne̯a [k] scote̯á o másḁ̆...aco̯le̯á/șî pune̯á vádra pă másă/șî pune̯ă brádu cū ...rădăcína în‿î vádră//și-l făĉ^{e}á cū ^{h}îrtíi̯/l-împu̯odobi̯á acoló ...brádu/cum‿î...i̯ere̯á/a̯șá-^{l}‿împodobe̯á//du̥pă ĉe-l făĉ^{e}á/i cîntá lăutári̯-acoló [ɛ] cî́ntecu mirési.../mai̯ plî́n̯ĝá și̯-áltu/mai̯ plî́n̯ĝá șî mire̯ása [1] c-așá i̯er^{e}á atúnĉ^{i}//șî pă úrmă...áp-àe̯a/...o lu̯á șî i̯er^{e}á colăĉér^{i}/cū‿cái̯i/i̯ere̯á băi̯és^{i}‿cu cái̯i veníț^{i}‿î.../colăĉér^{i}/așá să ziĉá//vẽneá după núntă cínte șápte‿opt...colăĉér^{ii}//șĩ tát-al mi^{r}ési le lua basmále d-ástea míĉili/d-ást^{e}a...dă doi lei jũmáte/...le lua bazmále j‿le puneá la cai/la toț^{i}...colăĉéri/le puneá basmále la ca^{i}//șĩ...pŏ‿ũrmă lu^{u}á vádr-áea cu ápă...frátili dă mínă/șĩ ^{i}arúncá pă piĉérlĩ‿la cái-èeă/arúncá áp-àea dín‿cĩ [k] dĩn‿vádră//șĩ dup [k] cîn‿să pléĉe mireása/...să sculá um‿băeá^{d}‿ dîntre ^{i}ei cárĕ...știiá cárte/sau nu șt^{i}u ĉé/șĩ urá/^{s}puná urárea/ păi ástă...nu știu cum...o spũneá//așă‿^{i}e//

---

[1] Gest.

[2] Secvență neclară.

[Da’cînd ai fost dumneata mireasă, cum erai îmbrăcată ?]

iéu ?

[Da.]

’ău ! cum ie lățuásile-acú// [!] aveám niște físte/să tírá dăpă noi !//șĩ cu ĉ^{i}oráb‿dă línă/că atúnĉa nú ^{i}ereá d-ást^{e}a/... ș-aveán‿ĉ^{i}ioráb‿dă lín^{ă}//șĩ-mbrăcáte/cu blúză/cu fístă dĩ [k] fûstili pînă-m‿pămîn‿dă lung^{i}.../blúze d-ásteă ...^{a}șă/c-atúnĉă la noi cam ișíse//aveám kemeléț/^{c}-așá-^{i} zîĉám [!]

[Cum ?]

[!] un‿ĉe^{r}g‿dă fier/îmbrăcát cu-ō círpă/șĩ-l puneám în‿cap/ șĩ‿ne legá la cap/lũn‿trebũeá să ișîn‿legátĕ...feme^{i}éște‿uóră/nú ișám/nu mai‿ișán‿ca acúma//puneám un ĉerc în‿cap/făĉă...așá-i ^{z}îĉán/kemeléț^{i} /șĩ [!] il puneám în‿cáp/șĩ‿ne legá p-aiĉ‿eșĕ ^{2}/ legá p-aiĉ așá ^{2}/șĩ pŏ‿úrmă ne-a da‿ștergáre/^{a}veă‿ștergáre frumuáse/slóse/puneá [k] ne legá cu ștergáru/ne puneá gerlánta p-a^{i}íș‿pă căp.../legáte cu ștergár^{i}/așá ^{i}iș^{e}ám ĩ‿^{uoră}//

[Și gherlanta din ce era făcută ?]

tót cum ie‿acúma gîrlănțili//da nu așá/făcútă gîrlántă așá .../mai dreápt-așá//acũ/a ișít‿ĩ.../da tó‿dă...boboĉéi d-áștea iereá/tot așá ie^{r}eá și gîrlănțili//păi atúnĉă...^{i}ereá be[ɛ]teálă/

---

[1] Se referă la bluza pe care o poartă.

[2] Gest: în jurul capului.

614

i̯ẹrẹ́ā.../punẹ́am cî́tẹ-ọ̄...clái̯e de betẹ́ală̦-ŋ‿cap//...ā̆vẹ́am betẹ́ală̦//

[Dar cînd vă întorceați de la biserică, cum veneați cu lumînările ?]

venẹ́á lumînắrī [k] venẹ́ám cu lumînắrī̀li...stín̦se/nu ^{i}ẹrẹ́á niș̆‿pomenẹ́a^{lă} ză venín̦‿cu i̯ẹ́lẹ-aprín̦se//

[De ce ?]

păi̯ dac-așá i̯er^{e}á‿atúnĉ^{i} !

[Așa era obiceiul ?]

da ! lumînắrili stín̦se//șî‿lẹ-aprindẹán̦‿la ușắ̦//

[Cum ?]

cînd venẹ́á cu i̯ẹ́le/dă venẹ́án̦‿cu núnta dă lā... [ɛ] bisérică/venẹ́á cárîli/c-atúnĉa i̯ẹrẹ́á cáre cu cái̯/șî venẹ́á cî́te dóọ trei̯ cáre dā...dọ̆pă núntằ//și treĉá șī...cáru cu m^{i}irẹ́asa/să oprẹ́á ^{î}n̦‿fáță colẹ́a/și̦ să da mirẹ́asa jos/i̯ișá sọácra/primẹ́á mirẹ́asa/și̦ ne dan̦‿jos/șī...stam̄ afáră/ș-aprindẹ́á lumînắr^{i}li/șî șẹ́dẹá núnu/ā̦vẹ́á scă [k] dóo scáune̦/ĉé zi^{c} ? pū́nẹá pátru scá^{u}une/că ^{i}ẹrẹ́á și sócru șî sọácra//șădẹ́á núnu/șădẹ́á núnà/sụócru/sụácra.../șî pŏ‿^{u}órmă lu^{u}á mirẹ́asa aī [k] î̄i̯ da d-acólo dî́n̦‿cásă o cánă cu ápằ/șî́‿le turná pă m̄ [k] ș‿ca să sĕ spéle pă mî́i̯n^{i}/ĭe dan̦‿ștergáre ș‿le ștergấ/șî atúnĉa aprindẹ́á lumînắrli/...cîn̦‿să spălá pă mî́i̯n^{i}//cîn̦‿să ^{i}íntre cu i̯éle-ŋ‿cásà/ i șẹá o feméé/carē i̯ẹrẹ́á mai̯ búnă dā...jucá/[ɛ] mai̯ [ɛ] i̯ẽ́rẹá únili dā.../ĉ̱i lụa lumînắrli̦/șî́ lē jūcá/la ū̃șă-i̯...cîntá lăutári/șî jucá cu lumînắrli șî kiui̯á//șî p-órmă le da nū́nului̯...șî núni/dâpă ĉe le jucá/le da núnului̯ șî núni/șî cîn^{d}‿intrá-ŋ‿cásă lē.../ú^{i}tĕ le stinĝá colṓ/dă prágu úșî//...núnu șî́‿núna le stinĝá̦/nú ĝinerli și mirẹ́asa//ș-éstẹa ^{i}ẹrẹ́á cu lumînắr^{i}li̦//[...]

[Și la o săptămînă după nuntă, se duceau la părinții fetei ?]

dá/să duĉ^{e}á cu plocuón//să duĉ^{e}á ear cu plocuon‿ī...sócru/‿át-al băĭátuluĭ/máma băĭátuluĭ/...mireása/ĝineríli/la ĭertăĉĭúne/-așá ne zíĉ^{e}a//...la ĭertăĉ^{i}úne//și făĉá plocuón/și‿ne duĉám fíĭe ș‿seára/fíĭe zioá/cînd‿ī...^{v}ream//^{s}‿duĉá acoló/mînca/bea/^{și} veneám acásă//ș‿pó‿órmă/la săptămínă/...venea și tát-al féti.../și máma féti/ĭar cu ploc^{u}ón‿lă...la mireásă/că ĉa că nu ĭe bíne să v^{i}íĭĕ...máma féti și tát-al féti pînă...nu víne cu plocuón^{u}//

alicsándra ște gímpățeanu
^{u}obzeșíunu [de ani]

mă kemá moáșă

dácă ĭereá...[ɛ]feméea-nsărĉinátă/mă kemá moáșă/că‿kar ĭeu am‿fos moáșă//...an‿fos‿moáșă/ĉé maĭ înco^{lo}/da//mă kemá feméeă.../prèsupúnem a fost‿ī...nú rúdă/un‿veĉin saŭ‿ū.../mă‿ĉan‿și-n‿cápu sátuluĭ/vòrb-áea//venea și mă kemá: "aĭdī...tușícă..."/^{u}or țáță/dádă/cum în‿ziĉeá//"haĭd^{i} ! că "zíĉē "ĭe bolnávă cutărița/...să náscă"//mă duĉ^{e}ám acoluó/feméeá‿să vă^{i}itá că...feméeá‿la náștere/ĉe maĭ//mă‿ĉam acolō/îm‿făĉám obiĉéĭu/o pipiĭám acoló/ca feméea/cun‿să ziĉe/și stam pînă cîn‿năștea//năștea/în‿da foárfeĉili/făĉám o áță/-ĭ legám buricu/cop^{h}ílului/și-l puneám îm‿pat coló/pă úrmă-n...vòrb-áeā [ɛ] aveám grijă dă femeē.../că...la náștere/ĉé maĭ//dacă...și [= îşi] făĉá obiĉé^{i}u/lăpădá cása/acoló/luámū...o puneám îm‿pat/o-nĉinĝán‿cu bríu/aveám‿ūm‿brîu lát ^{așá}/și‿o-nĉinĝeám/că la noĭ...ĭereá muncă/ș‿trebueá ridicătúră/să rídiĉ^{i}/nu ĭe că...acoló‿la spitál//și...uo-nĉinĝán‿cu brí^{u}u/po‿órmŏ‿puneá ápă pă foc și...pûntru cuop^{i}íl/și-l scăldám și...//la treĭ zili făĉám ursitór^{li}//punéam o másă/venea seára//la treĭ zíle/nu să sculá feméea dîm‿pat treĭ zíle//nu să da jos//ș‿cop^{i}ílu língă ĭa/

616

ádică copílu-n̦ cás-aco^{lo}//la trei̯ zíle...//dọrmi̯á dóo nopț^{i}//a tré^{e}a nọápte...mă ducám d-aíĉa/pūnẹám și frămîntám/mọáșa frămîntá pîi̯n^{ea}//mă ducẹn̦ ș^{i} frămîntámū...àcolo mă [k] făi̯ínă/ș^{î} făĉám o túrtă dă pîi̯ne/și...^{ii} punẹán trei̯ crúĉ^{i}/c-așá e^{r}a/făĉám crúĉe cu cuțítu/ș-o băgám în̦ cuptór//ș să c^{u}óĉ^{e}a/și pă úrmă sẹárà/punẹám mása//feméẹa erẹ̄...ūi̯te cum i̯e dînsă [1]...dat-așa/culcát-aíĉa/și mása ō punẹán̦ la piĉérili i̯ei̯//și căldárẹa cu ápă care ^{i}erẹá s [k] ca să s[ɛ]păl feméẹa/o băgán̦ su pát//...și mása i̯erẹá púsă-m pat/ūi̯ti[ɛ]lā piĉér^{i}li i̯ei̯//și-i̯ punẹán túrta dă pîi̯nẹ.../punẹám trei̯ fíre dă busui̯óc/úi̯te cum ar fi ást^{e}a așá [2]/...să v-arắt/...dă la-nĉepút^{î}/u^{i}ti:punẹám așá [3] trei̯ fíre dă busui̯óc/la ale trei̯ crúĉ^{i}/și pŏ úrmă punẹám într-un̦ loc punẹām...sărè/ș-o ĉáșcă cu ápă/ș-o ĉáșcă cū...vi̯in/cu țui̯că/cu ĉ^{e}-avẹa feméẹa//...dóọ//și p [k] aduĉá feméẹa/că-^{i} i̯erẹá rușîne/aduĉā...^{u}o stíclă cu v^{i}ín/aduĉá o stíclă cu țúi̯că/áẹā i̯erẹá ali mọā́șî//diminẹ́ața le lọa mọáșa//și...álẹa/și o ĉ^{e}ap^{ă}//îi̯ punẹán̦ și ĉ^{e}ápă pă...pă túrtă/punẹan ĉ^{e}apa cu sáre//și diminẹ́ața/mă sculán̦ cîn^{d} ^{i}erẹá ca fun ĉ^{e}as pîn̦ la zíuŏ/și-n̦călzẹám ápa/cu tọt ī...atúnĉ^{i} ī...dacă...s [k] punẹám feméẹa să șază...trei̯ zíle/nu șădẹá pă blána gọálă/și să ^{d}ĉa și luụá pá^{i}ié//și punẹám pai̯è/...și aște^{r}nẹám ọ...rogojînă/pắtură/ĉẹ i̯erẹá atún/da rogojînă/c-atúnĉa așá i̯erẹá rogojî^{ni}//o...trẹánță dă rogojînă véke/și le lu^{u}am acolọ și le băgán̦ la căldáre/și cū álẹa care i̯erẹá supt ẹa/încălzẹán̦ căldárẹa dă... [ɛ] s-o spăl//ș să-n̦călzẹá căldárẹa/ḍacă să-n̦călzẹá ápa/aduĉám albíi̯e/ș-ọ punẹá ș-o scăldám/...și [ɛ] să spăla feméẹa/^{s} spăla/și spălám [ɛ] întîi̯ cop^{i}ílu/p-órmŏ să spăla și i̯a/o spălă ș^{î} pă i̯á/și să súi̯e-m pat/și nu mai̯ āvẹā...nu mai̯ i̯erẹa pă b... [ɛ]pă burii̯án/așa ziĉám atúnĉ^{i}//și nu mai̯ șẹ́dẹa atún̦ș^{i} pă burii̯á^{n}//și șădẹa-mbrăcată//c^{u} copílu lîngă ẹă...//^{s} diminẹ́ața/cîn mă sculá^{m}/dă să lum^{i}iná/în̦‿lu^{u}á‿stícla cu țúi̯că/î^{n}‿lu̯an̦‿stícla cu v^{i}ín/túrta dă...pî́i̯ne/...rupe̯ám şî mirési/...rupe̯ám mirésii̯...[ɛ] adícă do̯ám^{nă}/mirésii̯/lău̯úzi/îi̯ rupe̯an̦‿lău̯úzi/să mănî́nĉe şî i̯a/... [r] să mănî́nĉe şî i̯a/... [ɛ] dîm‿pî́i̯ne̯-áe̯a//şî p [k] ĉ^{e}ápa/...i̯-o spărĝe̯ám/^{şî}‿pune̯án̦‿sáre‿i̯a/făĉám așá/şî‿^{i}-o dan̦‿lă^{u}úzi s-o mănî́nĉe̯/că i̯-a i̯ei̯ [!] áe̯a ^{i}e !//^{așá} i̯e mámă şî‿cu náşterea//am̦‿fós/‿d-am̦‿fos‿mo̯áșă/ĉé̯ mai̯ !// [...]

---

[1] Se referă la o învățătoare care asistă la înregistrare.

[2] Gest.

[3] Gest.

[Și la Anul nou cum era obiceiul ? Nu se mergea la moașă ?]

pắi̯ cúm ? pắi̯ n-áve̯am cása plínă ?//vene̯á to̯áte cu plocón ș‿cu cop^{i}ílu-m‿bráțe//vene̯á cu cop^{i}ílu/şi-n̦‿lu^{u}á or fî́stă/ádícă materii̯ál/materi̯alu ^{u}ór dă fî́stă/or dă [ɛ] scurtei̯cúță cun̦‿să zíĉe/^{u}ór dirime̯á-n̦ cap/şî vene̯á cu copílu/şî aduĉá acoló...ó túrtă dóo dă pî́i̯nă/kĕ pune̯am mása/cu tóți/şî mî́ncám//şî...aduĉá o túrtă dóo dă pî́in^{i}ĕ/o stíclă dóo/trei̯/c^{u}‿v^{y}in acoló/ș‿cu țúi̯că/şî ne̯-astrî́nĝá [k] să strî́nĝá...șápte opt íns^{i}/cî́ț^{i} ave̯ám/nepóț^{i}/cî^{d}‿moșá^{m}//şî ^{s}‿strî́nĝá şî pune̯á^{m}‿mása-m‿pat/şî mî́ncá/şi i̯o lu̯an̦‿cop^{i}ílu/pî́nă nú...pune̯ám mása/vene̯án‿dă la bisérică/şî-n̦‿lu^{u}an̦‿cop^{i}ílu/şi-i̯ dam pă tóz^{i}‿dă grínda//rîdicám în̦‿sus^{u}/^{îl}‿pune̯ám așá[2] şî-l uite așá[2]/şi-i̯ pune̯ám acóló şî‿i̯ó/atî́rnám şî‿i̯o rokíță/că...nú‿^{i}ere̯á să mă duc să-i̯...cú‿mî́na go̯álă//şi-i̯ pune̯ám ú^{i}te̯-așá [ɛ] în̦‿cap/rokíță/...bombu̯áne/...covríc/‿ca atúnĉ^{i}//şî-^{i} rîdicám așá su^{s}//şî-i̯ dan‿dă grínda/îi̯ picá^{n}‿cú‿cápu dă grín^{dă}/dă trei̯‿^{i}or^{i}//şî pó‿úrmă-i̯ dam mắsi^{i}.../în̦‿sărutá mî́na şî-i̯ dan̦ copílu-m‿brá^{țe}//

[Aceeași]

bi̯átă lisándra a căzút în̦‿kiropástie

cî́nd a intrá^{d}‿némți̯-a^{i}íĉe̯a/pă nóo‿súte‿șái̯sprăzèĉe/a venít‿î ș-a trecúd‿bulgári^{i}/tot a... [ɛ] trecú^{t}‿peste romî́ni̯e̯a/da/şi‿î a

---

[1] Gest: își freacă palmele una de alta.

[2] Gest cu ambele mîini ridicate, arătînd poziția în care ținea copilul.

vení_némțị//și căra pái̯e dă la armán/dạ lā boi̯ér^{i}//șî_dă la o̯ámen^{i} dîn_sát/lúu̯a [k] le lúu̯a páili̯/ș-ave̯á aíĉa préșă/...dă pái̯e/dă făĉá pakéte/...kar aíĉa unde̯_^{i}e̯ bisérica/vále̯-ăe̯a/unde-i̯ acúma cazánu dă rakíu̯//făcúse nị̌ște șîr^{i} dă pakéte dă pái̯è/dĕ te ui̯tái̯ în_súsu lor^{u}//șî tot^{i} o̯ámeni care̯ i̯ere̯ám în_sat/ĉé ére̯a o̯ám^{ini}/núma feméi̯ ^{i}ere̯á sărắĉili̯/núma la primării̯e ĉe o̯ámen^{i} i̯e^{r}e̯á/da-ŋcóló i̯ere̯á númă...feméi̯//lo [k] pune̯ám bó^{i}i la cărúță/că ne̯-a adúz_boi̯ dă i̯itápă/așá le ..íĉá/d-ăe̯a míĉ^{i}/ai̯ văzút/dacă ți̯-adúĉ^{i} amínte̯//ăe̯á//lu̯áse ș_ta^{c}-tu̯//șî lu̯ásen_toz^{i}_boi̯ d-ăi̯e̯//șî[ɛ] cărám pakéte d-acóló șî_le duĉán_... gára/...ba la gáră lā...aíĉa/ba la gáră la ĝ^{i}úrĝu/duĉám pakéte̯//

șî-ntr-o zî/...ắ_da_dumnezéu̯/ș-a făcú_copii̯î...pă i̯éne//așá dă norói̯ cum spusei̯ i̯éu̯[2]//șî...i̯ere̯á...o fetíță/p-aíĉ/aíĉi̯-ave̯ám ...lā ^{i}ăsta[3]/că sîntém tót un ne̯am/ș-ave̯á...pă lisándrā...micșo̯ár-așá//făcúră copii̯i[ɛ]sạ spúi̯i̯...dómnu rădúnă[4]/ c-a fost//făcúră copii̯î/ș-ā-ŋșîrui_cop^{i}ii̯ mult^{i}//ș-acólo unde făcúse pakéte̯-/așá i̯ere̯á páili pă drum//știt^{i} i̯ere̯á núma pái̯e̯//ș-a făcú_copii̯i pă i̯éne//ș_s-a dus să-l îŋgro̯ápe-m_pîríu̯//șî...s-a făcút áltu...pópă/áltū...cîntăréț/áltū...să-l...tămî́i̯e cu cădélnița/^{cu} u̯ála cu foc//șî ĉ-a făcút copii̯i că dă [ɛ]cît să...tămî́i̯e i̯ei̯ să dúcạ cu o̯ála cu̯ foc/a căz_un tăĉ^{i}úne-m_pái̯e̯/îm_páile̯-ăle̯ă//și i̯e̯i̯ s-a dús șî_l-a aruŋcát î_i̯ápă/pă i̯éne/ș-a plecá^{t} [...]//șî cîn^{d}_sî...tăĉi̯únili ...a bătú^{d}_nițél vînt/páili uscáte/ắ lu̯o̯á fōc !//cîn_ĉé sĕ mai̯ stíŋgă/că dac-ạ lo̯a_páilī_to̯áte fo^{g}c/s-a-mbrăcá_șîra dă pakétè/a ars...to̯átè pakétili/n-a rămáz_dălóc/nú ?

[Și cîteva zile a ars !][5]

a árs acoló//hi ! hi ! să-nnebune̯ắscă némți^{i} !//noi̯ ne-ŋkinám_ și ^{z}îĉám: "bòdapró̯ste c-aŋ scăpá dă cărát"//șî i̯éi̯ să-nnebune̯ắscă

---

[1] Se adresează unui învățător care asistă la înregistrare.

[2] Se referă la un text anterior, înregistrat dar netranscris.

[3] Arată spre curtea unui vecin.

[4] Se adresează aceluiași învățător.

[5] Intervenția aparține învățătorului.

némți/șî‿maị múlte nú !//

"ĉíne ? ĉíne ? ĉíne ?" a‿aruṇcá^{t}‿pă bịátă...lisándr-àsta//că ịá ș-íṇcă dóo íṇse cárẹ-o fi fost acolo//nú șt^{i}ụ//a luụát-o bịátă mắ-sa săráca într-o nọápte/ș-a dus-o túma la dăịíța[1]/dă frícă//

a veni‿némți mîṇcá-tẹ-ar máịca dă fo pátru ĉinĉ^{i} ụór^{i}//fo tréị‿pàtru zílọ‿la rînd a venít/să vázà [ɛ] ụọ-mpușcá ịo zic/... ^{u}o omorá ĉé maị//nú ịe șî nú ịe/a venít/a cătá^{t}‿pă la noị: "nú ịe máịcă/nu ^{i}e !//"

[Aceeași]

ástẹă-ị tọáte condíțiịlí‿la víịe

prímụ ọáră...dăsfundéz pămíntụ//ḍîpă ĉe dăsfundés‿pămíntu/la ú^{r}mă...primăvàra o púị//îị puị ápă/îị fa [k] o mụșuruịéz^{i}/fa^{g} mọșurọ́ị/și...ḍîpă áẹă/o sap^{i}/nu maị puị nimícă‿ẹá/dacă vreị ca să ịásă víịa/să c^{z}rẹáscă/dacă vreị ca să...nū...ịásă/atún‿nu...aị p [k] cam dăĝẹába puị recólță/zis álte plánte/că...nu maị puị víịe//víịă trebúe s‿se [k] fíịe síṇgură ẹá/sọámplă//ș-aị‿î pus-ọ .../primăvàra ẹa‿a-ṇĉepú‿să-ị dẹa múgurù/ịar dácă ^{i}e plọáịe... plẹácă șî maị bíne//suṇ‿víțe care sûn^{t}...pretẹ́nțîụáse/maị...să prínde víne maị grẹ́ụ...dă la ^{i}ele/cum ịe záịbăru șî‿^{pr}ọducătọá-rẹa/ás^{ta} ĉólẹ‿maị tar^{i}//da cûm ịe gamụáị-àsta/ásta mérĝè...ș-áșă la ma [k] șî la séĉită/ịá să prinde maị bíne//șî prímu‿ụan^{i}/cum îs‿spuséị/ō puị tot trẹábă sọcotẹálă/moșuruịéz^{i}/iị puị ápă/și/... o sap^{i}//a-nĉepú‿să.../îị daị o sápă/$^{-i}$ maị daị íṇcă úna/pînă la treị sápẹ//la ú^{r}mă ánu [k] al dóịlẹa‿an/...o táị/dă j^{u}os//...ca să príṇză rădăĉíṇ^{z}‿dẹa vóịe să mẹárgă-ṇ‿sus//o prin [k] o taị dă jos.../ș-atúnĉ ọ...ịárî plẹácă lújărụ//șî să faĉe...cam așá[2]/

---

[1] Nume topic.
[2] Gest: înaltă de aproximativ 1 m.

620

pọáte pĭ‿i̯éle cáre áre fọ́rță‿dă‿áre víne/^{s}‿fáĉe și mai̯ már^{i}//al dóilẹa an/...i̯a atúṇĉe͡a...îṇĉépe să fácă stropitúr^{i}/i laș^{i} așá o jọárdă dóọ/ș‿fáĉe stropitúr^{ă}/dacā...a plecá‿vínili̯ bínẹ/cáre nū‿a plecát/áḷẹa nij‿nu...dă nimí^{c}/...túmai̯ lā...la al tréi̯ilẹa an//ș‿du^{p}[k] la p[ɛ]la pátru an‿dă zílẹ/atúnĉa víi̯a dā randamént/ca să d̯ẹa șî i̯a strúgur^{i}//da...noi̯ nú u̯o fáĉi̯n‿kar așá cum̄ trébu^{i}e/dă $\overset{g}{ĉ}$e ? : "c-așá e" ĉe "^{i}ẹ ọ́mu lăsătór^{u}"//trébūe s-o stropéșt^{i}/trébuĕ s-o ^{î}ngrijắșt^{i}/s-o cărnéșt^{i}/s-ō leĝ^{i}/s-o...//aráĉ^{i} trébū‿să ai̯ bun^{i}/că dacă n-ai̯ aráĉ^{i}/i̯a să‿cúlcă pă‿pămín/ș-atúṇ^{s}‿putrezéștẹ//[...][1] și...ástẹă-i̯ tọáte condíțiili‿la víi̯e kar dă cîn^{d}‿o pui̯ $\overset{j}{ș}$i pînă cîn^{d}...o culéĝ^{i}/șî pînă cîn^{d}‿nu ți s-a[k] dă cînd a pus/șî pînă dă s-a plantát i̯a.../șî‿pînă cîn‿^{u}o rec^{u}oltéz^{i}//

[Și după ce o culogi ?]

cînd o culéj^{i}/tọámna/i̯ĕi̯‿ī...ș-o culóĝ^{i} îm‿pútină/o...pistosés^{c}‿cu ō.../noi̯ avém súlur^{i} d-ástẹā‿dă la războá^{i}ẹ/...cárē țése ...feméili și.../d̯acă nú cū um‿bắț c-o fúrcă/cáre áre pátru...crăcánẹ-așá//șî să pisẹázā.../d̯îpă áẹa...lọm̄...uṇ‿sác/...dă lā coperatívă/ș-o băgắm îṇ‿sac acólo/șî sā [k] o s[ɛ]o storĉéṇ‿cu sácu.../șî...cuṇ‿sā spúnē/noi̯‿i spúnen‿drójdii̯e/prăștín-àẹa/prăștín-aẹa o [k] rămấnĕ‿pútină/și vínu îl púnem̄ îm̄...butói̯//șî fi̯érbẹ-acólo...tin‿dă șásĕ șápte ob‿zíle/ș-atúnĉ^{i}...șáde//după ĉē...a stat...pos‿să-i̯ pui̯...dópu̯/i̯ar dacă-l mai̯ mi$\overset{j}{ș}$ĉi...atúnĉ i̯ĕl îș fáĉe i̯ar ^{i}eféctu șî fi̯érbe dîn no^{u}//

ǵínẹa fe marín
pátruzeș‿șî‿șápte dă an^{i}

---

[1] Informatorul vorbește foarte repede și șoptit, încît nu se poate transcrie secvența respectivă.

sọácra cu treị nurór^{i}

a fost odátă/ō...femeịe șī...avẹá șī͜ eị [k] și ịéle treị băiéț^{i}//și băeț-èẹa să duĉá ịn͜ fiècàre zi lā...múṇca lor/cu căruțelẹ//ș͜ feméẹā stătea acásă/și le făĉā mîṇcá^{re}//șī...um͜ băẹát erá maị máre/áltu ^{i}erá mijlóĉịu/șī...maị avẹá únu mic//șī pîṇ͜ la u^{r}mă ị-a veni^{d} ͜vremẹa lu ăla máre s͜ să-ṇsọárẹ//șī...ị-a spuz͜ máịcă-sa/ca să-ị găsẹáscā...o mirẹásă și luị//șī a găsit-o/șī... pe u^{r}mă/după ĉe a făcu͜ núnta/ị-a spus sọácra...nurórí/că ẹā áre un og͜ la spáte/și cîn͜ dọárme o véde/dā [ɛ] șī ịeị͜ i...tọátā nọáptẹa-ị dă joz͜ din p^{u}o^{d}...niște...fulĝ^{i}.../ā...să tụár [k] îị dā... lînă ca să tọárcă/șị să fácă și álte trebur^{i}//ș^{i} fata a crezút/șī lucrá tọátă nọáptẹa//șī dăspre zi^{u}o a͜ ajuṇs-o sómnu/ș^{i}-a͜ adormi͜ și ịa//și s-a sculá͜ sọácra/că dacă să culcá dă cū͜ sẹáră.../s-a sculát/și cînd a văzút-o...pă ẹa dormin͜/a lọát-o la bătá^{i}e//șī nurórа cînd s-a sculát/a-nĉepút să o ẹa cu binișóru^{l}/că...a zis c-a tors tot/șī͜ pă͜ u^{r}mă s-a liniștit sọácrạ//și am̄ [k] lucrát ẹa într-úna pînā...a veni^{d} ͜vremẹa lū ĉelălalt/mișlóĉịu să să-ṇsọárẹ//ị-a găsit și lu ắlîlàlt o mirẹásă/și...pẹ-amîndoó͜ le punẹá la fel/să fácă tre^{be} [k] trebur^{i}//și m̄...ịéle credẹá^{u}//pînă s-a-ṇsurá͜ și ắlîlàltu micụ//cînd͜ ī...lẹ-a s [k] ị-a spuš sọácrā...lor că͜ m̄...áre un o^{g}͜ la spáte/și să m̄ [ɛ] mănînĉē...cîṇ͜ le éste fọáme mămăligă cu ĉẹápă/ịa [ɛ] lẹ-a spus lā...ĉelelálte cumnáte/cum să mănîṇĉe ẹā mămăligă cū...ĉápă ?ĉe ?n-áre brîṇză/ụo^{u}o ?//șī...sọácra le s [k] lẹ-a spus/dā...î cā...^{u}óolele șī brîṇza/nú o mănîṇcă/că trébue s-o vîndă//șī͜ ẹa nọáptẹa s-a urcát îm͜ poḍ/ș-a lọad͜ brîṇză.../^{u}ó^{u}ŏ/dovléș^{i}͜ să fácă plăĉínte/și lẹ-a spuz͜ lā...cumnátelē͜ eị/ca sā...ă nū...fácā [ɛ]gălăĝie-ṇ͜ cásă/că pînā va tọrĉá ịéle/ịa v [k] se va dúĉe șī va făĉá plăĉínte/va prínde puị sā... frigā/să fácā͜ mămăligă/șị să scọátă vin//după ĉe a terminát...dē

622

...făcú^{d}‿mîn̦cáre/le̯-a kemát și pe cumnátele‿ei̯/să mănín^{ĉe}//și̯-a mîn̦cá‿dĕ le po [k] și a băút/pîn-a‿adormít/că s-au̯ îmbătát//cînd‿^{s}z-a sculát so̯ácra șī le̯-a văzút/a începú‿să zbi̯ére pă bătătúră/ș-i̯éle s-a sculá^{t}//șī ca să nu mai̯ zícă so̯ácra nimíc/fétili̯ le̯-a spus c-au̯ venít ă cúscru i̯ei̯/și au̯ văzút-o dormín^{d}//ș‿s-a necăjí‿so̯ácra/că de̯ ĉé n-a sculát-o ? că fétele [ɛ] î lĕ [k] au̯ păcălít-o/șî de [k] și a̯ zis că de ĉe n-au̯ sculát-o ? cum s-o̩ vádă s [k] cúscru i̯ei̯‿i dormín^{d} ?//șī‿m̄...pe úrmă/ĉe s-a sfătuít i̯éle/ca să ...o omo̯áre pă so̯ácră//șī úna...să-i̯ de̯a cu pipér la límbă/să‿nu mai̯ po̯átă să vorbe̯áscă/úna s-ō...trágă dĕ păr/șī‿m̄...úna dĕ piĉo̯áre//ș^{i}-așă au̯ făcút: cîn‿s-au̯ dus în̦‿cásă/e̯-au̯ da‿cu pipér la límbă/și n-a mai̯ putú^{t}‿să vorbe̯áscă/úna o dăde̯á dă peréț^{i}/úna o trăĝá dă păr/ș-e̯a‿a-nĉepú‿să zácă so̯ácra/și cînd a venít‿ī...bărbáți lor acásă//^{i}éle le̯-au̯ i̯eșít înáinte/și le̯-au̯ spus că...ă nu să símte bínē...ă...mái̯că-sa//și i̯ei̯...ă pă úrmă s-au̯ dus fúga-n̦‿cásă/și cînd au̯ întrebát-o că de ĉe ^{i}e bolnávă/i̯a...a spus/î lă áilà^{l}tă máre̯a o arătá‿la cap/la‿a mijlóĉie la piĉo̯áre/șī‿ī...la áilaltă mícă lă límbă//pŏ‿úrmŏ/i̯ĕi̯ n-au̯ înțelés/ș-áe̯a mícă au̯ spus..."a^{u}úz^{i} mamíca ĉe zíĉe/că...ă ástîlàltă máre̯ă/...să fácă‿cásă la cápu ^{i}ei̯/ái̯laltă mijloĉí̯e̯a la piĉo̯áre/și...áilàltă să rămínă‿aíĉ^{i}‿in̦‿cás^{ă}"//și i̯ei̯ au̯ crezú^{t}//pŏ‿úrmă cînd a murí^{t}‿su̯ácra/ă [k] s-a da‿véste‿lúme că i̯a a murí‿feriĉítă/că‿a avú^{t}‿trei̯ nurór^{i}/și m̄ au̯ av [k] au avú‿ĉine s-o jele̯áscă//

patentáșu de ĝerĝína
merg pă dói̯sprezèĉe [ani]

834. PUTINEIU [WLAD, 456]

(jud. Ilfov)

Culegere: 1972; MT, MV; transcriere: MT

núnta

[Nunta cînd se începe pe aici ? Cum o faceți ?]

cáre̯ cum̯ vre̯á să fácă//nù i̯é...fî̯ncă ^{i}e dă fátă/nu̯ [k] trèbu̯é să făĉem dùminícă dă diminḙáță//ș-ăsta bătrîn i̯-a spuz lu/

"măi̯ tàtă/faș tu duminícă dă diminḙáță//núnta plḙácă î alta párte/că să ^{d}ûĉe la gogoșár^{i}//cîn vine ^{u}ómu/cîm mănî̯ncă/...cînd i̯e să...așḙze ^{u}ómu pă mî̯ncáre/plḙácă núnta"//

[VIII] plḙácă núnta/așá ...[2]

[VII] "ș-àtúnĉa nimi n-a folosít ^{u}ómu̯-o^{1}a dă mî̯ncáre̯//zíu̯a i̯e mi̯ícă"/

[VIII] păi̯ cum !

[VII] "ș-așá că/să făĉen sîmbătă sḙáră másă/șî dùminícă dă diminḙáță fáĉem i̯ar [ɛ] ^{u}o măsúț-acólḙa/șî..." plḙácă cu fáta/să ĉe la gogoșár^{i}/șî...să términă núnta la gogoșár^{i}//la ĝinere̯//la băgát//

[Dar dacă sînt amîndoi din sat, atunci cum se face ?]

[VIII] tot aĉé̯gaș^{i}//

[VII] t^{u}od aĉé̯ga/dácă vre̯á să fácă dă sḙára/fáĉe dă sḙáră/dácă nu fáĉe cum i̯e mî [k] dumínică dă diminḙá [k] cum ^{i}e mî́i̯ne/az^{i} ^{i}e duminică//víne dă dimĕnḙáță cū...ĝinerli cu...lăutári/...cu nași/púne bedḙála mirési/fáĉe șî s^{u}ócru ^{u}o mas-ac^{u}oló/stă pînă la dóo̯spe/ș^{î} plḙácă/să ^{d}ĉe la bisérică/să cunúnă/să...ș^{î} să ĉe la băgát acásă//șî băgátu áre duminecă sḙáră-n̯spre lun^{i}//...másă//

---

[1] Comună la 8 km distanță.

[2] Informatorul Călin Marin asistă la înregistrare și intervine în discuție. Am distins replicile celor doi informatori prin siglele respective: VII și VIII (vezi lista informatorilor).

[Și acolo, ce se face ?]

[VII] másă̦/dă tu̯áte//[...]

[Dar cînd vin tinerii de la biserică ? Îi așteaptă cineva... ?]

[VII] sígur/îi̯ priméște̦/-aco̦ló cu lău [k] să dúĉe cu lắutári/‿ îi̯ priméște su̯ácra/i̯ése cu plocᵘónu/prîméște mirg̦ása/...ṋĉépe să-i̯ zícă [ɛ] lăutáru că "ț̦e̦-a adúz‿dărág‿dă cap/sî̂‿te dărăĉᵉáscă/ sî̂‿te pi̯éptene"/...că ĉícă̦ a̱i̯ dúĉe nᵘóră ca să...o dărăĉáscă̦ pă su̯ácră̦-sa/s-o bátă̦//

[VIII] să-i̯ de̦a pă cap//

[VII] să-i̯ de̦a pă cap bătáe̦ [!]//

[Și cît ține nunta ?]

păi̯ dacă să-nĉépe dumínîcă dă dimînè̦ață/lunⁱ‿î fáĉe șí sócru acólo̦ cu bucătárî lui̯/...másă̦//cáre̦...cáre̦ vin̦‿la másă...de !... bucătári̯//

[Și atunci cum se cheamă ?]

[VII] cun̦‿lĕ̦‿ᶻîĉe mă ? /ⁱe ziu̯a bucătárîlor lunⁱ ?

[VIII] dă...

[VII] ziu̯ắ‿alergătórîlor//că ⁱei̯ núma‿alg̦árgă símbătă/sîm [k] dumínică dă diminè̦ață/dumínîcă tu̯átă ziu̯a/șî̂...dumínîcă se̦áră̦/șî lun̦‿dă dimînè̦ață ⁱe rî́ndu lᵘor/mănî́ṋcă șî i̯ẽi̯/atún̦ș‿să ĉin̦stéște și i̯ei̯ șî‿mănî́ṋcă ș-i̯ei̯//

[VIII]da/am̦‿văzŭ‿că să pìléște/...c-a alergaᵈ‿dóo̦ zíle̦//

[VII] dúĉe bránișĝile̦-acásă̦/...cáre-i̯ cavalérŭ‿dă ᵘonu̯áre/ cun̦‿să ᶻíĉe̦//

[Braniște îi zice pe aici ?]

[VII] p-aⁱíĉᵉa brániște-i̯ ᶻíĉe//

[Cavalerul de onoare al cui ? Al ginerelui ?]

[VII] al ĝinerélui̯/da//

[Dar luni nu se fac glume cu socrii ?]

[VII] ē...nú‿fàĉẹ !/fáĉe úni/da úni nu fá^{ĉe}//

[VIII] îl púne-n‿î...în áẹa-n̄.../zí-n̦‿c^{u}òpáe/-l mai̯ tîrắște cu măgáru/

[VII] noi̯ cîn^{d}‿an̦‿făcút‿î p-á lu sándẹ-al mi̯éu̯/p-ắla dă la bucuréșt^{i}//cîn‿am̦‿făcú‿p-a lu sánde/ști că i̯érẹa gíță/cucu̯ána gíța i̯érẹa náșă//șî "să dúĉen̦‿frátilẹ‿dă mînă"//ș^{î}-avẹam‿ă... lu̯áse dă la ĝúrĝu múzica/fráti-miu̯ cristák-o lu̯ásẹ//șî cîn̦‿să dúĉem frátili‿dă-mînă/[ɛ]lăutári‿áẹa ĉo sĉe ?

sĉe "ai̯ mă"/^{s}ĉe "noi̯ dúĉem frátilẹ‿dă mînă/...cum îl dúĉem noi̯" ? ^{s}ĉe//"mérĝe i̯el pă piĉu̯árl^{i}‿lûi̯ ?/^{u}ai̯ să-i̯ fáĉem ^{u}o trăsúrẹ"//

s-a dus ai̯ m^{u}órți̯/ș-a lu̯a‿r^{u}otílili/ș-a legát doó rotíle úna dăpă álta/i̯-a pus acọló ^{u}o ^{u}úșă/ș-avẹám ^{u}o i̯ápă blîn̦dă/a pus i̯ápă‿áẹa la cărúță/[k] lă...rŏtílilẹ-ălẹa/ș-avẹám un nep^{u}ód‿dă la gogoșár^{i}/î...mérĝa cu i̯ápa dă căpástru/șî...un [k] doó fire dă praz/lun̦^{j}‿băgáte la brîu̯//...mai̯ ^{u}oprẹá/mai̯ da prázu la [k] pă la b^{u}ótu i̯épi să mănînĉe i̯ápa [!]/șî bránișțili șî cū s^{u}ócru/cu ắsta bătrînu al mi̯éu̯/în̦‿rotílẹ//șî cînt [k] mózica cînță-náintẹ/șî ắla cū cálu dăpă...lă^{u}utár^{i}//ș-an̦‿dus frátili‿dă mîn-acásă//i̯érẹa un̦‿rîs atúnș/da níme^{n}‿nu făcúse ca atúnĉilẹa/că...ắștẹa ai̯ n^{u}óșt^{r}i̯//ș-^{i}érẹa un̦‿rîs/i̯érẹa glúme n-aúz^{i}...//

[Dar altfel, ce se mai face ?]

[VIII] le púne-n̦‿cap

[VII] le púne-n̦‿cap/cîn^{t}‿scu̯áte mirẹásă u̯óră//le púne cîtẹ-o púșcă dă...spináre/fáĉe púșcă dîntr-un̦ lemn dî‿áẹa/le fáĉe lulẹá/un̦ c^{u}oĉ^{e}ám‿bătút îl găuréște șî púne f^{u}oc î‿^{i}el îĉ^{e}a /șî púne n̦ț^{i}el gaz/șî púne șî i̯-o bágă-n̦‿gúră s^{u}ócrului̯.../fáĉem...

[VIII] îi̯ púne un̦‿fir dă ardéi̯/șícă-i̯ púne...

!Gest.

626

[VII] la suácră-i̯ púne ardéi̯ [!]//

[VIII] sau̯ la suácră//

[VII] la suácră-i̯ púne ardéi̯/

[De ce ?]

[VII] fíncă ^{i}e suácră/i púne sálbă dă gît //

[VIII] s fí^{i}e sálbă [!]//

[VII] sálbă//î^{i} pune ardéi̯//ba-i̯ púne şî ^{u}uréke [!]// [...]şî ...şî uréke i̯-atîrnă cîtẹ-un î ^{î}ála/cîtẹ-ọ ardéi̯/că ĉícă ^{i}e ĉerĉe^{i} d-ăi̯a cáre bîţîi̯e-n urék//...pun dăn t^{u}ot félu//da mă mămăi̯e – aşá-i̯ tineré^{ţea}//

[Dar brad se face ?]

[VII] dă...

[Cînd se face ?]

[VII] dúminíĉă dímîngáţă//dúĉe mirẹása la ápă cu ĝinerîli/cu ĝínerli/cu băi̯éţ^{i}/cu fétili/şî víne cu vádra cu ap-acásă/şî d-aĉílẹa să strînĝe/fáĉe ^{hu}óră pă bătătúră/fáĉe cunúnili/le púne-m brad /^{î}l ẹa ^{u}o feméẹ bătrînă să ^{d}ĉe-l vínde lă...~~nuị/în~~ cásă/

[Cum adică, îl vinde ?]

[VII] úi̯te i̯a brádu d-acoló/dácă ẹ.../îl fáĉe cu cunún^{i}/îl [k] cu áẹa/şî-l púne coló afár//şî pă órmă/cînd ^{i}e apruápe să pléĉẹ cu núnta/să dúĉe o femé^{i}e//şî i̯a brádu//şî lăŭtáru mérĝẹ nai̯ńte/şî feméẹa cū brádu dâpă ẹa/să ^{d}úĉe cólo:

"bíne v-an găs sănătój^{i}"/

"bínẹ-ai̯ vîni sănătuásă"//

"^{h}e/ĉé ẽ fa ?/dă ún^{d}ẹ-ai̯ vení^{t} cu...?"

"èeé mámă/dă úne v^{y}i i̯o !/tú^{g}mà dă la múnte vyiu̯ cu brádu la spinàre"//

"şî acú ĉé vrei̯ să..."/

627

"úi̯te să mă‿g să-l vîn̦z/da ᵘo să c [k] vă cu̯áste cam multᶤ"//

[VIII] că víne cu ᵘob‿bᵘói̯/nu ștu cu bíu̯olᶤ

[VII] cu ᵘo [k] bᵘoi̯/cu bʸi̯óli/cu...cíte áˡe̯a tu̯áte̯//șî de̯-aĉí scu̯átē núnu báni/și-i̯ dă la bába‿áe̯a acóˡo tréi̯‿pàtru lei̯/șî i̯a cunúnili dîm‿brad/dóo le e̯a nàșu/șî úna i̯-o dă la bránișțe̯//

[Dar cununile cum sînt făcute ?]

[VII] făcúte cu bișiᵘóc așá//...că d͠in áe̯a...cun̦‿să zíĉē̦/coru̯ánă//coru̯ánă//co̦ru̯ánă ca ás͠ta/da//cu bisiᵘóc/cu flᵘorᶤ/legáte cu fhír‿î rᵘóșu șî alb̦ᶤ//legáte//așá să fáĉe//

[Dar ce face mireasa ca să se mărite și celelalte fete ? Împarte florile ?]

[VII] píi̯ne̯a...împárte̯//cînᵈ‿îi̯ frínĝe túrta-ŋ‿cap/văz că-nĉépe să‿ăzvîrle mire̯ása...píi̯ne̯//adícă náșa azvírle̯//cîm‿ple̯ácă cu nún̦tà/dă scu̯áte mire̯ása dîŋ‿cásă/î i̯ése cu e̯a pă bătătúră/șî i̯ése cu ᵘo píi̯ne dîŋ‿cásă̦ d-acoló o turtișu̯ară̦ dă píi̯ne/șî i̯-ô̦‿púne mirési-ŋ‿cap/șî cu um‿paɣár dă vyin//șî paɣárŭ‿dă vyin fáĉe̯-așᵉá/i̯-inkínă/...îm‿pàrte̯-ásta[1]/îm‿pàrte̯-ásta[2]/n̦tíi̯ la răsărít/d-aĉí la scăpătát/d-aĉí așá/d-aĉí așá/crúĉe̯/cu paɣár-îlà dă vyin//și vársă pahár-îlà dă vʸin//șî‿p-o̦rmă-i̯ frínĝe túrta/aíĉ‿în‿cap[3]/șî ᵘo rúpe̯-așá/cᵘódri̯/șî-nĉépe s-azvírle//ș-áe̯a‿apúcă/áe̯a‿apúcă̦...//așá íste̯ lă...cîm‿ple̯ácă cu nún̦ta//

rо́șu tudóra [74 de ani]

áŋ‿crescù‿gîndáĉ

áŋ‿crescù‿gîndáĉ fhír-ar ai̯ nái̯bi/că...d-o fi ĉevá cîz‿gîndáĉ i̯-am omorî‿să‿mă tăbáre pă‿lúme̯-ae̯ántă [!]

---

[1] Gest: spre dreapta.
[2] Gest: spre stînga.
[3] Gest: în creștetul capului.

628

[Cum era cu gîndacii ?]

cum i̯ereá̯ cu gîndáĉi ?//cîn‿am̯‿lu̯at înțîi̯ și-nțîi̯ d-am pus și i̯o gîndáĉ^{i}/aveã̯‿șî c^{u}opíl mic//șî...túdor[1] plecá la cîmp/că ști[2] c-atúnĉ făĉá síngur la bu̯ábe/lă ^{u}ogu̯áre/la‿ágea.../acú i̯o^{u} ...vyínĕ nevásta lu zamf^{h}ír//

[VIII] m̯hm/tudóra//

máma tudóra/să-i̯ dăscín̦^{d}‿la vácă dă dă^{u}ók//

zíĉe/"n-áūz tu/míto/tu nū‿vréi̯ fa ! să cúmper^{i} gîn̦dáș ?/că ĉíne ști‿ĉe [k] dă cúmpără gîn̦dáĉ"/

"áoleo/túșă dúrō/mi̯-adúș‿fa șî mi^{i}e‿un‿deĝetár//ĉ-oi̯ fáĉe ^{u}oi̯ fáĉe/să mi-l adúĉ^{i}"//

ĕ/l-am țínut i̯o pitít dă nu-l știeá túdor f^{u}o săptămî́nă.../că să nu mă vázǎ cu̯-el/că mi̯-ereá̯ că mi-l lápădă//cînd‿î/ [...][3] la săptămî́nă/véde [ɛ] táva cu gîn̦dáș‿pă sóbă//

"ĉe treábă-i̯ ásta mă pă sî [ɛ] ?"

[VIII] ā-vii̯átără//

"ĉé‿^{i}e pă sóba‿ágeã̯‿fă ?"

îm̯vii̯áse/i̯ereá̯ gogo [k] albíse cápeti^{li}//

"hai̯ mă" zi^{g}/"lásă-i̯ acólo/níște gîn̦dáș"//

"fī-ți̯-ar gîndáĉi ai̯ drácu !//tú‿stài̯ dă gîn̦dáș‿fă ?//fă tu te dus‿să sap^{i} v^{y}iea/^{u}or să stai̯ dă gîn̦da^{ș} ?"//

"lásă mă túdore//mă du^{g}‿la vyi^{i}e șî sap/șî la dóoșpe vyiu̯ acásă/dau̯ la pui̯/dau̯ șî la gîn̦dáĉ/ș^{i}‿i̯ár mă du^{g}‿la vyíe"//

"treába‿tá !/da să vedém o să faș‿ĉevá ?"//

așá am̯‿făcút//an̯‿crescú‿gîn̦dáĉ/éea așa/ûn̦‿deĝetár/átîțea am avút//s-a făcú mar^{i}/ [ɛ] șî níște gîn̦dáĉ ai̯ f^{î}cu [k] da kar n-am mai̯ văzú‿gîn̦dáș‿ca‿ágea//úi̯te-așá i̯ereá̯ dă mar^{i}[4]/șî‿níște-ăea vineț^{i}/parcă i̯erá ș^{u}opîrli̯/șî d-ăea-n̦vărgáț^{i}//cîn‿să făcúră ei̯ dă su^{i}ít/făcui̯ i̯o f^{u}o dó^{u}o ^{u}uș^{i}/șî pátu plin/trei̯//

---

[1] Informatoarea se referă la soțul ei.

[2] Informatoarea se adresează informatorului Marin Călin, care asistă la înregistrare.

[3] Își ceartă nepoata care se află în cameră.

[4] Gest.

cînd íntră i̯el și-i̯ véde: "ắli̯ọ" ĉe/"dă nu tẹ-ọ mînca̧ șî pă tíne gîn$^{dáĉ-ăștia}$"//

"ĉe mi̯-o fáĉe/mi̯-o fáĉe" !//

mi̯-am făcút //îi̯ premenẹam/îi̯ făĉ^{e}á/î f^{h}íni̯//s-a urcá gînḍáĉi̯// am făcút ĉínș kilográme dă gúșẹ...//^{d}înṭr-un deĝetár/atî́t dă búni̯-erẹá//ĉe sĕ fac/să-i̯ trag !//mă du^{g} la cucurdușu̯áẹa/să mi-i̯ trágă//néște guș^{i} mar^{i}/frumu̯áse/gálbēne/da cucurdușu̯áẹa ^{z}ĉe:

"àu̯alẹō/dă ún^{d}e-i̯ fa tu sămînța as^{ta} ?"//

zic "fă/dă lā...cutárẹ"//

"să ^{u}opréșt^{i}"

"am ^{u}opri zic//ẹ-am tras/am făcút...trei̯ dulápe dă borangîg d-ále mar^{i}//venẹam cu i̯élẹ-acás/cîn le véde tuđor ^{z}ĉe:

"u̯à^{e}lẹu/frùmu̯áse ẹ !//păi̯ să mai̯ pui̯ !"//

"păi̯ nu zíĉai̯ tu că să nu mai̯ pui̯ ?"/

"să mai̯ pui̯/că i̯étă bun ĉe ^{i}ẹ"//

púne și ànu̯-ăsta/púne și anu̯-ŏstă̦lanțu/ș^{i} aș^{e}á că-m îmbrăcan casa cu b^{u}orangîc //am avú trei̯ băi̯és/trei̯ rînḍur^{i} dă hai̯ne/nūma da [k] cu bo [k] urzẹálă dă borangîc/șî bătáẹa dă lî́nă// [...]

[Dar gîndacii cum îi oprești de sămînță ?]

perék//^{i}e...gúșa cáre-i̯ gînḍăĉu̯ai̯câ i̯e gîtu^{i}ítă//șī care e gînḍác/i̯éste gúșa drẹáptă//șî-n gă [k] ^{u}opréș^{i} perékẹ//șî cácă sămî́nță//șî sămînț-áẹa/...înviẹáză primăvàra//primăvara-nviẹáză//

[Și gîndacii dorm ?]

sígur că du̯ármẹ//dágă ^{i}e v^{u}órba cā...cîn du̯árme i̯ei̯/dă du̯árme sómnu mătăsi/să-i̯ stríĉ atúnj dîn som^{n}/nimí^{g} nú mai̯ faș cu i̯ei̯// dā/nu mai̯ faj nimic cu ^{i}ei̯//

cîn cáde ei̯ la sómnu/îi̯ p [k] mănî́ncă...dọ́o săptămî́^{n} mănî́ncă úna du̯árm^{i}e/dọ́o mấn^{î}ncă úna du̯árme/șî cînd ^{i}e apru̯ápẹ dă șas

630

săptămî́nⁱ/...mai̯ i̯e ᵘo săptămî́nă pînă sî̦ úrcă ei̯//du̯árᵐᵉ//ș-atúnĉ să nu-i̯ stríĉⁱ//dîn̦ sómn//șî dûpă ĉe du̯árme ei̯ sómnu ắla/cîn̦ să [ɛ] scu̯álă ei̯ dăpă sómnu̯-óla/i̯e [ɛ] strátu lor núma pʰi̯éi̯/...îj le̯ápădă pⁱe̯i̯le dă pă i̯éi̯// oi̯ ! șî să fáĉe̯ frumóș/șî marⁱ atún̦ș cîn̦ să scu̯álă dûpă sómnū óla/atúnĉa-i̯ ei̯ frumu̯óșⁱ/párcă e scru̯obíțⁱ/așá dă frumóș i̯éste//àᵘo̯le̯ó/păi̯ i̯o/să fʰíe̯ ai̯ fúe̯a/máma lor i̯o/nu le știám se̯áma/dă...nu le știⁱe tu̯áte se̯áma șî la gîn̦dắĉ// dă cîm pui̯ ⁱo gîn̦dắĉ/mi̯e nu mi̯-a murí gîn̦dắĉ//ș-auze̯ám pă cîte úna:

"áo: fʰí́r-ar de̯-a.../nū ma̯ pui̯ !/mi̯-a-mpuțí cása̯/a murít"/

păi̯ dácă nu-i̯ în̦grijéștⁱ/mu̯áre̯ !//dácă-i̯ în̦grijéște/... siᵍur că...

[Aceeași]

túrta furniĝín̦lor

[Se făcea pe aici o turtă care se mănîncă pe bălegar ?]

túrta furniĝín̦lor ? [!] àle̯ó !/păi̯ i̯o nu mă tréĉe an să n-o fac !/...da i̯o nu văz furnígă̦ la míne-n̦ cásă̦//

[Dar cum se face ?]

că ún̦ele [k] că z [k] spusei̯ dă gîn̦dắĉ/únile̯ zĉᵉá că nu pune dîn̦ cáu̯ză că-i̯ în̦cárcă furniĝín̦ˡi/că să úrcă furniĝín̦li la gîn̦dáș șî-i̯ mănín̦că̦//i̯o nu//la míne nu vene̯á/...furnígă-n̦ cásă̦//

[Dar cum se făcea turta ?]

cun̦ făĉᵉám ?.../făcám o turtișu̯áră/pune̯ám brîn̦ză pă e̯a făcútă...bătút cu ᵘou̯/brîn̦za amestēcátă cu ᵘou̯/ᵘo-n̦tinde̯ám așá bine pă...túrta ásta/d-aĉí făĉᵉám áltă túrtă/ș-o̦ pūne̯ám péste áe̯a/ș-o pune̯ám în̦tr-ᵘo távă/ș-o băgán̦ la cuptᵘór/ș-o cᵘoĉᵉám/strînĝᵉám cᵘopilași tᵘoz vecínⁱ dă p-aĉí/"hai̯ pă băligár"//ne ᵈĉᵉám pă bălĭgár/rup^{e}áṇ‿túrta/la tos‿c^{u}opii̯i/mîṇcá c^{u}op^{k}iláși t^{u}oț^{i}/... ș-áẹa ^{i}erẹá túrta furníĝi^{n}lor//úi̯tẹ-așá s^{î}‿fáĉe mái̯că//

[Și cînd se face asta ?]

joi̯ îṇ‿săptămîna brîṇẓi̯//áre ș-ásta róstu i̯ei̯/nu sẵ‿fáĉe ^{u}oricîṇd//atúnĉ^{e}a ^{zi}ĉe i̯ē...túrta furníĝi^{ni}lor//

[Aceeași]

cîṇd erẹám noi̯ féte mar^{i}

cîṇd erẹám noi̯ féte mar^{i}/^{i}erẹám‿î acá^{s}‿șî i̯o acólọ fátă márẹ//șî...mătūrám pă bătătúră i̯ó/pî‿^{u}ob^{u}ór p-acólo//kár la săptămîna brîṇẓi̯//àcú i̯ō^{u}/măturîm‿p-acolẹá pă bătătúră/fĕméi̯lẹ vĕnẹá dă la ĉimitír//cîṇ‿la míne-m‿pu̯ártă/um‿bráde dă mărăĉín^{i}/pus‿î îm‿pu̯ártă/brád...p [k] dă mărăĉín^{i}/...pus um‿brádĕ/trei̯ ĉépẹ̆‿î‿i̯el/^{u}o cu [ɛ]^{u}o cunúnă dă pái̯e/púsă t^{u}ot îm‿brádu̯-óla‿acọló...//șî sẹára făcúseṇ‿șî noi̯/i̯o^{u} cu vár^{î}-mẹa míța a l‿stan di^{u}orán.../făcúseṇ‿șî n^{u}oi̯/ș-avẹá míța pă frás-su̯ flăcău̯: "mă/na...te duș‿să pui̯ la cutáre/la cutáre/la cutáre"/șî‿noi̯ nu nẹ-așteptám c-o să ne pú^{i}e șî nóŏ álți̯//cîn‿trecîṇ‿feméi̯lĕ‿dă la ĉimitír:

"făi̯ míto !/fắi̯‿mìtọ"//

"ĉe i̯ẹ fa ?"/

"i̯a v^{y}iṇ‿fa-ṇcou̯á/ẹa"//

cînd i̯ez‿la ^{i}éle acólọ/"ĉe‿ẹ fa ?"//

"tu ai̯ vắzū‿ĉ-ai̯ îm‿pu̯ártă ?

"ĉ^{e}-aṇ‿fa ?"

cîn‿să úi̯tă...brádu̯//"à^{o}lẹó !...f^{h}ír-ar ai̯ f^{î}cu̯...//ĉíne fă mi l-o ŝi pus ?!"//

"păi̯ i̯ọ șt^{i}u ĉíni̯ ?"//

îl i̯au̯ șî i̯o d-acólò/"i̯á‿ūi̯tŏ făi̯ mámă ĉe‿e la míne-m‿pu̯ártă̄!"/

632

"ei̯ de ! mámă/dacă i̯eș‿fátă̦ máre/așá i̯e fétili//să te mărí̆s/‿ să nu mai̯‿is‿púⁱ̆e brad"//

vʸíne șî̆ vár-me̯a míța: "ai̯ fa/tu ai̯ găsî́t čevá la pu̯ártă ?"/

"e/an̦‿găsí‿fa um‿bráde"//

"fẵ/ai̯ fî̂cuˡᵘ...mi̯-a pus șî̆ míⁱ̆e" ! [!] ᵘ̆o verî̆șu̯árâ̦‿a me̯a/ásta i̯e/

"ʰai̯ fa míțo/păi̯ če zî̂čᵉ̆áⁱ̆ tu/că če făčém noi̯ áltu nū‿ne fáčẹ nóọ ?"//că făcúsen̦‿șî́‿nᵘ̆oi̯/trîmesésen̦‿șî́‿noi̯/álțî̆ băi̯éțⁱ̆/la álte féte̦/ș-ále̯a a făcú‿cu álțî̆ ș-a trimés‿la nᵘ̆oi̯.../"vez‿făi̯ míțo!/ čᵉ̆-an̦‿făcú/ni s-a făcú/vez tu.../cun̦‿s-a-n̦tórz‿ru̯áta̦ ?!"//

[Aceeași]

la bᵘ̆obîrnáč

să dug‿dă bᵘ̆obîrn [ɛ] bîrnáč//

[Cîndse duce ?]

la crăčún//la crăčún//cîn̦‿să tái̯e pórči//

[VIII] da nú să duc féte marⁱ̆/că...le bágă̦ pisói̯u-n̦‿trắi̯stă̦//

[Cum așa ?]

[VII] le...le bágă pisói̯u...da...

[VIII] le véde la ĝᵉ̆an̦‿co̦ló/ˡa číne-i̯ prî́n̦de pisíca/șⁱ̆‿i̯-o̦ bágă-n̦‿trái̯stă...da...da.../

[VII] mărî̃né !...i̯o am păț̆î́t-o//zắu̯ **am pățít** !//ști čᵉ̆-an̦‿făcút ?//i̯ere̯ám‿ă...nu i̯ere̯ám máre dă anⁱ̆/da i̯ere̯ám vᵘ̆oi̯nícă/ști ? șî̆‿noi̯ ave̯ám ũ‿unk/ne dučᵉ̆á ắla sărácu̯//

"ʰ̆ai̯ că vă duc i̯o/fʰírᵉ̆-ar ai̯ drácu dă băeș/să vʸíⁱ̆e-ncu̯éj‿la míne̦/șⁱ̆‿vez če le fak‿i̯o"//

șî̆‿ne dučᵉ̆án̦‿cu i̯el/da nu ne s[ɛ] sta‿drept în dréptu ĝᵉ̆ámuli̯/ stan̦‿cam alắturⁱ̆ cu ĝᵉ̆ámu̯//șî strigám acóló‿la bîr [k] bobîrnáč// șî i̯-acó [k] o feméⁱ̆e lîngă noi̯ acole̯á/o [k] ave̯á bărbáᵗ-su i̯ere̯á cojocár//șî ẹa-ṇ zîsése mai̯ dînaințẹ:

"f^{b}ír-ai̯ tu jurátă/n-oi̯ vení/^{î}ț f [k] bag pisói̯u-ṇ trái̯stă"//

da bi̯áta máma "fă !/dacă ți l-o băgá/n-oi̯ f^{h}i prụástă să nu-l l-ĕi̯//să-l i̯ei̯/că ẹa n-áre dăcît pisói̯u ăla"...// [...]

așá aṃ făcú/marínẹ !/mă c acolò/strig/

"mă/intrát^{i} iṇ cásă"//

intrăm îṇ cásă//i̯a pisói̯u l-avẹá pregătit//ē !...déte la tụá-te c^{u}olá^{ĉ}/îṇ déte și mí^{i}e//da...i̯o făcúi̯ cu ^{u}oku lă ái̯lalta dă lîngă mine/

"na și̯ colácu nóu̯ că "^{zî}ṣe [k] zîc "în dă pisica" zic/"șî... s-o bag pẹste colác"...întîi̯ nẹ-alesésẹm//cîm mă duc/

"niculá^{i}è !/miti-i̯ dáū p^{h}isói̯u"//

"dă-l încụá/țáță lẹáno !"//

i̯aụ pisói̯u/mi-l bag în trái̯stă/lẹg trái̯sta la gúră/șî păzéște cu ẹa//

"fắi̯ ! mito !/tu gluméșt^{i} ?"/

"nu țáță lẹáno !/ĉe-mpărțéșt^{i} i̯o capăt/nu...po să vii̯ dûpă mine/i̯ọ n-an nevòẹ/mi̯-ai̯ împărțit/i̯-al m^{i}eụ"//

"fắi̯ mito/fắi̯ mito".../

mita n-a mai̯ s-a-ntórs îndărắt//m-aṇ s acás cu pisói̯u/cînd mă ăc acás cu pisói̯u/máma s-nĉepú să rîzî:

"ĉ-ọi̯ făcú ma^{mă} ?"/

"mi̯-a da țáțe lẹána pisói̯u"//

"ș-acú ĉe dracu-i̯ faĉ^{i} ?"//

"táj dîṇ gúră"-i̯ ^{zî} !/"lás-o tu/lás-o s-ọ mai̯ f^{h}ér^{b} nițél" zic//"i̯-o déụ i̯o/da las-o"//

ṃ-am dus ș^{î} l-am băgát supt un c^{u}oș/am pus ọ greụọtáte pă c^{u}oș...//vyine ^{e}a diminẹáța:

"țáță stẹ́nco !"/

---

¹Asistența rîde; secvență greu de transcris.

634

"ĉé‿ịẹ fa ?"/

"fă !/ĉe t [k] ị-a făcú‿míta la pịis^{u}óị ?"//

"drácu ștíe ĉe ị-a făcú‿că l-a lụat îņ‿sat"//

"àụălẹọ́ !/mị-a dus pis^{u}óịu-ņ‿sat/nu maị‿iņ‿v^{y}ínẹ pisóịu-acás"//

"păị pă tíne drácu tẹ-a pus să-ị daị pis^{u}óịụ ?"//

"păị" ^{zi}ĉe "glumés‿cu ẹa"//

"e^{i} și‿ẹà‿a glumí‿cu tínẹ-acúma..."//

"hàụal^{i}ú/ĉe maị fak‿ịo/că mă-ņjúră niculá^{i}e/dă nu maị aņ‿treị cu ịel îņ‿cásă//m-a drăcuí‿niculáẹ c-aņ‿rămás fără pisío^{a}//«acúș f^{h}írẹ-aị a drácu/să prinz^{i} tu șụáriĉ»"//ĉẹa cạ [!] ị-a zis bărbásu că să prínză ẹa șụáriĉ...[!]/"«aị [!] da‿pisíca/tu să prinș‿șụáriĉ acúm»//ĉe să maị‿i fac ịeụ ?"//

máma ^{i}ĉe "úịte ĉe ịa/fă rost..."/

"păị nu șáde/dă-^{u}o dráculuị"‿^{s}ĉe/"al mẹo șădẹá"/

"eị dàca‿șădẹá/la ĉe l-aị dat ?!"//

"àọlẹọ́/ĉe să maị fac"//s-a dus ịar la niculá^{i}e...

"ĉ^{e}-aị făcú‿fă ?"//

"s-ḫa dus drácu cu ịĕl îņ‿sat/l-a lăsát pîņ‿sat"//

"t^{e}e duj‿drácu să cáț^{i} pisóịu/că t^{e}e mănínc/t^{e}e ^{u}om^{u}ór !"[!]//

s-a necăjít/s-a...ĉumărít/fŏ treị zíle i l-aņ‿ținút//

[VIII] da i l-aị dat ?/

[VII] ^{i}i l-aņ‿da‿pă ó^{r}mă//ĉe/...s-a dus ịel síngur// [...]s-a dus síngur/păị ịerẹá fo d [k] péste v^{u}o dóọ cásẹ dă noị/ịerẹá veĉín ac^{u}olẹá//cîņ‿la f^{u}o treị zíle/s-a dus pis^{u}óịu acásă//n-á‿maị venít ẹa/a vení‿bărbá-sụ:

"făị míto/ún^{d}ẹ-aị dus tu pisóịu fa ?"//

zi‿"măị nẹa niculá^{i}ă/nu l-aņ‿s nikér^{i} mă/l-aņ‿ținú‿pitít^{i}"/

^{s}ĉe "d-áẹà‿a venít ^{i}el acáz‿dacă-l duĉá‿îņ‿sat nú maị vẹnẹá"/

"păị" zic "ĉa/ịó‿ịerẹám prụástă ca țáța lẹána/să-l duc ûņ‿sat ?/ĉe‿^{i}ĉ^{e}á ẹa/cà să-n‿dẹa mí^{i}ẹ pisóịu/ịo...ĉe‿^{s}ĉ^{e}á că-l lápăd ?/l-an̦‿lu̯at úi̯tę"/

"bíne i̯-ai̯ făcút" ^{si}ĉo//"da" ĉe "an̦‿jurát-o" ^{s}ĉe "şî‿i̯o/ş-an̦‿drăcuít-^{u}o" ^{s}ĉe/"am pús-^{u}o" ^{s}ĉe "să prínđă pisíc [k] ắe̯a...şu̯áric^{î} [!]"//

"bíne i̯-ai̯ făcú"‿zic//"păi̯ e̯a ĉe ^{i}ĉ^{e}á/că i̯o glumés‿cu e̯a ?" zic//

ă^{i}...aş^{e}á am păţît-o şí p-ástą//zắu̯ am păţît-o [!]//

[Aceeaşi]

^{i}ere̯án‿t^{u}ot aşá còpil mic

cîn‿^{i}ere̯án‿t^{u}ot aşá còpil...mic/m-au̯ lu̯at ũ‿un̦k/un̦‿văr a lu táta/să mă du^{g}‿la bîlş‿cu i̯ei̯/c-ave̯á şi i̯el‿î ^{u}o fátă/tŏt mai̯ mícą ca míne cu f^{u}o trẹ^{i}‿an^{i}//

^{s}ĉẹ "^{h}ai̯ să vă duk‿i̯o la bîlĉ^{i}"//

"hai̯"!

i̯el ave̯á ármă dă vînătu̯áre/să‿^{u}că să-ş^{i}‿inoi̯áscą permísu̯//

ne̯-am dus/ne̯-a ^{sp}uz‿"voi̯" ^{s}ĉe "staţ aĉí la căruţą/că" ^{i}ĉĕ "i̯o mă du^{c}/şî‿cîn‿v^{y}iu̯ cū...permísu dă mi-l aran̦jéz/vă e̯au̯ şi vă duc pîm‿bîlĉ^{i}"//

noi̯ n-ám‿ma‿avù‿răbdáre/că i̯ere̯á...bílĉu vizaví^{r}i...^{d}ă [k] ^{u}o stradă‿atíta ne dăspărţe̯á dă bîlĉ//şi ne̯-an‿^{d}s acọló/^{i}o strîn̦sésen̦‿şî i̯o dû p-acásă/mai̯‿im dătúse táta/máma/f^{u}o tréi̯zej‿dă lei̯//

să mă‿^{c}‿să cúmpăr ^{u}o mínĉĕ...d-áste̯a dă gum^{ă}//cîm‿m-an‿duz‿la ắla/"cît c^{u}o" [k] / m-a văzú‿că i̯ere̯ám míc/băi̯ád‿mic/

zic "cít‿c^{u}òstą dón̦le ^{u}o mínĉe d-ásta ?"//

i̯el mă văzú că ţine̯ám aĉí.../"cîz^{i}‿ban^{i} ai̯ ?"/

zic/...am în̦tín̦z‿mína‿aşá[1]/

---

[1] Gest: intinde mîna şi deschide pumnul ca şi cum ar arăta ceva ce a ţinut pînă atunci ascuns.

636

^{s}ĉe "dă-i̯ înçuáĉe̯/că tos‿cóstă̦"//şî mi̯-a lu̯a toz báni ! //mi̯-a da‿mín̦ĝi̯^{e}a/şi̯-am ple^{cát}//

cînd am venî‿la cărúţă̦/mai̯ m-a...beştelít ún̦ki-mi̯-òla/că "dă ĉe̯-ai̯ f^{u}os‿pros/ţi̯-a lu̯a‿tos‿báni/un̦‿să te mai̯ duĉ acúmă"‿^{s}ĉe/"te i̯a ắi̯a la bătái̯e"//

ă̦n̦‿fíne/ḫai̯/ne̯-a dus i̯el/că ni̯‿nû‿mai̯ ră̦mắsēse nîĉ un̦‿franc/ne̯-an̦‿dus/ne̯-a da‿să mănîn [k] să mîn̦căm/ne̯-a cumpărá‿niște pe̦re/şî"^{h}ai̯ să ple̦căm acásă̦"//

"^{h}ái̯di"//

pă drum/i̯el...^{u}om bătrîn/^{u}obosít/s-a culcát în̦‿cărúţă̦//i̯o cu ...várâ-me̯-áe̯a să mînắm...bó^{i}i//cum drácu am̦‿^{f}ăcú [!]/că mi̯-a căzú‿mínĉ^{e}a dîm‿bu̯unár/j^{u}os pă la [k] pînţre ṣujléţ^{i}//mi̯-a căzú‿jòs//

i̯o îi̯ spus [k] spui̯ várâ̦-mi ắlḗi̯a/zic "na bíĉu/și ai̯ gríjĕ dă boi̯/că i̯o mă-n̦tórc în̦dărắ^{t}‿să le...găséz‿mín^{ĉa}"//

ș-an̦‿lu̯át-o kar d-síĉa/că ştiz‿dă ún̦de i̯e pă la pắdinî‿ále̯a/un^{d}e i̯e mláștin-áe̯a/apru̯ápe pă̦nă...ĝúrĝu/m-an‿dus pă j^{u}ose̯á/şî i̯erçá um‿praf úi̯^{t}e̯-átîta/şi i̯o așá făĉ^{e}ám pîm‿praf[1]//ún̦ki-me̯u̯ cîn̦‿s-a trezit/

"ún̦de̦ i̯e marín ?"/

"păi̯" ĉe "úi̯te̯-a pi̯erdú‿mínĉa/ş^{î}‿s-a-n̦tórs în̦dărắt"

a oprít ắla bói/a dăjugát/a aşteptát să...să v^{y}í‿i̯o//şî‿cîn^{d}‿am̦‿venít/i̯erá‿ș-i̯o ṣkop/ave̯á [k] ṣkób‿la u̯m‿piĉór/ave̯am ûn̦‿deșt‿î ^{u}o búbă/şî ṣkopătán̦/şî‿ui̯te̯-așà c^{u}ote̯án̦‿şose̯áu̯a/dîn̦‿cap pînă-n̦‿cap/pînă la ĝúrĝu̯//drăĉ^{i}/am mai̯ găsí^{t}‿mín^{ĉ}a/că treĉ^{e}á cărúţe múlţe̦//cînd am̦‿vent înap^{u}ói̯/să mă i̯a ắla şî‿la bătáe//dúpă̦ ĉe că dătúsem báni...toz‿báni la mínĝe/niș‿cu mínĉa n-a^{m}‿venît acásă̦//

călín marín

pàtrușșáse [de ani]

---

[1] Se ridică și merge tîrîndu-și picioarele.

nu fūsésen‿nicô^{d}ată̦ în̯‿tren

[Ziceai că bărbatul a făcut armata la Bucureşti. N-ai păţit nimic cînd te duceai pe la el ?]

n-ām păţít//$^{sau̯}$ mă duc ^{u}odátă/i̯erá...aveá̯...pátru lun^{i}/cred/ pátru lun^{i} párcă̦/nu mai̯ ţiu̯ mínte bíne/cīt aveá̯/kar dúpă bîlĉ i̯ereá̯/pă şaptîşpe̦ a lu^{ni}//hai̯ să mă dug/nu fūsésen‿nicô^{d}átă̦ în̯‿tren/dă cîn̯‿sînt//"doá̯mne/cum ^{u}o mérĝe ?"/rîdeá̯ su̯ácră-mea̯/máma/dă míne/

^{i}ĉe..."fuj‿fa/că-i̯ băgăm răsáre/c^{u}oĉén^{i}/bătús‿dă áṣa..." [!]// da i̯o "du̯ámne/cum ^{u}om mérĝe̦"/zic/dácă nu fūsésem...vez^{i}/i̯erám máre/da‿^{d}ácă nu fūsésen̯‿şi‿i̯o nicô̦dátă-n tren̯//χai̯di^{z}/ne̦-an̯‿duz‿dă seá̯ra/am dormi‿la ĝúrĝu/şî‿cu ắşte̦a míĉi/-i̯ lu̯ásen̯‿şî pă i̯ei̯/să-i̯ vázā tá-su//ne-an̯‿suit în̯‿tren/cînd‿î veneá̯ pă lā şínili̯-á-le̦a dă‿ére̦á-n̯kîi̯țúr^{i}/şî scîrţî^{e}á/"ào̦le̦ó/nu s-o răsturná"[!]//să ríde tánti le̦ána^{1} zău aşá‿am păţít//"îi̯" zic/"à^{u}ole̦ó/nu s-ŏ răsturná trénu ?"//i̯ar mai̯...cîn̯d urcám/acólo̦ suz‿lā.../un̯de vi̯íne de̦álu‿óla suz‿dă ^{u}urĉ^{i}/...la frásin^{2}/"àu̯o̦le̦ó" zic/"cîn̯‿s-o da acú-n̯tr-^{u}o párte̦/să vez^{i}/ne dùşém/dă ni^{j}‿nu ne védem/dîn̯‿tren"// pă^{i}‿am mai̯ mers ĉ^{e}-am mai̯ mers/s-a fărîmá‿trénū !...l^{u}ocomotíva// àn̯‿stát/aşte̦ápt̆ă/"aşá !" zic/"^{u}o^{d}átă mă sui‿ş^{î}‿i̯o-n̯‿tren/şî s-a fărămát"// [!] àn̯‿stát/àn̯‿stát/a venít áltă locom^{u}otívă/şî‿ne̦-a lu̯at//pă drum/...acólo̦/dácă nu ştie̦ám ún̯de să ne dúĉem/am în̯tre̦bá‿şî noi̯ cū‿c^{u}opíi-m‿bráţe...//áltū că "ui̯te̦/vă daţ aiĉ la gára dă n^{u}ord"/ne̦-an̯‿dat ac^{u}ólo/...zic /"hai̯ să ne ui̯tăn̯‿şî‿noi/máică-mi̯o/ s^{i}‿vedém"/că ^{zi}ĉ^{e}á că-i̯ gárā...ácoperítă cū...stíclă̦/"^{h}ai̯ să‿ne ui̯tăn̯‿şî‿n^{u}oi̯" [!]//décît am băgá‿cápu pă ^{u}úşă//úni zíĉe: "ĉe cătáţ [k] ĉe vreţ^{i}...dumne̦avu̯ástră̦ ?"//ĉé să mai̯ spúnem că vrem/

---

[1] Informatoarea în casa căreia se face înregistrarea.
[2] Localitate în judeţul Ilfov.

638

am...fuĝít//hai̯ să cătắm tram̯vái̯u/nu știẹ́m...ún̯de să/ˇreᵉá să ne [k] tran̯versắm în̯‿spáte/în̯‿fáță/gắri/ca să lu̯om trénu tra [k] ắla trᵘolebúzu/să mérĝem lă...aerọpᵘórᵗ‿suz‿la bănẹásă//șî am...lu̯átă ẹar‿î trolebúzu/șî...acᵘólo ẹar nẹ-a spus ĉinevá/ĉe "cᵘobu̯orî́țⁱ aíĉ"//șî‿d-acᵘólo am mai̯ mers cu̯-o mașínă...pàtrușᵘób/pînă la pădúre...sus/și d-acólọ nẹ-an̯‿da‿jos/șî‿am mers pă...jǒs/pînă‿lā unitátẹ//șî‿cᵘopíi-m‿bráțĕ/ăvẹ́am bagáj/nu vrẹá să mẹárgă pă jǒs/ĉerẹá florⁱ/gă i̯erẹá tran̯dafírⁱ pă.../pușⁱ așᵉá pă márĝine/șî ĉĕrẹá flu̯orⁱ/zic "cîn‿nẹ-o prín̯de milíțiᵉa/acúma‿am‿venít la bucuréștⁱ‿să ne ẹa șî̋‿milíțiᵉa//ĉe știᵉá ⁱei̯/că i̯erẹáᵘ/avẹá ũ‿an//ș-ásta a fos‿tu̯átă-n̯tîmplárẹa//

bătrînáke flu̯árẹa

[21 de ani]

835. MALU

(com. Vedea, jud.Ilfov)

Culegere: 1972; CB, MT, MV; transcriere: CB

grî́u

[Spuneai că te-ai ocupat mai demult cu plugăria. Cum lucrați? La grîu, de exemplu ...]

la grîu̯ ?//ȋl‿sĕmănám cu rằlițili/rálită dă lemⁿ//îl semănám întîi̯ pă porúm [k] făĉẹán̯‿i̯ẹále//lumărán̯‿rî́ndurli dă pᵘorúmbᵘ/ᵘòb‿rî́ndurⁱ/ș‿făĉám o lẹa/duĉán̯‿sácŭ‿pă lóc/ș-înĉepẹán̯‿să-l [k] lẹam merticu dă gît//avẹám um‿mertíg‿dẹ‿o dúblă/cu [k] ˡ‿legán̯‿c-un̯‿ștrẹanc‿șî-ˡ‿pŭnẹán‿dăpă gît//ș-înĉepẹán̯‿să sĕmănắm lẹáọă//la um‿pu̯ogón erẹá dóo lẹaˡᵉ//șái̯ṣpe rî́ndurⁱ//șî d-aĉí...îl araᵐ//ȋl‿arám/...îl grăpán̯‿cu grápă d-álẹa dă lémⁿ/...ș-ásta‿e‿tòt//

[Asta era la porumb !]

la grîų ! la grîų/îm poru^{m} [ɛ] m̦ porumbíște//

[A, în porumbiște-l puneați !]

m̦ porumbíște d̦a//ńaínte cîn̦ seĉerán̦ grîu/...și-l făĉán̦ clăį//făĉám p^{i}iĉįór dă tréįspe znop^{i}//dă tréįspe znop^{i}//o cláe̯-avẹá dóozeșáse dă znop^{i}//lā dòo^{z}ēșáse dă zno^{p} să zîĉá dóo piĉére/d [k] o cláįe̯//la um piĉ^{u}ór^{u}...ùm piĉór tréįspe znop^{i}//făĉ^{e}án̦ clăį/d-aĉí-į cărám cų...cáru la șîre/la mașínă//făĉán̦ șírā/...ĉătățéni toț^{i}//șîr^{i} mar^{i}//dă cîte ĉin̦ șàse cáre/dúpŏ cum avẹá ómu grîų//și d-aĉí ne făĉán̦ ĉẹátă//ne făĉán̦ cîtē [ɛ] zéĉe/dóįspẹ ọámen^{i}/ca să mẹárgă trẹába [ɛ] la șîra dă páē era álți/la cúru mașíni cînd da páilį ^{i}erẹá álți/la tọ́bă cîm băgà álți erẹà álți/ș-așá că...cîn̦ să termẹná ĉ^{e}áta/grîu să făĉá grăméz^{i} grĕméz^{i}//al fiįecáruẹa bașca//dăpă ĉe să termēná ĉáta/înĉepẹán̦ să dijmuím//ádică: ńe lųan̦ grîu/și dam oému...mașînistrul^{ui}//né cărán̦ grîų-ácásă/dupā á^{e}a ne cărám páili/le făĉán̦ șíră/c-așá să zîĉe: șíră...dă pá^{i}ē/...cărám plẹáva/că scotẹán̦ și plẹávă d-ẹ́a ^{d}ā...dă la bọábīlī dă grîų/dă b^{u}oį//și...termená^{m}//așteptán tọámnă...//feméili șẹdẹá acásă//așteptán tọámna//tọámna/venẹá tọámna/"să né ĉen̦"/cîn̦ spuséį/"z né ĉen̦ să sămănăm"//culeĝẹám pųorúmbu/tăẹán̦ cųoĉéni/îį făĉẹán̦ clúĝ^{i}/...rîn dă g^{l}uj pă lo^{c}...//și d-aĉílẹā înĉepẹán̦ să-į cărám//ș dacă-į cărám/...liberán̦ lócu//și̥ d-aĉí nẹ-apúcam să sĕmănăm/cun̦ spuséį//semănăm/grăpám/péntrù...įernátic//dacă termenán̦ cu...cí^{m}pu/noį băltăréț-éștẹa intrám îm báltă la nuįélẹ//la pădúr^{i}//băltăréț-éștẹa//la dẹ́al n-áų pădúr^{i}//i [k] aų ș-ẹ́a d-ẹ́a dă...ștejár//și tăẹám acólo nuįéle/venẹá^{n} cu nu^{i}éle/le curățám/adícă le dăscărcám în̦ cúrte/le curăță/ș-în̦grădẹán̦ gárdu/ĉẹ-ávẹam duvá^{r}u dă pįátră ca acú ?//avẹán̦ gárdur dă nuįéle//în̦grădíte pă pár^{i}//táta-n̦grădẹá și̥ įō îį dam nuįẹ́á/dă dín̦colo pînă dín̦colọ//d-aĉíl^{e}a da zăpádă/da víscol//cîn da víscol...stan̦ la ernátic//

grama me ilíįe
sînt în̦ șáptejdoį dă an^{i}

640

cîtę-am‿păţî^{t} !

dacă ţe-aş‿^{s}púnẹ‿ẹo cîtẹ-àm‿păţít şî n-am murí^{t} !//am dóo operáţiị//dă tre^{i}‿or^{i} mi s-a apríṇ^{z}‿lumînáręa//^{u}o dátă ástă-toámnă/o dátă‿am mîṇcá‿nîşte ĉupérĉ/şí dîn ĉupérĉilę-álęa nu ịe toát^{i}e búnę//únili sîn‿négre/pút^{r}ede/ş-aụ micró^{bi} //ş-am‿vení‿dî‿^{u}óstro^{f}‿şî...lę-aṇ‿spus ịō la copíị/aṇ‿găsít‿o stíc^{l}ă cū‿nîşte vim‿pă cụárdă/ş-am‿îṇgíţî‿fe dóo-ṇgiţîtúr dî^{n}‿vin//

"mă" zig‿"nìĉodátă n-aṃ‿fest obosí^{d}‿dă cîte ^{u}or^{i} viụ dî‿^{u}óstro^{v}‿ca ástă-sęáră" z^{ic}//

şî...dorma [k] dormęám‿acólo unde‿e pát‿-acú cu feméẹă//‿ẹa dormịá...sî^{n}gură/şî ịo cu nepót-òsta márîlî‿la uṇ‿ca^{p}//atítă... şt^{i}u că m-aṇ‿sculá‿să bęaụ...ṇţîcă ápă dă‿pă másă//cînd aṇ‿căzù‿nú şt^{i}ụ//că‿aṇ‿căzút‿îṇ‿cur lîngă ẹa/...şî‿ẹa‿a‿auzí‿zopotíṇd// da...n-á‿ştiù‿ĉe/a-ntíṇ^{z}‿mína ^{s}ă mă scọále pă minę/că ĉe zopoté^{s}/‿şî n-á‿da‿dă mine ^{a}cólo/ş-a da‿dă mine acólo-n drę́ptu ịẹị//

"mă^{i}‿petrícă ! mă^{i}‿petrícă ! scụal/că úịte tát-tu e căzút aíĉ^{i}"//

a vení/‿băịátu/d-aịĉa/dăscúl/‿nór-męa//ĉẹ́ maị ! mort !//dîṇ‿caúza la ĉupérĉilę-àlęa//mị-a apríṇ^{s}‿ş-atúnĉa o lumînáre/d-álęa ...căpătátilị//da//àṇ‿stát/àṇ‿stát/azęă [k] auzęáṃ‿feméẹa jélind ịe^{u}: "ilí^{i}è ! ilịè"//da nu [ɛ] nu ştịịám//şî dacă mị-aṇ‿revení‿m-a lọa‿băẹátu‿ş-íṇcă c-uñ...vecîn d-aĉị/dă m-a^{u} pus în pa^{t}//şî‿parcă tót aş fi d^{u}ormít//făĉá răụ la stomá^{c}//şî mę-a vení‿să vòmít/ş-aṇ‿scă^{pát}//

[Noroc c-ai putut să vomiţi ! Că altfel...]

da ! dă/ĉar...murẹám !//

ā‿căzú‿du p-o glúgă...//am alūnẹcá‿cu dóo bráţe‿^{d}ă c^{u}oĉén^{u}/ş-aṇ‿véni‿pîṃ‿la lărĝímẹa glúĝi...cū‿ele tîrî́^{s}/ş-a^{n}‿căzú‿cu coásta pă fịér^{u}//jos//a sărí‿băẹátū‿să‿mă‿ẹa-m‿bráţē dacă m-aṇ‿sculát în‿cur//an‿stat acọlẹa şî m-an‿sculá‿sîngur ^{j}‿m-an‿dūs în‿ca^{z}‿^{d}‿m-an‿culcát//trági-mă nór-mẹa ! fărîmî-mă sẹára ! f^{i}iẹcare sẹáră...//a-ncepú‿c^{u}olectivū‿să bátă un‿grajd//d-álẹa dă pămî^{nt}//şî‿ne ducán‿^{j}‿noi să bátẹm acólọ//m-an‿du‿ş-ẹo/^{u}o zi dóo trei/dă-i! trẹ́ĝe-i ! dă-i/trẹ́ĝē/mi-a trecút !//da !//

[Leacu i dumitale văd că-i munca !!]

s-a pus sîngili-m‿m^{i}işcárẹ//

ē ! àn‿scăpá‿dă áşa//m-an‿dus cu nĩşte boi pă la cacalẹ́ț[1] /... boi‿i...bătrîn^{i}...s [k] boi tiner^{u} să iau bătrîn^{i}//făĉẹám o negustorịẹ//cu băẹátu/petrică ^{i}erẹá mai mic atu^{nĉ}//n-á^{m}‿făcù‿cu bọi//am mînca^{t}...nọáptẹa am dormí‿la un om aşa/ş-am mînca‿nĩşte cárne stricátă de p^{u}orc/la un naş al miẹ́u/m-an‿cuo^{n}stipát...şî dă áşa//an‿stat pîn-acú aşá la cacalẹ́^{s}‿şi i-an‿spuz‿băiátuluĩ "áiĉi-njúgă bói şî ai s [k] că nú‿să mai ^{poate}"//mîná băẹátu buói p-um‿pîrîu/şî plînĝá-n‿car//io nu putẹa^{n}‿să stau niĉ‿in‿cár/niş^{i}‿pă jo^{s}‿să merg//tọt aşá‿mă omora^{m}//şî plînĝá şôs "báră^{n}‿nu fusérăm acásă"//ş-am‿vẽnít acásă/ş-aĉí veĉín‿cu mine ierẹá ọ muáşă//a venit áşa ^{j}‿mẹ-a făcū‿clísmă/an‿scăpá‿şî‿dă àşa//^{da}//

opĕrățiĭ bárĕm cum îs‿spuséi/ō...iernịẹ/ō-ncurcătúră dă máțẹ...//

ē ! mă can‿súpăr într^{i}-ò‿duminică cu feméẹa să plec în sat//mă-ntîlnés‿cu fráți-miọ ăla dă undẹ-ai‿intrebá‿dūmnatá/...c-uñ ...ĝînerē‿a lū...ūn nep^{u}ót//venẹá cu bū [ɛ] but^{u}oiu cu drójdịẹ/să fácă‿rakíu//

"ai să nẹ-ajús^{u}‿să dăm...butóiu-afáră‿dîm‿pí^{m}niță"/

"hai că mer^{g}"//

nẹ-an‿dus acọló/..."stăi să íntru ẹo s-aşáz‿ẹcárẹ"/fráti-m^{iu}//

gáta ! cîm‿pui piĉórū‿pă scáră/zdúp şî‿^{e}o îm‿pívniță !// [!]

---

[1] Sat al comunei Putineiu.

642

^{h}aņ căzút i̯ar...cu cu̯ás^{t}a p-u̯o cutíi̯e d-ále̯a dă...lĭemn/care̯-a^{d}ĉ^{e}á i̯el cú^{i}e c-a avú prăvălíi̯e-nai^{nte}//m-aņ sculát îņ cur/aņ stat ĉ^{e}-aņ stat/fi̯er [k] sîngi̯li̯-m̦fierbîntát/...le̯-am ajũtát/a da butói̯ũ afáră/e̯-am̦ venĩt acásă̯//i̯ăr tráĝe-me̯ nór-me̯a ! i̯ăr fărímă^{mă}-n fíi̯ecàre se̯árĭ//îm̦ făĉ^{e}á fréсţie/dorme̯ám...ac^{u}óle̯a pă príspă p-um pat//àņ scăpá şî dă ^{ásta}//

[Multe ai mai tras !]

plec [ɛ] în zíe̯a dă sîntă̯ mări̯e̯/cu biĉicléta/să i̯au̯ nîşte ţîmént //pă se̯a^{ră}//mergín^{d} cu biĉicléta pă [r] pă cărare pă [r] pă dre̯ápta/...adícă pă dre̯ápta ălue̯ă dă vene̯á d-acólo-ncu̯àĉe̯//i̯o i̯er^{e}am pă stínga zîs/må-ntîlnés cu únu cu motoĉíc^{l}éta pî la [ɛ] jumáte̯ă...slobozí^{i}i-ntre málũ şî slobozíe̯a/...ĩi̯ó să-l ocolés^{c}/ i̯el să mă ocole̯ásĉă ^{g}gă i̯ere̯á-ņ vitéză ne̯-aņ zăpăĉít//m̃-a picát cu motoĉíc^{l}etă ru̯áta dînáinte̯/m-a aruņcát îņ şanţ//i̯ar m-am p^{i}icát aìĉ//s-a sculat i̯el/m-a lu̯at îm brațe/"òl^{i}ú" că "ĉe !" ^{e}-ere̯á fríca că m-am omorít//că "ĉe̯-ái̯ ?" că [ɛ] "fa^{c} ĉínste" cũ ùna álta/ ...i̯er^{e}ă dim ^{b}arapán i̯el//

am pus ^{p}iĉórũ ru̯áta biĉicléti e̯-am îndreptát-o/şî m-an duz naínti̯//m-an du^{z} nainte la ĝ^{i}úrĝu̯//m-an ^{d}ũ^{z} la ĝ^{i}úrĝ^{i}u̯-an da treij dă lei̯ la ũ atel^{i}ér/şî mi̯-a ĉĕntrát-o/...aņ le̯a ţimént/e̯-am̦ vĕnĩt a^{casă}//i̯ár m-e mai̯ fărîma^{d} bi̯átă norî-me̯ă/i̯ár/fărímă$^{dă-i}$//cíte̯-am păţí^{t} !//

[Acelaşi]

gîndáĉi

gîndáĉi...î̯i̯ lu̯e̯ám sămînţă̯/primăvára̯//primăvara̯//

[De unde ?]

ópre̯am noi̯ fíi̯ecare dă la únu la áltũ/...ave̯a^{m} noi̯ sămînţa

---

[1] Numele (neoficial) al comunei Vedea (A(r)sachi)

nọástră//dă gîndáș^{i}//că cûm punẹám dă [ɛ] făĉé [k] dă creșteám vi̯érmi/știi̯/făĉa gúșîli//ș-aleĝ^{e}á^{m} noi̯...guș care n^{i}e plăĉẹá no^{u}ò/și-i̯ înșîrám așá[1] c-o ațisọáră/fără ca să răspúnd^{i}em gúșa/prẹa puțíne fíre/lọá dîn gúșă/și...l^{i}è-nșîrám p-^{u}o áță/făĉẹán cît^{i}-un șîr așá[2]//șî n^{i}e duĉ^{e}ám mámă/și lua^{m} bu̯ózi̯u//ș-àtîrnám... șîr-óla dă guș^{i}/l-àtîrnám într-un cui̯//aíĉa//út^{i}e/-l punẹám aíĉa zíĉem[3]//àșa//ș-aíĉa punẹám niște bu̯ózii̯ sau̯ niște hîrtii̯e dădăsúp și niște crăj^{i} din ^{i}élẹa dă b^{u}ózi̯u/dacă cunọáștez b^{u}ózi̯u ĉè e mámă/și le punẹám asúpra lor așá/[4]i-mvelẹá^{m}//dîn gúșile-àlẹa șă-dẹá trei̯ zíle//înĉẹpẹáu̯...să sudéze/puțín//gúșîli/...dón dorèl ! dă ĉe mámă nu stai̯ ?//î...nĉepẹá să sudéze/și iș^{e}áu̯ gîn [k] niște flútur^{i}//flútu ẹ́ẹa/...să aranjá frumós/să sui̯áu̯ pă frúnzile-álẹa/dă...b^{u}ózi̯u/sau̯ dă hîrtíe/ĉè-i̯ punẹám//ac^{u}ólo i̯ei̯...să unẹá^{u}...și i̯ei̯/șî scotẹá niște sămínță...mărúntă márunt-așá/cun să spun/ca cum ar fi...gămălí^{e}e dă ac//áĉe [k] bu̯óldurli/gămăliọárile-álẹa miĉ^{i}//așá [r] așá scotẹáu̯...sămínță/[5] să dep^{u}ozitáu̯/sămínț-àẹ-a lor pă...hîrtii̯-áẹa/sa^{u} pă bu̯òzi̯u-ó^{la}//o lăsám acoló...pînă să-ñẹgrẹá//dă vedẹám noi̯ că s-a-ñegrí sămínța/dej gîndáĉi după ĉe ...ș lăsáu̯ sămínța/i̯ei̯ murẹáu̯//múrẹa//șî pó ú^{r}mă după ĉe să c^{u}oĉ^{e}á sămînț-áẹ-ac^{u}oló/noẹ-a lọám/o curățám du pă hîrtíe/sa^{u} du pă b^{u}òzi̯u-óla ĉe érẹa/ș-o curățam p-^{u}o hîrtiọáră frumós/o-mpaketám/și ne duĉán ș-o punẹám într-o ọálă cu ĉenúșă//o ọálă//punẹám ĉenúșă/ș-o-ngropám ac^{u}ó^{lo}//...sămînț-áẹa//și primăvára...^{u}ò scotẹán d-acólo//o scotẹám/frumós/ș-û punẹám într-o farfurii̯e// [ɛ] sămînț-áẹa//d-aĉílẹa sămínță/dacă-nĉepẹá tímpu să să-ncălzẹáscă/...déș^{i} iẹẹá niște furnigúțe miĉ^{i}//din sămînț-áẹa//kár la fél ca furnigúțili/furnigĝ^{i}//

---

[1] Gest: în spirală.

[2] Gest: lung de cca 5o cm.

[3] Gest.

[4] Gest.

[5] Se adresează directorului școlii, care asistă la înregistrare.

644

ă̄ noi̯ începẹám/după ĉe vedẹám̯ c-a ⁱeșî furnigúțilẹ-álẹa/ne ducẹám̯ șî lõẹám múgur dă múr//múgurⁱ/...dă [ɛ] mur/șî lⁱe punẹám acólo/lor//i̯ei̯ începẹáu̯ să mănî́nĉe//pă zii̯ ĉe trecᵉa/treĉá o zi/ sau̯ treĉẹá doᵘo/i̯ei̯ începẹáu̯ să crẹáscă/șî-nĉepẹáu̯ să fácă... vi̯ermișór mícⁱ/ [ɛ] n̥ĉepẹá s să albẹáscă//să să albẹáscă//ș-așá-ᵐ fiecàre zi/noi̯ i avẹám̯ grijă dă i̯ei̯//dà le detẹám să mănî́nĉẹ-acólo frúnză/d-aĉílẹa dacă să mărẹá/șî să-mulțẹá/ẹ să ûmplẹá farfurii̯-așá cu i̯ei̯/...șû cu strát-òl-aˡ lor dă frúnză/care li-l punẹám/îl lu̯ẹám frumós/le punẹám frúnzà/că ⁱei̯ să mărẹáu̯//ă...le [k] să făĉá...un̥ ĉentimétru̯-/acólo/jumá dă ĉentiméntru̯-/așá crẹșțẹá treptá treptá//șî le punẹám î...frúnză//și i̯ei̯ să sui̯áu̯ tosⁱ pă frúⁿză să mănî́nĉe//noi̯ îi̯ lọẹám...cu frun̥ [ɛ] zulíța/ [ɛ] fii̯ecáre cu frúnza/cu frúnz-așá/și-i̯ premenẹám/atúnș să spunẹá că-i̯ premenẹám//îi̯ punẹám în áltă farfurii̯ẹ/mai̯ márẹ/sau̯ ũ fund/dîn álᵉa dă.../un̥ capág dă ĉèvá//și-i̯ punẹám acᵘóˡᵒ//acólo i̯ar îi̯ i hrănẹám pînă să...[1] să umplẹáu̯//fùndulẹț-òla ĉe-i̯ pu [ɛ] ĉe-i̯ punẹám ⁱo pă capác-òˡᵃ//i că ẹ [k] să-mulțẹáu̯//să umplẹá//după ĉe să-mulțẹá dă vedẹáⁿm̯ că nu mae-áre loc acᵘólọ...//deș așá trᵉeptá treptá/pînă să făĉẹá...dă nu avẹá dîn̥ farfuriilẹ-álẹa [ɛ] doọ cîtẹ-avẹám/doo cámerẹ ástẹa[2] lⁱe umplẹám cu i̯ei̯//punẹám ușⁱ/uⁱ [k] punẹám șî áld î straᵈ mai̯ jos/áltu mai̯ sus/...bŏgám pă jᵘọ́s/ ...peste tot umplẹám/númai̯ cu ùșᵉ-așá/șî pă i̯ei̯ i punᵉám//pînă să făĉá vi̯ermi...márⁱ[3]//d-aĉílẹa noi̯ ii̯ cunoștẹám: la șase săptămî́n/ trebuẹá să să...úrĉe//le detẹám trei̯ zíle/...le detẹám̯ frúnză dă nu putẹám să-i̯ prididím cu mîn̥cárẹa//așá frúnză ĉe le detẹám̯ loʳ// lì să-mugá să mă scuzáțⁱ//li să-mui̯áu̯...gî [k] n̥ĉepẹá să să-ⁿmọáⁱe /...gînii̯áțu lọr/șî atúnĉa noi̯ î cătám: "ai̯ ! acúm trebúe să lⁱe púnem...mắtur^{i}/să să súįẹ"//n^{i}e duĉ^{e}ám/cặtám mắtur/tăvăluĉ^{i}/făĉám znopuléz dặ vịțặ/ [ɛ] p-acólo/punẹám pă lîngă úșă/peste tot/ ac^{u}ólọ-așá/și įeį începẹáu̯ p [k] dăpă ĉe să săturáu̯/eį începẹáu̯ șî să urcáu̯//sus//pă mắtu^{r}//acólọ-nĉẹpẹáu̯ să urzẹáscặ//să fácă guș^{i}//să fácă gogóșîli/...acọlo/lē...lăsám pînă să coĉ^{e}á bine dă să suįáu̯ tōț^{i}/îį lăsám acólo/ố săptămî́nă/dóo/cît credẹám noį așá/ d-aĉįẹă ṇĉepẹáṇ să le culéĝem...gúșîli după mắtur^{i}//șî...lè strî́nĝáā ṇtr-uṇ coș/sau̯...în ĉ^{e}-ávẹam noį acóló așá/lè ținẹám la sọáre fọ cî́teva zilẹ dặ să coĉá bi̇̆nè/įárăși̱ ne oprẹám dă sămî́nțặ// aṣấ/la félu̯ [ɛ]șî punẹám.../pentrū ca s-avém la ánu̯/įar//șî nè duĉ^{e}ám...là dulăpĉįọáįcặ//cū gúșili//zéĉe/dó^{u}ozeį dă kíl^{i}e/ cîtẹ-avẹá^{m}//șî le trăĝẹám...cum ?

---

[1] Informatoarea tușește și-și drege glasul.

[2] Gest: arată două camere la stînga și la dreapta.

[3] Gest: cît degetul arătător.

[Unde vă duceați ?]

la dulăpĉįọáįcặ//la duláp//la duláp/așá spunẹám noį/la dùlăpĉįọáįcă//"aį să mér^{ĝ}eṇ cu gúșîlī la duláp//să le tráĝẹm"//

nè duĉ^{e}áṃ fọárte frumós/...că kar sọácra mẹā/trăĝá guș^{i}//din ástẹa//șî...ac^{u}ólo lè duĉám/lẹ băgám într-ū̄...ligá^{n} cu ápă fįártặ/acólọ įergá dulápu așëzá^{t}/cà un ĉicríc‘//șî t^{u}ot lẹ mesticám/ cu̯-o legătúrặ dă ĉ^{i}úmbru//l^{i}ē dătẹám afúnd ac^{u}ólo/le dám/lẹ dám// ș să-ntindẹá úįte: lẹ̄ făĉám așá /ș să-ntindẹá/șî rămûnẹáu̯ fire// le lōá fíre//déș lẹ lẹgám la duláp/începẹáṃ frumós să-ṃvîrtím la dulấp/ș-aíĉā [ɛ]ĉinẹ^{i}e^{r}ẹá cu dulápû/to^{d} mergó lẹ-afundá/șî le [ɛ]culeĝẹá/nu lăsá gúrili s să súįe lā dū... la scul/sus//șî făĉ^{e}ám la...scúle dîn álẹa/...cîte ẓéĉe dòozéĉ//șî dîn boranĝic-ọ̀la ...lucrám ĉe vrẹa^{m}//dîn įel//ș-așá să termįnă cu gîndáĉį ma^{mă}//

state fluáręa

șáptezeșîtrèį dă an^{i}

---

1 Gest, sugerînd cum le întindea.

2 Informatoarea tușește.

646

a pîşí^{t}‿pisíca mọ́rtu̯

[Mătuşă, cînd moare un om şi-l ţineţi în casă, ce faceţi cu pisica ?]

ľĕ ascúnịẹm//

[De ce ?]

lẹ-ascúnịẹm că să nu trẹácă mámă...dûpă i̯élẹ//^{ş}‿să trẹácă peste mor^{t}/nu cuṃvá să pîşáscă//şî‿ásta nú i̯e mincî^{i}ună//i̯éste lúcrur^{i} adevĭráte...késti̯ẹ-ásta//

[Da' de ce ?]

să fáĉe strigọ́i̯//

[S-a-ntîmplat ?]

s-a-ntîmplát//s-a-ntîmplá^{t}//şî ĉîne ştí^{i}ĕ/késti̯ẹ-ásta/...
dacă [ɛ] tréĉe pisíca/...níş^{i}‿să te gîndéş^{i}‿că nú !//úi̯te vínẹ...
nọáptẹa/fáră să fí^{i}e ĉinẹvá//trọ́ṇcăne/...î̂‿ziş‿că [ɛ] úmblă ĉi̯nevá/pûṇ‿cásă/pû^{m}‿pọ́ḍ/ [ɛ] úşîli ! zdráṇgăne ! trọ́ṇcăne !//^{i}éste/
ástă....ă fŏcút-ọ kár buníca mẹa//

[Cum ?]

[ɛ] a f^{u}ost...ĉinẹvá/şî n-a-ṇkís^{ĭ}...un nẹám/al lọ́r/acólo/
cum o f^{ĭ}i f^{u}óstă/n-á-ṇkís^{ĭ} pisíca má^{mă}//dacă n-a-ṇkís pisíca/
cum o fî‿fŏcútă/ş-a pîşî^{t}‿pisíca mọ́rtu̯//şî l-a-ṇgropá/nu şt^{i}u
ĉé/s-a trẹzít...ọdátă că trọ́ṇcănẹ-aşá cuṃ‿v-am povestít: uş^{ĭ}/
ĝ^{e}ámu^{r}/nu şt^{i}u ĉé//ĉé să fíi̯e/ĉé să fíi̯i̯ !//nu să pọáte//şĉe
"să fíi̯ẹ"‿şĉe "c-a trecú‿pisíca peste...mort //şî‿n-am băgá‿dă
sẹámă/şî" zíĉe "úi̯te ĉe s-a-ntîmplát !"//

p^{ă} úrmă‿ĉẹ-á‿fŏcù^{d}‿după ásta ?//s-a dus mámă/şî i̯ei̯ trei̯
fúsẹ nọi̯//trei̯ fúsẹ nŏi̯/ş-uṃ‿fui̯ór dă cînipă//şî te duş‿la
mormînt-ọla/...acọlò/unde s-a-mormînta^{t}...aĉél carĕ...a trecú‿
pisíca pisté‿i̯el dă ştí^{i}e ĉetăţẹánu/şî-ṇgrọápă/...îṇfínĝe ŭ‿fus
...la cápă^{t}/ş-únŭ‿la piĉu̯áre/ş-únŭ‿l-î^{m} fíĝe-m‿mîljocŭ...

mormíntuluị/șî-ị dă foc la fuịór-òla/dă cî́nịpă//șî nu maị.../să stî́nĝe/nu s [k] nu maị ịégzístă/nu maị tróņcănè nimíc//da//

[Aceeași]

[Casa]

[Vrei să ne spui cum se făcea mai demult o casă ?]

da//nú să turná ca acúm...betóņ‿lā rădăĉínă zis/ţóclú‿cuņ‿să spúnẹ-acùmā‿própịu-zis/...șī să făĉ^{e}á cum̦‿vă spūséị: îņgropá/făĉẹáụ grop^{i}/îņ‿rî́nd așá cum se...clădéște...zídu cási/...șī...îņgropá lémnili/bătẹá cu máilī‿pă dă lắtu^{r}‿/bíne/îndorẹá pămî́ntu...cu...credẹáụ‿eị acó^{l}o/după ắẹā punẹáụ‿ū...călcătór^{i}...pā...cápetili lémnilor/le prindẹáụ‿uņ‿cúịe/după ắẹa punẹā...grínzili/îņ‿curmezíș/...d-aĉî́ punẹá un bel pă mijlóc/așá să numẹā...lémn-òla t‿pă míjlocu...grínzilor/...șī...punẹá pụópíĉ^{i}...pā...călcătórīli‿care venẹáụ‿ûņ‿cápu salcî́milô^{r}‿dā...paẹántă/știț^{i} ?//la zíd//pun^{e}áụ p^{u}opíĉ^{i}/maị nalț^{e}-așá dā...óbzē^{j}‿dă ĉentimétri/...șī...dupắ ắẹâ‿punẹáụ căpri^{u}óri/aịĉa lā...bél pă mijló^{c}/cūm̦‿v-aņ‿spus/pū́n^{e}áụ‿níștē...lémne care să nu [ɛ] numẹáụ pụóp^{i}//așá le spunẹá...//să punẹá [ɛ] únụ-aíĉ^{i}/áltu ma‿încó^{l}o/-ņ‿f^{i}íịe [= în fine] ...vr^{e}o treị să pū́nẹáụ‿^{l}a o cámer-așá/știs‿ca să...f^{i}í^{i}e rezistén‿dûpă...îņ‿cápetilī‿lā...pòp^{i}-éẹa/să...punẹá cụáma//așá să pū́nẹá/cà‿ș-acúma zis/^{c}‿ș-ácumā‿să fáĉẹ...to^{d}‿la fel/la noẹ-aịĉa/...șī îņ‿fine/s-àcoper^{e}á cū...dacă s-acoper^{e}á cu táblā...punẹá...capáĉẹ/...pestē...căpri^{u}ór^{i}/dacă s-acopẹrẹá cu țíglă/punẹá șî́pcă pă căprịụór^{i}//șī șî́pca vínẹ maị rárā știț^{i} ? dîn [k] cî́t‿estē‿țígla dā...márē/la distánță...țígle așá//și dâpă ắẹā...pódu...ịā...grínz^{i}/carē‿venẹáụ‿ûņ‿curmezíșu cámerị/punẹá [ɛ] grátiịe/dă nuịéle/-mpletítă cum să spúne/și pestē grátiē‿punẹá pōmî́nt//și spoẹá//

648

pămínt úmed știț^{i} ? clar//lă peréț^{i}/după ĉe o-mvălẹá zis că...să nu maị plóo-ŋ cásă/cuŋ s-ar spúnẹ-așá [!]//ă̦ dúpă ĉ^{e}-o-mvălẹá/baskíịá/...paịánta care să-ŋgropá-m pămínt/cuŋ v-aŋ spuz ^{d}ă să bătẹá cu mạẹu/să baskíịá și p-o párte și pă álta/cū...niștē...lémne dă sálĉiẹ cuŋ s-ar spúne//spártē/dac-a foz maị grọáse/dacă nū/mụịạọá cum a fost ẹa.../maị groșĉ^{i}ọár-așá dă ĉircā ĉiŋș ĉentimétri saụ...șī maị...supțíre/și ță tre^{i} ĉentimétri/le bătẹā...îŋ cú^{i}e/ș ^{p}-o párte ș pă álta [ɛ] la [r] la paẹántă/șī după áẹa făĉ^{e}áụ u...ụn vraf/cum s-ar spúne/dă pămínt /afáră/cărá pămín^{t}/îl ī...udá b^{i}íne/l călcá cu piĉụárili/saụ cu...animálīlī binențeléā/...ĉẹ-àvẹáụ ac^{u}o^{l}ō/^{c}ūŋ c^{r}ĕdẹáụ dă cuviínță...//șī...băgáụ pá^{i}ọ/în pămínt-ọla/ịár îl călcá dīn nóụ/știz dă-l [ɛ] fermentá bine/știț îl...amést^{i}cá cu páịlẹ-àlẹa dă-l învîrtoșá um pic așá/-l îŋgroșá...//și dup-áẹa făĉ^{ș}ă...úni staụ ac^{u}oló/áltu [k] únū tăẹá cu sápa/pămínt-òl-acólọ-așá frumós/álțī [ɛ] feméị dīn ástẹa făĉ^{e}áụ cocolọáșe.../dacă știț^{i} cuŋ fag gîndăĉé èẹa care să jọácă [ɛ]doị c-ọ gọgọáș-așá//șī le făĉ^{e}áụ le căráụ lă...^{l}ē transportáụ lă...ụámịn^{i}/pî la spáte saụ...pîŋ fáță/pă unde eráụ la...zídur^{i} acólo/șī lē...îndesá cu mîna pîn...pîntre baskíịli care erẹáụ acọlọ/bătúte pă...paẹántă/știs/^{ș} p-o párte șî pă álta//șî dûpă áẹā...ụo [ɛ] tèŋcuẹá frum^{u}óā/să spoẹá cu var/...cîŋ să uscá binențelés/să spoẹá cu var/...că nú er^{e}à ca acúma s-arúnĉē...să [ɛ] púnă...nisí^{p} pă ẹa/ĉimént ī.../s-o zugrăvẹáscă/saụ maị știụ ịo cum//atúnĉă...zit cum e ásta ^{i}erá șî p-afàră șî pîn năùntrụ//așá és^{te}//i punẹá ómu...tòcăriẹā.../feréstre p-acóló/uș^{i}...//ș-așá să...c^{u}o^{n}strūẹá ō cásă-náintẹ//

[Și acuma e la fel ca înainte, sau...?]

acúma nú ma éstē la fel//acúmā.../cum ^{i}éste la noẹ-aịc^{ș}/in álte păr^{z} nu pc să vorbésc/pentrū că...dèjá maị știụ ș-ẹo cum ịéste

---

[1] Arată unul dintre pereții camerei.

pî‿álte^{t}păr'ț^{i}/‿ịnsă...vorbín‿d-ai̯ĉ^{e}a/^{la} nọi̯//locál//

î̯...ai̯ĉă dòcandátă [ɛ] maẹ mul‿să fáĉē...cásili s [k] ádîcă‿^{z} [k] mai̯ mul‿să c^{u}o^{n}strui̯éz‿dîn‿î...kirpíĉ^{i}//noi̯‿i spúnen‿túlă// așá-i̯ s^{p}

[Cum ?]

túlă/...îi̯ spúnẹm/túlă//ịnsă știu̯ cą să spúne șî kiripíĉ^{i}/ știț^{i} ? ịnsă la no^{e}-aẹĉă majōritátẹa ọámē^{nlo}‿spun túlă//așá//șî tọárnă...ĉìmént ... [ɛ] dă jùr‿împrejúr/carē‿să numéște țóclu/ própi̯u-zis/...și dupą́ áẹa pă țóclu/...púnẹ‿niștē...cartọn din àst-asfaltát /dîn ásta cu smọálă/ca să nu [ɛ] trágă ^{i}ẹgrasii̯e dă jọs/...ĉiméntu/...șî dup-á^{e}a-nĉépē‿șî zidéștẹ...túlă//pă...dă jur împreju^{r}/‿știț^{i}//la teméē...aĉé^{e}aș^{i}/dacî‿singur dįferénța i̯éste că...nu tọárnă țóclu jos/ĉimén^{t}...//și îṇ‿súă/...dą lă...zid îṇ‿súă/aĉéẹaș...povéste ca și...înainte//

dáẹa stan [zis] stélẹa, ziz‿mọácă
pátruzèșî...únu̯ [de ani]

s-a du^{z}‿după ălẹ

[Se mai întîmplă să fugă fetele... ?]

dă/fúĝẹ//

[Se-ntîmplă ?]

dẹ//

[A fost vreuna, așa, mai...?]

dă/s-ă ō [k] fuĝít únă/odátă cu ẹa[2]/adícą...màị naíntă/... pîṇ‿să...mărite‿ẹa/cū‿fo dóo săptămîn^{i}//s-a dus fáta la u̯ó^{r}ă/ș‿dį la óră‿ā găsít únu/ș‿s-a suít în mașínă/ș‿s-a dus la...parapáṇ‿la sọácrî-^{sa}//ș-a fos‿tót o fátă la pări$^{nț i}$//

---

[1] Pronunță aspirînd.

[2] Se referă la fiica ei, măritată de curînd.

650

[Da n-au vrut părinții s-o dea, sau de ce ?]

nû/n-á vrut //a zis că să ști^{i}e și iéi̯/...și să adúcă și e̯a ū‿băi̯át...ac^{u}ólō [ɛ] unde̯-a stat i̯a/că a fo^{z}‿númai̯‿ī...singură e̯a //ș‿dacă ăla i̯-o f^{h}i plăcútă...‿s-a du^{z}‿după ăla//

p^{i}iró^{i}‿^{i}eléna [zisă] c^{u}ónțu̯
tre̯i̯zeșișápte [de ani]

cu váca

[Vrei să ne spui, așa, vreo întîmplare, de cînd erai mică și te trimetea cu vaca...]

[!] cu váca/^{g}că nu mă‿^{du}ĉ^{e}án‿cu váca !

[Nu te duceai ?]

mă‿dúĉ^{e}an ! că mi̯-ere̯á frícă de táticu/ai̯ văzú‿că... [ɛ] să úi̯tă urít [!] mă‿^{d}ĉe̯án/cu váca/-i̯ dan‿drúmū‿pă...pă vále/p-ac^{u}ólo/^{j}‿mă‿dĉ^{e}án‿cu e̯a//ne‿ĉe̯an‿cu bói/ne jûcám...//făĉ^{e}ám papáră-m‿pu̯álīlī‿cămáși//

[Cum ?]

ui̯te/pune̯á^{i} ^{b}[k] píi̯ne/brînz-ac^{u}ólo/și...i dáe̯-așa[1]/abyá vorgím pă la grădínā: "ĉé mai̯[ɛ]ne jucám...pîm‿báltă dă..."/cu mínĝi^{i}e/cu b^{e}éțe/cu...//făĉe̯ám papáră-m po̯álīlī‿cămáși//ácuma nu ma‿e cop^{i}íi ke...cît‿e dă mititéi̯/...atîta-i̯ dă...dă curá^{t}‿și.../purtáț^{i}-e̯dícă//c-așá e̯ tí^{m}pu//dā la nóe̯-atúnĉ^{e}a...ne lăsá aldă mămica-n‿cămáș^{i}/ne legá‿cu̯-o áță pă cămáșă/ș‿ne‿ĉ^{e}am îm‿báltă// [...]ne‿ĉ^{e}am[ɛ]p-u̯o...bált-ai̯ĉa/nu ^{i}ere̯á porúm/nu ^{i}ere̯á ni^{mic}// ^{i}e^{r}e̯a númai̯ cu̯op^{i}ii̯/númai̯...bu̯ói̯/váĉ^{i}//

[Și p-acolo n-ai pățit nimic ? Să pierzi vaca, or să vezi un șarpe, să te sperii...]

---

[1] Gest: lovește cu o mînă în cealaltă.

nú mi̯-e frícă dă i̯éle̯//

[Nu ţi-e frică ?]

nú mi̯-e frícă//

[Da' ai văzut ?]

n-ám̦‿văzút‘ //àcúma-m̦‿vàr-ástă.../ [ɛ] glumi̯án̦‿cu feméi̯ d-áste̯a dă la grădínă̦//şî i̯-ere̯á frícă dă e̯o [k] dă şo̯áre^{ĉe}//şî‿i̯o̦ n-an‿dă̦ lúcrŭ‿ī/prin̦sésem um‿puişór‿ī́ dă şo̯áre̦ĉe/să pui̯ pă̦ gî́tu lă...femèe̯-áe̯a// [!] //şî po‿úrmă/dacă‿e̯-a fos‿frícă şi n-a^{m}‿mai̯ pu [k] n-á^{m}‿mai̯‿ī/i̯-án‿da‿drúmŭ//ş-ácŭmă‿ĉé‿mă gî́ndi^{i}‿e̯o/să i̯au̯ un̦‿lipí^{g}‿d-ăle̦//caré‿să lipéşte̯-aşá dă̄...dă ţo̯álă//şî-l îm̦vî́rtésc aşá[1]/şi i-l púi̯‿aìĉ‿aşá[2]//măi̯ ! şî dacă nu̯ s-a-m̦vî́rtit ! că am pus e̯o şo̯áriĉili pă e̯a//i̯o dam să i-l‿l-e̯áu̯/i̯a să zbŏ̄te̯á aşá că.../i̯-am pus e̯o şo̯árī́ĉilī/să-ntinde̯á e̯á dă...dă áe̯a/că... o sperīe̯ásen̦‿cu şo̯áriĉili//şî nú‿^{i}ere̯à şo̯áriĉe̦/dăcî́t ere̯á un̦‿lip^{i}íc‘//

[Aceeaşi]

to̯átă zío̯a nu‿stái̯

[Să ne spui, dacă vrei, ce-ai făcut de ieri de dimineaţă şi pînă acum.]

[!] dă ier dă dimīne̯áţă ?//

[Da.]

m-àn̦‿sculát‘ /à^{m}‿măturá‿ş-^{e}o p-ai̯ĉa/àn‿tocát an‿da‿la ráţe/ la p^{u}or^{c}‿p^{u}orúmb̦/...[ɛ]mi̯-am pu‿ş-^{u}o-n trái̯stă/ş-a^{m}‿plecá‿la ^{g} [k] colectív̦//àc^{u}ólo̯-adŭ‿róşii̯/adúne̯-ardéi̯‿i/în̦cárẹ‿la maşín/là‿cărúţă/to̯átă zío̯a nu‿stái̯//vii̯ se̯àr-acásă̦/te spel^{i}/mănî́n̦ĉ^{f}/...te culĉ^{f}//

[Şi astăzi ?]

şî‿ástăz^{i}...tót‿aşá̦//te scol dă dimīne̯áţa/dài̯‿la‿áe̯a/dài̯‿la áe̯a//

---

[1] Gest.

[2] Gest: pe piept.

[Nu, da' chiar azi ce-ai făcut.]

ástăz^{i} ? m-an̯‿s^{c}ulát' /dă‿dimine̯áță/ave̯a^{m}‿niște ró̦și̯/...^{mi}‿ le̯-am‿pus pă foc /...le̯-am̯‿fi̯ert' /...^{s}‿pŏ‿úrmă‿le̯-am pus în̯‿sticlă/și fúj‿la grădínă ! să[ɛ]nu pi̯erz...tímpu̯ [!]//ám̯‿vení‿d-ac^{u}ólo/am̯‿venít acásă/m-àn̯‿z‿la‿víi̯e că [ɛ]lo̯ai̯ nițéi̯ strúgur^{i}...//

[Aceeași]

836. CIOCÎRLIA

(jud. Ilfov)

Culegere: 1972; MM, RP, MT; transcriere: MM

ĉocîrlía

spúne că cîn^{d}‿a ve̯nít aíj/d-a măsurád‿lócurle̯ dă cásă/a zburát o ĉocîrlíe̯//dîm‿burui̯én^{i} dĭ‿i̯árbâ d-acólo/s-a su^{i}ít în̯‿su^{s}‿ș-a-nĉepú‿să cínte̯/șî‿cîn̯‿s-a dus acólo̯ ș-a găsít/a găsí^{t}‿cúi̯bu i̯ei̯ acólo cu pui̯//ș-a spu‿ĉe "lă sátu̯-ằsta" ĉe̯/"ĉocîrlía să-i̯ zícâ"//adícă:în̯‿spune̯á șî míe̯-auze̯ám pă bătrín^{i}/p-álde̯ táta bătrínu/p-ắi̯a mári//p-ắi̯a bătríni//că d-ái̯a i̯-a zis ĉocîrlía//

voi̯ĉílă andréi̯

șáptezeĉ [de ani]

óili

i̯árna ave̯ámu̯...sae̯áu̯a l^{u}or dă ^{u}oi̯//^{u}òborásu lor acólo̯/sae̯áu̯a lor acólo dă ^{u}oi̯/...le dam̃ să mănínĉ-acólo/le-ŋgrijám^{u} cu bo̯ábe̯/cū dă to̯áte̯/ằșá//șî pă ^{u}úrmâ prìmăvára/i̯erá su̯átur^{i}//le duĉán̯‿la mocán//le duĉán‿la mocán/cîtẹ oi̯ avẹái̯/punẹá pátru la láptẹ/zícẹ‿să spui̯ totᵘ/aşá//punẹá pátru la láptẹ//dàc-avẹái̯ pátru ᵘoi̯ cū mi̯elᵘ/lụuái̯ ũ‿láptẹ/dac-avẹái̯ ᵘopt/luái̯ doi̯/după cụm [k] cîtẹ-avẹái̯ atî́z‿laps‿luᵘái̯//ş-aşá i̯erá/cu óili//

ᵃşạ/váĉilī...i̯árna le i̯ernám/...şî primŏvára/la sfî́ntu górge le scotẹán‿lă ôⁱ-o [k] lā văcárᵘ//să dúĉá la izlázᵘ/la văcár//nē‿ᵈĉam dimineáța o duĉám/seára ọ‿aduĉám acásă ş-o mulĝᵉám//

[Din lapte ce făceaţi ?]

făĉám brî́nẓă//

[Cum se făcea brînza ?]

să făĉá brî́nẓa aşá: i dam kágᵘ/o-ŋkegám/cu brî [k] cū kágᵘ/brî́nẓa/ş-ọ lăsán‿să scurĝá/ş-o tăi̯ám/fălíⁱ/ş-o băgán‿ˡa pútină//ş-aşá-i̯ făĉám//

[Şi cheagul din ce-l făceaţi ?]

kágu ? dă la pórcụ//dacā tăi̯ám pórcu/...punẹám acólọ uŋ‿kágᵘ/tọátẹ curátẹ/bunẹ-acólo/

[Dar se făcea din burta porcului.]¹

dîm... [ɛ] dîm‿búrta pórculi să făĉᵉá//şî-l tocám‿frumósᵘ/curát acolò/şî-l băgám/acólọ/pùnẹám lápte piste i̯el/sárẹ/şî-l agăţán‿susᵘ/lû-ạfăşurán‿cu uŋ‿ziᵉár frumós/l-agăţán‿sus//i̯el acólọ să ᵘuscá//şî pă úrmă cînd i̯sá láptẹle la ᵘoi̯/la vaĉ/luán‿d-acólo/punẹáᵐᵘ şî/îŋkẹgáᵐ/şî‿făĉám//

marii̯a gavrílă
şáptọzeşídᵘói̯ [de ani]

núnta

să-nţeléĝá acólọ cu părínţi/...şă punẹá núnta/la dóo săptă-

---

¹Intervenţia unui informator ocazional.

654

mín̦‿la trei̯ săptămínⁱ/cîndᵘ...i̯erá i̯ei̯ gáta/ca s-ō fac/-atúnc̦‿fă-ĉá/şî şădẹá băi̯éţi logodíţⁱ//vinẹá duminẹca/i̯erá sărbătórⁱ/i̯erá duminícă/vinẹá şi-i̯ luᵘá/...să duĉá amûndói̯ lā...lúmẹ/la jọg‿la...petreĉera/să-ntọrĉá napói̯u̯//fáta o lăsá acásă/băẹátu plecá acásă//c-aşá i̯erá//atúnĉⁱ/ş-apⁱ cîn̦‿să făĉᵉá núnta făĉá/ō-nĉepẹá núnta dă vínirⁱ/adunᵃ́//tăi̯á păsărli/făĉā tọátẹ/...c-ápi p-órmă [ɛ]ţinẹá dă sîmbâtă/núnta/şⁱ‿pînă marţⁱ//

[Spune ce făcea în fiecare zi, pe rînd.]

pă rînd aşá//făĉá aşá: sîmbâtă...i̯erá brádu mⁱiréşi/sîmbâtă//duminícă...i̯erá núnta//tóᵈ‿la mirẹásă//pă ụ́rmă sẹára/sîmbâtă sẹára/i̯erá şî la băi̯átᵘ/rásu//atún̦‿să bărgirẹá//i̯éḍẹ cun̦‿să făĉᵉá: i făĉá ᵘobiĉíu/adunᵃ́ flăcắi̯ acólọ/tōtᵘ/lăᵘutári cîntá acólọ/şî lui̯ i făĉᵉá obiĉéi̯u ca cînd îl bărbiréşti/ầşá/ş-aşá-i̯ spunẹá atúnĉẹa/că spui̯ că să spui̯ pă bătrînéştẹ/āşá/să spunẹa ras atúnĉ/āşá/ş-ápi pă úrmă dacā...luá mⁱirẹása/dă lā părínţⁱ/duminícă cu núnta şî plẹcá cu núnta/acólọ rămînẹá cu...ĉe mai̯ avẹá şⁱ‿i̯el acólo/să ĉinstẹá/bẹa/î‿úrmă/āşá//şî plecá//aⁱíĉa făĉá...ĝinerica.../făĉá duminícă sẹára núntă [k] î...másă/ầşá//lunⁱ avẹá legátu mirẹása//adunᵃ́ fẹméi̯//ş-al dóilẹa/lun̦‿sẹára făĉá i̯ár másă//ş-o termẹná pă núntă marţⁱ//

[Aceeaşi]

ca să plóᵘo aşá făĉᵃí

i̯erā pằparúda/la trei̯ săptămínⁱ dăpă paşţⁱ//s-adunáᵘ cophiláşi/tos‿că i̯erá cal‿bⁱínẹ/s-adunᵃ́ tos‿copiláşi/şⁱ‿să ᵘudá//luá gălétili cu ápă/şî‿să udá//şî joi̯ dăpă páştī/nu a [k] nū mai̯ ará lúmẹa tọátă ziụa//şî vinẹá la dóoşpẹ-acásă//tọátẹ şî fétẹ/şî tinírẹ/şî tọátẹ cu gălétili cu ápă//fuĝá...bătẹá cai şⁱ‿fuĝá pă strádă/că i̯éle ăzvîrlẹá cu ápâ pă i̯ei̯/pă tọátẹ pắrţilẹ/carẹ cum‿vinẹá/vînẹá acásâ ^{u}ud/care cum‿vînẹá/vinẹá acásâ ^{u}ud^{u}//pă ụ́rmâ úni sărẹá ş^{i}‿i̯ei̯ dîn‿cărúţằ/punẹá mína pă i̯élẹ/pă cáre...o ştiá i̯el cằ-i̯ mai̯.../punẹá mína pă i̯a/alt [k] şî áltu cărá ápâ/şî-i̯ turná ắi̯a-n‿cap/aducá ápă [!] şi-i̯ turná-n‿cap/ca sâ plóȏ/ăşá ca să pló^{u}o aşá făĉẹá ! //

[Dar copiii făceau aşa din pămînt...?]

făĉá i̯énẹ/aşá ^{i}étẹ/dạ dă úndẹ ştíẹ dọámnẹ ? [!] n-ai̯ crédẹ că-i̯ de la bucuréşt^{i} [!]//făĉá i̯éni//să duĉá fétili̯ [k] cophíi pîn‿sat/aduná ^{u}ó^{u}â/să făĉá i̯éne//şi-^{i} făĉá acólẹ̄ coşĉúgụ/şi-i̯ punẹá flọr^{i}/şă-i̯ făĉẹá féi̯nicụ/dă pămínt^{u}/şi-^{i} făĉẹá gắur^{i}/şi-i̯ punẹá lumînắr^{i} acólọ/...ş-aduná dî pîn‿sát ó^{u}ậ/şî s-aduná la cîtẹ-o cásâ//àşá//ş^{î}‿le făĉá feméi̯a mămăligâ/şî i̯élẹ prăjá ^{u}óuli/hérbẹá ^{u}ó^{u}ă/...întí duĉá i̯énilẹ/áltâ...áltâ dátậ să‿^{d}ĉạ şî-l îngropá-n‿grîụ//i̯-apri [k] î‿lâsá lumînắr^{î}lẹ-aprínsẹ-acólọ/áltâ dátâ să duĉá şî-l punẹá lă...îl duĉ^{e}a la gîrlâ//şî punẹá o scîndurâ/ş^{î}‿punẹá lumînắr^{î}li pă scîndurâ/...în‿féi̯nicụ-óla acólọ/şi-i̯ da drúmu pă ápâ/şî mẽrĝ^{e}á pă‿ápâ/ş^{i}‿i̯éle árdẹá dacâ i̯erá liníştẹ//ş^{i}‿i̯éle àrdẹá/şî [ɛ] i̯el să duĉá la fund^{u}/i̯énilẹ/că dacă i̯erá pămínt^{î} să lăsá la fun^{d}‿că i̯erá greụ//da lumînắr^{î}lẹ merĝ^{e}á/áşạ//ş-aşá făĉạ/vinẹá acásă/cun‿spui̯/lẹ punẹá mása/mîncá/făĉ^{e}á/ĉa câ-i̯ pomána lu i̯énẹ//

şî i̯rá fétẹ carẹ i̯erá únili nílọásẹ/şî cînd u-l plînĝẹá "i̯énẹ/i̯énẹ/scaloi̯éne"/pei̯ îl plînĝẹá că-l plînĝá cu lắcrin/ş-ọ mai̯ vẹdẹá ş-àilántâ/ş-o trăĝá şî pă ẹa/ş-ai̯lántâ/ş^{î}‿cîn...ş^{î}‿vrẹa dumnezéụ/şî da plọái̯e//i̯erá fétẹ mar^{i}/ĉe făĉá cop^{h}íi/da făĉá şî fétẹ mar^{i}//s-aduná fétilẹ mar^{i}/şî făĉẹá/da atúnĉa ^{i}erá mai̯ mul‿zbèg^{u}/ [!] cînd îl duĉá i̯énẹle/cîn‿sâ-ntorĉẹá/să zbegụẹá cu bắi̯eţi//

[Aceeaşi]

---

[1] Se adresează aceluiaşi informator ocazional.

656

gîndáĉi

gîndáĉi să creștẹá așá: punẹáṇ‿sămînța...și-ṇv^{i}ii̯á/șî dacă îṇgii̯á gîndáĉi/i punẹám‿frum^{u}ós p-uṇ‿fundulét^{u}/le daṃ‿frúṇză/puțínă/núma crúdă/pînă cîṇd încĕpẹá ș^{i}‿i̯ei̯ să sẹ mai̯‿ĭ mărgáscă/...șî așá//la săptămínă/...dacă ști nu prẹa mîṇcá ei̯/cîtẹodátă i̯erá mai̯‿ĭ frúṇza mai̯ pălítă/mai̯‿ắẹa/șî nu prẹa ọ mîṇcá//ș^{î}‿dacă n-o mîṇcá/ca să mẹárgă pîṇ‿la săptămína/ca să-i̯...primenim/primenẹáṇ‿la trei̯ zílẹ//și-^{i} mutám pă al‿fund^{û}/adunám p^{i}elín^{u}/mîṇjám fúndu bínẹ cu pelín/șî pă úrmă punẹám gîndáĉĭ...pọ fun^{d}‿curát/șî...p-álẹa ĉe‿î i̯erá [ɛ] îl ^{s}cotẹám afáră/-l dam afáră/șî dúpă álẹa-i̯ punẹám i̯áră...frúṇză...pr^{o}áspătă//i̯ár dacă făĉ^{e}á/le făĉám to‿la fel/pînă să făĉẹá mar^{i}//cînd încĕpẹá i̯ei̯ să pléĉẹ/avẹám mătur^{i} d-álẹa dă grădínă/ne păstrá//șî‿cîn‿vedẹáṇ‿că trébui̯ să pléĉẹ/ne punẹám șî-i̯...primiṇẹám ẹar dîn nou̯/ca să nu s...pînă s [k] plẹácă i̯ei̯ tos‿să nu fácă mizéri^{i}ẹ supt ei̯//și curățẹám ẹar frumós^{u}/punẹám tọt așá pelím‿ṁul‿p-acólọ frumós/ca să nirọásă binè/ș^{î}‿punẹám mătur d-álẹa pă dă lătur^{i}/ș^{i}‿^{i}ei̯ să ^{u}ụrcá acólọ/șî‿făĉ^{e}á gogóș^{i}//dacă să-ñtărẹá gogóșîlẹ/adunáṇ‿gogóșili/șî ne duĉáṇ‿cụ i̯élẹ lă...care ^{i}erá dă meserie/d-avẹá mașînă//șî făĉ^{e}ám borangicụ/...ș-așá făĉám^{u}//

[Aceeași]

mĭălăi̯ásụ

mai̯ nainte să făĉá mălăi̯áș/i̯étẹ cuṇ s^{i} [k] făĉá bătríni nóștri mĭălăi̯ásụ: herbẹá ápă-ṇ‿cólcătẹ/punẹá mălái̯u-ṇ‿căpistérẹ//i punẹá sárẹ/i punẹá um‿prav‿dă fă^{i}ínă‿acólo/-n i̯el^{u}/șî-l mestẹcá cu líṇgura bine/șî-l lăsă puțín dă să doská i̯el/dă să...creștẹá niţél^{u}//ş^{î} p-órmâ ung̑^{i}á t[ɛ]ávà/şî-l punẹ́a-n távâ/şî-l băga^{m} în sóbă̦/şî-l coĉá//

[Aceeaşi]

grí^{u}u

după ĉe sā̆ rẹcoltá porúmbu/să tăg̑á coĉéni/să liberá...ēliberá lócu/vînẹá ş^{î} să făĉá arăturâ//să ará/după care să înṣămînţá grí^{u}u cu mîna//vînẹá şî-l dădẹá pîn împrăştiérẹ/cu mîna//după ág̑a vinẹá şî dâdẹá cu borána/^{u}ò dátâ saụ dă do^{u}o ^{u}or^{i}/după cum erá cazu/şī̆...îl amesticá îm pămînt/înṣâ...nu ^{i}erá o problémâ kạr búnâ/pentru că̄...rămînẹá bolován^{i}/ịerá ún^{i}li tọámnẹ cam ^{u}uscátẹ/în sfîrşît/şi rămînẹá bolọván^{i}/nu erá condíţi aşá ca acúma să bág̑ọ díscu/saụ...//şī̆ docamdátā̆ pentru tọámnă cam ásta erá//primăvára ịar î...după ĉe-nĉepẹá să răsárâ grí^{u}u/prindẹá uṇ fel dă scrob aşá/vẹnẹá şî băgá o boránă pă el acólọ/îl maị zlăbẹá puţín/ş-ápâị în sfîrşít s-a [r] s-aşteptá...ā̆ seĉerátụ//la séĉîrâ/...erá [k] álţi recoltá cu [k] îl ī̆ seĉẹrá cu séĉịra/cu mîna//álţi îl séĉîra cu cụása//álţī̆ cu seĉẹrătórîli/ịerá şî p-atúnĉa...ĉíng-avẹá pămín^{d} maị mult aşá/avẹá seĉẹrătór^{i}/avẹá posibilităţ^{i}/ịar noị ăştilánţ^{i} majọritátẹa/nóozeşînòo la sútâ cum s-ar spúne/îl î lucrám cu mîna/cu cọása şî cu séĉẹrạ//dup-áịa/după ĉe-l î seĉerám/îl făĉám znop^{i}/îl legám/ş^{i} să făĉá clăị/aşá-ị spunẹám noị/pûnẹá cîtẹ paịsprízeĉẹ znop^{i} într-ō...jumătátẹ/dóoşopt...dă znop^{i} într-o cláịẹ//

dávid niculáe
treịzeşîòpt [de ani]

ástẹa s^{î}͜ fáĉẹ la noi̯ aĉí la țáră

să ĉérne fă^{i}ína/să plămădéște aluátu/cu túrtă/sau̯ cu drójdiẹ/să frămíntă͜ după ĉẹ créște drójdiẹa să frămíntă cu...făína ĉernútă/pă úrmă o púnẹm la mín-așá p-o másă/dup-aĉéi̯a/dúpă ĉe créștẹ pă másă/o púnẹm în fórme/sau̯ o púnem diréct în͜ fórme/acúma [ɛ] mai̯ naíntẹ cín [k] la máma o punẹá di̯réc͜ pă mas-așá/ș-ápăi̯ o punẹá cu lopáta pă vátră/o făĉá acásă máma//da noi̯ acúma o púnem în͜ fórme/^{o} lăsắn͜ să crẹáscă/árdim cupti^{u}óru/băgắm kirostríil'i̯/c-așá să spúne/în cupti^{u}ór/dúpă ĉe árden͜ cuptióru/ș-o puném pă kirostrí^{i} lă rínd așá/píi̯nẹa//dup-áẹa o scoátẹm/ș^{î}...s-a făcú͜ píi̯nẹa// [...]

[Plăcinta cum se face ?]

plăĉínta să frămíntă foáẹa cu láptẹ dúlĉẹ/cu un ^{u}ou̯/puțín zahắr/um͜ prav͜ dă copt/foáẹa//pă úrmă bátẹm ^{u}óu-m͜ brínză/șî-ntíndim͜ foáiẹ supțírẹ-așá/púnem în távă/punem brínză cu ^{u}ou̯/ápi i̯ár púnem͜ foáiẹ/...dup-aĉéi̯-árden͜ cupti^{u}óru/ș^{î}͜ le băgắm lă cuptiór//dă ^{să} coáĉẹ/și pă úrmă le scoátẹm// [...]

[Dar din mălai ce faceți ?]

dim͜ mălái̯/mămălígă//púnẹm mămălíga la foc/mai̯ na^{i}íntẹ máma o făĉá lă kirostrí/pă kirostríi̯ cu páiẹ//^{da} ^{g}acúma noi̯ o fáĉẹm la aragáz//șî púnim ápa pă foc/púnẹm sáre-n i̯a/lăsắn͜ să fi̯árbă/punẹ́m puțín mălái̯ dasúpr^{e}a/lăsắn͜ să fi̯árbă/dúp-aĉéi̯a/cín͜ s-a dat în͜ fi̯ert/băgắm...fáĉẹm terĉ așá/că i̯o așá o fac/dúp-áẹa o las să feárbă puțín cu terĉ-óla așá/ș-apắi̯ ō...pui̯ mălái̯ î͜ i̯a/ș^{î} la [k] mai̯ las puțín să fi̯árbă/ș-ắpăi̯ o méstẹc//

matákẹ ĝorĝéta

tréi̯zășîșase [de ani]

s-a furát cái

s-a furát cái/kar şî lă naş-ásta a me̯a/cáre-i̯....d-ái̯a ᵉ̯-a murít un̟‿frátẹ cavalér/tot aşá‿a lu naş-ásta a me̯a/carẹ-a murít acúş//mai̯ naⁱíntẹ ave̯á cai̯ bunⁱ aíĉa-ŋ‿comúnâ i̯e̯i̯//ş-a vinítū...i̯ei̯ şăde̯á în̄...la cásâ/şî cái i̯-ave̯á la grajd//ave̯á oblo̯ánẹ la ...cái̯ acólọ...//şî băe̯átu̯-ăstă...frátʼilẹ lu naş-ásta a me̯a‿a fost în̟‿sat/c-aşá să dúĉẹ băi̯éţi se̯ára aíĉⁱ/da acúma nu pre̯a să mai̯ duĉ-aşa//da atú‿naíntẹ să duĉá pîn̟‿sat/şăde̯á pînâ tîrzíu̯/pînâ pâ la zéĉẹ ún̟spẹ/ápâi̯ vine̯á acás//şi i̯el a fost pîn̟‿sat/cînd a venít acásă...a auzítu p-acólọ pⁱ‿la grajd‿î ĉocănínd aşá//să dúĉẹ la tái̯câ-su în‿cásă/şî-i̯ spúnẹ/"tátâ" zíĉẹ/"i̯a sco̯álă/că nú‿ştu ĉẹ s-aúde acólo la grajd/la cai̯"//i̯el‿ī a intrát pâ fere̯ástra la cai̯/a tăe̯át oblọ́nu/cu ĉe l-o fhí tăe̯át/ş-a dîskís úşa/cîn̟‿s-a dúsū băi̯át-ósta la tái̯câ-su/ápĕi̯ a eşí‿tái̯câ-su̯-afárâ//tómai̯ bínẹ/că n-a apucá‿să i̯ásă cu cái/ştiţⁱ/do̯ar dăzlegásẹ cái să pléĉẹ cu ⁱe̯i̯//şî lu băe̯át e̯-a fos‿fricâ d-atúnĉă/dâ cînd a văzút câ ...i̯erá cu cái dâzlegaţⁱ/şti dâ la i̯ézlẹ/do̯ar să pléĉẹ cu i̯ei̯/pă úşâ//cîn‿a ĕ [k]a strigá‿tái̯câ-su "hóţî ! hóţi !" s-ā alarmá‿lúme̯a/a işít afárâ/ş-a lăsá‿cái ş -a fuĝít//şi băe̯át-ûsta d-atúnĉa i̯-a fos‿fricâ/şî‿s-a-mbon̟lăvít/şî a zăcút/ş-ăpăi̯ a murít//

[Aceeaşi]

mă̦lái̯u

i̯erám şásẹ fétẹ//ne duĉám‿î dóo-ntr-o pártẹ vine̯á/şî dóo-ntr-o pártẹ/şî...sau̯ ᵘopt//î [ɛ] ĩ‿ᵘopt or în̟‿şásẹ/-ŋ‿cîtẹ i̯erám//şî pátru s-adúná la mijlóc to̯átẹ//ápâi̯ ne vorbe̯ám to̯átẹ-acólō/pă cáre s-o príndẹm//ştia‿că dacâ prinde̯ám úna dĩ‿áste̯a pátru carẹ

660

ịerá însoțitẹ-așa mai dăpártẹ/^{a}pâị trebuịá să vịịẹ ịẹlẹ la mijlóc/ la mălái^{u}//și alẹrgán după úna/"pă carẹ s-o príndẹm ? haị s-ọ príndẹm pă mariụára/saụ pă...pă úna/^{h}ai pă ẹa !"//ș-alergám după áșa pîn-o prindẹám tọátẹ ástẹa dîm mijlóc/cîtẹ pátru//o prindẹáṇ/ ș^{î} dup-aĉẹịa vinẹá ịẹle lā mălaị îm mijlóc/și ịșám noị lā márĝinẹ//dūp-aĉẹịa ẹle ịárâ cînd î s-adună cîte pátrū/alergá ịar după úna dîn nọị//pă carẹ ne prindẹá/dacâ prindẹá ^{u}únā.../noị dacâ fuĝ^{e}ám și nẹ-alăturám úna cu álta/ásta dûpă márĝinẹ/că ịerám perék așá știț/ịerám dóo la uṇ cap/și dóo la uṇ cap/și trebūẹá să mă prind ịo cū ástā...și cu áịlalta/dîn...dâ dịncolo/sâ ne... dăm mîna amîndóo/dacâ dădẹám mîna/pūtẹá sâ ne prindă la ụrmă/dacă dădẹám noị mîna//ș-apâị ī dacâ nu ne prindẹá/intrá ịẹlẹ lā mălaị îm mịijlóc acólo/ [!] dacâ prindẹá úna dī áẹa//

[Altceva vă mai jucați ?]

și ne jūcám la mînĝe//făcám um pergél așá rotúnd/pă maịdán aiĉa undẹ ịẹstị căminụ-acúma la noị/ịerá maịdán/log vacánt//făĉám um pergél rụát-așa rotúnd/cîtẹ vrẹam sâ intrăm/zéĉẹ/dóọspẹ/cîte fetẹ ịerám/băịẹț^{i}/amestẹcás cu fétẹ-așá/șị punẹám/lụam mînĝẹa și ...ne-ñumărám acolọ/tọátẹ/cáre ișá/carẹ ịerá lā...îm pîndâ înă^{u}úntru/îm pergél/care ^{i}erá pă márĝine/dūp-aĉẹ́ẹa ṃplimbám minĝẹa/dă la úna pîṇ la álta așā...rọátâ//dacā prindẹá minĝ^{e}a/și lovẹá p-áẹa dî [k] úna dîm mịijlóc o lovẹá áẹa du pă márĝine/ ápâị trecá toz dîm mijlóc pă márĝinẹ/și intrá ăịa dū pă márĝinẹ toț^{i} înăúntru/îm mijlóc//ș-așá ịerá mînĝịa//

[Aceeași]

s-a-ñecat

um băẹá tod dîñ văcărẹásca ca să vă povestésc cu ăsta/a vẹni s^{î} să scaldẹ-aica lā gîrlâ/munĉá pă sidirụ^{1}-aiĉa//cînd a veni^{t}

---

[1] Nume topic.

s^{î}‿să scáldẹ/i̯el n-á știú‿să-n̄ọátẹ știț ? ș^{î}‿s-a dūs/s-a dus/ș^{î}‿cúm a foz‿gî́rlā...a zís că i̯éstẹ mal așá/dă undẹ ! că...cîṇ‿s-a dus/s-a dus drept îṇ‿jos//șî i̯el a ișî́t o dátâ/șî mai̯ a fos‿ĉinevá cu el/ș-a ișî́t o dátă î̃‿su^{z}‿/l-a zvî́rlít ápa/ș-a strigá^{d}‿la ĉei̯lálț^{i}/"săris‿că mă-néc^{u} !" da ĉinẹ‿ére s^{î}‿să dúcă? că ș-ăi̯lalți̯ lẹ-a fos‿frícâ/n-ā...n-a-ndrăzní‿s^{î}‿să dúcâ//ș-apâi̯ s-a du^{s}‿săráCu/ s-a-fəcát/șî l-a găsít^{î}/a umblát dúpă i̯el/ș^{î}‿l-a g [k] a adús scafándri șî‿l-a găsít//

ș-aíĉa la noi̯/un̄ băi̯á‿cu tractọru/tot așá dū‿pă lā cazóta[1] mi sâ párẹ c-a foz‿băẹátu tractoríst aíĉ^{i}//s-a dus aíĉa la grădína Ĉeapéuluị[2]/treĉá p-um‿pod dă ápâ‿așá dîn partẹ-ásta treĉá-m‿partẹ-áẹa așa//șî...cum s-a dus i̯el cu tractóru/ș-a alunicá‿tractóru cu i̯el cu tot în ápâ//ș^{î}‿cum l-o fi bușî́t nu știu/s-a brodí‿ș-un‿î băẹá‿dâ la noi̯ d-aíĉa uṇ‿șofér să scăldá//ș^{i}‿s-a du^{s}‿șî l-a apucád/da l-a scăpá/l-a apúcá‿dă păr așá/șî știț i̯-a alunícá‿păru dîn mî́nâ șî l-a scăpád‿la fund//ș^{î}‿i̯el probábil c-a foz‿bușî́d‿dă volánu la tractór//că dacâ i̯erá ști^{s}‿să nu fî‿fóstū/mai̯ îl ridicá ápa dasúpra șî-l [ɛ] pûtẹá sâ-l apúĉẹ î‿ásta//

[Aceeași]

o clóșcâ

i‿fác‿î cui̯bár cu pá^{i}ẹ/i pun̄ práfur^{î} acúma ca să nú‿mai̯ fácâ pădú^{i}k/că acúma [!] dacă [!] ^{sâ} nu să fácă pădú^{k}//fáĉe pădúi̯^{k}‿clóșca/șā nu scọátẹ níĉ um‿pui̯//pum‿práfur^{i} așá pă fúndu la cutíẹ/úndẹ-i̯ fac cui̯báru/dúp-aĉéẹa-i̯‿ī cáut óulẹ...să fíi̯ẹ mai̯ proáspẹtẹ/să ái̯bâ părăúțâ/...árẹ ó^{u}u părăúț-așá/lẹ-alég/dóọzeșî-ĉínĉ/dóozeșîșásẹ/după cîtẹ vrei̯ sâ-i̯ pui̯//le pui̯ acólo sẹára/că ásta nu să púne sĕrbĭto̯áre̯a/dâcît în̯‿zílẹ d-àstẹlálte̥/ca să̄... i̯ése púi năzdrăvánⁱ//șî [!] și-i̯ púnĕ‿ᵘóulẹ/dŭp-ačé̯e̯a/púnẹn‿clóșca se̯ára pă élẹ/núma se̯ára să púnẹ/că zíu̯a spŭnẹ că̄‿ése púī...că ésẹ ᵘóulẹ límpẹzⁱ/nu sco̯áte pui̯ dacâ pui̯.../núma se̯ára să púnẹ// înáinte d-a‿aprínde lumʸína/să nu-i̯ pui̯ cu lumínă/c-álfĕl nu mai̯ sco̯átẹ clóșca/șádẹ pui̯u̯-acólō...kíui̯e în...gău̯áčẹ/și nu ma‿ⁱésẹ [!]/să spúnẹ că l-ai̯ pus cu lumínâ/trebŭ‿să ții̯ lámpa‿aprínsâ sau̯...bec čevá/pînă sco̯átẹ clóșca//i̯ar dacâ-i̯ pui̯ /s-apúčẹ dîn‿ lun-àstâlaítâ/să nu víⁱẹ púi-ntr-o lúnâ/câ ésẹ lunátičⁱ//și la úrmâ trebŭ‿sâ-i̯ pui̯ pă̄ fọc/sî‿faș‿fócu cu páⁱẹ/sâ-i̯ pui̯ în čur/ sâ-i̯ černⁱ pă foc/ca să nu [!] i̯ásă lunátičⁱ/că mu̯árẹ//

---

[1] Nume topic.

[2] C A P – Cooperativa agricolă de producție.

[Aceeași]

837. GRINDU [ALR I, 725]

(jud.Ialomița)

Culegere: 1973; CB, MM; transcriere: CB

ásta-i̯ clácạ

[Cum se făcea o clacă ?]

d-egzémplu ᵉô‿ave̯ám nẹvóē‿să faᵍ‿o clácă//nú ģirûe̯ám‿eu̯‿u... múnca/șī...àpelám la anumís‿priéteñ‿i/večín/nu‿ẹ-așá/...și dacặ mă știe̯á că nu prẹa pot să fac fáță/...m-àjutá//și mà‿duče̯ám:

"néne cutărícặ‿! néne‿ⁱu̯ánê !" sau̯‿u "nénē [k] țáță i̯u̯onícă!// dáți-mⁱ și míi̯ă/...fáta/dise̯ára.../să fac o clácạ"//

"ģáta mihái̯ ne^{nică}/ți̯-ò‿dáu̯ !" //

ș-àdunám șápte/ọb/zéče/čínșpe fete/...fă̄čá‿ọ̄ clắcă/vine̯á băèțᵉ-acólo/adučám‿lăutárⁱ/...cîntá...//i̯o am‿făcú‿dă vo trei̯‿

pàtru or^{i}//cîntá lăūtári̯/fḗtili/vḗși̯l^{e}/-acṓlọ̄.../

[Și cura porumb.][1]

curá pu̯orúm^{b}/curám...p^{o}áte...tréi̯zèș‿pátruzẹj‿dă [r] dă̄ saĉ/ adícă...c^{u}óșu^{r}/dóo...trei̯ [k] ò‿sútặ‿dòo dă cu̯óșur dă porúmb‿ ûntr-ō nọ̯ápte̯//fắĉám ȏ‿trẹ̯ábă fu̯ártē...búnặ//ásta-i̯ clácạ//

sọ̯áre ǵe mihái̯
șàișĉínĉ ^{i}ẹgzáct

o núntă

[Cum se făcea mai demult o nuntă pe aici, la dumneavoastră?]

P^{ă}i̯ o núntă/cúm‿făĉám o núnțặ ?//înĉepẹ̯ám...să strînjḗ‿ban^{i}// dă undḗ‿dă neundḗ‿trebûẹ̯á să-i̯ faĉ^{i}/trēbûẹ̯á să-i̯ fábriĉ/că...vinẹ̯á se^{p}[k] zíu̯a/la c^{u}opi̯il/să-i̯ fa^{j}‿nún^{ta}//păi̯...cîn‿ō‿făĉá creștẹ̯ám um‿p^{u}ōrc^{u}/...cîn‿î nu [k] care nu-l cumpărá...//ș‿trebuẹ̯á să fácặ//ĉe să fa^{că} ?//e !//fàĉam...lu^{u}ái̯ acólo țúi̯că/luái̯ băuturícặ...//atúnẹ^{d}‿tẹ-àpucái̯//să faĉ//tonái̯ lăutắrii̯/kĕ... i̯áștẹa‿erá.../prímu...țúi̯ca/ș-apoi̯ al dói̯l^{eă} lăutári//ĉé crez^{i} dumnẹata ?//găsẹ̯ái̯ nấșu/umblái̯ dûpă i̯ēl^{u}//[2]ée !//ĉe să faĉ^{i} ?

[Și pe urmă ?]

șî pă úrmă...în̂ĉepẹ̯ái̯ să...faĉ^{i}...sarmále/să faĉ^{i}...

[Da' cum se-nțelegeau, așa, socrii între ei ?]

pi‿să-nțeleĝ [ɛ] ā/să-nțeleĝ^{e}á bre/să-nțeleĝá/așá/vorgắ... întî́i̯//

"măi̯‿i...cúscre ! noi̯ trébe să fáĉẹm p-ásta șî p-ásta"//

"fáĉẹm!" zî́ĉẹ//mai̯ dăș́kíde úșa ṇțél oíțặ!cặ ē...cald/șî múștē ! // ș‿pă úrmă/...înĉepẹ̯ám//ș‿dacă vorgá‿acọ́lọ:

"măi̯ cúscre ! trébe să fáĉẹm...p-ásta șî‿p-àstạ"//

---

[1] Intervenția aparține gazdei.
[2] Se adresează unei fetițe.

664

"o fácen‿cuscre !//

"cînd ?"

"pă‿^{z}iua‿dă‿cutáre"//

şî...vorgá acólo/...să-nţeleĝ^{e}á/...ápăi s-apucá//săptămîn-ásta//bá d-ō...//aşá‿erà-naínte//făĉá lúmea bîscu^{i}í^{i}//nu préa-i‿u...cumpărắ aşá//cắ mai cumpărắ/...dá-i făĉá dă ^{cásă}//tun^{i}//marţ^{i}/...^{u}ó pî́ine/ùn‿cozonác/ō... ȗna‿álta//ş‿tè-nţeleĝ^{e}áe-acólō/ş‿me^{r}ĝá núnta-nai^{nte}//

[Care erau toate obiceiurile la o nuntă bătrînească, de sîmbătă seara pînă luni după nuntă ?]

^{p}‿ĉé să făĉ^{e}á ?//dacă...cum î^{s}‿spui săptămî́n-ɛ̀ata...făĉám ^{d}-áli mînĉằri/pînă sî́mbătă//sî́mbătă...pă tìmpu‿ósta/...t^{r}ebeá să‿trimíten‿la nún^{u}//rakíu//că...aveá preténţie//...núnu//àdunáe-acólo/trîmeteai pă cînē...credeai/pă...fáta ĉ^{e}a mai máre/sau pă băeátu ĉel mai máre/îl trîmeteai ^{g}cu lăutáre-acól^{o}/...la nún^{u}...//acúma núnū-ş kàmă‿şî‿^{i}él/oàmini‿lúi// [ɛ]cắ să-ń‿implineáscă‿níie vóea/că ĉé‿ş^{ĉ}ē..."sócru cū...cu fáta/a dát aí$^{}$ĉ^{e}a"/...sau cu băeátu/..."n-a dá‿níie"/cu băeátu dă.../îi dă acólo un dar: dóo véd^{r}e dă ţúică/dóo dă yínu/ca să-i adúne şí‿^{i}el oámen^{i}//acúma/...ăla şe-adúnă/...uómu/şe-adúnă/cîd‿dĕ mú^{l}te neámur^{i}//

àşá//yínē‿dî‿la...nún d-acólo//călţunáru//

"ĉé‿^{i}erà‿acòlō‿maic-/aveá oámen^{i} núnu ?"//

"aveá mămícă !//aveá/atî́ţea inş/şaizĕj‿dă căĉ^{i}úl^{i}//aveá mămíc-/aveá !"//

ápăi noi...bucuróş/...că áre núnu uámen^{i}//

"^{h}ái‿i ! ĉé să fáĉem ? să‿fáĉem atî́tă mînĉáre/s-avém atî́tă ....ătî̀tea pî́in^{i}/s-av^{i}ém că...áre núnu‿ătî́ţeă oámen^{i}/mai yínē‿^{j}‿dî la nuoi..."//àşá//ne-adunám acólo dúmînĭcă seá^{ra}//punim mînĉárē/că‿trebúeă‿să stai/la oámen^{i}/acólo-n [k] ă^{m}‿fáţa oámín^{i}lo^{r}‿tre^{be}‿să ái//puneáe-ac^{u}ólo mî^{n}cárea/mînĉá...//băutúră...//ăla[ɛ] "ádį-m̄ aíĉ un̯ kil dă vin/adú-m̄ sifón/ádu cutáre..."//îį duĉ^{e}áȩ-acoló [ɛ] dîn̯ gros^{u}/duĉáį//

"háįdį ! să dă dárurlȩ-acúș"//

dăm̯ î...cît...să pųáte să dȩa/...acólo cî^{t}.../cît áre̯ el dă gîn̯ să dȩa//...háį să dȩa și sócru atîta/hai să dȩa și sòcr-olô-lánt atîta/ăį màrȩ-atîta/ăla nícų-atî^{ta}//și...ș-adună...bàn^{e}et// care cum putȩá să dȩá//cáre și cum dădȩá//mesáșî cît^{e}-o sútă dă lei//e ! ne bucurá^{m}//dă strînĝèm ban^{u}/că am kéltui̯ și̯ noį/știį?// ș-așá...d-acúo^{lea}...înĉepȩá jócu//jucá...dă...rupȩá-n̯călțămín^{tȩa}// tinerétų//care̯ erá dă joc^{u}//care̯ erá bătrîn sărácu/...dădȩá dáru/plèca acásă//"la culcáre mósu^{le} !"//așá̯ erà̯ ápoį atú^{nĉa}//

și...lun^{i} dă dîminȩáță vȩnȩá^{e}-acá^{să}//să ducá hiįecàrȩ-acásă/ vésel/petrecúd/jucát//'ȩ ! "cît a strîns cutărícă̯ la má^{să} ?"//

"atîta...a strîns"//

"bun^{u} ! n-a kéltui̯ dȩgá^{ba}"//

și ásta̯ éstē...továrășilor//

stoįca marieą
șàįzeșiúnu [de ani]

^{u}úna̯ a fuĝîtų

[Fetele dumitale s-au căsătorit cu înțelegere, sau a și fugit vreuna ?]

^{u}úna̯ a fuĝîtų//

[Da ?]

dă//care az^{i} e și ș [k] și dășpărțită ...//má-sa lu băȩát-òsta[1]//a fuĝit//

[Cum a făcut ?]

---

[1] Se referă la un nepot, care se află în cameră.

666

cúm a făcu^{t}?

[Cum a fugit ?]

cúm a fuĝi^{t} ?‿să-s‿spui̯^{u} cum a fuĝ^{it}//

e̯ä ave̯á d-a fáĉē‿cu bă^{e}àt^{u}-ósta//şî băe̯àtu̯-óstă [ɛ] deşî́ noi̯ i̯e^{r}ám...dăstúl dă̄...săráĉ^{i}/n̦ţeléĝ^{i} ?//da şi i̯er‿erá mái̯‿sărà^{c}// şi-i̯ spune̯ám aşá: "mámă !...nú mai̯ te̯-ave̯á [ɛ] cu băe̯át-òs^{ta} că ...nú-m‿plàĉe ! nū fáĉe dă noi̯ !"//i̯èrá șăra^{c}/ta^{re} ĉe mai̯ !//e̯a n-á asculta^{t}//

s̯-a dus tá-šo̦^{u}...pă cîmp/a veni‿se̯ára acásă̦//e̯o e^{r}á^{m}...cam bolnávă̦ nu ştu cúm//

zíĉe̦‿"màri̯ţo/púne-m mîn̦^{cáre}//púne-n‿tu mîn̦$^{cáre̯-acólo}$"//

á‿pus fáta...o pîi̯né/à‿pus‿fáta...ĉe̯-ám‿avùt acólo...//fā̄ră să ne gîndím noi̯ că...ne fáĉe‿e̯a buca$^{t-àsta}$//

ʼa$^{ole̯o}$! á‿plecà‿tás-su̯//á‿plecát/că trébúe̯á să dúcă no̯ápte̯a/ ...cum î^{s}‿spui̯ la mún̦că că.../să-i̯ fáĉem már^{i} sé-i̯...putém ţî-ne̦//

se̯ára ne duĉén̦‿la plan^{tu}//ne kámă...şáfŭ‿dă ekípă‿la plan// zíĉē...

"ţáţă marió ! te du^{j}‿la ĉ^{i}ocán̦‿la no̯a^{pte}"//

"măi̯‿ī..." gligoràş‿îm páre kĕ‿^{i}erá//"sîn‿cám bolnávă mă" zic^{u}..."să dúcă mariţa̦ !"//

zíĉe "s [ɛ] să dúcă bre/dacă ştíe să púē‿e̯á-n̦‿cărúţă̦"//

"é^{i} ! ò‿ma^{i}‿i̯nváţă... condúctoru̯-ácólo/ĉ-ò‿mai̯ fáĉe" zi^{k} "i̯o nu po‿să mă duc că-s̯ ca^{m}‿bō̆l^{návă}"//

ŏ^{u} [eu] m-an̦‿culcát/kĕ‿^{i}erám bō̆lnávă/în̦ păre̯á ni^{j}‿nū‿mîn̦-ca^{sem}//i̯á‿s-a‿culcát...în̦‿cásă‿aíĉ^{i}/c-aşá e̯-an̦‿culcá‿pă toţ^{i}/... i̯ou̯ m-an̦‿^{g}culcát aíĉ/c-aşá mă cul‿cu...m^{u}óşu̯-ai̯ĉa...//

acúmā...u̯o nepu̯átă d-a me̯a/ve̦rişo̯ára zis a‿éi̯/...a ştiú‿tot //îi̯ spui̯ şî ástăz^{i}/

"fă̦ !...tu ai̯ ştiút^{u} !"//

"úi̯te/po̯a‿să mă kárză dũmnezéu̯ aĉí̯/n-ăn̦‿ştiú‿dădícă màrío ! zõu̯ n-án̦‿ştíú"/

"fă nú-z‿mai̯ da zău̯ ! c-ai̯ ştiù‿tót "//că...p-ắ^{s}ta carē‿l-a lu̯at‿^{e}ă/éste văr al dói̯le̯a cu bărbás-su̯//i̯ei̯//şî i̯éle̯-amîndóule̯a verişu̯áre̯//ş-a ştiù‿tót //

acúma i̯o mă...trîntésc^{d} îm‿pat acólo/...stau̯ no̯ápte̯a...//zi^{c}‿"s-ó‿hí duz‿marîţa la ĉocăn^{u}/ĉ^{i}-o fhí̦ făcút ?"//tò^{d}‿bolnávă/ĉe mai̯/^{i}erám răĉíta̦//nu ştu ĉe̯-ave̯ám//

yíne̯ i̯a la míne̯/nepo̯át-ásta̦//

"dădícă mario ! dădícă marí^{i}o !"

"ĉé‿e ?" zic//

"ĉé faj ?" zíĉe "nũ‿te̯-ai̯‿z‿la ĉ^{i}ocăn^{u} ?"//

"nu m-an‿dũ"‿zîc/"sîn̦‿cam bolnávă/-m páre că̦‿s-á‿z‿maríţa̦"//

"ah̦á ! să hí matále sănăto̯ásă ! maríţa-i̯ lă...ş-a lo̯a..."m-i̯ că să dúĉe ắsta po‿undevá şî̦ //"e la ne̯a cu̯óste̯a ac^{u}ólo" zíĉe̯//

"^{f}ă ! tu ^{i}ej‿nebúnă̦ ?!"//

"e̯ă ! zău̯ dădícă mà^{r}ío̦ !//maríţa l-a lo̯a‿pă gó̦rge !"//

"tu ! tu i̯eş‿pru̯ástă ?!"//da ĉē‿am mai̯ foz‿bõlnávă ?!//m-an̦‿sculắ^{t}/...am în̦cu̯e̯át úşîli p-aíĉa/şî m-an‿dus tũmai̯ la caratáse̦[2] la...i̯el acólo şî i̯-an̦‿spu^{su}//

cîn̦‿s-a po̦mĩní‿cu míne/"ĉé-i̯ cu tíne?//do̯ar an̦‿vinít acásă̦/ĉé-i̯ cu‿tíne̦ ?"//

zic "şe̯-a bătút maríţa méndrele"/zîc "acúma s-ā...în̦grăşá^{d}"‿zic/"a fuĝí‿după...gór^{ge}"//

"à‿fuĝí‿dîpă górge/lás-o̯-ácólo !" zíĉe//"lás-o̯-ácólō !‿nu-i̯ dăm nimíca"/că do̯ar măritásem úna !//"şî̦‿că [k] cu to̯átīlī‿că n-avém" zíĉe "da...o lăsắm a^{cólo}"//

---

[1] Se referă la nepoţelul ei.
[2] Nume propriu.

668

i̯o plî́ngî/...că dî ĉe să fàc-așá ? că dî ĉe "fă ! nú mai̯ plî́nge/s-a dùs s-a dús//păi̯ ĉé vre să-i̯ faĉ acușa ?//ĉé vrèi̯ să-i̯ fáș ? s-à dúsu ! las-o ácolo-șa"//

áo lėō ! ĉé să te faĉi ?//an vinit acásă ear îndărắt//àmărî́tă ...focu//

à viní tímpu/să yii̯e piste nuoi̯/să o-mpăcắm î/...ga dă obiĉéi̯ná !//n-ám prinít-o//pŏ urmă vine gétu...sócrî-s-òsta//o i̯e cùnsăcáde sócrî-su//da ea nú e bună//i̯á i̯ĕ cali că rău//

"măi̯ cúscrŭle !...că a făcút-o băéți/ĉè să le fáĉem/i̯o n-an ștíutu"//

"e ! n-ái̯ știù dúmneata/da mắ-sa a știútu"//

"nú că n-à știut"//

ĥái̯ că n-á știùtu//

i̯-ăm adús aiĉa//mai̯ mul ne-an ĉerta că...cîd ne-am împăcat//

ĕ ! trebueá să zic//ĉé ereà să fáĉem/"hăi̯di̯ !//îi̯ dăm báni ĉe-am munĉít/ș-atîta tot//i̯o dîn cásă n-ám ĉe-i̯ dà//că doar am mărităt...p-ai̯lantă//n-ám ĉe-i̯ dà"//și dî...ĉe-aveam/n-ăm vrú să-i̯ dau//s-ā dusu//

e-á făcù cásă/...le-an fŏcŭ măsă/amîndói̯/era un băeà bún...//pîn la úrmă zîĉám "doámne ! să trăeáscă la toátă lúmea/...gineri //s trăeáscă ș-al maríți/că...i̯e bun"//nij nu înjurá bre !//níj nu-njurá/aúz ?//

dác-am avù băeát-òsta la bucuréști/...a vení băeatŭ ácásă//

"măi̯ sandûle ! cúm să fáĉen și noi̯ să vinim...la bucuréșt?" //încă c-um băeat àl néu//

aveám oi̯...pátruzèj dă uoi̯//le-a vîndú băeatu-ntr-o săptămî́nă/dă nij nu să uitá la éle//

"le vîn și mă du la bucuréșt"//

i̯-a spus tás-su: "măi̯ gligoráșe ! ĉe-ó să faj la bucuréște -acó^{lô} ?//aíĉa ai̯ o o̯ái̯e̯/...po‿s‿te răzbáț^{i}..."//ave̯án‿vácă/ave̯ám..//

"do̯ámnẹ‿fẹréștẹ‿tăticulẹ ! ọr ĉ-ar hí/...vîṇz tot și mă du‿la bucuré^{șt}"//

le̯-ạ‿vîndú^{tu}//à‿plecát amîndói̯ la bucuréșt^{i}//a veni‿să le de̯a‿adeverínță//nú le dăde̯á adeverínță/că‿erá băéz‿dí múncă/în‿comúnă/erá băèz‿bún^{u}//al lĕu̯ făĉá cîțe ĉin‿súte dă zíle...la u̯oi̯ ac^{u}ó^{lo}//^{l}a óili...colectívu$^{lui̯}$//ĝínerli ^{i}erá c^{u}ondúctor^{u}//...a fo‿și la vá^{u}‿ni să páre//ále colectivului̯//și nú le dăde̯a-n níĉ un‿fel//

să dúĉe ásta băt^{r}înu/a interveni‿p-acólo/...ĉe̯-á‿făcù/ĉ^{e}-á dre^{s}/le̯-a scos adeverínță//"ha^{i} ! du$^{ĉeți-vă}$"//

s-à‿dú^{z}‿la bucuréșt^{e}-acólo/...a stat/...ŭ‿án dă zíle̯-/^{atîta} a stat//ĉe̯-ó hí făcút/...că să mă i̯érte to̯átă lúme̯a/cum [k] i̯e^{i}‿o fhí‿fo^{z}‿dă yínă/...ĉíne̯-o hí‿foz‿dă yínă/că nu s-a mai̯ ui̯tá‿la fáta me̯a//níĉ un‿hír^{u}//dò^{i}‿cokíi̯‿ave̯á//pă ásta ș-încă‿únu dă pátru...clá^{se}//^{áre} pa^{tru} cláse//nú‿s-a‿mai̯‿ui̯tà‿níș‿c-un‿kíp^{u}//nú s-a ma^{i}‿ui̯tát/ĉe̯-á‿mae̯-a^{r}uncát/ĉe̯-á‿mai̯ spús/că...ò‿véde vorgín‿cu á^{la}/că a prins-o cu á^{la}/că sucítă/ca‿să-i̯‿bàge gíni^{oáne}//și‿fáta me̯ă.../cúm e vòrb-áe̯a: cúm aș‿fo^{z}‿noi̯ aiș‿părínț^{i}/nú‿ne̯-a trebuít//níĉ...alătúre̯a/niňio//àșá și‿e̯a//i̯e^{l}‿nu dómlẹ: că-i̯‿cùrvă/că-i̯‿așà/că-i̯‿in^{còle} //pînă‿cîn‿se̯-a spar‿^{casa}//o băte̯á...sóră‿cu mu̯árte̯a/pròpietăre̯sa /zíĉá propietăre̯ásạ:

"dómle andréi̯ ! da de ĉ^{e}-o báț^{i} ašá ca...pă hóți dă cai̯ ?" zíĉe "că...mi̯eu̯ [ɛ] n-ò‿sim^{t}‿cu nimíca/dumne̯atá te du^{j}‿la servíĉ^{u}"//i̯a nu pute̯á să du^{că}‿c-ave̯é cokíi̯//"și i̯o n-o prin [k] n-o văz cu nimíca"/zíĉe "n-aș‿șpùne și i̯o/dac-ar ^{f}hí ?!" zíĉá" că‿e cutáre̯/-a vení‿cutáre̯"//

"nú că i̯éste̯//nú că i̯éste̯"//

și-m‿vine̯á și plîngá acá^{să}//

"mámă ! n-ám‿ĉe‿mai̯‿^{fáĉe} !//mámă/kar dacă te̯-o omorí/stái̯ acolô/nu părăsí//nu părăsí/că-i̯ [k] pă úrmă-i̯ yína a ^{ta}//să nu

670

părăséștⁱ"//ș-a părăsít ⁱelu̯//s-à‿dúsᵘ//

[Aceeași]

am fost un om cam ⁱuᵗᵉ

[Cum te-ai cunoscut cu soția ? Cum v-ați luat, cum v-ați înțeles ?]

noi̯ ne̯-am înțălé̆z‿dîn ĉe cáuză̄...sotịe̯a me̯a éstē...ă̄ o fádă dă zis‿î dă̄...feméе văduvă/dă̄...orfánă dă tátă/dîn ĉe cáuză̯/tái̯că-su ⁱerá un om fo̯árte munĉitórᵘ/fo̯árte gospodáru̯/i̯éste dîntr-un ...famíli̯e fu̯árte máre/șī o̯ámenⁱ...zis...în sat...níĉⁱ...frúnte̯a/níĉⁱ‿î.../o̯ámenⁱ‿ī...ᵘobijnuíțⁱ//o̯ámenⁱ...locál d-aíĉ‿î/...un ne̯am fo̯árte‿màre ắște̯a/aldi cănᵘòèștī‿èște̯a/lor cúņ‿le spúne [k] cănoéști i̯éste...după cum să spúne mai̯ dîm‿bătrî́nⁱ/i̯ắște̯a‿au̯ fu̯ost‿ī.../zīs.../aíĉa/cîn‿s-a-ņfiínța‿sátū/àtúņĉⁱ.../înnaínte//da acúma...//șī...fiⁱínd‿ī...mái̯că-sa văduvă/i̯ei̯‿i să kinūe̯á/la pluᵍ//cum érá‿atúnĉa/țăránu/să munĉᵉásсă/pămî́ntū/să‿áça...//și dîn discúți̯e-n discúți̯ē...ă̄...un uņḱ al‿l-ei̯.../i̯o dacă m-an̯‿liberát/am puz‿mî́na[ɛ]pă tre̯ábă/"ḫái̯dẹ !"/...ave̯ám cai̯ bunⁱ/cărúță.../frátí-mi̯u ⁱerá mai̯ miᶜ//tái̯că-mi̯u...bolnáv dă plămî́n‿nu pute̯á să răzbát-așá//ei̯ ! ca să vorbím drep‿ĉíņstiᵈ/nú pre̯a ⁱerá banⁱ/...așá/cum i̯éste̯-acúmă‿să e̯ă...în‿fⁱii̯ecàre lúnă banⁱ‿ī/...să ai̯bă‿banⁱ ómu dă ḱèltue̯álă//șī i̯ó că flăcău̯ liberáᵈ/mai̯‿in trebūe̯á șī míi̯e/...ave̯ám o̯o un̯‿cu̯ostúm dă ḫái̯nē...gros/cuņ‿să spune̯á/cúm a spus țáța maríe̯a[1]/dă dimíi̯e/șī únu suptíre//da tótuș...tímpu-nĉepúse să me̯árgă-ņaínte/să cre̯ásсă dî...//preténții creșțe̯áu̯ !//eⁱ ! i̯ō...mi̯-an‿dá‿se̯àma/...tái̯că-mi̯ū‿ĉé să-m‿fácă//să vî́ņză un̯‿cal pentru mínē‿să mă-mbráĉe nú‿po̯àtẹ//da avî́ņ cai̯ bún^{u}/ā^{m}‿puz‿mî́na: dắ-i̯ cu kirí̯e pî̂ cólea/...am dus vro dóo ...transpoárte dă porú^{m}‿la buzắu̯/cu kirí̯e zî́z‿la un‿ĉetățeán‿ cáre‿áveá porúmbu̯-aíĉ^{i}/...mi̯-à‿plătít...//d-ac^{u}óleā‿a z^{î}‿"^{h}ái̯ să dúĉem niște porúmb‿î...la báză"//și [ɛ] dō [k] zî́z‿la báza dă reĉépție/cu̯óta/cum ^{i}erá atúnĉa/...cu̯óta respectívă/caré‿trebúeá s-o du^{ĉ}//

---

[1] Se referă la informatoarea Stoica Maria.

din toátă...discúțiile-ástea/un unk...d-al féti/d-al nevésti-ti-mi/...zia/^{o}‿mérĝe și̯ iel cu míne//iel aveá călușéi̯ mai̯ așá//

[Niță, Niță ?][1]

níță/da//aveá [ɛ] călușéi̯ mai̯ așá//io avî́n‿cai̯ bún^{i}/...ierá și noró̯i/

ĉî́că "bă ! mèr‿și‿ió cu tíne//unde mai̯‿î...stau̯/mai̯ m-ajú̯ț^{i}// mai̯‿ii̯ púi̯ p-ai̯ tắi̯/mai̯‿i scos‿p-ai̯ miéi̯..."//

"há̯idĕ‿bre !"//^{g}ĉe‿^{i}erà/mi̯-erá rușî́ne/...iel a [k] mai̯‿î ^{i}etáte ca míne zî́/...puteán‿^{z}să-i̯ spu^{n}: "dómne nú sî́nt oblig̃á"/da... î́nsă...așá puțín‿caractér/trebúeá să...//"'ai̯ bre !"//

din discúți-n discúții̯/...àm‿ajúnz‿la discúții̯‿așá...//

"e^{i}/și nú‿te-nsòr^{u} ?"

"b^{r}e/să‿vedém/docandátă...d-abiá m-an‿liberát//dac-oi̯ găsí o fátă/...búnă..."//

ĉe "măe-aș aveá‿^{e}o/^{î}áre sór-mea vóica/pă nepoáta tánța ^{mă}"// ĉí^{c}ă "e fáta [ɛ] muncĭ́tă/fátă kinuítă/ea..."//ĉî́că "iá‿ves‿tù‿cum‿ fáĉ^{i}"//

"bre ! să vedén‿și‿o"//

a dóoa sî́mbătă dup-aĉéea/árē...o verișoáră d-a mea/à‿avu‿ núntă//s-a ~~căsători~~‿ș-à‿avu‿núntă//iéu̯...na ! verișoár-mea.../în núntă/cavalér/dă onoa^{r}e‿acoló de !//la núntă...cî́nd an‿viní̯t‿î seára/cun‿să fáĉ^{e}á la noi̯ rásurli/...a fo‿și‿ea invitátă//iō^{u}...

---

[1] Intervenția aparține informatoarei Stoica Maria.

672

cu inténțe̯a zi^{c} "hài̯‿s-o‿ịnvi‿ș pă‿e̯à lă...rás"//am dansá‿cu‿e̯a/ am discutát...//...fáta ^{i}erá tínăr-atúnĉa/dacă...^{i}eră...î‿i̯età dă vro óptûșpe‿à$^{n^{i}}$//șáptișpe‿àn^{i}/intrásĕ‿u̯óptușpe̯//nú pre̯a știe̯á‿e̯ă/ să‿lo̯át-ŏ‿e̯o mai̯...așà‿ș-așă/...nu/...să-ncurcáse̯/docamdátă nú‿ știe̯á ĉe să spúnă fáta...//he^{i} ! s-á‿^{d}s acásă/a discutá‿cu mái̯că-sa ac^{u}ólo/...ăpí̯i̯...pă párte̯-astalántă...úŋke-su...s-a dus

"ĉé vrei̯ fă^{i}‿s^{u}ór-mi̯ŏ ?‿ĉé-^{i}..."//

"mă/că-i̯ mícă/că n-am așá lĕ [k] am‿pă dîŋcólo"/

dîn discúți-n discúți^{e}-a trecút...zis póstu crăĉi̯únului̯/a trecút‿î...ánu nou̯/...pŏ‿úņspe‿e̯anu̯áre...ne̯-àn‿căsă^{tu}orít//da [ɛ] nú ne̯-am căsătorí^{d}/nu am‿făcú‿núntă//dîn ĉe cáuză/mái̯că-sa erá o feméĕ...vădánă [...]

băe̯à‿tínăr nu pute̯án‿să mă...în‿ĉínș^{i}‿pogo̯áne să mă rézîn‿să zic "gáta/ái̯di̯ mă că...îm‿fag...gu̯òspodărí̯e̯a/m̄..."//mi̯-e necás‿că n-as‿mer^{s}‿să...vedé‿șî g^{u}ospodorí̯e̯a me̯a/..."să-m‿fag‿o g^{u}ospodăríe̯-așá să-m̄‿îŋkég o gospodăríi̯e/cum̄...i̯erá tímpu/i̯o vede̯án‿ care-i̯ tímpu//șî...cunoște̯ám dăstúl dă bín^{i}e//he^{e}/gáta/zi^{g}‿"hai̯ ! d-ăcúma..."/ș-am umblá^{d}‿la...ĉetățén‿dîntr-ăște̯á/care̯-ave̯á pămî́n‿ mai̯ múlt^{u}/...^{an}‿găsít un ĉetățe̯án.../ave̯á dòozeșî^{u}ob‿dă pogo̯áne//

mi̯-a spú^{s}/ĉícă‿"dacă‿ei̯‿băe̯á‿cumsăcáde" nu șt^{i}u ĉe/"i̯o‿îz‿ dáu̯ dooi̯‿dă pogo̯á^{ne}"//

"le‿e̯au̯ dómne̯ !"//

c-ăve̯ám pŏ‿cumnáti-me̯a/erá mărìĉícă/^{i}erá so̯ácrî-me̯a/...i̯erám i̯o/nevásta/...pátru íns^{i}/fórță dă múŋcă/cai̯ bun^{e}-ave̯ám...//înĉepúse s‿să áre ș‿cu tractu̯áre/nu mai̯ ^{i}erá nădéj^{d}e̯ă‿gátă‿să ar núma cu cai̯...//șî‿le̯-an‿lu̯át//în díj^{mă}// [...]ș-ápii̯‿in ĉìnzeșînóŏ...ne̯-an‿trecú‿la ĉeape̯^{u}[1] // [...]

so̯ácră-me̯a m-a‿ăjutát...fo̯árte múlt^{u}//ave̯á salcím^{i} dîntr-ăștí̯e̯a-n‿cúrtă/

---

[1] C.A.P. = Cooperativa agricolă de producție.

ş-á spuz: "máịcă/táị...tó^{t} ĉe-s...trébe d-aíĉ^{i}/şî-s faş cáse// dacă nú vreị să staị ^{n}ij la míne"//

ẹ-aṇ spuz "níj^{i} la matálĕ nu ^{maị} $^{stau̯}$//vrẹau̯ să fiu̯ líber// vrẹau să...ĉị-oị fáĉe ịo/cu mína mẹa/cu cápu mịou̯/să fak ịo/să fiị-al m^{i}eu̯/cînd oị viní"/...cuṇ să spúne/vórba ţăranúluị: o mămăligă d [k] cu ĉẹápă s-o spar^{g}/da să fhíu̯ stăpíṇ/să nu zícă nimén "băị !...ţẹ-an dat ịo ţie ĉevá"//am avút ^{e}o ambíţịẹ-àsta/nu̯ ...n-ám putù să súfer/am fost un ọm cam ^{i}u^{te}//

lúpu ne drăĝíĉ^{i}

pàtruzeşịúnu am întrát în pàtrujdọị [de ani]

făĉám scaloẹán

[Cum se făcea scaloianul cînd erai dumneata copil ?]

cúm erá-nainte ? înainte-avẹám pă bunícă/am trăi cu buníĉ^{i}// şî-ị ĉer^{e}ám: buníco !-n dáị şî mi^{i}e dóo treị ^{u}ọo/mă duc să ẹau̯ covríĝ^{i}/să ẹau̯ lumînár^{i}/fáĉeṇ şî noị scaloẹánu̯"//

ne duĉ^{e}án/cumpărám acọlọ/cu féte maị múltĕ [ɛ] covríj^{i}/bombọáne/cúm erá-nainte...//venẹám acásă/ş nĕ vorbẹáṇ:"la ĉíne-l fáĉem ?"//^{şi} făĉám scaloẹán/[ɛ] muịám nịşte pămîṇ gálben dă sẹára/ ...ásta să fáĉe după paşt lă cîdvà tím^{p}/oprẹám ọ...cọájĕ de ^{u}óọ roşi/ca să-ị fáĉem ^{u}ók/să-ị fáĉem gúră/aşá ştiịám noị să-ị fáĉem din c^{u}oj^{i} de óọ//şi ị íl făĉẹám...cá o păpúş-aşá//şî ị...l-îmbrăcám.../îl u...punẹám îṇ c^{u}oşĉịúg^{i}/ne făĉá ĉinẹvá coşĉ^{i}ug/^{s} dup-áẹa-l plîng^{e}ám/îl î..."háị să-l îngropăm !" ne vorbẹám únde/ făĉám crúĉé/ne vorbẹám únde să-l îngrŏpăm/maị múlte féte ^{i}erám// şî...îl plîng^{e}a^{m} aşá/un ọbiĉéị/cúm erá la nọị/la fel cum ẹ-aṇ spus fetíţị[1] .../tót aşà cú...

---

[1] Se referă la informatoarea Trică Elena.

674

[Cum ziceați ?]

i̯éne i̯éne scalò^{i}éne/
té‿caùtă mắ-ta
prim‿pădúre̯a de̯ásă/
cu ínima fríptă ársă//
cîn‿flắcăi̯ i̯e la plu^{g}/
i̯énică-i̯ mort în‿c^{u}óșĉi̯ug//
cîn‿mắmíca nu-i̯ acásă/
i̯énicà ^{i}e m^{u}ort în‿cásă//

ásta ziĉá^{m}//dúpă‿àe̯a vene̯ám acásă/mai̯ mul‿ne băte̯ám pă ále̯a [!] ĉ^{e}-ave̯ám ! [...] nú ne̯-àjùnĝe̯á [!] cáre să lo^{m}‿mai̯ múlte/ c^{g}-ac^{g}ólo nú i̯erá ĉine̯vá ca să nē m̦párte̯-așá...în ^{u}órdine̯//no̯i̯... pune̯á^{m}‿mína ca copí^{i}‿ș...//

dắpă‿ástă "hai̯ !" m [k] ásta‿erá márț^{i}/jói̯ tré^{b}ē‿să fáĉe̯m pomána/scalo̯e̯ánū^{l}ū//făĉ^{e}ám "hai̯ !"//nē‿duĉám e̯ár la buníсă-me̯ā: "în‿dai̯ untúră/-n‿dai̯ ^{u}óo/-n‿dai̯ fắ^{i}i"//șî mérĝ^{e}ám șî.../mai̯ furắm/dac^{g}ă vede̯án‿că [!] buníca-n‿dăde̯á puțín [!]/mai̯ lu̯án‿ș-e̯o ș‿săre̯án‿gárdu̯ pă àltă‿párte fuĝán‿la cui̯bár i̯o//[ɛ]vede̯ám ^{i}o̯ că i̯o̯ du^{g}‿mai̯ puțín/că așá‿erà bătríni-naínte/să fí^{i}e zgîrĉís^{i}/să fíi̯é ...//șî‿mérĝ^{e}ám ac^{u}ólo și‿î...nè‿făĉá ō.../máma unui̯ copíl/nè‿făĉe̯ắ...g^{u}og^{u}óș^{i}/că ásta erá-naínte/nu ^{i}erá...cum e̯-acúma/pràjîtúr^{i} sau̯...mă ro^{g}/kécur/t^{u}ó^{r}tur‿î/padișpánu^{r}//

radu silvi̯a
trei̯zeșî...șáptē‿de an^{i}

ai̯‿făcu‿núnta

[Vrei să ne spui cum se face pe-aici o nuntă ?]
păi̯...aiĉá‿să fáĉe o núntă...^{cum} să mă esprím așá//

[Spune de cînd se-nțeleg, cum pregătesc nunta...]

cînd î...eo...cîn^{d} m-an căsătorit/am fuĝit^{î}//la o săptămînă dă zile/să-nțeleĝe...părinte-ac^{u}olo/între.../ne-nțeleĝe pă no^{e}-adică/cum e...//și-m...me-a dat acolo...părinți ĉ^{e}-au avu și iei/ĉe...//ș-apîi lă ^{v}o cîteva lun dă zile-am făcu nunta/ș.../^{a}m avut ...nași dîntr-altă parte/a fost...sîmbătă seara să faĉe obiĉei la noe-aiș/te duș cu lăutar^{i} î.../d^{u}oi stolniĉ^{i} la naș^{i} și...duĉ^{i}-acolo lăutari/bea/mănîncă cu [ɛ] /bea.../ș cu...oamini nașului/acolo//apî^{i} vine d-ac^{u}olo d la naș/s faĉe o...u ras/^{a}șa-i spu^{ne} dă rade ĝinerica/...vine și...stolniĉeșii dîm partea mir^{e}esi cu... cămășîle ĝinericu/cu-mbrăcămintea ĝinericului/îr rade/ș-apîi...să joacă/pînă...cîn...vre...iei/pînă cînd...//ș-api dimineață s faĉe bra^{d} la mireasă/vine dîm partea ĝinericului acolo/băieț^{i}/fete/... dansează/mireasă...îi pune c^{u}oroana pă cap /și joacă găleata.../rupe din bradu-ola și bagă-n sîn vîrfulețe dîn alea dă bra^{d}...//api pleacă băeți...ĝinericului/ș să duĉe la ĝineric/îl ea ș să ^{d}ĉe la nun//ia nunu/și vine ea^{r} la ĝinerică/pune masa acolo/ș-api vine la mireasă//cîn vine la mireasă/mireasa gătită/și așteaptă ĝinericu//ia um băia/dim partea miresî/duĉe ia găleata/ș-aduĉe apă dî lă troi î case dă...dă casa mir^{i}esi/și vine și dansează [ɛ] găleat-aea acolo/-n fața ĝinericului/acolo-m...fața la toată lumea/ș-api intră-n casă/la logon^{dă}//intră/nașî/toț^{î}/...toată lumea/dî la ĝine^{r}i^{c}/cu ĉine vine ĝinerica//și pune masă/s faĉe ca o log^{u}ondă/cu dar//dă acolo cîd vrea/^{u}o sută/cît să dă/pune ștergare mireasa lă...bărbaț^{i}/...ș-api

[Călțunari.][1]

la călțunar^{i}//și...p-ormă ne ĉen la biserică//să ne cunună^{m}// ple$_{e}$căn cu...t^{u}oț^{i}/care a fo^{z} la log^{u}ondă ș...//^{d}oar ne...cununăm la biseric-ac^{u}olo/ne...//ș-api ne duĉem lă...părinți...ĝinericu-

---

[1] Intervenția aparține informatorului Soare Gh.Mihai.

676

luẹ-/acólo.../un^{d}ẹ-a [k] s-a fĕcú‿núnta//stăm acólo ĉe stăm/ ș-ápi^{i} úni dîntrĕ [ɛ] stolníĉei̯ adícă/călțunári/să duĉe la másă/‿ așáză mésîli̯-/așáză ẹ́lẹa/și lúmẹa víne/și străínă/și nẹam/și... to^{t}‿ĉe ai̯//care‿ẹ-a^{i}‿i̯nvitá‿la núntă/...vínĕ/s-aș^{e}ázá la másă/ călțunári s[ɛ] servéște lúmẹă...//ș-ápi lă...tîrzíu̯/după ĉe mănîncă/după ĉĕ.../să dà‿dár//úni o sútă/úni cadó^{u}ur^{i}/ĉè‿vrẹá sẹ dẹá ^{u}ómu̯ ácólo//ș‿s-adúnă o súmă dă...dă ban^{i} așá...//și-i̯ i̯ă ĝînerica/adícă...nu̯oi̯/cu tóțẹ-acólŏ/...părínți lúi̯/carẹ-a făcù‿núnta// ș-áp^{i} lun̄...tọ́t așá să.../vínĕ carẹ-a fos‿călțunár^{i}‿i̯...

[Luni se chilomănește.][1]

da//să fa [k] púnem mẹ́sili/să púne să bẹắ/^{m}bẹa pînă la doosprẹ́ĉe/pînă cîn^{d}‿vrẹa‿ei̯‿i.../ọámẹn^{i}...//

bacîu̯ i̯eléna
doozĕj‿dă a^{n}

838. MILOȘEȘTI

(jud.Ialomița)

Culegere: 1971; CB, BM, RP, MT; transcriere: MM

așá a foz‿la boi̯ér

mai̯ na^{i}ínte/cînd i̯erám i̯o tînăr dẹ t^{u}ot^{e}/boi̯éru ne dă [ɛ] ne dădẹá lócur^{i} la i̯el acólo/pentru noi̯/dóo‿trei̯‿pàtru pogọánẹ//sau̯ să zic așá/dóo‿trei̯ ^{i}ectárẹ să zi^{c}//noi̯ pentru ẹ́lẹa-i̯ legám rápiță/îi̯ cosẹám al [r] áltẹ furájĕ/sau̯ îi̯‿i...îi̯ legam gríu/că i̯ẹ́i̯‿i...tăi̯á i̯el cu mașínilẹ boi̯éru/și î‿le legám noi̯//făĉám rẹșfét îi̯ zíĉẹ/munĉám pentrŭ lócu̯-ăla-i̯ munĉam lui̯ î‿rẹșfét//pă úrm-a sučít-o/n-a mai̯ dat așá//dădẹá-m‿párte//șî lu̯ă i̯el jumáte/șî ómu jumátẹ//ómu nu plătẹá impózit/nu mai̯ plătẹá nimíca/da munčá tọátă vára la i̯él acólọ//șî vára cîn [k] dîpă če termená/-i̯ băgá lui̯ bọábẹle la hambár/șî páilẹ‿le făčá șîră/porúmbu...p-ór^{m}‿băgá-m‿porumbár/șî ómu-ș lu̯ă...pă úrmă-j‿lu̯a ómu/...pártẹa lui̯ dẹ-acólọ/ș-o adúčá acásă//așá a foz‿la boi̯ér//

---

[1] Intervenția aparține aceluiași informator.

[Era greu.]

i̯erá că munča^{i} prẹa mul‿la i̯el acólo/șî...tribúẹá să...nu-z‿mai̯ dădẹá p-ălîlan‿dacă nu [r] nu-l punẹái̯ p-ăla cum trebúi̯e la i̯el acólo//așá i̯erá atúnč//mai̯ avẹá logoféț^{i}/cáre nu prẹa să supunẹá/care...áșa/-i̯ mai̯ pișcá/...i̯erá...i̯e drept atúnča ^{i}erá ómu mai̯...mai̯ supús^{u}/mai̯ căzníț^{u}//

[Ați avut necazuri cu boierul ?]

ĕ ! boi̯érū...i̯el vinẹá dẹ trečá p-acólŏ/da i̯-avẹá logofés‿care vinẹá după noi̯ p-acólo//^{i}erá úni/care i̯erá ọámen^{i} cùsăcádē mă-ndrumá/te z [k] vățá/da care nu/năpîrcă//p-ăi̯a care să punẹá dẹ pričínă/sau̯...ọam îi̯ prindẹá că dă la cai̯ čevá p-acólo/la...lu̯a um‿porúm‿doi̯/sau̯...un‿znop/géta ! mardẹálă//

dínu ve ^{i}ión
șáptẹjd^{u}oi̯ [de ani]

miloșéșt^{i}

sát-ŏsta-i̯ dat‿â [k] măsura^{d}‿dẹ la cúza/în‿o mí^{i}e op‿sūte n [k] șáișpàtru/dẹ-atúnča-i̯ măsurát//ọámeni̯-aíča au̯ veníd‿dẹ la...cîlnắu̯//i̯estẹ-aíča-n‿judéțu prahova sau̯ buzắu̯/nu ș^{t}iū/ọ‿comúnă cîlnắu̯//áldẹ buníçu kar/au̯ vẹni‿cu cîrdurlẹ dị ^{u}oi/a avút oi̯ p-acólo pîn júdéțu făgăráș/la lísa/ș-a vẹni‿la cîlnắu̯ acólo//dẹ úndẹ șî pînă únde/a tras acólọ//șî dac-a da‿cúza pămînt aiíča/

678

áldẹ ta [k] aldẹ buníçu lu tátạ/s-au̯ mutát aíĉⁱ//ai̯íĉa ⁱerá niște tírle/...i ziĉá pastráma/pă moșíẹa boi̯erẹáscă/a [k] i̯erá mai̯ îm‿ válẹ-aíĉ/pestẹ-un‿kilométru dắ‿la sat áĉi̯/ⁱerá/úndẹ-i̯ grădína nọástră dĕ‿zarzavát/acólo i̯ẹrá...cásẹ/îi̯ ziĉá pastráma//și dac-a vẹnít ắștẹa dẹ la cîlnắu̯ dẹ-acólo/a [k] lẹ-a măsurát/la cúza atúnĉᵉa/lẹ-a măsurá‿pămínt aíĉ/ș-a făcú‿cásẹ-aíĉ/a-nĉẹpú‿sî‿să mútẹ-aⁱˢ/ și-i̯ ziĉá cîlnîi̯énⁱ//și i̯-a zîs cîlnîi̯énⁱ.../pînă-ncọáĉẹ/pîn-aprọápe m-am‿făcút șⁱ‿i̯o...să‿mă-nsor//da//pă úrmă i̯-a ziz‿miloșéjⁱ‿ după númele ᵘúnui̯ prinț/sîrb//míloș caragórgevíĉⁱ/așá l-a kemát/ a fos‿moșii̯ér ai̯íĉ//șî pă moșíẹa lúi̯ a măsurát‿î lócu̯-ăsta/și i̯-a zis míloș/miloșéștⁱ//a căpătá‿númilẹ-ăla//așá că áldẹ buníçu/sînᵗ‿ ĉei̯ dintîi̯ veníți̯-aij/dẹ la cîlnắu̯ î‿ziĉá cîlnîi̯énⁱ/cî‿táta aíĉe-i̯ născút//

[Același]

odátă c-un‿lup

mă duĉán‿la revíga[1] călárẹ/și ⁱerá o négură/nu să vidẹá dẹlóc pă drum/șî mă duĉám așá pă négură//ș-odát-a sta‿cálu//acúma i̯o zic‿î...auzẹám pă [ɛ] aldẹ táta cîn‿am‿vin‿dẹ-acólo/că dacă-l vèdẹá cálu/avẹá să fúgă/da dómnẹ-a [k] cîn‿a s [k] i̯el [k] șî i̯oᵘ l-am‿văzú‿totodàtă/stătẹá-n drum//așá çădẹá [ɛ] ș‿să ui̯tá lă...la minẹ// i̯eu̯ odátă m-e luát /m-a lọat grọáza cîn‿l-am‿văzúᵗ//dómnule vă spun sínĉer/am stat așá pọa‿să fi stat un‿sfer‿dẹ ᵘóră//i̯el acólo/ la o distánță dẹ zéĉẹ ĉínșpe métri/cît vedẹám‿ẹo în négură/și i̯eu̯ aíĉ//șă i̯el să ui̯tá la míne și i̯o la i̯el/șî cálu stătẹá cu cápu-n‿ jos//șî núma-l văs‿că să scọálă//cîn‿s-a sculát/oᵈ ắt-am îngẹțát/ zic "am termenát"//i̯el a lu̯at-o-ncólo/dómlẹ//merĝá ĉe merĝá/

---

[1] Comună apropiată.

să-ntorĉá-ndărắ^{t}‿/să ui̯tá la míne...//zîĉá‿"acúma să repéde̩ !"//i̯ār mai̯ merĝá/i̯ar să-ntorĉá ș^{î}‿să ui̯tá la míne/cu totu̯-așá să-ntorĉe̩//ș^{î}‿s-a duz‿dómnūle vun kilométru doi̯//i̯o de̩-acólo nū‿m-am mai̯ mișcát/că zic să nū...să nu mai̯ [k] să nu víe după míne//după ĉe s-a dus i̯el dipắrte̩-am porní‿cálu/da...^{a}m‿îmbolnăví‿de̩ frícă//nu me̩-a făcú‿nimíca dóm^{ne}//

[Același]

núnta

făĉ^{e}ám...to̩áte̩ ĉe trăbui̯á la o fátă//i‿făĉe̩ám plăpî́n^{i} din‿î lî́na care o procurám di̯ vára/i̯árna le lucrám p-áste̩a//șî făĉám macátur/făĉá ĉarĉáfur‿î/d-éle̩a cu...di̯ ^{i}in^{î}...//álte̩li̯ mai̯ făĉá șî...de̩-àste̩lánte̩/m [k] polo̩áĝe/saĉ^{i}/să [r] să ái̯bă to̩áte̩ cî́n‿s-o măritá/ca̩ să púi̯e̩-n̯‿saĉ^{i}/bucátele [!] care le̩-ave̩áu̯//șî ...pentru núnte/...făĉáu̯ șervéte/cămắj‿de̩ no̩ápte̩/áste̩a le‿făĉá din pî́nză/de̩ bumbác^{î}...care cumpărá/ști^{i} pakéte de̩-ále̩a cum erá ^{u}odátă/ș-acúma ma‿^{i}e//șî...făĉáu̯ ș^{i}ervéte/cî́te tréi̯zèĉ^{i} pátruzèj‿de̩ șervéte/álte̩le făĉá șî mai̯ múlte...//

șî cînd să măritá o fátă/so̩ácra cu băe̩átu-i̯ ĉe̩re̩á: "atî́te̩a șervéte să-n‿dai̯"//

șî...so̩ácra cu fáta: "n-am atî́te̩/[!] îz‿dau̯ mai̯ puțíne/că nu pot/că trebūe să mai̯‿î oprés‿șî pentru áltu/care mai̯ îl‿l-am"//

[Și tot rostul unei nunți care era ?]

róstu núnți așá ^{i}erá: că trebūe̩á să [ɛ] înĉápă să tome̩áscă sócri//...ĉe keltui̯él să fácă/șî ĉe-i̯‿i trebūi̯e̩ la o fátă/ĉe-i̯ trébe̩ la băe̩át^{i}//àpî...so̩ácra cu fáta îi̯ ĉere̩á băe̩átului̯ ca să o-mbráĉe̩ pă mire̩ásă/să-i̯ i̯a m [k] călțămínte/...șâ...so̩ácra cū ...cu fáta-i̯ dăde̩á băi̯átulī‿î...ū‿rî́n‿di cămắș^{i}/...pentru [ɛ] ^{z}ĉa

680

câ-i̯ cămáj‿de ĝinerícă̦//şí...cămáşă de nọápte/ş-un̯‿şervét//şî̄ avẹá şí cămắşⁱ pentru nun şî‿pentru núnă/şí‿pentru sócru şî̄‿pentru sọácră̦//şî̄‿ástẹa tọáte le dădẹá...sọácrā cu fáta//şí sócru cu băẹátu-mbrăcá mirẹása/ástẹa...

[Şi după ce se tocmeau...?]

după ĉe sâ̆‿tomẹáu̯/punẹáu̯ núnta lā...cît putẹá i̯ei̯ atúnĉᵉa/cîn̄ᵈ...socotẹá i̯ei̯//là‿trei̯‿săptămín după-nᵗ...n̦ţelés/lā ò‿lúnă...//ş-apắi̯‿i n̦ĉepẹáu̯ núnta//i trimetẹá sócru cu băẹátu mⁱirési ũ‿rakíu̯ înaⁱínte̦ ca prevestíre/apói̯‿i îi̯‿î...ĉin̦stẹáu̯ acólo̦ cu t [k] pă toţ care̦ vinẹáu̯ cū rakíu̯-àla/şí...ⁱ‿ducá pă úrmă şí núnuli ũ‿rakíu̯/pentrū...tot o prevestíre//şi/...merĝáu̯ pă úrmâ...la sócru̯-acásă̦/apắi̯ sócrū...lā trei̯ zíle̦ dîpă ásta/că o̦-aducá cu trei̯ zile naínte/ve [k] prevestíre̦-ásta/cu rakíu/de̦ joi̯//ş-ápâi̯ sîmbâtă ⁱi trimitẹá cu lăutárⁱ/rakíu̯ si [k] la mirẹásă/şî‿făĉá brad/c-atúnĉa aşá ⁱerá/sîmbăta-i̯ făĉᵉá brad//ş-ápâi̯ dumi̯nicā făĉᵉá núnta//lunⁱ după núntâ/făĉᵉáu̯‿u...al stólniĉîlor//

[Spune ce făcea sîmbătă, ce duminecă, ce luni . Ce făcea la brad, la nuntă ?]

la brad aşá făĉᵉá: vẹnẹá númai̯‿i fără nun/núna/şî̄ gàtẹá mirẹása/ⁱẹşá cu i̯ā afáră/jucá ĉe jucá/poftẹá lúme năúntru[ε]i ĉiștẹáu̯/...ca prevestíre pentrū să-i̯ [k] că i̯-a ĉin̦stít să víi̯e la másă̦//áẹá ⁱerá in̦vitắţii̯le̦-atúnĉ/nu-i̯ ca acúma//şî̄...pă úrmă dumínică/făĉá logᵘóndă//vinẹá cu nun/cū núnă/şí luá mirẹása/şî‿să ducá...să ducá-ntîi̯‿î...că s-o i̯au̯ de la-nĉepút//ă...să ducá lā nunu̯//ĝineríca cu lăutárⁱ şí cu stólniĉⁱ/şí luá núnu//şî̄‿pă ᵘúrmă să ducá la mirẹásă̦//acólo gătẹá mirẹása/şí punẹá mása/di făĉá o lo̦gᵘóndă/la...mirẹás-acólo̦//îi̯ spunẹá logóndă/cî‿punẹá mása şî‿cu dar//ş-ápoi̯‿î după áẹa/...stătẹáu̯‿u pînā...scotẹá mirẹása afáră/şí plecáu̯ cu tóţi pă úrmă̦...la bisérică̦//să cununáu̯/şî̄‿după cununi̯e/merğá la sócru̯-acásă/cu băẹátu//şî jucá pînă sẹára núnta/ş-ápoi̯ sẹára duĉá núnu̯-acásă/şî după ĉe‿â termẹná tọáte tréburlẹ/să duĉá şî luá núnu/ş^{î}‿să‿duĉá unde punẹá mása/la un̯‿salón mai̯ máre//ş-acólo la...másă/i̯ar după ĉẹ mîn̯cá bẹa/lu^{u}á un dar de [ɛ] la toz^{i}/dădẹá dárurlẹ núnului̯/sócr^{u}lui̯/dădẹá...cămáş^{i}/dẹ nọápte/atúnĉa să dădẹá//mai̯ dădẹá la cîţi̯-un‿î ^{u}om...şervét/din̯‿ care mai̯ apropii̯á‿din nẹámur^{i}/...şî dúpă áẹa jucáu̯ pînă la zíu̯ă// la zí^{u}ŏ/...vinẹáu̯ cu tóţi/la sócru cu băẹátu̯-acásă/ş-ápọi̯ punẹá^{u} din nọu̯ mása acásă/şî bẹau̯ cu tóţi p^{r}înă...nu mai̯ putẹáu̯ di să termẹ̄ná cu tot//şî dintr-áẹa plecá/cîte‿úni/cîte‿úni/plecáu̯ acásă/să termi̯ná núntạ/lun^{i}//ástẹa le făĉáu̯//

[Şi la săptămînă se mai duceau la părinţii fetei ?]

să duĉáu̯ la săptămînă/spunẹá că-i̯ kámâ pă cálẹa primár-atúnĉ//

[Cum era ?]

îi̯ kẹmá pă sócri cū băẹátu la fátă/părínţi/ĉa că-i̯ ca un̯‿fel de păcăĉúne/cu tóţi//şî punẹá mása atúnĉ^{e}a/şî i̯ar mîn̯cáu̯ [!] din nọu̯/...şî să ĉinstẹáu̯/şî rămînẹá.../c-atúnĉ^{e}a să zicáu̯ i̯ei̯ cúscri şî...i-mpăcáţ^{i}//

^{i}eléna ^{i}i dínu
şai̯zeşîşásẹ-am avút ástă-i̯árnă

[Treieratul cu cai]

punẹái̯ um‿par într-un ńijlóg‿dī bătătúr-acólo/să númẹá stẹajăr//şî legái̯ o fúnii̯ĕ di̯ páru̯-ŏla/şî punẹái̯ doi̯ cai̯/trei̯/cîţ^{i} avẹái̯ acólo-n̯‿cúrtē/şî-n̯vîrtẹái̯ cái//în̯vîrtẹái̯ pîn̯‿să-n̯vîrtẹá fúniẹ-aẹa/pă úrmă cînd‿î să-n̯vîrtẹá fúnẹ-aẹa-ntorĉái̯ cái/ca s^{î}‿ să disfácă fúni^{i}a/i̯ár îi̯ lu̯ai̯ i̯ar lā...ametẹá ğéţi cai̯ acólo// ş-ọ̄...^{u}om mîná caī‿áriẹ-acó^{lo}//ş^{î}‿pă úrmă/dîpă ĉe să făĉá de merĝá páil-éle̯a după kiĉérile cáilor lor așá/să‿făĉá ca fúlgu̯-așá//pă‿órmă te pune̯ái̯ șî-ntorĉéi̯ cū fúrcă/fúrcă di̯-ásta de̯ lemn/cu̯ co̯árne̯ de̯ lemn//întorĉái̯...páil-ele̯a/pă pàrte̯-ái̯lantă/că a [k] la fu̯nd acólo i̯era netre^{i}eráte/ș^{î}‿le-ntorĉái̯ șî...p-órmă i̯ár dăde̯ái̯ cái/i̯ár‿î făĉ^{e}á ca lîna așá/ca fúlĝi/páil-èle̯a//p-órmă le luái̯ cu fúrca pă de̯asūpra pă ále̯a/dăde̯ái̯ la o párte/șî-ntorĉái̯ p-ále̯a i̯ār/i̯ár dăde̯ái̯ cáī‿pă i̯éle̯/i̯ár să făĉá așá/ș^{î}‿p-órmâ‿le‿scuturái̯/ș^{î}‿le dăde̯ái̯.../le ^{d}ĉái̯ la șîră/făĉái̯ șîră ī...ob^{u}ór acólo//

[Zeca Veta]

șái̯zeșîunu̯ [de ani]

tutúnu

tutúnu să [k] i̯erá inĝi̯nér^{i}/i̯erá u [k] de̯‿izémblŭ‿ŭ‿om/caré‿răspûnde̯a/pă o c [k] pă comúna no̯ástr-aìĉ/ [ɛ] răspûnde̯á de̯ sèmănátu lui̯/făĉái̯ gunói̯ de̯ cal^{u}/númai̯ gunói̯ di̯ cal^{u}//făĉái̯ ọ‿plaformă de̯-o jumá de̯ métrù/p-órmă pune̯ái̯ pămînt/pūne̯ái̯ nițél brănîțe̯u̯ așá-l ĉerne̯ái̯ pîntr-ọ sită/șî îl semăná/acólọ//dacă-l semăná/îl udái̯ la vo tréi̯‿pàtru zíle//i^{i} dăde̯ái̯ ap-așá după timp/^{cî}n‿erá tímpu...réĉe̯/-i̯‿dăde̯ái̯ ápă mai̯ puțînă/dĕde̯ái̯/i̯erá tímpu mai̯ cald/dĕde̯ái̯ ápă mai̯ múltă//acólo după cum erá șî brázda de̯ máre/i̯erá de̯ tréi̯‿pàtru métrî/i dăde̯ái̯ pátru găléț//pînă să făĉá i̯el în dóo foi̯//cîn̯‿să făĉá i̯el în dóo foi̯/așá ca ^{de}‿zéĉe ĉentimétri̯-așá/șî [ɛ] e mul‿zéĉe̯ ĉentimétri̯/cam̯‿vo șápte...șápte ob [k] șápte [k] șáse̯‿șàpte ĉentimétre̯-așá/...îl‿ā mai̯ prive̯ái̯ pă brázd-acólo/îl lăsái̯ núma fíru lui̯/și pă úrmă-l plantái̯//

[Cum îl plantai ?]

merĝán̯‿la loc acólo/ș^{î}‿pune̯ám áța//áță legátă dĕ‿doi̯ țărúș//

ca să mérĝen drep‿cu...cu rî́ndurlẹ/șî-l punẹáṇ‿la...pátruzeĉ// pátruzéj‿dé‿ĉentimétrị//únu de áltu//

[Cum îl puneați ?]

lụam um‿băț/făĉám o gáură/băgám fíru/șî...cû‿ápă/i punẹám ápă/șî p-ọ́rmă/după cî́tevá minútẹ/zéĉe ĉíṇṣpẹ minútẹ/îl strî́nĝáṇ‿la...cu mî́na așá //punẹám nițĭcă țărî́n-așá pă...pămî́nt/pă lî́ngă ịel/șî să primdẹá//nu-ị trebuịá ápă/nu nimíe//plọáịe dacă-ị dădẹá//ș-ápăị vinẹá [k] îị dădẹám o sápă/-ị dădẹám dóe/șî-l culeĝám//culeĝám/vẹnẹám acásă l-îṇșirám/punẹáṇ‿la uscát/la sọáre/dupăĉe să uscá ịel bíne/tọátă rădăĉína...cotóru luị acólo/îl‿î păpușá//îl făĉám păpúș[1]/îl băgám îm‿balét[1]/șî-l duĉáṇ‿lă báză//

mușát zéca
pátruzej‿de an[1]

cása

te duʲ‿la stat/cumpăráị scî́ndură/cît îs...făĉáị socotẹála acólo/un [k] doị métri dẹ scî́ndură/sulinár[1] din éște...acólo...dóẹzẹj[1]‿dẹ bucắț[1]/atî́ta íntră la o cásă/dóezej[1]‿dẹ grinẓ[1]/...șî vinẹáị aiĉ/îs‿punẹáị uṇ‿lemnár/saụ doị/șî-s‿făĉá cása ẹla ca lemnár în dóọ‿treị zíle/șî pă úrmă-s‿făĉá úșilẹ ịel acólọ/și ịel dacă ți-a făcút-o-n dóo‿treị zíle/pă‿úrmă...băgám pămî́nt în élẹ//făĉám pămî́nt‿î diṇ‿grọápă/șî cu nițéle páe/șî îl călcám cu piĉẹár[1]lẹ/șî-l băgám aiĉẹ/în peréț[1]//după áșa/dé‿la vo pátru‿ĉiṇ‿zílẹ/după cum erá sọárîlẹ dẹ putérnic/adunám báligă dị cal/șî cu [k] tọt cu nește pămî́nt/șî‿cu nește plẹávă/șî-[1] dădẹám...o-ngonțẹál/-așá să numẹá/gonțẹála//după áșa ịar după treị‿pátru zílẹ/după‿ĉẹ să uscá bínẹ/îị dădẹáṇ‿lipịálă cu mî́na/femía//îl lăsám

---

[1] Gest.

684

ẹar să să usúĉẹ bíne/tim‿dẹ dóo‿treị lumⁱ/după cúm‿erà sẹárile dẹ putérniᵉ/șî...ne [k] îị dădẹá cu var//e gălẹátă dẹ var/cu bidinẹáụa feméⁱa șî.../ne băgám î‿ịa//cîn‿s-a uscá‿bíne/că dac-ō... te grăbéștⁱ/ca să-ị daị úna peste álta/la [ɛ] maị [r] maị répẹde/ dẹvíne dẹ tráĝe cása de nu pos‿stă‿ịa//îs‿tráĝe șî țọálă/șî...pă la neị nu să zîĉá macá‿saụ ĉarĉáf înaínte/țọálă-ⁱ‿ᶻĉa//foⁱíță dẹ lînă/foíță dẹ cîrpă/șî trăĝᵉá//șî nẹfînd‿î [k] trăgîn‿cása/ prínde uṇ‿fel dẹ-a [ɛ] agrisiⁱére/șî‿te-mbolnăvéștẹ//

[Deci nu e bine.]

nu ⁱe bíne/treᵇⁱ‿s-o lașⁱ ĉel puțín...maị mul‿șⁱ‿să usúĉe pămîntu-n ẹa bínẹ//șⁱ‿pă úrmă...ị‿likám pă josᵘ/a [?] nu ⁱerá... preșurⁱ/e rogojînă//

[Același]

ásta-ị fîntîna

săpăm/...depínde cum...să fáĉe și patrát/să‿fáĉe șî rotúndᵘ// depínde.../vreị să-l săị‿rŏtúnd/rotúnd îl săk/vreị să-l săị‿patrát/patrát îl săk//îl săịʰ/pînă daị dẹ ápă//aị da‿dẹ ápă/fie rotúnd fiⁱe patrát//lărĝimẹa dị-um...métru pă métru/cam așẹ/maị mul‿n-árẹ/s-o hí‿áịbă ĉevá/ᵘᵐ‿métru [k] cam métru pă métru//ụm‿métru dòozéẹ‿cam așẹ//șⁱ‿mèrĝᵉ-acólẹ/tráĝe únū pămînt cu gălẹata dẹasúpra/șî únu sap-acólo/púne cu cazmáụa-n...în‿gălẹátă/trăĝᵉ-afáră...//ị-ardicám dóọ.../î‿zîĉe fúrcă/fúrcă dẹ puțᵘ/șî cúmpănă/ așá să‿zîĉe la álẹa//șî ị-ō‿arîdicám p-ẹa-m‿piĉọarẹ-acólo/șî... tra [k] să tráĝe maị ușórᵘ//an‿da‿dẹ ap-acólo/îị dăm ápă ĉel puțín...niẹ‿prẹa múltă/că pă úrmă dă pă dinafáră/că-ị băgăm un tron dᵉ-ăla dẹ lemn/cum e dẹa [k] la suprafáță//băgăm șî únụ-acólo în [k] la um‿métru șⁱ‿șàptezéĉⁱ//ịe bun să avém dẹ-ála dẹ...dẹ túbur^{i}/da...la noi̯ nu prẹa/rār/nu prẹa să fáĉẹ la noi̯//

[Același]

cínẹpa

tọámnă/tătícu să duĉá șî duĉá brănițắu̯/cā avẹam͜ víte din ástẹa/b^{u}ọi̯/cai̯/să duĉ^{e}á de tọámna șî-l pregătẹá/punẹá fọárte muld͜ gunói̯//șî pri [k] șî-l ará//șî primăvára/i̯árăș^{i} să duĉá și dădẹá c-ọ boráná/dẹ-i̯ spărĝá cọája//stai̯ mămi^{că}[1]//și-i̯ da o arătúră mai̯ în͜ fáță/șî...ca să fíi̯͜ bun dē semănát cínepa//că trebūẹá s^{â}͜ fí^{i}e un͜ loc bun/afînát/pentru cínepă//o semăná/ì͜ punẹá sperí^{i}etór^{i} din álẹa/că o mînca fọárte mul^{t}͜ vrắb^{i}ilẹ/mai̯ ne trimetẹá s^{î}͜ pă noi̯ cîti̯odátă/mai̯ în͜ jọac-așá [!] să le ^{i}izgoním/cam așá...//

[Și pe urmă ?]

pē͜ úrmă sē fẹ̆ĉá cínẹpa máre/me duĉám la plivít/să n-o năpădẹáscă burui̯énile/că creștẹá mícă/supțíre dẹ t^{u}ot/nic^{i} máre crăcọásă să crẹáscă nu i̯erá bíne/dar potrâviĉọár-așá//șî ọ plivẹám/pînă să coĉá i̯a//dùpă͜ ĉé sā coĉá/ [ɛ] merĝám șî o smulĝám//o legám mănúș^{i} așá frùmósă/o [k] le făĉám͜ î căpíțẹ-așá supțír^{i}/di̯ tréi̯͜ pàtru mănúj͜ dim álẹa-n͜ lo [k] glug^{i} așá/să uscá/șî după ásta ọ-aduĉám acásă/ș-o bătẹám cu bắțu//punẹám p-o pẹátr-așá/ș-o bătẹám͜ cu bắțu/c-um͜ mai̯/făĉám mai̯ i̯esprē//șā dùpắ͜ ái̯ā merĝám cu i̯a lā gírlă/lā dója[2]/așá-i̯ spu^{ne}/înainte să ziĉá prinĉipésa/acúma îi̯ spúne dója//ș-o lăsám noi̯ ob͜ zíle-n͜ lac//merĝám...ĉé͜ mai̯/i̯e^{r}á bucurí̯a nọástră cím͜ merĝám͜ cu cínepa la lac//^{i}in...//șî...ca copí/ne scăldám acolo/făĉám bái̯ẹ/șî ata ob͜ zíle//și după ácẹa/merĝám i̯ar napói̯/șî o scotẹám//o lăsám pe [k] o spălám fọárte bínẹ/frumósă/o lăsám ā s^{î}͜ să usúĉẹ pe málu gírli/așá-n͜ sus/o-ncărcám acásă frumós în căruță/ș-o aducám acásă//și iárăș o punęam s^î să usúčę mai binę//și dúpă ásta o scotęám în fiiecare zi la soáre/așá/ treptát/cît putęam noi s-o lucrắm//șī din nou o băteám p-o piátră/ așá o băteám bine bine/întrē ăēs sulur^i așá/și d-acolęa máma męa o lua la mélíță//ș-o melițá/o zbiĉulá bine bine ḑă rămînęá fuióru frumós//să nu má áĭvă bețilę-ắlęa//șī așá-i făĉám pînắ o termęnám toátă/noi ásta să terminắm cu bắțu//șī...cîn nę-așęzám iárna-n cásă/dę terminám du pă cîmp/făĉám clácă/mai noi între noi cîn nu ră^uușám/mai făĉám clácă/nē adunám șapte op feméi așá/și făĉám...ă clácă dę ia/că [ɛ] întîi ō [k] după ĉe scăpá ęa dă la mélíță/o periiám frumós//ọ dădęám într-un darác/o periián s^î făĉán fuioáre//ș-o punęam în fúrcă și torĉám/dę ^uurzęálă//că vręam să fáĉem î pînză/torĉám supțire//că vręan să torĉin dę préșur^i/ și urzęálă/mai groșĉór//că vroiám să fáĉem saĉ^i/torĉám pentru saĉ^i/rămînęá cîlți-ĕia/ăia la sáĉ^i mergĕá//șă...să lucrá foártę frumós//iera-ntr-un timp/să lucrá foárte frumoáse costúme din in/ierá ĉevá la módă//făĉá fustițe dē cînepă dę-ásta/cînepă/cā după ĉe ^iięá ęa de la țeaú dę-o țesęám/ē dam lā...o băgám la ápă/ ș-o băteám șapte ob la rînd/o băteám pă peatră/șapte òb zile: o dám în ápă/o scotęám să uscá/iár o dam/iár o bătęán cu maiŭ/dę s-albęá bine s^î să-muiá//ș^i după ása ne făĉám cămắș/costúme/că dacă n-o bătęám bine/ne zgîrîiá dę vai de máma noástră ĉe pățeán cu ia !//cu cînepá ásta//că ia trebuęá bine lucrátă/máre atenție //și...cam așá//

---

[1] Se adresează copilului de lîngă ea.

[2] Gheorghe Doja - comună vecină.

[Clacă cum se făcea ?]

vorbęám dę ziua//máma ne trimetęa:

"maĭcă dișęáră fáĉem clácă"/

"da mămică"//

ș-ápăi ne trimetęá/"te duj la cutáre/la țáța lęana/la fina/

la náșa/la cumắtra/la vẹĉína"/șî i̯o mă duĉám și le strigám/așá cum mă̦-n̯văța̯ mămíca//șî venẹá sẹára pe la ^{u}opt/tọáte ne strînĝám//máma mẹa să-n̯grijá/pă tímpu̯-ọla atún̯ș‿f^{i}erbẹá porúm‿la clácă//nu ca acúm/să fácă gògóși̯/álte prăjitúr^{i}/porúm‿fert/ásta să dădẹá//și vin/că i̯erá/dim‿păcátẹ i̯erá atún̯j‿vin//șî după ĉe torĉá un̯‿fus dóo/le dam porúm̯‿fert/ă pĕ‿urm-avẹám múzică/jucá/care i̯eráu̯ mai̯ tíner^{i}/da șí bătríni̯//șî după ĉe bẹa o mọácă dóo dẹ vin/să lẹa șî jucá/de nu făĉá cínip-ắẹa/cît ḱeŕ făĉá la clắĉ^{i}//i̯erá frumós//

jípa teodóra
dẹ pátruzeșiob‿de an^{i}

spun de sóțu meu̯/cum a murít

spun de sóțu meu̯/cum a murít//a foz‿bon̯láv/l-am căutát ’ob‿lun^{i} de zíle/șī‿a zăcút în̯‿cásă/a venít gríp-aẹa rẹa/peste i̯el//șî cáre avẹá complicáți^{i}‿ī/n-a mai̯ avút cum să scápe//șî-n tímpu grípi/l-àm‿dúz‿la spitál/șî-n tímpu grípi n-a putú‿să mănînĉe dóo lun^{i}//șī a căpătát ázmă pă p^{i}ept/șî dē [k] n-a putú‿să mănînĉe dóo lun^{i} absolú^{t}‿/și i s-a slăbít ínima/s-a-ntór‿șî cu vîrfu̯-așá cam în̯‿sus//am adús médic la fáța lóculu̯i/șā mẹ-a spus că dacă nu áre voínță să mănínĉe/a vru‿să-i̯ fácă ījécți/n-a putú‿să le supórte/până mẹ-a spus [k] a vení‿sanitáru/

ziĉe "nu vrẹa să mai̯ fácă nẹa dóre"//

dacă i̯ó‿am̯‿vẹní‿și ẹ-an̯‿spus/

ĉe "tùdoríțo/tu ai̯ vorbí‿cū dóctu̯ru tău̯/să mă omór^{i}" zíĉe/

"lásă-mă să mor ẹo dẹ mọárte búnă/că nu...nú mai̯ fac in̯jécțilẹ-ástẹa"//

nu lẹ-a mai̯ făcút//ș-a mai̯ trăí‿după in̯jécți̯lẹ-ástẹā...fă-

688

cúse do̯ar trei̯/șî mîn̦cá așá bíne/șî no̯áptẹa ĉerẹá//și i̯-a mers așá bíne dóo lun̦^{i}/și i̯ar din nou̯ nu a mai̯ mîn̦cá^{t}/dar dóctọru i̯-a spus:

"dacă nu mănínĉ^{i}/în [ɛ] cînd...áre să ți se úm̦fle mî́i̯nẹle șî pic̑o̯árle/și-n ĉin̦‿zíle te cúreț^{i}"//

i̯o nu prẹa am băgát așá bíne la uréḱe/da el a ținú‿mínte//șî̄ ḱar lúna‿ástà i s-a-ntîmplát/că [ɛ] áre ánu/i s-a um̦flát‿î mî́i̯nele/pic̑o̯ár^{î}le/de marț^{i} a-nĉepú‿șî sî́mbătă/la ^{u}óra nóo a fost mort//

șî̦ dac-a murít/am ḱemá‿vec̑ín^{i}/să-l scálde//l-à‿pús în álbi^{i}e/n̦tr-o álbi^{i}e máre/am în̦călzít ápă/a vẹní‿doi̯ o̯ámẹn^{i}/șî́ cu míne-mpreúnă/i̯o nu ma^{i} erám ẹó‿în stáre să pun mî́na/dar...în sfî́rșî́t/o̯ámẹni̯-éi̯a l-a scăldát/i̯-am da‿dẹ-mbrăcămínte to‿ĉ-a avúd/l-a-mbrăcá‿de la p^{i}éle/cu hái̯ne cárẹ lẹ-a avúd‿mai̯ búne/și l-a-n-tín̦s p-um‿pat/î [k] aíĉ în̦‿cásă//șā̆ pe úrmă s-au̯ dus/băi̯átu/cu rúde/ĉ-am avú‿șî a comandá‿dẹ-a făcút un̦‿sicrí̦u̯/cu̦șĉúg̦/crúĉe/șî̄ lẹ-a adús/a dóo̯a zi//ș-a vẹní^{d}‿lúme/rúde/și strí̦i̯n^{i}/șî...cu flor/cu lumî́năr/cū tămî́i̯e/ș-a bọĉít/cárẹ mai̯ dẹ cárẹ/-a plî́n̦s care cum s-a priĉepút aíĉ//șī l-an‿ținú‿dóọzeșī́pàtru dẹ óre-n̦‿cásă/după ā̆ dóọzeșipàtru dĕ óre/l-am duz‿lā...gro̯ápă//

[L-ați lăsat singur în casă ?]

nu//n-a fost‿î...^{î}n ástẹa dóŏzeșī́pàtru dẹ ^{u}óre a foz‿númai̯ șî númai̯ cu lúme/pe lî́n̦gă el//

[Nu se lasă mortul singur ?]

nu//la noi̯ nu//

[De ce ?]

zíĉẹ că atúnĉa mai̯ stă și i̯el cu mórtu/așá ^{ză}...i̯ẹ ^{u}o̯biĉéi̯/

așá-i̯ obiĉéi̯u dim‿bătrî́n^{i} așá am apucá‿de la părínț^{i}//

[Pisica o închizi ?]

da//șî cum a murí‿da ui̯tát c-am ui̯tát/an̦‿scăpá^{d}‿din̦‿vedére//

cum ⁱerá dẹ ⁱerá-ŋ cómă mórtu/dẹ trăĝá să mọáră c-așá-i̯ spúnem noi̯/cóm-am auzít ẹo/da ẹo bătrî́nẹște mai̯ bíne vorbéa/tráĝc să mọáră/așá zíĉem noi̯//și m-am dus fúga ș-am îŋkís pisíĉilẹ//lẹ-am băgát îm pᵘod/ș-am pus o clap-acólo/și n-a mai̯ ieșí pî́nă după ĉe z [k] l-am îmormîntát//

[De ce ?]

zíĉe că să fáĉe strigói̯ mái̯că//

[Ai auzit ?]

da//

[Ai auzit vreo întîmplare ?]

așá am auzít//am aᵘuzít o-ntîmpláre//s-a-ntîmpláᵈ la noi̯ aĉí//úi̯te mái̯că/a murít ũ om l-a-mpușcát/alt om/și a pus o rogojínă pă i̯el//pînă să vínă milițiiéni/cum erá atúnĉa/sᵘoldáț/șăv dẹ pᵘost/a venít uŋ cî́i̯ne ș-a liŋs diŋ sî́nĝil-àla/dẹ undẹ l-a-mpușcát/jos aĉí-n ĉéntru//și n-a țínu sẹámă să omọáre cî́i̯nile/că dacă zíĉe că...dacă omọáră cî́i̯nilẹ mái̯că/și-l bágă-ŋ grọápă/nú mai̯ să fắĉă strigói̯//și s-a făcú strigói̯//și venẹá la báb-asta nọáptẹa/l-a văzú veĉíni/i̯o i̯erám mai̯ mícă/nu ții̯ mínte/da-m povestẹ́ște máma mẹă bíne//spúne c-așá ⁱe//și [ɛ] vînẹá la i̯a/dar așá i̯e/nu-i̯ minĉúnᵗ/că áre um băi̯át ástăzᵗ caré l-a băgát îm pútina cu borș strigói̯u//intrá pă hᵘorn la i̯a/și bába i spunẹá /"áolẹo maríne/nu mă speríi̯a maríne/că i s [k] aŋ copilu"//și într-úna din zile [k] i̯el venẹá-mbrăcát îŋ alb/c-o pălaríe álbă/și nu vorbẹá nu nimíc//și i̯-a lu̯a copilu/avẹá uŋ copil dẹ doi̯ anișórᵗ//și l-a lu̯a și l-a băgát îm pútina cu borș//ái̯a i̯-a făcút-o//și i̯a s-a-ŋvăța/c-a durát așá șasẹ săptămî́nᵗ dẹ zile//ș-a-ŋvățát-ọ și pă ẹa o áltă bábă//zî́ĉē..."fa mătușă păúno/ẹ́te ĉe să facᵗ: să omórᵗ cî́i̯nil-àla/dizgrọápă mórtu și bágă-l acólo"//și n-ávẹa vóe să dizgrọape mórtu/șᵗ s-a dus pă pitiˢ/ș-a făcút grọápă/lîŋgă i̯el acólọ/ș-a omorít cî́i̯nilẹ și

690

l-a băgát//și zíĉe̯ "să-i̯ pui̯ acólo..."[1]/și-i̯ pune̯á se̯ára/o felíe de̯ pî́i̯ne/um‿pahár de ápă/și d [k] cî́nd îi̯ pune̯á mî́n̯cáre̯-așa/nu mai̯ intrá la[ɛ] nevástă-n̯‿cásă//be̯á‿àpa/mî́n̯cá‿pî́i̯ne̯a/și n-ó mai̯ kinui̯á‿pă‿e̯à//și d^{e}-atúnĉă așá a rămás/în̯kíde lúme̯a pisíĉi/păstre̯ázá să nu íntre cî́i̯n^{i}/cum̯vá pî́n̯‿cásă/că ma^{i}‿e de̯ obiĉé̯i̯/de̯ mai̯ ține b^{u}oldé̯i̯ pîn̯‿cásă/mai̯...e̯!șī nu avém̯‿vóe să íntre cî́i̯ni p-acólo̯/să tre̯ácă pă su‿mort/sau̯ pisíca pă de̯asúpra/că zíĉe că să fáĉe strigói̯//

[Aceeași]

la ánu nou̯

lu̯am busui̯óg//șă an̯‿lu̯a‿busui̯ógu̯-ăla/ș-an‿dormí‿cu i̯el în̯‿sîn//și m-an̯‿culcát în lócu pópi//zíĉe că únde bote̯ázǎ...zíĉá máma me̯a̯/"cúlcă-te̯-acólo mái̯că/să ves‿pă ĉíne̯-oi̯ lu̯a"//da e̯o me̯-a foz‿rușíne/că zic "ē !"/da pî́n̯‿la úrmă tăĉám da făĉám//an‿tăcú/și m-an̯‿culcát în lócu únde̯-a sta‿pópa/ș^{î}‿cu busui̯ógu-m‿buzúnar//dā drep‿să spui̯ că n-am̯‿visá‿pă ĉíne̯-am lu̯at//áltile̯-am visát//áltile̯ spune̯á că așá-i̯/a visát kar adivărát pe ĉíne̯-a lu̯at éle//și m-an̯‿culcá‿ș^{i}‿i̯o̯ cu gî́ndu/așá cu ĉíne vorbe̯ám e̯o/da n-am̯‿visá‿niș‿p-ăla/niș‿p-ásta care l-an̯‿lu̯at//i̯o știu̯ ?//

[Dar străchini puneați ?]

și am pus și străkin^{i}/dā ! pune̯ám și străkin^{i}//le pune̯ám cu gúra-n̯‿jos acólo/și pune̯ám...pune̯ám nóu̯ă//súb‿ùna pune̯ám‿ī zahăr/sub únā pune̯ám inél/sub álta pune̯ám̯‿fo̯arféĉă/sub álta pune̯ám‿î ban^{i}/c^{î}‿să fíe bogát/pune̯ám sub álta cărb^{u}úne/ā sub álta pune̯ám‿î lingúră/batístă/ș-așá mai̯ de̯párte//și ne da pă to̯ate̯-afáră/și ...cu băi̯éț^{i} amestecáț^{i} ^{i}erám̯/fátă și băe̯át/fátă și băe̯át//și cînd vinẹám noị đi la-ntunéric dẹ-acólo din sálă/şî ne duĉám trăĝám/fiecàre punẹá^{m}‿mína pă ō strakínă/şî ridicám//"ā ! ịó‿an‿tram cărbúne"/"gáta !"/zíĉaụ că ịo négru l-ẹaụ/tăĉ^{i}úne/ţigán//

---

[1] Subiectul înghite.

álta a traz‿zácăr/"ō !" ^{z}ĉẹ "ịo îl‿l-ẹaụ dúlĉe ca zahăru"// şî...da nu ştu cum a făcút/că ịo núma c^{î}ărbúnẹ-an‿tras//şî...ịe drep‿c-aşá ịe/ịó‿l-aṇ‿lụa‿cam ọákeş//da ọákeş aşá cum erá/^{i}erá bíne dacă trăẹá// ş-aşá să proĉedá/ş^{î}‿petreĉám bínẹ-atúnĉa/ne distrám bíne noị cu străkínile pẹ-atúnĉ^{e}a//

[Aceeaşi]

făĉám uṇ‿calọẹán ş-o caloeniţă

vẹnẹá la şásĕ‿săptămîn după páşte/strînĝẹáṇ‿cójilẹ-àlẹa o [k] dẹ ^{u}o^{u}o róşi/ca să gătím calọịánu//ă ! că dẹ-abẹá aşteptám şî calọịánu//ĉe frumós erá ! ş^{î}‿cu calọẹánụ//la şásĕ‿săptămîn^{i} făĉám aşá dẹ pămîn/nẹ-adunám ĉiṇ‿şáse féte/-mbrăcám ọ fátă dintre noị p^{u}ópă//ála‿lọa acólo uṇ‿cajmér îṇ‿spáte/cu crétă/semná/şî-ị dam o cánă dẹ-áẹa aşá cu...ca cădélniţa/cuṃ‿fáĉe pópa/şî noị de! ziĉám//punẹám ^{a}cólo cărbún/tămîịe/...şî gătẹám bíne/făĉám uṇ‿calọẹán ş-o caloeníţă/pâ‿o scîndură//şî le [k] o lụam îm‿bráţẹ-aşà/ şî plînĝẹam ! ziĉám...plînĝẹám calọẹánu//vres^{i}‿să vă spuném cuṇ‿ziĉám ?[1] úịte aṇ‿să spun//ziĉám aşá:

néịcă ịéne calọịéne[2]/

şi ziĉám/

dẹskíde portíţele
să cúrgă plo^{i}íţele...//

că nu ştu cuṇ‿să potrîvẹá-ṇ‿vrémẹ-àẹa/că nu prẹa ploụá//şî lúmẹa ne da aténţịe/că ziĉá că‿dacă plînĝẹn‿noị calọịánu/áre să plọó//

---

[1] Anchetatorul dă din cap aprobativ.

[2] Informatoarea cîntă.

692

ne duĉán‿/l-îngropám/punẹám pămím‿ pă i̯el/vi̯nẹám acásă/şî...ne prăjá máma cîti̯-ō crátiță dẹ ᵘóo//zî̂ĉá că-i̯ țărína/că tọáte duĉán‿ cîti̯-ŭ‿ ᵘou̯//şî strînĝám acólo/şáptẹ ob‿ zéĉe ᵘóo/cu pî́i̯ne/cu mămăligă/cu ĉ-àvẹám noi̯//şi mî́ncam de rupẹám pămîntu/ᵘóulẹ-àlẹa prăjíte/țărína ⁱerá//

şî după áẹa ne verbẹám/"ẹa fa ! ĉ-áduş‿ tu ?//joi̯ ne găsím lā...pomána‿ ásta"/márțẹa erá caloẹánu//

áẹa "i̯o adúc untúra"/áẹa "adúc ᵘóọ"/áltā "brî́nză"/álta...//şî făĉám plăĉíntă//plăĉíntă/gògóşⁱ/făĉán‿ limonátă/că nu ne lăsá părínți nóştri să...bem‿ vin/că ziĉá că...nè-mbătán/ẹ ![ɛ]nu ca acúma/áltă distrácție văd că-i̯ azⁱ//şî petreĉᵉám împreúnă ş-átunĉ//şî după áẹà/ă venẹá/poftẹán‿ şî băi̯éț cu noi̯//şî aduĉá cî́ti̯-un patifón/şî după ĉe făĉám noi̯ más-àsta frumọásă-ntre noi̯/ne lu̯am şî jucám/petreĉám/pînă sẹára//şî...işám între tim‿/şî ne ᵘudám cu ápă/că ziĉán‿ că să plóo//lu̯an‿ cîtẹ-o cărămídă nᵘóu̯ă/o băgám îm‿ puț/şî sfîrî́i̯á acólo-m‿ puț/ˢĉan‿ că să plóo//pîndẹám mái̯că cîn‿ vinẹá olárⁱ d-éi̯a şî strîgá "ọálẹ" pă drum/furán‿ cîtẹ-o ọálă nóo ş-o băgám în‿ fîntî́nă/acólo-m‿ pus‿ să plóo//aşá făĉám pă tímpu̯-ala/...cu caleẹánu cŭ‿ pămî́nt//

[Aceeaşi]

avẹám ᵘoi̯ di̯-un‿ lápte

prìmăvára/după ĉe lē nțărcám/cam după sfî̀ntu‿ górg-aşá le scotẹár noi̯ la...la ⁱizláz//şî venẹá ĉⁱobánu şî scriⁱá ᵘóilẹ/la fiècáre//şî le dădẹám pă mălái̯/ne lu̯a cîte ĉinj‿ lei̯ dẹ u̯ái̯e/şî cîtẹ-o dúblă dẹ mălái̯//pă váră//le strînĝá acólo la...în islás/le-nțărcá/ne da mi̯ei̯-acásă/şî...ținẹán‿ tọátă vára néⁱi p-acásă//şî după áẹà/făĉá [k] trăĝá sᵘorț/şî̂‿ cîn‿ ne vinẹá rî́ndu lu̯an‿

láptele̯//la cîte pái̯șpe ĉinșpe zíle/dèpínde după cît‿î...cîte oi̯ ave̯á^{m}//ți̯u̯ mínte/c-ave̯ám ș^{i}‿e̯e p-atúnĉ/așá țin i̯o mínte/ave̯ám ^{u}oi̯ di̯-uṇ‿lápte/așá/ĉe țiu̯ mai̯ mínte̯ [k] mai̯ bíne̯-așà//șî lu̯am întòde̯aúnă se̯ára//care̯-ave̯á dóosprezeĉe ^{u}oi̯/lu̯a dimíne̯ața/că i̯șá lápte mai̯ mult//care̯-ave̯á șáse/lu̯a la dóe̯șpe̯/i̯șá mai̯ puțín//...șî care̯-ave̯á ^{u}opt/lu̯a se̯ára//șî duĉám mîncáre la ĉabán/ne‿făĉám mîncáre/lu̯am cîți̯-o căldáre sau̯ ^{h}îrdắu̯/șî vine̯ám‿cu láptele̯ de̯-acólo//îi̯‿dám kag/l-înkegám/...pune̯ám cáșu la zăgîrnă/îl s...

[Cum făceai brînza ?]

ui̯tát^{i}/după ĉe-i̯ dam kág/i̯el să-ṇkegá//șî cîṇ‿să-ṇkegá i̯el/lu̯am o língură din áe̯a de̯ lemṇ/șî dam prin i̯el/ca să să strîngă/l-amestecám//ș^{i}‿i̯el vi̯ne̯á ș^{î}‿să strînĝ^{e}a/zéru-ṇ‿sus/șî láptile la fun^{d}//ș-ápâi̯ ne spălám‿frumós pă mîi̯n^{i}/cu ápă cu săpún/șî strînĝám cáșu așá/-l cocoloșám /să făĉá i̯el uṇ‿kag tot//șî după‿áe̯a-l pune̯am î‿zăgîrnă/șî-l [ɛ] băgám într-ō crîntă-i̯ spúnem noi̯//șî pune̯ám o pe̯átră pă ^{i}el/să scurĝá nu-l lăsám bíne̯-așa ș^{î}‿să scúrgî‿kar tárè/âl desfăĉám/îl tăe̯ám‿cu cuțítu/-l pune̯ám felíi̯/șî-l pune̯ám‿la pútină/ș^{î}‿pune̯ám‿sáre/ũ‿rîṇ‿di̯ sáre/ũ‿rîṇ‿de̯ caș ...//șî i̯șá fe̯árte bun//zéru-l ferbe̯ám/făĉám ^{u}úrdă mái̯că//

[Cum ?]

ferbe̯ám zéru/șî...pînă...dam c-o língură de lemn așá/ă pe la fuṇ/să nu se lipe̯áscă/ș^{î}‿cîṇ‿să ridicá de̯asúpra/plútă/^{u}úrda/imedi̯át o dam jos//șî o pune̯ám la săculéț/o [k] ș-ō ridicám/o pune̯ám într-um‿par/^{ș}‿să scurĝá//i̯ar o pune̯ám‿la pe̯átră/șî...o scote̯ám de̯-acólo/ș^{î}‿o mîncám/fe̯árte búnă ^{i}erá la cîm‿cu ĉ^{e}ápă//

[Aceeași]

69[1]

839. VALEA CIORII

(jud.Ialomița)

Culegere: 1971; CB, BM, RP, MT; transcriere: CB

múlte am pățit io

[Vrei să ne povestești o întîmplare de cînd erai dumneata tînăr ?]

nu șt^{i}u cum să spui/...ă î áltă comúnă/s-a-ntîmplát ŏ...um p^{u}otrop^{u}óp .../a vení să ia dréptu la um puópă d^{i}i...puopíie/ ștíi ?//^{ș} să-l dea afáră dim bisérică//și cînd a vinít/ș ^{e}-a lua dréptúrle.../pópă a avút...d^{u}oi fič^{i}ór^{i}// ă cum să spui/studi^{i}ént^{i} //čé s-a gîndít iei/"dacă potrop^{u}ópu"/-a vení cu trăsúra//"i-a lua dréptu lŭ táta/să-ñ [k] și noi să-i luon zilíle"//și i-a ținú cálea-m pădúre/l-a legá la uók pă...vizitiú/ș pă potrop^{u}ób l-a-mpușcát//și ă...între tímp-òsta.../a fost î áltă comúnă//între tìmp-ósta/čé să-ntîmplă ?//...i-a adunát/că nú ierá-n sécți^{i}a noást^{r}ă /ierá áltă sécție//a aduná și fič^{i}óri pópi/...șă î [ɛ] neámurli d-áli pópi/i-a adunát/ca să...vázâ cáre-a făcú fáptă/ críma//cáre l-a-mpușcát/pă potrop^{u}o^{p}//în sfîrșít/nìč^{i}-únu nu vrea să spúie//și d^{i}e... [k] dîntr-o mícă greșál-/adícă nú greșálă.../ uŏ...fápt-a mea cáre-an cunoscút-o d-acásă//un neam a^{l} m^{i}éu cáre-a făcú^{d} la zmírna o prostíie/și ^{î}ála mi-a spus cun s-a-ntîmplá cu iél//tot așá a omorâ pŏ úni/...și cîn să culcá/să pŭ [ɛ] neá mórtu pă iel//și nu aveá astîmpîr dă loc//și io cîn m-an dus ...de la p^{u}óstu miéu la p^{u}óstu undi făčá čerčetár^{i}li/...m-a uitát/ ierá așá ŏ cúrte lúngă//și ierá mai múlț^{i}...uámin^{i} acól^{u}o//uúnu/ ...dintre iei să puneá jos/aprindeá țigárea/trăgá dóo fúmur^{i}/o zvîrlẹá/sạ mutá/parcă sạ punẹá ĉèvá pă i̯él//să mută...//i̯ō...pă m [k] i̯o an̦‿stát/am aștẹptá^{t}‿ca sạ‿mă ḱéme să dau̯‿u ari̯státu-m‿primíri̯/pă ḱésti^{i}ẹ că...i̯erá-n̦‿ĉerĉetár^{i}//șî nu putẹán̦‿să íntru i̯o pi̯stẹ i̯ẹi̯//ș-án̦‿stát/an̦‿stat/i̯o mŏ‿ui̯tán̦‿la i̯éi̯ acólŏ‿la ọámen-ẹ́ga/úni sta liniștís^{i}/s-aduná doi̯ trei̯/sta di̯ v^{u}órbă//únu sá mutá meré^{u}//cînd i̯ése um‿plutọni̯ér afáră șî-l întrẹ́b/

---

[1] Intîmplarea povestită s-a petrecut în timp ce informatorul își făcea stagiul militar (la jandarmi).

"dạ ĉé-i̯ ai̯íĉa ?"

zíĉe "^{î}ắẹa cu potropópu"/^{s}ĉẹ "caré‿l-a ọm^{u}ọrít"//

"șî l-az‿dibăĉí^{d}‿?""

"nú"//

zig‿"dú-te șî i̯a-l p-ắla di̯ cólọ//că‿ắla-i̯ cu fáptạ"//

șî l-a băgát înăúntrụ//șî‿i̯-a spus/"spúnẹ adi̯váru/că tú i̯eșt^{i}//pentru că-l scai̯ḱ șí pă frát-tu"/cạ i̯ei̯‿î̄i̯ lụásẹ p-amîndói̯/"șî-l scai̯‿șí pă frát-tụ//șî...o să fa^{g}...ĉinĉ an^{i}"/c-așá i̯erá...crímà/pạ vrémùr^{i}/ĉinĉ^{i}-an^{i}//ș-o greșálă dacă făĉái̯/sạ mă ^{i}ertáț^{i}.../nu ști̯u/s-o zig ?‿n-ó zic//n-ó zic//n-o zic^{f} //dacă greșái̯ c-o fátạ márẹ/tó‿ĉinĉ^{i}-an^{i} lụai̯//tot‿î...crímă săsocotẹá//așá i̯erá átunĉ^{i}//i̯ertáți-mă c-an̦‿spuz‿vòrb-ástạ//

șî‿ă...l-a dibăĉí‿d^{u}ómne/-n̦‿cîtevá minútẹ//șî‿ìmedẹát a viní‿ș.../doi̯‿i majúr^{i} i̯erá/ac^{u}ólọ/plutọn^{i}ér^{i}//i̯ése șî mă-ntrẹábă‿afáră/cạ di ĉé/șî dẹ ún̦‿l-an̦‿cunoscút i̯o ? că ásta-i̯ cu fápta ?//

"i̯óte d^{i}e un̦‿l-an̦‿cunoscút: an̦‿știú‿d-acásă/dî la un nẹam carẹ-a păţít...o fáptà/șî‿ắla-n̦‿spunẹá//^{î}ắla n-á putú‿să mai̯ dọármé-n̦‿cásạ"//únu neculái̯ cartabóș/neculái̯i̯ mírĉạ//a ọmorî‿pŏ‿únù/șî i̯el așá[2] dormẹá nọáptẹa/cū‿cápu pắ...pă gárdạ//i̯el în̦‿cás‿s^{î}‿să báĝẹ-m‿plápumă nú putẹá//nú put^{ẹa}//ș-așá cā...ástạ-i̯ úna din întîmplérîli/caré‿lẹ-ăm...văzúd/lẹ-ăm păţít//

---

[1] Informatorul ezită să continue, dar o face la insistențele celor de față (în afara anchetatorilor, asistau și cîțiva consăteni)

[2] Gest: apleacă capul, sugerînd poziția incomodă în care dormea cel despre care povestește.

696

[Îți mai amintești vreo altă întîmplare, să ne-o povestești?]

ᵃșá pî́ [k] múltę am pățít i̯o/da nu ștⁱu dacă [!] lę mai̯ adúc amíntę//

[Într-o] no̯ápte...ne culcásem îm‿post//șî‿ne pominím...no̯áptea̯/că víni̯ únu bătút //șáfu dę posᵗ‿ĉé spúnę ?-avea̯...%i̯ō...mă lu̯áse núma pentru cíteva zíli‿la póstu lui̯//

zíĉi "i̯á-mbrăcáți-vă/șî duĉéți-vă/să-i̯ adúĉesⁱ‿p-ăe̯a !"//

cîn‿nę-an‿dus acólo să-i̯ adúĉem.../i̯állàntu cárę-a fos‿cu mínę//a puz‿bai̯ónetá‿la ármă/șî zíĉe "-n númęlé‿léĝi sînteți̯ ari̯stáțⁱ !"/ái̯a besⁱ‿tᵘóțⁱ/cu săkili-m‿mínă//da i̯o ĉé-i̯ spúi̯ ?// noi̯‿i̯erám đói̯/și-ăi̯ă‿i̯erá dóozèj‿dę ínși//

"măi̯ próstulę !" zic//"ĉé spui̯ tu că‿st‿arestázⁱ ?‿n-a făcú‿crímă/nu nimíc//lásă u̯ámini̯ !//că dí̯pă cum am înțelⁱés/ăla-i̯ vⁱi̯novát "/cárę-a víni‿bătút acólo/da i̯oᵘ...ca să po‿să-i̯ zmúlᶜ‿pă i̯éi̯//zic "ăla-i̯ vⁱęnovát !"//

păi̯ zíĉē..."dá dómnę !"‿tᵘóțⁱ//s-a‿adúná‿pă‿língă míni/cîm‿a auzí‿vòrb-ástę//

"hai̯ dómnę cu mínę-acólé/fútú-l î‿mámă !" ziᶜ/p-ăla//

șî i̯-an‿dus cu vòrb-ástę//cîn‿e-an‿dus acolᵘo/șáfu đo̯ár a da‿drúmu lă béĉⁱ/șî‿i̯-a băgá‿cu [!] grămáda//

dă i̯ei̯ ĉé spúnę/sêe "ai̯ văzú‿hoᶻ‿mă/fúᵘtu-l în mámă !"/zíĉe "nę-a‿adús cu mínĉⁱun/ș‿nę-a băgá‿la beĉ"//că‿àlfél‿î nú putea̯n‿să-i̯ duᶜ/că [ɛ] ⁱerá cu săkili tu̯oțⁱ î‿mínă !//

mói̯sę i̯ácov, de botéz ⁱéste i̯acoᵛ‿
ʲ‿dē [ɛ] famílię-i̯ mói̯sę
născút‿ā...din nóo‿sūtę pátru

---

[1] Se oprește magnetofonul cîteva secunde, pîna își amintește informatorul întîmplarea.

a mîṇcá‿mîṇzu

să spui̯ i̯o úna frumọ́asă//m-an‿dus cu cái la i̯árbă/i̯erám băicándrù/...ști̯i̯ că [r] ca ĉíṇ‿să spu^{i}‿i̯o ?//vō pái̯șpe an^{i} [ɛ] tréi̯șpe/pái̯șpẹ/ĉíṇșpē‿an^{u}/cam așá//șî m-a^{n}‿dus cu únu gốrgẹ rúsu d-a^{i}íĉ^{i}//i̯erám mai̯ múlz^{i}‿băi̯éș/pă válẹa ê^{i}óri/la e^{u}ótu lu comán//șî nọáptẹa ne jucám pînă tîrzi^{s}u̯ór//i̯ápa cárẹ-an‿dat-o la áldi̯ moș olcán[1]//áẹa//îṇ‿fătásẹ u^{ă}‿mîṇzișór bún/frumós//șî ĉẹ́ m-aṇ‿gîndít i̯e ? să le^{g}‿mîṇzù...cu̯-o fúnẹ-așá că îm‿pát-òla[2] dẹ lúṇgă/ẹ‿s-o leg d^{i}i̯ piĉór//ș-a vẹní‿nọáptẹa lúpu/ș-a mîṇcá‿mîṇzu/l-a trîntí‿jo^{z}‿língă noi̯/șî n-aṇ‿știú‿dûlóc//cîn‿nẹ-aṇ‿sculá‿diminẹáța.../mîṇzu mórt/șî noi̯‿i...//șî i̯ō/dọar‿â i̯ó n-am murít/ta mí^{s}ṇzu... [!]//

[Același]

a-ñebuní‿dó^{mne}

avẹám un om acólọ-ṇ‿comúnă/undẹ i̯erám ẹo/...șî tá-su lui̯ fusésẹ peliván/...da șî i̯él^{i}...^{i}erá...voi̯níc//mărọșá^{n}[3]//acúmă... i̯ō m-am purtá‿bínẹ cu ĉetățéni̯//întrẹ tímpu pînă să mă duk‿i̯o .../pă ^{i}ásta...l-adusése la post// șáfu di̯ pos‿cáre fusẹsẹ p-atúnĉa/^{l}-a adú^{z}‿la post//șî dacă‿l-a adús/hai̯ să-l bắĝe-ntr-u̯ṇ‿grajd//cuṇ‿să spu^{i}‿i̯ó‿i̯erá [k] să dẹșkídẹa dóọ uș^{i}//i̯ála n-á vru‿să íntre/că i̯erá...putérni^{c}//a puz‿míi̯nile-ṇ‿stîlpi ^{u}úș^{i}i̯/șî‿n-á vru‿să ^{i}íntre//șáfu dẹ pós^{t}/ĉé fáĉē ? i̯a carabína/șî-i̯ dá vo cîțẹvá dipă ĉ^{e}áfă//a rup‿ẹ‿carabínẹ/ál-a căzú‿jos^{i}//ș‿l-a tîrît înău̯úntru̯//n-a fo^{z}‿nimic/ălă‿a ținú‿mínt^{i}e[4]//ála‿a ținú‿mínt^{i}e//

---

[1] Se adresează gazdei.
[2] Gest: arată patul dintr-o cameră vecină.
[3] Se adresează gazdei.
[4] Informatorul își drege glasul.

698

ĉé să-ṇtímplă dómnẹ ?//între tìmp-óstă.../a viní‿vrémẹa... dị...a-nnẹbunít ălạ//m-a trimẹ^{s}‿ṣéfu d^{i}ị pos^{t}‿odátă/ĉe "ịá‿ádu-l la p^{u}oz‿mă"/că vịnísē hị́-sa/și l-ā reclamá^{t}//mă du‿la ịel/

"măị moș ịọáne ! te kámă șăfu d^{i}ẹ pos^{t}"//

"mér‿dómnu ịaco^{v} !"

"mérĝ^{i} ?" mérĝẹ//ịerá puțịn‿cam pilí^{t}/ș-avẹá țorọcópcă-ṇ‿cásă//ịo proz‿m-aṇ lọa‿dipă ^{i}el/am‿^{i}intrát îṇ‿cásă/dă a fost om cu^{n}săcádẹ/că‿m-am purtá‿cunsăcádẹ/dacă mă purtán‿răụ‿u/...o pățẹáṇ‿cu ịel//intru-ṇ‿cásă dipă ịĕl//scụátē...sticặla/și-n‿dă... cîtevá păhặrúțẹ/și bẹaụ cu ịel...//ș-a mérs ómu cu mínẹ//îl duc ac^{u}ólo/-l‿l-ẹa șăfu nițél la repẹzẹálă/nu ẹ‿ĉé//ị-a da‿drúmụ// n-á durá‿dóo treị zílè/ș-a-ñebuní‿dó^{mne}//jandáru ^{g}cáre ^{i}erá cu mínẹ la post^{u}/...i să...strîcáse bocánĉị/să fărîmásẹ//

"mă" zig "dá-ị‿șî‿tu la gardíș^{t} !" să dúcạ gardíști cu ịeị .../să îị rịẹpáre/...ṣáde lîṇgă ĉizmár ac^{u}ólọ/ẹ‿p-o^{r}mă‿vine cu ịéị//

ĉe "mă/gíne zíĉ^{i} !"//

așá a făcut^{u}//pînă să v^{i}iịē gardíști cu bocánĉí‿a vịní‿n^{i}ebúnu//[1] ...făĉ^{e}á la úșặ//

[Da, da !][2]

da ịō...

[Ocupat !][3]

^{ș}ótẹ ![4] /da ịo ĉé spuị ? zi^{g} "măị antọáne ! scụál c-a vinít ặẹa/cu bocánĉi mạ !"//

cîṇ să scụálă/dẹskídẹ úșa/...atîta‿a zis "hặị[5] ! moș cazácụ!" //a ru^{p}t-o dị fugạ pă úș/ẹ‿^{ș}s-a dus/pă úșilẹ-ălīlàntẹ//ịo aṇ rămás singur acolō-ṣà/aṇ lụá‿ș-ĩo ^{b}répide ármă‿mînî/și-ị spuị

---

[1] Gest: ciocănește în ușă.
[2] Replica aparține unui consătean care asistă.
[3] Întrerupe gazda.
[4] Informatorul se referă la glumele celor care-l întrerup.
[5] Interjecție pronunțată de informator în timp ce inspiră.

"moş i̯oáne ! să nu te̯-apró̯pii̯ că t^{i}e-mpúş^{c} !"//

^{ş}ĉe "n-a^{n} ními cu tíme̯"/ḿ-a spu^{z} dó^{mne}//"n-am ními cu tíni/ cu vasíle am !"//

a auzí şáfu di post/aprínde̯ lámpa/vín^{i}e̯//cîn viní şáfu di̯ post/...rîde̯á şáfu să mo̯ară/

^{ş}ĉé̯ "cúm mă^{i} vasíle ?" zíĉe̯ "tu ai̯ părăsí^{t} p^{u}óstu ? ai̯ rúpt-o d^{i}i̯ fúgă ?" ^{ş}ĉe//

"p^{i} ĉé ^{i}erán să fa dómne ? că" zíĉe "ásta [!] áre necás pă míne̯" [!]//

îl l-e̯á să-l báĝe̯-ntr-o cámeră//i̯o ĉé-i̯ spui̯ şáfúlúi̯ ?

"dómle şéf ! ĝ^{e}ámurle̯-áste̯a să dĕskíde̯//i̯ése p-acólo̯ să ^{d}úĉe-m bucătăríi̯e̯ peste copíi/ţi̯-omo̯ará copíi"//

ĉe̯ "gíne̯ zíj^{i} mă/i̯á ăi̯ să-l legắm"//

şî l-an̯ scos sâ-l legắm//mergîndă.../acóle̯a[1] erá...pátu /jandáru stăte̯á lîngă pat/ắla care̯ spú^{i} i̯o//stăte̯á așá lîngă pat[2]//

şî...merĝá şáfu di̯ post înaínti̯ cu lámpa/şî are̯státu dipă şáf/şî i̯o dipă i̯ắla/dipă ne̯bún//cînd ajúnĝe dreb jandár^{m} ắla şî cînd îi̯ dă o̯ pálmă/îl dă [...][3] așá-m pat//

"ş tu n-ai̯ da níi̯e̯ !" şíĉe̯//da dá !//

[Acelaşi]

ásta-i̯ a cínipi̯

făĉ^{e}ai̯ ogóru̯/...semănái̯/...o...lăsái̯ de s [k] creşte̯á/o privi̯ái/s^{ă} fíi curátă//să fáĉá máre̯/să coĉá/o zmulĝ^{e}ám/o duĉán lă... gîrlă la t [k] o legám/o zmulĝán/ş^{i}-o făĉám...znokíşór^{i} míĉ^{i} așá/

---

[1] Gest: arată spre sobă.

[2] Informatorul se ridică în picioare.

[3] Un cuvînt neclar, datorită zgomotului pe care-l face microfonul lovit din greşeală de informator.

700

și̯-o duĉán‿la tokitoáre/noi̯ [k] așá să zî́ĉẹ/la tokitoárẹ//o făĉám...să zî́ĉá că să fáĉẹ...tokitoárẹ/așá-i̯ zî́ĉám ^{noi}//o tokám/o lăsám‿î o săptămî́nâ/o scoteám/o spălám gínẹ-n‿gî́rlă/o‿âduĉám acásă/ș-ọ băgán‿la mélițâ//âveám o mélițâ carẹ.../i̯erá o mélițâ dẹ [ɛ]băteá așá: o límbă pîn^{tre} asteạ//ș-o melițám/...^{șî}‿băteám așá gíni̯ dẹ áșa/ș-u făĉám lî́nâ búnâ//ș^{i}-ọ dan‿la darác/aveám‿șî darác/la úrmă//ș^{i}-o dărăĉ^{e}ám/și̯-o făĉán‿cái̯e^{r}/...șî dî́n‿cái̯ẹr... torĉám//púneam în‿fúrcă/șî torĉám//făĉ^{e}ám ^{u}urzeálă dẹ...făĉám șî ...di̯ cămáș^{i}/făĉán‿șî di̯ ĉarșáfur^{i}/făĉán‿șî di̯ pérnẹ...//la úrmă puneán‿ră [k] șî‿urzeálă făĉám/șî bătá^{i}ẹ făĉám//șî ĉé urzé^{ște} ! ș‿ĉé baț^{i}...//șî ur^{z}eán/șî‿făĉám...pă‿pát/ĉàrșáfur/pérnẹ/plápî^{n}/ șî cămáș^{i} an‿făcút//înaíntẹ‿să făĉá cămáș^{i}/de cî́ni^{pâ}//ș-ásta-i̯ a cî́nipi̯/ [1]dá//

i̯uána ĉe lúngu
șài̯zèșîĉinj^{i}‿de an^{i}

pórcu

îl tăi̯ím/îl pîrlím/îl spălám/frumós/îi̯ dăm așá cu puțínă sárẹ/îl lásă puțín așá/â púnẹ un‿sac pă i̯el/dẹ i̯el...să-nmoái̯e/jég-òla/c-árē un‿jéc‿$^{pă i̯el}$//șî la ^{u}úrmâ...i̯a sác-òla di̯ pă i̯el/că i̯el îi̯ [k] abur^{i}éștẹ/că-i̯‿i...cáld//dúpă ĉē âl scoátî [k] îi̯ i̯a sácu di̯‿pă i̯el/îl ea cu cuțí^{tu}//șî-î...îl cúrăț-așá gínẹ/șî i̯ar îl ea la spălát...//dipă spalát/îl tái̯e pă skinárẹ-așá frumós îi̯ scuáte slăninilẹ-așá/úna-ntr-o pàrtẹ‿ș-úna-ntr-ó‿párte.../pânâ‿lă...búrtă cólọ/ș‿p-ài̯lántâ//dipă ái̯a-i̯ i̯a șî́ru skinări̯//îi̯ i̯a cápu-ntăi̯...//dîpă áea-i̯ i̯a...șî́ru skinári‿dă la cuádă/cu‿top^{u}óru/scuáte ā [k] top^{u}óru...//dipă áea-i̯ i̯ă.../scoáte máțîli dĩ ịẹ̄l/frumó̆s/le púnem ûntr-o copá^{i}e ĉevá/n^{i}e duĉím dẹopártẹ/le dĩșertắm...//ḵẹ ịel árẹ...șí bărdăhán/șí mățíli-ņcărcátẹ//șí búrt-áẹa o deskícắm așá/$^{\hat{o}}$ scuturắm/$^{\hat{o}}$ spălắm...//s^{î} le dăm̄...àfárą//po úrmâ lẹ-aduĉẹ́m/pórcu-l bẹgắm ĩ...îl bẹgắm într-ọ...crám-acólọ/-ntr-o odáịe/șí-l púnim í...grămádą̆...//^{ș} fáĉẹm pomána/c-așá să zíĉí/s fáĉịm pomána p^{u}órculŭị//púnen̦ ș fáĉem mînçárẹ//^{t}c-àvén̦ vin̦ sâ b^{e}em b^{e}ém/fáĉẹm pománá/mînçắm/đipă áẹa mérĝẹ la peĉít/șí peĉím̄...cárnẹa pórcu^{lŭi}//o lụon̦ la peĉít/cúrățâ ụásili̦/cúrățâ tot...../cárnẹa dẹopárte/ụásili dẹopárte/slànínạ dẹopártẹ//mățile le curățắm/búrta o curățán̦ ĝínẹ...//đipă̂ áẹa...lẹ púnịm̄...sús/mai̯ stă o zi do^{u}o/vínẹ [ɛ] crăĉ̄ịúnu/trebúẹ să lē umplén//fáĉen trandafír^{i}/fáĉẹn gîlbáș^{i}.../fáĉẹn tóbâ/fáĉe^{m} lịmbrembúș/limber [!]· cą̆ nu po să zic de dínți [!] néị//limberbúj dẹ-éla [!]//șí ásta máịcă//dẹ-acólẹā...víni̯ crăĉúnu șí...fịérbe^{n} șí mînçắm//

---

[1] Gest.

[Aceeași]

fac săpún mąịcą̆

[Cum se face săpunul ?]

cum̦ să fáĉẹ săpúnu ? ^{e}ótẹ...//ịẹụ sódą̆/...un̦ kíl/dóo/cîtą̆ grăsímẹ am.../șí-l pui̯ lā...în ĉ^{e}a^{u}ụ́m í^{n}.../la foc/...șí fịerb cŭ ápā.../dị plụáịē.../ápă dẹ puț^{u}/dẹ zăpádą̆/cînd i zăpádă...//șí tokésc ī.../pui̯ ac^{u}ólō...grăsímẹa/ș-o tokés^{c}//șí sóda o tokésc ĩ alt [ɛ]ĉevá dẹopártẹ//că mai̯ ĝíne-l brodésc așá//ịo tokésc aíĉ//aíĉa am̄ grăsími̯/pọáte...mai̯ puțínâ mai̯ múltâ nú șt^{i}ụ//da ịo pui̯ dẹ-äíĉ^{i}/pui̯ s [ɛ]sód-așá/cítâ crez ^{e}o//am puz nițícâ.../mai̯ stau̯/ó mai̯ méstic/mai̯ îl hérb/să víden/cînd îl văz ẹo că s-a făcút ...cum să fáĉẹ ụ́ŭrdâ lā...dị ^{i}ésẹ dẹasúpra/atúnĉe zig:

702

"mă-i̯ gáta/nú-i̯ mai̯ pui̯...sódâ//i̯ gáta săpúnu̯"//ș-ạ́șá‿e//ca să nu-i̯ pui̯ [k] i̯e așá am pomi̯nít/nu pos‿sâ-i̯ pui̯ odátă...șî sóda șî...grăsímẹa tod‿grămád-amestẹcátâ/nú !//da i̯o pui̯ grăsímẹa/o tokés/șî pui̯ gră [k] ásta/sódâ cîte puțín-așá//cîte puțín/cîte puțín/cîte puțínâ/pînă-l văs‿că s-a făcú^{t}//dacă s-a făcút.../gáta// [...]

[Cînd tai săpunul, ce rămîne pe fundul cazanului ?]

trínĉ^{i}/i̯ésẹ trînĉ^{i}/ĉẹ́ a fost urítā...ī̃...ac^{u}ólō/în‿grăsìmẹ-ạ́șa/că mái̯ adún^{i}/dẹ pîn‿crátiță ĉe-i̯ mai̯ ars/ĉe-^{i}‿mai̯ ạ́șa/s-adúnă múltâ uriĉ^{i}úne/șî rămîne la fund a^{ea}//șî‿ạ́șa ō‿dái̯ încólò/nu ^{i}i̯ búnă ạ́șa//

[Nu e bună la nimic ?]

ạ́șa la pr^{i}éșur^{i} așá/da nú-i̯ búnă/înẹácă/nu éste bu^{nă}//

[Aceeași]

dẹ dó^{u}o or^{i} i̯-ā spar‿cásạ

vecínu̯-a fost‿ā...în‿cásă/s-a culcát/șî cáī‿i̯-avẹá-n c^{u}oșár/avẹá doi̯ cai̯ bún^{i}/...șî noáptẹa pî la nézu nópți̯-áudẹ-ășá: hodoróno^{u}/hodoron^{o}.../ș‿cîi̯nilî‿lătrínd^{â}//da i̯el zíĉẹ "zíșt !" ā‿zis că-i̯ pisícạ/"ĉé [ɛ]cátă pisic-àẹa de hodorogéștẹ‿p-acólọ?"//șī...a ieșít afáră/îi̯ zíĉẹ nevásta/

"i̯éș^{i} afáră vasíle" zíĉẹ "că..." zíĉî [ɛ]"nu s-áude[ɛ] hodorogíndâ ?"//

cái̯i‿i ș [k] îi̯ lu̯ásẹ ș‿plecásẹ cu ^{i}e^{i}//

"s-áude hodorogíndâ cá^{i}i !"//

ș [zice] "táș‿fă din‿gúrâ" șĉẹ "că nú-i̯ cii" ^{ș}ĉe "pisíc-àẹa/nu ș‿ĉ-a trînțít acólọ"//

șî s-ā...cînd [k] a stat î^{m}‿pat/nú‿l-a v [k] nu s-a sculá‿

deló^{c}‿pîn‿la zío̧/la zíu̯ cîn̦‿să dúĉe/găséștę cái lu̯á$^{t\,i}$//cînt‿cái lu̯át^{i}//

"nę-á furá‿ca^{i}i̯ !"//

a gắsi‿cái̯i túma lā...parláde^{nu}[1] //i̯-a găsí^{d}/da i̯-a găsí‿tîrzíu̯//șî́‿i̯-a s [k] i̯-a lu̯a‿șî bagáj din̦‿cásă/mai̯ tîrzíu̯//dę dó^{u}o or^{i} i̯-ā spar‿cásą//i̯-a likí^{d}‿ĝ^{e}ámu̯ cū...pămî́nt /șî́‿l-a spă^{r}t/...cî́‿i̯erá cúili̯...pîn̦‿cásă/șî́‿nu pûtęá să spárgą ĝ^{e}ámu/cắ‿s-auzęá//ș̆-așá dac-ā likí‿cu pŏmî́nt așá/...ș-a spar‿ĝámu/nu s-a mai̯ [k] n-á mai̯ făcú‿zărnăi̯ála lor//ș-a spar‿ĝámu/ș-a intrá‿șî i̯-a lo̧^{o}át ...bagáju din̦‿cásâ/i̯-a lu̯^{u}át ...scǫá^{r}țē.../lî́ [k] niște lî́nā//în̦c-a găsí^{t}...pă márnęa sátulūi̯/lî́nâ/căzútâ/p‿cólęa/p‿cólęa/$^{p\text{-}ũ}$ [ɛ] p-ũ‿s-a dus ^{i}ei̯ dę-a fuĝít//$^{\text{șî́‿ásta‿a fost}}$//și‿i̯-a lu̯a‿bagáju̯//șî‿l-a găsít//l-a găsí‿șî‿p-ắlą//

[Aceeași]

[Porumbul]

ą̆vęám‿ā...plúgu//c^{u}-ó brázdă/sau̯ cu dóo/cum éra/...dipă̄ putérę̄ā...soĉii̯álâ//șî́‿ā...făĉai̯ arătúră//dac-av^{g}ęái̯‿ī...ateláję mai̯ búnę/fằĉai̯ șî tǫámna ō zgĩ̀ri^{i}etúr-acóló‿la ugu̯ór//ca pentru prìmăvára să să-mmagazinézę ápā ī̃‿sol/ș̆‿prìmăvára băgái̯ o...arătúrâ mai̯...adî́n̦câ/cît putęá cái̯i să dúcâ//șî́‿dę-acólęa/nú erá cum éstę-acu$^{m\acute{a}}$/z‿dai̯ cu díscū/z‿dai̯/avęám̄ boránạ//dădęán̦‿cū́‿borî́na de...fărâmắ bolovàn-éęa/ [ɛ]în̦nainte//totǫdátă punęái̯ șî́ porúmbu/cu pl^{u}úgu//u̯ór âl punęái̯ cu mî́na/...or îl pũnęá^{i}/avęái̯‿i o cutii̯i̯/...di̯ tábl-așą/făcútạ șî púsâ lā...rǫáta...cu̯otíĝilor//șî́‿áęa avęá nęștē...orifíĉi^{i}/...di cădęā́...cun̦‿cádę-acúma dęabéu [ɛ] în̦‿cúi̯bur^{i}//la o distánță di...rotáții̯ę̂‿dę rǫát-așą//avęá tréi̯‿pàtru ^{u}orifíĉi^{i} dîn ástęa//ș̆‿dipă ĉé [ɛ] îl sęmănái̯/dădęái̯ cu borî́nā/

---

[1] Parladeni, numele unui sat din Dobrogea.

704

scoțẹái̯‿i...bolován-èẹa-i̯ fărîmá/...scọțẹái̯‿i [ɛ] i̯árbă̦/ĉé mai̯‿^{i}erá p-acólọ/...rădăĉín^{i} dẹ-ălẹa ^{șî}.../ásta i̯erá múņca lui̯//dădẹái̯ mai̯ tîrzíu̯ cu grápa di̯...îņkídẹá revenẹála/să̦ nu bátă víntur-lẹ/să dúcă̦.../să usúĉẹ arătúrạ//ș‿pŏ‿úrmă̦ lā sápă̦//^{i}ṣa^{i}‿la sápă̦//la sápă/pri̯ma sápă cînd ișái̯/...porúmbŭ‿^{i}erá normál cînd ișái̯ la pri̯ma sápă/cînd îi̯ spunẹa^{i} [k] ^{g}cînd avẹá el...cạ uréka șọári̯ĉŭli//ca șọári̯ĉi/...fọáẹa/atúņ^{ĝ}‿i̯erá pri̯ma sáp-a lui̯//băgái̯ prășîtọárẹā‿i̯el/șî-l lu̯ai̯ la...sápă̦//pri̯ma sápă i̯erá mai̯‿ī ușór//mai̯ ușọáră pentru i̯él adí^{g}că//a dé^{o}a sápă/cum îi̯ dădẹán‿noi̯ atúņĉa/avẹán‿ráriță/nú-i̯ mai̯ dădẹám cū prășîtọárẹa//avẹā‿ráriță/fără fi̯árẹ/núma c-uņ‿f^{i}er/șî‿cu aríp^{i}//d̦^{i}‿făĉá șánțuril-é^{l}ẹa//^{c}‿la sáp-a dóọa să făĉá ^{i}el/îņ‿júru lu...pàtruzéș^{i}/ĉinzéj^{i}‿^{dĕ}‿ĉentimétri̯-a-ṣá//șî‿ásta i̯erá múņcẹ lui̯//după áẹā...intráu̯‿la cu̯okilít/cu^{m}‿î^{i}‿spúnẹa/la cu̯okilít/mai̯‿ī.../i̯el lăst^{i}rẹá//î‿mai̯ dădẹá lăstár^{i} d-e^{ẹă}/ș‿p-ăi̯a-i̯ rupẹáņ‿cu mína așá șî.../áẹā‿erá tọátă̦ múņca/la ...la culés//

la culés.../dacă‿avẹái̯ mai̯ múlt pămínt/îl lu̯a cu fói̯/îl rupẹá cu fu̯oi̯ cu to^{d}‿diñ...ĉi̯ocán^{i} dẹ-a^{g}cólọ/șî-l cărá acásă̦//

lúņgu verĝíl
trei̯zeșĉíņj‿de an^{i}

tót așá discínti̯ĉẹ áre șî gríu̯ù

tót așá discínti̯ĉẹ áre șî gríu̯ù.../îņcă̦ mái̯ múltẹ/...^{g}ca porúm^{bu}//mái̯ múltẹ ca porúmbu áre//

gríu cînd îl‿ă.../trebúẹa să‿faĉ^{i}-ogu̯ór//imedi̯^{i}á‿după...porúmb̦/făĉái̯ ac^{u}ọlọ̄/dărî́mái̯ rărițătúrilẹ-ălẹa.../cárẹ să făĉá cū rárița [ɛ] már^{i}/șî té^{ŝ}ĉ-èẹa dẹ porúmb̦//șî dẹ-acólẹā băgái̯ i̯ár...plúgu/mai̯ adî́ņc/dacă̦ n-ávẹài̯‿ī...mărcătọárẹ sā...îl pui̯ cu mărcătoárea/^{1} punéai cu mína//ș trebúia să-l dai pă didisúpt//ș dacă îl dădeái pă didisúp/s-ascundeá mai bíni iél//dacă-l dădeái pă deasúpră.../șî...aveái șî néște cai mai próști-ac^{u}olo/ţî-l aduná furnícile ș p-á^{la}//îl făĉá grămés^{i} furníĉili/șî l-^{b}apucá iárna núma grămejoáre/grămejoáre-așá l-a^{puca}//șî primăvárā...să mai éasă/ĉe să mai éasă ?//îi dădeái cu borína/de dóo trei uór^{i}/șî-n lúng/ș-așá[ɛ]-n lát/ca să...s-améstece iel acóló/da ĉe s-améstece/că-i [ɛ]buábă máre/nú-i di busuió^{c}/sau de...mac /să nu să mai găseáscă//pă ĉé-i dădeái cū...ásta di l-astupái bíni/pentru iárnă/l-asigurái îm pămínt pentru iárnă/ácúmă urmá primăvàra//primăvára...iél după atítă...ápă cárē.../șî dăpádă/șî dim plói/șî de a^{stea}/ș făĉá ō crústă/ọ.../să-ntăreá cuáj-áĝă//

é ! acúma primăvàra ierá [ɛ]discîntícu-ósta/cun să-i fáĉ^{i}/acuma ^{i}ē metóde/-ī...âl fáĉe di.../ca pă fl^{u}órîli dîn...fáța cási//atúnĉa n-áveai ĉe să-i faj^{i}/dicí^{d} băgái...borína//borína dac-o băgái.../ierá próst//că î...rupeá//áea mérĝe tîríș//șî...rupeá//șî [ɛ] múlt/că n-ó băgai cîd baj^{i} ș-acúma//ĉé băgai ? băgái dóo dúbli trei la pogón//pă cîtă vréme-acúma bágă dó^{u}o súti/dóō sùte șá^{i}ij dâ kíli/dóo sûte nóoj dĕ kíli lă [r] la iectár//la ^{i}ectár spúnem//atúnĉá ierá ^{cu} pògónu//șî ^{t}pă ĉē-i...făĉá...treáb-àsta cū ...borína/sau cu grápă ĉevá/dẹ să rúpă áea.../acúmă la b^{u}ót/la cuásă//

la cuásă trebúia să-l éi ī...mai din tímp/mai îm putére/că-l luai cu cuása/nú-l lua combína/...să-l bátă ză//bușái cu cuásă iél//șî cînd îl bușá coásă/să duĉá/săreá â...spíĉile-álea//șî-l luai mai din tímp/dî la cuásă//po úrmă la legát//îl legái cū/tó^{t} cu gríu//zmulĝeái gríu/...cu rădăĉínă/șî-^{i} făĉá^{i} legătú^{r}ă//făĉái legătúră din grî^{u}/șî...îl legái/dimineáța pă...ruóuo/cînd ^{i}erá... trás iel/să nu să scutúri//pă róuo-l cărái i/...î^{1} [ɛ] făĉái stógur^{i}//or acásă cum îl treieran cu cáii/^{1} tre^{i}era^{n} cu cáii//

706

[Cum se treiera cu caii ?]

l-aduĉ^{e}ám acásă̦//^{e}‿făĉám‿ā...ọ grămád-acóló̦/uṇ‿stóg așá dẹ... di znob^{d}‿di̯ gríu̯//ș‿^{dẹ}-acólẹa î^{l} bă̦gám ĩ‿ári̯i̯/făĉ^{e}ám ári i//măturám acólọ-ñ...cúrtẹ/o rọátă márẹ-acólọ//băgám um‿pár la mijlóc/ stẹájĕr‿ă/l̦‿băgám acu̯ólo/și cu cái̯i̯//u̯ór núma cu cái̯ī/or avẹáṇ‿și um‿petrói̯^{ü}//

[Spune-ne cum treieraţi şi cu caii şi cu pietroiul.]

cu cái̯i̯-l trei̯ẹrá núma cu cái̯i/nú ma^{i}‿avẹá petrói̯//î̃i̯ dădẹái̯ ru̯átă.../pînă̦ să-m̦făș̦urá fúni̯ẹa/dẹ-acólẹa skimbái̯ cái̯i pă pártẹ-ai̯lántă.../^{d}‿să disfășurá fúni̯ẹa/ș-așá-i̯ dădẹái̯ pânạ...să trei̯ẹrá i̯el//să trei̯ẹrá i̯el o dátă bíni̯ pă̄...pă o párte/scotẹái̯ cáẹ-afáră̦/și-ntorĉái̯//l-întorĉái̯ pă pártẹ-ái̯lànt^{â}//întorĉái̯ pă pàrtẹ-ai̯lántă̦/i̯ár îi̯ mai̯ dădẹái̯ ș-acòlọ doọ trei̯ fúnii̯ [ɛ] cuṇ‿să făĉá/peréǵ‿di fúni^{i}//

și cu petrói̯ū...tót așá/dẹcît...tót‿î...ástẹa să făĉá/dẹcît c-avẹá cái̯ī petrói̯u dipă i̯ĕl//și-l trei̯ẹrá mai̯‿i/mai̯ répi̯dẹ/nú mai̯ gonẹái̯ ca^{i}ẹ- atî^{d}‿di̯ mult//că̦ i̯erá petrói̯-òla/j‿vinẹá di̯ bubu̯ẹá pă ^{i}ĕl acólọ/și-l trèi̯ẹrá//trei̯ẹrá mai̯ ușór/mai̯ répi̯^{dẹ}//ș‿cú cărúța//cú‿cărúța númā ș̦t^{i}ẹ́lu̯-așá//cu rọátili̦//ș-ágạ-l trei̯ẹrá mai̯‿ī...mai̯ répi̯dẹ//î̃i̯ lu̯ai̯ cái̯i̯ la repezẹálă̦ și.../î^{l}‿duĉá și așá-l freeá di̯...//po‿úrmă di̯pă ĉé-ī...scòtẹá páẹlẹ-afárâ...bătútẹ/îl strîṇĝẹaṇ‿grămád^{ă}//grămádă la stẹájăr ac^{u}ólọ/șā avẹám... ~~mákină~~/vînturát [k] vînturătu̯árẹ dẹ-ást^{ea}//și-l lọam̄ la vînturát//pun̦ẹám iṇ‿cu̯oș acólọ și... /îl vìnturám...//

[Ce curgea pe-o parte, ce curgea pe cealaltă, cînd îl vînturai ?]

bọábi̯li búnẹ curĝá-ṇ‿fáță̦//...ă...didisúp‿curĝ^{e}á gọázâ//... și pă o gúră‿ai̯i̯ĉa curĝẹá...^{m}ai̯ múlte rezídur^{î}/și gríu̯ s^{i}éc /și rápiță/...și plẹáva/plẹávā [ɛ] curátă̦ plẹávă̦/zburá la spátẹ//ástẹa i̯erá//o trię́á șî áęa că...ăproápi̯‿ca șî‿combíną//

[Și cînd nu s-a mai treierat cu caii, cu ce se treiera ?]

cu batóza//

[Cum se treiera cu batoza ?]

cu bat^{u}óza//la batóză/ástă.../cî̦ărám/tót așá-l cărán‿di pă cîm^{p}/tuot‿î̄...manóperilę-ástęa să făĉá di l^{i}egát/șî dị cuásă/șî dí‿toátę//ș‿transpórtu/dịcî́t cą-l făĉán‿grămádă î̂ntr-uṇ‿lóc//toátă lúmęa//^{n}ú-l mai̯ dúĉam i̯o acásă/î̦ála acásâ/...fiicàrę la...cása lui̯//^{d}uĉán‿grămádă-ntr-uṇ‿loc undę $\overset{d}{h}$otărán‿/șî făĉám̄ o ĉęátă/sau̯ dó^{u}o/-ṇtr-uṇ‿sat//dipă cî́tĕ lúmę‿i̯erá//ș-acólọ̄ [ɛ] votám pă únū șăv‿dị ĉęátâ/...șî‿ála loa comándą//ála răspuṇdęá dę t^{u}oț^{i}//az^{i} bágą...górge/mî́i̯nę bágă iuóṇ/sau̯ cî́z^{i}...trębuęá să męárgă-ntr-o zí//cî́z^{i}‿merĝá acólọ.../cî́t putęá są bátą/batóza-ṇtr-o zi̯//ș‿cū‿cărúțili//cărá dî́‿lā șî́râ/...dĕ la șî́rą dę-acólọ/cărá la batózą/úna p-o párte/úna p-o pártę/sus d^{u}oi̯ băgătór^{i}/carĕ‿băgá-n tr^{u}ómbâ...//dói̯ lā spátîli mașî́ni $\overset{g}{c}$áre dădęá pái̯li le făĉá tî̂rî́ș//...ų̄...um‿băęát ũ‿uom acólō/ĉę i̯erá...cu cái̯i dị nas/ș‿cu tîrî́șu/um‿băęád‿băgá bățu la tîrî́ș.../trăĝá pái̯li m̄ai̯ î̂náințę-ṇcólo/fìi̯i̯cárĕ...p-álę lui̯: "bă ástęa-i̯ a lu górge/ástę-a lu stán/a lu...neculáe-a ^{lu}"//le făĉ^{e}á grămád-așą́//șî buábi̯li̯...sèparát^{c}...//

[Acelaşi]

șî‿ásta-i̯ cása

[Să ne spui, dacă vrei, cum se face o casă în satul dumitale.]

^{u}o cásă/^{u}o [k] i̯o am̄ din‿ą̆...paęántą//cuṇ‿s-ar spúnę din̄ lémnę//^{cū}‿fúrș^{i}/cū șî́pcă/$\overset{g}{c}$u ástęa ^{așé}//

păi̯ ĉé să făĉę ?‿că luam̄.../te pregătéș^{i}‿să-s^{i}‿faș^{i}‿cásâ//să spar^{j}‿l^{i}émnịli/...le tai‿i...dẹ-o mácur-ac^{u}ó^{u}o/le pîrléșt^{i}...cu f^{u}oc/álẹa cárĕ‿l^{i}e băĝ^{i} îm‿pămînt/că durẹáză mai mul‿lă...putrefácțiịi...//și‿ă...după áșa...îs‿procur^{i}//țẹ-adúĉ șîpc-acólẹa/țẹ-adú [k] îngrób^{i}‿lémnịli//ai‿îngropá^{d}‿lémnịli/ba^{s}‿șîpca.../îi pui‿ī...așa cu șîpca/-i pui‿ī acoperíșu//^{cî}‿trebûẹ să pui‿ī acoperíșu-ntîi că...nu po‿să... baj‿pămînt îm‿peréț^{i}/pînă‿n-ai acoperíșu/că‿ploo și dărîmă...jós iar ĉ^{e}-ai fă^{cut}//^{t}pă ĉ-ai pus acoperíșu-/atúnĉ^{i}...//

[Dar cum se face acoperișul ?]

acoperíșu-//acoperíșu să fáĉẹ: ba^{t}...în‿cápū...fúrĉīl^{u}or.../ástẹă‿carẹ íntră-m‿pămín^{t}/fúrĉ^{i} să numéștẹ...//să bátẹ cosorọabă//așá-i spúnẹ/cosorọabă/ŭ‿l^{i}émn‿ă...fasonát /...dị jur împrejúr ca o rámă//d^{e}-acólẹa să bátẹ grínzili//ástẹă‿cáre vínẹ-așá[1]/grínzilị//baz^{i}‿grínzịli/și‿după [k] pă grínz^{i}...vínẹ bătús^{i}‿căpriọrị/cáre vínẹ...cap în‿cap așá/scúrĝịrẹa//aplanárẹa//și pă mijlócu grínzilor/pă ĉéntru cási/vine nẹște...póp^{i}/bătúț^{i}/...la un di^{i}améntru [k] la ụō...ī/înălțímẹ/dipă cum‿vrei să-i fáĉ^{i} scúrĝẹ^{r}ẹa/mai rapídă sau mai‿ī...//șă după‿áșă‿să bátẹ scîndure/sau șîpca/ĉe vrei să pui pă cá^{z}să/țíglă/sau‿u...táblă//dacă baț^{i} țíglă/pui șîpcî/...pă căpriọ́r^{i} pui șîpcă/la dịstánța cárĕ...ĉére țígla/la...dị^{e}amétru ịe^{i}/la lunĝímẹa ^{i}ei//dacă nū...scîndură//dacă...ĭe ține buzunáru/po‿să bas^{i}‿scîndură fasonată//dacă nu/baț^{i}...ă [ɛ] brácur^{i}//brácur^{i}//márĝin^{i} din álẹa//álẹa-i [ɛ] spúnẹ brácur^{i}//^{t}pă ĉ-ai bătút álẹă.../să bátẹ tablẹ//...să bátẹ tabla...îm‿búnă régul-ac^{u}óló/cum trébi ịa/cum‿știịi maịstọru...//^{j} d-acólẹă...jo^{z}‿la peréț^{i}/la-mburgărẹală//să fáĉe pămín^{d}‿mort/...pămînt curát/...cū ápă/...să frămîntă‿să‿faĉe vráfur^{i} mar^{e}-așá/...și să frămîntă/^{g}‿să bágă paĭe/ș‿dẹ-acólẹa/ụór cu piĉụárili//^{u}ọr cu caịi/dacă‿faj‿vráfu máre/-l...cal^{ĉ}ș^{i}‿cu caịi//dacă‿nu cu piĉụárili/mai cîte puțin și

---

[1] Gest cu mîna, indicînd poziția orizontală a grinzilor.

.../îl faș^{i} cocoloașe-așa iar tot cu pa[illegible] și-.. bag^{i} [illegible] durle-ălea care s-a făcut /...pintre [illegible] //[illegible] tocmena pereți//de-acolea.../ laș^{i} să ^{u}usuce ăla bine/[illegible] mai mi-mînă/pintre...[illegible]urile-alea așa/rămîne golur^{i}//ș de-acolea să-ngentărește//să face pămînt^{i}/tot așa/la fel ca ăla/puțin mai moale/șă...să dă pă perez^{i}/pîn ^{u}colur le-alea/ de-acolea cu paii-m mînă/cu paii/iei paii-^{m} mîn-așa/și-ngentărește pă ^{i}alea a^{colo}/șă rămîne...drept//rămîne dr^{i}ept//după aşa-l lași iar [k] îl lasă iar/să usucă bini/...și l-ea lă lipeală//cu [ɛ] baligă di cal/cun să lipeşte-aij la no^{i}/^{cu} pămîn galben//o lipeală do^{u}o/ trei/dipă cun vrei să...îl faĉ/...cu mîna/cū...cu mistrica/...cu mala/^{i}ē...o scîndură de-aşa/mală care...îndrepteaz-aşă...pereţî ...//şî...varu/urmează varu//dă cu var/o dată di doo or la fel ca şı.../după plăĉerea omului/dipă g^{u}ust//bagă...astea/că asta n-aṇ spus-o/să bagă şî...tîmplăriea/ĝ^{i}urĝ^{i}ū [k] astea ĝ^{e}amur^{i}../ ^{u}uşîli/totodată cū...cu pămîntu/ca să le prindă pămîntu-acolo/c ĉe prindi pămîntu nu mai dă drumu...//şî asta-i casa//

[Acelaşi]

kar î ieu am puz viie

viiă/kar î ieu am puz viie/acum vō...patru ĉînĉi-an^{i}/...am adunat ā.../a foz niște vii scoase-aiș^{i} pă...pă bucea/cun spunem noi/comun-asta/un sat aĉi.../anex//^{ş} m-an du^{z} de-an scos î/ara tractuarili toamna//şî asta a fost o viii bătrînî/şî scoţînd-o di an î an ac^{u}olo/s-a-ntinerit/şî ĉ-a scos tractuarîli/iera... bună/c-avea rădăĉină//şî la aea-i spunim ā... [ɛ] butuĉei/sau mustăĉer^{i}//...butucei sau mustăĉer^{i}/ aşa le spunea la aea//şî ā.. au scuos-o ş-am ā/am arat am pus-o-n curti/la mini//ş-am pus-o

710

dẹ tọ́amna//dẹ tọ́amna am pús-o/^{d}a/a fost o tọ́amnâ búnă/ploịu̯ásă/ṣ-o ẹárnă̦ la f^{e}ēl...mọ́alẹ-aṣá/n-á-n̦gẹțá‿pămîntu bínẹ//ṣ-a prín̦s/fọ́artẹ bínẹ s-a prín̦s//ṣí‿ă̦...cu á^{e}tẹa/cu butucêị-ẹ́ștẹa cîștíĝ^{i} ũ‿án//cîștíĝ ũ‿an/nu-i̯ ca cu cì̀rlíĝili/^{c}ũ‿cîrlíĝilī...ăla trebúẹ s‿stẹa ũ‿án/pînă̦-i̯ dă̄ mustắțilẹ-ălẹa//rădăĉín̦lẹ-ắlẹa//da ásta dẹjá‿a avút^{u}//ṣí‿cîștíĝ^{i} ũ‿an̦‿lā...ásta//ṣí i̯ā...normál ọ víẹ-așá.../treị an^{i}/al pátră̦lẹa-i̯ pă ro^{d}‿/bínẹ//al pátră̦lẹa-i̯ pă rọd̦//ṣ‿ea s-ō-mputerniĉéj^{i}‿bíni̯ pă ẹa-m‿pămînt/...d-egzẹ́mplu s-a prín̦s/în prímu an̦/s-a prín̦s tọ́ată̦//nu ma^{i}‿ai̯ ĉe-n̄lòcu^{i}i//u̯o tai̯ dim‿pămín/din̦‿sup [k] dẹ́‿la suprafáța pămîntulŭi̯ tọátâ//n-o laș̆ cu cu̯árd-àẹa afárā...márẹ//o tai̯ la sūprafáța pămîntulŭi̯/să̦ rẹmî́i̯i̯‿ẹa așá...nŭma...ĉi̯ótur̦lẹ-álẹa afár//i̯a atún̦j‿lucrẹ́azâ-m‿pămînt//să-n̦rădăĉinẹ́ázâ bínẹ//s-a rădăĉinát ẹa bínẹ/la tréi̯‿pàtru‿^{u}an^{i}/...la pátru an^{i} normál/i pă ru̯ọd̦//îz‿dă un̦‿r^{u}od așá/dipă putérẹa ^{i}ei̯//^{u}ó culéĝ^{i}/...în̦‿cu̯ósur^{i}/în...càldár^{i}/ĉ-árẹ ómu̯-ac^{u}ólọ//ș̆-o mustéștẹ.../cū [ɛ]súl d-ésta/cum̄ spunẹá/cu...sul dẹ [ɛ] la războ^{u}ói̯//c-un̦‿sul dẹ-éla/bágă pîn̦‿gắurlẹ-àlẹa așá nẹ́ștẹ bẹ́țẹ-n̦‿crúĉẹ//ș‿cū‿ắla...mustéșt^{i}-acólo-n̦tr-ū̄...hîrdắu̯ ĉevá/un̄...ĉi̯ubắr dẹ-ástẹa/...ș‿dẹ-acólẹa-l ẹ [k] îl pui̯ în̦‿cádâ/că̦ nu po^{s}‿să̦-l sui̯‿i...în̦‿cádă̦/să-l mustéj^{d}tẹ-acólō/că‿ạ́ẹa-i̯ márẹ/-i̯ dẹ-o sútâ di vẹdrḗ/sau̯ di dóo.../i márẹ//șî-l puẹ-acólo/-l laj‿dî́‿să fèrmentẹ́ázâ i̯ël/f^{e}érbẹ/pînă nú mai̯ férbe [ɛ] nu să mai̯ au̯údẹ̄...fîșî́i̯ind acólo-n̦‿ca^{dă}//ș-atún̦ĉā îl traĝ^{i}//îl traj^{i}‿pă ĉ^{i}épe//șî-l̄ pui̯ îm‿butọá^{i}ẹ//^{i}‿pui̯ îm‿butọai̯e/ș-atún̦ĉ ī...bún dẹ con̦sumát//

[Dar butoaiele cum le pregătești ?]

butọái̯li/butọái̯li șî cāda/șî ástẹa/tọáti̯ [ɛ]ā̦.../cîn̦‿víẹa‿a‿ajún̦z‿lā...maturitátẹa ^{i}ei̯/lā [k] aprọápẹ̄ să cu̯ácà̦/butọáẹlẹ-afárâ//scoz^{i}‿butọa^{i}ẹlẹ-afárā/scoz^{i}‿cáda afárā/le ún̦fli/ā̦ di̯sfún̦z^{i} butóịū/ăl cúriz^{i}‿bíne/dacă nú‿l-oi̯ di̯sfundá în̦‿fi̯i̯icàre an/da ĉél putî́n̦‿la d^{u}oi̯ an^{i}/să scu̯áte un̦‿fúnd^{i}/^{1}a butói̯//că i̯el‿ā dip-atîtā

711

vin î‿i̯el/ş-a stát acólo/că‿dacă‿s-ar consumá-n‿cîteva u̯óre/n-ar fi nimi^{g}/l-ai̯ g [k] l-ai̯ clăti şî...n-ar fi nimi^{c}//da i̯el‿ă... mérğe...tréi̯‿pàtru lun^{i}/pînă să consúmă vín-òla//şî i̯el să strínğí pă du̯áğe/să strínğí‿ō.../^{î}ş‿formează ō [k] un‿zmánţ//un‿zmanţ aşá//e ! şî‿ála trebúe curăţát/că p-órmă‿î...dĭ‿an î‿an/strică vínu//îl u̯oţeţ^{e}éşte-ī.../^{î}i̯‿ī strică calitátea lui̯//şă cu [k] la cádă tó^{d}‿la fel/trebui̯ u̯opărítę/trebūi̯...//ḱar cu su̯ódă caústi^{că}//ḱar cū‿sódă caústică să [r] să spálă//

[Pe-aici via se pune pe araci ?]

să púnę/da nú tu̯ată...tót félu di̯ víţă//să púnē‿cum a [k] i̯éste ásta o-míi̯i̯-u̯únū/să púnę‿ă arğelgánca...//ă...i̯e mai̯ múltę f^{e}élur^{i} di̯ víţă/cáre să púnę pă ará^{ğ}/da i̯é ástea...zái̯băru nóstru cum...îl ştim.../ála nú să púnę/că ḱar dacă [ɛ] pui̯ dóo trei̯ crăj^{i} dę-álęa/réstū...să dúĉę-n‿^{d}lătur^{i}//ă...terázu i̯ar la f^{e}el/nu po‿să-l pui̯ niş^{i}‿p-ăla pă arác^{i}//da ástęa să púnē...cárę v-an‿spus//

[Dar dacă se usucă un butuc de vie, ce faci ca să nu rămînă locul gol ?]

ă...s-a uscá‿butúcu̯-òla dę víi̯i/áltu nú pos^{i}‿să mai̯ pui̯.../áltu/să c^{u}omplectéz^{i} cun‿v-an‿spus cū butuĉei̯ d-éęa sau̯‿ū//ă... i̯e^{i}‿u̯o cu̯ardă dę la veĉín/dé‿la butúcu veĉi̯n/ o-ngróp^{i}/pîm pămín^{t}/în diréctii̯ęa undē s-a uscát ála//şî‿ă o láşi̯-acólo-n pămín^{t}/şî i̯a să prindę/şî i̯ésę-n‿lócu lui̯//şî aşa să numéşti̯ mamu̯órniţă//mam^{u}órniţ^{ă}//

[Acelaşi]

pescúitu

la nĕvód//an‿foz‿la nevód/am...pescui^{t} [ɛ] pentru...ĉèapéu[1]//i̯ē...do^{u}o bărĉ^{i}...mar^{i}/cárę álęa úmblă cu năvódu/áşa [k] álęa

---

[1] CAP = Cooperativa agricolă de producţie.

712

pŭártă năvódu//şí cu álẹa să-ŋkídi tọána//aşá-i̯^{j} spúnẹ/tọána cínd‿ă...zvírli năvódū‿ápă/...íi̯ jumátẹ-ntr-o bárcă/jumátẹ-ntr-o bárcă/năvó^{du}//şi zvírli̯/şí ắẹa dẹ [k] şí ắla dim‿pàrtẹ-áẹa/şí ắla dim‿pàrtẹ-áẹa zvírlẹ/a zvírli^{d}‿mátiţa//pri̯ma dátă zvírlẹ mátiţa/sín-olà carẹ̄.../după ĉe-l trấĝẹ pă i̯e^{l}‿/rămíne mátiţa a^{g}cólo ş-at [k] o trấĝẹ/ş-áẹa-i̯ cu p^{e}éştili/mátiţạ//zvírlẹ̄ to^{d}‿năvódu ju̯ós/şí-ŋkídi tọána//a-ŋkís tọána vínẹ bắrĉili̯ úna língă áltạ//ş-atúnĉa le pri̯ponéşte/áre doi̯ par^{i} mar^{i}/...doi̯ ţărúşi̯-/aşá cum le spúne/...ạ̄...lẹ spúnē...şufán^{u}//şí‿p-ắẹa-i̯‿ingrọápạ...ĩ‿ápạ/ca să ţíi̯i̯ bắrĉili//í-ŋgrọápă caŋ‿cu̯óntra aşá//şí‿tréĉe doi̯ u̯ámẹn^{i}.../únu-ñ...ĉ^{i}ócu la o bárcă/únu-ṇ‿ĉ^{i}ócu la ō‿bárcạ//şí‿ā...únu trấĝē plúta/şí‿únu trấĝẹ cámạna//

[Ce trage ?]

cámạna//şí‿ā íl trấĝẹ pínạ la bárcă//ş‿ca să...să ^{u}or^{e}entézẹ/sạ nú trágâ/că dacă‿únu̯-a traz‿mai̯ mult/scápạ p^{e}éştīli̯//árẹ̄...lā...túma lā mátiţạ/árẹ ^{u}ō...o túbgâ//şí de língâ [k] de la túbg-àẹa/íṇ‿lắtur la túbg-àẹ-aşá/íntr-o párte‿şí ^{î}álta/áre [ɛ] dóo plúti̯/legátẹ cū...cu şfórẹ-aşá/ş‿la álẹa l [k] la áẹa-i̯ spúnẹ b^{u}ói̯//boi̯//şí túbg-àẹa trébe să fíi̯i̯‿i̯egálă-ntrē bói̯-èẹạ//ắẹa ō‿condúĉẹ pă ẹa//că‿dac-a trás...únu mai̯ mult/túbga vínẹ péste ū‿bóu̯ dẹ-ắla/şí to^{t}‿péştīli̯...//áẹa éste o ^{u}orẹentáre/da nú că diŋ‿cáu̯za la áẹā‿s‿scápạ péştīli//că‿dacạ únu̯-a traz‿mai̯ mul‿/că ^{i}e şmeker^{i}/ĉícă trấĝ [k] dacạ trấĝe ắla mai̯ mult/şi‿i̯-a lu̯a‿júgu/lū‿ắlla^{l} tu̯/pi to^{d}‿năvódu-l trấĝẹ núma ắla/cáre rămínẹ̄‿úrmạ//şí-l trấĝe pínă lā...bắrĉ^{i}...năvódu/şí‿cíṇ‿l-a tras túma‿acólọ/vínẹ-o áltạ bárcâ mícâ/cáre-i̯ spúne urmática/şi bágă...bágạ-n ĉ^{i}ócu lor drept‿ā...dreb‿mátiţạ//şí‿dẹ-acólọ i̯ā péştili̯ cu minĉ^{i}ógu/dim‿mátiţâ/l-ẹa cu minĉ^{i}ógu/şí-l...íl púnẹ̄‿^{u}urmáti^{câ}//dacă‿pọá‿sạ-l púi̯ẹ‿odátạ-l púnẹ/dacă nū...árē mátiţă dẹ rezérvạ//şí‿

disfáĉẹ‿matíța ș-o pri̯ponéștẹ-n̄‿gî́rl-acólọ//șî...urmática vínẹ șî cáră mére^{u}‿dî‿ẹa/pînă-l térm^{enă}//și̯-ásta-i̯ pescuítu cu năvódu̯//

[Cu altceva se mai pescuiește ?]

cu vî́rșa/...cu vî́rșili/să bágâ vî́rșili...//d-ezémplŭ‿le bágặ ṣẹára/lẹ bágặ‿î...din̦‿sẹàr-ásta/...mî́i̯ni̯...pâ la ŭ̯‿timp‘/pînă‿u̯óră dóoșpẹ/să‿dúĉẹ‿^{j}‿le scu̯átẹ//álẹă...príndẹ‿i̯élẹ síngurẹ/nú ma‿^{i}ẹ...trébi‿mî́nă di̯ u̯om//dẹ [ɛ]decî́t cặ le bágặ//i̯e nẹștĕ...tó^{t}‿plásằ/ca și‿di̯ năvód/atî́t cặ-i̯ mai̯ supțírẹ/și-i̯ făcútă pă ni̯ște nui̯élẹ/ĉércur^{i} àșạ/ĉércur^{i}//și‿ặ...la gúra/la [k] víni̯ un̦‿formá‿dẹ cu̯óș așá/la gúra lă cu̯óșu̯-òsta‿așá/árẹ plásặ șî-ntr-o párteẹ/ și-n ál^{ta}//dóŏ‿arípi̯-àșạ//că péștili cîn̦‿vínẹ j‿dă dẹ plás-àẹa/n-árẹ ŭ‿să mai̯ dúcâ/șî víni̯ șî [ɛ]pînâ găséștẹ...gáur-àẹa la ĉérc-òla‿ac^{u}ólo/șî ^{i}íntr-ac^{u}ólọ//ac^{u}ólọ‿cînd íntră/nú pọa‿să mai̯ i̯ásặ//că árẹ aíĉa trás-așá ca la ŏ...ca la o [ɛ] sacóșă din ástẹa/cárẹ să...să strî́nĝi̯//i̯el íntră/da dẹ i̯eșí^{d}/nú pọa‿sặ ma‿ẹá^{sâ}//ș‿cu̯ ásta/cu vî́rșa așá să prínde//să‿príndẹ‿i̯el s^{i}íngur/ș‿cŭ áva/...sau̯ s^{e}étca/cum îi̯ mai̯ spúnẹ/s^{e}étcâ//

[Sau ?]

ávă//ávă sau̯ s^{i}étcâ//ásta să bágă.../i̯ĕ...dóo félur^{i}: i̯ĕ ávă dẹ...péștẹ...mic‘/și‿i̯ẹ ávâ di̯ crap‘//di̯‿péștẹ mai̯ márẹ//ástâ‿să [ɛ] ặ...să-n̦șíră pîn̦‿gî́rl-așá/tó^{d}‿așá cu plútẹ ș‿cu pl^{u}úmb/árẹ plúm^{b}‿la fu̯nd/...ca sặ...să dúcâ-n̦‿j^{u}os/șî‿ásta s-agáță péștili̯//și-i̯ fáĉẹ bătái̯ẹ//cu bárca/s [k] o ẹa pă dipárte/șî bátẹ-m‿bár^{câ}//bátẹ-m‿bárcă/-i̯ fáĉẹ...bătá^{i}e la péște/șî‿i̯el...atúnĉa fúĝẹ/și‿p-o párte/și‿pă álta/undi dă...undẹ‿sâ [k] ă [ɛ] dă dẹ ẹ́a‿acólo/s-agáță‿i̯a//de arípilẹ-álẹa/dẹ cu̯ámâ/s-agáță...î‿i̯á‿acóló//șî‿ẹ́a‿așá ẹ...o tráĝe dẹ-acólo/șî-l...îl dișírặ-m‿bárc-acólo...dî‿pă cu̯ámilẹ-àlẹa//

[Același]

714

auzín cloápili trăgínd

ịel [soțul] plecásẹ la ĉeferé¹/tínăr atúnĉă/ĉé s fácă şi ịe^l ? să íntre la ĉeferéụ//á plecá la şcoálă//vịnẹá...símbîtí sẹára/ ştiț^i ?//ş plecá lúnẹa ẹar la trẹábă//ş-aṇ lụat o nepoátă dim pártẹa luị/s^ă doármă cu minẹ//bătrínū polátră/ịō la fáță/cum erá cásilẹ-alīláltẹ/obiĉéịụ//şi noáptẹa/a vinít ī hṇoț^i/dîn ắştẹa/no^i [k] ịo n-ám pus perdélili/şí-l văs cu latérna/că púne latérna/şí [ɛ] ụrmăréş^tẹ pîn cámeră/ştí^i ?//da ịo dịodátă ĉ-áṇ zîs ? că vịnẹá cîtẹodátă un ^uọm^i/şi-ị dădẹám ịo paké^d lu bărbáti-mịu/ştí ? că nu vinẹá ịel imẹdiịát aşă...//vînẹá/cínd în dumínic-ásta ăllántū...pr^iẹtin/cînd ălîláltu//ş ịo cînd ịes la ĝẹam/mă dáụ joz^j dim pa^d/nepoáti-mẹa az[asta] dormẹá maị greụ//mă daụ jo^z dim pa^t/ şí mă uị lă ĝam//zic "ĉé-ị ?" zic "aị venít ?" ịerá únu vasílẹ/ ştiț^i ? ī sa la noị//"aị viní vasile ^z daụ paké lu bărbáti-mịu?"// lu iụonél zis ? //

zíĉẹ...//ĉé paké^t ? c-a stíṇz lumína/şí buịá^u...nịşté... lăț^uój dẹ țigán^i/cît pútẹá pă...poártă//

în tímp-ólă s [k] mí s-a făcú fricá/ştiț^i ?//m-an dus ẹar língă nepoáti-mẹa-m pat//

"marẹoáră/marẹoáră" ^szic/"ịá scoálă tu" zic/"că nú ştū ĉínẹ ịéstẹ/^cí m-aṇ ^d [us] la ĝ^eam" zic "ş-á plecát/a ịeşí pă poártă grăma^dă"//

maị stăm nițẹ^l/auzín cloápili trăgínd//trăĝá: báṇ/baláṇ/ báṇ/baláṇ^g/în sát //cîṇ la únū-ị furásẹ caịi/ş-a vru să-l împúştẹ/ ...lă [ɛ] fráți-mịu/zis cumnáti-mịu dẹ-aĉí/ị-a loá lína/uṇ cuovoráş î/broboádî...//háịne ĉ-a avút ị-a-mbrăcát în...//ĕrá p-aiş pă maịdanélẹ-ástẹă núma línî...zburátă//ş lă nepoátî-mẹa zis/ị-a loa tó di căsătoríịẹ//

ivan tudora
patruzèşitreị [de ani]

---

¹CFR = Căile ferate române.

840. CIOLPANI

(jud. Ilfov)

Culegere: 1971; PL, MM, VN, MV; transcriere: VN

grî́u̯u

mă‿ĉám ș-arám l^{u}ócu/îl semănám/și trĕĝám cu grápa dă lemn//că nú‿ai̯ [k] nu i̯er^{e}á grăp^{i} dă fi̯ĕr//cu grắpili dă [k] acúma a ișít alt sistém//după ĉe ar [k] să áră l^{u}ócu/semănăm grî́u̯u cu mî́na/așá sĕ semăná înai̯ínte/bătrî́ni semăná cu mî́na/semănáŋ‿cu mî́na grî́u̯u/punẹám îm‿pu̯álă/o gălẹátă dóo dă grî́u̯/șî plecám/ș^{i} semănám//semănám grî́u̯//după ĉe semănáŋ‿grî́u̯u/trĕĝám...cu grápa dă lemn/sau̯ cu grápa dă fi̯er/cu dínți-ŋ‿j^{u}os//cu c^{u}ólți ắẹa care mérjẹ/la úrmă după áẹa/ca să fíi̯e pămî́ntu mái̯ néted/mai̯...áẹa/vinẹám și...o-ntorĉám pă grápă/cu dínți-ŋ‿sus/cu c^{u}ólți-ằẹã‿sus/și treĝám și fărî [ɛ] fărmám bolováni bínẹ//ē !/ [...]grî́u̯u.../după ĉe răsărẹa/s^{î}‿făĉá mắriĉél/ne‿ĉám șî-l pligám/dă burui̯én^{i}/să n-ái̯bă burui̯én^{i}/să n-ái̯bă negínă/să n-ái̯bă...pălăm^{i}ídă/ca să i̯ásă grî́u̯u curát//după áẹa/după ĉe...să făĉá i̯el máre/să coĉẹá/vinẹám șî seĉerám/legám/făĉám snop^{i}.../făĉám clắi̯/cî́te tréi̯sprezèĉe znop^{i} la piĉór/vinẹá/dóo piĉu̯áre i̯erá o clái̯e/să numẹá o clái̯e//ș^{î}‿noi̯ după ástẹa ne or^{i}entám/după clắi̯//cî́te clắi̯ am făcút az^{i} ?/ádica la um‿pog^{u}ón//zéĉe/úṇșpẹ/dóoșpi ș-um‿piĉ^{u}ór /ișá//grî́u̯u//după áẹa...vínẹám/l-îŋcărcám/plecám la mașínă/îl trei̯ẹrắm/punẹám grî́u̯u-ŋ‿saĉ/sau̯ n-ávẹam saĉ/punẹám zăblắu̯u pă cărúță/punẹám bu̯ábelẹ-ŋ‿cărúț [k] pă zăblắu̯/vinẹám acásă.../or îl băgám la magazíi̯e/or îl urcám îm‿p^{u}od/grî́u̯u/ni̯-l urcám îm‿p^{u}od/la‿úrmă‿mă‿ĉáŋ/lu̯am pái̯elẹ/vinẹáŋ‿cu pái̯elẹ-acásă/ni̯ le făĉám șíră/pái̯ili/frùm^{u}óz/le grĕblám/ca după cártẹ ^{i}ișá șíră/i̯erám dibáĉ dă...dă

716

lúcrurⁱ‿i...agricultúri nu mă punęá nimínęe jᵘos/la agricultúră// [...]

[Mai demult cum se treiera ?]

e ! îm‿bătrî́nⁱ/trei̯erá cu [r] cu cái̯i//

[Ai apucat ?]

dắ/am apucát/ádiĉa n-am trei̯ẹrátără noi̯/trei̯erá ai̯íĉa la mî́năstire /la mai̯ĉ/că tat-al mⁱeu̯ a fost‿lă cai̯/lă‿mînăstíre/șⁱ‿punęá...punęá o peréke dă cai̯/ĉerlăi̯ási-i̯ punęá la...bătęá um‿par îm‿mijlócu.../stai̯ cum îi̯ zíĉá du̯ámna !? árię//îm‿mijlócu̯-áriẹi̯/bătęá um‿par/avęá dóo/un̯‿lemn/cu dóo pi̯édiĉ/punęá o pi̯édică la un̯‿cal dă gît/ [ɛ] ca să nu să-mpíngă únũ‿áltu/să bușáscă/șî-l ținęá la distánț-așá/dă dăpárte//la úrmă c-um‿biĉ/îi̯ lu̯a pă cai̯/și-n̯vîrtęá biĉu după i̯ei̯/ș‿cái̯i o lu̯a dă la o mar [k] dă lă márĝine/și venęá /venęá²/venęá/venęà/ș‿să [k] și frî́n̯ĝíi̯a să [r] să-n̯făşură după [r] după par//să-n̯vîrtęá/să-n̯suĉ [k] să-n̯vîrtęá/să-n̯vîrtęa/să-n̯vîrtęá/pînă sosęá la...par acólo/cũ‿cái̯i/la úrmă şkimbá//cái̯i//tód‿dă la pár//nu dăsfăĉá frin̯ĝíi̯a/tód‿dă la par/și să dăsfășurá sín̯gură/sín̯gură/i̯ar pîn-ajunĝá//după ĉe...după ĉe termená dă-l bătęá/ĉe-l bătęá/vinęá şî-l întorĉęá/că i̯erá grós/stręátu grós/dă...dugíi̯e/rumînęáscă/e ! și ᵘórzu/îl bătęá/kar am [ɛ] am̯‿văzút în‿î...îm‿pátrușùnu cînd am fost...conĉentrát în [r] în délta dúnări/așá trei̯ẹrá cam//ⁱei̯ avęáu̯ pi̯etrọ́ai̯e/um‿pi̯etrói̯/ca tăvălúcu/și̯ punęá cái̯i dă tă [k] dă i̯el/tot cũ...cu frî́n̯ĝíi̯e/și vinęá și-l bătęá ᵘórzu/îl bătęá/ș‿după ĉe-l.../îl bătᵉá bíne/vinęá șⁱ adúná pái̯ili ĉe...áli mai̯ márⁱ/le făĉá pálă acólęa lîn̯gă árii̯e/după‿áęa...vinęá cu lopáta/lopátă dă lemn/şî-l arun̯cá la vînt//l-arun̯cá la vînt//şti să mai̯ ęásă plęávă‿áęa/tocătúr-áęa//

---

[1] Mănăstirea Țigănești.
[2] Gest circular.
[3] Gest cu mîna: cca 30–40 cm.

după áe̯a vine̯á și ave̯á mákină/și-l pune̯á la mákină/și-l dăde̯á la mákină//și-l dăde̯á la mákină pînă cînd ^{i}ișá...númai̯ bóbu lui̯ curát//^{i}ișá//

jípa i niculáe [67 de ani]

am îŋgițít păcúră

^{i}o zic c-ave̯ám fo șáptișpi an^{i} m-am dūs cu tătícu la morén^{i}/la morén^{i}//símbătă se̯ára...an‿tras acólo cărúțili/cărám lémne dîm‿pădúre/le cărá...îm‿morén^{i}//símbătă se̯ára an‿tras cărúțilẹ la...mu̯áră acólo/s-a‿s...ăsta...casii̯éru/a lu̯at o vádră dă țúi̯că/ș-am băú^{t}/am băút și noi̯ vádra áe̯a dă țúi̯că to̯átă nu̯ápte̯a/pîn-a făcút [r] a făcú‿pláta//dimine̯áța/cóle̯a-ṇ‿z^{u}or^{i} dă dimine̯áță/^{h}ai̯ să mérĝẹm"/^{i}er^{e}ám/^{i}erá tătícu/frátili lui̯ tătícu/cumná^{t} [k] doi̯ cumnáț^{i} ai̯ lu tătícu e̯ar/am plecá^{t}‿cíte pátru/cū‿cărúțili//vine̯á ọ...o lápoviț-așà/ọ plo̯ái̯e cu zăpádă/do̯ámne ! um [r] um‿păliș/făcúsẹm uŋ‿coviltír pă cărúță dă rogojín^{i}/ș^{i} e̯o băgát în...îṇ‿fúndu...îṇ‿fúndū cărúți acólo/ĩfășurát în ză [k] ṇtr-uṇ‿zăbláu̯[1]/caré‿ne-ṇve̯le̯ám nu̯ápte̯a cu i̯ĕl/acólo la pădúre//^{h}ai̯ fii̯ cumínte și tu/^{ei} ! cum mai̯‿is‿pláĉe să...ĝuĝuléșt^{i}[2] ! //

și mergînd...i̯erá um‿bazín máre pă...pă stîŋga nu̯ástră/noi̯ vine̯ám pă dre̯ápta//ș-acólọ...bazínu̯-ăla l-a lăsát tūmai̯ în dréptu la ọ gru̯ápă dă păcúră//gru̯ápa dă păcură i̯erá ĉimentuítă//s-a speri̯á‿cálu dîṇ‿stîŋga//ș‿cîṇ‿s-a speri̯á‿cálu dîṇ‿stîŋga dă bazínu̯-ăla/l-a...a aruŋcát ^{u}oi̯ște̯a p-ăla dîn dre̯ápta/ăla dîn dre̯ápta a alunicá‿pă [r] pă betónu̯-ăla/ș-ắ‿viní‿cu cărúță cu to^{t}/aṃ‿viní‿cu ru̯átili-ṇ‿su^{u}s/ș‿cu sui̯éni-ṇ‿j^{u}os//cĩ...i̯o acólo/tătícu i̯erá-ṃ‿

---

[1] Subiectul tușește.

[2] Subiectul se adresează unei fetițe care asistă la înregistrare.

718

fáță acílẹa/a ^{i}ișít pă la...cúru cái̯lor/ș-a ^{i}ẹșí^{t}//acú‿pîn-ai̯íĉ i̯erá păcura[1]//um‿métru/l-apru̯ápe um‿métru șî dóozeĉ//à‿scos‿cái̯i tătícu dă la cărúță/i̯-a lu̯á‿dă [r] dă dîrlóg/i̯-a scos diŋcolo la mal/...acúm nú‿pûtẹáŋ‿să i̯ĕ^{s}‿ș-i̯o//frátili mămíkí...să urcásẹ pă [r] pă pódu cărúți/a coborít/să mă cáute pă mínẹ/ĉe să cáute ?/ báĝe mína pîm‿pácură/să mă cáu^{te} ?//și să lăsásẹ coĉéni dă p‿^{l}îŋgă spetézili loítri/să lăsáse-ŋ‿j^{u}os//dùmnezéu̯/ca să nu m^{u}or/da am îŋgițít păcură/dă trei̯ ^{u}or^{i} am răsuflát/am îŋgițít păcurẹ//cî ...aŋ‿scos cápu pîntre...spetézili loítri//úna pă úmărọ-àsta/úna pă ^{umăr}/cîn‿m-a văzú^{t}/

„^{h}ău̯li̯ù ! neculái̯"//m-a apucá‿dă‿i̯íĉa dă gît/nămulí^{d}‿dă pácurĕ/ĉé mai̯ !/m-a apucá‿dî‿i̯íĉ/m-a-ndreptát/m-a suĉít tót pîntre spetézili loítri/și̯ m-a tras afáră//m-a tras pă p^{u}od//acú niște lucrăt^{u}or^{i} treĉá la fábric-acólo la fábriĉ//ĉe să‿vez ?/únu̯-avẹá um‿băț îm‿mínă/$^{mi̯-}$a...mi̯-a-ntiŋz‿bățu/m-am agățad‿bíne cu mínili dă b^{î}ăț/dă‿ĉomágû‿^{l}u...ĉetățẹánu̯-ăla/și̯ m-a tras doi̯ ^{i}ș^{i} sus/m-a tras sus//nămulíd‿dă păcură/hái̯nili/flanéru/tod‿dă‿pă...//cín... ĉé să vez^{i}?/m-an‿dus îm‿pártẹ-ai̯lántă i̯erá...uŋ‿lăculéz‿dă ápă/m-aŋ‿spălát pă mîi̯n^{i}/pă ^{u}ok/dă pă^{cură}//m-an‿dăzbrăcá/să mă i̯ertát^{i}/cum m-a făcú‿máma/m-a[ɛ]m-a aruŋcát/m-a dezbrăcá^{t} úŋki-mi̯u̯/m-a dĕzbrăcát/lẹ-a strîŋs/ș^{i}‿lẹ-a aruŋcat îŋ‿cărú^{ță}/ [ɛ]lẹ-a ^{l}u̯at...uŋ‿cumnát a lu tătícu/u̯...cum‿îi̯ zíĉe ọ...fír-ar al nái̯bi ...scurtéi̯că/cuŋ‿se purtá scurtéi̯ĉ înaíntẹ/mi̯-a ^{d}at o scurtéi̯că// și m-a-mbrăcá^{t}‿cu scurtéi̯ca/ș^{i}‿m-a băgát îŋ‿cărúță la i̯el// m-ã-fășurát acólo îm‿pătur^{i}/frátilí‿lu tătícu să dusésẹ/stai̯ tătícă la ũ‿l^{u}oc/[2]să dusésẹ/frátili lu tătícu/l-am [r] l-am [r] l-aŋ‿găsít îm‿ploi̯éșt^{i}/la o cîrĉîmă la un ḩan ac [k] un ḩan ac^{u}ólọ//cî...a scos tătícu/s-a dus...a dus cái̯i/după ĉẹ-a dus cái̯i/a dămẹntá‿cărúța/a tras cîtẹ dóo ru̯átẹ/sus pă mal/cîtẹ-o loítrặ/le legá cu lánțu/le [ɛ] trăĝá cu cái̯i sus/a lu úŋḱi-miu̯ ắsta/la úrmă a montát-o/și am plecát//ș-a mînă‿tătícu cái̯i/dă la morén^{i} șî pînă-m‿ploi̯éșt^{i}/nu i̯-a oprít/să mă i̯ertáț^{i}/niș‿să píșe cái̯i/și...ắștilanț^{i} după...//cîn‿aŋ‿sosít îm‿ploi̯éșt^{i} la...cîrĉumáru̯-ŏla/undi i̯erá frátîli lu tătícu/

---

[1] Gest: pînă la brîu.

[2] Se adresează unei fetițe care asistă la înregistrare.

sĉĕ ‿"ĉe-i̯ măi̯ ! nénẹ"/

"ĉé să fac măi̯/i̯ă‿ú^{i}te tu !"//i̯el i̯erá-nai̯íntẹ/i̯el n-á obsevát/ș^{i}‿tătícu după i̯el/și cumnáți̯-ĕi̯a‿ai̯ lu tătícu după noi̯/

"úi̯tẹ-așà/úi̯te"/

"ai̯ ! ^{p}tū !/băi̯átu undi-i̯/unde-i̯ nélu ?"/

sĉe "-i̯ îŋ‿căruță la cumnátu neculái̯"/

cĩ...a dus i̯el/tătícu n-ái̯ mai̯ ^{u}oprít/níĉ îm‿ploi̯éșt^{î}/la ha^{n}/la cîrĉîmă să mănînĉe/să áẹẹ//nài̯inte drépt !//nu i̯-a slăbí‿i̯ cai̯/da...dîm‿morén^{i} ș^{i}‿pîn-acásă/nóozej‿dă kilométri/i̯-a mînád‿dă‿dă‿dă.../

m-a lu̯á^{t}‿úŋḱi-miu̯ cóstẹa/frátilí‿lu̯ tătícu/mi̯-a dat șuba lui̯/s-a dăzbrăcá‿dă șúbă/m-a băgát îŋ‿șubă/ș-aŋ‿vinít acásặ//cîn^{d}‿aŋ‿sosít acásă/tătícu sosísẹ/băgásẹ cái̯i-ŋ‿grajt‿tot/ că‿níĉ i̯ei̯ n-a mai̯ stá‿mult//a și plecá‿dúp/ĉe am mai̯ putút să-l mai̯ prindém pă tătícu dă la úrmặ ?//

bi̯átă mămíca/cîŋ‿l-a văzú‿cu...tu̯áte țọálle morfolíte dă păcúră/"ắuli̯ù úndẹ-i̯ băi̯átu ?/băẹátu-i̯ m^{u}ort//

"tắș‿făi̯ maríțo/că nu-i̯ mor‿fa/tắș‿fa/că-i̯ la [k] l-am urcát îŋ‿căruță la cumnátu neculái̯e"/șî nu știu ĉe/îŋ‿fine...ĉé mai̯ să păr [ɛ]sĕ perpelíse/să omorîsẹ byétạ mămíca//

cînd am sosít/mă urcásem îŋ‿căruță la...úŋḱi-miu̯/ba nú/la frátili lu tătícu/mă băgáse ắla îŋ‿căruță/mă [ɛ] urcásẹ-ŋ‿căr^{úță}//

[Acelaşi]

720

cínipa

lᵘócu să fⁿíi̯e mărūn̦[ɛ]țíș așá bíne/șî să pui̯ băligár dasúpra/un̦‿strà‿dă băligár/...

stai̯ ! fráte că mă lásă-m‿páĉe/că știu̯ i̯o ĉe să spui̯ [1]/șî víne șî púne neşte...pái̯e̯/púne pái̯e pă e̯a/ș-ō se̯ámănă/ᵘómu̯-o se̯ámănă/i̯o nú/u̯ómu se̯ámănă cínipa/j‿la úrm-o-n̯veléște cu néște pái̯e/că víne ĉórîli d-o mănín̦că//șî‿să fáĉe cíne̯pa dă/s-aléĝe/cáre-i̯ dă váră/cáre-i̯ dă tu̯ámnă//áe̯a dă váră nú fáĉe sămínța/áe̯a dă tu̯ámnă să fáĉe/ᵘō...jumuléștⁱ întii̯ p-áe̯a dă váră/ș-e leĝⁱ așá mănúkurⁱ așá [2]/dă...cínipa/ș‿te duș‿cu e̯a/o baj‿la gîrlă/o topi̯éștⁱ/o mélițⁱ/la úrmă vii̯ ș-o dărăĉéștⁱ/...făĉî‿cái̯ere/așá să zíĉe̯/cái̯e̯re/șî torĉ/pui̯ în̦‿fúrcă și tᵘórĉ/i̯a úi̯te an̦‿șkimbát [3]/șî‿tᵘorĉ dîn̦‿fúrcă//la úrmă ᵘō...dăpă ĉe o torĉém/o dăde̯ám pă rășkitᵘór/ș-o-nnumărám cíte jurubíțe éste/c-așá mă-ntrebá și [!] dumne̯alúi̯ atúnĉa [4]/dă jurubⁱíțe/dă războ̯i̯/óf‿of‿òf ! ĉe̯-am.../dă ⁱíțe/dă to̯áte‿àle̯a an̦‿spus//ș-a vinít‿î dăpă ĉe ō...o dăm pă rășkitór/o scrobⁱím mámă !/fⁱerbém ápⁱā/și puném um‿pⁱíg‿dă ᵘuntúră șî‿nițícă ĉe̯áră/d-ō̦-ntăréște//șî dăpă ĉe să usúcă/o depănám cu rodánu/așa̦/o depănám/șî merĝén̦‿lă pîn̦zăre̯ásă/la urzitᵘór/șî ne̯-ō urzéște//la úrmă ᵘo-năvădím/șî‿țesém//

[Ce rămîne în darac ?]

[ɛ] cîlțⁱ să zíĉe la áe̯a/cîlțⁱ//î torĉém și cîlți/tot așá/dîn [ɛ]fus/ș‿făĉém țu̯ále d-áste̯a așá/pă jᵘos/pă...pă un̦‿să găséște̦//

[Și cum lucrați în război astea ?]

țe̯sém//păi̯ i̯ē‿războ̯áⁱe mámă !/i̯e războ̯áē/avém‿î ⁱíțe/avén̦‿spátă/avém‿î suvélniță/avém‿î...úi̯te că nu [r] nu-i̯ războ̯ái̯e̦ p-aĉíle̯a/n-árē áste̯a războ̯áⁱe/scripéțⁱ...// [...]

---

[1] Se adresează soțului care intervine în timpul înregistrării.
[2] Gest cu mîna: cca 25-3o cm în diametru.
[3] Mișcă din nebăgare de seamă poziția microfonului.
[4] Se referă la ancheta cu chestionar, la care participase ca informatoare secundară, cu cîteva luni înainte.

[Ce țeseați ?]

și pî́n̩ză dă.../pî̃ză dă bumbác//s‿făĉá pî́n̩ză álbă/áolę̀o du̯ám-ne ! șî̂‿vʸisám/ș-az-nu̯ápte visám‿néște pî́n̩ză/că‿sĉe̯án̩‿c-o ᵘudám/mă gî́nde̯an̩‿la șervéte̯li̯-ále̯a/alî̂ méle să le ᵘud/în̩‿var-ásta//î... c-atúnĉa i̯erá bumbác/șî̂‿lu̯án̩‿cî́te̯-um‿pakéᵈ‿dă bumbác/tréi̯ sûte dă lei̯ dăde̯á/p-um‿pakét//șî̂‿tot așá/-l depănám áe̯a/șî̂‿ne duĉán̩‿la gî́rlă/că gî́rla i̯e...ápa táre̯/cî́nd erá cald bⁱíne//ș-ō udá//șî̂ îm‿mînăstíre i̯éste̯-așá o livéde cu i̯árbă//ș-o-ntinde̯á//să uscá pî́n̩zà/o strînĝe̯ám i̯ar/o mui̯ám/dă ĉín̩‿șàse ᵘerⁱ pă zi//o udám tréi̯‿pàtru zíle/să făĉá álbâ//șî̂‿lucrám dî̃‿e̯a/făĉám...șórțurⁱ/cămắșⁱ‿ī/blúzē/c-atúnĉ așá să cose̯á//dîm‿pî́n̩ză dă cásă//

niculína jî́pa
șai̯zăș̆îdòi̯ dă anⁱ

gîndáĉi dă mătásę

gîndáĉi dă mătásę áre̯-așá ō.../cun̩‿să spui̯ i̯ō.../sămî́nță să fáĉe/dîn̩‿flúturⁱ//i̯ei̯ în̩vʸi̯ázză flúturi/șî̂‿fáĉē sămî́ntă/șî̂...iⁱ puném așá p-o furfurí̯ę/șî̂‿puném̩‿foi̯ dă nūc/șî̂...cácă sămî́nț-áe̯a/c-așá să áe̯a/o le̯ápădằ/și̯‿dắpă ĉe se usúcă bíne/o luu̯óm și primắvàra cîn‿dă múcu la...frún̩ză/la duzⁱ/o punémla căldúră̦‿ș-ĩvii̯á-ză̦/ĩvii̯ázză/ziș‿că-i̯ fuřníĉⁱ/așá cînd ĩvii̯ázză i̯ei̯//și púnⁱem cî́te̯-o frun̩zúță dóo pî́nă să fáĉe marⁱ/la úrmă-i̯ rằrím/îi̯ punem i̯ar p-ō...fund așá mai̯ máre̯/dắpă cumî̂ să fáĉe ⁱei̯ dă marⁱ/îi̯ rărím/făĉém páturⁱ marⁱ așá/punem și dasúpra un‿î stre̯át e̯ar/dasúpra și jᵘos/șî̂‿dắpă ĉe să fáĉē‿ei̯/șáde̯ o lúnă dă zíle/sau̯ șáse săptămî́nⁱ/nu știu cît‿î...șáde/șî̂‿să ᵘúrcă/le punén‿néște măturéle/șî̂‿să úrcă pă mắturⁱ//șî̂‿i̯ei̯...fáĉē gogo̯áș-àe̯a/urzéște/úi̯te urzéște urzéște̯/fáĉe gogo̯áșā/și-n̩‿gogo̯áș-àe̯a i̯el să pitéște̯-acó-

722

lo̯//șî‿ắla să fáĉe flúture știi̯/îviịáză/dîn‿gogo̯áș-áe̯a/fáĉe flúture/ș-îviịáză/ș^{î}‿la úrmă/dacă să fáĉe flúture ș^{î}‿le̯ápădă sămínța/i̯el mu̯áre̯//mu̯áre și...borangícū vinim și ne duĉém‿la feméi̯/că-i̯ ...feméi̯li cáre-l tráĝe̯//púne un‿ligán pă foc cu ápă/ș^{î}‿bágă gogóșile̯ acólo̯//șî tot așá áre̯ rodán//șî áre ū...ĉevá care dúĉe f^{h}íru̯-ăla/așá//și de̯ápănă/gogóșile̯-ăle̯a d‿acólo/și i̯a...f^{h}íru̯-ăla mérĝe‿mèrĝe/ș^{î} de̯ápănă/de̯ápănă/pînă să términă...mătáse̯a dî‿i̯el//șî‿făĉem‿î șervéte/făĉém pînză dă...dîm‿borangíc//

[Aceeași]

am‿fugít

[Cum te-ai cunoscut cu bărbatul ?]

cu i̯el cum să mă cunós ?/i̯el a fost în‿î stáju̯-armáti/să rengajáse̯ în armátă/da i̯eu̯ i̯erám acásă//cînd a venít‿î într-ō...n‿conĉédiu̯ acásă/víne la máma și-i̯ spúne:

"auz‿bre ! țáțo/cum te kámă/să n-o̯ laș‿pă fí-ta să mai̯ sá‿că pă la bálur^{î}/pă la hóră/că úi̯te i̯o vre̯au̯ s-o e̯au̯//nu vre̯a máma și táta/da tótuș^{î} i̯o vre̯au̯"//

máma me̯a/a făcu^{t}‿ca el/că fu̯árte mult ținе̯á la i̯el//ș-ásta a fost‿î dă crăĉi̯ún//dă páște cînd a venít /a venít acásă/niĉ una niĉ álta/că să ^{î}l i̯au̯//

máma ĉe̯-a spus:

"să vínă părínți tei̯/să-nțele̯ágă cu míne̯"/i̯el p-áltă párte/în‿spune̯á mii̯e/i̯o trĕbúi̯á s-o ascúl‿pă máma că...i̯erá máma//

ĉe-n‿spúne "nu v^{r}iu̯ să mă-n [k] să víi̯e nî [k] táta șî máma la mámă-ta/că "zíĉe "nu vre̯á"//da tótuș^{î}...zíĉē..."noi̯ mérĝem amîndói̯/da amîn [k] dă tíne nu mă despár^{t}"/

"nu/că dácă mă i̯ei̯/și mă lai̯‿la úrmă"/

"nu/că nú te las"//

pîṇ‿la úrmă̯/ave̯ám o mătúșe̯/și mă duc sâ-i̯ spuṇ‿lu mătúși-me̯-a-ĉée̯a/și mătúși-me̯a ĉe-ṇ‿spúne:

"mámă ! sá vínă la míne/s^{î}‿stau̯ ș^{ĭ} i̯o dă vórbă cu i̯el"//

l-am lu̯at într-o se̯áră/m-an‿dus cu i̯el la mătúși-me̯a/â‿vorbit cu i̯el/tot așá i̯-a spus și lu mătúși-me̯a//după ĉe̯-a plecát el acásă/an‿tra[ ]aṇ‿stat noi̯ în úrmă/an‿tras coṇclúzii̯a dăspr[illegible]-i̯ povéste̯a cu i̯el/ mătúj̆-me̯a ĉe spúne:

"mámă ! i̯a-lăi̯ că i̯e bun//și i̯e um‿băi̯á‿fu̯árte cumsăcáde//

tótuș^{ĭ} l-am lu̯at//m-a dus acásă la părínți lui̯/aṇ‿fuĝít/i̯-adevărát//cîn^{d}‿a venit dumínic-acásă/că i̯ō‿i̯-aṇ‿spus:

"víno la máma și‿ĉére-mă/să merĝéṇ‿la f^{i}ilm"//

cînd am plecá‿pă úșe/máma ĉe-ṇ‿spúne "aúz‿tu mámă stélo ! vez‿ziĉe "să nu te̯-abáz‿níj‿la dre̯ápta/níj‿la stî́ṇga/ții̯ drúmu drep‿pă drum"/

da mai̯ bíne sĉe̯a "mámă s‿te̯-abáz‿la stî́ṇga/să nu merĝ níĉ^{ĭ} o sútă dă métri/să traș^{ĭ}‿pă stî́ṇga/nu pă dre̯ápta"//

și am plecát cu i̯el//dìmine̯áța...cînd a a^{u}uzít tai̯că-su cî sînt i̯o acólo iṇ‿cúrte̯a lor/a înĉepú‿să trînte̯áscă/să-ṇjúre/să spárgă/bát-o pă su̯ácră-me̯a/îṇjúr-o//i̯o stete̯áṇ‿ca...dujmánu iṇ‿cása lor/că nu vre̯a să mă primi̯áscă să i̯es afáră//aṇ‿sta dóo zíle//după ĉe...la dóo zile trebue̯á să i̯es/ĉe i̯eráṇ‿ĉuf/să stau̯ kar númā...în întunéric/ [!] ave̯ám în ĝe̯ámur^{ĭ} núma ĉarĉáfur^{ĭ}/núma [!] macátur^{ĭ}//ș^{ĭ}‿am i̯eșít afáră//cînd am i̯eș^{î}t afáră/^{s}ĉe̯ai̯ că véde sócrî-miu̯ pîṇ‿cúrte pă satána/nú pă míne//mă duc și i̯o la i̯el/

"săru‿mína tătícule/nu ștu ĉe"/i̯au̯ mína să i̯-o sărút/nìmíc//

mă-ṇjúrá/și‿sĉe̯a să i̯ez‿dîṇ‿cúrte̯a lui̯/că nu-i̯ trebui̯éște//am trăí‿la sócrî-miu̯...dóo lun^{ĭ}//într-áste̯a dóo lun^{ĭ}/nu știu̯ dac-a vorbít sócrî-miu̯ o dátă cu míne//la úrmă-i̯ spune̯ám lū sóțu meu̯/ și-i̯ spune̯ám așá:

724

"ĉe fac i̯u̯áne ? i̯o plec/nú mai̯ stau̯ cu tíne//ai̯ spus că máma ta dacā te i̯au̯ nu știu̯ ĉe/vorbéște/késtii̯"//

la úrmă i̯el ĉe zíĉe:"păi̯ cum să pleĉ/i̯o m-am̯ făcú dă rîs acúma//nu sîn níĉ însurá/níĉ neȋnsurát"//

atúnĉa i̯ō i̯-an̯ s așá: "úi̯te ĉe i̯ē/dacă tu vrei̯ ca să trăi̯im amîndói̯/merĝén̯ la mămíca"//

"nu mer níj la mắ-ta"

"atúnĉa hai̯ să mérĝem s făĉen̯ cásă"//

"păi̯ un̯ să fáĉen̯ cásă ?"/

"úi̯te am i̯o acólo [!] un̯ cămín/merĝém acólo" zíĉe [k] zic "și fáĉem cas-acólo"//

a stat i̯el puțín dă s-a gîndít/a judecát/o fi zis "hai̯ să mă duc cu e̯a/ĉe să fac acúma !"//

ș-am venít acólo într-un̯ loc/care n-áve̯am nij gárdur/n-áve̯am níĉ ulúcă/níĉ...vórba cînteculúi̯/nij língură/niș farfurii̯e/niș strákină/nij nimíca//și...cu ĉe̯-a mai̯ putút și i̯el/adíca zis amîndói̯ ĉe̯-am munĉít/cu ĉe mai̯ m-a ajûtá și mămíca/ne̯-am̯ făcú și noi̯...o mícă căsúță//după ĉe̯-am̯ făcút căsúța/ne̯-a i̯ešít pădúke̯le̯-n̯ frúnte [!]/ș-am înĉepú să ne lu̯ăn̯ la ĉártă/j la scandál că...așá-i̯ u̯ómu cînt să véde um pi̯ig mai̯ máre//

grigóre i stána
tréi̯zeșînòo [de ani]

dĕspre un̯ șárpe

i̯erám mícă/am fos tot așá la joácă cu copíi̯i/și țiu̯ mínte că i̯erá ōm buște̯án așá lūng/unde ne jucám noi̯ pă i̯el/și i̯erá i̯árbă/crescútă/ [ɛ]și i̯erá buște̯ánu̯-aĉéla băgát în i̯árbă/ș nu să véde̯a/ș noi̯ ne jucám pă i̯árba ae̯a vérde̯-acólo//și m-a m [ɛ] m-a mușcát/

mi̯-a foz‿răṷ atúnĉ mii̯e//

[De unde te-a mușcat ?]

de piĉór m-a mușcát //m-a...a dăscîntát cum i̯e...la noi̯ ai̯íĉa/ mi̯-a dăscîntá‿dă.../și mi̯-a trecút//[1]éste o bábă/a murít//a fost o bábă care me̯-a dăscîntát șî‿mi̯-a trecút//

[Mai știi cum ți-era ?]

da am‿făcú‿răṷ/fuĝám așá pîn‿cúrte/be̯am ápă réĉe/

[Și baba ce-ți făcea ?]

bába á‿dăscîntát intr-o cánă cū ápă/și mi̯-a dat d-am băút//[...]

tot așá i̯erám acásă/pînă sā mă căsătorés^c‿/șî la puț/la ápă/ un‿șárpe máre̯-a veníd‿dîn‿grădínă/a băút ápă/da l-an lăsá^t‿c^î‿ mi̯-a fos‿fricá//a băút ápă/a trecú‿pă‿lîngă um‿pui̯ ș-o găínă/da nū‿le̯-a făcú‿nimíca//ș-a plecát//

[Și cît era de mare ?]

i̯erá măre//lung//ave̯á apru̯ápe doi̯ métri//da/i̯erá máre//

șî mai̯ știṷ tod‿dîn‿î [k] déspre un‿șárpe/a stricát un‿veĉín cása/șî...la buníca la máma lu táta/la buníca me̯a acólo/îm‿bucătárii̯e i̯erám la másă mîncám/șî a i̯eșít șárpele după coș/pă...pă úșa la sóbă-n‿ju̯os/și la úrmă a i [k] s-a urcá^t‿șárpele sus pă plítă/ [...] da ăla á‿fos‿șárpele cásei̯/cási lu u̯ómu-ăla/ș^î la úrmă a intrát/a fost o gáură lā buníca‿acólo îm‿păréte/ș-a intrát șárpele în gaur-àe̯a/ș^î‿nu ma‿l-a [k] nu l-am mai̯ văzút//...a intrát î...pă plítă/la úrmă s-a sui̯ít sus pă peréte/pă rogojínă/ ș^î‿dup-àe̯a a intrát în‿î gáură/ș-acólo nu mai̯ s-a văzūt în‿ gáur-àe̯a/da [1]erá máre/[1]erá négru/^așa//

ángel aurélia
doozeșúnu dă an[1]

---

[1] Șoptit.

726

a intráᵈ‿váĉîle-m‿porúmb

am pi̯erdút odátă/î...am fos‿cu váca/am plecá‿dă dîmine̯áța cu copíi̯i/ș-am [k] ne̯-am‿dá‿la ju̯ácă/am lu̯at o mínĝe de̯-acásă/ne̯-am̥‿jucát/c-um‿băe̯ád‿dă la bucuréștⁱ‿șⁱ‿cu mai̯ mulțⁱ‿i copíi̯‿i/șî... ne̯-am‿da‿la jo̯ácă/a intráᵈ‿váĉîle-m‿porúmb/i̯erá páznic/a venít pázniĉi ne̯-a lu̯a‿la bătáe/șî‿după ĉe ne̯-a lu [k] ne̯-a bătú‿pă noi̯/ váĉile le̯-a dád‿drúmu/ș-a intrát într-un̥‿smîrc/că...cun̥‿să spúne la noi̯ ai̯íĉa un̥‿lac//ș-acólo i̯eráu̯ lipitórⁱ múlte/șărpⁱ/șî nóŏ ne̯-a fos‿frícă/că am văzút[ɛ]sem șắrpi acólo în̥‿lácu̯-àla/șî‿nóu̯ă ne̯-a fos‿frícă să intrắm acólo/ș-am̥‿venît acásă plîŋgînd/váĉe̯le i̯eráu̯ plíne dă lipⁱitórⁱ/lê‿mîŋcáse dă...úĝer/îi̯ trăsése láptele/ și̯ noi̯ am venît acásă plîŋgînd/șî‿cînᵈ‿am venít/s-au̯ dus părínț~~na~~ pói̯ acólo/la [k] au̯ scoz‿váĉile dîn zmîr‿d-acólo/pă noi̯ ne̯-a dăzbrăcát/ne̯-a lu̯at ĉe̯-a fos‿pă noi̯/pînd [k] páznicu șî...așá s-a-ntîmplát atúnĉ//

[Aceeasi]

un̥‿șárpe fu̯árte máre

váĉile mîŋcáu̯/șî‿noi̯ ne jucám‿î de̯-a alergáta prin‿î grîu̯/măi̯ adunám șî florⁱ//șî...i̯erá un̥‿șárpe/i̯erá ŭ [k] sînt niște teré-nurⁱ care/sînt‿î/nu sînt cultiváte/și sîntⁱ mărăcinișurⁱ i̯érburⁱ/ și sîn [k] p-acólo sînt șérpⁱ/și i̯ŏ zic "să mă duc p-acólo"/că i̯eráu̯ niște maĉ/șî...m-an‿dus acólo/și i̯erá u̯ [k] un̥‿șárpe fu̯árte máre//i̯erá vérde̯-așá/ziĉáu̯ băi̯éți că sîn‿vípere/i̯o nú cunósc// șî...i̯o am încĉepú‿să țip cîn‿l-am̥‿văzú‿că víne spre míne/și copíi̯i cu care i̯erám/au̯ venít la míne/

"ĉe ⁱe ?"

si zic "un̥‿șárpe"/șî șárpele a [k] vrînd să vină la noi̯/noi̯ an̥‿lu̯a^{d}‿bolován^{i}/s-am încĉepú‿să dăm în i̯el//i̯el [k] únu-ntr-o párte/únu-ntr-o párte/i̯el n-a mai̯ știút un̥‿să se mai̯ dúcă/șî l-am omorît//și l-am ... și l-an̥‿lu̯at cu noi̯ și l-an‿dus [k] și l-am pus în‿mijlócu drúmului̯/cîn^{d}‿ne̯-am întórs acásă//

búne̯a niculína [11 ani]

841. DRIDU

(jud. Ilfov)

Culegere: 1971; PL, MM, VN, MV; transcriere: CB

sfécla

arán̥‿cu plúgu/șî...la córnu plúgului̯ pune̯ám ũ‿lemn/dă făĉá șánț-òla/ș-apói̯ o semănán̥‿cū mîna/știț^{i} ? rînd̥//acúma víne mașína/bágă...rîndurli pu̯òtrivíte/șî răsáre̯-așá dă frum^{u}ós.../clár//dó^{u}o rîndur^{i}/mai̯ lipíte/únu mai̯ rar//șî péntru...sou̯os/...cū mărc^{ă}tóru̯-òl^{a}...to̯ámn^{e}//dîpă ĉe s-a făcút^{u}/d-a răsărít...bíne/sfécla/ne duĉém/și-i̯ tráĝem ō sápă o̯arbă/zîĉe/pîntre rînd/práși^{la}//la úrmă nē...dúĉem șî o rărím//ó rărím/lăs^{ă}n‿núma cîte úne/cîte u̯úne̯//bùnînțelés că cîte úni mai̯ gre̯așáște/o i̯a mai̯ la i̯uțe̯álă/șî lásă dóo̯ trei̯/ále̯a.../nu-i̯ permís șî nú s^{ă} fáĉe ca ălilà^{nte}//îm̥‿fíne̯-/a-n̥văța^{d}‿lúme̯a agúma/speĉi^{i}alitáte̯-àsta dā...la sféclă/fo̯árte bíne//înaíntē ne tîrám múlt pă ĝenúke/ca s-^{u}o rărím/acúmā...cum o púne/mărcătóru/-i̯ fo̯árte bíne̯//o rărím mái̯ répi̯de.../la úrmă la sápā/cu săpăliĝile̯-àle̯a/fo̯árte bínē/bùnînțelés sápe sun/dă mai̯ mic^{i}//sap-adăvăráte̯/cum săpám/șî la

728

porúmᵇ//ș-așá că...am̦ făcút-ō fo̯árte bíne pă sfeclă//

dragomír ve iu̯ón
ș̦ai̯zeșàpte [de ani]

așá nⁱ-e petreĉᵉám to̯átă no̯ápte̯a

ne ᵈĉan̦ la pădúre mai̯ mulsⁱ flăcăi̯/vine̯á dîn to̯áte părțîli/șî ....mai̯ alés.../înĉepe̯ám dă vára//acoló ne-ntovărășám...pátru ĉin̦ș șáse in̦șⁱ/cîs sîntém aĉíle̯a/făĉᵉám u̯ foᵉ/...álți să duĉᵉá/

"ádu...pepínⁱ dî la cutáre"//

"ĉíne áre bu̯ostánă ?" zíĉe/

"iᵘón murgᵘóĉᵘ/cólo/trei̯ pogo̯áne"//

"hái̯ mă nígă/tú șî...górge.../la pépinⁱ//ăi̯lánț...aduĉésⁱ pᵘorúmb"/să cᵘoĉém porúmᵇ/să lu̯óm pépinⁱ//șî așá nⁱ-e petreĉᵉám to̯átă no̯ápte̯a/că nu dorme̯ám//

a do̯ᵒa zi/plecám la tre̯ábă//can̦ som mi̯-erá pî lă...trei̯ așá/zío̯a/pă căldúr-àe̯a la mașînă.../mĕrĝám pă lîngă cai̯/la tîríj/mi̯-adúc amintè/șî...moțăi̯ám/mi̯-erá sómⁿ//da n-áve̯an dăcît să stau̯ acólo/că erá o̯amínⁱ bătrínⁱ/și..."ᵇă ! tráĝe tîríșu ! tráĝe căruța ! púne !..."//

a do̯a sᵉáră nú mai̯ mă duc//i̯ár plecaᵐ//că vine̯á tímpū...pă răco̯áre/șî nú mai̯ mi̯-erá somn atúnĉ/i̯ár plecaᵐ//tineréțᵉà...țíne/da acú...//

[Același]

ᵘórzu-l trei̯erá mai̯ mul cu cái

árii̯a să curățᵉá/bíne/...nivelá pămîntu/-l băte̯á bíne/strope̯á cu ápă/...făĉá árii̯a búnă/dă dóo trei̯ ᵘorⁱ...pune̯á ápă/știi̯/să netezẹá/párcă i̯erá lipít ca-ŋ‿cásⁱ//şî...îɱfigá uṇ‿ţărúş/îm‿mij-log aíĉ//punẹá doi̯ cai̯/sau̯ pátru cai̯/...cî [k] îprăştii̯á órzu.../dăzlegá znópu/că...noi̯ seĉerámⁱ/ᵘórzu/ştiţⁱ ? snóp//şî punẹám/rínd‿rínd‿rínd aşá[1]/ş-apăi̯ luᵘá cái̯i...dă dă márne/şî vinẹá/pînă sá strîngá fúnẹa/pă úrmă/strîngă.../suĉá cái̯i‿im‿pàrtẹ-áẹa/şî să dăsuĉᵉa/pornẹá i̯ar//pînă cîn‿să tărîţá pailẹ-álẹa.../zîĉái̯ că-i̯ plẹávă//pŏ‿úrmă intrá ómu cu fúrĉili şi...scotẹá/rămîná ᵘórzu/dădẹá...//i̯erá...canunẹálă/nū.../dă i̯erá pailẹ-àlẹa búne dă mîṇcát/...la cai̯/la víte/la vácă/nu ştiu a [k] prindá o dulĉáţă/ĉ-avẹá..//

[Acelaşi]

o pètreĉám‿fọarte bine

[Cum petreceaţi aici, în sat, ca flăcăi ?]

aⁱíĉ‿iṇ‿sat...petreĉáṇ‿fọárte binẹ//d-esémplū...tọátă săptămína lucrám/la cîmp/undē i̯erá/duminica venẹám.../cu lăutári la círĉumă/i̯erá togmizⁱ‿dă noi̯//cáre vrẹa să bẹa o ţui̯că/făĉá ō cîntáre doọ-ácólo/ş-ápăi̯‿i treĉám la hóră//jùcám cu fétili/cu băⁱéţi/pînă sẹára/sẹárà plecá fii̯ecárẹ.../àcásă//ne vorbi̯ám: "mă băi̯éţ/vres‿să dăm o serátă disẹáră ?" gáta/pátru‿ĉìnĉ‿iṇjⁱ‿dă acuórd/luám lăutárī/plătẹám: "cíte parále ?" ó sūtă/ó sūtă ĉiṇzéĉ/şi fétili cárē.../bìnēînţelés cárē...voẹá să vii̯e//álţī...fétē.../vrẹa să vii̯e/nu-i̯ lăsá părínţi//şi făĉᵉám ũ.../la o prăválii̯ẽ/spátili şcᵘóli̯-ai̯ĉa/cáre fusésē tá-ēu/pă vrémurⁱ/cîrĉumár/îṇ‿saloⁿ//ş-acùma éstẹ/salónụ/...cù‿duşumẹá/ne petreĉám acólo pîṇ‿la uóra trei̯//ⁱm ! vára i̯erá cam gréu̯//ạ̄ úni nij‿nu mai̯ plecá la trẹábă/da i̯o n-ávẹan‿dăciᵗ‿să plec/că...

---

[1] Gest circular cu mîna, arătînd cum se aşezau snopii de orz după ce erau dezlegaţi.

730

"únde stai̯ ?" mă-ntrebá máma: "úndę-ai̯ sta^{t} pîn-acú ?"
"păi̯ să ves^{i}"/că nu ști̯u ĉe/
"hăi̯ înjúgă și plęa^{că} !"
gáta/plecám/ĉe să ^{fac} ?//
ș-așá că o pètreĉam/fǫárte bine [ɛ] la țáră//

[Același]

lup^{h}

i̯erám odátă...aíĉa lă...pădúręa móri-i̯[1] zíĉe//și...vedém că víne dă péste cîmp /noi̯ i̯erám îm pădúre/un cîi̯ne/...un cîi̯ne máre//da...noi̯ nu ne...gîndęam că să fhíi̯e lup^{u}/cîi̯ne//cîi̯ni/nóștri/língă noi/aveám...i̯o un cîi̯ne/ș-um priéten...úncă...un cîi̯ne//cîn sáre șánțu/și i̯intră-m pădúrē.../tos^{i} cá^{i}i să fáĉe bulúc//atúnĉa am văzú că i̯éste lup^{u}//ș-á luat-o cîi̯ni nóștri dúpă i̯el/și s-a dūs/și kár p-acólō.../și ástăs tréĉe lupu//tot pă dírécți̯e-áșa//víne dî la pădúręa cuocǫáni[1] /pîm pădúręa móri/tréĉe la stránĝa[2].../aíĉ^{i}/spre moldovén^{i}[2]//

áltă dátă...i̯eram cu váĉili//și i̯erá grîu máre//v^{i}íne pădurárú: " ișîți-afáră dîm pădúre/că v^{i}íne șáfu zíĉe "și...caz dă...lelęá"/pădurár^{iu}//pădurárū...nę-avęám și noi̯ bíne/ca ortán/mă dĉám și-i̯ arám și i̯o/lui̯/cu buói̯i/cu...cái̯i//"ișíț^{i} că v^{y}íne șáfu !" ș-ám fuĝít//únde să fuĝím ? fuĝím pă níște grínē.../la noi̯/și la níște pri^{i}éten^{di}//i̯erám veĉín^{i}//acólo un răzór máre/...dă mărăĉín^{i}//și să dúĉe ^{i}el mai̯ nai̯ínte/i̯o mai̯ pă úrmă/zic "să nu să dúcă la veĉin-ei̯lanz^{i} vítili/să mănínĉe grîu/pî la noi̯/că să supără"//avęám grîu la tarlá adica/și tot^{i}/îm bloc//ăla doo pogǫáne/ăla trei̯/ăla doo/ăla trei̯/știț^{i} ?//

---

[1] Nume topice.
[2] Numele unor sate apropiate.

"băi̯ néne !" zíĉē "aíĉa i̯e...u̯ō mî́nzátă/culcátă̩"//

şî...dă-i̯ cu bu̯olován/cî́n‿să scǫálă/o lupǫái̯că̩//à̦şá‿am rămás //n-am mai̯ putú^{t}‿să zig‿niĉ i̯o nimíc/níĉ^{i}.../pî́nă s-a dăpărtát/s-ā duz‿lupu̯ái̯ca/s-a duz‿la pădúre//atúnĉa am̦‿văzú‿că-i̯ lup^{u}//

ş-acúma tot p-aíĉa/an̦‿văzút acúm trei̯ an^{i}/tot i̯erám.../mă‿^{d}ĉam la i̯ekípă să munĉés^{c}.../diminǫáță̩/...şi văz un̦‿cî́i̯ne că i̯ése dîn̦‿grî́u̯.../^{de}odátă stă váca//cîn‿dúsem̦‿váca ^{î}naínte/-i̯ dădúi̯sem ápă şî́.../cîn^{d}/ù‿lúp^{u}//da i̯o atî́t i̯-an̦‿zîs: "ĉé faj^{i}‿dráĉe/i̯ar ai̯ viní‿p-aíĉ^{i} ?" ş-á fuĝí/s-a duz‿dráculŭi̯ [!] [1]a pădúre//îm‿párte̦-à̦e̦a ave̦ám sfeclă/^{şî} l-am̦‿văzú^{t}/pî́nă la pădúre s-a dus/aja̱ s-arun̦cá/úi̯te̦-aja̱ s-arun̦cá̩ [2]//^{s}-ā dus^{u}/la pădúre̦//[...]

^{i}erám cū...fráti-mi̯u̯ şî cu alz^{i}‿bă̆i̯éz^{i}/d-o se̦ámă cu i̯el//i̯erá nóo‿sū́tē...nóoşpe ^{i}el//şī-n̦văţáţ^{i} acólō/pă lún̦că/şî...acǫ́lǫ i̯erá...lup^{h}/şî porj‿mistréţ^{i}/îm‿pădúre̦-à̦e̦a/la stránĝ^{e}e̦//şī ne̦-an‿dus acólō.../cu tóţi/mă lásă pă míne să văz dă...b^{u}oi̯/dă váĉ^{i}/ĉe̦.../şi i̯ei̯ ple̦ácă pîm‿pădúre//şî́ stînd ǫo acólo.../văz un̦‿cî́i̯ne/ş-am înĉepú‿să strig: "mắi̯ nenícă̩ ! bắi̯ nenícă̩ !" a ve̦ní^{t}‿fúga/toţ^{i}/în̦că tră̆i̯éşte doi̯/priéten^{u} d-ai̯ lu...fráte-^{miu}//únu stă a^{i}ís/şî́‿únu la bisérică̩//

"ĉé-i̯ mă ?"

"i̯a úi̯te cî́ta cî́i̯nili !"

cîn^{d}...lúpu̩//da i̯o dăjá mă suísim în̦‿^{g}cărúţ^{ă} [!]/^{i}erán̦‿zburdálni^{g}/m-an̦‿suít în̦‿cărúţă/şî strigám: "mắi̯ nenícă ! mắi̯ ^{ne}"/dā lúpu s-a opríd‿dăpárte̦-/aşá i̯erá̩//

"ĉē cî́i̯ne mă ? i̯e lúb‿mă"//

s-a lu̯at‿ei̯ cu ĉi̯omé̂ĝili dî́pă i̯el.../^{s}-a dus lúpu-m‿pădúre̩//

---

[1] Gest - cu mîinile încrucișate la piept. [Același]

[2] Subiectul sugerează alergarea lupului în salturi.

o hái̯tă dă şáse lup^{i}

[Se-ntîmpla să vină lupul la oi ?]

é nu ! ē nu̯/ş-àcúma ĉícă s-a-ntîmplá‿lă roşîu̯ór^{i} [1]//a venít ũ‿^{u}om d-aíĉa dî la noi̯ d-a lo̯ā [k] dî la roşîór^{i}/d-a lo̯a‿vopse̯á//ai̯ văzú^{t}‿c-am̯‿vopsít i̯o/şî i̯er^{e}á la vopse̯á acólo̯/la fem [k] la ọmu-ò^{la}//şī ĉa că i̯e o hái̯tă dă şáse lup^{i}/ş-a intrát î‿u̯óili colectívul^{ui}//şî fáta me̯a ^{i}erá‿aĉî/da‿áe̯a dă la coşărén^{i} [1]/ĉé ziĉe̯á fát-ásta a me̯a ?/

^{s}ĉe "ē [2] ! cun̯‿să mai̯ mă dúk‿i̯o ?" pă nin̯s^{u}orica‿àe̯a‿stún̯‿naíntē.../cîn‿plōu̯áră şî nínse̯/"^{h}îuli̯ò ! făi̯ mámă/cun̯‿sá mai̯ mă dúk‿^{io} acólo ? ai̯ [2] !/^{cūm} să‿mai̯ mă dūk‿i̯o ?" sĉe̯ "nū mai̯ mă ḍuc^{u}"//

s-a ḍus/biniş^{u}óru̯/văz că n-a vení‿c-a mîn̯cát-o lúpi $^{d-acó}$lo [1]//

dobríţa (bíţa) údre̯a
şái̯zeşîòpt [de ani]

făĉá um‿borangíc ^{u}orán̯j

[Cum creşteai gîndacii, cum îi îngrijeai ?]

i-ŋgrijám‿dă míĉ^{i}/i pune̯án̯‿co̯ále̯a dă/pîn̯‿să făĉá i̯ei̯ mári̯/dîn̯‿ĉe să făĉá mar^{i}/ii̯ primine̯ám/le făĉán pátur d-áste̯ā/aşá [3]/că‿mi̯-erá dra^{c}‿să crez‿mūlţ^{i}/şi...îi̯ rî [k] cu pelín i măturám p-acólo/şî-i̯...primine̯ám//i̯erá úni d-ăi̯a viníţi/şi‿p-aíĉa gálbin^{i}/mu^{l}t i̯erá urîţ^{i}‿ĕi̯a/ş‿hioróş^{i}/da făĉá um‿borangíc/^{u}orán̯j/orán̯j/núma d-ăla‿ave̯án̯‿cîn̯‿l-an‿dat pă seĉít-áe̯a//mi̯-erá dra^{g}‿dă i̯ei̯ să-i̯ cresc.../da acúma i̯o zi^{c}‿că párcă n-aj‿mai̯ púne mîna/m-ă‿dăzvăţát acúş^{i}//

---

[1] Sate în judeţul Ilfov.
[2] Subiectul pronunţă aspirînd.
[3] Subiectul sugerează, prin gest cu mîna, înălţimea paturilor: cca 30 cm.

[Și după ce-i primeneai ?]

le dădeán‿frúnză să mínĉe//la úrmă cîn‿sî făĉá iei mărⁱ/ [ɛ] le puneám...oar așá craĉ/oar mắtur/dă ĉevá dă să urcá iei dăˢ‿făĉá gogᵘóșⁱ//lă‿úrmă le culeĝám/ne dúĉan‿șî‿le trăĝám...

[Cum ?]

ierá feméi în‿sátu: puneá un‿ligán‿cu ápă/șî púne gogᵘóșîle-acólo/șî-áre o roátă/șî-mvîrtéște/șî iel/fhiriĉélu-ŏla/să tráĝe suptirél/suptirél/șî‿fáĉe roáti//înáinte lúmea-l trăĝá așá/pîn‿nu ⁱerā/dacă e/cu ápă-l trăĝái ācásă/șî puneā/mai presărá șî‿mălái/să nu să lipiáscă/ș-apói‿il loa pă riskitórᵘ//ș-așá făĉá lúmea//

túdor kíra
șaizeșase [de ani]

[Cheagul]

[Cum faci cheagul ?]

noi an‿făcúᵈ‿meréu/dă cîn‿ne-am pomíni așá la máma/dă porcᵘ//făĉᵉá [ɛ]îᵐ‿búrt-áea/sau îm‿mațᵘ/șî jupueá șî băgá acuolᵘo/șî șoríș/șî uréke//acúma ne-am îmvățát î‿ál‿felᵘ/

[Cum ?]

búrt-àea la pᵘorcᵘ [!] o jupuói/ș-o pui pélit-áeā.../o pui într-um‿borcánᵘ//mai an‿ș-acúma/pîn‿la primăvàră/núma cu sáre//șî‿la úrm-o pui îm‿borcán/șî‿pui frúnte dă buorșᵘ/șî um‿pahár dă uoțétᵘ//șî-nkéi‿cu eā/am un‿kag dă doi anⁱ//

[Aceeași]

734

[Cînepa]

[Ce lucru este la cînepă ?]

ĉe lúcru ? o sémin^{i} îm‿pămínt/créşte máre.../la úrmă te duş‿şî i̯ése álta mai̯ gálbină‿cū [k] fără[ɛ]sp^{i}íc^{u}/dǫar c-uṇ‿spic aşá/ş^{i}-o vărez^{i}/aşá-i̯ ziĉẹá/ĉĕ‿"ai̯ sạ vărẹ́ṇ‿cínipa"//ş-o băgắṇ‿ş‿să topi̯éşte/p-ấẹa/la ắi̯lantă mai̯ z [k] mai̯ pă tọámnạ sạ cụáĉe ấẹa cu bụob^{u}//ş-o adunắm/ọ punẹắṇ‿grămádă/sạ dọspi̯ắ/ş‿la úrmă o bătẹán‿dă sămínṭă/ş‿la úrmạ/ọ băgắṇ‿şî p-ấẹa/ş-o meliṭám.../şî‿la úrmă-nĉép^{i} s-o dărăĉéşt^{i}//ş‿la úrmă torĉám/şî faĉ ĉe vrei̯ dî‿i̯a//ấşá făĉáṇ‿ş‿la cínip^{ă}/şî‿la i̯in/că punẹắṇ‿şî ^{i}in/^{ş}‿cínipă [...]//

[Dar ca să fie mai albă, mai frumoasă, ce-i făceați ?]

îñáinte d-a ó‿ţésè ?

[Da.]

punẹáṇ‿să mui̯ắ/l‿fi̯erbẹám bín^{i}e/şî-l punẹám cū [k] făĉáṇ‿leşî́i̯e//şî-l punẹá şî [k] îl punẹám într-o álbii̯e máre/şî́‿punẹáṇ‿ĉenúşă pă i̯el^{u}/pūnẹám ápă fhártă/şî-l lăsám acọ́lọ/ş‿să făĉá/álb alb/cînd îl scotẹán‿d-acólo//da/aşá-l făĉám alb^{u}//

[Aceeaşi]

ş-ásta i̯erá núnta dîñạínti̯

[Povesteşte-ne nunta dumitale.]

cúm‿m-am‿măritát ? aşá aṃ‿făcút: sîmbătắ am avú‿brádu/la úrmắ/sẹárā [ɛ] băi̯éṭī la másạ...

[Da' spune-mi cum era la brad ?]

cîn‿vĕ́nẹá fétili lă brad^{u}/le băgám ûṇ‿cásạ/le ĉi^{n}stẹám/pă carĕ‿le kemái̯/pă tọáte/...la úrmă le punẹái̯ cụcórz^{i} îm‿pi̯ept/...duminícắ...i̯ar băi̯éţi şĕdẹá la másă/cîn^{t}‿şădẹá ụámin-èştilánţī/

ṣădẹá șî́ băi̯éți la másᵃ̆/șădẹá șî la brad́/băⁱ‿éți la másă.../cîṇ‿rinẹá‿ă duminícă cu b [k] sî́mbạtă cu brádu/ᵍ‿duminícă‿erá núnta//șî‿la úrmă sẹára/băⁱ‿éțî șădẹá la másặ/cu lúmẹa dă rînd//șî la úrmă lunⁱ̯/i̯ár/ĉé "‿ái̯di la legátu mirésii̯"/strînĝá lúme pîṇ‿sat/cu plósca.../[!] cū‿bobu̯ŏĉi...//àcúma nu mai̯ să pomenéștẹ d-ástẹạ//

[Cum adică cu bobocii ?]

bobój‿d-ăẹa ru̯óșii̯i̯//î punẹá la tọáte călțunărésili/[!] la cap/îm‿pi̯ept//șî țînẹá șî lunⁱ̯ tu̯átă zîu̯a//ș-ásta i̯erá núnta dîṇạinti̯//ṣ‿nu i̯erá mîṇcărurli d-acúmă.../ᵊ/ⁱ‿erá ș-atúnĉa dăstúlă mîṇcáre/da nu i̯erà‿așá ca acúș/...núma cu farfurii̯/núma cu furculíțe/númă/erá șî cu străkinⁱ̯/i̯erá.../cum i̯erá atúnĉ

[Și călțunăresele cine erau ?]

ástẹa cáre-i̯ lu̯ai̯ călțunárⁱ̯/dă le punẹái̯‿î ṣervéte/cîțⁱ̯ avẹá fáta: doᵘozèj‿dă călțunárⁱ̯‿î/ștergáre/ [ɛ] doozèș‿trèi̯zéĉⁱ̯/ĉíṇspe/ṣái̯ṣpē/făĉaṇ‿ștergáre/fáta/și-i̯ lu̯ai̯ călțunárⁱ̯/șî jucá‿u̯óră/ásᵗᵃ [k] șî́‿ástẹa să numi̯á călțunárⁱ̯//

[Din partea miresii ?]

ᵈîm‿pártẹa mirési/da/mda//

[Și ce mai făceau călțunarii ?]

făĉẹá trẹábă călțunári/făĉá trẹábă/da//șî́‿la úrmă sẹára ședẹá la másặ//șî ástẹă/călțunári/dădẹá mai̯ mulᵗ‿că mesáșî/mesáșî dădẹá acu̯oló cît putẹá i̯el/da ⁱ‿ála dădẹá mai̯ mult/că‿zĉe c-aṃ‿fos călțunárᵘ [...]//

[Dar legatul de mireasă cum era ?]

[...] lẹgátu mirési așá să zîĉe că.../vólu ți-l lu̯a dă sẹárạ/nu te [k] ședẹái̯ pînă diminẹáța așá//punẹá o pérnă [!] pă scáu̯un/púne o pî́i̯nē/ [ɛ] c-uṇ‿kíl dă vⁱin/cu u̯ála cu ápă [!] șî ĝinerica-z‿dă rọátă/cu banⁱ̯/cọálẹa-ṇ‿cap așá/ [!] șî́‿mai̯ fáĉe ș-așá nițél [!]//șî la úrmă...te lẹágă nașa/cū acọálẹă/c-atúnĉa

---

!Subiectul imită gestul tragerii de păr.

736

să̑ [k] kár să legá/da acúma dọar î̯ fáĉe fórma/púnē baticu̯-òla/aprọápe nu i-l mai̯ púne//da atúnĉā i̯erá cu zăbrániĉe/cū ạ́ṣa/cặ să lăsá lúmẹa legătúră//àcú nú‿să‿mai̯ lẹágă//ş-aşá făĉá lun^{i}//

[Aceeaşi]

a fos^{t}‿fog‿márẹ

a lọa‿cáse múlte foc atúnĉ^{i}//

[Da᾽ cum s-a pornit focul ?]

tṓ^{g}ma dî la márnẹa sátulū̂i̯/dî la o feméi̯ẽ/‿a făcú‿fócu̯-afáră/şî bătẹá vî́ntu/^{ş}‿s-a dū́s/pî́ṇ‿la mál^{u}/pă dóo líni̯/...a ars/^{atúnĉ}// i̯erá ţu̯álī̂li secu̯áse pă cî́mp^{u}/áli̯ fhí-mi/i̯-a mî́ṇcá‿cî́i̯ni untū́ra/nórî-mi ắstẹa/cáre vī̂níse aĉī̂lẹa/i̯erá tọáte álẹa st^{r}î́ṇse/u̯óili ā́rse/p^{h}ī !//i̯-a viní‿răụ fhí-mi/i̯erá...ţọálīli pă cî́mb‿dúsè//

zĉam "dî ĉé mă aţ^{i} [k] scî́ndur-àẹa/d-o lăsáţ^{i} îṃ‿foc acólo?"

ĉícă "la^{s}‿să árză !" zĉa ĝíner-mi̯ú/că trăĝá porúmbu cu sápā/îṃ‿foc acólọ/şî‿erá nişte scî́ndur^{i}/şî şĉaṇ‿să le ẹa/şî ĉa că las‿să árză/i̯ei̯ nu mai̯ ştī́i̯á dă i̯ei̯//şî́ra dă pái̯ẽ‿a arz‿dóo zíle/c-avẹá pái̯e şî n-āvusèsē...s^{u}óbă̂/făĉá la maşî́nặ

[De la ce a luat foc ?]

á‿făcút o feméi̯e fócu̯-afáră/ş-a-ṇĉepú‿vī̂ntu mā́re/şî i̯a ţínẹá ...túma lî́ṇgă gard/undẹ-ọ f^{h}í fos^{t}/...şî́‿d-ái̯a‿a luát^{u}/şî bătẹá vî́ntū/merĝá aşá flácărẹa/pă sus^{f}//cî́nd am auzī̂t i̯o aĉí pă príspă/feméi̯a dî́ṇ‿fáţă d-aĉî́lẹă/nu şti̯u cui̯‿i spunẹá: zíĉe "ạ‿árs znagu̯óvu tọut^{u}"/ i̯o cîm‿m-an‿^{d}us aşắ/tamán îm‿pu̯óstu páştelū̂i̯ i̯erá/...în ĉ^{i}oráp^{i}/ [ɛ] şî‿cî́n‿m-an‿dū̂z‿dă vále/ş-aṃ‿văzú‿foc m [k] ála‿acól/‿túma-m‿márnẹ-áẹạ/zi^{c} ‿"s-a dus c^{u}ʋp^{h}íi̯i mi̯ei̯" şî‿cî́n‿m-an‿dus/aşá ẹrá/...p-acólo ars//

[Şi cine a stins focul ?]

pompi̯éri̯-a viní^{d}‿/da pîn-a viní‿pompi$^{i̯}$éri/mai̯ a stîn̦s ș‿lúme̯a//ḑa‿a ars mult//

[Oameni au murit ?]

o̯ámin^{i} nu/^{d}a [r] dă...i̯erá șî u̯ói̯/șî purĉéi̯/șî găi̯ín^{i}/șî cî́i̯n^{i} arș^{i}/...pá undi‿i̯-a apucát așá//a ar [k] foc máre/a fos^{t}‿fog‿máre̦//da lúme̯a [k] tamán pŏ unde̯-a avú‿lúme̯a notréţurli/p-acólo̯-a mers că a [k] nu i̯erá drum pî́ntre nu̯oi̯/cum i̯erá aíĉa cásili/șî‿cu [k] pă unde̯-aţ^{i} intrá‿dumne̯avo̯ástră.../i̯erá álte cáse/nu i̯erá drum//ave̯ám drum núma^{i} așá-n̦‿spáte̦/^{s}‿p-acólo̦ i̯erá mult^{u}.../nutréţu/gárdurli/vî́rșî́te/n-a putú‿să le de̯a lúme̯a jos/ș‿d-áe̯a‿a ars táre̦//

[Aceeaşi]

[Porumbul]

făĉe̯ám ogór cu cái̯i/șî‿nu pute̯án̦‿să făĉém a dó̯a o̯áre̦/că nu mai̯ merĝ^{e}á cái̯i//trebui̯á ^{s}ă le dăn̦‿grăúnţe/ș-a dó̯ă‿o̯àre̦-am pus [ɛ]vro doi̯‿an^{i} cu sápa am pus porúmbu//d^{î}de̯ám únu cu sápa/șî... mămícă șî cu nevástă-me̯à/de‿er^{e}a^{n}‿cî́te doi̯ așá/băgá bo̯ábili/sup‿sápă//ne̦-an [r] ne̦-an̦‿kinúid‿așá vo [r] vo doi̯ an^{i} dă zíle/că nu merĝá cái̯i/ș‿cam pă [k] șî‿pă séĉe̦t-áe̯a nu pre̯a ^{i}erá...//șî‿pă úrmă...săpám i̯ar d' [ɛ] dî́n̦‿sápă//să‿făĉ^{e}á dă sápă [ɛ]mai̯ măriĉél așá/î^{l}‿săpám‿dî́n̦‿sápă//lo̯an̦‿cu postáza așá/c^{î}t-um‿péti^{o}‿cî́t-um‿pédi^{o}/pî́nă săpám...dóo trei̯ zíle la um...pogón/‿cum î̆i̯ spúnem noi̯//ḑacă‿cái nu merĝe̯a/n-ave̯án‿cu ĉe/atî́ta ave̯án̦‿șî‿noi̯.../plúgu̯-òla dă-l arám niţél.../nu erá prășî́to̯áre/nu erá...//șî săpám‿dî́n̦‿sápă//șî...să‿făĉe̯á nu pre̯a să făĉ^{e}á/^{ĉe}...múncă-i̯ dăde̯ám noi̯ dî́n̦‿sápă ?//șî...pă úrmă/to̯ámnà-^{l} [k] cî́n̦‿să făĉá/îl culeĝe̯ám/cî́t

738

adunám acólo.../tot ắștịa carẹ-avẹá maị [k] pricopsíți/maị kábúrĩ‿ẹ̀știa/tót ắẹa făĉá/c-avẹá caị/dă -l munĉẹá/noị cáre na prẹa avẹám.../cu ĉe/tod‿nu să făĉ^{g}á nimíc la noị//

[Și cum îl culegeați ?]

ḁ̆/-l culeĝ^{e}án‿cu fụói/să-l aduĉém acáṣă/l-adûĉám acásă/ pînă-l...//^{nu} prẹa s^{z}ă culeĝẹá-ñaíntẹ mult^{i}/cùléĝá cu f^{u}oị//^{l}-adûĉẹá^{i} acásă.../pûnẹa^{m}‿îm‿mijocu bătătúri-l [ɛ]/jupuịán‿dă f^{u}oị/ș‿p-órmă-^{l}‿băgám în[ɛ]țurlóịụ-ŏla c^{g}u [k] ắla cárê la [k]‿vă uịtáz‿la ^{i}el//acólo-l punẹám príma‿^{d}ată/că dacă n-ávẹaŋ‿cú‿ĉe fáĉẹ porumbár/^{am} făcút ắla dă nuịéle ș^{j}î punẹam porúmbu-n ịe^{l}//

[Țurloi îi ziceți ?]

țurlóị da [!] îị spúne/da//

rádu ste ión

pátruzeșịùnu dă an^{i}

puțur‿dĩ‿á^{l}ẹa larĝ^{i}

[De unde luați apă înainte ?]

ñạíntẹ-avẹam puțur‿dĩ‿á^{l}ẹa larĝ^{i}//

[Cum se făceau ? Ai văzut ?]

ā^{m} [ɛ] aṃ‿văzút//^{i}erá‿anumíț^{i} ọámin^{i} c^{g}arẹ-avẹa corás‿să ^{i}íntre maị jos acó^{lo}/șî‿cáre.../i [k] îl plătẹá/ș‿cu cazmáẹa...sápa/șî cu gălẹátạ/cîn‿nú‿maị pûtẹá s-arúnĉe cu...cazmáẹa sus/cazmá cú‿cụádă scúrt-așá/gălẹátạ//doị íṇș^{i} trăĝẹá...pămíntu d-ac^{u}ólọ/cu gălẹ́țili/^{ș}‿l-aruṇcá/ș-ắịlaṇsị‿săpá acólọ-aș^{j}à/ș^{j}î punẹá-ŋ‿gălẹátạ/cu mína/^{cu} cazmáụa/-l făĉ^{e}á larg așá/cît avẹá el lo^{g}c acól^{o}//p-órmă-^{i} făĉ^{e}á dasúpră niște gízdur^{i} dă lemn așá ^{șî}.../ắẹă‿èrá puțû/nú‿maị [ɛ] budurosíe/rar c^{g}arẹ-avẹá budurọsíe/d-ástẹa lárĝili/cáre...éra mai̯ în̦stăriț^{i}//

[Același]

cása

păi̯...cása/^{c}în‿an̦‿făcút-o i̯o/...cînd am încẹpú‿să...pentru cásă/...^{am} încẹpú‿să cúmpăr.../lémnílí‿lẹ-am avú^{d}‿dă̦ la părínț^{i}/că-i̯ dă pai̯ántă făcútạ ^{cása}/^{lẹ}-âm avú‿dâ‿la pări$^{nț^{i}}$//am încẹpú‿să cúmpăr...materii̯álu//înnai̯inte...zíĉe [r] íĉe "nu să dā...firistẹā/dăcît să dai̯ ĉerẹi̯álẹ"// [...]ĉẹ să fáĉen̦ ?‿să lon̦‿sulinár^{i}// ^{gáta}/am pus gríu̯u-n...cărúțạ/l-an‿duz‿la...coperatívâ̦/l-am predát/mi̯-a dat bon/șî‿m-an‿du^{s}/an̦‿lu̯a‿sulinár^{i}/vo...dó^{i}‸ṣpe sulinár^{i}/...pentru cásă//pâ‿úrmă i̯ár/al dóilẹa an/i̯ár am mai̯ dus.../tó^{t}‿așá doi̯ trei̯ saj^{i}/‿d-an‿lu̯at niște...p^{u}ódinā̦//șî...pă úrmā/d [k] am ridicát-o/am̄...bulgărít-ō.../și pă úrmā să fac tîmplăríi̯a/ĉ-am...păți‿șî‿cu tîmplăríi̯a pîn-am̦‿făcút-ō/‿tôt așá//ĉe p [k] n-ávẹai̯ dă un̦‿să procúr^{i}//pă úrmă un̦‿cumnát a^{l}‿mi̯eu̯ dắ‿la movilíța[1]/ĉícă "-s‿fac^{g} i̯o ros^{t}"//‿i̯el tîmplár//și‿i̯él mi̯-a făcú^{d}‿roz‿dă mate^{r}i̯ál// [...]pă úrmă ám...^{n}ĉẹpút/am [k] pă úrmă/dac-am̄ [k] mai̯ m-ă‿n̦stări‿nițél/am...și stropít-o...//

[Același]

[Pîinea]

[Pîinea cum o faci ?]

cún̦‿să fác^{î} ? pui̯ ápă să-n̦călzéștē/pui̯‿ū.../dî̂pă ĉe sạ-n̦călzéște ápa/ô‿pui̯ într-um̦‿vas/ápa/șī bat fắi̯ină/șī pui̯...drójdi-àn̦tr-ō fàrfurii̯ará̄/șî‿să dizólvă^{s} i̯a/ș-apắi̯ dạpă ĉe bat fắi̯ina/pui̯

---

[1] Sat în jud. Ilfov.

740

...drójdii̯-acólo-n̦‿făi̯ínă/şĭ o acóper^{i} cú un̦‿funt́ /ş^{i}-o pui̯ şĭ créşte//ş^{i}‿dîpă ĉe créşte/ĉern^{i} făínâ-n̦‿copăi̯ı̄́ţă/după ĉe ĉer^{i} făína-n̦‿copăi̯ı̄́ţă/cîn^{t}‿créşte alo̯átu/o lo̯ăn̦‿ş-o răsturnắm/ş-o lon̦‿la frămîntát́ //ş-o frămî^{n}tắm/bi̯ı̄́ne.../ó‿lăsắm i̯ar dă créşte/^{l}a úrmă ne ^{d}ûĉe^{n}‿şĭ băgắ^{m}‿fócu la cuptór/di̯pă ĉe făĉen̦‿fócu la cuptór/o băgắm pă e̯a//

i̯ordáke con̦stánţa

pàtruşáse [de ani]

săpúnu

săpúnū i pui̯‿ī.../i̯ei̯ ĉ^{e}a^{u}ú̯nu şĭ-^{l}‿pui̯ pă fōc^{i}/pui̯ g^{r}ăsíme̯a‿acólo/ş-o topéşt^{i}/şi la úrmă.../pui̯ niţícă ápă cáld^{ĭ}ă/şi diz^{u}ólv^{y} sódà/şĭ‿la úrmă‿ó tor^{i} píste e̯a acólo//şĭ-nĉép^{i} şĭ méstiĉ^{i} în e̯ă/acólo/pui̯ şĭ ápă dă leşíi̯e.../şĭ pînă crez$^{s i}$ că să f^{i}érbe i̯a bine//ş-àpăi̯ cîn^{d}‿înĉépe să fi̯érbă/s‿s-ale̯ágă e̯a ca un ícre dă péşte-aşá/i̯é săpúnu răuşít́ //

[Şi dedesubt ce rămîne ?]

vréĉe//

[Ce faceţi cu ea ?]

o dăm încóle//álţī [k] i̯e búnă.../fi̯erp^{i}‿tórtu cu i̯ă.../spel^{i} préşur^{i} cu i̯ă/cáre ĉe vre̯a să fa^{că}//

[Aceeaşi]

tu ai̯ tru̯ánă/ai̯ malagámbă !

am̦‿văzút e̯o că mă i̯a/rắu rắu rắu rắu̯/da an̦‿zis să nu-l báge nímer^{i} dă se̯ámă//şi m-am aşĕzá jos pă stránă//dúpă ĉe m-am aşĕzá‿jos în̦‿strán-aşa/am înĉepú‿să mă-ro̯ şásc^{i}/^{i}imedi̯ját m-am în̦roşít/

cúm i̯ trandafíru̯//du̯pă ĉe m-an̯‿făcú‿cum i̯ĕ‿trandafírŭ/m-a văzút/áldī cumnátī-me̯a/aco̯ále̯a néște vecíne̯ ^{i}e^{r}áu̯ lîngă míne/a pus‿mína pă míne/i̯ó‿i̯erán̯‿róșīi̯e/șī-n̯cólo ^{i}erán̯‿gáță//m-an‿durát...pátru minúte/dac-am durát/șī ìmedi^{i}a^{d}‿mi̯-am revinít/roșáță/m-ă‿făcú‿galbínă/cum ie túrta dă ĉe̯áră̯//și̯-am înnălb^{i}ít așá/la úrmă/dîn̯‿gă^{l}benáre̯-áe̯a/și̯...m-am îmui̯á^{d}/m-an̯‿coflecît/și̯...am ișît afáră la ái̯er ^{la}...//an̯‿zis că n-o să f^{h}íi̯e nimíca̯//ș-ápăi̯ cînd an̯‿vinít acásă/m-an‿ținút táre/să nu mă fa^{c}‿că̯ sîn‿bo̯nlávă̯/să nu mă cuno̯ásca nimîne̯a̯//m-an̯‿sculá‿lun^{i} diminé̯ață/tot^{u}...bo^{n}lávă/așá nij^{i}‿bíne nij‿răŭ...//lun̯‿la dóo̯spe.../m-an‿dus pînă la o vecînă̯/...ș-an̯‿stărnutát/e̯a ĉe‿^{z}séră zîĉe:

"mă" zîĉe "tu i̯ej^{i}‿bo̯nlávă/tu ai̯ tru̯ánă/ai̯ malagámbă/a viní‿malagámba la tíne"/

i̯o an̯‿zîs:

"ei̯/nú i̯e !" i̯o să mă țîn táre̯//"nú ^{i}e malagámbă" zic^{u} "da" zi^{c} "ĉíne ștíi̯e/cum am prin̯s i̯o ái̯er^{u}"//

an̯‿stat aco̯ále̯a vre dóo ^{óre}//după ĉ-am̯‿vinít acásă dî la e̯a/du̯ar am apucá‿să dăscúi̯ ușa/șî să‿întru-n̯‿cásă̯//m-a lo̯á‿c-un̯‿frìg^{u}.../ĉíne mo̯áre ? i̯o//púne plápîma pă míne/a vinít ómu/cînd a viní^{d}‿m-a găsít...îm‿plápîmă//măi̯//da úni i̯e dă nu să símte ? ún̯‿să sim/că i̯ō i̯erám.../zăĉám îm‿plápîmă//ș-abi̯á m-an̯‿sculát i̯er^{i} la dóo̯spe̯//ș-acúma mă sim^{n}ții̯ șī‿i̯o nițelúj‿mai̯ bíne//

[Aceeași]

[Foc]

lă un̯‿colé^{g}‿din̯‿clása me̯a/màrĉél/tá-su ma^{r}e cárĕ/îi̯ zíĉe lúme̯a bòznáke/că...áre múlte cápre șī u̯ōi̯.../s-a dus în̯‿cotíne̯ aț/-a aduná‿to̯áte páili/că ave̯áu̯ pădú^{k}/șī le̯-a da‿f^{u}óc//șī de̯ssúpra

742

a fost i̯ín/și m [k] acólo-m‿porumbár/cum o f^{i}i avút i̯ei̯/și a lọat foc//i̯el n-a opservát/a i̯eșí‿p-afáră șĭ...màrĉél/s-a ui̯tá^{t}/‿și̯-a văzú^{t}‿că i̯ése fum/dim‿porumbár/șĭ i̯-a spus c-a lọa‿foc//n-a crezú/‿ș-apọ́^{i} s-ă [r] s-a-ntíṇs fócu/șĭ a lọa‿șĭ porumbáru fŏg/‿d-a ars t^{u}ot/să i̯a șicám fo^{c}.../au̯ salvát-o ọamẹni//

[Simion] ǵórǵe
ú̯nsprezèĉé‿án^{i}

i̯éne i̯éne scarloi̯éne

să fáĉe/să mode^{l} [k] să púne ápă îm‿pămî́nt/să...mòdelọáză ca o păpúșă/să púnē-ntr-o cutíi̯e/cárẹ î‿să spúne coșĉi̯úg la noi̯/să púne flóri̯/o dátă colívă/coláș^{i}/‿ș^{î}‿să dă pă gî́rlă/șĭ...să spúne că: "i̯éne i̯éne scarloi̯éne/te duș‿cu flórile/șî́‿să vii̯ cu plóilẹ"/

[Același]

842. GIURGENI [ALR II, 705][1]

(jud.Ialomița)

Culegere: 1975; CB, BM, MT; transcriere: BM

p^{u}orúmbu

făĉ^{e}ám ^{u}og^{u}óru...//la noi̯ să ^{u}obijnuẹá sạ-l fáĉi̯m primặvàra ^{u}og^{u}óru dă...dî́‿p^{u}orúmb^{u}//cạ spunẹá că ține revenẹálặ//ì̂l‿b^{u}orî́nám/ì̂l‿grăpám...//și la tímpu lui̯ dî́‿cam‿ū...náintẹ dî sfî́ntu ǵórǵe/cam după sfíntu ǵ [k] cam pă [k] íṇ‿júru lu‿unu‿máị/ișáṇ‿la porúm^{b}//aráṇ‿cu b^{u}ó^{i}i șî‿cu cá^{i}i/saụ cu pátru caị la plug^{u}/plu^{c}‿cu dóo brázdẹ...//únu pungẹám p^{u}orúm^{p}‿cu mîna pă brázdă/ș-áltu mîná//vẹngẹá tímpu dî‿lă ^{u}ō ^{u}órâ dî [r] dî treị/dâ pátru sẹára cum‿erẹá atu^{n}ĉ^{e}a/cî să...să m[ɛ]mărẹá zíụa/sc^{u}otẹán‿d^{u}oị caị dî la... plug^{u}/șî d^{u}oị di lă...cáre rămînẹă‿^{u}úrmâ/șî pungẹán‿d^{u}oị caị la b^{u}orînâ/d^{u}oị caị la grap/-îl b^{u}orînám/îl grăpám/îm‿prospătúră// ș-așá făĉám pînî cînḍ‿î...i vingẹá tímpu dî [ɛ] d-a răsărít//cînd erá v^{u}órba dă ișá p^{u}orúmbụ-așá dă ĉí‿șáse țentimétri/îị dădẹáṇ‿cu b^{u}orîna//cum spungẹám noị atúnĉ^{e}ä/cî sî-ị rúpiṇ‿cụáǰa//cîṇ‿să făĉ^{e}á ịe[1]‿dă zéĉe ĉentimétri/băgám prășîtụárẹă‿iel//șí merĝ^{e}áṇ‿cu prășîtụárẹä/șî‿^{u}úrmą cu sápa/lî rărẹám/îl...//la un tim^{b}‿dî dóo treị săptămîṇ/saụ cîṇ‿să maị făĉá maị márẹ dă...pátruzej/dî‿ĉiṇzej‿dî‿ĉentimétri/bră [k] băgám a do^{o}a práșe//pîṇ‿sặ mărẹá ^{i}el dî‿să făĉ^{e}á‿așá cam [ɛ] dă treị sf^{i}értur dî m^{e}étru//ș‿d-aĉî [ɛ] îl rărẹám/îị [ɛ] lîsám fir și fir cum ne priĉîpẹám n^{u}oị ac^{u}ólo...//șî așteptám pînî‿la cul^{e}és^{u}//cîm‿ma^{i}‿erẹá n^{i}evóe maị tîrzíụ dî maị făĉ^{e}á/c-avẹám un adîmi^{n}istrátọr buṇ/cárẹ n^{i}e-ṃvățá//"sî c^{u}opịlé^{i}‿p^{u}orúmbu/sî‿nu laș^{i}‿p^{u}orúmbu cu c^{u}opíị" //noị‿i spúngẹám púị// "sî-ị rup púị-ịgä/sî hrănẹáscă fíru dî p^{u}orúmb^{u}/númaị l^{i}egătúra luị/cî ăgẹ-ị fúrâ [r] îị fúrặ putérẹa luị/ș^{i}‿nu fáĉẹ l^{i}egătúrặ"// ș-așá ^{i}erá/îl maị c^{u}ompi [k] copilẹám/saụ îl puịáṇ/cum îị spúnim n^{u}oị/ș‿d-aĉílẹa aștepțáṇ‿la cul^{e}és^{u}//la cul^{i}és ĉé făĉ^{e}ám ?//mă duĉáṇ‿o‿cărúța cu caị/cu n^{i}evásta/cu băịéți că ^{i}erẹá mic atúnĉä/ saụ cu ĉínẹ-ävẹám/băgáṇ‿cărúța-ṇ‿lan/îṃ‿făĉ^{e}án‿drum pîn ĉocán^{i}/s‿nu stricám [ɛ] c^{u}oĉéni saụ ĉocáni/cum îị spúnim n^{u}oị/șî culẹĝám p^{u}orúmbu//dar n^{u}oị‿il cure [k] culeĝám‿î/îl curám d-ac^{u}ól‿dîṇ‿c^{u}oĉén^{i}/nu ca cum [ɛ].../aĉí am devi^{e}át^{u}//șî-l‿l-aduĉáṇ‿curá^{u}/îṇ‿

---

[1] În locul localității Piua Petrii (punctul 705 din rețeaua ALR II) am inclus în rețeaua pentru AFLR localitatea Giurgeni. Menționam că fostul sat Piua Petrii a făcut parte din comuna Giurgeni.

---

[1] Dintr-un text anterior, reiese că acest administrator era originar din Moldova.

744

cărúță...//și p^{u}orumbáru/pătúlu cum îi̯ spúnim n^{u}oi̯/l-avẹám gáta/ îl pungẹám acólo-m‿pàtúl/pîná ĉẹ termînán‿dî‿culés^{u}//cînd‿ẹrẹá v^{u}órba dî măĉinát^{u}/mă duĉ^{e}án‿șî sc^{u}otẹán‿dîm‿pătúlu mẹou̯ d-ac^{u}ól^{u}o un‿c^{u}oĭ‿dóo trei̯/curâțám un‿c^{u}oĭ‿dî p [k] bọá‿i̯/un‿sag‿dă bọábẹ-acólọ/mă dúĉ^{e}á^{n}‿cu el la mọáră//făĉ^{e}ám mălái̯/ș^{i}‿vînẹán‿cu el acás/ încẹpẹán‿sî‿fag‿mămăligúță//

s^{u}oc^{u}ól iu̯ón [zis] mihálẹa s^{u}oc^{u}ól
dî‿șáptîzej dî an^{i}

gríu

la gríu̯ îi̯ s^{u}ocot^{i}él^{i} mai̯ mar^{i}//că ásta‿a fost o múncă‿carẹ-o făĉ^{e}ám i̯eu̯/pă parĉá^{o}a mẹa dî p^{u}orúmb^{u}/n-ávẹam n^{i}evó^{i}ẹ dî‿t^{u}ovárîj‿j‿dú‿cutárẹ j‿dú‿cutáre j‿dú‿cutárẹ//da la gríu̯ îi̯ cu t^{u}ótu álfel/ cî‿gríu mă duĉ^{e}án‿șî l-arám i̯eu̯ tu̯ámna/căutám l^{u}ócurîle...caré‿le cunoștẹám c-a f^{u}os‿p^{u}orumbíștẹ/c-a f^{u}os‿fasolíștẹ/arán‿gríu tu̯ámna/cam acúm pắ‿la sfîntu dumítru̯-așá...//băgám plúgu/arám...// cînd‿î...mașín dî s^{i}emănád‿nú prẹa‿erá-n‿sad‿la noi̯//îi̯ trăĝán‿cu mîna//pistẹ-arătúră//băgám b^{u}orîna/u̯o dátă sau̯ [ɛ] șî‿dî‿dóo ^{u}or d‿l-amestecám/dá-i̯ cu grápa/ [ɛ] dam ac^{u}ólo/ș^{i}‿d-aĉílẹ-așteptám primắvàra//primăvàra dacă ni părẹá că árẹ b^{u}olován^{i}/pă i̯el/rădăĉín^{i}/ îi̯ dădẹán‿cu grápa/ș^{i}‿după grápă l^{i}egán‿ẹ-ún tăvălúc^{u}/sắ‿nivil^{i}éze l^{u}ócu//cî‿t^{u}ót administrátọr-oṟa dă ne-u̯văța/"m^{i}ă sî nú fi^{i}ẹ b^{u}olován‿ca sî [ɛ] íntre víntu pă supt i̯el^{u}//s-alúniĉe víntu/s^{i}‿să dúcă/s^{i}‿nu [r] s‿nu suĉ [k] usúĉẹ‿pămíntu"//^{d}-aĉí‿il aștẹptám pă gríu̯ pîn‿să făĉ^{e}á i̯el dă...ĉízej‿dă ĉentimétrî/cî^{t}‿să făĉ^{e}á/ni să părẹá că árẹ burúi^{i}én^{i}.../intrám î‿i̯el/i le mai̯ smulĝám/îl privẹán‿cum...îl plivẹán/cun‿spunẹám noi̯ atúnĉ//d-aĉí‿il așteptán‿la cọásă//mașín^{i} ẹrẹá puțínẹ//preparán‿cu̯ása cólẹa bínẹ/^{u}o bătẹám/^{u}o aranǵám/sî‿mă punȩán‿şî‿mă [ɛ] în‿lan…//şî‿mă punȩán‿şî-i trăĝᵉám la cọásă//cᵘosȩám ĉe cᵘosȩám/nevástă‿ᵘúrmă lⁱȩgá/făĉᵉá znopʰ…//znópⁱi-i făĉᵉám…cum îi spunȩám nᵘoi‿atúⁿĉa clắi/pă lᵘócu/ᵘo cláȩ-aiĉ/úna mai cᵘóło/úna mai cᵘóło…//cînd înĉepȩán‿la t [k] an‿treerá‿şi cu cáⁱi//

[Ai treierat cu caii ?]

am trăăra‿cu cái/grîu an‿trăerát ieu acásă//nú prȩa işá bun//gríu‿ᵉra tárⁱȩ…/şî nu prȩa/-l grohoiám/cun‿spunȩám nᵘoi/şi işá cam ţⁱepᵘósᵘ//da mai‿incuáĉȩ/mai‿incuáĉî kar dă cînd am înĉȩpút io familist/ierá maşínⁱ dî‿trărát//la maşinli dî trĕĕrád‿nⁱe fă ĉᵉán‿ĉᵉátî//zéĉe/ĉíşpi/sau doozȩj‿dî uámȩnⁱ//gríu ni-l căram‿fiecare-l făĉán‿şirⁱ/pŏ‿un‿cᵘolz‿dă isláz acᵘólo/undi nⁱe distiná comúna/primáru/ĉine‿erá…//şî cînd aduĉᵉám maşina/-nĉepȩán‿să cărám/tᵘevarăşi/iŏ/tọate‿căruţîle p-al meu/treĉám io d‿la rîndᵘ/vinȩá rîndu lu áltu/vinȩá lu áltu/bọabil‿lȩ punȩám în‿saᵉ‿şî lȩ-aduĉᵉám acásă/páil‿le…duĉᵉám mai‿incᵘoĭ/cî‿n-áven‿timp/cúm îi spunȩám nᵘoi tîrîş/le făĉᵉán‿grămád-acᵘólo/an‿terminá‿ĉᵉáta/ⁿĉepȩán‿să‿ne cărám páili/s‿ni lȩ [k] lȩ-adúĉem acásă/[...]seᵘó pă [k] fiecare pân‿curţîlȩ‿lui//[...]

[Cum se teelera cu caii ?]

cu cáⁱi…cúm sî spun/făĉᵉám áriⁱe/în‿cúrtȩa mȩă//nú‿avȩám nⁱevói‿dî‿továrăş//îm‿cărán‿gríu-acásă/mi-l făĉᵉám şíră/şi făĉᵉám o áriȩ-áşa/o ĉirconferénţ-aşá cum vă sp[ɛ]/n-áş putȩá sî‿vă spui cam ĉe…mărime…/bătȩám un‿lemn…/cum îi spûnȩám nᵘoi ştȩájăr/îm‿mⁱijloc-òsta‿aiĉ…//legám o fúnie d-aij‿dî lⁱémn-osta…//şi cái-i lⁱegám iár dî gît aşá cum ne priĉipȩám nᵘoi/şi-nĉep [k] şî gríu-l luan‿dîn‿şíră/şî l-ûntindȩám aiĉ î‿ⁱáriȩ-ásta…//năsădȩám/aşá-i spunȩám noi//şí cîn‿termenám áriȩ-áşă dî năsădiᵈ/băgán‿cái‿iel//şi [ɛ] mînán‿cái-mprejúrᵘ/prejúr ûmprejúr/vinȩá aiş‿s-apropiá

746

dû pár-osta/cî‿pa [k] fúni^{e}a/să-m̦făşurá pă l^{i}émn-òla/că nù‿puteáį/sî-į mîį núma-ntr-o pártę/c-ameţęáų cá^{i}i//şi i-ntorĉám pă páıtę-ăįlántă/şi dá-l^{i}e şi p-acólo/dắ-lę şî‿p-acólo/pînâ cînd îį suĉ^{e}án‿dí‿ĉî‿şàsę ^{u}or^{i} aşá//să făĉ^{e}á páili să frămîntá.../dădęáŋ‿cáę-afáră/şî-ntorĉám...cu fúrĉîli/întųrĉáŋ‿gríu pă pártęa áįlantă//şi l-întó^{r}ĉ^{e}ám aşá dă‿pátru ^{u}or^{i}/şi pă pártę-ăęă şî‿pă pártę-ăęá/pînî‿să‿fărămița grí^{u}u/spíĉîli ĉe‿erę́á‿acólo//

[Acelaşi]

aşá lucrám noį brînza

vinęáŋ‿cu láptilę-acásâ/îį dădęám kág/aşá-į spunęá/erę́á nişte cutiųárę caré‿le cumpărám...dî kág^{u}/avęá ^{u}o liŋgurít-acólo/o măsúrâ/la‿atîtęa kilográmę dî láptę sî puį o liŋguríță/sî‿puį dóo//îl punęám acólo-ntr-ųm‿pahár dî lápte/-l bătęám bínę/práf-ola/ş^{i}‿d-aĉí‿il punęámų...îñ hîrdắ^{u}u saų ĉubáru/cum îį spunîm noį/cu lápt^{i}e/unde pûnęá/şi l-amestecám acólo//şî dîpă ^{u}o durátă dúpă ^{u}o s [k] uŋ‿sf^{i}er‿dî ^{u}órâ s^{i}‿zic^{u}/láptili să-ŋkęgá dóm^{le}//sâ-ŋkęgá să făĉ^{e}ă/ca cum ar fi įaúrtu sî‿spun/da să-ŋkęgá//dacă sâ-ŋkęgá láptile.../mă spălám ş-ęo bínę pă mîįn^{i}/băgám mîįnlę-acólo-l strîng^{e}ám/îl frămîntám/îl strîng^{e}ám într-o márnę/s-alęágâ dîŋ‿z^{i}er^{u}//d-aĉí avęám alt‿â...alt ĉub^{i}ár pęntru z^{i}er^{u}/crîntă cum îį spunęám n^{u}oį/^{u}o cutię-aşá făcútă‿dî‿scîndurâ/îį punęám o-m̦velitęárę d-ástęa supţír^{i}/răricúţ-aşá/ş^{i}‿punęám grosimę-ăęă/ĉi‿irá-^{n}kęgát/îl punęám în‿i...îm̦velitęárę-ăęă/ş^{i}‿să scurĝá t^{u}od‿z^{i}éru dî‿įel//să scurĝá zįéru/şî‿álant îl strînĝám‿frum^{u}ós^{u}/îį punęám um‿petroęáş acólo pîŋ‿crîntă ca să stęa įel/să scúrgă-n tí^{c}nă...//d-aĉí-į lųam z^{i}éru/caré‿să scurĝá dîm‿brîŋză//âl punęám într-o căldárę márę/şî-l ferbęám la foc^{u}//şi iśá álfęl dă brîŋzâ/-į spune̯ám noi̯ úrdă̦//cîn‿dădḙá-m̦‿fer‿şⁱ‿s-aleĝᵉá úrd-ai̯à/ᵘo scotḙán̦‿şⁱ‿p-ácḙa ᵘo aleĝᵉám/ş-o̦ pune̯am tŭt-aşá-ntr-o...pă málu-m [k] pă márne̯a-m̦velitᵘóri/cum [k] a zăgîrni/cum îi̯ spunḙám noḙ-acól...//şî strînĝᵉám úrda/un̦‿cocoloşél fo̦árte̦ bun d [k] úrda‿erá fo̦árte̦ búnă̦//

//i̯ar rᵉéstu zⁱérului̯/îl dădḙán̦‿la pᵘorĉ//că-i̯ scoséi̯[ɛ] îi̯ scotḙán‿to̦ată̦ grăsimḙa dîn i̯el//aşá lucrám noi̯ brîn̦za/i̯éu̯/îm‿princîpál aşá ᵘo lucrám//

[Foloseaţi numai cheag de cumpărat ?]

ãn̦co̦áĉẽ‿ᵘúrmẵ‿făĉᵉám şî nᵘoi̯//

[Din ce ?]

dîn̦‿kíşcă̦ dî pu̯orcᵘ//kíşc-aşă dî pᵘorc ᵘo curăţ̦á/u̯o spălá/ĉe̦-i̯ făĉá/ş-o tăi̯á bucăţⁱélⁱe bucăţⁱélⁱe/ş-o băgá-ntr-o sticlă/-i̯ pune̯á bu̯orc̦/şî‿sáre̦ múltă/ş-o astupá//şⁱ‿sărătúr-aça/şî‿acre̯ál-aça...//primăvàra l-îndoi̯á/cînd i̯erá vᵘórba dî-n̦kḙgát/îi̯ pune̯á bᵘorçᵘ/d-ásta dă̦ putină/cum îi̯ făĉᵉám nᵘoi̯//şî-l făĉᵉá acᵘól‿l-amesticá/şi‿cîm‿pune̯á d-ála...în̦‿lápte/l-în̦kḙgá fo̦árte bine̦//

[Acelaşi]

an̦‿lucrát în

dac-a ve̦ni‿prìmăvára/prègătéşⁱ‿terᵉénu/sᵉémen̦ⁱ ⁱinù...//cîn̦‿s-a făcú‿máre/înaintḙa lu sfîntu ilíⁱe̦ să smulĝe̦/ⁱinu//şi-l baţⁱ dį sămînţă̦//după ĉe l-ai̯ făcú‿munúşⁱ/munúşⁱ aşá ′/mûnúk/nú máldăre marⁱ/miĉⁱ‿áşá ′/îl bazⁱ‿di sămînţă/după ĉe l-ai̯ bătú‿dî sămînţă/ţ̦ᵉ-aran̦jéşⁱ‿sămînţa/pentur ĉe ai̯ nⁱevóⁱe̦//àşá//pă i̯el îl faj‿máldărⁱe marⁱ/dóozeş‿tréi̯zej‿dî mînúke dḙ-álḙa ᵘodată/şi mᵉerᵉ‿şî-l baj‿la topílă/în ápă̦//după ĉ-a stat acólo/şáse zile/te du‿şî-l spelⁱ frumᵘós/îl pui̯ şi să usúcă fi̦ecare munúşă-m‿pra [k] îm‿párte/pŏ‿úrmă l-adúĉⁱ acásă̦/ca să nu-l adúĉ atúnĉ ud/câ-i̯ pre̦ă greu̯/

---

¹Gest.

748

şi nu p^{u}o să-l.../aşá i̯e ter^{i}en acólo pă málu gîrli/áp^{i}i/únde ^{i}e/ a gropí^{i}//şi l-aducâm acasă/şî-l mai̯‿intindẹám în‿cúrtẹ/cîm‿bătẹá su̯árẹlẹ/şî‿ne punẹán‿şî-l bătẹán‿cu mai̯ di l^{i}emn pă petr^{u}oi̯^{u}//di să fărîmá//úi̯tẹ-aşá‿aşá‿aşá‿aşá‿aşá//îl punẹám i̯ar la sọárẹ/ l-acoperẹám după ĉe-l strînĝám pă sẹáră/şî‿ne punẹán‿la mélițẹ/ dă‿i̯ dá-i̯ dă-i̯‿dá-i̯ //ei̯/sẹara mai̯ avẹái̯ trẹábă/te sculái̯ dimineáța cîn‿dormẹá c^{u}opí^{i}i/şi m^{e}elițái/melițái/cît ț-erẹá-n‿gînd^{u}/[...]

[Şi pe urmă ce făceai ?]

pă úrmă ĉé făĉán‿după ĉe-l melițám/îl dam la darác^{h}//am ş-acúma darácu//îl păstréz//că piséz grîu̯ în i̯el pî‿lă zile dẹ-ástẹa [!]//îl dam la darác/îl făĉám‿fui̯ór frumós/frumós/şí-l făĉ^{e}ám/punẹám şase...fire-ntr-o párte/şase-ntr-o párte/-l făĉám o legătúră frụmu̯ásă/şi cîn‿ne vịnẹá timpu i̯árnà/îl făĉ^{e}am ca^{i}ẹre/ şî-nĉepẹám s‿tu̯árĉi̯m//ásta‿e//țesẹám//^{i}in î‿^{i}in//c-atúnʼ‿nu să găsẹá materi^{i}álẹ-aşá să cúmp^{i}er^{i}/țesẹán‿c-avẹám‿î c^{u}opí^{i}i mulț^{i}/ zéĉe/trebúẹa să le faş^{i}‿pantalón/cămáşă//

stănĉuléscu safta
şai̯zeşpátru [de ani]

îm‿privința animálilọr

îm‿privința cáilor sun^{t}‿kar‿ă.../c-am apúcá‿dî la părinẓ/d‿la tai̯cî-mẹọ...//kar cîn‿d-ezémblu rămîne şkop//ai̯...i̯e múltẹ medicaménțị carẹ p^{u}o să-l‿ă...lècui̯és/sau̯ să-mbolnăvẹáştẹ/sau̯ a băú‿múltă ápă ş^{i}‿s-a sîngerát/i̯o imidẹát [ɛ] cuțị‿nú/da bric^{e}ág/sco^{d}‿ bric^{e}águ/şi scoț/kar şi‿dóctọru mẹ-a spus/ [ɛ] dîjá i̯ei̯ ne spúnẹ/ că "n-ai̯ vo^{i}e să nu..."/da i̯o pîn‿la dóctọr/i̯o-l lecui̯ésc//adícă nu că-z‿dóctu̯r i̯o/dáră...am apúcá‿d‿la părinț^{i}/i̯o imẹdi̯át scoz‿ bric^{e}agu şî-l crestéz în ĉéru gúri/şi-l bag dẹgítu şi-l frecți̯o-

---

[1] Gest.

néz/şi laz‿dí‿sínğẹ//cuṇ‿sí‿spúnẹ la n^{u}oi̯//laz‿dí‿sínğẹ/şi...îi̯‿revínẹ cálu̯//

sau̯ dí‿múlte or káră ş^{î}‿cu ắştẹ-ai̯ mei̯//am păţít o zī/că i̯ō le [k] aíĉa la noi̯ să pọártă gúrîli dă ham/dacă ştiţ^{i}/d-álẹă dă áţă//i̯ar îm‿pártẹa dóbroğ^{e}-aíĉe‿să pọártă júgur^{i}/dácă ştis‿ĉe‿ẹ-álẹa júgur^{i}//

[La cai ?]

la cai̯// [...]

ş^{î}‿d-áẹa vă spun/am pus cái/-ṇ‿júgur^{i}/mẹ-a plăcú‿tárẹ/într-o búnă zi...n-á mai̯ vru‿s [k] cái/ai̯ méi̯ cái//ş^{i}‿am umblá‿cu i̯ei̯/şi̯...şi le şti^{e}ám‿f^{u}orţ^{le}/cărán‿cu i̯ei̯...//n-ọ mai̯ lọa dîṇ‿loc//n-ó‿ma^{i}‿lọa dîṇ‿lo‿cu júgur^{î}li//şi cîm‿mẹ-an‿da‿sẹáma/o^{d}átă ẹ-a tăẹát ápili/fără să ple‿cú‿ii̯/n-a mai̯ vru s-ó‿ma‿ẹa dîṇ‿loc/o^{u}‿cărûţa//cărûţá‿o avẹán‿cú‿femíi̯‿iṇ‿cărúţă//şî...zéĉi̯ femíi̯‿i tọátă vára [1]ẹ-am purtát îṇ‿cărúţă//sîṇ‿şev‿dí‿ekípă la cîmp/n-a ma^{i}‿vru‿cáî‿s‿mai̯ pléĉi̯//u̯i̯tẹ-aşá s^{î}‿să sărẹá únu pă áltu/şî...îi̯ perise sp [k] să ^{f}ăcúsẹ spúmă//s-a dí^{u}okát//s-a dí^{u}oká‿cái frumóş/că i̯-az‿văzút/murĝ amîndói̯/u̯m pắr‿ă/ştiţ^{i}/îmbrăcáz‿bínẹ îṇ‿lúcru buṇ‿că [?]/sígur şî un om şi ŭ‿^{u}animál/dacă...i̯eş^{i}‿spăla^{d}‿mai̯ bíne/sau̯ mai̯ gras frum^{u}ós/şī-mbrăcát o hái̯nă mai̯...mai̯ búnă/sígur că apár^{i} álfel/aşá ş‿^{c}u animálu//sau̯ dacă i̯eşt^{i}‿i/p^{u}o s^{î}‿fii̯ drăgúţ/dácă i̯eşt^{i} îmbrăcá‿mai̯‿ī ruptur^{u}ós/sau̯ tẹ p^{u}órz‿mai̯ aşá/apár mai̯‿ī.../^{a}şá ş-eni̯málu̯//s-a dă^{u}oká‿dómne/j‿n-a mai̯...//şi m-an‿da‿fọárte frumó^{z}‿jos/înaintẹa ^{u}óişti^{i}/ [ɛ]gata femí^{l}e-nĉepúsi̯ úni^{le}‿s^{î}‿să dẹa j^{u}os/să-mpíngă dî cărúţă/nu‿şt‿^{şe}//"stáţ^{i}‿ẹşá/lăsás‿cáî"/s-à‿dá‿jọs/femiile/"lîsás‿cái"//toátă [= totodată] mă supărásiṇ‿ş^{i}‿i̯o/că şti^{e}áṇ‿câ...tot áẹa-i̯ cái/j‿nu mai̯ vrẹa//m-an‿da‿jos/ş^{î}‿lẹ-aṇ‿zís tát-al nóstru d^{î}‿dí^{u}ók/ş^{î}‿n-a avú‿nim [k] cái nimíc//s-a scutŭrá ca^{i}i/ș-a plecá cái̯//da//știț^{i}/i trébur^{u} d-ásteą//

---

[1] Pocneşte din palme.

[Și mai au și alte...?]

sau̯ cîn î...męérĝi/dîn [r] dîm m^{e}ers așá i să scrîndéștę um pič^{u}ór//avén r^{u}otílę d-álęa cun ŝpûne femíilī.../dî la războá^{i}ę/d la războáilī lor care țésę//niște rotile/sau̯ u...ĉęl mai̯ rău̯ caz ọ sútă/cúm e^{re}á súte d-álęa dă naínti̯/dî naíntę du pă tímpur^{i}//și i̯-o l^{i}eg[ɛ]gă di [ɛ] d-esémplu cum ar fi dópu̯-òlą[1] //dop la ásteą/i̯-ọ leg î...cólo la ^{i}íi̯a pičórlûi̯ jos//

[Unde ?]

j^{u}oz lă [r] la copítă//

[Cum îi zice acolo ?]

la ^{i}í^{i}e/j^{u}os//acólo/i̯-o leg bíne cu.../dacă n-am...àlĉęvá ș^{i} sînt în cîmp/scoz batista foártę frumós/și...lég^{î} r^{u}otílă d-áęa/ sau̯...^{u}o sútă dă...d-ásteą dă lei̯ cum ereá naínte/ș-i̯-u leg d-acólo j^{u}os/și-i̯ iau̯ pičọru/nú pičóru cárę-l doáre/știț^{i} ?/nu pičóru cáre-l doáre/i-l l-ęáu̯ p-ăl ĉel...da núma dînapói̯//p-ăl ĉel î... sănăt^{u}ós[2] //și...i-l l-ęau̯/îl bag după gît ^{u}ō...ștreáno/sau̯ u...ọ gúră dă ham/ș^{i} i-l l-ęáu̯ p-ăla búnu//șî-l las/șî-l săr//i̯el [k] îl forțéz pă el s^{î} sáră/ș^{î} cîn sárę/sárę di̯réct îm pičóru bolnáv/știț^{i}? //ș-atúnĉă i să dă la l^{u}oc/imidi̯át//s^{î} dă ^{l}a loc//

sau̯ dacă i̯ē îm párteą dîm fáță/nú să răscokíteązá/da să speteázá i̯el/să speteáz-așá să spúni̯//dîn ^{u}oprírę dîn gu̯ánă/^{u}oprít în loc/sau̯ u...to dîn gu̯ánă/cîrmít în loc//ș^{i} devíne șî...șî înțepenéștę-odátă/șî înțepęnés/ș-atúnĉa...n-am ĉe-i̯ fáĉę dîcît îl dau̯ în ápă//îl dau̯ în ápă/î ^{î}ápă curgătoáre/î ^{î}ápă...șî-l dau̯ la dęal// fi^{i}e dacă...i̯-ápā...zis vára/mă dăzbák i̯ou̯/șî-l l-ęáu̯ dî căpástru/-notînd i̯ō naíntę șî cálu-l țîu̯ dî căpástru.../îl l-ęau̯ î ^{î}ápă la dęal/cît p^{u}o să dur^{i}éz ęo așá ō...^{u}o zvîrlitúr dî bás/ĉínzę șaíi̯ di métri/sau̯ kar o sútă.../și i̯el devínę pî ^{î}ápă/ápa curgătoáré‿ápă la dẹal/devínẹ dí‿să fᵘorțẹáză mai̯ čevá ca cînd‿î...fúğe i̯el//mái̯ táre să fo[ɛ]rțẹáză/cî ápa cúrğe répi̯de/și i să dă la loc/știțⁱ ?// [...]

---

[1] Indică un dop mare, de canistră, care se află pe masă.

[2] Cuvînt sugerat de anchetator.

sau̯ în čel mai̯ rău̯ cas‿cîn‿să...d-ezémplu îi̯ dăi̯‿i u̯órz//grăúnți/ᵘorz//a fos‿cálu-n̥herbîntát/á‿fost în̥hérbîntát/șⁱ‿nu-i̯ [r] nu-i̯ normál ca să-i̯ dăi̯ grăúnțe/cîn‿îi̯ hérbîntát//porúmᵖ‿sau̯ ᵘorz/sau̯ gríu̯ kár...,și-i̯ dai̯ cîn‿ui̯ în̥hérbîntát el//că...cîn‿îi̯ în̥hérbîntáᵗ/sau̯ nu-i̯ obijnuí‿cu...cu grăúnțile/devíne dî-i̯ cáde-m‿pičuárẹ//ș-atúnčă sîtém i̯ar nevoiș‿să-l băgám î‿ⁱápă//dóo trei̯ ᵘóre/-i̯ bátẹm um‿par/î‿ⁱápă/ș-ul ținim î‿ⁱápă/și‿devíne și...//

de /kár am avút în vár-asta un‿cas‿cu váca//[...]ș-am ũ‿unk cárẹ.../al‿tăi̯cúț-așá‿a fos/pátru frațⁱ//șî pátru surórⁱ a fost//și s-a pričepút‿ûn animálile-ástẹa/kar‿î șⁱ‿noáptẹa vinẹá dă-l scúlá/șⁱ‿pă tai̯cî-mi̯u/șⁱ‿pă un̥ki-mi-ósta/tot așá îm‿privínța‿animálọr//șⁱ‿mi‿s-a-ntîmplá‿cu váca//la vácă nú prẹa‿erám‿î...așá.../adíc-am avút animále/ᵈa nu prẹa știám//ᵐ-am‿pomíni‿cu i̯a/ẹ-an‿da‿niște luți̯érnă vẹérdẹ/șⁱ‿luțⁱérna...ó‿avúsim pă ᵘō m...șoprón/șⁱ‿noáptẹă cam a burát//pardón[1]/a burá‿dî plọái̯ĕ//ș-a căzút ápă/și ẹ-an‿da‿la vácî/dimínẹață ẹo cî‿m-an‿sculát/i̯-an‿da‿la‿ápă/șî [k] i̯-an‿dat‿ă...[ɛ]ásta/luțẹ́rnă‿la vacⁱ//lučérnạ/ști/a fos‿puțin‿cam údă/cred nu ștu dac-a durát‿î...un‿sfⁱer dă ᵘóră‿dăpă če ẹ-am dat‿ă lučérn-aẹa/ș-ui̯tẹ-ăẹá[2] s-a fă[ɛ]făcút/s-a umflát//trimét un‿copíl la únki-mẹo/să viⁱe i̯elᵉ//únki-mẹo ásta‿erá páznic/stă d‿la mínẹ mai̯‿incólo pă str [k] to pă strád-astạ//erẹá páznic//

"dú-te mă la únki-tu iᵘonică/șⁱ‿spúni-i̯ să viⁱe neapărá‿că nẹ mọárẹ váca" zic/"čẹ mai̯‿i...//umflátạ//

s-a duz‿băẹátu/"bă tăticúle" če/"a plⁱecát/únku u̯onică" čé/

---

[1] Informatorul sughiță.

[2] Gest.

752

"a plecá‿pạ cîmp" ĉẹ//i̯erá pázni^{g}‿d^{î}‿cîm^{p}/"á‿plecá‿pă cîm^{b}"‿ zíĉẹ//

to^{pu} !/ĉi sạ-i̯ fac ?/m-an‿duz‿dupắ‿dóctọr/trimé‿ș^{î}‿băgẹátu pă ọ párte călárẹ/m-an‿dű^{s}‿ș-ẹo cu biĉicl^{i}éta...//nú ^{i}erá p-aĉi̯//nij‿ dóctọru//"ĉi fa^{g} ?" zi^{g}‿"mọáre ^{v}áca"/útẹ-așá să făcúsẹ//nú ști^{e}án‿ĉí‿sî-i̯ mai̯ fah//pîn‿la urm‿ĉí m-an‿gîndit i̯u/tűt așá [ε] văzín‿la tai̯cî-meu̯ cîn‿erẹá acás tătícu/trăgẹá/i̯-a băgát un‿călúș în‿gúrạ//așá ō...ű‿bucá‿dî l^{e}emn/ẹ-am băgát-u̯-ọșá[2] -n‿gúră/ca să pọa‿să răsúfle‿ẹa/știț^{i} ?//șî i̯-am udát așá pắtur^{i}/i̯-am um [ε] mui̯á‿bíne pắtur^{i}/avẹám bűtói̯u cu ápă/i̯-am űmmui̯át/și i̯-am [ε] punẹám complécsẹ-ășá cu ápă réĉẹ pă skináre/tọátă‿skinárẹa‿ei̯... pus^{i}sim pắtură pă ẹa/ș^{i}‿călúșu la gúră/ẹ-an‿lăsá‿dî sînĝẹ cu b ricô^{e}ágű‿tűt așá la uréke/am bătú‿bíne uréka/și i̯-am pus complécsi‿cu ápă réĉẹ-ășá/tim^{b}‿dî vō júma‿dî ^{u}órắ‿o [k] aprọápẹ-o ^{u}óră/și an‿scăpát...ắn‿scăpá‿vácạ//

paraskív i̯ẹrẹmí^{e}a
treizeșînòo dă an^{i}

săpúnu

[Cum faceți săpunul ?]

àșá săpúnū/cúm îl fáĉim ?/lu^{u}óm s^{u}ódă dîpă [k] căntărín‿jumárîli/cîte ștím c-avém/púnim [ε] la ō...pá^{t}tru kílẹ‿dî grăsíme un‿ kíl dî s^{u}ódă//avém op‿kílẹ dî grăsíme/púnim pátru kí [k] dóọ kíle dî s^{u}ódă//^{d}pă grăsímẹa carẹ-o avém//púnim grăsímẹa acólo/ș^{i}‿ să t^{u}opéștẹ/-i̯ púnī‿șî ápă/ápă-i̯ púnin‿dî dúnăre/nu-i̯ mai̯ fáĉim leșí^{i}ẹ/ọ făĉá leșí^{e}a cu ĉenúșe//ferbẹá ĉenúșe/táre/dîn ĉocán^{i}/ și-i̯ punẹá leșí^{i}e//da noi̯ acúma nú-i̯ mai̯ púnin‿leșí^{i}e/o fáĉin‿

---

[1] Gest.
[2] Gest: informatorul bagă degetul arătător, orizontal, în gură.

cu̯-apă d^{î}‿dúnăre/că ápa d^{î}‿dúnăre-i̯ fo̯árte búnă dî spălát//noi̯ dac-avém apă d‿dúnăre/nu mai̯ spălắn‿cu d^{e}éro[1]/sau̯ perlán[1]/sau̯‿ū ĉe ne trébi^{i}e//o fáĉin‿cū‿ápă d^{î}‿dúnă^{r}/îi̯ púnim ápa dî dúnăre-n‿ă...jumắr^{î}le-ăle̯ä/férbe ^{i}éle/^{d}pă ĉe să dizv^{u}óltă bíne jumắr^{î}le-ăle̯ä/púnin‿s^{u}óda//şí ^{u}o férbi^{m}‿pînă vidém noi̯ cî‿să-nĉépe-aléĝe ca ^{u}úrda//şi-n e̯a‿acólo-i̯ púnim pelín/ca sî‿miro̯ásă i̯el mai̯ bíni̯/púnim‿şi d^{e}éro/ca sî‿fácă spúma mai̯ bíne sî cúrăţe...//şí îl férbim îl férbim bíne pă ^{i}el/pînă s-aléĝe i̯el bíni̯//cîn‿s-a‿al^{i}és i̯el bíne ca úrda‿aşá/atúnĉ^{e}a-l dăn‿jos//ăl dăn‿jos/şi îl tăén‿dimíne̯aţa/după dóoşpatru dă ^{u}óre noi̯‿il tăém//să-nkágă i̯el bíne/ăl‿tă^{i}én‿félie-ăşá/-l púnim pă ^{u}o scîndúră/şi trînĉ-e̯ea/îi̯ lu̯om to^{t}‿pentru pr^{e}éşur/nú-i̯ aruncám//

[Trîncii sînt...]

n^{i}égre-aşá i̯ei̯/pă fund‿^{î}/la fúndu ĉáunlu‿e̯a sun^{t}//p-áia-i̯ púnin‿t^{u}od‿la spălá‿la pr^{e}éşur[1]//púnim ápă-n álgi^{i}e/şi...trînj‿dîn ăşa/şi frecắm bíne préşu^{r}li cū péri^{e}a dă scîndúră//àşá//

[Şi la feliile alea de săpun, cum le zice ?]

calípur^{i}//calípur dî‿săpún//

paraskív zóe̯ä
treizeşişápte [de ani]

drika[2]

fáĉim un ĉerc//şî...apói̯‿înumărăm trei̯ métri/de la ĉerc/îm‿fáţă/d-egzémplu...únde vrem...în ĉe dirécţie dorím ca să jucắm//[ɛ] ínspre sud/ínspre n^{u}or^{d}/dèpínde//ş^{i}i̯...trăĝem o líni^{i}e la trei̯ métri/ş-apói̯‿i lovím băţu cū...avém um‿băz‿mai̯ máre/ş-únu mai̯ mic//nu [ɛ] aşá um‿băţ//şî daţ^{i}...cū băţu în aĉél beţişór mai̯ mic//dácă aĉésta cáde-n [ɛ] în‿ă...p^{u}orţiúne̯a caré‿cuprínde [k]

---

[1] Numele unor detergenţi din comerţ.
[2] Informatorul graseiază.

754

cuprínsă-ntre lini^{i}e și ĉerc/repetás‿pînă-n trei̯ ^{u}or^{i}//dácă nu rĕușis‿s-o scoát^{i}ez‿dîn ĉerc pînă-n trei̯ ^{u}or^{i}/atúnĉ íntru i̯o în ĉerc/și dau̯ i̯o cu bățu̯//dacă i̯o sc^{u}od‿b^{î}ățu din ĉerc/și dumneavoástră-l príndeț^{u}/atúnĉ intráț^{i} dumneavoástră-n ĉerc//dar dacă i̯ō-l lovésc/și nú-l príndeț^{i}/și bățu mérĝe pe pămînt/avéz^{i}‿vó^{i}e să-i̯ das‿cu piĉóru//i̯ar[...] dácă-l băgáț^{i} în‿ă...îm...p^{u}orțiúnea cuprínsă-ntre ĉerc și li [ɛ] líni^{e}a care markáză trei̯ métri/dáu̯ i̯áraș^{i}/pînă-n trei̯ ^{u}or//i̯ar ĕu̯ dac-o sco‿din ĉerc/și dumneavoástră n-ó atínĝes/și i̯a stă pe l^{u}oc/trébui̯e să aruncáț^{i} cu bățul ca să b [ɛ] îl băgás^{i} în ĉerc//dácă nu-l băgáț cînd aruncáț^{i}/i̯o îl l^{u}ov [k] cáu^{t}‿să-l lov^{e}és‿cu b^{î}ățu̯//p^{u}ot i̯eșí pînă la líni^{e}a care markáză trei̯ métri//dacă-l lovés‿cu bățu și i̯el se dúĉe depárte/și nu-l prínd^{i}eț^{i}/i̯ō...pun de lă...ĉerc și pînă acólo/înumăr cîț^{i} paș^{i}//și să joácă pe bețe/i̯ar zéĉe bețe formeáză un‿cal// [...]

dacă ți-l prinde-ntr-o mínă/atúnș‿cînd aruncáț^{i} ș-ûl lov^{e}éș-te/să púne ^{u}o sútă dă cai̯//i̯ar dacă-l príndeț^{i} în dóo/zéĉe cai̯//

[Dar cînd cade bățul în cerc ?]

atúnĉ^{i} i̯eșíț^{i} afáră/ĉine-i̯‿in ĉerc i̯ésē afáră//

[Dar dacă bățul cade pe linie ?]

se spúne că ^{i}éste țúra//și...se...apói̯ dácă i̯éste țúra/se dă i̯áraș^{i} cu b^{î}ățu/și...ĉíne i̯est [k] ĉine‿ă nú ^{i}éste-n ĉerc/púnē mîna‿așá[1]/și i̯a bățu di j^{u}os/și l-arúnc-așá dă trei̯ ^{u}or^{i}//și dacă-l bagă-n ĉerc/íntră la bătae i̯el//

stamáte i^{u}onél [12 ani]

---

[1] Gest.

şárpele

acúm/îm̦‿văcánţă̦ de curínd/...pátru săptămín^{i}/^{u}o lúnă̦ de zíle/ am̦‿fos‿cu ^{u}o [k] um̦‿văr de̦-al meu̯/îm‿pădúre//şi...aíĉ//la n^{u}oi̯// mergínd aşe̯/an‿da‿dĕ buĝ^{e}ác//şí‿acólo sîm‿múl‿şerp^{h}//şî n^{u}oi̯ merĝán̦‿cu frícă/că i̯eráu̯ şi frúnze pe jos/ş^{î}‿n-erá frícă să nu călcắm pĕ vrun̦‿şárpe̦//şí cînd ^{i}erá la um‿p^{u}om/^{u}odátă un̦‿şárpe !//cîn̦‿l-am̦‿văzút/noi̯ merĝám númai̯ îm̦‿vîrfurile de la piĉu̯áre//şi cîn̦‿l-am̦‿văzú/n^{u}oe̦-an̦‿sta‿pe l^{u}oc/ş^{i}‿şárpele a fuĝít//apói̯ a [ɛ] am ocolít/şí am ^{i}eşí‿la drum/şí pe úrmă vắru̯-al meu̯/n-a mai̯ vrut ca să mai̯ me̦árgă/a zîs că...i̯-e frícă/dacă ^{i}e̦rá...mai̯ mulţ^{i} copíi̯/mai̯ merĝá/dacă nu/nu//

[Ai omorît vreodată un şarpe ?]

nū//

[Dar ai văzut ?]

da/cum ?//am̦‿văzút//^{u}odátă ne ǰucám ĉetáte//po̦ate̦-ăţ^{i} auzí‿de aĉéz‿joc//şi...î^{l}‿jucán̦‿la um‿pri^{i}éten//şî...i̯e̦rá ^{u}o cásă/aíĉ /şí‿aíĉ ne ǰucám n^{u}oi̯//ş-aíĉ ^{i}e̦r^{e}á un̦‿gard aşá/aíĉ‿erá o porţiúne̦-aşa̦ //i̯e̦rá cása‿aíĉ cu perételo/ş-aíĉ‿e̦rá gárdu so^{u}oz‿mai̯‿in afáră̦//şi n^{i}e jucán̦/şi...um‿băe̦át cîn̦‿să príndă mínĝi^{e}a/s-a...da^{d}‿la peréte/ c-a‿arun̦cát-o̦ táre//ş-a călcá‿pe un̦‿şárp^{i}e//^{i}erá şắrpe dă cásă̦// i̯ĕ^{l} ziĉ^{e}á că̦...îl du̯áre̦-aşá la piĉór/i̯-a intrát‿^{î} venín îm...piĉór//

i̯o am [ɛ] am mai̯ auzí‿p-aíş^{i}/c^{î}ă...um‿băe̦át [k] ^{u}o̦ feme^{i}e/i̯-a puz‿la̦ un̦‿c^{u}opiláj‿mai̯ mic să mănînĉe lápte j^{u}os//şi femé̦a să duĉ^{e}á lă cîmp//şi‿î...ă‿c^{u}òpiláşu mîn̦ca lápte cū pîi̯ne//şi şárpe̦le de cásă i̯eş^{e}á şî mîn̦cá núma lápte//şî băe̦átu̯ âl vede̦á şi-i̯ spune̦á: "ma‿e̦a şî mnícăţei̯ !/nu be̦a núma lápt^{e}e !" [1]//

[Ce să ia ?]

---

[1] Informatorul îşi însoţeşte expunerea cu gesturi explicative.

756

ńicăţ ⁱ̂éi̯//àșá ziĉᵉá i̯el//șᶦ‿să nu bea̯ núma lápte//șî...într-o zî feméᵉa văzín̯‿că láptị̆le...meréu̯...ⁱ̂éste mîn̯cát/stătú la pî́ndă̦//șî văzú că i̯ése șárpele/și îi̯ bea̯ láptele cᵘopilului̯//i̯a ᵘomorî́ șárpele/i̯ar după ᵘo zi/murí și‿cᵘopilu̯//nu știu ĉe legătúră ᵘo fi avút//

[Același]

843. GRĂDIȘTEA

(jud. Ilfov)

Culegere: 1971; PL, MM, VN, MV; transcriere: MM

făĉám borangío

cù‿gîndáĉ-éștea̯/lu̯am s [k] ǵermúj ᶦ‿d-ăștịa/și-i̯ creșteá̯m//ca-re̯-aveá̯ norog‿dă i̯eᶦ/cîștigá că... [ɛ] dă trăi̯á//că...ne‿ᵈĉám‿î/cîntărea̯n̯‿gogóșili̯/cîte ĉinș‿kilográme dă gogᵘóșᶦ/i̯erᵉá búne̯//ne‿ᵈĉam...la feméi̯-a ⁱ̂íĉa la balamúĉᶦ[1]/la bálta neá̯gră[2] i̯ere̯á úna [k] i̯áră úna codíța/trăĝám...ǵérmi̯-éștịa/gogóșîle/făĉám borangío/vi-neá̯m acásă cu i̯ei̯/...pûnea̯m...făĉán̯‿ștergáre̯//cămáș cîte̯-o...cîte ᵘúna//e ![3] ș-așá să...petrecú vára//ĉᵉ‿să-i̯ faĉ ?//

[Gîndacii cum îi creșteați ?]

tót ca p-ăștea̯//da ne urcám îm‿pom/tot așá/-n duzᶦ/c-aveá̯m noi̯ duzᶦ/acúma‿e̯-am mai̯ tăe̯á‿dúzi// [...]

[Era frunză.][4]

i̯erᵉá frúnză/aveá̯m frúnză//șᶦ‿tot așá-i̯ primene̯á̯m‿î...pă i̯ei̯/cînd i̯erᵉá miĉᶦ/p-ŏrmă cînd‿î sᶦ‿făĉá marᶦ/îi̯[k] înĉepe̯á i̯ei̯ să fácă marᶦ/să ᵘúrĉe̯/atún̯ʲ‿lⁱe dădeá̯m mîncáre̯ mai̯ múltă̦/ști că...

---

[1] Sat al comunei Grădiștea, numit astăzi Sitaru.

[2] Sat al comunei Nuci (la cca lo km).

[3] Informatoarea oftează.

[4] Sugerează soțul informatoarei, care asistă la înregistrare.

trebúe̯á să mănínĉe mai̯ répeᵈe//cum îi̯ si̯le̯ái̯ cu mîn̯cáre̯a/ [ɛ]îj‿ lu̯a vále̯a/să urcá sûs//pă frún̯ză//

p-ốrmă mă dûĉám/mi-i̯ adunám/i lăsám vọ dóo‿trei̯ zíle̯-acoló/vố pátru vŏ...dóo‿trei̯ săptămínᶦ/nû‿mai̯ ţíu̯ míntẹ/cîn‿înĉépe̯a i̯ei̯ să ...sặ co̯ácă gogóşîlẹ/...p-ốrmă le strînĝán̯‿şᶦ‿plecán̯‿cu i̯éle la feméẹ-áẹạ//şᶦ‿p-órmă feméẹ-ae̯a î‿băgá acólo-n ápă/fʰártă/púne̯á ứrzitóru̯-ăla acólọ/trăĝá fhi̯íru/cum vre̯ái̯ să-l torj‿dă supţírẹ//

[Ca firul de păr.][1]

da/sùpţirél//şᶦ‿cîştigám/cîte ĉínş‿kilográme/şáse kilográme/ dă borangíc//şᶦ‿vᶦne̯án̯‿cu el acásặ//pùne̯ám pín̯să/ţese̯ám/...aleĝᶦám//p-órmă/alt [k] la[ɛ]i̯áră î‿ánu̯-ălántu/i̯ár mai̯...creşte̯án/‿că i̯erám mai̯ tínăr-atúnĉ//

argíra ştefán
sînt înăscútă-n nóo‿sûte‿ĉìnĉ

[Obiceiuri de Anul nou]

să strînĝá féte múlte/şᶦ‿să‿ᵈcá acólo la o fa [k] la o bábă mai̯ bătrínă/şî púne̯á acólo u̯ále/cu gúră‿jos/...nu mai̯ ţíu̯ mínte cîte u̯ále púne̯á jos acólo d-ále̯a nóîlẹ dă pămî//pùne̯a cárte/pùne̯á săpún‿î/pùne̯á...d-ástă/cum să-i̯ zic‿î/pi̯épt...e//nu‿ş‿ĉᶦ‿mai̯ púne̯á acólo/múlte ále̯a//cînd.../

áe̯a "ḫái̯dẹ să lom o̯ála cutáre"/

"ʰăi̯ să lom o̯ála cutárẹ"//

áe̯a ba lu̯a [ɛ] lu̯a sáre̯a/ai̯alánta lu̯a/

"ẹ !" ĉe "tu-l‿ei̯ cărturár" zíĉe/"vezᶦ că ai̯ lu̯a‿cárte̯a"//

ai̯alánta lu̯a páru/

"ăolẹ̀ò ! tu l-ᶦei̯ aşá/pă dîn̯cólọ"//

lu̯a pi̯éptînli/

---

[1] Intervine soţul informatoarei.

758

"tu l-ei̯ dinţó^{z}"‿zíĉe//"îl‿éi̯ urî́'‿zíĉe//

ca co [k] ca féte/ştí‿/ne strînĝám aşá lā...la o feméе mai̯ bătrî́n-acólo̦//ş^{i}‿să strînĝá féte/băi̯éz‿múlţ^{i} acólo̦//

^{h}ai̯ ! p-ū́rmă̦ dûpă ĉe áşa/plecám/să s [k] şedẹám pî́ṇ‿la dóoşpe̦ noáptẹa/dă la dóoşpe noáptẹa/"hái̯de mă̦ !"//i̯ér^{e}á...par^{i} aşá cum avém noi̯ gárdu̯-ăsta/avẹá ō...bábă bătrî́nă săráca/acólo...uṇ‿gard aşá númai̯ cu par muls‿şî...dóọ‿trei̯ nui̯éle̦ pă ǰos aşá-ŋgrădí^{t}// "^{h}ái̯de̦ mă !" ĉe "ái̯ dipă mamái̯e̦"/că "fuĝíz"‿z^{î}ĉe "pî́ṇ‿grădínă̦/ dă-nnumărás‿pári" zî́ĉe̦//fuĝám îṇ‿grădínă/ṇnumărám pári/

"ăóleo̦ ! tu cutărî́ţă ! l-ai̯ lu̯a"‿zî́ĉe "cocoşát"//

ai̯lánta z^{î}ĉe "tu l-ai̯ lu̯a‿jupú^{i}i"/ĉe "n-áre pi̯éle pă i̯el" zî́ĉe/"i̯e gol" zî́ĉe/"nu i̯e-mbrăcá"‿zî́ĉe//fel dă fel dă...dă povéşt^{i}/

[Aceeaşi]

[Din timpul secetei][1]

nu găsẹám...porúm^{b}‿/nu găsẹám.../să murím/să murín‿dă fọáme// mî́ṇcám pî́i̯ne/ [ɛ]pî́ṇ‿la úrmă şî d-áẹā...sămî́nţă dă mắtur^{i}/a făcú‿ mălái̯ şi nu i̯erẹá bun dălóc//nu i̯erẹá făi̯ínă/nu i̯erẹá nimíca/^{ĉi}ne‿ mai̯ pũtẹá să dúcă/să dúĉa/pă lā i̯aṇcasásu[2]-ŋcólo/pă la...dăpárte/dă-ş cumpărá bucáte̦/dădẹá...dădẹá dî́ṇ‿cásă cî́ţi̯-o ḥái̯nă/ cî́ţi̯-um...căĉúlă.../ĉ-avẹá/maşî́n^{i} dă cusú^{d}‿/dădẹá p-uṇ‿sa^{g}‿dă porúmb//dădẹá/ c-aşá i̯erá atúṇ^{j}‿/da ! i̯erá fọárte...fọárt^{i}e scump// că̦ murẹá dă fọáme̦/zăĉá lúmẹa//venẹá o femé^{i}e/că să uṃflásẹ-aşá dă.../şî uṇ [k] kár uṇ‿cumnát al m̄ [k] uṇ‿fráte̦-a lu móşu m^{y}eu̯/ sărácu i̯el nu pũtẹá^{s}‿să dúcă nicăi̯ér^{i}/şădẹá acásă/mî́ṇcá corcodúş^{i}//s-a ^{u}uṃflá‿dă corcodú^{ji}‿/dă ĉórbă d-áẹa/şî a venít băi̯éţi̯~~-ei̯a~~/ avẹá doi̯ băi̯éz‿/vinẹá ái^{g}‿şî lu̯a/"mai̯ dáţî-^{ne} !"/ş^{î}‿noi̯ d^{î}dẹáṇ‿

---

[1] Subiectul vorbeşte foarte repede.

[2] Nume de localitate.

cọ́ajă d-á̯ẹa dă mălá̯i̯/ĉernătúră d-ᵃᵉᵃ/şî mai̯ făĉá mămălígă/dîn‿cọ́ajă d-á̯ẹa dă mălá̯i̯//aşá dă criză ĉe i̯erẹ́a atúnĉⁱ///ş-ála sărácu a zăcú‿să mọ́ară/cî‿s-a umflá/cî‿i̯el nû‿să‿ᵈĉa nicăírⁱ//i̯ei̯ mai̯ plecá/băi̯ẹ́ţi/pă la nọi̯//[...]şî murẹ́a//îŋcă i̯erᵉá ai̯íĉa i̯ară tᵒᵗ‿aşá un‿copil/făĉá "hă‿hàᵐ !" plîŋĝi̯á merẹ́u̯ dă fọ́ame//şî-i̯ dⁱdẹ́aŋ‿cîtẹ-o cọ́ajă dă pî́i̯ne//cúᵐ‿mă [r] cûm mă vîdẹ́a pă mine/-nĉẹpẹ́a să plî́ŋgă/şi-i̯ dⁱdẹ́aŋ‿cîti̯-o cọ́ajă dă pî́i̯ne//[...]

a murít o...femé̯ⁱe dă fọ́amẹ-aşá/s-a umflá/şî‿n-a m [k] a mîŋcá‿prẹa múlte...bolbotínẹ d-ástẹa/corcodúşⁱ fhérte/şî‿n-a mîŋcá‿mămălígă/şî a murítᵘ//

aristíţa ste údrẹa [zisă] şuşterọ́ai̯ca
şáptezeşipàtru [de ani]

a foz‿di̯ávọlu

lu tát-ăsta‿al mi̯eu̯/carẹ spui̯ că-ⁱ grădinár/vî́nẹá tọmai̯ d-acólo dă la cúrte/vî́nẹá ấiʲ‿la nọi̯/că erá cásă veⁱk/nu ⁱerá cáse d-ástẹa//şî ai̯íĉa i̯erá crúĉe/o crúĉe la monamént/ai̯ [k] acólô‿kár...undẹ ă...şi i̯-a işit ᵘo pisícă înáinte//mai̯...mái̯ îŋcólo-şà//dă mọ́şu cu pis [k] dă-i̯ cu pisi‿"fhír-ai̯/daʳ !"/mái̯ táre ᵘo drăcuẹ́a//i̯erᵉá uĉigáşu//dădẹ́a-m‿pisícă/n-o nemerẹ́a dălóc//şî cîn‿a zⁱ‿"úĉígă-te sfî́nta crúĉe/hír-aⁱ"/cólẹa la răspúnti̯e/da nu i̯erẹ́a crúĉẹ/i̯éra la răspúntẹ//ş-a pⁱeríᵗ‿pisíc-á̯ẹa//aşá nẹ spunẹ́a ...mọ́şu̯-ásta al mi̯eu̯/ bătrî́nu/tátạ//că...c-a işî́‿pisíca înáinte/da ! ş-un‿cî́i̯ne/şî‿la o femé̯ⁱe/o veĉínă/a íşit un‿cî́i̯ne pînă cólẹa/s-a ţinú‿după‿ẹa//şi ẹa "şír-ai̯/dar-ᵃⁱ"/şi tót uĉígă-l sfî́nta crúĉẹ//să făĉắ uĉigáşu şî cî́i̯ne/şî bătrî́n-ásta [ɛ] máma lu ţáţ-asta ᶜᵃʳ‿m-a crescút/i̯a a fost fátă dă pᵘópậ//şî n-a‿ascultá‿părínţî/şî î‿fʰínē...n-a ajuŋz‿bine//părínţi̯ ẹ-ắ‿muríᵗ//şî ĉe să fácă?/

760

ịa să avẹá bine c-uŋ călúgăr ^{dî} la mînăstire/^{d} la căldurușan^{i}[1] // avẹá ŭm...ŭ ibóvnic/ vuŋ călúgăr//și...baba sìŋgură/n-ávẹa m^{u}oș// șî a vịnit î călúgăr [k] da îŋcă nu ịer^{e}á bábă/că ^{i}erá maị tînắrặ/ dac-avẹá...m^{u}oș [?]//șî...a viní m [k] călúgărụ-ăla...nọáptẹa/s-a făcú că víne cu lémne dă la mănăstirẹ//^{șî} dấ a vinît întîị...a lăsát [k] a vînít întí la ușă/"ĉoc ĉóc ![2] mă/mặr^{i}o/măr^{i}o !"/ấẹá o kémạ/maríạ//

"^{i}íntră !"//și ịa avẹá pă uŋ călúgắr/antón îl kémạ/"^{i}íntră/ șír-aị/dár-aị/sắ nu maị tẹ-aúzặ tọată lúmẹa"//

lătrá cíịni la uĉigáșụ/să făcúse-m p^{u}ópặ/^{să} făcúse călúgăr/ [ɛ] uĉígă-l sfînta crúĉe/dịávolụ//să făcúse p^{u}ópă/și cînd î a... cînd a-ŋkí [k] "íntră-nă^{u}úntrụ"/

"nu/haị" ĉe "la gîrlặ/să t^{i}e...daụ lémne/că aị [k] am adúz lémne la [k] cu lúntrẹa"//

s-a duz bába acó^{l}o/s-a dus feméẹạ/la gîrlă cu ịĕl//ịĕl maị dăpárte/ịel...//

și cîn "ŭĉigă-te sfînta crúĉẹ !"/cîn a zis uĉ^{i}/o^{d}ată a pịerit p^{u}ópa/nu ma ịer^{e}á nimí^{c}/și ịă...^{a}la a foz dịávọlu/s-o-nnéĉe/ves s-o.../d-atîta cît ịer^{e}á dă dă...ấẹạ/s-o néĉe pă babặ//s-o néĉẹ// da ịe [k] nu érá kar babă/că ịerá tînără cam/șị a plecá/s-a pịerít î dịávõlụ/s-a făc [r] s-a făcú p^{u}op [k] călúgăr//da o strigá să v^{y}ịịe/^{s} să dúcă la gîrlâ//că ị-adúĝ lémnẹ/da dă únde/ nú ị-a adús/da s-o...s-o néĉẹ//

[Aceeași]

---

[1] Mănăstirea Căldărușani se află la cca 7 km.

[2] Subiectul imită ciocănitul bătînd în masă.

la lăsáta séculuị

víne ŝíni/ắẹa fhíni/cumétri/v^{y}íne toz‿la másă/s [k] bẹa/mănî́ṇcă/púne scovérș̣‿púñe plăĉíntă/púne...pî́i̯ne/uscătúr^{i}/dă tọ́ate/șî bẹa/șî mănî́ṇcă/șî jọ́ácă/șî cî́ntă/...la lăsáta séculuị//

[Și flăcăii ce făceau ?]

flăcắi s [k] úmblă cu dih^{u}órnîța pî̃‿sat//úmblă șî strígă/cáre féte a rămás nệmărităt́ẹ/"să mărítă cutáre"/zbẹ́ară lẵ‿cáre cum o ḱámă̦/c-a rămás nemăritátă/șî úmblă cu dihórn^{i}ța/șî zbẹ́arẵ‿la fétẹ/carẹ-a răm‿nemăritáte//^{la}‿lăsáta séculuị dă brî́ṇză//atúnĉ așá umblá//umblá bă^{i}ẹți cu...dihórnîța/o vẹ́dẹaị aprî́ṇsă pă strádă//șî strigá la fétẹ//șî fétilĩ maị îl ocăr^{e}á/maị drăcuẹ́á//dacẵ strigá//

[Aceeași]

porúmbu

porúmbu i̯erá-ṇ‿félu următór‿î: să ará f^{i}íi̯e dă tọámnă fíi̯e dă primăvàrẹ̆/să fẵĉá ^{u}ogór/așá-i̯ spunẹám noị/ogór//să grăpá fíe cu grápa dă lemn saụ cu grápa dă f^{h}ér/noị î‿spunẹám borọánă/dûpă ásta...găsẹá moméntu cẵ.../ĉe spunẹá ? ṇ‿lúna lu aprìl^{i}e/la dóozeĉ aprìle saụ la ĉíṇșpẹ-aprìle saụ la dóoșĉinĉ aprìle/depeṇdẹá cum i̯er^{e}á clíma/c-atúnĉa nu i̯er^{e}á așá/să punẹá porúmbu//șî îl punẹám su‿brázdă noị/îl punẹám‿î zis cu tráịstạ/únu [k] i̯o merĝẹ́ạn‿ cu plúgu saụ...merĝá áltu cu plúgu șî i̯o cu tráịsta/și punẹám îṇșirát așá pẵ...pă brázdă//ș^{î}‿la úrmă vẹnẹá șî-l îṇvelẹá/îl punẹám la treị brázde//la o distánță̆...așá să socọtẹá dẵ șáịzèș‿șápteză̆j‿ dă ĉantimétri/ca să pọa‿să báĝĕ...prășitọárẹa/rárița/mă rog ĉe i̯erẹá ṃ‿periọád-ắẹa atúnĉ așá//după...cînd ajunĝá i̯el în pátru f^{u}oị/saụ în dóo foị/să dădẹá cu...borọána/ști ca să rúpẵ... [ɛ] scrúțu̯-ála dă dasúpra/așá-i̯ spune̯ám atúnĉ așá/acûșa-i̯ spúne crústă zis‿î...

[Coajă.][1]

co̯ájă/àșá//șî...î̄...după‿áe̯a băgám rárița/să săpá ᵘ̯o dátă/dac-ave̯á timp îl săpá ș-a dóo̯a o̯áre/șî cu ásta la culés//îl culeĝám dă fᵘ̯oi̯/îl făĉán̦‿grăméz/în̦cărcám în̦‿căruț/duĉá la...pătúl/acólᵒ‿la porumbár/să tăe̯á coĉéni/să ridicá/șî cu ásta...//

i̯onéte niculái̯e [zis] zăbláu̯
pátruzășîșáse dă anⁱ

gríu̯u

gríu̯ŭ...s [k] fíi̯e că să pune̯á-n miríște/sau̯ în‿î borĉegíște/sau̯ în trifoi̯íște/sau̯ în porumbíște/cum spuném noi̯/să făĉá-n̦‿félu următór: ave̯á dóọ...félurⁱ dă lucrár să făĉá//úni ^îl dăde̯áu̯ dădăsúpt/ínti îl semănáu̯ șî la úrmă l-aráu̯//álți îl dăde̯áu̯ dasúpra/și pă úrmă băgá boro̯ána/cum să spune̯á atúnĉa/c-acûșa să‿spúne grápă dă fi̯er/da‿atúnĉa boro̯ánă/ásta i̯erᵉ̯á denumíre̯a lor/șî...i dăde̯á cu boro̯án-áe̯a/șî la úrmă...l̦‿neteze̯á pămíntu frumós/bo̯ábile̦ s-ascunde̯á acólo-e̯a/șî...i̯e̯á gríu//la úrmă/nu i̯erᵉ̯áu̯ seĉerătórⁱ/nu i̯ere̯áu̯ atúnĉa/ [ɛ] să seĉerá//cáre̦-ave̯á mult îl dăde̯á-m‿pogo̯áne/pune̯á o̯áme̦nⁱ cu zíu̯a/l̦‿pläte̯á pă om acólo-e̯a/cum să pläte̯á atúnĉ așá/mă rog/nu [r] nu s [k] preĉizéz preĉís cît [r] cît i̯erᵉ̯á zíu̯a atúnĉ așá/șî...să legá frumós/să făĉá clăi̯/șî după áe̯a să tran̦sportá la mașínă/mașínⁱle̦-atúnĉa i̯erá mai̯ mul‿cŭ ᵛapór dîn ásta dă arde̯á pái̯e/nu i̯erᵉ̯á cu tracto̯áre/...dîn áste̯a/pre̯á puțín/în̦co̯áĉe̦-ai̯íĉa‿a apărú‿tracto̯áre̦//șî ᵈᵘp-ái̯a să trei̯e̦rá/să duĉá la magazíi̯e//

[Același]

---

[1] Intervenția aparține soției subiectului.

sitáru

așá a avú‿denumírea spúne dîn bătrínⁱ//i̯el‿î...sátu i̯éstĕ balamúĉ/așá a avût i̯el‿î...//ș-acúĭ‿așá cu nóo̯ă form-ásta dă organizáre cáre s-a făcút/i̯-a da‿denumíre̯a sìtáru//â...ai̯íĉa la noi̯... peste gírlă cum i spúnem noi̯/i̯e o pădúre cáre-i̯ spúne tó‿sitáru// o porțiúne acólọ-șa//cred că după cum am aᵘuzít i̯o/ásta i̯éste... o moștenire bătrîne̯áscă//ā...acólo‿ˢĉa că i̯ezistá atúnĉa înáinte sitárⁱ//cu neşte pásărⁱ dîn áste̯a.../şí dîn‿cáuz-ásta i̯-a... [ɛ] cîn‿vine̯áu̯ vînătóri̯-éște̯a lă vînát/ĉe zîĉe "mérĝen‿la pădúre̯a sitáru/c-acólo ⁱe sitárⁱ mulț"//și pisémne i̯-a rămáz‿númịlẹ şí pădúrì sitáru/da...dă sat‿î nu-m reamintésc așá i̯egzá‿cum...dẹ ĉe ș-a zîs sitáru//

[Și Balamuci de ce i-o fi zis ?]

nú mai̯ ștíu̯ ásta/dẹ ĉe...cî di ĉe i̯-o âi zîs şí balamúĉ [!]/ că...denumíre̯a pínă înco̯áĉĕ-șà în‿ī...pînă după șai̯zèĉ...i̯-a zis sitáru/încólo bàlamúĉ//scrii̯ái̯ ᵘo scriso̯áre acásă/sau̯ únde áșa/ scrie̯ái̯: comúna grădíște̯a/sátu balamúĉ//ásta i̯erá/...scui̯píĉ/ c-áste̯a sunt‿î...balamúˢ‿scui̯píĉ/gréșᵗⁱ‿de sus/măcsinénⁱ și grădíște/i̯eráu̯ ᵘo comúnă/dĕ‿ĉin‿sáte să formá o comúnă//

[Același]

sî‿făĉá tírlă

vára să făĉá tírlă//àșá/noi̯ așá le spúnem/stínă iⁱ úna/și tírlă tot aĉée̯aș i̯éste//d-ezémplū un ĉobán/s-a angajá‿că păzáștĕ óile-n‿vár-àsta/dâ lā...cîn‿să dăsprimăvărá șî‿pîn‿la sfíntu niculái̯/așá i̯erᵉá denumⁱíre̯a la noi̯//șî...să asoĉíá mai̯ mulțⁱ acólo/ăla‿ăve̯á ĉînĉ/ăla șásĕ/ăla zéĉĕ/ăla dóozèĭ/d-ezémplu i̯el îẹ făĉá cálcûlu/"i̯o văd în...văd în̦‿var-ásta d-o sútă dă ᵘoi̯"//sî‿ făĉá tî́rlă/să găsẹá lócu úne trebûẹá sî‿să dúcă la pășúne/fi̯e ...înạⁱínte-atúnĉa la pădúre/la boi̯ér/sau̯ la stat/sau̯...ⁱizláz‿î/ mă roᶜ‿cum̄ i̯ẹrá/șî...ĉe făĉáu̯ ? ca să ...ᵈ⁻ā́i̯a o lọá șî li să dădẹáu̯ lapțⁱ/zis rî́ndu/așá avẹám noi̯ denumírẹ/rî́ndu̯//e ! nẹa costícă áre/cî́te áre ? áre șápte u̯oi̯/cu lápte//i̯el‿ẹa așá: i̯a-n diminẹáț-ásta/i̯a la dóoșpe/că i̯éle să mulĝá dă trei̯ or pă zî/șî sẹára//șî ma‿ẹa șî mî́i̯nē/șî‿mî́i̯nẹ la dóoșpe/dị șáptē mulsórⁱ//sau̯ șápte găléțⁱ/cum̄ i̯erᵉá m̦păcăĉúnẹa-n̦trē ọámenⁱ șî ĉobán//șî dúpă aĉéẹa...i̯el‿î i̯erá plăti‿ĉobánu șî cu banⁱ șî cu...bucáte/sau̯... cum...dĕpándă cum̦‿făĉá ⁱel în̦voi̯írẹa‿acólọ-șà cū...cu ọámeni//

[Nu era un om care făcea învoirile ?]

bíne/un̦‿șev‿dă tî́rlă//le punẹá ũ‿reprezentán̦/zis‿î dî́n șápte‿ òpt inșⁱ/"măi̯" zî́ĉe "úi̯te ĉe‿e/tu ⁱeștⁱ șⁱef/adícа tū țiⁱ evidénța lu ĉobánu̯-ásta/ca sặ.../cu la [k] cî́z‿lapțⁱ i̯a nẹa costícặ/ cî́țⁱ ẹa nẹa miticặ/cî́țⁱ ẹa nẹa gṓrge"/cî́țⁱ ẹ́ẹa/ca să nu fácă únelē...ástẹa//

[Și nu avea un nume ?]

nu ! șĕv‿dă tî́rlă/așá‿e/nu că...baĉ nú să spunẹá la noi̯/că nu ⁱerᵉā́ súte dă u̯oi̯ ca să fⁱiⁱe baĉ//

[Același]

dă cîn i̯erᵉám̦‿fát-acúma povestésc

i̯eu̯/dă cîn‿i̯erᵉám‿fát-acúma povestésc//i̯eu̯ avẹám [k] i̯eu̯ sî [k] am fost doi̯ copí la máma: o fátă ș-um‿băgát//i̯o am̦‿foz‿mai̯ máre/cu doi̯ anⁱ/ca frátẹlẹ mi̯eu̯//și mámā‿mă țiṇẹá dă rău̯/vorbẹán‿ cu băⁱéțⁱ/în̦să nu mă lăsá să‿ẹau̯ pă cáre-m pláĉẹ//máma/i spunẹám/ a veni‿vístră la nóoșpẹ anⁱ//víne um‿băgád‿dî́n áltă párte/i̯e șápte kilométri/gágu i̯erę́a/d-acólo-i̯/da pǫ́ate că dácă-n̦regĭstrę́ază[1] șî spúne/mai̯ au̯úde șî bărbátî-mi̯u̯/da ĉe dacă ? ẹ̄ !//șî...mámă [k]

zic‿î "úi̯tẹ/băęàtu̯-ắsta vrę́a să trimę́áță la míne/băę́átu̯-ắsta din̦‿gágu"/

sĉe "f^{n}ir-ai̯ a drácu/s‿trébŭe măritát ? țî‿s-a făcú‿dă măritát/îz‿dau̯ i̯o măritát//nú te măríț^{i} !"//

"nu mă mări/‿da" zic "așá-i̯ fétili̯/triméte ș^{i}‿^{i}ei̯"/că...fata cáre...triméte băęátu la ^^/âre [k] i̯éste dă láu̯dă-n̦‿común-ai̯ícâ la noi̯//

"nú să pǫ́ate"/mamẹ//

"nu să pǫ́atẹ/nu să pǫ́atẹ"//i̯o i̯-an̦‿spûz/‿"mă băéte nu mai̯ triméte/că máma nú vrę́a să mi te dę́a după tíne" zic//"mai̯ bíne fuĝím amîndói̯"//

așá am̦‿făcú/dǫámnă//ásta i̯er^{e}a dă moș^{i}//am̦‿fuĝí‿cu băęátu̯-ắsta/máma nu m-a lăsá‿cu i̯ĕl//an̦‿sta^{d}‿dóo lun dă zíle/am̦‿făcú‿cáse cu i̯ĕl acólo/cáse/roz‿bíne/nu a vru‿máma șî cu̯ táta să mă-n̦voę́ască cu i̯ĕl/nu mi̯-a dat‿î zéstre/nû‿nimíc/ã‿fínẹ//după áęa [ɛ]m-ã^{z}‿ la mămíca/și...l-ã‿lu̯a‿pă bărbátă-mi̯u̯//l-an̦‿lu̯a‿pă bărbátă-mi^{u}/...am̦‿făcú‿núntă/dac-am̦‿făcú‿núntă/după ĉ-am̦‿făcú‿núntă/am̦‿făcú‿ núntă/tră^{i}ín̦‿și ástăz^{i} amîndói̯/am̦‿făcú‿șî noi̯ copílu̯-ắsta/și... úi̯tẹ...avén‿dó^{u}oj‿dă an^{i} dă căznĭĉíe/și o dúĉèm amîndói̯ bíne/înțelé [k] ne-n̦țeleĝém/nu ne ĉértăm/sau̯ să ái̯vă discúți/i̯o cu i̯el/că să‿ĉe după feméi̯/nu !//

florícă ^{i}ionéte
pàtruzeșidói̯ dă an^{i}

---

[1] Informatoarea se referă la magnetofon.

i̯éu̯ fac pî́i̯ne

i̯eu̯ fac șî dîn̦‿drójdi^{i}e/și din aluát//fac cu aluŏțéle/aluoțél^{i}li le...le fáĉem noi̯ ai̯iĉi-șá/...pă ^{u}u̯rmă...șî cu drójdie//pî́i̯nẹa cum s-o fáĉém ?//plămădẹ́m aluu̯átu/p-órmă dûpă ĉe plămădím aluátu/lăsắn̦‿să crẹásc-alu^{u}átu/după áẹa/frămîntắm pî́i̯nẹa//cóca cu tótu/șî pă u̯rmă cîn̦‿créște/o púnèm în̦‿străkín^{i}/că ẹō așá fac//únilî‿le‿púne-n tăv^{i}/sau̯ în̦‿fórmẹ/șî le bágă la cu̯ptór//da ẹo le pun ĩ‿străkín^{i}/dă créște/șî după áẹa.../dûpă ĉe-i̯ fócu gáta la cuptór/le‿ẹau̯ dîn̦‿străkín^{i}/și le ba^{g}‿la cuptór//și ^{i}ése o pî́i̯ne măi̯ frátè !/ábănă/dă mănî́nĉ...tréi̯‿pàtru zíle dĩ‿^{ia}//da...dā dă lu̯a/n-án̦‿cumpărá‿pî́i̯ñe pîn-acu̯/să știa/că dácă noi̯ am muncí‿la colectív/di ĉe să mă du‿să cúmpăr/dac-am avút‿ĩ ĉeri̯ẹále-m p^{u}od^{i} ?//a fo^{s}‿șî păcát//că an̦‿lu̯at așá ĉíne știẹ cum/așá cîn...a fost o nevó^{i}e máre/și n-am avút în ti [r] în‿tímpu̯-ăla‿atúnĉa/am mai̯ dat/am mai̯ lu̯ad/da...noi̯ pî́i̯ñe dă cásă/^{u}obijnuím//

[Aceeași]

așá i̯erá tímpu̯-atúnĉa

cîn‿i̯er^{e}ám noi̯ féte [k] copíi̯/^{u}umblám cū kipíĉ^{i}/cu kipíĉ^{i}/cu ĉoć/și cu cămáș^{i} cusúte/r^{u}o^{i}ki dă pî́n̦ză țesúte/pî́n̦ză/țesẹám șî cosẹám‿flor^{i} dọámnă/cu ajúr p-a^{i}íș [1]/cu floriĉéle/și purtám//nu ca acûma/că mă ui̯t acúma-șă/pă‿ĩ ŭ‿lucs...ĉe n-a văs‿pămî́ntu dọámnă !//păi̯ dacă i̯er^{e}ám i̯o acúma/să f^{h}i‿fost i̯o fátă cum i̯e tímpu ăsta dă az^{i}/máma ta dọámne !//zic că nu mai̯ ^{i}er^{e}á nimínẹa ca míne-n̦‿sat a^{i}íĉi-șẹ//păi̯ i̯o cîn‿am iși‿la u̯or/-am iși‿cu pantóf^{i} cu tálpă dă lemn dọámnă/[...]șî am iși^{t}‿cu ^{u}o ru̯óke dă...dă crebdăşín/că ştis‿ĉe-i̯ ắla crebdăşínᶤ/şî cū rᵘokíţe d-ásteạlàntilẹ dă...dă bémber/dă b [r] dă bémber şi dă bric//işán̦‿cu trei̯ rᵘóki la u̯óră/ş-acú te ui̯ţⁱ: nai̯loánẹ/tergále/...da niʲ‿nu ştiu̯ ĉe să mai̯ zic/n-am văzút acúma/ĉ-a i̯şí‿pă pămîntu̯-ástẹ !//şᶤ... ĉe să mai̯ spun/că...

---

[1] Gest: pe piepți.

[Cum vă găteaţi la horă ?]

făĉán̦‿codíţe doámnă//făĉán̦‿codíţe/făĉᵉám un̦‿colţ ai̯íĉa-ntr-o pártẹ-aşá[1]/ş-aiʲ‿mă pi̯eptănám̦‿frumós cu dóo codíţe/şi le punẹám ai̯íĉa-n ĉᵉáfă/ş-ai̯íş[2]‿punẹám o fúndă frumoás-aşá dă.../punẹám o floárẹ-aⁱíĉa la pîăr[3]/pă cᵘolţ aşá/o muşcátă/ásta i̯erᵉá dambláu̯a mẹa//mámă !/şᶤ‿cîm‿mă‿ĉan̦‿la u̯óră/ĉa mai̯ a nái̯bi feméⁱe [k] fátă/i̯erᵉám/dạ ǰucám ĉe n-a văs‿pămîntu [!]//ᵘúnu mă luá/únu mă lăsá/ǰucám n-aᵘúzⁱ/i̯erᵉám trei̯ féte la conc̦uraţiẹ/nu să i̯egzistá să nu fⁱim ǰucáte/să lăs [k] să...să rămînem dă băi̯éţⁱ/nèǰucáte//aşá i̯erẹám/văzúte şi míndre-n‿î...î̃‿salón//cᶤ‿i̯erᵉán̦‿şi noi̯ de !/am [ɛ] ambiţiu̯áse/fudúle//cîn‿ne‿ᵈĉam [k] venẹá um‿băẹád‿din áltă comúnă/ā ! ĉe "mă ! i̯a úi̯te ĉe mai̯ fátă/ásta/ásta/ásta-i̯/ástẹa tréilẹ" zíĉe/"u̯ar i̯e/u̯ar nu ma‿i̯ẹ"//ĉe să-i̯ faĉ/aşá i̯erá tímpu̯-atúnĉa//

[Aceeaşi]

atúnș‿cu séĉẹta

mă dᶤĉán‿doámnă cu dóo bidoáne dă cîte dóo védre pă ᵘúmerⁱ/la trenᵘ/şi m-an‿dus ai̯íĉi-şà la bucuréş/şî vindẹám láptili/cu nóᵘŏjⁱ‿dă mi/cûm i̯erᵉá cu miliu̯ánilẹ/n̦‿valoárẹ-acú nu ştu cum o mai̯ fi/c-aşá să vindẹá atúnĉî-şà láptⁱli/şi duĉán̦‿la neşte jidánⁱ acásă//şî vindẹán̦‿láptⁱli/şî vinẹám d-acólo-şà cū bidónu plin dă mălái̯/acásă/luám mălái̯/ca să mîn̦cám//vinẹám acásă/...máma cîm‿mă vedẹá/începẹá să plîn̦gă//că i̯erẹám amărî́tă/copíl să te dușⁱ‿tu cu dóo bidọáne dă lápte și...nu știẹám să úmblu-m‿bucuréșⁱ/‿că ĉe ! mă‿ᵈsésem i̯o pîn-atúnĉa-m‿bucureștⁱ ?//

---

[1] Gest: la tîmpla dreaptă.
[2] Gest: în coc.
[3] Gest: în partea stîngă.

m-an‿dus/dă vo dóo ᵘ̯orⁱ am̦‿vẹní‿pă jᵘ̯os//am vẹní‿pă jos/șî dac-am̦‿vẹní‿pă jᵘ̯os/am intrát într-o flọárẹa-sọárĕlui̯//șî cu séĉi̯t-ạẹa păzẹá ọámeni/că dē ! i̯erẹá séĉetă//șî i̯eu̯ ma‿i̯erᵉ̯án̦‿c-o feméⁱ̯e/și-n̦că c-o verișọáră d-a mẹa//șⁱ‿ẹa a intrát/ș-a lu̯aᵗ‿flọárẹa-sọárĕlui̯/șî‿a umplú‿bidọánîli dă flọárẹa-sọárĕlui̯ álẹa/ și "intr-aíj"/‿

"bre" zic/"să nu ne prín̦ză bre" zic/"să nu fíi̯e ómu̯-ăla/că ne prínde" zic/"și ne omọáră cu bătáẹ"//

"ẹ̄ ! pă drácu/ne prindẹ"/i̯a/feméi̯-ạẹạ//

șî ᵘ̯ómu i̯erᵉ̯á-ñău̯úntru̯-acólo/pitít//ⁱ̯íntră ẹa mái̯ nău̯úntru/ mái̯ nău̯úntru̯/i̯o am̦‿lu̯a‿mai̯ dă la márĝine/d-acî́ zic/cî̂‿mă gîndẹán̦‿ zic/"te poménẹș‿c-o fi ómu̯-ăla/i̯ése" zic/"să veˢ‿ĉe ne ᵘ̯omọáră‿ acúᵐᵃ"//ș-ạșá a fost//că cîn...să‿ĉe țáța caterína mai̯ înai̯ínte/ i̯ése móșu c-o ĉⁱ̯omágă/măi̯ fráte/și púne mî́na pă țáța caterî́na/șî dă-i̯ ș-o omọár-o//i̯ŏ fuĝⁱ !/i̯ejⁱ‿afáră/dăcît sín̦gur ᵘ̯úna lu̯ásem/ úna/șî̂‿dóo le băgásẹm îm‿bidón/dóo flọárẹa-sọárĕˡᵘⁱ̯//

"u̯ar pátruj‿dă mi̯i/u̯ar vă duᵍ‿la...la pᵘ̯óstî̂"//

să plătím pátruj‿dă mⁱ̯i/că‿ẽ [k] cum i̯erᵉ̯á báni̯-atúnĉ//i̯o m-am dus/avẹám o bazmá dă lî́nă‿a mámi/

ĉi "u̯ar bazmáⁱli dîn̦‿cap"/

i̯o zic "să dau̯ bazmáu̯a dîn̦‿cap/păi̯ mă omu̯áră máma/mă‿c...fără bazmá la máma‿acásă/máma bon̦lávă/ĉe mă fac ?/mai̯ bíne dau̯ banⁱ"// an‿da‿báni/pátruj‿dă mi//a da‿șî verișu̯árî-mẹ-ạẹạ/n-a vru‿feméẹa să dẹa/țáța caterína//mámă ! șⁱ‿púne mî́na mᵘ̯óșu/ș-o omọáră cu ĉomágu̯/ș-o omọár-ŏ/șî mai̯ víne șî doi̯ in̦șⁱ călárе/și i̯-a plătⁱᵗ//a plăti‿și báni/a mîn̦cáᵗ‿șí bătáe dă la móșu̯//

șî m-a lu̯a‿pă míne la drăcuélⁱ/că "tú ai̯ fost a drácu"/că‿ "aⁱᵃ"/

"păi̯ bíne bră/să-m i̯a bazmáu̯a/i̯o úne mă duᶜ‿fără bazmá ma [k] la máma ?"//

ș-am̯‿vint acásă/i̯-am povestíᵗ‿mámi/máma "să nu te mai̯ duj‿ mái̯că/să nu te mai̯ duș"/mai̯ m-a bătú‿șî máma//

[Aceeași]

ne dădeán̯‿jócului̯

cînd i̯erᵉaᵐ‿mai̯ mícă/mă trimĕteá părínți cu váca//șⁱ...ne dućám îm‿pădúre/ne lu̯am mîn̦cáre la noi̯/șⁱ...mai̯ stăteám...stăteám cît-o zi-ntreágă cu váca/șⁱ...la dóospe noi̯ le legám îm‿pădúre/le legám să...să să ᵘodineáscă șⁱ‿i̯éle/mîn̦cám și noi̯/șⁱ...an̯‿legát într-o zi váca/șⁱ‿cu áltă priétenă ⁱerᵉám//și noi̯ ne-am‿dat jóculuí/ne-an̯‿jucát//cîn‿mă duc/váca la priéten-éa împun̦sése váca mea//scăpáse váca la priétena mea/și̯-o-mpun̦sése/și̯-o făcúse mototól acólo/d-abeá an̯‿scăpá‿váca dă...dîn̯‿coárnili la vác-ai̯lálta//șî așá nı să-ntîmplá cînd i̯ergam miᵛ‿ne dădeán̯‿jóculuí/lăsám̯‿vítili...habár nu mai̯ aveán‿dă i̯éle//

grigóre vasílica
dóozeĉ [de ani]

glínĝe [și] țúrcă

noi̯ dacă sîntém mai̯ muls‿copí la un lᵘocⁱ/dácă-i̯ zéĉe/ĉínĉⁱ îl [k] dăvále/ĉínĉⁱ bătém//dacă...[k] glínĝa ⁱe um‿băț/úm‿băz‿

770

máre/și o glínĝe i̯-ašá[2]/și dai̯ cu bắțu/și dac-o prindè/î...la ro̯átă̦/adíca vinẹ-aⁱ˜íĉa/și [r] și i̯éi̯ báte în‿lócu nóstru̯/șⁱ‿s [k] noi̯ ne duĉén‿dăvále//

[Și țurca cum e ?]

țúrca i̯e ọ̄...ašá un u̯ou̯/

[De lemn.][3]

dĕ lemn/șî-l pui̯ ǰos//șî dại̯...cu bắțu d-a‿azvîrlíta/și álți̯ șádẹ dăválẹ//dac-o prínde lắ [r] la căĉⁱ˜úlă/atúnĉa vínĕ i̯ẹi̯ la ro̯átă/șⁱ‿nôi̯ ne dūĉém dăvále//

kívu górĝe [zis] țíru
dói̯șpe anⁱ

cu váca

i̯o am̥‿fost î‿l[ɛ]la [k] cu váca/cu frátele myeu̯ pă válẹa gîrli/ca să mănînĉe i̯árbă//toț o̯ámeni̯ să duĉá/núma noi̯ să nu ne duĉém//nẹ-an‿dus a[ɛ]túnĉa/șⁱ‿tót atúnĉa vẹnẹá pădurắru//nẹ-a lu̯a‿váĉîle/lẹ-a duᶻ‿la obᵘór/și nẹ-an‿dus acólo/șî...táta n-á vru‿să mẹárgă/íĉe ˢă mă‿ug‿la i̯el/"dacă nu ți̯-o dă/trẹába ta"//m-an̦‿ᵘs acólo/

íĉe: "păi̯ si̯ banⁱ ?"

"n-am"//

"atúnĉa" íĉe/"dă-m um‿plóvăr"//

avẹaᵐ‿um‿plóvăr veᵏ‿pă míne//l-an‿daᵈ‿/mi̯-a da‿váca//

[Și ?]

și...i̯erá muls‿copíi̯//u [r] ᵘúnu̯-a dat um‿po [k] plóvăr...

---

[1] Gest: lung de 1 m.

[2] Gest: cam de 2o cm lungime.

[3] Intervenția aparține unui copil care asistă la înregistrare.

nᵘǫ́u̯/și i̯-a daᵈ‿dóọ vaĉⁱ/cắ‿i̯el avẹá dóo vaĉ//

[Același]

844. BĂRCĂNEȘTI

(jud.Ilfov)

Culegere: 1973; CB, MM; transcriere: MM

vʸía

vʸía dacă ai̯ lócu pregătitᵘ/...pregătéștⁱ întíⁱ̑ lócu/ă tai̯ ĉọáĉîli/...ă faĉ o sfọáră la cît vrei̯ să pui̯/la ᵘ̑òbzéș‿sau̯ la um‿métru/métru dă métru/...șî-ntíṇs‿sfọára/șî-nĉéi̯ să faj‿găurlî̃/daca faș‿cu...cu gă [k] cū...cu cazmáọa//dacạ nu/cu ránga//s-o faș‿cu ránga//dă...nu prẹa ⁱ̑e rẹcomandá‿cu ránga//cu cazmáu̯a//ș-o bag̑ⁱ acólo/și-i̯ faʲ‿moșorói̯ dasúpra i̯ei̯/șî-i̯ pui̯ uṇ‿sⁱ̑emn//lîngă lîngă căp [k] u̯ókii̯ i̯ei̯ acᵍọálẹa//ș-apăi̯ îl...cînd înĉépe să dẹa/[ɛ]ridícă scróbu-ṇ‿susᵘ//șî îl dăzvelés‿ș-ápăi̯ p-ọ́rmă-i̯ dai̯...vói̯e să crẹáscă//al dói̯lẹa an...o tai̯...dă jur împrejúr...îi̯ tai̯ tọáte...lăstár-ẹ̀ẹa care i̯-a dat/ș-al tréi̯lẹa an înĉépe să...lásî o fărî̃mă dă cordíță/să fácă//

[Ce-i lași ?]

îi̯ laș//o cọárdă//cọárdă/un óku/doi̯ ĉepⁱ//

[Și pe urmă o mai îngrijești ?]

o-ṇgrijắș/trébui̯ĕ‿să-i̯...o săpám/cu sápa/...dă dóo‿trèi̯ orⁱ/dă cît...i̯e nevói̯a/p-órmă...la culésᵘ//la culés ādunám în...în tírne//șî viním acásă/șî-l băgám în...în toĉîtọáre//în toĉîtọáre îl dăm pîn linᵘ//nainte îⁱ̑ dădẹáṇ‿cu súlu//acúma a ișí‿linurlẹ-àstẹa/îl trîntéște-ṇ‿liṇ/șî-l tréĉe-n toĉîtọárĕ‿nŭmadăcîᵗ//ș-ápăi̯

772

p-órmă traj‿vínu/șî-l bag^{i} îm‿butói̯//dîm‿butói̯^{u}/...nu prẹa-i̯ bun i̯el atúnĉa că i̯e cam túrbure/ști ? dȗpă ĉé‿s^{ă}‿limpezéște îl ^{i}ei̯ la...la-ntrebár^{i} [l]//

[Și după ce tragi vinul, ce rămîne ?]

drójdie//

[Și cu aia ce se face ?]

ă...bọásc-aẹă‿acólo șî‿cū drójdiẹa ĉe mai̯ rămînẹ-acólọ/să fáĉe rạkí^{u}/țúi̯că̦//țúi̯că̦//

[Asta cum se face ?]

țúi̯că...i [k] avém aíĉa cazán‿la...cazáne la colectív aíĉa// ne‿^{d}ĉén‿cu bọásca carẹ-o avén‿cu...drójdia sau̯ bọáscă ĉe i̯èstẹ-acólo/ne‿^{d}ĉém‿î la...acóló‿la cazán/cu l^{e}émne/...șî băgắm în‿cazạn //ș-ăștépț acólẹa pînă-nĉépe să fi̯árbă̦/șî‿cîn‿înĉépe să fi̯árbă/-nĉépe să i̯ése...ábur pă țévẹ/pă țẹávă̦/acólo unde cúrĝe țúi̯cạ// ș-apắi̯ înĉépe să p^{h}ícure țúi̯că̦//cînd oi̯ véde că i̯ése albástră/i̯e bucuríe/că...i̯e roz‿dă țúi̯că/cînd ăl [k] oi̯ véde că nū...nu s-albăstréște pă...pă prosópu/pă ștergáru care-l pui̯ acólẹa/...nu prẹa-i̯...nădéjde dă ẹă//

[Dacă e albastră înseamnă că e tare ?]

i̯e ta [k] i̯ése tárẹ/i̯ése tárẹ/că áre tăríe//ș-ápăi̯ înĉéi̯ să-nĉérj‿dî‿i̯a//"ĕ ! i̯e roz‿dă țúi̯că"//pînă cîn‿cúrĝe [ɛ] un déca/dóo/...pọáte șî‿tréi̯ dacă-i̯ b [ɛ] bọásca búnă/ș-ai̯ lăsá‿vin î‿i̯a// dac-ai̯ lăcomí‿ș-ai̯ scoz‿vínu dî‿i̯a/nu ma‿i̯ésẹ//

grásu nicoláe

șai̯zeșîòb‿dă an^{i}

să punẹá tutún

[Cum era treaba tutunului ?]

trẹ́aba tutúnului̯ i̯erá aşắ/că punẹai̯ [k] sămănái̯ sămínța pă... făĉái̯ brázdă̯//doozèj‿dă métri dă brázdă̯//dóozej‿dă métri pătrát//sèmănái̯ acólo brázda/l-udái̯ contín pînă răsărẹá/p-órmă-l...îl mai̯ jumulẹái̯ cîtẹ-o burui̯ánă care i̯erá pî̃‿i̯el p-acólo/priyái̯ dă dóo trei̯ ^{u}or^{i}/pînă să făĉá răsádu márẹ dă...dă vro ĉínspe ĉentimétrẹ-aşá//ş-ápăi̯...îl plantái̯ pă lóc^{u}//la...tréi̯zeĉ...fir dă fir/trei̯j‿dă ĉentimétri̯/rîn‿dă rîn‿dă...la ĉínzej‿dă ĉentimétri sau̯ şái̯zeĉ cum dădẹá ^{u}órdin/cum erá s [k] răsádu dă...să-l púi̯e/şî-l punẹám//duĉám butói̯u cu ápă pă cọástă/...şă îi̯ punẹám ápă̯//ca să prínză̯//dacạ nu să prindẹá/-l mai̯ cîrp^{i}éi̯ ^{u}o dátă̯//îl mai̯ punẹám o dátă̯//nu dîn nou̯/dă pă undé‿erá lípsă̯//pă‿úrmă la vo dóo săptămî́n dă zíle isán‿la sápă/pă‿úrmă a dóọa sápă i̯ar/...ş-apăi̯ aşteptái̯‿là culés^{u}//la culés te‿^{d}ĉái̯ şî rupẹái̯ trei̯ pátru foi̯ dîn... dă jos^{u}/care i̯erá mai̯ cọápte/mai̯ tîrzíu̯ i̯ar mai̯‿i rupẹái̯...trei̯ pátru/i̯ár‿mai̯ tîrzíu̯ trei̯ pátru/apăi̯ rămî́nẹá vî́rfu//la vîrf... pă tọamn-acúma să culeĝá şî vî́rfu...//tăi̯án‿coĉén^{i}/...şî rămî́nẹá lócu...líber i̯ar ca la-nĉepú^{t}/şî‿punẹá prìmăvára [k] adíca tọámna putẹái̯ să pui̯ grîu̯ acólo-n tutún/că...zîĉe "-i̯ tutuníştẹ/să fáĉĕ gríu bun a^{g}cólọ"//tutuníştẹa/fasolíştea/...s-ă...recomandátă că să...să fáĉe mai̯ bun/i̯erá munĉí^{d}‿mai̯ b^{y}ínẹ lócu̯//

[Şi după ce-l aduceaţi acasă, ţutunul ?]

tutúnu ? îl‿î înşîrám/pă sfọáră/cu undrẹ́aọa/îl punẹám‿s^{i}‿să usúĉe/...dápă ĉe să uscám/cîn‿dădẹá ^{u}órdin că să-l dúĉem/îl păpuşám//âl păpuşám//

[Acelaşi]

o cásă

i̯o am‿făcút‿î...şáse rî́ndur dă cásẹ//i̯ó lẹ-am‿făcú‿şáse ríndu^{r}‿dă cáse̯//

[Păi cum așa ?]

păi̯ n-am stat acî prima‿^{d}ắtă/am stat în áltă párte̯//am̯‿făcút acólo casă/...p-órm-am̯ vă^{z}ut i̯o că s-ā...s-a răsculát um‿boi̯ér// să mă de̯a/mulțumésc/nu ![1]//ā...s-a răsculát um‿boi̯ér să mă de̯a afáră dîn‿cáse/că i̯erám̯‿vecín̯‿cu el acoále̯a//șî n-am dréptu i̯o la cásile̯-a[lea]-acó^{lo}//ș-ave̯ám act acólo/pămîntu-ntărit/că i̯é‿cutáre̯/șî le̯-am da‿la áltu̯//ála‿a intrát acólo//șî am cumpărát aíc^{i}// cînd am̯‿venít aíĉa/an̯‿stat ĉ-an̯‿stat în...vo cízva an^{i} dă zíle-n̯‿ cásile̯-áste̯a și i̯erá cam vek/le̯-am fărîmá^{t}/ș-am făcút áltile̯//am̯ făcú‿la...um băi̯át am̯‿făcút ^{î}álta/pă‿úrmă la [k] dacă le̯-a vîndú‿ și i̯el p-ále̯ā/a făcút î‿áltă párte i le̯-am făcú‿șî p-ále̯ā acólo/ lu ăsta‿acî pe̯ste drum‿î i̯-am ajútá‿și lu ăsta‿acó^{lo}...//

o casă să construește în‿félu următor: dac-o faj‿dă...dă nui̯éle/dă gard^{û}/...îs trebúe vo patruzej‿dă lémne gro̯áse búne̯//furĉ// adúj‿méșteru̯/ le ĉopléște/...îi̯ dai̯ mîncáre meșterúlui̯ acólo/îi̯ dai̯ șî lui̯ cíti̯-un rakíu̯/la másă/...șî încépe să țe̯-o...rîdíĉe fúrĉili/ po‿úrmă o pai̯entés‿sau̯ o-n̯grădéșt^{u}/cu nui̯éle̯/...náinte i̯erá nui̯éle/acú nu mai̯ găséj‿nui̯éle/acú o paente̯ază tot^{i} cu...cu cu^{i}e/ști îi̯ báte cu^{i}e/șî...pă párte̯-ae̯ā șî pă párte̯-ae̯ā/șî bágă pămîntu pă mij^{l}oc//ș-ápăi̯...cûm bas‿pămîntu̯-acólo/bulgăréșt^{i}/așá să num^{e}éște bulgăre̯ála//dúpă ĉe să usúcă la vo...doo spătămîn trei̯/s-a uscá‿ bine/îi̯ dai̯ o lipi̯álă//pă bulgăre̯álă//ș-ápăi̯ îi̯ mai̯ dai̯ áltă lip^{h}i̯álă/sau̯ ș-álta i̯ar/...ș-ápăi̯ trebui̯á ĉe "s-a [k] mă/s-a aprokiá‿to̯amna/să-i̯ dau̯ cu var^{u}/să ne mutăm în‿casă"//âi̯ dă cu var/șî te muț^{i} în‿casă//

[Același]

---

[1] Răspunde anchetatorului care îi oferă o țigară.

zíu̯a ne jucám multᵘ

[Cînd mergeați cu caii, nu vă jucați ?]

ă...ae̯á‿cîn̦ [k]‿zíu̯a ne jucám multᵘ//zíu̯a ne jŭcám//

[Cum ?]

ā...d-a purĉáe̯a//fìeșcáre cîte̯-um‿bățᵘ/și o gáură la míjocᵘ/ ș-aíĉa cî́t-o gáură pă...pă mărnⁱ așá pátru‿ĉínĉⁱ ín̦șⁱ/șî o buturugúță mⁱic-așá ca...mai̯ ńícă ca pumnu̯-așá/șî dădḙái̯ î̆‿i̯e̯// care̯-o băgá la míˡjoc acólo-șà/áltu̯-o dădḙá î̆...șî i̯erá pọrcáru care vre̯a s-o bâĝe̯//ștí̯i̯ ca să sá skímbe și i̯elᵘ//dacă i̯erá dibáĉ/o băgá mai̯ répêde/dacạ nū...//

mai̯ jucám și de̯-a ḫói̯na/...și de̯-a țur [k] cu țúrca//ᵘⁿ‿căpătî́i̯ dă băț așá/ascuțí‿la cápe̯te/șî...carē...arun̦cá mai̯ dăpárte cū ...cu țúrca șî nu logá lémnu/îl ține̯ái̯ p-ăla-m‿pî́ndă multᵘ/șădḙá-m‿pî́ndă multᵘ//șî‿cîn‿dădḙái̯...dă trei̯ orⁱ dădḙái̯ cū...cu bu [k] cu nui̯áu̯à/în̦‿țúrcă//șî-i̯ dădḙái̯ pe̯ste i̯a/șî să‿ĉe̯á la doo [k] zéĉe métri/i̯ár‿mai̯ dădḙái̯ ᵘo dátă/i̯ár‿mai̯ să‿ĉe̯a la...ĉin̦ʲ‿métri/ i̯ár‿mai̯ dădḙái̯ ᵘo da/i̯ár‿să‿ĉe̯a/șî-nĉepḙái̯ să măsórⁱ cu nui̯áu̯e̯/ cîte nuⁱéle éste̯//pîn-acóˡo te ᵈĉā în̦‿spinárē...să te dúcă [!] știá călăríe [!]//

[Mai erau și alte jocuri d-astea de copii ?]

de̯-a kítíta//de̯-a bárba-e̯árba//â...d-a kítítā/te jucái̯ în̦‿fel-ósta/că te‿ĉai̯ șî pune̯ái̯ ᵘóki/ș-ăi̯a s-ascunde̯á//cătái̯/cătái̯/ ...nu știe̯ái̯ dă un̦‿să-l prin̦z/șâ-ˡ‿prindḙái̯ cî [k] dacă-l prindḙái̯/îl prindḙái̯/dacă nu tᵘot [ɛ]...tᵘod‿noi̯ pune̯ám ᵘóki/tot i̯o// pune̯ám ᵘóki̯//pînă cînd îl prindḙám pă únu să...să púē‿ála ᵘóki̯// ș-ásta ⁱerá kitíta//

bárba-e̯árba...te lej‿la ᵘok//șî kípui̯ dăpă i̯el/pînă-l... pînă-l prin̦zⁱ//dacạ-l...îl po‿să-l prin̦zⁱ/...scai̯ să nu te mai̯ le̯ágă la ᵘoi̯/dacă nu/stai̯ legá‿la ok acólọ//

[Același]

---

[1] Gest.

támje grẹa

[Cum era cînd lucrai la boier ?]

te‿ĉ^{e}ái̯/te-nțele^{ĝ}ái̯ cu i̯el^{u}//

"c^{u}onášule/-n‿dai̯ șî níẹ vro șáse po^{g}o̯áne dă porú^{m} ?"//

"să-z‿dau̯"//

úna‿șî‿úna//porúmb^{u}//îz‿lu̯a pentrū c^{u}òcărít^{u}/i‿zîĉá cocărít/ îi̯ dădẹ́ai̯ o tî́rnă/ĉa c-ai̯ cop‿porúm‿dă...^{î}acólo/ș-ai̯ mîn̯cá‿j^{î}‿dă la i̯el^{u}/porúm ‿copt//șî-i̯ dădẹ́ai̯ ^{u}o tî́rnă dîn̯‿grămáda dū́mnẹatá/... dădẹ́ai̯ lui̯//pentru cai̯//avẹ́ai̯ doi̯ cai̯//dădẹ́ai̯ dóo tî́rnẹ//to‿dîn̯‿grămáda dū́mnẹatạ//șî^{1} ...la șáse pogo̯án^{i}e/...îi̯ seĉerán‿trei̯ pogo̯áne dă resfét^{u}/cū‿séĉerạ//îi̯‿ī...avẹám unu̯-aíĉa așá...undi-^{i} [ɛ] colhózu nóstru [k] undi-i̯ colectívu/ĝorĝícă gligoríu̯/îi̯ dădẹ́ai̯ șî‿pui̯ dă găínạ//da să nu hí da‿pui̯ d-ắi̯a n^{i}égri/ĉa că â i̯ést^{i}e în dólĭu...moșî́i̯a lui̯ ?//îi̯ dădẹ́ai̯ d-ắẹa bălán^{i}//

cînd am̯‿făcút i̯o o^{d}átă ĉín̯ș‿pogo̯áne dă resfét^{u}//cu séĉẹra//am pus femẹ́i̯a la càp^{u}-ọ́la șî^{i}‿i̯o la cápu̯-ằla/la țan̯c aíĉ lăsán̯ lócru// pîn-acólọ/pîn-acólọ//"ăolẹ̀o ! cîn̯‿să ne-ntruním noi̯ únu cu áltu? cu séĉẹra ?"//că-z‿lu̯ai̯ cî́t^{e}-o...mûnúk^{u}//os‿fi văzū‿^{jî}‿dū́mnẹavo̯ástră séĉeră/cum să séĉeră lúmẹa /da//àn̯‿seĉerát i̯o ĉ-an̯‿seĉerá/vo dóo zíle p-acólọ//m-an‿dus ș-an̯‿vorgí‿cu seĉerătọárẹa/...ẹ-am plătí‿lu ắla cu seĉerătọárẹă‿să ní-l táie̯/ĉín̯ș‿pogo̯ánẹ/únde ^{i}erá să fac i̯o cu femé^{e}a ĉín̯ș‿pogo̯á^{ne} ? copíi̯ míĉ^{i}/îl țineám în̯‿cărúță/ă avẹán̯‿coviltír^{u}/îl țineá [k] îi̯ țî́nẹam în̯‿covi̯ltír acólo// p^{h}ĕ !^{2} pă lo‿cînd îl mutám pă loc acólo/avẹám níște...crăcán^{i}/ trei̯ crăcán^{i} așá/șî-i̯ punẹám o foíță pă i̯el acólo/și-i̯ agățám... lẹágănu ști să nu să súe furníĝile pă i̯ei̯/că-l mî́nca furníĉili̯// ...támje grẹá//

[Același]

---

[1] Subiectul tușește și-și drege glasul.
[2] Interjecție exprimînd uimire.

flo̯áre̯a rușîni

[...] acúma i̯e álfelᵘ//dacă [r] dacă-i̯ zícu nórû-mi "fă ! i̯éte fă ! șáde rușînⁱᵡe fă ! că cŭ rᵘóka scúrtă fă ! rușîne̥ fă ! ŭi̯te" [ɛ] să dúĉe/i̯áca i̯o sîn‿d-atíți̯a anⁱ/da i̯ó‿nu m-a l [k] nu m-a văzú‿ĉinevá-ŋ‿cápu gol/do̯ámne fe̥réște ! ca să-m̥‿vázăᵘor sócru-mi̯u/ᵘor...do̯ámne ferⁱ ! or ᵘómu ńeu̯/do̯ámne̥ feréște !//da acúma/ḫátⁱᵡe ! nórî-me̯a...îl pi̯áptână șî...púne cᵘorde̯áu̯a șî̥.../dacă nu ma‿i̯e̥ rușîne̥ !//i̯erá ᵘodátă o flo̯áre̥/bălán-așà/ⁱᵡéi̯te i̯erá așá i̯erá/i̯erá pă dă láturⁱ dóo rîndur/cîn‿am ap [k] cînd a [k] i̯erám i̯o acásă i̯erá dóo rîndur dă...bⁱbălán-așá//șî înăúntru i̯erá nᵉégru/ o flo̯are̥-așá-i̯ [ɛ] așá i̯erá dă máre̥¹//acúma m-am ui̯tátᵘ/la ĉimitírᵘ //absolú‿dă¹⁰‿/niĉⁱ [r] niĉⁱ atît/nu ma‿i̯e um‿bob/șî ĉîcă á̯e̯a-i̯ flo̯áre̯a rușîni//daca nu ma‿i̯e rușîne̥/nu ma‿i̯e//

ne̯águ ancúța
óbzĕșiĉìnʲ‿dă anⁱ

făĉáŋ‿clácâ

făĉáŋ‿clácâ/vine̯á to̯áte fétile/alés cînd au̯uze̯á fétili marⁱ/ mái̯ca lu dumnᵉᶻᵉᵘ ! cîte dóo‿trei̯ cláse̥ [k] cásĕ...dâ făĉám//torĉá//torĉá nu pute̯ái̯ să-l arîdíĉ/úi̯te̥ tor‿d-ăla²//da//șî lînâ/șî ...ș-àcúma să fáĉe̥/da să fáĉe mai̯ rar așá/care áre̥...cŭ‿feméi̯/care̥ n-ári̯ àșă...lúcru ca să ái̯a//úi̯ᵗⁱ ! i̯o am ō...o fátâ/ [ɛ] lucre̯ázâ ...lucre̯ázâ-ŋ‿satᵘ//úi̯ti flane̯áu̯-ài̯a³/ái̯a d-aco̯ále̯a/da//lucre̯ázâ feméi̯le/o sútă dă franĉⁱ i̯e o flane̯á/da//șî plătéște șⁱ‿i̯éle...

[Și după ce terminau de tors ?]

ē ! le dăde̯á...àcú cînd i̯erá yínu/mai̯ le dăd [k] le dă vin/ da-ŋcólo̥ nu//fʰi̯èrbe̯ám cîte̯-o căldáre̥ dă porúmbᵘ//pùne̯ám străkiŋi

---

¹Gest: rotundă și mare cît palma.
²Gest: arată tortul pe care-l adusese mai înainte.
³Gest.

778

pîm‿patᵘ dă porún̦/‿şî áe̯a//àcú fáĉe gogóşⁱ/fáĉe pă nái̯ba/pî́i̯ne̯/vʸínu/ş-áe̯a̯//brî́n̦ză/murătúrⁱ...//da//

[Şi cînd se ducea fiecare cu lucrul ei tot clacă-i zicea ?]

nu/atúnĉa i̯erá fúrcă//cu...şezătoáre/da//cînd i̯erámū dă i̯erámu fátă i̯o̯ acásă la máma/i̯erán̦‿la şcoálă/şî i̯erá o [ɛ] boi̯éri‿éşti̯a care ⁱ͡éste colectívu̯-aíĉa//i̯-ave̯á [ɛ] i̯erá o cucoánă//şī i̯o n-áve̯am/că i̯erá máma sărácă să̄...să lucrézᵘ//şî m-am dúsu cu nişte bagadéle dă áţâ/dă bumbácᵘ//l-an̦‿răsuĉít aşá/şî făĉán̦‿la badadéle//şî...ń-a dátû...o cutíe dă...dă bobíne/dă bobíne d-ắla númăru şàptezⁱ͡éĉⁱ//şî mi̯-a dátû nişte cᵘólţurⁱ/şî am̦‿făcút/şâ m-am mărítá‿cu cólţurle̯-ále̯a//şî ş-acúma le ţíu̯ pă dădăsúb‿la pérnili d-acásâ//le ţî́u̯ cólţurle̯-àle̯a//

[Aceeaşi]

núnta

[Poţi să ne povesteşti cum ai făcut nunta ?]

núnta s-a făcút aşá: am̄...tomʸít táta-sócru lăutári/à‿vorbí‿cu náşu/i̯-am da‿noi̯ lu naş...i̯-a da‿dâ la máma-me̯a pátru‿sūte dă lei/i-a dat‿ī̂ cămắş cum să spúne ţărănéştⁱ//aşá i̯erá atúnĉe̯a/dóo cămắşᵘ ţărănéştⁱ/i̯-a da‿dóo prosoápe/lŭ́‿náşa/um‿batíc/â...ĉin̦ş‿kíle dă ţúi̯că/o vádră jumáte dă vi̯in...//şi pă ᵘ́rmă.../ástea toáte le̯-an‿da‿dâ la máma/la míne̯//şî noi̯...an‿duz‿la táta-sócru acóle̯/acóle̯-a făcú‿toátă núnta/şî báni i̯-a lo̯‿táta-sócru/i̯o n-an̦‿lu̯a‿nimíc [!]//neámurle méle nu mi̯-a da‿dăcî́t úna/ţî́u̯ mínte o fústâ/şî̂‿cu áe̯a m-am alé‿şⁱ‿i̯o/că áe̯a [!] m-am îmbrăcá‿cu i̯a/da-n̦cólo̯ [!] în̦cólo nu mi̯-a da‿nimíca̯//şi pŏ́‿úrmă/...noi̯ ne̯-an̦‿retrás/că n-am mai̯ sta‿la táta-sócru/n-an̦‿sta‿la táta-sócru̯/ne̯-an‿retráᶻ‿la máma aíĉⁱ//şî dîn̦‿cáuz-ásta noi̯ n-am mai̯‿i avú‿la i̯el/să ne fácă i̯el cásâ//

[Şi cum e tot obiceiul nunţii ?]

pă‿úrmă tot obiĉe̯i̯u.../am făcú‿núnta/zíu̯a dă dimine̯áţa̯//dă dimine̯áţa/a vení‿lăutári/a cîntát ă...cîntecu lū ĝineríca/... p-órm-a cîntá‿brádu/a făcúᵈ‿brádu/ʰóra pă dă márne/şî‿pe úrmă lă dóospe̯...a ple̯cát...lă zéĉe̯-a plecá‿lă ásta/la náşu/cu flăcăi̯i/şî‿pă úrmă lă ᵘúnu/...m-am îmbrăcá‿şi i̯o ca mire̯ásă/a vinít brádu dă‿la náşu/a plecát i̯árăşⁱ înapói̯/ă...plecá‿ĝineríca să-l‿l-e̯a pă náşu/pă náşa/şî‿l-a adús lă míne/la mire̯ásă̯//le̯-a puz‿mása/am jucát i̯árăş nunge̯áça/cu şervéte/cum ⁱe aíĉa/am avú‿zéĉe şervéte mărⁱ/a da‿la ne̯ámurle̯ lū soţ/c-aşá să dă/şi pă úrmă ă...după ĉ-a jucá‿nunge̯ásca/a plecá‿la bisérică̯// [ɛ] am ple̯cá‿la bisérică/ne̯-am cununát/după cununíe am̯‿vení‿la salón/a pus i̯árăj‿mása/am băút/aᵐ‿mîncát/la zíu̯o̯...a lu̯at i̯ar múzica ş-a plecá/l-an‿dus pă naş acasă/am̯‿ve̯nít i̯árăş înapói̯/...am̯‿vin̯‿la tàta-sócru/i̯-a mai̯ făcú‿şî lui̯ o cîntáre̯ cu...cu băéţi/şî‿pĕ‿úrmă‿ăm terme̯ná‿núnta̯//

mírĉa joíţa
treíşapte [de ani]

cápra cu trei̯ ⁱezⁱ

i̯erá o cápră şî...cápră ave̯á trei̯ i̯ezⁱ//şî [ɛ] într-o zî cápre n-a [k] nu mai̯ ave̯á ĉe să mănînĉe̯/şî s-a dus‿î să i̯a...i̯árbă/dîn pădúre/s-adúcă la ⁱezⁱ/ⁱei̯//şî...cînd‿î a plecát/e̯a le̯-r spus ca să nu mai̯‿i dăskídă úşă la nimeríc dăcît ⁱei̯//şî...le̯-a spus că

"trei̯ i̯ez/cucuéţⁱ
úşa mámi dăscuⁱéţⁱ/
şî mamá v-adúĉe vo̯ᵘo/
drob de sáre în̯‿spináre/
mălăge̯áş în̯‿călcăge̯áş"/

780

şî...lúpu a auzít//că ^{i}erá...la spátili cásį//şă după ĉ-a plecát‿î máma/įe [k] la ^{i}ez^{i}/la ĝarbă/ca să lẹ-adúcă/lúpū s-a duz‿la įez^{i}/şî lẹ-a zis: ş^{ĉ}e

"treį įez^{i} cucu^{i}éţ^{i}/
úşa mámi dăscuįéţ^{i}"//

įedul̥ ĉel maį máre ẹ-a spus că să nū...să dăskídă úşa că éstẹ mama//įar ĉel maį mic/a spus că nu éste máma/că nu să va întọárĉe ẹa aşá dă répedẹ//şî lúpu s-a dus la ō [ɛ] fierărie/ca să-į ascútă dínţi/să...ca să áįvă glásu maį...maį supţírẹ/ca al cáprį//şî s-a dus/į-a ascuţít/şî după ĉē a vinít/įédu ĉel maį máre s-a [k] a sta^{d}‿după úşă//şî cînd‿a auzít‿î glásu lúpuluį/a zis că-į al mámi luį//şî a dăskís úşa/şî prímu pă el l-a...l-a mîŋcát//şî lúpū după ĉē l-a mîŋcát/ẹ-a pus cápu pă ferẹástră/să jignẹáscă cápra//şî l-a mîŋcá‿şî pă ĉel‿î [ɛ] mijloĉíu̯/ála a fos‿supt álĝie/şî ĉel maį mic a fos^{t}‿băgát în‿sóbă//şă după ĉe a vinít‿î cápra/ẹ-a spus įédu ĉel maį mic lu...lu máįcă-sa/şî ẹ-a spus că [ɛ] lúpū į-a mîŋcát fráţi//ş^{î}‿pă úrmă įa s-a gîndí‿că să fácă o pománă//şî la pománă l-a kemá‿pă lup//şî a făcút o grọápă/ş-a pus ō rogojínă/şă la grọa [k] îŋ‿grọáp-aẹa a băgá‿jar//şi į-a făcút ũ‿scáun/d-ásta dă ĉ^{e}árâ//ca să să topẹáscă la dogọárẹ/să cáză lúpu îŋ‿grọápă//şă să a [k] l-a kemá‿pă lup/ [ɛ] a mîŋcát vro ĉinĉ^{i} sarmálẹ/şî cînd a mîŋcá‿s [k] a şásẹa sarmálă/a...a căzút acólọ//şî dup-áẹā cápra a zis/^{s}ĉe įe [k] lúpu a zis/

ş^{ĉ}e [ɛ] "săr^{i} cumătră că...m^{u}or aíĉ"//

da cápra a zis aşá: ş^{ĉ}e [ɛ] "lásă să mor^{i} acólo/cum mẹ-aį mîŋcá‿şî tu įezişóri/aşá să staį şî tu acólo"//

şî ā murít lúpu acólo/da şî įezişóri į-a mîŋcát//şî a rămás cápra cu įédu ĉel maį mic//

mírĉ^{e}a ĉe vasílẹ
ām dóįspre^{z}ĕĉe an^{i} şi jumătáte

845. BUTOIU

(com.Sfîntu Gheorghe, jud. Ialomița)

Culegere: 1973; CB, BM, MT; transcriere: MT

[Amintiri]

númele̜ dă famílie̜ care m-an‿născút i̯erá álde gavrílă/álde gavríl-ăște̯a am̦‿foz‿niște sáș veníz‿dîn tran̦silvánie̯a/ș̱-a venít aíĉ/îm‿bărăgánu/

[De mult ?]

cam pân ánu la [k] pan̦‿cam acúm̦‿vro dóo súte dă anⁱ/au̯ sosít ei̯/a vẽní‿c-un̦‿copíl în̦‿spináre d-acólo dîm‿múnți carpáș‿șî pîn-aíĉ //aíĉᵉa s-a băgá‿la vaĉ/aíĉᵉa la málu[1] únu/ș-únu la crăsárⁱ //șî‿ s-a făcú‿și ⁱoi̯ săténⁱ aíĉ//în̦să ei̯ nu să ui̯tá la avére̯-atúnĉᵉa/păze̯á váĉile și tu̯átă i̯árna kefui̯áu̯//șî d-ái̯a ń-a zis gavrílă/ș-ave̯á un núme porẽclă dă ble̯ój/știz‿dûmne̯avu̯ástră ĉe-i̯ ála ble̯ój?/

[Nu ! nu !]

àșá/a̜la ere̯á un om kíznovát/care făĉᵉá sábie dă lémn/pune̯á o tí̯vgă-n̦‿cap/șî făĉᵉá ᵘoi̯ᵏ‿d-ái̯a dă ᵘomᵘ-așá la luńínă/și petreĉe̯á tu̯átă i̯árna//cîn̦‿vine̯á ánu nou̯/cîn̦‿ve̜ne̯á sórco̜vă/cîn̦‿vine̯á/i̯el urá meréu̯ întodaúna̜//șî la i̯el cîntá cu flúi̯eru șî fétele marⁱ șî‿flăcắi jucá cóntinu̯áre în̦‿cúrte la el/n-áve̯a niĉ ᵘo gríjă/

[Și cum îi zicea ?]

gavrílă !

[Și la ăla, bleoj ?]

da !/porécle̜le lui̯ erᵉá ble̯ój/că să făĉᵉá ble̯ój i̯árna/ca să fácă glúme/și să trăi̯áscă cum [!]//àșá/șî boi̯éru d-acóle̯a dîn̦‿comúnă zîĉe/ĉe zîĉe ?/acóle̯a unde-i̯ zidurẽle̯-ále̯a agóle̯-a fost um‿boi̯ér mare̯-acólo̜//

---

[1] Comună învecinată.

782

"mă " ! zîĉe "ĉę-o fⁱ la ăst-aiĉᵉa ?/n-áre niĉ ᵘo grijă dălóc" ĉę/"ịa-ị fac o bucátă lu ásta/ịa să-ị dăn‿noị niște banⁱ/să-ị pricopsíŋ‿șí‿pă ịel"/ị-a daᵗ ᵘ‿o púngă dă banⁱ//

mṷóșṷ-a-nĉepú‿să íntre-ŋ‿gríje/"mă ! ĉe fac ịo cu ban-éștęa ?/ĉe fag‿dîn eị ? únde íntru ịo" ᶻĉᵉ/a kériz[k] t pófta dă jócurⁱ/dă dánsurⁱ/dă nu ștu ĉe/i dădęá greṷ/ĉe să fácă/"da d [k] mîịne póịmîịne dacă-ŋ‿zíĉe ásta că-z‿datór la ịel ? ĉe fac ịo" ᶻⁱĉe/"pă‿ęa să-ị duc ịo báni-napóị/dă-l drácul̦e báni/și lásă-mă cu kéfu neṷ ínainte"/ị-a dat báni/ịí ș-a văzú‿dă tręábă/kefuịá și tot tímpu-așá a trăit//avére n-a făcú//

gavrílă dumítru [68 de ani]

ei treieraṷ cu cái

ș-atúnĉⁱ‿ináinte dă nóo‿súte únsprĕzèĉe/eị treịeráṷ cu cái/să p[unea]‿cái așá la rînd/să legá[...]p-ĕị dă gît/ș‿să punęá uŋ‿somoịóg dă páịe ș‿c-ᵘo fúnie r [k] la uŋ‿ste [k] uŋ‿lémn bătút în árie...

[Cum îi zicea ?]

stęájĕr/și merĝęá rṷátă cú‿cái pînă cîŋ‿să-ŋfășurá fúnięá‿agólo/p-órmă-ị‿intorĉᵉá pă pártę-àilántă/ș‿stătęá um‿băịát căláre pă eị/șî-ị mînă tṷátă ziṷa-ị gonęá pî‿árie//

dúpă ĉe să frămîntá páęle bíne/să treérà grîu/să grohoịá/așá-ị spunęá/cu lopáta/să făĉᵉá cărărⁱ așá/îl răríțá/ș-atúnĉᵉa cîŋ‿răríțá/ịár pûnęá cái ca să astúpe álęa/să nú‿dúcă piĉṷárilẹ tîríẹ și să.../p-órmă să dúcá la vînt saṷ la mákină/[...]ĉel maị mult ięșá la vînt//și zvîrlęáᵘ cu lopáta la vînt/ca să-ț arăt cum făĉᵉá ịeị cu lopáta atúnĉ/c-úịte-așá¹/făĉᵉá lopáta-m‿mína luị cînd îl treẹ [k] îl vînturá-ŋ‿vînt pă grîṷ/și ięșá númaị bóbu luị curát/dacă nu bătęá vîntu...nu putęá să-l vînture//

[Același]

---

¹Gest.

ᵘokínčⁱ

[Dar opinci nu se purtau pe aici ?]

ō !/ᵘokínčⁱ‿ī ⁱerá pᵉă [ɛ] la noi̯/da cîn‿a ișít fétile nu̯ástre nu ma‿ẹrẹá e [k]/la noi̯ i̯erá u̯okínčⁱ/ᵘō !/cîņ‿să su [k] făčᵉá/ǵetu móșu nóu̯ sărácu/če le mai̯ azvîrlẹá/da !/[...]da nu ᵘokíņj‿d-ástẹa cum ẹ-acúma dă le ẹa dă la prăvălíẹ/ᵘokínčⁱ făcúte dă cai̯/dacă murẹá cái/[...]le lu̯a kéile șî...le făčᵉá i̯ei̯/le făčᵉá i̯eⁱ șî să-ņcăltá cu ẹ́le-ņ‿kičére//úi̯te/la noi̯ cînd ⁱerẹám noi̯ dă i̯erám noi̯/nu ⁱerá mṓdă/du̯ámne feréște !/mai̯ mul‿dăscúlțⁱ șî cu ᵘokínčⁱ d-álẹa// să-ntindẹá/să făčᵉá cît /...șî...lẹ-azvîrlẹá pă cîmp [k] pă loc p-acólọ//

[Dar dumneata știi cum erau lucrate ?]

[!] e ! le tăi̯á așá șî le făčᵉá î g[ɛ]gắuri̯-așá dă intrá.../dă intrá pă i̯ẹ́le așá/dă vinẹá créțe/așá sî‿fáčẹ//

emíl dobríța-ņ‿zíče,dobríța mă kámă pă mínẹ
am șáptezeșîșápte dě anⁱ

turtói̯

ē !/să făčᵉá cuņ‿să spui̯‿i̯o‿ă turtói̯ !

[Cum se face turtoiul ?]

ă !/n-aṃ‿făcúᵈ/dă cîn‿ẹrẹám acásă ne făčᵉá máma nu̯ástă șî... da/i̯ẹrẹá...gustós cum i̯ẹrẹá ⁱel atúnčᵉa//ă...cuņ‿să spun ẹọ.../opărẹá mălái̯u/...cu ápă fʰi̯erbínte șî...pûnẹá...așá ca uņ‿kíl‿î/uņ‿kil jumáte dă făínă/peste i̯el/ș-acólo mai̯ punẹá șî puțín‿ă...drój-diⁱe/șī îl‿lăsá să dospⁱẹásca/cît credẹá dî́ņsa/nu ști‿i̯ō...acòló/și-l pûnẹá-ņ‿fórme//și-l băgá î‿cuptⁱór/ș-atúnčᵉa mi-l scotẹá/și ẹrẹá...dúlčẹ-așá/nu pûnẹá-n ⁱel záhir/nu putẹá nimigắ/dăcî‿sáre//

și așá mîncám/da ere̯á bun// [...] acúma nû‿am mai̯ făcút'/n-ám̃ văzú^{d}‿ la nímer^{ea}/că dácă vede̯ám pu̯áte că mai̯ făĉ^{e}ám/

costánța leu̯onída
pátruzèĉ [de ani]

[Porcul]

noi̯ lom purĉél‿î dĕ‿ĕzémplu...sugái̯/dîn áște̯a//îl ìngrijím pînă să fáĉē máre/îi̯ dăm porúmb/îi̯ dăm urlui̯álă/lătúr^{i}/ĉē găsím noi̯ da-ŋ‿gospodărie̯/șî...s-aprópie̯ crăĉúnu//atúnĉ^{e}a cîn‿éste dóo‿ trèi̯ zíle pînă-ŋ‿crăĉún/noi̯‿il tăi̯ém șî...îl‿î pîrlím/îl spălám frumós/l-așezám lā loc' únde trébŭe ca să i̯a sáre/d-acólo lom cárne.../fáĉem‿î...tocám//fáĉem trandaf^{h}ír^{i}/fáĉem tóbă/tăi̯ém‿î múșki-i̯ prăjím/i̯-așezám la borcán/ș-ápăi̯ tocám așá mai̯ mul‿făĉéŋ‿sărmălúțe/dă crăĉún/s-avém sărbătórile̯/și fáĉem dîn áste̯ā...lébergus̆/da !/șî anumíte d-áste̯a/mai̯ fáĉem șî...tóbă zis/șî cuŋ‿v-aŋ‿spus trandaf^{h}íri/

[Cum le faci pe fiecare ? Cum faci trandafirii ?]

trandaf^{h}íri^{i} tocăŋ‿cárne/pisăm ^{u}usturói̯/pisăm‿î dîn ásta/cuŋ‿ să spui̯/pipér/și le̯-amesticăm pă tu̯áte/ș-ápăi̯ dûpă ĉe le̯-amesticăm acólo/mai̯ púnem șî...dîn ásta dăc-avém...bui̯á/dácă nu fáĉem ș-áșa//șî...șî curățăm máțile frumós/pînă să fáĉe ele̯-așá cum ne pla^{g}‿nóo̯/și băgăm la pîlnie̯ la mașínă/și le umplém//dăpă ĉe le umplém/le púnem așá pă ^{u}o nui̯elúșe curățátă bín^{e}/undevá únde̯-i̯ cald așá/să-i̯ zvínte puțín/și-i̯ dăm afáră pă órmă//și ni-i̯ agățăŋ‿ la lócu lor/acólo unde̯ avém//și tóbă.../fi̯érbem‿î urékili/fi̯érbeŋ‿ slănínă/cárne/ă...riníki/ínimă/f^{h}icát/și le tocăm pe tu̯áte mărúŋ‿ mărún^{t}/tot așá púnem pipér/púnem foi̯ dă dáfin/și-i̯ fi̯erbém//în búrt-aĉée̯a care ^{u}o ave̯á pórcu/^{u}o curățím bíne/c-áre ^{u}o p^{i}élit-așe̯a/ô‿opărím/ș-o cusém pă unde băgăm măruntáile̯-áste̯a/ș-o fi̯erbém ęáräj‿dîn noṷ//dâpă ĉę-o f^{h}i̯erbém ^{u}o scotém afáră și púnem fund dădăsupt și dasúpra/ș-ápăi̯ pûném ^{u}o pi̯átră/ș-o presám bíne/ș‿dúpă ĉe să prẹsẹázä/^{îl} putém să continuóm să mîŋcán‿din ẹa//[...]

[Și ce mai umpli de la porc ?]

și de la porc fáĉeņ‿leberbúș cū.../cu cárne și cū plămîni/noi̯‿i spúnem plămín^{i}/i̯ē tot‿î că/cuŋ‿să spui̯‿i̯o/...ca ficátu/i̯-așá luŋg/da ^{i}e ĉevá mai̯ roșu/da !/și-l fi̯érbeņ‿și p-ăla-l tocăm bíne/púnem tot așá mirọáse-n e^{l}/și băgăm pîn‿î...um‿maț așá/cuŋ‿să spúnă/tot‿î ca trandafiri l-umplém binẹ/și-l fi̯érben‿dîn noṷ//și p-ăla-l pûnén‿tot așá lā zvîntát/și ^{n}trebuințăm dîn i̯el cînd avém nevói̯e//[...]

și mai̯ fáĉem și...dîn ásta/ă...f^{i}érbem tot așá cárne/ș-o tocăm/și fáĉem‿î caltabóș/

[Altfel nu se mai zice ?]

nu !/caltabóș‿ii̯ spunén‿noi̯//[...]și ăla-l fáĉem cu ọréz aș^{e}á și cu cárne/cu pipér/cu...foi̯ dă dáfin/...ș-ăla-l tinem și númai̯ la nevó^{i}ẹ fi̯erbém dîn el/da !//

[Aceeași]

fáĉeņ‿săpún

[Săpunul cum îl faci ?]

cuŋ‿să fáĉem ?/le adunăm dē...la crăĉún tot‿î uŋsu̯árẹa carẹ-avém‿î și jumărîli/untúra dû pă máțe/dû pă búrtă/ĉe s-adúnă/le puném într-uŋ‿vas/și primăvàra cînd i̯ése pelínu/noi̯ avém să [k] avém uŋ‿vas máre/adúĉem pelínu/púnem acólo pelínu cu jumărîli și‿sóda/cîntărím jumárili cîtẹ-avém/și pûneņ‿și sódă lā cantitátẹa carẹ-o avém//și le púnem pă foc și‿le f^{i}erbém/ș-adúĉem ápă dă.../lac îi̯ spúnem noi̯/și puném acólo așá dăpă cî trebúe să f^{h}i̯árbă/la doọ ḱ [k] trei̯ kíle dă ápă/și fi̯érbe//și încercăn cu ũ fulg dă pasărẹ-așá/

să vedén‿dacă fúlgu sā...tu̯ácă/i̯e sodós/mai̯ púneŋ‿grăsíme/dacă nu/ îi̯ mai̯ pⁱicắm/şî mérĝeŋ‿caⁿt‿vro ᵘórá/ᵘo ' óră jumáte/cît crédem noi̯ că trebúe fi̯ert/şi-l dăm jọs/şi-l lăsắm să răĉẹ́şte/şî dûpă ĉe să răĉéşte-l tăi̯ém bucắțⁱ//ş̌-atúnĉᵉa îl puném la loc/unde ne trébŭe/ şşî̆‿lom d-acólo şi ne fáĉen‿trẹ́aba/da !/

[Şi pe fundul cazanului ce rămîne ?]

nⁱe rămínē nişte trínĉⁱ‿î̆ spúnem noi̯/şi trínĉ-ẹ́ẹa i̯ᵉⁱ sunt‿î négri/nu ⁱéste bunⁱ dă rúfă curátă/mai̯‿intrebuinţắŋ‿la cíti̯-um‿preş dîn ắsta care i̯e mai̯‿iŋkís/că ắi̯a-ŋkíde rúfa/că dăjá ei̯‿sun‿négri/ⁱe adunătúr-ắẹa dā la tu̯áte [ɛ] ĉe s-a adunát acoló...arsătúră-i̯ spunᵉaᵐ//şi mai̯ spălắŋ‿cíti̯-um‿preş/sau̯ îi̯ dăm îŋcólò/nu prẹa ntrebuinţắm p-ắẹa/númai̯ săpúnu curát/bun/da !// [...]

[Şi dacă nu s-a făcut bine ? dacă s-a tăiat ?]

ă̄ îl púnem dîn nou̯ pă fᵘoc/şī védem or că i̯ẹ mai̯ trébŭe sodă/or‿î grăsíme-i̯ puném/untúră dîn ắstẹa/şi vedém/da i̯ése mai̯ anevói̯e/nu ma‿i̯ése cum ése dă príma dátă...bun//

[Aceeaşi]

846. CĂZĂNEŞTI [ALR II, 723]

(jud. Ialomiţa)

Culegere: 1973; CB, MM; transcriere: MC

şî ánu trei̯/gáta strúguri

Îm‿prímu rînd/tai̯ cu̯árdilẹ-aşá să zíĉẹ//dîŋ‿cu̯árd-ắẹa márẹa tại...ᵘo cu̯árdă cu trẹi̯ nᵘódurⁱ//şî̆-o faiⁱ‿znᵘóp‿aşà/znob‿znob‿znob dî cîᵗ [ɛ] şî̆‿cît-o sútă dᵃă bucắț/cîtẹ dóọ/cîtẹ [ɛ] cît...vrei̯ s-o faĉ/şî[1] ...pui̯ ápă...într-o pútină şî nişte pămíŋ‿gálbin şî bag [k] o bag acólọ-şạ//pâ ᵘúrmă baş‿tot ca la tutún[2]/ắşạ...d-ắẹa

---

[1] Informatorul tuşeşte.

[2] Informatorul se referă la o povestire anterioară, despre tutun.

...ca sạ ai̯ [k] ᵘo pui̯ la distánțạ//fáĉ-àltu gáᵘurili/áltu̯-ọ púnẹ ...púne fírli//șî-l [k] dasúpra la fiⁱecáre fⁱir/fáĉ-u̯m‿mᵘọșorᵘói̯/ca să cu̯ngáscă cîn[ɛ] cînd-o [r] cînd-ọ fⁱi ca să săpᵘ/să cungáscạ mᵘọ [k] că-i̯ acólọ/șî‿púnem șî sⁱémnẹ-așá cíti̯-un...lemn//noi̯ saⁱíĉa-i̯ fⁱíru dắ.../șî stai̯ pínắ‿cîn...crezᵘ așá/pŏ‿úrmă te duĉ.../a-nĉepút sạ-i̯ dẹā...să-i̯ dẹa múguru/sạ-i̯ dẹẹ cun‿zíĉem nᵘoi̯ căpúșa//ắșạ//șî̄...dácạ̄ [ɛ] vezᵘ că-i̯...a-nĉepúᵗ...mai̯ márẹ/sạ-i̯ dẹa mai̯ mărișu̯árạ ọ̄...desfáĉ cạ̄.../să nu cárẹ cumvá sạ ái̯bạ cu̯ájạ/ca să nu răsárẹ//dăsfáș‿p-acólọ pŏ‿úni‿fᵘo‿mușᵘorᵘói̯-ŏla//la tu̯átẹ mᵘọșoru̯ái̯-l dăsfáĉ//

pŏ‿ᵘúrmạ dupạ ĉē...s-a [k] a ⁱẹșít afárạ/cînd a ⁱẹșít i̯árba/gáta/dă-i̯ [ɛ] sápa/ă [k] ᵘọ prășắștⁱ//

[Și pe urmă ?]

șî pạ ᵘúrm-ọ sek ș-a dòᵘọ‿u̯árạ/șî̄...dă cítẹ ᵘorⁱ...i̯ésẹ i̯árba//ánu dînti̯/nu fáĉẹ nimíc/ánu dói̯...zîĉe a [k] noi̯ așá zîĉém/sîĉ-a‿făcút ᵘo stropẹálạ/ádică...cárẹ butúc i̯ẹ mai̯ bun/dă șî ⁱẹl acólẹa doi̯ trei̯...ĉorkínⁱ/mai̯ mititéi̯‿așà//șî ánu trei̯/gáta strúguri//

[Și cînd s-au copt ?]

cîn‿s-a cᵘopt/îi̯ cᵘulégẹm/i̯-aduĉém acásạ șî̄...făĉém vⁱin//

[Cum ?]

pᵃⁱ...â...dácạ̄...n-ại̯ așá multⁱ/îi̯ pui̯‿într-o pútinạ șî̄.../ai̯ ọ̄ [k] ai̯ ᵘo crácạ cu trei̯ crắĉ‿așà/șî̄‿faĉ așá[1] ca s‿s-adúne...î s-adúnẹ.../ắẹa cum să zicᵘ.../vrⁱéjî̯-ăẹa ại̯ lorᵘ/ạșá/șî rămînẹ numai̯ bu̯ábili//âl kísⁱéz c-ūn‿lemn sau̯ c-un‿sul/șî̄...fajⁱ‿vⁱin/dîn ⁱel//

[Și dacă ai mai mulți ?]

ḍácạ aᵐ‿mai̯ multⁱ/a mai̯ ⁱẹșí‿șî...cu[ɛ]ma [k] niștẹ prⁱésẹ/fa‿șî cú...prⁱés-àẹa

---

[1] Gest: informatorul freacă pe masă.

788

[Dar mai demult, cu ce îi...?]

dácă-z‿mar^{i}//îl punẹá-ŋ‿cád-àẹa...şî...t^{u}ot aşá/îl kisá cū... cu súlu şî.../avẹá ĉep/cáda‿j^{u}ós//şî â^{l}‿lăsá cítẹ ^{u}o zi d^{u}óọ ca să să...fermentézẹ ^{i}el/să cúrgă mai̯ b^{i}ínẹ/şî trăĝá ĉépu̯-ăla/punẹá-ŋ‿sgălẹátă/punẹá pă úrmă-m‿but^{u}ói̯u lui̯/ẹár mai̯ trăĝ^{e}á/cît avẹá//pŏ‿^{u}úrmă să-m [ɛ] micş^{u}orá [k] ádica să-mpuţiná‿â strúguri//aduĉá álţi̯ şî‿punẹá pístẹ ^{i}ẹi̯/ş-aşá pánă cîn termená//

rádu ştefán

sái̯zeşîşàptẹ [de ani]

şî̯-áẹa făĉá^{m}‿mái̯că cu u̯oiţîlẹ

āşă/i̯árna lẹ-alẹĝ^{e}án‿dă‿la ĉ^{u}obán/pă‿la sfíntu‿dumítru/vẹnẹáŋ‿cu u̯ói̯lẹ-acásă pă‿lă...sfîntu n^{i}ẹculáẹ-aş^{e}à//le băgám la adăp^{u}óst/cărá mu̯óşu la ĉ^{u}ocán^{i} şî‿la pá^{i}ẹ şî lă...//ş-aduná n^{u}otréţẹ/da trĕbẹá să-l tîrấscă/să-l împărţẹấscă /cărá ápă/cărá‿î...rînẹấ/la u̯ói̯/mă r^{u}og^{u}//

ápăi̯ cu̯álẹa spre primăvàră înĉepẹá să f^{i}éte u̯oíţẹlẹ/atúnĉa ne bucurám şî‿n^{u}oi̯//mámă şî‿cîn ne ^{d}ûĉáŋ‿la ^{u}oi̯/ne cûlcám sẹára şî‿dîmínẹáţa cîn ne ^{du} [k] găsẹám cîti̯-um‿mi̯eluşăl fătá^{t}/şî nú se scutură...//păi̯ vínẹ m^{u}óşu la mínẹ:

"ɔ̆ă bábọ !"

"ĉẹ ^{i}ẹ mâ"

"mai̯ a fătát ^{u}o u̯á^{i}ẹ"

"ĉẹ ^{i}e culu̯árẹ?"

"négru"

"să-l găsẹấscă/să dẹa pistẹ ẹl"/^{i}ẹr^{e}ám‿fétẹ/şî ní^{i}ẹ-n‿trĕbuẹá línă álbă//

"ē/ĉe să fẹg/ní^{i}ẹ-m‿párẹ ǵínẹ că-i̯ dă căĉúl^{i}"/m^{u}óşu//necázu ńeu̯//

ắltą a mai̯ fătá‿tᵘo‿nẹágrą/

"u̯ẽi̯/găsí-lẹ-ar/dár-ar bu̯ála pistẹ..."/

ápăi̯ fătá álbẹ/ápẽi̯ s‿ᵈúĉá fⁱẽtili/c-avẹán‿dᵘóọ fétẹ/şî le mîŋgîẹá şî le lu̯a-m‿brắţẹ şî le aduĉa-ŋ‿cásą/cą ⁱerá i̯árną şî ẹrá frigᵘ/şî-i̯‿iŋcălzẹá pă‿líŋgą sᵘóbă/şî băgá şî u̯ága-ŋ‿cásą/şî‿făĉá ᵘo mizéʳⁱᵉ [!]/pişá u̯ága pîŋ‿cásą [!]/şî‿fétili îl ţîŋẹą núma-m‿pát/câ‿zîĉá că-i̯...bᵃ̂lán//şi̯-ága făĉáᵐ‿mái̯că cu u̯oiţilẹ//

[Şi pe urmă, primăvara ?]

primăvára le dădẹáŋ‿la páznic/şî‿le păzẹá şî.../dădẹám pᵘorûmp‿şî-i̯ dădẹam bănⁱ şî dădẹam‿î...ĉe-i̯ trébᵘẹá//

ş-ápăi̯.../hai̯ să‿lu̯om láptẽlẹ/ne vẹnẹá şî nᵘóo rîndu la... brîŋză//făĉáᵐ‿mîŋcárẹ la ĉᵘobán/cárẹ mai̯ dă cárẹ să híⁱẹ curáᵗ/cą i̯ẹráŋ‿şî‿i̯o tînără/acuᵐa-z‿bᵃ̂trînă/ĉe zˢâ‿mai̯...//spălăŋ‿şⁱervⁱetẹ şi̯-aşezám acólọ şî‿ne‿ûĉáŋ la ĉᵘobáŋ‿şî-i̯ puŋẹáᵐ‿mása şî ne dądẹá lăptẹ/şî ᵛᵉnẹám acásą şî-l strîngám/áşá ᵘuşᵘór/făĉá ᵘuŋ‿caş frumós şî bun/áşá ᵘuşᵘõr aşá...//avẹán‿hîrdáⁱẹ marⁱ//ş-ápăi̯‿îl tăẹáŋ‿frumós/îl făĉám aşá ca cuŋ‿să‿fáĉẹ şî-acúma brîŋza/frumᵘósᵘ/frumᵘós//şî-l băgám în a [k] saramúrą//mámă şî‿cînd ọ scᵘotẹán‿d-acólọ aşá dă...frumᵘó‿şî gras şî bun...//

[Şi cu ce-l închegai ?]

avẹám‿î.../să-s‿spui̯ cu ĉe-l‿uŋkegám//cîn tăẹám pᵘórcu [!] jupuẹám búrta pᵘórcului̯/úndẹ-ş‿ţínẹ ⁱẹl...mîŋcárẹa avẹą [k] árẹ dᵘóọ-adunătúrⁱ aşᵉa/cum...aşa...dóọ...strátur‿dă cárne/şî cárnẹ dă‿alẹa ᵘọ jupuẹámᵘ...bínẹ bínẹ/şî‿rămînẹą á mai̯ supţîrícą/şi̯-o puŋẹáᵐ mámą c-ᵘọ mînă dă sárẹ/ᵘọ frecám bínẹ bínẹ/şi̯-o puŋẹám‿ûŋ‿sticlą/şî‿puŋẹáŋ zⁱer dą-ălălantu vekⁱ/dă‿la brîŋza dă várą/puŋẹám pístẹ ⁱẹl//du̯ámnẹ/şî‿să‿făĉá aşá dă...dą tárą/şî‿cîm‿puŋẹám ᵘo lîŋgură dă másą la u̯n...dą ălā...//şî dă‿la mi̯el avẹám şî.../şî dą la mi̯el/cîn tăẹáᵐ‿mi̯elu̯/-avẹá uŋ‿ḱeguléţ ⁱẹl acólọ/ca [k]

790

núma ca brînza//cu̯orástra cárẹ-o suĝá i̯el...//şî͜ cîn tăẹán kagụ-ắla dă mi̯el/cîn tăẹám͜ mi̯élu şî-l luu̯ám/şî cu búrta dă͜ ā...dă pu̯orou̯ ș jupui̯ít așá/sẹ͜ făĉe̯á u̯ọ i̯ẹsénțẹ tárẹ/sẹ͜ făĉá rụóșụ-aprụápẹ dă͜ ā.../așe̯á crem ca cu̯oni̯ácụ-așá/dă tárẹ ĉe i̯éșá...//punẹán͜ cîtẹ u̯o lingurițẹ...ălā...dóọ dẹ másẹ//

[Dar din zerul acela, după ce făceai cașul, mai făceai ceva din el ?]

dắ//vezșt͜ că i̯o mai̯ úi̯t că͜ i̯o sîm͜ bătrînẹ/şî ști̯/sîn͜ şî u̯obu̯ositẹ/am͜ fu̯oz͜ la gárẹ d-am adúz͜ iștẹ cartón͜ c-un͜ căruĉu̯órt/şî cam͜ m-am̄...u̯obu̯osit așá//şî...punẹán͜ şî zi̯éru cárẹ sẹ͜ scurĝá dẹ la caș/îl punẹán͜ şî-l fi̯erbẹám pâö͜ fu̯oct/şî i̯ẹșe̯á u̯o jîntițā...așá dẹ grụásẹ[1] d-asúpra zi̯érului̯/ș-avẹám u̯o lu̯opețî́c-așă/ru̯otunjî́t-așa/şî dădẹám acólọ̄ în͜ căldárẹ să nu să lipi̯ áscẹ dă fund//dădẹám dădẹám dădẹám[2]/şî fu̯ócu domu̯ól domu̯ól domu̯ólt/şî i̯ẹșá u̯o jîntițẹ ui̯tẹ-așà dă grụásă[1]//ș-o adunám ș-o punẹán͜ la săculéțt/săculéțu ți̯esú͜ dẹ nu̯oi̯/dîn͜ cî́nipa ẹẹa cárẹ făcúsẹn͜ cláca [!][3]//şî͜ făĉán͜ sáĝ͜ dîn͜ cî́nipẹ mai̯cẹ/fẹĉán͜ saĉ/cẹ dụar nu i̯ẹrá ca acúma sẹ͜ cumpărắm//tụátă i̯árna ți̯ẹsẹám/vára munĉán͜ la cîmp şî i̯árna ți̯ẹsẹám/abắle dîn͜ lî́nița dắ͜ la u̯oi̯/cu̯ovi̯ertúri...

[Acuma să ne spui, din lînă, de cînd o tundeai, ce făceai cu ea ?]

u̯ō tundẹá/vẹ́nẹá bătrî́nu cu ẹa acắsă/şî͜ dácẹ vẹ́nẹá cu ẹa acásẹ u̯o-ntindẹán͜ cẹ nu stătẹám dẹ ẹẹ//u̯o mai̯͜ intindẹán͜ sẹ mai̯ să zvíntẹ/sẹ́ nu putrezẹáscẹ/i̯ẹrám pắ͜ la cîmpt//ș-ápăi̯ vẹnẹán͜ cîn avẹán͜ timp ș-o u̯opărẹám//umplẹắm/avẹám álbii̯ẹ márẹ/u̯ọ umplẹám dă lî́nă/şî fhi̯erbẹam ápă-ntr-un͜ căldăroi̯u márẹ-așà/într-ụn ĉe̯au̯ón mā́rē/şî͜ punẹam píste ápă-n͜ clu̯ócọți//şî-l ținẹám acólọ/-mvẹlẹám ca vo dóọ trei̯ ĉásurt/ș-o scotẹám͜ mámă ș-o spâălám//nẹ dụĉán͜ cu ẹa

---

[1] Gest: cît un lat de palmă.
[2] Gest: mestecă.
[3] Informatoarea se referă la o povestire anterioară, despre clacă.

lă...i̯álǫmița sau̯ la puțᵘ/úndę-avęám noi̯/șî-i̯ trăĝám ᵘo spălătúră̦ ș‿sắ‿faĉá cum îi̯...cum îi̯ [ɛ] fui̯óru/așá dă̦ álbă̦//ș-ápăi̯ avęám ᵘo sîrmă ș-o-ntindęám ș-ŏ...ǫ lăsám așá mai̯ mul‿s-atîrnẹ ęa/cum ⁱęrá lína dî [ɛ] p-ᵘo u̯áę-ntręàgă̦/ș-atîrná șî‿să scurĝá șî-ęrá frumu̯ásă̦//
șî lu̯am o vⁱerĝᵉă...frumu̯ásă̦/lustruⁱítă̦/sắ‿nu s-agîțẹ lína dă̦ ęa//cînᵈ ⁱęrá ęa nis‿cu̯áptă̦...dî‿ápă̦/niĉ‿ĭ...răscu̯áptă̦/așá călíⁱẹ/lína//șî dădęám/șî‿ęa să̦ ᵘumflắ/să̦ ᵘumflắ/șî‿dădęáṇ‿cu vⁱerĝᵉắu̯-ăi̯a//șî trăĝáṇ‿vⁱerĝᵉáu̯a pîm‿mínă̦/șî ęar dă̦dęáṇ‿șî ęar ǫ trăĝám/că̦ sắ‿mai̯ agîțá cît-um‿fʰir//șî ęar ǫ mai̯ punęáṇ‿la ᵘuscát/șî să̦ ᵘuscá dă-ofⁱinitív//ș-o punęám la sac/șî i̯árna mă punęáṇ‿șî...scărmănáṇ‿cŭ fétili...cŭ/da clácă̦ n-áᵐ‿mai̯ fă̦cútᵘ [!]//

șî scărmănáṇ‿la línă̦ frumᵘóș‿ș‿ne ᵈŭĉáṇ‿la daráᶜ‿cu ęa la mașína dă̦ línă̦/ș-o trăĝᵉá//ș-ápă̦i̯ vẹnęám acásă̦/șî rupęáṃ‿válu/șî‿făĉám niștẹ cáⁱẹrẹ úi̯tẹ túma p-atît-așà[1]//ș-avęáṃ‿fúrcă̦/dạ ĉe/acúma mai̯‿sẹ furĉ/avęáṃ‿fúrcă șî...cîn tăęám púi̯u/luᵘám‿ŭ dắ‿la arípă púi̯ului̯‿ẹ ŭ‿oˢșór mai̯ supțirél așá/dác-asⁱ‿ĕpservá‿cîn mîṇ[ɛ]cáțⁱ.../arípa‿árẹ ŭ‿ᵘos mai̯ grᵘosᵘ și̯-ǫ fărímă̦ dắ ᵘoˢșór mai̯ supțîrél//dǫămne șî-l punęám la pămînzálcă/ ˢîĉáṇ‿c-avém la fúrcă̦ pămînzálcă̦/punęám um‿pétic dă...abá așá...dă̦ pᵘostáv/șⁱ-aíĉa l [k] făĉám ᵘǫ gáu̯ră̦ șî‿legám ǫ áță̦/șî punęáṇ‿fui̯óru ș-ápăi̯ l-înĉinĝᵉám pŏ fúrcă cu...cu áęa pă má-sa/șî-nhiĝᵉám ᵘósu̯-ăla dă.../tu̯átẹ u̯ásîli dă̦‿la arík le păstrám/șî punęáṇ‿la fúrcă̦ [!]/așá făĉᵉám//

[Și pe urmă, după ce o torceai, ce făceai ?]

pŏ...//ǫlęŏu̯/pŏ‿úrmă̦ ᵈpă ĉ-o torĉᵉám ᵘǫ scrᵘobęám ș-o băgáṇ‿ș-o făĉᵉám...cᵘovertúrⁱ‿ĭ...ŭ...hái̯ne lu bătrînu//ș-acúma am hái̯nẹ d-atúnĉ/dă...//șî fétili aᵐ‿măritá/lẹ-an‿da‿cᵘǫvertúrⁱ/féțẹ dă plăpîmⁱ/frumu̯ásẹ/búne búnẹ/sîĉái̯ că-i̯‿ĭ ⁱibrișîn...dă̦ féțẹ dă plăpînă̦//

[Dar astea, abalele, cum le făceai ?]

le punęáᵐ‿mai̯‿ĭ...mai̯ désẹ ca pă plăpînⁱ/désẹ/dóo fíre-ntr-un dinte la spátă/dóọ fíre dóọ fíre/şî să zîĉá búnẹ//şî cárẹ ^{1}ẹrá mai̯ sărác̑ẹ dă avẹá u̯oi̯ mai̯ puțínẹ/punẹá ū [ɛ] um̧ f^{h}ír î/núma um̧ f^{h}ir/dóọ fírē/la díntili̯-ála dặ spátặ//i̯a dă spáta d-ac^{u}ólẹa/fețíță[1] //[!]

---

[1] Gest: lungi de o,5 m.

tu̯átẹ le țiu̯/şî fúrĉilẹ le țiu̯//

ui̯tẹ-aşá mái̯că/cîm punẹám punẹám ū...[2] /car^{i} e [k] ^{n}-ávẹà lînặ dắ ajúns^{u}/un díntẹ d^{â}-ásta punẹá.../punẹáu̯núma um̧ fir^{u}/ş^{i}-un dínte punẹá dóo fírẹ//şî nu ^{i}işẹá búnẹ/ş să zîĉá s^{u}óbunẹ//şî cárẹ le punẹám d^{u}óọ fírẹ-n tóz dìnți/cîtẹ dóọ/sặ šîĉá búnẹ/şî la álẹa s^{u}óbunẹ//ş-ápặi̯ ^{p}-únẹ^{l} le punẹā dóo fírē...şî ^{u}únu/sau̯ trei̯ fíre şî únū.../şî să sîĉá mistr^{i}éțẹ la álẹa/la ^{u}urzẹál-àẹa//^{s}ĉe

"cum ai̯ pus abálili̯ ?"

"m^{i}istr^{i}éțẹ"

"cum ai̯ pus abálili̯ ?"

"s^{u}óbùne"

"cum ai̯ pus abálili̯ ?"

"búnẹ"

ă/car^{i} le punẹá búnẹ/că le b [k] duĉ^{e}ái̯ la b^{u}oi̯anĝíu̯/^{s} stăteá b^{â}ắț pă mînă/ş cárẹ ^{i}oráu̯ ū m^{i}istr^{i}éțẹ sau̯ s^{u}óbùnẹ făĉá[3] [!]/ stîrná pắ mînặ//da álẹa stătẹā...m^{i}iştó [!]//vẹdés că vặ fáĉẹ bába sị ríde ^{si}[!] /pâi̯ i̯o spui̯ ĉe ^{i}éstẹ/ĉe párcặ spui̯ ĉevá minĉún^{i} ?//

şî b^{u}oi̯anĝíu dúpặ ĉe plecá m [k] feméẹ-àẹa cu abá^{l}li sĉe "ẹ/ să cunu̯áştẹ ĉínē...fá /ş ĉine nú fáĉẹ//

[Dar "boiangiu" la care-i ziceai ?]

la ála cárẹ úmblặ cu c^{a}rûțá/şî árẹ-acásặ cazánu lūi̯ dă v^{u}opséştẹ/şî pîn sat umblá cu căruța pắ la p^{u}órțilẹ ẹámenilor//avẹá un cl^{u}ópọ. acólọ ş făĉá țanca ! țance !

"a vẽnit b^{u}oi̯anĝíu/^{h}ái̯dẹ !/^{h}ai̯ !"//

---

[1] Se adresează nepoatei care asistă la înregistrare.
[2] Informatoarea explică servindu-se de spată.
[3] Emite o interjecție depreciativă.

carẹ nu ⁱẹra gata/"mai dā rụată pîn͜ sa ᵗ că gata/tai̯ şî i̯o acuma"//ţesẹam la războ̯iᵘ cu suvei̯cạ//"gata/mai̯ dă rụată că şî... [k] tai̯ şî i̯o şî͜ ţi le dau̯ şî i̯o acuş"//ş-aşa făĉa//

[El le şi vopsea ?]

ⁱẹl lẹ vᵘopsẹa şî͜ le dădẹa şî͜ la bubuẹală/niţăl/la pⁱiᵘo să zîĉa/şî nᵘoi̯ sĉaⁿ "ni le dai̯ şî͜ le vîlvᵘorẹalăᵃ"/acă vrẹaᵐ͜ mai̯ uşẹarẹ//dacă vrẹaᵐ͜ mai̯ grụesẹ "ni le dai̯ şî lā...ĉē..."/ui̯ am i̯ĕu̯ ...i̯o nū...nu spui̯ minĉuniⁱ //ui̯tẹ mai̯că asta ⁱeste ştᵘofā...dă casạ//

făĉan͜ lucru bunᵘ/c-avẹan͜ dîn ĉe//c-avẹam um͜ bărbaᵈ͜ mai̯căͅ/nijiⁱ͜ nu bẹā/nijiⁱ͜ nu fumā/niş͜ timpu nu-l pⁱerdẹa la cărţiⁱ/numa acas͜ stătẹa lîngă ụoi̯/lîngă vaĉ/lîngă babạ/făĉa ţẹavạ şî ⁱel/ajutā//

lẹanca răducanụ
şaptezăşîtrei̯ ᵈâ aniⁱ

am puz͜ nunta la ᵘo lună

ⁱẹran͜ taman dîpă războ̯iᵘ/ĕziⁱ/dacă ⁱẹra dîpă războ̯i nu să găsẹā m [ɛ] materẹal//s͜ făĉa cu rᵘokii̯ d-astẹa dă͜ ā.../mạ roᵍ͜ cu ĉ-avẹa fata-n͜ casạ/cu aẹa să-brăca/ş͜ să͜ ûĉa ᵍ͜ să cununa//ĕi̯ i̯o n-an͜ vruᵈ͜/zic "să n-ei̯ şî niⁱẹ"/ⁱẹram͜ fată-ntîi̯ la tata şî.../"în͜ ei̯ şî niⁱẹ rᵘokiⁱẹ dă nirẹasạ"//

"pᵃăi̯ nu să găsẹştẹ"

"măcar cum ᵘo hi"//ş͜ ĉe crez c-a găsiᵈ͜/neştẹ...ⁿeştē tulpănaş-aşa/neşte nansuc/supţirel da albiᵘ//cum să zic͜ ū.../nu ştiu cum͜ să-i̯ zig͜ la materẹalụ-ăla/s͜ făĉa pă͜ urmă şî...şî perdelẹ dîn ⁱel pă la ĝaᵐ//şî alpᵘ͜ şî cu niştẹ floriĉelẹ tᵘoᵈ͜ dîn ⁱẹl ţⁱesutẹ-aşa//ⁱiᵍ͜ şî cᵘolẹa ⁱiᵍ͜ şî cᵘolẹa ⁱiᵍ͜ şî cᵘolẹa//cîn m-a văzu͜ lumẹā/"ūndẹ-ai̯"/ [k] c-avẹa bᵃătriniⁱ pă͜ la bucureşti/şî mai̯ înĉe-

---

ⁱInformatoarea se duce şi aduce o haină de aba.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

794

púsẹ p-acólọ să ĝásă ngámurˡᵉ/sᵘóra lu sᵘócrû-nụ ⁱẹrá acólọ/şî "lắsă că fáĉẹm nᵘoi̯ rᵘostᵘ"//màrkizết mắmă/màrkizétᵘ//s-a duˢ‿şî ń-a găsít acólọ/ş-am ⁱẹşî‿cu rᵘókiⁱẹ dă nirẹásă álbă//şî‿dắ‿la mine d-acólẹa-ŋcólọ/tụátẹ s-a făcút cu rᵘókiⁱẹ nóᵘọ/da pîn-atúnĉă... lụa fáta dîŋ‿cásă/ᵘo rókiẹ cárẹ-avẹá mai̯ búnă/mai̯ frumụásă/şî‿cu áẹa să cununá//

şî ʰái̯ să mă mărít/şî să-ń fácă şî níi̯/ĉe pretențíi̯ am avúᵗ/ să-ń fácă şî níⁱẹ u̯ [k] nu să prẹa să‿făĉá pantᵘófʰ/făĉᵉái̯ ĝétẹ//

"să-ń fáĉes‿şî níⁱẹ o párekẹ dă ĝétẹ"/că‿mă măritásẹm tụámna/şî-n‿trebuẹá i̯árna//ĉártă pă sᵘócrû-nụ şî‿pă táta că...să púi̯ọ.../trebᵘẹá ĝinerica să-ŋ‿fácă ĝétili/şî sᵘócrû-nọᵘ săracū avẹá şî ⁱel dóᵘo fétẹ marⁱ...//sĉe "mắi̯ cuscrẹ/ĉe mai̯ ne ĉertắm/hai̯ să fac i̯o ᵘo gátă ĵˢ‿ᵈûmnẹata ᵘo gátă"[!]//i̯o am‿fᵘo‿la ᵘúşă//aolẹ̄ó !/di ĉ-o hí mẹi̯ zicíŋ‿să mai̯ púⁱẹ săracu mᵘóşụ-ăla/că...aᵘúzˢ‿să mai̯ púⁱẹ şî‿ála ᵘo gátă/să-m‿fácă táta că tátă.../ⁱel ⁱẹrá văduv/sᵘócrî-nᵒ/şî táta ⁱẹrá cū cása-ntrẹágă//"da di ĉe nu-ń faˢ‿şî níⁱẹ tátă ĝétilẹ-amîndóọ/mai̯ î [k] púnẹ şî ála ᵘọ gátă//ş-aşá a făcút/ᵃ pus únu ᵘo gátă/ban‿d-o gátă/şî ᵘúnu ban‿d-o gátă/şî ń-a făcú‿şî níⁱẹ ĝétẹ//şî n-ăvẹa néştẹ nástur‿p-aⁱíĉa/şî‿cîn ⁱerám‿î nirẹásă/ca să le vázặ tụátă lúmẹa la núntă/le ținẹám pă másă//mắmă cárẹ cuᵐ‿întrá-ŋ‿cásă: "ĉẹ ĝétẹ i̯-a lụat !"//

[Dar cum se făcea o nuntă mai demult ? Spune-ne aşa, de cînd se înţelegeau...]

ắ/cînd‿î să [k] d-a vẹní‿la mínẹ să‿mă ĉᵉáră/ĉe să vezᵘ//tamán ⁱerá pă vrémẹa cínipi/ᵘo strînĝán‿dí‿pă áriⁱẹ s-o...să ᵘuscá-sẹ//táta ş‿cu máma strînĝá cínipă/i̯ŏụ mai̯ pă dasúpra p-acólẹă... vedẹán‿dă...băⁱéțᵘ/avẹám.../şáptẹ frațᵘ am‿fost//şî yinẹá ụn uŋkʹ aˡ‿lui̯//

"maríne/hai̯ că vrẹáụ s‿staụ dẹ vᵘórbă cu tínẹ"//aşá-l kemá pă táta//

"háịdẹa‿casặ"//táta știá pentru ĉ-a venít ắla//șî ịo știᵊám/maị tárẹ ca táta [!]//șî ĉ-a făcú‿máịcặ//ịo pắ‿la ᵘúșă pîn tíndặ/s‿vẹdén ĉe sîĉẹ//háịd-a ajúnz‿la tᵘonálặ/cîn‿la tᵘonálặ nu să-nțelẹĝá d-o jumá‿dặ pᵘogᵘón//táta avẹá șáptẹ cᵘokíị șî împărțẹá pămíntu pă tᵘos‿șáptẹ/să le yíⁱẹ cîtẹ dóᵘọ pᵘoguánẹ șî jumătátẹ//ẹar sᵘócrûnáị avẹá núma pátru șî‿le vĕnẹá maị múltẹ pᵘoguánẹ [!]//că "nú facᵘ/ nú facᵘ"/că "să-ị daị atítẹa pᵘoguánẹ"/nẹámụ-ắla carⁱ a venít/că să-ị dúcặ vᵘórbặ lū...sᵘócrû-nu//

ș-așá máịcặ/șî ịo pîn tíndặ "ắᵘolẹŏ/dẹ ĉe n-o hi dîn‿șî pặ‿ắlẹ//maị‿ịșá máma p-afárặ

"Ĉe sặ-ị daị fặⁱ ?/hír-aị al dracúluị/păị la ắⁱẹlals‿ĉé le dă făⁱ/dacặ țị-o da țiẹ-acúma dặ la-nĉepúᵗ/ịo cu ĉe-ị cres‿p-ắẹa?//[...]

s-ă-nțelés/am puz‿núnta la ᵘọ lúnặ/pínă ni s-a făcú‿gĕtilị [!]// a puz‿núnța la ᵘọ lúnă/a vẹnít...zíụa dă nun [k] am‿lᵘogodít întîị/în‿zíụạ dă sîtă mărîẹ-a nícặ/ᵘo lᵘogᵘónă márẹ pă bătătúrặ cặ ⁱẹrá...ẹrá cáld frumᵘósᵘ//hᵘórặ márẹ pă bătătúrặ/sẹárẹ/lăᵘutárⁱ// ș-ápăị a vẹnít...cun [k] zíụa dặ nunt/-am‿făcú‿núnta frumᵘós//întîị bradᵘ//am‿făcú‿brad//ă/símbătă ă [ɛ] să făĉá brad/sặ punẹá mîncárẹ la tosⁱ‿cáre-ị trimetẹá dắ‿la ĝinerícặ/dă [ɛ] cárẹ-ị adunán‿șî ⁱĕụ/ să punẹá flụárẹ la mínặ/ca cun‿sặ púnẹ ș-ácum/flụárẹ la bâăịéțⁱ ...//șî ásta-ị tot//

[Și la ginerică ce se făcea sîmbătă seara ?]

rắsᵘ//să făĉá un‿rás‿máịcặ/avẹá dóᵘọ cámẹro ca cum ẹ ástẹa la mínẹ/șî-m‿pártẹ-àẹa úna/șî pŏ ă [ɛ] míjˡoc sál-așà//șî-àmîndᵘóᵘ-odăị‿ẹrá plínẹ dắ‿fétẹ ș‿de flăcắị//șî‿cîntá lăᵘutári/șî să punẹá ĝinerica p-un‿scaụn așá ca ắsta-m‿mⁱíjᵘocu cási/șî-ị punẹá dᵘóᵘo lumînắrⁱ la pⁱiĉụắrẹ șî-n [ɛ] híptẹ-n doị cᵘoláĉ/șî dᵘóᵘo pahárẹ cu ắpặ/șî um‿băẹát cárẹ ẹrá dîntîị nū...cu mámặ yitrẹgặ/carẹ ẹrá dîntîị la pặrínțᵘ/să punẹá mámă șî sặ‿făĉá că-l bâărbịeréștẹ/dă a [ɛ] așá dădẹá cu spátẹlẹ bríĉu luị/nú cu fáțạ/s‿făĉá că să mérĝẹ rẹpẹ-

796

de/ⁱe dăşteb/dọar î [k] ĝineriĝa ⁱera bărbi̯eri dă dimineaţa// [...]

bărbi̯ereạ ş-apăi̯...//lăᵘutari cîntá/mắmă mắmă mắmă//şî mắmă băĝatului̯ plînĝeá/şî părinţi băĝatuˡᵘⁱ/ca... [ɛ]pîn-atunĉa mai̯ ẹrá şî el băĝatu lor//atúnĉa-jⁱ luᵘá femeⁱẹ şî...ástạ//şî atît-àsta ẹrá atúnĉ/la rasᵘ//şî la fáţă ⁱera ziụa brádu/aşá să sîĉá brádu/ sîmbătạ[ɛ] sîmbătạ pŏ ziᵘọ şî sẹarạ//ş-ápăi̯ hai̯ lūnⁱ//

[Dar duminică ce făceau ?]

duminicạ ?/î¹ hóra pă bătătúrạ/sắ ᵈᵘĉá la bisérică să cununá .../s-adúná tọátẹ nẹámurⁱˡᵉ/sẹára să punẹá ᵘo másă márẹ/dumiⁿⁱcă spre lunⁱ//másă márẹ/cu lúme múltạ/dădẹá dár/scotẹá bánⁱ/vắsẹ/ĉe ⁱẹrá/ca ş-acúm//ş-ápăi̯ lunⁱ háidẹ la mirẹásă !//cînd intrá-ŋ cá-sạ/or că găsẹá ĝinerica plîŋgîndᵘ/orⁱ că găsẹá mirẹasa bătútạ... ᵘomorîtạ [!] ụasẹ rúptē¹ [!!]//

"ĉe ⁱe mai̯că/ĉe-as păţîᵗ ?"/

"păi̯ úi̯tẹ vezⁱ ?"

"ăi̯ tái̯ dîŋ gúră măâi̯ prᵘóstulẹ !"/cîtẹ-o călţunărẹáţạ "ắ tái̯ dîŋ gúrạ/că nu ştiẹ nij drácu ĉe-a fᵘost aíĉ/tái̯ dîŋ gúrạ !"// ⁱişá áẹa d-acólọ/álilàltẹ ᵘo aşteptá pă călţunărẹáţạ sᶻâ vázá cu ĉe rezultá yine d-acólọ/

"ei̯ ĉe-i̯ acólọ ?"/

"ăî/tọáte búne/gíne şî la lócu lor [!]"/

ş-adéᵛărá ᵗ/cárẹ erá gínẹ/ẹrá/care nú ⁱerạ/nú ẹrạ//tụatâ lúmẹa ă² /ăˡilàltẹ pă bătătúră kiuẹá/şî hăn â... [k] ţipá şî âẹa cárẹ î...ş ⁱărbẹá la ţúi̯că şî le dădẹá//şî-ăştẹa ⁱerá mai̯că//cîŋ să b [k] da cîŋ să duĉá cîte úna a drắcᵘlui̯

"ha fắ ?/ⁱeşᵘ afárạ !/ⁱeş afárạ !"// dădẹá afárⁱ//da cîtẹ únẹlē călţunărésẹ rămîn/"tái̯ dîŋ gúră mă próstuˡᵉ !/da ĉe ştiẹ drácu ĉe-ai̯ făcút"// şă cîtẹ únᵉle réle le gonẹá/dă// álţi cárẹ

---

¹ Vorbeşte rîzînd.

² Chiuie.

ţîne̯á cu ^{i}élẹ/cu ńirésili/pfr !/făĉ^{e}á pă drácu-ŋ zéĉĕ şî niĉ áe̯a nu ştí^{e}á carẹ vîne̯á/da/cắ...vre̯a să-i̯ fácă/că ^{i}ẹrá po̯átẹ cu ^{i}ĕl/po̯átẹ ĉine ştí^{e} ?/socotél^{i}lẹ lor [!]/socotél^{i}lẹ lor//e' ĉe sẹ̆ vă mai̯ spui̯ ?/ĉe mai̯ mă-ntrebáţ^{i} ?//

[Şi luni se făceau...?]

şî lun^{i} se̯ára/păi̯ ^{u}o ţîne̯á pînă márţe̯a frátẹ !//dûpă ĉē...făĉá rakí^{u}u-àla cînd î ^{i}ẹrá ǵínẹ cu...bucuríẹ-ŋ cásă/adunắ veĉíni/le̯-aduĉá fínili/ne̯ámur^{ile}/ĉ^{e}a că le kắmă la rakíu̯//àşá mắi̯că/şî le dădẹá să be̯a/şî le dăde̯á r^{u}óşcove/ĉe ẹrá atún^{s}/şî...pă távă/biscuí^{z} zahắr//ş-ápăi̯ le p^{u}orne̯á d-acóle̯a cū...ĉíste̯a ńirési la su̯ácr-àe̯a cu fátạ//găte̯á um panér frum^{u}os^{u}/cămáşa acólọ/î' săpún parfúm îi̯ pune̯á şî ei̯ acólọ-ŋ c^{u}oş//î fúndẹ r^{u}óşîi̯ la pan^{i}ér şî-m pártẹ-àe̯a şî-m párte̯-àe̯a/uŋ ş^{i}ĕrvét frum^{u}ós//ş-ápăi̯ l^{i} lu̯á la supţigáră ^{u}o căltunăre̯áţ şî merĝ^{e}á naíntẹ cu ^{i}ĕl^{u}//ş-alilá^{n}te ţipá/şî şi la ắle̯a făĉ^{e}á t^{u}ót aş^{e}á cárē...z^{s}^{i}ĉá áe̯a "taj dîŋ gúră mă próstulẹ !"//le̯-o făĉá şî lor tot aş^{e}á/la fel/ca la álila^{nte}//la cîtẹ ún^{i}lẹ săráĉili duĉá-naíntẹ lā...mai̯ dă no̯áptẹ să duĉá la s^{u}ócru cu fáta//

"ĕi̯ !^{1}"

s^{u}ócru cu fáta aşá fắĉá "ĉẹ-i̯ ?"

"^{mn}ĕi̯/de !/mai̯ dă ĉevá aíĉ !"/

"ĉe să mai̯ dau̯ că sín^{t} sărác"/

"^{h}ai̯ !/^{h}ai̯ de-ţ^{i} e̯a...dẹ́-ţ^{i} e̯a fáta acásă !"/

"păi̯ dar ĉẹ sẹ̆ mai̯ dau̯ [!]"//cîn^{d} ^{u}o auze̯á al^{di} d^{u}ómnu ǵíle̯a^{2} ĉe aŋ ^{vorgít} i̯o aíĉ^{3} [!]//zbîcîe̯á ínima-n ^{i}ĕl sắrácu cîn a auzí ĉocăníŋ/sĉa "stai̯ cu fáta/m-an duz drácu$^{lui̯}$"[!]//ĉé să mai̯ de̯a ^{u}ómu ?/

"bắbo yino-ŋcoá"/i̯á-o pắ bába la bătáẹ/pă su̯ácră/"da ĉe n-ai̯

---

[1] Bate din palme.
[2] Profesor din sat care a recomandat-o pentru înregistrare.
[3] Vorbeşte rîzînd.

avú‿gríjă̦/fútu-z‿dumnezéi má-ti !/ĉe mai̯ dăm noi̯ acúș ?/ᵈ‿ĉe ⁿ-ai̯ avú‿gríjă̦ ?"/

"am àvú‿/da ĉe să mă fac/ĉe s [k] m-a-n̦șălá‿ʰoțu̯ắi̯ca̦"//

"șî dădẹa ᵘ^ómu/rupẹá dắ‿la ắⁱ^ẹlàlți/șî dắdẹá ĉe ĉerẹá ála acólọ/ĉẹ ĉerẹá ĝinericạ//ș-ápăⁱ^ mái̯că̦/plecá cu rakíu̯ pîn̦‿saᵈ‿/dácă̦ să̦-mpăcá/dădeá șî̦-ăla...șî.../plecá șî la ága tot așá cu rakíu/șî vîńẹá‿aᵉ‿dâ la rakíu̯ pî la prîn̦z așá dî pă la su̯ácra mícă̦//ș-acólo bᵃ̂ăᵘutúră̦/petréĉẹrẹ/mă róc‿/ca la núntă̦//pắ‿la dóᵘ^ọsprăzèĉẹ/trecúᵈ‿dă dᵘ^óoșpi̯ẹ̆ hai̯ că̦ fáĉẹ legátu̯/ā̦ !/ținẹá pînă marțⁱ//făĉᵉá s [k] lunⁱ sẹa[ɛ]ră [ɛ] pă sẹár-așà/spre sẹáră̦/lⁱ^egắtu//lọa mirẹása ș-o punẹá pắ‿un̦‿scáun/ca acúma/șî‿punẹá lăutárⁱ aĉí/șî punẹá cᵘ^oláĉ ca la ras/șî-i̯ punẹắ...ștergár dúpă gîᵈ‿/lu ĝinerica cînd îl rădẹá tot așá-i̯ punẹá/ștergár dúpă gît/șî mirésẹⁱ^ tot așá/ș-ápăⁱ ẹa lọa um‿batíc frumᵘ^ós/to‿dî̄...cum aṷ‿zis i̯o markizét/așá ẹra‿atúnĉ//șî-i̯ punẹá șî ᵘo făĉᵉá frumᵘ^óz‿la cap/ᵘo legắ/"ʰai̯ s-a tărmẹnát/ásta ⁱ^éstẹ/pîn-aĉí ți̯-a fᵘ^os‿fátă̦ márẹ/ᵃcúma...gátạ"//șî bẹā̦/ĉistẹá acólọ/cîntá lăutári/făĉᵉá hu̯ṓră/jucá feméẹle la legát‿î/să legá la spátẹ-așá/ᵘⁱ^tẹ-așá/ạlẹa dă̦ la legát/șî punẹá mîⁿⁱ [ə]

în

[k] făĉᵉá bríᵘurⁱ/cum ⁱ^ẹrá-naintẹ/făĉᵉá b [k] să-n̦vîrtẹá așá/șî‿spunẹá cu strigătúrⁱ/"aʰᵃ hā ! și̯-o hí ! șⁱ^-o pățí ! ș-o fáĉẹ ! ș-o dréĝẹ"//lăutári cîntá//așá ⁱ^ẹrá mámă̦ bucurii̯ șî veselíi̯/și̯-acúma să̦ cunúnă sîmbătă sẹára/șî‿s-a termenát /că mî́i̯nẹ să dúĉe la...servíĉ [!]//da așá i̯e/ĉe să mai̯ zîĉ ?/da atúnĉa n-ávẹa ...atúnĉa stătẹá tọátă̦ săptămî́na/núma dîn ástẹa//jᵘ^ógẹa să duĉᵉá cu plocᵘ^ónu/duĉᵉá gu [k] ńirẹása/ĝinerica/la sᵘ^ócru̯/cu fáta/șî cu sᵘ^ócru șî cu su̯ácra//gătẹá um‿panér frumᵘ^ós acólọ cu stícle dă țúi̯că̦/cu vʸín cu.../plósca dî [k] bătrînu cu...plósca cu vin/așá ⁱ^ẹrá atúnĉ/ploșĉ/nu ⁱ^ẹrá stíclẹ ca acúș//șî‿să duĉá lā...fátă̦/lā părínțî féti/șî bẹā́ jᵘ^ói̯/șî mîn̦cá jᵘ^ói̯/șî făĉᵉá plăĉíntă̦/șî‿făĉá

c-așá erá atúnĵ‿mai̯ cu sẹámă plăĉínta‿ⁱerạ//acúmā...ẹ mizⁱélur d-ástẹa cuṇ‿sạ‿sîĉẹ/da atúnĉa plăĉíntā/găínⁱ frîptẹ//șî‿să duĉá acólọ șî‿petreĉᵉá ș-acólọ pînă sẹára/jᵘoi̯ spre vínerⁱ//dùmínică luá ẹar panérụ-àla supțîẹárạ//cum.a... [!] ⁿúma-m‿petréĉere stătẹá [!]//dumínicạ să duĉá lă...náșū-sụ/tot așá cîtẹ‿pátru sᵘócru șî sụácra/șî ĝineríca șî...nirẹásạ/cárẹ fusésẹ//sâ duĉá acólọ/ĵ‿ dácă să‿dûĉá acólọ/púne ș-acólo șî bẹa șî mănîṇcă.../șî petréĉẹ șî...//cînd termẹná/lẹa bătrînu plósca-m‿mînạ/luá sụácra m [k] cu băẹátu panérụ-așà frumᵘóz‿la supțiẹárạ//uṇ‿cᵘóș așá márẹ/noi̯ î‿ sĉém panérⁱ//șî merĝᵉá la hụórạ/úndẹ sạ‿făĉᵉá áltạ núntạ//merĝᵉá acólọ/șî ĕ ! ẹ-a scos/aldẹ‿náșu- ˢọ ș‿p-áldẹ hínu-sọ/ẹ-a scoz‿la núntạ//ș-ápŭi̯ atúṇ‿să termẹná.../kilománu dumínică‿sẹárạ//

[Aceeași]

cái...nimíc

[S-a întîmplat să pierzi caii, să ai vre-un necaz cu ei ?]

așă...//frátili ĉel mai̯ máre/a fă [k] a sâ [k] i s-a întîmplát//sa dúĉẹ-aiĵ‿la cálẹa fⁱerátạ/pâ‿lîṇgạ cálẹa fi̯erátā.../a-mpi̯edicá‿cái tot așᵉá șî ⁱel flăcắụ/nu ștu ĉe cum ⁱerá i̯el atúnĉi-șà/cum...ar fi dă dóᵘășúnu dă anⁱ/dóᵘŏzăș‿cît avẹá ⁱăl atúṇĵ/nᵘóọșpẹ/nu ștu/vo nóọșpẹ anⁱ așá avẹá//șî a-mpi̯edicá‿cái lîṇgạ [k] pâ lîṇgă cálẹa fi̯erátă p-acólọ-șᵉa șî.../"ai̯ sạ dúĉeṇ‿ la bâal la ĉⁱokína !" //îṃ‿fínẹ ca fiẹcáre bâầrbaᵈ‿nu ștu ĉe/ flăcắụ cavalár nu ștu ĉe/te-ntîlnéș‿cu cutăríẹă "noróc frățíⁱẹ"/ késtîi̯ ᶻsoẹotélⁱ/s-ā...//cu fétili p-acólo/ẹu băⁱéți ĉẹ-oⁱ fi făcút i̯el p-acólọ-șà că să.../avẹá șî-ĕl ọ...ʰamánt-acòlọ// "măⁱ" ᶻsĉe "fii̯ atén‿cutărícă"/îṇgă um‿băẹád.../"merĝém la

---

[1] Localitate din apropiere.

800

ĉⁱokínă"//a lăsá_cai̯-acólo pripᵘonít^ŭ sau̯_ū...cum [k] împi̯edicás/ cun̯_spūnézᶻ_dûmnęaztr-așá/ș_s-a_ûz_la ĉⁱokína//cîn̯_s-a-ntrós îna-pói̯/a lu_ắlă/pắ cái̯/și lui̯/nimíc//

"măi̯ ai̯ să-i̯ cătắm !"//ắ cătát în̯_sus/ắ cătát în̯_jᵘoz/nimíc//
"mâăi̯"/a viní_zíu̯a/nimíc//víⁿę om_bun prétęn̯_sau̯ vâăr/a vinít [k] a zvîrlí_hái̯nilę-acásă//ĉę gręd^ⁱés_c-avęám atúnĉᵊa ?/ᵘo hái̯nă/un̯_sac/te băgái̯ într-un̯_sáᶜ ca să nū...//atîta//

"pâi̯ da vasíle úndę ⁱę ?"

"pâi̯ ún̯_să fíę" zíĉe "nu găséștę cái"//în̯_fine-i̯...su̯árẹlę sus//așteptán̯_să_ne dûĉen̯_la cím/sau̯_ᵘa bătrínⁱ/noi̯ ⁱerá_mîĉ atúnĉ/

sîĉ "ĉé áre dắ_nu mai̯ vínę ?"//dă-i̯ în̯_suz/dă-i̯ în̯_joz/nimíg_vasíle//măⁱ ĉe su [k] a vinít acásă//

"mâⁱ ĉe rost i̯e cu tínę ?"//cái...nimíc//ĕi̯ pǫatę_ắ s-a lǫa_d-o părérę/mai̯ ᵘo fii̯ p-aĉí/ᵘo fii̯ pắ_cólǫ//cátă ᵘo zi/cátă dóǫ/cátă trei̯/cái s-a duz_nú mai̯ s-a găsít//da d-adún̯j_nu s-a mai̯ întîmplát//

rádu ște marín
trèi̯șᵉáse dă anⁱ

șí scalogán̯_șí scaloíță

dă páștę...făĉám ᵘóǫlę-n tu̯átę félu^r/vérzⁱ/gálbęne/rᵘóșii̯//șî noi̯ oprę̣án̯_cᵘójile élęa șî_le punęám într-ǫ puⁿgulíță/șî dúpă paștⁱ lă...trei̯ săptămínⁱ mi se páre că ⁱéstę...scaloganu//șî nę-adunáᵐ_mulsⁱ_cu...f[ɛ]fétę/băⁱéțⁱ//punęám șî dáscăl/pópă... șî.../brad//punęám îm_brad mére/covríĝ//

ne duĉán̯_cū...tóți șí_făĉám um_pǫmínt așá șî...prⁱesám/șí_făĉám doi̯/șí scalogán̯_șí scaloíță/șî punęám_î...tu̯átę cᵘójîlę dă...

ᵘ̯óọ dîn álẹa/carẹ̄‿lē ᵘ̯ọprẹám noi̯//dûpă áẹa nē...ᵒ luám/ᵘ̯o pungẹ́m p-o scînduríc-aşá//doi̯/şî scaloíţa doi̯/şî scalogánu to‿doi̯... bă̦ⁱ̯ẹ́ţ̦ⁱ//şî lụa uⁿ‿cu stẹágu-ñáintẹ/cu crúĉᵉ̯ā/şî noi̯ îl cîntám îl bụoĉᵉ̯ám//"scụálă̦ íţă‿íţă..."//îi̯...cum ẹrá-naíntⁱ̯ẹ/bᵘ̯oĉᵉ̯ám noi̯/ da-l plînĝᵉ̯ám

[Şi cum îi ziceaţi ?]

ā..."scụálă̦ íţă‿íţă/dú-te cuconíţā..."/ā...nu mai̯ ţiụ aşá mínte...kar múlte/..."te cáụtă̦" nu ştiụ cum îi̯ spunẹám/ⁱ̯ẹrá mult/ ⁱ̯ẹrá kar mulᵗ/ẹ̄...am ui̯tát/

[Şi pe urmă ?]

adunán̦‿lā...ᵘ̯or la máma mẹa/ᵘ̯or la áltă̦ mámă/şî ne făĉᵉ̯á plăĉíntă̦/aduĉám̦‿vin/kar pŏmána lū scalogán făĉám/dā/şî ⁱ̯ẹrá ᵘ̯o bucuríẹ mare dă noi̯/zắụ dụámnă̦ !/cînd ne-adunám//

[Mai făceaţi şi a doua zi sau la cîteva zile ?]

núma-n̦‿zíọ-àẹa/ᵈuĉám ᵘ̯óọ/făⁱ̯ínă/ĉẹ-ávẹan̦‿şî noi̯‿in̦‿cásă̦/lā ...feméi̯-àẹa/saụ la mămica mẹā.../

[Dar pe scaloian unde-l duceaţi ?]

îl duĉᵉ̯ám în̦‿grîụ/îl în̦gropám/pungẹán̦‿crúĉẹ acóḷọ/brádū/pungẹán̦‿cᵘ̯ovríĝ în mérẹli d-acóḷọ/şî lăsám brádu la cápătu la scalogán//

parask'ív ráda
trèi̯zeşîᵘ̯ópt [de ani]

mi̯-a arˢ‿şî grájdụ

i̯ō...n-an̦‿fᵘ̯oz‿nić i̯oᵘ̯ acásă̦/níj‿n-am avú‿nić.../dăcîᵗ pă ẹa ᵘ̯o avẹám ᵈă vrẹo pátru lunⁱ/ĉín̦jⁱ‿lunⁱ/cam aşá ⁱ̯ẹrᵉ̯á//şî cărám páili̯/la sụácrî-mẹa//[1] kar în̦‿zíụ-àẹa n-am̦‿făcút o lácrâmă dă fᵘ̯oc/

---

[1] Fiica, subiectului, care asistă la înregistrare.

802

acásă/şî...^{i}erám la páe/cărém la s^{u}ócrî-mio//víne un om d^{î} [k] cu căruța/dupâ mine p-acólo/

z^{î}ĉe "^{h}ai acásă" s^{î}ĉe "că ți-a ars cása"//

cînd am auzít/an căzú j^{u}ós//d^{â} únde ?/că nu cásā/şíra...dă páe/şî dă la şír-a vẹnít/avẹám páișpẹ cărúz dă pa[ɛ]dă cărúz dă páe/cărátẹ/^{u}o şíră márẹ//şi c-a vẹ́nit ^{u}o léşpădă dă áẹa şî mi-a ar^{s} şî grájdu/şî...dă la vecín^{i} d-ací^{e}a//spúnẹ că s-au jucát î/a avút ũ aragáz dâ ála dă...f^{h}ier/s-a jucát şi-a făcú f^{u}ócu supt aragázu-ăla/cum o f^{h}i făcú c-a ars şî p^{u}órcu la ei/şî dâ la iei a vení la noi//şi-an vẹ́nit acásă/jálẹ márẹ.../pâ úrmă nẹ-a dat [r] nẹ-a da^{d} dăscubí[ɛ]dăscubíre d-aíĉa dî lă...sl^{u}ob^{u}ozí^{e}a/a venít şî a c^{u}ostatát că n^{u}oi n-ã f^{u}oz vinováț^{i}//şî l-ã înveli cu țíglă pâ úrmă grájdu/nẹ-a da ban^{i}//

[Dar ce ai zis că a venit de acolo, de la şiră ?]

^{u}o léşpăd-aşà dă jar/dă pái-aşà cū.../bătẹá şî puțin vîntu.../şî mi-a ar^{s} şî grájdu şî...şíra dă páẹ/da pâ úrmă nẹ-a da pá^{i}ẹ/nẹ-a dat [k] nẹ-am acopẹrít şî grájdu/pînă tuámna nu mai s^{î}ĉáa că...a lua f^{u}oc//

[Aceeaşi]

cum s-a-ntîmplá lă dínsa acásă

[Ne spuneți şi nouă, cu hoții, cum s-a întîmplat ?]

dă/ne spunẹá kar î suácrî-mẹa cum s-a-ntîmplá lă dínsa acásă//î duormẹă...într-o ^{u}odăíță/p^{u}olátră aşá ^{s} spunẹá la noi/şî...aşá cîn d^{u}ormẹá iei.../

^{s}ĉe táta-márẹ/^{s}ĉe "m^{â}ăi ī !" i zíĉẹ ^{ei} tat [k] ásta máica-máre-i ^{s}zíĉe lu táta-máre "măi [k] băi ástā...stánẹ/s-aúde ĉevá"//

^{s}ce "ei̯ ! s-aúde ! ĉe ^{s}‿s-aúdă̦ ?"/

"cum ? míi‿mi să páre̦ c^{â} s-aúde̯-aș^{e}a/mergîn/pișínd așá"/

"ĉe ?! cúlcă-te̯-acolo și véz‿dă tre̯ábă !" i zíĝe mă [k] tátа-mare la mái̯ca-mare/

"măi̯ [r] măi̯ stáne măi̯/ńíi ńi să páre"/

^{ș} s-a sculá sărácu și s-a dus pînă-n... ^{u}o markiză acolo afară/și...cînd așá/cînd a...a auzít ușa că a dăskís-o/a și fuĝít//și cîn̦‿să dúĉe-n casă/cása gu̯álă/

"vo̦le !"/a avú‿féte/ave̯a trei̯ féte spune̯á/su̯ácră-mea/nu r^{u}ókie/nu țu̯álă/nu nimic...în‿cásă/tu̯átă-i̯ lu̯áse//și n-a prin̦s pă níme‿niĉ in zío̯a dă ást^{âz}/nu știe//a murí‿și táta-mare/și mái̯ca-mare...//

[Aceeași]

847. AMARA

(jud. Ialomița)

Culegere: 1971; CB, BM, KP, MT; transcriere: CB

cam ásta i̯erá a porúmbului̯

arắm.../atúnĉă-ńa̦inte ave̯ám bu̯oi̯/pátru boi̯ la plug^{u}/și d^{u}oi̯ cai̯‿i/áltu...pune̯á cu trái̯sta-ńăi̯ínti̯ pă brázdă̦.../dacă s-a mai̯ împuținát animálile̯-éste̯a.../am înĉepút s-arắŋ‿cu du̯oi̯ cai̯/fii [k] mînám și plúgu cu̯-o mînă̦ cái̯e̯/și cu̯-o mînă̦ pune̯ám bo̯ábeli̯ [!] dîn trái̯stă/ne̯-amŏrám...//da.../de̯-acóle̯a s-a mai̯ șkimbát tímpu// a-nĉepút să i̯ásă̦ mașinắriil-éste̯a [ɛ]mărcăt^{u}ori̯ ^{c}gă...să fáĉe mai̯ bíni̯ cu mărcăto̯áre̯a/ê‿bunînțelés/nu pute̯ám s-arắm noi̯ cu cai/cun̦‿

804

sắ‿árắ‿ạcú cu tráctóru//tractóru áră adíņć /...áră m̄...mer^éu̯/ atúņș‿cálu-z‿mai̯ trebuẹá șî pentru álte tréburⁱ/nu núma pentru arát//

[Și după ce arai ?]

m^îdá//pă úrmă-l‿ạ[ɛ]borănái̯/îl grăpái̯//după ĉe ⁱeșá-l lọai̯ la sápă...//

[Dar dacă nu ieșea peste tot la fel ?]

î‿dacă nu i̯eș^eá/-l mai̯ prepunẹám/da nū prẹa să prepunẹá/mai̯ répi̯de-l întorĉẹám//îl arám a dòo‿ọáre șî-l punẹámᵘ//ḍûpắ‿áẹa-l‿î...cîņ‿sắ [k] i̯ișẹá așá să făĉá-ⁿ‿dóo trei̯ foi̯/îl lọám la sápă/ atúņʲ‿nú i̯erá prășîtórⁱ/săpáņ‿cu mîna/cu sápa mai̯ multᵘ//dupắ ĉe săpám/...să făĉ^eá cám așá[1] de már^ee/bîgám rárițắ‿i̯elᵘ//trăĝám ọ rárițắ/șî tọámna la culés//îl culeĝám/...l-àduĉám acásă/dupắ‿áẹa tăi̯án‿ĉi̯ocáni̯/...mai̯ aduĉáņ‿șî‿pă ĉⁱocánⁱ acásă pentru animále.../ și...cam ásta i̯erá a porúmbuluî̯//

górgẹ furnícă
șai̯zeștréi̯ [de ani]

cása

i̯erá cása véḱẹ dĕ la tătícu/di̯ cînd a vi̯nít aíĉa i̯el/ [ɛ]îņ‿comúnă/și...nú mai̯ țînẹá//am pregătí‿fúrĉili̯/c-așá-i̯ spúnẹ lă... f [k] ástẹa/fúrĉⁱ/dẹ salcím//^că àlĉevá nū țíne/nu-i̯ rezisténtᶜ// stejárū/i̯ásta... [ɛ]fágu nu [r] nú-i̯ bun/da salcímu-i̯ ĉel mai̯ tárẹ/ĉel mai̯ ^bun//am prẹgătí‿fúrĉili și...am hotărît cặ să fa^c [ɛ] cásă cặ... [ɛ] îs‿trébûⁱe/na/úi̯te ai̯...băi̯éțⁱ/ai̯...sắ‿ai̯ undẹ‿ă stá/șî mai̯ îs‿cádẹ cîte ĉinevá cîtẹodátă să mai̯ [!] adăpostéșᵗ... //am bătú‿fúrĉili/după furĉⁱ...am șîpcui̯ít/am șîpĉⁱ/am bătút șî pă pártẹ-àẹa dẹ fùrcă ẹ‿pă pártẹ-àẹa [ɛ] ā‿șîpĉⁱ/și-ntre fū [k] șîpĉ am̄ bągá^{t}‿pămín^{d}/mo̯álẹ cu pái̯e/ud^{u}//l-an̦‿lăsá‿s-a uscá‿bínẹ/ pŏ‿úrmă i̯-an‿da‿lutui̯ála șî p [k] și pă párte̯-àe̯a ș‿pă párte̯-àe̯a/ ...dĕ...fúrcâ/șî de̯-aco̯ále̯ă...li̯pi̯álā.../várū.../gáta cásą//

---

[1] Gest: cca 30 cm înălțime.

[Același]

cínįpà ? árdẹ-u̯-ar térĉũ

[Vrei să ne spui care e tot lucrul la cînepă ?]

cínįpà ?//árdẹ-u̯-ar térĉũ‿am ș-acú o sfátą dą i̯a// [!] o sẹmănám// [ɛ] o...ará/o semăná/...ọ‿grăpá/...pă cínipą//ș‿pŏ‿úrmă să făĉá márẹ//dacă să făĉá márẹ/i̯a să coĉá//făĉá sămínțà.../șî s [k] noi̯ o jumule̯ám//^{c}‿să jumule̯á cínipa nu sā‿î...nu să [ɛ] tăi̯á cu séĉẹr^{ə}a/să jumúle̯á//șî‿ą dac-o jumule̯ám/o lăsám pŭțin̦‿să uscá.../ști$^{i̯}$ dî‿la‿ápă d^{î}‿^{l}a.../da i̯erá co̯áptà/ști$^{i̯}$ cîn‿o [r] o jumule̯ám //o aduĉ^{ə}ám acásą//și băte̯ám sąmínța/ș-o făĉám...cluĉ așá-n áre [k] în...în̦‿cúrt$^{i̯}$è/àșą//și‿pŏ‿úrmă/pune̯án̦‿caí‿la cărúțâ/ș-o duĉán̦‿la gírlą//ș-acoló‿la gírlă o lăsám...ĉel puțín zéĉẹ zíli-n ápă//cum ?: o pune̯ám așá[1] téan̦c/ș‿pune̯án̦‿greutáș‿peste e̯a/să n-ó e̯a ápa/cî‿să ducá ápa cu‿e̯a $\overset{ș}{j}$‿nu̯ mai̯ vẹde̯án̦‿cínipî/ș‿n-áve̯an̦‿ĉe lucrá//àșą//șî șăde̯á acolọ zéĉẹ zílẹ//la zéĉẹ zílī/ne duĉán̦‿ș-o scote̯án‿da cúm o scote̯ám^{u} ? ne băgám în ápă‿acólo/ș-ó spălám/ ș-o spălám.../fìiecárẹ...mînúșâ/o spălám/o spălám/$^{c-o}$ fąĉán̦‿znob‿miĉ^{i}/...ș-o spălám/ș-o scote̯ám afáră ș-o f [k] púne̯ám așá/cíte pátru/ĉin̦‿șáse/zéĉe/munúkur^{i} de̯-áste̯a/^{z}nòpșór^{i}/d-ée̯a míĉi/dą să uscá//șî dacâ să uscá o lu̯ám de̯-acólo/o-ŋcărcám i̯ar dîn nou̯ în̦‿cą́rúțâ/ș-o aduĉám acásą//āșą mái̯că//ș-acásâ ĉé-i̯ făĉám ?//ne lo̯am‿dă lúcru dă‿e̯a//...cîn‿termínan̦‿cu tre̯ába/cu címpu̯//șî ave̯ám‿î... o [ɛ] lo̯an̦‿cu topóru/pă un̦‿lémn așą//ș-o fărîma^{m}//o fără [k] mąnúșâ cu mănúșâ o fărîmám//și după ĉ-o fărîmám p-ạịa.../avẹám m^{e}éliță//m^{e}élița făcútạ.../cum sạ vâ arát ịo^{u} ? o mélițâ cu ō... dọ^{u}o lémnẹ-așa púsẹ[1]/ș c-o límbă//ș-așá melițáŋ[2] cu límb-ạ́ẹa/și țingán dă fuịór^{i}//țingáŋ țingạ^{n}/ș curĝá to^{d} ḍgrébinị-ẹ́ẹa/curĝá j^{u}os^{u}...ạ́ẹa/și rămînẹá fuịóru//p-órmă-l máị lọam/îl máị bătẹám/îl máị suĉám/pînă cădẹá tọ́atē...^{z}dreňițẹlẹ-ạ́lẹa...dị̃ ịel^{u}/și rămînẹá fuịóru curát//îl punẹán tẹaŋc/frumós/la rîŋ la rîŋ la rînḍ...// ...pŏ úrmă ĉé-ị făĉám ? ḫáịde s-o...s-o loŋ cu pérịịa//^{pu}nẹáŋ ș-avẹám pérị^{i}ẹ...búnă/cumpărátạ/ịerá p^{e}éri^{i} atúnĉa dă p^{î}ăr/dă por^{g}/da tárẹ/tárẹ p^{e}érịẹa//și țingáŋ fuịóru-m mînă ș-așá[3] o perịịám//o perịịám/o perịịám/o perịịám/pînă rămînẹá...fuịórū... númaị ca dóo dẹ́gẹtẹ-așá/supțī́re/supțíre/supțírẹ//acúma ạ́ẹa ĉe cădẹá d^{e}-acólọ/avẹám...képțin^{i}/ș-acú am doị képțin^{i} d-ẹ́ẹa ^{î}m [r] m pódu magazíị//ș-o dădẹáŋ șị p-ạ́ẹa pîŋ képțin^{i} ạ́ẹā...rẹáụ-ạ́ẹa// ș-o făĉáŋ ș p-ạ́ẹa/ọ́ torĉá^{n} sẹparát//ásta ĉé-ị făĉám ? făĉáŋ colắĉ^{i}...dị̃ ịa/.../ásta/fuịọárlẹ-ástẹa [ɛ]múltẹ múlte/ș făĉáŋ colắj már^{i} așá[4] már^{i} mar...//dắcă făĉáŋ colắĉ áịdi ịárna sî tọárĉem//torĉám dị̃ ịa supțī́rẹ/făĉán caịer//rupẹám...dị̃ ịel^{u}/ș făĉáŋ caịer//și-l punẹám ĩ fụ́rcă//și-ŋ fúrcâ cu fúsu: sfr̄ ! sfr̄ ! tọ́ată zịọà [!] torĉ^{e}ăị//scuịpáị pă mînâ/ca sạ fácă firu supțī́rẹ/supțírẹ/da ŏ pẹ́rịịaị mūlt/îŋ fínẹ/mul pînâ sâ făĉá.../cúm îị mătásẹa să făĉá//ē dacă făĉám ástẹa/ĉe făĉám ? ^{h}aị s-o cụáĉịm//îị trebuẹá múlte arz-o fócụ/dă cînipạ//aị s-o cọáĉẹm//o punẹám la rînț/tọárs-așá/scúlē/o făĉáŋ scúle/ș-o punẹám ĩ ḫîrdăụ/mắre/punẹám ũ rîn dă huș^{i}ĉ^{i}/dâ tărîțị/ịăr...a r̄în dă fuịọ́are [k] a dă f^{i}írẹ dẹ-ạ́lẹa...scúlẹ/ [ɛ] la rîŋ la rîŋ/ș-o țingáŋ ș-acólo mul^{t}/pînâ să făĉá.../pọáte zéĉe zílẹ și p-ạ́lẹa//să făĉá álbă/álbă/álbă// ásta ^{i}erá urzẹála//î așá//și dîn ạịà/dắcă făĉám urzẹ́ala/áịdẹ/

---

[1] Gest.

---

[1] Gest, sugerînd forma meliței.

[2] Gest.

[3] Gest, cu o mînă peste cealaltă, sugerînd cum peria cînepa.

[4] Gest circular indicînd mărimea colacilor : cca 50 cm diametru.

o spălám̯‿frumós/o făĉám/c-o spălán̯‿j‿de̯-acólo/ș-o făĉám frumu̯ásă̦/ cu ápâ bũnă//ai̯ cîlț-ée̯a/cîlț-èe̯ầ‿erá bun^{i}//ave̯án‿darác/^{a}făr‿de pi̯épțin^{x}-éște̯a//darác/î^{l}‿pune̯ám...j^{u}os/dará‿cu dinț^{i} așá/n-ăz‿văzút[1]//ș-așá-i̯ făĉám[1]//pîn̯‿darác[1]//...o făĉám/to̯átă̦//ș-aleĝă^{n}‿șî dî‿ầe̯à//^{că} făĉán̯‿^{j}‿dî‿áe̯a fir/da áe̯a făĉám bătái̯e̦/...cîn̯‿făĉán̯‿cínipà-ŋ‿cínipă̦//că̦ să făĉá șî bumbác/băto̯ái̯ î‿cínipâ/da ástă‿erá cínipă-ŋ‿cínipâ/țese̯ám//ave̯án̯‿spátă/ã‿ș-ácu spáta nóọ dă cínipă̦// ái̯ sâ púne̦m urze̯álă̦ dă cínipă̦.../^{dû}pă ĉ-am tórs-ô/am̯‿făcût-o/bíni̯/ șî băte̯ám de̯-ásta/ô‿făcúsen̯‿șî‿pŏ‿ásta cái̯e̦re/tót așá frumo̯ásă̦/ c-ô̦‿mai̯ perii̯án̯‿șî pă ásta/o dan̯‿șî‿pî‿darác/o dan̯‿ș‿pî pi̯éțin-e̯a/ d^{e}-o făĉán̯‿cum e mătáse̯â‿ca s‿să to̯árcâ dîn̯‿fúrcâ ca lu^{mea}//ai̯ s-ō [r] s-o bat [k] s-ō țése̦m//pune̯ấ‿răzbói̯u//ne̯-adûĉám [k] urze̯ám/la urzito̯áre̦//să can̯‿coșá/dî pă sul^{u}/...prăpădítu̯//să coșá/ o‿o̦dám//av^{e}é̦m ac^{u}óle̯ā...ápă̦/îi̯ dan̯‿cu șomoi̯ógu meré^{u} pe̯ nátră̦/ câ să coșá/șî nu ține̯á niș‿s-o țeș^{i}//da/nu țîne̯á//și-i̯ dan̯‿cu șomoi̯ógu meréu̯ cu ápă̦/șî i̯ăr sloboze̯ám dâ la sul d^{e}-acólọ/i̯ăr îi̯ dăde̯ám/i̯ar țe̦se̯ám...//merĝá/la țesút^{u}/da sâ fi fost údă̦/^{cî}‿să jupui̯á//^{m}da//ș-așá făĉ^{e}ám.../dî‿i̯ă/...pă úrma cămắș^{i}/dă̦ to̯áte̦// în̯vărgám ac^{u}ólọ cu ĉevắ/pûte̯ái̯ sâ‿faș‿servéte̦.../da//

furnícâ zan̯fíra
șàpte̦zeșîdói̯ dă an^{i}

făĉám boranĝíc

ne̯-ăduĉá státu sămínță̦//àșo̯//ne tri̯me̦te̯á sămî̃ță cutíi̯ aíĵ‿dă̦ sămínță̦//șî noi̯ oține̯ám [ɛ]p‿la clóșcă pune̯ám.../câ‿să̦ ái̯bâ căldúră̦/să-n̯vii̯éze̦//ne grăbi̯ấ‿șî‿noi̯//mai̯ legám în̯‿legătúră/băgám ^{l}a clóșcă/sau̯...pî‿la căldúrâ p-ac^{u}óle̯a pîntre sóbâ/nu șt^{i}u

---

[1] Gest.

808

ĉe/şî...îvii̯á//āşá//dacă-n̥vi̯^{e}a/îi̯ pune̯ám pă zii̯ár//da cúm îi̯ pune̯ám ? lo̯am̥ frúnză dă dud^{u}/d-e^{e}a crúda/şi i̯ei̯ să urcá tot^{i}/şi-i̯ lo̯an̥ cū [k] dîn̥ cutíi̯e̯ de̯-acólō/sau̯ dîn̥ legătúră/cû frúnza/şî-i̯ pune̯ám pă zii̯ár aşá//la rî la rîn/pînă-n̥vii̯á tu̯oţ^{i}//şi-i̯ pune̯ắ pă ...pă hîrtíi̯i̯//acú dacă-i̯ pune̯ắ pă hîrtíi̯i̯/...ắo̯le̯ô/trebûe̯á sắ an̥ gríja lor/ĉe m^{i}igălóş^{i} ^{i}erá pînă să făĉá mar^{i}/ca să pos să-i̯ i̯ei̯ de̯-acóló dû pă hărtíi̯i̯//pune̯ám áltă frúnză/şi i̯ar ii̯ lu̯am.../i̯ar áltă frúnză pînă s̄[ɛ] s-a mărít ^{i}ei̯/...ō/cîn̥ s-a mărít i̯e^{i}/dă s-a mărít aşắ/nu ca déştu/mai̯ p [k] mai̯ m^{i}ic/...îl [k] ii̯ lo̯ai̯ de̯-acóló/cu frúnză/din ĉe crēşte̯á ii̯ lo̯ai̯ mai uşór^{u}/câ i̯e^{i} să urcá//şî să nu fi fo^{z} deş^{i}//dacă i̯erá d^{e}eş^{i}/nu sâ urcá t^{u}oţ^{i}//àşá//şî la rîn̥ la rînd aşắ/făĉám...pînă să-^{n}multe̯á/sắ fi văzú^{t} ĉe păţe̯ái̯ cu i̯ei̯/că dîn ĉe să măre̯á/skím [k] sà-mmulţe̯á zii̯árîli//pune̯ái̯ mûlte̯/ĉé an̥ crescút o dátă/ô cásă !/pune̯ám aşá mêse̯/pune̯ám pắtur^{i}/...cu zii̯áre̯/p-acóló pă...pă i̯e̯i̯//ắdíca de-i̯ pune̯ám [ɛ] câ sâ-nmulţíse̯//s-a făcú măr^{i}//cîn̥ s-a făcú mă [k] mar^{i} aşá/ápăi̯ să ves^{i} frúnză/aduĉái̯ cu legătúrli frúnză//te duĉái̯ sî [k] dac-ave̯ái̯ agúz^{i} acắsă/şî te duĉái̯/şî unde̯ găse̯ái̯ agú^{z}/mai̯ şî cumpărắi̯/^{n}da̯//ē/ĉé să le faş/s-a făcú mar^{i}/a-n[ɛ]ĉepú sắ fácă gog^{u}óş^{i}//"ō" zic/"acúma scăpán de̯ i̯ei̯"//^{i}erá[2] [k] ave̯ám odátā.../vi [k] ne duĉán̥ la cîmp/ş-ave̯ám pă míţa mícă//culeĝám i̯o cu tás-su frûnză/ave̯ám ũ ágúd máre̯/şî ne sui̯ắ sus/şî-i̯ lăsán̥ legătúr^{i} mar^{i}//"míţo" zi^{c} "sâ le dai̯ mámă pînă vínim noi̯ dă la cîm^{b}"/zi "să le dai̯ sá-i̯ créşt^{i}"/să fácă mar^{i}//le dăde̯á fáta/cîn̥ vine̯ắ se̯árā dă la cîmp/súi̯-te̯ i̯ar î agúd/şî i̯ar àdúnâ/şi i̯ar/că ^{i}erá c [k] mîn̥cá atúnĉa cînd dă făcúse̯ mar^{i} s să úrĉe̯/mîn̥cá aşá/dă n-áve̯ăi̯ ĉe le mai̯ fáĉe̯//alés câ i̯ei̯ dî [ɛ]dîn̥ ĉé ērá múlţ^{i}/mîn̥cá mai̯ mult^{u}/da//ş-ā făcú gogóş^{i}//

[1] dac-a făcú gogóş^{i}/am adună gogóşîli frumōs.../ĉe frumo̯áse̯ i̯erau̯!/

---

[1] În cea mai mare parte a cazurilor, -u final din pronunţia informatoarei este însoţit de o puternică explozie a consoanei.

[2] Numele uneia dintre fiicele informatoarei.

şî‿álbe şî...şî gắlbẹne i̯erá múltē/vèrnîl erá únelẹ̀/fo̯árte frumo̯áse/-s‿plăĉá dĕ i̯éle cîn̥‿le vede̯ái̯ așá//ē ! hái̯de să̄.../predán̥‿şî la stat/ne rămînge̯á şî nó^{u}o...//ai̯ sạ trắĝẹm boranĝícu̥//^{i}erá femíi̯ care trăĝá boranĝíc/da//învățásẹm trăĝám şî i̯o//dam ápa-n̥‿ri̯ert/...áșạ//şî punge̯ám acóló‿o sútạ dă gogóș^{t}//şî aduná [k] mesticán̥‿c-um‿băț/frumós/ș^{t}‿s-agățá...bățū‿s‿ri avú^{t}‿crăcúțẹ-așạ//s-agățá to̯áte fi̯érîli dạ băț//ș-înĉepe̯án̥‿sạ trag: fîș ! fîș ! fîș ! fîș/așá merĝá fi̯éru//făĉám...pă hîrtíi̯i̯/àșạ//să ō [k] atí [k] cît atí [k] àtíta[1] făĉám...grămáda pă hîrtí^{i}i/i̯ar áltà/i̯ar álta/ș-așá...trăĝán‿to̯átạ zíu̯a la boranĝíc/şî‿făĉám boranĝíc//şî‿să făĉá ṣervéte la féte/să făĉ [k] făĉái̯ în̥‿cásă ĉarșávur/òrĉé făĉắi̯//ĉé frumós i̯erá cîn‿îl vede̯ái̯...//pŏ‿úrmă dî‿pă hîrtíi̯i-l dai̯ pă rîșkit^{u}ór^{u}/...p-um‿pui̯ dĕ rîșkitór m̄ [ɛ]așá mig/da^{t}‿p-amîndóọ‿cápitilẹ//ș^{t}‿scúlu̯-atí^{t}[2]‿să făĉá dă máre/cîn^{d}‿îl dai̯ în dóo//şî...éra frumós/îl legắi̯.../legái̯ tóate şî‿le punge̯ái̯ ĩ cúi̯^{u}/frumo̯ásẹ/-z‿lu̯a u̯óki/așá ĉē...ĉé frumo̯ásẹ‿^{i}erá/boranĝícu̥//da canunge̯álâ cu i̯el^{u}//

[Aceeași]

ái̯di s‿fáĉẹm núntā

mă duĉám la hóră şî i̯o/la núntạ//ș-acólo la núntā...vòrbe̯ám cu alz‿băi̯éț^{i}/nú‿cu i̯el^{u}//^{i}el erá mai̯ bătrín^{u}//viníși̯...făcúsẹ pátru an^{i}...i̯el‿î...militắrii̯a lui̯ acóļo//i̯el a fos‿călărás//şî a făcú‿pátru an^{i}//i̯o abér n-ave̯án‿dă‿i̯el/i̯o^{u} vorbi̯án̥‿cu frás-sù//àșa/ca să vă povestés‿tu̯ót^{u}/dạ la-nĉepút/ [!] dac-așá mẹ-as‿spus//ẹ̄/dacā i̯el a viníť/nu ștu ĉē/i̯o abér n-ave̯án‿dâ i̯el^{u}/i̯el ará mai̯ mắrẹ//vorbe̯á cu áltẹ fétẹ̄/mai̯ mar^{i}//ĩ‿fínẹ/dă unde şî‿pînạ unde

---

[1] Gest: înaltă de cca 30 de cm.
[2] Gest.

810

la o núntâ/am̦‿vorbít amîndói̯/acólo//dîn‿ĵóc/dîn nu ştu ĉe/n̦‿fíne/i̯el vorbẹá cu áltă fátă//acú fát-àẹa-l urmărẹá//ĉe zíĉe/"n-o lọa-ō‿p-a lu cutáre ?"//m̦ ! i̯o abér n-avẹám/putẹá să...s-o i̯a să pléĉe cu i̯ă.../că niș‿cápŭ‿nu mă durẹá//în̦‿fíne/la nunt-áẹa/mai̯ vorbín̦‿cu al^{z}‿băi̯é^{z}/nu şt^{i}u ĉe/cu f^{e}éte/...i̯el^{u}/...s-apúcâ şî-n̦‿zíĉe mii̯i̯//că‿să‿mă i̯a-ŋ‿căsătoríi̯e//i̯o/mi̯-erá ruşíne dei̯ĕl^{u}//an̦‿viní‿cu i̯el dâ [k] sẹára dă la núntâ/da unde ? pînă la ĉéntru/cum [k] ^{i}erá o núntâ-m‿párte-àsta‿aíș/ş-an̦‿víni‿pînă la ĉéntru//c^{î}n‿am ajún^{z}‿la ĉéntru/i̯el în̦‿spúne/i̯ō‿şĕdẹán̦‿cu cápu-n̦‿jos^{u}/aşá parcă mi̯-erá ruşíne de i̯el/zic "ăsta-i̯‿ī ^{u}óm máre" [...] āşá//în̦‿fíni/mi̯-a zis i̯el/nu şt^{i}u ĉé/zic "nu şt^{i}u/ĉ-ŏ zíĉe áldi máma/i̯o nu...//ei̯ ! da dacă vrei̯ tu/i̯ō vrẹáu̯/da" zic "ĉe zíĉē‿î părínţi/ştiu̯ i̯o ?"//

n-a foz‿nimíca//am plecát acásă/i̯el a plecá^{t}...//máma ş‿cu táta.../avẹá u̯ō su̯óră la cosîmbéşti[1]//áşà//áiâ‿i̯erá...învăţătọáre//o [k] avẹá o nepọátă/-n̦văţătọáre/ş-o [k] a făcù‿núnti//şî pe [k] i̯erá plecáz‿la núnti//i̯o viu̯ sẹára acásâ/ş-avẹám o sóră‿acásă//care dormi̯á cu noi̯ adícă/tó‿căsătorítă‿^{era}//şî i̯o mi̯-erá ruşíne să-i̯ spui̯ ĉ-a zis băẹátŭ‿ŏstá//zíć/după ĉ-a stinz‿lámba i̯-an̦‿spus^{u}//

"dádă" zic "i̯ótē...ĉe mẹ-a zis ălá‿a lu furnícă/^{i}te-aşá/aşá/aşá"...//mi̯-ĕrá ruşíne să-i̯ spui̯ cu lámb-aprínsâ/aúşi [k] aúz^{u}/da mai̯ sîn̦‿f^{i}éte acúma aşá ? a^{u}ŏlèu̯ !//

zíĉe "păi̯‿î bum‿băẹátu"//zíĉe "-i̯ scăpá‿dă armátă/nu ştu ĉé/sînt ọámin^{i} cun̦săcáde/nu ştu ĉé/...ĉ-o zíĉe ş-álde máma/da" zíĉe "-i̯ bun^{u}"//

â/i̯o/abér n-am avút//a vínit álde máma s-a‿apucá‿şi i̯-a spus ẹá//ĉē‿"i̯óte...ĉ-a zīs...băẹátu lu iu̯ó^{n}/lu furnícă/lu stan̦‿furnícă/că...i̯ine să te faş‿cúscru cŭ stan̦‿furnícă/nu ştu ĉe"//în̦‿

---

[1] Numele unui sat din acelaşi judeţ.

fínẹ//

i̯ol a țin̆ú‿socotẹálă ș-a vẹnít//a vínit într-o sẹárụ//az^{i} [k] spu^{z}‿la‿áldi tás-su/zíĉe...

"i̯o^{u} vrẹa^{u}‿să‿i̯au̯ fáta lu novác^{i}"//

"pẹ̄i̯ cún‿s-o i̯ei̯ p-a lu nová^{G}"‿zíĉe "cîn‿tu vorbéș‿cu̯-a lu iu̯anẹzẹánụ ?"//

ĉẹ "ĉé dacâ vorbésc/áẹa‿nu vrẹa s‿să mărite/spúnẹ că...s-ō [k] stau̯ pînă la tọámnâ/că...i̯-a căzú‿páru/și să-i̯ crẹáscâ párụ"//că zăcúsẹ dă lingọáre a^{ẹa}//āșá// [!] ásta[1] ríde să mọáră/i̯a nú știé//zí^{ĉ} [k] zíĉẹ "i̯o mă duc^{u}/dacă matálẹ nu vrei̯ sâ merj^{i}/i̯o mă du‿și mă-nțẹlé‿cu ọémini/sâ știi̯//i̯au̯ pă nẹa ikím/și mă duc^{u}" //i̯ásta i̯erá fín-su/ikím ținẹá pă sórā ásta a mẹa care i̯erá...dâ‿dormẹá cu mínẹ-atúnĉa sẹárẹ/^{acólo}/cū‿băi̯éț-eilal^{t}//

zíĉē..."dú-te/trẹába ta/da ĉe-i̯ faj‿la áẹa ?" [...]//

zíĉē "ĉe să f [k] ĉẹ́ [r] ĉẹ́ névoi̯e ai̯ dă áẹa ?"//ĉé‿"dácă... i̯o mă-nțẹle^{c}‿cu i̯ei̯/i̯o o i̯au̯/că ní^{i}ẹ-m‿pláĉẹ.../și gátẹ"//

"^{î}s‿pláĉẹ că-i̯ frumu̯ásă/da" zíĉẹ‿"n-árẹ -așá pămînt/novác"//

"cît árẹ/ĉẹ i̯-o dá"//

zíĉē.../á vini/nẹ-am pomíni‿cu i̯ẹi̯ într-o sẹárẹ//lẹ-a víni‿la áldi máma acólọ/ș-a sta^{d}‿dẹ vórbă/...cū...părínți mei̯/ĩ‿fínẹ/și ...câ să víi̯ẹ‿s‿să-nțẹlẹágă/pă úrmă//în‿fínī/táta erá ũ‿om filótim/zíĉẹ /tátā...băi̯éz‿d-éștẹa mai̯ mi̯-a vení"‿zíĉe "$^{i̯ú}$tẹ...múlț^{i}/da n-am‿vrut^{u}//câ...áltu-i̯ dîn nẹam așá/áltu̯-așá"/ca lúmẹa/cum erá atú^{n}ĉ^{i}//

în‿fíne//a plecát acásâ/nu șt^{i}u ĉé/...s-a duz‿la‿álde tás-su̯/-aíĉa/i̯el‿ă lẹ-a spu^{z}‿la‿áldẹ tá-sū‿că‿i̯el a fos/și...a vorbí‿cu...tás-su fétị/ș^{î}‿cu fáta/și‿nu ștu ĉé/^{s}ĉe "fáĉẹm !"//

a vẹní‿la-nțelégere pă‿úrmă//i̯-a‿adús p-áldẹ tás-su duminica la-nțelégerẹ//în‿fínẹ/a mai̯ trimẹ́s ei̯ vórbă...//s-a-nțălés//cîn^{d}/

---

[1] Informatoarea se referă la fiica ei, care asistă la înregistrare și se amuză de povestea mamei.

812

acólō.../cum erá atúnĉa: "ĉẹ́-i̯ dai̯/sọ́acrẹ márẹ fét' ?"//

cînd a venít/cu lăutár^{i} a vẹnít/cū...ngámurli lốr/ĉ-a vẹní‿ síngur^{i} ?//"i̯a mă să-z‿văz"/i̯erá ō...un nẹam al lo^{r}/"i̯a să-z‿văz mă mirẹ́asa ta/să vă^{s}‿/că ĉé tot o lạudás‿că-i̯ frumọ́asă ? i̯a să dẹskí^{z}‿i̯o úșa s-o văz"[1]//ū‿u̯om/i̯erá//iván plétẹa[2]//cîn‿să úi̯tă... acólō... m̄! ĉé i̯erá să/^{m}‿vázắ‿pă‿mínẹ/-o fátă/ĉe‿erá $^{să vază}$?// ā́șă//

ș‿țáța maríța‿a lu nẹa ilíi mă^{i}íță spoitoríța/făĉá: "ẹ̄ ! bátă-te ^{i}iu̯onícă/ĉe fátă frumọ́asă-ai̯ lọat ![3]"//

"ē ! ā‿lu̯at^{u}/o fátă"//

[ɛ] dacă‿ẹa i̯erá nẹ́agră/ĉa că i̯o sunt álbắ‿/adícă-z‿mai̯ frumọásă/ẹ̄ !//

în‿fínẹ//s-a-nțelḗs acólò//ĉé a zis aco^{lo}: "ĉe-i̯ dai̯ sọ́acrẹ́‿ máre fét' ?"//

"ĉe să-i̯ dau̯ tátă ?" zíĉẹ "i̯o...n-ám pămín‿mult^{u}/î́i̯ dau̯ hectáre dă pămínt/...îi̯ dau̯...ō vácă/...un‿cāl/șî́‿vo ĉín‿șàsẹ u̯oi̯// ásta-i̯ dau̯/încólo n-am ĉẹ să-i̯ dau̯//ásta-i̯/avérẹă‿ei̯"//c-așá i̯erá atúnĉ^{i}/ĉe erá ^{să}...//nú-ntrẹbá dă m^{u}óbilẹ/nú-ntrebá dă nimíc/ atún^{j}‿nij‿nu i̯erá móbilẹ/...cî́n‿erám noi̯//șî-nọ̆ácẹ șî tot...//a i̯ẹșî́^{t}‿tîrzíu̯ móbilẹ//

șî ásta/ș-an‿făcút^{u}.../^{h}ái̯dẹ la dóo săptămî́n^{i} am puz‿logóndă .../să fácă núnta/c-așá să făĉá‿atún^{ĉ}: do^{u}o săptămî́n/logodíț^{i}...// ne duĉám‿vinẹá i̯el duminica/ne duĉám în‿sád/nu șt^{i}u ĉé/vorbi̯ám/ mai̯ vẹnẹá...ș-acásă la noi̯/i̯el sẹára...//î̃‿fínẹ...//nẹ-an‿du^{s}‿șî́‿ la núntă//i̯ā pă tọáte părțílí cîm‿plecá i̯el d-acólo/mai̯ vinẹá ș‿ călárẹ/avẹá cai̯ bun^{i} i̯ei̯ aíĉa/cîn‿vinẹá călárẹ/ișá ásta-ña^{i}íntẹ/ nĉepẹá să plî́ngă: că "cúm te duș‿tu la a lu nová^{c}/șî‿di ĉē...nu vrei̯ să mă i̯ẹ́ [k] mai̯ mă i̯ẹi̯ pă mínẹ ?"//

---

[1] Informatoarea imită felul de vorbă al celui despre care povestește, modificîndu-și timbrul vocii și articulînd cuvintele sacadat.

[2] Se adresează fiicei sale.

[3] Ca și mai sus, informatoarea imită felul de vorbă al bătrînei despre care povestește, cu schimbări mai accentuate de timbru, de articulare și de intonație.

"pă^{i}‿dacă‿tu ai̯ zís că‿nu te măríț^{i} acú la to̯ámnă/păi̯ stai̯ pîn‿la to̯ámnă/‿i̯o^{u} nu stau̯ pîn‿la to̯a^{mnă}/nu vre̯au̯ s‿stau̯"//

^{s}ĉe "dă cîte ^{u}or^{i} viu̯ aíĉa" ĉe "mi̯-ése-ñainte//şî i̯a şî mắ-sa"//ş^{i}‿ĉa că plînĝá i̯a/do̯ámne do̯ámne !/că de ĉé n-o e̯a ?//

"pă^{i}‿de ĉe n-o i̯ei̯ ? pute̯ái̯ s-ŏ hi lo̯át-o/că nú‿mă supărám"/că‿i̯o‿ave̯ám băi̯éț^{i}/nu rămîne̯ám nemăritátă şi [!]//

ái̯di s‿făĉem núntă/s-a termínát áste dóo săptămîn/^{î}nĉépen‿cu núnta//núnta la noi̯ să făĉá așá atúnĉa: să făĉă...dă víner^{i} se̯ára/înĉepe̯á/àșá//pŏ‿úrmă/...sîmbătă/să făĉá brádu//așá//ș‿símbătă ...vine̯á dă la ĝineríĉă/acólo/şî ĝinerica c-um‿flăcắu̯/símbătă/cu fete/cu lă^{u}utár/cu tod‿vine̯á la mire̯ásă//şî la mire̯ásă-i̯ ĉinste̯á pă tu̯oț frumós/cu...lúme/cu ásta/şî jucá to̯átă zío̯a núnta//doi̯ lăutár merĝá la nun^{u}/şi-^{i}‿cîntá núnului̯ to̯átă zío̯a acásă/da//acúma símbătă se̯ára să făĉá să ziĉá v^{i}édre/àșá/símbătă se̯ára//hái̯de s‿fáĉem [ɛ]v^{i}édrele//'ă ĝinerica cu mire̯ása ș‿cu flăcắ^{i}i kemám [k] ne duĉán‿la sal^{u}ón^{u}/noi̯/sèparáț^{i}/şî ắste̯a bătrîni/s-adunáu șî sócru̯-ŏl mi^{c}‿cu̯-ŏl máre/cu ne̯ámur^{u}/cú‿nu știu̯ ĉé/şî be̯á‿acólo/pune̯á másă.../şî be̯a/şî mînca/şî cîntá pînă apro̯ápe la zíu̯o/care i̯erá.../dă șăde̯á şî jucá şî ắe̯a//şî ắște̯a tineri jucá‿áltă párti̯/i̯erá//

hai̯ dumínică dắ‿dimine̯áța//to̯átă lúme̯a/^{h}ái̯di cu căruțele/că lo̯a mire̯ása cu căruța/c-așá i̯erá/nu ca acú/cu mașína/c-o dúĉi cú‿mașína/$^{că-i̯}$...lúcs acu^{șa}//vini̯á cărúțe/do̯ámne/do̯ámne !//to̯áte stolniĉósele/cu șervétele/sắ‿le puie̯ lă...stòlniĉ-ée̯a cu cărúța dă gît^{u}/ș‿kar dacă n-ave̯á cărúță/pune̯á ^{j}‿la ắște̯a ai̯‿i...ai̯ so̯ácr-èște̯a míĉi/îi̯ pune̯ắ‿j‿la ắște̯a/făĉắ‿şî ắște̯a cărúță dó^{u}o//ș-ái̯di̯/plecá acólo.../îi̯ ĉinste̯ái̯ dîn‿nóu̯/o másă şî la sócru̯-òla mícu sărácu/pă cápu lui̯//ái̯de/să duĉá aíĉ^{i}//noi̯ i̯erám táman‿vára dúpă páște i̯erá/^{i}erá aĉí plou̯á/aĉí da so̯árile//^{i}erá cald^{î}//ș-an‿făcú‿núnda/an‿vinít...aíĉa la bisérică/ne-an‿cununát/şî pă‿órmă‿

BM

an‿trecút acásâ la i̯ei̯/i̯ei̯ șădẹá-ŋ‿crívăț înçu̯áčẹ[1]//ș-acólo jucá núnta//jucá núnta/săm ieșít afáră/cū...núnta/cu tos^{i}/tos^{i}‿cu náș/ cu fiŋ‿cu toț^{i} acólō‿șî jucá/nẹámur/dẹ-ástẹa/rúde/cum ^{i}erá^{u}‿cu șervéte/jucá/dă gît/acólọ//după čē sẹárà/ai̯ să pui̯ másạ//la noi̯ ți̯u̯ mínte c-a puz‿mása acásâ la i̯ei̯//n-a vru‿la salón/avẹá cásẹ már^{i} acólo/ș-am [k] a pus mása acólō‿la salón//ē ! da nu mai̯ ți̯u̯ míntẹ cîz^{i}‿ban^{i} a scos^{u}/câ‿v-aș spúnẹ șî‿p-^{ásta}//

ș-àșă//lun^{i}/...áltâ belẹá/pă sócru̯-òla micu̯//ắlă kéltui̯á șî ắla‿aprọápẹ cî^{t}‿șî ắsta//ắla‿a puz‿mása șî‿ắla‿acásă dîn nou̯ o.../ la [ɛ] fèčiŋ‿la nẹámur/la...tos^{i}‿tos^{i}‿tos^{i}/afáră dâ dáru car^{e}‿l-a dat aíč^{i}//diminẹáța alt dar acólo/sócr-òla micu̯//ș-a pus o má^{z}să/ că i̯erá másă lúŋgă/spunẹá‿ắl^{di}‿máma/ čẹ "-am pus-o mámă‿afáră"// ă/da č-a pățít ắẹa bătrîni̯-acó^{lo} ! če i̯-a canoní^{t}‿săráči̯ !//^{i}erá nebún^{ii} di̯-ắștẹa/béa//s-au̯ suí‿pă cásă/să le dẹa fóc^{i}/la cás-acólo//după če lẹ-a puz‿mása/a mîŋcát/a bă^{u}út^{u}/s-a-mbătát^{u}/...ai̯ să i̯a pă sọácră [ɛ] máma s-a kitít/spunẹá că‿s-a kití‿la o femí^{i}i‿ nịște lînă/a găsít-o‿acólo/băgátă-ŋ‿válu dă lînă/úi̯tẹ-așá[2] i̯erá// "m-a găsí‿mámă‿acólọ/șî m-a‿adús^{u}"//ș-a pús-o-ntr-o sánii̯i̯/ntr-uŋ‿ căruč^{i}o^{r}‿d-ástẹ/ș-a pus u‿măgár sau̯ doi̯ lă...lă‿ắẹa/ș-a [k] i̯-a tîrît undi șădẹá i̯ẹi̯/ac^{u}ólo/că‿noi̯ șădẹám îm‿márğinẹ-àilántâ/ ș-aíča i̯erá prăvălíi̯-ačí la čẹ́ntru/nu mai̯ i̯e acúș^{îca}//i̯erá... cîrči̯um^{i} dẹ-ástẹa cum erá/că vinẹá toz^{i}‿la cârč^{i}umă/če șădẹá acásă ? după če s-a-mbătát/a mîŋcát/hai̯ toț^{i} aíč^{i}//a vínit aíča/a avú‿nor^{u}óc ...c-a fos‿clápa la béč^{i}/că i̯-a băgát cu...cărúțu̯-òla acólo/i̯-a băgá‿túmai̯ acólō‿prăvălíi̯i̯‿să-i̯ s [k] să le dẹa d^{r}úmu-m‿beč^{i}/așá avẹá [r] àvẹá gînd//să-i̯ omọárẹ-acólō‿cu măgár/cu tot/^{iote}//če "čẹ-ám păți‿mámă !"/p-órm-a lọa‿stolnicésăli/canọnéștẹ-le ș‿p-álẹa/puŋ-le călárẹ/^{i}erá...să dusésẹ cu rakíu dẹ-ai̯‿ dă la sócru acólọ/stolničásă/punẹ-o călárẹ/pă gátă ț^{î}ța sévița/

---

[1] Se depărtează de microfon, cu fața spre nord.

[2] Se depărtează cu capul de microfon și sugerează poziția mamei.

púne̜-o călare//ĉe̜‿"ĉ-am păţít acoló̜‿la voi̯ !" ĉe "do̯ámnè !..."// púne̜-le ş‿p-àlelálte̜/ţípe̜te̜ pă drum/cai̯ bălan^{i}/pă stradă/aşá i̯e [r] i̯erá atúnĉa vez^{si}/acú nu mai̯ să fáĉ-aşà//şî cu ásta an‿terminá‿núnta/da//

[Aceeaşi]

a le̯át-ó‿ş-a plecá‿cu e̯a

i̯a‿a vorbí‿cu i̯el^{u}/...cín^{d}‿o fi vorbí^{t}‿nu ştiu̯/şăde̯á‿aíĉă... ĩ‿strád-ài̯lántă i̯eră...militár^{i} ^{i}e̯i̯//nu ştiu̯ di ĉe-i̯ adusése p-aíĉà/militár-è̯a atúnĉ^{a}//şî a vorbí‿cu i̯a/şî úndi/i̯ă...i̯erá [k] ave̯á o maşínă‿dî‿tricotát/ave̯á/ĉ-àve̯á‿aíĉ‿in‿cásă/ó‿grămádă lúcru̯r^{i}/ǵémi̯/că lucrá/lucrá blúze de̯-áste̯a//

şî-n‿se̯ár-àe̯a zíĉe̜ "mămícă" zíĉĕ "i̯ou̯ să...pui̯" zíĉe̜ "i̯i̯tikéte la atîte̯a ǵéme̜" zíĉe "ĉé fac i̯o" zíĉe̜ "la ǵémele̯-áste̯a" zíĉe/ ...."te pomi̯néş‿că‿le-ncúr^{c}‿p-aíĉa" zíĉĕ..."nu mai̯ ştiu̯ ále̜ cui̯ sûnt"/că di [k] ^{i}erá ^{j}‿dî...to̯áte̜ sátili/nú‿n^{u}ma dî pă la noi̯ aduĉé̜//că făĉá lúcru frumós e̯a//

şî..." 'e̜/púne-le" zicʿ /ĉe̜ i̯ó‿ă‿ştiútʿ ?//

şî i̯a s-a culcá^{t} [k] a rămás să lucréze/am mai̯ sta^{t}‿şî i̯o pîn‿la un tim^{p}/şî/p-ŏ^{rm}‿m-an‿dus şî‿m-an‿culcát//ĕra cása ^{i}erá ásta-n‿lócu̯-òsta/da i̯erá mai̯ lúngă‿cása/a modificát-o i̯ei̯//i̯ĕu̯ şăde̯ám t [k] cu tás-su túmai̯‿in‿crivât acólo̜/şî cu băi̯és^{i}/c-ave̯ám bă^{i}éţ-èştilán^{z}/miĉ^{i}/...acólo̜//şî i̯a lucrá aíĉ[1]/într-ŏ cámeră//i̯a dorme̯á c-o̜ fátă//da nu i̯erá de̯-a no̯ástră/ó‿fátă la o...[r] ó [ɛ]cumnát-a me̯a//ó‿fátă...mìcşo̯ár-aşé̜//o adusésĕ‿ĉa că...îi̯ mai̯ dă ajutór acóló‿că noi̯ ne mai̯ duĉán‿la tre̯ábă/nu̯ şăde̯ám//îi̯ făĉá...ǵéme̯-acólo/du pă scúle/-n‿tíne̜//ĉ-á făcút e̯a ? no̯ápte̯a/i̯o n-ă‿ştiú‿c-a

---

[1] Gest: arată spre o cameră vecină.

816

vorbí‿cu ea/să pléĉe//noáptea a plec [k] a vínit ieĺ/ș-a loát-ŏ‿ ș-a plecá‿cu ea/-n do broĝa//ieⁱ vorbíse mai dămúltᵘ//fáta dormiá// ș-aveám um‿boldéi.../iei cînd a ișít a lăsát úșa crăpátă-n‿fáță/ și boldéiu ierá acólo pă prag//da iŏ...nú ștŭ‿ĉ-an‿făcú‿p-acólo p-acásâ [k] pî‿cásă/și mă duᵍ/ziᶜ: "ăldi míța nu s-o fⁱi sculát?/ făi míțo !"//

míța nìcăiérᵘ//úșa crăpátă//"e" zic "s-a dus și ea/ĉíne ștíi pa unde/p-afárâ/p‿la veĉéᵘ"//mă-ntóro îñapói/fát-àea mica dormeá acólo/áea carē fŭsésē‿cu ea//nu știiá fáta nimíc//ⁱerá dă vo... zéĉē‿an‿sᵃ‿fⁱí‿fosᵗ/ĉé să știi fáța ?//iar mâ-ntóro/iar mă suĉésc/míța nìcăiérⁱ//íntrŭ‿să-i spui:

"ìonícă" ziᶜ‿"s [k] știi că fát-àsta" zic "nu e-aĉíea/míța/ unde-ŏ fi ?"//

"'ĕⁱ" șĉē "nu iéste"/

"záu nu iéste//ŭíte dú-te-n‿cásâ" zic "úiti cum a lucrát/a lăsáᵗ‿tot lúcru/ăi văz‿c-aseárâ" ziᵍ‿"le-a pus itikéte/a zis că ...să nu să-ncúrĉe ǵémili"//

ia cu plánᵘ//itikéte/ĉe zíĉe "că dacă io plec/ĉíne‿mai lucreázâ ?//ș-áre să víie lúmea după lúcru//și‿mámica știiĕ‿cui să dea ǵémele/ále cui sînt: a lu cutárĕ/a lŭ‿cutáre-/a lŭ‿cutáre"//

"nă băⁱéte/ŭíti"//àșă//

dú-te io/întreábă/p-aișⁱ‿pîn‿sat/pî‿la féte de-ástea care știiám ioᵘ.../nu cumvá știie ĉinevă...//ierá o fátă care șădeá‿ aíĉa/în‿strád-àea unde ierá băièț-éea//dă‿ĉe io știián‿c-a plecát ea cu ăla túma-n dóbroĝà ?//și-n‿spúne áea/mă duᵍ‿la tás-su-acásâ și...în‿spúne:

zíĉe "bré" zíĉē "dac-o sta" zíĉĕ "a plecá‿cŭ‿ăla"/zíĉē "cu túdor ăla care ierá acólŏ"‿zíĉe "la bába ⁱionoáie"//

ăoleŏ.../fuŏc/ș-amár/pă tás-su/că zíĉá c-an‿dát-o ioᵘ/doámne

---

[1] Informatoarea își drege glasul.

"nu să pǫátę-/ai̯ știú‿șî tu//fáta nu plecá pîn‿nu știi̯ái̯ tu̦"//

ĕ/ń-am apriṇs pái̯ę-ŋ‿cap/ĉe sâ‿te faĉ !//am ziz‿záu̯/pǫa‿să̦ fácă̦/sâ drę̄ágâ/órĉę vórbă/aṇ‿ziz‿rę̄á/că i̯o nu știu̯//nû [k] șî‿ nijⁱ‿nu știi̯ám !//dacă știám știáᵐ/da dacă n-ă‿știútᵘ//cum/undę s [k] uṇ‿s‿să dúcă̦ ęa túmⁿa‿acólǫ ?//da ziᴱ‿dǫar câ n-a avúᵈ‿mínte/dá‿dacă̦...ĉíni știí ĉe băgát ę-álă ? dá‿dac-o arúŋcă̦/ĉínę știę́‿ úndę ? o dúĉę/-j‿báte jog‿dę ęa/ș-o zvî́rlę ĉínį știį úndę/nu știu̯ ĉe ?//o sútâ dă̦ plánurⁱ nę-aṇ‿făcúᵗ/tǫátâ zíǫa nę-an‿dus în tǫáte pắrțîli/...dómne i̯el șădęá supărát‿că ĉa că știu̯ șî i̯o/ásta ⁱ̯erá/că știu̯//

"nu să pǫátę să nu știį tú/câ-i̯ fí-ta"//

"mă creștínę‿dacă știi̯ám...păi̯ cum ? o lăsám i̯o s‿să dúcâ nebúnă/cu̯m ?"//

"nu-i̯ adăvărát ! ᵘ̯or cu vrúnu dę-aíĉa/u̯or cū..."/da nu știi̯á dă‿ála/ĉa că dę-aij‿dîṇ‿sat a plecát cu vreúnu//i̯ă útę !//

a trecúᵈ‿vo săptămî́nă/n-a mai̯ vî́nit i̯a dăloc//áᵘ̯olęò/ĉe sá‿ne fáĉeᵐ ?//am aflá‿pŏ‿úrmâ cá‿s-a dus túm-acólo lă [k] ṇ‿dóbroĝa acólǫ//da nu știi̯áŋ‿cum îi̯ zî́ĉi la cómuná lu̯or/nu știi̯áᵐ‿nimíc//

ę̀//zic "acúma‿ai̯ s-o-ntréi̯/cînd o vî́ní vodátâ/sâ vezⁱ dac-am [r] am știᵘ̯út i̯o sau̯ nu"//

cîŋ‿crezⁱ c-a vęnít ?//la vo lúnâ șî jumătátⁱ̯ę/...a vęnít cu i̯elᵘ//nę-am pomî́ni‿cu i̯ol într-o s̄ęáră/cu i̯a//îi̯ mai̯ trecúse lu tás-su supărárę̄a‿ĉe erá să mai̯ fácă̦ ?//dâ‿tot avęá/că i̯erá tá-su ũ‿ǫm așá/i̯ęl dacâ sâ supărá/trei̯ zî́lį [ɛ]nû‿mai̯ vorbi̯á/așá i̯erấ‿dă sûpărăĉⁱ̯ós//i̯erá bu̯un/da ásta fi[1][ɛ]stricá câ să supărá tárę//ĉᵊ-á făcú‿după ái̯a...? cîn‿nę-am pomî́ní‿cu i̯ęi̯ s̄ęárǫ//avęám nįște cî́i̯nⁱ răi̯//ș-um‿băgát /carę mi̯-a murít /dûpă tás-su la patru lunⁱ//i̯erá dă nóosprĕzeĉe ánⁱ dînᵈ‿a murítᵘ//ĕ...i̯ésę băgátu să̦ dęa la cîi̯nⁱ//ș-auzím cî́i̯ni: lą̆ la lá la lá dûp [k] sâ mą̆nî́ṇĉe

---

[1] Informatoarea își drege glasul.

918

^{u}ŏm//mă ĉíne̯-o̩‿f^{i}i̯ ?//cînd îi̯ văz că íntră i̯á-ntîi̯//și i̯el la ^{u}úrmă̩/...cu ĝamantá^{lu}//tás-su/cînd i̯-a văzút^{u}...//să culcásẹ//după ĉe mîncásẹm/să...trîntísẹ-așá-m‿pát așá/lunĝít//s-a-ntors cu‿ fáța la perétẹ/și‿n-á vru‿să-i̯ primi̯áscă̩/nis‿să úi̯ti̯ la ^{i}ei̯/...că i̯-a văzút//i̯el...ă‿da‿búnă se̯ára/și i̯el și i̯á...//i̯ŏ^{u}‿éran̩‿vésẹlă̩/ĉé i̯erá să mai̯ zic^{u} ?//ĉĕ‿erá să̩ mai̯ cat supărárẹ la o lúnă și jumătátẹ ?//tás-su n-á vru‿să-i̯ primi̯áscă̩/să-i̯ sărútẹ mína//dyámnẹ fẹréștẹ//ĕ...//i̯ĕ^{l}‿s-așáză/...^{c}a cînd îl văs‿pă túdor/p-un̩‿ scáun̩ túma dúpă úș-acóle̯a/sta//da i̯o l-e̯au̯ pă i̯el la-ntrebár^{i}// párcă̩...mi̯-a vinít odátă ĉúdă̩//

"d̦a" zic "bíni mă bă^{i}étẹ//tú d^{e}-acólọ dîn dóbroĝa dă cînd éșt^{i} [k] dă cîn [k] dă̩ úndi‿i̯éș^{i}‿tu d^{e}-acólọ/pîn-aij‿n-ái̯ mai̯ găsí‿și‿tu o fátă̩ ?//ĉ-éi̯ cătá‿dẹ-ai̯ le̯a‿fáta/tẹ-ai̯ dus cu e̯a túma pîn dóbroĝa ?//...ĉẹ́ d-aco^{lo} ...ș‿pîn-aij/nu mai̯ dădẹái̯ d-o fátă̩?// o i̯ei̯ tu fără să știm noi̯" zic "nu...știm nimíca dă̩.../n^{i}e frămîntăm/ásta bătrînu să̩‿mă ọmọárẹ pă míni ?" zic//"ă‿noró^{c}‿că nu̩ m̄-a bătút^{u} !"//zi^{c}‿"cíte mustrár^{i} an̩‿le̯a"‿zic /"să i̯au̯‿u" zi^{c}‿"pentru v^{u}ói̯ ? dî ĉé ?//...péntru tíni̯ ?"//

"ĕ" ĉe "ba găse̯ám/ș-acólọ" zíĉi̯ "dă...i̯ótẹ-așá" zíĉi̯ "a fost ...ursíta me̯a ai̯íĉ^{i}"/i̯el^{u}//

"pâi̯ găse̯ái̯/ĉ-éi̯ cătát aíĉ ?...s-o duĉ acólọ ?"//

ăolẹŏ‿of...//s-a făcú‿róșu cum ^{î}i̯ fócu i̯el/dă necáz așá/dă ĉ^{i}údă̩...//ăla bătrînu‿nú‿să u̯i̯tá la i̯el...//

în̩‿fíni̯/dimine̯áța...//s-a făcú‿dimine̯áța/...s-a scu̯lát/îi̯ zic i̯o și‿lū tá-su̩:

"d̦a vorbi̯éște cu ^{i}ei̯/ĉẹ mai̯...ții̯ supărárẹ/cres^{t}‿că.../d̦acă tẹ mai̯ súper^{i}/ĉé mai̯ faĉ a^{cúșa} ?"//a vorbí‿dimine̯áța cu i̯ei̯...// p-ó^{r}mă ĉé-l i̯ubi̯á pă túdọr/că i̯erá băi̯á‿vrénic^{î} ! ține̯á la i̯el mūl‿pŏ‿úrmă̩/da//i̯-a adús aíĉa pă úrmă̩...da//

[Aceeași]

pîn tímpu lū aprílʲe̯ să púne yíi̯a̯

yíi̯a cum o pune̯ám ?//ne dučám lā care̯-ave̯á yíi̯e/cîn‿tăi̯á... co̯árde/"^{m}băi̯ néne" zî‿"néne neculáe/dă-m şî míi̯e" zîče..."o mii̯ dă bucắţ^{i}/dâ yíi̯i̯/să pui̯ şî‿$^{i̯}$o acólō...la mí^{ne}"//te̯ dučái̯/tăe̯ái̯‿i... co̯árdă/şî vine̯ái̯ acásă/ō pune̯ái̯ într-un‿hîrdắu̯ cu ápă/dacă n-ave̯ái̯ hîrdắu̯ o-ngropái̯ îm‿pămînt/...şî ó lăsái̯ acólo̯...pîn tímpu [r] pîn tímpu lu aprílʲe̯ să púne yíi̯a̯//te dučái̯/^{îl}‿făčái̯ arătúrâ cu pátru cai̯/te-ntovărăşe̯ái̯ cu áltu care mai̯ pune̯á yíi̯e̯/ş‿pune̯ái̯ pátru cai̯ la plug/făčái̯ arătúra lúngâ//ş-ō... [k] te-nşîrái̯/^{o}te ...şápte̯ $^{u̯}$opt ínş^{i} acólo care i̯erái̯/şî lu̯ai̯ cu̯árdâ/făčái̯ pu̯ostắţ^{i} aşá//únū lo̯a o sútā/ŭ‿munúk d-ắla ave̯á o sútắ‿dă cu̯árde̯//i̯el la ó‿sútắ‿dă métri/ắllantu la o sútâ dă métri/ş‿te-nşîrá^{i}‿aşá/pă čin‿súte dă métri//şî‿pune̯ái̯‿ī yíi̯ā/ş‿p-órmă-i̯ făčái̯ moşorói̯// d-acóle̯a i̯ā...tîrzíu̯/pînă-i̯ dă căpúşa la e̯ā/mérğe pî lā.../pî la treéra^{t}//j‿d-acóle̯a cîn‿îi̯ dăde̯á căpúşa dâ iṣe̯á i̯a to̯át-sfáră/nčepe̯ái̯ s-o i̯ei̯ la sápâ/şî‿săpái̯‿ī...burui̯ána pîntre e̯a p-acóle̯a/ō ...//ē ásta/pre̯mu an/b [k] la noi̯ dure̯ázā ásta al tréi̯le̯a an‿fáče strúgur^{i}/yíi̯a‿^{asta}//

[În primul an ce lucru-i mai făceai ?]

îm‿prímu an atîta-i̯ făčái̯/dor o săpái̯//àl^{t}čevá nu-i̯ faǰ‿nimíg‿ la ásta/la‿a n [k] la hibrízu̯-ắste̯//ásta n-o pui̯ pă sîrmắ‿n-ō... stropéǰ‿nu nimíca//d^{u}or o săpái̯ ş-atît//cum îi̯ fáčen‿ş-acúşa‿acúma kar dacă i̯e măre̯/tót‿aşà-i̯ fáčim: i dăm o sápă dóo‿o tăi̯ém/ş‿ to̯ámnâ‿né‿dúčen‿la culés//

[Cum o culegeţi ?]

la noi̯ cún‿să culéğe̯ ? ne fáče̯m mai̯ mulz^{i}‿grămádă/că únu singur n-ai̯ timp acúma s-ō culéğ^{i}//şî-nainte tō^{d}‿aşá/te̯-ajutái̯‿i ne̯ámurle̯-aco̯ále̯a/şî te dúčái̯ la culés//pune̯ái̯ la cărúţâ/pune̯ái̯ la

820

cóșur/ș͡î‿punęáį/ș-acásă cîn‿vinęáį/î‿ḫîrdắų acólo/cu furcᵘóįu/că nu ⁱera prése//șî...dădęắ [k] i scotęáŋ‿coárdile-afáʳă/șî-l pungán‿drept în tọčitọáre//șî ḑ-acólęă...o lăsám o zi în tọčitọárĕ/șî...trăĝám pă čep//șî‿pungám îm‿butóį//da//

[Și în tocitoare ce rămînea ?]

în tọčitọárᵉ‿rămînęá boásca//ᵗpă če să doskéște bine boáscà/ḑ-acọálęa o įeⁱ‿ș‿te dușⁱ‿cu ęa la cazán/ș-o fașⁱ‿țúįcă//

[Cum se face țuica? Da' să ne spui tot: cum e făcut cazanul..]

úįtę́‿la noį cúm éste cazánų: ᵗpă če plecáŋ‿la cazán/ă la noį į-uŋ‿cazán‿ă...máre dă arámă//įa tréįzèį‿dă căldắr‿dă ápă//aį umplút cazánu cu ápà...[k] cū bųáscă/puį șî ápă/puį șî boáscâ/dă víne dă-ṇvîrtéșⁱ‿cu mîna/știⁱ/ca să nu să lipįáscă//șă...ᵈ-àcóleo áre o țęávă...lúŋgă/o puį áre ū‿serpentín.../șî dă víne șî dă la cazán ḑ-aíča/șî să scúrĝ-aíč/înt-o tọčitọáre//ș-o lipįéșⁱ‿cu mămăligă//ḑ-acolęắ știm dă ęa/că-nčépe să cᵘúrgă//îl lașⁱ cólo o ᵘóră/dóo/dacă aį boásca búnă/įel...tréᵇuį să cúrgâ pátru ųóre//dacă n-aį boásca búnă/cúrĝe o ᵘórâ/ọ‿óră jumáte/dóo/șî-l zvîrlⁱ afáră//la cazán//că acólęa cîte aį: uŋ‿cazán/dóᵘo/șî...îz‿vez dă treábă//

munteánu ĝórĝe
pàtrujdóį [de ani]

aŋ‿fuĝí‿cu ęa

[Vrei să ne povestești cum te-ai cunoscut dumneata cu femeia dumitale ?]

ḫé ! pĕⁱ‿a fos‿támjă grea cum m-aŋ‿cūnoscút ęo cu femíęa//că ...să vidés‿că.../prima dátă...mă dú‿ș-įo/ʰáįdį că.../la įetátęa dă čínșpé‿aįⁿ/zî‿să‿mă du‿ș-ᵉo/mă scųátę.../ᶻⁱče "aⁱ băįétę".../păį ᵃˡᵈ‿mămica cu tăticų-acóló/zî "s‿scọátęn‿șî‿noį bĕgètū‿ósto lă ḩórŭ/că...s-a mărid"‿ᶻíĉe/"úⁱte cítă...vlăǰáru s-a făcút"//

"păį‿ī...s-a făcú‿da" zíĉē "n-áre ș‿ⁱel pantóń acólo"/că atúnĉⁱ įerá lúmẹa maį săráĉă/nu prẹa avẹá așá lúcsū.../ʰĕ acúma!/ acúma-į lúcs nū...//

ē ! dă kíų dă vaį ń-aŋ...cîrkít acólô‿o pĕrékẹ dă pantóȷ/dă undẹ-a avút//haį să mă du‿șî‿įo îŋ‿sat//c-ọ hăįnúță maį‿i scúrtă/maį.../pă lîŋgă mínẹ-așá...//m-an‿duˢ‿șî‿ⁱo acólo//ʾe ! ũ‿an dĕ zílē.../pînă m-ã [k] nu prẹa m-am̃ băgá‿pă fⁱétẹ/ziᶜ‿"įo știų"/ziᴳ‿"m-o mușcá vúna ?!" [!] [...] păį zic..."įa mă/dọar nū.../ĉé bọála să‿ŋ‿fácă miįẹ o fátă !"//maį mă daų lîŋgă ẹa-ŋ‿ḩórā acólẹașá/maį yínē‿ẹa/maį ō ĝüĝuléz‿dă mínă/maį nu ștu ĉé [!] "háįde" zic..."făį" zic‿ă..."îs‿pláĉẹ dă minį ?"//

"hm"//a maį cîrmít/a maį‿ī.../nu ștu ĉé...//į-apúc șî-į įaų batísta//ē/n-a foᶻ‿nimíᶜ/" ʾẹ" zîᴳ‿"lĕsă că yíį tu dûpă ᵃẹ"//

a dọ́a duminícă.../vínẹ fáta lîŋgă mínẹ//

"păį" zíĉẹ "aį ĉe faj"‿zíĉẹ "nu-n‿daį batísta ?"//

"ē/țį-o dăų/cum nu/da" ᶻiĉe "maį a" [k] zig‿"maį aștẹáptă nițél" ziᶜ‿"sî‿maį...maį pă sẹár-așá"//

d-acólẹa dă úna dă álta.../"haį" zic‿ă/

"nú-m daį bat ?"

"haį" zic "țį-o daų"//maį aŋ‿lọa‿fáta dă...mín-așá/dă.../la brațétă/c-așá să spúne...//ḩaį maį‿i șovăįéște cu‿ẹá‿acólᵉᵃ nu ștu ĉe/ùįtẹ-așá...//ẹa tod‿maį cîrmẹá/nu ștu ĉe...//

"hm/dacă zișⁱ‿tu..."//

"păį așá" zic "cum aŋ‿zis ⁱᵒ"//șî‿d-acólẹa [ɛ]tárẹ drágọstⁱe cu fáta/į-an‿da‿batísta/nu ștu ĉē.../ș-am‿întrá‿dă‿drágọste cu fáta//șî dîn‿ī...prẹ́ma drágọste/nẹ-aŋ‿șí căsătorít//àcúma‿avéŋ‿șî noį copⁱíį/avém...//

[Ați fugit ?]

[!] Scurtă secvență neclară.

822

aṇ‿fuĝít//

[Cum ? Povestește-ne cum a fost.]

pă̄...ásta a merz‿mai̯ gréu̯//

"fă" zik‿ĕ "lā noi̯ acásă" zic "i̯o nu [k] sînt uṇ‿síngur băĝát"/avḙám o sóră mai̯ máre să măritáse/cá‿doi̯ băi̯és‿sîn [k] aṇ‿foz‿la tátḙ//"fă" zic "m-aș căsătorí" zic "al^d‿tătícu dup-aíĉa-ṇcólō...ṃbătrînéștḙ..."/i̯o m-ã‿căsătorí‿la nóoșpe an^i//șî zic‿î "ai̯ fi̯i dă ac^uórd ?"//

"ắọlḙò/cînd o auzí mămícā.../pfú ! pi ĉe po‿să fa?‿nū po^t//n-am̄ plapîna făcútă/n-am‿ī..."/zíĉi̯ "ĉé să-i̯ fac ?"//

"pî‿[s]púne-i̯ ș‿tu acólo/zi:«mămícă/ĝóte.../tọáti̯ fétịlḙ árē...plápînă/árḙ pérne/áre cutáre»/tu nu pos‿sâ-i̯‿ī...spui̯ acólo?"//

"ᵓm̱"//

ḙ/a mers/a merz̄/dălûṇgá‿vō dóo lun^i dă zíli̯//șī zic "hái̯ tḙ-ai̯ ḫotărát ?"//

"ḙ̄/că nu ștu ĉe"/

"ḫái̯di"//i̯o nițél‿ī...tàrjatkíu̯ la cap/cú‿nițícă băutúră/zic "nú mai̯ te las/adī́i̯o/merĝ^i"//

"păi̯" zíĉe "o fáĉḙ má-ta gălăĝíi̯e că sîn‿săráĉă"/

"lásă‿că d [k] nic̆ i̯o nu sîn‿boga^d"‿zic//"cum eș^i‿tu/șî i̯o tó‿la fel"//

aṇ‿fuĝí‿cu ḙa/cînd...mámā...mă du^c‿ș‿^io la ō.../cá‿nu m-an‿dus cu i̯a acásă//m-an‿du‿s-i̯o la o rúd-acólọ//a‿au^zit/

"ắólḙò/să te duj‿néne drácŭlŭi̯" ^sĉé "ai̯ lu̯at‿tot sărăĉíi̯a"//

"pi i̯o ĉé sîn ?‿nu to‿sarác ? ĉé să-i̯ faĉ ? ĉ^i-ŏ‿nḙ-o-ndreptá dumnezéu̯/fáĉeṇ‿șí noi̯"//

dḙ-acólḙa...nḙ-a-mpăcát...//ē/mai̯ cu scîrz/mai̯ nu ștu ĉe acólḙa/ai̯ z‿nó‿ĉeṇ‿la-mpăcăĉ^iúnḙ/sḙára.../vínē...dûpă noi̯/șî nḙ-a dus acásă/la táta//

"ĉ-ai̯ făcú‿mă amărítu^le ?"//

"ĕ‿ĉé să fac ? m-am însurá/‿ĉe să fa^{ĝ} ?" zic//

"ĕẹ^{h} !/ásta-s‿trebuẹá ții/‿tu nŭ‿ves‿că n-avẹán‿dă niĉịúnịli?"//

"păị" zic "așá ne [k] de ^{ni}ĉún^{li}‿n-áven‿niĉodátă//ș‿ịo cît trebŭẹá să...?"//

háịde/d-acólẹā/...triméte lā.../c-așá sŭ‿spúne/la cúscrụ-acólọ.../să ne-mpáĉē...táta-sócrụ/...cụ fáta.../ș-atúnĉa să maị dăruẹá...ca cu^{n}‿să-nțelẹágă.../că‿ĉe preténți am ịō...la fátă//

[Același]

m-a ĉerú‿de la părínț^{i}

[Cum te-ai cunoscut cu soțul ?]

noị nẹ-aŋ‿cunoscú‿dî la școálă//ịo ịerám clása ópta/și ịel terminásẹrā...școála/și vení [k] venẹá p-acólọ că ịerá sportív//și noị am plecát‿ī...la călăráș^{i}/cu coŋcúrsu//șî ịeụ ịerám portăríță la hándbal/și ịel ^{i}erá bun la fúgă/și la vóleị//șî‿cîn‿nẹ-an‿dus acólo la călăráș^{i} cu coŋcúrsu/venínd‿ā...în tren/...ne lăudá dirîĝíntẹlē/diréctoru școli a fos‿cu noị/și ne lăudá c-am jucá^{d}‿bínẹ//și ịel‿ă...ị-a ĉerú‿vóịe dirîĝíntelụị meụ/dacă...îm‿permíte să vorbés‿cu ịel//și‿ị-a dad‿vóịe dirîĝíntẹle/aŋ‿vorbít cu ịel/și dẹ-atúnĉ^{i}...am înĉepú‿priịeteníịa amîndóị//ș-aŋ‿vorbít cu ịel/diŋ‿clása ópta/și‿pînă-m‿pre$\overset{s}{z}$ént//

[Și cum v-ați luat ? Te-a cerut, ori te-a luat cu fuga ?]

nŭ/m-a ĉerú‿dĕ la părínț^{i}/a venít acásă/ịo aŋ‿vrú‿să mă ẹa cu núntă//și n-á avú‿posibilitáte imediát ịel/c-a maị avút uŋ‿fráte înaínte/s-a căsătorít//și dacă n-a avú‿posibilitátē...m-a luát...cu logóndă...//a vení^{d}‿la noị/ā...vorbít cu părínți/și noị am plecát cū...dă [k] diŋ‿cásă/șî părínți luị a rămás...la mínẹ.../acásă̯//șĭ după acẹ́ạa.../aṃ venít ịeu̯ cu ịel/la ịel acásă̯/ n-am mai̯ rămás...^{acólo}//

sọáre vasilíca
óptîsprezèĉe anʲ

caloịánu

făĉẹ́ṇ caloịánu[1].../

[Cum se face caloianul ?]

caloịánu sẹ̆ fáĉĕ din pămînt/noi̯ așá am obijnuít ă...//îl ă ...îṇvăluím [k] î púnem ẹ p [k] așezám cojʲ dă ᵘóu̯ŏ...îroșíte sau̯...álte cŭlórʲ/pe ịel/că s-apáră frumós/șĭ flórʲ ĭ.../fáĉẹṇ coroníță.../și̯-ápoi̯ i ă...ịeșím pă stradă și...îl plínĝem/așá să spúne//

[Cum îl plîngeți ?]

"cằlōíță ⁱíță/'
pŭi̯ dĕ còconíță/
tĕ căútă má-tà/
prĭn pădúrẹa dẹásă/
cŭ ịĭnimà fríptà ársă//
cằlōịéne ịéne/
ịejʲ din bùruịéne/
cằlōⁱíță íță...//

șĭ noi̯ atíta-l ^{strigám}//ọ fĭ fost ịel mai̯ lung șĭ...//și̯-ápoi̯ ĭ ĭ avẹám ă̯...un băịát cárĕ...nĕ spunẹá că-i̯ pópă/a únu dáscălu/șĭ la fiịe[ε]càre cu̯olț/cîn trecấm/înĝenuḱé/șĭ merĝám pă strázʲ.../bă nẹ-aduĉá lúmẹa flórĭ ĭ.../ba ne dădẹá banʲ...//

[Și-i făceați și pomană ?]

dá//

---

[1] Informatoarea cîntă.

[Cum ?]

adučá úⁿu čin̯čⁱ șáse lei̯/cumpărám̄...suc sau̯ siróp‿ặ.../cî̀te̯odátă mai̯ făčán̦‿și̯ colívă/cî́nd‿ī...ne plimbám cu i̯el//bătrî́ni care mai̯ vor/din‿ī...buníči lā...féte/șī...ᶜᵘᵐpăʳám̄.../ba făče̯ám‿ặ gᵘo̯gᵘóșⁱ.../k'égurⁱ‿ī...//

mihálča če ionúța
doi̯sprezèče anⁱ

848. FRĂȚILEȘTI

(com.Săveni, jud.Ialomița)

Culegere: 1971;CB,BM,RP,MT; transcriere: RP

gríi̯u

gríu̯ū acūma e̯ṣám/n̦todaúna/la pái̯șpi̯ sectémbri̯e̯/făčám arătúră búnă/așá/cu plúgu/ᵈpă če fàčém arătúră búnă/î́l sⁱemănáᵐ/șî...u̯or úniⁱ dăd'i̯á cu mî́na/șî́ ave̯á boru̯ánă/trei̯ fo̯féze̯-așá/șî-i̯ spune̯á borg̯ánă//ș-ố [ɛ] borînán̦‿cu cái̯//dacă nu/čel mai̯ mult/i̯eu̯ î́l pune̯án̦‿cu mărcăto̯árge̯/cū‿mărcăto̯árge̯a eșá lúcru mai̯ bu̯n//băgá mai̯ într-adî́n̦c/ⁱișá așá cun‿trébui̯/cu mî́na-ntr-ū‿lọc i̯șá mai̯ des/într-únu mai̯ supțíre̯/mă rog am măi̯.../da cu mărcăto̯árge̯a‿ĕrá čel mai̯ bun//

ắ ! dû́pă če-l mărcaᵐ/ave̯ám o grápă dă mărăčínⁱ‿/î̃l grăpám/șî ...ásta erá ș‿cu gríᵘu̯/pî́nă...vine̯á tímpu lui̯ dă să cočá//cî́n̦‿să cočá/î́l tăe̯ám/cu̯ co̯ásîli/ᵘu̯ni/úni̯ cu sečerătórîli/î́l tăi̯ám/î́l fășá‿znop/î́l fășán̦‿cᶦ lắi̯/î̯ˡ‿lăsám în̦că dóo săptămî́n‿trèi̯/șî ᵘõ‿lᵘnă dă zíle̯ lăsán̦‿clăi̯/după če-l făčán̦‿clăi̯/ápăi̯...îl‿î cărám acásă pesti̯-o lᵘnă‿dă zíle̯ șî-l tre̯erám//álțî treerán̦‿cu căⁱi/

826

álți treerán͜ cu mașĩna/erá mașĩna/erá particulárⁱ/ș-àvẹá mașínⁱ/ șĩ-l treerán͜ cu ma

[Spune-ne pe rînd, amănunțit, cum se treiera cu caii.]

cu̯ cáe̯/-avẹám ári̯e-aíĉa//așá-i̯ spũnẹám ő ári̯e/ũ log bătút așã/ în͜ conferință dâ vō...zéĉe métri̯//îngropám ũm͜ par îm͜ mijlocu árii̯i/ãșa/puni̯ám niște gu̯azi̯-acólo nu͜ ș͜ ĉé/nĩște ogrĩj/șĩ trei̯ cai̯ sau̯ pátru cai̯ cîțⁱ avẹán/ș͜ bătiám lọcu/ș͜ să fáĉá lócu mărúnt/ bũn/ [ɛ] așá bătătúra bu̯nă//șĩ͜ p-órmă/nẹ sui̯ám pă șîri̯/ș-aruncám únu znopⁱ/ș-únu-i̯ dăzlẹgá͜ znópu/șĩ-l făĉám așá/dâ ju̯r͜ împrejúr în ...îi̯ dĩz [ɛ] făĉám pă znu̯ort//dũpă ĉe-ⁱ dîsfăĉám pă znop/băgán͜ trei̯ cai̯/u̯ómu/pátru/cîțⁱ avẹá/așá/cu o frîngi̯ă/lẹ [k] erá legát-aij͜ di̯ căpăstru șĩ/învîrtẹá împrejúr a [k] să-nvîrtẹá-mprejúr așá/pîn͜ să-nfășurá fúnia//dᵘpă ĉe să-nfășurá fúnia/suĉám pă pártẹ-ástîlantă/cálu̯-ōlàntu̯//ãșá/șĩ vingám...ș-áșa' //vingá vazĩc-așa''/p-őrmă vẹnẹá ș-áșa'/ru̯átă//

ēⁱ! cîn͜ dădi̯ám zéĉẹ fúni acólọ/zéĉe ru̯átẹ cu̯ cái̯/să făĉá dâ-ntórs//l͜ întorĉán͜ cu fúrĉĩli/ca să...scu̯atin͜ dâdĩsúp͜ p-ăla cu cari̯ n-á...n-ā pătrús caⁱi cu cᵘopítĩli/șĩ vinẹá páelẹ-àstẹa dădîsúpt care͜ erá treẹrát/ș-allánᵈ͜ vînẹá dasúpra//așá câ-i̯ făŝán͜ dẹ trẹi̯ u̯orⁱ/așá/l-întorŝám dâ trei̯ u̯ōrⁱ/àșá/îl scutúʳam bíni cu fúrŝil/bu̯ábilⁱ͜ cădẹá jos/páelẽ͜ sus//pă úrmă/făŝám pailẹ-așá... porcoi̯úțe-porcoi̯úțẹ/ș͜ le făĉã͜ șírâ//ãșa/șĩ băgám.../dă pátru͜ ŝinĉ͜ u̯orⁱ băgám așa//să făĉá i̯ẹl can͜ grᵘọs așá/cam dã tréi̯zẽj͜ dă ĉentimétri̯/pátruʲ͜ di̯ ĉentimétʳi̯/ș͜ p-órmă dᵘpă ĉe dã...tu̯áti páelẹ-afáră/-i̯ dădi̯án͜ c-un tîrn//c-um͜ mărăĉinẹ-adica͜ așá//ș-an [ɛ] adũnán͜ tu̯átâ plẹav-àșa//ᵈpă ĉ-adⁱnán͜ tọátă plịáva/băgán͜ caĩ͜ i̯ar/șĩ i̯ar îⁱ mai̯ dădẹám vo doọj͜ de ru̯átẹ-așà/frîngi//vinẹá/că mai̯ avẹá gríu̯u ți̯ápă/ș͜ mai̯ avẹá cu̯ájă//și vinẹá/ș͜ spunẹán͜ câ-l grohoⁱím//ẽ !//ᵍ͜ după ĉe să grohoẹá ẹl bine/-l mai̯ întorĉán͜ c-u̯o

---

' Gest circular: în ambele sensuri.

lopát-aşá dă jụr‿umprejúr/îl bᵘorfăịám/ẹar i ma‿dădịá/p-órmă-l făŝáŋ‿grămádă/şî-l dădẹá‿la mákinⁱ/erá mákinⁱ atúnĉ/jî-l‿dⁱdẹá‿la mákinạ//şî ⁱaşá ịel‿î...aşá cụrád‿bụn//într-o párte cári‿ẹrá maị sⁱeŋ‿maị tăĉⁱunᵘós/ăşá//erá-ntr-o párti‿cari‿curĝá dă la mákină-ị spunẹá gᵘózⁱ//curĝá gᵘozụ-acólọ/ş‿cu plẹáva//plẹáv-adícă curĝá-ntr-o párte/gᵘózu-ntr-ọ párte/-ŋ‿cụádă//şî gríụu buŋ/curĝá aíĉa la sítă//

aşá că ásta ar fi cu gríụụ cari l-am [!] treịrát//

[Dar ai zis şi de maşini. Cum se făcea cu maşinile ?]

cù‿maşⁱna erá partịculár//şî să duĉá/ne făŝán‿ĉátă/dóozịj‿dă ụáminⁱ/tréịzij‿dă ụámị/ĉíşpe ụámⁱnⁱ‿ne făĉán‿ĉátă/s-aduĉá maş [k] la noị nú ⁱerá maşínạ/erá pă la sudís¹/sad‿maị‿î pricᵘopsít//ş-adîĉáᵐ‿maşⁱna//avẹá ũ‿vapᵘór aşá-ị spunẹá/cári băgá páẹ la ⁱel//ăşá//páị/băgá páe//făĉá grụáp-aşá-m‿pămîŋ‿ş‿băgá páe lu vapór acóˡᵒ/ş-avẹá batụázạ//acólọ suˢ‿pă batụázâ/aruŋcá diŋ‿că [k] treĉá o cărúţă.../o trăĝá-ntr-o párte/ò‿cărúţă o trăĝá-ntr-o pártⁱ/ş-aruŋcá znobⁱ‿diŋ‿cărúţă/saụ dă pă şíră/dacă‿erá şírⁱ făcúte/ş-aruŋcá acóˡo//ş-acólᵒ‿tréerá cu batụáza/ş‿cur[ɛ] curĝá acóˡó‿ˡa niştí cúpi gríụù/aíŝa...curẑá páili/páelⁱ‿lẹ făcá tîríş încᵘólọ grămádă/lé... tără cu doị caị/páili...

[Cum se făcea tîrîşul ăsta ?]

ắ ! tîríşụ-erá cũ cuŋ‿să spúnụ/avẹá o [k] aşá ũ‿lăz‿dă vo zéĉẹ métrî-ntr-o parᵗ/ş‿dắ‿vo zéĉi métrî-ntr-ᵘo párti//adîcă dóo lánţurⁱ//d-acólẹă‿ẹrá nîşte răscrúŝ‿agîşàti/ş-aíĉa...dădẹá rụátâ la tírşụ-ălẹ/ˡᵃ pụorcóịụ dă páẹ/-aşá-ị...//ş‿pă ᵘúrmă/ᵈpă ĉe să făĉá ụm‿porcóị dă páᵉ-acó/dóozeş‿trèij‿dă furĉ/îl trac‿cụ cái dă la cúru maşíni/îl duĉáᵐ‿maị dăpárti îŋcóló/că n-ávẹa loᶜ‿ca să cárẹ páe/şⁱ...îl făĉá...porcoịáţe marⁱ//"ĕ ! pîn-aíĉa-ị" şĉẹ/"páĉli‿lu iᵘón kívu/líniⁱ-ásta/pînă.../aíĉa-ị a lu cutáre/a lu cu-

---

¹Sudiţi, sat apropiat (cca 4 km).

828
tárọ"//ᵈpă ĉe să treḗrá dâ maşínâ/ì‿plătịám ómũluị acọló/cí‿să plătẹá dâ sac/nu maị ţiụ mínti/am̄...mẹ-am ụịtát/şási‿lèị‿ī/ĉíṇj‿lèị să plătẹá dâ sac/ī‿plătẹám ᵘómᵘluị/plicá cᵘ‿maşᶦna şí/făĉá áltâ ĉátă//saụ pũtẹá s‿fácâ ĉátâ/tọ́t în‿lọ́cụ-ăla aᵍolẹá/c-avẹá‿lòᶜ//

iụón kívu
şáịzeşinòọ dă anᶦ

víă

ịo cîn‿m-aṇ‿hotârí‿să puị víe/am pus întîị c-uᵑ‿cumnát al mᶦeụ/cu cagasụa//am pus aşá: la un mẹ́tru...şí dòụozéĉ/am pus.... între butúŝ/cũ‿să zic/şí-ntre rîndur/la um‿mᶦétru şí pàtruzᶦéĉ// ş-am pús-o cu cazmáẹa//aşá ca vọ̄ tréị sfértũ‿dâ pọgᵘóṇ/făŝáṇ‿grọápă-m‿pămínt/àşá/cam aşá[1]/ş‿p-órmă bâgám firụ-ẹcóḷọ/ăşạ́/dᵘpă ĉẹ băgám firụ-acóḷọ/îị dâdịám pămîm‿pestẹ ẹa/ᵘō făĉám...ụo călcám bíne dâ ĵur‿împrejúr/ăşạ́/ụo tăẹáṇ‿cu fọárfᶦcă/rămᶦnẹá núma ũ‿siṇgur ụok/ᵘo siṇgurâ căpúş-afáră/ạşá/ş‿p-órmă făŝém ŏ‿fărímă dă muşoróị/acólᵒ‿desúpra...cụárdị/desúpra fịruluị dâ víẹă/ştí ? ca sᵃ‿nu străbátă sụárlẹ/ş‿să usúĉị//şí stătịá acólọ̄ ş-ó‿lᵘnă di zíli/pînă‿î...îị dădịé luị/mustăţilẹ-acóḷọ/iᶦ dădẹá luị căpụşa/să ịásâ fᶦérụ-ăla dă víẹ-afárâ//ăşạ́//

pă ụ́rmă/m-an‿dicís să maị puịᵘ//văzîn‿pă la săvᶦénᶦ pîntr-álte părţᶦ/că éstẹ kín prẹa marẹ-aşá cũ cazmáẹa/grụápâ-m‿pămínᵗ/am pus cu plúgu//am pregăti‿lócu bínị/ş-am pus...pátru caị/avẹám pátrũ‿caị/am pus pátru caị la um‿pluc‿c-ọ brázdâ/ịe plúgũ‿ş‿c-o brázᵈᵃ/ş‿cu dóo brázdẹ/ş-am blăgát plùgụ-adînc aprọápi dâ ĉiṇjéj‿dâ‿ĉentimétri//ăşạ́//vísa ᵘo avẹám pregătítă/tăẹátă/nu‿ş‿ĉé/şí/mînáṇ‿cáịî/şí/nọị dupâ plugᵘ//punẹáṇ‿can‿dĩ‿ụok aşá//îfiṇĝám ũ‿fịr aĉíᵒa/ș cam plecát așá/știˢ ? pă brázdâ//ắșa//mai̯ morĝón ĉi̯ mai̯ morĝám așá că la...pátruzi̯eˢ ĉinĝéi̯ dâ ĉentimétri̯ șai̯ dắ ĉin/i̯ár îfiĝám ũ fir//ầșá/îfiĝá núma ecólo//pă úrmâ/ã fắcut ũ rîn dâ vie/ ĕ ! trébe sâ mai̯ adúŝim ĩnca pátru brázde//știˢ ? ca s-ái̯bă...lățimea/s-ái̯bâ um mⁱétru șî trèizⁱéˢ/sau̯ um métru ș pàtruzi̯éŝ//mai̯ adᵘĉám pátru br [ɛ] brázdî guáli̯-așa/dîŋ cap pînâ-ŋ cab/la lᵘoc// p-órmă i̯ár mai̯ puneá ũ rîn dă viⁱe...//

---

[1] Gest: in diametru de cca 2o cm.

după ŝ-áŋ complectá tᵘod lócu/ầșá/am dihămá cái șî/am îndrigtát vísa tuátâ/câ i̯a i̯erá puțiŋ cam plecátâ//am dreptát-o tᵒátă/am bătătúrî lócu dî jùr împrejúr/șî/am î tăgá tᵘot așá/sâ ái̯bă núma ũ síŋgur ᵘog dasúpra pămîntúli/că dacắ ári mai̯ mulțⁱ/spúni cî să ridícă preá sus/șî nu-i̯ búnă//ș p-órmă [ɛ] tot așá-i̯ făŝám mușurogáș//ș-am făcút um pogᵘón șî jumătáti//dâ vie//care am avút-o pă rod pîn-acᵘma ũ ã/v-aŋ spus//tricútâ ș p-aiș pî la sfátu popular/pi̯-unde...//

[După ce-i dădea vinele și mustățile , ce-i făceai la vie ?]

àșá/dăpă ĉ-am pús-o s-a prís/vazică ș-am făcút trei̯ sápi búne/ș-ánu-ăla/al dói̯lea à fⁱcú putínă stropeál-așa/i̯ár i̯-an da trei̯ sápi búni/șî al pátrúˡea an a fắcut î strúgurⁱ//dă tuátâ putérea strúgur bűnⁱ/ș-al tréiˡea án a fâcuᵈ/da mai̯ puțínⁱ//

ĕ ! cîn mă dûĉaŋ s-o tai̯/i̯o mă tuĉáŋ s-o tai̯/î lăsán dăpă... dacắ éste butúcu mai̯ tînăr/mai̯ cuŋ să spun/mai̯ cru/nu-i̯ lăsái̯ cuárdă múltâ/ˡ lăsám pátru/trei̯/ĉiŋș cuárdè//ĉiŋș fíre-adicâ// cuárdé [k] áea-i̯ spuneán ĉiŋș cuárdî/cérî făcá strúgur//șî jos î mai̯ lăsám înca doi̯ ŝepⁱ/așá-i̯ spuni̯á/avea núma dóuo [k] doi̯ múgurⁱ//la ăla-ⁱ spűneá ŝep/ŝa că d-acólo să formează...butúcu/dă la áea doi ŝep//ầșá//

po úrmâ-ncuáĉe după ŝé s-a mai̯ màturî via/i̯ar așá ᵘo tăi̯ám/ tot cu fuárfⁱca/-i̯ făŝáŋ la rădăcînă/-i̯ spuneáŋ c-o copĉám//nu

ⁱGest.

830

tu̯at [ɛ] to̯ átă lⁱúme̯a/i̯o ave̯áu̯‿lọ́cu curát acól‿la de̯al/ọ coᴾĉáu̯/ii̯ uni̯ câde̯á vine-așá-n‿lắturⁱ/vinițe̯ári/nu‿ș‿ĉé-n‿lắturⁱ/ș‿să spᵘne că ái̯a vine̯á dâ hrắni̯ắ ĩ vínile-ale̯ă butúcu̯/nu [r] nu prodúĉá... strúgurⁱ bụn ⁱ/ș‿trebe̯á s‿fíi̯ númai̯ síngur butúcu//ș- așá că dâ jùr‿sîmpréjúr/nú‿maⁱ ˢtătṭe̯ám/tăe̯ám mustắțile-ale̯a/rădắĉinile -àle̯a șⁱ/ásta a fos‿cu viă//

[Dar cînd ți se usca un butuc, ce făceai ?]

cîn‿mi să u [ɛ] cîn‿mi să uscá u̯m‿butúc șî [k] sau̯ áltu nú‿i̯era bun aíĉa a [k] ș‿n-áve̯àm butúg‿bun/cîn‿tăi̯ám...prìmăvára/i̯ să brođe̯á ᵘo cu̯árdă/mái̯‿dâ‿jòs/șî lúngâ...ằșá/șî p-áe̯a n-u̯o tăe̯ám//ᵘo lăsáŋ [ɛ] tu̯átâ [k] ánu̯-ằla//u̯o lăsám o [k] to̯átă tu̯ámna /șî primâvara cîn‿înĉepe̯ám/ca să ᵘo tai̯ e̯ar dîn‿nóu̯/àșá/cu̯árd-ằe̯a să fâĉá...ᵈâ trei̯ mⁱétri/ș‿dâ pátru métri/că...créște̯á de lúngă//ằșá//șî mă pune̯án‿d-aíj‿dă la butúc/ằrá...ĉa mai̯ dâ jọs cu̯árdằ/șî/făĉáŋ‿gro̯ápâ/cu cazmáu̯a/așá dâ vo tréi̯ʲᵉj‿dâ ĉentîmétri/dá‿la butúcu̯-ằsta/d-esémplû‿la ắsta//ᵃșᵃ//ș-aduĉáŋ‿cu̯árdắ‿ᵘo băgám îm‿pămíntᵘ/țîne̯áŋ‿cu mîn-aíș[1]‿ș-o băgém îm‿pămîn ᵗ/pîn-aⁱíĉá/puni̯ám pămíᵐ‿pă e̯a/-l bătătọreáᵐ/așá/șî[2]/nú‿era nevᵘóe să fíi̯ kar [k] câ nu merĝá/plúgu merĝá pîntre rínđurⁱ/cạ‿cum mérzî‿șⁱ‿pⁱ‿la porú//șî pă ᵘọrm-aíŝa/undẹ credi̯ám‿i̯ò c-a fᵘoz‿butúcu la distànț-áe̯ă/îl sâltám ĩ‿sụ̃s/șî strúgurⁱ ave̯á cînd îl sâltám ĩ‿sú/îl sâltám ĩ‿sus/drept așá/-l cîrméam nițⁱẹl/șî-l îsăltám ĩ‿suᶻ/vîni̯á așá cúlcát/ș‿p-órmâ/-l suĉám‿ắșạ /cắ‿el nú‿să rupe̯á/î‿mu̯áli̯//suĉám așá/șî rîmîne̯á așá ĩ‿sus/dâ vọ zéĉẹ ĉentîmétri/îⁱ dădi̯ám pâmîn‿dî jùr‿împrejúr ọ călcám bínẹ/șî-l hărăne̯á butúcu̯-ásta pă...fír-ûla dă [r] dâ víță caré-l...îngrupám tot/prímăvàra‿atúnĉ//șî făĉá șî strúgurⁱ/pẹntru că hᵃrăne̯á butúcu și fír-ụ̂ˡa//șî-i̯ spune̯áŋ‿c-ᵘo mărtăĉᵉám//ằșá//u̯o mărtăĉám/dâ la butúcu̯-ằsta la ⁱắsta//ằșá//

---

[1] Informatorul își însoțește explicațiile cu gesturi.

[2] Își drege glasul.

d- egómplu ásta'‿a fost um‿butúc/ [k] ăsta' a foz...prout//s-a uscát/l-ă‿scós p-ăsta' próstu/că‿^{j}čan‿c-a foz‿gamáe/-i̯ spuneá la un gamáe//ă‿scós/că ‿"ásta fáče" j^{î}če/"strúguri mărúns/sâ púnin‿d-ásta/àlĝergánčă/čergánčă"/mă ro^{g}/mai̯ múlte sóiur^{i} dă vísă/așá cum erá...//și/ásta//spuneán‿c-^{u}o mărtăčám//ș-așá‿am f^{î}cút cu...vía//

[Și, după ce rodea, spune-ne tot lucrul mai spre toamnă.]

^{așa}//dâpă če rodeá/ășá/dâpă če rodeá/bíne/că stăteám dâ ea acólo/^{u}o munčám/nu‿ș‿čé/cum‿v-am‿spus/stăteám/čin‿s^{u}ti di d^{i}éca fâčán‿dâ [r] dâ vin//ășá//și șásî/da mai̯ sâ mîncá‿î/da če puniá‿la butoáe/čin‿sûte di diéca//aveán‿cádâ/d-^{u}o sútâ dâ diéca/sau dâ uóbzîj‿dâ déca/aveán‿cád/-o dušám acóló‿la cîmp/ășá/vía acúma ũ‿án‿ă‿spûs/am și duoi̯ zárzăr^{i} ag^{u}ó^{l}o//dušán‿cáda acólo/^{o} puneám pâ dóo l^{i}émni/și‿culeĝá/ș‿pûneám în‿cad-aco^{lo}//lúmea culeĝá/mài̯‿puneám uámîn^{i} așá ști ? dîm.../lĕ‿plăteá‿la ún^{i}/la un^{i}‿le dâdeán‿cîte-o căldárĕ dă strúgur^{i} pentru ^{c}‿culeĝá/merĝá copii̯ d-âștia/lúmi/ca sâ culeágâ că...mîncá strúgur/$^{le\ dâ}$deá‿ș‿cît-o căldáre dâ strúgur/ș-io aveám un čur//un č^{i}ur cam‿cît íntră bur^{î}cu déș^{t}lûi̯/așá un‿č^{i}ur/...lûng așá/și la [k] șâ-l puneám pâ cádâ//ș-iei̯ căré/ș-io núma broboněreám//cî‿făšán‿cu [ɛ] mîinile-așá'/cădeá tot în‿cádâ/a^{șa}//și čorkín-ăea/áea o zvîrleám afáră/c-áea nú‿era búnă /áea‿amăréști/și vínu/și nu-i̯ búnă la nimíc áea//ș-áea ^{u}o dădián‿jos//și luan‿cád-àea acólo/nu culeĝá liúmea toátă zíua//puniám aco^{o}/dîn‿cád-aea p^{u}teá sâ eásâ și dóo‿s^{u}te d^{î}‿déca dă vin/k-erá númai̯ brobuána//ș‿p-órmă‿e^{i}‿sâ làsă‿jos/să musteá/aveám uo sit-acól‿la predúfu cázi/și/a dòa‿zí/băgán‿caneáea/și trăĝám//čínzij‿di d^{i}éca/șáizîj‿di d^{i}éca/trăĝán‿d-acó‿dîn‿cádâ//sâ lăsă‿jòs strúguri/iár cul^{i}žám/puneán‿tuót acólo/ă^{șa}/ș‿sâ‿l^{â}sá ș‿puneám îm‿butuá^{i}e//dacâ puneám îm‿butuáe/butuáil^{i}‿tot acó^{l}ó‿la cîmp//puneám îm‿butuáie/-l lăsă‿s‿să mai̯ lim [ɛ] lîmpeziá niț^{i}él/ști ? ca

---

'Informatorul își însoțește explicațiile cu gesturi.

832

sâ‿nŭ...íntrâ tŭátâ...drójdẹ-àẹa‿acóˡᵒ/puneám îᵐ‿butŭáẹ/te ᵐᵉnán‿ toátă vía dâ cŭlés/[ɛ] dâ culⁱés/imẹdeát...puneám dóŭọ lịémni jọz‿ lă...cărúsâ/câ‿erá cărúța jọ̄s/núma cu dụlápị/dóo lémni/șî ịẹráᵐ‿ maị mulzⁱ‿viérⁱ acóˡᵒ//șⁱ‿lẹ dâdeán‿d-a rostọgólŭ-ắșá/ș‿lẹ punịám îŋ‿cărúțậ//le-adúĉám acásă/ș-acásă/...băgán‿trèị‿patru-m‿pímⁿⁱța/rⁱéstu în ŭọbór aⁱíŝ//le rîstúrnám...cărúța cu ịéị [k] ịéli pắ...pâ ĉocánⁱ//ș-așá că...așá‿ắm‿fⁱcút/cu vía//nu maị dădịám lă présâ/nu maị dắdeắ‿la nⁱmíca/ră [k] brọbŭána ĉĕ rămắneá acóˡᵒ vineá dâ să dospeá‿eà/să nu‿ș‿ŝé/ferbeá vínu-ŋ‿cádâ/șî vínu cîŋ‿férbẹ-ŋ‿ cádâ/-ị ĉél maị tárî vin/cînd férbẹ-ŋ‿cádâ//șî/áẹa ĉĕ maị rămⁱneá acó‿n-o storĉán‿toátă/péntʳᵘ‿cⁱ‿făŝám țuⁱcâ//ca sâ-m‿eásậ ș-o țúịcậ búnă/trebeá s-áịbă puțín vin î‿ịă//dacâ n-ávea vin/nu erá ...țúịca bụ́nă//așá că ásta aṃ‿făcú‿dom‿prọfésọr/cu vía//púsâ dâ mínẹ/lucrátă dâ míni//ĉ-am...petrecút ịéŭ/ĉ-aṃ‿făcút eŭ/álĉinevă ... [!]//

[Dar în cadă ce rămînea ?]

rămînịá bŭásca așá-ị spuneắ/áea/brọbŭán-aea/cŭáj-aea/nu‿ș‿ĉị/rămînịắ-ŋ‿cádâ//ĕⁱ ! áea ŭo puneắị/tot așá la...putínⁱ‿ắșá dâ dóŏj‿trèịzîj‿di dⁱéca/ș‿plịecắ‿la cazắ‿la...săvénⁱ/ș‿făŝáṇ‿țúịcâ dîn ea//lă ŭo lúnâ/cînᵈ‿vreị sâ faŝ//

[Acuma să ne spui cum se făcea țuica și cum era cazanul.]

càzánu/ịéstẹ-așá/...ᶜum să spun/uŋ‿cazán máre-așầ/î...cam dắ.. ...șási dịca/șápti dịca/adⁱcă șáptij‿di kilọ̄gramẹ/șápti dⁱéca/așá‿ĕrá cazánụ//aveá ŭo pútin-aịíŝa/cu épâ réŝị/șî d-acólọ-aveá ŭo țịávă//șî dîn țịa[ɛ] dîntr-um‿pⁱeréti/j‿dîn‿ĭ peréti1-àla treĝá țịáva pîŋ‿cádầ//ști ? ca s‿fíị réŝi//ắˢᵃ//șî pâ ŭọ́rmâ/pọrneá‿ aîŝa la cazán//aîj‿la cazán îị puneáị lⁱémni/-ị puneắị ș‿făĉáị fọ́cu/șî/pẹntru‿um‿momⁱénᵗ.../să zic [ɛ] dácâ trîĉá ŭo jumá dâ ŭórâ/ⁱișá nîști áburⁱ//àșậ//ș‿cînᵈ îșá ắburị/ápîị curĝá țúịca‿acólo-ŋ‿cazán//si̯áma aşá bíne nú‿i̯-ă‿lo̯àt-o/cấ n-ám‿avùt pentru‿ĉé/dă...ẽ !/şî curĝá ţúi̯că̦ d-acólo̦//şî̄...făĉá/pí‿pìc‿píc/p-órmă̦/înĉîpe̯ắ/dácấ i̯erá fócu mai̯‿î̄...i̯útè̦/nú‿ere bun/cấ...sile̯á pre̯a táre̦//dă fócu̯-aşá do̦mól//şî ţîrîi̯á d-acᵘólo̯-ấşắ.../cũ‿să spun ? pînă vede̯ám noi̯ cẵ...d-esẽmplũ‿

"mă ! cî́t a dat aiĉ̑ ?"//

"ş̃ⁱ/a dad‿dóᵘo védre̦/a daᵈ‿dóo şî jumătáti̯"/...gustán‿dĩ‿e̯a/

"s-a cam tăe̯át"/e̯a să tái̯e̦/dácấ...veaⁱ‿că nũ‿mai̯‿i̯ésti ácrấ/sau̯‿u i̯e̦ cam apu̯ásấ/sấ tắé/adĩcă nú‿ma‿èste̦/ŝ-a foz‿bun/putére̯a ţúi̯ĉi/a tricút//şî̄...ĉe a rîmắs acólo̦/a rîmắs‿î̄ áp-àe̯a/a rî̃mắs cᵘodle̯ál-e̯e̯a cum să zíĉe̯-acô˙ˡᵒ-e̦a/

[Cum se zice ?]

cu̯o̦dli̯álấ/e̦ĉe̯-a rîmă [k] ằşá̦/şî nú̋ ma‿i̯e̦ búnấ/e̦-áe̯a nú‿ma‿e̦rá búnă̦/şî u̯o tăe̯ái̯/e̦-áe̯a...ᵘõ zvîrle̯ái̯/sco̦te̯ái̯ dîŋ‿cazán bu̯ásca d-acólo̦‿tòt/ᵘo sco [ɛ] o scote̯ái̯ tu̯átă/o zvîrli̯á-ntr-o gru̯áp-acólo̦/e̦‿puni̯ái̯ al‿cazàn/şî i̯ár făĉái̯ aşá me̦réu̯ cu cazánu̯-ằla/u̯o zi/şi̯-o nu̯ápte̦/ᵈîpă cum...ave̯ái̯ ţúi̯cấ dă múltấ//ᵘúni făĉá núma uŋ‿cazáᵐ‿/ũnî făĉá dóᵘo/cá‿ọ‿făĉà dă prúne̦/c-ọ‿făĉá dĩ‿strúgu̯rⁱ...//

[Acelaşi]

ástea am făcút i̯o

[Să-mi spui care era lucrul la cînepă, de cînd pregăteai locul...]

îl sⁱemăná/bíne/ᵘo lăsá să să cu̯ácấ/dîpă ĉe să coĉá ᵘo zmulĝⁱám/ᵘo lăsáŋ‿s‿să pă̦le̯áscấ/ᵘa d[illegible]ŋ‿e̦-o băte̯ám/dấ frúzấ j‿dấ... tot foi̯áşu̯-ằla carẽ̦‿erá pă e̯a/ᵘo aduĉám acásấ/mai̯ ộ‿lăsáŋ‿vo săptămî́nă/că n-áve̯an‿timb‿dấ i̯ă/ᵘo băgắ̦‿la ápă/la i̯álomiţă/e̦‿săde̯á acólo̦ tréi̯‿pàtru zíle dîpă‿cum ⁱerá căldúrấ//e̦-ò‿săptămî́nấ/e̦‿

834

să făĉá u̯a/nⁱe duĉắ‿ș-ō...n̥ĉęrcám/dácą s-o tọpít/să curá dû pă bⁱî́ụţ//dáca nu/ᵘọ mai̯ lâsám//

și d-acólęă u̯o scᵘotęám ᵘo spălám bìne-bíne̥/ș-o adûĉám acásă//o făĉám...clăișu̯árę-așá/să ᵘuscá/dâpă ĉe să uscá/ᵘo bătịáᵐ//cᵘ‿topᵘóru//cû‿topóru ᵘo bătęá/...cᵘ‿ĉínẹ plęácă lă ĉocánⁱ ?[1] nu ștîⁱ ?//și d-acᵘólęa ᵘo dam pîm‿méliță/i̯ế‿ᵘọ...ũ‿lẹmn așá care-ˡ pui̯ ai̯íĉa și dai̯ cu mína ș‿cû...o meliţám/ᵘo trăĝám bíne/d-acólęa‿ō trăĝắ‿la...daráců/dâ la darág‿ma‿erá și pⁱẹ́rii̯/dóo périⁱ așá să făĉá cu dinzⁱ‿dâ fer/și ᵘo făĉán‿caírⁱ//ș‿să făĉá dĩ‿i̯a mai̯ múltẹ calităzⁱ/nu núma ᵘo calitáte/fui̯óru erá fui̯ọ́r/să torĉá dâ pîzŭ/supţírⁱẹ/ī cîlţ-ęgā‿a dóu̯ą mínă să făĉá mai̯ bunⁱ/să făĉá pẹntru patᵘ/ī‿ę́ga mai̯ rắi să făĉá dâ préșurⁱ/c-așá ęrá atúnĉà/nu mai̯...erá covu̯árę-acúmă/ăcúma sîntẹ́m susᵘ//și lúcrurⁱ d-ástęa domnⁱ-ṣọáʳă/ástęa am făcút i̯o dîn‿cínipâ//

[Se punea și bumbac înainte ?]

àm‿apucá‿șí‿bumbàc/s-a pusⁱ/șí‿bumbàᵒ//

[Cum era munca la bumbac ?]

cúm‿să‿fíĕ ?//îl‿puni̯ám/ìl‿sâpám/ș‿dupâ ĉẹ-l sâpán‿ș‿făĉá gogọșíc-ài̯a acólọ/cínd înĉepęá să i̯ásâ dĩ...ĝiu̯áco lui̯/nẹ dûĉán‿șî-l culeĝám//da nú‿pă‿tòt !/așá núma‿carẹ‿irắ...dâ ișá dĩ...ᵈĩ‿flu̯árẹ//dîn‿căĉⁱúla‿ąą-a lui̯//tắj‿dîn‿gúră[2]//dîn‿căĉⁱúla ái̯a a lui̯//și a dóa zi a tréa zi i̯ár nẹ duĉám/i̯ár i̯ișá áltu/ș‿tᵘot așá făĉám mẹrḗu̯/pînă cînᵈ...ⁱișá tọt//șⁱ‿cari mai̯ rămîni̯ắ gogọ́ĝilę-alęa dâ nū să mai̯ coĉá ⁱélẹ/cădęá brúma **pel[k]ste** élẹ și **lẹ**...stricá/lę-adûnám//gogᵘóșⁱlę-alęa‿așá/ș‿lẹ bâgám întrẹ sóbâ/și i̯élị-nflᵘorẹá și...lę-adunám//

îl‿ī...trăĝⁱám/îl scărmănám/scᵘotęám tọátă símbura dĩ‿ⁱel/éⁱ! las‿câ să‿făcúsi̯ mașínⁱ acúma/nu mai̯‿îˡ zgîndări̯án‿cu míinˡⁱ//făcúsẹ mașín^{ɨ}/scote̯án‿cu mașína/îl dučắ‿la mașínâ șî-l trăĝ^{ɨ}ám/ș‿d-acóle̯ằ tọrĉám//torĉán‿dâ ĉe vre̯ăm//am apucá‿dĩ‿i̯el//șî lúcrur^{ɨ} d-áste̯ạ//ĉé sâ-z‿mai̯ spui̯^{u} ?//

---

[1] Se adresează unei fetițe care asistă la înregistrare.

[2] Se adresează unei femei din cameră.

[Ştii ce să-mi spui ? Ai crescut gîndaci d-ăia de mătase ?]

àn‿crẹscút//ē ! sígur//[ɛ]ĉẹ n-an‿crescút/

[Cum erau ăia ? Că erau migăloşi.]

ĉẹ́ n-an‿crescút eu̯ ?//è^{h}é !//cúm‿erà ?//fu̯árte mi/‿ș‿fu̯árte migălóș^{ɨ}/i̯a [k] lu̯an‿dâ la primăríẹ/cîn‿i̯-adučá sămínțâ/âi̯ ține̯ám pâ ^{u}ọ̄...hîrtíe frumo̯ásă curátă/ [ɛ] i̯ei̯ dácā la trẹi̯ zílẹ trebũe̯á sâ-i̯ priminím/i̯a stai̯ lócu^{lu}‿ș‿nu te mai̯ plimbá aĉi̯a//u̯ór‿i̯èș^{ɨ} !//taj‿dîn‿gúrạ !^{2}//șĩ...ĩi̯ priminii̯ám dîn trei̯ în‿trei̯‿ĩ‿zílẹ/p-órmă dacâ să măre̯á‿ĩ...primíne̯ắ‿și dĩ...pátru/șî dîn‿săptămínā‿săptămínă/ș‿tot așá i̯ăi̯ creșteá mer^{ɨ}éu̯ mer^{ɨ}éu̯ merẹ́u̯/pînă să făĉá atít^{3}//ș^{ɨ}‿pă órmạ/le dan‿frúnzâ și mînĉá...încontínu//câ la u̯rcárẹ trébi sâ lẹ dai̯ frúzâ//

șî-nĉepe̯á sâ să úrĉẹ/lẹ punge̯ám...pl^{u}óp/le punge̯ám...kír/le punge̯ám mắtură/ș‿să urcá//sằ‿^{u}u̯rcá p-acólọ/șî/dĩ‿zi ĩ‿zi i̯ei̯‿inĉepe̯á s‿să ^{u}úrĉẹ/ș‿să râre̯á...mása dâ gîndáĉ//ș‿să făĉá gọgój^{ɨ}/lẹ lăsám ^{u}o săptămínă gogóș^{ɨ}li tu̯átẹ acólo undẹ să făĉą́/ș‿la săptămínă li̯-adunám//lẹ dučắ‿la stat//cárē̦...ave̯á nevói̯ẹ/lẹ țîne̯á pentru éli̯/da i̯o n-ám‿avùt/o síngură fátă...//i̯o n-ám‿av^{ut}//șî lúcru̯r^{ɨ} d-áste̯a s-a făcú‿ș^{ɨ}‿^{g}ŭ‿gîndẹ́ĉi̯//

[N-ai tras ?]

an‿trás//n-an‿tras cu̯ mína/i̯o an‿tras cu̯ ro̯áta//da//m-an‿dus/la ^{u}o femíi̯e la...săv^{ɨ}én^{ɨ} aíĉa/țínẹ dâ comúna no̯ástâ/dâ sátu nóstru/ș-ave̯á ro̯átâ/șā an‿trás-o la ro̯átạ//^{u}umblá cu...pii̯ĉóru/șĩ...

---

[1] Lovește microfonul.

[2] Se adresează aceleiași femei, care deranjează înregistrarea.

[3] Gest: cît degetul.

836

di̯apânắ fíru̯//

anica popîrlán
șáptẹsĉìnĉ [de ani]

d-ástę̯a am̦‿făcú‿j‿dîm‿porcᵘ

[Să-mi spui ce făceai din porc, de cînd îl înjunghia omul.]

îl ĭ̃juŋgá/îl spălám bíne o̯ám‿ni̯ care îl s [k] î̦l tăi̯á/îl dăsfăĉá/îl punę̯á la saramúră/șẹdę̯á trei̯ zílẹ și pátru[1]... și po̯átẹ ș-o săptămînă/șì‿d-acolę̯ă.../scotę̯ám cárnę̯a ș-o prăjá‿ș-o punę̯á‿la damiĝénⁱ/ca să am to̯átă vára/slănínili̯‿lⁱe topę̯ám/puni̯ám untúra dopártẹ șî...jumărîlẹ i̯ar/cárnę̯a dọpártẹ/u̯ásilẹ lⁱe mîŋcám/mài̯‿u̯oprę̯á‿șî dîm‿péĉi...șî...mîŋcám/șî...mai̯ dăpártè...to̯átă vára mîŋcáŋ‿cárnẹ dă porcᵘ//cu jumắrⁱ/cū córni/cū...ș̦lănínă/șùŋca‿șúŋcă/mîŋcá băéți/...șî/lúcrurⁱ d-ástę̯a//

[Și ce mai făceai la Crăciun ? Cu mațele, cu toate astea ?]

pốftẹm ? ế ! um[ɛ]u̯ùmpli̯ám/spălám máțilẹ/trandafíri lẹ râdę̯áŋ/ca să‿fíe supțírⁱ să te prevésⁱ‿pî̃‿i̯élẹ...făĉáŋ‿cîrnáțⁱ/alilántẹ lẹ spălắ‿șĩ‿pă ᵘo pártẹ șí‿pă‿àlta șî̂...să făĉá álbẹ cu sárẹ/cū̃...ĉe avę̯ám acólo ș̦ă lⁱẹ ᵘumplę̯ám/cu cárne tocátâ/cu pipⁱérᵘ/cū...foi̯ dâ dáfin pā...î̃ṇ‿vas p-acólo cînd ⁱerá/àrdei̯ care vrę̯a să‿mănî̃nĉe pisám e̯ar așá[ɛ]pîṇ‿ríjniță ș̦î-l...ᵘumplę̯ám/și mîŋcém g̦îlbáș/mîŋcáṇ‿trandafíri/dopártẹ/gîlbáșî dopártẹ//trandafíri-i̯ u̯umplę̯ám/îi̯ puni̯ắ‿sî̂‿să zvíntẹ șî̂.../áe̯a ⁱeráu̯ cárne stricátă/că cîń‿vinę̯á la ᵘo bețíe[!]/dacă avę̯áⁱ‿ú[!] dacă avę̯ái̯ ᵘo jumătá‿dâ porcᵘ[!]//noi̯ dâ fapt am̦‿foz‿ni̯ámurⁱ múlte/șì‿lúcrurⁱ d-ástę̯a am̦‿făcú‿j‿dîm‿porcᵘ//

[Și, în afară de gîlbași și de trandafiri, ce mai făceai ?]

ế ! bínẹ/făĉắ‿sarmáli/făĉám perișo̯árẹ/făĉám peftéli̦/făĉám mîŋcárẹ/şî mîŋcám/várză/

---

[1] Tușește.

[Tobă făceai ?]

făĉám/şî tóbă/şî

[Cum se făcea toba ?]

cúm să‿făĉá ?//tăi̯ám u̯urẹ́kile/tăi̯ắ‿slăńínă/tăe̯ắ‿rînígiⁱ/tăe̯ắ ...ficátu/cárnẹ̀/le ferbe̯ám bíne/î‿vas/şⁱ‿pă‿ŭrmặ lẹ pune̯ám îŋ‿kíşc-àe̯a acólọ/c-aşá vorbe̯ám noi̯ pă ţărânⁱéştẹ/şî ᵘo cosi̯ám/ş-o pune̯ắ‿la foc ş-o fi̯erbe̯ắm//da//ş‿dúpă ĉe să ferbe̯ă...cⁱ‿cárne̯a dĕjá ᵘo pune̯ắ‿síŋgură să să fe̯árbă/ferbe̯ắ‿şî...acọpẹrítu̯-ăla şⁱ/îl pune̯ắ‿la te̯asc//şăde̯à‿acólọ tréi̯‿pàtru zíli/ᵘọ săptămínă/pînă cîn‿ne vⁱne̯á să‿mîŋcán‿tᵘóbă [!]//ş-ásta făĉám//

[Şi ăla mai mic ?]

[!] ắla/gîlbáş-òla ?[!]//ễ ! ş-ăla tọt‿aşà i̯ế [k] să făĉắ//

[În ce-l făceai ?]

î‿vās !/în ĉẹ‿ĕra să-l fac ?//î‿vásẹ/le ferbe̯ám/

[Nu; în ce le umpleai ?]

ave̯áŋ‿cîrnăţár/şⁱ‿nọi̯/ave̯ắ‿şî nọi̯ cạ te̯ắtă...romínu/şî-l u̯umple̯ám//tót‿aşà-l ᵘumple̯áŋ‿cu cári/cū.../cín‿l-umple̯àm/cín‿nu-l‿umple̯àm//că‿erá dăstúlă cárnẹ//şî ásta-i̯ mámặ//

[Şi cu grăsimea aia de pe maţe ce făceai ?]

săpún//

[Cum se făcea săpunul ?]

adunáŋ‿grăsíme̯a/ş-áe̯a dă pă máţẹ/ş‿cu ĉẹ mai̯ rămîne̯á p-acólọ pîŋ‿vási cînd...să[k] socote̯ám noi̯ că i̯e dăstúl/ᵘo adunắ‿ş-o pune̯ắ‿la topít/şⁱ‿luắ‿sódă şⁱ/ᵘo pune̯án‿derẹ́c‿la cazán/ş‿făĉắ‿săpún//

[Cum ?]

cụm ?//puni̯ám aşá/i̯o aşá aŋ‿făcútᵘ//nú‿ştiu̯ ă [k] lùmẹ-ai̯lántă/ĉé‿fel fáĉi̯//pune̯án‿trei̯ kilográmẹ dă ápă/dóŏ kílẹ dă sódă/şî réstu pune̯ắ‿jumárⁱ//dacă‿ĕrá jumárⁱ ĉîş [k] pátru kilográmi dă...

838

şî jumătáti dă jumár^{i} la uŋ̯ kylográn̯ dâ sódą//dacâ̆ ̯éră untúră límpedę/tréi̯ kílográmę//sau̯ dóo şî jumătáte d^{û}pă cum erá grăsímę// şî-l ̯ferbę̯ám acólo u̯o u̯óră dóo şî^{î}/făĉám săpún//punę̯ám pelín/^{s} ̯să fácă frumós/puni̯ám...i̯ísmă/puni̯ám...mai̯ múlte bălărí d-ástę̯a care m [k] càlomfír/ĩ ̯i̯el să mirǫ̯ásă frumós/...ş-àşá...să făĉá dĩ... jumár^{i}//

[Dar înainte, cînd nu era sodă, nu se mai făcea şi altfel ?]

n-ám ̯apûcàt/i̯o n-ám ̯fâcút//i̯o cu sód-am ̯făcút//nu//ŗęĉá la múntę muntéņĉelę cū leşíę/-am au̯zí ̯/da n-am ̯fă^{cut}// [cu] sódâ/i̯eu̯ //cîm ̯m-am măritát/ş ̯cí [k] la máma cît an ̯trăi̯í ̯/tǫ́t cu sǫ́dâ//

[Şi, cînd scoteai săpunul din cazan, ce rămînea la fund ?]

nîşte vrej^{i}/nîştĕ ápâ/tulburárę̯a dîn cárne/dîņ ̯tu̯átĕ mizérį-ę̯a râm^{î}nę̯á la fund//ş-ágę̯a ^{u}o zvîrlę̯ám încólo//

[Nu era bună de nimic ?]

nú ̯erà búną//dâ nevó^{i}e/şâ dă sărăĉíe/múltă lúmę spălá cu i̯ę//

[Aceeaşi]

bun lu^{u}át a fost

ę̯o am avú ̯ĉiņj ̯bă^{i}és/ş-uŋ ̯cumnát a făcú ̯pátru/şî nu ę̯-a trăi̯í ̯ nič ̯únų//a murít//şî/s-a l^{i}egá ̯dă míni sâ-i̯ dau̯ uŋ ̯cǫpíl//

"mâ ! nú-z ̯dau̯ !//câ ĉę́ ̯am ? pátru băéţ^{i}/ş-o fátą"//

"nú ţ-i̯au̯ fáta//da dắ-ņ ̯şî mię um ̯băgát"//

"nú-z ̯dau̯//nù-z ̯dáu̯ cā nu poĉ^{u}//ú^{i}ti i̯a dă la ^{î}ăştîlánţi̯/dî ̯ la ni̯ámurlę-astelàntę/câ sîm ̯mai̯ scăpătáţ^{i}/...ári mai̯ múlţ^{i}/ca mínę"/

"nú ̯i̯àu̯//nu i̯au̯/şî nu i̯au̯"//

şí-ntr-o búnă zi dă la [k] sfîntu g^{u}órgę/nę-am adûná ̯câ noi̯ am ̯fos ̯fraţ^{i}/şi cumnáţi̯ mulţ^{i}//ni̯-am adunát/a v^{î}ní ̯t^{u}os ̯la míni̯/

î̯n‿zíu̯a dîᶠ‿sîǹtu‿ǵórǵi/ᶜ‿pă bărbátă-mi̯u-l ḱe̯mắ...ǵórǵe̯//ă‿sta‿la másă/am biᵘ́ut/am mîŋcát/hái̯dâ să plⁱe̯če̯ fiĕcáre la cásîle̯ lo̯r//

"ai̯ fă cumnátḁ"/câ tamán așá șăde̯á//i̯el acólo̯/ș-i̯ó̯ [ɛ] tot într-o ùș-așá șăde̯á//"ai̯ fă cūmnátḁ ĉé‿faș‿nu-m dai̯ fă ! pă nicūșór ?//sau̯ pă marᶴnícḁ"//

"nū́-z‿dau̯ mḁ//nú-z‿dau̯"//

"ai̯ mă cûmnáte/ĉé‿faĉ ?"//î‿nⁱevásta lui̯/și cū bărbátu meu̯ erá frát̡ⁱ//

"nú-z‿dau̯"//

"ái̯‿mà cūmnáte/dă-ŋ‿șî ńiḗ‿um‿băe̯át"//

"de ! mă cumnáte/daca̯ i̯a nu vre̯a/ĉé‿să fac ⁱo ? ĉe [ɛ] i̯-aŋ‿crescút i̯o ?" șĉe̯//"i̯a ș-a mîŋcát amáru cu ei̯"//

"i̯a sâ ḱe̯mắm băe̯átu̯"//băe̯átu‿ĕrá dă ĉínĉ anⁱ//

l-aŋ‿ḱe̯mát/ĕrá la li̯ágân//íni băe̯átu...cólo̯ pă prac‿șî...șáde̯-așá//i̯ō răspū́z/

"nicușór/vrei̯ s‿te̯ duj‿la úŋku lā lázăʳ¹ ?"//

șĉḗ‿"mḛ dug‿dacḛ mă laș"//

"pī́‿cúm‿mă‿mămícă s‿te duĉ ?"//

"mà‿dúᵍ‿bre//dā sâ-n‿dai̯ șī tu̯áte̯-mbrâcămíntile̯" ᶻíĉe//"sâ-n‿dai̯ săndălút̡ᶠlḗ‿sâ-n‿dai̯ pantalóni̯-ằi̯lánᵗ‿sâ-n‿dai̯..."//

"îz‿dắ‿màma mámḁ/îz‿dau̯"//

șî l-a luu̯át/șî bun luᵘát a fost//câ cᵘopílu-ndârắ‿nú s-a mai̯ întórsᵘ//

"mắⁱ !/ᵘo plîǹĝe băe̯átu pîŋ‿la pᵘod/ᵘo plîǹĝe̯-acúsă/a dò̯u̯a‿zí/a trèa‿zí/sâ ń-aduĉéz‿bâi̯átu-ŋcu̯áĉe/să nu cūvá s‿să bolnăve̯ásca băe̯átu !"//

nu s-a bōlăvít/șî...dâ i̯el a-ŋgrijít/șî nú l-am mai̯ lu̯át//

[Aceeași]

---

¹ Gheorghe Lazăr , numele unui sat apropiat.

940

pî́i̯ni fắĉim ș-acúma

[Cînd erai mai mică, din mălai și din făină se făcea ceva ?]

ñ-am‿i̯ făcúd/da am au̯uzí‿cắ‿să făĉá turtu̯ói̯//

[N-ai mîncat ?]

dă/párcą cînd erám mícă/mę-adúc amínti c-a făcút u̯ǫ dátā... mămíca/đa nu/ḱár așá sâ ți̯u̯ mínti ḱár bini̯/đa

[Nu știi cum se făcea.]

nú‿ști̯u ḱar preĉís sâ vă spun ḱár/đa așá mai̯ pîn [ɛ] cî́tę-am înțęlę́z‿dâ la i̯a/...ẹ̄ [ɛ] spuni̯á că-l púnẹ.../fąĉá ᵘ̯o mâmăligúță/ și úna...așá/ș [k] prikítă cum̄ să fáĉĕ/șī̯ ᵘ̯ố‿pûnęá lā...copáẹ/și zolęá așá cu ápâ ferbíntẹ/șí mălái̯u/șí mẵmăligúț-agą́/ș‿dup-aĉéa punęá șī̯...ca vro...ᵃprocsimatív ᵘ̯o strákiną dā fắi̯ínă//ș-ámesticá cu tᵘ̯ótu//ș-ò‿lăsá acólọ/cam cît timp...nú‿mai̯...țin míntẹ cum spunẹ́/ș‿dup-aĉéă-l punęắŋ‿cu...în‿i̯ távâ/și-l băgá la cupti̯ọ́r/îl unĝá pă dasúpra/-i̯ făĉá áltâ fắi̯ínă/într-o strákină/mai̯ grosúț-așá bᶺătútâ/șí-l unĝá pă dasúprᵉą//și-l băgá la cuptór/ș‿să coĉá/ dup-aĉéa-l scotęá șⁱ/...putęái̯ mî́ncá dîn ⁱ̯el [!]//

[Și era dulce, nu ?]

i̯èrá dúlĉi̯//

[Dar pîine făceați înainte ?]

đa//făĉám//făĉám/da//

pî́i̯ni fáĉim ș-acúma/șī̯ atúnĉ//

[Cum ?]

[ɛ] í‿mai̯ múltę obiĉéẹ/i̯o ᵘ̯ọ fac în fel -ûsta/i̯ō...u̯opărḗz‿ jumătátẹ...fắi̯ína/dîñ...cîtă cantitátẹ fac pî́i̯ni/ᵘ̯o las s‿sắ‿rĕĉáscă um‿pic/plămădí̯sc...am‿făcútẹ niștẹ̄...alu̯ắtⁱ̯éli̯/zis/túrtẹ din.../tód‿din cọc-áęą ᵘ̯ọprésc ᵘ̯ō ...ca un alu̯át/ș-o pun în ápą șⁱ‿să...fáĉi i̯a/dospéștę-acólọ/și p-órm-ᵘ̯o...pregătⁱ̯és‿cû‿mălái̯// ș‿să fáĉẹ niștẹ turtélẹ//care noi̯/cu áłęa/putⁱ̯ém fáĉi pî́i̯ni̯//

841

și lⁱe̯ púnim în...în jumătá [k] în̯ coc-áe̯a care̯-am...u̯opărít-o pe̯ntru pî́i̯ni̯/ș-o̯ lăsắm sâ cre̯áscă//pînă...o plămădés se̯ára/ʲ dimini̯áța...o̯ frămî́nt//dup-aĉéᵃa ᵘo pun în...la copáe/o las să... cre̯áscă/după áe̯a o pun în táve̯ e̯árăș/u̯ó̯...las sâ cre̯áscă/ș-o bag la cuptór//și fac...pî́i̯ne̯a//

mînḗr zíŋcă
tréi̯zeșișàpti̯ [de ani]

cínipa

[Cum era lucrul la cînepă ?]

păi̯ pă timp atúnĉa să făĉá și cămáși̯ din el//

[Îmi spui, de cînd pregătea ogorul pînă făcea cămașa, care era lucrul la cînepă.]

la ᵘo̯gór/cum să spun ? îl simâná/ca pă u̯órĉe̯ plántâ/ᵘo simâná/și cînd să făĉá máre dâ-n̯flore̯á e̯a/dúpă ĉe să făĉá mári̯/ca u̯ómu/mai̯...náltă/depínde̯ cum erá și lócu//dacâ érá lócu mai̯ proz/rămîne̯ắ mai̯ mícă/dacâ erá mai̯ ĭ bun ră [k] creștᵃá mai̯ mári̯/și/cînd erá...i̯a...dátâ-n̯ cᵘopt/o̯ zmulĝám//ᵘo zmulĝá/ᵘő făĉáᵐ mînúkuri̯/ᵘő aduĉá o̯ băte̯á dâ sămî́nță/c-ave̯á sămî́nță/ș-o duĉá la...báltâ sau̯ i̯álo̯mița/noi̯ dâ fap la i̯álomița/câ dac-am fost apru̯ápe̯ dâ i̯ă/ĭ u̯o făĉám...o topíl-așá mári//ᵘo băgám acólo̯//sâ băte̯á pátru pari̯/ĉinĉ/sau̯ șápti̯/cíți̯ erá dâ lúngă cínipa/ș să pune̯á te̯aŋc/úna peste̯ álta̯//tu̯átâ̯//ș dup-aĉé̯a/dasúpra-i̯ pune̯ám pămî́nt//sâpá pămî́n dâ pă mal/și pune̯á nisíp ĉi̯vá dasúpra/ca s-o ți̯é̯-afundátâ//ș-o lăsá ĉírca...ĉin̯ șáse̯ zíle/șápti/dᵘpă cum...sâ tope̯á e̯a//dâ vini̯á dâ să-mui̯é//

și pă órmo ᵘo scote̯ám d-acólo/o spălá/bíne̯/ᵘo lăsé s să usúĉi/dup-aĉía-l í pune̯á să...ᵘo băte̯á//cu niște mái̯i̯ cari să fărí-

842

mi//șī u̯o dădẹám...erá mélițâ/cum să ziĉá/mélițâ [!]//aᴳūma nu mai̯ éstẹ mélițâ ca sấ.../niĉ fétī̃li méli nú‿mai̯‿știe dâ i̯élẹ//șī ọ melițấm/ș‿dup-aĉía‿ī̃rá darác//un darác așá ī̃...fọrmát cu dințⁱ/carẹ̯-ō dărăĉá prin ẹ̯ă//și/foi̯ór-ùla/ⁱ̂l‿ī tọrĉá dâ...ziz‿dā̃...u̯urzẹ̯álă/cấ‿ī̃rá...fin/supțírẹ//atúnẹ‿să făĉá ș‿cămáș/să tᵘọrĉá șī̃‿úna șí álta dī̃ñ cínip-àẹ̯ă//sấ [k] supțírẹ̯ă//șī dī́nd-o la daráᴳ‿/rămī̃ngẹ̯á ū̃...mărunțái̯ așá//zis/noi̯ ī́‿ziĉám̃ cī́lțⁱ//care dⁱ̂n‿ấẹ̯a să făĉá...bătáẹ dâ la saĉ/și lā saltéli̯//ăl torĉám/și să bătẹ̯ắ...ca băta[ɛ]bătái̯ la războ̯i//și̯/s-o fi mai̯ făcút și-n.../să făĉá ștrẹ̯áŋgurⁱ/din ástẹa/da‿álẹ̯a nú‿mai̯ tẹ căzn̦ẹ̯ái̯ s-ọ...tᵘ̂orĉ//ấẹa ᵘ̯o...făĉáu̯ bărbáțī...cum̃ u̯o...să priĉipẹ̯á i̯ẹi̯ acólọ//u̯ọ-mpletẹ̯á cu niște cī́rlíĝi/cu...//

[Aceeași]

[Pîinea]

plămădésc alọ̯átu-ntī́i̯/p-órm-o‿opărⁱ̂ésc/ọ̃‿frămī́nt/ī̃‿puŋ‿sáre/o las să răsárᵃ̆‿ș‿p-órm-o púnẹ̃‿la taváˡe/ᵘ̯o băgám îŋ‿cuptẹ̯ór//dup-aĉéa ᵘ̯o scu̯átem//

[Dar cum plămădești aluatul ?]

îmuⁱ̂ém turtélle/fáĉem‿ī turtẹ̯le dī̃n alu̯át/dĕ pī̯i̯nọ//cu mălái̯/cū...//șī pă ᵘ̯úʳmā/ọmui̯én‿turtélle/ĉérnim̦‿fấina/ș‿lă [k] amesticám alọ̯átu̯//șī-l lăsám ˢ‿răsără/ș‿p-órmŏ‿opărím amesticám si̯ára/dimīngẹ̯áța ᵘ̯o frămⁱ̂ntám/ⁱ̯i púnẹm sáre șⁱ/p-orm-o băgám îŋ‿cuptẹ̯ór//să cu̯áĉe/ș-o scu̯átem//

nìcoláẹ anícа [19 ani]

849. BALOTEȘTI

(jud. Ilfov)

Culegere: 1971; PL, MM, VN, MV; transcriere: CB

refene̯áo̯a

[Cum era obiceiul cu refenesua ?]

cu̯ refene̯áo̯a/da//cu refene̯áo̯a ^{i}erá-n̦ félu̯-òsta așá: ú^{i}tē... ne duĉe̯ám d-acásă t^{u}óț^{i}/...șī...așteptám pîn̦ să strî́nĝá o̯arecúm ...și băi̯é^{s} și féte/vẽne̯á și femói̯ și bărbáț^{i}/o̯ámini intrá.../ álțĭ sta dă v^{u}órbă/álți întrá și be̯a cîte̯-um pa^{h}ár dă v^{i}in̦/și cîte̯-o țúi̯că/táta cu álțĭ/dúmne̯atá cu áltu/i̯o cu áltu/și ă^{la} cu ă^{la} și noi̯ ne̯-apúcan dă jóc//jucám...așá cam...vro dó^{u}o u̯óre/ma^{i} bíne̯//șī...^{sp}úne̯am "bă !" áltu "ĉé é ^{bă} ?" "bă/păi̯ ái̯ mă să ben̦ ^{j} noi̯/nú mai̯ ben ĉevá bă că.../mî́i̯ne mórĝen̦ la tre̯ábă ^{bă}//ái̯ mă nú púnen refene̯áo̯á ?"

și lăutárŭ gáta-n̦ĉepe̯á...nu mai̯ zíĉ^{e}á dă u̯óră//zíĉá dă dragoste cum zíĉá i̯ei̯ atún^{ĉ}/cîntár^{i}//^{ne} dúĉ^{e}á^{n} șî lu̯am...o másă/dó^{u}o̯/...^{o} púne̯am în̦ salón acólo̯/múlț/cîț...//cáre vre̯a să be̯a be̯á/cáre nu//ne ^{d}úĉá^{n} și ^{i}te [= uite] lo̯am...nói̯ trei̯ pátru îș^{i}/sau̯ doi̯ trei̯/cîz^{i} vre̯am să fíim//sau̯ dacă vre̯a t^{u}óț^{i}...//lo̯am o vád^{r}ă/^{i}ástă.../trei̯ pátru kíle dă v^{i}in/dácă ^{i}erá mai̯ mulț^{i}/pîn̦ la o vádră//și...punĝám ^{i}a pa^{h}áre/șî...tu̯o^{z} be̯á/șî...să terminá băutúra/și p-ór^{mă} i̯ár ne sculán̦ la jóc//ásta i̯erá refenáo̯a no̯á^{stră}//cáre mai̯ să píle̯á/mai̯ să făĉá și cît-un̦ scandál/cîtgodátă/da...pre̯a rar//ma i̯erá cîtĕ únu cáre...ĉíne ștí^{i}e cum i să păre̯á lui̯/și...ĉíne știé ĉē...ĉe gînd ave̯á i̯el//[...]dîn̦ cáuza băutúri/că...i̯o zíĉ^{e}ám

"ne̯á táke/zî míi̯e̯ ! zi brîu mi̯éu̯ !"

^{i}ásta vine̯á și ^{s}ĉa: "nu ne̯a táke/fă-n̦ și sî́rba me̯a !"

944

áltu vẽn̦e̯á: "nó'! fă-n̦‿și mii̯e ţigăn̦e̯ásca/nu să pg̯áte ! da ĉé‿i̯o n-am [k] nu plătésc ?"

și tóţ‸ī.../așá d̦-un‿ā.../și d-aĉíi̯a să-nĉepe̯á.../cun̦‿să spun/hûra/n̦tre noi̯//și atúnĉ/dacă vẽde̯á că să-ⁿ/[ɛ]gre̯áșă glúma/vene̯á

ne̯a cᵘostícă cîrĉ‸ⁱumáru/și‿ĉa: "ĕ ! vă‿e̯a máma drácu ! ácù vă dau̯ lăŭtári̦ !"

ave̯á [!] ‸ĉála o bîzdg̯ácă !...//

andréi̯ de pétre ziz‿vlăşĉ‸ᵉánu

ṣài̯zeşinóo [de ani]

hai̯ c-a ve̦ní‿némţi̯

a vení‿némţi/a intrát/noi̯ ne̯-am...p‸ⁱitiᵗ/i̯o i̯erán̦‿cam‿û... cam așá[1] //nó‸ⁱ‿i̯ere̯ám pátru féte/d-acᵘóle̯a dîn̦‿sad/verișg̯áre/șī a fuĝí‿dă la.../tát-al mi̯ou̯ a fost acásă/că ‸ⁱere̯á rifòrmaᵗ//ș-an̦‿lăsá‿pă táta pă máma/ș-an̦‿fuĝí‿la...fétile-ále̯a/verișg̯árle-aˡᵉᵃ//

și ne̯-ă‿suít îm‿pᵘod̦//șī-n pᵘod̦...cînd̦ auzím...némţi că vìne...pă bătătúră/cu...cái̯i//ᶻîĉá la cai̯...ca la u̯oi̯: tr̦ tîr̄ ! [...]

"áuli̯ù ! i̯-a lu̯at óili/...fini tudóri̦/"ádica‿femée̯a‿àe̯a cáre ...//"i̯-áuzi̯-óili̦ ! a lg̯a‿némţi u̯oˡⁱˡⁱ"//sâ‿vedeⁿ‿șî noi̯ némţi/cúm ‸ⁱéste ?//c-áre o ţe̯apî̃ [ɛ]în̦‿cáp//áe̯a‿ere̯ā‿ă...àșă//și t [k] cînd

an̦‿văzú‿că a-mbombardát un̄...i̯ástă um‿puţ la noi̯ acólo/noi̯ ne̯-an̦‿suí‿sus îm‿pᵒᵈ//șî ne̯-an̦velít femg̯á‿aẽă cū...tg̯áte velínţili/cu tg̯áte-al/le̯-a pus pă no‸ⁱ//ș-am avút o verișg̯áră cū tulpán alb în̦‿cap//ș-a ve̦ní‿némţî suᶻ‿la noi̯//a-ntín̦s cu livorvéru//șî noi̯ [ɛ] am amortáᵗ//cînd a văzú‿pă verișg̯áră-me̯ -áe̯a cu...tûlpánu alb în̦‿cap/a-nĉepú‿să rîză ˢ‿s-a da‿jos//dăcîᵈ‿auze̯ám așá: "féte ! féte! féte !"//auze̯ám noi̯//șî‿noi̯ tremurám și...//ˡa uʳmă ne̯-an‿da‿joz‿

---

[1] Gest: înaltă de cca 1,5 m.

dîm‿po^{d}/dăpă ĉe s-ā termenát i̯ei̯/^{d}-a plecát.../c-a sta^{t}‿ĉe̯-a sta/‿și̯-a plecá^{d}/ne̯-an‿da joz‿dîm‿pó/șî‿ne̯-am băgá‿su‿pat//su‿pat.../ dacă ne̯-am băgát/hai̯ c-a ve̯ní‿némți̯//a tras-o̯-afáră [ɛ] femé̯e̯a‿àe̯ā‿cu cu̯opíi̯-èe̯a míĉi̯//noi̯ ĉé să fáĉem ?!//cun̯‿să ^{i}ișî́m noi̯ dă su‿pát ?//cún̯‿să iși^{m}‿noi̯ dă su‿pat ?//i̯e^{i}‿ave̯á ō...o mătúĝe/sóra lu tái̯că-su/verișo̯árle̯-ăle̯ă/cam poĉítă săráce̯//

ĉe "ĉḗ să fáĉe/c-an̯‿fétili su‿pát ?//"

da némțî i̯-a ziz‿zîĉe "hai̯ !...afáră !" cum zíĉá ^{i}ei̯/^{î}n̯‿límba lor//

șî noi̯ am ișít/dá su‿pat//mîn̯jíte pă u̯ók/...dă stiriĝíi̯e/dă cărbún/dă...înĉenușáte//am ișî́‿dă su‿pat//cînd am ișî́‿dă su‿pat/ am trecú‿pîntre píĉer‿la ū...ne̯am^{t}/și ī[ɛ]l-an̯‿lo̯átără-^{n}‿skiná^{re}// în̯‿șpinére [...][1] și [!] fúĝ ! noi̯ ām ișî́t afá^{ră}//ā púsără pă r[ɛ] pă rîs/i̯erá fo șasé/s-a pus pă rîs//șî f^{i}ii̯ecárē...fátă/ne̯-an‿dus în̯‿cámer-ailántă/fí^{i}ecare fátă ne̯-an‿^{d}us acásă lā...părí^{nt}//^{io}‿n-an‿duz‿lā...părínțî mi̯ei̯/verișo̯ár‿lálte la...//șî ne̯ámțu n-a lăsá^{t}‿pă femé̯e̯-ae̯ā‿pîn‿n-a viní‿dă ne̯-a arătát/"undi-i̯ fétile̯-ástea ?"//șî‿ne̯-a arătá^{d}/dā‿a fos‿némți fo̯árte bun n-a făcú‿nimíg/ nu nimíca/nu s-au̯ dat//ca să nú-i̯ spăi̯mắm pă‿ĕi̯/că ĉé sîntén̯‿găĝo̯áse̯-ae̯á ?...némți̯//șî...[ɛ]ne̯-an̯‿spălát//șî n-ā^{u}.../an̯‿șezú‿la părínți mi̯ĕi̯/fétile̯-àle̯a la părínț-èi̯//

lisăndrína marín ĝe tóma
șaptezéĉ^{i} [de ani]

i̯-am înăscút‿î...cu mo̯așă

[Dumneata cînd ai născut copiii, i-ai născut ca acuma, la spital ?]

---

[1] Secvență neclară.

846

nŭ drágă//i̯-am înăscút‿î...cu mǫáșă//cú‿mǫàș^{e}-ắẹa [ɛ]dîn‿sat //cŭ...bătrî́nẹ/mǫáșe d-ástẹa bătrî́ni̯li̯//am înăscút [r][1] am înăscú‿fáta/a mai̯ máre/cu̯-o mǫáșĕ dîn‿sátu mi̯ĕu̯/mǫáșa oprína...//am înăscú‿băi̯[ɛ]băi̯átu/...cu mǫáșă...mánda‿a murít/a murî́‿mǫa^{șili}// tot așắ/am înăscú‿p-ásta m^{i}íca/...pînă să vi̯íi̯ĕ...marín‿cu mǫáș^{e}a/ i̯o am înăscút-o-m‿prágu úșî/...cîn‿să íntru-ŋ [!] cásă//i̯erẹá [k] ắvẹám la ár^{i}e...c^{u}oșár‿î/o cámeră/că‿erán‿cu sǫácră-mẹa/i̯o-ntr-o cámer/și‿dùmnẹae^{i}-ntr-ŏ‿cámeră//^{ș}‿ți^{n}ẹá^{n}‿ș-i̯o curát în‿cámeră/zi^{c}‿"cînd oi̯ náște‿să mă du‿ș-o-ŋ‿curățén^{ie}"//șî...júŋgur mi̯-a dát/dă nú mai̯ putẹá^{m}//i̯ŏ...an‿lăsát ómu s‿să odinẹáscă cu cu̯opíi̯-ắștẹa d^{u}oi̯//an [k] dac-an‿văzú‿^{z}ig‿"dú-te" zi^{c}‿"dăpă mǫáșĕ/că i̯ŏ nú mai̯ pu̯oĉ^{i}"//tǫátă nǫáptẹa m-am plimbá‿pă bătătúră//dă la pǫárta grădíni/pîn‿la pǫárta líni//nú‿mă lăsá júŋgur^{li}//ĉé ca acúma/acúmă‿a iși‿bínẹ//

ș-a vení‿mǫáșă//cînd a vení‿mǫáșa născúsen‿și fáta/sŭíse-m‿pa^{t} [k] mŏ s^{i}uíse și-m‿pat//și‿tremurắ dă sărẹá élẹa dă pă míne/trei̯ plăpín^{i}‿și‿nu mai̯ șĕdẹá pă mínẹ//aș^{e}á tremurá^{m}//d-atúnĉ am rămáșĕ...c-c durḗre//fo trei̯ an dă zíle/am mers pî...sp^{i}itál.../că [ɛ]sígur/m-an‿răĉít‿î/la búrtă‿î...//în‿fínẹ-ă f^{u}o^{z}‿bolnávă/ d-atún^{ĉ}‿n-a^{m}‿mai̯‿i făcú‿níĉ^{i}-un‿cu̯opíl/atîta‿an‿făcú/trei̯ copíi̯-ắștẹa/d-am...p-ásta mí̯i̯ca.../a făcú‿rŏu̯/pîn-a vení [k] ắndẹ-a vení‿mǫáș-"ắoli̯o mái̯că/mǫáre ! c-a prinz‿la burí^{c}"‿zíĉĕ "c^{u}ore^{nt}"//și n-á murít//áre și‿cu̯opíi̯i̯//da//și d-ái̯ă zic//acúm a eșí‿b^{i}ínẹ// acú cum a^{ea}/fúga la spitál/lĕ...protejẹázǎ/le ắẹa atú^{n}‿nŭ/atúnĉ i̯o [k] erẹám amărî́tẹ//merĝ^{e}ám lă séĉẹrẹ [r][2] merĝán‿la séĉẹre pînă cînd‿î.../pînă cîn‿nu mai̯ putẹá^{m}/...la múncă//an‿fo^{z}‿la mașînă...în‿zíǫa dă prĕobẹáje/și‿nǫáptẹ-am înăscú‿fáta//

[Și la trei zile după ce se năștea copilul...]

---

[1] Repetarea se datorește unei intervenții a soțului informatoarei.

[2] Repetarea se datorește, de asemenea, unei întreruperi din partea soțului.

da//să pune̯á[ɛ]ursitu̯ór^{li}//vine̯á ursî́ [k] pune̯ám‿î...ùsturu̯ói̯/ pune̯ám trei̯ bucắz^{i}‿dă zácăr/cúte dă zácăr/așá ere̯á//pune̯ám‿î pî́i̯nè/o pî́i̯ne/un‿kíl dă v^{i}î^{n}/un‿kíl dă v^{i}in ^{erá}/ș-ún‿kíl dă v^{i}î^{n}// pune̯ám/cîn‿víne ursit^{u}órilî/găse̯áscă ursitór‿sa urse̯ás^{că}//șî le le̯a mo̯áșa a$^{le̯a}$//le le̯á mo̯a^{șa}//

[Ai auzit ce i-au ursit ursitorile ?]

ai̯ ?

[Ai auzit cînd au venit...]

n-ám auzít/n-ám auzít [...][1]dormi̯ám//n-ám auzít//șî...cîn‿ne scote̯á/dă ne sculán‿dă pă pái̯e/așá să spune̯á‿atúnĉ//atúnĉa...i̯erá saltéle/da ĉé/pune̯á pái̯e dădăsú^{p}/ș-așterne̯á a$^{le̯a}$/ca^{s} să ^{s}tai̯ pă pái̯é/șî paile̯-ále̯ă le lue̯á...mu̯áș^{e}a/la trei̯ zíle ne scăldá//ne curățe̯á//șî ne le̯ă páilî/^{j}‿lé‿dúĉa cu̯óle̯a-m‿bătătúră//"lăúză/s‿te ui̯‿^{s}‿lă fóc-òla unde árde ! páile̯-ále̯a/^{s}‿te ui̯z‿la fóc-ò^{la}"// șî noi̯ ne ui̯tán‿lă‿foc-óla cînd arde̯á/vîlvo̯a^{re}//așá i̯erá obiĉi̯ú [= obiceiul]//^{ne}‿ui̯tán‿la foc//că să...f^{i}in‿sănăto̯áse//șî‿la‿órmă nă...né curățe̯ám ^{l}a trei̯ zíle/á pátra zi...să‿^{d}ûĉ^{e}á ne făĉá ápă/la pu̯ópă/ne spălám pă mî́i̯n^{i}/ne spălám pă u̯o^{k} [ɛ]să fin‿curáte //făĉa^{m}‿mîncáre/făĉe̯ám.../gătețám/plecám/făĉán‿tre̯ábă...//făĉán‿gospodări̯e̯a cási̯//

[Aceeași]

ástẹá‿i̯ere̯á múnĉilî

cînd ere̯ám i̯o copíl dắ‿la părínț‿î/să lucrá d-ezémplu cu caí̯i̯ cu ateléi̯e/cu [ɛ]plug/cu ástẹá/merĝán‿și-i̯ făĉám ogo̯áre...//după ĉe-l făĉám ogo̯áre/sămînțám...//^{î}naínte să sămînțá d-ezémplu pu̯o^{r}u^{mbu}‿pă brázdă//nu i̯ere̯á mașin de sămănát/cum sunt acúma sau̯ [ɛ]sémâná pă bráz^{d}ă//ă...la‿a tréie̯a brázdă să pune̯á bo̯ábi̯le//i̯ar dóo trăĝám îṇ‿g^{u}ol/a tréa brázdă cáre‿trăĝáṇ‿cu plúgŭ/pune̯ám bo̯ábilị//şî făĉám aĉésta [k] îṇsămînţátu porúmbŭluị//ă...to̯ámna pregăte̯á^{m}‿maị dîn timp‿î terénu pent^{r}ŭ...recu̯oltáre̯a porúmbŭlŭị şî a cu̯oĉéni^{lor}/pentru ă‿fáĉe ^{u}ogu̯ór dă...púnere̯ă gríulŭị//

---

[1] Scurtă secvență neclară din cauza intervenției soțului.

gríu tó la fel/să...sèmăná.../înnáinte de̯-a fi arád‿lócu//să semăná dre^{p}‿pă...pă lóc/pă tî [k] te^{r}éṇ‿líber/şi po‿ú^{r}mă să băgá [ɛ]plúgu şi să...să ará/şî să grăpá/şi să făĉá îṇsămînţáre̯a... gríulŭị//

la s [k] címp/la...s[ɛ]sápă/^{s}‿făĉ^{e}á cŭ...tot aşá/să prăşe̯á-ntîị cu...cá^{i}i/cu prăşito̯áre̯a/ş‿p-ó^{r}mă‿merĝáṇ‿cu sápa manu̯o̯álă cáre făĉe̯ám răritu şî...săpátŭ porúmbulŭị//cáre‿d-acólo̯-ajúnĝ^{e}áṇ‿la... culés/la tăe̯átu coĉénil^{or}‿şî.../to̯áte lucrárilo̯-áste̯ă‿ca^{re}‿lĕ... ezecutám noị//

[Şi la gríu ?]

ă‿la gríu ^{i}er^{e}á fo̯árte c^{u}omplicátă múṇca/pentru că să seĉeré̯a cu mîna/manu^{u}ál/cu séĉere̯a//nu ịe ca‿acúma cum éste‿combaịiṇ‿saụ‿ŭ...seĉé^{r}ătór cum ere̯á/să s [ɛ]seĉére̯á númaị cu mîna//ere̯á fu̯árte greụ cŭ...manu̯ál//îl seĉerám/îl făĉe̯áṇ‿clăị/şî dúp-áe̯a-^{l}‿ă treịeráṇ‿fo̯árte tîrzí^{u}/după ĉe‿să termĕná...treịerátu mu̯oşíilor cáre‿erá‿alĕ boịér^{i}lor//că-ntîị batózili‿merĝá şî să treịerá la ...b^{u}oịér^{i}/şi după ĉe te^{r}mĕná tot...treịerísu...boịér^{lor}‿dăfinitív/p-ó^{r}mă aduĉe̯á batóza/d-ezémp^{lu}...pă comúna respectívă...a ţăránilo^{r}‿la noị.../şí să făĉ^{e}á...ĉịéte/cáre să tovărăş^{e}á maị mulţ^{i} o̯ámeṇ‿la ŭ‿loc/dă pute̯á să s-ajúte únu p-áltu pentrŭ treịerísŭ...gríulŭị la batóză//náinte să treịerá cu bat^{u}óza/cum am poméní‿cîn‿^{i}erá^{m}‿mi^{c}‿copíl/ịere̯á şî...să p^{u}orne̯á m [k] ă [ɛ] batóza pentru a fi treịerá‿gríụu/cu vapu̯ór//vapu̯ór cu ábur//ş^{i}-acoló‿cáre‿s-arde̯á îṇc^{u}ontín^{u}o páịịli dă gríụ/îṇ‿vap^{u}ór/dă formá áburu pentrŭ...mişcáre̯a r^{u}óţi volánte a vapu̯órŭlŭị/dă pune̯á mişcáre̯ă...î‿maşínă/batóza dă pute̯á treịerá//áste̯ă ịere̯á múnĉilĭ‿

cáre sě făĉá‿î [ɛ] înaịínte//

stánĉⁱu costantín ziz‿didícă
tréịzeșinoᵘo [de ani]

[Porcul]

îl‿l-ⁱeị dă [ɛ] pátru saụ ĉiṇj‿lunⁱ/saụ dă tréị lunⁱ/cum îl găséștⁱ//dẹpándă după cum aị banⁱ//îl creștⁱ/îị daị să mănîṇĉe... mălàị/ᵘòpărít/îị daị...tărîțe/îị daụ bọábe/îị daụ zér dă la vácă.../îị daụ burûịàn/...vára cînd ịe vára/dă mănîṇcă//și‿ajúnĝem pînă la crăĉⁱún//la crăĉịún/maị‿ⁱe treị zíle pînă‿la crăĉⁱún/trébuĉe să-l tăⁱém//îl tăịém/îl pîrlím/îị dăm sáre/îl puném p-o más- așá frumós/îl lăsán‿treị zíle lă...la sáre...//după treị zíle/ridicăṇ‿cárnẹa/topím...untúră/și la‿ûrmă prăjím múșki/-ị băgăṇ‿la borcáne/...ọásili lẹ-afumăm și péĉiịe dacă maị [ɛ] vreṇ‿să oprím dacă n-o punem‿tọátẹ lă borcáne/și...fáĉeṇ‿șúnĉⁱ/le punéṇ‿la saramụ́ră/le punéṇ‿la afumát/...și la úrmă lẹ-agățăm așá dă cuị/și mîṇcăn‿dĩ‿ịéle pînă să termínă//

[Și din mațele porcului ce faci ?]

dîn máțe să fáĉe caltabóș//cum ?[1] tocáṇ‿cárnè/amesticăṇ‿cu puțîn oréz/cu mirọáse/cu bᵘoịá/și umplém...dóo saụ...treị máțe/dĕpándă după [ɛ] cum áre dă aglomerățiịẹ-ŋ‿cásă//și-ị punem‿î pipịér/și-l punéṇ‿la fịert//îl‿lăsám așá pă plítă să nu pleznẹáscă máțu/să fịárb-așá maị‿î...ᵇinișór//făĉeṇ‿sarmălúțe.../în várză/făcút frumụós...//și ịése[2] fọáʳte búnă// [...]

[Dar nu mai umpli și... ?]

tóba/tóba//fáĉen‿tóbă/lembarbúșⁱ/fáĉem//în tóbă [ɛ] tăịém cárne slábă/cárne grásă/din fịicát/puțîn dîm‿bojóg/dĩ‿ịinimă/zgîrjⁱ‿din ăl-așá/ca să ịásă ịa maị‿î...búnă/știᵗ//la lembarbúș tó‿la fel.../

---

[1] Replică la un gest interogativ al anchetatorului.

[2] Gest, sugerînd forma burții.

850

le fi̯erbém/le tocắm/le umplém/i̯ár le fi̯erbém pă plít-așá...//și le pũnéṇ‿la răĉít/și‿i̯e fo̯árte búne/mai̯ mîŋcắm̃ dimineá̯ța dîn ⁱ̂de//

[Toba în ce-o faceți ?]

cúm îṇ‿ĉe ? u̯ō...

[Cum îi zice la ăla pe care-l umpli...?]

în bu [ɛ] în‿ī...búrtă//în búrtă̄ dĕ pᵘ̂orc//

[Și mai e unul mai mic...]

ắla i̯e trái̯sta//trái̯sta//

[Din traistă ce faceți ?]

dâ trái̯sta ō [k] i̯o o úmplu dē...moș̄-àjún atúṇĉᵉ̂a/că dacă am aglomeráțiⁱ̂e mai̯‿ī...nũ‿poˢ‿să̂‿fac atîtea máțe/fac și búrta [k] î‿șī trái̯sta/că...ᵉ‿mai̯ mícă cā...búrta//și búʳta o-ntrebuințéz la tóbă̄//

[Și "lembarbușul" cu ce-l umpli ?]

leᵐbarbújⁱ‿bag așá: fi̯icát/i̯ínimă/tai̯ și dî̂n i̯a/nițícă ínimă/și nițél boj̆óg//și le fi̯erb/le toc/șî‿lē [ɛ]pû [k] bag în máțe//că‿nu faᴳ‿múlte/dóo trei̯ máțe//și faᶜ‿cîrnáțⁱ/toc cárnea/pun usturᵘ̂ói̯/pui̯ boi̯á/pui̯ mⁱ̂irọáse/pui̯ pipi̯ér tot așᵉ̂á/și úmplū...le-álea/le puṇ‿la úrmă puțíṇ‿să le dogoárę-așà căldúra/șî‿la úrmă le puṇ‿la afumát//și i̯áră̄șⁱ...cînd‿ī să p[ɛ]păléștę-așá/la úrmă-i̯ prăjím/îñ tigái̯e/și-ⁱ̂‿mîŋcắm//sáu̯ pă grătár/cum̃/dẹpándă ᵈᵘ̂pă cum fiⁱ̂ecare le pláĉe//șⁱ̂-așá fáĉem ᵖᵒʳᶜᵘ//

[Și din cap și din picioare ce faceți ?]

din piĉoárē/și kar și diṇ‿cap fáĉem piftii̯i̯//tăi̯ém...o pártẹ dîntr-o căpățínă/că n-ó s-o fașⁱ‿toátă/că̂‿i̯ẹ múltă/ca să tai̯ ō căpățínă dă pu̯orc//fáĉem o jumătáte//tăi̯ém jumáte bucắțile frumoáse/lé spălắm/le spălám binⁱ̂e/cu ápă cáldă/cu̯-ápă réĉe/și la uʳmă puném o siŋgură ápă/nu-i̯ mai̯ púnem umplutúră//într-o ápă fi̯érbe pⁱ̂iftia//șî o fi̯érbem bine bíne/pînă să dăsfáĉe cárnea du pă [oase]//

---

[1] Secvență neclară pentru că tușește cineva în cameră.

după áşa...puném_ī̂ şi sáre cîn̦_fi̯érbe/la úrmă̄ i̯o o mai̯ vî́ntur ştiᵗ//ca să̄ [ɛ] zic să i̯ásă mai̯ búnă//ō dăm aşá puţín lă̄ [k] o vînturắm/şi la úrmă o puném în̦_farfurĭi̯/şi să-ŋḱắgă//şi i̯ése fọá^{r}te bú^{nă}/p^{i}ifti^{i}a//

tănáse ĝé_e̯ọána
merg îm_pắtruşáse [de ani]

şi i̯o aŋ_crescú_gîndáĉ^{i}

[Pe-aici se creşteau gîndaci de mătase ?]

dā/şi i̯o aŋ_crescú_gîndáĉ^{i}//

[Da ?! Cum ?]

sămî́nţă lu̯am.../sămî́nţa de_ezémplū/avẹám i̯o sămî́nţă/sau̯...o sórá d-a mẹa//şī mă duĉá^{n}_şi-n_dedẹá dóo deĝetáre/...de gîndáĉ^{i}//şi-i̯ punẹám într-ō cojọácă/dă-n̦vii̯á i̯ei̯/dîn̦_sămî̀nţ-ẹ́ẹā_a lor//şi după ĉe-n̦vii̯á mă duĉám în̦_grădínă la dud/şi lọam mugurẹ́ţe dă dud^{û} crúde//ca să pọátă ^{i}ei̯ să mănî́nĉe//şi dac-în̦vii̯á tọţ^{i}/îi̯ lu̯am îi̯ rărẹám aşá p-ō [k] p-ŭ_zii̯ár sau̯ p-o cọálă/şī ^{î}n̦_fii̯ecare zi mă duĉán̦_şi lẹ-adunám frúnză crúdă//şī le dădẹám să mănî́nĉe/pînă să făĉá gîndácu̯-aş^{e}á máre[1]//cîn̦_să făĉ^{e}á gîndácu máre/îş^{i} cătá lócu i̯el/şi urzẹá//făĉá gogọáşẹ//şi după ĉe să urcá tọ^{ti}/şi_să-ntărẹá bín^{i}ē gogọáşī [k] gogóşili/noi̯ le punẹám nişte burûi̯én din ẹ́lẹa cáre créşte pă cî́mp^{i}/dă să urcá ^{i}ẹi̯/dă-ş^{i} făĉá cui̯bulẹ́ţ-ol-acólọ//că nu să fáĉe i̯ei̯_ī [k] gogọáşa pă òrşiúndẹ-aşá/făĉá núma-ñ_î burûi̯énilẹ-ẹ́lẹa/cáre le punẹám noi̯/cárē_lẹ-avẹá ^{i}ei̯/mi̯rósu/nu şt^{i}u cum//şī...după ĉe să-ntărẹá/n^{i}e duĉaŋ_şi le culeĝẹám/şi le a[ɛ]dunám//ĉe i̯erẹá mu̯oi̯/nu le punẹám/că nu i̯or^{e}á búne//ĉe ^{i}er^{e}á gogọáşa táre/lẹ-adunán_tọátē/şī_ne duĉám...la o femé^{i}e/şi le trăĝ^{e}á//le punẹá-n_î...tr-uŋ_cazán aşá máre/le fi̯erbẹá/şī cu dóo firiĉélẹ-așá dă...dă busuịóc^{u}/lẹ-alegẹá f^{i}ír-ọla//șî făĉá uṇ f^{i}ịr gălben așá și frumós/supțíre/că mă-ntrebá:

---

[1] Gest: de lungimea degetului arătător.

"cuṃ vreị să-l faj^{i}: maị supțíre saụ maị gros ?"

și ịo-ị spunẹám:

"ịo-l fa maị supțíre/că vrẹaụ să fa^{g} niștĕ șervéte"//

și m^{i}ị-l făĉá maị supțíre cuṃ vrẹam ịó/ca să-l î...să-l fáĉă//

și dîn ịél^{i}e/aṇ făcú șervéte pentru fátă...dă núntă/...dîn bum [k] borangícụ-óla//și i fọárte frumós^{i}//^{i}ị gălben/^{i}e frumós/faș ĉe vreị dîn ^{i}élẹ//din î mătásẹ-áẹa cáre n-o-ntrebuințám pentru s-o țesém/lucrám dîn ịel/îndrugám/saụ to^{r}ĉẹám/ne maị făĉ^{e}ám [ɛ]vărgú-țẹ-așá saụ u mînúș^{i}/saụ ĉé-ntrebuințám noị dîn...ĉe ne rămînẹá//

[La ce ziceți "vărguțe" ?]

la ẹ́lẹa cáre dăm î^{n} pîṇză//făĉ^{e}ám ă vărgúțẹ-așá/le făĉáṇ supțirél...firu/ș făĉ^{e}ám...n-am ĉe să spun așá/vărĝ^{i} [...][1] și-ntrebuințám//aṇ crescú șî ịo pîṇ s-a făcú fétili maị mar^{i} înçọá//șî la u^{r}mă dacă s-a făcú fétili mar^{i}/n-á^{m} maị crescút//că-ṇ spunẹá zíĉe "nu maị créște mámă" ^{zi}ĉe "că nu maị ịe...tímpu să maị faĉ^{i} șervéte"//

da ịo tótuș^{i} aṇ făcú/la doo lẹ-aṇ făcú^{t} șervéte//m-erá șî miịe dra^{c}/că tọátă lúmẹa avẹá/și o zic: "să rămîn maị î...dă jos/ să zică că...nu a^{n} fost îṇ stáre să fa^{c} șî ịo șervéte ?"//tọátă zi^{o}a mă buṇgináṇ și aleĝ^{e}áṇ/c-am băgá răzbóịu și lẹ-aleĝ^{e}ám//

[Aceeași]

așá să petréĉẹ...núnțilị

[Cum se face o nuntă la dumneavoastră ? Să ne spui cum a fost la nunta fetei dumitale.]

aịíĉa la noị î.../ĝiner^{i}-mị-ósta cáre l-a găsí [k] l-a lọa fáta/^{i}e dîn făurei̯ //și nu putẹan̯ să fác̑e^{n} núnta și-ácolo ș^{i}-aic̑ẹa //i̯o c̑-ám zis/cîn a vení taịcă-su/ị-an̯ s^{p}us

---

[1] Scurtă secvență neclară pentru că informatoarea se depărtează de microfon, căutînd o țesătură cu vărgi.

"i̯ō fa^{g} núntă cu fáta/dacă vre^{s} să fác̑em núntă la míne//cā i̯o an̯ féte mai múlte/și nu p^{u}o^{s} să i̯au̯ mașína cu tọáte fétili să merg acu̯óloˌ"//ca să vádă pă sóra ei̯ c̑a mai̯ máre m^{i}i̯rẹásă/știi̯//

și ^{ei} c̑-á zis/^{z}íc̑e "sîntém de acór^{d}" zíc̑e "cā să vením șī noi̯ cu c̑ē avém/să fác̑e^{n} núnt-aic̑a//"

și nẹ-ám înțelé^{z} noi̯ ī/a pu^{s} și i̯ẹi̯ i[ɛ]v^{i}in/și noi̯ ī/vórba á^{e}a/ca f^{i}ii̯ecáre părínte.../și an̯ foz la tîrguẹálă-mpreúnă/șī i̯ō [ɛ]án̯ lu̯a pijamálili/cā máma...cu fáta trébẹ să cúmpere pijamále//șī...nẹ-an dus împreúnă/și-an̯ cumpărát...to c̑ẹ-am avú nevó^{i}e dă núntā/băi̯éți s-á dus i̯ei̯ și s-a-mbrăcát /a lu̯a c̑e lẹ-a plăcú^{d}/ noi̯ nú nẹ-an dus cu i̯ei̯/că...i̯ei̯ a zis "c-acú síntem mar^{i}/și știn̯ și noi̯ c̑e ne plác̑ẹ//" și̯-a lọat...rokíță/și̯-á lọat i̯el costúm/și̯-a lọa [k] s-a-mbrăcát că mirẹása și ca ĝinerlī/vórba lu á^{la}/dă[ɛ]jo^{s} s pînă sus/...s-a-mbrăcá^{t}//șī...an togmí lăutári/ lăŭtárī...la núntă...//și t^{o}átă núnt-a fost aij la mine//

[Cînd a început ?]

dă sîmbătă/a-nc̑epút/că an̯ făcút-o cu brad//am zis că príma fátă/zi^{g} vrẹa^{u} să an̯ ș-i̯o bra^{t}/că-nainte cîn ne făc̑á nó^{u}o...părínți nóșt^{r}i/tót așá făc̑^{e}á//acúmă nú prẹa să mai̯ fác̑e [ɛ] nú mai̯ ...să obijnui̯éștẹ-așa/că ^{z}íc̑e că nu i̯ē ban^{i}//și că să kéltui̯e mul/și nu știu c̑é//^{d}a an̯ zi^{s} să fa ș-i̯o príma núntă/și vrẹau̯ s-o fa^{g} dă sîmbătă sẹára așá cum am avút-o i̯o/pînă mi̯ércur^{i}//

sîmbătă sẹára a vẹní lăutári la óra pátru//dă sîmbătă//príma dátă lẹ-am da să mănínc̑e la lăutár^{i}.../după áĉā nẹámur^{i}li cárē... i̯ẹ mai̯ apropii̯átẹ-a vení/da-n făcú sarmálē/n^{e}-án spăla cárnẹa/cā atúnc̑a ^{i}e trẹábă/nu i̯e dă únu síngur să faj núntă//și a-nc̑epút să...să cínte lăutárī/cárē mai̯ vrea să mai̯ ī jọác̑e mai jucá/cáre vrẹa să dẹa kióte mai̯ dădẹá/care e[ɛ]rá ocupá^{s} cu álte trébur^{i}...

854

făĉ^{e}á tréburlĭ‿cáre trebuịá...//și sîmbătă sẹára lẹ-am da^{d}‿másă//...la tos^{i}‿trepădătóri/c-așá să spúne la noị//lẹ-an‿da‿máĕă//și după ĉ^{e}-aụ mîŋcát/am ișít^{ŭ} cu tóți/după ĉ-aŋ‿strîŋ^{z}‿mása/la ĵoc//șị-áŋ‿jucá‿toț^{i}/pînă la dóospé‿nọáptẹa șĭ‿nẹ-ă‿petrecút//duminică dă dimineáță.../nẹ-aŋ‿sculátără tos^{ŭ}/f^{i}ịiecáre la prográm//ịŏ că sọácră m^{i}ícă/că greŭtátẹa‿erẹá pă mínĕ.../ịo m-aŋ‿sculát...dă dimineáță/am făcút...trébur^{i}li mélẹ/-an‿da‿la p^{u}órc/an‿da‿la vácă/aŋ‿făcút ĉẹ-am avút ịo dă făcút/ș-a vẹní‿surór^{i}lĭ‿méle șĭ‿lẹ-aŋ‿spus: "gáta//acúmă/sẹár-em ĵucá‿cu tóți-mpreúnă/acúma la trẹábă//nu maị ^{i}e dă noị"//că venẹá pótera la dóo/că...venẹá só-cru máre cŭ nẹámurli și ịel d-acuólo/trebŭẹá să f^{i}im gáta//venẹá núnu/că núnu l-a‿avút‿dîn bucuréșt^{i}/...fáta m^{ea}//și la ^{u}óra dóọ-a vẹní/șĭ...cúscră-mịu cu tụáte nẹámurli/șĭ...náșŭ cop^{i}íilòr//tot așá cu nẹámu^{rli}//și noị trebuẹá să fim cu tọátă trẹába gáta//cîn‿a vení‿trebŭẹá să dăm mása//ș-a vịní‿și bucătărẹása/că‿să punẹá‿o bucurătẹás-aij‿la noị/ca să șị-aịbă răspúnderẹa/să stẹa núme líŋgă...mîŋcárẹ-ac^{u}ólo/că nu po^{s}‿să [k] fiịecàre cum o vení să méstiĉe-ŋ‿căldáre saụ...//ịa ș-ẹa‿aŋgajaméntụ-ac^{u}ólo//și cu noị împreúnă fáĉe tọátă trẹába//șĭ...la ^{u}óra dóo/cîn^{d}‿a vení‿șĭ‿s-a strîŋs...tátă băẹátuluị cu ọámenĭ/núnu cu ọámeni/ám‿pu^{s}z‿mása/dĭ lă...jumatẹă grădíni/cît s-a ajúŋs/pînă-cọá//șị-am începút cŭ mizilícu/cum să spúnĕ/félu-ntí^{i}//príma dátă lẹ-an‿dad‿măslínĕ/brînză/șĭ salám/...șĭ‿ĉ-a^{m}‿maị pus ? ĭ‿^{i}ástă...castraveĉịór^{i}//ăș^{e}á//la úrmă/după [ɛ] félu d^{u}oị lẹ-an‿da‿sărmăluțe//după sarmălúțe/lẹ-an‿dat ...fripturặ...dă pásăre/și cu várză//așá să obijnu^{i}éștẹ-aij‿la noi//nu să maị fáĉe ĉ^{i}órbă cuŋ‿să făĉ^{e}á maị‿dămúlt//după...friptúră/lẹ-an‿dat cazonác//și după cozonác...v^{i}in/cît a putút ọámẹni să bẹa//șĭ‿cu ásta...

[Dar spuneai că nunta ține pînă miercuri...]

păị dá//după ásta mérĝen/după ĉe mănîŋcă/mérĝeŋ‿la cununiịị//

înaínte venẹá acáşă//şti^{z}‿d-îj‿lọā ĝinerícā şi mirẹása i̯ertăĉunẹ-//acúma nu mai̯ vínẹ-acásă//dă la bisérică mérĝe diré^{g}‿la salọ́^{n}//noi̯ fáĉem áltă másă la úrmă sẹára la salón/că mai̯ v^{i}íne nuntáş^{i}//mai̯ víne nẹámur/mai̯ dă dăpárte/cáre nu víne zíọa/víne sẹára la másă//acólō i̯ár la fel: aşezám mésili pînă víne dă la cununíi̯ẹ.../nẹámurli ştii̯/alẹ mẹ́le cum să spúne//şî vín^{i}e núnta dă la bisérică/ş‿ẹáră^{j}‿jọácă/pînă la zéĉe/sau̯ cît créde i̯ẹ́i̯/şî‿la úrmă i̯ar stă la másă//i̯ár înĉépē mîncáre‿i̯ár.../ĉé púne ọ́mu/i̯ar sarmẹ́le/sau̯ ĉe áre/dă sẹára/pregătít/la másă//şî le dă i̯ar‿î... sarmále/i̯áráj^{i}‿dă friptúră/i̯áră^{j}‿dă c^{u}ozọná^{c}/i̯áráj^{u}‿dă...tot ca şî zíu̯a/mîncáre//şî pînă la dóoşpe nọáptẹa//la dóoşpe nọáptẹā... înĉépe să dẹa dáru//să cobọáră lăutáru dă sús/i̯a o farfuríi̯ẹ/şi-nĉépe dă la núnu márẹ//núnu márē...dá o míi̯e [ɛ] dă léi̯/sau̯ dóọ/cît áre i̯el‿î bunăvoínţă/să dẹa//ăş^{e}á//şî‿la úrmă-nĉépe nẹámurli lui̯//áltu dă dóo súte/áltu dă o sútă ĉinzéĉ^{i}/fii̯ọcáre cum îl lásă ínima//cáre i̯a pijamále/sau̯ cáre ẹa şervéte/dă mai̯ mult^{i}/...şti^{i}//ắlā pọa‿să dẹa ş‿trei̯ súte//áltu dă cadóur^{i}/o fáţă‿dă másă/sau̯ ọ́‿c^{u}oveltúră/sau̯‿ū...o rọ́ke/sau̯‿ū...álţi [k] la noi̯ ai̯ĉa să ọbijnu^{i}éşte‿ẹa ligán/i̯a u̯álă/c-aşá să dă/nẹámurlī...mirési şti^{i}//şi strígă dáru: dá la cutăríţă u̯om/cum îi̯ spúnē/i̯u̯ọ́n/sau̯‿u ĝórĝe/sau̯ cum‿îl kámă/a dat...dóu̯o súte dă lei̯/ş-un‿ligán/sau̯‿u dóo súte dă lei̯ ş-o fáţă de másă/sau̯ cum dă i̯ẹi̯ acu̯ó^{lo}//

şî tu̯ot aşá pîn‿să termínă tọátă núnta/şti/tọátă lúmẹa dîn‿salu̯o^{m}//după dar/mai̯ púnem ẹar...băutúră/şí bẹa t^{u}oţ^{i}.../pînă la zi^{u}ọ//cînd îi̯ ajúnĝe obosẹála/şî dansẹázǎ/şi jọácă/pă^{i}‿la núntă/strígă fii̯ecáre toţ^{u}//áltu kíui̯ẹ́/áltū...jọácă/áltu ^{u}obu̯oséşte//şi dûpă ắẹā plẹác-acásā.../cáre să símte c-a ob^{u}osít/nu mai̯ pu̯áte/plẹác-acásă//dọárme...pînă la óra dóọ//la óra dóo.../i̯ár trébue să mérĝẹm‿să ^{i}iu̯vitám//^{i}e lún^{u}//să lẹágă mirẹása [ɛ] lúngă//

856

și i̯ár s-adúnă tọátă lúmẹă/to‿la míne/lunᵈⁱ/șĭ víne și cíntă lăŭtáriⁱ/și așẹáză núna pă mⁱẹrẹásă cun‿stau̯ ẹŏ/p-un‿scáun/și-i̯ púne batícu-ŋ‿cáp/șĭ-i̯ púne pălăríi̯ẹ/că‿fáĉe glúme știi̯ dîn ástẹa/ĉîcă vreⁱ‿să‿te fașⁱ‿cọcọánă/sau̯ vreⁱ‿s‿te faᶝ[ɛ]țăráŋcă/sau̯... cum îi̯ spúnĕ‿ẹa acᵘólo/núna//și‿tᵒátă lúmẹa șádĕ‿júrŭ mirési/ș-a lu núna/șĭ ríde/și spúne și...//ș-așᵉá să petréĉe și lúnẹă//dupắ‿áẹă i̯ar púnem másă/după ĉe să términă cŭ legátu mⁱi̯rẹása/și i̯árășⁱ...mîŋcám/cu tóți-mpreᵘúnă/i̯árăʲ‿nⁱe sculáŋ lă [ɛ] jọácă/și danṣám și jucáŋ‿și petreĉém.../i̯árășⁱ...pînă sẹárẹ//i̯ár sẹára‿ajúnĝe obosẹára/și fⁱii̯ecáre...plẹác-acásă//marțⁱ...víne i̯ár la mínẹ/că ĉîcă să dăscurcăm îŋcurcătúrⁱli/c-avém...mése dă cărát/avéŋ‿scáunẹ/-avéŋ‿farfurii̯ dă spăláᵈ/líŋgurⁱ/furculíțe//i̯ár vⁱíne și [k] dă atúnșⁱ‿plẹácă lăutári marțⁱ//ávéŋ‿cíti̯-un...rádi̯u/sau̯ cítẹ-uⁿ‿maᵍnĕtọfóŋ/șĭ‿mai̯ ne cíntă//și-o mai̯ fáĉeŋ‿și marțⁱ//ē/și mi̯ércur să mai̯ cáră mésili/că nu să términă marˢ‿tọátă zíọa//ș-așá că o dúĉem o núntă...pînă la jumátẹa săptămîni/aprọápe să ține ĉíŋ‿șáse zílᵉ//și tot așá să petréĉẹ...núnțili//

[Aceeași]

țéstu

bătrína mẹa avẹá țest//făĉá cît-o pîi̯ne márẹ-așá[1]//péntru că‿erᵉá númai̯‿ĭ doⁱ‿íŋᶝ/și dacă‿făĉá pátru sau̯ ĉiŋș‿pîi̯n/să stricá//da așá pentru dᵘoⁱ‿íŋșⁱ...făĉá țest//îl fáĉᵉ-așá rotúnᵗ‿țéstu/și-l‿lásă dă să usúcă//după ĉe să usúcă-l rîdícă/îl lipi̯éște/ș‿p-o párte ș‿pă‿álta/și-l púne[ɛ]pă [k] i fáĉe vátră cu cărămⁱízⁱ/d-álẹă roșiíli/și-l árde îro dóo zíle//ᶝti ca să fíi̯e‿ĕl arᶻ‿bínẹ//și cîŋ‿vrẹa să‿fácă pîi̯ne/frămîntă-n [ɛ]cŏpistére/sau̯ ĭ‿ligán/în ĉé árē feméẹ̯a//șī...árde bínⁱe cuᵖ [k] țéstū/...șī‿cîŋ‿créde feméẹ̯a că‿î...s-a ars acuólᵘō/c-un fúlgᵘi/sau̯ cu nițél mălái̯ arúnș‿să vezⁱ dacă s-a ars bine cărămízili/fáĉe o pîi̯ne pă...lopățícă/crăpătór îi̯ spunẹ̯á[ɛ]bábi̯li-naínte//așá bă[ɛ]bătrî́nili nọ̯ástre//șī ọ‿fáĉ-ășá pîi̯ne máre pă crăpătᵘór/ș-o bágă‿acolō-ñ [k] dă ĉenúșa la ō‿pa'ʳte ș-o bágă-n țeˢ//șī‿la ọ́rmă lásă țéstu...jos pă ẹ̯ă//și áre țéstu dọ́ọ gáuri̯-așá[1]//ᵈ-árē...ă[ɛ]băț-òla băgát/ˢtiⁱ/și cîŋ‿vrẹ̯a s‿să úi̯te la ẹ̯a/ridícă dă băț/să‿váᶻă‿dacă‿s-a pripíᵗ‿sau̯ nu//șī‿dacă véde că s-a pripíᵗ/ō lásă cît créde feméẹ̯a că s-a cuoptˊ/șî-l scọ̯áte/da făĉá cîtᵉ-o pîi̯ne márẹ̯-așá [ɛ] bătrî́na nọ̯ástră...//ne‿ᵈuĉᵉám p-acólo j‿ne dădẹ̯á șī‿nóō‿cîtẹ̯-o jumate dă pîi̯ne d-áẹ̯a//

---

[1] Gest: cît cuprinzi cu brațele.

[Aceeași]

850. BUCU

(jud. Ialomița)

Culegere: 1971; CB, BM, RP, MT· transcriere: BM

grî́u

grî́u să p [k] ará î‿félu următᵘór: făĉᵉám ᵘogᵘór dă várẹ̯/sau̯ dăpă ĉe să ridicá/d-ăsémplu îl punẹ̯ám‿î premergătuáre ẹ̯î‿nᵘoi̯ atúnĉ/țînẹ̯ám cuont//că und-ẹ̯rá grî́u̯/să nu mai̯ pui̯ grî́u̯//că‿erá deferítē...î...insécte/șî‿deferítē... [ɛ] máná/córpur străⁱíne/cuŋ‿să zíĉá/negínă//șī...negína...ă...atăcá//adícă îl sufocá pă grî́u̯/sau̯ nu...i̯orá mălúră cum zíĉá bătrî́ni/mălúră/că spunẹ̯á máma//mălúră-i̯ spunẹ̯á/nijdăcùm negínă//șī...ă...tuámna îl ā ...îl arám

---

[1] Gest cu mîna, sugerînd cele două părți în care se afla găurile țestului.

858

dîn nᵘou̯/dacă ᵘogᵘoru nu ⁱerá bun/nu cᵘorăspundeá//l-arám dîn nᵘou tᵘót cu dóo híțe dă cai̯/sau̯ cu dᵘoi̯ bᵘoi̯//cum aveá [k] ᵈᵘpă cum era ᵘómu-ntărít [k] înstărít//dacă ⁱerea d-äsémplu ŭ u̯om mai̯ gᵘospodár/dăsigur aveá dᵘoi̯ bᵘoi̯/dᵘoi̯ cai̯ la plug cu doo brázde//cum i̯erá plúgurle-álea/manuᵘále-atúnĉᵉá/și...arám î grîu/ĉíne nu aveá mărcătu̯áre semănám cu mîna//și dúpă ĉe-l sᵉmănáŋ cu mîna/-i̯ trăĝám cu bᵘoru̯ána//după ĉe dădeáŋ cu bᵘoru̯ána/-i̯ dădeáŋ cu grápa dă mărăĉínⁱ/și după grápa cu mărăĉínⁱ dădeáŋ cu tăvălúcu̯//și așteptám să răsáră grîu//cáre bu̯ábe-apucá mai̯ la adîŋc/răsăreá cum mai̯ răsăreá/și mai̯ imfrățeá i̯éle cum mai̯ imfrățeá/cáre apucá mai̯ dasúpra/îl mai̯ adunǽ ĉᵘórîli//și isá grîu̯ și făĉéi̯ núma ᵘo kílă la p...la pᵘogᵘón/nu mai̯ făĉéi̯ dóo [!] //

deĉ...dîpă ĉe să cᵘoĉᵉá grîᵘŭ/isái̯ la cu̯ásă//gîrli [k] grîurli-naínte nu să cᵘoseáu̯ [k] nu să tăi̯á dă [k] cu àlĉevá/cu...//ⁱerá seĉerătᵘórⁱ tăi̯et [k] cáre tăeá și lⁱegá/și seĉerătᵘórⁱ sémple//și ĉíne nu aveá putére și aveá pu̯áte um pogón dóo trei̯ dă grîu̯/nu-i̯ dădeá mîna că să púi̯e ᵘo seĉerătu̯áre/că nu aveá ᵘòrșîĉíne-ŋ comúnă...ă...seĉerătu̯áre sémplă sau̯ legătu̯áre/seĉerătu̯áre care tăeá și legá//deĉî...cᵘoseá cu cu̯ása//făĉᵉám [k] ne sculán dîn nu̯ápte/zmulĝᵉám grîu̯/cu rădăĉínă cu tu̯ot/făĉᵉám legătúrⁱ/dă grîu̯/să făĉᵉá legătúră dă grîu̯/ș-ápăi̯ cînd î să ridicá puțiŋ su̯árile mai̯ sus/dă grîu nu putéi̯ să-l mai̯ faĉî lⁱegătúră/l-învelеám cu znᵘopⁱ dă grîu̯/lⁱegătúra să nu să usúĉe pⁱentru tu̯ată zíu̯a/ș-ápei̯ înĉepeám la cu̯ásă/și ă...fiⁱecàre cᵘosáș aveá legătᵘóru-ŋ spáte//adică...ⁱerá u̯ómu și feméa/sau̯ d-äsémplu ⁱerá kar și feméé cáre cᵘoseá/și áltă feméé care le da//și álta care puneá pă lⁱegătúră/d-äsémplu i̯ou̯ cᵘoseám/uŋ cᵘopíl/de la páișpe anⁱ î sus î/dᵘoi̯șpe/pai̯șpe/trei̯șpe anⁱ/cam aĉí în vístr-àsta/ásta puneá núma pă lⁱegătură//lu̯a...ă...brațu dă grîu̯ cu sⁱéĉera/și-l puneá pă lⁱegătúră/și ăl care veneá în [k] dúpă ásta care puneá pă lⁱegătúră/ásta legá znᵘópu//că nu-z‿lⁱegá tu̯átā‿lúmea//legá znᵘópu şi‿ápăi̯ pă úrmă-l făĉᵉán‿clăi̯//dúpă‿ĉe-l făĉᵉán‿clăi̯/ă...îl tre [k] vineá tímpu să-l treerắm//[...]

îl‿î...cărái̯ acásă/îl făĉéi̯ şíră/dăpă‿ĉé-l făĉéi̯ şíră/treerán‿cu cai̯//

[Cum se treiera cu caii ?]

lᵘócu să pregăteá u [k] cúrtea unde‿erá á mai̯ curátă//deĉ curățeám burúi̯ana tu̯átă/măturám/strᵘopeám/băteám áriᵉa cu cái̯i//dăpă‿ĉé băteám [ɛ]áriᵉa cu cáⁱi dă să făĉᵉá ca în‿cásă/să să lipeáscă pămíntu să nu să ma‿i̯a țărînă//deĉ năsădeám//şi năsădítu ⁱerá-m‿félu următᵘór: lu̯ai̯ z [k] únu-z‿dădeá znᵘop/şi álți cărá pă...árie//ái̯a să numeá árie//şi năsădeái̯//năsădítu ⁱerá-m‿félu următᵘór/nu tu̯átă lúmea năsădeá//ĉiní‿ştiᵉá să năsădi̯áscă//dⁱeĉ/ă...znᵘópu dă grîu̯ să puneá cu spícu sus/aşá/cᵘónic/adícă culcát aşa¹ într-o párte//şi după ĉe termenái̯ cu năsădítu tu̯átă ária/băgái̯ cai̯//dă cai̯/i̯erá cáⁱi înhămațⁱ/şi‿aveái̯ um‿pⁱetrᵘói̯/sau̯‿u sániⁱe cu crémenă//nu ştiz‿dumneavu̯ástă‿ĉe‿e áea sániⁱe cu crémine//deş‿fᵘormátu únii̯ săniᵘúță cum‿e [k] áre cᵘopíⁱi dă să dau̯ la pergelúş/aşá‿erá şi‿sániⁱ-àea/da-i̯ dî li̯emn/ii̯ dă [r] dă [k] adícă lⁱemn masív/lⁱemn‿î brut//şi în [ɛ] pă [r] pă dădăsúptu săniᵘúț-èea/să băteá pⁱétre dă crémenă/da nu dă‿ᵘórĉe cre [k] u̯órĉe pi̯átră/ásta‿erá ᵘo peátră speĉiⁱálă/c-ásta nu să tᵘoĉᵉá cu úna cu doo//ⁱerá ᵘo peátră fu̯árte táre//şi pă...săniᵘúț-èea s-aşezá ún pⁱetrᵘói̯/sau̯ puneái̯ un‿cᵘopíl/îm‿vístră la zéĉe/dᵘói̯ş-pe anⁱ/ca să pu̯a‿să míie şi cái̯i//şi-el stăteá cu bⁱíĉu-m‿mînă/şi mîná cái dî‿la úrmă dî pă săniᵘúț-àea/şi aşá să treerá gríu//dîpă‿ĉé treⁱerái̯ gríu/scᵘoteái̯ páⁱili/după‿ĉé scᵘoteái̯ páile-afáră/năsădeái̯ i̯ár dîn nᵘou̯/pînă cîn‿ĉe termenái̯ gríu/sau̯ să [k] pînă cîm‿vedeái̯ că ai̯ [r] ai̯ băgát‿ă um‿pátru/ĉinĉⁱ vráfurⁱ//să

---

¹Lipeşte palmele una de alta.

numeá vráf//vráf‿adìcă...ᵘodátă pus în‿î...în árie̯-àe̯a să numeá vráf//și scᵘote̯ái̯ páile̯-afárâ/după ĉe-i̯ scote̯ái̯ páile̯-afárà/ă... băgái̯ dîn nᵘou̯ péste gríu̯/și făĉái̯...ă...scᵘote̯ái̯ ple̯áva dîn‿ gríu̯//cái călcîndă̦ cu piĉu̯árli/vine̯á și gríu tot l-în [r] întᵘorĉᵉá meréu̯//și cáre spíĉe dă̦ gríu̯ rămîne̯áu̯ nⁱètreⁱeráte/deĉ cái̯-‿túnĉᵉa îl pʰisá/îl treⁱerá//strîngᵉái̯ gríu la...ste̯ájer/ste̯ájer să numéște aĉél par cáre̯‿éste-m‿míjlocu ăriⁱi/ș-ăla să numéște ste̯ájer//pentru că cái să-m̯vîrtéște cu̯-o fúnii̯e/și fúniᵉa víne să-m̯vîrtéște pă ste̯ájăru̯-òla/și cîn‿cái au̯ sᵘosíd‿la ște̯ájăr/întᵘórĉ ím̯vers cái/adícă întᵘórș‿caⁱi pă sénsu ᵘopús/adícă̦ pă párte̯a ĉᵉalànta/l-întᵘórș‿p-ásta cáre̯-a fᵘost aĉí/d-a vḙní‿la ște̯ájăr/víne̦ pă dălăturⁱ/șⁱ‿víne̦ ălantu dîm‿márĝine̦ la ște̯ájer//ș-atúnĉᵉa fúne̯a-nĉépe să...să dăsfácă i̯áreșⁱ pîn [k] prin mérsu cáilor//și scᵘote̯ái̯ p-órmă cái̯-afárà/strîngᵉái̯ gríᵘù/ș-aduĉᵉám mákina//mákina să-m̯vîrte̯á cu mína//mákină dă vînturát/așá-i̯ spune̯ám//așăzái̯ sítili pentru...gríu̯/și-nĉepe̯ái̯ să̦...dai̯ la mákină̦//și ᵘobíĉiᵘu să dăde̯á mai̯ mul‿nu̯ápte̯a la mákină̦/pentru că práfu/zíu̯a ⁱe [k] ave̯á im̯fluⁱénț-àsta dă prav/víntu/ún-àlta/kár vînt/ĉa ⁱerá tímpu mai̯ căldurᵘóz/da nu̯ápte̯a ⁱe̦ tímpu mai̯ răcorᵘós/șî is‿cᵘom̯vine̯á să lucrézⁱ/mai̯ bíne̦/-adícă lucrái̯ pă răcu̯áre̦/ĉevá mai̯ [r] mai̯ plăcút//șⁱ‿dăde̯ám la mákină/și după ĉe termenán̯‿la mákină/ înĉepe̯án̯‿să măsurắn̯‿cu dúbla/gríu//și spune̯ám "am făcút atíta/ᵘo kílă/dóo/trei̯/la pᵘogᵘón/sau̯ dóo pᵘogu̯áne̦-am̯‿făcút dóo kíle i̯umáte̦"/pă cum să vᵘorbe̯á‿atúnĉⁱ//kíla ⁱerá așá/dă șápte saĉ/și dă pai̯șpe saĉ//kílă mícă/kílă máre̦//kílă mícă ⁱerá dă șápte sa‿ș/kílă máre dă pai̯șpe saĉ//

ștefán munte̯ánu
șáizeșiùnu dă anⁱ

i̯-a mîṇcá‿lúpki mî̃zu

nẹ-an‿dus cu cái la ẹárbă/avẹám cai̯ nu mai̯ avẹám b^{u}oi̯//și sẹára cînd am sosít acóḷọ la l^{u}ócu/la púnctu...v^{u}orb^{i}ít/i̯ou̯ cu i̯el/ș-îṇcă cu f^{u}óstu președínte al ĉeapéului̯/maríṇ‿su̯áre/ [...] nẹ-a ișí‿lúpu-ŋ‿cálẹ//cînd a ișí‿lúpu-ŋ‿cálẹ/i̯o am zis/cặ i̯o l-aṃ‿văzú‿ príma dátă/a ișí‿dîn niște păpuríș/ș-a trecút îm‿pădúrẹ//c-ásta ^{i}erá după ^{u}o ilundáție păpuríșu̯-ősta//crescúsẹ pă niște mlắștin^{i}//

ș-i̯o-ntre^{p}‿pă ắsta cáre i̯-a mîṇcát î...î...i̯-a mîṇcá‿mîṇzu lúpu/zic ĉə/"măi̯ d^{u}óbre" zic/"tu ai̯ lu̯a‿c [k] vruṇ‿cîi̯ne cu tínẹ mă ?"//

"nú măi̯"/ĉe "n-ã‿lu̯a‿nîĉ uṇ‿cîi̯nẹ"//

"măi̯" zic/"úi̯tẹ ắla i̯e lup‘"//

zíĉe/"îz‿mănîṇcă armăsáru"//

i̯o "mai̯ pardóṇ/că" zic "că pă armăsár^{i} nu prẹa-i̯ mănîṇcă lúphi/da" zic "că i̯el nu să [k] îș strícă dínți pă [r] pă cárne bătrî́nă//îs‿strícă dínți pă [r] pă trufandá mă"/zic/"fi at^{i}ént că"/ zic "c^{î}‿mîi̯n^{i} dă diminẹáță"/parc-aṃ‿f^{u}oz‿gîĉ^{e}a/"mîi̯n^{i} dă diminẹáță fi at^{i}ént/că tu n-o s-o a [k] mai̯ ai̯ mîṇz"//

zi‿șî făcút//nẹ-an‿dus cu cái̯-acóḷọ la púntu...ficsá‿dă noi̯ un [k] în ĉe l^{u}og‿m^{e}érĝẹm/am împ^{i}edicá‿cái cum să-mp^{i}edicá cu sfọáră dă p^{i}iĉ^{u}óru dînaínte și/adică‿dă picu̯árlí‿amîndóo dă dînaínte/ca cálu să mẹárgă/să [k] núma să sáră/că să nu să dúcă să... mẹárgă mai̯ dăpárte/sau̯ să mẹárg^{î}/că‿dácă-i̯ sl^{u}óbod/plẹácă‿ș^{î}‿t^{i}e lásî//ș-am sta‿dă [ɛ] v^{u}órbă/dă p^{u}ovést^{i}/nu̯áptẹa acólọ-ẹà cab‿la cap‘/ș-am‿î v^{u}orbít/ș-am discutát/ș-am adormít//dîpă ĉ^{e}-am adormí/cîn‿nẹ-am trezít/și nẹ-am sculát/întun^{e}éric/dă nu...îd‿băgái̯ dẹștilî‿u̯ok//întun^{e}érig‿d^{u}ómne/și i̯erá un n^{u}ór/șî trăznẹá/șî tuná/șî sfulĝerá/și ^{u}o-ntunericĉ^{e}álă/nù‿cai̯/nìmic//îṇcotró‿o l^{u}om//nẹ-aṃ‿sculá/nẹ-aṇ‿suĉí/nẹ-am îṃvîrtíd/úi̯tẹ-tẹ-ṃ‿stîṇga/úi̯tẹ-tẹ-ṇ‿

862

dręápta/ñimig/nimic//

"i̯a ʰai̯ să mᵉérĝęm//hai̯ să mérĝim//da plecám dî [k] trei̯ în trei̯ pᶦârţⁱ/şî únu să stęa aiĉ"/i̯erám pátru inşⁱ/tᵘovárăşⁱ//"mă/ únu să stęa aijⁱ la bagáj//tu ţi [ɛ] tu ţi lęgătúră cu nᵘoi̯/nᵘoi̯ cîn strigăm/tu răspúnzⁱ/că să ştim în ĉe deréctie súntⁱem"//

şî ála a rămás únu la bagáş/şî trei̯ am plecát în trei̯ pârţⁱ// că ştiᵉán/cunoştęám caⁱi/şî i̯o p-ai̯ dumitále/şᶦ dumnęátá p-ai̯ mei̯/ deĉⁱ cunoştęám//"mă/ĉe cai̯ găsím/îi̯ strînĝęm"//aşá zis şî fácút// dă-i̯ incólo/dă-i̯ incólo/dă-i̯ ineᵘólu//cum înemerím/că tᵘot i̯o am înemeri piste...ă...bîzdîgánię-áęa dă dihánii dă lup/tᵘot i̯o am înimerít/d-am da piste i̯el//tᵘógma căsîpísi mîzu/l-omăríseᵉè/şî trăsésę/băgáse [k] îl bărdăhănisᵉe i [k] la búrtă/şi-i̯ scᵘosésę şi-i̯ mînca fʰicátu//i̯o cînd î l-am văzúᵗ/i̯o am zis că...i̯e tuot cîi̯ne//

şî strig/"măi̯ dᵘóbre bă/vⁱíno mă că ţi̯-a mîncát i cîi̯ni"/dă i̯o aşa ă zîs/că i̯e cîi̯nę/că mi să părea mic//da dă undi că ⁱel merĝᵉá pă búrtă//zic "ui̯tę mă un cîi̯nę ţi̯-a mînca mînzu mă"//

a vęnít uómū...dîn di̯réctęa dă und-ęra ⁱel/a vęnít acólo/cîn a vení/mîzu să [k] încî tᵘo să mai̯ zbătęa//dă îl bărtăhănise/ şi-i̯ dădúse fⁱicátu-afáră/şi i-l mînca/şi ⁱel încă mai̯ mişcá//

s-ápăi̯ nę-an sculaᵈ diminęáţa/ş-am î lua cai/da ĉᵉ-am mai̯ putú dᵘormi pîn la zîuo ?/n-am mai̯ putú să mai̯ dᵘormim pîn la zîuo/ şi am lua caⁱi dă diminęáţă/ş-am plecát acásă//ş-ápe ę-a tras tá-su u mamă dî bătai̯e [!!] lu dᵘobric-al meu/că i̯-a mînca lúpki mîzu//

[Acelaşi]

cîn erám cᵘopíl mic

cînd erám mai̯ micúţ aşá dă vrō...pai̯şpⁱe anⁱ i/cîşpⁱe

... an^{i}/ i̯erá únu petráke...stan/așá-i̯ zîĉ^{e}á/zis n^{i}ebúnu/petráke̯ n^{i}ebúnu/petráke h̯^{u}óțu̯//deĉ cam așá a [k] îl î p [k] ș^{î} dă fapt așá i̯erá/i̯erá un î h̯^{u}oz dă cai̯//și m-a lu̯at ș^{î} pă míne̯ cu cá^{i}i//cá^{i}i nu i̯erá ai̯ mi̯ei̯ propi^{i}etátea me̯a/i̯erá a lu máma a lu f^{u}óstul președínte̯/a lu [ɛ] sánda su̯ári̯//și m-a lu̯a ș^{î} pă míne̯ cu cá^{i}i la pădúre̯/la i̯árbă//ne̯-an duz la i̯arb-acólo/únde̯ ?/la zăgáj//la zăgáju̯-òsta/i̯erá un zăgáj aíș^{i}/pă i̯alomița/ș^{î} merĝ^{e}á mu̯ára lu seĉele̯ánu/^{u}o mu̯áră pă ápă/care erá...dă b^{e}et^{u}ón éste turnátă e̯a/nu-i̯ mo̯árî dî ^{î}ástea dă lem cum i pâ la munț^{i}//și...acólo ^{i}erá un zăgáj//care propte̯á ápa/ca ápa să u [k] tre̯ácă prim mu̯áră/nu sî me̯árgă pă...pă gîrlă//și ne̯-am dus acólo dómne̯//la zăgáj/la plantáți^{i}e̯ la...ĉî "mérĝim la zăgáj/la...îm plantáți^{i}e̯"//acólo i̯erá i̯árba la ĝenúk//îm fíne ne̯-am dus acólo/cu m^{u}oș pev [ɛ] m^{u}oj petráke ăsta n^{i}ebúnu/cum îi̯ zîĉán n^{u}oi̯/u̯om bătrín/fáță dă míne̯/i̯el er^{e}á/pu̯áte̯-ave̯á un șái̯zeș [k] ĉize șái̯zej dă an^{i}//i̯o/m^{i}ic//pái̯șpe an^{i}/ĉișp^{i}e an^{i}/cît oi̯ fi avút//că ne̯-ã sculát într-o răpăi̯e̯túră dă cai̯/ș-o rînkeze̯ală dă cai̯/și rînkezá cá^{i}i/ș-atíta băte̯á cá^{i}i/dă scăpărá c^{u}opítili la cai̯/și dihănili dă lup^{h}/i̯erá un hăi̯tig dă lup/îi̯ tăbărîse̯ pă cai̯//și cá^{i}i i̯erá mai̯ mulț^{i}/nu cum am f^{u}oz núma i̯o^{u} cu m^{u}oș petráke/cai ^{i}erá mai̯ mulz^{i}/ne strî [ɛ] nsésim acólo̯/mai̯ muls ĉetăț^{i}en^{i}//și cá^{i}i a vini ș^{î} s-a făcut h^{u}óră/cápite la cápite̯/mîji la p^{i}éptu l^{u}or/și cu mámili l^{u}or/cu i̯epíli̯ zis/și armăsári...liber^{i}/pă dă látur^{i}//și atíta bătái i̯o n-am văzú dă cîn sun/și niș^{i} [k] cre că am să m^{u}or/și așá bătá^{i}e cu lúphi/cun să băte̯á cai/nu am văzú pîn-atúnș/și nij d-atunĉ incu̯á//că ne̯-am apropi^{e}á ca-m po̯ártă/úite c-a vẽni mașína [1]/ne̯-am apropi^{e}á ca-m pu̯art-așá dă i̯ei/și-atíta rînkeze̯álă era/și-atíta [ɛ] că cîn să love̯á pisémne c^{u}opite-n c^{u}opite/că scăpărá dómle/scăpărá scîntee dă f^{u}oc//așá i̯erau̯...î...fíncă să love̯á ei̯ cu p^{u}otcu̯avili//și dacă am̦‿văzût așá/am începú‿să țipắm/șí i̯o/șí mu̯óșu̯-òla/șî u̯ámin-ẹ̀e̯a/înca [ɛ] erám̦‿vro pátru‿ĉìnĉ u̯ámẹn^{i}/șî așá abe̯á‿abe̯á an̦‿scăpát cái dă̦ hăi̯tícu dă lup^{h}//da lup^{h} i̯erá mai̯ muls^{i}‿ca cît ^{i}erá cai̯//așá dă mulț‿i̯eráu̯ atúnĉ//

---

[1] Microbuzul anchetatorilor.

păi̯ i̯o țîu̯ mínte cîn‿erám c^{u}opíl mic/că dau̯ dintr-úna-ntr-àlta/aíĉ‿in̦‿sad‿la n^{u}oi̯/dacă d-ăsémplu nu-z‿vine̯á váca se̯ára acásă/așá pustiitắț i̯eráu̯ dómnẹ/dacă nu-z‿vine̯á vaca se̯ára‿acásă/sau̯ mîn̦zát^{u}/sau̯ viț^{i}élu dă ișá/úi̯te‿kar aíĉa undi sînt i̯ou̯ cu cásà/i̯erá p^{u}orúmb/să‿pune̯á p^{u}orúm/pune̯á grînẹ/să‿pune̯á.../dacă nu-z‿vine̯á se̯ár-acásă/a do^{u}a z^{i}‿dimine̯áță putẹ́ai̯ să‿nu mai̯ trai̯‿nădéjde/că nu mai̯ vẹdẹ́ai̯ nij‿váca/nij‿viț^{i}élu̯//ți̯-o mîn̦cá lup^{k}i̯//àșá‿er^{e}a dom^{le}//lu fráti-mi̯u dúțu d-aĉí d-alắtur i̯-a lu̯a‿lúpki/zíu̯a i̯-a lu̯a‿lúphi dín̦‿cîrd//a viní‿lúpu/și i̯-a lu̯at u̯áe̯a dín̦‿cîrd/ș-a plecá‿cu‿e̯a//zíu̯a//așá i̯eráu̯ dă mulț^{i}//

[Același]

brî́n̦za

le dădẹ́am primăvára la ^{u}oi̯/plăti̯ám ĉ^{u}obánúlúi̯ acólo/atúnĉ‿ináintẹ-așá‿erá/um‿p^{u}ol dâ u̯ái̯ẹ/ș^{i}‿dóo kíle dâ măl̦ái̯//to̯ámna ne duĉán̦‿șî le lu̯an‿dă la i̯el/i dădẹ́am báni ^{u}ómulu^{i}/ș^{i}‿ne lu̯am‿ói̯lẹ//brî́n̦za/brî́n̦za ne vîne̯á rî́ndu//presupúnim az i̯erá rî́ndu mi̯ou̯//avẹ́am ĉínĉ^{i} u̯oi̯/lu̯am ĉin̦ș‿căldắr^{i} dă lápte//le luám̦/vine̯án̦‿cu i̯ele-acásă/le-n̦kegám/le făĉ^{e}ám brî́n̦ză/fi̯èrbe̯án̦‿zi̯éru/făĉ^{e}ám úrda/p-órmâ púnẹm brî́n̦za la.../f^{h}íe pútină/f^{h}íẹ b^{u}orcán//

[Spune amănunțit cum se face brînza.]

brî́n̦za/așá cun‿ți̯-an̦‿spus//lu̯an̦‿láptịli /ii̯ pune̯ám kág^{u}/după ĉe l-am‿un̦kegát^{u}/ștíz‿dă a-a prin̦s i̯el/băgám mî́nă‿i̯el îl m^{i}estecám/pî́nă să mai̯ mui̯á ắla/ș-înĉepe̯án̦‿cu mî́na ști/să l-așéz/pîn̦‿să făĉᵉá ịel cᵘocolóșᵘ//cîn‿să făĉá cᵘocolóș/îl lụan‿șí-l puneám în‿zăgîrnă/c-așá lⁱe spuneám/un‿săculⁱéz‿máre//îl puneám acólo/lăsám puțín‿s‿să scúrgă/îl puneám p-o másă/puneám um‿funt‿pă ịa/șî‿puneám um‿pịetrᵘóị//ș-ịa vîneá șî‿s-așăzá bíne/dă‿n-ávea nić o găuricá//àtúnj‿după ĉe să scurĝᵉá/dă nu maị curĝᵉá zⁱer/ᵘo tăịá/ì‿făĉᵉár‿saramúra/puneám saramúră...pînă ișá ᵘóᵘu dasúpra//cîn‿ișá ᵘóᵘu/atúnĉa‿éra búnă//ᵘo tăịam‿felịuáre/ș-o puneám acólo-n‿saramúră//pă úrme-ị puneám um‿fundulⁱéz‿dasúpra/um‿pịetrᵘóị dasúpra i [k] fúndulii/și gáta ịerá brînză//úrda ịar tot așá ᵘo fịerbeám/ᵘo puneám îm‿săculⁱéț ịar tot...ᵘo puneán‿să scurĝᵉá/pă‿úrmă ᵘo scoteán‿dîn‿săculⁱéțu-òla/ᵘo puneán‿ș-o frămîntám/și-o consumám//

[Dar cheagul de unde-l luai ?]

fáĉen‿dâ la pᵘorc//dîn‿î stᵘomácu pᵘórculụị aị văzú‿că-ị...i cúrețⁱ stᵘomácu//ăla-l spălám bíne/-l frecán‿cu sáre/dăpă ĉe-l frecám cu sáre/ăl spălám în dóo treⁱ‿ápe/ș‿p-órmă l-așăzám într-um‿bᵘorcán/púnem sáre péste ⁱel//prìmăvára puneám bᵘorș//puneám acóló‿dă l-acopereá tᵘot ăla/șî‿cîn‿ne duĉán‿să lᵘon‿láptele/scurĝᵉán‿dĩ‿ịel d-acólo/șî‿puneám la brînză//că...ịe șî práfur pⁱentru brînză/da nu țíne//ásta dîn‿î stᵘomácu pᵘórculuị/ásta pᵘo‿s-o ți șî dᵘoi an dă zíle//că‿ea nu să fărîmă//da‿áea cu práfur știị ?/aị práfur dî la farmaĉiⁱe/saụ dî úndi ịéste/saụ îz‿dă//da/o faĉⁱ azⁱ/ᵘo plămădⁱésc/cîn‿i-aị da‿kag la lápte dîn áịa/șî‿nu durează să‿zic ᵘo lúnă dă zíle/ș‿cînd aị lụat-o/-nĉépi‿s‿să fărîme//

ⁱiụána răileánu
șáizeșpàtru dă anⁱ

ⁱerá la ursitᵘorⁱ

ăm aᵘuzit ᵘodátă/că‿ne spúnea părinți noștri c-a fᵘost uñ

866

ĉ^{u}obán/a fos‿flăcău̯ ^{i}el dă do^{u}ozeşîcinį‿dă an^{i}/ĉe ?/tréi̯zeşĉinį‿dă an a avút//ş‿cînd a vîni‿şi i̯el/că ĉobáni nainte să duĉ^{e}a/ai̯ văzút/ei̯ plecá pîm‿b^{î}ălţ^{i}/nu şădẹá kar acólo-ŋ‿comúna l^{u}or//ş‿cînd a nimerí‿şi̯-el la ũ‿u̯om/tamán năştẹá n^{i}evástạ//ba da/născúse şî ^{i}erá la ursit^{u}ór^{i}//

e/strígă acu̯álẹa/"măi̯ néne/nu mạ primis‿şî‿pă mínẹ" sĉẹ-"ŋ‿sẹára‿ásta la dumnẹavu̯ástrạ ?/că...sunt uŋ‿călăt^{u}ór/şî vrẹau̯ să‿mă‿dc‿acásâ ş-i̯o/ş‿n-am undẹ să d^{u}orm"//

"a/néne"ĉe/"tẹ-aş^{i} primí/da" zĉẹ "tamán am n^{i}evásta lăúzạ"//

"àcọále pă príspạ cúlcâ-mă ş^{î}‿pă minį"//

àşá‿ẹ-a făcút/s-a dus u̯ómu/i̯-à‿adús ş^{î}‿lui̯ acu̯álẹa um‿preş/i̯-à‿dát o p^{i}érnă/i̯-a da‿ĉevá s^{î}‿să-m̯velẹáscî/s-a culcát//peste nu̯ápte/aúde la ĝam acólo că v^{u}orbéşte ĉinevá//i̯el a tăcú‿dîŋ‿gúrạ //

cînd aúde/aşá zíĉe: "fáta să fí^{i}ẹ" zíĉe "femí^{i}ẹ dă cásă/şî vrénicạ/şî‿să ţí^{i}e dă bărbát//şî bărbát să-i̯ fí^{i}e ásta cáre-i̯ pă príspạ"//

ş-i̯el a‿auzít-ẹ//i̯el s-a gîndí/"mă" sĉe "dacă ^{i}e/îs‿spun i̯o/i̯a acúma-i̯ născútạ/ş-i̯o am trei̯şĉinį‿dă an^{i}/i̯o aŋ‿să‿mă du‿s-o ẹau̯ ş-o‿omór "//a dîşkís uşa frum^{u}ós/a intrá‿biniş^{u}ór îŋ‿cásạ/i̯-a lu̯at [r] i̯-a lu̯a‿fetíţa dă lîngă mái̯că-sà/ş‿să dúĉe cu i̯a/şî/úndi o lu̯a ?/că‿erá gárdur^{i}/nu ^{i}ẹrá ca acúma zaplázur d-ástẹa dă scîndúră//ş^{î}‿cînd a da‿s-o-m̯f^{h}ígî-m‿par/i̯-a vini‿şi i̯-a intrát páru̯-ŏla pă‿lîngă [k] pă búrt-aşà//ş-i̯-a făcút‿s^{i}emn//da/sígur/dac-ā atíņs-o în ắla/a scrijilát-o dîn‿î l^{i}émnu̯-ŏla//i̯el a fuĝít//fuĝít//c^{u}op^{h}ílu/l-a lăsát acólo//cînd să trezéşte má-sa/c^{u}opilu nu-i̯//"măi̯ uŋ‿să f^{h}íe c^{u}op^{i}ílu ?"//să úi̯tạ-ŋc^{u}ólo/să úi̯tâ-ŋco[1]/cînd aúdẹ-ŋ‿gard//

strígạ la barbát-su/"măi̯ bărbátẹ !" ĉe/"aúz^{i} c^{u}op^{i}ílu nóstru plîng^{e}-afar^{i}//cîn să duĉe/^{u}o ia d-acolo dîn gard/^{u}o dăsfașă mai-cî-sa/ia spintecată pă burtă//"vai de mine" //să uită la ăla/nu iera//s-a dus în toată lumea//

---

[1] Vorbeşte foarte încet.

cînd î...a trecu paisp^{i}e an^{i}/după așa//fata s-a vindecat acolo//la paispe an^{i} vine ĉobanu ș-o ĉere-n căsătorie//fără să ști^{i}e că aia ie fata//cîn s [k] a luat-o/s-a dus cu ia acasă/cîn ...vede s^{i}emnu/^{u}o-ntreabă//

"ĉe-i cu tine" ? sĉe/"ĉe-i cu semnu-ăsta" ?//

atunĉa i-a p^{u}ovestit [ɛ]"îm p^{u}ovestea mama așa așa /că...m-a născu/ș^{î} c-a f^{u}ost un ĉoban la n^{u}oi in î seara dă ursit^{u}or^{i}/ș că m-a lua șî m-a pus în gard"//

sĉe "io sînt"//

[Aceeași]

tutunu

prima dată să face platf^{u}ormă dă gun^{u}oi//cîn să face răsa^{d}niță/ca să-l s^{i}emine//să pune gun^{u}oi/peste gun^{u}oi să pune pămînt// pămînt/ș^{î} p-ormă să pune ^{n}ește braniț/-așa-i spune/gun^{u}oi dîn ăsta putrezit//a s^{i}emănat tutunu acolo/îm braniț-așa nu ș ĉe/șî l-a-nvelit/îi pune t^{u}ocur dă g^{e}am/cum e la răsa^{d}niță la grădină// după ĉ^{e}-a răsărit/îl ud-ac^{u}olo- șa/to treabă s^{u}ocoteală/ș cîn s-a făcut pentru scuos la cîm la t^{i}er^{i}en/te duĵ^{i} d-acolo șî iei fire dîn aĉelea/șî...le...

[Cum se plantează ?]

acolo ^{i}e ter^{i}enu-arat/șî cu sfuara să pune//do^{u}o b^{i}ețe la capitili dî la sfuară ca să vină la rîndur^{i} drepți//șî făĉ^{e}a grupă/c-um [ɛ] avean cîte-un l^{i}emn așa/la noi i spuni kiton^{u}og/așa-i spunea la ăla//făĉ^{e}am găur cu kiton^{u}ogu/uni făĉ^{e}a găur^{i}/alți vinea-n urmă/punea răsadu/șî alți vinea turna apă la fi^{i}ecare fir/

868

şî-i̯...cu mína-l̮ î...apăsá pămîntu binẹ[ɛ]pă lîngă i̯el/şî...//pŏ úrmă după ĉe-l răsădẹá/la trei̯ săptămîn̥/sau̯ la uo lună/-i̯ dădẹá prima praşilâ//prima práşil/-a dóua/a treea/pă ormă după ĉe să făĉea mare/-l culeĝeám//lu̯am frún̥zili dă juos/că el să cuoĉea trep-tat aşa/nu să cuoĉea tuot uodátă//îi̯ luam frúnzile/lẹ-aduĉeám acásă/acásă le-ẹşirám/pă sîrmă/ş-avẹám aşá niştē par bătus ca să le-ntindẹn/ştiẹ ?/ca să stẹa la su̯ari //şî-i̯ ţinẹán ĉirca dă [ɛ]uo săptămînă/cum erá şî tímpu/şî doo/pînă să îngălbinẹá puţín//p-órmă după ĉe să-ngălbinẹá/îl lu̯ã şî-l băgám undẹvá la adăpuost/ştiţi ?//pînă să culeĝeá tuot//după ĉe să culeĝeá/îl lu̯am/îl pu-nẹám undẹvá dă trăĝeá/ca să nu să fărîme/ştiţi/frún̥zili/şî-l îm[ɛ]paketám/îl făĉeám aşá păpúşi//îl liegám/p-órmă-l îmbalotám/ş cîn vinẹá zịu̯a/ca să-l dúĉem/îl duĉeám î/tran̥sportám/cu maşín̥/cu cărúsi/cu...//

ştefán nicoláie
pátruzeşĉínĉi [de ani]

cínipa

[Ogorul]îl î ari/îl buoroniezi/siemeni cínipa/ş p-órmă-l gră-pezi//după ĉe-l grăpiesi cínipa criẹştẹ/s fáĉẹ mári//deş pîn mijlocu veéri cîn cínipa...créştẹ-o flu̯áre alb-aşá/la i̯a/fáĉẹ să-mînţă pă tu̯ámn-aşà/atun̥j de ! zíĉí că cínipa-i̯ cu̯aptâ//merğán̥ ş-o zmulĝeám/uo făĉeam păpúji micúţe-aşá/uo liegán̥ frumuós/uo bătẹam dă sămînţă//după ĉe-o bătẹán dî sămînţă/uo aduĉeán̥ ş-o băgám în̥ lac//i̯erá crivăi̯ dîn ástẹa/nu-n̥ gîrlă/cî gîrla uo lu̯a/i̯alomiţa//crivăi̯ dîn ástẹa aşá/băltíni̯ cum le spunẹam nuoi/ş-o băgám acólo/púnẹám patru ţărúş/ş-o punẹám acólo/punẹám puţínẹ paiẹ dasúpra/pu-nẹám pămînt/ca si stẹa la fund/ş-o lăsám d-egzémplu patru zile/cî zílẹ/dúpă cum ere̯á ápa/dácă‿erá mai̯ căldúță/sẹ tope̯á mai̯ répidẹ/dácă‿erá mai̯ réĉẹ/durá mai̯ mult//dúpạ ĉ-o scote̯án‿d-acólo/spălám frumᵘós/tᵘot în áp-èi̯a‿acólo/scote̯ám pă mal să scurĝᵉá//dúpạ ĉe s-a scurs...acólo‿o-ŋcărcám în cărúțạ/ᵘo aduĉám acásạ//ᵘo uscám/bíne/dúpạ ĉe să uscá ᵘo pⁱisám/așá cu um‿mai̯ pă...níștẹ par ju̯os/ș-o melițám//dúpă ĉ-o mⁱelițám/ᵘo dăde̯ám pîn darác//ᵘo dăde̯ám pîn daráh‿și scᵘote̯ám‿fui̯óru d-o pártẹ ĉẹ‿erá bun/ⁱínima cínipi/cílți d-o párte-i̯ tᵘorĉám pⁱéntru préșur dîn áste̯a/acúma nu mai̯ [k] nu sạ mai̯ fáĉẹ/și tᵘorĉᵉám‿fir supțírẹ dîn e̯a/făĉᵉám ĉarșáfurⁱ/pūne̯ám războ̯i̯u/făĉᵉán‿ĉarșáfuri̯/fⁱéțe dă mⁱése/șⁱervéte dă cîmp/cĩ‿nù‿erá ca‿acúma pạ tu̯áte drúmurli pînzărⁱét și șⁱervⁱéte/și fel dă fel d-ále̯a//și făĉᵉám dîn cínip-àe̯a//ᵘo-nălbe̯ám/ᵘo spălám bínẹ/ᵘo fⁱerbe̯ám/și...ᵘo lucrám//făĉán‿dîn‿cínipạ//

trandafír verĝiníᵉa
pátruzeșiúnu dă anⁱ

pu̯órcu

príma dátạ púnim ápạ pạ fᵘoc/că tăⁱém pu̯órcu/ᵘómụ-acólọ sau̯ cáre ți-l táẹ/sá‿ĉe și-l înjúngiⁱẹ/îl pîrléște/între tímp-òsta e̯o fⁱerb ápa/dúpă ĉe‿s-a fⁱert ápa/și ⁱei̯ l-a pîrlí‿pu̯órcu/dăm cu puțínă ápă pă i̯el/puțínạ sárᵉè/și-l învⁱelím/c-o...pătúră‿cu ĉevá/c-un‿sac/ca să-mu̯ái̯ẹ șᵘoríĉu//dúpạ ĉe să-mu̯ái̯ẹ bínẹ șᵘoríĉu/duc ápĩ‿cald-acólọ/c-o períⁱẹ dă pái̯e/îl fre̯ácạ bíni̯‿bíni̯ cu pⁱériẹ-àe̯a șⁱ‿cu ápĩ‿cáldĩ/ᵘo găle̯átĩ‿dóo dă ápă cáldă/-l spálă frumᵘós/dípă ĉe-l spálă/ᵘe găle̯átĩ‿dă ápă réĉe/îl limpezéștị//ᵘo úșĩ‿curát-așá dă la vun‿grașⁱ‿ĉẹvá/púnim acólo jᵘos/púnim pᵘórcu pă‿e̯a/ș-înĉépi să-l dăsfácạ//dúpă ĉe-l...îl dîsfáĉẹ pà‿búrtă/pă spináre/cum‿vre̯a/îl dîsfáĉẹ/îi̯ scu̯átẹ d-acólo...múșki/-i̯ scu̯átẹ cu̯astⁱli-i̯

870

[ε]scọ̯átę t^{u}ot če‿e/pîn-ajúnğe la máțę//i scọ̯áte mațęlę-afáră-ntr-ọ copá^{i}ę/riníki/ [ε] ^{i}inima/b^{u}orj^{u}ócu și cū.../f^{i}icátu-l scọ̯átę s^{e}eparát în al‿vas/pö‿úrmă...îl scọ̯átę fășíį/șî-l adúčęm în‿cásă/îm‿bucătărí^{i}ę/undę-l băgăm acolú-șà//i̯o-ntre tímpu̯-ósta mă‿puį șî dăscúr^{g}‿máțile/am ápă cáldă pă f^{u}oc/i̯au̯ un‿c^{u}opíl cu mínę/le taį frum^{u}ós/în‿tu̯árnă sî le dîsúmplu/dî‿murdăríę-așá/dă mizériį-àįa tot/le cúrăț/după áșa după če lę-am dăsumplút șî lę-am curățít/^{f}mos/lę-adúc în‿cásă dacă i̯ę ğer i̯e frig i̯e i̯árnă/puį‿i... áltă ápă curátă/șî le spăl bínę/pă dînafáră/șî le cúrăz‿le jupu̯ói/le fre^{c}‿cu sárę/bínę/să n-áįbă mir^{u}ós//după áįa le limpez^{i}ésc/le-nt^{u}óre//um‿fus/un‿criu̯ón/um băț[ε]țiș^{u}ór așá/le-nt^{u}ór^{c}‿pă párte-aįlántă//deĉ i̯áraș pă pártę-aįlántă t^{u}ot așá//cu apă cáldă/cu sárę/cu...frecátę/curățítę/araŋjátę//după áįa/mę-ale^{c}‿cárnę/cîn‿cárnęa să púnę la sáre/ale^{c}‿cárne da t^{u}ocát//če‿ę péĉ^{i}ę maį mícă/če să[ε] áșa/ásta zic "^{i}ę dă t^{u}ocát"//mį-o al^{i}ég s^{i}eparát//^{u}o t^{u}oc pîm‿mașînă/sau̯ cu t^{u}op^{u}óru pă tọcăt^{u}ór/după cum vreį s-o faĉ//fac^{u} ^{u}o dau̯ în treį p^{î}ărț^{i}//fac trandafír^{i}/fag‿gîlbáș^{i}/sărmălúțę/că vreį să‿maį fa‿șî pi̯oft^{i}élę/că‿vreį să‿maį fa‿șî p^{i}erișu̯árę/că‿vreį să‿maį fa‿ș-àlĉęvá/da príma dat-a crăĉúnluį ásta ^{i}éstę/gîlbáș^{i} trandafír^{i} șî sarmálę//àșá//îl pregătím îl púnim la sárę t^{u}od/dúpă če-ș‿ęa sárę bínę/^{u}or cá-l sc^{u}oz‿la vînt/^{u}or că-l prăjéș‿șî-l puį la damiğ^{e}ánă/dăpă cum vreį//fa‿șúnĉ^{i}/le pregăt^{i}éș^{i}‿t^{u}ot așá/le puį la sárę/le sc^{u}oz‿d-acólo/le ^{u}opréș^{i}‿frum^{u}ós în ápă sau̯ în‿zęámă dă várză/le daį cu buįá/ș^{i}‿p-órmă lę-agáț^{i} la fum/dacă‿vreį să‿lę-afúm^{i}/dacă‿nu la vînt/s^{i}‿să zvîntę//șî le aį pr^{i}egătítę dă mănîncê tu̯átă vára/dacă s-ajúnğę și ^{i}e famíli̯e maį puțínă//da/

[Cum faci gîlbașii ?]

hę/cárnęa ^{u}ọ t^{u}oș‿frum^{u}ós/puį pip^{i}ér î‿i̯ei/puį u̯ori̯éz în ^{i}eį/puį‿i buįá/ [ε] puį‿i buli̯u̯ón/àméstij‿bíni‿bíni cárnęa cu tu̯átę măruntáile̯-áste̯a ĉe pui̯ acólo/sáre/şî pă‿úrmă întri cu maşîna dă t^{u}ocát/cu ţe̯ávă//i̯o am maşînă dă toca^{t}/ş‿cu ţe̯áv-aşá d-egzémp^{l}u cum ^{i}e ásta[1]/şî...le úmplu şî trandafíri şî gîlbáşi‿cu ţe̯áva dă tocát/şî pŏ‿úrmă-i̯ dau̯ la r^{i}éĉe̯//ş^{î}‿i̯ei̯ sî-ŋgáţ-acólo̯ stă-ŋgeţáţ^{i}/şî mănînĉ/d-egzémplu sărbăt^{u}órli crăĉúnului̯/gîlbáşi trébe̯ să-i̯ mănînş‿c-áre̯ u̯oréz în ^{i}ei̯/şî să‿acréşte̯/dacă nu...i consúm mai̯ répide//

[Gîlbaşii îi faci în maţe, dar în...?]

da/ă‿am ui̯tá‿să vă spun dă t^{u}óbă//t^{u}óba/ziz‿m^{u}óşu şî bába// da//e/la ále̯a să ştíţ^{i} aşá//fi̯erp^{h}.../f^{i}erbi ficátu/riníki/ ^{i}ínima ur^{i}ékili/vo dóo şunĉ^{i}/plămînu̯-òla/le fer^{p}‿cu t^{u}ótu-ntr-um‿vas//după ĉe le̯-ăi̯ fi̯ert aşá d-a dat îm‿f^{i}er‿bíni bíni̯-aşá / ficátu-l v^{i}es‿c-a f^{i}er‿niţ^{i}él aşá/d^{î}‿p^{u}o‿să mănînj^{i}‿dîn i̯el/l^{i}e scu̯oţ^{i}/le limpezéşt^{i} um‿p^{i}ic/că‿ai̯ spúmă d-ái̯a pă i̯el/le sc^{u}os‿p-um‿fun‿să scúrĝe/şî pŏ‿úrmă le t^{u}oş‿c-un‿cuţitáj‿mărúnt aşá f^{i}eliu̯áre̯ f^{i}eliu̯áre f^{i}eliu̯áre/p-o másă//dâpă ĉe le̯-ăi̯ t^{u}ocát/aşá/ pis^{i}éz^{i} pip^{i}ér^{u}/i̯e um‿f^{i}el dă mir^{u}ósur^{i}/cáre le cumpărám dă la cŭperatívă/şî pui̯‿in...mărumtáile̯-àle̯a‿acólu̯//pŏ‿úrmă l^{i}e améstij‿le̯-am^{i}éstij‿frum^{u}ós/şî úmpli t^{u}óba/m^{u}óşu şî bába//după ĉe le̯-ăi̯ umplút aşá cît i̯a i̯éle̯/le c^{u}oş^{i}/undi i̯e tăi̯át acólo/dăpă ĉe le̯-ăi̯ cusúd/le pui̯‿intr-um‿vaz‿mai̯ máre̯/l^{i}e dai̯ ş^{î}‿le ferb^{i} niţ^{i}él dă‿să f^{i}érbe póle̯-àe̯a/după ĉe s-a fert/le sc^{u}oz‿d-ac^{u}ólo/ l^{i}e pui̯ p-^{u}o̯ másă/-i̯ pui̯ um‿fun‿dasúpra/ş-um‿p^{i}etr^{u}ói̯/ş^{î}‿le pui̯ la te̯asc//şî d-egzémplu dacă le̯-ăi̯ dat în‿se̯ár-àsta/ş^{î}‿le̯-ăi̯ pus la te̯asc pînă‿mîi̯ne̯ dimine̯áţă/aşá să răĉéşte/şî să prese̯ázá/ şî-ŋgáţ-aşá dă să fáĉe̯ ĉa mai̯ búnă//

[Aceeaşi]

---

[1] Indică microfonul.

872

în c^{u}osîmb^{i}es^{i} ‿s-a-ntîmpla^{t}‿cazu

cun̯ s-a-ntîmplát ?//i̯a [soacra informatoarei] a‿avút o fátą la c^{u}osîmbeșt^{i}//și...cum să spun ?/bărbác-su̯-a fo̯z b^{u}oṇláv dă plămín^{i}//n-a‿avú‿c^{u}opi/a crescút o fátą//^{u}o [ɛ] n^{i}epu̯át-a i̯ei/zis tot la ^{u}o s^{u}óră d-aij‿dîm‿búcu̯//acúma i̯a s-a dus ș-a tăi̯á‿vii̯a/în‿sîmbîta pá̯ștelui̯//ă...à mai̯ fắcu‿treábą p-acás^{î}/dûpă ĉ-a vini‿d-acólu-șa/ar fi băú ș-el um pahár dă vin cu.../cetăț^{i}éni carẹ l-a‿ajutát acólu̯-a fắcu‿clacą//între tímpu̯-ésta/după vo ^{u}óră și ĉevá i̯-a f^{u}oz ráu̯/ș-a v^{u}omitát/un̯ ligán dă síngi̯//i̯a cînd a văzút/fúga la salvárẹ/s-a sp^{i}eri^{i}át/că mu̯áre vasilică/c-așá-l kemá//a viní‿salvárẹa/l-a lu̯at/i̯a nu s-a dus cu salvárẹa cu i̯el//à‿trimés ọ vecîn-a i̯ei̯/^{u}o pr^{i}étẹn-a i̯ei̯/cu i̯a cu...la bucur^{i}eșt^{i}/cu salvárẹa//

i̯a ĉe‿ẹ-a spus ?//zíĉi "cînd oi̯ viní/dâ la bucur^{i}éj‿la nu̯áptẹ/i̯o las úșa dîscui̯átą" zíĉi/"pu̯árta dăskísă/să vii̯ la mínẹ" zíĉí/"să nu mai̯ striĝ/să-n̯ spui̯ ĉe s-a-ntîmplá‿cu i̯el//

așá a făcút //femé^{e}a//i̯a-ntre tímp-ósta s-a dus acásă la ẹa/a da‿mîncárẹ la c^{u}opi^{i}/c-avẹá d^{u}oi̯ c^{u}opii̯//ă/a vi̯ni‿cumnác-sa dîn sa d-acolẹá dâ la c^{u}osîmb/cî-n̯ c^{u}osîmb^{i}es^{i} s-a-ntîmplá^{t}‿cázu/à‿vi̯ní la i̯a acu̯álẹa/ș-a‿sta‿dă v^{u}órbă sẹára cu i̯a/

i̯-a spus: "hai̯ mariu̯áro la míni" zíĉi/"să mîncăm"/

"nú-n‿trébe mîncárẹ/nu-n-ntrébe nimica"/și plîng^{e}a/și-ș frămîntá mîini̯li//că "^{u}ọ muri vasilic-al meu̯/șă"/

"lásă/pi ĉe/cun̯ să-mboṇlăv^{i}éștẹ ^{u}ómu mu̯árẹ ?/sĉe "că nu mu̯árẹ"//

ș^{î}‿kar că n-a‿murí/că‿trắeștẹ‿ș-az^{i}/a mai̯ ținú‿trei̯ femí^{i}//

și.../îm‿fini‿cumnác^{î}-sa‿a pl^{i}ecát acásą/i̯a a rămás dî‿s-a culcát//ș^{î}‿pă la m^{i}ezu n^{u}op [ɛ] s-a culcát/a plîns i̯a/ĉ^{e}-o fi

---

[1] Cosîmbești - comună apropiată.

făcút/c-a găsít o̯ batístă̦ jᵘos//pă la mi̯ézu nópțe̯-așà/burá dă‿plu̯áⁱi/a ieșî́t afár/a pus căldắrîli la ápă̦/să strî́ngă...ápă dă plu̯ái//dúpă ástā/pîn‿zu̯orⁱ așá/ĉᵉ-o fi mai̯ făcút/cum o fi ma‿áe̯a/c-a murítᶜ//i s-a pus pă ⁱínimà/n-a‿avú‿ĉín‿s-o-ntu̯árcă/ĉe să áe̯a/ș-a murí‿dómnule//

cînd a vi̯níᵗ‿femíi̯-àe̯a pîn‿zu̯or d-a avú‿tren‿ș-a vẽní‿dă la bucuréștⁱ/a traz‿de̯réct la e̯a/să-i̯ spúⁱe̯ ĉí‿s-a-ntîmplá‿cu i̯el/cᶦ‿s-a liniștí/s-a ușurá/n-áre numíᵍ/l-a internát.../ĉé crédes‿că̦ s-a-ntîmplátᶜ ?//yíne̯ feméⁱa/dăskíde úșa/"mariu̯áro ! mariu̯áro !"/strigắ/i̯a nicăi̯ére̯a//îm‿pat lunĝítă̦//i̯a cînd a văzút-o-m‿pad‿lunĝítă/a înĉepú‿să țípe̯//lúme̯a treĉá la cᵘolectív//să duĉᵉá//u̯amínⁱ d-ăște̯a/să‿ĉᵉa dă‿dᶦ‿nu̯ápte la grajd//

ziĉe.../"i̯a viníțⁱ‿incu̯áĉe̯ să vezⁱ !" ziĉí/"nu ști̯u ĉe-i̯ cu tánti mariu̯ára" ĉe/"că i̯e-m‿pad‿lunĝítă/șî‿nu răspúndⁱe dălᵘóc"//

i̯ei̯ i̯-erá te̯ámă/frícă/ca să între̯ singurî-n‿cásă//à‿viní‿șî u̯ámin-i̯i̯a dă pă drum/a dăskís úșa/cum o̯ lăsáse̯ e̯a dăscue̯átā‿d-a‿avú‿vᵘórba/a intrá‿la i̯a/ᵘo suĉéști/cáldă/mu̯ártă//strig-o/zbuĉum-o/suĉéșt-o/-u̯vîrtéște̯-o/nimíc/mu̯ártă//imedi̯át a‿anunțá‿milíțe̯a/a‿anunțá‿prᵘocuratúra/sfátu pᵘopulár/cᶦ‿dacî‿n-a‿avú‿nić un‿cᵘopíl acu̯ále̯a/i̯el plecát/a viní‿tᵘosⁱ/s-au̯ adunát tᵘoț/mu̯ártă//

acúma.../am primí‿tⁱe̯lefᵘón nᵘoi̯//cîm‿víne̯ bărbác-su-i̯ dațⁱ‿im‿primíre̯ tᵘot/că nᵘoi̯...sîntⁱén‿dăpárte̯//ști e̯o ĉi să-ntîmplí‿ᵘúrma me̯a"//àșá//am‿vi̯nít acásă aiĉí să se̯ára/amărî́s/supᵉrásⁱ/ca dăpă mᵘort//su̯ácră-me̯a/a mîncá‿șⁱ‿e̯a cu sᵘócrî-me̯o/s-a culcát/șî cînd‿î...a zis așá cuvî́ntu̯-ăsta:

"ah/mᵘóșule mᵘóșule" ziĉé/-"am pⁱerdút um‿pui̯ dîn‿cîrdᶜ//am avú‿nóo̯/ș-ă‿rămás cu ᵘopt"//

sᵘócrî-me̯o e̯-a spús așá/"ă/lásă bábo" ĉe/"i̯-avem p-ăște̯a/să ne trăi̯áscă̦"//cî‿mᵘóșu n-a‿mⁱerz‿la mormîntáre̯/-a rămás că‿erá

874

maị bᵘọnláv/maị ẹrẹá vătămát//

s-a culcát/a mîncát/s-a culcát//pă la mⁱézu nᵘópțị-așà s-a trezít ẹa//

zíĉi "mᵘóșule mă scᵘol" zíĉi "s-aprịnz fᵘócu"//

"e"/zíĉi "lásă/maị dᵘorm" zíĉi" că/d-abẹá sâ fíⁱe mⁱézu nᵘópți" zíĉe/"nu-ị ziụŏ"//

"e/atúnj maị mă culc"//

s-a culcát//pîn zᵘorⁱ/strígă la ẹa mᵘóșu//

"maríțo !"/c-așá ᵘo kemá/"maríțo ! maríțo! scụal să fașⁱ fᵘócu//maríțo/da scụal d-aprínde fᵘócu !/n-aúzⁱ"//

cîn s-a duz la ịa/ịerá mụártă/murísẹ//a-ŋcuịá mᵘóșu úșa/cí nᵘoị nu stătẹám aíĉa/noị avẹám [k] am ᵃvú casă pă...kár la málu gîrli/pâ strădúț-ásta așá//a-ŋcuịá mᵘóșu úșa/ș-a viní fúga la nᵘoị//

"iụonⁱélẹ ! iụonⁱélẹ !/scụal"//

ịo l-am auzí/nij nu ne liniștísim bíni cu mᵘórtu cu...fⁱí-sa carẹ-o-ŋgropásị//

zic "ịa trezéșᵗ-te iụonⁱéle" zi/"cí mᵘóșu i [k] plínĝẹ" zic/"ịeụ cre c-o fi murí sụácră-mẹa"//

cîn la ĝᵉam/"ĉẹ-ị brẹ ?"//

plînĝá/"a murí má-ta"//

"cúm bre a murí"/zic//

"a murít//haịdízⁱ repídẹ-acolụ"//

ịo ĉe ẹ-aŋ spuz lu ᵘómụ-ŏsta ?//"dú-tẹ/dú-tẹ-anúnță p-aldẹ fí-sa"/c-arẹ-aíĉa pátru fⁱéte-ŋ sat/"câ ịo nú maị merᶜ s-o maị vă șî pă ẹa mụártă/cí mi să púnẹ pă súflⁱet/cí dăja" zíĝ "nu m-aŋ liniștíd" zic "cu cumnáta dă diŋcolọ" zi/"s-o maị văz șî pă ẹa/sâ mⁱerg númaị ịo"//cî ịerá bărbáti-miụ/sócrî-mịu/șî ẹo/vin [k] intrám piste ẹa acólọ//

așá a făcútᵘ//ịel a [k] s-a dus [k] mᵘóșụ-a vinít acásă/iụonⁱél s-a dus/ș-a anunțáᵗ fⁱétili/p-áldẹ cumnáti-mẹa/a vinít aícâ/a pus ș-a scăldát-o̦/pîn-am̦‿vinít e̯o d-acásă̦...a [k] ᵘ̂o scăldás-e̦le̦/ᵘ̂o-mbrăcásc̦/ș‿p-órm-am̦‿viní‿ș-i̯o/ș-am intrát în̦‿cásă/ș-am în̦gropát-o̦//ásta a fᵘ̂ost pă...cumnáti-me̯a‿am în̦gropát-o în [k] a dóᵘ̂a zi dă páște̦/șî pă‿e̯a la vo trei̯ zíle̦//k̦ar dă izvᵘ̂óru tămăduíri/am în̦gropát-o̦/ș-a murít//àșá//nⁱ̂èmpărtășîtă/nⁱ̂èspovidítă/nⁱ̂ènimíc/amărî́tî‿supărátî‿cu̯-ai̯lántă i s-a pus pă súflet șⁱ...terminát//

[Aceeași]

851. FACĂIENI [ALR I, 695]

(jud. Ialomița)

Culegere: 1972; MC, BM, VN, MT; transcriere: CB

[Via]

né ducấn̦‿cîn̦‿să tăe̯á viíli.../pri̯măvàra/ne ᵈĉan̦‿ș-aleĝám un̦‿sᵘ̂oi̯ dă víe/c-apo [k] știe̯án̦‿cáre[ɛ]áre...o víⁱ̂e mai̯ búnă̦/să fíⁱ̂e alĝèrie̯án̦că/sau̯ zái̯băr máre/să nú fíi̯...híbri‿d-ăla mărunțélu̦/cáre-mpújⁱ‿vrắnđíli̯ cu i̯ĕlᵘ//să [!] să fíⁱ̂e un̦‿soi̯ mai̯ alés//tăi̯án̦‿co̯árde̦le̦/dûpă ĉe̦ le tăe̯án̦‿le făĉᵉ̂ám munúke/lᵉ̂ē...pune̯á‿munⁱ [=mîini]/șî́‿lᵉ̂ē...băgám îm‿pămî́n̦/ca să muste̯áscă/că [ɛ]i̯éle viíli să tăe̯á la-ntî́i̯ márte/șî noi̯‿i/dac-o pune̯áᵐ‿o pune̯ám dûpă̄...la sfîrșî́tu lu aprílẹ/o pune̯ám îm‿pămî́nᵗ//le legám/le băgám în̦‿gro̯ápă ca să...muste̯áscă/tu̯rnám ápă/șî dup-áe̯a...lᵘ̂ócu/arán̦‿lócu/-l pikétăn̦/cun̦‿s-ar zî́ĉē̦.../sau̯ o pune̯án̦‿cu șfo̯árā...//đacă pikétám/pikẹtám‿î [k] făĉám ō̦...ca ố̦[ɛ]ca o̦ grᵉ̂ếblă/î́‿lă um‿métru/sau̯ la

876

únú‿d^{u}ọ̑^{u}oșĉínĉ‿ạșá/d^{u}oi̯ dinț[1].../pă ẹá/...șí trăĝ^{e}ám șí pă lung/ șí d-a curmezi̯șu//și pun̨ẹám‿ĩ.../cum sặ spun‿ĩ/vițá/făĉám̃ sém/... um‿pikét adícặ/pun̨ẹam dréptu undẹ făĉ^{e}á ^{i}ele crúĉē.../cuṃ‿vịnẹá/ dặ pikețám adícă/șí pă lụn^{g}/cúm ar fi aíĉa//piketán̨‿ș-a [k] făĉá úrmă ș-áșa/ș-áșa /ș‿pŏ‿ú^{r}mă‿vinẹán‿dă făĉá^{n}‿șír/șí aíĉa la g [k] ĉéntru/băgám um‿pikét//ș-ac^{u}ólo pun̨ẹám̨‿vițạ//să‿^{z}íĉe/ca să vii̯e rín̨‿șí‿așá /ș-àșá[2]/să nū...//

[Și pichetul ce era ?]

ū̃...bèțișụór^{u}//ùn‿bețișụór/ăla‿erá pikétu...//

ș-a^{c} [k][3] ac^{u}ólo‿o pun̨ẹám/ụór cụ țărúșu/ụor cū...grọápă/dar... la...noi̯ mai̯ mul...cu țărúșú‿o pun̨ẹám/cu piĉórụ-așá//un țărúș/ ascuți‿biné‿lɛ vírf/ū̃...la un [k] tréi̯zèj‿dắ‿ĉéntíme^{tr}í/făcút o gáură.../c-un̨‿lem̨/șí cu‿ūn...cui̯ dă fer/dă pun̨ẹám piĉóru pặ i̯el/ dă‿ắpăsám/dacă‿erá rar bíne/-^{l}‿pun̨ẹái̯ fọárte bínẹ/cu țărúșù//^{u}ò‿ pun̨ẹám/íi̯ făĉ^{e}ám mușur^{u}ói̯^{u}/...șí dípắ‿ẹ́ạa/cín̄ [k] ḍacặ dădẹá plọá^{i}ẹ.../íi̯ rupẹám/binișór/cụája/ca să nū...ụo zăpăĉẹáscă/sặ...pụátặ să...să-mpíngă lăstáru să i̯ásă//ă pràșám.../[ɛ]să nū...bụòdidẹáscă bū́rui̯ánặ/pínă răsărẹá/dûp-ẹ́ạa.../íi̯‿i stricám mușurói̯u cín [k] după ĉe răsă^{r}ẹạ́/nú mai̯ avẹá nevó^{i}e dă mușurụói̯ụ//pínă tọám^{n}a/tọámnă/...cínd ĉé-i̯ fă [k] íi̯ făĉám i̯ar dí [k] /ca să n-ọ bíntui̯ẹ ĝéru/că...lăstáru i̯erá tínăr/ [ɛ] șí crut/să nụ́...atáĉẹ ĝérū‿ụóki/ [ɛ]ĉé i̯e pă cínd [k] trèi̯‿ụók/saụ pátru ụo^{g}/jós acọlo/íi̯ făĉám mușur^{u}ói̯/ca la p^{u}orúm^{b}/cum făĉá^{m}‿mușū́roi̯ la p^{u}orú^{mb}/șí‿díp-ẹ́ạa prịmăvàra i-l stricám//^{s}tricán̨‿șị.../ụo scurtám/ụo rătun̨jám.../ụŏ... cụopĉ^{e}ám/cum să zíĉe/ca să-i̯ rúpẹm̃ rădăĉínĩli cáré‿lẹ-avẹá la fáță/...sặ nū.../cặ să [k] dacă sẵ-mputerníĉá ắlẹa-l [k] nu mai̯‿ī lucrá ắlẹa dín [k] dị lā[ɛ]adínĉíme șị.../ín tim^{b}‿dă séĉẹtă p-^{u}órmắ‿nû‿mai̯ făĉá nimíca ^{alẹa}//

[Cînd începea să rodească ?]

---

[1] Gest cu mîna, în formă de cruce.
[2] Gest.
[3] Tușește.

là‿al‿tréi̯lea an//al tréi̯lea an/ [ε] doi̯ an^{i}/făĉá ș-al dói̯lea‿ an/da puțín dă tot/așá númā...dă gustáre//al tréi̯lea an‿î/ātúnĉa-i̯ lăsám cuárde cu.../zéĉe/cu d^{u}oi̯șpe uoi̯k pă cuárdă/-i̯ lăsám doo cuárde/tréi̯ cuárde/ca să.../ [ε] căutám îm‿prinĉíp^{i}u să ái̯bă.../cum să spun‿î...ă...ástă...ĉ^{e}ép //cătám ca să fíe ĉépi [ε] asiguráț^{i} întîi̯/pentru ca să fácă cuárde dă r^{u}ód/pentru ánu viit^{u}ór//ái̯á‿ e-asigurám întîi̯//și după‿áeā/ásigurám...cuárdili dă r^{u}od/căŭtán‿t [k] ca tòdaúnă‿să fíe uór pă ĉep/uér pă cuárdă véke/că dacă-i̯ dirég‿dîm‿butúc‿î/nū [r] nú mérĝe bíne//ága [k] i̯á să rí^{i}ē/așá zîĉe/ și cártea zîĉe că.../i̯a rodéște pă l^{e}ém^{n}//așá-i̯ spúne [ε]/să fíe pă cuárdă véke/să nu-i̯‿i [k] nìĉo^{d} átă să‿nú‿fí^{i}e dîm‿butúc//ága cáre-i̯ dátă dîm‿butú^{g}/nu i̯ése dăcît pentru ĉé^{b}‿búnă//ca să fácă cuárde/ pentru ánu viit^{u}ór//ă‿după ága [ε] o [ε] cuòpileám/cîn^{d}‿dădeá [ε]/dî‿sà‿ măreá [ε] lăs [ε] lăstáru/adícă cuárda/și [ε] dădeá cuópi^{l}‿pă ea/^{u}o c^{u}opileám...// [ε] dă [ε] múlte‿uor^{i}‿î.../ [k] acúma la n^{u}oi̯ nú mai̯ [ε] o púne pă spàlii̯ér^{u} și.../n-ó mai̯ las^{f}/să‿mai̯‿stea-ntìnsă pă pămín/că...sà‿stricá strúguri‿să.../la cîmp cînd ^{u}o aveá^{m}/n-o mai̯‿i puneám ac^{u}ólo/da ai̯ĉa dă cînd am pus î^{n}‿cúrte/e pà‿spalii̯ére//là‿trei̯ sîrme/^{u}o lei̯^{u}‿pă spalii̯ér/ō...//așá i̯-an‿făcút/în t^{u}ò‿timpu//

[Și pe urmă ?]

p-ŏ́rmă...așteptán‿să bem [!]//

[Da, dar pînă s-o bei, spune-ne toată treaba pe care i-o făceai !]

[!] cîn^{d} [ε] vineá [k] cîn‿s-apropiá sfîntă măriā/gáta! atúnĉa-nĉepeán‿să culéĝe^{m} [!]//

[Cum se culegea ?]

noi̯‿i̯ culeĝám în‿cuóșu^{r}‿și.../ [ε] cun‿să spúne [ε]/aveá și zdr^{u}obituáre/múlț^{i} uámen^{i} aveá ^{z}drobituáre/kar și...

[Mai demult !]

dă//și aveá/ș‿frátel̦i v^{u}ói̯cu-aveá/cáre-a‿murít/aveá o [ε] zdro-

878

bitu̯áre dă ṓ-m̯vîrtẹ́ai̯ cu mî́i̯nⁱˡⁱ/da i̯o nú/i̯ō.../î‿ştìi̯‿ĉe‿făĉám ? un̦‿hîrdắu̯ máre/şî c-un ĉi̯úr dă mákină̦ dasúprạ/şî-i̯ dădẹám pă ĉⁱ^ur ca să...zdrobẹá şî bọábi̯li/ş-alegá cu̯ádili dĩ‿i̯ei̯//álẹa r [k] cu̯ádi lẹ̀‿zvîrlẹám/ş‿n-ávẹaᵐ‿nevói̯é‿sạ mai̯ le baᵍ‿lā bu̯ắscă/cum erá atúnĉạ.../dăcî́d‿númai̯ sî́mburî‿rạmûnẹá//şî dûp-áẹa-i̯ storĉᵉám în̦‿săculéţⁱ//nú-i̯ ˢtọrĉán̦‿cu prᵉésa//

[Cum ?]

[ɛ] avẹám un̦‿săculéz‿dă pî́n̦ză dă sác/sau̯ dạ i̯ín/şî punẹám în̦‿săculéţ cî́tẹ-o căldárẹ-acᵘólo/şî́-i̯ storĉám.../pînă cîn‿nū‿mai̯ rămî́nẹá nímica/şî bu̯ásca o punẹám la bu̯ásc̆ă/i̯ar vínū...curĝá dăsúpt‿î̦...[ɛ]n̦tr-ọ...cun̦‿să spuⁿ/n̦tr-o...[ɛ]erínt-aẹá/dă lᵉemⁿ/sau̯‿ū... într-o cᵘopái̯e úrma úrmi/ [ɛ]curátă...//cu̯-o gáură dădăsúpt/...ca sạ-i̯‿i [k] vínu să cúrgă jᵘoˢ/şî áẹa [k] săculéţu-l storĉán̦‿şî... [ɛ]frecá[ɛ]m/pî̦nă cîn‿nu mai̯ rạmînẹá nimíc ĩ‿i̯el//

[Şi cu vinul ce făceai ?]

cù‿vínu/-l punẹám la...butu̯ói̯ᵘ.../îl aran̦jᵉám acóló‿ᵈ‿mai̯.../dă múltẹ‿ᵘorⁱ mai̯ făĉán̦‿şî d-ála dū́lĉili/-l tăẹán̦‿cū...cᵘon̦servánt sau̯.../cum erá‿átúnĉā.../nu ştⁱu cum îi̯ spunẹá...[1]/nu mai̯ mẹ-adúc amíntẹ‿cum îi̯ spunẹá/ála ⁱerá mai̯ bun/ui̯ punẹám [k] merĝá um‿pakéᵈ‿la kilᵘográmụ//da i̯ásta cᵘoⁿservántu-i̯ mai̯ slab//mérĝe dóo pakéte la ki̯lográm/şî ála.../dacă-i̯ punẹám...cu̯on̦sérvạ ásta/aşá rămînẹá/ dū́lĉẹ/pînạ primặvàra//i̯el nú mai̯...// [...]

[Da'cu boasca ce făceaţi ?]

cu bu̯ásca/o făĉᵉán‿ţúi̯c -ạtúnĉⁱ//

[Cum ?]

ţúi̯cạ.../tă [k] n-ávẹam nᵘoi̯ cazáne/d̦-avẹá cazánẹ-n̦‿sát aí̯ĉā̦//nẹ duĉán̦‿la cazán...

[Spune-ne întîi cum era mai demult un cazan.]

ĉẹ.../ⁱerá un̦‿cazán dă zéĉe ĉín̦şpẹ décā/aşăzáᵗ‿pă un̦...cupti̯ór dă pămî́nt acólo bínẹ/cu capáᶜ/cu ţẹávă.../ᵒ‿ţẹávă care treĉá dîn̦‿

---

[1] Pauză mai lungă, informatorul încercînd să-şi amintească.

capácu luį/trečá pîntr-o cádă cu ápă/...pentru ca s‿să răc^{u}oreáscă àbur-óla şî.../^{îį} băgán‿foc ... /la [k] acuólo supt cazán/şî áburu/ cîn‿curğá/curğá prin‿î bú [k] cáda cu ápă/curğ^{e}á prin‿cáda cu ápă/ d‿$\overset{t}{s}$ă răcuoreá/ş-atúnča...c [k] $\overset{s}{ţ}$úica curğ^{e}á...prin [k] dîn ţeávă/ curğá-ntr-un‿hîrdăų mic acólo şî...//

[Şi cum îi zicea la ţuica aia care curgea prima ?]

frúnte//frúnte dă.../drójdie-aşá să spúne $^{la\ aşa}$//frúnte d‿ drójdie ^{zîče}//

górgè če brátu
şáptezèį dă an^{i}

lúpi

[Cu lupii ai avut vreun necaz ?]

įo [ɛ]acás-am avút//acásă/dá/acás-am avút//avęám doó noáti-ne-ntr-o vará [ɛ]/búne d‿to^{t}/şî‿le-a da‿táta dîn tim^{p}/čo "măį/nú maį le ţín^{en}//dacă ca^{e}-èştea mári umblăn‿la plu^{c}‿cu eį/p-á^{l}ea le daų‿ûm‿báltă"//le-a‿^{d}at îm‿báltă/ş‿n-á trecu^{d}‿d^{u}óuŏ săptămîn^{i}/... şi le-ă [k] į-a luųát un‿^{h}àįtig‿dă lub‿la guánă/įerá pîn‿lúna mártie/şî įárbă nu įerá aşá/şî le-a guoni^{t}/şî nu[ɛ]nú le-a prin^{z}/dăcît eî‿le-á‿gonit/erá um‿privál/zi[ɛ]ca săltăviįţa//şî númaį pă lúngŭ privalŭ‿ála /cîn‿dincólo/cîn‿dincoá/şî [ɛ]dăcît cîn‿le-a dát în n^{u}oroį^{u}.../ [ɛ]acólo le-a [k] a prîns-o pă ^{u}úna într-un‿l^{u}o^{c}/şî pă úna‿a guònit-o ş‿p-áea pînă c [k] tót cîn^{d} [k] tuót în‿săltăviţa/ în n^{u}or^{u}oį/ac^{u}óle-a prîns-ò...//

[ɛ] am maį păţít uo‿átă/^{i}erám‿î...la címp//mă‿d^{u}sésen‿c-un vèčin d-aíča/cŭ...moş tudórake drăgíč^{i}/ne‿^{t}sén‿la cî^{m}/ş-a vínit um‿ burhaį dă plea^{i}e/şî‿noį‿i ne-an‿dus/am tras căruţîle-amîndóį/ş-am înkédicà‿ca^{i}i/şî ma‿įerá uámen^{i} ac^{u}ólo/cu caí la cî^{mp}//şî noáp-

880

tẹ-auzím/ţípạ cáịi mámă ! ĥịắ ! ^{h}îịă/îịắ! ţîpá//ị-am zịẹ "bắị m^{u}oş tuḍŏrákẹ̄/ẹ lúpu la [r] la nu [k] mîņj^{î} !"//cîn‿nẹ-an‿du^{s}/făĉá fẹárịlĕ‿la caị/că‿eráu̯‿ū múlţ^{i}‿înkedícá‿şî‿cu fẹár^{l}e/că maị‿ierá dibáş‿cárĕ‿maị‿i.../maị‿impúţiná cái/pî la noị p-aíĉ^{i}/ierá moj‿górge ruódẹạ [!] cáre-^{i}...skímbá la noẹ-aíĉa meré^{u}//şi...cín‿ne dúĉẹm/cáịi tuoţ^{i} împrejúr/şî míņji bắgá^{z}‿la mí^{j}lo^{g}/vo pátru mîņj^{î} //şî cái dị jur împrejúr^{u}//nu [r] nú trîntíse niĉ únū//dár nẹ-an‿duā/ş‿nẹ-aŋ‿culcá^{t}/ş‿cînd iár auzím...ţipín^{d}...//cîn‿nẹ-an‿duā[ɛ] ắl rupsése la [k] îị rupsése búrta/îị dădúse máţilẹ-afárạ şî.../şădẹá cái lîņgạ iel//ị-a lăsá‿pînạ.../întrebuinţá f^{e}él dă f^{e}él dă metuóde şí‿iii/nú ierá[ɛ]kár pr^{u}óşt^{i} aşá/şí‿lùpi//dă mu^{l}‿la cíţi-un armăsár/cárẹ‿ierā o [k] ştiị/^{g}că[ɛ]tódaùna‿armăsáru/ắla erá maị dibá^{j}/dă...păzẹá priuóca cū...//şi ĉé făĉ^{e}á ? să punẹá ş‿să tăvălẹá j^{u}os/...şî...armăsá^{r}ū‿dacă să‿^{d}ŭĉá/să ^{du}ĉá să-l mirọásă‿él/cîn‿să ^{du}ĉá să-l mírọa^{s}/ş‿cîn‿l-apucá cu gár^{i}li dạ nás/să-mvîrtẹá cu iel aşá/pínạ cădẹá jọā//ş‿cînd cădẹá jos/imédẹàt îị dădẹá drúmū/şî-ị dădẹá máţilẹ-afárạ...//

[Acelaşi]

erá imp^{u}osíbịl să-ị maị dẹa‿ajutór^{u}

băịétu-a fuoz‿militár/şî‿ị-a‿^{a}d‿drúmu-ŋ‿cuonĉé^{d}//ị-à‿da‿drúmu-ŋ‿cuonĉẹ́d/şî iel...avẹá uŋ‿cuolég aíĉa/cárĕ‿să mutáse la burduşán[1]//să mutáse d-aí[ci]// [...] a vîndú‿cásili/ş-à‿plecá‿d-aíĉ^{i}// s-a‿^{d}u^{z}‿la bordușáņ/şî ie^{l}‿cînd a viníd/băẹátu-a vínít‿î dîŋ‿cuonĉẹ [k] a vîní^{d}‿dă...nú ştu‿unde/la fălĉíu/nú ştiu‿ūnde făĉ^{e}á armátạ/a vínít îŋ‿c^{u}ónĉéd^{i}u//vrō...şápte saụ ^{u}ob‿zíle//ş-a‿^{s}tad...vo dọ́^{u}o zílẹ-acásă/vo t [k] saụ treị zíle/atíta‿a stạt...//"mă dú‿la bordușáņ"‿^{s}ĉe/"sạ mă găsés‿cū...pri^{i}étin-ọ̀la al meu" al lu.../băẹ́átu croịtór^{u}lu^{i}//

---

[1] Numele unei comune din apropiere.

s-á‿^{d}ús acọlọ.../s-à‿găsí‿ș-íņcă c-uñ...prii̯étẹn a lu ắla/ dîn...sátu no^{u}.../dă undẹ‿^{i}erắ.../cúm să spun‿î̄/i̯ắștẹa [ɛ]da[ɛ]dasúpre ac^{u}ó^{l}o/dîm‿bu [k] dîņ‿lăt^{e}éșt^{u}//

[ɛ] "ái̯ bă/sạ ne scạldạ́m !"//

[s-]a du‿la gî́rlạ/s-a dîzbrăcát/s-a dú [k] a...dat́ [k] h̄ái̯nílí‿lẹ-a lăsá‿pă ma^{l}/ș‿s-a dat.../"hái̯dí ! sắ‿mérĝem pîņ‿la jumátẹa gî́rli/sạ mérĝẹm ^{înot}"//

cî́nd a‿ajúņ^{z}‿la jumátẹa gî́rli/...^{z}íĉẹ..."ắi̯ bạ/sắ‿mérĝen‿dî́ņcolo !" i̯éi̯‿intrế‿^{i}ei̯ ac^{u}óló/cum a fos/cîte trei̯‿in^{u}ót//da i̯e^{i} nú și̯-a da^{t}‿sẹáma cạ...dacạ [ɛ]dîn ĉé să duĉ^{e}á-ņc^{u}ólọ/ápa-i̯ lovẹá tot îņ‿fáțạ/cúrĝe [k] zvî́rlẹá dî́ņcu̯aĉe/dạ dî́ņcolo‿ó zvî́rlẹá ápa dî́ņcu̯áĉẹ//cúrsu ápi̯//ș-a lu̯ọát-o cóntra ápi̯/a lu̯ọát-o ș‿s-a [ɛ]...// știi̯ cî́t i̯-a scăzu^{t} ? ^{t}pă [k] vo doi̯ ki̯lométri̯ ẹ-á scăzú‿la válē/ dî úndẹ-a dat èi̯‿inót//ș-àc^{u}ólō...gî́rla să cu̯otẹá...íņvers/ș‿trebúẹá s-o ẹa pă lúņ^{g}‿^{du}p-ẹ́ẹa//șî i̯él...n-á mai̯...putút/sau̯ á‿ob^{u}osí/ĉ-ó‿î făcútă/i să fi puz‿vuņ‿cîrĉẹ́i̯/...șî...^{u}únu̯-á [k] o dî [k] ^{u}únu dî‿i̯e^{i}/^{î}ála dîņ‿lạ[ɛ]dîņ‿lătéș^{t}/...a foz‿mai̯ naintẹ-a dad‿mai̯ nainte la mal.../ạ́llantu̯-a da^{t}...mái̯ tîrzíu̯//ál-a f^{u}os... dúpă [ɛ] băẹátu lú‿frátili vói̯cu/mă [k] cum ẹ-a dus pă i̯ẹi̯ ápa/ cúrsu ápi/șî...fu̯órța l^{u}or/fízică...//șî...i̯ás [k] pú [k] după cum declárã‿ei̯ atú [k] cîñ...am ajúņs/ [ɛ] i̯ọ nú ștú‿dạ úndẹ//ă‿vínisem...dị‿la‿pl^{u}oi̯éj^{u}/dị‿la hí-mẹa//ș‿cîn‿m-an‿a^{d}‿jo^{z}‿la rátă[1]/ m [k] aņ‿găsít-o pă [r] pă‿î...cúmnáta lẹán-/a lú‿frátẹ-mi̯ú‿marín//

ĉe "néne ! știi̯" ^{ș}ĉe "cạ s-ā-n[ɛ]necá‿rádu lū...nenícū v^{u}ói̯cu̯ ?"//

"cum ?"//

șí...gáta/î [k] añ plecát șî i̯ó/dă m-an‿^{d}ús ac^{u}ó^{lo}/cîn‿nẹ-án‿^{u}s acó/tàmán îi̯ ĉerĉetá pă băi̯èț-ẹ́ẹa/cun‿declárã‿ei̯ ac^{u}ọlọ...// fusése uņ‿canál/ạ pă undẹ cursése bu̯órô^{e}a u̯odátă//șî să p^{u}òdmolíse

---

[1] RATA, denumirea veche pentru Întreprinderea de transport în comun.

882

ș-acọló‿dacă dădẹ́ai̯‿ĩ‿ắla/^{i}erá un n^{u}oru̯ói̯...//te dūĉái̯ pînă la brîu̯ î^{n}‿norói̯//șî băgát-ọlā...dă̦ [k] cárē‿dîn̦‿lătéșt^{i}/ắl-a ișît înainte d-a da-n̦‿canál-ò^{la}//ș‿pă úrmă dîpă i̯el e [k] urmá să i̯ásă nep^{u}ótū‿rádu/șî i̯ásta [ɛ]u̯o lu̯áse pă lún^{g}/cî‿nú mai̯ putẹ́ă.../ắsta cárẹ-ă rămáa/băgát-òla dîn‿ĩ.../cárẹ-a fu̯o^{z}‿la no^{e}-ai^{ĉ}//șî... [ɛ] spúnẹ că̦-i̯‿ĩ.../da a strigá/da‿éi̯ n-á‿vru‿să mai̯ spú^{i}e/c-a mai̯ strigát ajutór/da kắr dac-ar fi vru^{t}‿să̦-i̯ dẹa‿ajutór/nū putẹá să-i̯ mai̯ dẹá/erá imp^{u}osíbi̯l să-i̯ mai̯ dẹa‿ajutór^{u}//cî spúne c-a‿auzí‿șî‿u̯ámini‿dî‿dîn̦cọa^{ĉe} [k] dă̦ dîn̦coló‿dă̦ gîrlă/dă la bòrdușán^{1} a auzí‿cum a strigá^{t}: "àjutór ! ajutór ! ajutór !"//dá‿^{z}ìĉē/i̯éi̯ declár-a-șá/șĉe: "nẹ-am ui̯tát"/^{ș}ĉe "l-am̦‿văzút/șî...pî‿la ũ‿mu̯òme‿dát" ĉe "nú l-am mai̯ văzút^{u}"//șî‿i...a dó^{u}a‿zì nẹ-an‿dus șî noi̯.../l-am pescuí^{t}‿cu lipu̯ovéni.../da i̯el a fu̯ost aprọápe dă̦ mál/dă̦ tu̯ót//n-á foz‿la adîn^{c}/că [ɛ]lipu̯ovén^{i}i̯ [ɛ] av^{e}á v^{u}o pátruzèi̯^{li}‿dă cîrlíĝẹ dă̦.../dădẹá cu i̯éle ca cu plása‿așá/lẹgáte/dă fun̦/ș‿cu dóo dúbẹ/șî dădẹá ca să-l agîțẹ-adícă/să-l...scọa^{tă}//ș‿n-á da‿dă̦ i̯el//dădẹá dă butúj^{i}/dă̦‿ắẹă...//șî la trei̯ zílẹ-a ișît i̯el.../da‿a i̯eșî^{d} [ɛ]la mál/a ișít/ș‿l-a găsit [ɛ]...àldi‿ĝíne^{r}-mi̯ọ/că̄...vîná merẹ́u̯ pă...cu dúba/șî‿l-a găsí‿pă canál-ol/l-a găsít/aprọápe dă ma^{l}‿l-a găsít//cum̦‿vinẹ̄.../l̦‿dûĉ^{e}á‿àpa la válẹ//

[Același]

lun^{li} să isprăya nuntà

[Cum se făcea o nuntă cînd erai dumneata tînără ?]

àșá: să-nțeleĝ^{e}á-ntr-o dúminică sẹára/sau̯ într-o joi̯ si̯ára.../vinẹá părínțî‿cu flăcắu̯.../șî cu dóo‿trei̯ nẹámur^{i}/cárē... lẹ-avẹá màẹ-aprọpii̯éte/...șî sà-nțeleĝẹá//[...]^{ș}‿sà-nțeleĝ^{e}á/sà‿

---

[1] Tușește.

ĉistẹ́au̯.../bẹa/mîŋcá/la fátạ//la fátă vinẹ́a...sọ̀cr-éi̯ mar^{i} să zîĉẹ́a/adică ĝinerica cu părínți̯//șí‿cu dóo trei̯ nẹámur/cáre vrẹá sạ le ẹ́ă.../acu̯ólo/...ạ ! să-nțeleĝẹ́a//sằ‿ĉistẹá/să ^{u}ominẹá/șî punẹá soróg‿dạ núntạ//în‿cutáre/pă ziu̯a dị cutárē/avém núntạ//núnta erá așá: să-nĉepẹá la ĝinerícă/dạ joi̯/toná lăutár^{ii}/șì-nĉepẹa núntà/dî [ɛ]j^{u}oi̯//aduĉ^{e}á lăutár^{i}i̯/punẹá c [k] doi̯ c^{u}opkíi̯/vres^{ti}‿tu̯ót sạ spui̯/adẹvăr^{at} !//

[Da, tot, tot.]

aduĉ^{e}á um‿băẹát ș-o fátà/m^{i}ìcșu̯ó^{r}‿/d-áștia‿așá[1].../dạ șcọá^{lă} // ș‿punẹ́ă...doi̯ trei̯ pumn dạ făi̯ínạ/-n sîtà/...pi...sî vă spuẹ-adevărū‿cạ...//lăutári cîntá/lúmẹa să ĉistẹá/și ăi̯ du̯oi̯ c^{u}opkíi̯/um‿băẹát ș-o fátă/să punẹá ju̯os/^{cu}‿căpistérẹa cū‿făi̯ínă/la noẹ-așá să ziĉẹ//șî...lẹ punẹá ĉevá ban^{i}‿ác^{u}olo/-n‿sîta cū‿făi̯ínạ/băi̯éți ĉèrnẹa dî o[ɛ]/únu d-o párte/únu d-o pártẹ/cu mî́i̯nilẹ-așạ[2] //șî... bágá mînă...în‿făi̯înă/dacă termená fă^{i}ína/șî găsi̯á bán-èẹa// șì-mpărțẹá bani̯...băi̯éți̯...àmîndu̯oi̯//șî făín-àẹā.../nú știu ĉ^{i}-ō .../nú mai̯ țiu mínte ĉé făĉá cu i̯a/ò‿lu̯á/d [k] sọácra să duĉá cu ẹa//șí d-ac^{u}olẹa kefui̯á[ɛ]/aduĉ^{e}á bagáju/dî la nírẹásà...//da p-atúnĉa dămul/n-áduĉà bagáșu jọ́ẹà//î...nú aduĉ^{e}á ca acúmà//jọi̯à// șî‿l-aduĉ^{e}ā.../acușa j^{u}ói̯a l-adúĉẹ//dạ atúnĉ^{e}a l-adúĉ^{e}a ^{u}odată cu núntà//dúminicạ//

să‿duĉá u̯ámini̯.../lăutári-j^{i}‿vedẹá dă trẹábă dúpă ĉē...înĉepẹá dă núnt-atúnĉẹa/șî rạmînẹ́ă.../trepădătu̯óri să ziĉe la noi̯/ ăștẹa cî [k] sèrvitóri/carẹ sẹrvéș^{te}//ni̯ámurli//tăi̯á pi̯ásăr^{ii} vinèr^{i}/... i̯‿și sî́mbătă/tăi̯á pu̯orj^{i}/dacă [k] càrẹ-avéa/dạ tăi̯á la núntă pu̯órc^{u}.../ástẹa făĉá d-ali núnți̯/adunà ástẹa ĉẹ lẹ trẹ́bu^{i}e/șî‿puntru rū [k] atúnc‿să făĉ^{e}á dóo m^{i}ése/să punẹá//púnẹá șî sîmbătă sẹára mésà/púnẹá șî duminică si̯árạ//așá‿am pominit ẹo atúnĉa/da acú^{j}‿dî‿la un tîmp‿uncu̯á nú mai̯ ^{i}e àșẹ́//șî să punẹá sîmbătă si̯ára mésă/ș să punẹa șî duminică si̯ára//átúnĉa‿erá cu dar/dî punẹ́ā danu

---

[1] Gest: sugerează cu mîna înălțimea copiilor.

[2] Gest: cu mîinile întinse în față.

884

^{u}ómù/...pă másă//sîmbătĕ nú pungá nica/sîmbătă̦ seárą//ș-așá/și duminică.../^{u}cuátă cu núnta/aducá și ḅagáșu nirési/dacă avęá/dace n-ávęa n-ávęă/dacă avęă/-l pungá-ṇ cărúțę/c-atúnĉ erá cŭ cărúte/nu știęá lúmęa ĉe-i̯ mașînili̯/^{a}túnĉ//púngá-ṇ cărúță și...l̯ l-aduĉ^{e}á lă ...ĝineríc-acá^{să}//și lun^{ĭ} să isprăvá núntà//să tęrmená lun^{ĭ}//să pungá m^{e}ésîlę-acás-atúnĉa/nú la saluón^{u}//nú erà lúme atît dă múltă lă...núnț^{ĭ}/ca acú^{ma}//ḍa acúma ĕ...pìste puátę-//atúnĉă...să pungá-ntr-o cásă mọi̯ márę-ășá/î^{m} magazi̯îi̯ să pungá.../adícă nú núma-ntr-uo cásă/vingá în...duóuo/cáse/și-ṇ sálă/și...//dă nú i̯orá lúmi̯e múlt-așá/^{i}erá...pîṇ la d^{u}óozèj ^{d}ă uámin^{ĭ}/dòoșĉín^{ĉ}/...dáca i̯erá trei̯zèș cŭ ser^{v} [k] cŭ ắęa dă sęrvęá/cu tuot^{u}//și ásta erá mámă//ș să...tèrmęná nún^{ta}//cáre să bătęe să bătęá/cáre [!] să-mpăcá să-mpăcá !//nún^{tă}//

[Da' lunea dimineață ce obiceiuri erau ?]

lúngęa/lún^{ĭ} ?//

[Luni după nuntă, da.]

i̯ucá pînă la un timp/și d-acuólęa să ^{t}ĉa acásă//

[Și la o săptămînă ?]

la uo săptămînă...^{i}ii̯ i̯ertá//așá să v^{u}orgá atúnĉ^{ĭ}//ii̯ i̯ertá tíneri//i kemá nási/și-i̯ i̯ertá juói̯//jói̯/dúmini/cîn [r] cîm putęá//kemá híni/și-i̯ i̯ertá//și d-acuólęă.../î áltă zi/cîm putęá i̯ar î...suócri níĉ^{ĭ}/părínți miréși̯//i kemá și-i̯ i̯ertá și i̯ei̯//ș să ĉistęáu̯ ș-atúnę/tót așá/făĉ^{e}á mîncáre/pungá másn/să ĉistęá/să omingá/să ^{t}ĉa fi^{i}ecáre la tręaba ^{lui}//ásta știu̯ mámą

prúnă ge i̯oánạ

șaptezeșiuópt i̯o zi^{c} cî si híu̯,poa să

híi̯e și uòbzéĉ^{ĭ},i̯o știu̯ ?!

curĝá sẹ́lu pă skináre

[Vrei să ne spui cum era cînd plecați la cîmp pentru mai mult timp ?]

așá//plecáṇ lun^{i} diminẹ́áța/șî vîńẹáṇ sîmbătă sẹạ^{ra}//dacă avẹ́m pă ĉinẹvá acásă/ḍacạ nú/vinẹ́áṇ șî sẹára acásạ că.../n-ávẹàm... îṇcọ̀tr^{u}o//maị avẹ́áṇ șî́ noị cîti̯-um pu^{r}ĉ^{e}él/ọ...gă^{i}ínă/nu ști̯u ĉé...//da cárẹ-avẹá cîti̯-um bătrîn acásă/...sîmbătă sẹára vinẹá ei//șî...așá/lụọám...mălái̯/ĉernẹáṇ/ș punẹám îṇ săcul^{e}éț^{u}/...ă n^{i}ẹ cumpăráṇ l^{i}egúmă/bà piẹ́șt^{i}e [...]brînẓă/că ^{i}erá ụọ́i̯/avẹám ^{u}oi̯/ avẹám yitẹ-/avẹám...//șî lụọá^{m} mîṇcárẹ-acụọ́lo șî́ făĉ^{e}á^{m} [k] lụọáṇ căldărúșă/lụan ĉ^{e}àụún^{u}/luụán ĉẹ nẹ trebuị́á/s făĉé^{m} mămăli^{gă}//făĉá^{m} mămălig-acọló la cîmp/șị mîṇcám acolo//n^{i}è șî pl^{u}ọgá tọátă nọáptẹa/cîṇ vinẹá cîti̯-o plụée...//ținẹáṇ [k] stăm...cu cụokílu la kẹpt șî nu-l pl^{u}o^{u}o/ș pă mine mă ploụạ́/curĝá sẹ́lu pă skináre// că ^{i}erá nụápte/șî nú v^{e}èdẹám...//ĉé s făĉém ? ụómu da rụátă...dị punẹá dă adăpụóst^{u}/șị dọar vedẹá cîṇ s [ɛ] fulĝerá//cạ erá-ṇtunéri/șị ịerá plọáịe máre.../șî ịo staṇ cu c^{u}okílu la kẹpt^{u} /dă adăpụóstu luị aíĉ^{i}.../șî plụáịa mă plọgé-ṇ skiná^{re}//^{i}uți̯ cúm ẹ-acúșa-n ti̯mpu vẹ́ri//ĉé eraṇ s făĉém ? nú ịerá bíni̯/dă...suferẹ́m !//c-așá ^{i}erá...trái̯ŭ nóst^{r}u//

[Aceeași]

n-an da sẹ́ama c^{u}-o ḱi lu^{p}

[Se-ntîmpla să vină lupul pe-aici ?]

sạ-ntîmplá maị́că[1]//

[Povestește-ne, așa, o întîmplare.]

sạ̀-ntîmplá/da n-ā [k] nú mi s-a-ntîmplá dălo/cu lúpu/...dă s-à-ntîmplát/că ịerán͜ la plug/la pụorúmb^{u}//cu ụómu// [ɛ] ş-àn͜ dăḿăḿa^{t} [ɛ] dă prî^{nz}.../şî ịe^{l}͜ zîćē..."dú-te tu daca vreị" şće/"cù͜ caịi͜ ĭ.../pă válẹ-àẹa-ṇcụólo" şće "să màị͜ mănî́nćẹ//şî͜ ẹo mă lung^{e}ésc aćị́ẹa/lîngă cărúţạ"//

---

[1] Gest.

à͜ dăsfắcụ͜ rog^{u}ojî́na/ş͜ s-a pus...s-a pus ac^{u}óló/s-à͜ lungí͜ lîngă cărúţ-/ac^{u}o^{lẹa}//ş-ịo m-an͜ dus cu cáẹ-/avẹám pátru caị la plúg^{u}// şî ẹo m-am pu͜ jos/că͜ bătẹá vî́ntụ-áşá d-aíć // ^{ş}͜ m-àm͜ pú͜ j^{u}os ac^{u}ó-lẹa pă...răzụór^{u}//ş-am͜ văzú͜ cî stă cáẹ-aşà/şî͜ skimbá dî͜ uré^{g}͜ me-reụ//m-aṇ͜ scŭlát îṇ͜ kićụarè/ćé ^{i}erá/nu ịeú nímer dăćịụdị ierán ac^{u}ólo pă cîm^{p}/pă...^{u}o valẹ//cî́m͜ mă ui^{t}/vine uṇ͜ cî́ịnẹ márẹ-àşá [ɛ] /u^{n}͜ cîịne ca áẹa b [k] ćobăneştị́/mar^{u}//n-an͜ da͜ sẹ́ama c^{u}-o hi lu^{p}/cị şkimbá caịi dî...uré^{k}//erán͜ cu gíćū[ɛ]gij͜ máre/dî plug^{u}//dumnẹa-vọástrắ͜ nú͜ ştis͜ će f^{e}el/da erắ...cu cụáda ca-m͜ perétil-ă^{la} [2] //máreẹ //ca s-ajúngă cáịi înáin^{te}//^{a}şá͜ erá͜ atúnć//ạtúnć^{a}a nŭ...făcaị c^{u}ólẹa la maşî́n-aşá [3] /atúnća͜ erá...gíj͜ ma^{re}//ş͜ ^{u}o͜ ẽrán͜ cu gíću îm ....îm͜ mînă//şî a vînít ...pî́nă să íntre-ṇ͜ caị//ádică...sî trẹácă/ ụo ^{f}hi avú͜ gî́n^{d}͜ saụ.../ć-o ^{hi} [k] gînd ^{u}o hí͜ avín...^{u}o hi avútă/că vinẹá͜ aşá cu násu-ṇ͜ j^{u}os//şî níị n-erá frícă/báţi-l dumne^{zeu} [!]/ şî m-aṇ͜ scula/şî͜ ăm înćepú͜ să daụ cu gíću-m͜ pămî́nt aşá/şî aṇ͜ zis: "hó lúpu ! hó lúpu !//hụór lúpu ! hụór lúpụ !"//

ụómu nẹụ n-á auzí/cî ^{i}erắ...pístĕ...vō...ćiṇş͜ hịe^{c}[ɛ]táre dă͜ pămî́nt ịerám.../dă͜ dăpártẹ//şî ịo^{u} dac-an͜ dat cu gíću-m͜ pămînt aşá/ş-aṇ͜ strigá͜ la ịel/a lọát-o spre líniịa dă hér ^{aşá}//^{i}erám a-prọápẹ dă líniẹa dă hér^{u}//şî͜ s-a dús//ịo po͜ u^{r}mă͜ m-an͜ dus înfri-cụoşátă la ụom/l-aṇ͜ strigát^{u}/...s-a sculát //

"^{h}aị mắ/dî će scụálă ! că-m^{i} ză [k] pă míné͜ z͜ mă mănî́nćẹ lú-pu/cu cá^{i}i cụólẹa..."//

şće "úndi͜ e lu^{pu} ?//ụór míṇş^{i}͜ tu ?"

"ĕ ! miṇ/"͜ zícŭ/"ịŏ...lŭp ^{i}erá !"//

---

[1] ~~Gest.~~

[2] Gest: cca 2 m.

[3] Gest: Imită mişcarea mîinii pe volanul maşinii.

á lu̯a‿furcu̯ói̯u ^{d}ă̄ á^{l}e̯a "hái̯ ! ^{h}ai̯ dí‿ń-arátă̦ pă úndẹ s-a dus !"

"hái̯ !"

nẹ-àn‿dú^{z}/nú l-am mai̯ găsí‿/s-a băgát în̦‿lẹása cu mărăĉín̦‿/şî nú l-am mai̯ găs^{it}//^{s}-à‿dús//ástă...ám...văzú^{t}‿cu lúpu/da‿álĉevà nú mai̯ ştí^{u}//mìn̦cá yíte/pîm‿bált/-auzẹám/fă̦ĉá ráu̯/stricá/st^{r}icá// stricá yítĕ/ mŭ́ltĕ pîm‿balt-atúnĉa/da acúma nú mai̯ i̯ésè//

[Aceeaşi]

^{u}opái̯ţ^{u}

[Cum se făcea o şezătoare cînd erai dumneata tînără ?]

i̯òtẹ-aşá: avẹá lúmẹa yín^{u}/avẹá lúmẹă lî́nâ...//şî...fă̦ĉá cái̯ẹrẹ-/aşá să ziĉá//cái̯ere múltẹ/dă̦ punẹá-n̦‿fúrcă̦//şî́ să ĉuĉá pîn̦‿sát/femí̯ẹa cáre fă̦ĉá cla^{că}/...şî̦‿kemá lúmẹ//pă n^{i}epu̯áta/pă... dădíca/pă [!] cu̯òkíi̯ d-ástẹa/fi̯ét^{i}e d-ástẹă...//şî...bă^{i}éţi să‿ strî́nĝá la cafenélẹ-/atúnĉ i̯erá cafen^{e}élẹ//băéţi să strî́nĝá la cafenéle/şi d-acu̯óló‿să‿vorgáu̯: "má ! ma^{i}‿ştíţ^{i}-undevá clácă̦/^{u}opái̯z‿ lă [ɛ] ó‿mai̯ hí la ĉìnevá ?"//

"i̯éstĕ !" áltu cárĕ ştii̯á/spunẹá...cáre [ɛ]úne ştiẹá//"mă ! ^{i}é‿ l-àldi cutárẹ//i̯ĕ ^{u}opái̯ţ^{u}"//

"ă mă ! i̯é‿l-àldi cutáre şí clácă̦"//

"hái̯dẹ mă ! cáre mér^{ĕ}eţ^{i} ?"//

"hái̯ ! i̯o mer‿cu t^{i}ínẹ..."/

"tú‿cu m^{i}íne"/du̯ói̯‿trèi̯‿ín̦ş^{i} aşá.../pátru ín̦ş^{i}...//

pl^{i}ẹcáu̯//şî vinẹá la clácă̦/f^{i}étilẹ tu̯orĉ^{e}á pă pátur^{i}/c-atúnĉ erá dóo pátur^{i}‿in̦‿cásă/nú erá úmu ca acúm//^{a}túnĉa aşá ^{i}erá la tọátă lúmẹa//şí i̯erá f^{i}éte pă pat^{u}/cu fúrĉîli̯/şì‿treĉá fì^{i}ecárĕ...pă lî́n̦gă f^{i}ẹ́tẹ//stá‿ac^{u}oló.../ĉe stá/ [ɛ] v^{u}orgá/d-ale lu̯ór/ac^{u}oló... //şî...sá‿mai̯ stin̦ĝá şi l^{î}mbă.../tìnerétẹ//ăşá că...i̯erá/sĕ îdẹá/ spùnẹá...//plècá ăẹa/vinẹà‿álţi̯//sau̯...vinẹá şî-i̯ apucá ş p-ăẹa

888

acu̯ólea̯//şî ắi̯a plecắ/rămîneá̯ ắlţi-n̯ loc^{u}/ş-aşá pînă̦ să stricá cláca/vi̯neá̯/să sk'i̯mbáu̯ àşá//ş-ásta//

[Nu vă speriau flăcăii ?]

cu̯m ?

[Nu vă speriau ? Nu se făceau să vă sperie ?]

ʾnu//ád̦ică̄/cárē vrea̯ s‿să fácă/să̦ făĉá dîn̦‿clácă d-ac^{u}ólō.../ măşcălắi̯/aşá [ɛ] să zîĉá̦//

[Aceeaşi]

atúnĉa‿erá ^{u}okínĉ^{i}

[Cum mergeaţi la tîrg ?]

^{io}te̯-ấşá: ne găte̯ám̄.../şî...umple̯án̦‿căruţa dî pái̯e/dî notré^{s}/ şî nè‿d̦uĉám//cu căruţa ş‿cu cái̯//

[Unde se făcea tîrg ?]

là‿f^{e}et^{i}éşi^{i}‿ să făĉá/la ţăndărẹi̯ să făĉá...//nè‿duĉám//aşá‿ erá‿atúnĉ^{i}//ȋs‿trebui̯ắ.../c-atúnĉa nú ^{i}erá ca acúma-n̦călţămínťe d-ásta/atúnĉa‿erá ^{u}okínĉ^{i}//şî gi̯ét^{i}e/şî...ástea̯/nú ^{i}erá ca acúma/ gùmár^{i}/sandálē...//d-ástea̯‿erá: gétē/pantu̯ói̯^{h} şî...u̯okínĉ//

„să mérĝen̦‿sî̯...cumpărăn̦‿ĉe ne trébe/dî̯ i̯árnă̦"//

bá cu̯oju̯óc^{u}/bá căĉúl^{1i}/...d-ástea̯...//tîrgui̯á ^{u}ómū ĉè-i̯‿ trébu^{i}e...//

[Daʾopincile cine le făcea ?]

pî̯i̯ le cumpărá//

[N-ai pomenit să le facă şî oamenii ?]

da//

[Cum le făceau ?]

i̯ótẹ-aşá: lè‿tăe̯á aşā̃...pătrátẹ-aşā́.../tăe̯á kélea̯ pătrát-aşá/ ...cît‿kiĉóru-ā̃şá̯//şî̃ d-acu̯ólea̯ l^{e}ē...punẹá în d^{u}óu̯ŏ.../ằşá le

---

^{1}Lungi de 25-30 cm.

tăẹạ́//şĭ͜ lè͜ punẹa ^{e}ótẹ-așá[1]-n d^{u}óuŏ/vinẹá ĉịócụ-òsta͜ aiĉạ//aíĉạ[2]// șĭ...avẹá istruménte pûntru ịéle dạ̄.../ [ɛ] le-nțepá aíĉa/le... tăịá.../ĉ^{i}ocănẹá c-un ĉ^{i}ocăn^{i}él/ș-avẹá...àșá/ĉevá.../ụo súl-așá dạ̄.../lẹ̄ spărĝ^{e}á p-ai͜/le găurẹạ́//ș͜ cụ-o curelúșă lē...lẹ c^{u}osẹạ́// șĭ d-acụolẹá...făĉá ș͜ p-àiĉ pîm͜ pịărț^{i}//dĭ͜ s-aduná pă piĉór^{u}//

[Și cum le lega ?]

l^{i}e lẹgá cu curé^{le}//màị͜ dịmúlt^{u}...făĉá tîrsíṇ͜/să zíĉe//

[Cum ?]

tăẹá cụádịle dĭ la căị.../șĭ scărmăná ịotẹ-așá/șị făĉẹá drúgằ/ ụómu/ș͜ să punẹá pă scăuné^{l}͜ lîṇgă sụóbặ...//nu ^{i}erá lugz͜ mámă ca͜ acú^{ma}// [să] punẹá pă scăunél/ịárna//^{s}ă͜ punẹá pă scăunél͜ lîṇgă sụóbă/șĭ...cu drúg-áẹa.../punẹá dóo b^{e}ẹțẹ-ṇcrucĭșátẹ-așá/^{s}͜ le găurẹá p-aíĉ/șĭ punẹá o...cụád-așá[3]/saụ șĭ͜ maị lúṇgă/ș͜ făĉ^{e}á drúgă să zíĉ^{a}//șĭ-ndrugá cụ-áẹă/îndrugá ọaminị.../pắr-òla dạ̄...cụáda cáịulòr^{u}//ș͜ făĉẹa tîrsín^{i}//cînd ^{i}erá ^{u}ómu ńeụ flăcắụ/șĭ tînăr͜ uṇcụáĉẹ/făĉá tîrsín^{i}/ș͜ să...făşurā.../șĭ ụogéle dĭ lînă/să-ṇcălțá cu ịéle//nú ịerá lúmẹa ca acúma lucsụásă//acúmă lúcs máre//^{s}͜ să-ṃfășurá cu tîrsínilẹ...atîta/așá/tîrsína͜ aíĉā[4].../úna lîṇgă ál-ta/úna lîṇgă álta/^{u}o-ṃfășurá/ca cum e ápa [k] ắța pă m^{u}òsorél^{u}// ắșá le punẹạ/dîpă kiĉór lē...le-ṃfășụrạ́//

[Aceeași]

erá̩ṇ supărátă cu cụokịịĭ...ńiș^{i}

[Mătușă, ziceai că ești de treizeci de ani văduvă.]

dă/dă trèịzeșĭdụó^{i}//

[Da' cum s-a-ntîmplat cu omul dumitale ?]

---

[1] Gest.

[2] Subiectul descrie cum se făceau opincile însoțindu-și tot timpul povestirea de gesturi.

[3] Lungă de cca 2o-3o cm.

[4] Gest: pe pulpa piciorului.

890

i̯óte/s-à‿bolnăvi^{t}/s-a duz‿la plug^{u}/...cu ĥí̯e-ńo/...şî...s‿fácă u̯ogu̯ór^{u}//dî p^{u}orúmb^{u}//ş-a veni^{t}...d-ac^{u}oló‿cî-l du̯áre ńíjò^{cu}//"ńíjocu ńíjocu̯ !"...l-am frecţîu̯onátŭ...//ẹ-am mai̯‿î...púsŭ.../c-atúnĉa‿aşá i̯erá//căldúră la ńíjoc aíĉă...i̯-àm‿ûncălzí^{t}...néşte ^{u}òváz//s-à‿mai̯‿dú‿ş-á doạ zi//po‿úrmă...s-a-ntări‿durérẹà//îl‿durẹá ş-un‿kíĉ^{u}ór^{u}/...dî la ńi̯jocu̯//c-ó‿hi áẹa/c-ó‿hi áẹa/ám aduz‿dóctoru dî la f^{i}et^{i}éş^{t}...//ń-a spus cî...că áre tomoáre/îm‿búrtă//şî dî tomoáre-àe-a murít^{u}//m-án‿z cu i̯el lă bucŭ [k] lá...călăráş^{i}.../la du̯óct^{u}or^{u}/că ŝĉá că i̯e un dóctor^{u}.../dómnu dóctor ŝlu̯ótă//ne-a triméŝ...um‿pu̯ópă/i̯erá‿aíĉ/à‿murí‿p^{u}òp-ála/vèrĝil^{i}u/pópa verĝilu̯-/aşá-i̯‿^{z}íĉa//şî ne-a trimés^{u} la ála/la dóctur-òla//şî‿dácă ne-an‿dus/i̯-á‿făcùt operáţii̯e...si̯ára/şî píste vo dó^{u}o u̯óre-a murít^{u}//şî...l-àm‿adúz‿m^{u}órt^{u}/pă maşínă//ş-aşá cî‿núma d-ástẹa àm‿păţít^{u}//^{şî}...a murí/ş‿s-a du^{s}//ş-am‿rămás eu̯//cú‿toáte belélili̯/ş‿cu toáte rélilè/ş‿cu tótè grijîle/ş‿cu toáte-amáru^{rli}//ĉé să mai̯ fac^{u} !//ásta e//

[Ţi-a fost greu, mătuşă, cu copii de crescut...]

n-ám ĉ^{i}e spúnĕ.../c-am trăi̯ít^{û}...ĉevá...bu̯ún pă lùme-ásta//n-ám ĉe spúne//cît an‿trăi̯ít cu i̯el tréi̯zej‿dă an^{i}/...am avú‿cu̯okíi̯ ńíĉ/îm murẹá.../pîn‿la ánu făĉ^{e}ám áltŭ...//dácă trăẹá trăẹá ş-ăla/dáca nu/murẹá.../mài̯‿trăẹá/pîntre i̯éi̯/mai̯...//în‿fine am f^{u}oz‿mulţumítă/cî ĉínje-a murí^{t}/ĉínĉ în‿trăíse//zi^{c} [ɛ]"ăm...//ń-a lăsá‿dumnezéu̯/ş‿pă‿lume-a^{sta}"//nij‿to^{z}‿nu pu̯a‿s‿trăẹáscă/dáca-i̯ fáĉe zéĉe/doi̯şpe...//însă...ń-a lu̯a‿dumnezéu̯‿ácuşă...p-ásta/ń-a lu̯ẹá‿putérẹa şî vẹáţa//

ş-à‿murí‿mámă//la spitál a murít^{u}//l-ám‿a^{d}ús acásă/l-àm‿ungropát^{u}...//cín^{d}‿a da^{t}‿ţignál dî la cu̯olz‿dî c^{u}olŏ.../maşîna/ş-à‿văzú^{t}...cu̯okíi̯i.../cădẹá du̯ói̯ p-u̯o párte/d^{u}ói̯ p-^{u}o párte//hí-ńo‿erá‿războíu̯-ásta már^{i}li/cáre...spui̯‿i̯o ^{că}...//^{i}erá la răz^{boi}//la rusíẹẹ//ni^{j}‿n-a f^{u}ó^{z}‿la moártẹa lŭ‿ta-su̯/cî‿nú i̯-a da‿drúmu̯//ş-am

891

făcút i̯o aiș^{i}/ĉ^{e}-àm putútu̯//^{ș} cu̯okíi cădẹá//d^{u}o^{i} p-o párte/^{ș}ǰ doi̯ p-o pá^{r}te/cîn l-a văzú//șî [ɛ] le spunẹá vèĉini ^{z}îĉe: "à^{e}a-^{e} mắ-ta/ cu mașîna" ^{z}îĉé/"tá^{c}-tu̯-àrẹ sî hiịẹ" șĉe/"da s hiịe dasúpra ?"// dăsúpra ^{i}erá c^{u}oșĉ^{i}úgu pus^{u}//^{n}fășurát ûm...pakétá^{t}/cu hîrtiị/cū ástẹa/l^{i}egát acu̯ólō/pă c^{u}ovértà...mașîni̯//ș-ám vini cu i̯el mu̯ort acásă/l-am îmu̯ormîntát^{u}/...cu̯okíịi i̯-an cr^{e}escút/i̯-an da pî la cá-silẹ lu̯ór^{u}.../șî i̯óte mă fríĝ^{e}-acúma...//c-am avú zíl^{i}e d-an trăịít^{u}...//șî ĉé sạ zik ^{i}o c-an trăí ĝínẹ ! c-atúnĉā...erán su-părátă cu cu̯okíịī...ńiș^{t}.../cu mûncâ/cum vă...spus^{i}éi̯/cu ástẹa...//

[Aceeași]

înketrẹám hírilî

[Cu ce vopseați lîna mai demult ?]

ēi̯ ! tó^{t} cu vŏpsẹá//mai̯ vopsẹán/cạ kerîse [ɛ] ntr-un rînd/la războịu/după șáịșpẹ//...[1] kerîse văpsélîli̯ cạ...fusése rúșî p-aịíĉ^{e}ā.../bulgáriịī [ɛ]/àrmátă strĕínă//șî să î...stricásẹ t^{u}ot/ alẹ prăvălíịilu̯or//să risikíse/sắ áẹa/nú mai̯ găsẹái̯ [ɛ] văpsẹá// ș-atún mai̯ văpsẹá lúmẹa cu fu̯oi̯ dạ nuĉ^{t}//

[Cum ?]

hérbẹá fọáẹa dị núcạ/într-ọ căldáre máre/...șî i̯erá...um fiịel dạ...carabu̯ói̯ i zîĉ^{e}á//ca kátra vínăt-așá/da nùma erá cam maró/ așá la culọárẹa lui̯//bulgăráș^{i} ắșă erá/cúm ē...kátra vínă^{tă}//șî luá lúmẹa carabu̯ói̯ d-ắla/da acúma a kerí/nu mai̯ i̯e/dā...vrẹau̯ să spui̯^{u}.../fhíncă mạ-ntrebá^{z}/d-atúnĉạ//șî punẹá î áp-àẹā/dîpă ĉe hérbẹá fọáẹa dạ núcă/șî să tọká//o mestẹcá merèu̯ meréu̯/merèu̯ meréu̯ ș să-nkidẹá cu...càrabu̯ói̯-òlạ//ș să făĉ^{e}á úm marọ́ așạ́//cî n-àvẹá cu ĉe...văpsẹá/cạ văpsẹá lúmẹa dị ^{h}ǎịne/dî...dî u̯ámin^{i}//atúnĉ^{e}a la războ̯ói̯ am văzút/lùcru̯-óstạ//șị...sà făĉ^{e}á mar^{u}ó șị.../ [ɛ]

---

[1] Subiectul își drege vocea.

892

țesęá lúmęā.../îl da la kíu̯o/pă únde͜ erá ki^{u}o̧/p͜ la f^{i}et^{e}éș/c-în̦coáĉę lę stricásę/cî...călcásę...militári-n t^{u}ot f^{e}élu̦//și făĉ^{e}á lúmęà...lúcrur^{i}//dă...mai̯ pŏ͜ úrm-a ișî́tu vă^{p}sę́lę//și púnē.../púnę ápă/pă fo^{c}/[ɛ]umplęám bu̯ọ́rș atúnĉ^{î}//ûmpleám bu̯ọ́rș^{u} .../și... [ɛ] în̦ketręám hírili/punęám ápă pă fōc/ș-încălzęám/...punęán̦͜ kátră ácră͜ àp-áęa/băgęám híriłę-àc^{u}ólę//și ľe-mūi̯ám byínę-/acọ́lọ/le lăsám î...áp-àęa eu...kátră/și pă úrmă/dúpă ĉę͜ să-muęá͜ ele ǵine/le stu̯orĉ^{e}ám/ľe punęám͜ ū...în ĉevá-ntr-un̦͜ vás^{u}/și͜ ^{î}áltă căldáre herbęá^{m}͜ pă fọc^{u} cū...zęàm-áęā/caré ō[ɛ]punęám/puntrû͜ ęa/cu b^{u}órș-òlą //și͜ punęámū/áęa/^{u}o plămădęám într-o cáñă/-n ĉevęá/văpsęáo̧a/ș-^{u}o turnám acólo/cîn̦͜ herbęá dă da bórș-àla-n̦͜ hért^{u}/turnán̦͜ văpsęáo̧á plămădítă/...ò͜ turnám acu̯ólo̧//mèstecám bíne bíne bínę bínę/pînă͜ cîn̦͜ s-àmestecá͜ ęa//cî să f^{i}etá dacă o lăsai̯ nèmest^{i}ecátă//și ^{d}-ac^{u}olęa punęán̦͜ f^{i}írilę-àcó^{lo}//le cu̯olcăęám nîțél^{u}/adícă...le herbęám nîțél^{u}//le herbęám așá nîțél acólo-șá și.../d-acólęa le dán̦͜ j^{u}os^{û}//și ľe lăsán̦͜ să răĉ^{e}á͜ àp-áęa.../și le stu̯orĉęa^{m}/^{j}͜ lé punęàn̦͜ lā uscát^{u}//dacă să făĉęā...frumo̧ás^{i}e/daca nú/ľe sc^{u}otęám/mai̯ punęám văpsęá//^{d}ácā...vręám mai̯͜ in̦kísę//

[Aceeași]

cái̯î...îi̯ țineám ac^{u}ọ́lō

[ɛ]mă trimętęá tătícu sā...mă duc ă^{m}͜ báltă:͜ "mắi̯͜ i! i̯á͜ ve^{s}͜ și tū!͜ ûm̦váță p-aíĉi-șá/^{c}ūm ^{i}éstę.../în brînĉișoárē...¹ /în bunișoára ^{b}/p-acòle-^{g}șá"/îi̯ spúnęá sā.../vázā ĉe fáĉe cái̯ //că nainte-i̯ dădęám îm͜ báltă/și să făĉá priu̯ópĉ^{și} i̯ei̯ așá.../cîte zéĉe/dòozéi̯͜ la un̦͜ loc sau̯͜ ū.../mai̯ puțín^{u}//dîpă cum să-mperek^{z}á͜ eę-ac^{u}òlo-șá//și͜ umblá...pîn͜ bált-așá.../și t [k] lā...u̯o săptămínă/la dóo/cînd

---

¹Topice.

ⁱeráį libèr/saų la ᵘo lúnà/trebuęá să te duįⁱ‿dîpă ⁱéį/sā̦...véz .../maę-avęáį șî [ɛ] mî́ņșⁱ‿pĩ‿įéⁱ.../îl lųęá lų́pu !//

"băį ! mî́ņzu meų nú maᵉ‿éste !//s-a dúșⁱ !//"

îį spunęáį lū...ĉetățęánu respectív/cū cárē/ᶜă te interesáį: "băį ! caį‿meį ᵍcū...ĉíne úmblă ?"

"cų-a lu cutáre/cų-a lū...górǵę răzvāņ‿/saų a lū...górǵe lúpᵘų/" c-așá‿ˢă‿ˢᵖunęá//

șⁱ tè‿duĉáⁱ/aduĉáį véstę d-acᵘòlo-șá...//"gáta ! į-aņ‿găsít ! //únų-a pⁱeríț !"

"ĉíne ?//"

"l-a lųęá...'/cum‿îs‿spún/"mî́ņzū s-a dús ! l-a lųa‿lúpu ! l-a mî́ņcát !//"

șû așá...merĝáį//

[Da' erau lupi acolo ?]

păį sígųr !

[Atacau calul ?]

pîį dar cúm̄ [ɛ]?//erá lúpⁱ‿iñainte//îl‿lųęá dîñ priᵘópcă/d-acólo-șą́//ⁱeráǫ/înáinte ⁱeráų lupⁱ aĩĉí-șá la noį//

[I-ai văzut ?]

nų́/nú į-amņ‿văzút ęo//a [k] relatív așá ca să-l véz cînd îl‿l-ᵒă/că [ɛ] cái‿įeráų síngurᵘ//da‿erá și naturál ᵍcă...//găsęáę-acᵘólo/cᵘopíta/căpățî́nā‿atítⁱ maį rămînęá//îņcólō...mîņcá tót//nu maį rămînęá nimík//maį‿iņ‿speĉíāl.../įárna așá ʲ ᵍcă-į‿ī/i maį lăsáį și pă įárnă/că įeį bătęá cu piĉóru/la frųnzíį așá lă [k]/dă sálĉiįe/lă įárbă șî.../merĝá [ɛ]...là‿pășúnⁱe/tót așá/pó‿úndē... putęá‿eį/p-acòlo-șą́//

[Da' dacă-i lăsai singuri acolo, nu se sălbăticeau ?]

bįne ! dacă nu-į aduĉáį‿i cū ánᵘ dă.../îį prîndęáņ‿cu arcánu/cum îį prínde ắștęa acúm̄/dą//té duĉáę-acólō [ɛ] m‿báltă/la ᵘo sálĉiⁱe/saų undⁱe-șⁱ făĉᵒá‿eį ũ [k] și‿animàlu/-șⁱ făĉá ũ‿

894

adăpu̯óst' /cẹ́rĕ.../şí‿i̯el pûntru i̯árnằ/şí la aĉẹ́e̯ăj‿loc/trăĝá acólo-şá şí i̯él//dă adăpó^{z}‿/dă...plu̯ái̯e/dí...vi̯ífu̯or dă̦...//şă...^{cí}n‿ te duĉái̯ sî-l prin̦^{z}‿/dacă...di̯-ez^{e}émplŭ‿nú-l aduĉái̯‿i̯/cîti̯ŭ‿u̯án dí̦ zíle/sau̯ şî d^{u}ói̯/să-ntîmplá dă̦ nú l-aduĉáe̯-acásằ/te duĉái̯ c-un arcán/acólo-şá undĕ avẹáu̯ i̯ei̯‿ĭ...adăpóstŭ‿lor acòlo-şá/şí-i̯ prindẹái̯ cu arcánu̯//te sui̯ái̯ în̦‿sálĉii̯e/sau̯ ǰós//îi̯ punẹái̯ un̦‿láţ/ǰós acólo lă piĉ^{u}ór/ş‿cîn‿treĉ^{e}á‿el pă cărárẹă respectí̦vă/ţac ![1] îl lu̯ai̯ dă̦ piĉór‿î/u̯or dă̦ spátẹ or/dă în̦‿s [k] nu̯ormál dí̦ fáţă...íl lọai̯ mai̯‿ĭ...rĕpidi̯//şí...cînd îi̯ punẹái̯‿ĭ láţu dă̦ piĉór/gáta ! i̯el nú mai̯ să‿^{d}uĉá nicĭ^{i}ér//strînĝái̯ fúnịẹà/şí‿gáta !//íl prindẹái̯ //pûnẹái̯ căpăstru/ş‿hái̯di !//^{d}acă vrẹái̯ sí̦-l vin̦z^{i}.../îl vindẹái̯ la tír‿/dacă nŭ̦/ [ɛ] ţinẹái̯ la grajd́//i̯árnẹ//primăvàra-l duĉ^{e}ái̯‿ inap^{u}ói̯/dă majoritátẹa cárĕ....cái̯ĭ..îi̯ ţinẹám ac^{u}ólŏ.../prẹà‿puţín^{i} i̯-aduĉ^{e}ám acásă̦//

[Da'vine apa mai mare, să dea peste...?]

dá ! víne ! sígur‿î !//

[Ai pomenit vreodată ?]

dá !//şí să...s-au̯ mai̯ înecát‿ĭ...párte dí‿i̯ei̯/cîn‿n-ávẹa^{i}‿nic o p^{u}osibilitáte dă̦...dă̦ scăpáre//cí‿nú‿i̯erà dícur^{u}/nú‿^{i}erà nimíc/ atúnĉẹ//^{s}‿de‿^{i}ez^{e}émplŭ/vínẹá aşá în̦s [k] zăp^{u}ór/...cun̦‿să spúnẹ/ ...înai^{nte}//în̦ĝeţá ĝárnă.../terìbi̯il/táre dă̦ t^{u}ót/şí cînd rupẹá ĝáţa/dă vínẹá vun̦‿zăpór/atúnĉa-i̯ lu̯ă.../fără véste/şí gátă ! nú mae̯-avẹá-n̦cotró//i̯ei̯...^{i}eráu̯‿ŭ cu̯òn̦ştii̯ént^{i}/adícă ọ [k] animálu̯ [ɛ]...să retrẹĝá la gríndur mai̯ már^{u}/dă nú ma^{e}-avẹá tímp'//i̯él nú ma^{e}-avẹá ti̯mp//atúnĉa-ĭ‿lọẹá dí‿la úrmă/şí ^{g}áta !//cáre scăpá scăpá/cáre nu nú/gát' ! termená cu i̯el//să-n̦ecáo̯‿ọ...majoritátẹa// cînd vinẹáu̯ zăp^{u}órur d-ástẹa//

bratu iu̯on

trèişáptẹ [de ani]

---

[1] Gest cu mîna sugerînd cum trăgea de laţ.

hoi̯ḱíc

[viorele, e un joc cu un băţ şi c-o bucată de lemn...]

h^{u}oḱíc ?//

[Aşa !]

nú ne mai̯ jucắm [1]//ni̯-an̦ juca^{t}//

[Daʾ ştii ?]

d̦ắ//

[Ia spune, cum îl faceţi ?]

dintr-un̦ lemn/î̄l...rotûn̦ǰî́m̄...la...ámbĕle cápete/şī...ì̄l fáĉem ca o mín̂ĝii̯ĕ́//ş-î̄l púnem̦ j^{u}os/la ĉḙ́ntru/şî de la ĉéntrū/púnem dóo béţè/cáre éste.../únu/...cárĕ áre ō...látūră-ḙcólo/şî únu cáre-i̯ în̦ sus//dắ ţii̯ cu mína̦//lā...co [k] la mínă-l l-ai̯ ī mai̯ supţíre̦//ş-aíĉa [2].../lā...cápằ^{t}/îl...îi̯ pui̯ mai̯ g̦ros/să nū i̯ásă̄ ^{du}pă mínă//şî...cîn d̦ái̯...în p^{u}ópi^{c} [k] îm poḱíc/ắla cū...bắţu/ţíne̦-acólŏ/ca să...ca să̦ bá[ɛ] tă̆-m po̦árta me̦a̦//şī...ắla/i̯o vre̦au̯ ca să̦ bátă-m po̦árta lā...ĉĕlắlālt//ş-ăla...vre̦a ca să̦ nū mă láse/şî̄ o [ɛ] bat în̄ poḱíc/dacă ^{v}re̦a să ^{d}úĉe la el/dacă nu/la mine// [...]

[Da ʹvoi iarna cum vă jucaţi ?]

ne dúĉem pe lácur^{ŭ}/cînd ĕ́stĕ...în̄g̦éţát/şî ǰúcắn̄ h^{u}ói̯ḱic//pe gáţă̦//

[Ce jucaţi ?]

hu̯oi̯ḱíc//din ắla cu ^{b}ắţu̦//

[Cum e ?]

púne [ɛ] dóo pu̯orţ^{ŭ}/stă um portár în̄ po̦ártằ/ūm portár...cárĕ áre mūnúş/^{l}a pīĉo̦áre e sîn [k] pantóf^{ŭ}/sau̯ bo̦cán^{ĉ}/ca să̦ nū...dacă-l lovéşte/să̦ nu-l...do̦a^{ră}//şi...îm pàrte̦-áe̦a.../tót aĉélaş/po úrmă̦ lā...la míj^{l}ocu terénūlui̯/unde éstē dúnga aĉée̦a/acólŏ trebĕ̄ să̄ fíi̯e doi̯ íns^{î}//în̦ cáre únu cu bắţu...ţíne...la hói̯ḱìc/ş-áltu...tó la fĕ̄l//şi dă únu aléĝĕr^{e}a//cárē...i̯a hoi̯ḱíc//şi...dắ

---

[1] Întreaga secvenţă este pronunţată şoptit.

[2] Gest.

896

pentru hoⁱkíc/dacă po̯a‿să cîștígă‿ála să‿báĝe...prī [k] m̩‿príma reprízĕ gólū/îl bágă̦//ᵈacă nú/bágă‿àlăláltu̯//

andróne viᵘorēl
dói̯sprĕzĕĉĕ‿ànⁱ

852. DRĂGOEȘTI

(jud.Ilfov)

Culegere: 1972; MM, RP, MT; transcriere: RP

erău̯ bordée

báte furĉⁱ/șau̯ [k] u̯o-ŋgrăde̯á atúnĉa//ásta-i̯ númai̯ dă furĉ/i cu pai̯éntă ásta/atúnĉa băte̯á furĉ mai̯ rar aș́á/la um‿métru/la dᵘoi̯ cum ave̯á/ș-ápăi̯ pune̯á parⁱ//și-ŋgrăde̯á ca cîn‿drej‿gárdu/șî bulgăre̯á șî p-ᵘo párte șí pă álta/cu pămínt//o bulgăre̯á săptămîǹ-ásta pă dînău̯úntru/ș-ai̯lánta...pă dînafáră/că‿ĉa că să usúĉi/că dac-o bûlgăre̯á atúnĉa/șî p-u̯o párte șî̂‿pă álta/căde̯á//

áste̯a nu/ásta-i̯ dă̦ pai̯ántă/și să bulgăréște̯-oᵈátă/dî̂‿să fáĉe̯ pĕrétⁱli gros/nu cáde̯//ș-aș́á să formá ș-e̯a//da nú cu pódur dîn áste̯a//băte̯á acólo̯ pă dasúpra niște scîn [k] niște béțe/șî-i̯ pune̯á pămín‿șî lipi̯á//ș-ápăi̯‿inco̯áĉ-áșà/a-nĉe̯púᵗ‿să‿e̯ásâ áste̯a//cu tréstie/ápŏi̯...țíglă/ápoi̯ fi̯er/...ș-așá mai̯ dăpárte̯//

[Și astea cu paiantă ?]

áste̯a cu pa̯ántă tót în‿fèlu̯-ásta ⁱéste̯/sĕ púne furĉ la rînd/să co̦nstruéște̯ tu̯áte̯/víne dulgéri/ș-ápăi̯ ᵘo̦ pai̯antă̦m//cu pai̯ántă̦// după ĉe̯-a términát ei̯/noi̯ o pai̯antắm/și-nĉépe̯m să...ᵘo lipím/s-o vărui̯ím/acúmā a-nĉe̯pú‿să ᵘo vŏpse̯áscă/úi̯te cū diferíte cu̯lórⁱ...//

[Dar mai demult...?]

erău̯ bordée/ástà po‿să vă spui̯ clar că am văzú‿bo̦rdée̦/ș-am intrát îm‿bọrdéi̯/țigáni la boér aĉía-n ĉenúșă[1] únde-i̯ spúne/tot armán-ula acólọ/erá númai̯ bordéⁱe/ẽrá sat dă țigánⁱ/i̯erá boéri țigánuˡᵘⁱ̯ [k] erá țigáni boérulŭ/nu boéru̯[ε]țigánⁱ//tót‿așà ar vení// și‿ĩ fìⁱẹcárẹ avẹá acólọ trei̯zèș‿pátruzĩj‿dă famílii̯/i̯erá ai̯ lui̯/i̯el lⁱe da să mănínĉe/pă moșíⁱa lui̯ múnĉạ//i̯él‿ĩi̯‿întrețĩnẹà i̯árnạ//și i̯el lⁱe dădẹá lⁱémnẹ dă făĉá bordéi̯u pă lócu lui̯//șĩ acólo i̯eráu̯ bordéi̯ẹ//am‿fò‿șĩ‿i̯ó-m‿bordéẹ-acólọ//

ẽrá făcútă ᵘo gru̯ápă-m‿pămínt/pus...așá[2] niște lémenẹ/-a pus‿ĩ tréstii̯/ș-a pus pămím‿pă ẹa//acólo făĉᵉá u̯o sóbâ ǰos/o intráre un‿gîrlíș‿p-aíĉa/ᶻᵃ‿făĉᵉá ŏ‿u̯úșă/cum fáĉẹm noi̯ la tírlă/pă vrémúrⁱ/acŭma nŭ‿mai̯ să fáĉe níj‿la tírl-așá bordéẹ marⁱ//

téntẹa ĉe górgẹ

șái̯zeșîșàpte [de ani]

la boér

[Ai lucrat la boier ?]

aṇ‿lucrá‿șĩ i̯o acúma mai̯‿iñ...

[Și cum era munca la boier, cum era pe vremea aia ?]

cum erẹá pă vremẹ-áẹa/primăvàra/...ca să...pîn tréi̯zĕșîĉìnĉ// atúnĉa am pus i̯ọ mína pă cáⁱi mⁱei̯ șî cărúță/mă duĉáṇ‿la bọér/că n-ávẹam...avẹá feméa vo tréi̯‿pogu̯àne/i̯o vọ trei̯/ș̆áse/nú nẹ-ajunĝá//să pui̯ dóo cu porúmᵇ/‿dóō...ne tréĉĕ vára dăĝᵉába la el/cái̯i trebᵘ̂ẹá să mănínĉă/trẽẹá‿să ai̯ ș̆-um‿porᶜ/șĩ ᵘo vácă/șî nú-țⁱ ajunĝá//u̯oi̯/...șî mă duĉáṇ‿la boⁱér/...primăvàra/și mă scriⁱám acólọ că [k] ș̆i mă-ntrebá/

"bă̄i̯ ! dáca pos‿să munĉéj/‿dáca nū...o [ε]ᵘo-ṇcúrĉ//cíte poᵍẹâne i̯ĕi̯ ?"//

"păi̯ i̯o ziĉáṇ‿să‿ẹau̯ ș̆ásẹ"/

---

[1] Nume topic.

[2] Gest: cu vîrfurile apropiate.

898

"nu/z‿dau̯ númai̯ pátru//ma‿ai̯ vun‿copíi̯l dă múncă ?"//

"n-ắm bo^{i}ẹrắșûlẹ/n-ắn‿coconắșulẹ/n-ām"//

"păi̯ bă ! tu ^{i}ẹj‿băi̯á‿vrénic ?"//^{câ} mai̯ întré^{b}á pă u̯únki-mi̯u/ câ ma‿ếrá...

"lắsă boerûle că‿ế‿băẹá‿bun/îl lọm pă lîngă noi̯ șî‿p-ắsta"// ma‿ếrau̯ bătrîn^{i}//

șî-n‿dădẹá și mîe trei̯ pogu̯ánẹ/pátru/da mai̯ făĉá u̯únu resfét// mai̯ mă duĉáṇ‿la séĉirẹ/mai̯ î‿făĉáṇ‿și vum‿pogón dóo dă ^{u}ogór...// șî tu̯ámnà/porûmbu/tót úna‿ș-ùna//mai̯ tîrzíu̯/lu̯a ^{i}el dóo șî noi̯ trei̯//din ĉiṇj‿dóo//dînti^{i} a foz‿dîn trei̯ u̯úna/lu̯am noi̯ dóo/^{i}el úna/mai̯ tîrzíu̯/a skimbát//lu̯a ^{i}el dóọ/și n^{u}oi̯ trei̯//pîṇ‿la ^{u}úrmă vẹnẹá...lu̯a i̯él trei̯ șî n^{u}oi̯ dóo/că-i̯ mai̯ făĉá um‿pog^{u}óṇ‿la pátru//

[Acelaşi]

aṣ̌á să fáĉe núnta la țárẹ

ásta[1]-i̯ cúscra//ásta[1]- i̯ fáta/și...ăsta[1] ĝinerica//àșá//și i̯o i̯-am ĉerú‿la cúscra/

"ûi̯tẹ dûmne/ásta ți̯-e fáta/ắsta mi̯-e băẹátu//îs‿pláĉi mă băẹátulẹ ?"

a spus că "da îm pláĉ^{ŝ}ẹ"//

"făi̯ fátă țíẹ-s‿pláĉe ?"

"îm pláĉe și míẹ"/

"acúm să fis‿sănắtóș^{i}/să ne-nțeléĝẹm/vrei̯ cúscre ?" //[2]

da/da/dacâ‿sâ-nțeléĝẹ/sígur că treế‿să vrẹa //[3]

"ẹ ! úi̯te ĉé‿estẹ/mie-n‿dai̯ dóọzĕj‿dă ștergárẹ/pentru călțunár^{i}"//

da/àșá//[3]

---

[1] Gest spre persoanele de față.
[2] Se adresează unei vecine care asistă.
[3] Replicile aparțin vecinei căreia i se adresează informatorul.

"șí dćozej‿dă bazmálẹ"//

așá‿ȇrá-náinti̯//[1]

apróbă/zi númaⁱ^‿da[2]//"și mai̯ îm dai̯ ĉi̯ņsprĕzece batícurⁱ pentru surốrⁱ dă ĝínirẹ"/

àșá/[1]

"șî zéĉe fulárẹ//și núnu te privéștẹ//ûte ȩ́șa[3]-i̯ núna márẹ// "a spus să-i̯ dai̯ ᵘo‿mie‿ĉiņ‿súte/banⁱ/dai̯ ᵘo mie ĉiņ‿súte/ᵘo vádrą dă țúi̯că/dóo vĕdʳᵉ‿dă‿vín/șî să-s‿trăȩ́ască fíni" am spus ȩo//"e ! cîņ‿fáĉȩm núnta acúma?"//

"măi̯ s-o púnem dă-ntíⁱ^ noi̯émbre/sau̯..."

"nu lásă dă octómbri̯e că...culéĝim‿víⁱa atúnĉa/c-acúma n-ávem‿vin/n-ávem țui̯că/da ᵘo fáĉim [ɛ] o-nĉepém dă sîmbătă ?"//

"dă símbătă cúscre s-o fáĉem/tu-i̯ mázărȩa mắ-si"/

șî mergá dumínică pînă lunⁱ//așá erá-náintẹ//[1]

"ē^ⁱ ! lăutári-i̯ tomi̯ím pînă márțⁱ/să ștíⁱ !//mai̯ dai̯ j‿dŭmnȩatá ĉȩvá//că cîntă de ! șⁱ‿dŭmnȩatá/ĉe!vrei̯ dacă ai̯ fátă núma să ...ˢ‿cíntẹ lăŭtári̯ dăĝⁱábà ?"//șî așá nȩ-am înțeléˢ/am înĉȩpú‿núnta...sîmbătă/a veni‿si̯ára féte la noi̯ aíĉa la băi̯át/am bărberí‿ĝinerícа/am băᵘút uņ‿kéf așá pînă pă la vo dóoșpe nȩáptȩa símbătă/d-acȩálȩa fìecáre s-a traz‿la lócu lọr//

"băi̯éțⁱ/mîi̯ne dă dimínȩáță la óra ọpt/să fițⁱ îņ‿stámbă//vă prezȩntáz‿la datoríe fiȩ́ĉárẹ//tu ⁱeșt‿i căltunár/tu eș‿pocîzáu̯/tu ⁱeș‿cu brádu/tu ēș‿sóră dă ĝínerĕ‿venís‿tᵘoț/la mínẹ//ațⁱ înțĕléz?"

"da/am înțĕlés tatái̯ẹ" sau̯...cum a zís‿ei̯//

dumínică la óra u̯op/sau̯ nóo/a-nĉepú‿să prezínte la míne toț//"e ! băéțⁱ/...ẹ ! ắști̯a zéĉe mérĝez‿la nun//ắștȩa zéĉe perék/mérĝẹz‿la...mirȩásă//mai̯ stas‿șⁱ‿lá‿mîne vo doi̯ trei̯//lȩazⁱ‿voi̯ doi̯ lăŭtárⁱ/rămínẹ dọi̯/și oprés‿șî‿i̯o únu"/că‿avȩám ĉinĕ//ș-àm‿pornít-ọ la kéf tăticule/pînă sȩárā//

---

[1] Replicile aparțin vecinei căreia i se adresează informatorul.
[2] Se adresează aceleiași vecine.
[3] Gest spre persoanele de față.

900

pă la pátru/a^{m}‿mer^{z}‿la biséricӑ/a cununát...núna máre pă fí̯ni/ș-ápăi̯ am mer^{z}‿la salón/și̯-am intrá‿la ^{u}o más-acólo/să trăéș‿șí matálẹ/cam dí pă la u̯opt așá/pí̯nă diminẹáța pă la vro...zèĉe‿úņșpi//dac-a vrut‿í...núnu márẹ sâ stẹa pînă sẹára/nu l-a supărá‿niménẹa//că mai̯ stătẹá la sócru máre n^{î}țél/mai̯ merĝá ș^{î}‿la sócru mic/c-așá e núnta/s-o duj‿dí cólọ‿pînă‿cò^{lo}/s‿să cunoáscă//să nu rămí̯i̯-ă̯lă [k] să n-áûz mì̯i̯ne-poi̯mí̯i̯nẹ/c-a rămás mai̯ mul‿la minẹ//cúscru tu/cúscru i̯o//

[Dar ce făceai luni ?]

ē ! lun^{i} dă dim^{i}nẹáță zíĉe "e ! băi̯ su̯ácre"/víne...núnu/núnu dacă‿ē mai̯ ambiți^{u}óa/"i̯a să-l lu̯as‿pă sócru̯-ăsta nițél mă/să-l gătíț"//i̯-àgáță după ^{i}el sărácu/máturӑ/mai̯ ști^{u}‿ș-i̯o ĉe-i̯ lẹágâ dă gît/acólọ/clóp^{u}ŏt/

"mai̯ dai̯ țúi̯că [ɛ]soácre máré ?"

"mai̯ dau̯ tói̯că/mai̯ dau̯"//

da soácra/nu z^{î}ĉe nimíc ?//i̯a dí cólọ/dac-a lu̯át-o ș^{î}‿pă ẹa la-ntrebár^{i}/îi̯ lẹágă diferíte...trénțe dă ^{gîd}‿

"dau̯ ș-i̯o mái̯că vo dóo găi̯ín^{i}/vă [ɛ] vă fáĉe mai̯ca mì̯ŋcárẹ"/

"da nu/i̯a s-o dăņ‿la dírjă/că nŭ‿ne cunoáște băéț^{i}/« toț^{i} a fos‿proșt^{i}/a plecá‿ĉe/«nŭ‿nẹ-a făcú‿nimíca ắștẹa»"//ne híțî^{i}e/nẹ...dúĉẹ pă drum/ne vopséște/în tot félŭ/ne súe și-ŋ‿cărúță pă neşte roti^{le}/^{j}‿ne tîrắștẹ/și călárẹ pă cîti̯-uŋ‿cal/cà‿la‿núntă/că de! dáca mai̯ i̯a u̯ómu mul‿la cap cîtẹ-o țúi̯că/...trébẹ să faș‿ca t^{u}oț^{i}//că de ! nu-i̯ fag‿gústu lu ĝineríca/"ẹ́tă bă ! tau-tu̯-a stat așắ posomorît"/îi̯ spúne mirési//poáte că mai̯ dă și vum‿pumn/așá pínă-n núntă//și așá să fáĉẹ núnta tái̯că/și ^{u}o țínem dă símbătă/pìn-aproápe marț^{i} așạ//ápăi̯ treé‿să dăn‿dáu la lăutár^{i} să pléĉẹ că ápăi̯ nẹ c^{u}óstă daca-i̯ ținem p-ắẹa//că‿ắẹa cíntă/și n^{u}oi̯ bem/ș-o-ntărím i̯ár dîn nou̯//și ne c^{u}óstă t^{u}ót pă noi̯//ș-așá să fáĉe núnta la țárạ//

[Dar pe urmă la o săptămînă se mai duce, joi după nuntă...?]

i̯e ǰu̯oi̯ pă vrémurⁱ/acúma nu mai̯ să fáĉe//spúne că mérĝim cu cᵘolác/câ ne ḱámă...pă sócru mⁱic/îl ḱámă sócru márẹ-acólọ/şî mai̯ fáĉẹn tai̯că um͜ pui̯ dă ḱef să trăéşt !//ĉícă ḱámâ cu cᵘolác sócru mic/pă sócru márẹ//sócrū mic îl ḱámâ p-ắlẹ máre//

îi̯ scu̯áte la bisérⁱcă dọámna núnă/la dóo săptămínⁱ/îş̯ ẹa fíni/să dúĉe la bisérică/ş-ápăi̯ mai̯ víne͜ ẹár la sócrū...márẹ/şî mai̯ tráĝe ᵘo ḱerfenẹálă dă băᵘút//dọámna núnă şî cu dómni ĝinérⁱ//şî cu núnu/daca-i̯ mài̯͜ aprọápe/dacă nụ...//

[Acelaşi]

ásta-i̯ múŋca la cínipậ

u̯ō sⁱemănám/îi̯ punẹám u̯o ĉⁱọáră͜ dòᵘọ să n-ᵘo mănínĉè/la ᵘúrmă ...să făĉắ cínipa márẹ dậ vărát/p-atît aşá/intrám î͜ i̯a/u̯o vărám ᵘo adunám p-áẹa carẹ ése͜ ẽrẹá dă vára/ş-ọ̄ [k] p-áẹa dă tọámna care avẹá măĉⁱulíe ᵘo lăsám/şi ō͜ adunáᵐ͜ p-áẹa dâ vára/ş-o făĉaᵐ͜ mînúḱurⁱ/ş-ᵘō...o aduĉáŋ la gîrlâ//ş-o băgám la gîrlă//

ᵘò ţinẹám u̯o săptămínă/şapte͜ ᵘòb͜ zílẹ/ş-o scᵘotẹám/u̯ō punẹáŋ͜ la su̯áre/ᵘo spălám bínẹ/ᵘo punẹáŋ la sọáre ᵈ͜ să ᵘuscá/u̯o punẹám u̯ō...pi̯isám îŋ͜ grọápă/şâ la úrmâ ᵘo͜ bunẹám la...melíţậ//ş-o melíţá//dîn͜ î melíţă/o făĉám͜ fui̯ór [k] dî [ε]darác//o punẹám în darác/ş-o dădẹám pîn darác aşá/ş-o făĉám...fui̯ór ş-o torĉám/dîŋ͜ cîni [k] dîm͜ fúrcă//ásta cínipa//

tọámnă/áẹa dă tọámna ᵘō culeĝẹám/pă tọámnă dâ tᵘot//ş-o duĉám îŋ͜ gîrlâ ẹar/ş-o...făĉá şî p-áẹă la fel ca p-áẹa dă vára/şî...ásta͜ i la cínipă//ásta-i̯ múŋca la cínipậ//

dácạ pui̯ foⁱíţe/trebúe s-o baĝ͜ î͜ ⁱápâ/s-o ᵘọpărⁱéşti/s-o vopséşti/s-ō...dă [ε]u̯urzẹál-aẹa carẹ-o torį͜ dîn...fúrcă/fhíru̯-ăla//

---

¹ Rest.

902

să-i̯ fac̑ scrobi̯álă ș̌-i̯ei̯ cum trébue să-i̯ fac̑ⁱ cu c̑ⁱárâ/cu uléi̯/ cu c̑ẹ-i̯ dai̯ acólọ/ca să mẹárgă pĩ‿spátă/că‿ᵈácạ nu-i̯ faș‿p-álẹa nu mérĝe pĩ‿spátạ//ș-ástẹa mámạ o știu̯//

[Ca să fie mai albă ce-i faci ?]

c̑íne áre práfur dă cᵘopt o [ɛ] ᵘō fʰi̯erbẹá cu práfur dă cᵘopt //c̑íne n-àvẹá/ᵘo fi̯erbẹá cū c̑ẹnúșâ//c̑íne nu vrẹa s-o ĥárbâ cu c̑ẹnúșâ/ᵘo fʰi̯erbẹá cū... [ɛ]vrécie d-áẹa dâ săpún//cárē rămínẹ la fúndu săpúnului̯//șĩ‿o făc̑á álbâ//dácạ vrẹa sâ-j‿bátâ cápu/dáca nu vrẹa sâ-j‿bátâ cápu/o lăsá așá cum să găsẹá//ș-o făc̑á așá//

catrína iᵘón ne rádu̯
dă șái̯ze...șĩ‿pátru am avút
àstă-ẹárnă,am íntrát în șái̯ᶻᵉˢc̑ìnĉ

lína

ᵘo tundẹám/o adūc̑ᵉám acásă nu putẹám să s [k] ᵘō‿opărésc ᵘo săptămínă/dóo/trei̯/pentru că‿ẹrám la cîmp/nu putẹán̯‿să stau̯ dă ẹạ//ᵈạca-m vinẹá și mie bʸine‿/ête p-o plọáⁱẹ ca ásta/ᵘo‿ộpārẹán‿ dă sẹára/punẹám ápă pestẹ ẹa ĩ‿álbgii̯e/ș-o ținẹám pînă dîminẹáța/ dîminẹáța o punẹám ĩ [ɛ] în‿tírnạ/șⁱ‿mă‿ᵈc̑an‿dâválᵉ‿la gírlă c-un̯‿ cᵘopi̯il dăpă mine cu [k] dă tírnă/ș-o spălá‿la gírlâ//

vinẹám acásâ/u̯o bătẹán̯‿cu bⁱáțu...bʸínẹ-a dóọa zi dăpă c̑e să scurĝẹ́ ẹạ bi̯íne/ș-o punẹám șĩ să...sā zvîntá/ș̌-o bătẹán̯‿cu báțu/ șⁱ‿la ᵘúrmă u̯ō...làsán̯‿s‿să u̯usúc̑i̯/ᵖă‿ụ̂rmă-l lu̯ā‿la scărmănáᵗ‿cu fhíru cu fhíru/ọ făc̑aᵐ‿mormán márẹ/ô‿făc̑ám în lⁱegătúr/ne‿ᵈûc̑án̯‿ la...mașínă și o trăgⁱá//

dácă vínẹan‿d-acoló/luám/cîte nițícâ/fă-i̯ c̑oráb‿lu cutărícă/ fă-i̯ c̑orábⁱ‿lū cutărícă/fā-i̯ niște mînẹj‿dă flanẹá lû‿cutărícă că s-a rupt ai̯íc̑a/ș-așá...ᵘo petrec̑ᵉám//dáca vrẹan̯‿să‿ộ păstrés‿ să nu fac [k] să-i̯ mai̯ țîu̯ așá/punẹám abálẹ//lu tás-su/să-i̯ fac ţu̯ále/dĩmíi̯i//u̯o torĉám/u̯o-ndrugám/u̯ò‿pungám acólo...ĩ...răzbu̯ói̯/dâ-i̯ făĉám ᵘurzẹála cum trebûẹá să fhíⁱe cū...mă roc‿cu...d-álẹa/cū...scrobi̯álă d-áça aṣá/ṣ-ō făĉám...pă ő [k] mă‿ᵈĉan̦‿la urzărẹá-să ő‿urzẹá/ṣ-o punçá‿ș̌-i̯o...abálẹ/ṣ‿făĉám...u̯ómului̯ dĩmíⁱe pă ⁱel//

[Aceeaşi]

ásta éstẹ la gîndáĉ

îi̯ făĉái̯ [k] i̯ẹrá...da ni [k] ăcű‿să híe nu-i̯ mai̯ văs‿cît erᵉá dă mi̯iĉⁱ/nîĉ‿um‿phíc//da atúnĉa îi̯ vedẹám/câ‿érám mai̯ tínără//șî-i̯ pungám‿ĩ pă farfurii̯e/șî‿lẹ pungám acólọ-ṣà frűză/șî i̯ei̯ i̯nẹá șⁱ‿să urcá acólo pă farfuríẹ [k] pă frűză j-o mîn̦cá/pûnă să făĉá o [k] farfuriá plínă//

la űʳmă-i̯ lọam/îi̯ pungám p-ᵘo távă áltâ tăvúţâ mai̯ márẹ/pînă să făĉá marⁱ marⁱ mulᶻ‿mulᵃ/pînâ să umplẹá o ta [k] d-ásta/ᵘo másâ d-ástẹa//d-aíĉa-i̯ lu̯am/îi̯ pungám îm‿páturⁱ/ș‿făĉám páturⁱ//ș‿lẹ dădi̯ám/frűzâ sạ mănînĉẹ/ii̯ apărán‿dă ápạ la frűză/să n-ái̯vă ápâ frűza/ ĩ ! ĉé‿zîĉ ? ásta éstẹ la gîndáĉ//

la ú̯rmă dûpă ĉe făĉá gogóʲ/lⁱe pungám dạ pă cîmp/lẹ-adunám‿ĩ d-ái̯a...ạṣá/băţu̯ás-ạṣa/șî ᵘo pungám pă perétẹ-aṣá/ș‿să u̯rcá pă peréte/șî...pă i̯a/șî făĉá gogóșⁱ//d-acólo ᵘo lu̯ắ/ș-o duĉán̦‿la feméili carẹ trăĝá dâ făĉᵉá borangíc//pă ru̯átâ//

[Aceeaşi]

[Porcul]

îl ĩjúngii̯/u̯ómu carē ĩjúngie/îl pîrléștⁱ/îl laĭ‿dă mu̯árẹ/îl spîrléștⁱ/îl spⁱelⁱ frumu̯ṓs/îi̯ dai̯ sárẹ pă șoríĉ acólo frumᵘós/îi̯

904

tái̯e cápu îl dă jos/la úrmă-i̯ spúne̯ [k] îl táⁱe pă spⁱináre şî‿îl dăsfác̑e̯/şî-z‿dă máţîli-ŋ‿copái̯e̯/şî‿lⁱe...lă [k] pleş‿cu ⁱéle şî ţî lⁱe cúreţⁱ/ţi lⁱe spⁱelⁱ/ţi le faş‿frumᵘós máţîli/i̯el acólo̯ u̯ómu...i̯-adúj‿bᵘorcáŋ lîŋgă el/e̯-adúş‿pútină̯/e̯-adúc̑ îş púne̯ u̯ásîli/îş púnĕ tu̯áte̯-acólo/î‿ⁱále̯a şî le̯-aşáză cu sáre lîŋgă i̯el/dacă să [ɛ]te̯-astîmperⁱ/pui̯ zlănina-ntr-o párte̯/la urm-a dóa zi a tréa zi cîŋ‿vreăi̯/u̯ŏ tokái̯/ᵘŏ făc̑ái̯ untúră/ŏ‿pŭne̯ai̯ îŋ‿gárniţă/dîŋ‿cárne̯a lui̯ fac̑ acólo̯...pʰiftíi̯ĕ/fac̑ sarmálⁱe/fac̑ cîrnáţⁱ/faş‿caltabóş/...aşá să fác̑i mámă̯/nú‿mái̯

[Cum le faci pe toate astea ?]

cúm le̯ fac̑ ?//la sarmálĕ tᵘoc̑...cárne̯a/î‿fac̑‿î [ɛ] rę̄ntáj‿dă̯ ᵘorés‿cu c̑i̯ápă/pui̯ cárne̯a acólo u̯ŏ méstiş‿cu tᵘótu/pui̯ fo̯ái̯e̯a dă várză cum‿vrei̯ să ţi̯-o faj‿dă máre̯/dáca vrei̯ s-o faş‿ş-aşá /ᵘo fac̑ aşá /dáca̯ vrei̯ s-o fac̑ⁱ aşá/āşá[1] /o fac̑ aşá//āşá[2]//

î‿caltabᵘóşŭ/îi̯ tai̯ c̑ᵉápă/i̯i̯ pui̯ u̯oréz/îi̯ pui̯ acólŏ şî lui̯ pi̯pⁱér/c̑e̯ vrei̯ acólo/miro̯áse̯/îl bag̑ acólo-m‿máţu̯-ăla frumᵘós/îl cᵘóş/îl pui̯ la foc şă-l fʰi̯erbʸ//

la ᵘúrmă/cîrnaţi cînd îi̯ fac̑/îi̯‿púi̯ u̯ŏ [k] ăsta pi̯pér/îi̯ pui̯‿î ᵘústurᵘói̯ pʰisát/îl pui̯ la maşînă...pîlnia/bajⁱ‿máţu pă áe̯a şî ...merş‿şî-l‿î fac̑//ᵘúmpli cîrnátu-nainte̯//ş-áste̯a mámă să fác̑e//

c̑órbă faj‿dĩ‿u̯áse̯/fac̑ kíftie dîŋ‿cà[ɛ]păţînă/dîm‿pʰic̑u̯árⁱ-le̯-àle̯a d-ai̯íc̑a fac̑...//

[Cum faci piftia ?]

i̯l pui̯ la foc/ᵘo spelⁱ frumóz‿bucăţélli̯/le̯ pui̯ la fog‿le fʰerbⁱ/cum să fác̑e ş-acúma/c̑e acúma nu să fác̑e̯ tot aşá ?//ẽ ! şă îi̯ pʰisézⁱ usturᵘói̯/i̯l laj‿nîţⁱél să să răc̑ásca/ŏ‿mai̯ vîntur şî pă e̯a să să răc̑ásca/şî-i̯ pui̯ usturᵘói̯/ş-o pui̯ la farfurí//

[De umplut ce mai umpleaţi ?]

nu maⁱ‿umple̯ám nîmica̯//ásta‿erà//do̯ar făc̑ã‿j‿noi̯ nişte...

---

[1] Gest: cît palma.

[2] Gest: o jumătate de palmă.

kofté̯lẹ-acólo cu...dĩ [k] lu̯áte dĩ...cîrnáț-ia/cárnẹ/amesticát-acóḷo/șĩ‿punẹ̯ám...făĉáṇ‿kóf

[Dar tobă nu făceai ?]

fàĉᵉ̯á/fáĉe úneli lúmẹ̯a/da i̯o nú‿fac//i̯o sîm‿bătrínă/i̯ő‿n-am apúcá‿dă [ɛ] bàtrînéțẹ̯a/dîn tînerétẹ̯a mẹ̯a să‿fac tóbă ᵈ-álẹ̯a//nú‿fac/fáĉẹ copi̯i-ẹi̯a p-acő‿pâ‿la bucureștⁱ/aṃ‿văzú‿că făĉᵉ̯á/da i̯o n-am făcú‿mámă̩//

[Dar mațele alea mai groase ce faci cu ele ?]

carĩ-i̯ gru̯ásẹ táre nu [k] i̯o nu[ɛ]/lẹ dădẹ̯ám îṇcóḷo//nu/nu [ɛ] nú‿lẹ dăsfundám//núma ĉe trebui̯á/máțe...ᵘobíǰnuⁱítẹ dă cîrnáțⁱ/dặ...caltabᵘóș‿i/búrta/trái̯sta/álẹ̯a dọ̯ar lẹ luám//da//îṇcólo álẹ̯a gru̯ásilẹ-alẹ̯a/márⁱlẹ-ạlẹ̯a/crétⁱilẹ-àlẹ̯a/nú le luám i̯o p-álẹ̯a//

[Aceeași]

nẹ̯-a furá‿cáⁱi

nẹ̯-a furá‿cáⁱi//nᵘoi̯ am viní‿dâ la rest[1]/dâ la mei̯/ᶜᵘ pátru cai̯/cú‿dᵘoi̯ dîndărặt/doi̯ dîñ la ḥam//ș‿cîn‿am viníṭ dâ la rez‿d-acóḷo/am‿ĩ da dâválẹ/pặ márnẹ/că noi̯ stătẹ̯ám túma la márne stătẹ̯á áldi máma/túma lă cápu sátului̯ îṇcóḷo//ș-an‿da‿dăválẹ-așá pă ạ́gẹ̯a/șĩ‿ĩrá tărĝ dă paẹ/erá mașînă/c-așá‿ẽrá-naínțe vréme/ẽrá mașínⁱ pă cîmp//

ș-i̯ő aúᶻ [k] cîn‿an‿da‿dăválẹ/cîn‿am opríṭ‿i̯ la pus‿să lẹ dặm ápâ la cai̯/nú‿șădi̯á/dădẹ̯á dîm‿phiĉére/șĩ‿bătẹ̯à ắi̯a dâ la ḥam...//trăĝáṇ‿ș-i̯o ș-ő cumnát-a mẹ̯a dă ⁱei̯//ca să stẹ̯a pă loc/să bẹ̯a ắi̯a dâ la spátẹ//dâ la spátẹli cărúți̯//aṃ‿viníṭ acólo/ș-am...da‿dăválẹ/acásặ/am intrá‿pă pu̯ártặ/m-ā puz‿mám-acóḷő/am mîṇcá‿șĩ noi̯ că mámă bătrínă cu ĉe[ɛ]a‿avút...să ne dẹ̯a acólo/hai̯ să nẹ

---

[1] Nume topic.

906

culcắm//

nẹ-ằṇ͜ culcát/am adormịit/cîn͜ ne dăşteptăṇ͜ j͜ noi̯/p-áldị [ɛ] táta al [k] ŭ͜ fratẹ-al mịeu̯/a dọrm^i^i͜ la spátẹli ca^i^ilor/aşá lîṇgă cărúţạ//că noi̯ ẹráṇ͜ la márnẹ dă tot acólọ/lîṇgă cîmp//ş-a dormịi͜ la spátẹli ca^i^ilor/la cărúţ-acólọ//şî táịcă [ɛ] tát-al mịeu̯ a ẹşí͜ dîṇ͜ cásă/ş͜ s-a dus să să uịtẹ pắ͜ la cai̯/să dẹa rọátă pă la vaş/pă la cai̯/că͜ ér^e^am do^u^o famílị͜ acólo/^m^͜ bătătúră/cu fráti-mịu/că͜ er^e^á fráti-mịu-ṇsurát//

şî cînd͜ ĭ s-a dus.../n-a mai̯ găsí͜ cá^i^ị//luásẹ ^u^únu da [k] ^u^únu dă dîndărắ͜ d-aíĉa /şî ^u^únu dă dînaintẹ d-aíĉạ //îị luásẹ-mp^h^istriţáţ^i^ aşạ//caré͜ er^e^á mai̯ bun/p-ắẹa-i̯ alesésẹ//păi̯ da áltă [k] ẹ-aṇ͜ da͜ cu pịiĉóru lu nĕṇẹa ispáz͜/lu frátẹ-mịu̯/

"măi̯ ịispáşị"/

"ĉé͜ vrei̯ ?"//

"ịa scụal͜ tu-ṇ͜ sus//úndi-i̯ caịi mạ ?"//

"păi̯ la cărúţă"//

"păi̯ nú͜ i̯ mă niĉ uṇ͜ cal/dăcít ắẹā míĉị"//

"cum bre nú͜ ịe ?"

"nú͜ ịẹ"//

à͜ vẹnít/ịo dorńám cu cumnáţī-mẹa ş͜ cu máma dorńám [ɛ] parmalúc//avẹám parmalúc//

"măi̯ savúle"/sĉe "ịa scụal͜ tu d-acólọ"//da ịo am foz͜ dăştẹáptă

şĉe "di͜ ĉé ?"//

şĉi͜ "scụal^i^͜ ĩ͜ sus"/şĉé͜ "că noi̯ n-áven͜ doi̯ cai̯ la cărúţạ"//

"cúm͜ să pụátè ?"/

ş^ĉ^e͜ "zău̯ n-áven͜ doi̯ cai̯ la cărúţạ"//

nẹ sculắm tụátẹ că͜ ér^e^a^m^͜ mar^i^/ne sculắṇ͜ tọátẹ/ne uịtám/dă͜ únd-erắṇ͜ să lụŏṇ͜ cai̯ ?//cîn͜ am ịşí͜ la márne îṇcólọ-şà/să vẹdéṇ͜

---

[1] Gest.

c-o fhí scăpá‿şî s-o hí dus pă cîmp sà mănînĉè/ne vinẹá uŋ‿cíịne dî pă márnẹ//d-aⁱíĉa dû pă márnẹa sátului̯/du p-aiĉ-ăşá vinẹ́á acásậ//că i̯ẹl nu să lậsá dâ cai̯ du̯ắmne‿ferêştẹ !//nẹ-am ui̯tá‿lung la ⁱel//n-ám‿avu‿dă unde-i̯ lu̯a//ăŋ‿cătát...pestẹ tᵘot[ɛ]tâ ţara rúmînẹáscậ//nú i̯-aŋ‿găsit//

[Aceeaşi]

porúmbu [şi] grî́u̯u

înaⁱínte vréme porúmbu să făĉá ᵘogọ́r//ⁱindiferént/dĕ primăvară/indifⁱerénᵈ‿de tu̯ámnă//indiferénd‿erᵉá ọgóru făcút în miríştẹ/ sau̯ îm‿borumbíştẹ/sau̯ îm‿mălăi̯íştẹ sau̯ în ọrzíştẹ/dacâ‿érᵉá făcút/sau̯ în‿î...floárẹa-sọárlû‿nú‿erẹ̀a pă tímbu̯-ăla/floárẹa sọárîlui̯//

şî după ắẹa/...primăvára să...borậná/şî‿dacâ‿érᵉá nevóie să mài̯‿întọrĉá înc-o‿dátâ/sâ făĉá din nou̯ ᵘogór/sau̯ nu [ɛ] dacă nú‿érᵉà nevóe/nú să mai̯ întọrĉá/şī/să punẹá porúmbu...cu caⁱi/cu plúgu//uŋ‿ĉetăţẹán punẹá-naⁱíntẹ pă brázdă/şi ᵘúnu merĝá cú‿cáⁱi dûpă el//ᵘo brázdâ să punẹá/dóᵘō nu să punẹá/dup-áea să gr [ɛ] sậ grâpá la conác/cîn‿érá pămîntu rẹávận/şi‿după‿áẹa...la zéĉe dóᵘọşpe zilẹ/cînd‿eşá porúmbu/să borî́ná i̯ar din nou̯/şi/să sậpá d-a-ntrégu//pă tímp-ûla nu i̯eᵍzistá prăşîtọáre să prậşáscă//

şi/să săpá u̯o sápậ/...o síngurậ sápă/...şí dóọ sâ sậpá//şi după‿ắẹa să rărîţá//în tímpû ráriţi cîŋ‿să rărîţá pᵘorúmbu/să rậrẹá cu mîna din nou̯//

şi după áẹa/îi̯ venẹá tímpu lă sẹzónu lui̯ dă...dă cᵘopilí‿să mai̯ copi̯lẹá înc-o dátā cînd [ɛ]să făĉá pọrúmbu máre/dĕ-i̯ dădẹá... um‿pi‿kíca/sau̯ mai̯‿î...cînᵈ‿înĉepẹá polonizárẹa‿ắẹ-atúnĉa a porúmbului̯/să r [ɛ] să rậrẹa din nou̯//dacâ ţî‿să părẹá că-i̯ cam des// şi după áẹa u̯rmá la culés//la culés să culeĝⁱá/să făĉá grămézⁱ/să

908

tăe̯á coĉénīⁱ̂...acolō-n...regulá‿cum să tăe̯á șí-nạⁱ̂ínte/sắ‿făĉá bráțe̯/sā̆ le̯gá znopⁱ/să făĉá gluĝ‿im‿piĉⁱ̂u̯áre/dúpă‿ắe̯a să cărắ porúmbu/acásă lā...po̯rumbáru ᵘ̂ómulŭ̄i̯ acólo ùnde̯-ave̯á/și̅/după áe̯a/u̯urmá să să pregătᵉ̂áscă...terén dă tu̯ámnă pentru-n̯sămînțáᵈ‿grí̂u̯u̯//

[Dar cum îl culegeați, cu foi cu tot ?]

nŭ‿/fắră fo̯i̯ să culeĝá//să fr [k] să culeĝā́ curát//fū[ɛ] fo̯áe̯a rămîne̯á-n túfă//înțeléj ?‿rămî́ne̯á pă fírū [r] pă fíru porúmbului̯/să ru̯pe̯ắ [k] sặ curắțá frumós ș‿să rupe̯á-n...rămîne̯á-n túfa porúmbulŭ̄i̯//

[Acum să ne spui cum se punea grîul, care era toată munca lui.]

gî [k] múŋcā[ɛ] a grí̂u̯ului̯/să-n̯sămînțá.../i̯indiferéṇt în‿î u̯ogᵘ̂ór dẹ̄...tot unᵈe̯-a foz‿grî́u̯ pus/sau̯/sặ-n̯sămînțá-n...în‿î...im‿porumbíște̯//cáre̯ să-n̯sămînțá-n ogᵘ̂ór dẹ̄...tót unᵈe̯-a foz‿grî́u̯/să prelucrá dă dóo trei̯ u̯orⁱ//să făĉá o dátă cînd erá-ŋ‿clắi̯/...ắlaŋ‿care̯ fusése-nai̯ínte/să-ntorĉá frumós‿î la u̯ō...adînĉíme mai̯ mícă/a dó‿o̯arĕ sặ-ntorĉắ...i̯ar din no̯u̯ la ọ̄‿adînĉíme mai̯ máre/ș-a tre̯e̯a o̯áre/la ᵘ̂ṓ‿adînĉíme̯ mái̯‿màre//ș‿să-n̯sămînțá/indiferẹ́n‿cu mặrcătoa̯re̯a/i̯indiferén‿cu mína//ĉe̯ să-n̯sămînțá cu mína/să pune̯á...jumătáte să dⁱ̂de̯á diŋ‿canṭitáte̯a respectívằ/dîŋ‿kilográmᵉlẹ̄‿respectíve̯ să dắde̯ắ...dădăsúpt/șî...ju̯mătáte să‿ᵈᵃ̆de̯á de̯asúpra//șî după áe̯a să borặná//grí̂u̯u//

[Dar,înainte de a-l semăna,făceai ceva cu grîul ?]

da/să tratá cu niștē‿î...niște̯ prafurⁱ//i făĉá un tratamént//ca să nū... [ɛ] prínđā mălúră/cum să spune̯á atúṇș‿pă tímb-òla//șì‿atî́t/îŋcólō...îm‿problḗma grîᵘ̂uli//așá să făĉá-ntrégu grî́u̯//

[Și pe urmă, cînd ieșea ?]

cîn‿i̯eșe̯á grí̂u̯u/la ᵘ̂úrmă sĕ prive̯á/grí̂u̯u dacă ave̯ắ nú‿ḗre̯à uŋ‿grî́u̯ curá‿/sắ [ɛ] să prive̯á dă secáră/șî...la úrmă/după áe̯a ᵘ̂urmá séĉẹra//să tăe̯á cu mína/sau̯ cu seĉerătọárẹa/da pă tímb-ọ́la nu pre̯a egzistá seĉẹrătᵘórⁱ/în tímᵇu cîn [k] adíca cîn‿am fòst‿i̯éu̯/să zîĉém//i̯egzistá/da fo̯árte puțínẹ//

să tăi̯á/să...lăsá ᵘo jumá‿dă zi̋‿să pălẹ̯ásca i̯árba din i̯el/ș‿să fẹ̯ĉá clăi̯/frumᵘó/‿sau̯ merĝá la batózᵃ̂‿sâ treẹrá/șî...la treᵉrát acólọ j‿lu̯ă... [ɛ] propi̯etáru mașîni u̯i̯úmu respectív al mașîni caré‿ᵉʳᵃ/ș‿ĉetățe̯ánu-j‿lu̯a...ĉē îi̯ revene̯á//din‿î cantⁱtátẹa făcútă//

mạtéi̯ marín
pátrușpàtru [de ani]

în pădúrẹa brạnéștilor

i̯eu̯ am plecá‿cu fráți mei̯/să zíĉẹm în ánu o míe nóo‿sùtē...pátruzⁱeșîĉìnĉⁱ//am plecá‿la bucuréș/‿cu fráți mei̯ amîndói̯/ [ɛ] pă motívu că ei̯‿î ave̯á niște cai̯ mai̯‿i proș/‿și nu pute̯á să me̯árg-așá bíni̯ la drum//și i̯ei̯ ĉẹ m-a rugáᵗ‿să...mă duc șî [k] să me̯árgă ș-i̯ei̯ cu mínẹ//

șî mergím‿pă drum în‿î în pădúrẹa brạnéștilor spre bucuréștⁱ/am poposít acólo suz‿la ᵘō...la ᵘō...u̯o‿óprire uné‿erᵉá dă ᵘobiĉéi̯ dă opre̯á tos‿țărán̦e-acólo/șî...frátele meu̯ ăl mai̯ máre/a pus acólo-n fúndu cărúți/ᵘo sacᵘóșĕ cu ᵘo sútă ĉínzej‿dă ᵘóu̯o/și cu un̦‿sac cu tărîți//în̦‿codírlâ//

ʲ‿după ĉẹ-am poposí‿ș-am rîdicát ĩ‿sus/spre bucuréștⁱ/i̯ei̯ ĉ-a spuz/‿

"dómne"/șĉe "nóu̯o ne cam dégiră/băi̯ marîne"/șĉẹ "ne cam dégiră noᵘo"/zîĉe "să mérĝim înainte̯a cărúți/sⁱ‿ne mai̯ în̦cálzim"//

"mérĝẹz‿mă" zic//i̯o m-ă‿venít‿ᵘo rínă-n...în fáța cărúțî‿acᵘólŭ/‿ș-am mers/ⁱẹi̯ amîndói̯ înainte/ș-i̯ọ după...dûpă ei̯ cu cărúța//mergín‿noi̯ pă drum acólo/i̯o am aúzⁱt în̦‿fúndū codírli/că u̯óu̯uli șî‿cū...șî cū tărîța‿éra-n̦velíte//ș-am auzí‿că fîlfîre

910

ĉevá-n‿î...în fúndu cărū́ţî/ş‿ĉẹ-i̯ spui̯ lu fráti̅-mi̯u/"băi̯...néne neculáe/i̯á‿ọ̄tẹ bă/în fúndu cărúţi" zi ‿"s-a auzí‿ĉevá acó^{l}‿/nu [k] ţ-o fi furá‿ĉinẹvá...^{n}-o fi işí‿ĉinĕvá dim‿pădúrẹ să-s‿fúre... u̯óu̯uli şi cu tăríţa ?"//cîn‿ne ui̯tắm/...tăríţa ş^{i}‿cū u̯óu̯uli lu̯áte//

dắ-i̯ pî cólọ/fuş‿pî cólọ/i̯ẹi̯ au̯ foz‿mai̯ mulţ^{i}//úni p-o párte/ sẹmnalizá că i̯e-m‿partẹ-ắẹă/dắ‿dă únẹ̄ !‿ắẹa care furásẹ óūli să băgásẹ-m‿pădúrẹ/ắẹa n-ávẹa ni̯mic îm‿mînă car^{e}‿ḗrá-m‿pàrtẹ-ástạ// am fuĝí‿pî‿cọ́lọ/pû‿cọ́lọ/pû‿cọ́lọ/dắ‿úne să ma‿i̯ḗi̯ ? noi̯ [ɛ] pă ū́nde ma‿ḗrá să ma‿i̯ei̯ [k] că n-am mai̯ [k] a intrát îm‿pădúrẹ//

ducíndu-nẹ-ac^{u}ólọ la u̯obọ́r/nẹ-an‿dus//lẹ-a furá‿/lẹ-a furá‿/ĉe să mai̯ fáĉem ?//fráti-mi̯u-n‿ĉerẹá ban^{i}‿bă drum‿/b^{î}‿la u̯obór/

"bă" ş^{ĉe}‿"să-m dai̯ şî mie bárẹm zéĉe lei̯/că n-am niş‿ĉe mînca" zíĉ^{i}//

i̯-ān‿dat/"ū́^{i}tă mă/z‿dau̯" zic//

aco^{l}ó‿nẹ-ā‿ū́z‿la ^{u}obór/a mai̯ viní‿ĉẹtăţén^{i} dă p-ai^{j}‿di pim‿ párţîli nu̯ástre//u̯o feméе/un ĉetăţẹán/a-nĉepú‿s‿să văi̯cărẹáscă/ "dómne"/sĉe "úi̯tĕ/îm‿pădúrẹa brắnéşt^{i}lṓr"‿z^{î}ĉe/"miḗ‿mẹ-ạ furá‿ berbécu dîŋ‿codírlă"//áltă feméḗ‿/sĉẹ "úi̯tẹ i̯ṓ‿am avú‿doi̯ curcán^{i}" zíĉẹ//"mie mi̯-a furá‿curcáni" zîĉi//ac^{u}ólo tos‿ţăráni stîn‿la foc acólo//şī...să văi̯cărẹá mai̯ muls‿ĉetăţén^{i}/áltu cắ‿"mi̯-a furá‿ făína dîŋ‿co [k] dîŋ‿cărúţă"/áltu că "mẹ-ắ‿lu̯ad‿berbécu"/áltu că "mẹ-a furá‿curcánu"/áltu că "mi̯-a lu̯ā́t o sac^{u}óşă cu ĉ^{i}ápâ"/şi mai̯ múlte ḱésti d-ástẹa carḗ...s-a-ntîmplát atúnĉă...pĕ timp-ò- la//

[Acelaşi]

d-a gardii̯ána

nẹ númặră pînă la zéĉẹ//șī dácă sîntém ĉíṇ‿șàsẹ féte/cárẹ rămî́ne u̯última/la cárẹ cádẹ zéĉe la ult [k] u̯últimạ//ș-ái̯a nẹ-ale̯árgă pînă nẹ dă le̯ápșa//și pă ú̯rmă dẹ la ái̯ā dă[ε] nọi̯ ^{i}ĭ dăm la áltâ fátâ/ái̯a la áltạ//^{așá}//

[Și altceva ce mai jucați ?]

d-a gardii̯ána//

[Cum e aia ?]

ne numặrám/șī nu [k] púnem‿ī piĉórū ^{l}[k] piĉo̯ár^{î}lẹ alăturátē le strî́nĝem așá și daŋ‿c-o pi̯átrê/dặ uŋ‿copíl cu pi̯átra de sus/șī dà cu pi̯átra de suz‿uŋ‿copíl/și pă‿ő́rmă la cáre cádẹ pă [ε] unde cáde pi̯átrā/pe al cui̯ piĉọ́r cádẹ//ș‿după ĉe cádẹ pă pi [k] cárẹ la cáre piĉór cáde/la ắla-i̯ gàrdiána//ș^{i}‿dacā îl prî́ndẹ pă únu/îi̯ dă únu dọi̯ trei̯/și p-ő́rmặ lămî́nẹ la‿ắla//p-ő́rmậ pînă-i̯ prî́nde pă toț^{i}//șĭ ắla carẹ i̯-a da‿gardiána prímu/ọ dă la áltu/ắla la áltu‿la‿àltụ//ș^{i}‿pă órmă cárẹ [ε] lu cárẹ i̯-a da‿prímu/ắla să f [ε] rămî́nẹ di^{n}‿nou̯//

[Cum adică îi dă gardiana ; îi dă ceva ?]

nū/îi̯ dă așá cu pálma pestẹ mî́nă/

[Și atunci zici că îi dă gardiana ?]

da//că e̯-a da‿gardiánạ//da//

matéi̯ tudóra

tréi̯sprặzî́ĉẹ an^{i}

853. POIANA [ALR I, 72o]

(com. Ciulnița, jud. Ialomița)

Culegere: 1974; CB, BM, MV; transcriere: CB

bordéi̯

ū^{m}‿bordéi̯ i̯erá așá făcút: săpát îm‿pămî́nț/dă um‿métru jumáte/ ...și după ačéa^{ə}a...vinẹá și [ɛ] îl căpri̯orẹá tot așá cū...cu lém^{ne}//șī...l̥‿căprî^{u}orẹá/ș-aíča-i̯ făčá un‿gîrlíč[1]//adícă cúm: ^{i}er^{e}á [ɛ] la jumătáte/^{u}o odái̯e-ntr-o pártĕ/ș-o odáe-ntr-o pá^{rte}//ș‿ la j [ɛ] jumătátẹ-aíčĕ-i̯ făčá un‿gîrlíč//unde vinẹá u̯úșa/sála să numẹá...//vînẹá ^{u}ọ‿úșĕ lā...túmā sus pă...únde iș^{e}ái̯/ș^{i}-o ^{u}úșă tọmai̯ jós/unde intrái̯/pă sàl-ac^{u}ólo/și pă úrmă éa să dăspărțẹá/ avẹá úșă la c [k] sál-ásta/șî úșă la ^{s} [k] u̯odáẹ-á^{sta}//erá tot așá/ca dóō...ca o cásă/da erá bordéi̯/im‿pămî́nț//

[Și lumina pe unde intra ?]

avẹá...la frontón ai̯čî́-șà [ɛ] î́ntr-o pártĕ/avẹá dóō fere [k] dóo ĝémuri̯/míč-așá ca cum i̯e ắst-al mi̯ĕu̯/pă [k] púsē...lā [k] cum ẹrá i̯el așá/vinẹá aíča frontón//ș-aíč-avẹá ĝ^{ə}á^{mu}//ș-într-o párte/ș-î́ntr-alta//

[Avea geam d-ăsta, sticlă ?]

da//sṭíclă/i̯o n-am pomî́nít//zî́čá că ^{ə}ā [k] ṇnáinte b [k] spunẹá bunícu/dă...n-am‿văzút//zičá că i̯ĕ [k] făčá...ī̯...ṇ‿log‿dă ĝámur^{H}/făčá ástā... [ɛ] bîrdî̄hán dă vítă//[ɛ] tăi̯á bîrdîhánu dă vítă/șî‿ī̯...ī̯^{l}‿răzui̯á binè/și pŏ‿úrmă după če-r‿răzui̯á/îl punẹá... să să usúče/ș-ápăi̯ i̯ă să zărẹá pî̃‿i̯a/și luminá-ṇ‿cásă//

[Și pe ce dormeau în bordei ?]

àvẹáu̯ strái̯e dîn ástẹa carē...

[Nu, dar aveau paturi ca astea ?]

---

[1] Explică prin gesturi.

pátur pî [k] pă țărúș așá//ă̄‿bătẹá pátru par‿in țî [k] în pămínt/șî punẹá o stíngiịe-ntr-o [ɛ] așá/d-a curmezíșu/șî po‿úrmă punẹá/^{u}or lémne/^{u}or‿î̄...țărúș/^{o}r‿î̄ ástẹa să spun̄/șî́pcă/ [ɛ] nú scîndură/punẹá dîn ástẹā/lémne dîn ástẹa/șî̄ după ĉe punẹá lémnilẹ-àstẹa/pûnẹá pá^{i}e/șî po‿úrmă-ș punẹá...d-ástẹā/d-álī...

[Preșuri erau mai multe.][1]

préșu^{r}‿d-ástẹa/cum erá^{u} [k] cum e ástă[2]‿/ástă‿eră... [ɛ] țesătúrlẹ-àstẹa erá ali femíilor dînaínte‿//ástẹā lucrá ịéle//ịélẹ‿maị mulī́t...în présur d-ástẹa//

[Și de-ncălzit, cu ce se încălzeau ?]

dîl [k] încă^{l} [ɛ]zít avẹá lémnẹ//àvẹá sóbe dîn ástẹa ụárbịlī́/băgá pá^{e}e/ĉ^{i}ocán^{u}...//ĉ^{i}ocán d-ăștea lúnĝi/dă p^{u}orúm‿dă lā... cîm^{p}//

[Pe unde ieșea fumul ?]

avẹá cụō̄ș/avẹá c^{u}oș/avẹá coș/sī́gur !//avẹá un‿coj‿márẹ-așá/ ûn ^{u}oĝ^{e}ac/care er^{e}ā...aĉést oĝ^{e}ác‿î̄ șî́ la odàẹ-ásta șî́ la ás^{ta}// șī̄‿î [ɛ]intrá acóló‿la oĝ^{e}ác^{u}-óla/și băgá foc...la sòb-ẹ́ẹa/șî băgá șî́‿lā sob-ástîlàntă//

tudorákẹ‿ĝe vișán
șáịzĕșĉin^{j}‿dă an^{i}

cîn‿mọáre un om

cîn‿mọáre ũ‿^{u}o [ɛ]ūn om/îị ịa to‿ĉe-ị trebúe prosọápe/ī̄...pentru coșĉịu^{g}‿/dă-l îmbrácă/vọal pă ụo^{k}/pî́nză/-ntî́ị‿ī̄ púne pî́nza ~~mîị~~ pă ^{u}o^{ik}‿/făcútă cu panglicúțe d-álẹa ró́șị/și blẹo/púne peste ịel/ pŏ‿u^{r}mă-ị púne vọàl^{u}-óla/dólịu la ^{u}úșă púne/p-ó^{r}mă-ị ịă ĉe-ị trébuịe/váse pentrū... [ɛ] dă-mpărțéște cîn^{d} [k] după ĉe-l dúĉe la ...grọápă/púnem másα/șî ịa zéĉe farfuríị/șī-mpárte lā...ọámîni

---

[1] Intervenția aprține unui consătean.

[2] Indică un preș din cameră.

914

carẹ-l dúĉe/le dă...áre pomináț^{i}/zéĉĕ/...le púne prosọápẹ la mî̆i̯n^{i}/...și i̯o m-am pregăti‿to‿la fel [!] să am cîn‿oi̯ murí...//

[Să fie pregătite.]

pẹi̯ !

[Da' nu-i nici o grabă !]

nu-i̯ niĉ ŏ/cî̆nd o vrẹa dómnu//cî^{n}‿s-o isp^{r}ăví m^{u}ọsóru// [!] păi̯ zŏ^{u} !//

[Și pe urmă, după ce-l îngroapă ?]

după ĉe l-û̆ngrọápă/víne dă la grọápă/púne mása/ș-a termená^{t}// ș-ápăi̯ p-ó^{r}mă dacă vrẹa să să ẹa dă săptămî́nă/să ẹa/dacă nu/fáĉe dă trei̯ săptămî́n^{i}//fáĉe un‿ca^{b}/dă t^{r}ei̯ săptămî́n^{i}//du [k] stái̯ că‿ după ĉe-l î̆ngropăm/n^{e}e dúĉen‿la pópa cu un‿cap//dă trei̯ zíle// dă țărî́nă-i̯ zi^{ĉe}//po‿úrmă după ái̯a/la...tre^{i} săptămî́n^{i}/ii̯ fáĉem parastás//un‿cáp/i̯ar//pomá^{nă}//pŏ‿úrmă la trei̯ lūn^{i}/i^{i}‿fáĉem... i̯ár un‿càp//p [k] to^{t} [ɛ] tót în‿cásă má^{să}//și po‿ú^{r}mă să ẹa dă săptămî́nă...

[Cum adică ?]

s-apúcă dă sî́mbătă//d^{i}epínde//dacă vrẹau̯ să mă i̯au̯ dă jọ́i/ ...termín‿joi//șáse zí^{le}//dacă vrẹau̯ să mă‿ẹau̯ dă sî́mbătă/te^{r}mín‿ sî́mbătă//săptămî́na//fa^{c}...mî̆ncáre în‿cásă/înĉép sî́mbătă fa^{c}‿cap^{i} //parastás adică/în‿cásă/cu pré^{u}o^{tu}//pŏ‿úrmă fag‿mî̆ncáre/cu c^{u}olác^{i}/și-mpărțésc//î‿jói/...lă mijlócu săptămî́ni/fak‿i̯ar... pàrastás//și...kem lúme/ști^{i} ?//d^{i}epínd^{i}e/cî̆d‿vrẹau̯ să kem//și pă úrmă víner^{i}/fag‿mî̆ncáre//dă póz/bùnînțelés//și sî́mbătă termín //fak‿i̯ár parastás//i̯ár kem lúme/cu váse//i̯au̯ váse și...//ș-ápii̯ p-ŏ^{r}mă după‿ĉe fag‿dă...șásĕ...săptămî́n^{i}/...dûpă [?] săptămî́na/ la șáse săptămî́n^{i}/fáĉem dă șáse săptămî́^{n}//po‿úrmă...nú mai̯ fáĉem [ɛ] dî la șáse săptămî́n‿fáĉem ẹár la...trèi̯‿lún^{i}//pŏ‿úrmă i̯ar la șáse lun^{i}//pàrastás//pŏ‿úrmă dă an//cîn‿s-a făcú‿dă an/s-a terminát//sorọáĉili mórtului̯//pŏ‿úrmă fáĉẹm...așá: cîn‿împlinéște doi̯ an^{ĭ}//am̦‿făcú‿parastás//depínde/cúm e̯-acúma la [k] dă to̯ám^{nă}//am̦‿făcú‿parastás//cîn‿împlinéște trei̯ an^{i}/i̯ár am̦‿făcú‿parastás//cîn^{d}‿împlinéște/ [k] pî́n̦‿la șápte án^{ĭ}/așá...făĉém̄ parastá^{se}//

[Și săptămîna asta cînd i-o porți ? Înainte de șase săptămîni?]

înaínte/dā// [...] îi̯ purtán̦‿săptămína//dacă am posibilitáte̦/cum am în̦gro [k] l-am în̦gro̦pát/a dó̯a zi/sî́mbătă/la săptămî́nă̦/mă i̯au̯ dă săptămî́nă/dacă am cu ĉe//dacă nu/mai̯ lásă u̯ómu/că...cînd árĕ/...că trébui̯ē...să ai̯ ĉe-s‿trébui̯e̦//dā//șî̦‿pŏ‿ú^{r}mă/dîpă săptămî́nă/-i̯ fa‿soro̯á^{ĉe}// [...]

[Da' cît e mortul în casă, ce nu ai voie să faci ?]

nu m^{î}ắtur^{i}/nu dai̯ [ɛ]^{u}o săptămî́nă/pînă-i̯ fa^{ș}‿săptămína/nu dai̯ dîn̦‿cásă̦/nú dai̯...mălái̯‿împrumú^{t}‿/sau̯.../[ɛ] anúmite lúc^{r}u‿/ĉe ĉére ^{u}ómu̦//nú să dă//să ține/obiĉéi̯ü /da ñoi̯ nú‿prea am ținút așá/i̯ó‿ã‿zis că...i̯o dacă n-aș ave̯á/sau̯ víne un̦‿veĉín̦/șî́‿dacă n-aș ave̯á/nu mi̯-ar vení greu̯ că nu-m‿dắ ?

[Prin alte părți am auzit că nici nu se piaptănă femeia. Pe-aici e la fel ?]

nū̦/nu spél^{ĭ}//nu sp^{e}el^{ĭ} jó̯i̯a/ú^{i}ti‿că‿mi̯-am‿as amín^{te}//nu spel^{i} jó̯a și sî́mbă^{ta}//sî́mbăta șî jó̯a nu spél^{ĭ} pînă...îi̯ termín^{i}...to̯áte̦ soro̯áĉili pî̆n̦‿la á^{nu}//

[Pînă la an ?]

pî̆‿la an/dā/un a̦n dă zíle̦//jó̯a și sî́mbăta nú spel^{i}//

[Da' cît e mortul în casă, pisica o lași...?]

nū/písica ó-n̦kíde̦m//

[O-nchideți ?]

da//d̦a‿dá//o-n̦kíde̦m písica//

[De ce ?]

i̯o știu̯ ! ĉícă‿să nu tre̯ácă pă su^{b}‿mor^{t}//că nu ^{i}e bí^{ne}//

[Da' n-ai auzit de ce se spune asta ?]

nu̦// [!] an̦‿zis că [!] că să fáĉe strigói̯/că să fa‿e^{i} !/próstii̯//

916

băbéșt^{i}//

[S-a auzit din babe...?]

s-a [k] da/da/da/...da//da//

a t^{r}ecú...pisíca pă sub mor^{t}/să fáĉe strig^{u}ói̯//noi̯...ca băt^{r}íne zicĉám: "ē ! pa^{r}că s-a făcú‿vrodátặ...ĉìnevá/strigói̯/" zi^{g}‿"nú s-a făcú/da ʾái̯di/" că-i̯‿î... [ɛ] dîm‿bătrín^{i}/știm/și.../ țínem și‿noi̯ tó‿la‿fèl//

ána doi̯ĉéscu

șái̯zeșinòọ [de ani]

scaloi̯ánu

a tréi̯ajói̯e după páștē/a t^{r}éi̯a jói̯e după páșt‿i̯erá scaloi̯én[1]‿//àșá//fặĉám mi̯ércur^{i} scaloi̯ánu/

[Cum îl făceai ?...Uite că tot la scaloian am ajuns !]

am ajúnz‿la scaloi̯án ! e ! ai văzút ?

îl făĉá.../úi̯tẹ̄...mărímẹā...ùi̯tẹ-așá[2] /după cũm avẹá cutíẹa// îi̯ făĉá^{m}‿mî́i̯ni̯/dặ pămî́nt î^{l}‿făĉá//cu cap/c-o com [k] că [k] cu̯orónița dă pămî́nt așá ca déștu/îi̯ punẹá pă cap/îi̯ punẹá c^{u}oj^{i} dă ^{u}ó^{u}o/-i̯ făĉá piĉ^{i}ẹárẹ/îl uscá miércùr^{i}/și jói̯ îl punẹá [k] sẹá [k] mi̯ércur sẹára/$^{-l}$‿punẹá [k] î^{l}‿făĉá dă már^{t}//șî mi̯ércur^{i} sẹára-^{l}‿punẹá-n‿^{g}cutí^{i}e//șî plecá cu i̯el să-l plímba//șî...îl‿^{b}plimbá sẹára/m^{i}ércu^{r}‿sẹárà/și jói̯ diminẹáță/atúnĉa să duĉá-n dẹal/cu i̯el/‿îl b^{u}óĉá ac^{u}ólọ/"scaloíță/íțạ̄/...pui̯ dă coconíță/scalo^{i}éne/^{i}éne/te cătá má-ta pî́n‿véne..."// și pă băé [k] flăcăi̯ì ...aprindẹá/făĉá fō^{o}‿/făĉá[ɛ]gròpi̯-așá/dă făĉá foc//cu béldii̯/cũ ...pácurặ/cũ...//așá/să duĉá fẹétilī//i̯ă !...păi̯ ĉe umblám noi̯!//

---

[1] Tema "scaloianului" mai fusese abordată în timpul anchetei.

[2] Gest: cît o carte poștală.

pî͜ la cru^{ș}/pî͜ la cîmp̆//ne lo̯a ál̦e̯ā mai̯ már^{i}/n^{e}o lo̯a la go̯ánă/ că le ve̯de̯án͜ cu flăcắ^{i}i/da noi̯͜ i.../ne dučán͜ și noi̯ după͜ ei̯/"ai̯ mă̦ ! fír-al^{r}͜ ele̯-ale [k] furisíte/ dî če să nú͜ ne dučem și noi̯ [!]"//și p-ó^{r}mă-^{l}͜ dăde̯á pă gírlă//zîče-"l dăm pă gírlă̦/ca să plóo//că ne dă dúmnezéu̯ p^{l}o̯áe̯"//

ș-așá că...făčá pománă̦/făčá plăčíntă/făčá mîncáre/să ^{s}trînǵá fétili/mîncá...//

[Și asta o făceau fetele mari.]

sígur/acúma fáče ástea mič^{i}//ástea mič^{i} čică "če-i̯͜ ei̯ă scalo^{i}éni ?"//

dar i̯o am o fín-ačí^{e}á//"hài̯͜ nășícă să-ț ará^{t}͜ scalo̯i̯ánu/să v^{e}ez^{i}/ú^{i}te̯/cum plimbă f^{e}étili//"

da noi̯...//pe^{i}͜ ere̯á ș-álte tímpur^{i}//ștíi̯/acúma nú mai̯ fáče u̯ómu/s-a čivilizát acúma/vez͜ dă tre̯á^{bă}//

[Aceeași]

î^{l}͜ pisá cái̯

[Cum se treiera cu cai ?]

àve̯ám ^{u}o...árí^{i}e curátă ca bătătúr-așá/măturátă̦/-^{m}͜ mijlocu i̯ei̯...o fúnî [k] um͜ par bătút/ș-o fúnî^{i}e dă dóozej͜ dă métre̯-așá lúngă/d^{u}oi̯ cai̯ alătúre̯à/legáț^{i}-așá únu dă áltu dă gît/împreunás^{d}/ și cu.../la căpătu fúni un͜ șòmo̯ióg dă pàe̯-așá/făcút/și͜ legát cu fúnia//ș-aíča ave̯á [ŝ] u̯ók/cálu dă gît/și-l băgám a^{șa}//ș͜ víne̯á a^{șa}/ și înnăsăde̯ám/pune̯ám la rînd așá/...cum i̯erá...așa^{2}...znópu/aíčo ^{i}erá o^{u}otóru tăe̯á^{d}͜ dă...co̯ásă/ș-aíča͜ er^{e}á spícu/și-l pune̯ám așá așá//așa la rînd/úi̯te̯-așá: ro̯átă ro̯átă/to̯átă͜ ^{s}șà/^{ș}͜ p-ó̦rmă víne̯à͜ e̯ár/...úi̯te̯-așá: rìndur^{i}͜ rîndur/rîndur rîndur rîndur/pînă să̦ termíná...dă rămúne̯á núma cît șede̯ái̯ dumne̯atá cu pičo̯árili/lîngă

---

[1] Gest: lung de cca 20 cm.

[2] Informatoarea își însoțește expunerea cu gesturi descriptive.

918

^{ș}tẹájĕr/așá să zîĉá la lèmn-óla/stẹájĕr//și să pisá//î^{l}‿pisá cái̯//
merĝ^{e}á pînă-n márĝine[ɛ]dă dădẹá rọátă/túm-aij^{i}/la cotórù...
uṇdẹ-a pus//ș-ápŏi̯ l-întorĉán/dă trẹ́i̯‿patrú‿or/cu fúrĉili/că să
zdrivẹá/... [ɛ] spícu să...frămîntá/șî páili rămunẹá...amorțítẹ-a-
șá ști//și lè-ntorĉ^{e}áṇ‿cu fúrĉili/șî ẹar băgám/dà‿trei̯‿^{u}ór^{e}-așá//
întorĉám/ș-ápă^{i}‿le dădẹám‿afàră/băgám áltu/áltu stra^{t}/dă trèi̯‿ór
făĉám așá/băgám pînă sẹára/ș-ápŏi̯ sẹára strînĝáṇ‿la ștẹájăr// [ɛ]
bọábili/măturám/aduĉá^{m}‿mákină/băgám pîm‿mákină/dă vînturát/curĝ^{e}á
plẹáva-ntr-o párte/și bọábili într-o ^{párte}//și cîs‿sáĉ^{i}...făĉái̯/
patítă dúble dădẹái̯ la òm-ólă//ò‿dúblă/dóo/cît [k] cum ^{i}e [k]
te-nțeleĝái̯//dîṇ‿tĕi̯ [-trei]...úna/saṷ dîn dóo úna/cum...

[La care om dădeai ?]

ca^{r}ẹ-avẹá mákină// c -avẹá cîte úni mákin^{i}

[A, pentru machină.]

ḍa//pentru...dad [k] dă vînturát//nú‿era...mașín/că cum‿
estẹ-acúma//

anéta vișán
șái̯zeșîdòi̯ de an^{i}

am avú‿și i̯in

am avú‿și i̯in/am avút/că aṇ‿lṷat ai^{j}‿^{d}‿la boi̯ér^{i}/im‿párte//
i̯erá únu pául kiri̯aĉéscu/-aíĉa sus‿pă dẹal/vă arăt i̯o cînd oț iși
afáră dẹál-óla ma^{re}//și punẹá dîṇsu/și-l dădẹá îm‿párt^{e}e/la lúme/
cîṇ‿să coĉẹá/...știț^{i} ?//îl punẹá cu mărcătóru/ș‿pîntre‿éle lăsá
așá cîtẹ-um‿pig‿dă‿ăla/și...dădẹám cu sápa s‿nú‿nẹ acópere bălă-
rii̯//ș^{î}‿ne ^{d}ĉẹaṇ‿la jumulí//șî jumulẹáṇ/cîtẹ-o mii̯/-o mii̯e cîṇ‿sú-
te dă mănúș^{i}/...dă znopșór^{i} așá//...făĉ^{e}ám//

venẹái̯ dumnẹatá la mine: "hái̯de anéto !" saṷ "tắță‿anéto/"saṷ
cum...zîĉá/"hai̯! mér^{ĝ}eṇ‿să loṇ‿șî‿noi̯‿in^{u} ?"/

"h̯ai̯ că mérĝem !"zic^{u}//

ṣî m̄erĝán͜ ṣî ne unẹám amîndóọ//îl jumulẹám/îl legám ẕnopșór^{e}-așá/îl făĉán͜ clăișọárẹ-așá/grămejọàrẹ-ășá/ș-ápăi̯͜ ī...cînḍ͜ ī... să uscá i̯el bínẹ/merĝán͜ șî bătẹám măĉ^{i}ulíẹ-ȁẹạ//îl cără...du pă lōc/î boi̯éru cu...cărúțà/șî-l făĉá grămádă//

"tu cít aẹ-anéta ?"

"am̄ dóo͜ súte dă mînúj͜ boérūle !" sau̯ "am o míi̯e dă mûnúș^{i} !"//

"dumnẹáta cítē͜ aẹ ?"

"ȁtítẹạ !"//

e !/úi̯te ^{e}-al tău̯ ẹ-aíĉ^{i}/al tău̯ ẹ-aíĉ^{i}/a lu ála-i̯ c^{u}óló͜/a lu ăla-i̯ c^{u}ólọ́"/

ș-ápăi̯ pă͜ un͜ fi̯er/...ș͜ cu bẹțiș^{u}óru/...așá [1]/îl͜ bȁtẹám/...dă sămînț-áẹạ//șî pái̯u ni-^{l}͜ lọam/acásă/n^{u}oi̯//vinẹám acásȁ/cu i̯el/șî punẹám pă...l^{i}émne dă sálĉie/d-ást^{e}a/sálĉíĕ/d-ástă͜ cum e la málu gírlì/și făĉ^{e}án͜ cít^{i}e [ɛ]dòozéș͜/trèi̯zéș^{u}͜/pàtruzé^{ș}͜/sau̯ ĉinzé^{j}͜ dă mŏnușéle d-álẹa/ŭ͜ zno^{b}͜ máre//și-i̯ ziĉá topílă//și lẹ͜ duĉán͜ la ápă/ bătẹám un țărúș͜ ĩ͜ i̯éle/și intrá-m͜ pămín^{t}͜/pĩ͜ i̯éle/și͜ ínt^{r}ǽ [k] ^{p}nẹam pămín^{t}//ș͜ să topẹá//cîn͜ să topi̯á/să lọă...síngur/cọáj-áẹa/ să făĉá álb/al^{p}͜ șî frumó^{s}͜/șî pái̯u rămûnẹá așá síngur^{u}//^{ș}͜ ne duĉám îl scotẹám/zéĉe zíle-l țînẹám în a^{pă}//o spălám͜ frum^{u}ós/o uscám/o aduĉám acá^{s}͜/șî͜ pŏ͜ úrmă o lọan͜ la bătáẹe//cu bățu i̯ar/pă...um͜ butú^{g}͜ máre/ș-avẹám mélițā//un͜ lem^{n}/...màrẹ-așá/sa^{u}͜ la um͜ porumbár bătút /ō [k] áltu̯-aĉí/și dọ́o...spetózẹ-așá [2] /...în dăltu^{i}éł^{i} băgáte...și-m͜ porumbár/șî-n͜ lem^{n}//și...áltă coțofánă/mai̯ lúngă ca áẹa cu mîn^{e}ér/prínsă tót în ^{i}ála/ș-aíĉă͜ erá líberă//șî...ḑăḑẹám dín ẹa așá: țáca ! țáca !ș-ápăi̯ pă i̯e^{l}...cu mîn-ásta-l țînéi̯/ș͜ cú͜ at͜ țác͜ ! țac ! țác͜ ! ța^{c}͜ ! țá^{c} !//șî-l...cîlțuẹáẹ-așá pă to͜/șî͜ să scuturá rămînẹá fui̯óru gol//avẹám dara^{g}͜ dă fi̯er/...dă lémn/așá/

---

[1] Gest.
[2] Paralele.

920

făcú‿scîndur-așá făcút //așắ/aìĉ‿ásta/ș-aíĉa cū...áĉe d-álẹạ mar^{i}/ fă fi̯or/dă oț^{e}él//dóo [k] trei̯ rîndur^{i}//șî-l dărăĉ^{e}ám dă rămungá cúm îi̯ mătá^{sea}//^{a}păi̯‿îl punẹám în‿fúrcă șî-l torĉám// [...]

[Da' ca să fie el alb, frumos, îi mai făceai ceva ?]

ca [k] îl coĉám//

[Și inul ? Nu numai cînepa !]

da//șí‿ìnu/păi̯ șí ^{inu}//

[Cum îl coceai ?]

vinẹám și-l spălám/bínè/în dóo trei̯ ápe cū‿ápă fi̯ártằ/punẹám un‿rîn‿dă pái̯e-n‿căldáre dắ‿arámă márè/pă fund/dă ovi̯ắz/șî-l‿punẹám pă i̯el așá/cum ^{i}erá tórs‿î/da^{t}‿pă rișpitór/făcúte jurubíțẹ-așá/legá^{d}‿bín^{i}e/și punẹám‿î...ĉènáșằ/clăbú^{g}‿dă săpún/șî [ɛ] o mínă dă untúră//șî dasúpra-i̯ punẹám pái̯ẹ/dă ovắz i̯ară^{g}/șî trẹĉá ápa peste ^{i}el//și-l f^{i}erbẹám așá/o‿óră/ŏ‿óră jumáte/cît crẹdẹái̯// $^{ș-a}$páì̯‿îl scotẹám diminẹáța d-acólo/dîn ĉĕnuș-àẹa-^{l}‿lăsám/...dîpă ĉe să răĉá [k] să stinĝá fócu și‿i̯erá gáta fi̯e^{rt}/l-acoperẹám‿cu círpe/múlte/țọále/grọáse/-șá să nu ma‿ẹásă ábur-òla/să stẹa ^{așá}// $^{ș-a}$păi̯ să făĉá cum îi̯ zăpáda cîn^{d}‿îl spălái̯//

[Aceeași]

grîu

grîu merĝá ĉél mai̯ bíne/ș-ácuma [ɛ] prèmergătór ^{i}erá-n...după mázăre/și‿fasóle//da//da ĉé să-ntîmplá ?//noi̯ dacă...nu avẹám atîta [ɛ] mázăre să púnĕm/pun^{e}ám um‿pogón dóo dă mázắrè/punẹám acólo‿ūm‿pogón dă...dă fasóle/și...într-ástă [ɛ] în mod automád^{g}‿cîn^{d}...jumulẹám fàsólẹă/și [ɛ] mázărẹa d-ĕzémplu ^{u}o tăẹám șî...u̯o strînĝám du pă loc/imedi̯àt făĉ^{e}ām...arătúra/și așteptám‿ca să vi̯e timpū.../pregătẹám adică terénu/arătúră nu‿șt^{i}u‿ĉé//și‿

---

¹Gest.

așteptám pînă cîn^{d}...vene̯á tímpu grîulúi̯ ca să-l sèmănám//după ĉe termenám ásto̯a cu semănătúra/sile̯ám pu̯òrúmbu care să coĉá mai̯ dîn timp/ca să púnem...că ^{i}el...gríu to^{t}[ɛ]daúna mérĝe mai̯ bíne e̯ar/dîpă‿porúmb//îm‿pòrumbíște//că dacă pune̯ái̯ tot în‿grîníște grîu̯ dûpă grîu̯/nu dăde̯á rězultáte búne//la [k] î‿flo̯áre̯a-so̯árlu^{i}‿i̯ár la fel//flo̯áre̯a-so̯áre̯a consúmă fo̯árte mult//și lásă terénu...ádică‿sólu...fo̯árte sla^{p}‿pentru grîu̯//da//și‿i̯el mérĝe‿mai̯ bíne dûpă pu̯orúmb/ĉél mai̯ bíne mérĝe după fasóle și dûpă‿mázăre//șî urme̯áză po‿úrmă dûpă p^{u}orúmb//

[Și cum pregăteați locul ?]

prègăte̯ám lócu/d-egzémplu nú ^{i}eráu̯ díscuri/înaínte//no^{e}-arám cu cái̯i̯//după ĉe‿ă...àrám/îl lăsám așá/dă-l prăj^{e}á so̯ári^{li}//^{g}cînd vene̯á ploi̯‿i.../dûpă ĉe făĉám arătúrli/băgám boro̯á^{na}//boro̯ána...i̯e dîn trei̯‿î...p^{î}ărț^{i}/dîn trei̯ fofézĕ‿așá să spun^{ea}//bàtrîneáște...agățắi̯...to̯áte dă‿o crúĉe vene̯á agățáte/aíĉa áre niște cîrlíĝe la spáte șî víne‿și să le̯ágă únu dă áltù/ș-atúnĉa agățám ca^{i}i/și dăde̯ám și‿fărîmá to^{z}‿bolováni/făĉám lócu másă/...îl pregăte̯ám/șî‿așteptám tímpu‿prie^{n}[1]‿cîn‿trebúĉe̯à să s^{e}ĕmănăm//cînd a vîní‿tímpu grîúlúi‿se-^{l}‿semănám/sèmănăm și cu mîna.../dûpă cúm ave̯á p^{u}òsibilitáț^{i}//și cu mărcăto̯áre̯a//sèmănám//

[Cum era cu mîna ?]

cu mînă/...i̯erá mai̯‿i...mai̯ slá^{b}‿dăcît aĉél cu mărcăto̯áre̯a pus//ăla să‿pune̯á-n‿condíții̯ mai̯ búne/nu‿șt^{i}u‿ĉé/și...//noi̯ înaínte nu băgám ^{g}ca acúma cum să cîntăréște/la kilográm//băgám șase dúble la pogón//cun‿s-ar spúne/d-ĕgzémplu/...dóoșpe dúble la hèctár//ș-o dúblă de grîu̯/áre ĉinsprezèĉe kilográ^{me}//da//ș-ar fi‿vènítă...cam o sútă și‿ĉevá dă...dà‿kilográmĕ‿dă.../cám‿așà [ɛ]în‿jur la o sútă dă kilográme dă...dă grîu̯/vene̯á la po^{gón}//níĉ‿o sùtă// [...]

[Așa, și mai departe ?]

---

[1] Vorbește foarte repede.

922

da șị.../acúma/...gríu d-egzémplu//după ĉe...s-a semănát/... d-ezémplu cu mína//^{c}în̦‿semănáị cu mína//ịár băgáị borọán-àsta din nóu̯//și borọán-àsta [ɛ] áre c^{u}olț^{i}/și vẽnẹá ș-amestecá tod‿gríu prĩn̄...prim‿pămínț//după ĉe dădẹán̦‿cu borọána/băgám...ọ áltạ grápă dă fịer//áẹa‿áre c^{u}ólți jumáte-n̦‿su^{z}/jumătatẽ‿jos//ș-áẹa víne șĩ‿nivẹlẹázạ//pămíntu//ș‿d̦-acúma/d̦úpă ĉẽ...termenám ș‿cu grápa nu‿șt^{i}u‿ĉé/nu maị avẹám trẹábă cu ịel/d-ĕzémplu pînă primăvàrạ//dacă ịerá ịárna búnă ș-avẹá...zăpádă cum spunẹá bătrínĩ-naínte/ d-ezémplu cũ‿zăpáda/spúne ĉĩcă‿zăpáda pentru pămínt ịe o plápĩnạ//c-az‿v^{î}z^{t}‿căután̦‿sub‿zăpádă/și‿ịẹ pămíntu dăzgẹțát//gríu/...^{g}cínd áre zăpádă pă ịel/ịel lucrẹázạ/și ịárna//ịel ^{i}ọ vérde/lucrẹázạ//îịárna//^{g}cínd e ịárna búnạ//[1]

da//d-ĕ^{g}zémplu primăvárã//cum an̦‿spu^{z}‿dă s [k] dă...dă zăpádă //a vínit‿î...zăpádă nu‿^{ș}‿ĉe/și víne primăvara//acúma s-a-mprim [ɛ] s-a-mprimăvărát/am̦‿văzú^{d}/gríū...cum a-n̦ĉepú‿să...să mẹárgă// acúma ^{u}or că...a maị pịerí‿dîn‿el/dúpă‿cum a fost ịárna//or c-a rămás bun~~nu~~ ș‿ĉé//ịel‿^{d}ă cín‿a [k] dúpă ĉ^{e}-a-nĉepút‿el ca să...să plé̂ĉe/să miște/ịel dă ịárna dîn̦‿cáuză...lă plóị/la zăpádă/nu‿ș‿ĉé prínde o scu̯árțạ//^{u}o crústạ//^{c}índ ịel s-a [ɛ] n̦rădăĉịnát um‿pig‿maị bíne/atúnĉạ băgám borọánạ//borọánă‿õ punẹám ^{i}în̦vers/cu cu̯ólți-n̄ap^{u}òị//ọ-agățám//că dacă merĝ^{e}á cu̯ólț-èẹã‿cū...vírfu-naínte/ scu̯otẹá gríu//da‿áșá mergínd...cu spátĩli/núma vînẹá șî rupẹá crús^{t}-àẹa//rupẹá crústa/ș‿p-órmă băgán̦‿grápa/șị...fărîmá t^{u}oț... bolovănáș-eẹa care-ị scotẹá borọa^{na}//ș-ạtúnĉa rămînẹá lócu másạ//rămînẹẹ//și‿d-acúma...așteptán‿d-egzémplu/după ĉẽ făĉám trẹáb-àsta/n-ávẹan‿ĉe să-ị maị fáĉem//d-egzémplu dacă maị dădẹá o pălămídă/nu‿știu‿ĉé/atúnĉa merĝán̦‿cu...niște săpălíĝe mic^{i} și.../maị privẹám pîn‿î [k] prin ^{i}el^{ț}//că n-ávẹam‿î...ịèrbiĉíde/ca să-ị dăm cun̦‿să dă acúma/ca să lè‿omọárẹ//merĝám și...tăẹám pălămídă/

---

[1] Se întoarce banda.

căpiță‿ce mai̯ avea prin ^{i}el//p-a$\overset{g}{\text{có}}$lo/ca să...î̯i̯ meargă grî́ului̯ bine//

ș-acúma așteptám pînă la...timpu u̯áčer^{e}/-atúnča...nú‿^{i}e^{r}a ca acuma//^{u}or tăẹáŋ‿cu cu̯ásîli/u̯or băgám secĕrătọáreạ/u̯or secĕrătu̯á-sre legătu̯áre/tăẹám/...lègám/făčám clăi̯//[...]

și după če termenám‿î...tọáḍă...că [ɛ]terminát fìecárĕ/atúnča ne...strîǹĝám//"^{h}ai̯ să‿fáčem‿č^{e}éte"//să‿făčá čéte mai̯ múlte//no^{e}‿erám ai̯ča/vălenári//toț^{i}//ai̯ nóștri//ș-atúnča/ [ɛ]nẹ-adunáŋ‿cu tóți/și spunẹám: "cărám dîréc‿dû pă lo^{g}‿la mașínă/sau̯...avém ate-láje ca să‿cărám d-acóló‿să țíne^{m}‿mașína"/dacă nú avẹám ateláje ca să putém țíne mașína dîŋ‿cîm^{b}‿dîrég‿dîŋ‿clăi̯/cărá^{m}‿mai̯ dînain-te/ș‿făčám...stógur cuŋ‿s-ar spúne/șîr^{i}//dîŋ‿grî́u̯//îl depozîtám tu̯o^{t}/și-avẹám...bàt^{u}óză/cuŋ‿să spunẹá pă tímpuri/u̯ór cu vap^{u}ór băgám pái̯e/și cărám ápă‿la vap^{u}ór/...u̯ór cu tractu̯áre/cînd a mái̯‿ișì‿tractu̯árli-ŋcọáčĕ/da...príma dátă-nainte cînd erám ẹo copíl/ [ɛ]punẹám báțŭ/pî‿la tîríș//șì‿tái̯că-mi̯u cărá ápă la vapór^{i}//cu cărúța cu cái̯i/ba avẹa-ŋc-o cărúță‿cără^{u} du pî la cîmp...//șì‿mer-ĝẹám cu vapóru/băgám pá^{i}e d-ĕzĕmplŭ‿de lă...cúru batózi/băgám‿pái̯e la vap^{u}uór/și...trei̯eráŋ‿cu vap^{u}óru//grî́u//

^{u}oltẹánŭ‿alecsándru̯
pátruzĕj‿de an^{i}

scaloi̯ánu

i̯eu̯ scaloi̯ánu-l fac‿î...pun‿î...ă [k] dacă am pămî́nt /adúc pămî́nt/fa...ă...pŏ‿ú^{r}mă [ɛ] fac‿ă pămî́ntu cŭ‿ápă/șî pă‿úmă fa^{c}‿scaloẹánu̯//și pa scal [ɛ] logán așéz‿c^{u}óji^{li}//dă tọáte culó^{rili}//ș‿pă ú^{r}mă-l pun îŋ‿cutíi̯e/i̯-așéz‿î/acólō/...noi̯ mai̯ [I] făčám/acúma ...copíi̯-ăștẹa nu mai̯ știu̯//no^{i}‿i̯erám mai̯...múlte féte...//punẹám čarčáf/făčán‿cu dantél-așá pă márne/ș‿pă ú^{r}mă l-așezám ạcólo/$^{-i}$‿ făčám um‿puị dă pérnă/băgám [!] phée...în‿f...puị‿dă pér^{nă}/șî‿ l-așezám acólo//șî‿p-órmă-ị punẹám‿flor^{i}//șị‿lumînár^{u}/în‿cól$^{țur^{i}}$ așá//șî‿ne dúč^{e}án‿la scaloẹá^{n} [!]//

[Și unde vă duceați cu el ?]

în‿dẹạ^{l}//né‿da [k] acólo dădẹá f^{u}ócu/...ș‿noị îl cînta^{m}//

[La ce dădea foc ?]

făčá cuptịór^{u}//cuptịór/șî...băgá čọcán^{u}/...șị dădẹá fócu//șî‿ ardẹá cuptịor-òla pînạ...pî la nòo‿zéče...//pînă‿să‿terminạ́//

[Și pe urmă cocea ceva în el ?]

nú ! nú co^{čá}//a dòẹa‿zí//să făčá plăčíntili scalo^{eánu}//făčám noẹ-acásă/mámịlị//șî...făčá plăčíntă șị.../să bẹa vin/șị čic-a mîncá‿pomána scaloẹánuluị//

mínẹa victórẹạ
am nóoșpe‿àn^{i}‿in áụgust

păcálă àvọca^{t}

a fo^{s}t ódátă într-uṇ‿sat/un om táre léneș//dé‿lèneș če erá/ ș^{e}-a lăsá^{t}‿cása și a plecát în‿lúme//pé‿drùm/^{l}-a apucáḍ‿o fọáme nebúnă//ịel a tras pé la ũ‿han/și‿l-a ruga‿pe hanĝíụ/ca să-ị dẹa čẹvá...dĕ mî^{n}cáre//hanĝíul ị-a dat o bu^{c} [ẹ] ọ bucátă de pî^{i}nè/și čînč ó^{u}o fịé^{r}te//după če sẹ-a pu^{s}‿stomácu la cálè/à‿plecá‿maị de-pártĕ//după vr^{e}o dóozè^{j}‿de ăn^{i}/ómu^{l} s-a întó^{rz}‿din noụ acásă//pé‿ drùm...s-a întîlnit ịár cu hánùl//ịel a tras pă la ḥăn/șî l-ă... întrĕbá‿pe hanĝíụ/că...îĭ‿maị adúčĕ‿amínte cînd‿î...ị-ă...l-a ^{u}ospăți‿cú‿o bucá‿dă pîịne și čînč óo fịérte ?//hanĝíul ị-a spus că...da/maị...ține mînte//atúnč ^{u}ómul ị-a spus că.../să-ị spúnă .../cît fáčĕ/o bucá‿de pîịne și čînč óo fịérte//hanĝíul ị-a spus că o bucá‿dă pấi̯ne și ĉinĉ óo fi̯értă/fáĉe în totál dòo‿mi de lei̯// ă...u̯ómul i̯-a spus că nú se po̯áte úna ca ástà//dacă‿nū/i̯él...îl dúĉe la ǰúdecátă/dacă nu-^{i}‿dă nimícà//

pè‿drúm/^{u}ómu s-a întîlní‿cu păcálă//și păcá^{l}ă‿l-a întrebá^{t}: că di ĉé ^{i}éste așá de necăjí^{t}//^{u}ómu i̯-a spu^{z}‿necázul/și i̯-a‿^{s}pus ca să-l i̯a pe i̯él de avocá^{t}//

zi^{s}‿și făcú^{t}//după vro dóo zî [ɛ] dóo zíle^{i}/păcálă s-ă...s-a pomenít acásă cù‿ĉitáții̯e//dă nú s-a du^{s}//după vro dóo zíle i̯áră̦ș^{i}/i̯ár s-ă...s-a [ɛ]pomení‿cu a dóo̯a ĉitáții̯è//la aĉe̯á^{s}ta se̯-a lăsá‿tréburile báltă/și a plecá^{t}//ă...cînd‿î...ajúns [k] a ajúņ‿lă p^{u}olíțíi̯ă/ǰudecătórul/cam restí‿l-a întrebát că...de ĉe n-a viní^{d}‿lă...prim [ɛ] prímu proĉés//ă...păcálă i̯-a spus că... tógmae̯-atúnĉ^{i}...fi̯erbe̯á niște grîu̯/ca să-l sémene//și ǰudecătóru l-a întrebá^{t}: că ^{i}el fi̯érbe gríu ǰî pă úrmă î^{l}‿se̯a [k] s^{e}émene?// și...pă úrmă... [ɛ] áole̯ò m-am îņcu^{r}cá^{t}//

[Nu-i nimic, ia-o de unde-ai încurcat-o]

stai̯//da//ă...păcálă e̯-a spus că...și [k] preeú^{n}‿și jupînul/cu u̯ó^{u}ăle lui̯: a fi̯ert u̯ó^{u}ăle/din‿î...^{u}ó^{u}ă‿a ịși‿găín^{i}/diņ‿găi̯íni [k] găín^{i}li‿i̯ar s-a ^{u}oo̯á^{t}/și...diņ‿găíņ‿s-a făcú‿pui̯/și așá mai̯ dăpártè//

ă mili [k] ǰudecătórul auzínd ásta/l-a akitá^{t}‿pẹ pîrî́t//

oltẹánu cristinél
zéĉe an^{i}

854. ȘTEFĂNEȘTII DE JOS [ALR II,769]

(jud. Ilfov)

Culegere: 1967; BM, RP, MV; transcriere: BM

am̦‿vru‿să dau̯ la pește

^{u}o síngură dátă...am̦‿vru‿să dau̯ la pește/cu dovleca-

926

ru //ne̯-an‿dus a^{i}iș‿spre ^{u}olténița/ș-am încărcá niște...fin d-ac^{u}olo/ș^{î}‿la ăe̯a‿ere̯á péste pă la...cu̯árda casi̯//

zîc "úi̯te mă la ăște̯a să-mpúte̯ péște̯le̯/șî noi̯ nu-l gustám"//

da ăla spúne/dovlecáru sĉe:"vrei̯ să mîncám noi̯ péște duminică̦ ?"/

zi ‿"cum nu ?"//

ĉe "i̯au̯ cîrlíĝe dă‿la pescări^{i}e"/c-atúnĉ‿erá [ɛ]prăvălii̯ particuláre̦//"șî mérĝe̯n‿la péște̦"//

ne̯-an‿dus a^{i}íĉ^{e}a unde‿e vádu [ɛ]unde‿ere̯á vádu váĉilor/șî e̦re̯á núma carás//péște̦//da cún‿s-a fácut î̃‿zíu̯-àe̯a/că n-a prĩs niĉ álți/cáre̦ mai̯ cunoște̯á meserí^{e}a//șî d-atúnĉ^{e}a n-am mai̯ [r] n-am mai̯...

în armátă‿am prĩs//am̦‿foz‿la zímniĉ^{e}a cu nă[ɛ]vodári statului̯/ș-am prĩz‿vro ĉì‿súté‿dă‿kilográme dă péște într-o singură tónă//um̦‿furgón dă̦ péște̯-am prĩs//péște/crap/mărúnt/raĉ//în nóo súte șai̯sprezèĉe/ere̯ám militár// m-a pîrît álți că știu̯ să trag la lopáță̦//ș^{î}...m-a lu̯a^{d}‿la péște/pái̯sprezèĉe soldáț^{i}/șî cu năvodári doi̯/șái̯spe ĩș^{i}// [ɛ] ^{u}o síngură dátă/ș-a prĩs...la ĉin̦‿súte dă‿kilográme̦//

m^{i}ihái̯ cristáke̦ ĝórĝe̦ [74 de ani]

în toț^{i} áni pui̯ cît-um‿plóp[1]

am pus‿nișt [k] în‿toț^{i} áni pui̯/că-m plaĉe să am/în toț^{i} áni pui̯ cît-um‿plóp[1] /îm̦‿fáța cási/pă [r] pă strádă/cum i̯e la băi̯éț^{i} a^{i}íĉ așá//șî az-nu̯ápte/sau̯ alálteèr^{i} nu̯ápte/i̯erá niște plop/să prĩsésé‿bíné/tu̯átă vára i̯-am udát/le căde̯án‿cîte̯-o găle̯átă dă ápă/zic să ái̯bă să să prĩză//ș-acúșa/ástăz^{i} am̦‿văzút úi̯te că [ɛ] l-a rub‿dă la jumătáte/șî‿mi l-a azvîrlít în̦‿cúrte//păi̯ nu dau̯ i̯o dómne dă i̯el ?/că i̯o meréu̯ stau̯ pă lîngă ulúgă/vĕdén‿n-oi̯ puteá̯ i̯ĕu̯ să-l dibăĉésc p-ăla ?//

---

[1] Numele unui prieten; se adresează gazdei, care asistă la înregistrare.

[Dar de ce să-ţi facă asta ?]

păi̯/ăi̯ dă ĉe ?/păi̯ i̯o ştiu di ĉe ?//da cáre-o h́i ăla ?//aveá̯‿la pu̯ártă şi i̯ou̯ să mai̯ şedeá̯ un‿creştín mai̯ bătrín/şedeá̯ p-o la^ịiţă/p-o ái̯a p-um‿pat//şí p-ăla mi l-a scos//mai̯ văzúi̯ acúşa lă [r] la ăsta[ɛ]la dóftoru//aveá̯ um‿pat acólo/îl dătᵘse cu crácĩ‿sus// [...]

[Dar nu-l luase ?]

nu/nu-l lu̯áse//îl rûpsése/şi-l trîntíse acólu-aşá//ei̯ ţ-in-kípui̯ dómnule !/ei̯ ţ-inkípui̯ dómnule !//

luiĉᵉ^anu iu̯ón [74 de ani]

a lu̯at-ŏ‿salvárea

[Cum s-a întîmplat cu soţia ?]

cún‿s-a-ntîmplá/cu vasilíca s-a duz‿lă...la copíi̯/c-am nişte [ɛ] am dóo féte pă kítila//şi băi̯á‿tᵘ^ot pă kítila‿acᵘ^ólo//şí‿cun‿s-o h́i da‿dîn tramvái̯‿i jᵘ^oz/reprezită ea cum a fos/că ĉic-ar h́i căzút/şt‿ş-a spar‿cápu̯-aiĉᵉ^a [1] //a lu̯at-ŏ‿salvárea/a dus-o cᵘ^ólo... //a găsít-o‿o fátă d-ásta/ca cum ⁱeiⁱ‿dumneatále [2] uneoáră/to‿da p-acól‿dă pă stráda lᵘ^or/ş-a cunoscút-ᵘo//că n-ávea biróu̯/n-ávea nimí/că-i̯ spuneám i̯ou̯/

"măi̯/cîn‿tⁱ^e duĉⁱ/i̯a-z‿biróu la tíne mă ᵘ^ómule/că te dúĉe dă nu şti dă un‿sî‿te ea"//

şi...văs‿c-an‿dat-o pă ŏ[ɛ]pátru zíle n-a viní‿dălóc acásă [ɛ]/c-am tilifonát i̯a [k] la i̯a/ĉícă i̯e bíne//

[Acelaşi]

---

[1] Gest.
[2] Se referă la una dintre anchetatoare.

928

ⁱere̯án‿cᵘopíl

acúșa ⁱe sfúlĝe̯r//gáta/într-o lúnă dă zíle/a intrá‿la magazíⁱe̯ tu̯áte bucátile̯//da atúnĉă dăde̯á brúma pă i̯éle/ⁱere̯án‿cᵘopíl/și i̯ere̯á...i̯ere̯á șírili dă gríu̯/șede̯á‿acólo pín‿la sfíntu niculái̯e//acólo șede̯á/că n-a [ɛ] că nu ⁱe̯re̯á [ɛ] i̯ere̯á i̯o zí‿că ⁱere̯á șí lúme puțínă/cúm să spúi̯/i̯ere̯á lúme puțínă dómne/lúme puțínă/n-áve̯a ĉín‿să-l cu̯ltivéze̯//mă‿ține̯án‿dăpă táta sărácu/ave̯á dᵘoi̯ boulášⁱ/și-i̯ dăde̯á șáse pᵘogu̯áne bᵘoi̯éri/și le seĉerá tu̯áte i̯el/síngur i̯el [r] i̯el//[...]

[Și cum arați cu plugul ăla de lemn ?][1]

mă că bíne zíș‿tu bă/să spúi̯ șí dă plúgu dă lⁱemn//i̯ere̯á‿acólu̯-așá/pă afumețe̯ánca/ére̯a um‿pli̯ob‿máre mă/únde‿éste [ɛ]între golășéi̯ și afumáțⁱ//și ⁱe̯re̯á níște sipⁱícă/ᵘogu̯áre/că pune̯á bᵘoi̯éri șáse boi̯ d-um‿plúg//și dᵘoi̯ îșⁱ fi̯ mîná/și cu ᵘo brázdă//șⁱ‿trăĝᵉá trei̯ brázde/dăjugá [!] bᵘóⁱi/și-i̯ pi̯erde̯á‿sipʰíc-àe̯a//și tu̯átă vára cît ⁱerᵉá/pă tu̯átă zíu̯-àe̯a/trăĝᵉá trei̯ brázde/ále̯a [ɛ]cu ále̯a i̯ere̯á/că nu mai̯ găse̯á bᵘóⁱi/pă se̯áră-i̯ găse̯á dĩ‿sipícă//ášá ⁱe̯re̯á‿atúnĉ//trei̯ plánurⁱ să ará dă [ɛ]dă pămínt/și trei̯‿e̯re̯á ᵘogu̯áre//atíta[2] ⁱere̯á moóru și sipⁱíca-náltă̯‿cu crácĉ-iⁱa//să duĉᵉá/le pune̯án‿clópite la boi̯/că nu-i̯ mai̯ găse̯ám//loc cáre/nèmunĉí‿nĕ...ĉé mai̯ încólo//úi̯te că bíne‿[zi]ș‿ tu mă gᵘógule [!]//

și s-adúná tᵘoțⁱ u̯ámeni̯-ăște̯a care ᶻă‿duĉe̯á la plug/s-adúná tozⁱ‿la ũ‿loc așá/j‿dăde̯á drúmu la boi̯/mînca cu plúgu dăpă i̯ei̯/c-álți-i̯ mai̯ dăjúgá/álți nu-i̯ dăjugá/șⁱ...tu̯átă zíu̯a vorbi̯á‿acoló/pînă pă la trei̯//la trei̯ că dășteptá tᵘoțⁱ/adíca nu că dormi̯á/da

"mă!ai̯ să mai̯ făĉém mă/să‿mai̯ arám șⁱ‿nᵘoi̯/ĉᵉ-am‿făcú‿mă azⁱ ?/n-am‿făcú‿nimíca mă ! "//

---

[1] Intervenția unui consătean care asistă la înregistrare.

[2] Gest.

ș-așá do̯amnă [!]

[Același]

a băᵘútără tu̯átă stícla dă rom

a‿adús ála bătrínu al mi̯eu̯/ᵘómu mi̯eu̯ a‿adús un‿kíl dă rom// zíĉe: "na fă feméẹ" ĉe/"sắ‿dai̯ și la náșa"//c-aveám o nášă sĉe/ i̯eręá la noi̯//"să dai̯ și i̯ei̯" ĉe/"bẹa șî́‿tu cu i̯a" zíĉe...//și noi̯ am băᵘú/ș-am băgá‿stícla la piĉóru pátului̯/și nẹ-an‿dúsără‿ î́altă ᵘodáⁱe//și vasíle și cu iu̯ón/a intrátăr-acólo să ju̯áĉe/ și̯-a dátără dă stíclă//ș-a băᵘú‿tu̯átă stícla dă rᵘom//

"ắᵘolẹo ! a murítără//à‿murí/gáta/nu mai̯/ắᵘolẹō !"/î̃l plimbá‿așá...um‿băẹát a lu cumnátî-mi̯u p-afáră//

da făĉᵉá i [ɛ] iu̯ón/sau̯ tu vasíle ?[1] //..iu̯ón făĉá/să ui̯tá‿ắșá/ îj‿da u̯óki piste cap/"mu̯árẹ zic/"mu̯árẹ"//"ĝᵉámōrⁱ"/strigá ĝᵉamurⁱ//

cáre cum‿vinẹá/tá-su: "ĉᵉ-asⁱ‿făcú‿dă sî́nteț ⁱ așá ?"//

zic "úi̯te/ắștẹa mu̯árẹ"//

sᶜⁱ "pắi̯ ĉᵉ-a făcút ?"/

sĉᵉ-"a băᵘú‿stícl-àẹa dă rom"//

"ș-apắi̯ bínẹ-a făcú‿că su [k] sî́ntéț ⁱ ĩ‿stáre s-o púnẹzⁱ‿bíne" zíĉẹ//dă ĉe n-asⁱ‿pús-o bínẹ ?"//

víne fⁱi-mi̯ó‿ála márli: "dă ĉe sî́ntéț ⁱ așắ tríștⁱ/supăráț ⁱ?"//

ĉe "úi̯te mu̯áre ắștẹa"/

"păi̯" ĉe "dă ĉe ?"/

ĉe "a băᵘú‿stícla dă rom"//

"e/cum ?"//

zík‿"i̯ùi̯tẹ-așá/a băᵘút-o/

"ắolẹo/da nu sî́nte [k] la ĉe să vă mai̯ adúcă/că nu sî́ntéț ⁱ‿

---

[1] Se adresează fiului care asistă la înregistrare.

930

ĩ‿stáre s-o păstráțⁱ ?//păi̯ acólo asⁱ‿pus-o ?/la pičóru pátului̯? //púne dómne stícla-ncólo cu rᵘom//c-o bẹa cᵘopʰíi"//

ș-e băᵘútără tu̯átă stícla dă rom//

lúngu tudóra
șai̯zeșĩᵘòb‿dă anⁱ

núntă

i̯a s-a cunoscú‿cu băẹátu̯-ọ̀sta/cu trei̯ lunⁱ înạⁱínte dă...núnțà/șⁱ‿pă trei̯zeșiùnu ă [k] pă únu au̯gúst/a veníť i̯el în‿cásă la noi̯/ca să-l cunu̯áștem șĩ nᵘoi̯//șĩ...pă ᵘopt ᵘoctómbri̯e am avú‿núnța//nạⁱínte dă núnță cu dóo‿trei̯ săptămínⁱ/am înčepú‿keltui̯élli care să fac [...]péntru núnță// ĝinerli să-mbráče mirẹása/să-i̯ cúmpere rókiⁱe/să-i̯ cúmperē veregéte/čerčéi̯.../čẹas‿ĩ...// și pă úrmă am înčepú‿noi̯ să ca [k] s‿cặ ᵘutăm náșu̯ [..]//am lu̯a‿dárurⁱ la naș cun‿să i̯a/covór/féțĕ dă mése/bucátă dă róke/bijamále/cămáșe dă nu̯ápte/șĩ...am [k] nẹ-apropiⁱám dî‿săptămína núnțiⁱ//am adunát/am lu̯at țúi̯ca/vⁱínu/mezélur̃li/vítă péntru sarmále/păsări̯ péntru gîșt [ε]dă lẹ-en‿tăi̯á‿la f [k] péntru fripturá//șĩ...cũ‿s-ar spúne am‿f [k] símbătă sẹár-am‿făcú‿brad‘//s-à‿aduná‿féte băⁱéțⁱ/pînà pă‿la zéče/șĩ pă úrm-a venít‿ĩ...nẹámur̃li d-apru̯ápe carẹ-au̯ făcú‿trẹábă/ș-am‿puz‿mása//a vení‿múzica.../și̯-an‿termíná‿la dóosprezèče nu̯áptẹa/símbătă sẹára//duminică... la ᵘóra zéče s-a gătíd‿mirẹása/a merz‿la‿apă.../pă úrmă a venít acásă/am mai̯ stat/șî‿la ᵘóra dóo...și čevá/a venít náșu și cu ĝinerli să i̯a mirẹása/șĩ‿la pátru jumătáte am merz‿la bucureștⁱ dă‿s-au̯ cununát//

și‿ă...am‿venítără i̯árășⁱ înapói̯/am puz‿mása la u̯ámeni núnului̯//dúpă‿če s-au̯ terminát /am mers la salᵘón.../au̯ júcat pînă la ú̄sprezèĉe nu̯áptee̯a…//pă ú̯rm-am púsără i̯áráș^{i} mása//ș-àm‿servít́…mezélur^{i}/țúi̯că̦/pẵ‿úrmă sarmále/…friptúră/cozonác/vin/sifu̯áne/și̯-a-nĉepú‿s‿să‿e̯a dáru/cáre să strínĝe péntru núntă̦//ș^{i}‿dū́pă ĉe s-au̯ terminát́/au̯ ǰucát pínă la zí^{u}o/dă s-a făcú‿zío̦/care cum a vrut/álți̯-au̯ plecát/álțī‿au̯ sta‿pínă la zí^{u}o//șī lun̦‿se̯ára‿am înĉepútără i̯áráș^{i}/după ĉe s-au̯ odihnít și múzica și u̯ámeni…//am înĉepút́ i̯áră/am puz‿mása/au̯ ǰucátără/și̯-am termínā/la únu nu̯ápte̯-am terminát́//

nigolá^{i}e iu̯ána
tréi̯zeșfu̯òpt [de ani]

[Brînza]

múlĝe̦m‿váca/n̦călzím puțín̦‿lápte/strecorắm‿î láptili/și púnen̦‿ḱáǵu//și‿i̯ dū́pă ĉ-am mesticát‿î/l-am pus‿î…láptilī́‿l-am acoperít undevá/ca sắ‿nu…de̯a ĉevá-n i̯el/l-acoperím/șī să̦-n̦ḱáǵă//îl tă^{i}ém cū lín̦gura/bucắț^{i}/il púne̦m i̯ar lā…în̦călzít/și-l‿î púne̦m în‿î…la scurs/în̦‿sidílă//ș‿cín̦‿z-a scurs/^{ș}‿s-a-ntărí^{d}‿bíne/^{u}ò‿tă^{i}ém/o̦‿scu̯áten̦‿ș-o tă^{i}e̦m/púne̦m sáre/ș^{i}…punem…îm̦‿farfurí^{i}e//
[...]

[Și cheagul de unde îl luați ?]

dă la viț^{i}él/cîn‿î să tá^{i}e̦/sau̯ dă̦ la mi̯el//că ștíț^{i}/áre ḱáǵu̯-ò̦la/pînă nu mănín̦că ^{i}ei̯‿i̯árbă ca să stríĉē/atúnĉ cín̦‿să mă [ɛ] cím‿mă̦nín̦că ș^{i}[ɛ]fí^{i}e viț^{i}élu/fí^{i}ē m^{i}él‿ă̦/cîm‿mănín̦că i̯árbă să̦ strícă ḱáǵu/da i̯ei̯ nú apúcă să mănínĉe/că…îl tă^{i}ém//șī ắla/púnem sáre acólo-n̦‿láptil-ắla/îl curățím‿î/că-i̯‿i apáre și niș^{i} [k] ș^{i}‿puțím‿păr acólo/ștíț^{i} ?//și-l‿ă strecurắm/púne̦m sáre/și-l púne̦m i̯áráș^{i}/dū́pă ĉe spălắm‿î ḱáǵu/-l púnem‿ă…n̦năúntru/îl legắm/șî-l púne̦m la uscát‿î/și ^{i}e̦ bun pe̦ste cîtevá lun/nu momentál//da în tímpu̯-òstā/în̦ḱegán̦‿cū…picătúr dîntr-á^{l}e̦a

932

dă̯ la féru-metál[1] /știa/pînă̯ să făcá kágu//sau̯ împrumután dă la care̯-ave̯á/și-n dăde̯a/pînă s făĉá al mie̯u̯//

[Aceeași]

s-au̯ îñecát

îŋgețásē/a fost o plu̯á^{i}e și̯-a-ŋgețá/ști ?/ọ̄ lápoviță̯//și i̯ei̯ s-a dus cu sáni^{e}a/a mers pă gîrlã/^{d}-acólu̯-a veni/dîm párte̯-àe̯a/ș-a trecút îm párte̯-ástălaltă piste p^{u}od//ă̯ trei̯ îș^{i}//^{u}únu trăĝá dă/ i̯ei̯ trei̯ pă sánii̯e/ắște̯a tos^{i} care s-au̯ îñecát/șī...^{î}ála cárē a tráz dă i̯ei̯/a scăpát/că știț^{i} i̯ei̯ dac-a fost î cîte trei̯ i̯/a fost î grei̯/și s-a dus/s-a rub gáța/s-a dus/și̯-a ^{l}u̯at-o pă su [k] pă dădăsúp/pă sub gáță //a lu̯at-o pă sub gáță p-acólọ//și ála care̯-a traz dă i̯ei̯/a fuĝít acásă-n țigăní^{i}e/și ā-nĉepú să țípe/că s-a-ñecát ắe̯a//ș^{i} cîṇ s-a duz lúme̯a/s-a strîṇz lúme̯-acólo dă i̯-a scos/i̯-a scos ne [k] morț^{i}//pă cîte trei̯/doi̯ frаț^{i}/și únū la ált ^{u}om// [•••]

[E așa de mare apa ?]

^{i}ẹ́ste/da//și u̯ámeṇ s-a-ñ^{i}ecát//únu̯-a vẹní dắ la núntă/a iși dimine̯ața dă la núntă/ș-i̯el a s că să dúĉe să-ș^{i} fácă bá^{i}e în ắ áp-acólọ//be̯at//nevásta nu-l lăsá/ș-i̯el ^{u}o bățe̯á-n drum//acólo-ṇ șose̯á//i̯a trăĝá dă i̯el/i̯el ^{u}o băde̯á//ș^{i} pîṇ la úrmă dac-a biru^{i}ít-ọ cu bătái̯a/i̯el î a intrát/că-l kemá ála acólo/mikidúță [!]//și s-a dus acolo în î [r] în î [ɛ] ĵos în ápă/și i̯el a lu̯at-o pă supt ápă că ști^{i}e să-nnu̯áte/ș^{i} s-a dus/ș^{i} s-a-ñecá^{t}//^{s}-a dus lúme̯a după i̯el/l-a scos/înțepenít//și nevásta a rămás cu îmbrăcămínte̯a lui̯ îm bráțe̯//da//

[Aceeași]

---

[1] Fero-metal = fostă denumire pentru magazinele de produse chimice și fierărie.

[2] Se întrerupe pentru că intră cineva în cameră.

855. ALBEȘTI

(jud. Ialomița)

Culegere: 1974; CB, BM, MV; transcriere: MM

ca gáța a ișí‿porúmbu

vára dûpă ĉă...făĉám...adunám gríu/făĉám ogᵘ̑ór//lócu//primăvára îl borănám/...ogᵘ̑ór-ọ̀la//mài̯‿tîrzíu̯/cîn‿vinẹá tímpu dă pus porúmᵇ/ne duĉám șî-l arám/șî-l punẹám așá...la...la plug̦/după brazd-așá/n-ávẹam...mărcătọáre/n-ávẹam semănătọáre/ca să.../îl punẹám așá dîpă...dûpă plug//eⁱ̑ ! după ĉe să făĉá máre/...dă răsărẹá i̯el/ᵈî‿să făĉá mărișọ́r[1]/ne duĉán̦‿șî-l prășám//cu sápili̦//mài̯‿pă‿úrmă...i mai̯ dădẹán̦‿șî cu prășîtᵘ̑órîli/răm [k] ișíse prășîtᵘ̑órⁱ//sau̯ ráriț-aẹa//rări [k] dăm cu rárița/șî p-órmă-l ĉocănẹá după rárițặ/săpán‿după rárițặ//dûpă ĉe să făĉá i̯el mai̯ márẹ-așà[2]/băgá rárița i̯ar î͂‿i̯el/...șî-l rărițám//și i̯el îl făĉá așá...ᵘ̑ulúc//șî‿pă dădăsúpt i̯erá válẹ//i̯el cîn̦‿să făĉá máre i̯el porúmbu/pă válẹ-aẹa trẹ̆ĝá/curⁱ̑ént/...șî porúmbu să făĉá fọárte bun//după cum îl munĉá ómu//dacă...te țin̦ẹái̯ dă i̯el/săpái̯ dă dóọ ᵘ̑órⁱ/îⁱ‿rărițái̯/făĉá mai̯ bun/mài̯ cîte únu/dacă nu-l s [k] lucrá/... [...]//

[Dar dacă nu răsărea peste tot porumbul ?]

l-întorĉámᵘ//mai̯ lézne//l-întorĉám/șî-l punẹám al dói̯lẹa//am pus porúmb̦...pă la ĉín̦ẹspe i̯únie/i̯únⁱ̑e/ĉ-o viní/lúna ĉ-o viní//tot așá//am avúᵈ‿niște porúm‿p-aiș‿pă bui̯ásca[3]/pă alt/nẹ-an‿duˢ‿șî l-an̦‿săpắt//cu băi̯éți̦//àvẹán‿trei̯ pogọáne tọ́ma pă bordușánca[3] aiĉa/pă [k] p-o moșíe//"măi̯ tái̯că"/i̯erá dumíniĉặ/zic "mă duc pă la porúmb-òla să-l vẹdém cum e"//cîm‿m-am duz‿la porúmb-òla‿acólo-șà/i̯erá șî can̦‿răvărsát/...șî ișíse ș-o grọázắ‿dă costréi̯/ [...]//

---

[1] Gest: de circa 20 cm.
[2] Gest: de o jumătate de metru.
[3] Toponim.

934

cínd l-an̯ văzŭt acólo i̯erá lócu vᵉérde̯//"ĉĕ faŝím noi̯ aíĉa/ĉe ?"// un hír cóle̯a/únu cóle̯a/ș-ăla prost/iș coˡe̯ᵃ//am̯ vinít acásă/... ș-am pus niște porúm la-mui̯át/vo dúblă dă porúmᵇ/"măi̯ tái̯că" zic "úi̯te ĉe/mî́i̯ne vă dúĉes șî-ntorĉés porúmb-óla/ále̯a trei̯ pogo̯áne̯"// cu băi̯átu̯-ăla care-ⁱ mai̯ máríli șî cu ăste̯/ave̯ám...umblám cŭ à-mîndói̯ cu plugúrle̯//șî s-a duz băéți̯-a dóo̯a zi/zic "să-l púneᶻ la dóo brázde/...lócu-i̯ araᵈ dă dóo ᵘorⁱ/ásta-i̯ a tréea arătúră/púnez la dóo brazᵈᵉ/daz brázda mai̯ máre/șî púnez la dóo brázde̯"// așá a făcú băéți̯//s-a duˢ șî l-a...arát /l-a pus/...cînd a isprăvi dă boránát/a vení ș-o plo̯áe̯//bŭnă//ẹ ! dómle/în șáse zíle a ișí porúmbu/...așá dă répede//atúnĉa...să cam...púne̯a ĉorói/îl [k] să-l sco̯áță//i̯o mă duĉán d-aíĉa [ɛ] mă sculám dⁱ pîn zorⁱ așá/șî mă dúĉám to̯mai̯ acólo/pă jos/píste cîmp așá/mă duĉám acólo/ca s [k] dă dimine̯áță víne̯a ĉorói//spre se̯áră nu/dă dimine̯áță//m-an duᶻ vo dóo zíle/ca gáța a ișí porúmbu//dă répede̯/în șáse zíle̯//ẽ! s-a făcú mărișór porúmbu̯//i̯erá vórba să ișîm pă la ᵘorz/să tăi̯ém ᵘórzu/să tăi̯en̯ grîu/"măi̯ tái̯că/ʰai̯ să mérĝen̯ să-l săpăm//micșór așá îl săpăm"//ne̯-an duš//i̯érá băi̯étu̯-ásta coˡe̯á aĉí/cu [ɛ] nóra șî cu míne/trei̯ iⁿșⁱ/am lu̯a șî prășîto̯áre̯a/să-i̯ dăn̯ cu prășîto̯á-re̯a//i̯erá mic șî-l astupá//prășîto̯áre̯a//"ᵐăi̯/ĉe să-i̯ mai̯ dăm noi̯ cu prășîto̯áre̯a/ʰai̯ cu sápile̯-așá"/să-l săpăm"/i̯erá curát//dăm nŭ-ma ca să-l săpăn̯/să-l rărím așá să...îl lăsám pᵘotrivít//ⁿᵉ-an duz dóo zíle/șî l-am săpát//s-a făcú porumbĝélu mărișór așáᶻ/hai̯ să ișîn̯ la...ᵘorz//"măi̯ tái̯că/dúĉeți-vă șî-l...s [k] răríțaˢ șî p-ăste̯/...fáĉeți-i̯...să-i̯ fáĉen̯ datoría̯"//s-à duz băi̯éți/l-a ră-ríțaᵗ/nóra dúpă ráríță/l-a rărít/l-a...șî l-an̯ lăsát /nu mai̯ m-an dus pă la el/m-an dus tîrziór/ă ! nói̯ am avú treb ba cu órzu/cu grîu/cu...//m-am dus/cînd m-an dús pă la i̯el/¹erá porúmbu it-așá³

---

¹Gest.

²Gest: cam de 2o cm.

³Gest: de 1 m.

dă máre/și n^{e}égru șî frum^{u}ós//cînd an‿săpát/vecínu d-alătur^{i}... í‿^{i}erá porúmbu-atîta[1]//șî noi atún^{j}‿l-an‿săpát//"ă^{m} ! cîn‿mai fáčem noi porúm‿d-aíč ?"//dómle/-a dat ploi/și iel a fost ^{u}urmátic/crud/...s-a făcu^{d}‿niște porúm^{b}/cît în‿grindă ierá/nu mă vedeán‿călare dî [ɛ] dî‿iel//și știuléț^{i}/iéte-așá[2] stătea//^{an}‿făcút pátru kíle la pogón//dă porúmb//zău așa//da ierá...če să-s‿spun/p^{u}otóp/dă porúmb//atúnj‿la...la...čínsprezéče iúnie/arát//

c^{u}óstea górge pétcu
am șaptezeč șî șase dă an^{i}

drókii

ierá dróki așá...mai mar^{i} ca gîștili/dr^{u}óki mar^{i}//șî vinea pă cîmp așá/și iéle...primăvàra/pă la g [k] verdeáță/pă la grîu/pă.../mai și iárna/...mai să...aveám noi un unk/ierá cam‿vînătór/stătea mai sup^{t}‿coástă cólo/ [ɛ] să ducá/șî pă poléiur^{i}...le prindeá/că iéle dacă stătea acólo/nu mai puteá/îngețá/șî le poleá/vineá ploáe cu poléi așá/șî-ngețá arikili//șî le prindeá vii/...//le-aducá//

[Ai mîncat ?]

n-am mîncát/dă cocór am mîncát/cárne/da dă [ɛ] drókie n-am...

[Păi cum de cocor ?]

păi iel...ie niște pásăr^{i}/ca bérzile-așá/coc^{u}óri-eia/ie șî pă cî^{m}/șî [ɛ] ^{î}îmblă pă sus/cá ! o^{r} ! ^{u}or ! coc^{u}óri//ș-aveám un‿fráte/... șî dă unde șî pînă unde/un‿cocór viníse...aíča la iálomiță/...pă prun [k] dîm‿prun^{d}‿p-acólo/-n míjlocu ápi//și iel e-a [ɛ] c-aveá púșcă/șî l-a-mpușcát//nénea bănică‿ăsta//coc^{u}óru//n-ávea coráș‿să să dúcă să-l ia/dă pă prund//că ierá ápa mărișoáră//n-ávea coráj//yíne-acàsă/"băi costícă ! mă/am împușcát un‿

---

[1] Gest: de o jumătate de metru.
[2] Gest: unul peste altul.

936

cocór pă [ɛ] aiĉ pă gífla/şi...nu-n‿yíne [ɛ] n-am corás‿să mă duc să-l‿ĭau mᵊ"//ĭo avĕám un‿cal nⁱégru/bunu̯//"haĭ tu cu cálu//íntri călárẹ/...şi te duş‿şî-l‿eĭ dă..."/aşá am‿făcút//m-an‿dus cu cálu/am intrát călárẹ/ĭerá cam spre primăvară/cam ĭe ápa cam riculíță [k] rⁱeĉ-aşá//am intrá‿călárè/cálu l-am...d-un dîrlógᵘ lung/ca să nu-l scab‿d-acólo-şa să.../şî m-an‿dus/...şî‿am legát [ɛ] cocᵘóru dă...dă picórᵘ/c-o sfoáră/...ş-am venít ş-am luat cálu/a-ncălicát pă ⁱel/şî cocᵘóru l-am adús legát/şî‿l-an‿scos la mal//da şti cît ĭerá ? dă arípa ásta şî pînă-m‿patᶦ/únu d-o arípă/únu d-o arípă vinĕán‿cu ĭel/aşé ĭerá márẹ//

[Acelaşi]

luḱ

[Cu lupul aveaţi necazuri ?]

ḑă ! dá‿dà !//ḱar mie mĭ-a mîncát un noátin/...cînd am [k] ĭerám tînăr/ş-avĕám pátru caĭ//ş-um‿mînz//dîn‿vár-àsta//şî toámna nᵉ-an‿duz‿la porúm /ş-an‿culés porúmbu̯/ş-aᵐ‿vinít cu porúmbu̯-acásă/şî cái ĭerá sătúĭ dă porúm/că dacă le dădĕáĭ să mănînĉe porúm/cîn‿lî culĕǵáĭ maĭ alés//...şi ĭ-an‿duz‿la pădúrẹ-aiĉ aşá//şi ĭerá nişte ĭárbă [k] nişte păd [ɛ] pădúrîlẹ-ástẹa ĭerá...nu ĭerá ca acúşᶦ/ⁱerá lócurᶦ p-acólo/plíne dă ĭárbă//ăĭ dug/ĭ-an‿lăsát acólo/şî noáptẹa a născút nevásta băĭátu dîntîĭ//şî ĭo nu maĭ m-an‿duz‿la ĭeⁱ...dăspre ziu̯-aşá să.../şî cîm‿m-an‿dus/...[ɛ]după ĉe s-a lumíná‿dă tᵘot/an‿găsí‿cái cîte pátru/...şî mînzu nu//ĭápa rînkezá//am‿viní‿cu ĭa acásă//zic "anicúțo nẹ-a mîncá‿mînzu"/avĕám um‿mînz‿frumósᵘ/lúcru máre/"nẹ-a mîncát lúpu mînzu"//am încălicát pă ĭápă şî m-an‿dus îndărắt/să vidém úndẹ l-ā...//cînd acólo l-an‿găsít îm‿márnẹa pădúri/ĭerá nişte bᵘózii̯/bᵘózi marᶦ//cum l-a-ncurcát acólo/l-a rupt şî l-a mîncát acólo-şa//

șî mîŋcá atúnĉa/i̯erá lub‿dă mîŋcá no̯átin^{i} dă cîte doi̯ an^{i}/aiș ...pă luŋc-ásta pîm...pă aiș‿spre pădúre-ŋ^{coi}/duĉá omin [k] o̯ameni cái la i̯árbă/și i̯erá...priŋsése lúk'i/mulț^{i}/mulț^{i}//

ave̯ám...un lótu dă grîu̯ tó̯ma pă k'imindríta/pă lúŋca ĉok'íni íŋcólo-ș̦a/îi̯ zîĉá pă k'imindríta/

[Chimindrita, da ?]

da//șî i̯o i̯erám așá ca...ca v^{i}i^{u}o̯rél[1] așa/mai̯ m [ɛ]po̯áte̯ să h'i foz‿mai̯ m [ɛ] da n-am̦‿foz‿mai̯ máre̯/hai̯ ca i̯el/da i̯erám mai̯ căzni‿/mai̯ munĉít//ave̯am pátru cai̯/și-i̯ duĉám acólo la pădúre/no̯áptea dă mîŋcá/i̯e [k] ave̯á i̯árbă//și zíu̯a ne dúĉán‿dă dimine̯áță-i̯ lu̯am/ș-âpi ne duĉáŋ‿ș-aduĉán‿dă dóo or^{i} d-acólo-ș̦a//cu pátru cai̯/grîu/l-aduĉáŋ‿că-i̯ dăpárte/nu merĝá la‿ásta la ĉátă// l-aduĉáŋ‿șî-l făĉáŋ‿șîră aca [k] aíĉa/pă izlás‿sau̯.../ave̯ám o grădínă la márne dă trei̯ pogo̯áne/...unde̯-i̯ brutăría acóle̯a/a foz‿lócu nóstu̯/...dă trei̯ pogo̯áne ave̯ám// [..]făĉáŋ‿șîr-acólo-ș̦a//șî mă trimete tátă...într-o dimine̯áță//"măi̯ tái̯că dú-te dă ádu cái"/dă dimine̯áță//i̯o/ca băi̯á‿tînăr/ț̦îc‿ț̦îc‿ț̦îc/ân [ɛ]núma-ŋ‿săritúr^{i} m-an‿dus pîŋ‿la băd^{eanu}/m-an‿dus acólo/ș-an‿dăsk'edicá‿cáe̯/-am íŋcălicá‿pă i̯ei̯/am viní^{t}//vine̯am pă lîŋgă gîrl-aia//cîn‿am viní‿pă lîŋgă gîrlă/...n-aruŋc ók'i piste gîrlă-m‿párte̯-ai̯lántă//vázu ...uŋ‿cîi̯ne máre̯//uŋ‿lup//după ála áltu̯/...áltu̯/áltu/...ĉiŋsprezéĉe̯-am mai̯ [!] înumărát//i̯erá șî pui̯ándri/ave̯á pui̯ándri//ĉíŋspreĉe̯-am înumăre̯//fâcúse păru̯-așá[2] [!] îŋ‿cap//da i̯eráŋ‿călár̦e/nu n'-erá te̯ámă/dă-l îm‿pizda mă-si [!]//dacă mă duĉám íŋcólo/la cai̯/po̯áte...n'-erá te̯ámă/po̯áte nu̯/da íŋco̯áĉe cînd am̦‿venît/i̯o ave̯a^{n}‿drum/zî^{g}‿"dă-i̯ îm‿pizda mă-^{si}"//yiu̯ acásă/șî-i̯ spui̯ lu tái̯ca:

"tái̯că zic/..."știi̯ c-a [ɛ] ĉíŋsprezéĉe luk' am̦‿văzút"//

"o fi foz‿băi̯ tái̯că"//

---

[1] Se referă la nepotul său, informatorul Petcu Viorel.

[2] Gest.

938

da dăpă ĉ-a vinít/vinẹá/bẹa ápă la gî́rlă/şî‿să-ntorĉá/că i̯o̯-an̯‿zî́ "hoᵃ !"//i̯ẹi̯ odátă̯ s-a pitī́t/ş-a fugī́t îm‿pădúre//i̯erá dîhắni múlte//...i̯erá//

[Acelaşi]

am întîmpiná‿şî noi̯ greutắţⁱ

[...] sí̯nguru̯ carẹ-am avú‿băgáty̯-ăl mic/care-l kemá spiricḁ̆/p-ăl mig‿dă tot/m-am pomī́nít i̯erá aşá dă vrūn an şĭ jumătáte//şî m-am pomī́ní‿cu i̯el că s-a bon̯lăvít//şî s-a făcút pétẹ/péte/vínetẹ//i̯o mă ui̯tán̯‿la i̯el/am începút a plî́nĝe/că-m mọárẹ băgátu/că-m mọáre băgátu/şî-l i̯ubẹám̯‿fọárte mul‿că i̯erá tot băi̯eţél şi i̯el dî́n̯‿cọádă/şî i̯o an̯‿ᶻî́s câ bă̆ⁱéţi sînt [k] să fiẹ mai̯ muls‿că...i̯o am̯‿fos‿fátă/ş-am̯‿fos‿kinuítâ/câ mă duĉán̯‿cu cărúţa la maşî́na dă treerá‿şî dăscărcán̯‿znópi̯-è̯i̯a atî́ta dă grî́u̯/ş-atî́ta dă grei̯/d-abi̯á i̯-ardicám//în̯‿cumpăráse táta furcói̯ᵘ/cu cọádă dă tréstie dă máre cun̯‿să ziĉá atúnĉ//şî cî́n̯‿l-am̯‿văs‿ᶜᵃ̆ [k] i̯o-l i̯ubẹám̯‿fọárte multᵘ̯//şî l-an‿ţinú‿vrẹọ trei̯ zílẹ/pátru//ş-am înhămáᵗ‿cai/să plẹcắn̯‿la félĉer-òsta/la borduşắlu̯[1]/şî i̯erá i̯árnă/i̯erá frig//în̯să băgátu-n tìmp-óla ne ĉerẹá să-i̯ dán̯‿să mânî́nĉẹ//n-ávẹam pî́i̯nẹ făcútă̯/înţeléj‿dumnẹátạ ?//ş-an‿trimez‿la brutărie/ş-atúnĉ i̯erá pî́i̯ne fọártẹ álbă/cum ar fi...franzéla lă...bucuréştⁱ//ş-a veni‿băgátu cu pî́i̯ne/şi i̯-an‿daᵗ‿puţín pî́i̯ne-m‿mî́nă/să mânî́nĉe/ş-a venī́t un̯‿fráte d-al ómului̯ mⁱeu̯/carĕ fusése notár pă vréme//acî̄‿şădẹá/-n̯‿spáte//şî ómu mⁱeu̯ în̯hămá cái//să-l în̯făşór/să plẹcắn̯‿cu el la dóctoru̯-ăla//în̯să pă el începúsẹ pi̯élẹa să să plevuẹásc-aşá/ştí ?/s-ardicá aşá pi̯eliţă fínă dî pă...dû pă córpu lui̯//

şi i̯el nẹ-a-ntrebáᵈ‿/ziĉe "únde vă dúĉèţⁱ ?"//

şî ómu mẹu̯ a spu‿zíĉe "ne dúĉen‿la văcărescu/la borduşắlu/că ítę-avém pă spirícă boņláv/uįtę-așá/așą"//

---

[1] Comună apropiată.

ș-a venít įel îņ cásą/"hi !"[1] ĉe "tăĉés/să nu ᶦeșᶦ cu įel dîņ cúrte//dú-te și dăhámă-s caí/că" zíĉe "įéstę dă scarlatínă/șî vă dúĉe pă toz la spitál"/șî trebúęá să ne dúcă la slobozíę//și ĉe "pa t [k] vă izolęáză cásą//taj dîņ gúră șî lásă-l/că "zíĉe "băęátų-a dat îm bíne/da nu-į maį da pîįne/să mănînĉę"/zíĉe "dá-į núma lápte/șî ĉᵊaį"/

șî į-an da băęátuluí̯ lápte șî ĉᵒaį d-acolęa-ņcólo/c-avęáņ văcă/fătátă/șî s-a sculá băęátu fără să-l duc nicăérᶦ//nu l-a văzú dóctor/nu l-a văzú felĉer/nu l-a văzû nímericą//da//

[Da' cît era de mare băiatul ?]

haį să-l puį la dă doį aņ jumáte/maį máre nu èrá/dą ! atîta ᶦerą//

ș-úįtę-am avú p-ásta/care ę-aĉí/...treįerám în áriᶦe//ųórzu//șă în tímpu ĉe treerám ĩ árie/luį į-a ișît o bășicúț-aĉí[2] obráz//fáta carę-o aņ la bucuréștᶦ/zíĉe "įa staį maį"/ĉe "c-aį făcút uņ coș/ĩ obráz//staį să ți-l strîņg įęų"//și i l-a strîņs//dîņ strîņs-òla dǫámnă/...s-à făcú la băęát o bășîc-așá ca...ca déĝetų-așă/ști ca jumáte dă déĝet așą//șî alb//băęátų-a-nĉepú să áįbă trańspirátie [k] să áįbă...al cu [ɛ] ásta...temperatúră máré/șî răų//"áolęò !" zic "ĉ-a [k] ĉe-į pă băęát-òstą ?"//nę-am suĉí/nę-am îņvîrtí/ĉę să-į fáĉem ? haį cu ᶦel la slobozíe/la dóctor/că înĉepúse să s [ɛ] șî maį ișíse vo dóo pă alăturᶦ//l-aņ lųat/an dat cu el pă la pópă/l-am împărtășît/...da pópa sărácu și ᶦel oņ cu șcǫálă/zíĉę "n-árę să mǫáră"//ĉe "vez dă tręábă/nu maį te plîņĝe/că nu mǫáre"/da ᶦerá máre//įerá băęaᵈ dă treįsprezèĉe anᶦ//șî nę-an dus cu el la slobozíe/ᵃcoló la s [ɛ] la slobozíe l-a șî băgát izolát/că avęá daláć//știs ĉe-į dalácų//da//ș-acóló l-a ținúd zéĉe zile//la

---

[1] Interjecție rostită pe aspirație.

[2] Gest.

940

slobozíe/cũ...cu dalác-óstạ/şî l-a făcú‿bíne//ni l-a dat acáşă// înṣă ijécţiile s-a făcú‿númai̯ în‿stọmác/îm‿búrtă cun‿s-ar zíĉẹ// şă cînd a vinît acásă/la vro dóo‿trèi̯ zílẹ-a-nĉepú‿băẹátu să‿să váite/şî să să ruşáscă aíĉ^{i}[1]/aíĉ^{i}//i copsésẹ/o ijécţie dîn álọạ// ĉé‿să-i̯ fáĉẹm ? i̯ọ‿mà frămîntám "áolẹo ! mọáre băẹátu/áolẹo ! mọáre băẹátụ"//i̯e [k] nẹ-an‿dus cu i̯el/şî l-am dúsū.../aşạ/nu l-an‿duz‿nicăi̯ér^{i}//"i̯a şî plẹácă cu băẹátu la dóctọr !"//l-a lu̯at ómu meu̯/ş-a plecá‿cu el la călăráş^{i}//c-aíj‿la slobozíe n-a mai̯ găsí‿dóctọru carẹ l-ā...care i̯-a făcút ijécţiilẹ//ş-a plecá^{t}‿cu el la călărá^{ş}/ş-acólo cun‿s-a duz/l-a tăi̯át/...ş-a avú‿matérie urîtă/i̯-a scos-ọ/ş^{i}‿s-a făcú‿băẹátu bínẹ//da//am întîmpiná‿şî noi̯ greutắţ^{i}//

am avú‿p-ăl máre/carẹ-ai̯ văzú‿c-a vẹnît aĉí/...m-am [k] i̯erá la plug^{u}//tát-su ^{i}erá tot conĉentrát//ş-atúnj‿nu i̯ẹrá dọámnă-ncălţăminte ca acúş//ĉ^{e}-a [k] cu ĉ^{e}-a fost el încălţát/nij‿nu po‿să-s‿spui̯/posíbil c-o fí‿fos‿kar cu ^{u}opínĉ^{i}//şi i̯-a dăscălţá^{t}/ş-a mers dăscúlz‿dâpă plug/dăscălţát//ş-un ĉocán dă porúmb/un tej‿dă porúmb/un‿cotór d-álẹa d-al şt [k] d-al porúmbului̯/i̯-a lu̯at în tálpă/puţín pi̯élẹa aşạ//înţelég^{i} ? ş-a intrát acólo şî pămînt// i̯eu̯ cîn‿l-an‿văzút acásă/zic "áolẹo !" zic "spálă-te mă"/zic "şî să i̯ásă pămînt-ọsta d-aíc/i̯-am pûs ápă cáldă/s-a spălá/"să ẹásă pămînt-osta d-ai^{ş}"/ş-a işît pămîntu//cî‿zî/"să nu cumvá să păţim‿vun necáz cu tínẹ"/dómne/mẹ-a foz‿gúra a^{u}urîtă//...ca băẹátu/la vrō...la vro trei̯ săptămîn^{i}/a-nĉepú‿să ne spú^{i}e/că ^{i}el nu ştíe ĉe áre/că nu mai̯ pọa‿să mai̯ méstiĉe/să mai̯ dăskíză gúra bíne//...pă úrmă/dâ la gúră/să făcúsẹ-aşá[2]/nóo nẹ-a murít o i̯ápă/carẹ-o [k] ne costá vo dóoşpe mi dă lei̯ iáp-aẹa/adúsă dîm‿basarábia/pă tímpu războ̯iuluĩ̯ ásta/dî^{m}‿pátrujdoi̯//şî‿ne costá vo dóoşpe mi dă lei̯‿ẹ/ şî i̯ápa nẹ-a murí^{t}‿cum a termená‿dă plug//şi i̯eu̯ plîng^{e}ám/cu [k] săpán̯ la fasóle/șî plîngẹám//cạ rămîsésen̯ c-un̯ cal la ha^{m}//și i̯el ĩ úrma mẹă/săpá//șî̂ i̯o cîn̯ întór cápu șî mă ui̯t/i̯el i̯ẹrá așá//

---

[1] Gest: îm dreapta, sub coaste.
[2] Gest: cu gura strîmbă.

da i̯o zic "i̯o plîn̯g șî tu rîz[1] ? obráznicule"/i̯-an̯ zîs//

ĉe "nu rîd bre mămícă"//

"da dă ĉe ? da dâ ĉe fa^{ĉ} ?"//

"nu rîz"/

cîn̯ mai̯ mă ui̯ mai̯ bine la i̯el/"áolẹo ?" zî/"s-a skimbá băẹátu"/încépe ș-o plọái̯ẹ//"hái̯dẹ-acás !"//am înhămá/că lu̯ásem un̯ cal dă la un̯ frátẹ-a^{l} mi̯eu̯/am înhămá cái la cărúță/ș-am̯ viníț acásă// á dọ̯a zi cîn̯ s-a sculá băẹátu/s-a sculá țẹápăn dă piĉọáre//nu mai̯ putẹá să mai̯ míșĉe piĉọárîli/șî gúra n-o mai̯ putẹá dăskíde dălóg/dăcît ui̯tẹ-așá[2] /cu márẹ canón băgá cîți̯-um pig dă pî́i̯nẹ/da ar fi mîncátă//l-an dus aíĉa la dóctor care-i̯ spunẹá dragoș/ș-ácuma i̯e dóctor/ăla-u bui̯ést[1][3] //...ĉe cres că blestemátu dă dóctor i̯-a da niște práfur[1] așá ca dă răĉẹálă/ĉ-o fi fost álẹa ni^{j} nu po să ni-n̯kipui̯/nu po să spui̯ ĉẹ-a fost/că nu scri^{e}á pă éle/[1]erá púse la pakéțẹlẹ/făcúte dă...mîna lui̯/sau̯ mai̯ știu̯ i̯o cum//lẹ-a lu̯a băẹátu/însă băẹátu nu mai̯ putẹá să mai̯ vi̯ie...sin̯gur aprọápẹ-acásă/dîn ĉéntru//c-acúma as fost în ĉéntru curát// i̯o cîn̯ l-am̯ văzú^{d}/dúpă cártẹ-aẹa care ți̯-an spus ẹo/dă la pẹátra-nẹamț ĉitítă[4]/că titánọsu/înti încépe să-i̯ i̯nclẹșteze fălĉíli/pă úrmă múșki costáli/pă úrmă piĉọárli/șî mọáre asficți^{e}át//șî víne ómu meu̯ dă la plug^{u}//

"m^{î}ăi̯ costícă/mă băẹátu nóstru-i̯ bolnáv/...mă ști șî [ɛ]ști ĉe áre ? áre titánu^{s}"//

"da ĉine drácu"/zîĉe "ți̯-a mai̯ spús-o șî p-ásta ?"//

"măi̯/an̯ ĉitít i̯o-n cártẹ-aẹa dă la nénẹa iu̯ón" an̯ zîs//

dă álta//tréĉe un cîrĉumár pă drum//să ^{d}ĉa-n̯cọáĉe//

---

[1] Gest: cu gura strîmbă.

[2] Gest.

[3] Localitate apropiată.

[4] Se referă la o discuţie anterioară despre o carte de medicină popularizată.

942

"măi̯ ne̯a iᵘonícă"/c-așá-l kemá/"matále̯-ai̯ mai̯ văzú‿lúme/c-ai̯ avú‿prăvălíe/ ĉé zis‿că áre băe̯átu-òsta al nóstru ?"/i̯erá scos acóle̯a pă príspă cuṇ‿s-ar zî́ĉe/stá pă aṇvónᵘ/cuṇ‿zî́ĉám noi̯ atúnĉⁱ //da i̯el să úi̯tă la i̯el așá/

zî́ĉe "áre titános"//

"ĕi̯ !" cînd am auzî́t/"i̯a-l șî plé̯acă//cu i̯el la dóctọr"//

"uṇ‿să mă duc ?"//

"dú-te to‿la dóctor-òsta/la gó̯rge dobréscu/la călăráș"/care-ṇ‿scosése mie ápe̯/dâ la plămî́n//

ș-a plecát ómu mi̯eu̯ cu i̯el acólo/șî́‿cîṇ‿l-a văzú‿dóctoru... dobréscu/

[L-am dus cu trăsura din gară.][1]

cu trăsúra/că nu l-a [k] nu pute̯á sâ me̯árgă//cuṇ‿l-a văzú/‿zî́ĉe "áre titános"//

dacă i̯-a zî́s‿că áre tî́tánọˢ/ș-acúma ắsta ómŭ bătrî́n a stat acóle̯a/

zî́ĉe "ĉe zij‿dómnu dóctor ?"

zî́ĉe̯ "stai̯ aĉí/că pleᶜ‿cu analiza lui̯ la bucureștⁱ//și dacă dắ la bucureștⁱ îṇ‿spúne că áre titánᵘòs/i̯eu̯ trébue să bag ĩ‿i̯el dóo kilográme jumáte dă se̯r/ca să-l fag‿bíne̯/că" zî́ĉe"-i̯ prididíd‿răŭ//șî "zíĉe "te cóstă șái̯sprezeĉe mii̯ dă lei̯"//

pentru șái̯sprezeĉe mi dă lei̯/aṇ‿vîndú‿ĉíṇș‿kíle dă porúm/‿dacă știs‿ĉe-i̯ kíla dă trei̯zeșî́ĉiṇj‿dă bănițⁱ/...um‿pᵘorc/ș-o vi [k] ș-ō vácă//d-aṇ‿făcú‿șái̯șpe̯ mi dă le̯i̯/ș-an‿dat șái̯sprezé̯ĉe mi dă lei̯/băi̯átu ⁱerá băe̯á‿dă ᵘoptûsprezeĉe anⁱ//...ș-aṇ‿sculá‿băe̯átu//...așá/úi̯te necázu̯-ăsta l-am pățî́t//

dùp-aĉéi̯a dọámnă/să ves‿ĉ-am mai̯ pățí/‿că ómu cîᵗ‿trăéște-ṇ‿lúme/múlte pățéște/da vez/pisémne că șî dumnezéu̯ a mai̯ ținú‿cu nói̯/sau̯ nu ștu cuṇ‿să mai̯ ziᶜ//băe̯át-òsta care este̯-aĉí/...[2] păze̯á ᵘoili̯/aveạ́m noi̯ ᵘoi̯//aveạ́m vro óbzej‿dă oi̯//şî să duĉᵊá i̯el cu i̯élẹ//şî‿nẹ-am pominít într-o zi c-a vinít/...că-l dọáre un piĉór//"àolẹó piĉóru/ş-àolẹ́ạ piĉóru !"//s-à‿văitá‿vrò‿săptămî́nặ/dóo//l-an‿tras/ca pîm‿bábe/l-an‿dăscîntá/l-am făcú/nu s [k] nu-i̯ treĉá//i̯-a aliná^t/nu-l mai̯ durẹ́ạ/dà‿piĉóru rămîsése cu călcî́i̯u lipit aíĉ[1] /sus//...i̯el dacă vrẹa s^î‿să duc-afárâ/să duĉá aşa-m‿mî́i̯/‿şî-ntr-um‿piĉór//ş-únu nu-l mai̯ punẹ́ă-m‿pămî́nt//áolẹo ! cînd aṃ‿văzút aşắ/"i̯á-l-ăi̯ costícă/şî plẹácă i̯ar la călărai̯‿la dóctor-òla cu i̯el^î"//l-a lụa‿tá^t-so/l-a duz‿băẹát-òsta máre la gáră/ála carẹ-a vinít aĉí/s-a sui̯‿cu i̯el la tren/şî dă la trᵊen şî pîṇ‿la dóctor acásă/ş-a fost [k] i̯e o distánţă/mai̯ mul‿ca d-aíĉ în ĉéntrụ-aprọápe/l-a dus tá-so-ṇ‿spináre/i̯erá băẹá‿dă vo...pai̯sprezéĉe an^i//care-l vedẹá să mirá/"i̯átă cî́ta băẹ́atu/şî-l dúĉe tá^t-so-ṇ‿spináre/i̯ată"//şî domnu^le/cîṇ‿l-a duz‿la bi̯étu dóctorụ-ásta/să-i̯ dẹa dumnezéụ s [k] acúş ţărî́na uşọáră/că ĉî́c-acú ŭ‿an a murí‿sărácu//to‿la ásta că ne cunoştẹ́ạ/i̯-a făcút ráze ᵘultra-violéte cuṇ‿să zíĉẹ/înţelég^î ?//c-a spus aşa: că áre nérvu mú̦şkului̯ deplasát/...aşá a spu^z‿dóctoru/nérvu múşkului̯ deplasá‿dă la piĉór//şî‿cu ĉe-l deplasáse băẹ́atu ?//a-ṇcărcát o cărúţă dă coĉén^î/dă porúmb/ş^î‿ĉo [k] coĉéni uz^î/şî‿i̯el îṇfigá fúrca/...ş-o ridicá-ṇ‿sus/ş-a foz‿grei̯//şi-i̯ punẹá ásta márẹ/carẹ-a fost aĉí punẹ́á-ṇ‿cărúţă/şi i̯el arîdicá şî cu ắlă mic/care-l avẹ́ạm/cu spirícą̆//şî ş-a stricá‿múşku piĉóru^lui̯/şî‿l-a făcú‿dóctoru bíne//

---

[1] Intervine soțul informatoarei.

[2] Informatoarea înghite.

pétcu ána
şáptizeĉ [de ani]

dă lăsáta séculuị

dă lăsáta séculuị atúnĉa/dă póstu paştelui̯/aşá să ziĉém/să fáĉă...nişte uṝali [!]aşá le ziĉem noi̯/nişte fócur^î/...dă gúme/adu-

---

[1] Gest.

944

nám‿ī/motorínă/pắcură/ĉ-avẹám p-acólo/furán‿dû p-acásă/gumár rupț^{i} [!]//făĉáņ‿fócu/şī să făĉá maį múlte [ɛ] ĉéte dă băįéț^{i}//îņ‿sat//ùnį-aíĉa/úni maį îm‿pártẹ-aşạ/şī strigá úni la álți/adícā să ...zíĉám noį că logodíṃ‿fétili carẹ-aų rămáz‿nē...necăsătoríte/ştiț^{i} ?//şī strigám noį d^{e}-aíĉa/

"áolẹo mă !"/

álți răspún‿d-acólo/"ĉe țį-e mă ?"/

"a logodí‿mă"/

"ĉíne ?"

"fáta lu cutáre"/ştiț ? ş-ọ punẹáņ‿c-um‿moş//um‿moş/ĉubát/urít/caré‿erá maį răų/dîņ‿sa^{d}/dacạ vrẹaņ‿s-o ponosíņ‿răų//saų cîtẹ-ō...cîțį-um‿băįát/îl punẹáņ‿cú‿cîtẹ-o bábă//ástẹa įerá obiĉéile dă [!] dă lắsáta séculuį atúnĉ//

[Dar luni era vreun obicei ?]

lun^{i}‿i...şî lun‿după lăsáta séculuį/zíĉáņ‿că dădẹáņ‿cíįni-ņ‿jujắų [!]//

[Se făcea ?]

da/să făĉá//

[Da' cum ?]

ā...găsẹáņ‿cîtẹ-ō...cíįne puturóa/care nu făĉá servíĉ/...şî-l dạm/şî-l scotẹáņ‿la márne/şi-į legám dă cọádă cîtẹ-o tiníká/ [!] dóo cutí dă coņsérve/saų ĉine [ɛ] dă suná aşạ/dă lovẹá úņele‿dă áltele//şi-į dădẹán‿drúmu/să duĉá náįbi-ņ‿lúme/treĉá m [k] ápa/fuĝá-m‿pădúre/să duĉá şí scăpá [!] d-áẹạ//

[Dar era obiceiul să se împace oamenii de Lăsata secului ?]

dă...cîņ‿să lăsá se^{g}‿dă póstu páştelúį /să-mp [k] aşá zíĉá că mérĝe cu įertăĉúnẹa/ştiț^{i} ?//aşá să zíĉá că...

[Cum era asta ?]

adícă vinẹám‿ī įo la dumnẹavọástră/dúminìca sẹára atúnĉ/saų símbătă sẹára/daca n-ávẹan‿tim‿dumíníĉă sẹára/îņ‿cúrsú săptămî́n-eștẹa/pî́nă dumínícă/...ș-aíĉa ne ĉistẹám/punẹám másà/...șî ne ĉistẹám/cu vin/cu țúi̯că/ĉ-ávẹa omu̯-acólo-șa/punẹá po̯áte punẹá șî puțínă mî́nçáre/și-n tímp-òsta ne-mpăcám/știț/dacă erán‿ĉerțáț^{i}//să n-apúĉe póstu páștelui̯‿i...ĉertát adícă cu únu cu áltu// da//

pétcu marín
am pátruștrèi̯ dă an^{i}

am rămás cu semn

i̯erám co̯píl mîc/cred că să fi avút așá vro...pátru an^{i}/cam așá ĉevá//noi̯ am‿fost acásă fo̯árte gospodár^{i} i̯erá tát-al meu̯// avẹá grădínă dă zarzavát/avẹá gă [k] o áltă grădínă dă fînéțe/dă pășúne dîn ástẹa/și mămíca a fost‿î feméе fără mamă/n-a avú‿mámă/ș-a fost o feméi̯-alergátă/șî tătícu meu̯ a murít părínți lui̯ î‿războ̯i/p-órm-a murí‿și mái̯că-sa fo̯árte repẹde/i̯el a foz‿la școálа dă árte și meseríe//și i̯el i̯erá...și cunoștẹá mecánicá‿ásta/că tos‿fráți mei̯ nic únu nu‿munĉéște la sápă/dăcî́t singur i̯eu̯ an‿rămás aíĉa//i̯ei̯ tos‿sîn‿șoféri/fel dă fel dă meserí au̯//

și máma a plecá‿dăvále să...^{u}úde pă la grădínă/nu știu̯ ĉe să fácă/și m-a lăsá‿c-un‿fráte mai̯ márẹ-al meu̯/cu [ɛ] cárẹ i̯e-naintẹa mẹa//și i̯ei̯ jucáu̯ zdríkía/și i̯o mă ținẹám și i̯o după i̯ei̯ acólo/și cîn‿a da‿cu zdríkía/m-a lovít/și mẹ-a rub‿búza//dăfinitìv mẹ-a rúpt-o//ș-atúnj‿nu să duĉá la dóctoră/mămíca a vení‿fúga dă dăvále/și...mẹ-à‿lipít-o/mẹ-a așĕzát-o la loc acólo/șî-^{n}‿spúne că m-a legát//și mi s-a vindecá‿fo̯árte répede/și úi̯te am rămás cu semn așá/șî...//

pétcu me maríi̯a
trèi̯zeșîșáse [de ani]

946

um‿mícro-ĉeapéu̯

acúm un an nẹ-am hotărí‿şî noi̯ ca să fáĉem şî noi̯ ĉevá.../să ne pregătím pentru viitór//şî nẹ-am organizát um‿mícro-ĉeapéu̯[1]/în‿care am̦‿fost‿î ingĝinér-şᵉef/şi o fat-a fost preşedíntă//noẹ-am avút ū...un‿hectár de porúmb/...şi am dĕpăşí‿plánul/în‿carẹ-am̦‿lu̯at un veníᵈ‿de banⁱ/pentrū laboratórū cáre se va fáĉe laboratóru de fizică şî kímíe/ş-ateliéru//avém atẹliér/da ⁱerá...la séсţie//ş-acúm îl fáĉem acólẹa lîngă şcọálă//

acúm/ĩ‿ánu aĉésta s-a făcúd‿î ᵘo adunáre/pe tọátă şcọála/şi s-a făcút alégĝerîle//m-au̯ alés preşedínte/şi...ingĝinér-şĕf o fátă carĕ acúm un an i̯erá...brigadiⁱéră//nẹ-am̦‿făcút‿î.../ca şî la ĉeapéu̯/nẹ-am̦‿făcút acólō brigadiⁱérⁱ/contabílⁱ/...î comísie dĕ revízie/nẹ-a da‿dóo ʰectáre dĕ terén arábil/dîntre care ũ‿hectár jumáte de porúmb/şî o jumătáte de hectár dĕ sféclă//am̦‿foz‿lă ĉeapé/la továrăşu preşedínte/nẹ-ă ecsplicá‿ĉe trébui̯ să fáĉem/...cum trébui̯ să...să munĉím noi̯ ca să ajúngĝẹm la-ndeplinírẹa plánului̯/...nẹ-a făcút un dosár al mícro-férmei̯ nọástrè/...şî...nẹ-a dat tọáte tréburle care trébui̯ să le fáĉẹm//i̯eu̯ trébui̯ să am gríjĕ dă tọáte/în aĉéstē...şi de kéltui̯élîle care se vor fáĉe-n aĉést‿î f [ɛ] mícro-férmă/şi dĕ...lucrărilo care se vor egzecutá/...veniturle care se vor lu̯a din aĉéste égzi [k] din‿ă...din‿î...lucrărîle care sĕ vor fáĉe/dacă...depăşím plánu/...cîn‿trébui̯ să‿să dẹă...îngrăşemíntele kímíĉe/...pĕ terén/...şi...nẹ-a dat‿î acúm sfécla/care trébui̯ să fáĉem o şedíⁿţă de consíliu̯/nẹ-a făcúd‿î gráfic cu şedínţele de consíliu̯/ [ɛ] o dátă pe fiⁱecáre lúnă/şî adunárẹa ĝenerálă o dátă la trei̯ lunⁱ//în aĉéste şedínţĕ trébui̯ să discutăm/cum s-au̯ făcút‿î lucrările/şî ĉe trébui̯ să mai̯ fáĉem/pentrū...pentru ca să fim‿î...să-ndeplinim plánul/şî...în adunările ĝenerále trébui̯ sā...să vedém ĉ-am...ĉ-am̯‿făcú/şī ĉe trébui̯ sá fáĉem/şī úni copí care nu munĉésc.../dacă...sper că tos‿să munĉáscă/sı-i̯ mai̯ criticám//

---

[1] C A P = Cooperativă agricolă de producţie.

petcu viorél
trei̯sprezéĉe an^{i}

púi̯u de căpriọáră

i̯erá îm‿pădúre un‿î...o căpriọár^{e}ă//şī pădurárul cînd ā...adícă un̯‿vînătór a f [ɛ] a fost îm‿pădúre ş-a-mpuşcát aĉá căpriọáră/...care fuĝá şī avẹá um‿pui̯ micúț//care-l lăsáse-ŋ‿cui̯b^{i}//niştē...pădurárul cînd a venít‿ī ş-a văzút‿î úrmẹ de căpriọáră şi sînĝè/şi púi̯u acólẹa[ɛ]lîŋgă sî [k] pétele de sînĝè/a lụa‿púi̯u şî l-a duz‿lă níşte copí//^{a}cólo la copí púi̯u s-a făcú‿máre/copíi̯-avẹáu̯ ş-ùn̯‿căţél/şī...s-a făcú‿máre púi̯u/i̯-a pus ō...clopețícă la gît/şī...stătẹá cu copíi/lăsá pọárta deskísă/nu işá/i̯-aşteptá/i petrecá pîn̯‿la pọártă cîm‿plecáu̯ la şcọálă/să jucáu̯ cu i̯el/...cîn‿lămînẹá síŋgur acásă púi̯u^{l}/se jucá cu căţélu/...şi-ntr-o zi a plecát îm‿pădúre//púi̯u//a scăp [k] a lăsá‿pọárta deskísă/şi s-a lụa‿după ún om/ş-a plecát îm‿pădúre//acólo-m‿pădúrē...cîn‿au̯ vení‿vu [k] copíi̯-acásă/au̯ văzú‿că púi̯u nu ma‿^{i}éste/ştí^{i}áu̯ că i̯-au̯ lăsát‿î clopețíca la gît/şī s-au̯ gîndí‿c-o să-l mănínĉe lúpı/dacă aúde clopețíca lă gît//a fuĝí‿fúga-m‿pădúre/şi‿î o strigáu̯ pe núme/şī ...auzín̯‿şi clopețícă/s-au̯ dus înĉét înĉét/au̯ mai̯ strigát-o/şī púi̯u̯-au̯ vení‿la‿ei̯ [k] a vení‿la‿ei̯//atúnĉ a lụa‿clopețíca de gî^{t}/şi a înțelés i̯ei̯ că nu mai̯ pọáte[ɛ]púi̯u de căpriọáră să mai̯ stẹa la ^{i}ei̯/pentru că se făcúse şi máre/şi nu mai̯ putẹá sta la ei̯/i̯-a lụat‿î clop [ɛ] clopețíca de la gît/şi i̯-a da^{d}‿drúmu-m‿pădúre//

[Acelaşi]

856. TĂMĂDĂU MARE [ALR I, 727]

(jud. Ilfov)

Culegere: 1972; CB, MM, BM, MT; transcriere: MT

la mărășéșt¹

[Îți mai amintești să ne povestești cîte ceva din timpul războiului, din primul război ?]

da/dă̦ [ɛ] nᵘ̯óᵘ̯ă súte șái̯spe...//

[Vrei să ne povestești cîte ceva ?]

atúnčᵉ̯a nᵘ̯oi̯/am pᵘ̯ornít/dîn̦‿riĝimén̦t/să mⁱ̯érĝe̦m [ɛ] în̦spʳe fʳu̯on̦t//în nu̯ápte̯a dă sín̦tămăríⁱ̯e/ajuŋgínd‘...pîn dᵘ̯óbroĝᵉ̯a/pă la ivrinⁱ̯éˢ̯č¹ /ʰam pᵘ̯opᵘ̯osít acᵘ̯óló‿la ivrinⁱ̯ését¹‿plⁱ̯ecín̦ [k] părăsín̦d‘ [ɛ]....gàrd̲îzu̯ána/adícă̦ riĝimén̦tu ș-am plecá‿pă fʳu̯on̦ᵗ// acᵘ̯ólo/la mᵘ̯ólčova arabaĝíi̯ /ᵘ̯ocupásⁱ̯e̦ úŋguri/șî crⁱ̯ed că i̯ere̯á șî̃‿um [ɛ] șî bulgári/...la b̲ᵘ̯ólĉova‿arabaĝíi̯//să intrắm pă fʳu̯ont/ cîn‿am...pă fʳu̯ont‿nⁱ̯écunᵘ̯oscùț¹ pă...în tímpu zíli̯/s-a pus ắșa cu túnurli pă nᵘ̯oi̯//ʰa‚lu̯at înaîn̦táș dă la túnu-n̦tíi̯/cu cai̯ cu tᵘ̯ot s-a pi̯erdút//a‿în̦traᵗ pă fʳu̯on̦t ave̯ám cᵘ̯olᵘ̯onⁱ̯élu brăde̯ánu ananíi̯a//suᵇlᵘ̯ocᵘ̯otinⁱ̯éntu i̯ere̯á aĝiu̯otántu lui̯//ⁿ̣ti l-a răní pă aĝiu̯otán̦t//s-a făcú‿grămádă tᵘ̯oț¹ ᵘ̯ofițⁱ̯éri/șî‿nᵘ̯oi̯ împrⁱ̯ejúru lᵘ̯or/ș-a-ncⁱ̯epút să̦ să̦ sfătui̯áscă‿să̦ să̦ [ɛ] ᵐbrățișⁱ̯éze̦/să̦ să̦ [ɛ] vᵘ̯orbi̯áscă̦/cum trⁱ̯ébui̯e̦ să̦ [ɛ] ᵘ̯organizⁱ̯éze̦/că în̦tră pă fru̯ont/văzín‿nⁱ̯e în̦‿vⁱ̯íață/nⁱ̯evăzín̦‿glᵘ̯ónț dă ármă/sau̯ dă tun/asúpra cápului̯/atún̦‿s-a-ŋgrᵘ̯o̦zít//ca u̯órșĉe u̯om//s-a fă [ɛ] cu grămádă...//s-a îmbrățișát‘ /ș-a plecát i̯ar înapᵘ̯ói̯/pă frᵘ̯on̦t//ș-a ᵘ̯ocupá‿fru̯ón̦tu/ an̦‿lu̯a‿fru̯ón̦tu/ⁿoi̯ la m [ɛ] la mᵘ̯ólĉo̦va arabaĝíi̯//acᵘ̯ólo i̯ere̯á in̦fⁿateríștiⁱ̯/líniⁱ̯a-n̦tí¹//ave̯á/cárⁱ̯e̦ te̦lⁱ̯efᵘ̯ón/dă la infan̦teríⁱ̯e la artilérie/șî‿da cᵘ̯omán̦dă̦ la artilérie să trágă mái̯‿i lung/sau̯

---

¹Localități în Dobrogea.

mai̯ scurt /ca să̦ pu̯átă̦‿să-i̯...azvírle̦/să-i̯ n [ɛ] nimiĉᵉáscă̦//ș-am avút ũ‿no̦róc máre̦/gulélíli lᵘor nu să spărĝᵉá//ve̦ne̦á vîj...! cît cᵘólo să-n̦figᵉá-m‿pămîn̦t//ai̯ nᵘóștí‿să duĉᵉá/cu lᵘopáta lⁱe luᵘá/scᵘote̦á proe̦ctílu/să ui̯tá la gradáțîⁱe/...înapᵘói̯/distánța/i̯o‿e̦rᵉán̦‿rⁱegulatóru//la fᵘocu̯ási̯//înapᵘói̯/mámâ/i̯-arun̦cá/ca cîn̦‿zîș‿că mai̯ [!] ști̯u i̯o ĉe... ĉ-a vinít píste i̯ei̯/i̯-arun̦cá/ifan̦teríști/páuză̦ șî nú‿ștu ĉe șî/șî mⁱeréu̯ vᵘorbi̯á/în̦‿fíne̦/ã‿fᵘos‿fu̯árte̦-n̦vigătᵘóri/la mᵘólĉo̦va arabaĝíi̯//[...]

văzîn̦‿că riĝimⁱén̦tu‿ásta i̯e victᵘoriᵘós/a năvălít cu.../az‿auzí‿sau̯ pu̯áte ștíz‿a lu̯át [ɛ] ᵘolténiᵉa șî‿mun̦téniᵉa/aiĉᵉa i̯e̦re̦á ᵘocupá‿dă nⁱemțⁱ//nói̯ am̦‿rămás îm‿mᵘoldᵘóva//acᵘólᵘo am̦‿venít/am debarcát /cu trⁱénu/într-ᵘo nu̯áptⁱe ne̦-a [k] am sosít/la tîrgu ᵘógna// tîrgu ᵘógna am debarcát/ne̦-am mai̯ spălát șî‿noi̯ cît am̦‿fᵘo̦s pă fru̯on̦t acóló‿ne̦-am mai̯ spălát șî noi̯ ĉ-am avúᵗ‿pă noi̯/cămáș‿î/ ké̦stiⁱ d-áste̦a/în trótoș/p-órm-am plecá‿la mănăstíre̦a cáși̯n//la mănăstíre̦a cáși̯n/acᵘólo-i̯ ᵘo fábrică márⁱe̦/am urcá‿mún̦ți̯//n-am mai̯ avú‿legătúră̦ cu̯ aĝⁱén̦ți dă legătúră̦/s-a pʰi̯erdút/ne̦-a pi̯erdú‿pîm‿mun̦țⁱ//noi̯ am̦‿fᵘoz‿la bikétu/ĉe bikét i̯-acᵘólo...ãl...bulgárilor sau̯ al...sîrbilor/sau̯ nu ști̯u ĉe bi [k] pikét i̯-acᵘólo/am̦‿fᵘost acᵘólo̦/nu̯ápte̦a‿am̦‿fᵘost acᵘólo̦ la bikét//ᵘofițéri pûn nᵘoi̯/să stăm binișᵘór/să stăm liniștís‿că la t [k] artilérie̦ zărvăi̯e/[ɛ] i̯e [ɛ] cai̯/i̯e [ɛ] túnurⁱ/i̯e [ɛ] zărvîe fi̯árli/zărvîe...//di̯imine̦áța am plⁱecát//n-ăve̦am dăcît ᵘo compániⁱe dă ifan̦tériⁱe cu nᵘo̦i̯//s-a dus...ă̦‿patrúla/a nu̯ástră̦/și i̯-a prin̦s//ʰam [r] ʰam...fuĝít înapᵘói̯//a doᵘa‿zî/cîn̦‿s-a luminát tu̯átă zíu̯a șî‿tu̯átă nu̯ápte̦a/ʰam vinít/am ajún̦z‿la mănăstíre̦a cáșîn//nⁱe dădúsĕ dă dispărúțⁱ/nᵘoi̯/că...nu mai̯ ave̦á legătúră/nu mai̯ ave̦ám ĉe să mai̯ fáĉe̦ᵐ că...//ș-am̦‿ve̦ní‿d-acólᵘò/ne̦-a lu̯at că ᵘocupásⁱe nⁱémțiⁱ/la ᵘoi̯túz/șî dóo sátⁱe/ [ɛ] îm‿pu̯álíli mún̦ților/ne̦-am dus acóló̦//acólo nu pute̦án̦‿sî‿urcám túnúrli/îm‿mun̦țⁱ/

950

prăpăstii/ [ɛ] braz^{i}/[ɛ]tufan^{i}/mă rog/ĉe/nu ierea acolo//și d-abia am urca tunurli/sus/la creasta munților//acolo/i-a lua pă flanc^{h}/ pă n^{i}emț^{i}//cîn i-a lua pă flanc /nu știu/nu cre să f^{h}i durată mai mul d-un ĉ^{o}as/că/a dispărut /n-am mai văzut urmă dă neamț//da p-ai noșt^{ri}/t^{r}ei rigiment^{i}e/i-a distrus//distrus//doyo zile/șî do^{u}o nuopț^{i} am căra la muorț^{i}//și gruop^{h}/cît^{î}/i-a băgat așa dăspuieț^{i}/pĕndu că noi/dacă ^{i}eream ^{u}ocupaz/dă unde să mai iei îmbrăcăminte/să mai pu^{i}e pă s[ɛ]/ș-a trebui să-i ia/mbrăcăminte// în fine-acolo am fos fuartĕ învingăt^{u}or^{i}//mai tîrziu/în fine după . ĉe...am termena^{t} cu...fr^{u}ontu/dă la oituz/^{h}a veni^{t} franĉezi//șî franĉezi ne-a adus tunurli//și no^{u}o/pentru c-am fost ^{î}nvingăt^{u}or^{i}/ și luptător^{i}/ne-a dat tunurli franĉesi//ș-am făcut instrucț^{i}e la iele/și p-ormă am vini la mărășeșt^{i}//io/știș ĉ-aj vrea ?/să nu-nregistraș/să mai stăm dă v^{u}orbă nițel/ș-apăi pă urmă/ iar să-nregist^{r}ăn/ca să știm ĉe-nregist^{r}ăm//

[Bine, atunci nu mai înregistrăm !]

da/și pă urmă/i da [k] i daz drumu și/ca să nu greșîm//io... stau dă vorbă cu dumneavoast^{r}ă/ca să vedes și dumneavoast^{r}ă/să știs și dumneavoast^{r}ă ĉ-am [ɛ] suferit io-n [r] în viață/zi[ɛ]da adică//uni te vede pă...dasup^{r}a/da sti^{i}e ?/nu știe !//

ș-am pleca^{t}/ ʾe/acolo am făcut istrucție la tunurle franĉeze// ș-am veni la mărășeșt^{i}//la mărășeșt^{i}/înaintase/^{u}ocupase... mărășești n^{i}emți/cum...poate știz dîn cărț^{i}/dar io am fost acolo/ aiĉ^{e}a la mărășeșt^{i}/ierea-m pădurea păduren^{i}//acolo/ierea ruș^{i}/ lîngă ruș^{i} ^{i}erea doi artilerie grea dîm bucureșt^{i}/lîngă doi artilerie grea dîm bucureșt^{i}/ierea doosĉinĉ artilerie/noi//io ia doosĉinĉ a făcu//lîngă doosĉinĉ ^{i}erea treispe artilerie/lîngă treisp^{i}e/ierea ^{u}optîspe art [k] unde a fo sta^{n} marin[1]//ș-așa că acolo/a lua pă poziție//pun-ti/și sapă la gr^{u}o^{p}/sapă la șanțur^{i}

---

[1] Se adresează unui consătean care asistă la înregistrare.

adínĉ^{i}/ca să̦ băgám túnurlį/să băgám [k] c-acólọ-į uṇ loc ṣes//la [k] ĩ spátilį mărăṣéṣtilor încọáçẹ-ṇspe siriét//lócu ṣĕs/cuṇ să staį pă lócu ṣăs să nú te vázä n^{i}émţi a^{colo}/noį aṃ f^{u}ost treį divízii/şî némţį-a fos ĉiṇsprizíĉį divízii//némţî la mărăṣéṣt^{i}//şî s-a da lúpte grélẹ/lúpte grélẹ/tare dẹ t^{u}ot//eį ! nu putẹá să trẹácă niẹ pisíca dac-ar fi [!] fọs să să trẹácă [ɛ] pîṇ fr^{u}ọntụ-ŏ-la/niĉ ẹa nu scăpá//şî s-a făcút /şîre dă n^{i}emţ^{i}/nu aṣ putẹá să spuṇ cît/dă lúngă/dácă ĉiṇsprizíĉẹ...divízii//n-a maį putút/îį dev [k] į-a distrús//ṣ-atúnĉ^{e}a/s-a predát/némţį// [...]ṣ-acólo s-a-ṇfuṇdát //terminá cu eį//^{n}-a avú dăcî să...îṇkíẹ páĉẹ//şî... pă n^{u}oį/riĝiméṇtu doozeşîĉinĉ artilérịe nẹ-a dat al dóįlẹa pă ţáră/ca-ṇviṇgătór^{i}//

[Dar ai fost rănit pe front ?]

nu...n-aṃ fos^{t}//

[Dar s-a întîmplat să fie mulţi şi dintre ai noştri...]

^{h}ă/áṇţi s-a rănit/da lă...artilérịẹ puţín^{i}/...că̦ noį erẹám băgáz îm pẹmîṇt /şi nẹ dădẹá gázį//ĉ^{e}-a lua^{d} măsúră ?/a lua^{d} măsúră...tutún/şî tutúnu...stiṇĝ^{e}á gázălį//maį táre ^{i}e fúmu dă tutúṇ ca dă fúmu dă gázį//şi [!] şi aşá am rĕuşít //avẹám îm p^{u}ódu biséríĉį.../nẹ cam î...nẹ cam pişcárẹ...urît la măr^{şeşt}/ne pişcá urît//nu să putẹá/niĉ ụ fel/nu ştí^{e}á nimer^{i}...

cóşu făbríĉi de la mărăşéşt^{i}/įerẹá nẹámţu sus î [ɛ] ^{f}vîrfu făbri [k] cóşuluį/d-acólọ opservá cu ocánu/şî dădẹá comándă uṇdẹ să trágă şî únẹ să...//că la noį erẹá l^{u}ócu ṣĕs cuṃ vă spuséį/nù erẹá pădúrẹ să fí^{i}e ascúṇsă.../n-aį dăcît îṇ grop^{h}//noį avẹám opservatóru n^{u}óstru/aĝẹ́ntu dă legătúră al nóstru care...^{l}-avẹám/avẹám îṇ túrnu biséríĉi la mărăşéşt^{i}/mărăşéşt^{i} acólo//avẹám un ...su^{b}locotinént /avocád dîm bucuréşt^{i}/sitáru górge/că nu m-am ịnteresá niį dă ála/că pụáte dácă mă ịnterésam/maį dădẹáṇ cu ụóki dă̦ įel/dac-o fi maį trăíṇ saụ nu/o fi murít//ca să ştiẹ...

952

advocát/cárę-a fost advocát sitáru górge//șî ^{î}ăla a observát/că d-acólo-i̯ pričína dîn̦ c^{u}oș//dă tęlefón/la baterí^{e}a nu̯ástră...su^{b}-locotinéntu/și kámă pă locotinéntu nóst^{r}u că-l făcúse căp^{h}itán/[ɛ] īl kámă la tęlefón/șî-i̯ spun̦ să adúcă pă...n̦ mai̯ mę-adúc amíntę...un̦ s^{i}erjént //ăla ereá u̯okitóru̯/șî i̯ereá se[ɛ]serjént țigán... spoitór//da^{r} ^{i}ereá așá dă.../șî l-a kemá p-ăla/șî i̯-a sp [k] méca/ serĝéntu méca/m^{i}-am adúz amíntę//serĝéntu méca//l-a kemá p-ăla la tęlefón/

ș-a vorbít: "méca/să mę-ascúlț...cománda męa"//

"să trăíz dómle su^{b}lọcotinént/^{u}ŏ ascúlt"//

„bágă dă sęámă"/úi̯tę-așę ^{i}-a spus//"púntu dă ^{u}okírę"//

șî dîn dọo lov^{i}itúr^{i} a trînti c^{u}óșu//s-a dus nęámțu d-acólọ/ s-a duz drácu//odátă s-a liniștí fr^{u}óntu//an termená/ș-atúnĉ^{e}a... dă-i̯ bătái̯e/j bate//

s-a-ntîmplát la sirét/un̦ ręgimént dă ifantéri̯e/carę-a fóst vek i dă cîn i̯-a băgá pă fr^{u}ónt/n-á ișít nú ștu cît timp^{u}/șî...u̯ámęni/ i̯ei̯ a stad núma-n̦ grop^{i} în...tranșéi̯/...în...vai̯ dę máma lor/s-a [k] a băgá ald ręgimént //l-a băgá p-ăla ca cun̦ vă spuséi̯ dă príma dátă/că dacă a văzú túnu/gl^{u}óntu/ [ɛ] șî áltu cădęá/șî áltu...tră [ɛ]trînțít/șî áltu...m [ɛ] m^{u}ort/șî...késți̯i/s-a-n̦fricoșát/șî s-a retrás//imedęát a suná trompéta/la rigiméntu állantu/carę ^{i}ereá la sirét/să spălá/ș-a plecát ăęa/dăspui̯éț^{i}//a plecá pă fr^{u}ónt//că ști^{e}á/că să dúĉá la mu̯árte//dăcít cu cartușéríli/șî cu sácu cu glu̯ánțę...cu...cu...//ș-acóló n-a putú să męárgă/cun̦ vă spuséi̯ i̯ar că...lócu...șes//nu a avú dă úndę...cun̦ să męárgă/ca să ajúngă la tranșé^{i}e/ș-a n̦cepú să fácă saltur^{i} pă búrtă//cînd a văzú n^{i}émți că i̯e dăspui̯éț/ș^{i} cu [!] ...sálturile-á^{l}ęa pă búrtă/s-a-n̦fricoșá n^{i}émț^{i}//ĉe "rọmîni árę búrtă [k] árę ru̯átę pă búrtă"//da dómle/... "áre ru̯átę pă búrtă"//ș-a intrát ăęa pă fr^{u}ónt/la p^{b}ai̯nétă/a [k] fuĝ^{e}á n^{i}émți dă baįőnẹtă dă... ^{mîn}cá pămînțu...//

stan bádẹa
șáptezeșį^{u}ópt [de ani]

^{i}erẹa-ṇtr-o duminică ásta

įo spun péntru minẹ//dîṇsu-į[1] aĉí^{lẹa}//avẹám caį...bun^{i} tárẹ/ș^{i} căutá ca să mi-į...ẕterpelẹáscă/...įótį-ŭ [k] vecînu dîṇ spátili m^{i}eu/a avút [k] un om sărmán/să^{r}ác/į-a furá cá^{i}i dă dó^{u}o or^{i}/dă dóọ or^{i}//da^{r} įo avẹán grijă.../^{a}vẹán grijă că ști^{e}ám că... ásta...//avẹám niște cîịn^{i}[!][2]/

s^{î} vă spúnă górgẹ[1]/avẹám niște cîịn^{i}...iétẹ-așa[3]/niște cîịn^{i} răį/șî legáṇ cá^{i}i...iéte cum î vedéț^{i}...cúrtẹa mẹa/legám caį-acólo/legám uṇ cîịne dă cápu ^{u}oîști/ș-uṇ cîịne la spátẹli cărúțî//nu putẹá/că...cîṇ vedẹá [k] sîmțẹá cîịnili.../să [k] murẹá în lanț// da dacă ^{i}erẹá sloboz^{i}/le dădẹá mîncárẹ//șî să duĉ^{e}á dăpă ^{i}eį// ș-atúnĉ^{e}a putẹá să-m įa cái cîṇ vrẹa//^{u}odátă mă...ințîrziį la cîrĉúmă/la c^{u}ornél/veniṇ sẹára dă la cîmp/^{i}erẹá-ṇtr-o duminică ásta//cái įerẹá traș/aîĉ îm pártẹ-ásta un[ɛ]...îṇ grădínă/avẹam niște salcîm^{i} acoló niște p^{u}om^{i}/șî įerẹá traj dă ziụa la úmbră// nevástî-mẹa a auzí cîịni/că să [ɛ] da acólo/ș s-a lụa cîịni la bătá^{i}ẹ//įésẹ dîṇ cásă/să dúĉ^{e}-acólo la caį/cîịni să bătẹá pă h^{u}oįt //a vení să-ṃ fúrẹ caịi/șî ^{l}ẹ-a aruṇcá niște cárnẹ/la cîịn^{i}/ș^{î} cîịni s-a lụa la bătáį//cîṇ să uįtă nevástî-mẹa...la cîịn^{i}/ ăla-ṇtre caį/să dăzléĝẹ cái//įa a-ncepú să țipe/să zbįére/...ăla

---

[1] Se referă la un consătean care participă la înregistrare.

[2] Se adresează consăteanului care participă la înregistrare.

[3] Gest: cam de 6o-7o cm înălțime.

954

a sărít/pęste ulúca primắrii̯/s-a dus îm̮ má-sa pă gáță/ĉínę-o fi fóstă/nú̮ ștu...//am̮ venid̮ i̯o/feméᵉa/a-nĉepú̮ să-n̮ spúnă/să plî́ngă/ și să-n̮ spúⁱę/i̯o am tăcú̮ dîn̮ gúră/

ᵈzîc/"taj̮ dîn̮ gúră/că n-a fost/ți s-a părú̮ țíę"/

"cum mă n-a..."/că i̯útę-așá...așá...//în̮ fínę s-a dǫmᵘolít/ i̯o traᶜ̮ cărúța tᵘot așá aíĉ în̮ fáța cási/lⁱec̮ cî́i̯ni cum̮ vă spuséi̯ i̯o/únu-n̮ spátę/ș-únu-m̮ fáță/și...nu[ɛ]ĉᵘodátă nu mi s-a-ntîmplá̮ nimíc//nu mi s-a-ntîmplát//

[Același]

lúpi

[Erau lupi pe aici ?]

i̯erę́a/...i̯erę́a//i̯erᵉam băgát acásă la mínę/și la veĉín acᵘó-lo avę́am un̮ cî́i̯ne/cárę să dădę́a...//la mi̯elúș dragnę́a...nę́a górgiță...//să dădę́a cî́i̯ni.../mă...ĉe̮ ză̮ dă cî́i̯ni/ĉe să dă cî́i̯ni/...mă duc/...dau̯ ǫ gúră la cî́i̯nⁱ.../să dúĉe.../n-am îndrăzní̮ să̮ mă̮ ᵈuc în̮ cúrtęa ᵘómului̯//cîn̮ s-a sculát ắęa diminę́ața/u̯óili ᵘomᵘoríți̯//dóo ᵘoi̯ ᵘomᵘorítę dă ...lupⁱ//ⁱa plⁱecát lúpi/s-a duz̮ la...áltu//cum a sărít i̯ęi̯ acǫ́lo-șa/că i̯-a omᵘorí̮ și lu ắla vᵘo dᵘóǫ/tręi̯/lúpi/așᵉá umblá haitíc/ [ɛ]...lupⁱ/dacă ⁱerę́a/pă vremurlę-álęa/ⁱerę́a//da...acú dǭ̮ un̮ să mai̯ fíⁱę lup ?//

[Același]

[Oile]

[Ce se făcea cu oile iarna ? Vara unde se țineau ?]

i̯árna să ținę-acásă.../cum le ținęm și nᵘoi̯/i̯arî́jⁱ̮ vára/le

---

¹Se adresează unui consătean.

dădẹán‿la ĉᵘobán//venẹá.../băgám cît-ũ‿om/și-i̯ plătẹám/ne-nțeleĝᵉ̯ám dă tu̯ámna/dî̂‿la sfínțu dumítru//cît...ĉerẹá dă u̯ái̯ẹ//ĉerẹá așá ᵘ̯o [k] dóo ᵘ̯oi̯ la ᵘ̯o [k] un‿dúblu dă porúmb/și...pátruzèĉ/ĉínzej‿dă lei̯ dă u̯ái̯ẹ/a fᵘ̯os‿și cu trèi̯zéĉ/dar îns-acú s-a mai̯ rídicá‿préțu...//și le lăsám acᵘ̯ólo/dă va [k] dă prímăvàra și pínă tu̯ámne i̯árâjⁱ‿la sfínțu dumítru/un an dă zíle//da/și nᵘ̯oi̯ [k] pă nᵘ̯oi̯ [ɛ] i̯erᵉ̯ám...ĉínspⁱ̯e șái̯spⁱ̯e u̯ámenⁱ/cáre lẹ-avẹám acᵘ̯ólo/și venẹá cîte dóọ ᵘ̯oi̯ la [r] la lápte//și lu̯am/dac-avẹám zéĉe ᵘ̯oi̯ lu̯am ĉínj‿lapțⁱ/dac-avẹám șápte ᵘ̯oi̯ lu̯ám ᵘ̯o dátă tréi̯/ᵘ̯o dátă pátru/șî știi̯/ⁱ̯erᵉ̯á...//sî...dû́pă ái̯a pîn au [k] pîn‿sectémbrie le lăsáu̯ în doi̯ lapțⁱ//și venẹáu̯ trei̯ ᵘ̯oi̯ la gălẹátă/tᵘ̯ot p-aĉéi̯aș‿î zi i̯erᵉ̯á/tᵘ̯ot șáse ᵘ̯oi̯ într-ᵘ̯o zi venẹá//șî tu̯ámna/pínă p‿la sfîrșítu lu sectémbrie le mulĝᵉ̯á/pă úrmă nu le mai̯ mulĝᵉ̯á/că băgá berbéĉi-n ᵘ̯oi̯/și nu mai̯...să mulĝᵉ̯á atúnĉ//

[Și din lapte ce făceai ?]

láptele...îl făĉᵉ̯ám brínză//îi̯ dădẹám kag/l-aduĉᵉ̯ám acásă/-l strecurám/că știi̯/mai̯ i̯ẹ mizérⁱ̯e/mai̯ ⁱ̯ẹ praf/mai̯ ⁱ̯e pái̯ẹ/și-l‿î punẹám în[ɛ]tr-ᵘ̯o u̯álă curátă/frumu̯ásă/smălțuítă/îl strecurám/avẹám un‿tifón dîn ăla/și-l punẹám îm‿pátru/ca să nu trẹácă mizérii̯a-n‿jᵘ̯os/și dấp-aẹ-avẹám kag/făcút//dă mⁱ̯el/dă pᵘ̯orc/dă ĉe ⁱ̯erᵉ̯á/și-i̯ dădẹám la dóọzej‿dă kilᵘ̯ográmẹ dă lápte/punẹám...àprᵘ̯ocsimatív așá/trei̯ pátru língurⁱ dă kag ca [k] /dúpă cum‿erᵉ̯á și kágu dă bun//și-l lăsám pínă să prindẹá i̯el bineᵉ/sấ‿prindẹá/șî-l tăẹám cu un‿cuțít máre/ca să-l púnem în‿crínță//și-l punẹám în‿crínță/șî-l t [k] lăsám ca vro ᵘ̯óră/pínă să mai̯ scurĝᵉ̯á/ᵘ̯o mai̯ tăẹám așá bucắțⁱ/sấ‿să scúrgă i̯a-n‿î̄...dîn‿crínță...zéru cáre‿erᵉ̯á//și dấpă aẹa/ᵘ̯o strînĝᵉ̯án‿frumᵘ̯ósa/ᵘ̯o-mpaketám așá/șî‿făĉᵉ̯ám...un caș patrát/și ᵘ̯o lăsám trei̯‿pàtru ᵘ̯óre/pínâ‿să scurĝᵉ̯á bine/ca să nu ái̯vă...zer în‿ẹa//dacă áre zer în‿ẹa/p-órmă să strícă bucắțîli/și nu i̯ésẹ kar asá bínẹ//șî...dấpă ĉ-ᵘ̯o tăẹám/ᵘ̯o scᵘ̯o-

956

tẹám d-acᵘ̯ólo/ş-ᵘ̯o băgám în ápă réĉẹ/că-n ápă réĉẹ să̦-n̦tăréştẹ//şî ᵘ̯o [k] dî́pă ĉ-ᵘ̯o scᵘ̯otẹám dîn ápă réĉe/ᵘ̯o băgám în̦‿saramúră̦//avẹám saramúră i̯ospré făcútă/tárẹ/pî́nă ⁱ̯eşẹá ᵘ̯óu dasúpra/ca să şádă̦ brî́n̦za/ⁱ̯eşẹá puţín̦‿can̦‿sărátă̦/dar în̦să/i̯ẹrẹá fu̯árte búnă... brî́n̦zạ//

[Şi cheagul cum îl făceai ?]

ḱágu-l...î avẹám dîn ái̯a/búrtă̦ dîn áẹa dă̂‿la pᵘ̯orc/care să̂‿fáĉe tᵘ̯óbe/să̂‿fáĉe dîn ástẹa/ş-áre ᵘ̯o pélíţă̦ gru̯ásă̦/ᵘ̯o pⁱ̯élíţă cam aşá¹ dă gru̯ásă̦/ş-ᵘ̯o jupọi̯ám dă pă burt-áẹa tu̯átă/ş-ᵘ̯o tᵘ̯ăcám mărúntă/făşii̯u̯áre cam aşá²/ş-ᵘ̯o punẹám în [ɛ] tr-ᵘ̯o stẹ́cᵃ̆lă cu sáre//şî̂‿dăpă aĉéᵉ̯a punẹám‿î lápte/ş-ᵘ̯o umplẹán̦‿cu lápte şî ăla ⁱ̯erẹá ḱágu/ⁱ̯ẹrẹá fu̯árte curát/nŭ‿avẹá fir dă lî́nă/nu avẹá nimíc/nimíc în el/da-l strecurám/dăpă ĉe-l scᵘ̯otẹám d-acᵘ̯ólo îl strecurám/da//

matéi̯ petrúţa

pátruzeşitrèi̯ [de ani]

ásta e cu cî́nepa

[Cum se punea cînepa ?]

lᵘ̯ócu să.../da.../să pregătẹá dă tu̯ámna/ⁱ̯erᵉ̯á arătúră dă tu̯ámna/i̯ará̦şî primăvàre/ᵘ̯ór‿î băgá ᵘ̯ọ̄ prăşitu̯árẹ-aşá/şi-l mai̯ scᵘ̯ormonẹá puţín pămî́n̦tu/ᵘ̯ór l-ará din nᵘ̯ou̯/carẹ...putẹá//şi dăp-aĉéẹa ⁱ̯l grăpá/dă făĉᵉ̯á lᵘ̯ócu néted/ca mása/şi ᵘ̯o semăná//ᵘ̯ómu cu mî́na//şî̂‿ᵘ̯o lăsá pî́nā-n‿î i̯únie/i̯úliè/cam aĉílẹa/şi să duĉᵉ̯á/şi jumulẹá dîn áẹa/cáre i̯ẹrᵉ̯á mai̯ uscátă̦/că ştig/ᵘ̯ọ párte ⁱ̯erᵉ̯á mai̯ uscátă/ᵘ̯o párte i̯erᵉ̯á mai̯ vérde//i̯ará̦ş áẹa cáre ⁱ̯erᵉ̯á mai̯ uscátă/ᵘ̯o ju̯mulẹá/ọ‿făĉᵉ̯á [ɛ] snopşórⁱ micúţⁱ/ş-ᵘ̯o duĉᵉ̯á la

---

[1] Indică un cojoc aflat sub microfon.
[2] Gest: de grosimea unui deget.

gírlă̦/ş-ᵘo...tᵘopẹá//ᵘo băgá-n ápă/ᵘo ţinẹá...pátru/ĉin̦‿zílẹ/dû́pă cum‿erá şî cínepa/cîte úna i̯erᵉáu̯ fírili mai̯ gru̯ásẹ/cîte úna mai̯ subţírẹ/şî‿să tᵘopⁱẹá/putrezẹá bắţu̯-òla mai̯ anevᵘóⁱe//ş-ᵘo scᵘotẹám dîn̦‿gírlă/ᵘo spălám/ᵊ‿dúpă ĉ-ᵘo spălám frumᵘós/ᵘo limpezẹám i̯áră̦şⁱ în [k] tᵘot în̦‿gírlă‿acᵘól‿ne dădẹám mai̯ dăpárte/ş-ᵘo aduĉᵉám acásă̦/ş-ᵘo uscám//ş-ᵘo bătẹám cu [k] avẹám cu [k] ĉevá aşá níşte béţe/le spunẹá mai̯urⁱ/gru̯áse/şî c-o̦ [k] la un̦‿cápăᵈ‿mai̯ gru̯os şîᶦ‿la únu mai̯ subţírẹ//ş-o bătẹám pínă tᵘot [k] să fărîmiţá tᵘot‿î̄...lému̯-òla care i̯erᵉắ-n i̯a//şî rămînẹá dăcît fiu [k] fíru i̯ei̯//dúpă áẹa ᵘo băgám lā méliţă̦/ᵘo meliţám/şi rămînẹá fíru/cum‿e fíru dă păr/aşá rămînẹá//ş-avẹám un̦‿dărác/dîn ắla făcút cam aşá[1]/şî venẹá aşá aiĉ[2]/ş-aij‿dasúpra avẹá níşte gimpⁱ dîn ắẹa/cᵘolţişᵘórⁱ aşá/ş-ᵘo dădẹán̦‿la dăráću̯-òla//ᵘo dădẹám pínă să făĉᵉá ẹa frumu̯ásă/frumu̯ásă̦//dúpă áẹa ᵘo punẹám în̦‿fúrcă/ᵘo-n̦drugám/făĉᵉám̦‿fir/şi‿mai̯ grᵘos/şi mai̯ supţírẹ/dúpă cum ne trebuẹá nóọ/pentru urzít/pénṭru...bătái̯ẹ//şi ţesẹám/punẹán‿dîn i̯a préşurⁱ/punẹám̦‿fᵘoi̯ţẹ/dîn ástẹa cum [k] acúma nu să̦ mai̯ pu̯ártă fᵘoíţe dîn ástẹa...daʳ‿mai̯ mult préşurⁱ//punẹám urzẹálă i̯áră̦şⁱ dă préşurⁱ/dă coᶠvu̯áre/fắĉᵉám urzẹálă dîn álẹa dă covu̯áre/cun̦‿să spun/ca scu̯árţa‿aşá/le făĉᵉám scu̯árţă̦//şî...ásta e cu cínepa//

[Aceeaşi]

nᵘoi̯ nẹ-am‿ă̄ cunᵘoscú‿dă miĉⁱ

cu sᵘóţu...nᵘoi̯ nẹ-am‿ă̄ cunᵘoscú‿dă miĉⁱ/că ⁱerám.../dácă̦ suntém dă̦ sat aíĉᵉa.../e.../i̯o i̯erám mai̯ mícă̦/i̯ar sᵘóţu venẹá la nᵘoi̯ că sᵘór-mẹa ⁱerᵉá mai̯ máre/şî...ca féte...băi̯éţⁱ...şădẹáu̯ dă vᵘórbă̦//dîn úna dîn álta/i̯el...a lăsát-ᵘo pă sᵘór-mẹa/s-a agăţá‿

---

[1] Gest: cca de 1 m lungime

[2] Gest: încovoiat, adus în partea de sus.

958

dă míne//că/i̯ó i̯erᵉám mai̯ mícă/şî dácă s-a căsătⁱór [k] căsătᵘorít sᵘór-mea̯/sᵘóțu a fᵘost în războ̯i̯//în războ̯i̯u dîm pátruzeşi-pàtru/patruşcíncᵉ//a fᵘostᵗ rănít/a stat în spitál/şî dîpă áşa cînd a vení d-acᵘólo/toate fétele care ⁱerᵉáu̯...d-o seámă cu i̯el/să căsătᵘorisa/nu ma i̯ereá nimen//şi i̯el/veneá meréu̯...la nᵘói̯//i̯o nu-i̯ dădeám aténție/că...i̯erám mai̯ mícă...dăcît i̯el//mă ducᵉám/mă jucám cu als coᵘpíi̯/álte féte/i̯el şedeá dă vᵘórbă cu álde tatícu/rămîneán în cásă acᵘólo-şa/pînă la úrmă/a vení părínți/şi...i̯el vedeá că meréu̯ acᵘólo/

m-a-ntrebát/"úi̯te/vréi̯ să-l i̯ei̯ ?"/

i̯o an spus/zic "mai̯ aştⁱépt /nu-l i̯au̯ acúma"//

şî...pă ᵘúrmă vᵘorbeá şi i̯el cu míne/şedeá dă vᵘórbă cu míne.../

şi i̯el a spuz zíce/"i̯o vreáu̯ să mă căsătᵘorésc"/

i̯ou̯/mínte dă fátă/míntea dă fátă-ntᵘodaúna-i̯ s [k] mai̯ slábă/ [!] ᵘor kar dác-ar fi ea/cît ar fi dă dăşteáptă/da tᵘot e...slábă//ş-am venít a [k] s-a-nțelés cu părínți lui̯/cu părínți mⁱéi̯/şî... pînă la úrmă ne-am căsătᵘorít//ne-am lua dă páşte/şî tuámna am avú núntă//da/ᵃⁿ făcú núntă//

[Nu ați fugit ?]

nu/nu/am f [k] cu-nțelegére/da//a avút.../sᵘóțu-aveá cáse făcúte [k] le-a făcút cu dᵘói̯ anⁱ înáinte dă căsătᵘoríⁱe/şi...ne-am [ɛ]am sta la sᵘócri-acᵘólo vrᵘó dᵘóo lún dă zíle/trei̯/j dăpă áşa ne-am dus...la nᵘói̯ acásă//

[Aceeaşi]

şi i̯el a plecaᵏᵈ cu ea acásă la i̯el

ᵘo verişuáră d-a mea/lucrá la institút/la institút fundúlea//şi...îi̯ făcúse un tehnicán cunᵘoştínță cu cumnátu lui̯//şi a plecád‿la lúcru-ṇtr-^{u}o sî́mbătă/şî s-a-ṇtîlní‿cu i̯el ac^{u}ólọ//şi... pr^{u}obábil au̯ sta‿de v^{u}órbă/nu şti̯u/şi cumnátul lui̯ avẹá maşínạ/e teḫnićián/avẹá maşínă mícă//şi l-a lu̯a [k] a luát-o cu maşína/ ş-au̯ plecá‿cu t^{u}óţi/i̯-a spus că merg lă...[ɛ]d^{u}or mărúṇt'/sau̯ n [ɛ]nu şti̯u úṇde/cred cạ la d^{u}or mărúṇt/ca să‿ẹa pr^{u}óbe...de sfeclă //şi i̯el a plecá^{d} cu ẹa acásă la i̯el//ş-ac^{u}ólo cîṇ‿s-a trezí‿n-á mai̯ avú‿će să fá^{g}ă//dejá ştí^{e}a/cun^{u}oştẹá drúmu pîn-ac^{u}ólo că fūsése cū tát-al ^{i}ei̯ mai̯ naíṇte//fusése ^{i}ẹl ş-^{u}o ćerúẓe/şi păríṇţi ii̯ n-au̯ vru‿să...^{u}o las‿să căsăt^{u}orẹáscă/şi...a fuǵít//...dă fapt ...n-á fuǵít/a furát-^{u}o//

[Şi cum s-au împăcat ?]

pĕ‿úrmă/...la-nćepú‿n-au̯ vru‿păríṇţi i̯ei̯/că...nu le plăĉ^{e}á băgátu//şi‿pĕ‿úrmă/n-au̯ mai̯ avú‿će să fácạ//au̯ lăsát-ọ să căsăt^{u}orẹáscă cu‿el//şi dúpă...d^{u}óo lún dă zíle/la d^{u}óe z [k] lún‿dă zílẹ după ćē...a luát-^{u}o/lẹ-a făcú‿şí núntạ//

matéi̯ péna
dóozeć [de ani]

857. DOR MĂRUNT

(jud.Ialomiţa)

Culegere: 1974; CB, BM, MV; transcriere: CB

aşá‿erá primi^{tívu}

şi...ca s-ŏ‿lom‿î detai̯lát aşá ca la-nćepú^{t}/[ɛ]aşá//^{n}ćepẹám ínti cu plaf^{u}órmạ/...lăsán‿gunói̯ŭ‿s‿să-ṇcălzẹáscă...

[Cum se făcea platforma ?]

gunói̯ŭ [ɛ]călcát/bíne/-ndẹsát/bínẹ gun^{u}ói̯u/după će făćán‿gun^{u}ói̯u/plafórmạ/punẹám po‿úrmă...tócur^{li}//în tócur punẹám...

---

[1] Localitate în jud. Ialomiţa.

https://biblioteca-digitala.ro / https://lingv.ro

960

pămíntu/...puneán‿ĝámurli/po‿úrmă mai̯‿[dă]team și cu un d-ála acúma/cólta [=contra] c^{u}oropíi̯nițílor/puneám niște prá^{v}‿dă dí^{n}‿se^{d} [k] dătóx[1]/din ásta/pŭtérnicu/...și po‿úrmă-^{l}‿lăsám șápt^{i}e ob‿zíle/să-ŋcolțeáscă i̯ár^{ba}//dăpă ĉe-l lăsám‿áco^{lo}‿șàpte‿ob‿zíle/să-ŋcolțeáscă i̯árba/^{d}ucám‿í la tócu nivelá^{t}‿pămíntu-n ^{i}el/sămînțám puneám bránița/înveleám cu ĝámur/și cu rog^{u}ojín‿și...//^{a}túnĉ așteptá^{m}‿moméntu...după fi^{i}ecáre plántă-m‿pá^{rte}//

[Ce ziceai că-i pui ? bra... ?]

mra^{níță}//éste/ásta-i̯ ^{socoteála}//

[Mranița se pregătea și ea într-un fel ?]

să pregăteá/sígu^{r}/e !//presupúnim/o aḍúĉ^{e}ám...dî la [ɛ] cîmp//d‿la márne//cú‿căruța/bránița//măr^{u}úntă/gun^{u}ói̯ putrezí‿să zíĉem/^{n}țeléĝ ?//veneáŋ‿șî-l ĉerneám/cînd îl ĉerneám/...^{t}pă ĉe-l ĉerneám/îl cărám șî-l puneám/d-un de [k] dûpă mărímea semínți//un déĝe‿sau̯ dóo [k] un‿ĉentimétu sau̯ dóo//dasúpra sămín^{ți}//șî-l niveláŋ‿cum îs‿spun/îl‿udám/îl‿înve^{leám}//dûpă ĉe-l nveleám/așteptá^{m}‿moméntu//présûpúnem róșiili/...răsăreá la ĉí^{n}‿șàse zí^{le}//mácsim șáp^{te}//ardéi/vínètili/zéĉe dóo‿spe zíle//^{tu}pă cum‿erá căldúra mai̯ má^{re}//e/d-acól^{e}a-ŋcóló‿trĕbú^{e}á...merĝ^{e}ám‿la...îng^{r}ijítu lui̯//

[Acuma e cu platforme și cu tocuri cu geamuri, dar mai demult, cînd erai dumneata tînăr, cum era ?]

tót așá‿erá primi^{tívu}//dă primitívi...i-á^{s}ț înțelés ás^{ta}//cu tócur/ș‿cu ás^{tea}/îns-acúma s-a fŏcú‿p^{u}o‿úrmo/am apucá‿la solári^{i}/acúmă‿avém...séră/avém álte condíți^{i}//

[Bine, hai să mergem în continuare cu răsadurile: au răsărit, ce faci în continuare ?]

în‿continuáre...^{u}udát/plìvít/îngrijít/àerisít/dátă lumínă/nțelé/căldúră/nu ștu ĉe/to‿ĉe-i̯ trébă lui̯//cînd ajúnĝ...la tré^{i}‿pàtru frúnze/adevăráte/tréĉen‿la repicát//^{așa}//ádică să...dă-l m [k] d^{e}és cum ^{i}era‿dés/îl mărím//la...zéĉe/dói̯spe ĉentimét^{r}i saṷ...pátru‿ĉìn̦ș‿ĉen̦timétri//...^{t}pă ĉe s-a făcút/árē a̧cóḷọ... mácsimū‿să nu tre̯ácă dă șái^{j}‿dă zíle/ĉìn̦zéș‿ĉìn̦zeșĉín̦^{j}‿dă zíle/ l-aduĉ^{e}ám în̦‿cí^{mp}//ș-atún̦ĉa-l plăcám [?]...dăfinitíṿ//ac^{u}ólọ... ĉéré‿álte mun̦ĉ//ùdát/săpá^{d}/nu ștu ĉe/pînā‿la...recoltá^{t}//

---

[1] DETOX: denumirea unui insecticid.

adám c^{u}ostantín [zis] motóĉa
mer^{g}‿pă ṣàpteˌdóii̯‿dă‿anī

a in̦trát lúpu-n̦‿sat

[Cu lupii aveaţi necazuri ?]

[I] avḙá^{n}/da i̯e dacă n-am avú‿víte/u^{i}te să-^{s}‿spui̯^{u} dăspre lúpḙ-acù^{ma}//sátū‿ásta ṿéku/că ásta-i̯ sátu vek//aíĉa [ɛ]/pînă-n̦‿ șosḙáọ-à^{sta}//d-aíĉ‿în̦cólō‿la márne...//kar aíĉā‿u^{i}te am [k] undḙ-am i̯eṷ...bucătărì^{e}-ásta...c^{u}otinḙáţ-ast-aíĉa/...avḙám un‿ī ...cuptiór//d-ásta dă páie [k] dă băgá/pîine/‿i̯el//cum‿î slu [k] áij‿la ţá^{ră}//șḙ-avḙám ac^{u}ólō o...căţḙá cū‿căţ^{e}éi̯//fín̦că sátu ^{i}erá rar/~~cum~~‿nu prḙa i̯erá ca cum‿ḙ-acúma/^{tîrziu}/a in̦trát...lúpu-n̦‿ sat//că‿íntrá/că nú i̯erá atún^{ĉ}//íntrá pîn̦‿sa‿curz̦‿nu i̯erá búne/ ^{1}à‿uói̯‿in̦‿speĉi^{e}ál//șī căţḙáọa acó^{l}o-m cuptiór-ósta/cîn‿núma‿i̯-ā mirosít...a lup/ș-an̦‿găsīt-o mọá^{rtă}//ășá ^{b}periculós i̯erá//

tót cînd‿erán̦‿c^{u}op^{i}íi atúnĉa/ [ɛ] avḙám un vînătór aíĉī...în̦‿ sa^{t}/...șī...a vînát un...un̦‿lup^{u}//^{așa} c-a vînát un̦‿lup/tosī‿copíi curi^{u}ój^{u}/da-i̯ lọáse pi̯élḙa//áiĉa la márnḙa sátului̯ [ɛ] grob‿d-álḙa dă pămín‿mar^{u}/l-a arun̦cát aco//"ái̯ să vedén̦‿lúpu̯"//tot o căţelúșă d-ástḙa am avút-o cu ñoi̯/...dómnule cînd i̯-a mirosít a lúp/nij‿n-a mai̯ ţînú‿ca să víie-n̦cọáĉ^{e}-acásă//s-a̧ dus a trecú‿líni^{e}a-m‿pár- tḙ-áșā‿la ál‿sa^{t}//la vo trei̯ zílḙ-a vení^{d}‿b^{i}étu căţél acásă/dă frí^{că}//ășá dă‿periculós‿erá pentru cîi̯^{n}//

[Acelaşi]

962

la boér

la no^{i}‿aíĉ‿în‿sat ^{i}éste o moáră//máre//ș-am intrá‿bo^{i}èr-ósta/cun‿să‿zíĉ^{a}-acúm- adimistratór/pă tìmp-óla să zíĉá logofắt//ș-am‿fo^{t}‿la ásta ĉínĉ an^{i} dă zi^{le}//la boér-ós^{ta}//slúgă la i̯el acólo-șa //și ĉé vre̯au̯ să spun i̯ó ? dăspre ĉē...?

[Dac-ai lucrat la boier.]

e̯/dac-an‿lúcrát//an‿fos^{t}‿ĉínĉ an dă zílé‿lá‿^{el}//ei̯ ! cúm‿erá la ^{boer} ?//dómnule...am avút um‿bo^{i}ér în‿fél^{u}-òsta ^{să}...//i̯el... cín‿te togme̯ái̯ la i̯el/"dómne" zíĉe "cí^{t}‿să-z‿dau̯ ?"//și‿dacắ‿zíĉái̯...u̯o mí̯e "gáta-z‿dau̯"//șî-nĉepe̯á să șî‿te láu^{te}: "ō ! am auzít e̯ó‿dă tíne/că i̯ej‿vrénic/șî faĉ/șî dreĝ"//e ! cínd i̯erá késtiúne̯a dă...ban^{i}/...erá bele̯á cu i̯el//șî dă ĉé‿erá be[ɛ]bele̯á cu i̯el ?//i̯el să-nglobáse-n datorí̯/...nevó̯e dă bráțe-ave̯a/... șî ban‿să nu-i̯ $^{ĉer^{i}}$//^{n}țelé^{j}‿dúmne̯atá ?//

ca să-z‿istorise^{z}‿dí‿la-nĉepút‿í/i̯erá késtiúne̯a/i̯o am [ɛ]făcú‿vasăzíca ĉínĉ an dă zi^{le}//pă i̯el trebái̯ să-l pot^{r}ivéșt așá/presupúnen‿dac-ave̯ái̯...ĉín‿sútē‿dă lei̯ améndă/ásta...nèvó^{i}e/... trebe̯ái̯ să-i̯ ĉer^{i} o mí^{i}e//că-i̯ dă la jumáte //"măi̯ n-ám o mí^{i}e/ da‿am ĉín‿súte"//i̯àr‿dacă-l‿supărái̯/t^{i}e lu̯a șî‿la bắta^{e}//așá că trebu^{e}á^{i}‿să-^{l}‿potrivéș^{i}‿pă i̯el...așá cínd i̯e-n‿toánili búne//i̯el ĉe ^{era} ? i̯el e^{ra} de...la bucuréșt^{i}/șî vene̯á o dátă‿pă săptămínă ...aíĉ//ave̯á șî mașínă/ave̯á șî trăsúră//ave̯a cai̯ t-ắe̯a tẹ [k] trăpáși/cáre‿erá la cúrse/cum erá cúrsilí‿la...bucur^{e}éșt^{i}/atúnș/‿cu cai̯/...ș-ave̯á șî mașí^{nă}//șî cum îs‿spun/ástā‿erá $^{la\ el}$//abe̯ắ argá^{z}‿dí pî la múntí/ș-ave̯á șî locálni^{j}‿du p-aí^{ij}//dū‿pîn‿sátẹlē‿veĉíne/cínd‿erá-n tím^{pū}‿tre^{i}erátulū^{i}...//înșă‿erá gre^{u}//ĉé să-ntîmplá ?//presupúnem...mása//si̯ára o lo̯am acásă//la doóș^{pe}‿o lo̯am acóló//dìmine̯áța...erá moáră//ave̯ái̯ dréptu...lā...o bucá‿dă pí̯ne//àșá//bucát-astá dă pî̯ne/...língă i̯e^{l}‿^{i}e^{r}á íncă o moáră//

da moára mícă//și ịel ịerá la bucur^{e}éș^{t}‿/cum îs‿spu^{n}‿/ș-avẹá pă sọácra luị/carẹ-admistrá m^{o}ár-aić//ș‿cot [k] cúrțîli/șî...vítili ĉe‿ĕra‿aíĉa/că‿aẹă‿erá o femíe fọárte drăcọásă/să știị//àșạ// șî...[1] dacă-ị dădẹá ălа drúmu/...la mọáră maị‿ínți/deșí‿ăla... într-ụo zi/d-abẹá...măĉíná cî‿măĉinam noị [k] cît‿î măĉinăm într-o...ụóră/...da‿ẹa nu știẹá//ĉĕ‿"ăẹa munĉe^{s}/șî voị sta^{z}‿dăĝa^{ba}"//trĕbuẹá să potrîvé^{s}‿să lom pîịnẹă‿maị dîn ti^{mp}//că p-órmă‿nŭ‿nĕ‿maị dădẹá pîị^{ne} aiĉ//la do^{u}osprĕzèĉe/ịel avẹá șî vo treịzeị‿dă vaĉ^{i}/pátruze^{j}‿dă vaĉ//avẹá ^{u}o mașînă d-álẹa dă sc^{u}os úntu/... úntu‿ul lọa/zér-ola-^{l}‿punẹá la acrít/...șî ne dădẹá no^{u}o să mîncăm//dọmn^{i}e cî^{m}‿mîncaị/te făĉáị‿im burt-atîta[2]//cạ un dovlẹác?// ẹ ! as^{ta} [ɛ]//că‿ăla e [k] ĉé‿era ? ápă ș‿cu mămà^{ligă}//po‿urmă... la...doŏ‿treị ụóre/^{n}ĉepẹá sà-s‿fi^{i}e fọa^{me}//

àșạ//după‿ásta/cum î^{s}‿spun/...plátạ//plátă...cạ t^{i}e purtáị frumós cu ịel/ĕraị ^{bun}//cum îl supăraị/îị sărẹá țán^{dăra}//ĉa că áre nérv^{i}//pe^{i}‿bìne‿mă/dacă aị nẹer^{v}/dî ĉé ți^{i}‿ọamin-éștẹa aíĉạ?//

[Același]

píịnẹa

[Cum faci pîinea ?]

păị cuŋ‿s-o fa^{c} ?‿plămăd^{e}ésc alu [k] acúma e alụoțéle/atúnș^{i}‿pă tímpur^{u}/^{u}ọprẹám noị dîn pîịnẹa/carẹ-o făĉám/oprẹám ọ bucátă dă pîịne/dă c^{u}ócă/șî...a dọọa ọáre cî^{n}‿făĉ^{e}ám pîịne/^{u}o muịám p-áẹa/ș‿frămîntaŋ‿cu ẹa//da acúma avém aloțéle//făĉeŋ‿cu măla^{e}-așa/ășa să faĉé/acúma la țáră//

[Cum ?]

[ɛ] punem alu^{u}a^{d}‿d-ăla/care oprím d [k] c^{u}ócă dîn pîịne/ș‿

---

[1] Își drege glasul.

[2] Gest.

964

frămîntắŋ‿cu mălắe̯-așá//șî áe̯a să-mo̯ái̯e mai̯ repéd^{i}e//ș‿să fáĉe șî‿mai̯ dospítă/mai̯ bíne//așá făĉém pîi̯ne̯a acúma/nu ca pă tìmp-óla/ cîn^{d}‿ere̯ám atúnĉ//ș-o coĉém pă vátră//ș-atúnĉă/așắ‿am apucá‿dă la părínț^{i}/to^{t}‿pă vatr-aŋ‿co^{p}‿pîi̯ne̯a/și e̯o ș-ácuma to^{t}‿pă vátră// că lúme̯a nú‿mae̯-áre̯-așá gune̯ái̯e d-áste̯a dă foc//da noe̯-avéŋ‿vácă/ș-avéŋ‿c^{u}očéŋ/ [1] ș î...ardéŋ‿cupti̯ór-òla d-afáră...cu coĉéŋ‿ luŋĝ/șî c^{u}oĉém pîi̯ne̯a pă va^{tră}//

[Ai plămădit-o, și dup-aceea...?]

dûpă ĉe să dospéște i̯el‿î/să...ridíc-așá-ŋ‿s^{u}us/créște/o frămîntắm dî^{n}‿nou̯//și i̯ar o lăsắm/o-u̯velím acólo c-o blánă/ca să fí^{i}e cáldă/c-a^{l}mintére̯ă‿nu să‿^{f}áĉe búnă//șî cînd a crescút ș-a dòe̯a‿e̯áre/pŏ‿úrmă o púnem pă...um‿fund așá/sau̯ ŏ‿másă/ĉ^{e}-avém acólo/ș-o^{n}velím‿e̯ar cu [ɛ] o blán-așá/să fí^{i}e dospítă bíne/ș‿cîn^{d}‿ să ridícă dă créște‿e̯a/o băgắm îŋ‿cupti̯ór^{u}//mŏturắ^{m}‿vatra cu... pămắtuř îi̯ ziĉém noi̯/o [ɛ] um‿băț așá/cu̯-o...țo̯ál-/acólo/legátă/șî dăd^{e}ám pă vátră//ca să fíe curátă pîi̯ne̯a pă va^{tră}//ș^{e}-așá făĉém noi̯...țăráni pîi̯ne̯a//acúma nu pre̯a mai̯ fàĉ^{e}-așá că/mai̯ fáĉe pîn aragáz/a^{m}‿mai̯ făcú‿șî‿e̯o în aragáz/da parcă mai̯ bíne ne pláĉe‿pă vátră/c-așá‿ăŋ‿crescù‿nói̯//

[Da' cînd erai dumneata copil, nu făceați și din mălai copt...?]

ă/turt^{u}ói̯^{u} !

[Se făcea ?]

să făĉắ//

[Cum ?]

îl frămîntá p-ăla cu ápă//cu ápă cáldă/fe̯á^{r}tă bíne//șî‿nú-l lăsá să dospe̯áscă/c-ăla nu să dospe̯á//îl pune̯ắ‿távă/ș‿p-ó^{r}mă făĉá puțínă c^{u}óc-așắ...dă tot/mu̯ále̯-așá/șî-i̯ dăde̯á pă dasúpra cu mîna‿așá//îl pune̯á-n táv^{e}è//șî-^{l}‿băgá-ŋ‿cupti̯ór//ș‿să făĉá/șî...// de̯-ắla mûŋcá lúme̯a/că nu pre̯a ^{i}erá pîi̯ne múltă ca acúma//

simi̯ón maríe̯a
șàptezeșîúnu [de ani]

---

[1] Gest.

[Porcul]

[Ce faci din porc după ce-l taie ?]

ĉe fak̆‿i̯o ?

[Aşa.]

dạ ?!//ĉẹ́ să̑‿fac ? caltabu̯óş/cîrnáţ^{i}/...piftí^{i}e/...tóbă//

[Cum faci caltaboşii ?]

cù‿cárnĕ/cù‿^{u}oréz/cù‿ĉ^{e}ápă/néprăjîtă ĉápà//nú-i̯ ca la sarmale ĉápa prăjî̑tă//şì‿sarmále fáĉẹm//şî...cîrnáţî‿cu usturói̯/cu pipér/...cū bui̯á dă ardéi̯/...şí la caltabóş púnẹm bui̯á dă ardéi̯/^{c}‿párcă s‿fáĉĕ‿alt [ɛ] mai̯ frumóş^{i} [!] nu mai̯ ^{i}e àlbẹ-aşá//ş-ástẹa le fáĉom̄//

[Şi-n tobă ce pui ?]

pui̯ dîŋ‿căpăţî́nă/urék/şòríĉ^{i}/ [ɛ]mai̯ pui̯‿i [ɛ] ficáz^{u}‿d-ăstẹă .../mi̯-aŋ‿şî ui̯tát i̯o/i̯ínimĭ̯...punẹ́m//

[Şi numai una faci ? Nu faci şi...?]

u̯ū́na//sau̯ dacă vre^{i}‿faj^{u}‿dóo/că mai̯ i̯e şî únu ca^{r}e-i̯ ziĉém noi̯ mu̯ó̄ţu/ da ăla noi̯‿il făĉém kág//ştiu̯/búrt-áẹa carẹ-o faĉ‿tóbă.../pe^{l} ẹ-áẹa dă̑‿pă dădăsúp/carĕ‿ă̑‿f^{u}ost‿î̄...murdárẹ̆/o spe^{l}‿bine/ş‿p-órmă ^{u}o jup^{u}ói̯//şî noi̯ o púnem în‿î̄...ăla dă-i̯ ziĉem noi̯/ ca iŏ [k] lúmẹa fáĉe dóo tóbe/cu ă^{la}//i̯o mai̯ mult‿î la kág îl pui̯ p-ăla/că [k] fîŋcă am̄‿vácă/şî...ṇ‿trébue şí kág//

[Da' cum faci cheagul ?]

pui̯‿ī‿î áẹa/p^{i}élit-áẹa d-o jupu̯ói̯/o pui̯‿iñ...máţ-òl-acólō

ṇ‿móş-òla/aşá-i̯ ziĉem noi̯/bătrî́nî [!]//áşạ//şi-i̯ dăŋ‿cu sáre la [ɛ] p^{i}élẹ-áẹa dă búrtă/şî̑‿púnem într-ắl-ac^{u}ólo//şî-^{l}‿legám c^{u}-ọ aţisọáră/şî pui̯‿iŋ‿cui̯//şî̑‿cîn‿ń-o trebuí‿î̑l pui̯‿iŋ‿sticắlă/şî pui̯...zer peste‿^{e}el/şî ắla-i̯ kágu//

[Aceeaşi]

966

cínipă

undé‿^{i}ér^{e}á lócu maị gras/acólo puneám‿cíni^{pa}//ș-o semănắ/ș‿să făĉá márē/cût^{e}odat-așá/cîteōdátă maị mícă/ș‿cîn‿să-ngălbinẹá‿ẹa așá puțín avẹá^{m}‿úna cáre zîĉán‿că-ị cínipă dă váră//^{i}erá pîn ẹa așá//ș-o adunám p-áẹa//ș‿p-ăiláltă/cu sămînță/^{u}o aduná^{m}‿maị tîrzíụ //dupắ‿ĉe să uscá/^{u}o bătẹán‿cu bắțu/dă sămînță/ș‿po‿ú^{r}mŏ‿mă duĉ^{e}a^{n}‿la lac//și să topẹá ac^{u}ólo/^{u}o țînẹán‿cîtẹ-o săptămînă/... dăpă cum‿erẹá/dacă‿erẹá afáră maị frig/^{u}o țînẹá^{m}‿maị mul‿că nu să topẹá [!]//dạcă‿erẹá maị‿î...cald/să topịá maị répide//ș‿pŏ‿úrmă ^{u}o aduĉám acásă/și punẹám dóo bẹțẹ-așá alắturẹa/ș-aíĉa cu top^{u}óru/ ...ĉocănẹán‿cráțilẹ-álẹạ//p-órmă o dădẹám așá p-un‿lem^{n}/dă maị cădẹá/ș‿pă‿úrmă cu mẹelíță//m^{e}elițám/ịerá așá/cu piĉoáre/științ/maị náltă/ca să nu scaị^{k}‿jos//ș-avẹá o codíț-așá/și...păcănẹán‿cu‿ẹa așá ș [ɛ] să scuturá toáte cráțilẹ-álẹạ//p-ó^{r}mō o dădẹám în darác/ avẹám‿ūn darác așá cu nișțe [ɛ] cuolț^{i}[1] așá ca cúili/da maị supțír^{i} și maị désẹ//și p-ó^{r}mō [ɛ] drept/o făĉ^{e}ám ca^{i}er așá/ș-o punẹám în fúrcă/ș-o torĉ^{e}a^{m}//făĉ^{e}ám poloáĝe dîn‿cínipă/álĉévă/și sáĉ^{i}// álĉeva nu fă^{ĉám}//

[Aceeași]

20

858. STELNICA

(jud. Ialomița)

Culegere: 1972; MC, BM, VN, MT; transcriere: VN

ș-am‿fuĝí‿cu ịel

ịerám dă páịsprẹzéĉe an^{i}//n^{e}-avẹán ș-ịo ĝíni cu...bogățẹánu-...

---

[1] Gest: de cca 1,5 m înălțime.

ta/cum‿ûi̯ spui̯/cu costícă bogătẹánu//șî̄/...nẹ-am avút/bíne cu i̯elᵘ̂ trei̯ anⁱ dă zíle//bíne az/bíne mî́i̯ne/è !/am‿făcú‿și noi̯ că‿cum‿fáĉe lúmẹa// [!] șî ĉẹ sắ‿mai̯ ziᶜ [!]//...máma nú l-a vrut//mắ-sa nu m-a vrut/șă‿așá noi̯‿ĭ...nẹ-am‿luᵘáᵗ//că i̯erám‿gravídă dă șásē lun‿dă zíle//șî trèbui̯á ca să mă i̯a/șî să-l‿l-ẹáu//șⁱ-am‿lua‿dă‿la mámă/ắ‿n-am pus‿û [ɛ] țuálⁱli în‿sac/cum a fᵘóstᵘ/ni̯-am puz‿brî́nză/n-am pus săpún/n-am pus pî́i̯ne/i̯-am‿lua șî banⁱ/ș-am plecá‿cu i̯ĕl//zi‿"să plecám în‿lúmⁱe/să vedém [ɛ] că‿puátē...aⁱíĉa nú‿putem‿să tʳăⁱím/da s-avém șî‿noi̯ pînă‿ō...mûnĉí/pînă‿o‿ˡua lẹáfa/s-avém‿șî‿noⁱ/ĉe mîncá/șⁱ‿cu ĉẹ ne spălá//ʰē ! dẹ-acólẹa/...am‿venít acásă/nẹ-a primít//căⁿ‿nẹ-á primít/la trei̯ zílē.../a vẹnít/costícă șî̄...m-a lọát/șî‿m-a‿ᵃdúz‿la i̯ei̯ acásă//cînd acás-acólo/lúme după lúme/i̯erá că yínẹ nírẹasa‿acásă//ā ! ⁱe bál mámă! //șî̄...suácră-mẹa ĉe să fácă ? a tắẹá‿ș-i̯á o găⁱínă/a luat un‿kíl dă țúi̯că/cạ yínẹ níri̯ása//da suácră [k] ásta mă [k] mă ocărá suácră-mẹa//că máma m-a trimẹᶻ‿la cîmp/să fac niștᵉe porcọái̯e dă ᵘorz//ș-acòlọ a viní‿și i̯ĕl//i̯el în‿flui̯erá[1]//să mă dúc/undẹ vrẹa i̯el//i̯o i̯-arătám cu mî́na: nú să‿puátẹ[2]//p-órm-a veníᵗ‿i̯el lîngă míne//am‿sta‿dă vórbă//mắ-să [k] i̯el a-ntîrzii̯át/că‿maⁱ‿avẹá șî mắ-sa dă cosít într-áltă párti̯//șă‿î[3]/acúma/vínẹ mắ-sa p-o párte//

zic "aọli̯ù ! costícă" zic "ásta-i̯ mắ-ta"//

ắ‿zĉē‿"las‿să víi̯ẹ"//

cîn‿vínẹ mắ-sa.../l-a bătú‿pă i̯ĕl//i̯o am plecát//l-a bătú‿pă i̯el//da ĉel puțín să mă sărúte/sau̯ să púi̯e mî́na pă mínẹ/în tímpu-ăla‿atúnĉ//nimíc//șă‿î...i̯o am‿fuĝít acásă//scọboáră șî mắ-sa după mínẹ/mă ocărắștē/...fáĉe tot fⁱélu.../pắ‿la vᵉeĉínⁱ p-acólo/n-á foz‿nimíᵏ//máma nu ⁱerá acásă//i̯erá la judecătór/i dusési̯ o cărúță dă pái̯ẹ/cum i̯erá tímpurlẹ atúnĉ//șî vínẹ sí̯ar-acásă//

---

[1] Subiectul fluieră.
[2] Gest.
[3] Tușește.

968

z̦ig‿"dă-m mámă"/zic„să mă duc i̯ô‿cu bói̯i la‿ápă"//

ĉe "n-ái̯ ĉẹ că^{u}utá//că să‿te-ntîlnéș‿cu bogățe̯ánu ?..."//

s-a dus i̯á//cîn^{d}‿a vinít...îñapói̯/i̯el îi̯ furá mẹréu̯‿u̯ bá funi̯a dă la bou̯/bá dă‿la vácă...//că ắl ocăra/că dẹ ĉẹ vorĝés‿i̯o cu i̯el/știi̯ ?//și i̯el făĉe̯á numa^{i} r^{i}éle-ŋ‿cúrtẹ//nu̯áptẹa//acúma e̯a a vinít și ā [ɛ] a lu̯a‿niște ștre̯áŋgur^{i} dă la fetéșt^{i}/șî...să‿dúĉe cu bói̯i la‿ápă//cînd úrcă‿acásă cu i̯ei̯/lásă bói̯i sẹ ^{i}íntrẹ-n harmán/și íntrā...în‿î bucătări^{i}e la mínẹ//

zîĉe "úndẹ-ai̯ fos‿tu dráĉe ^{h}az^{i} ?"/

zic "únde m-ai̯ triméś/aṃ‿făcú‿porcoáie"//

"da cu ĉínẹ-ai̯ fos^{u} ?"/

"síŋgură am fost/cu ĉinẹ-ā... "

"n-ái̯ fos^{t}‿cu bogățe̯anu ?"

"n-ám fost^{u}"//

údă ștre̯áŋgurle î‿ápă/iŋ‿căldárẹa cu̯-ápă/șî tráĝe-ń//șî‿tráĝe-ń//i̯o "àọlẹọ́ ! àuli̯ú ! áuli̯u !"/ave̯áṇ‿șî vátra‿a dă f^{u}oc aĉíi̯a la ...márne/și i̯a cu făcăl^{e}éțu în‿dădẹá jărátecu pă [ɛ] pă kíĉẹrẹ//

i̯o^{u}/...répẹde i̯au̯...fo^{i}íța dîm‿pat/și mă-ṇvẹl^{e}ésc//șî... [!] depắna^{m} [!] că‿mă friĝẹa [!]//și mă friĝẹá//acúma ĉe să vez^{i} ? să-i̯ spui̯//ĉe i̯eráṇ‿să-i̯ spui̯ ?/câ dácẵ...i̯el nu-ṃ‿făcúsẹ nimíc pînă-n tímpu̯-ŏla atúnĉ//númai̯ i̯a bidónu dă gaz/șî mă strop^{i}éștẹ úi̯tẹ-așà[1] cu gaz//șî...i̯a kí^{u}brítu și ń-arúŋcă-ŋ‿kept//șî ń-a‿ars/cămáșa / șî blúza [ɛ] îŋ‿kept ai̯íĉ[2]/i̯o cu fo^{i}íța/tráĝẹ/stínĝẹ/"àolẹó ! áolẹọ" ! pă‿ã‿stiṇs//^{h}àcúma ĉe să fac ?//ástā...nu mẵ-[ɛ] șă lásẹŋ‿ cu i̯el/nu nimíca în‿tímpu‿ŏla atúnĉ//pîn-atúnĉ//mèréu̯ mă bătẹá/nú mă lăsá să i̯es îṇ‿lúmẹ/nu nimícẵ/mă făcúsẹ ști dắ‿rîs//acúma ĉẹ-ã‿ făcútu̯/"și i̯a plẹácă/dá și i̯o fac !//...i trag i̯o kílu i̯ei̯"//da ní‿l-an‿tras pẹ-al m^{i}eu̯// [!] îṇ‿vinerẹa páștẹlui̯/cîŋ‿cíntă lúmẹa la prọhóḍ/m-aṇ‿dúz‿la bis^{i}érică//șî‿cîn^{d}‿am i̯eșîd‿d^{î}‿la bis^{i}éric/am vẹní‿cu i̯el acásă/că i̯a nu i̯erá acásă̦//și̯-atúnĉ/am făcu‿și‿i̯o cum‿ fáĉe tu̯átă lúmẹa//șⁱ-àn‿rămá̦s cu i̯él/cun‿să zic‿î ástẹa șáse lunⁱ/ ș-am‿fuĝí‿cu i̯elî//

---

[1] Gest.
[2] Gest.

acúma/ḫai̯di sǻ‿fáĉeⁿ‿núntă//ắě̀ʰ ! dọámne dọámⁿᵉ !/cân‿să fáĉem‿â [k] dă am‿vení‿la i̯el acásă/am i̯eșîᵈ‿dasúpra dẹalúlui̯/dŭ pă dasúpʳắ dẹalúlui̯/an‿lu̯át-o pă‿lắ‿alī...cónẹa/p‿la yíi̯ẹ/cắ i̯oᵘ... știi̯e u̯ámeni̯-ěștẹa/fimíile̦-asᵗẹắ /dắ‿la cónẹa dắ‿la yíi̯e/an‿scobrí‿pᶦ‿la sfíntele mu̯ășți/j‿d‿la sfíntẽlẹ mu̯áște lẹ-am [k] am‿u sărí‿pă lúncă/ᶊ‿dŭ‿pă lúncă în‿grădína sírĝilor/j‿dîn‿grădína sírĝilor în‿gradínă la i̯ẹi̯//i̯erám [k] avẹá grădínă dă pon//șî șĕdẹám ...acólẹa...rezẹ̌mátă dă pom/și mîncán‿la còrcodŭșⁱ/mîncắ‿la corcodúșⁱ/că-m plăĉá/că‿ⁱerá ácri̯// [!] niri̯ása ọ-așteptá/sọácră-mẹa‿acásă̦//ʰai̯ să‿mă duc acásă/nu vrọⁱán‿sắ‿mă mai̯ duᵍ‿d-àcolẹa dălóc //m-a lu̯at o cumnátă dă mínă/álta cumnátă dă mínă/i̯el mă-mpinĝẹá dắ‿spⁱétẹ/m-a dus în‿cásă// [...]

ḫái̯dẹ-asᵗā...a foz‿vinᵉerⁱ//símbătă ⁱișím șî noi̯/[k] dúminícă pă strádă/ne ᵈᵘĉen‿la o sóră d-a lui̯//cîn‿máma mă ocărá pă drum//âŭ ! c-așá pîn‿cólo/cā ...la úșa mẹa să nu mai̯ trag/șî... cíte îz‿zíĉẹ-o mámă cîn‿să súpără știi̯/i̯o-ˡ‿lu̯án‿dă gît șî-l pupám//cắ‿n-erá drag dă i̯ěl//șî drag ń-a fósᵗ/pîn-a murítᵘ/da dácă ...n-am avú‿nŏróc/n-am avút//ḫăolẹō ! și ĉẹ́ să vedézⁱ‿lúmè//i̯ei̯‿ erá cam săráĉ//u̯amẹni̯-ẹ̌ștẹa//băi̯ẹți̯-èștẹa/că i̯el ⁱerá ᵘorfán dă rọzbᵘoí̯//și i̯el i̯erá băi̯aᵈ‿mai̯ márẹ//șᶦ-ắi̯‿ⁱerá vo șásẹ copkíⁱ la má-sa//șᶦ‿mă [k] an‿lu̯a‿șᶦ‿noi̯ ū‿log‿dă porúmᵇ‿sā...prășím la áltu mai̯ bogát//să ne dẹa șî nŏŏ porúm‿să mîncám//măla [!] mămălígă̦//să dŭĉe máma la címpᵘ/cu bói̯i/ș‿cu buriu-n‿cărúță/șᶦ‿cu... o singúră‿sápă la cúru butọi̯úlui̯//șᶦ‿să duĉá singúră plîngîn‿la cîn‿să ī...ne védẹ pă noi̯ că munĉẹám acólo//

"àșá" zíĉe/"fír-ai̯ a dracúlui̯" zíĉẹ//"că la mínẹ n-ái̯ munĉí‿ pă mămălígă" zíĉẹ/"tẹ-ai̯ dus să mûnĉéșᵗ‿pă mămălígă"/cắ‿cîn‿

---

[1] Se referă la două vecine care asistă la înregistrare.

970

ń-aduc amíntẹ înĉép să plîn̦ᵍ[1]/

șî..."dacă n-árẹ"/zic "trébu̯é să mûnĉím/să [r] să mîn̦căm șî noi̯"//

azⁱ așá/míi̯nẹ-așá/ĉe să vezⁱ//"ai̯ sạ́ fáĉen‿núntă" la doi̯ anⁱ dă zílẹ//cîn‿am̦‿făcú‿núntă/...ń-a trimés tu̯átẹ-acásâ/ș́ervéte/ĉẹ-am avú‿și‿i̯o țu̯álẹ/ș-acásă nú m-a primít‘/sâ‿faᵍ‿núntạ//am̦‿făcú‿lᵃ i̯ei̯ acás-acólọ//m-an̦‿cununát/am trăⁱít/am făcút tréi̯spreẓ̀ĉẹ fⁱétẹ/ș-um‿băg̦át/șă [ɛ]ân‿trăi̯éșᵗẹ...ĉín̦ș‿fétẹ șî băg̦átu/ș-ằi̯lálțⁱ mi̯-a murít‘//mi̯-a murí‿și sóțu/și tózⁱ/asⁱ‿sun̦‿sín̦gurạ//ș-úi̯tẹ-așằ am petrecút i̯o vẹ́ața mẹa//

i̯ósiva costícă bogâțẹ́anu̯
am‿ọ șái̯zeĉ și ș́ásẹ dẹ-anⁱ

ne duĉán̦‿la cîmp‘

ᵘúmplẹám buríᵘu du [ɜ]dúminică sẹ́ara//și‿ī...lun‿dă dimini̯áță/ne sculán‿dạ nu̯ápte/pun̦ẹ́ám dúbla dă mălái̯/ā...putinéi̯u cu láptẹ/ă...ălā pútina cu bᵘórș/pun̦ẹ́ám‿ā...acólo brîn̦ză/ásᵗa cu ᵘuntúrạ/dovlẹáᶜ/cartófⁱ/cum‿erá atún̦ș/ș-ằcúma//șî ne duĉán̦‿la cîmp//cósi̯ám sau̯ prășám/cū́m...la ṓrⁱĉe mún̦că ne duĉám//șî cîn‿termenám...ápa/ïói̯ si̯ára/vinẹá u̯ómu/cu buríu cu ápă/șî l-umplẹá/șî noi̯ șĕdẹám acólo//șī...vinẹám sîmbătă si̯ára/cîndⁱ sfînțẹá sọárlē/plecám‿ûn̦jugáᵐ‿bói̯i/șⁱ‿plecám/tọátằ nọáptẹa vinẹám pă drum/hắi̯‿și‿ĉẹằ/să ⁱíntre ș-a mẹa// hằi̯/ʰắi̯‿hắi̯/ʰăi̯‿ʰăi̯‿ʰắi̯/ʰăi̯/ʰăi̯‿ʰắi̯/pînᵃ‿cînd ajunĝẹám dă dornám în‿î [r] în [r] în̦‿căruță// [...]

álᵈe‿máma/cîndᵘ ne duĉám/dă ⁱerám copíi̯ míĉⁱ/cū bằi̯eț-éștẹa dā [k] d-a plecá‿d-aĉíi̯a/ne duĉám la cîmp dă prășám/pun̦ẹá cújba pă‿ũ níjˡócu...i̯erá o postáță de únde săpám/pă lóc‘//pun̦ẹám ĉaónu cu fasóle/cu mămăligă/o-adunán‿ĉocánⁱ d-ăi̯a dă porúmᵇ/şî băgán‿la foc/şî‿făĉám‿ă...mîn̦cáre//că‿să dăpărᵗá mai̯ dăpárte/sau̯ făĉá la cărúţă/pun̦eám cîte-ō...o bàzmá ĉevá/sau̯ ŭ‿ştergár ĉevá/mŏmîi̯e-n‿sus//i̯éⁱ‿săpá/sau̯ coşeá [!]/ⁿea toᵗ‿cu ᵘóki la cărúţă ⁱérá/să vázǎ/să‿vedé‿áᵉa/ca să yii̯e la másă/să stea la másă să mă [ɛ] mănînĉe//şî mîn̦cám/şî‿ne culcám ŭⁿ‿conác/ne culcám/ne ʰodin̦eám//şî d-acólea merĝeám lă...la sápă la...la cosít/da la cosít/dimineáţa te sculái̯ dă cîn‿cîntá ĉocîrlíⁱa/şî trebui̯ái̯ să zmulĝⁱ lègătúră/s-o faĉⁱ/s-o-nveléşⁱ/s-o strokéşⁱ/sⁱ‿ai̯/să lei̯‿znóki toátă zíu̯a//acúma dŭ pⁱ‿lá‿aşá/cum să zik‿i̯ou̯‿u...pátru/cum...ⁱe mbúlt/i̯e ĉínĉ/şáse//adunán‿znóki//adunán‿znóki şî‿făĉán‿clăi̯//

---

[1] Plînge.

[La opt îi puneai, fa !][1]

păⁱ‿acú la ᵘóp/hái̯ !//şî adunám znókiⁱ/du pă cîmp//ónu făĉá mîn̦cáre/ĉé crĕdeai̯/că i̯erá mîn̦cáre-àᵉa ?/tóz‿gîndáĉi/...tóz‿gîndáĉi/pîm‿mămăligă/pîn‿lápti/c-aveám váĉⁱ‿i fătáte p‿la cîmp/le hérbeá láptele/făĉá‿mîn̦cáre/gîndáş‿róşi intrá-m‿mîn̦cáre/mîn̦cái̯ acólᵒ‿ĉe drácu i̯erái̯ să faĉⁱ ?//aşternéai̯ rogojína/ş‿te culcái̯ toz‿la rînd//ˢ‿te sculái̯ dă dimineáţă şî...săpái̯//cólea cîn‿s-aʳdicá niţᵉél soárle puţén/zⁱĉeán‿că mîn̦căm‿dă mizilík//mîn̦cám acoálea niţícă mămăligă/sau̯ pîi̯ne cu brînză/mămăligă.../pîi̯ne sláva dómnuˡᵘⁱ i̯erá mai̯ puţín-atúnĉ/mămăligă/ĉe‿rămînea réĉe dă sᵉára o mîncá dimineáţa cu...cu‿mămăligă//şî...prăşám pîn‿la doᵘósprezèĉe//la dóosprezèĉe trebuiá să fáĉem mîn̦cáre//p-ᵘóʳmă dă namⁱézⁱ/i̯ára făĉá...mîn̦cáre//ᵘór că rămînea dă‿la dóospⁱe/şî mîn̦cám...dă nanézⁱ/şⁱ‿p-órmă seára/mîn̦cám‿dă pátru ᵘórⁱ la cîmpᵘ//cîn‿videán‿că s-a pus únu jos/gáta/şⁱ-ăi̯lánţⁱ//te ui̯tái̯ pă‿la care [!] care s-a aşăzá‿la másă/ălă...trebui̯ái̯ sⁱ‿te-aşás‿tóţⁱ//tóţⁱ‿erá polóc pă cîmᵖ‿aşá//

[Aceeaşi]

---

[1] Intervenţia aparţine subiectului Munteanu Marioara.

972

[Treieratul cu cai]

făĉ^{e}ám ári̯^{e}e/o strope̯ám puțín cu ^{î}ápą/lu̯ám znópi^{i}/și-i̯‿intinde̯ám/ròtú̯nz‿/dă jur împrejú̯r/ave̯ám um‿par bătút în ștế[ɛ]un̯‿fel dă ște̯ájăr cun̯‿să spúnẹ/^{u}o fúnii̯e/legám cái̯/dói̯/trei̯/sau̯ șî pátru/cai̯/și-i̯ în̯vîrte̯ám ro̯átă-mprejúr la ște̯ájărú‿àsta/să-n̯vîrte̯á/și... sā...p-órmă-i̯ suĉe̯ám în̯apói̯ i̯áră/pînă să băte̯á//p^{ă}‿órmă-l lu̯am la fúrcă/șî̆...dăde̯ám la fúrcă pái̯i̯lẹ/lé‿scuturám bu̯ábi̯li̯ dĩ‿i̯éle/dą//după ĉe...scuturám bu̯ábili bíne/bíne/dă-l vede̯ám că-i̯ bătú̯t/tótuș^{i}.../tótuș^{i} pă ọ́rmă/ă...dăde̯ám páile̯-afáră/după ĉé‿dăde̯á^{m}‿páile̯-afàră/strînĝám la ste̯ájĕr.../bu̯ábi̯li/așteptám să víi̯ẹ ũ‿vînt/putérnic/ca să l^{î}[ɛ]dăn̯‿la lopátă/i̯ar dacă n-áve̯am/nű‿nu vine̯á vîntu/tótuș^{i} ave̯á vo cîzvá u̯ámen^{i} dîn̯‿sat/mákină dă mînă/cum‿erá-ñaínte/și...lo̯am me^{r}ĝám la ĉetățe̯ánu̯-ŏla/ne-n...țeleĝám cu i̯el/șî-^{i} dăde̯ám bu̯ábe d-ezémplu lă...la o sútă dă...bánit^{i} cum‿erá sau̯ dúble/dĕ [k] lé‿dede̯ám șî́‿lui̯ úna/pentru că-l dăde̯ám la mákină/scote̯ám ple̯áva dĩ‿^{e}el/dą//

[Dar cînd dădeați la lopată, cu ce mai adunați ?]

că̂‿dăde̯á‿la lopátă/ave̯ám o primete̯á/d^{e}‿ezémplu o plásă dă... dā...plásă/care trăĝám pă...bu̯ábe/șî luám pái̯li/sau̯...ple̯áva care ^{i}erá acólọ//

văle̯ánu ii̯ costantín
pátruzeșàpté‿de̯-an^{i}

cînd‿ere̯án‿tînără

cînd‿ere̯án‿tínără ú̆i̯t‿^{i}erán̯‿gru̯ásă cu fetíț-astą[1]/tamám‿mă lo̯ásen̯‿și‿i̯e...acólọ cu i̯el//și ^{i}el ar ave̯á u̯oi̯ múltẹ//tăticu-me̯ọ nú pre̯a vre̯a să/ca să-s‿spúi̯ i̯o mai̯ cu-nĉét așá/acóle̯-așą/áșą//tătícu-me̯ọ nu vre̯a să mă de̯a dăpă i̯el/fetíța ^{ma}mi//i̯óu̯‿u cun̦ sắ zic/i̯erán do^{m}nișu̯áră/îm pl̦ăĉá níe dă i̯el//ĉẹ-ó hí făcu^{t}/ĉé făĉá el/îm plăĉá dă ^{i}el//ãî !//tătícu-mẹ^{o}/z^{î}ĉă

---

[1] Arată spre fata ei, care asistă la înregistrare.

"fá mari̯ọáro ! fá-i̯ păcát dă tíne fá/fă păcát dă frumus^{e}ẹ́ţẹa ta fă/cắ i̯e urî́t//pă únde-s fáĉe ţíi̯e !"//

"ēi̯/i̯ọ́tẹ-așà !/su̯árta mẹa" zic "ăla... vă duĉéz^{i} voi̯ fa ?[1]"/ zic "i̯ốtẹ-așà" zic//

^{h}e ! dădẹám i̯o să úi̯^{d}/dădẹám i̯o să-n trẹácă/i̯áră^{i} nu putẹán̦ să-l úi̯t/vedẹám i̯o áltu mái̯ frumós/mái̯ fălós/mai̯.../ēẹ ! îm plăĉá într-um momént ạșá/tótuj gîndu la i̯el mi̯-erá/ĉe să^{fac}//acúma i̯el la fel//pi no^{i} nẹ-am avú gíne cu i̯el/ált^{u} [k] da f^{i}étile nu mai̯ sînt acúmă/ni̯-am avú gínẹ cu i̯el/șáptẹ-an dă zílẹ//cît an̦ fi̯etít/an̦ fos ș-i̯o fátă dîn̦ șcu̯álă/d-am îmvăţá ș-i̯ó dóo clásẹ-acól^{o}/c-așá să-n̦văţá/șî dîn̦ șcọálă n-am avú gíne/pîn-a vẹnít ^{i}el dĩ armátă//^{cî} dá da/i̯o al^{d}/mai̯ vorgán̦ cu băi̯éz/mai̯ ra/dạ.../pisímni̯.../ăsta a foz mai̯ drăgắ/drácu ștí^{i}e/ĉe să mai̯ ^{zic}//ș-ápī...an devení și m-an̦ lu̯á cu i̯el//mắ-sa lui̯ ^{i}erá mu̯ártă/șî m-an̦ luá cu i̯el//i̯él ^{i}erá ĉobán̦ la u̯oi̯/avẹá i̯ĕl vo pátruzẹ́ḍ dĕ mîn̦zár^{i}//lùu̯ă/dacă el erá cu i̯élẹ/luá șī...brî́n̦za dú pă mîn̦zárlī lui̯/ș^{i} luá șí zeĉúi̯ála dă la u̯ámẹn^{i}//cînd duĉé [k] să lû^{u}á el așá dùs și-nt^{u}órs/pọáte făĉá ọ [ɛ] dóọ pútin dă brî́n̦ză/i̯ẹ́lẹ-ạșạ[2]//pọátẹ-avẹá pútin̦l^{ə}-ə̀lẹa ^{u}óbzej^{i} dă kilográme dă brî^{ză}//putẹá să fáĉẹn̦ și lîn-avẹám/și brî́n̦z-avẹám/n-ávẹa níĉ-un r^{u}os fetíţa mămi^{că}/ăla nẹ-o mî́n̦cá/i̯erán̦ la tá-so avẹá...fiméi̯^{e} dẹ-a dóu̯a/trăĝá să mă mănî́nĉe pă míni̯//vẹnẹá l-áldi tătícu̯-aíĉi-șà/tătícu ar [k] mai̯ erá ĉin̦^{s} sur^{u}ór^{i}/și i̯u̯onél ĉinĉ/și cu i̯ei̯ doi̯/i̯erá șáse șápte ^{i}iș^{i}//cătá să mă mănî́nĉe șî-ăștălánţi dîm pártẹa àsta dẹ-aíĉ//i̯óu̯/noi̯ mai̯ proștiĉéi̯/mai̯ ăla/^{z}ĉán de rușínẹ dẹ coló/rușíne dîn̦ cólo/vinít/avẹán̦ șí vácă cu láptẹ//șî...fetíţa má^{mi}/dác-am̦ văzú c-ăla ni-l mănî́n̦că/ăla ni-l mănî́n̦că/

---

[1] Se adresează unor informatoare ocazionale care ies din cameră.

[2] Gest.

974

"mă ristákẹ/ĉẹ să fáĉẹm mă‿^{no} ?//mă"/zî‿"da‿ar hí ḅínẹ să stăm nó^{i} acólo-m‿bá^{l}tă la bordéi̯ ^{mă}"/ĉe "nẹ-om aduná/nẹ-adunăm şî noi̯ acólŏ mă/nu mai̯ n^{i}e-mpărţîm pîn̦‿sa^{d}‿mă !"//

"^{h}ẹ ! zîĉe/"ne fáĉen‿dă rîz"‿zîĉẹ/"ne rîde lúmẹa"//

"ẹ !" zi^{g}‿"lúmẹa ^{b}nă ziuă/ó să rîză ^{u}o zi/o să rîză ^{u}o săptămînă/^{j}‿d-acolẹá nóuŏ ne prindẹ gínị"//

"ẹ !" zíĉe "n-ó fak‿i̯o p-ásta/^{z}ĉe "stai̯ acólo la mă-ta/că-i̯ mă-ta"//stătẹám f^{e}etíţa mămi^{că}/la máma//cî‿la máma/cîtẹodátă nis‿săpu^{n}‿n-avẹám să mă spăl//pentru că ásta‿erá r^{e}alitátẹa că/dacă ^{i}erá^{m}‿mulţ^{i}/pu̯or^{g}‿máre n-avẹá/cu ĉe s‿fácă săpún/nu ştiu̯ ĉẹ/ ^{h}ụ !//[...]

"mă ristákẹ/ĉẹ-ar hí ar hí/i̯o "zic‿î "stau̯ acólo-m‿báltă"//acásă nu te ĉe că [k] în̦ fín^{e}e//dă ! ĉẹ-am̦ făcút ?/zic‿î nẹ-am [k] ã‿intrá‿la rînd//am intrá‿la rînd/dus şi-nt^{u}órs//cînd acólo nú ştí^{i}ám/i̯o ştii̯ám múnca cîmpului̯/ştii̯ám múnca cîmpului̯/dú-te-ncárcă butói̯u/dú-te la cîmp/munĉéşte îm‿párte/scu̯ál-tẹ/zmúlĝe legătúră/cînd‿erá sápă/cînd‿erá...//

cîn‿‿zíĉe "ei̯ s^{t}ăi̯ la rîn‿/mar^{e}gáro" zîĉẹ/"tu să faĉ^{i} aşá"//

"mă ristákẹ i̯o fa/da nú ştiu̯ mă ! tu să stai̯ să mă-nv^{e}éţ^{i}"//

pe zi^{î}ĉe "i̯o stáu̯ să te-nváz/da" z^{î}ĉẹ "ĉin̦ să dúĉe cu u̯óilẹ?"//

"mă" zig‿"lásă ş‿tu úitẹ u̯óili mai̯ pă cólẹa-şá/şî...mă-nvés‿şî pă mínẹ"//aşá a făcú‿săracu/m-a‿ascultá^{t}//lẹ-a lăsá‿mai̯ pi c^{u}ólẹ-aşá/ş-a intrát într-o grădínă fetíţa mămi^{că}/ş-a stricá‿la un̦‿grădinár acólọ/mai̯ máre f^{u}oc//

zîĉe "v^{e}és‿tu mar^{e}gára ĉẹ-ăi̯ făcu̯ ?"/

"mă ristákẹ ĉe s‿fa/ásta-i̯ ásta/ĉe să mai̯ fac ?//acúma" zig‿"vedén̦ şî noi̯ ĉe nẹ-o pretínde ălă/şi dăn̦ şi noi̯ ĉin̦ súte dă le^{i}/sau̯ i̯óte-i̯ dăm brînză c-avén̦/ş‿ĉe s‿fă/númai̯ pă mîna léĝi să nu ma^{i} ajúnĝen/că-i̯ mai̯ rău̯/să‿mai̯ ştiẹ ş-áldi tătícu/mai̯ păţim ĉevá"/aşą//nẹ-am împăcá‿cu ómu/kár i̯o m-an‿dus/cu i̯el//i̯erám tínără/îtẹ i̯erán̯‿gru̯ásă cu fat-ástą//la trái̯^{cu}‿/p‿lă grádina lui̯ trái̯cu̯//

mariu̯ára muntẹánu

am aşá: pátruzeĉ şi şáse dă an^{i}

ùmblá după míne

[...] cîn‿gátă mămíca/i̯a nîĉo^{d}ătă/i̯a nu ştiẹá ş-ẹa/mă ástăz‿ i̯e sámbătă să mă spăl/să ma‿^{i}au̯ ş-i̯o o cămáşe búnă/să i̯es ş-i̯ọ la o fẹméi̯ẹ/z‿vedén‿ĉe mai̯ fáĉ^{e}/ẹa nú ştiá săráca/i̯a nu ştii̯á/níş‿ că-i̯ dúminică/níş‿că-i̯ símbătă/i̯a tòdaúna‿erá-n̯‿glọátą//i̯a todaúna cu tibétu cîrkít/i̯a todaúna cu róka rúptą/n-a [k] nu nẹ-ajunĝẹán‿niĉodátą//tăticu̯-ăsta ĉé zîĉą:

"făi̯ fẹmíi̯ọ "!/tăticu meréu̯ să ĉertá cu mąmícą//"făi̯ fẹmíi̯ọ!/ fă ! i̯o sîn‿ĉél mai̯ nenoroĉí‿dîn̯‿sat"//

gátă mămíca ^{zî}ĉą "ĕ ! da di ĉe mă i̯ej‿nenoroĉ^{it} ?"/

"făi̯ tîmpíto fă‿ş^{ĉ}e/"fá pi‿tu ń-ai̯ făcú‿ĉin̯ş‿féte fă" zíĉe "ń-ai̯ făcú"‿^{s}ĉẹ//"toz‿mă flúi̯eră"/^{z}ĉe "úndẹ mă du^{c}‿cu i̯éle"/zíĉẹ‿ "tu" zîĉe "stai̯ acásă/tu ńi le pui̯ în̯‿cărúţă/mă duḱ‿i̯o cu i̯éle" ^{ş}ĉe//"io mă du"‿zîĉe "pănă sîn̯‿jelí‿să tre‿pă lîngă un̯‿tren" zíĉe "mă flúi̯eră"//sîn̯‿jelí‿să mă du^{g}‿la ŭ [k] să car" zíĉe/"tóz‿mă i̯a în̯‿ḱib‿dă rîz"/zíĉẹ/"că níĉ u^{n}[k] tọátă lúmẹa/tóţ‿u̯ámẹni cu flăcăi̯/núma‿i̯o cu f^{ẹ}étili táli̯//ş^{î}‿şĉe "únde mai̯ pui̯/că" zíĉe "tú" zîĉe "le pors‿şi númă‿^{î}álb/númă‿al/fă !"^{ş}ĉe‿"da^{r} vŏpséşte-le drácu şî tu fă/lásă-le rokílẹ-acoló‿împuţíte/nespăláte/bazmálli mai̯ văpséşti-lẹ/ĉe to‿le spel^{i} fa" zíĉẹ-"aşą" ?//

gátă mămica/nú dorná nopţ^{i} întrég^{i}//spălá/cîrká/cu cásă/cŭ... gospodării̯-as^{ta}//ápi $\overset{k}{g}$a‿şî n^{u}ói̯ munĉám îm‿párte//cîn̯‿la maltè-

976

zẹánu/cîn̦‿la zan̦fir^{i}éscu/cîn̦‿la cocúţă malt^{e} [k] áşa/la maltezẹánu/la zam̦f^{i}iréscu/la sína/ĉine‿erá pă moşii̯ ?/f^{e}étili lu rádu caţaón^{u}//i̯éle‿erá: şí femẹ́i̯ şí bărbá^{t}/şi fiméi̯ şi bărbáţ^{i}/àcólo luninám/acólo în̦será^{m}//tọáte f^{e}ételẹ-avẹá/cítẹ-um̦‿fráte/cítẹ-ũ‿ũk/cítẹ-o...sta ḍe acól^{o}‿e !/noi̯‿^{i}erán̦‿sin̦gur^{i}éli̯/că‿tătícu ĉe făĉá: tătícu să duĉá‿aşá: bá la ápă/bá la grăún̦ţă/bá s-adúcă páje/ş^{î}‿noi̯ ^{ră}mânẹá^{m}...sin̦gurèle p-acól/da dácă fetíţa mạmícă noi̯ am̦‿fost...á ! nó s-a líkí‿nimeríca/nu că să zíş‿că...dac-an̦‿stat/s-a líkí^{d}‿goláni sau̯ mai̯ şti‿i̯u̯ ĉẹ/sau̯ am̦‿foz‿níşte răọtáz^{i}/nú mămícă/am̦‿fos‿féti̯ dă cásă/că dacă nu i̯erám/nu ^{i}erám nij^{i}‿la [k] niş‿pă‿la casĕle nu̯ástre p-aíĉa‿^{a}şa//

acúma/cun̦‿să zi^{c}‿sạf^{i}erínd aşá/aglumerátā/munĉán̦‿şi nu nẹ-ajun̦ĝám/^{u}ómu̯-ăsta al méu̯‿u/i̯ei̯ a‿avẹá un̦‿l^{u}ot/avẹá cărúţă búnă dĕ‿la boi̯ér^{i}/i̯erá cáii̯ már^{i}/ĕl cumpărásẹ cai̯ dĕ‿la zi̯élū/máre...moşii̯ér/cáre ^{i}erá ĉel mai̯ márẹ moşi̯ér/dă ráz-asta ai̯íĉ//àşá//avẹá vo dóo súte dă u̯oi̯/ş-avẹá tá-su̯ doi̯ băi̯éţ^{i}/nu/trei̯ băi̯és‿ş-o fátă/àşa//şi i̯ei̯ i̯erá...ĉel mai̯ fruntáş în̦‿sat//fruntáş în̦‿sat//ţinẹá cai̯-ĕi̯a númai̯ dă plimbárẹ-aşà/şī...dár dă plimbáre-i̯ ţinẹá/atít/în̦cólo nimíc/dar îi̯ scotẹá dîn̦‿grajd/dă să plimbá/în̦cólo nimíc//u̯óili̯ tot aşá/avẹá si̯émnu lui̯/avẹá i̯el într-ũ‿rîn̦‿v^{r}o ^{u}obzèj‿dă u̯oi̯/ále lui̯//^{h}ē^{i} ! dă únde pînă úndẹ/^{i}eşíse şí el acólo-n̦‿sat/că mocáni-naínti̯ i̯erá...cum i̯ẹ ş-acúma/mai̯ înapu̯i̯éz^{i}‿mai̯ nú‿şt^{u}‿ĉe/da tótuj^{i}‿nú i̯erá înapoi̯át//ē ! s-a amu̯rezá‿dă míne//ā măritát-o pă sór-sa/ş^{i}‿i̯a-i̯ dădúse atítẹa u̯oi̯/atítẹa mii̯ dă lei̯/că sór-sa i̯erá...modọásă-n̦‿sat/i̯a ţinẹá násu sús/că i̯erá úna/ş-avẹá bulúc/fetíţa mạmi^{că}/şi i̯ó n-ávẹam decît o rokíţ-avẹám/atít//o rokíţ-avẹàm atí^{d}/mă duĉá‿la bálur^{i}/nimíc//şī zic/ĉe mai̯ în̦cólo ş-în̦cọáĉe/zic ásta şî‿dacā mă i̯au̯ cu̯-ásta kízda má-si̯/i̯e mocán da bárẹn̦‿stau̯ acásă‿coc^{o}ánă/nu ma^{i} munĉés‿pă moşíi̯a lu cutáre/pă mo-

---

¹Îşi drege glasul.

șía lu ắla dă sîn^{t}‿amărî́tă ș‿cu bazmáu̯a-ŋ‿cap/nu báren‿nu mai̯ mă duc//áșă//am̦‿văzú‿că a-nĉepú‿să úmble dúpă minẹ//ùmblá după mínẹ/ to̯átă lúme̯a dî́ņ‿sat ziĉe̯á:

"ā́ọ ! mario̯áro !/cruĉulíță i̯éșt^{i}/da cum te u^{i}s‿tu că...ristáke̯ i̯e urî́t"//

"ē !" i̯o tó‿dădeám tot îŋcólo/tot îŋco̯áĉẹ/"pîrlí-v-ar fócu să vă pîrle̯áscă [!]/núma^{i}‿pă míne mă vedéz‿dî́n to̯átă lúme̯-as^{a}/dî́n tó‿sátu̯-ásta ai^{ĉ}"//hē ! i̯ar^{î}/lúme̯a-ŋcólo/lúme̯a-ŋco̯áĉẹ...

"mari̯o̯áro am auzí‿că vọrǵéș‿cu̯-á lu zaárii̯a múnte̯ánu//fắ mari̯o̯^{ar}/i̯e păcá‿dă tín^{i}e fă/păcá‿dă frumus^{i}éți̯a ta fă/să vorǵéș‿tu cu ắlạ"//

e^{i} !...ĉe să mai̯ îŋcólọ/vorǵáŋ‿cu i̯el//ǵátă mămíca/îņ‿ziĉá...

"e^{i} ! ^{ș}‿șe lásă" zíĉe "că i̯e bun" zíĉe "mámă//că" zî́ĉe "árẹ lî́nă/ árẹ u̯oi̯/árẹ av^{e}ére" zíĉe/"și ĉé" zi [k] "ĉé" zíĉe "dácă i̯éste/lásă lúme̯a să zícă̦"//

ă ! ^{z}iĉáņ‿ș-i̯o după ǵátă mămî́ca/"e^{i} lásă" zi ‿"că‿árẹ"//

i̯el ține̯á la mínẹ-atî́t/^{h}áolẹo/mă ḱerde̯á/mă‿mắ ziĉái̯ că ĉíne știi̯e ĉẹ//^{h}ám̦‿vorǵí‿cu i̯el/m-am împreteni‿cu i̯el/az^{i} așá/mî́i̯nẹ-așá/poi̯minẹ-așà...//

[Aceeași]

[Obiceiuri la nuntă]

sî́mbătă se̯ará...mire̯ása stă jos pē...uņ‿scáun î́^{n}‿cásă/și̯‿áre bradū/î́l ținẹ-așá pē...piĉi̯ór/șî l-îņvî́rtẹ-așà[1]/i̯ar fételē/...árē bete̯álă de tel/șî-l gătéș^{t}ẹ-așà cu bet^{e}álạ de tel/ūm‿muzicánt cî́ntă acólo cî́ntecu brádului̯ se spúnē/în vîrf la brad se púnē...uņ‿f^{i}ir așá de busui̯óc/...ásta i̯e ^{u}obiĉéi̯urlẹ‿la noi̯//

i̯ar dúminìca cîņ‿să i̯ā...miri̯ása/búnă ziu̯a[2]/cîņ‿să i̯ā miri̯ásă/

---

[1] Gest circular.

[2] Răspunde la salut unei persoane care intră pe ușă.

978

víne núna mpreună cu nuntáși dim‿pártea núni/i̯ă mireásă/toc‿la fel o așáză pᵉ-un‿scáᵘuñ/núna-i̯ púne fluárea și vólu pe cap/mírelē ví-nc de-afáră șī sărútă și pe mireásă și núna/și uŏ i̯a împreúnă și merg afáră/fac hóră/care se spúne hóra núni/i̯ar pe úrmă cînt‿pleá-că de la mireásă la conuníᶦē/núna/áre un‿cogonáᶜ‿/âl tái̯e-așă îm‿pátru/și-i̯ rúpe în‿caᵖ‿la mireásă//acél cozonác‿î/céle pátru bucățᶦ lᵉ-arúncă-n‿î pátru cólțurᶦ//

munteánu cornélii̯a
doᵘăzecᶦ și doi̯ de anᶦ

se speri̯ése dă șárpe

mă dúcan‿cu um‿băgát...cu cáprili/șᶦ cu uóili//la pădúre//șī ...nu i̯er [k] am‿fúgi‿după cápre/că‿él fúgea/s [ɛ]sě speri̯ése dă șárpe/șᶦ fúgea/șī‿noi̯ ne-an‿dus [ɛ]după‿éle/ș-an‿daᵗ‿peste‿el//

vișán‿gabriᶦél
doi̯șpe-anᶦ

i̯a a fugít

[Nu s-a întîmplat să pierzi mieii ?]

da/cînd aveám o uái̯e mai̯ máre//...ne-an‿duz la pădúre cu i̯a șᶦ ea...ᶦerá îm‿miríște carē a rupt [k] rupése fasólea/zmulgésé‿fasólea//și...an‿lăsát-o p-acólo/și noi̯ ne-an‿culcát//dîn‿joácă ne-an‿culcáᵗ/și...i̯a a fugít/șᶦ n-ă‿mai̯ găsít-o//a dòᵘa‿zí me-a adús-o...ũ‿ᵘunk//

[Același]

859. PERIȘORU

(jud. Ialomița)

Culegere: 1974; CB, BM, MV; transcriere: MT

bòrdéi̯u-m‿pămínt

[Cum erau bordeiele ?]

bòrdéi̯u-m‿pămínt/avẹá acólō‿o sărítă la cápu bordéi̯ulūi̯/o sál-a^{j}șá/o...mígă̰ d [!]/ [...] noi̯ an‿trắi̯ răṷ dóṇle pă tímpurlẹ nṷástre/da...așá i̯erá atúnĉ//n-àvẹaŋ‿cúm să trăím mai̯ bíne/dĕcí așá/î̯ṃ‿fèlṷ-ósta//

[Bordeiele astea cum erau ?]

bordéi̯ săpát dîm‿pămínt/și cu...căpri^{u}ór^{i} dîn ắẹa dîn [ɛ] d-ạíĉa șî adûnáțẹ-așá î̯ṃ‿f^{i}èlṷ-ósta/și̯ aruṇcás‿pămínt pẹste ẹ[1]/și lipít i̯ar cu pămínt//áẹa‿ér^{e}á cásili nṷást^{r}e atúṇș‿pă tímp-ọla//ē^{i}.../car^{i}e mai̯‿erá cîte ĉíneva/mai̯ făĉ^{e}á ^{u}o cásă ridicátă cu [ɛ] bî́rne-^{n}‿sus/și...o-ṇvelẹá cu...pápūră/cu...coĉén^{i}/cu... ṇíẹ...//

[Aveați mai multe odăi ?]

o siṇgură úna/o siṇgură odái̯ẹ// [...]^{cu} dóo pátur^{i} [!][2]

dacă i̯erám mai̯ múlțī/mai̯ făĉ^{e}ám înc̦ă ṷm‿bordéi̯/ásta i̯erá la... pă tímpur^{î}le atúṇș‿cîn [k] de cînd erẹám i̯o//cîn^{d}‿i̯e^{r}ám ca cum i̯e [ɛ] băíẹț-èștẹa aíĉ //[3]

[Și paturile cum erau făcute ?]

pátur^{i}/pátur^{i} făcúte ă [ɛ] tot îṃ‿félṷ-ósta erá...//dă scîndu-ră/mai̯ făĉ^{e}á o lúm^{i}e șī...dă pămínt/ca o prísp-așá‿ă/

[VII b] pă^{i}‿dūmnẹavṷástă nú‿știs‿ĉe... [...]/ca o prísp-așá dă

---

[1] Gest: vîrfurile degetelor de la ambele mîini se strîng, coatele fiind depărtate.

[2] Intervine soția informatorului, Criman Sofia Ivina [= VII b].

[3] Informatorul se referă la niște nepoți care asistă la înregistrare.

980

pămínt/așterne̯á u̯ómu coj^{u}ócu̯-acólo̯/^{a}șterne̯á o sàlte̯á dă pái̯e/ u̯mple̯á șî i̯el[1]

[Dar lumină de unde aveați ?]

[VIII b] lumínă...dă la lámbă/gas/găzoái̯ĉe cum să‿zĉ^{e}á atún^{ĉ}//

[VII b] și opáițe...

[VIII b] opáiz‿nú‿pre̯a am avút/ [...] cînd a-nĉepút lúme̯a dă la opáiț/ca să tre̯ácă să ái̯vă lumí^{n}ă mai̯ búnă/s-a t^{r}ecú‿la lămb^{i}// lámbă/și áe̯a ^{e}rá lumí^{n}a mai̯ búnă/’ă ádică [ɛ] pentru noi̯//

[Ai apucat opaiț ?]

[VIII b] da ! am apucát...

[VII b] opáiț am apucát/da//

[Cum se făcea ?]

[VII b] într-un ĉob dă strákină/dacă știț că i̯e [k] cum i̯e strákina/că‿ștís‿cred/

[VIII b] strákí^{n}ă dă pămínt//

[VII b] str[=strachină] dă pămínt//

[VIII b] pûne̯á seu̯/...

[VII b] seu̯

[VIII b] în e̯a/

[VII b] și rășuĉe̯á...

[VIII b] o fèșkíl-așá dă...

[VII b] dă círpă...

[VIIIb] dă círpă/șî‿mui̯á-n e̯a/șî făĉ^{e}á...ómului̯ lumí^{n}ă ca să ves pă únde merj/da înco‿nij‿dă cun‿să coș/sau̯ dă...a^{șa}/ca orbeĉi/ áe̯a erám noi̯//

crimán toáder, zis budile̯ánu
șápteșòb‿dĕ an^{i}

---

[1] În continuare, cei doi informatori se completează reciproc, în replică. Am indicat cui aparțin replicile prin siglele respective.

și̯ jucán͜ cú pîĉu̯arîlẹ gu̯álẹ

[Se făceau pe aici hore ?]

dā !/cu flúi̯eru/și̯͜cu piĉu̯árẹlẹ gu̯ále jucám/pă i̯árbă v^{i}érdẹ//

[Cum petreceați ?]

úi̯tẹ-așá/îm͜bărăgánu̯-ósta cum͜v-an͜spus lā.../dā...i̯erá un om caré͜ne cîntá cu flúi̯eru//^{ș}î͜ne duĉ^{e}án͜șî jucán͜cú pîĉu̯árîlẹ gu̯álẹ//moj͜ĝántă sărácu[1] //dā...

[Și cum vă găteați ?]

ẹ !/ne dúĉ^{e}ám acólo cu tu̯átẹlẹ fíi̯ecàri̯/...să ne ui̯tám/áltẹ i̯erá mai̯ mar^{i} ca noi̯/și͜ne...lu̯a șî͜pă noi̯: "hái̯͜și͜tù !/hái̯͜și͜tù !"/n^{i}e m[ɛ]luán͜cu tòți̯-acólọ/sîrbe/hóri.../

[Și ce mai jucați ?]

[!] ĉé͜z͜mai̯ jucắm ?//d-ắ^{s}tẹa le știi̯ám atúnĉ^{e}a//nu să d [k] jucá taŋgó/nu să jucắ.../àșá/ĉe să cínt^{i}e hála cu flúeru̯//cîntá ș-el ĉe să priĉepẹá sặ^{r}ácu/cî́tẹ-o sírbă/cîtẹ-ọ...hórā...//

[Care se obișnuia înainte.][2]

da !/^{h}a acúma nú͜mai̯ i̯e/nu...a...[k] pii̯ d-ái̯a s^{p}úni du̯ámna[3]/ cînd i̯erám i̯eu̯...sígur/dā !/da !//

[Și se purta port național ?]

[...] la noi̯ nu s-a purtát por͜naționál//nu ! nu !/ă͜^{î}áștẹa carẹ-au̯ venít acúma sînt provení^{z}͜dă ^{l}a múntè/áștẹa au̯ venít cu pórturnaționále/da !/dă ^{l}a cîmpulúŋg-muș^{ĉ}él/p-aíĉ^{e}a/da la noi̯ așắ.../cum sûntem aíĉi̯/acúma...așắ a fost//

máría aŋgeléscu
sápteșúnu dă an^{i}

---

[1] Se adresează norei, care asistă la înregistrare.
[2] Intervine nora informatoarei.
[3] Se adresează norei, referindu-se la discuția pe care a avut-o mai înainte, cu anchetatoarea.

982

lî́nă

[Care era lucrul la lînă ?]

^{u}ò‿spălám/ȏ‿opărẹám príma dátẹ̆/^{u}o spălám/o scărmănám/ș-o duĉẹáṇ‿la mașî́nă/ș-o trăĝẹám/ș^{î} ó‿aduĉ^{e}ám acásă ș-o tõrĉẹ́m//p-órm-ọ punẹám răzbóịu/țesẹám [!]/

[Dar o lăsai numai în culoarea ei ?]

da nū !/o võpsẹám/dûpă ĉ^{e}-o torĉ^{e}ám o võpsẹám/

[O vopseai matale sau o dădeai...]

la boịanĝíu̯/așá să zîĉ^{e}á atúnĉ^{e}a/bòịanĝíu̯//

[Și numai lînă țeseai ?]

lî́nă...șî bùmbác țesẹám/pû̃nẹám cîtẹ-o pẹátră dă bumbác țesẹám/punẹám cî̃tẹ-o pẹátră dă bùmbác c-așá să zî́ĉ^{e}á atúnĉ^{e}a/pịátră/

[Piatră ?]

da ! pịátră dă bumbác/șî lu̯áṇ‿cîtẹ-o sútă dă coț^{i}/dă pî́nză//fạĉ^{e}áṇ‿cămáș^{i}/ấșá erá atúnĉ^{i}//^{în}tr-o pịátră dă bumbác pûnẹám o sútă dă coț^{i}// [...]

[Și era vreun obicei cînd urzeai pînza ?]

atúnĉ^{e}a o punẹá pî́nza [κ] punẹá copí^{i}i cînd urzẹá pă par^{i}/^{u}õ urzẹá pă páṛị...pî́nza úníli//da noị õ‿urzẹám pă urzitọárẹ-așá ịașá pî́nza-n u [ɛ] ùrzitu̯árẹ//ș-o-ṃvõluịá pă urzitu̯áre șî...

[Și cînd urzea pe pari, ce făcea cu copiii ?]

îị punẹá-ntr-o álbi^{i}ẹ [!] șî̂ [!] șî-ị tîrá dă-ṃvăluịá pă súl/să să strî́ngă cú [k] fí^{i}e cú [k] să fí^{i}e s [k] pî́nza strî́nsă pă súl/ẹșẹ́//îị tîrá põ copíị/n-ávẹaị copíị/pû́nẹáị cîtẹ-um‿bòlován doị dă sáre/ĩ‿álbiịẹ [!]/

[Ca să-ntinză firele ...]

sắ‿să-ntî́nză fírili/da !/î‿ẹẹa [!]/àșá/^{h}ṃ !/ọ̃biĉí^{i}ẹ bătrînóșt^{i}//

crimán sofí^{i}a ivína, zis
budilẹánu
șáptezẽșî̂ĉìnĉ [de ani]

făĉᵉ̂á hóra

[Cînd te duceai la horă, cum te găteai ?]

[!] ca [k] cuņ‿să gătéște ș-acúșa fⁱétēle/tót‿așà//

[Cu rochițe scurte ?...]

nū‿scúrtⁱe/váį‿de‿mìne !/păᵉ̂-atúnĉᵉa nú‿erà rokíță scúrtă/ ātúnĉ‿eʳá róke obijnuítă/să nu să vázā piĉóru ca acúma/...atúnĉᵉa nu să...sĉęá‿că care‿ⁱe [k] pᵘórtă róka scúrtă...atúnĉᵉa nu e[ɛ] nu ⁱerá bíne//

[Și unde se făcea hora ?]

făĉᵉáų...

[Pe islaz][1]

pă islás [!] ātúnĉᵉa cîn[ɛ]cînᵈ‿îm‿póstu páștęluį făĉᵉá pă islás/pă įárbă vⁱérde/făĉᵉá hóra//eⁱ ! să maį făcúsⁱe niștē... grájdurę-așá maį mar/sįára să‿maį făĉᵉá ĩ‿ălęa-ņ‿grájdurlę-ălęa așá//[ɛ]másă dacă‿făĉᵉáį núntă să punęá acólo-ņ‿grajd-óla máre/é‿ ca ș-uņ‿salón‿ă d-ástęa įerá/cîtę-oņ‿grájd așá ˡa cîtę-õ‿ᵘom//șî‿ să punęá acólo//

lúme amărîtă įerá dųámn-atúnĉⁱ//să-ⁱ hi da‿dumnezéų regímų-ósta maį dămúlt/cînd įeráņ‿ș-įo tînără [!]/acúma am îmbătrînit/să términă zílilę mⁱélę/ș‿mį-e necáz că mor/acúșa//aj‿vręá să maį trăįésc//

[Aceeași]

făĉᵉáņ‿scaloįénⁱ

făĉᵉáņ‿scaloįénⁱ/îį făĉᵉán‿dă pămînt/ o[ɛ]punęáņ‿cojⁱ dă‿la páștę‿le pră [k] păstrám/șî făĉᵉám uņ‿scaloįán márę-așá dă pămîņ‿gălbᵉen/șî...mbrăcáņ‿cų [k] cójį-așá/la piĉųáre/scaloįánu/

---

[1] Intervine fiica informatoarei, care asistă la înregistrare.

984

scaloíța.../î̯...

[Cum, făceați dói ?]

dói̯/da /un̯‿scaloi̯án ș-o scaloíță p-ŏ scíndur-așá látă[1] //șî pûnẹám‿î cój d-ástẹa-n tot félu//șî-l duĉᵉán̯‿șî-l în̯gropám în̯‿ gríu vⁱérdẹ/...a tréi̯a zi̯ ne duĉᵉán̯‿șî-l dăzgropám/șî-l băgám îm‿ puțⁱ/că ⁿū i̯erá gírlâ...p-aíĉᵉà/să-l dai̯ pă gírlă//care i̯erá la sat[2] îl da pă gírlă/noi̯ îl băgám îm‿púț//gắtẹám púțu cu mără-ĉíni̯-așắ/șî...băgạm îm‿puțⁱ//pŏ‿úrmă-i̯ făĉᵉám pọmánă// [!]

[Și cine făcea asta ?]

fétîlẹ/bĕi̯éți/aduĉᵉá băutúră/adûĉᵉá bắutúră/adûĉᵉá̦ lăutár/șî cîntá șî jucá/ș‿fétêlẹ gătẹá mîn̯cărúr d-ástẹa/ca la [r] ca lā [ɛ] mᵘórt [!]/ca...

[Ca la mort ?]

ca la mᵘórt !/

[Și îl și plîngeați ?]

dā !/îl boĉᵉá cóˡᵒ/boĉᵉám̯‿fétêle/

[Cum ?]

scaloíță íță/

trub‿dă coconíță/

tⁱe cătá má-ta pîm‿pădúrẹa dẹásă/

cu ínima fríptă‿șî‿ársă/...

ásta-i̯ ˢĉᵉám [!]//e ! copíi̯-așá/erẹán̯‿fⁱéte marⁱ/

[Numai cînd erați fete mari ?]

șî cîn [k] și cînd ⁱerẹám miĉⁱ//cînᵈ‿erẹám miĉⁱ i̯erám mai̯ [ɛ] cu ắi̯a míĉi nⁱe jucám cu [ɛ]scàloi̯ánu//șî‿cînd ⁱerám marⁱ/am făcú‿ șⁱ‿cu ắștẹa mári/cu băi̯éți/flăcắi//i̯-aduĉᵉá lăŭtári/cîntá/jucá/ pă̦ i̯érbă vⁱérde//

[Și cînd se făcea asta ?]

---

[1] Gest: de o palmă.
[2] Informatoarea a copilărit la marginea satului.

985

ʰacúmà-n...dûpă...nu mai̯ ţíu̯ míntẹ/dupắ páştẹ-acúşa dă rusắlii̯/nú‿ştu/cînᵈ‿ⁱ̂e scaloi̯éni̯ ?[1]/ᵐⁱ̂-am ui̯tát//mi̯-am ui̯tát doámnă/nu mai̯ am ţînere dă míntẹ/nú‿mai̯.../nu mai̯ ţíu̯ mínᵗⁱ/mi̯-a.../mi̯-a pⁱ̂érí‿şî vidⁱ̂érîle/nu mai̯ văz bínⁱ̂e/şî...nu mai̯ pos‿să mai̯ mⁱ̂erg//şî...şî mínţile parcă n [ɛ] mi̯-a mai̯ sărîᵈ‿dắ‿la lócu lor[!]/

[E, nu se bagă de seamă !]

ắi̯a nu să‿bágắ‿dă si̯ámă/dă...nu mai̯‿ī/nu mai̯ am [ɛ] reacţi̯onéz bínẹ//dă cîn‿am fost d-ắm‿fîcút operáţi̯-ắẹa nu mai̯ reacţi̯onéz bíne...//

[Aceeaşi]

căzú clóşca

[Cum pui o cloşcă ?]

ă !/o pui̯ acólo pă cui̯băr ş-atît/dor să nu pui̯ la lúnă nóọ că...

[Cum adică ?]

se...cînd o vi̯ezᵗ cînd i̯e lúna nóŏ să n-o‿pui̯/că i̯ése lunáticⁱ//

[Cum adică ?]

i̯ésă lunátiĉ‿ş‿mu̯áre...púi//sắ‿apúĉe şî dîn‿lun-ắẹa/şî dîn‿lun-ắẹa/...clóşca/da !//cắ‿dac-o pui̯ kár la întîi̯/n-ắpucă/...ⁱ̂ẽ nûma-ntr-o lúnă/şî mu̯áre tos‿púi ᵈᵘpắ ĉe-i̯ scu̯átẹ//kár am păţît i̯o acúma u̯-an/tóz‿mi̯-a murít//că dă ĉĕ...i̯-am pus aşá/că zic i̯o că: "căzú clóşcă/o s-o pui̯"/zîc/"că n-am pui̯"//am pús-o şî ĉẹ-am făcút ?//

[Aceeaşi]

---

[1] Se adresează fiicei.

86o. GURBĂNEŞTI

(jud.Ilfov)

Culegere: 1972; CB, MM, BM, MT; transcriere: CB

a fuĝí͜ cáḭi cu mínẹ

[Cum era cînd erai mai tînăr şi mergeaţi cu caii la păscut ? Cum îi păzeaţi, cum... ?]

úḭte cũm îḭ păzẹám:cîte ḍóḭ//făĉám dă treḭ o^r͜pă nọ́ápté.../ şáse inş^i//şáse inş^i păzẹám d^{u}oḭ...dă cu sẹáră/doḭ la mḭézũ͜nópţi [ɛ]/dóḭ dăspre zíọ//àşá//ş͜dă nọ́ápte/plecám acásă͜la trẹábă//

ç-álĉeva să vă spụ^n: cînd aṇ͜f^{u}oz͜dă şa [k] dă...őḭ hí͜f^{u}oz͜dă vro zéĉe an^i/a fuĝí͜cáḭi cu mínẹ//

[Cum ?]

pă^i͜úḭte ^{cum}...

[Şaişpe ani ! a fost mai mic ! Ai fost mic !][1]

ē^i/o^i͜hí͜fụoz͜dă [ɛ]zéĉe úṇşpe an^i/cam aşá//a fuĝí͜cáḭi cu mínẹ//şî m-a dus cáḭi tîríş...

[L-a băgat tat-su slugă !][2]

ē^i !/m-a băgá͜slúgă/c-aşá eráụ lúmẹ-atúṇş^i/săráĉă/táta erá ḩarabaĝíụ la bo^{i}ér...//

ş-a fuĝí͜cáḭi cu mínẹ/ş-aṇ͜căzú͜du pă caḭ/că-nnainté͜să ţinẹá pátru caḭ/la răscrúĉẹ-/acũma nu ştíḭe nímer^i/ĉe fer e cáḭi la răscrúĉẹ//da atúnĉa să punẹá la răscrúĉ^i/pátru caḭ//a^u fuĝí͜cáḭi cu míne/ş-ḭo aṇ͜căzú͜jos/şi͜ḩăţurlẹ-atîrnáte dă.../şî͜m-a tîrî́͜pă sup͜ cărúţă//şî m-a ajúṇs şína rụóţi.../tọátă pḭélẹ-ásta[3] d-aíĉa mḭ-a luạ́t-o/úḭte p-aíĉa[3] sîṇ͜cusút ^{ẹa}//

ĝ^{u}orĝe i bălănẹánũ͜burdúlẹa

şáptezèşfụópt [de ani]

[1,2] Intervenţiile aparţin soţiei informatorului, care nu aude bine.
[3] Gest: arată pieptul.

i̯él i̯er^{e}á harabaĝiu̯

[Tatál dumitale zici c-a fost harabagiu la boier...]

hàrabaĝi^{u}//úi̯te ĉe‿er^{e}á//vrei̯ să ascúl^{s}‿ș‿p-ásta ?//tátà/... ș-în̦că únŭ‿dim‿prẹázna[1]iván/avẹá cîte ĉinș^{i}‿cai̯ la cărúță// [ɛ] haraba [k] boi̯éru/...avẹá șáse șápte cărúțe//^{i}erá ĉ^{i}ioflîĉán̦ca[1] únu̯//fîntína dọámne‿dóọ/prii̯ázna t^{r}ei̯/șî‿lẹ-avẹá um‿bo^{i}ér//ș‿^{h}arabaĝii̯-éștẹa/să duĉá...d-síĉa/să‿^{d}ĉa la ĉof^{li}ĉán̦că/avẹá‿armán ș-áiĉa la ĉoflîĉán̦cạ//arma^{n}‿șî la fîntína dọã/la bălĉ^{e}éscu̯[2]//și i̯él i̯er^{e}á harabaĝiu̯ [ɛ] àtúnĉa-l plătẹá tréij‿dă lei̯ pă lu^{nă}//c-așá erẹá sọcotẹá^{la}//harabaĝi̯ú//pă noi̯ ne lăsásẹ-acásŭ/vai̯ de múmă‿nọás^{t}//șădẹám pă [ɛ] /trăgẹá șî‿fráti-mi̯ŭ că‿^{i}erẹám‿míĉ/șădẹám pă ^{b}ĝẹám sẹára ș‿ne ui̯tám: "i̯óte mă ! i̯óte bă lúki cun‿dă dávale dî cólọ-a^{șa} !"//serii̯ó^{z}/záu̯/că ^{i}e [k] șădẹán‿tŭmá la m [ɛ] má^{r}nẹa sátul/la coțofán̦ca ac^{olo}//ám trăi̯í‿răṷ !//

[Același]

ásta i̯ẹ la u^{m}‿mu̯ort^{u}

^{u}ọ́mu dacă i̯erẹá bu̯ŏ^{l}náv^{u}/șĕdẹámu/mai̯ făĉ^{e}ai̯ trẹábă/mai̯‿î.../ pînă cîn.../să-ntîmplá să mu̯ároă//murẹá.../kemái̯ [ɛ] doi̯ trei̯ inș^{i} cárẹ i̯erẹá [ɛ] cum er^{e}ai̯ dúmnẹata[3]/dînsa[3]/dă nu lĕ‿erẹá frícă să scáldẹ//úi̯te/mii̯e nú mi̯-e frícă/stau̯ cu m^{u}órtu-n‿cásĕ/...pu̯á‿să-î‿l-ẹau̯ șî-m‿bráțe să mă cul/è^{e}‿nú pu̯o‿să-l scald//mi̯-e scîrbă‿p-órmă‿să mai̯ mănink‿i̯o//șî...p-o^{r}mă‿dacă-l scáldă/l-îmbrácă pă mor/l-àșáză frum^{u}ós pă másă...//dîpă ĉē/áẹa/dái̯/dacă‿áre și‿i̯el nẹámu^{r} [ɛ] dă véste să v^{i}i^{i}ẹ‿tu̯átẹ [ɛ] nẹámur^{i}li/tọá^{te}/șî pŏ‿ú^{r}mă/ noi̯‿i fáĉe^{m}‿mîn̦cárẹ//fáĉem‿mîn̦cárẹ//p-órmă víne părínți̯lī/îl‿^{z}lujáște/-l dúĉen‿la bisérică/p-órmă-l dúĉen‿lā... [ɛ] la lócu lui̯

---

[1] Sate în apropiere de Gurbănești.

[2] Denumirea actuală a satului Fîntîna Doamnei.

[3] Se referă la anchetatoare și la încă o femeie, vecină a informatoarei.

988

acụólọ/l-îmormînteáză/venim acásą púnẹ^{m} mása//ó másă/dó^{u}o/cît î árī lóc //treįzéș/pátruzèį dă persọán/să strînĝe lúme múl^{tă}//mănínca/îį daį acólọ váse și luį i/įeį cîtẹ dòozé^{ici}/cî^{t} pọátẹ ụómu/ĉínșpị.../zéĉe/cî^{t} dăpă p^{u}osibilitátẹa cárẹ-o aẹ//șî pă úrmă/lúmẹa plẹac-acásă/rămîį...ăștẹalànțị//įár dacă aį/la o săptămînă/ álțị fáĉẹ tụámna/la dóo treį lun^{i}/îį fá [ɛ]ĉem noį pomá^{nă}//mérĝem cu săptămína//ụob zílẹ d-a rîn^{d}/dă sîmbătă pînă sîmbătą//kémẹ-acólō/cîte tréį pàtrū ọámịn^{i}//și-į faj^{i} nóo cápitẹ//ș-ásta-į al mórtu^{luį}//șî dacă ma^{i} aį posibilitáte/ca să faĉ^{i}.../cum sînt įọ acúma/da...al ńeụ į-am făcút/a-mplini dóozej dă áni-acúmą//i^{i} maį faĉ^{i}...ũ...parastás așá/duș colíva la părínteḷẹ/o ^{z}lujá/ș p-ó^{r}mą-mpă^{r}țẹa^{i} la treį pátru cásẹ//ásta įẹ la u^{m} mụort^{u}//

[Și pe urmă, după ce-l înmormînta, îi căra șase săptămîni...]

dă/îl dădẹán la tămuįát//îl dădẹám lā [ɛ]^{u}o fátă/saụ ó nevástă/ḍ cáre įerẹá/îį dădẹám o sută ĉínzej dă leį/i lụam ụor uṇ ș^{u}orṭ /or o bazmá/...șî cărá ápą șáse săptămînį/să ^{t}ĉá la tămûįát/^{da}//

[Și după ce termina de cărat apele...]

păį ápa mérĝe a [k] ^{u}odátą cu tămûẹátu/șáse săptămín^{i}//la șáse săptămî te ^{d}úĉaį la yízdurli púțuluį/șî lụaį o fàrfuriẹ-acólọ/cu lịṇgurâ/cu mîṇcáre/į-așternẹáį...șèrvé dacă vrẹaį ī/ụōr ụo bazmá d-ástẹa[1] /ụor ū șụorț/șî i lẹ-aște^{r}nẹaį acụóįẹa pă gízdurlí púțu^{li}/tămuįáį/șį le lọa feméẹ-àẹá cárē...cu bánį//

[Dar, cît timp era mortul în casă, ce făceați cu pisica ?]

lē punẹám îtr-o pútină/-n ĉevá/le-ṇkidẹám/îm porumbár/în ĉevá ^{că}...//

[De ce ?]

păį zíĉá că să nu t^{r}ẹácă piste mort/așá erẹá obiĉe^{i}ü dîm bătrí̂nⁱ//că șê̂a că să fáĉẹ...strigu̯oi̯ mu̯órtu̯ [!]//

---

[1] Gest: o arată pe cea pe care o poartă pe cap.

anéta ște răducánu
șàptẹzeșîtrei̯ [de ani]

ásta fáĉen‿dîm‿porc

[Porcului] îi̯ dăm‿ī mạlái̯/cu ápă/cu sárẹ/mai̯‿i dăm pu̯orúmb̥/ ápă curát-adúᵍ‿dî la puˢ‿și-i̯ dău̯/ásta-i̯ dᵃᵘ̯//cù‿lăturí̯-așá/cîn̦‿ spạlăn̦‿vásili/cū...mănî́n̦că/în̦cóló‿ĉé să-i̯ dăᵐ ?//ba i̯árbă/vára/ mai̯ mă duᵍ‿dă...adún̦‿știr d-ălā mícu/mái̯‿cîtẹ-un trifu̯ói̯ᵘ//ásta mănî́n̦că pórcu̯//în̦cóló‿ĉé să-i̯ dăm ?//

[Și înainte de Crăciun ?]

îl tăi̯ém̄ dă crăĉⁱún/șî-l tăi̯én/șî lu̯óm‿àltu mic/îl créștem ẹar pîn̦‿la ánu...//

[Atunci să ne spui tot ce faci din porc, întîi cum îl taie, cine-l taie...]

ⁱóte băgátu-l tái̯e/mai̯‿îl tái̯e cū...vecínū‿òsta d-acî́lẹā/doi̯ ìnșⁱ//azⁱ p-al ǹeu̯/mî́i̯ne p-al dumitále...//îi̯ tăᵉém/dácă-l tăi̯ém îl puném̄...cárnẹa‿așá...cam risipʰítă/u̯o zi dóo/ca să să răĉásuă‿ ẹa/s‿nu-i̯ dai̯ cal̦d́ [k] sáre/cal̦d́/sau̯ s-o pui̯ într-o pútiⁿᵃ//îl tăi̯ém/pŏ‿úrmă dacă-l tăi̯ém‿û/...îi̯ tăi̯ém‿ī...a dóẹa zi sau̯ a tréẹa zi...untúra/fáĉẹn̦‿șún̦că/cît́...dî́pă cum ⁱe pᵘórcu/șî...cîd‿ vrei̯ să u̯oprésᵗ//dî́pă șún̦că p-órmạ...u̯o tᵘopʰím/scu̯átem untúra/ júmăr le fáĉen̦‿săpúnᵘ...//șî‿p-órmă‿cárnẹa ọ-așezán̦‿frumu̯ós îm‿ pútịnạ/și-i̯ dăm sárẹ//ș-ó‿ținèm acᵘólo pînă mîn̦cám [...] așá-i̯ la pᵘorć //

[Și din mațe...]

dē/atúnĉa [ɛ] umplén̦‿șî noi̯...búrta/trái̯sta/cun̦ să numi̯éște/

---

[1] Defecțiune a magnetofonului în timpul transcrierii.

990

máţe̦/fáĉen̥‿cîrnắţⁱ/fáĉem şî noi̯ acᵘólō...sarmắle/fáĉen‿d̦îpă obiĉéi̯ şi̦...mîᵑcắm//

[Cum se face fiecare ?]

cîrnáţi tᵘocắn̥‿cárne̯a dopárte/cu usturᵘóiᵘ//şi̦ p-órmă fáĉen̥/‿şe̯ápte̦/u̯ob/z‿ĉe/cîd‿vre̯ă u̯ómu să fácă̦//p-órmă lā... [ɛ] perișe̯áre/şî cū...búrta/să púne o̦réz î̃‿i̯éle̦//ále̯ā i̯ár dăopárte̦//

[Şi altceva ce mai faceţi ?]

mai̯ fắĉem k̑i̯oftéle că-n áe̯a [k] ále̯a nú să púne o̦réz//i̯ar‿î... to̦t aşá/u̯sturᵘói̯ dᵒopárte̦/cîn̦‿fáĉem/ş-ásta fáĉen‿dîm‿porc/în̦coló‿ĉé să fáĉem ?//

[Da' ce-ai zis că umpleţi ?]

noi̯‿i ziĉém̦‿la...búrta lui̯/i ᶻiĉém búrtă//şî trái̯stă̦//şi̦ [r] şi̦ máţ-òla márīli/grᵘósu i̯ár/máţe d-àle̯alánte/noⁱ‿aşé-i̯ ziĉém//

[Şi la maţul ăla gros cum îi ziceţi ?]

[!] î‿ᶻiĉᵉám‿máţu cúrulúi̯ [!] aşá să numi̯á/dîm‿bătrînᵘ/ş-aşá‿am apucá‿toţⁱ//i maţᵘ máre̦//

[Şi din maţele celelalte mari...?]

ále̯a cárē i̯éste [ɛ]àm‿mai̯ da‿la băi̯éţⁱ/lu hí-mi̯u/băe̯át că áʳē treⁱ cᵘopⁱii̯/le umple̯á/ca să lé‿le̯-a [k] s-ajúngă/álţi̯li dacă‿î ...mi̯-erᵉá urî‿dă i̯éle/dă e̯-[k] ave̯á bohotínă̦ d-áçă‿i̯éle/múltă [ɛ]ádică murdắrii̯î//le dắde̯ám în̦cóló̦//sau̯ le spălám puţín aşá/ş‿p-óʳmă le pune̯ám lā...la săpúnᵘ//

[Săpunul cum îl faci ?]

săpúnù ? lᵘom zótă/dóᵘo kilográme̦/trei̯/la şáse...kilográme dă jûmắrⁱ/únu dă zó̦tă mérĝe̦//să púne şî ĉînĉ k̑i̯lográme/după cum‿ă̦... lē prắjáˢ‿ştii̯//şî‿p-órmā...l̦‿púnⁱem pă foc'/...şî să prăjéşte niţél ále̯a/ş‿p-óʳmă băgắn̦‿zótă/ş‿p-oʳᵐ‿punⁱén̦‿cîti̯-um‿pⁱig‿dắ‿ápă̦ dă gîrˡă//punem puném/pînắ̦‿i̯ése săpúnu̦//ş-ásta ⁱe̦//[...]

[Şi după ce s-a...]

d̦îpă ĉē ş-a aléz/îī dăn̦‿frumó‿jos/i̯ár îl mai̯ lăsắm/mai̯ mestecắm ĩ‿i̯el//i̯ar mai̯ il‿lăsắm/e̯ár mai̯ mestecắm nițél ĩ‿i̯el//pînă cînd...nu mai̯‿ī.../ști prínde̯ co̯ája áe̯a i̯el gru̯ásă/șî‿p-ó^{r}mă‿nú mai̯ úmbli la i̯e^{l}//pînă-l tai̯ dimíne̯áța̯//^{d}mne̯áța-l tăi̯ém/bucắț^{î}/ș‿ĉe rămíne̯/mătrăgún-àe̯a cu àp-áe̯a/o dăm ĩŋcólo/ŏ‿răstúrnăm ĩŋ‿clu̯òsét ĩŋcó^{lo}/să n-ápuĉe̯ păsắr^{i}li̯//ș-ásta ^{i}e̯//[...]

[Altceva ce mai faci din porc ? Din căpățînă, din...]

diŋ‿căpățínă fáĉem...pî [k] kíftii̯//

[Cum ?]

le spălắŋ‿frum^{u}ós/lē tă^{i}ém așá bucắț^{i}/o punéŋ‿la fo^{c}/fi̯érbo̯ b^{i}íne̯/^{u}o mai̯ umplém/i̯áră̯/dîpă̯ cum‿ī...să fáĉē...e̯á//ș^{i}‿p-órm-o púnem ĩŋ‿farfurii̯ frum^{u}ó^{s}/ș‿p-ó^{r}mă púnem zo̯áma̯//ș̆-o mîŋ^{căm}//

[Aceeași]

i̯-ar hí ^{i}ișítă fro trei̯ iŋș^{i} înáinte

[Tata] mi̯-a povestít în...cîŋ‿să duĉá no̯áptea f^{n}.../într-o vále la belĉ^{i}ugátu̯[1] -a^{i}íĉ^{i}/și i̯-ar hí ^{i}ișítă fro trei̯ iŋș^{i} înáinte//tótuș^{i}/...a fost...i̯ei̯ ĩŋcolonáz^{ŭ}‿mai̯ múlte cărúț^{i}/șî s-a ^{d} [k] s-au̯ da‿la o párte/n-a [ɛ] n-áu̯ făcú‿níĉ o.../greutắți̯-adícă/n-ā [r] n-ā întîmpinát ^{atunĉ}//da spune̯á că mái̯ naíntē.../ne poveste̯á ^{i}ei̯/că ^{i}ere̯á...părínți lor.../păte̯á múlte/șî múlte greutắș‿pent^{r}u [k] diŋ‿cáuz-àsta la drum/le ișá/-i̯ băte̯á/le lo̯a...ĉ^{a}-ave̯á/búnur în...cărúță șî...//

țugúi̯ dum^{i}ítru̯
pàtrușáse̯ [de ani]

víi̯e bunà

m-án‿duz‿la ū [k] anumís^{i}‿ĉetățéŋ‿cárē știi̯ám i̯o că áre ō.../

---

[1] Sat în apropiere.

992

u̥n‿lúcru bun/u̥n‿sọ́i̯ dă ví̯i̯e bùnă̦/ mo̯-an‿tăĝá‿cu̯árdè/şî...ḁn‿strîn̥s şî i̯o doi̯ o̯ámenᵘ̆ [...] sigụr[1]//şi‿ă̦...pă úrmă m-an [k] a [k] cun̥‿spun/am aᵈ [k] ḁn‿lo̯a‿şi‿i̯o doⁱ‿o̯ámen̥ᵘ̆/cu părínțẹle mⁱeu̯//şi... am pús-ọ/am întín̥s o sfu̯ár-aşá‿am̄...pus‿sémne pă e̯a la ṓ [k] nóozej‿dă ĉentimétri/...am pus cu...cazmáo̯a//fiĝám cazmáo̯a-m‿pămín̆ᵈ/băgám...butácu dă ví̯i̯e/după trei̯ anⁱ i̯a...dă rᵘod//la trei̯ anᵘ̆...

[Ce lucru îi faci în fiecare an ?]

al d [k] prímu‿ᵘan dîpă ĉe ọ pui̯/ádica [ɛ] am pús-ō de eᵍzémplu [k] o punẹ́m îm‿prímăvar-ásta/u̯o săpắm/álĉeva nu-i̯ fáĉẹm/dăcît o săpắm.../şî̄...la án dîpă ĉẹ-o punḗm.../ᵘo tăén‿dî̥n‿fáța pămíntului̯/...şi i̯a pă úrmă i̯ar/îj‿dă.../créşte áltẹ cu̯árde şî̥...//la trei̯ an...õ [k] pûnḗm aráĉⁱ/fáĉe rod̦/să spúne ródu.../prímu rod̦// da nú dă roᵈ‿bun...prímu‿ᵘan//

[Şi după ce dă pe rod, ce-i faci primăvara ?]

dă primá [k] primăvàra né‿ᵈĉem o tăi̯ém/cu̯árdilẹ/cáre ⁱe uscátẹ/cáre nū să̦ pu̯áte [ɛ] //ᶜă i̯ā îj‿dā...múlte cu̯árdẹ-acólṓ‿dacă [ɛ] lẹ-am lăsá noi̯ aşá nu [ɛ]nu [ɛ]nu fáĉe nimíg‿nú dă...randaménᵗ// şi-i̯ lăsám ā [k] dóo trei̯ cu̯árde şî̥...//púnem arácu... [ɛ] bă̦gắm arág‿la fⁱii̯ecare co̯árdă/o legắm...pŏ‿úrmă̦...dă arác/o să [k] îi̯ dădắm...dóọ/trḗi̯/şi pátru/sắpe/şî̥‿to̯ámⁿᵃ...o culeĝém şî...

[Cum o culegeţi ?]

nẹ̀‿dúĉẹm...cu butói̯o̯-acólọ/punḗm butói̯u-n̥.../sau̯ pútină̦/-n̥‿căruță/o pútină/...ne‿ᵈĉén̥‿şî culeĝḗm/şî punḗm îm‿pútină/s-aduĉém acásă/ [ɛ] mustím acólo cu ĉe.../um [ɛ]băț acólo/aşá să spúne la noi̯.../şî...cu súlu[2]/şî trăĝém‿ī/pă úrmă̦.../o punḗm în toĉito̯áre/ avḗm o toĉito̯áre cáre...punḗm acᵘólo cu tótu...//prin...toĉito̯árẹ-avém ō...țẹávă̦//şî prin țẹáv-áẹa să scúrĝe tod‿vínu̦/punḗm îm‿butói̯/vínu/şi ᵈp-ăi̯a...la o săptămínă/dóo‿o astupắm bo̯ásca‿acᵘólọ-/aşá-i̯ spúnem noi̯ la [ɛ]...//o astupắm/...dûpă...o lúnă dă zíle/pu tén̦‿s-o fáĉe̦m...ț́ui̯că̦//

---

[1] Intervenţie a gazdei, insuficient de clară pentru a fi transcrisă. "Sigur" reprezintă confirmarea spuselor gazdei.

[2] Cuvîntul îi este sugerat de gazdă.

[Țuica cum o faci ? Da' să ne spui și cum e cazanul, cum îl pregătești...]

cazánu dĕ ț́ui̯că áre o...capaĉitáte dă trèi̯zéĭ̌‿dă...védre̦// dòozéș‿tréij‿dă ve^{dre}//i̯el i̯e formátu lui̯ acólo/cun̦‿să̦ vă spun.../ áre o țe̦ávằ.../la o distánță dă dói̯...métri/doi̯ ǰumátè/cáre áre un țilíndru/pus într-ó toĉitoáre/în tăt [k] în toĉitoáre să púne ápă/...și‿ī̄...[ɛ]noi̯ ō răĉím.../că̄ cazánu-i̯ fáĉe̦m‿foc acólo/i̯a‿ áre un̦‿capác/aĉéla cáre spu^{i}‿i̯o că i̯e dă...tréij‿dă védrè/....áre ș-ún̦‿capác/^{c}u^{m}‿v-an̦‿spús/cu țe̦áva lui̯ dă trei̯[k] dă doi̯ métri doi̯ ǰumáte/cáre mé^{r}ĝe pĩ [k] în[ɛ]tr-un̦‿f^{i}i̯ltru/f^{i}i̯ltru i̯e băgát în... toĉitoáre/șî prin țe̦áv-áe̦a...devíne/șî i̯ése [ɛ] prin ábur̃i‿i̯éi̯/ prin̦‿fi̯érbere/devíne șî i̯ése...ț́uică̦//să scúrĝe-ntr-o c^{u}ófă̄/ac^{u}ólo un^{d}e...//

[Același]

[Pîinea ; mălaiul]

[Pîinea o faceți în casă sau o cumpărați ?]

ām făcú‿șî dă cásă/am mai̯ și cumpărát...//

[Cum se face pîinea de casă ?]

pîi̯ne̦a dă cásă ?// [ɛ]ĉer^{n}‿fă^{i}ínā/plămădéșt^{i}-ale̦á/dacă vrei̯ să faș‿cu mămălígă dac-o vrei̯ [!] să̦‿faș‿mai̯ [!] búnā̆ fără mămăligă [!]//în̦ [ɛ]n̦călzéșt‿ápă/ș‿fáĉem āluŏțéle d-ále̦a/dîn alu^{u}á^{d}‿dîn‿ī̄ ...//ș‿fáĉem acólo terĉ//m̦muiém aluoátu/ș‿púne̦m î̆m‿puțínă ápă cáldă-n̦‿căpistére...

[Cum ar fi cu drojdie...][1]

ca cum ar fi cu drójdii̯è//să top^{i}éște um‿p^{i}ic aluoátu-óla s‿

---

[1] Intervenția aparține unei vecine care asistă la înregistrare.

994

să-m̃o̯á̯i̯e/îŋcălaim puţí̃nă ápă/púnem în‿ĭ̃ [ε] îŋ‿copáe̯-àe̯a dă să-ŋcălzéşte̯-acólo̯/şĭ̃‿la‿ŭ̃ʳmă turnám acólo-şa̯//cîŋ‿s-a-muе̯át alo̯átu/mestecắŋ‿ş‿fáĉem alu̯o̯átu̯-acólo-şa̯//cîŋ‿créşte̯/o frămîntắm// lăsắŋ‿să cre̯ásc ă/şĭ̃ la úrmă o frămîntắm e̯ar/dacă vreŋ‿sĭ̃‿fáĉeᵐ‿ mai̯ búnă‿o frămîntắn‿dă dóo ᵘorĭ̃/i̯ár o lăsắŋ‿să‿mai̯ cre̯áscă/şĭ̃‿la úrm-ŏ̃‿punén‿d-a mína/d-o púnem...îŋ‿váse/-n ĉe vrei̯ s-o pui̯/pă másă/-m̥‿váse...//şi după ĉe-nĉépe să cre̯áscă e̯a um‿pic aşá/băgắŋ‿ fócu//da̯//

[Mai demult, cînd era făină mai puţină, făceaţi şi altceva ?]

mălái̯ ?

[Da, da.]

mălái̯ [!]//

[Cum se făcea ?]

mălái̯ù ? făĉàn‿tót aşá cu terĉĭ̃//ĉern [k] pune̯ám ápằ/şẵ să [k] fi̯erbe̯á-ŋ‿cu̯ólcăte/...adíca nū/daca vre̯ai̯‿să fáĉem ᵘopărít/ făĉé̯i̯ ᵘopăriᵈ‿/daca vre̯ai̯ să faş‿cu tᵊérç/făĉáŋ‿cu tᵊérĉ//fi̯erbe̯ám ápa/ş‿la‿ᵘʳmă pune̯áŋ‿cîte‿nițél‿ĭ̃ mălái̯/ş‿pînă să mai̯‿ĭ̃ŋgroşá/ pune̯ám...pînă să...ŋgroşá acólo̯//ᶳ‿făĉám...tᵊerĉ acólŏ‿cu [!]mălái̯/s‿să fácă mai̯ dúlĉè [!]//ĉa că‿să‿fáĉe mai̯ dúlĉe/cî́te únu-l făĉám opărí‿/cu ápă cáld-aşà//de ezémplu mai̯ múltē [ε] mài̯‿múlte félurᵘ//şĭ̃ pune̯ám în tắvĭ̃/unĝᵊán‿tắvili/şĭ̃‿le băgám îŋ‿cúptoʳ‿şĭ̃ turnám‿flo̯áşca dă mălắ [k] dă mălái̯ pă másă şĭ̃.../mîŋcáᵊ-atúnĉa cáldă/dă fo̯áme mîŋcái̯ [!]//

mihái̯ aŋgelína

am intrát îm pàtruşᵘóp‿pàtruşápte̯ [de ani], nij̃‿nu ştᵢu bᵢíne̯ [!]

---

[1] Gest: loveşte o palmă peste cealaltă.

a pi̯eri͜ gríu și̇ nu s-ā făcút^{u}

a pi̯erí͜ gríu/și̇ nu s-ā făcút^{u}//a i̯eșí͜ c^{u}ò́lea͜ c^{u}ó́lea i̯árbă...
burui̯ánă vé^{r}de și̇/n-a ^{i}eșít^{u}//dîn ĉe cáuz-o f^{i}i̯ pi̯erítă/dîŋ͜ cáuza
răĉéli/dîŋ͜ cáuza ĉíne ^{știe}//

[Și cum s-au descurcat oamenii ?]

ĕ !//cáre̯-a mai̯ avú͜ vekíme.../cáre nu a mai̯ [k] a avú [k] a
cumpărát^{î}.../dắ͜ la únu͜ la áltu/cáre̯-a foz͜ ne̯am s-a mai̯ împrumutát
...//ș-ā...s-a dus...

[A plecat, așa, și prin țară ?]

dā/a fo^{s} [k] a plecát/a plecá/ș-a vîndút úni...dû pîŋ͜ cásă/
dā.../ș-a lo̯a͜ maca^{t}/peretár/dă s-a dus^{î}...pîntr-áltă párte dā.../
că͜ mure̯á copíi͜ dă fo̯áme-ŋ͜ cásă//

[Aceeași]

ne̯-an͜ tras únu dă áltu

[Cum te-ai cunoscut cu soțul dumitale ?]

cu^{m}͜ m-aŋ͜ cunoscú͜ cu i̯ĕl ?

[Da.]

e/cu^{m}͜ m-an͜ drăg^{u}ostít i̯o [!] cu i̯e^{l} [!!]

[Așa, adu-ți aminte și povestește-ne]

ào̯lé̯o// [!!] pá^{r}că my-e și̇ rușíne/cuŋ͜ să spui̯͜ i̯o acúma cu^{m}͜ m-an͜
drăgu̯ostí͜ cu i̯el acú^{ma} ?! [!]// [...] mi̯-e rușíne dă o̯ámen-èște̯a[2]/că
la͜ ú^{r}mă-ŋ͜ zíĉe/că ĉícă "păi̯ ai̯ spus dă e^{r}a dă cînd^{î} cu drágoste̯a" !//

e/cîn͜ ne̯-aŋ͜ cunoscú/ca ómu cîŋ͜ să cuno̯áște/cînd ^{i}e fátă máre
și̇ flăcáu̯...//dacă ne̯-aŋ͜ văzút: éi̯ [!]

[Se făcea horă atunci][3]

^{s}͜ făcá hóră/dā/s-adunắ//

---

[1] Scurtă secvență neclară.
[2] Se referă la cîțiva vecini care asistă la înregistrare.
[3] Intervenția unei vecine.

996

şî̦ ắla/ba úna/ba ắla/ ʾę//"nu vrei̯ să fiu̯ prétęnă̦ cu tíne ? că nu ştu ĉe ?" şî̦...àşá nę-am pretenítʿ [!]//m^{i} i̯íe mi̯-a plăcú‿dă ^{i}el/ lui̯ i̯-a plăcú^{d}‿dă míne şî̦.../aşá că̦...nę-am ā [k] nę-an‿tras únu dă áltu [!]//şî/pîn̦‿la ú^{r}mă nę-an̦‿^{luatʿ}//

[V-aţi luat cu nuntă sau aţi fugit ?]

nū̦ ! cu-nţelé$\hat{g}$ere/cu [ɛ]/a ştiú‿părínţî/ş̌-ai̯ lui̯ ş̌-ai̯ mi̯ei̯ şî̦.../a viní‿m-a ĉerú‿la máma acásă/la tá^{ta}//

[Da'cum era obiceiul ?]

ę ! caré [ɛ]avęá ei̯ ^{d}rág^{u}ostę-aşá únu dă‿áltu şî nú‿lă̦sá păríṇ^{t}/fu$\hat{g}$ę̋á//ş‿să duĉeá şî nú‿ştęa nij [ɛ]părínţi la ắla ní^{j}‿la ắla/să‿^{t}ĉa acólo-şa/cu ęa grămádă̦//ĉé‿erá‿să mai̯ fácă/să mai̯ ^{o}‿ gonęásc-atúnĉ ?//úni...să‿ĉa cu-nţelé$\hat{g}$ęrę/ĉeręá la părínţ^{i}/băęátu să‿^{d}ĉa cú‿părínţ[ɛ]la fátă şî̦...//în [k] să-nţeleĝ^{e}á şî̦.../o dădęá cu-nţelé$\hat{g}$ęrę//úni‿o dădęá cu nűntă/cáre vręa ş-avęá posîbilitátè.../ĉé‿^{ş}ĉe: "n-ō mări^{t}/pînă cîn‿n-o dau̯ cu núntă"/cárę-avęa posîbilitáte/şî putęá să‿ō dęa/o dădęá cu nűntă/şi‿er^{e}á feĉǫáră// cáre nū/n-avęá şî nu putęá să‿fácă nunt-atúnĉa/mai̯ stĕtęá ş-un an/mai̯ stătęá şî du̯oi̯/cáre nu putęá s^{î}‿să cunúnę-atúnĉa kar... reĉéntʿ//ş-aşá că...//

[Cum se făcea o nuntă mai demult, una bătrînească ?]

áṗăi̯ i̯o sîṇ‿kar bătrín-aşá ?!//

[Nu, dacă ţi-aduci aminte cum se făcea mai demult.]

a/cuṇ‿să̦ făĉá núnţîli ?//

[Da.]

cuṃ‿să făĉá núnţili dă̄...

[Aşa, tot obiceiul de la nuntă, de cînd începea...]

e^{i}/înainte vréme cînd ęrę́á/să̄-nĉepęá dă sî̋mbă̦tă̦/să făĉá brădu̯/dă símbătă cînd ęrá dă̄.../să-nĉępęá/cum ē...dă s [ɛ] sî̋mbă̦tă̦// rădęá ĝinerícu̯/să făĉắ dî̄...^{u}o-mbrăcá‿atúnĉa dă îi̯ lu̯a d [k] rᵘóke/dă sîḿbăta/dă vinẹá cu plocón̦ ͜ la ẹa/şî jucá acóló ͜ la fátà// dûpă ĉe termíná dî ͜ la fátă d-acóló ͜ să punẹá másā ͜ ā.../cîzva ẹaminⁱ acólo-şà/la féte/la băi̯esⁱ/cáre ⁱerẹá cu brádu...//şî la ͜ úrmă plecá d-acólo/să ͜ ᵈĉa la ĝineríca/şî-ˡ ͜ ràdẹá şî pă i̯el pă fáţā...//făĉáu̯ hor-acóló ͜ dă obiĉéⁱ/avẹá şî-el nẹámurⁱlẹ-acóló ͜ cáre tăⁱẹse păsărᵘ/cáre făcúse trẹábă ͜ acólo-şa şî.../púnẹáu̯ másă ͜ ş ͜ la úʳmă rămînẹá pentru dúminică//dúminică ͜ ẹar vẹnẹá călţunárị/ajutór acᵘólo-şá/să ͜ ĉa luᵒá mirẹása.../cū călţunár/carẹ-avẹá/să léĝẹ dárurⁱlẹ-acólọ-şá.../la mirẹásă/punẹá mása ͜ acólọ dacă să duĉá la fátā.../punẹá mása/o lọa/pînă-n [k] dûpă dóoşpe//pînā [ɛ]î ͜ dóoşpe/úni̯-aşá// ş ͜ plecá d-acólo cu mⁱirẹása/ˢ ͜ ĉa la biserică să cunúná/ş ͜ la úʳmă vịnẹá lă ĝinerícă/pū [k] să punẹá ͜ ẹárâ másă la ĝineríĝcă//şî la úʳmă/să ͜ ĉa fⁱii̯ecàrẹ-acásă sẹára/ş ͜ la úʳmă s-aduná lā...másă//sẹára/cîn ͜ trebūẹá să dẹa dáru//şî...ágā ͜ i̯erẹá núnţa//

[Şi luni...]

şî lunᵘ/da/i̯erẹá şî lunᵘ//úni făĉá şî lun [ɛ] lunᵘ/dánţu la ͜ úʳmă/să plimbá pîn̦ ͜ sat/punẹá másă ͜ î.../dẹ//şî...

[Aşa-i zicea la obiceiul ăla de luni...]

aşă/da/lunⁱ//lunⁱ cu rakiᵘu/aşá să spunẹá//lun̦ ͜ cu rakíu//

[Aceeaşi]

861. VÎLCELELE

(jud.Ialomiţa)

Culegere: 1974; CB, BM, MV: transcriere: CB

nu ͜ ştiⁱàn ͜ dă ͜ dóctor

[Cînd erau copiii bolnavi mai demult şi nu prea erau doctori...]

nū ⁱerá//

[Dar ce le făceaţi ?]

998

ne duĉ^{e}án‿la bábe̥//

[Și ce le făcea ?]

î̆i̯‿trăĝe̯á/le cătá júngu/îi̯ trăĝ^{e}á...pă pi̯ept^{u}/pă spát^{e}/le cătá júngu cu‿^{c}î̆ti̯-un̄ u̯ó^{u}//

[Cum ?]

ŭi̯te spărĝá u̯óu/șî [ɛ] númai̯ găl^{b}[ɛ]gălbinúș-ólḁ//i-l pune̯á pă pi̯ept^{u}//ŭi̯te̯-așá-l plimbá[1]//îl unĝ^{e}á cu ulé̯i/pă...pă pi̯ĕp^{t}/șî-i̯ pune̯ắ gălbinùș-óla...//dacă nū...ave̯á pă pi̯ept /nú să spărĝé̯//îl întorĉ^{e}án‿cu spátili//șī...dacă-l găse̯á [k] i̯erá pîn‿spáte/să spărĝá ó̯o-òlḁ//ș‿p-ó^{r}mă pune̯ám...p-o hîrtie̯-albástră/-i̯ pune̯á/cu cínipă d-áe̯a/și‿î...cu tămî́^{i}e/șî́‿i̯-o pune̯á pă spáte p-acó^{l}ő/pe̯ste ò̯o-ălḁ//șî-l înfășám/și̯...ple̯cám acásă/și̯...^{l}‿lăsám...dă‿dormi̯á așá un‿som^{n}/^{cu}‿i̯el și̯/p-ó^{r}mă...^{i}i̯-l lo̯am/ûl scăldá^{m}...//și-^{i}‿tre̯ĉe̯á copílu^{lui}//da acúmă...te du [k] să dúĉe la dóctor/la...//ḍa[2]//dà‿no^{i}‿nú‿ști^{i}àn‿dă‿dóctor/nu știi̯ám/cḁ̆[ɛ]nú‿^{i}erá...//

[Da' se mai și prăpădeau copiii mici.]

să mai̯ prăpăde̯é̯//da//care[ɛ]i̯o zi‿că care n-áve̯a zíle do̯ámnă drágḁ̆//că i̯o cum am‿fu̯ost i̯o dă bolnávă/n-á^{m}‿mai̯‿zìs‿că‿méi̯‿mă sc^{u}ól^{u}//ḍa o lúme̯-a zis//că i̯o bine nú‿mai̯‿mă fa^{c}//cîn‿am plecá‿lă...f [k] dóctor//la spitál//șī‿e̯ácătḁ̆ !//o [k] mai̯ i̯e șî dóctori/...ș$\hat{î}$-o̥ mai̯ hi șî zíle/nú‿ști̯u/cun‿să ma‿s^{p}[k] v̥-o spui̯//nda//

[Și cînd țipa copilul mult, atuncea ce-i făceai ?]

î̆i̯ dăde̯án‿țíță/nu vre̯a să súgă̄/l̯‿lu̯am‿î̄m‿bráțe/...îl mai̯ scăldám//ĉé să-i̯ fac ?//ḍ-áste̯a-i̯ ^{făĉám}//

[Și cînd îl durea burta ?]

cî̆n^{d}‿îl dure̯á burtíca/...ĉé‿^{s}ă [ɛ]ĉé̆‿să-i̯ fáĉ^{em}//îl dure̯ắ/plînĝ^{e}á//nú‿știi̯à^{n}‿să nē.../i̯erá dóctor^{u} ca să ne de̯ā...?!//ne ḱinui̯ám așá cu i̯ei̯//da//îi̯ lu̯an̯ la cîn doámnă drágă//

---

[1] Gest: de jur împrejurul pieptului.

[2] Pronunță inspirînd.

î o fátà/care̯-o am acúma/áe̯a care̯-a plecát /cînd as fo^{z} dúmne̯avo̯ástr-ačí//d-a plecát acásă//i̯erán̯ la sápă la p^{u}orúm do̯ámnă drágă/și...háole̯o ! și ^{i}erá pî la jumătáte//fátà/cu crăcán d-ásle̯a/-i̯ făčán̯ cu crăcán^{ii}/și-^{i} pune̯ám în če̯arșáv așá/ca să...să... îi̯ ții̯e dă úmbră//șî noi̯ i̯erán̯ cū...rîndu^{r}li/apro̯ápe dă...càp-ólă-lànt//ș fáta erá la jumătáte//ș-a vînít un nu̯or/un nor dă plo̯áe/ ș-um̯ vînt /și ń-a lo̯a^{t} fáta/do̯ámnă drágă//pă sús//pă sus cū [ɛ] ále̯a/cū le̯ágăn-óla/cu tot^{u}/și ń-a dus-o î răstáv//fátă//ā ! i̯o ám murí/ni^{u} n-am mai̯ știú dă míně//síma fugá și căde̯á//fuĝ^{e}á lúme̯a// șî...a căzú la ŭ răstáv//le̯ágănu cu fáta//nìmi^{c} n-a avút^{u} !//dă !// nìmíc ! c-a să [ɛ] hí avútă čevá/nim^{i}í^{c}//da//

io̯ána di^{e}ácu

șài̯zéč^{i}...șî șápte [de ani]

cása

[Vrei să ne spui cum se face o casă aici la dumneavoastră ?]

d-ezémplū...la nò^{e}-aíč^{i} s-a făcút cása dîn pămín^{d} bă^{tút}//m-am hotărî să-^{n} fa^{c} cásă/d-ezémplu [ɛ] ám vorbí cu femé̯e̯a/acólo ca fiecáre și/^{h}ăi̯ să báte̯m...și noi̯ [k] fáčen̯ șî noi̯ o ^{cásă}//și...àm săpát pămîntu/o gro̯ápă máre dă...șáse métri̯ dă...lúngă/adîncă dă d^{u}oi̯ métri/și...am aruncá pămîntu̯-afáră/în tímpu cînt...îl săpám/îl udám/pămîntu/să fí^{i}e mo̯ále//puțín a^{șá}//și pă úrmă am adús... méșter^{ii}/că erá méșter^{i} inainte/dă...băte̯á perétili/...ă...duláp^{h} ...p-o párte șî pă áltà/par^{i}...dă salcím/îngropáț^{i}...dîn...tr-u^{m} métru jumáte/u^{m} métru jumáte-n î...în î...așá pîn la peréte/și strînĝám...lémnu cū lánț^{i}//cū...lánț/cu...d-ásta dă...scos ápă/

---

[1] Soțul informatoarei, informatorul Diacu T. Sima

[2] Pronunță inspirînd.

1000

lanț/și...ún̆i...ac^{u}oló pă cĕ...avẹá niște lémne/curmeziș așá/ĉ-am‿ vạzu^{d}‿lă...méșter//niște‿lémne curme^{z}iș‿așá/dă tréịzéc^{i}//și punẹá u‿lemn așá acoló‿la...duláp^{h}/și‿punẹá pămînt//și‿pŏ‿úrmă-nĉepẹá cu máili//máe dă lem‿mar^{e}-așá/și băt[ɛ]bătẹám rîndur^{i} așá//la un duláp...merĝ^{e}ă...treị rîndur^{u} dă pămînt//șị așá‿am...văzú^{t}//

[Asta era peretele, da ?]

da//perétĕle//și merĝáṇ‿roátă/cum să véde/cás-așá...//cîn‿ ajunĝá la úșă/^{u}o lăsá/...tot cu duláp^{h}//și pînă...sus//ắcúma/... sus/am căpriorit-o/cu meșt [k] méșteru/nu n[ɛ]ịo nu/tîmpláṛị/șị ...țigla...mẹ-a [k] ^{i}el mẹ-a așăzát-o/mẹ-a kituít-o/tîmpláru mẹ-a așăza^{t}...úșili/noị dắcît aṃ‿foz‿datór^{i} să...^{u}o lipím//

[Cum o lipiți ?]

d-ezémplu ịo am aíĉ^{i}/sus/tavánu//númaị dă le^{mn}//a^{m}‿pus grinḍă/dă...^{u}obzéĉ^{i}/șáịzéị/dîpă cum...în‿treé‿grinda/și pă grin^{d}ă‿am bătút...uṇ‿lanț a^{șá}//și po‿úrm-ạm tăẹá lem^{n}‿cu lemn așá/la rînd/ ạ-am pus pămîn‿dă ^{sus}//între ịéle‿ắdica [ɛ] lanț și la jumătátẹa grinẓẹ-aíĉ^{i}/și lă jumăta$^{tẹ-astalaltă}$//ști-ntre și [k] între grindă...am...tăẹá^{d}...lémnẹ-așá/și rárẹ-^{așà}//și‿po‿úrm-am pus pămînt cu pá^{i}e/șị ḍă sus//am dat cu...scîndura/cu...fèmiili ^{cu}...//

ǵínẹa vasíle
tréịzeĉ^{i}‿și‿òb‿dă an^{i}

mi s-a-necá‿băẹátu

am avút‿ĩ fetíța príma dátă/mẹ-ă [ɛ] a zăcu^{d}‿nóo lun dă zíl^{i}e//și-n nóo lun dă zile‿am pịerdút-o//fetíța//după nóo lun dă zíl^{i}e am umblá^{t}...pîn toz^{i}‿dóctọri/pîn...tọáte bóbili/pîn...peste t^{u}ot sạ...//nu am putú^{t}‿să-ị găsim lẹácu cu níĉị-uṇ‿kip șị... am pịerdút-ọ//

cîn^{d}‿a-mplinít^{t}‿fátă...mai̯ avẹá dóo săptămî́n^{i}//maẹ-ádu mămícă! //dọ́o săptămî́n^{i}...mi s-a-necá‿bằẹá^{tu}//a vení‿dî́‿la şcọ́ală/dạ la bucurẹ́şt^{i}/şî...stăn‿dă vórbă cu i̯el/an̦‿gătít mîn̦cáre/am mî́n̦cát//cū băẹ́átu̯-acọ́ale-şà/şî ĉé-i̯ spúne lu tái̯că-su/

zî́ĉe "tátă/-n‿dai̯ vó^{i}e" ^{z}î́ĉe "să mă duc şî‿ẹo cu biĉiĉlétă dăvále lă livádă/...s-adúc‿ū...şî́‿i̯o nịşte ĉiréẹe"//

^{s}tái̯că-su ĉé-i̯ spúne/"má^{i}‿tàtă/" ^{z}î́ĉe "tu ai̯ s‿te du^{3}‿şî́‿nu mai̯ vii̯ curî́nd//şî́‿ü̯ịtẹ́‿i̯o am trẹáb-aĉíi-şà//ves‿că suntém" băteá^{m}...pu̯orú^{m}bu//"sîn̦‿cu...pu̯òrúmbu s [k] aĉíẹ/-adunám...şî́‿noi̯ tu̯áte ástẹa aĉíẹa"//

"númă o jumătá‿dă u̯óră-n‿dai̯ vói̯e"‿ĉe "şî...viu̯ imèdii̯át"//

nu s-a dus [k] a lọát-ọ‿cu biĉicléta/s-a dus pîn̦‿la un̦‿cu̯olţ/ unde s-a fi dus ^{i}él/s-a-ntórs‿înapói̯//s-a-ntórs înapóẹ-a văzút...pă vále aíĉî-şá la n^{u}oi̯...i̯e ápa//à‿văzút cu̯opii̯ acu̯ólo-şa//^{ă}‿lăsá‿biĉîcléta fọárte frumós pă málu ápi/...s-a dăzbrăcát/ş-a dat înót//ş-a [ɛ]trecú‿dîn...tr-o párte-n...ĉẹálaltă párte//a trecút/a vorbít cu cọpii̯i/acu̯óló/cu bă^{i}éţ^{i}‿î [ɛ]d^{ă}-o sẹáma lui̯ ac^{u}óló/ĉẹ-o fî discutát i̯ei̯/cá‿zî́ĉẹ "mă du‿cá‿m-aştẹáptă tátạ"//a trecú/ş‿pî́‿la jumătátẹa ápi cîn‿să trẹácă-nnapói̯.../n-a mai̯ putú‿să mai̯ trẹácă cop^{i}ílu//s-ă...î́mui̯át piĉọárili/ĉẹ-o fi făcút i̯el/că a strigá^{t}: "salváţi-mă ! salváţi-mă !"//pă ĉíne să mai̯ salve [k] ĉíne‿erà să-l salvéze/că nu‿erá dăcî^{a}‿vo trei̯ pátru copilá^{i} pî́‿lîn̦gă i̯el//

cîn‿nẹ-an‿dus noi̯.../l-an̦‿găsí‿mort/sul [k] l‿scosésẹ pă márnẹa ápi şî.../erá mu̯ort c^{u}op^{i}ílu‿ûn̦^{că}//

balá^{i}ĉu ve anica
pàtruzeşî́unu dă an^{i}

---

[1] Se adresează fetiţei sale, cerîndu-i să mai aducă apă.

1002

cínⁱ̯epă

i̯erá doᵘ̯o félur dă sói̯ur/nu ștⁱ̯u cum‿ĩ.../príma cínⁱ̯epă/îi̯ dăde̯á spícu/...șî ái̯làntă care‿erá dă to̯ámnă o [k] nú-i̯ dăde̯á spícu/ș-ápăi̯ c [k] áe̯a care-i̯ dăde̯á spícu și i̯erā́...dă várā...o adunā́ŋ‿/că‿e̯a vine̯á ș‿să cᵘ̯oče̯á/șî o adunáŋ‿/ș-o făčám munek'é [r] munek'e [k] munúk'e mičᵉ̯-așā́/ș-o legán‿dă dóo or așá...//ș-apăi̯‿i̯ē...o luu̯áŋ‿cu táta/cu cărúța/șî‿ne dučé̯am...la uŋ‿sad‿večín ai̯č [ɛ]șe-șă la ápă/șî...o băgám în ápă// [ɛ] u̯ō...băgám în àp-așá/șî pune̯ám pămînt ...pă̄ i̯a dă[1]... nu ști̯u cum̄ îi̯ spune̯ā́...să tope̯ásčă//ᵘ̯o tope̯a//če̯‿"mérǧe‿la tᵘ̯opi̯álă//ș-apăi̯...ᵈesigur că̄...u̯o spălám...frumós în‿î...áp-acóˡ‿/ș‿cîn‿vine̯ám acásă/ave̯á uŋ‿fel dă mélițā/îi̯ spune̯á/mélița//cum i̯erá i̯a acu̯ólo/...ŭne făčá...bătrîni/hapucásem dîn bătrînᵉ̯-așá/dóo scíndurⁱ̯ așá cu... [ɛ] la cápăt//frumo̯ásă‿erá cu...//ș‿tᵒ̯ā́tă zío̯a băte̯áŋ‿cu...toporáșu/ [ɛ]dă i̯a să fărîmá mărúnt așá[2]/ș-o băgá máma/ș-o melițá șî//mă ține̯ā́/lîŋgă‿e̯a aco̯ále̯e/ca copíˡ‿dă...băte̯ám/"hai̯ [ɛ]ʰai̯ dă ajutór șî tu mámi aíči-șa/că úi̯ti...dáda nu-i̯ ači̯éa/nén-tu nu-i̯ ačí̯e̯a/șî dă-m ajutór șî mii̯é‿aíči-șa sā ...bătⁱ̯ém la cínip-ásta"/ș-ápăi̯ o băte̯a/ș-o făčá fui̯o̯áre̯-așá/luŋǧⁱ...//șî după‿áe̯ā u̯ō...ave̯á darácʿ//ș-o dărăče̯á//pîn̄ darác/ᵘ̯o dăde̯ā́//cîlți-i̯ torčᵉ̯ám...cᵘ̯opíi̯i/noi̯ ca copíi torčᵉ̯ám cîlțⁱ/i̯ară máma torčᵉ̯á la fu̯úrcă/fui̯óru/ [ɛ]ăla mā́rili/búnu/če‿erá/torčá...//că torčᵉ̯á/pune̯á pînză/dîn‿e̯ā//pune̯ā́ sáčⁱ/pune̯ā polo̯áǧe/pune̯á...saltélē/mă roᴳ‿/to̯átē...áste̯a če să...pregăte̯á dîn̄...//

[Aceeași]

---

[1] Își drege glasul.

[2] Gest.

^{g}îṇdắĉi̯

[Cum se creşteau gîndacii de mătase ?]

ắe̯-acúma/primăvárā [ɛ] i̯óte áre dóo săptămín^{ĭ} dă cînd‿ī... învii̯ázā i̯ei̯//dă micúț^{i}/după ĉe a-ṇvii̯át i̯ei̯/ī‿hrănést^{i}/cu frúṇza/-i̯ skímb^{i}/ la dóo zíle-i̯ skímb^{i}/ frúṇzà/ în ... stre̯átu ...lor ac^{u}ólo/dā...mîŋcáre/care mănîŋcă i̯e̯i̯ acu̯ólo/îi să skímbā...frúṇzā.../[ɛ] áre nişte hîrtíi̯e...frumo̯ás-aşá pusā...//şi îi̯ skímb^{i}répide pîṇ‿hîrtíi̯-áşa//noi̯ nū [ɛ] îi̯ creşte̯ám pîṇ‿hîrtíi̯e/că i̯erá [ɛ] álte tímpur cînd ^{i}erám noi̯/cu c^{u}op^{i}íi̯/da acúmā... créşte copí^{i}-ắşte̯a/áre la şco̯álā‿acólo-şa/îi̯ skímbă fo̯árte répide/cū hîrtíi̯è//să úrcă pîṇ‿hîrtíe/şi‿îi̯ skímbă/nùmadăcît îi̯‿ī... skímbă//

[Şi dumneavoastră cum îi schimbaţi ?]

noi̯‿îi̯ skímbăŋ‿greu̯/că-i̯ skímbaŋ‿cu mína/pă fìi̯ecáre//îl lu̯áŋ‿cu mína/-l mutám...pă curăţe̯éniie/dă-i̯ făĉáŋ‿curát/pă áltă párte//i̯ar cîṇ‿să-ndeşá/...i̯ei̯ dă...să mărge̯á/^{g}îṇdắĉi̯//că...cîn ^{i}erá mic^{i}/i̯erá um‿p^{u}umn dă sămînţă/ac^{u}ólo-şá/cît‿e/da dîntr-un pumn/... băgám în dóo cámere d-áste̯a/că nu-ŋcăpe̯á...cît i̯erá dă mult//şi-i̯ mutáŋ‿cu mína/pă fì^{i}ecáre gîndăĉél/îl lo̯áŋ‿cu mína şî-l mutám.../îl skimbám pă fìecáre̯-aşá//erá [ɛ] mai̯ gréu̯/atúnĉa/dă mutát/că acúmā‿a eşít...uşurínţă/mai̯ búnă/mai̯‿ī...//

[Şi după aceea, mîncau şi creşteau...]

i̯ei̯ creşte̯á dîṇ‿zi ĉē mérĝe/că dacă le dăde̯ái̯ şî no̯ápte̯a/şî no̯ápte̯a-r fi mîŋcá/da...să făĉ^{e}á trîntor/nu să pute̯á să mănîṇĉe ş‿no̯ápte̯a//nu să po̯áte//lē‿dai̯ dóo mése pă zi/şi...i̯ei cu ástā...să hrăneşte//cu do^{u}o mése//îṇ‿zi// [...]

[Da' au zile în care nu mănîncă şi dorm ?]

bā/i̯ei̯ tot tí^{m}pū/...dă dóo‿or^{ĭ} pă zi să ştíi̯e/să li să de̯ā másă/dă dóo‿or pă zi//r [k] i̯ar rest...mai̯‿ī...fáĉe páuză şî i̯ci̯//

nŭ să poáte şi̯...

[Şi pe urmă, cînd le venea timpul ?]

cîn‿le vínĕ tímpū/i̯ei̯ fáĉē...gogoáşa dă̄...urz^{e}éştē...síngur^{u}/ [ɛ] înĉépe să urzoáscă/şî i̯ei̯ nu mai̯ mănîŋc-atúnĉa//să ^{u}úrcă/ [ɛ] că le púnem̄...mătur^{i}‿ī/d-egzémplu...cum̄...crăcuţ-ast-aşá /le púnem̄...pîn i̯éi̯/aşá//şî i̯ei̯ víne/ş‿să úrcă/pă fi^{i}ecáre fruŋzulíţă/pă crácū...măturī/...crăcúţē/...ĉe-àveám̄...//şî ^{u}urzeá/pă ^{i}éle/la [k] dóo zíle nu le mai̯ dădea^{m}‿mîŋcáre/că-i̯ vedeám/c-atúnĉa să urcá/síŋgur^{i}/...ş‿nu le mai̯ dădeám mîŋcáre/să mănînĉe să...//şi‿i̯ei̯ urcá/atúnĉa urzeá şî...să urcá síŋgur/nu ma^{e}-aveám...treábă/ [ɛ]d-ŏbi̯á apucáŋ‿să să fácă mar/să...scăpăn‿dă i̯éi̯/că pîn t^{u}os^{t}‿puómi ne c^{u}oc^{u}oţá máma/şî ne...trimeteá după frúŋză peste t^{u}ot^{h}//

[Aceeaşi]

a fost‿ŏdátă ō...cápră

a fost‿ŏdátă ō...cápră/şī aveá trei̯ i̯ez^{i}//ī...únu i̯erá [ɛ] mai̯ máre/únŭ‿mijločíu/ş-únu ĉei̯ ma [k] şi únu mic//ī...ĉe [k] aĉéla máre ş‿cū ăĉéla mijloĉiu i̯eráu̯‿ī...nebunátiĉī/...^{a}ar‿ī...aĉélā mai̯ mic‿ī...i̯erá...cumínte/şi‿o ajutá pē máma sa//într-u^{n}a diŋ‿zílē‿î ...cáprā...i̯-a kemeá‿pe t^{u}oţ^{i}‿ī...trei̯ i̯e^{z}‿şī..le-a spus că să dúĉe‿îm‿pădúre să le-adúcă...^{m}îŋcáre//atúnĉ^{i}‿i ^{l}e-a spus să nu dea drúmu lā...úşā...pînă‿n-aúdē‿ī...vóĉa supţírē‿ā máme^{i}//lúpul a ascultá‿dă după uŋ‿copác/şī cînd a plecat‿î caprā/a venì‿şi a şt^{r}i [ɛ]a strigá lā...i̯ez^{i}//cum le spusése máma să striĝe//cîn‿strigă mamă/să dăskídă úşa// [ɛ]atúnĉ^{i}‿ī i̯édul ĉel‿ī má^{r}ē/a vru‿să deā/ drumu la úşă//i̯ar‿ī aĉéla m^{i}ic‿i a spus că nu i̯éste mámă/mama are‿ī...vóĉa mai̯‿spuţíre//atúnĉ auzíŋ‿lúpul/s-a duz‿la fi̯erár/să-ţ^{i}‿ī ascută d^{i}ínţi/să...vorbeásca mai̯ supţíre//cîn‿s-a dus‿ī...acólō

[illegible]

f^{i}erárul i̯erá úrsu//i̯-a ascuţí‿dínţi/şi cîn‿a venít‿î...a-nĉepú‿să striĝe//atúnĉ^{i}‿î...i̯édu^{l}‿ĉel‿î mára/a vrut e̯ár să dăskídă úșa//î‿i̯édu^{l}‿ĉel mik‿i̯-a spus că să nú dăskídă// [ɛ] i̯édu ĉel máre a‿as [k] n-á ascultát//i̯el‿î [k] ș-a dá‿drúmu lă úșă//î‿i̯édul ĉel máre s-a ascúns‿î după ^{u}úșă/ĉel‿î miljọĉíu̯‿ŭ...sub‿î...álbii̯e/i̯ar‿ă aĉéla m^{i}ic/în‿cuptóru lă mașínă//cîn‿a venít‿î...lúpu/a găsí‿pe a^{ĉ}é^{l}ă máre//ș‿la mînca^{t}//pe úrmă...ă...s [k] ă sta‿să mai̯ se odihne̯ască/și...a sta^{t}‿pe....álbi^{i}e//și...atúnj‿l-ă mîncát și pe-ăĉéla mijloĉíu̯//àcu^{m}a l-a căutá‿ș‿pe aĉéla mic/și nú l-a găsít//șe̯-à‿plẹca^{t}//atúnĉa/cîn^{d}‿a vẹni‿cáp^{r}a/cu...lácrimile‿u̯ok‿î/i̯édul ĉẹl mic‿î i̯-a spus‿î...întîmpláre̯a cáre...a făcút-o lú [ɛ] pul//atúnĉe̯ă ...cápră‿a pregătit‿î...plăĉíntă/să fácă pu̯ománă//ș‿s-a du‿și lă ur^{s}/să-i̯ spúnă ^{c}ă...nu ștíi̯e ĉíne‿e̯-ă mîncát i̯ézi//àpói̯‿î l-à‿invitá‿ș‿pe lu^{b}/là‿pománă//a făcút un‿î.../a făcút o gro̯ápă-m‿pămín^{t}/ă‿apríns un‿fu̯oc/ [ɛ] peste gro̯áp-a pus o rogojínă/apói̯‿î a făcút u^{n}‿scáun/de ĉe̯ára//șe̯-a pus o másă//și i̯-a pus sarmále lă lu^{p}/și lúpu...ă stat...pe scáun//și...doge̯áre-aĉée̯a dă la foc îi̯ să to [k] în‿cí‿se‿îngreuná i̯el‿î/...s^{c} [ɛ] scáunul de ĉ^{e}ără se tope̯á//și pînă la úrmă a căzút în‿î...în...gru̯ápă//^{şî} pe úrmă... i̯édul ș‿cu cápră‿a-nĉepú‿s-arúnĉe cu bulgár^{i}‿in i̯el//

ĝíne̯a ve trí^{că} [zis] títi
únsprezèĉe an^{i}

862. PODU PITARULUI

(com. Plătărești, jud. Ilfov)

Culegere: 1972; CB, MM, BM, MT; transcriere: BM

grîu

tu̯ámna cîn dípă ĉe făĉ^{e}ám ou̯árle-àste̯a dă miríșĉ/tu̯ómna se-

1006

mănáŋ‿gríu/a tréga ųáră arám//dă dóo ᵘoriⁱ ᵘogᵘór/şî ųo dátă semănáŋ‿gríu dasúpra/şî cu plúgu răsturnám bųábili dădăsúpt//cu plúgu răturná brázda/şi răstuʳná cu bǫábe cu tᵘot/şi i le băgá dădăsúb‿bǫábeli/da nu [r] nu adínc/îŋ‿fáţă...al dᵘoįl [k] la grîų/ca să nu scáză bųábeli prea adínjⁱ‿maį mul‿dă/itᵉ-aşá dă treį dégite//

[Dar ce făceai cu grîul ca să nu îl mănînce ciorile ?]

ă...l-împįetrám//

[Cum ?]

àşá//lųam pʰįátră d-áǫa vînăta/nù‿irá práfur ca acúma/pįátră vînăţă/ş-o pungám şî să tᵘopʰįá‿ⁱápă/î‿ápă cáldă/şi făĉᵉám şásę dúble/c-aşá băgám/şásę dúble/a dᵘoį decalítri‿cum să zîĉe dúbla/‿vita‿árę įa//pungá‿şásę dúble pă príspa‿ásta aĉílǫa/şî únu-ŋ‿turná ápă/ş-įo cu lopáta-l skimbám aşá/dă udám tųáte bǫábel-èlǫa cu ...cu sᵘolúţii-áǫă/cu pʰįátr-àǫa vînăta care-l pungá să topʰįásc‿în căldárę//şⁱ‿să făĉᵉá bǫabęli vínete//bǫábili/nú‿mac-avęá cᵘoluérea dă rᵘóşię/cum i...ⁱorᵉá gríu/să făĉᵉá vinîţă/ca pįátra vînîtă//şî ...nu-l [k] dųar îl stropįám aşá/să să úz [ɛ]dă gríu/şⁱ‿p-órmă să zbiĉᵉá bǫábeli/şⁱ‿cîn [ɛ] lⁱe pungám î‿sah/şi acólu la loc/semănám //ᶜûŋ‿spuį că...semănám/pă‿úrmă arám/şî‿băgám bǫábįli/įǫ sⁱemănám/ şî‿cᵘǫpʰiⁱi mį-ará//saų dac-aveá cᵘopʰii miĉ/lųaŋ‿femeᵉa/şî‿mį-ará femeᵉa/şⁱ‿ęo semănám//

dacă să făĉᵉá máre griᵘu/pî‿įúniⁱe/įúliⁱe/ă‿ne‿dĉᵉáŋ‿şi-l sèĉerám//şi-l făĉᵉáŋ‿snᵘopʰ/snᵘopⁱ să pungá treįsprezèĉe snᵘopʰ/ căpʰiţ-àǫa caré‿să‿făĉᵉá/claⁱę să numęá//dóo cⁱlă [r] dóo [r] dóo spʰiĉųáre d-áˡǫa sî‿făĉᵉá ᵘǫ cláǫ/-aşá să zîĉᵉá//ᵘo cláǫ-àrę dă doozeşàsę dă znopʰ//įar núma um‿piĉᵘór/ᵘo jŭmá‿dă cláĕ‿árę treįsprezèĉę//víne treį/pă fⁱiⁱecàre cųolţ/şî‿únu dasúpra-ŋ‿cap//ᵃşá că ⁱęste treįsprezèĉe znopʰ//

[Cum se chema snopul din vîrf, al treisprezecelea ?]

---

¹Informatorul tuşeşte.

ála să númi̯á cálu/că ^{i}er^{e}á căláre̦ pă t^{u}oț^{i}/pă toz^{i}‿znóp^{h}i/i̯él ținge̦á dă plu̯á^{i}e̦ să nù‿íntre la spíĉe ápa//dak-e̦r^{e}á seĉerá cu mașína/punge̦áŋ‿cîte pátru zn^{u}o^{p}‿pă [r] pŏ‿cu̯olț//că-i̯ făĉ^{e}á mai̯ miĉ/și laț^{i}//și punge̦án‿dasúpra tréi̯//d^{u}oi̯ alăturás/șî‿únu dasúpra//ș^{î}‿st^{u}ot așá dóo piĉu̯áre̦ să numi̯á...^{u}o clá^{i}e̦//p-órmă cărém/gríu cu cărúța/únu sta sus îl așĕzá gríu...gríu cu spíĉe cu t^{u}ot/cu páe cu tot/s [k] legá zn^{u}op^{h}i-ŋ‿cărúță/așĕzá/șî‿venge̦ám/ș^{î}‿făĉ^{e}ám o șî́ră máre lúŋgă̦/unde̦ să făĉ^{e}á tábăra dă...dă treeráŋ‿gríu/d-aduĉ^{e}ám mașînă ^{d}‿la cîte̦-um‿b^{u}oi̯ér^{i}/plăte̦ám n^{u}oi̯ ^{u}om [k] u̯ámeni//îi̯ daŋ‿la f^{i}i^{i}ecàre kílă/adi̯că la ĉî‿ste dă kilográme/-i̯ dam o dúblă dă grîu̯//[...]și ne treerá gríu̯//l-aduĉ^{e}ám acásă-m‿magazí^{i}e̦...

[Spune tot așa, pe îndelete, cum se treiera grîul ?]

îs‿spui̯//băgám așá: ^{î}ăi̯ cu puțín^{i} cu puțíŋ/ș-ăi̯ cu múltă ĕi̯ cu mult//nù‿săra‿cu b^{u}ogáț amesticáț^{i}//că-i̯...dacă úni̯-ave̦á grîu̯/zéĉe/dóoj‿dă p^{u}ogu̯áne/ĉe să íntre să-i̯ munĉ^{e}áscă ăla c-um‿p^{u}og^{u}ón/la ăla cu dóo̦j‿dă pogu̯áne̦//ș^{î}‿băgá ăe̦a săráĉi d-o párte/și‿ăe̦a bogáți t^{u}os^{i}‿d-o párte̦//ș^{î}‿făĉ^{e}áŋ ~~cîte~~ tréi̯sprezèĉe ș [k] pînă-n doozej‿dă cărúț^{i}/că să punge̦á pátru tîjál^{i} dă̦ cărá páili dă la... spátili mașíni/dă le duĉ^{e}án‿^{d}ă̦ le făĉ^{e}á șíră/páili//i̯ar bu̯ábili le cărá acásă̦/^{î}ave̦án‿dóo̦ cărús^{i}/sau̯ trei̯ cărúz^{i}‿dă [ɛ]/care̦‿cărá numai̯ bu̯ábe-n̦‿sat/șî la míne/ș^{î}‿la dúmne̦atá/ș^{î}‿la ăla/ș‿la ăla//áe̦a ^{i}ere̦á numíte cărúțili númai̯ pentru cărá‿bu̯ábe̦//i̯ără ^{î}álte șáse șápte zéĉe cărúț^{i}/dûpă cîț^{i} intrái̯ ei̯‿in ĉ^{e} átă̦//cărá grîu̯ dî‿șíră/ș-aduĉ^{e}á la mașínă/trăĝ^{e}á ^{u}o cărúță pă párte̦-asta/úna pă párte̦-à^{i}slantă/^{u}ómu da...sn^{u}ob‿dîŋ‿cărúță/la ăl care̦ dăzlegá znóp^{h}i//^{i}erá d^{u}oi̯ c^{u}oșár^{i} care băgá gríu/și d^{u}oi̯ dăzlegăt^{u}ór^{i} ală̦tur cú‿e^{l}/ăla-n dre̦ápta/ș-ăla-n̦‿stînga/care̦ dăzlegá zn^{u}óp^{h}i/i̯ar ălá‿cú‿cărúța rídicá zn^{u}óp^{i}i/dîŋ‿cărúță/la ăla pă mașínă sus//ăla-l dă̦zlegá/i-l da lu ăla/ăla du̯ar îm̦f^{i}ig^{e}á mînă‿i̯el/i̯‿da-l [k] în t^{u}óba mașíni//páili și [k] curĝ^{e}á la...spátili mașíni/șî bu̯abe̦le curĝ^{e}á-n̦‿

1008

fáță//șî‿ụámenẹ/-avẹám ụámenⁱ/cᵘopíⁱ/ĉe ⁱerá/dă cărá bụábili/dă-l punẹá grămézⁱ‿grămézⁱ/bụábilẹ-așá dă...dă...treerá ᵗ/pă [k] așternú‿zăbláu̯‿jᵘos/șî‿cărúțili care venẹá dă cărá-ṇ‿satᵗ/avẹá u [k] dᵘoi̯ ụámeṇ‿cáre munĉᵉá núma‿la-ṇcărcá‿dúblẹ//cărcá cărúț-ásta/venẹá álsta//cărcá șî p-áẹa/șî ⁱăi̯ dᵘoi̯ ụámen númai̯ măsuráu̯ la grîu̯//ș-a [ɛ]avẹám ụámenⁱ/fiⁱecàre ᵘom cu cărúțà/avẹá ș-ún‿om//că ụa [k] aíĉa dacă ⁱerẹá‿acásă/ĉíni‿irá să mai̯ dăscárĉe/că ᵘom [k] ˡúmẹa ⁱerẹá la mașínă//ᵘo femée cáre-l sta ș-ẹa dă făĉᵉá mîṇcar/dă lẹ-aduĉᵉá mîṇcárẹ-agólọ//avẹá ᵘom la dăscărcát/ăla-l da cu [ɛ] dúbla dă grîu̯/pă drícu cărúți/i̯ar ᵘómu caʳe‿erᵉá al lui̯/tᵘot munít [= numit ?] pentrŭ‿el/îl lụa/șî-l dășărtá-m‿magazíẹ//

[Dar cu paiele ce făceai?]

păi̯ țẹ-aṇ‿spus/că avẹám pátru tî̃jálⁱ/care ᵘómu muná cáⁱi/șî únu care ținẹá tîṇjála/dă punẹá fúrca‿acólọ/lánțurlẹ-álẹa dóuli//și-j‿lụa tárga/ș-o duĉᵉá unde să făĉᵉá șîră/dă páẹ//i̯ar pátru ụámenẹ -aveáṇ‿la spátịu [k] la...la spátili mașíni/care da únu-ntr-o párte/unu-ntr-o párte/dᵘoi̯ cu skímbŭ‿dóo skímbur ⁱerẹá//dᵘoi̯ ᵘo dátă/dᵘoi̯ ᵘo dátă//dă le făĉᵉá purcᵘói̯/nu cuṇ‿curĝᵉá ⁱéle/să stẹa‿așá//le făĉᵉá ca uṃ‿fel dă purcᵘóẹ-așá/bínĕ‿așăzáᵗ/șî punẹá tî̃jála/cu lánțurili/únu p-ọ párte/únu p-ọ ᵇártẹ/șî‿băgá uṃ‿furcᵘói̯ pă...cápịteˡᵉ lánțurⁱlor/să [k] dădăsúp/șîⁱ‿p-órmă pᵘornẹá cái/și-l duĉᵉá la șîră//la șîra dă páẹ//

răducán ĝe niculáẹ
șaptezeșîᵘòb‿dă anⁱ

ịerẹá lupʰ

ịerẹá lupʰ/ịerẹá-m‿pădúrẹ-àsta/vẹnẹá și lụa[1]... mị-a lụatʿ míⁱẹ um‿berbⁱéc/a sărít pestẹ ụobᵘór/șî...a lụaᵈ‿berbécu ș-a sărí‿cu ⁱel peste ᵘobór/afárä/şî‿prerbécu pą bătătúrą/s-a-m̦fʰíp‿cu piĉérîli-m‿pămînt așá să nù-l‿dúcą/şî...ⁱerᵉá zgîrîęturⁱ pă bătătúră dă...pⁱiĉérîli berbéculúį//şî‿l-a dus într-o grǫápă/uni‿să scᵘotęá pămíŋ‿gálben dă liphítᵏ/feméⁱili/tot îŋ‿sat acᵘólo/nú‿stam aíĉa/stam dă vále-ŋcóˡᵒ/áltą cásą/undę-a staᵗ‿táta//şî‿l-a mîŋcát îŋ‿grǫáp-àęą/da nú‿l-a mîŋcá‿tᵘot/a mîŋcá‿dî‿įel/şi...termẽnát//įar la.../a plecá‿p-órmă la pădúre//venęá‿sat //şî...lă nevástî-męa‿acásă/avęá tá-su ųoį múltę/ĉíŋze‿șáįzîĵⁱ‿dă ųoį/saų şî ᵘo sútâ//avęá ᵘobóru mărúnt/ş-a sărít pá-m̦velíș/ş-a zgîrmát îm̦velíșu/că‿a fos‿cu stuf/ş-a sărít î‿ųobór înăúntru/ş-a mîŋcá‿numa úĝerilę la ųoį//da nu la tųátę//ş-a mîŋcát įel la úĝęrę pîŋ‿s-a săturát//şî...a ișít afáră/tot p-acóló/ş‿l-a găsíd‿diminęáța/î‿ųóili fără úĝer/ş-o cáprę-į mîŋcáse úgerũ/avęá dóo cápre/da úna nu į-a mîŋcáᵈ/da la úna į-a mîŋcáᵗ‿și cápre‿eˡęa úĝęru/şî la frǫzéĉe ųoį/úĝęrle//îŋcól‿nu lę-a făcú‿nimíc//áęą//

---

[1] Informatorul tușește.

[Ți s-a întîmplat să te întîlnești cu el ?]

dă/m-am întîlnít//ⁱęráŋ‿cu cáⁱi-m‿pădúre/ne-m̦voįám...cáⁱi-m‿pădúre la įárbą//să pásca cái pîm‿pădúrę//ş-avęám ᵘo įápą/cu mîŋẑ/care sugᵉá la įa/pátru cąę-erá//și vędéŋ‿că įápa kámă mîŋzu/cu bᵘótu rîŋkezá pă lîŋgă ⁱel binișᵘór așá/şî să uįtă-ŋcólǫ-așá/da ăįlalțî cái nij‿nevóⁱe n-avęá/ⁱeį mîŋcá/nù‿știᵉá că ála ⁱe lup/sau ĉe ⁱéstę/ĉe maį văzúse ⁱeį lup ?//da įápa simțíse că víne lúpu//și avęáŋ‿ș-uŋ‿cíįnę lîŋgă mínę/įo stădęám lunĝíᵗ‿pă įárbă p-uŋ‿sac/îm‿pădúre‿eręám/ș‿cíįnili lîŋgă míne//cîn‿îl văs‿că‿să uįtă įápa-ŋcólǫ-așá/văs‿că víne lúpu//eręá lupųáįcă//năpîrlítą [k] nènăpîrlítă [ɛ]ⁱęrᵉá primăvàra/atîrná zdrénțilę-álęa dą păr pă‿ęa‿așą/urîtą//şî‿vinęá dréb‿la mîŋẑ//įo ᵘodátą mă scᵘol/"șó pă‿el/șo pă‿el"/şî‿cíįnili‿să-m̦vîrtęá pă lîŋgă míne/nu-l văzúsę pă lup//şi į-aŋ‿dat un ĉomág la cíįnę/zic "įo tę-àzmúț îŋcólũ‿şî‿

1010

tu [!] tⁱe-mvîrtéĭ‿lîngă miñe"/l̦-á‿duz‿drácu lúpu̯//á‿iși‿dîm‿pădúre/u [ɛ] ũ‿u̯om zˢăpá la porúmb̦//zîĉe "ⁱét-al drácu lub‿la nemțⁱ/ⁱ al drácu veneá"/zíu̯a//da//da noáptea mîncáse un‿cîrlán la únu//a fos‿ev-cáⁱ-i-m‿pădúre/și...fi̯ omoríse cîrlánū‿și ⁱel veneá să mănînce i̯ár la cîrlán-ula//da i̯o nu mai̯ m-an‿duz‿la...und-ereá cîrlán-ula mor‿m-ain‿duz‿mai̯ dăpárte/da...tᵘot că/i̯el a umblát p-agᶜólo pîmprejúr/șᶠ‿l-am‿văst//

[Același]

u̯óile

le dan‿la ĉobán/da care-aveá múlte/-j‿vedeá i̯el dă ⁱéle//da care-aveám trei̯ pátru/pînî-n‿zéĉe/șî dóozej‿le dîdeán‿la ĉobán‿le plăteám ĉobănítu lor...

[Așa, povestește.]

e/nᵘoi̯ le plăteám um‿pᵘol dă u̯áⁱe/ș-un‿cᵘoș dă pᵘorúmb//dă fⁱíⁱecàre u̯áⁱe//dúpă ĉe fătá mi̯éⁱi/îi̯ ținéam pînă s [k] la páște/să vindeá réstu dă mi̯ei̯/i̯ar‿î...mi̯éi caré‿rămuneá/i dădeám la-nțărcát/la‿ál‿ĉobán/nú‿ũ‿u̯óile-álea să...să...fʰíe-amesticás‿că sugᵉá u̯ói̯li//ș‿făĉᵉán‿tírlă/șî le mulĝᵉá...ĉobánu la tu̯átă lúmea//da lu̯am lápteli cu rîndu̯//la dᵘóo u̯oi̯/să mulĝᵉá u̯ói̯li tu̯at [k] la to‿sátu/șᶠ‿la dóo u̯oi̯ lu̯ai̯ o...láptil-ùla/ĉe [r] ĉe ișá dîm‿mulsu̯áre-ăeă//la dóospie i̯ár...la dóᵘo u̯oi̯/seárea i̯ár la dóo u̯oi̯/trei̯ rîndur să lu̯a pă zi/la cîte dóo ᵘoi̯/șáșe u̯oi̯//dac-aveăi̯ șápte/tⁱe-n [ɛ]tovărășái̯ cu áltu/sau̯ nú‿lu̯ai̯ rîndu̯-òsta/șî lu̯ai̯... rîndu̯-ăĭlantu.../î...încă un‿lápte/lăsái̯ únu datᵘór/o u̯áe/dac-aveăi̯ ᵘo u̯áⁱe stingár‿dă n-áveăi̯ tu...să să/dac-aveăi̯ șápte ᵘoi̯/lu̯ai̯ trei̯...trei̯ lapțⁱ/i̯ar u [ɛ] ᵘo u̯áⁱe né maș-aveá...rînᵗ‿să să i̯a/túma‿al dᵘói̯lea cîn‿veneá rîndu i̯ár/atúnĉᵉa lu̯am șᶠ‿pentru u̯áe̯-äe̯ä/că făĉeá datoriea care̯-a fos‿ș‿cu ĉe mai̯‿e̯reá‿atúnș‿sắ‿făĉeá un‿lápte̯// [...]

[Cum se făcea tîrla ?]

ă...făĉeá fhíiecàre cîti̯-un‿gard acásă/și...sau̯ cu ulúcă/sau̯ dă gar‿dă nui̯éle/șî‿acólo̯ fiecáre duĉeá un‿gar‿d-ále̯a/șî-l împfiĝeá...îm‿pămînt /dă la míne̯ ált uo̯m/dă ăl [k] uómu̯-òla ált‿om/pînâ sắ‿făĉeá tọt obóru//[ɛ]obóru-l dăspărțe̯ám în dóo//le băgám ĩ[ɛ] ĩ‿uobóru care sta uói̯li ne [r] némùlse̯//pă ú̯rmă le mulĝeám.../le treĉeá pîntr-o úșă strímpt-așá/ș‿j‿vi̯ne̯á la ĉobán.../vene̯á la ĉobán/șî...i̯el uo [r] uo̯...nú-i̯ lăsá să...n-áve̯a să tre̯ácă pă sus/că‿ere̯á gard/núma uo̯ gáură cît încápe u̯áe̯a/și i̯el ține̯á ĝenúku̯-așá //

și cîn‿lu̯a ĝenúku/uo [ɛ]u̯-apucá dă gît pŏ‿u̯áie̯/uo treĉeá/șî‿o̯-apucá dă úĝer/șî uo̯...i̯ár dăde̯á piĉóru̯-așá/șî uo̯ mulĝeá.../ĩ‿hîrdắu̯//

i̯ar lápteli pă ú̯rmă̯ să-ŋkegáu/după ĉe̯-l termenám u̯óili să stricurá lápteli tuot/și-i̯ dăde̯á kac‿șî să pune̯á-ñ [k] să-ŋkéĝe lápte/sắ‿fácă brînză /pútina ó‿ave̯ám acuólo/fhíiecàre̯ uom îj‿duĉeá pútin-acólo/cînd /nu mae̯-ave̯á rînd/îj‿lu̯a pútina cu brînz-acásă//

[Același]

cásă̯ dă gard

náinte nu să̯ făĉeá dă cărămídă cáse̯li/núma uoráșili sắ‿făĉeá/ aíș‿sî‿făĉeá cásă̯ dă gard/cum‿e ș-ásta‿a me̯a//cumpărám salcîmi dac-ave̯ám/dacă nu/cumpărám/pune̯ám pari‿im‿pămînțu/cu cápu-m‿pămînț/și...suz‿băgát într-o cosoro̯áb-așá să ziĉeá/lémnu̯-òla care íntră párũ‿i̯a/cosoro̯ábă să zíĉe̯/ș‿p-órmă grínzile̯-áste̯a víne pŏ‿cosoro̯áb-àe̯ă cu cápetili//și‿po‿ú̯rmă ô̯‿căpriuoréște/púne puop îm‿mijluóc pă grínzile̯-áste̯a/și púñe um‿puop ma‿aíĉa la cap/mai̯ cuóle̯a la jîmáte/mai̯ coló‿col‿cît ie cásili dă lunș‿și púñe uo

---

¹Gest.

1012

grínďă/pă...pîn‿cápu la pár-ea̯ă/șî̂‿căpriu̯óri-i̯ púne...pă párte̯a dă‿dî̃nafáră/șî̂‿pă‿párte̯a dîn [r] dîn‿spáte/și cápetili dă suz‿víne pă...pă cu̯árd-ea̯a dă sus acólo//ș‿p-órmă să [k] dacă [r] dacă ⁱe táblă/púne scîndurⁱ péste căpriu̯órⁱ/báte táblă dă fi̯er/dacă ⁱe ștígⁱlă/púne șipĉⁱ/dacă îm̯veléște cu stuf/púnen‿tó‿șips/și-m̯veléște cu stuf/píste ⁱélo//

[Și cu pereții ?]

acúma pári/să-ngrădéște/ș‿să cáră pămî́n/să făĉᵉá ᵘo clácă/dam băutúră șî mîncáre u̯órĉe u̯om/și vine̯á ᵈ‿s-ajutá mai̯ multⁱ/u̯ámenⁱ/venea̯á ca să bea̯/să mănî́nĉe/și...aduĉᵉá ᵘo jîmá‿dă zi și̯-ei̯ cîte dóo‿tréi̯ cărúzⁱ‿dă pămî́n‿fʰⁱecàre/șî punea̯á nomól d-ắla/â...îl căra nomól dû pîn‿lácurⁱ//álți pă ᵘórmă rupea̯á dîn nomólu̯-óla/șî-l făĉ [k] da pîm‿páⁱe/-l făĉᵉá cocolu̯áșe-așá/alț copⁱíi̯ cărá la ⁱáĝa caré‿arunca-m‿peréte/ș-aruncá-m‿peréte/dă...dă-l lipi̯á dă peréte//ᵘo bulgăre̯áˡă să da pă dînăúntru-ntì/și pă úrmă s [ɛ] să lipi̯á/după ĉe să uscá/pă úrmă bu [ɛ] a dóu̯a bulgăre̯áˡă dăde̯á p dìnafáră//àl‿dᵘói̯le̯a bulgăre̯á/da-ntí dăde̯á pîn năúntru/ca să pu̯at‿să úsûĉe pămî́ntu/c-aíĉ‿e la úmbră//afáră báte áⁱer/báte vînt/să usúcă mai̯ répede//să lipi̯á/sî...să termená cása//

[Același]

[Obiceiuri la naștere]

àve̯ă mu̯áșe-n‿sat/d-áste̯ă popu̯lárili//ș-o kemá p-áĝa/și năște̯á unde să găse̯á//i̯o p-ắla mi̯ícu/nu p-ắla máre [k] mijloĉíu/an [k] m-an‿duz‿la de̯al la sápă/ș‿dacă m-am întᵘórs‿ⁱ/dac-am‿văzú‿mi̯-e grău̯/m-am întór‿ș-an‿lo̯a‿sápa la spináre‿dîn‿cărúță/șî‿m-am întᵘórs înnapᵘói̯/să sa‿mai̯ pî‿apropiⁱéri//cî‿m-an‿dus...an‿lu̯at ᵘo ĉᵉápă ș-un‿códru dă mămăligă la mine să mănî́nc acólo/că "mă !" ziᶜ‿"să mănî́nc/dac-am ajúns aíĉ-așá"/că‿m-am întᵘórs înnapᵘói̯//zíĉe...ă‿

și lá‿u̯rmă $\overset{cî}{g}$[1]‿dac-am̦‿văzú‿că mi̯-a veníd‿rău̯‿u/múnĉile̯-ále̯ă/am plecát/an̦‿scutúrá‿mă̦mălíg-ae̯a și ĉe̯ápa pă loc acól/‿ș-an̦‿lu̯a‿sápa ș-am plecát//cum ã‿vent acásă l-am îñăscút//e/acólō â‿stat//în̦‿c^{u}olț//ș-acól‿l-am născút/an‿dășḱiz‿ĝ^{e}ámurli/l-am băgá‿mína pă supt i̯el/an‿dășḱiz‿ĝ^{e}ámurli/síngură̦/ș-an̦‿strigá‿la ^{u}o vecínă/ș-a venít áe̯a-n̦că cu dóo̯/și̯...e/ásta éste̯/ĉe să le fáĉem ?//

[Și pe urmă la trei zile, ce făceai ?]

ĉe să făĉém/ne scăldám și n^{u}oi̯ ca toátă lúme̯a/și̯

[Dar pentru copil ?]

șí pentru c^{u}opíl tot așá-l scăldái̯ și pă i̯el/dă cî [k] dîm‿m^{u}oméntu dă cîn‿nă [ɛ] înnăște̯á-l [r] îl scăldá//i̯l‿scăldá/ă̦l‿î dămînc̦are̯á/c^{î}‿dac-ave̯á pi̯ept/daca nu ave̯á/îi̯ dăde̯á cu ĉe pute̯á//

[Nu-i punea pe o măsuță, sau la geam, la trei zile...?]

nù‿pune̯á/a/da/ursitórîli [!]//ursitórli/‿i pune̯á ^{u}o píi̯ne̯-acólo/un̦‿ḱíl dă vin/trei̯ ĉépe//ș^{i}‿ásta ^{i}e̦rá...ursît^{u}órli lui̯//[...]

[Și zicea că vin ursitorile ?]

i̯íne ursit^{u}órli/și...îi̯ găséștĕ‿ále̯a ș^{i}‿să búcură̦//hī'/ca bábe̦li//

[S-a auzit vreodată ce i-a ursit unuia ?]

da zíĉ^{e}á că s-auze̯á/că [ɛ] zíĉ^{e}á că cutáre să hí^{i}e̯-a [ɛ] lu cutáre/să fácă̦//úni crede̯á/úni nu crede̯á/ei̯ !/zíĉ^{e}á dîm‿bătrín^{i} ástea//da...ĉíne̦ ștí^{i}e̦/așá ^{u}o fi/n-o fi/nu ștí^{i}e̦ nimíne̯a nimíc//gísur^{i}//dă cîte ^{u}or^{i} v^{u}orbéș^{i}‿cu m^{u}órți̯ ?/i̯i [k] mai̯ ýine m^{u}órtu̯-ŏla să mai̯ în̦‿spú^{i}e̦ mie̦ ĉevá ?!//

caterína răducán

șáptezeșișàse [de ani]

---

[1] Aspirat.

1014

mormîntárḙa

cîm‿murḙá-i̯ [k] l-îŋgropá/i făĉᵉ̯á mormîntárḙa/yinḙá acásă̦/daca vinḙá/punḙá mása/mîŋcáu̯ lúmḙa/plecáu̯/la trei̯ zíle-i̯ făĉᵉ̯á... cápu dă̦ ţărínă/c-așá-i̯ spunḙá/cápu dă̦‿ţărínă̦//la trei̯ săptămín i̯ár îi̯ făĉᵉ̯á/la șasⁱ‿săptămín i̯ár îi̯ făĉᵉ̯á/la úrmă la nóọ săptămín i̯ár îi̯ făĉᵉ̯á/ș-așá pînă cîn̦‿să termḙ̄ná zéĉe cápete care le dī̆dḙám//

[Și pe urmă șase săptămîni ce-i căra ?]

îi̯ cărá ápă̦//

[Cum ?]

i le [k] îi̯ dădḙá la o fa [k] feméẹ și-i̯ dădḙá cît îi̯ dădḙá cît să-nţelеĝᵉ̯á/i dădḙá tămúi̯e/-i̯ dădḙá lămînárⁱ/șī...i̯ [k] cîn̦‿să-mplinḙá șáse săptămínⁱ/ [ɛ]dí la [k] dă cín̦‿l-a-mormîntáᵗ‿pă i̯el/îi̯ duĉᵉ̯á...îi̯ dădḙá lu̯mînárîli și tămûi̯a/să-l tî [r] să-l întămúẹ/tămui̯á pîn-atúnĉ//la șásẹ̄‿săptămínⁱ i turna...i făĉᵉ̯á cápu/după cab‿dacă-i̯ făĉᵉ̯ā...cᵘ̯olíva de !//

șⁱ‿dacạ-i̯ făĉᵉ̯á cᵘ̯olíva să duĉᵉ̯á la úrmă̄ la puţ/după ĉē termená cu-mpărţítu/îi̯ turná pátruzẹ̀j‿dă gălⁱ̯ézⁱ dă apă/jᵘ̯os//și dădḙá ᵘ̯o u̯ál̦ă̦/ș-o strákină lu ắl‿care ᵘ̯o tămui̯á/șⁱ...termená cu...//

[Aceeași]

cínipa

pînă-m‿mᵘ̯oșⁱ să făĉᵉ̯á cîni [k] pînă-m‿mᵘ̯oșⁱ ḙe/cínipa//că ẹrḙá can‿durábilă dă ĝer/așá dă tímpur réle//să punḙá mai̯ tîrzᵘ̯ẹ/ș‿d̦ăpă ĉᵉ̯-o lu̯am d-scól̦ dî la...după ĉᵉ̯-o ĵumulḙám/să făĉᵉ̯á și i̯a márẹ/răsărḙá/să fắĉᵉ̯á márẹ/r [k] n̦ĉepḙá să usúĉe puţin așá/ᵘ̯o lu̯am dḙ-scólo o făĉᵉ̯ám snᵘ̯opⁱ/ᵘ̯o duĉᵉ̯án̦‿la gírlă̦/ᵘ̯o bă [k] ţîngḙám‿

î/nú‿ștu cît o ținẹán/că mi̯-ă‿și ui̯tát cît o ținẹám ĩ‿ápă/pînî̂‿să dᵘospi̯á ẹă//ⁱẹrẹá d-ásta dă̦ váră că ᵘo [k] umblám pĩ‿i̯a/dă váră̦/ᵘo ținẹán‿trei̯ zílẹ/dă‿ài̯lánta/mi sî̂‿párĕ‿că ᵘob‿zílị//și...dacă ᵘo aduĉᵉám acásă/ᵘo uscám/ᵘo zbiĉulám/ᵘo dî̂dẹáṇ‿la mélițạ/și...ᵘo puńẹáṇ‿să...la darác//dă̦dẹáṇ‿ș‿cu daráᶜᵘ/dúpă ĉe dă[ɛ]cu darácu/ᵘo puńẹáṇ‿la tᵘors//ᵘo tᵘorĉᵉám/ᵘo lucrám/ĉé‿vrẹam//pî́ṇză̦/grosămínte d-ásta//

[După ce o torceai, ce făceai cu cînepa ?]

păi̯ ᵘo ẓtorĉᵉám pă fúsẹ/cáre făĉᵉám urzẹálă̦/ᵘo dădẹám pă ᵘo... i̯-o dădẹá nițî́că scrobi̯álă̦//í‿dî́dẹá nițícă scrobi̯álă și...

[Chiar așa pe fuse ?]

îi̯ făĉᵉáṇ‿scul//făĉᵉáṇ‿scul/pă răskítᵘọ́r//și ộ‿făĉᵉáṇ‿scúlurⁱ/ la úrmă ᵘo puńẹáṇ‿și‿să [k] cu nițî́că făⁱínă bătẹám ĩ‿apă hártă̦/îi̯ [ɛ]dădẹám o[ɛ] m‿pic dă scrobi̯álă/c-așá-i̯ ziĉᵉá/scrobi̯álă/să făĉᵉá ca să țíẹ la...țesút//da p-ástălàlta n-o băgám la nimíc/așá ᵘo lụan/du pă fus/ᵘo făĉᵉám/dacă vrẹam o făĉᵉáṇ‿scul/dacă n-o făĉᵉám nụem//

[Aceeași]

nóọ rusălii̯

zî́ĉe ca [ɛ]i̯e nóọ rusălii̯ [ɛ]sărbătᵘọ́rⁱ//cînd‿î ⁱéste lúnẹ-atúnĉᵉa/că să...dă pi̯átră̦/și ⁱe pᵘoĉigănụásă̦//șí‿ĉe că mai̯ múlte s-a-ntîmplát îṇ‿lúnẹ-aẹă‿atúnĉᵉa//că‿la fundⁱénⁱ¹ a fᵘost un om/s-a duz‿la ápă̦ cu bụói/ș-a căzú‿bóu-m‿puț/cuṇ‿s-o hi aplecátă i̯el/tot îṇ‿ziụ-aẹa/s-a ținú‿míntẹ/șî̂‿la fundénⁱ nu-i̯ aprụápe [k] nu ⁱe dă-

---

[1] Fundeni - comună în apropiere.

1016

párta//ș‿daca să [k] ắ‿căzú‿b^{u}óu/i̯el s-a căzní‿să-l apúĉe să-i̯ báĝe o fúnie̦ pŏ cu̯árne̦//cun̦‿s-o hí căznítă̆‿e̦l/c-a căzú‿șī‿el pé̦ste bou̯//șī nắ‿s-a dus^{î} că n-á‿fost ápă̦ máre̦-așa̦//l-a scos pă i̯el/da pă bou̯/nu mai̯ țīu̯ mínte/că i̯e án^{i} d-atúnĉ^{e}a pîn-acú^{m}//s-a-ntîmplá‿ cázur^{i} mai̯ múlte̦// [...]

[Dar ne-ai mai spus de cineva...]

dă bărbátu la femé̦^{e}-ásta//

[Cum s-a întîmplat ?]

cun̦‿s-a-ntîmplát ?/^{i}e̦l a mers la sápă̦/să̦ sápe/și i̯eu̯ m-an‿dus‿ ī să e̦au̯ niște.../nu ștu ĉ^{e}-am̦‿vrut i̯o̦ să e̦au̯ dă la ví^{i}e d-acóló/‿ am avú^{d}‿niște aráș^{i}‿pitís‿p-ac^{u}ólo/să-i̯ i̯au̯ dă la víe/să-i̯ adúc acásă̦//cîn‿l-an̦‿găsí^{t}‿pă ^{i}el acólo/^{i}er^{e}á lîn̦gă ví^{e}a no̦ás^{tă}//

zig ‿"búnă dimine̦áță vasíle"

sĉe/"búnă dimine̦áță țáță̦"//

zig ‿"di ĉe sap tu ástăz^{i}" zi/‿"că ^{i}e̦ sărbăto̦áre̦"//

ĉe "da ĉé sărbăto̦áre̦ ^{i}e̦ste ?"//

"pe̦i̯ i̯-áus^{i}‿clópotili cun‿tráĝe la plătăréș^{i}[1]/‿că ^{i}e slújbă̦"//

ĉ^{e}-"așá i̯e bre" sĉe̦/"^{h}ai̯ că mi̯erg acásă̦"//

dac-a venît acásă/a pus sápa jos/ș^{i}‿s-a prăpădít ómu//ĉé‿crez^{i} să mai̯‿intîmplă̦/^{u}or că nu mai̯ i̯e zílí̦//

[Aceeași]

ne̦-am înțelésără n^{u}oi̯ amînd^{u}ói̯

[Cum te-ai luat dumneata cu soțul dumitale ?]

cu m^{u}óșu̯ mi̯e̦u̯ ? [!]//păi̯ cun̦‿să ne lŭŏm ?/nu țe̦-ă‿spus ?[2]/că n-à‿vrút-o să [ɛ] să o e̦a p-áe̦a/șī m-a lu̯a‿pă míne/ [ɛ] ne̦-am înțelésară nᵘoi̯ amîndᵘói̯ șⁱ.../dacă i̯ei̯...a foz‿niște u̯ámẽ‿rắi̯/nu să putẹá cu nimínⁱ// ʾẹ/ĉᵘ-ã‿zis/"ái̯di că ᵘo să trẹácă cu míne/ᵘo să fáĉen‿trẹábă/ĉe să te faștⁱ‿cu ⁱẹi̯"//cîn‿nẹ-am mutátu̯/nẹ-an dusᵘ la i̯ei̯ acólọ-acásă/m-a primíⁱi‿cu drágoste/cî‿m-a văzútⁱ/fără núntă/fără nẹmíᶜ/că n-ám‿avù‿părínțⁱ//

---

[1] Plătărești: sat vecin.

[2] Informatoarea povestise anterior nunta ei.

máma mẹa a murí‿dă dᵘóozeșișàsẹ dă anⁱ/și i̯o am‿foz‿dă fro pátru anⁱ/ĉínĉ anⁱ/nú‿ștu cît//ˢ‿s-a-n̥surá‿tát-al mi̯ẹu̯/a murí‿ș-áẹă//s-a-n̥surát al tréi̯lẹa/la úrmă áẹă ᵃ‿făcú‿fro pátru copíⁱ// șⁱ‿nẹ-ã‿făcútⁱ șásẹ/cu nᵘoi̯ dóo cáre sîntén‿nẹ-ã‿făcúᵗ‿șásẹ//ĉé‿ sẹ fáĉen/cã‿dac-a veníᵗ‿pă nố‿sũte șái̯șpi̯e răzbᵘói̯ù/au̯ plecá‿tátã‿răzbᵘói̯//ã‿rămás cú‿máma vítreᵍă//rᵘóstu l-avẹán‿dăstúl dă bun/c-avẹám‿fro șái̯zĕj‿dă u̯oi̯/avẹám‿î...pátrū cai̯/avẹán‿dóo vaĉⁱ //s-a prăpădítᵘ/n-a mai̯ avú‿ĉĩ‿să le mai̯ țíi̯//rîmăsésen‿dă cápu nóstru/n-ávẹam căpătíi̯ pu̯átẹ//ș-așá că...ái̯a [k] avérẹ-àẹă‿o-mpărțîsen‿șⁱ‿noi̯/cu...frățíᵉa//cu sᵘór-mẹa/cu ắi̯lànți pátru/și...am avúᵗ‿ș-i̯o/pátru [k] u̯opt u̯oi̯/un‿cal/cîn‿m-am măritát/trei̯ gálbenⁱ/c-așá‿erᵉá‿atúnĉă//pungá lúmẹa gálben‿la gît că [!]/șî-m púsⁱsẹ‿șî míⁱe trei̯ pînă să pléĉi̯/ĉe "mai̯ pui̯ încă trei̯ la toámnă"//dac-a plⁱecá/n-am pus nimícᵘ//ș-áẹ-ăm făcút-ọ//

[Aceeași]

pă gírlă venítẹ

[...] à‿găsít‿î...acúma ũ‿an...ᵘúna/acúma doi̯ anⁱ úna/pă gírlă venítẹ//acúma û‿an‿î/ā [ɛ] găsít úna/spúne c-a foz‿dă‿fo pa [ɛ] pátruzejⁱ‿dă anⁱ//a fos‿mai̯ [ɛ] bătrínă/da úna dă șáptișpi̯ẽ‿anⁱ//ĉẹ́‿ s-o hí-ntîmplátă cu i̯a ?/nu să ștíⁱẹ/c-a vení‿părínțẹ-aíĉa/a vru‿ s-o dăzgru̯ápe/c-a-n̥oropát-o sfátu//cắ‿n-a știút a cui̯‿ístẹ//ș‿ cînd/la fo dóo trei̯ zílẹ-a vení‿părínți̯//ĉè‿erá să maᵉ-o scu̯áță

1018

dim‿pămî́nt ?//am pus tᵘoțⁱ cî́te čevá ș-am îngropát-o-rŏ/că țuálili dû pă ea i le rupsése/ⁱerᵉá pᵘozmolíte/ⁱerẹá‿amărî́tă//i̯-a găsi‿ čerčei̯ dă áur î‿urék//și spúne că i̯-a luát /să-i̯ ad[ɛ]čínẹ‿i̯-o hí luátă/či[ɛ]tátᵗ-su i̯-ă lu̯at‿eˡ/și e-a da‿la ᵘo fátă//că i̯-a datᵋ/spri̯[ɛ]primăríⁱa/číni i̯-o hí lu̯a‿dĩ‿urékẹ/și i̯-a da‿la o fátă/tátⁱ-su//da ⁱerẹá dă pai̯s [k] dă șáptesprezèčẽ‿anⁱ/čᵉ-o hí avútă/nú‿să știẹ//dᵘomnișoáră//că i̯e dᵘóftorⁱ/a cău [k] cosultát-o//zíče c-ar hí avú‿mámă vítregă//ș-ar hí čertát-o merẹ́u̯//da dîn toátă čᵉárt-àeă/mai̯ bínẹ‿să dučᵉá șî‿să hărănẹá ș-ea pă undẹ putẹá//da‿așá a dus-o su̯árta pă eă//dă ài̯lánta nu s-a știú‿nimíca dă eă/dă une-o hí venítă/ș‿čᵉ-o hí fóstă//ᵘo hí stiú‿sfátu dă ea/da i̯o nú‿știu//

[Nu a mai venit nimeni după ea ?]

n-á‿mai̯ vení‿nimínⁱ//da ásta/a-ngropát-o lúmẹă/cu rᵘókiⁱẹ/i̯-am da‿ș-eo pantᵘóñ/avẹám o perékẹ dă pantói̯/mă strî́ngá/și‿erᵉá nᵘoi̯//nu̯ói̯‿nᵘoi̯‿noi̯‿noi̯/nu-i̯ lu̯ásen‿dăcî‿ᵈᵃ fo [r] fo dó ᵘorⁱ/șî‿mà‿strî́ngᵉá dă nu putẹám mérge cu i̯ei̯//ẹ́rẹá maró așá//i̯-an‿dat/lás‿să híⁱẹ pománă că ⁱẹ nenoročítă săráca//

[Aceeași]

[Nutreț pentru vite]

[Ce semănați pentru vite ?]

ⁱerᵉá mei̯/erᵉá bᵘorčᵉág//avẹám lunčⁱ/fîn cáre să creștẹá/pe lúncă//și/mázăre/tot čẹ trebuẹá pentru.../ᵘorz/ᵘováz//

[Care era munca la semănăturile acestea ?]

ᵘórzu/să‿árẹ/príma d[ɛ]dă...dă cũ...tu̯ámnă/și púnem ᵘórzu//ᵘovázu să púnẹ primăvàra//mázărẹa/i̯árășⁱ primăvàra/arătúrⁱli să fíⁱẹ bínẹ pregătíte//méi̯u/să púne i̯árășⁱ tᵘot primăvàra.../cîn‿

trébe să i̯ásă...frum^{u}ós áburu/ca să ái̯be...rezisténță/ca să crẹáscă plánta//b^{u}orĉ^{e}águ/tot primăvàră‿să púne ș^{î}‿ălẹ//

[Și după ce-l...]

dúpă să să-n̦zămînțẹázặ/să usúcă/la cu̯ásặ/îl fáĉe purcu̯á^{i}ẹ/și-l cáră ^{u}ómu̯-acásặ//așá să făĉá‿atúnĉ//acúma nú‿ma‿^{i}e//îl tocắm/cu combína/sau̯ cu...tractóru/șî-l dúĉem la vaĉ^{i}//nu ma‿ai̯ nîĉ un̦‿fel dă fîn//fáĉe silózur^{i}//

[Cum se face un siloz ?]

ũ‿sil^{u}ọ́z/să fáĉe ^{u}o gru̯ápă//d^{u}oi̯ jumátẹ/pă d^{u}oi̯ jumáte//adînĉíme/să‿ái̯be și‿pátru métri/și cin̦j^{i}‿métri/să púnẹ-acólo//imedi̯át^{ĉ}/t^{u}ot cáre víne/t^{u}ocătúrà/p^{u}orúmb^{u}/ŏ...lùĉérnă vérde/^{u}ọ́rĉẹ‿ẹ́stẹ/mázặre vérde/^{u}órĉ^{e}-ar ezistá/ș́-o cálcặ un tractór//î^{i} púnẹ ũ‿stra‿dă sárẹ/dup-aĉé^{e}ă‿ẹár púnẹ/ẹár îi̯ púnẹ un̦‿stra‿dă sári̯//pă‿ọ́rmă-l îm̦veléște//peste‿el púne pămínt//ș^{î}‿cîn‿înĉépẹ/atúnĉă vínẹ dăzvelésțẹ și/i̯a silós‿ș^{î}‿dúĉẹ la vítẹ//așá să...

[Dar cum era la coasă, pe luncă ?]

úi̯te cum sặ-ntîmplá//tẹ sculái̯ dă diminẹáța/te‿ĉ^{e}ái̯ pă lún̦că/avéi̯ gó^{lo}‿ŭrĉóru cu ápặ/te duĉắi̯‿in̦‿cápu lóculu‿cáre i̯r^{e}á‿al dumitálẹ/făși̯u̯ár-àẹă.../bătéi̯ cu̯ásà/mîn̦cái̯ ș^{i}‿p-órmă-nĉepăi̯ să c^{u}osésț^{i}//ĩ‿stílu cu̯m ?[1]//te lăsắi̯ și-n̦‿cămáșẹ/și-n...cum erá timpu/ș^{i}‿să c^{u}osẹá//îl lăsái̯ s^{î}‿să usúĉe/po‿úrmă/îl strîn̂ĝái̯/și-l duĉ^{e}áț^{i} acásặ//álĉevà nimíc//

cu̯ótẹa sícă
pátrușapte dă an^{i}

---

[1] Informatorul se ridică și schițează mișcările cosașului.

863. BORCEA

(jud. Ialomița)

Culegere: 1972; MC, BM, VN, MT; transcriere: VN

porúmbu

príma dátặ...dúpă ĉe sèĉerạ́m/cặ...du [k] le séĉeră vorǵin/ după ĉe cărám/și treerám/pîṇ‿la porúmb...să culéĝem/mai̯ avẹán‿nițél răgáz//ne duĉám cu plúgu/bùnînțelés/nú tọátă lúmẹa/cáre‿erá mai̯ plugár/ș-avẹá cu ĉe//ne duĉẹám și făĉẹám ᵘogórụ/u̯ogᵘór bun/

[Pe ce ?]

pîn tímpu lū...pîn tímpū‿lu sfîrșîtu lu áᵒgust//cam așá i̯ărắ/

[Da ce arați ?]

mⁱiríᵘștẹa dă grîíu̯/sau̯ dă u̯ovăz/sau̯ dă dugíe/dă ĉĕ‿erā...lócu da//dá ńiríște erá//

după ĉe lu̯om[ɛ]l-am̯‿făcút u̯ogór/bùnînțelés trebūẹ́á s‿ne dúĉen̯‿la porúmb//culeĝᵉám/mă rog/ásta nu mai̯ le spunẹ́m/primăvàra... vorbⁱin‿dă porúm/...prímăvàrā...cîṇ‿să dăi̯ǵețá lᵘócu/...dácă lᵘócu ⁱerá cam̄...uscát/băgám borọána/cu cᵘólgi-ṇ‿jᵘos/...șî-ˡ‿boronám/ș-ápăi̯‿i dădẹám cū grápa dă mărăĉinᵗ//grápă‿búnạ-ndesátă/șî l-așĕzám pă lᵘoᶜ//...pặ‿la zéĉe lu aprílii̯e...șᶦ‿pînă la dóozeșîtrẹ́i̯ aprílīⁱe/șî ḱár pînā‿la-ntîí̯ mai̯...punẹan̯‿la porúmᵇ/

[Cum se punea demult ?]

porúmbu î̆l punẹám cu plúgu//luám traí̯sta după gît/șî băgám mîna-n‿traí̯ste/și punẹám porúmbu/și scotẹám așá.../cam trei̯... fⁱíre la métrụ//dúpă‿ĉè l-am pus pă porúmb/i̯áră̆j‿dacă [ɛ]lócu i̯erá murdár/i̯árặ-i̯ dădẹám cu borọána/și i̯ár pă ọ́rmă cu grépa dă mărăĉínᵗ//sau̯ ḱar grápă dă fi̯er//ĉìnẹ-avẹá//după ĉe...am̯‿văzú‿că porúmbụ-a ⁱișít/șî‿vedẹám că mai̯ áre ĉevá pîn i̯el așá/sau̯ ᵘuscătúră ĉevá/ne duĉẹám șî-i̯ dădẹám cu grápạ//dacă grăpám/cînd ișá i̯el tod‿dă‿erá-ṇ‿dóo foi̯/ne duĉe̯ám şî-l lu̯am lă...prắşî^{lă}//cu sápa̯//după ĉe-l săpám/sau̯ mắi̯ î‿^{u}úrmă mai̯ îṇco̯áĉe̯/a^{u} işîd‿nişte prăşîtór^{i}/şî băgám prăşito̯áre̯a pîntre rîndur^{i}/cu‿ũṇ‿cal//copílu cu cálu dă nas/şî i̯eu̯ cu prăşîto̯áre̯a o ţine̯ám dă co̯árne̯//după ĉ-am termená‿cŭ [r] cu prăşála/cu prăşîto̯áre̯a/îl lu̯am la sápă̯//îl lăsám...dóo săptămî́n^{i}/sau̯ trei̯ săptămî́n^{i}/işíse rărițî́li/am lu̯a‿şî́ ráriță̯/după prắşĕ/băgám lárița//tot aşá copílu cu cálu dă nas/şi i̯eu̯ ţine̯ám rárîța/rárița băgátă bíne-m‿pămî́nt/i̯ar după ĉe-l termenáṇ‿cu rárița/înĉepe̯ám să umblắm prin i̯ĕl//că sắ‿ma‿astupá múlte fíre/şî‿trĕbŭe̯á să-l dăstupắm//i̯ar párte dîn n^{u}oi̯/cáre nu vre̯a să báĝe rárița/îl săpám cu sápa/fir cu fír^{u}/muşurói̯ la...máma lui̯//

[Era muncă, nu...]

múṇcă‿múṇcă/dá//...după ĉe̯-am termená^{t}‿cŭ...to̯áte̯...dă dóo or^{i} sau̯ dă trei̯ u̯óri̯/la porúm/prắşĕ/să zíĉeṇ‿c-an‿termenát// to̯ámna...ne duĉe̯ám la i̯el//culeĝ^{e}ám//mắi̯ înaínte cînd^{î} ^{i}erám i̯o copíl/dă erám la părínț^{i}/părínți n-ávee̯a pămî́ntur^{i} aşá/şî lu̯a dă‿ la boi̯ér^{i}/dă la únu calimáke̯//cu díjma dîn trei̯//

[Cum adică ?]

luá boi̯érŭ o párte/şî u̯ómu lúa dóo părț^{u}//^{a}şá‿erà//te strînĝe̯á pă toț^{i}/p^{ă}‿o̯‿răstáv//şî́ ắla dîm‿párte̯-àe̯a/şî ắla dîm‿párte̯-àe̯a/ş^{î}‿erá drúmu pîntre noi̯//şî cînd vre̯a boi̯éru să v^{y}íi̯e la díjmă/álminte̯re̯a stăte̯ái̯‿acólo//stĕte̯ái̯...băgá^{t}‿ca purĉéi̯i-ṃ‿foi̯// [!] dacă vî́ne̯á şî-l dijmui̯á/îi̯ duĉán‿díjma lui̯ la porumbár/i̯ar párte̯a no̯ástră o duĉe̯ám acásă̯//i̯ár îṇco̯áĉe după ĉe̯-am termená‿cu boi̯éri dă n--a mai̯ foz‿boi̯éri/ne duĉám curăţám/porúmbu/înaínte să rupe̯á cu foi̯ cu tot//l-aduĉe̯ám acásă/îl făĉáṇ‿grămadă/ẹ̄ ! cîte̯-o grămádă máre/care̯-ave̯áṇ‿că i̯o̯-am avú‿pămî́nt//grằmádă máre//cîn‿pute̯ám ne pune̯á‿pă i̯ĕl/nu̯ápte̯a ziu̯ằ/îl curám‿u [ɛ]umple̯áṇ‿ cóşu/ne duĉe̯áṇ‿la porumbár/îl răsturnám îm‿porumbar.../

1022

[Și pe cîmp ?]

pă cîm^{p}‿úni/párte dîn noi̯...îl culeĝe̯ám rub‿d-acólo/àdícă-l curám dă...fu̯ái̯e d-acólo d‿pî [k] dîn̦‿fir//îl pune̯ám în̦‿cărúță/ șî-l...vine̯án̦‿cu i̯el acásă̦//după ĉe termenám sau̯ kár mai̯ înáinte pînă cînd să-l termenám/zíu̯a culeĝe̯ám la porúmb/i̯ar nu̯ápte̯a tăi̯ám coĉéni/ĉocáni//[!] tăi̯ám ĉocáni//îi̯ legám/îi̯ făĉe̯án̦‿gluguléț[1]/mititéle/șî dŭpă ĉe termenám cu culésu/ne̯-apucám șî cărám ĉocáni// acásă̦//acásă-i̯ făĉe̯ám șî́ră/sau̯ îi̯ făĉe̯ám...glug[1]//

táḱe de me cóste̯a
șápteze̯și̯ùnu d^{ă}‿an[1]

[Treieratul cu cai]

l-aduĉe̯ám...dû pă cîmp/îl făĉe̯ám șî́ră̦//î‿^{u}obór/^{p}ăi̯ acúma s‿zî́ĉe cúrte/da atúnĉa-i̯ z^{î}ĉe̯ám u̯obór//făĉám árie//bătge̯ám o proptе̯á/ŭ‿lemn/ș-ápăi̯‿i-ntinde̯ám‿ō...sfu̯ấră dă vro zéce métri/dói̯șpe métri/și merĝám ro̯át-ase̯à//și după ĵî́ru lā...sfo̯ár-ase̯a/înĉepe̯ám să-n̄năsădím//

[Cum asta ?]

zvîrle̯á[ε]băge̯átu znóḱi du pă șî́ră/luán̦‿znóḱi șî [ε]nĕ dúĉen̦‿ șî lu pune̯ám pă ĵî́ru̯-ŏla//cu cotóru la márne/îl dăzlegám/șî́-l dăsfăĉám niț^{e}él/únu aĉí alătur[1]/alătur[1]/alăture̯á/merĝe̯án‿dă jur împrejúr/șî mai̯ múlte u̯or[1]/pînă‿cînd umple̯ám to̯átă̦‿áse̯a//po̯áte băgám...la dóo súte dă znóḱ...șî mai̯ mul‿după cum ave̯ăi̯ terénu/ du ^{pă}...

ș-ápoi̯ doi̯ cai̯/trei̯/cîț[1] ave̯ái̯/îi̯ pune̯ái̯ alăture̯a/îi̯ băgái̯ în̦‿cri̯véle/cri̯ve̯áu̯a să‿nume̯á...un̦‿lemn atî́ta[2]/ave̯á niște gắur[1]/și‿ cu‿ūn̦‿căpătî́i̯ dă sfu̯áră̦/dă i-l pune̯ái̯ după gît/șî...cri̯záu̯a i vine̯á jos ai̯íĉa-șà[1]//șî lu̯ai̯ cî̆...legái̯ dă sfu̯ár-ae̯a/ș‿hai̯ la mărgo̯áră !/hai̯ cái̯i/hai̯ cutáre̯/merĝ^{e}á dă jur împrejúr pînă̆‿cînd să-n̦făș̦urá sfu̯ára//pînă cîn‿vi̯ne̯á la...ște̯ájăr//dácă vine̯á la ște̯ájăr...întorĉe̯ám ín̦vers/ăla care‿erá la márne/vine̯á lî́n̦gă ște̯ájăr//șî i̯ar înĉepe̯á sfu̯ára să dășî́re//să dășîrá pînă̆‿cîn̦‿să dășîrá to̯átă/p-órmă [ɛ] înĉepe̯á să strî́^{n}gă//șî̦ strîgî́nt‿p-órmă̆‿cîn‿vine̯á la ște̯ájăr/i̯ár îl skímbai̯ p-ăla/lu̯ai̯ p-ăla/-l dăde̯ái̯ îm‿párte̯-ast^{ă}lànta//șî mînám/mînám/pînă cîn̦‿să...vede̯áŋ‿că să fărî́mă pái̯ele/dacă să fărî́má pái̯ele/...ne lu̯aŋ‿cu fúrĉili//cu femé̯a‿cu ...copíl cîțⁱ ave̯ám/șî le-ntorĉe̯ám pă páe/le scuturám/le lu̯aṇ‿dă̆‿la o márne/șî-nĉepe̯ám șî le scuturám/șî dăde̯ám...le lu̯am d-aĉí̯e̯a/le dăde̯ám îm‿párte̯-ast^{ă}lànta/le lu̯am d-aíĉa/le dăde̯ám îm‿párte̯-àsta[2]//...dacă le-ntorĉám/i̯ár cu cái̯i/i̯ar mînám/i̯ar mînám/i̯ar să̆‿făĉá páli mărúnte/i̯ar le-n [k] șî-ntorĉe̯ám dă dóo‿orⁱ/sau̯ dacă ⁱerá tímpu cam nòr^{u}ós/dă nu i̯erá su̯áre așá/șî̆‿sta páili-ntré^{g}/le-ntorĉ^{e}ám șî dă trei̯ u̯orⁱ//după ĉe̯-am̄...văzú‿că...nú mai̯ áre bu̯ábe/le lu̯am/le scuturám/șî dăde̯ám páele̯-afáră̦//tot așá le scuturám bi̯íne pă pái̯ĕ/băgám furcói̯u/șî le duĉ^{e}ám...la șî́ră//făĉám șî́ra/ave̯ám uṇ‿tî^{r}n/dă **mărăĉínⁱ**/șî dăde̯ám pă márne/i̯a^{r} pái̯ele̯-àle̯a mărúnte̯li care rămăsése/dă nu pute̯ái̯ să le i̯ei̯ cu fúrca/șî̦ dăde̯ám ple̯áv-ae̯a pînă...cînd vede̯ám noi̯ că n-o să mai̯ hí̯e/p-órmă i̯ar înĉepe̯ám cu znókī/și i̯ar punge̯ám piste bu̯ábili care‿erau̯ dă j^{u}os//î́n̦că u̯o dátă/dă dóo‿orⁱ/cam dă dóo orⁱ sau̯ dă trei̯ u̯orⁱ făĉám pă zi̦//dac-am dat pái̯ele̯-afáră̦/ne luám șî̦ strîngĝe̯ám//ave̯ám împin̦găt^{u}órⁱ/ûl‿lu̯am dă la márne/șî duĉ^{e}áŋ‿la ște̯ájăr/șî dîm‿párte̯-àsta/șî dîm‿párte̯-àe̯a/șî dîm‿párte̯-a^{e}a/șî i̯a^{r} făĉám ariu̯ói̯//să nume̯á//ariu̯ói să nume̯á...o strîn̦gătúră dă̆‿to̯áte bu̯ábili la ște̯ájăru̯-òla/la páru̯-òla//le strînĝe̯ám/le făĉám grămádă/plecám după mákină/că̆‿atúnĉa nu‿erá mákinⁱ múlte//dácă‿erá...eⁱ ! o mákină pó̯ate la

---

[1] Gest.

[2] Gest: cca 4o-5o cm.

---

[1] La gît.

[2] Gest.

1024

ĉínzeș‿șáịj‿dă cásẹ//dacă̂‿o apucáị/te duĉẹáị ș-o dă[ɛ]dădẹáị la mákínă//dădẹáị la mákínă/únu-ņvurtẹá/únu punẹá/únu trăĝẹá bụábili/dacâ l-aị dat...le duĉẹá îm‿magazíịe...ĩ‿ᵑambár/porúmb [k] ᵑambár//măturáị pentru a dóụa zi să híịe lócu líber//a dóụa zi ịar înĉepẹáị//

[Același]

mormîntárẹ

la noị daca să-mbolnăǵéște ᵘómu ști/s-a bolnăǵítụ/ĕ̂ ! záĉe cít [ɛ]e zíle áre/ o săptămínă dóo/șĩ...dăpă ĉe mụárẹ.../vyíne șĩ-ị fáĉem‿û/adícă-ị...ĩ fáĉe coșĉịúgᵘ/lũ [k] ĩ‿ịa pínză să-l lásẹ-ņ‿grọápă/i fáĉe p-alăturẹā ĉarșáfu la coșĉịúc‿cũ [k] pă ụókị/ștergáre la ᵘúmăr cáre-l dúĉẹ.../mîņcárẹ/púneņ‿sᵉára mása/zíụa cîn‿míne ịel nụáptẹa știị/púnem mása/a dóụa zi fáĉem mîņcáre pentru mormîntárẹ/carē-ị îl dúĉem//șĩ d-acólo după ĉe-l dúĉeņ‿la bisẹ́rică/îl lăsă-ņ‿grọápă//vínᵉe pă úrmă acásă/púnem mása/mănîņcă/la nóᵘŏ zíle dũpă mormîntárẹ/i fáĉe ịar dă nóụă zíle...áltă pománă/...vẽzị ! tot parastásu/fáĉem cápetẹ/coláĉị‿i/púnem călăǵíilẹ-acásă/áșạ//né‿ᵈĉem la bisérică...ịo știụ ịo ĉe spuị c-acólo să reĝistẹáză/ĉe spuị ịo dîņ‿gúrẹ// [!] șĩ...după ĉe vịním dă la bisịérică/să púne ịar/víne părínteļẹ-acàsă/slujắștẹ/și să púne lúmẹa șĩ mănîņcạ//la treị săptămínị/ịár fáĉem tot așá: fáĉem coláĉị/fáĉem cápitẹ/dóo cápẹtẹ să fáĉe/șĩ...ịar púnẹm...vínerẹa ᵘorị jóịa/púnẹm călăǵíilẹ-àstẹa sā../și símbătạ mérĝᵉeņ‿lā...bisẹ́rică cū parastásu//îl slujắște părintele acólọ/ișíņ‿la mormínt/pă‿ọ́rmă víņẹ-acàsă/slujắște pomána șĩ d-acásă/șĩ m̄[ɛ]mănîņcă lúmẹa șĩ j‿véde dă trẹábă//îņsă la șáse săptămínị.../ịár i fáĉe parastás//ịár îị fáĉeņ‿coláĉị/cápetẹ/tot//șĩ-ị fáĉe șĩ dă sărindárị/că la noi̯ să dă şî sărindáru̯[1] /șáse dúminiĉ^{i} merș^{i}‿cu colíva/șî i să dă zéĉe métri dă pî́nză̦/álbă//ĉîc-ạla i drúmu lui̯//dă̄/dumnezéu̯ știe ĉe-i̯ pe lúmẹ-ài̯lata/că nu știm niș‿p^{ă}‿ásta/dar p-ái̯lantă//...șî fáĉe sîmbătă parastáz‿dă șás‿săptămî̀n^{i}/șî dúminică fáĉe péntru sărindáru̯//tot așá cū cap/îi̯ fáĉe prescúră/arángel/nu să [ɛ]fáĉe parastásu síngur^{u}//d-acólẹa rămî́ne la trei̯ lun^{i}//i̯ar i să fáĉe tód‿la f^{e}el pomenírẹa//tot cu coláĉ^{i}/cu călăyii̯ cū́...//dă la trei̯ lun^{i} la șáse lun^{i}//i̯ar/tot așá/șî dă̦‿la șáse la nóo lun^{i}/tód‿la fel pomána/tot parastás/tōt//șī...pă‿úrmă i fáĉeṇ‿dă ánu̯//tod‿la f^{e}el//d-àcólẹā/care mai̯ pọáte/mai̯ fáĉe șî̀‿dă‿doi̯‿áni̯/șî dă an/dă d^{u}oi̯/caré [r] care nu mai̯ áre putér^{e}ē/rămî́ne pî́ṇ‿la ánu cu sorọáĉelẹ-àstẹa făcútẹ//ș-ásta i̯éste la ọ̄...mormîntárẹ//

[Mortului îi cară apă ?]

dá/l dúĉẹ ápă șáse săptămî́n^{i} dimineạ́ța/cî́tẹ-o cógilița/noi̯ așá să zíĉẹ la noi̯ cògilíța cu dóo căldár^{i}//i dúĉe ạ́la ápă̦/dimineạ́ța// [...]șî-i̯ dúĉe la o femi̯e népuținĉọàsă̦/...care nu pọa‿să-ș adúcă ápă̦//c-așá ca să ń-adúcă ńii̯ē...é ! tót pománă i̯e/dă dacă i̯o po‿să ń-adúc^{u}/la ĉe să ń-adúcă ńi̯ẹ ?//că i̯o mă pui̯ ș-o sp^{î}ăl ș-o risikéscu̯/da‿ạ́ẹa nèputinĉọása pọáte bẹa dîn i̯a dóo zíli̯//pọáte șî trei̯.../ș-ă̄șá i̯ẹ/ápă̦ să dúĉẹ//[...]

șî nu pọa‿să fácă fiecáre cap^{u}/că-ș‿fáĉe pî́i̯nẹa dă mî́ncáre/da/da‿cápitili șî̄‿prescúrli șî coláĉi/nú//noi̯ le fáĉẹm//

níș‿pî́i̯nẹa pentru cápẹtẹ n-ó frămî́ntă f^{e}emíi̯ili̯//ásta care‿i̯e ...propitărẹ́asa care ^{i}éste n-ó frămî́ntă/trébe să mă duc i̯o s-o frămî́ṇ‿pentru cápẹtẹ//dîṇ‿cáuză că sînd‿váduvă/ș^{i} am molífta făcútă̦/ca cum/ca cum i și̯-um‿priót^{u}/ves^{i}/ș-ásta i̯ẹ́//și cápū/adică vrẹau̯ să̄ spui̯ ca cum îl fac ?/îl fac i̯óte ce cuṇ‿să fáĉe lū... pî́i̯nișọáră ạ́șá//o likí^{i}e-ntî́i̯/ș^{i} pă‿úrmă̦ dăm‿ū așá cu mî̀na/l-întíndem șî-l răsuĉím//șî-l púnem așá[2] o y^{g}íță/ș^{i} pă úrmă púnem

---

[1] Silabisește cuvîntul.

[2] Gest.

1026

ş-aşá o yíţă//şĭ pă úrmă ĭóte cum é ástea acía ăste pátru/fáceŋ gogonĭélę-aşa/şî le púnęm acĭ//ş-ápĕĭ púneŋ kistórnicụ-òla pă ĭĕl/ásta ĭe/aşá e cápu//şî prescúra să fáce în dóo yíţe vezĭ//[...]

şî călăyíilĭ le fácem nişte turtişoáre ca pódu dă pálm-aşa//şĭ p-órmă le tăĭém ĭotę-aşá/ş-ápĕĭ adúcem yíţa dę-aíca/púse aíĉ ştiĭ ?/[...]le udắm cu vin/cîŋ le púne la másă le udắm cu vín/şî le púneŋ zácăr pă dasúprą//şî púnem pă colácĭ cîte úna/nu pă toáte/cîs colácĭ să-mpărţéşte la călăyíę/şásę/şápte/după cum kámă lúme/ştiĭ/şî púnęŋ călăvyílę-àlęa întrégĭ/ş-àlelánte le rúpem îŋ farfuríĭ/ca să mănînce/să gústē ş-ắĭ dîŋ cásă/ş-ắĭ care-ĭ kámă//da álęa caré le púnem pă colácĭ/le púnem întrégĭ/ca să nu maĭ úmble cu jumătắţĭ//

vlad a maríą
şaĭzeşîşápte [de ani]

dă zi máre

[Ce obicei este la Sfîntul Ilie ?]

la noĭ să dúce la tămîĭát//dă zi máre//da//ń-am gătí dę-aseará cuóşū/ń-aŋ gătít fócu acólo/áz la dóo m-aŋ sculát/am dat fuocu .../şî nę-an duz la mormînt acólo//ş-am ûmpărţít/ştí/cę-avém împărţelile lę-am mpărţít/am tămîĭát mormîntu/am pus jărátec la fiecáre crúcę/şî d-acólea am û [ε]ncepú să-mpărţím dîn î...dîŋ sipét//şi...d pă ce ắęa/ne-ŋkinắm/şi plecám acásą//la crucĭ/ştí/te-ŋkínĭ i/că trébe să te-ŋkínĭ să sărús crúcęa//

[Şi plîng femeile ?]

plînge/plînge//

[Cum ?]

e ! sulĭéştę-aşă...nu prea sîn dă uobicéĭ să plîngĭ/că

---

[1] Una peste alta, în formă de cruce.

[!] dacą n-ai̯ vóĉę/să ştii̯//

[Aceeaşi]

[Obiceiuri la sărbători]

la trei̯ săptămínĭ/dắpă páşte...aşteptám şti ca cum aştéps‿pă̄ dumnézeu̯/să nĭ‿le fácă áldĭ‿máma scalọi̯énĭ//puneám acólo ĉę-aveámu̯‿u̯óo/untúră̄/ą̆...duĉeái̯ la o cásă dă ᵘom aşá/şî‿tę-adunái̯ mai̯ múltẹ şti//şî ne făĉeá plăĉíntă/luái̯ băutúră da/ĕ ! ĉe‿erá să i̯a băutúră copḱíi !/lŭám limonátă/ç-atúnĉ ⁱerá limonā́tă/ⁱerá...şî d-ásteą...îŋcólo nu ne făĉᵉá dắcît plăĉíntą//am‿făcú‿la o veĉínā̆ aĉíi̯a tot aşá adunásę u̯óo/făínĭ/şî nę-a făcút óo prăgíte [!] ţiu̯ mínte meréu̯/d-agá rî́dem cînd‿u...

"fă" ziĝ‿"văs‿că nóŏ tŭşa păúna nę-a făcút óo prăjî́te fa ! la scaloi̯énĭ/ş-acúma ĉe-i̯"...că avém noi̯ úna dă pátru anĭ/plînĝeá şi i̯a ánu ásta dă scalọi̯énĭ//

ziĝ‿"dú-ţe fa/las‿că-s prăjî́m noi̯ óo acásą mámă/nu mai̯ te‿ᵗĉe-ŋ‿sat/să faş‿scaloi̯énĭ"//aşá făĉeám/cînd‿eráŋ‿copíi̯ şti//dá am făcú‿şî femíi̯ îŋcoáĉę//dá femiili i̯erám‿û...făĉᵉám plăĉíntĕ/poáte tăi̯áŋ‿cî́te-o găínă dóo/puneám úna dă la‿ā́lánta/aşá carę-avẹá//da acúma dă vo cî́zva anĭ n-am mai̯ făcúᵗ/ [...]

[Şi îi daţi drumul pe apă ?]

scaloi̯ánu dŭpă ĉe-l făĉeámĭ/îl făĉeán‿dă seára/i puneáŋ‿cojĭ dă u̯óu̯ă/îl făĉeái̯ ca pă ᵘom//şî-i̯ puneám cojĭ dă ᵘóu̯ă...şî păgám‿vo dóo lumînárĭ//ai̯íĉa pă pi̯ept//şî dimineáţa/joi̯ dă dimineáţă la trei̯ săptămínĭ...îl‿î duĉeám în...pînă nu răsăreá su̯árle//...îl duĉᵉám la bórĉeą/şî-l dan‿drúmu pą-ápă//şî să duĉeá...i̯erá...bórĉea-mpănátă dă...pă scî́ndură îl puneám/şti ca să nu caz-afúnt//şî‿scî́ndura pluteá//şî merĝeá...únu dup-alā́nt/te ui̯teái̯ caré [ɛ] să vezĭ e ! al cui̯‿i stă lumînárilĭ...ne ţineám pînă-ŋcólo-şá după

1028

i̯el//să váză cîd‿mérĝᵊe lumînárⁱli dă nu să stínĝe̦/áe̯a că̦..."a me̯a mérĝe̦"/ái̯laltă "s-a stin̦s"/ẽⁱ ! míntᵊe copkilăre̯áscă̦//da dŭ́pă ĉe ne̯-am măritát/femíi̯ nū mai̯ făĉᵊám scaloi̯énⁱ/númaⁱ cît i̯eșⁱ‿ fe̯at [k] fáta̦//

i̯ar dắpă páște/la joi̯ marⁱ/noi̯ așá zíĉe̦m/săptămîna máre...ne‿ĉém la tămî́i̯átᵘ/șî‿d-acólo vi̯ním dă la tămî̆i̯át/șî ne dúĉen̦‿la bórĉe̯a/șî luám ápă/dîm‿bórĉe̯a/șî [ɛ]zvîrlím nóo căldárⁱ pă mal//vézⁱ//șî...șáse săptămî́nⁱ dă zíle̦/uzⁱ jᵘóile̯-àste̯a/care vre̯á//șî po̯áte̦//o i̯ei̯ dîm‿bórĉe̯ă/te úrș‿pă mal șî o zvîrlⁱ/nóo căldárĭ/vézⁱ/úna fără soțᵘ/de ĉe i̯-așá am pomeníd‿dîm‿bătrî́nⁱ//ánu ásta nu mai̯ m-am dusu̯/că i̯e málurli marⁱ/șî d-ágá urș‿cu căldárⁱli la noi̯//

dă măĉinícⁱ i̯ár//dă măĉiníșⁱ‿cînd‿e măĉiníĉi/că po̯áte̯-oț‿hí‿aᵘuzít/să ocoléște̦...înainte̯a zórlorᵘ/după ĉe tot așá după ĉe vi̯ním ne‿ᵈĉem la tămî́i̯á‿șî vi̯ním/să ocoléște cu ĉenúșă dă jur împrejúr la cásă//adícă merș‿cu ĉenúșă/șî‿lașⁱ/cóle̯a o mînă/mai̯ cólo o mînà/mai̯...to̯átă cása-mprejúru̯//șî pŏ fáță/nu caț‿că -i̯ frumu̯ásă cása/nŭ//pui̯ pă prispișu̯áră ĉenúșă̦//dîn̦‿cáuza/așá ⁱerá dîm‿batrî́nⁱ/cá‿să nu s-aprókie̯ șárki//că la noi̯ cîn‿yíne/adícă to̯átă lúme̯a/da noi̯ i̯erám aĉî...pă málu ápi/șî cîn̦‿víne̯á ápa mai̯...să trăĝe̯á șárki-n̦co̯áĉe̦//

[Aceeași]

cásilī

dă‿útĕ‿i̯o am avút‿î cáse bătrînéștⁱ/p-a lu tái̯că-me̯o/ă... le̯-am stricát/p-ále̯a//matere̯álu toᵈ‿dî‿la ále̯ă‿l-am/că a fos‿mate̯réal bun/ă...am turnáᵗ‿fundáțiili carē mi̯-a intrá‿tréi̯zej‿dă saiⁱ‿dă ĉimén.../la fundáția i̯ei̯/după‿aĉée̯a méșteru me̯-a zidít-o/mᵊ-a pus acoperíșu/ă...cu materiálu care l-am avút /î...mi̯-a în̦velít-o cu țígᵃlă/ᵊ‿dúp-aĉée̯ă‿am mai̯ lăsát-o pă...spúnĕ‿că treb^{i}‿s-o mai̯ laș vo lúnă dă zíle ca să mai̯...s-așéze cărămída pă...pă zídur^{i}//zis//șī...mẹ-ā....mẹ-a dă [k] făcú‿ĝẹámurli/întî́i̯ //p-ó^{r}mă a așezát úșili/pẹ-órmă a-nĉepú‿să-m tăbănẹáscă ai̯íĉā... pă sus/cu scî́ndură șî́/áșțẹ//

[Din ce se mai face casă ?]

cásîli‿z‿mai̯ fáĉẹ dă gard/

[De gard cum este ?]

â...dă gart‿să fáĉe în̦‿félu̯-ŏsta: niște par^{i}/par^{i} dă salcím zis/să fíi̯e uscáț^{i}/să-n̦șî́ră ắșắ...dûm‿métru îm‿métru/după dimen̦siúnẹa cási cum̄ ți̯-o fáĉe i̯a/d-ézém^{plu} cum‿e‿ás^{ta}//să-n̦șíră așá[2] par^{i}/t^{u}orn^{i} zídurlẹ-ai̯íĉa-n̄ăútru/să fáĉe dă kírpícă/ziz//nú să mai̯ fáĉe dă par^{i}//la álẹa/dă gar^{d}//șī...dā...dupā ĉe să-n̦șírā pári/să púnē cosorọába/așá-i spunẹá...la áẹa/la [ɛ] cása dă páe care să fáĉe/i púne un [r] un̦‿lanț groz‿dă maté [k] dă brad/șî care íntră cápitélẹ‿la par^{i} în̦‿lánțu̯-ola/șî̄ îi̯ spúne cosorọábă la áẹa//șî pă‿ó^{r}mā ^{u}ómu/zis i̯o trébūe să-i̯ bat niște nui̯éle/î́i̯...bat așá în̦‿curmezî́ș/așá sau̯ așá[3]/^{știs}/în‿cúi̯e/ș^{i}‿^{du}p-aĉéẹa să fáĉe pămî́nt cu pái̯e/șî să-ndẹásă pîntre álẹa p-acólọ//îmbulgărẹál-așà/să-mbulgăréște/ắ !/șī după ĉe să-mbulgăréște i púne acoperíșu/dup-acoperíș î̄i̯ dă cū...cu nu ștu cum îi̯ spunẹ^{a}-nainte/cîn‿nu...cu nu ștu cūn‿nái̯ba/arun̦cá pămî́nt așá/pă búlgări̯-ĕi̯a da nu mai̯ țiu̯ i̯o mínte cum îi̯ spunẹá bătrî́ni-naíntẹ//

marín pe i^{u}ón
tréi̯zĕșișàse [de ani]

nẹ-an‿dúz‿la tămî́i̯át

murísẹ g^{i}étu sócrî-miu̯/săráçu/dọám^{ne}‿ferẹș/ș^{i}‿nẹ-an‿dúz‿la

---

[1] Gest.
[2] Gest: de jur împrejur.
[3] Gest.

1030

tămîịát//m-am dus ịeụ cŭ...sọácră-mẹa/cụ-o sóră dẹ-a lu bărbáti-mẹo^{u}/c^{u}-o cumnátă d-a lu bărbáti-mẹụ/nẹ-an‿duz‿vō...ĉín‿șáse‿ínsẹ-am‿fost^{u}//vo dóo nepọátẹ/...ùm‿băẹád‿dă‿lîngă noị d^{e}-acólẹa/ un‿veĉín/li să-necásẹ și lor un‿fráte d^{e}-al luị//...și má-să născúsẹ și ịerá lăúză/și‿nu să‿^{d}ĉẹá la tămîịát/și băẹátụ-ola merĝẹá cu noị la tămîịát în‿fiecáre‿dimnẹáță//...și ịél‿î...ịéị avẹá... băẹátu ásta-nnecátu ûngropát aĉí la pọártă//al nóstru/sócrî-^{miụ} ịerá maị în‿fun^{d}‿încólo/noị ne ^{du}ĉẹám acólo ũ‿fund^{î}//lîngă noị acólo avẹá și...tá-sụ‿a^{l}‿luị un‿fráte/m^{u}órtụ/și băịáțu ị-a fos‿frícă‿să‿stẹa aĉía [!] la pọártă lîngă noị/lîn^{gă} [k] úne ịerá ịél//să $\overset{g}{y}$iịẹ la noị/ị-a fo^{s}‿rușíne‿că să nú‿zícă că yíne după căpătát/să-ị dăm ĉevá/și s-a duz‿la únki-sụ‿òla acólo lă gárd/lă... crúĉị//

ịóụ...álẹa plînĝẹá/că le durẹá búrta/ịo^{u} nu plînĝẹám/c^{ă}‿ẹ ! ^{i}erá sócrî-mẹọ ĉẹ !//dá‿àlẹa plînĝ^{e}á/hí-sa/tọáte [!] ĝétu băẹátụ-ola sărácu ịerá frícă să stẹā.../étẹ-așà făĉẹá s. uị [k] sta la crúĉẹ/ó^{i}tẹ-așá făĉẹá^{1} să uịtá pîn ĉimitír^{u}//și ịerá dă nụáptē/cucũvéịĉill cîntá/ți‿să făĉá frícă//ịo dă un^{d}e drácu ń-acúnc ^{u}óki și-l văs‿pă băẹátụ-ola acólọ//da mă daụ și-ị spuị la... cumnáti-mẹa

"fă !" zic "^{i}éte únụ-^{a}cólo [!]"//cîn‿an‿zis că éte únu cólo/ áẹa ĉícă "haị să fuĝím"//

zic "ịo nú fúgụ"/zic‿î..."aị să le spúnem și lo^{r}"//

"nu" șĉe "aị să fuĝin‿noị amîndó^{u}lẹ"/

"pă‿cum fă să fuĝin‿noị amîndóo și‿pă ịéle să le lăsăm"//

da ẹă...cumnáti-mẹa i spúnẹ sọácră-mi: "mạmícă" șĉe ‿"éte únu cólo//"

"únde fa ?"//

șĉe "éte có^{lo}‿"

---

[1] Gest: rotește ochii de jur împrejur prin încăpere.

"ăule̯ó ! núma^{i} le̯ána fáĉe d-áste̯a̯"/șĉe̯á că núma i̯o^{u} fag‿d-áste̯a̯ //

am̯‿fùĝītu...//noi̯ fuĝe̯án̯‿ș-ăla fuĝe̯á dûpă noi̯/în ĉimitíru̯//băe̯át-ola dacâ ne̯-a văzût că fuĝín‿noi̯/fuĝe̯á șî i̯ĕl să̦rácu cît pute̯á/că‿nu știe̯á dă ĉẹ fuĝím//cîn‿ne̯-am adunát pă la ăla ș-an̯‿sărít pîrle̯ázu îm‿párte̯-àe̯a-n̦‿strádă̦.../zic "únde̯-ai̯ fos‿tu mă iu̯onéle̦ ?"/

"pî"‿șĉe "la úŋku táke"/

"f^{n}í$^{re̯}$-al drácului̯ tu [!!] /nu mai̯ pute̯án‿da̦...frícă" zic "ĉe fáĉen‿noi̯ acúma ?//áoū !"/gáta so̯ácră-mi̯ă să̦ráca ave̯á ^{u}o róke lárgă/cum purtá i̯éle bătrín̦^{le}/to̯áte crúĉili le lu̯a după e̯a/[!] zic "ĉe fáĉem aíĉa ?"/[!]//

zîĉē...ișîm la po̯ártă acóle̯a-e̯a/zícu̦ "v-az‿lu̯a‿to‿d-acólo?"/ m-an̯‿gîndí‿gátă mămíca să ui̯tă

ș^{ĉ}e̯-"an̯‿lu̯at tót"//

"p^{â}‿úne fă feméi/sipéd n-ái̯/văs‿că n-ai̯ ^{ni}m^{i}ca lu̯a‿dă fo^{c}/nimíca..."

"i̯o acóló‿nú ma^{i} mă dug"‿zíĉe̦/

să dúșe băe̦țáșu̯-òla/zícu̦ "măi̯ i^{u}onél tu ai̯ fos ?"

șĉe "i̯o am̯‿foz‿mătúșă‿le̯a^{no}/^{j}‿dác-am̯‿văzút‿că fuĝíț‿ăldi matále"șĉe̯-"am̯ fuĝí‿ș-i̯o/că ń-a foz‿frícă să stau̯ aĉía la po̯ártă síngur/să̦ $\overset{y}{g}$íu̯ l-áldi matáli ń-a foz‿jénă să nú‿zîș‿că $\overset{y}{g}$ío̦ să-n‿das‿că mă cápăt [?]/ș-an̯‿sta‿ș-i̯o acó‿la úŋku táke̦"zíĉe̦//"dac-as‿fuĝít/am̯‿fuĝít dup-áldi mátale̦"//

górge me i̯eléna
pátruzéșàse̦ [de ani]

ca cănílli i̯erá

dúpă ĉe ne̯-an̯‿căsătorít^{û}/ē !‿ērám amărít^{i}/i̯o-ave̯ám doi̯ cai̯

1032

amî [k] d-áste/că͡ doi̯ năteneáș^{i}/i̯el ave̯á ș-i̯el acólo un͡ cal/i̯-am͡ vîndú/șî ne̯-an͡ lu̯a͡ șî noi̯...mateál d-am͡ făcú͡ cás-ásta aiĉ//úne găsím o i̯ápă/la ūn țigán/o cumpărắm [!]//o i̯ápă z^{î}ĉe̯ái̯ că-i̯ o cănílă/àmărî́tă/slábă/ắ͡ drácu^{lui}/așá ca cănílli i̯erá//

ne͡ ĉe̯án͡ șî munĉe̯ám îm͡ báltă cu pogónu amîndói̯/i̯o cu marín//...mi̯-erá rușîne să mă duc͡ că...tăticu̯-òsta ne dădúse̯ șî͡ i̯el un͡ cal/p-órmă dūpă ĉe ń-a dat p-ắe̯ắ/ń-a mắi̯ dat un͡ cal//șî͡ cînd...să ĉertá cu marín/vînge̯á șî͡ ne lu̯a cálu/că i̯el ave̯á trei̯//șî͡ noi̯ rămne̯án͡ cu căníl-àe̯a/cu i̯ápa͡ ae̯a [!]//

ĉe...într-o zî "^{h}ai̯ să plecám îm͡ báltă"într-o lun^{i}//ĉĕ͡ să fáĉem ? am pus țe̯álli cári̯ ne-ṇvele̯án͡ cu i̯éle într-u̯n͡ sac/șî͡ le̯-am pus pă i̯áp-ae̯a acó^{l}/ș-am plecá^{t}͡ cu i̯él//i̯o ń-erá rușîne să mă du͡ cu marín pă strádă cu [!] cu sácu cu țe̯ále pă cál-ola̯//zic "ĉe să ui̯͡/mă fac i̯o că ui̯t acásă"/zic "ca să...rămî́i̯ ĩ͡ úrmă/s͡ să͡ dúcă i̯el înainte̯ ?//n-áve̯am cum/^{zic} "i̯a să mă fac că ui̯^{t}͡ pológu"//ave̯ám polóc/făcút...dă ^{i}in^{u}//țesút ĩ͡ arĝe̯á/șî͡ făcú͡ poló^{c}/că nu pūte̯ái̯ să͡ stai̯ îm͡ báltă dă țînțár^{i}//mă pui̯ ș-arúnc pológ-o^{la} kár aĉíi̯a după úșă înăúntru//l-arúnc/și mă duc cu marín...o bucátă búnă-ṇcólo

"mă" zî͡ "noi̯ dĕĝe̯ába mĕrĝe^{m}͡ îm͡ báltă/c-am ui̯tá͡ pológu̯-acásă"[!]//

zíĉe "păi̯ ĉe-i̯ fáĉem ^{l}e̯ắno/dū́-te și i̯a-lắ"/

m-am întórs îndărắt să i̯au̯ pológu/i̯ĕl a legát i̯ápa d-un͡ gar/șî n-ắ plecá͡ pînă nu m-an͡ dus i̯o^{u} [!]// pînă nu m-am dus ș-i̯o [!]n-a plecá [!]n-a plecá^{d}͡ de̯-acóle̯a/i̯o-l pînde̯ám de̯-aíĉa [!]"do̯ámne ! n-o plecá drácu^{lui} !?"[!]"i̯o" zic "i̯o singură nu [k] i̯o cu i̯ĕl pă strádă nu mă duc" zic "cu ^{iápa}"//n-ắ plocá͡ donșoárĕlor/d-acóle̯a dălóc//sta cu i̯ápa legátă dă gară//m-an͡ dus ș-i̯o cu pológu/ș-am plecát//l-am pus în͡ sac/ș-am plecát cū...i̯el merĝe̯á dă nas/ș-i̯o pắ͡ lîngă i̯ápă [!]/cu sácu cu țe̯ále lă...pă i̯ápă căláre//

[Aceeași]

scaloíţă

făĉẹán͜ dîn pămínt͜ î/şî̂ îl gătẹám̄ aşá...ca ŭ͜ ụom/şî̦-l gătẹáŋ͜ cu coj^{ĭ} dă...^{u}oụ/în tot félu vŏpsítẹ/şî-l punẹám pă scíndū́ră/şî ne dū́ĉáŋ͜ cu i̯el la gírlă/î̂͜ zî̂ĉáŋ͜ că-l dăm pă gírlă̦//îl boĉẹám[!]

scaloíţă íţă/
pui̯ dă coconíţă̄/
te că^{u}utá má-ta
prin pădurẹa dẹásă/
pin[ɛ]prî̂n tufíşu...glo^{d}

níj͜ nu ma^{i}͜ ţim͜ mínte/că n-am mai̯ făcú͜ dămúl^{t}//p-órmă urcám acásă/pregătẹá mása/cū mîŋcărur^{ĭ}/lụaŋ͜ şî̂͜ noi̯ acólo ĉevá dă băúd/ limonátă acólo[!] ^{şi} făĉám aşa̦//

nedélcu vi̯orî̂ca
doóspatru[de ani]

864. SOHATU

(jud.Ilfov)

Culegere: 1972; MM, RP, MT; transcriere: MM

să punẹá porúmbu

să punẹá porúmbu dă la zéĉe mai̯/să punẹá mai̯ tîrzíụ atúnĉa/ ştii̯//să punẹá cu plúgu/ogóru să făĉá primăvàra/nu să făĉá tọámna atúnĉa/dū́mnẹavọástră sûntéz͜ mai̯ tíner^{ĭ}//la zéĉe mai̯ înĉepẹáŋ͜ să arám porúmbụ/pă̂͜ la zéĉe mai̯ îŋcólo//ĉî́nẹ-avẹá log͜ mult/durá pînă la doózĕşînò^{u}o i̯únie̦/tî̀rzíụ//ā...porúmbu nu să punẹá cu *mărcătọárẹa/cu tractóru/porúmbu să punẹá cu piĉóru/i̯erá úni ọámen^{ĭ} zlab^{ĭ} care nu şti^{e}á să pui̯e̦ cu p^{i}iĉóru/cîtẹ-o feméi̯e/şî vinẹá la dẹal acólo/di ĉ-o ĥi másă lúmęa pă gurbănęasca[1] nu știu̯/că mînęám pă dęalᵘ//și dimineața vinęá feméęa cu mîŋcáre/cu várză/cu fasóle/cu ĉ-avęá//"hai̯ i̯a trái̯sta fa ! dă púne și tu nițél porúmb"//nu știᵊá să pui̯e porúmb/ⁱerá cîtę-o feméi̯ę fǫárte zlábă/să-mpi̯edicá//

"púne fă ! așá/șir așá/să cúrgă bǫábilę-așá/și la úrmă l-alegém noi̯"//

"mă da trei̯ nai̯inte/că l-oi̯ púne și cu călcîi̯u"/...că ma ⁱę ș-ácuma lúme d-ástęa zlába/măi̯ să găsăște ș-ácū și ǫámi̯nⁱ/și feméi̯//

ișá rumînu dă la cǫárne/-i̯ da zéĉe bʸíĉe/și p-âĉí-i̯ i̯erá drúmu/"i̯a-z bagáju/i̯ dú-tę-acásă/fútu-z dumnezéu má-ti/că nu...cu tíne nu fac i̯o tręábă"/punęá rumînu dă la cǫárne porúmbu̯//porúmbu răsá [k] răsăręá fǫárte tîrziu̯/dǫar nu i̯erá ca acúma/acu̯ să púne porúmbu/știț în ĉe régulă: cu tractóru/

[Spune cum se punea mai demult.]

ĕ ! àșá să punęá/fǫárte tîrziu̯ porúmbu/să-nĉepęá la culéš...

[Nu, întîi ce-i făceai pînă la cules.]

ai̯ ! cum răsăręá porúmbu/înĉepęá să-i̯ dăŋ cu rárița/așá erá atúnĉᵊa/să răriță porúmbu binișórᵘ/înĉepęá și zgărmînai̯ cu sápa pînă te duręá la ínimă/cⁱ să făĉá șûu̯ailę-álęa înáltę/e ! acúm să fáĉe áltu felᵘ//ș săpám bʸíne porúmbu/la úrmă núma o dátă sⁱ săpá porúmbu̯-atúnĉⁱ//al dói̯lęa ǫárĕ-i̯ dădęáŋ cu rárița/șⁱ acásă rádule ! ș-aşt [k] așáză-te [!]că vręai̯[!] să aștépˢ să-l...scos pátru mii̯ dă kilográmę//scotęam fǫárte porum puțin atúnĉⁱ//noi̯ n-ávęam pămînt așá/daca nę-a-mpropiitări státu/și ę-a da mámi zéĉe pogǫáne/mai̯ avęám noi̯ șásă/șai̯sprezeĉę/făcúsem pogǫáne//n-ăvęám mîrțóĝⁱ/să arám//avęám cai̯ zlabⁱ/cai̯ mⁱíĉⁱ/ĉa că lę-a făcú ĉinevá/lę-a dăscîntáᵗ/șⁱ i̯ei̯ ⁱerá zlabᵘ/că ⁱerá dă nemîŋcáțⁱ// [!] da ! lúcru̯-adăvărát//

---

[1] Toponim.

[Și toamna ?]

tǫámna la culés/îl culeĝám cu mína/-l cărám cu cărúța/acásâ/ scotęám cum să zíĉem ? òbzéĉⁱ/șàptezéĉⁱ/șài̯zéj‿dă cóșurⁱ/atúnĉa porúmbu nu legá cum lęag-acúma tǫáte fírilẹ/acúma-i̯ h́ibrizáᵈ‿bíne/ atúnĉa nu legá tǫáte fⁱírîle//să făĉá porúmbu dă ⁱerá mătásẹ dă zîĉái̯ "dǫámne ĉe i̯e ásta ?" i̯ar cîn‿te duĉái̯ dă la ĉíņsprezeĉe águsᵗ‿/să‿ei̯ șî tu o trái̯stă dă porúm‿vérde/șî lócu fusése fasolíște/c-așá să ziĉá pă úrma fasóli/ā...îl găsęái̯ căzút/cădęá porúmbu știi̯/să rǫsturná túfa josᵘ/scotęái̯ tǫámna fǫárte puțín//cîtęodátă/ cîtęodátă/cînd i̯erá vrémęa mai̯ neploi̯ǫásă/scotęái̯ ș-átunĉa porúm‿ bun//l-aduĉái̯ acásă/-l punęái̯ la hambár/vínde-l-ăi̯/cu pátru sũte obzéj‿dă lei̯ ḱíla/șî...i̯a báni rádule/bágă-i̯ la buzunár//îz‿lu̯ai̯ o peréḱe dă bocánĉ/an‿dat nóọ sũte p-o peréḱe dă bocáņj/dóo ḱíle dă porûm//p-o álbii̯ẹ an‿da‿pátru súte dă lei̯//

rúsa rádu
șai̯zeșîșásẹ [de ani]

i̯eráņ‿copíl mⁱic cîn‿vyinęá hᵘoțⁱ

nẹ-a furát odátă cáii̯/arám c-ũ‿uņḱ al mi̯eu̯/ș-a vinít [k] aram aĉílęa aprǫápe dă sat//nu arám/culeĝám la porúmb/ș-a viní‿hóțî/ șî nẹ-a lu̯a‿tos‿cái/atúnĉa buníĉu mi̯eu̯...îi̯ băgá-ņ‿fi̯áre/avęá niște fi̯áre/jⁱ‿le punęá la piĉǫáre/le punęá lácătu/șí la căruță legáțⁱ//mîņcínᵗ‿cái porúm‿șî coĉénⁱ/le b [k] i băgá-ņ‿fi̯árẹ// într-um‿momént/dat/

"rádule ! nepǫáte !" strîgá la míne//"nú ma‿i̯ẹ cái la cărúțⁱ"/

"păi̯ cum bre ! să pǫáte/legáz‿băgáțⁱ îņ‿fi̯áre ?

"nú ma‿i̯ẹ"/

1036

ắi̯a i̯erá o̯ámen^{i} jméker^{i}/cáre făĉá trébur^{i} d-ástẹa̯//mî́nă după ei̯ ! îŋcotró s-o i̯ei̯ ?//a ișî́‿la drum/a lu̯at-o-ŋcólọ/s-a-ntîlní‿cu ^{u}únu/"o căruță/cu șáse cai̯ legáț/să dúĉe spre fundúlẹa"//mî́nă cu álți/care i̯eráu̯ dăștébz‿d-avẹá ọ cărúță ușúre cu doi̯ cai̯/și̇ la cotitúr-acólo/cînd a cîrm^{i}ít-o i̯ei̯ spre fundúlẹa/i^{i} legáse cu brî́u/nu putúse să‿ẹa și̇ căpéstrili̯//^{i}‿legáse cu brî́u/șî́‿aŋ‿găsí‿doi̯ cu brî́u dă gît//da nu la ai̯ mi̯ei̯/că-i̯ la ũ‿uŋḱ al mi̯eu̯/aŋ‿viní‿cu cái-ndărắ^{t}/le părẹá fọárte bíne cînd a viní‿cu cái-ndărắt//

[Același]

lúpu

am împ^{h}i̯edîcát cái frumós pátru iŋș^{î}/...a-nĉepú‿să túne și̇ să sfúlĝere/ș-am intrát într-o túfă/ca cum ar hí la păr-ọsta[1]/bogátă știi̯/c túfă búnạ//^{a}m pus căpéstrelẹ jos/și̇ nẹ-aŋ culcát//și̇ dîp-o ^{u}óră/a viní‿lúpu acólo/că i̯erá șápte mîŋș‿pă vrémẹ-aẹa care fúsésem i̯o acólo/îŋ‿grup-áẹa dă cai̯ șápte mîŋj‿d-áștia mîĉ^{i}//și̇ lúpu pisémne că i̯-ā m^{i}irosít//ș-a viní/ș-a intrá‿ș^{i}‿i̯el tot în tuf-acólo/ș^{î}.../lúpu-m‿partẹ-áẹa/ș^{i}‿i̯o-m‿partẹ-ástạ//am văzút că e lub‿dûpă u̯ók/da-ŋcólo dă úŋ‿să-l văs‿că e lup ?//cîn‿aŋ‿ziz‿"^{hu}o lúpu !" ho lúpu̯ !/ș-aŋ‿zis "lúp^{u} ! lúp^{u} !"/și̇ n-am mai̯ ziz‿lup/că mi̯-a lu̯a^{t}‿gúra dă frícă/știi̯//^{a}ŋ‿lu̯a‿căpéstrilẹ/m-aŋ‿dat îndărắt așá/lúpu nu s-a mai̯ văzút/pisémne lúpu̯-a lu̯at-o-ŋcólo/ș^{î}‿i̯o aŋ‿lu̯at-o-ŋcu̯áĉẹ//rî́de cáre le spui̯ acúma/copíi̯-éștiạ/"i̯a mai̯ spúne bûtule ! cum ai̯ văzú‿lúpu"//"lup ! lup !" cûm aŋ‿cătá‿căĉúla/să ridicá meréu̯/dă ĉe s-o ridicá căĉúla-ŋ‿sus ? nu știu̯//

[Același]

---

[1] Arată spre un păr din curte.

cu colindu

mérĝe cu colíndu s [k] merĝá cú‿colíndu se̯ára/ști//colindá la ĉíne-i̯ prime̯á acásă//dac-ave̯á fátă máre̯/colindá fáta/dac-ave̯á băe̯át/colindá băe̯átu//ziĉá acólo̯...un̯‿colínd/ca cîn̯‿s-ar zíĉe̯ un̯‿cíntic//ișá omu̯-afáră/îi̯ dăde̯á acólo cît crede̯á/să duĉá la áltu/pînă la zíu̯ă/am umblát odátă pîn-an̯‿răgușít/"ădă șápte polⁱ șî‿trei̯ sférturⁱ !"/n-an̯‿știú‿să mai̯ vorbⁱím la zíᵘo dălᵘóc//șî‿c [k] ĉe cîștigásem ? o sútă dă lei̯//da an̯‿colindát pînă cîn̯‿s-a lumʸinát/așá i̯erá modélu atúnĉⁱ//acúmă n̯‿se̯ára dă colínde/i̯o n-am auzí‿níĉⁱ o gălăĝíe/n-am auzí‿pă nímerⁱ nimíc//

là‿búnă dimine̯áța/înáinte̯ dă crăĉún/să duĉá cu búnă dimine̯áța//ne strînĝᵉám dă se̯ára-ntr-o cásă̯//băgám o căle [k] c găle̯átă dă bo̯ábe să fi̯árbă-ntr-o căldáre máre̯/le fi̯erbe̯ám dă arde̯ám dóo̯ cóșurⁱ dă coĉénⁱ/ [!]șî nū să fi̯erbe̯á[!]byíne dălóc/le̯-aduĉám în̯‿cásă fi̯érte/nefi̯érte/mîn̯cá fráți̯//așterne̯ám o rogojínă d-ásta/...la un veĉín nu.../la míne nu pre̯a să strînĝá ásta/că nu-i̯ primʸi̯á máma/máma erá feméé mai̯ re̯a/ștî‿nu-i̯ priá [= primea]/"să pleș‿cu balamúcu dă la míne ![2] la bába crăĉuno̯ái̯ca̯"// [!]ᵃ·ole̯ó/ᶳ‿șăde̯ám pă rogojín-așá/ne culcám stan̯‿lunĝíțⁱ acólo nițel/și la úrmă...
"dóosprezeĉe̯/hái̯da băi̯éț ! să plecán̯‿că nij‿n-avén‿tim‿pîn̯‿la zío"//atún̯j‿nū să dăde̯á covríș‿sau̯ pisméțⁱ//să dăde̯á núma colácⁱ/vez ...în̯cólo mîn̯cá mămăligă/da atún̯ș‿să făĉá bobîrnáj‿bunⁱ//vine̯ám acásă/dășărtán‿trái̯sta/ʰái̯di i̯ar ! pînă la zíᵘo álbă umblám//

"cîte trăi̯stⁱ ai̯ strîn̯z‿bă ?"

"trei̯"/

"i̯o pátru/băî̯"/

"mai̯ hárnic//ai̯ avú‿ĉízme ?"

"am avútᵘ"//că erá zăpádă//umblái̯ cu bățu-m‿mînă/...la zio

---

[1] Subiectul intenționat vorbește răgușit.
[2] Subiectul fluieră scurt, ca și cum ar alunga pe cineva.

1038

găse̯ai̯ cîte trèi̯‿pátru care e̯-a mușcá^{t}‿cí̯i̯ni rău̯/că i̯e [k] rămîne̯á‿úrmă d-ăe̯a m^{i}ic^{i}/daca n-áve̯a om hárnic să-i̯ păze̯ás^{că}/da i̯o ^{i}erám‿î...măgár nal^{t}‿táre/luám o măĉúcă-m‿mínă/ [!]și-i̯ apărám pă toz/‿/daz‿nainte mă ! că rămî́i̯ i̯ŏ‿úrm^{ă}"//

[De Anul nou ce făceați ?]

ˀĕ ! dĕ ánu nou̯ ne duĉám‿cu sórcova//atúnĉa i̯erá b^{y}íne táre/că ne duĉám mai̯ mul^{t}‿zíu̯a//plecám‿cóle̯a pîn‿zor^{i}/și ne duĉám zíu̯a//nū să-ntîmplá ca să pățím nimíc//^{l}a búnă dimine̯áța i̯erá-n tímpu nópți̯/dă ^{cu} sórcọva erá zíu̯a//la sórcovă nu ne [k] nu ! i̯o nu mă băte̯ám așá la sórcọvă//tọátă lúme̯a-z‿dăde̯á cîte̯-o núcă sau̯ cîte̯-o tî́rșă dă zácâr//ĉe fac i̯o cu tî́rșa dă zácâr ?// [..]nu vre̯am să mă dug‿la sórcọvă/că îm dăde̯á o tî́rșă dă zácăr sau̯ o núcă/ș^{i}‿i̯o erám băe̯á‿mai̯ máre/aș fi mîncátă [ɛ]covríĝ^{i}/aș fi mîncátă pî́i̯ne//

[Același]

sohátu

a fost o stî́nă de ^{u}oi̯ aíĉa...la úni b^{u}oi̯ér^{i}/ș-a avút un‿stául máre/și d-áe̯a‿e̯-a.../adícă o tî́rlă máre/ọ colíbă máre aíĉ așá/ĉíne u̯o hí condús atún/ĉe boi̯ér o hí fóstă/nu știu̯//șă cînd a plecát i̯ei̯ d-aíĉ^{i}/în‿loc să-i̯ zícă stá^{u}ul/i̯-a zis sohátu/ăe̯a e̯-a pu^{z}‿númili sohátu//da cam dă pă cînd o fhí/șă cam cîț^{i} an^{i} o ave̯á/nu știu̯/la ĉe să spui̯ ĉe nu știu̯/nu știu//

[Același]

^{n}‿nọápte̯a dă ánu nou̯

[Fetele] lu̯a busióg‿dă la pópa//ē^{i}! i da pópa acólọ nițel busió^{c}/și i̯a-l [ɛ]î^{1}‿pune̯á aíĉa [ɛ]și să culcá nọápte̯a cu el/și‿ĉa

---

[1] Gest: în sîn.

că vyiseạ́ză pă ĉíne ẹạ//da vyisá ? că i̯ō am̦‿visát únu răscăcărát așạ [!]/nu i̯erẹạ́ așá//únile mîn̦cá pî́i̯ne nesărátā/și nu bẹa [k] sărátă táre/și nu bẹa ápă/ĉa cā-i̯ dă ā́la cáre vʸiseạ́ză ápă în̦‿ somn[!]//

[Altceva mai făceau ?]

da ! da//să jucá-m‿pi̯éptinⁱ//punẹā́ aíĉa banⁱ/aíș‿pî́i̯nē/pi̯éptinē/ardéi̯/sáre/ș-o-n̦velẹạ́//cu farfurii̯/sau̯ cu ᵘo strákínă/sau̯...//și punẹá óku̯-acólo[1]/ș-álẹa la șkimbá/și cîn̦‿vinẹá/i̯a alegᵉ̯ẹ́//o-ntorĉẹạ́//daca i̯erᵉ̯á ardéi̯/"àolẹọ́ ! l-an̦‿lu̯at‿ī rău̯ ! îl‿ẹau̯ rău̯"//daca i̯erᵉ̯á sárẹ/ziĉá că îl ẹā sărácu̯//daca luá bánu/ziĉá că ⁱl‿ẹa bogátⁱ//ș-așa s [k] dâ cólo pînă cólo/să jucá i̯éle/ⁿ‿nọápțẹa dă ánu nou̯//

tóma popéscu

ș́apțẹzeșînòo[de ani]

i̯erᵉ̯á hóțⁱ

buníucu mʸi̯eu̯...i̯-a furá‿cái̯iⁱ/...șī...a viníit ū‿om/zíĉē "i̯o știu̯ dă cái̯i tĕi̯ úndẹ ⁱéste/să mérĝem mî́i̯ne să ți-i̯ dau̯/am aflátᵘ"//și l-a lu̯a‿d-acásâ//l-a luᵘát/vezⁱ și i̯elᵘ/s-a dus așá/...și s-a dus/ș-acásă la i̯el acólo/a mas nọápțẹa/și dă cîte orⁱ dășkídẹá úșa/să ụi̯tá și buníicu/să vázā ĉé fáĉe‿elᵘ/și ⁱel ișá cu cîti̯-ọ̄ plapî́nă la spʰináre/să pléĉè//să-i̯‿i.../pă áltă párte avẹá ọámenⁱ/să-i̯ stríĝe/să-i̯ i̯a toᵈ‿dî́n̦‿cásâ//dac-a văzút el că n-a putútᵘ/l-a lu̯at/hai̯ să mérĝen̦‿să-z‿dau̯ cái"//și l-a duz/l-ā dus/pîn-ā văzút o pădúrẹ/șᶜ ẹ-"acólọ i̯éstè ! da pînă úna álta"/ā zíĉe "ai̯ lu̯a‿banⁱ d-acásă ?"//

zⁱĉe "păi̯ an̦‿lu̯átᵘ "/

"dă báni-n̦cu̯áĉẹ/dacă vrei̯ sā...să rămî́i̯ cu zíle/dacă nu

---

[1] Gest: își pune palmele la ochi.

1040

n̥to̯árĉᶦ-te-ndărắt"/și i̯-a lu̯a‿báni//

[Și caii nu i-a mai dat.]

nu ! păi̯ da ĉe̯-a fosᵗ‿dă la cai̯ ?//

șî i̯ar tot așá/la un n̍e̯am al mʸi̯eu̯/ă̄...s-a dus șᶦ‿i̯el tot/că să‿ᵈĉe̯a cu no̯ápte̯a cu cái la de̯álu̯ u̯ámeni/nu să [k] nu-i̯ ține̯á acásă/rămîne̯á núma feméile//și i̯el o teme̯é̯ pă e̯a că cam i̯ubʸéște/pă nevástă//s-a dus/a dus cài̯-acólo/s-a-ntórs îñapói̯ să vázā ĉe fáĉe i̯a//la o strîmto̯áre̯-așá de drum‿ī/ᵘ̯o cărárẹ/s-a-ntîlní‿cu doi̯/...șī...l-a omᵘ̯orítᵘ̯//

[Aceeași]

i̯o am născú‿șî la d̆e̯al únu

m-an‿dus‿ă̄...culeĝáṇ‿la porúmbᵘ̯/erᵉ̯á to̯ámna//ș-ave̯ám băi̯átu márẹ/p-ásta cáre-i̯ aíĉᶦ//mîná cái/și mie mi̯-erá caṇ‿rău̯ d-acásă̯//șī aṇ‿culés acólo/mai̯ mă duĉám/băi̯átu-ṇ‿zîĉá/câ i̯erá cóle̯á‿maᶦ/"da ĉe mámă/te̯-a găsí‿diaríe̯a ?!"[!] "ĉé tot ai̯ ?"//

"mi̯-e caṇ‿rău̯/ʰai̯ să-ṇcărcắm/porúmbu̯"//

"ē ! să umpléṇ‿cărúța"/

"nu ! hai̯tᶦ !"//

șī pă la pădúrẹ m-am întîlní‿cu niște o̯ámeṇᶦ/an‿dat feméi̯a jos/ș-am intrá‿la pădúrẹ/îm‿pădúre// ș-am născút fáța//trăi̯éștẹ//aṇ‿luát-o pă mînă/aṃ‿fășurát-o-ntr-o hái̯nă/ș-am pús-o-ṇ‿cărúță/ș-am yinít acásă̯//n-áve̯am nimíca brẹ !//n-am avú‿nimíca/a yiní‿mo̯áșa/a scăldát-o/a...ne trăĝᵉ̯á/ne-nĉinĝe̯á cu um‿brîu̯...//

[Și la trei zile îi puneai pe o măsuță...]

ā ! pune̯á mása//pune̯á făᶦínă/jos aíĉᶦ/ī mása//pune̯á aíĉa făi̯ínă/ĉa că i̯e ursitórîle/pune̯á sticla cu vyin‿î/túrtă/...fo̯arfíĉîle ĉa că să híi̯e croitór/ac/să híe croi̯tore̯ásă/ĉẹ i̯ere̯á//șî ále̯a le lu̯a mo̯áșa to̯átẹ//âi̯ dăde̯ai̯ șî‿ĉevá banᶦ acólọ/și i̯ei̯...//

[Zicea că vin ursitorile ?]

da ! ĉa că yíne ursitórîle/şî-l ursẹáză/cum áre să fhíi̯e în‿ vi̯áţâ//

[S-a întîmplat vreodată să audă cineva ce-i urseşte copilului?

n-a auzí‿nimerícă‿aşá să.../ĉ-o hí fóstă la‿ei̯ ursitórîlẹ// aşá s-auzẹá/că zíĉe c-ā...fost un ĉ^{i}obán/şi s-a culcát acólo afáră pă sálâ/ş-a yinít ursitórili/...ş-a ursát aẹa mai̯ márẹa/áẹa mai̯ mi^{y}íca/că "ắsta să fhíẹ-aşá/ắsta să ái̯bă noróc/ắsta să..."// şi tọma ĉ-a zis áẹa di̯pă úrmă/a rămás aşá//şi i̯élẹ-a zis "aşá să híi̯e/cum ai̯ zis tu !"//a auzít ắla/...pọátẹ că zi‿c-a vyisát i̯el^{u}//ĉínẹ-audẹ ?//

[Aceeaşi]

pórcu

cînd îl cúmpăr/mi-l adúĉe‿e un̯‿şoricél mic^{î}//şi i̯o-i̯ dau̯ şî‿ lui̯ mai̯ mult‿î pî́i̯ne/prăjálă/^{i}‿fac acólo într-o crătiĉọáră mícă/ şi-i̯ dau̯ să mănî́nĉe şî lui̯//î‿dau̯ dés/mắi̯...tọátă zíu̯a mă du‿cu ĉóbu la el/să crẹáscă şi i̯el//şi la úrmă-l‿î...dacă ş-á‿lu̯àt mérsu lui̯/i̯-arúnc şî ştuléz‿dîm‿magazíĕ//stau̯ să-i̯ cur meréu̯ [!]?// ^{i} le dau̯ ş-áşa/porúmb/şî mănî́nĉă/créşte pórcu/să fáĉe máre/şî la crăĉún îl tăi̯ám//aşá să créşte pórcu//da^{i} şî‿lui̯ ápă réĉe/verdẹáţă/fără ásta...//p-ó^{r} mă la crăĉún îl tăi̯ém//ĉíne-l tá^{i}e ? îl táe tăticu̯-òsta/sócrî-miu̯ zis//i̯el îl tá^{i}e/i̯el îl‿î...fáĉe bucăţéle/ şî...îl púnem într-un coş/púnem un ĉolofán acólo/-i̯ dăm sáre/o lăsám ĉín‿şàse zílẹ-acólo/la úrmă o legắm aşá/ş-o agăţám/suz‿la gríndă//ọásili//şî réstu cárnẹa/o prăjásc/o pui̯ în tăv^{i}/ş-o bag la cuptór//ş-o mănî́nc acúma/$^{cárnẹa//}$stă/pui̯ untúră peste i̯a/şî o las aşa//şî dĩ‿ọáse fáĉem ĉórbă/fáĉem...felurite mîncărur^{i}/d-as-

1042

tẹa/ĉe [r] ĉe ştim noi̯ la ţar-aíĉa/la oráş fáĉe álfel//ş-ásta e şî cu pórcu//[...]

[Dar nu mai şi umpli...?]

fáĉèm búrtă/atún‿dă crăĉún/dă sărbătórĭ/sarmále/făĉém sarmále/umplém máţu̯-òla/făĉém tóbă/ăşá să spúne la noi̯ tóbạ la búrtă/ọ‿umplẹŋ‿ş-ŏ...fi̯erbém rîníkí/ficáţi/urékili/tọáte mărunţíşurlẹ-ástẹa/le fi̯erbém într-o ọálă/şĭ le tocám‿frumós/...^{j}‿le băgám îm‿búrtạ//şă puném p-aíĉa búrta[1]/şĭ‿dúp-áẹa o‿ăpăsăŋ‿cu álĉeva/o presăm aşạ//tăi̯ém dĭ‿i̯a d-acólọ/ş-ŏ mîŋcám a$^{păi̯}$/şî-i̯ spuném tóbă/ la áẹa//[...]

[Dar din picioare şi din căpăţînă ce faceţi ?]

dim‿piĉọárè/diŋ‿căpăţínă făĉém piftíi̯ẹ//opărím [k] tocáŋ‿cárnẹa bínè/o punén pă foc o fi̯erbẹ́m o opărím bínẹ/bíne/ş‿la úrmă o púnem î‿ọálă/ş-o fi̯erbém pă aragáz/pînă rămíne...fọárte puţín//scotén‿d-acólo bucăţélẹle/şî lom zẹám-àẹa la vînturát//ş-o vînturăḿ/ş-o vînturăḿ/pîna rămíne i̯a álb-aşạ//púnem usturói̯u/punéṁ la farfúri bucăţél^{i}lẹ/şĭ púnem ş-álẹạ/şĭ să-ŋkágă imedi̯á^{t}/făĉém piftíẹ//

nicúla maríi̯a
tréişapte [de ani]

sóţu mi̯eu̯

sóţu mi̯eu̯ a foz‿militár/şâ vorbẹá c-o verişọáră d-a mẹa//şĭ cînd a viníţ îŋ‿conĉédiu̯ dîn armátă/nẹ-am găsít aij‿la cămín/şî nu m-a cunoscút//ş-a-ntrebá‿pă fráti-su/că...mai̯ áre uŋ‿fráte o [k] dă o[ɛ] dẹ-o sẹámă cu mínĕ‿dă óptişpe anĭ//şî l-a-ntrebá‿că a cui̯ sîŋ/şi i̯-a spus//şĭ pă úrmă a vení‿la noi̯ acásă/n-am foz‿dăcît i̯o cu fráti-mi̯-ọ́sta micu̯-acásă/ş-a vení‿c-un veĉín d-acólọ//

---

[1] Gest: cu palmele arată cum pune toba între două talere.

1043

l-a ḱemé pă el pîn‿la poártă/și‿pă úrmă el...a foz‿desígur că i-à‿băgát în‿cásă/băiet cunoscúț/priⁱétenⁱ d-ai lui//și în‿cásă am‿vorbí‿dăspre verișoára mea/că ⁱei să ĉertáse/nu mai vorbeáu//și... dintr-úna dintr-álta ne-an‿lua‿noi la discúți/p-órmă rămâsésem așá ca priétenⁱ/că ne găseám pîn‿sat/vorbeám/cît a stat în‿conĉédiu/ne găseám așá prin‿saᵈ‿vorbeám/nu știám că o să-m‿fíie priⁱéten/sau.../vorbeám așă cu ⁱel//și...pă‿úrmă dacă au plecát în armátă înapói/iel mi-a scris/io n-am‿vru‿să-i dau răspúns//mă gîndeám așá: "a vorbí‿cu verișoárî-mea/-i ca și sórî-mea/ș-acú să discúte cu míne ? n-áre niĉ un‿rost"//și‿pă úrmă dacă mai mi-a scris iar/i-am răspúns//mi-a trimés așá scrisórⁱ trei lun dă zíle//pă úrmă ne-am ĉertát//dacă ne-an‿ĉertát/s-a liberát//cîn‿s-a liberád/n-a mai vení‿după míne dă la hóră cîm‿plecám acásă/să discutăm/rămâsésem așá ĉertáțⁱ//și mi-a trimés‿vórbă p-un‿veĉín d-acólo că áre să-n‿spúnă ĉevá/io mă gîndeám că el în‿trimésése niște fotográfi/zic "să mă-ntrébe dacă e-an‿rup‿fotografiile sau nu"//n-a foz‿nimíca‿ásta/p-órmă mi-a trimés‿vórbă pă nășîca/care m-a cununát//zîĉe "fínă !...îs‿triméte fínu...compliménte/că áre să-s [ɛ]spúnă ĉevá"//io e-an‿spus că n-am nevóe dă nimíc//și la hor-aíĉi-șà în‿sat/cînᵈ‿am plecát într-o dumínică/pî la pátru/noi discután‿cu um‿băeát/io și cu încă dóo féte//și ⁱel a avú‿vórbă c-o fátă dintr-álea care ierᵉám io cu iéle/ca să vorbeáscă-ntîi cu ea/șⁱ‿să mă ḱéme pă míne la iei//m-à‿ḱemát/și iei au avú‿vórbă/cînd am ajúns eo lîngă ei/fáta a plecá/ș-an‿rămás núma cu el îm‿míjlocu hóri/și n-am avú‿ĉe să mai fac/am staᵈ‿dă vórbă cu el/ș-așá că ne-am împăcát//p-órm-am mai discutá‿trei lunⁱ dă zíle-n‿continuáre/și a foz‿desígur că a plecá‿tăticu la núntă/la bucureș‿la o sór-a lu máma/șⁱ‿cîn‿a plecát am avú‿vórbă să fugîm/ca taica-miu nu mă lăsá să...niș să-l iau/niș să discút/discutám a[illegible]ă furíșⁱ//șⁱ‿p-orm-am‿vinít aíĉa/ne-am îngăduiᵗ‿foárte bine/

1044

și cu sócri/șî nói̯ [ɛ] amîndói̯//

fắtu tudoríța
óptisprezeĉe [ani]

o pásăre

să vă spun așá cam ĉ-aș...putḙá i̯o să faᵍ‿dintr-o pásăre//o prinzⁱ‿in‿cúrte/o tai̯/fi̯erbⁱ ápă/o opăréștⁱ/o jumuléjⁱ‿bíne/p-órmă o pîrléștⁱ/șî o cúrez‿bíne dă tulée/dă fulș‿ĉe áre pă ḙa bìnențeles /o tai̯ frumós cu cuțítu/o parĉeléștⁱ/frumós/cum să... parĉeléște dim‿bătrínⁱ/ș-ápăi̯...aléjⁱ‿bucățélili fìecáre cum le ...pui̯/bucátă cu bucátă/dacā...faĉⁱ un̥...sos să púnem așá/fi̯érbī bucățélⁱli pentru sos/în ápă/apúi̯ le...după ĉe scurĝ ápa/le prăjéștⁱ/le faș‿prăjála/șî le pui̯ bìnențelés/șî ápa care rămíne de lā bucățéle/contínui̯ mîncárḙa cu ḙa//ș-așá cā mîncárḙa i̯ése/dacă știⁱ s-o faĉⁱ//

[Și borșul cum îl faci ?]

tod‿la fel//puném‿î̄...puném ápă príma dátă/tăi̯ém‿î...verzitúră dîn‿grădínă/ĉe pui̯: ĉᵉápā/salátă/òrĉé să táe la țáră la ĉórbă/creᵗ‿că și la bucuréștⁱ‿tod‿la fel//și să púne măruntáili carē le pui̯ la...ĉórbă//șî dacă vrei̯ să-ˡ prăjắj/dacă nu piĉ um‿pig‿dă uléi̯ așá crud/ca sā ái̯vă așá um‿pig‿dă grăsíme/i tai̯ leuștḙán/tăițắi̯/sau̯‿ū...mă roᶜ‿ĉē...ĉe-i̯ pui̯//

[Aceeași]

865. ULMU [ALR I, 960]

(jud.Ialomița)

Culegere: 1974; CB, BM, MV; transcriere: MC

erᵉá pắsărⁱ mū́ltẹ

cînd ẹrᵉáu̯ pᵘoleúrⁱ/pᵘoléⁱ‿i̯árna/ai̯ vą̆zú‿dâ‿î̃...da zăpádą̆/șî plu̯áⁱẹ/șî plu̯áⁱẹ șî plu̯áⁱẹ//șî̃‿ⁱélẹ stau̯ pă cîmp acólọ/șî li să lipi̯ę́u̯ arík̀ile//știⁱ/nu putę́au̯ să zbu̯árẹ//șî̃‿să duĉáu̯ u̯ámẹni dâpă ⁱéle/vânătᵘórⁱ dĕ‿ę́ștẹa//da ĉe erᵉá atúnșⁱ/ĉẹ fel dą̆ ármą̆ ⁱẹrᵉá ?// ẹrᵉá ᵘo ármă c-o țẹávą̆/șî băgá ᵘo círpą̆/ᵘõ-fundá bīnẹ/băgá i̯árbâ/i̯ar cîrpâ/șî-i̯ punẹá ᵘọ cáps-acòlọ//u̯ar lu̯a fᵘoc/u̯ar nu lu̯a//da acúmā/acúma s-a modificát șî...//

ẹrᵉá pắsărⁱ mū́ltẹ/erᵉắ...ā...ástẹā...gî́ștẹ/ⁱerᵉắ.. ī...li-gíi̯oⁱilẹ/étẹ că nu ń-adúc amíntẹ[2]!//dă sun‿círdurⁱ ā...//

[Lișițe ?]

nū/nu//lásą̆/lișî̃țe d-ástẹa sum‿pă báltą̆//ástẹa/erau̯ pă cî́mp‿àstẹa//

[Potîrnichi]

pᵘotîŕníǵ/da//ń-am adús amíntẹ/ástẹa ẹráu̯ cî́rdurⁱ//ⁱẹrá înáintẹ...um‿fel dă‿ā.../îm‿félù lā...lā‿û...ráț/le zîĉắ...nu știⁱu cum/șî ⁱeu̯.../spîrcáĉ//șî ⁱẹl acólọ úni‿irᵉá i̯el/bătẹá bătẹá cu arík̀ilẹ[3]/bătẹá cu arík̀ile/bătẹá cu arík/șî-l vedẹá lúmẹa/pîn... ẹrᵉá rápițⁱ//să duĉá ᵘómu acólo/șî da dâ ⁱel șî̃...îl prindẹá//

[Se prindea așa...]

dá/da îl prindẹá dą̆ vⁱiu̯//spîrcáĉ/așá le șĉa//

[Și cum era spîrcaciul ăsta ?]

cum ẹrᵉá ?//i̯e-m‿félu lā ọ...cum i̯ẹ rári [k] cum i̯ẹ rắțili/îm‿

---

[1] Informatorul pocnește din degete.

[2] Informatorul bate cu degetele în masă.

[3] Informatorul bate cu palmele în masă.

1046

félu̯-ăsta așá//șî-l bᵃ̂ătẹā cu vʸi̯árệlẹ/acólọ//șî̂‿făĉá ᵘ̂ọ̄...ca um̦‿fẹl dă cui̯bár/ști ?//creștẹạᵘ̂ șî ẹi̯ tot așắ.../să prăsẹá//s-a kéritᵘ/nu mai̯ i̯e bălắrii̯/nu mai̯ i̯e răzu̯árẹ/nu mai̯ i̯e burui̯énⁱ// acúmā.../nu mai̯ i̯e nic̑ prẽpelìțẹ du̯ámnặ//nụ ma‿i̯ẹ//i̯ẹ́pur nű mai̯ sîntᵘ//i̯ẹ́pur i̯ẹrᵉ̂á naíntẹ/du̯ắmnẹ dumnezắulẹ/c̑ẽ́//cárẹ ⁱ̂ẹrᵉ̂ạ́u̯ vînă-torⁱ ẹ-aduĉá cu sácu/ạ̄//

[Păun Ion]
u̯òbzⁱ̂éj‿dâ anⁱ

șî̄ a lu̯at árma fᵘ̂ocᵘ

acílẹa/lă vo dóọ cásẹ/nű lîngẹa ásta/áilàntā/ⁱ̂ẹrá un ᵘom cárẹ ⁱ̂ẹrᵉ̂á vînătᵘ̂ór//ș-avẹạ́ dóọ fⁱ̂ẹ́tẹ//i̯ẹlū́/să duĉáu̯ la pădúrẹ-acì/vᵃ̂ărásca' ásta dac-ațⁱ au̯zít/i̯e pădúrẹ-aíĉ//bᵃ̂ătrî́nặ/sútẹ dắ‿anⁱ// șî̄ vînắu̯/sặ‿ű̂ĉá dᵃ̂ặ sẹáră/dimíngẹáța-l vẹdẹạ́i̯ cu sácu/pátru ĉinĉ ⁱ̂ẹ́purⁱ//ș-a viní‿d-acólọ să ștẹárgặ árma//cu̯opʰíi pîn.../p-acólẹa pîn̦‿cásặ//șî̄ a lu̯at árma fᵘ̂ocᵘ//ș-ai̯ văzú‿gă/fáta ástạ //

[A murit aia][2]

a murítᵘ//i̯-a spulberát ᵘobrázî/ș-a mu̯rít/ẽ̄//da acúma/nu mai̯ să-ntî́mplă dắ‿ástẹạ//

ĕi̯/șî̆ cís‿pắ‿la cîmpᵘ ?//dắ‿lā cᵘ̂ocᵘ̂ón[3] d-aíĉ/dâ ⁱ̂ílfọvu/[1] avẹáu̯ pŏmî́n̦‿la noi̯ pặ mᵘ̂oșî́ⁱ̂-aìĉạ/vᵃ̂ărásca să țingẹạ́//ș-un ĉetă-țẹ́an

"tʰā"-nĉepút/"hū/i̯ẹ́purệlẹ mặ̄/i̯ẹ́purệlẹ mā̆"/nu știᵘ̂u č̑e//hai̯ că mai̯ vă spui̯ úna d-u̯m̦‿frátẹ-al mẹu̯//

ⁱ̂ẹlᵘ/sâ-i̯ [k] árma-n̦cặrcắtặ/púsặ-n̦‿cᵘ̂odírlặ/cum ⁱ̂ẹráu̯ cặrúți-li/să puⁱ̂ẹ mína pă ármặ/ș-a traz‿dă cᵘ̂ocᵘ̂óșᵘ//ș-a-mpușcá‿cᵘ̂opⁱ̂ílu/ˡ-a ọmᵘ̂orî́‿pặ locᵘ//

ʰàcúmā/tái̯că-mẹᵘ̂‿ọ avút ᵘọ̄ propiⁱ̂ẹtátẹ dîⁿ‿nóọ‿sùtē...dᵘ̂ói̯-

---

[1] Toponim.
[2] Intervine soția informatorului.
[3] Coconi: sat vecin.

șp^{i}ẹ//s-a lu̯at să dẹa loc^{u} [k] lótur^{ĭ} már^{ĭ}//l^{u}ótur^{ĭ} dă ĉíṇz^{i}ej‿dă p^{u}ogu̯ánẹ/dă ĉin [k] șî̃‿dă pátruzej/dă dòọzéj‿dắ‿i̯ectárẹ/șî̃‿táta a lu̯at únu dặ trei̯zèĉ//ș-áṇ‿culéz‿la p^{u}orúṇ‿c^{ĭ}‿cărúțẹlẹ/i̯eu̯ cu cărúța mẹa/ei̯...//am̯‿fost amestẹcáz/noi̯ am̯‿fos‿plugár^{ĭ} bun//pu̯átẹ vo hí spúsặ.../întrebás‿pặ rái̯u[1]//mĕrgî́n^{d}‿așá pă drum/ĉé ne spúnẹ ^{i}el/îṇ‿spúnẹ ní^{i}ẹ/

"băi̯ néne"/^{z}ẑíĉe "i̯o rămî́i̯ la pî́nd-aiĉ"/^{câ} ^{i}ẹrá niștē...m [ɛ] mărắĉín^{ĭ}//

sặ sú^{i}ẹ pâ cărúțâ/cum ^{i}ẹrái̯ cărú/[ɛ]púnẹ ẹl piĉ^{u}óru/cărúțilī cū scu̯árțẹ sus^{u}/șî̃‿tráĝẹ árma//ș‿s-a agî́țá‿dặ̄/calaba$^{lóu̯}$//șî n^{u}or^{u}ócu lu dumnezéu̯ cặ a vẹnít^{u}...árma pă supt^{u}.../pâ su‿mî́nặ// ^{u}oátặ/bṳ̄ !//noi̯ an̯‿rămás.../șî ^{i}el n-o̱ mai̯ putú‿să vorgáscặ dĕ̃lóc//ástạ//úi̯tẹ-așà s-a-ntî́mplá^{t}//

da acúma nú mai̯ i̯-așá//s-a ĉivilizá‿lumẹa/s-a dăștẹptát//

[Același]

dă cî́ṇ‿cu lúkí

ĕ̄i̯/ș-atúṇș‿cū...cu războ̯^{u}ói̯u/cu v^{u}ói̯[2]‿acòlọ lā.../cî́ṇ‿v-a lu̯a‿ńélu//dâ ^{i}ẹr^{e}ám i̯o militár//

[Da.][3]

da/primắvara//

[Cum ?]

t^{u}ót așá//a avút u^{m}‿mi̯el‿û fătá‿can‿dî́n timp/șî ā [ɛ]pâi̯ umblá pî́ṇ‿sa^{d}‿d^{u}ómnū́lẹ/ẹr^{e}ái̯ mulț^{ĭ}//dihắni̯ d-ástẹa//acúma nú mai̯// [...]

avẹá táta ū̃‿l^{u}o^{d}‿dā...ĉinĉ i̯e^{c}táre/pûm‿márĝinẹa pặdúri/vẹnẹái̯ dî̃spre Ĉocănéșt^{ĭ}[4] /păī...acólo ^{i}ẹr^{e}á terén//ș-au̯zẹái̯ tú̯ma dắ‿la

---

[1] Raju: secretarul Consiliului Popular din comună.
[2] Informatorul se adresează soției.
[3] Intervine soția informatorului.
[4] Numele unui sat din apropiere.

1048

ĉocănéșt ͥ/dorobánțu//ẹrá//"hu̯ò͜ lū́pe/hu̯ò͜ lū́pẹ"//șî́͜ treĉá ẹi̯ kár pâ lî́ŋgă nᵘ̯oi̯ p-acólẹa/ⁱ̯intrá-m͜ pădúrẹ//ă'/ʰabár n-avẹá//

[Dar n-a mîncat oameni ?]

nᵘ̯ọ//

[Numai mînji.][1]

mî́n̦jī â͜ vára ī [ɛ]i prăpădẹá/i mursⁱ̯ecá//u̯ár să repezẹá la gît/u̯ár î rupẹá pî́lpa//ⁱ̯ẹrá un u̯om bâ̯ătrî́n [!] críⁱ̯ẹr [!!]ũ͜ ᵘ̯om mai̯/șî́ cō [k] cam cᵘ̯omediáșᵘ

"mâ̯ai̯ nẹá ⁱ̯ilíẹ mă̦//mă "sᶻî́ĉe//"dă cîn͜ ai̯ pă bălán ?"//

"ē̄"/sᶻî́ĉe/"dă cînᵈ͜ cu lúḱi bă"//că ⁱ̯ẹrᵉ̯á cu pî́lpa [!] rúptă̦/ști//să vindecásẹ/da cálu nú mai̯ șkᵘ̯opá/dă...l-apucásẹ//

"dă cîn͜ cu lúḱi/măⁱ̯"/sî́ĉẹ//

[Același]

cărûța merĝá șî͜ ⁱ̯o ã͜ născút-o

ă͜ născút-o pă cîmpᵘ/în͜ cărûță//cărûța merĝá șî͜ ⁱ̯o ã͜ născút-o//ĉe să [ɛ]facᵘ ?//n-ávẹam͜ un ĉe să-l îm̦fășọ́rᵘ//avẹán͜ dóọ fústẹ la mínẹ/m̦brăcátă̦//avẹán͜ șu̯órț/c-așá purtám atúnĉ/șî legătu̯árẹ dâ͜ ásta-ŋ͜ capᵘ/uịtẹ[2]/d-ásta//ĉé͜ să̦ fag/m-an͜ dăzbrăcá͜ dă fústâ/am͜ ûm̦fășurát că ẹạ [ɛ] a fᵘ̯ós͜ fátă̦/am îm̦fășurát-ọ-ŋ͜ fústâ/într-o țu̯álă̦ cárẹ-ọ avẹán͜ șî i̯o-ŋ͜ cărûț-acòlọ//șî â̯ásta l-am lu̯a͜ șî i l-am͜ pus îŋ͜ capᵘ//șī...ᵘ̯ómu ásta al nẹ́u̯ ĉícà:

"fă̄/tu mᵘ̯órᵃ pîn-acásă̦"//

"lás că nu mᵘ̯or/taĉ"//

da ĉ-ám͜ pățí͜ pâ͜ úrmă̦ ?//tréi̯ dᵘ̯óctorⁱ ń-a adúsᵘ//m-a adús͜ uŋ͜ cărúța î [ɛ]cu cᵘ̯oĉénⁱ/șî ⁱ̯ẹrá um̦͜ fríǵᵘ//an̦͜ răĉí͜ pẹsémnẹ//sî-l naș͜ tù-ŋ͜ cărúță̦//

șī...pă̦͜ ásta pâ̯ă cîmp.../pă͜ áẹa dă̦ la călăráșⁱ am născút-o acásă̦//da͜ tó͜ singúră̦//că bărbátû-mi̯u ira la mu̯árĕ/șī górǵẹ͜ ásta/

---

[1] Intervine soția informatorului.

[2] Gest.

băęátu̯-àstā m [k] cári l-am mai̯ márę/ⁱ̯era mícᵘ//ș-am ⁱ̯ęșît aⁱ̯íjⁱ‿ la vecíni̯-èștęa la garḍ.../cu̯-ápa rúptă̦//t̯ᵘor să̦ i̯ásâ cᵘopⁱ̯ílu// n-áv̦ęam pă̦ nímerⁱ//ș-án‿strigā‿pístę garᵈ/ș-an‿strigátᵘ//s‿să̦‿dúcă̦ să̦‿ń-adúcă̦ șî́ níⁱ̯ę pă̦ ĉinevá aĉí//ș-a ⁱ̯ișîtᵘ//a ⁱ̯ișîtᵘ...țáța marîța/c-așá...i̯ęrá șî.../s-a duz‿bărbát-so̦ șî ń-a adúz‿mu̯áșă̦//treí̯ am născú‿siŋgurícă̦//da nu că̦...a fᵘo [k] am̦‿fᵘos‿ca ásta//c să nu mă ștíⁱ̯ę nimerga să-l nascᵘ//da...n-áv̦ęam pă̦ ĉínę//

[Așa s-a-ntîmplat...]

da//ásta cárę-am născút-o pâă cîmpᵘ//că tu̯átę mă judęcá șî .../gáta̦ mámạ șî‿tu̯átę/că "di ĉę n-ai̯ spus"//

"brę dăâ/cum ⁱ̯erá să spui̯ᵘ ?"//ń-a dat uŋ‿júŋgᵘ/ń-a mai̯ dat únu/ș-al trèilęā.../l-aŋ‿sculá‿pā...bărbátū-ńo̦/

zîc "ái̯dę̦țⁱ acásă̦"//

"hái̯dę-acàsă̦"/ĉícă̦‿"las‿că̦‿te dujⁱ‿mî́i̯nę"//

av̦ęán‿ș-ún dⁱ̯éșⁱ‿cᵘòptᵘ//culeĝán‿la pᵘorúmp//"cîŋ‿să̦ mă̦ duᴳ‿mă̦ mî́i̯nę/ʰai̯dețⁱ acásă/că̦ i̯o fac aíĉi-șà"//șî...ⁱ̯ęrá ș-úŋ‿cumnát al ńeu̯ acólo̦//ș‿s-a sculá‿rępę̦dę/am [ɛ]ânhămá‿cái/c-av̦ęám...cai̯/da nú cai̯/trę̦i̯ cai̯ la că̦rûță̦/șî ⁱ̯ęrá nᵘorói̯u márę// [...]șî i̯o ⁱ̯ęrám plínă̦ dă̦‿nᵘorói̯ pîŋ‿la ĝenúki̯/dă̦scúlță̦//m-aŋ‿suⁱ̯ít‿uŋ‿cărûță̦/cîn‿aŋ‿vę́nît acásă̦/úșili-ŋcuⁱ̯ę̦tę̦‿tu̯átę/ᵘo kíⁱ̯ę la máma męą/șᵘo kíⁱ̯e la tát-su/că̦ vinęá dă̦‿da la pᵘórș‿p-aⁱ̯íĉ//ĉę̦‿să̦‿fácă̦ ?// av̦ęám un ĝàᵐ‿márę-acòlo̦ dasúpra la úșa cᵘoșárlui̯//l-a scᵘoz‿ĝámu̯-ăla/ș-a ⁱ̯intrá‿pâă̦ ĝam.../șî...cᵘoșárū.../îŋ‿crág/că...noi̯ așá sĉan/șî crás/șî cᵘoșár//av̦ęán‿tᵘot așá un...ĝàᵐ‿márę dă-ŋcăpęám pă̦‿ⁱ̯ę̦l/ș‿s-a băgá‿p-acólo̦/ș-a săltaᵗ/ĉ-o hí fă̦cútă̦ ⁱ̯ę̦l d-a dăscuęát úșili̯/cu ĉe lę-o hí dăscuęátă̦/nú ști̯u//șî m-a băgát‿ûŋ‿cásă̦//m-a lăsá‿siŋgúră̦-ŋ‿cásă̦/s-a duz‿la báb-àęa șî ń-a adús-o̦ pă̦ mu̯áș-àęa//a vę́nît/i̯-a legá‿burícu la fátă̦/pă̦‿uʳm-a pus ápă̦‿să̦‿mă spélę la kíĉérę că ⁱ̯irám...pîŋ‿la ĝenúki/plínă dă̦ nᵘorᵘói̯ᵘ/da //ș‿pă̦‿úrmă̦ d-ăi̯/țîpátᵘ/șî...kilomănéștę-tę//am păți‿rău̯ i̯o/rău̯/

---

¹ Informatoarea vorbește șoptit.

1050

c-am avú...

[Dar ziceai că ai învelit fata în fuste că era fată. Dar dacă era băiat în ce-l înveleai ?]

tᵘót în álẹạ/că álĉeva n-ávẹamᵘ‿u [ɛ]în ĉe să.../că n-ávẹaᵐ‿nimⁱíca la minẹ/dăcît ástẹa cárẹ...ⁱẹrá pă minẹ//tᵘót‿uṃ‿fústelẹ-álẹa//ș-avẹạm ᵘo trẹánță dă‿hạịn-acòlọ-ṇ‿cărúță/am pus cᵘopkílụ-acólọ/șî‿po‿úrmă mînă//mînă nenẹ cái/să‿m-adúc-acásă//cîṇ‿a vẹnît máma șî‿m-a văzú/‿"vâị/di ĉe mámă n-aị vẹnît acásă"//șî plecásẹ sᵘócrî-mⁱu sẹára cu cărúța cu pᵘorúm/aúzⁱ//

a vẹnît mămíca/ĉică/‿"di ĉé fă n-aị spus/s‿te fʰi‿us‿cu táta"//

"pâị ḍaca n-am avú‿ninica/mă/pă‿la nézu nópțị//n-am avú‿ninⁱⁱᶜ"//

tudóra păᵘún
șáptẹzéșî[ɛ]ĉinĉ [de ani]

nú m-apucá sẹára la hᵘóră

ịō siṇgur-aṃ‿foz‿la părińsⁱ/șî n-ám a [k] nu m-a drăcuí‿máma/nu m-a drăcuí‿táta/da pă minẹ nú m-apucá sẹára lā...la hᵘórą//cîṇ‿vinẹá vaĉilẹ-acásă//ș-așạ-ị//

[Şi cu băieţii numai ziua vorbeaţi ?]

pâị cîṇḍ ?//la nᵘoị ca să...te duĉ/da acúma să dúĉẹ dụámnă//să...te hí dúsă să vᵘorgéșⁱ‿cu ⁱĕl șî.../te dujⁱ‿lā...să jᵘóĉ‿acòlọ/nú//

ịoᵘ îṇ‿vẹáța mẹa n-aṇ‿vᵘorgíᵈ‿dăcît cū...cᵘocᵘoșátụ-ásta dă‿ᵘom//

[Cocoşatul ăsta ca bradul...]

șî-ntr-ọ sẹáră/plecásẹ tụátă lúmẹa/șî‿m-a apucá‿dă mînă/șî m-a ᵘoprit acᵘólẹạ//întîmplătór să ịásă șî tătíca dîn prăvălíⁱẹ//

d-acólọ d-úndẹ ⁱẹrá cu u̯ámini//nú m-an‿dus acásă̦/nú‿m-an‿dus acásă̦//avẹ̯ám ᵘo mătúș-acól‿la fráți lu tătíca/i̯erá mai̯ márẹ ca ⁱelᵘ/șî m-an‿duz‿la ẹ̯a//

"tŭ́șă tudórọ/ĉe să̦ facᵘ ?"//

"ĉ-ái̯ făcú‿fă̄ ?/hírẹ̯-ẹ̄i̯ afurisítă̦ să híⁱ/d-áẹ̯ẹ"//

"ẹ́tĕ frátẹ ĉ-am̦‿făcút"//

"hai̯ cu mínẹ fă/șî laˢ‿să ˢzícă̦ ĉẹvá//da ⁱel n-a vᵘorgí‿cu má-ta ?//

șî̆‿m-ẵ‿us acásă̦/șî̆‿nu ń-a zîs tătíca níníc//

[Aceeași]

să fʰí̄‿inițiát la péștẹ

[Eu nici nu știu ce-i aia umbreajă; ia-o așa și explică-mi tot !]

să fáĉẹ dîn áță̦ dîn ásta dă cusú‿dîm‿papiótă̦/spr-egzémplu/ kar púștiu̯ meu̯ fáĉĕ...la așá ĉevá la umbrẹ̯ájă/șî̆‿árẹ ᵘŏ...spre egzémplu un̦‿creⁱón/da-i̯ [ɛ] a lui̯‿e dă țẹ̯ávă/ᵘo țẹ̯ávă dă tréstiẹ/șî‿ș-agáță̦ c-ᵘo ațî̆șu̯áră d-aíĉa/șî víne/árẹ ᵘo ⁱẹglíțẹ̯-așᵉá decupátă...aíĉi-șᵉà la cápăt/șî la un̦‿cápăt șî la áltu̯/că fáĉẹ cu dóọ cápẹtẹ//șî fáĉẹ néște ᵘokuléțⁱ dă‿î...doi̯ ĉentimétri pățráțⁱ//doi̯ ĉentî̆métri cu dᵘoi̯//vínẹ fᵘorm‿pătrát//dᵘói̯ ĉentimétri pătrás‿cun̦‿să spúnẹ//șî‿fáĉẹ okișᵘórⁱ-èⁱa/lă...g [ɛ]grosimẹ̯a déstⁱului̯//secrétu i̯e la ⁱel că‿î...ĉe fáĉĕ...țẹ̯áva mai̯ supțírẹ/dîn áẹ̯a ⁱése ᵘóḱi mai̯ miĉ/dîn ĉe-i̯ fáĉe mai̯... [ɛ]țẹ̯áva mai̯ gru̯asă̦/dîn áẹ̯a i̯ésẹ ᵘóḱi mai̯ marⁱ//mai̯ marⁱ//áẹ̯a-i̯ măsúră...u̯ókului̯ própi̯u-zis//șî-i̯ fáĉẹ/pu̯á‿s-ọ fácă̦ dă tréi̯ métri/dă pátru métri/în̦‿lunĝíme/șî-n̦‿lățíme dă...cîd‿vrẹ̯a ⁱel: șàptezéĉ sau̯‿ū...dĕpíndă dă u̯ók//cî [ɛ]țⁱ u̯ók îi̯ púnẹ̯-așᵉá ân̦‿lățímẹ//vrẹ̯a să

1052

mẹárg-aș^{e}ạ//șî după ắẹa să...termínă ụokîșór^{i}-è^{i}a/șî rămî́ne ca ^{u}ọ̄...plásạ/plásạ/dă patrát/f^{u}órmă pătrátă/^{u}okîșór^{i}-è^{i}ạ//să bágạ un [k] ^{u}ọ áțạ maị grụásạ/pártẹa dă sus șî pártẹa dă j^{u}os/a eị//î [k] bágă ^{u}o...áțạ maị grụásạ//ș-aíĉi-șà la cápătu áților ástẹa carí‿sun‿maị grụásẹ/să lẹágạ dă d^{u}oị‿ī...potigáș^{i}/potigáș^{i} i spúnẹm/îṇ‿font i doị...aráĉ/saụ dóo béțẹ//cáre ásfel să-m̦f^{i}íĝe îm‿ pămî́n^{t}/lẹș‿cu áțẹlẹ-ástẹa...sús/șî jos aíĉa/șî ẹa stă drẹáptạ//în ápạ//să bágạ-ṇ‿séṇsu ápẹ/ápẹ//

^{tu}pạ cáre péștele umblî́n^{d}/víne șî dă-n ẹa șî̄‿s-agáțạ//avî́nd‿ ī...țẹpị-è^{i}a pă spátẹ/avî́ṇd țẹp^{i} la búrt-aìĉa' la...//

[Și altfel cum se pescuiește ?]

álfel/la nevód//

[Asta cum e ? Povestește tot așa !]

da//e tót ā [ɛ] ĉé^{i}aș^{i} fụórmă dă...ụók/da dăcî́t că sun‿maị m [ɛ] mărișór^{i}/ụóki//șî ásta‿î...pụá‿să fíe dă ^{u}o sútă dă métrị/un‿nevó‿ dă dóo sûte dă métrị//șî̄ áre forás sus/áre forá^{j}‿jos/dî́ntre cáre dă f^{u}orásu dă j^{u}os s-agắță nẹște greutắț^{i} rotúnde dă plump//ca să-l țínă pártẹa dă j^{u}os pă pămî́nt//pártẹa dă dasúpra s-agáțạ nẹște dópur dă plútă//ca/pártẹa dă dasúpra s-o țínă sus/ịar pártẹa dă j^{u}os/avî́n^{t}‿plúmbu/s-o țínă pă pămî́nt/să mẹárgạ razán//

șî̄ mérĝẹ u [ɛ] urmática ā ū [ɛ] úna dîn bărĉ/i [ɛ] să púne nevódu-n ẹa/șî ásta d^{o}ar stă șî dășî́ră/șị-ăẹlánțî‿mérĝe șî-ntinde//tráĝẹ‿dă cápătū nevódulu^{i}/șî ásta dọar stă s [k] pă l^{u}oc/șî dăsfășụárạ dîn nevód//i dă drúmu-n ápạ/șî́ ắẹa sĕ dūc/șî́...ș-ẹa eị o fórm-a lor cárē știe că áre nĕvódu dă...dóọ sûte dă métri/áșà//șî víne șî́ p-ọ́rmă să-nĉercu^{i}éștẹ//ắștẹa d-aíĉi-șà cáre s-a da [k] dăscărcá^{t}‿nevódu/^{u}o ẹa îṇspre ắștẹa/șî víne su‿fórmă dă potcụávạ/d-a să-mpreuná//șî pŏ‿úrmă-nĉépe fi^{i}ecáre șî tráĝe-m‿bárcạ//cum... [k] bárca cu pátru ụámen^{i}//șî-nĉépe șî-l tráĝe-m‿bárcă/deșí eị să-mpre^{u}únă/să-mpreună/fórma ást-a lor/potcụá^{vă}[1]//

---

[1] Gest.

şî cîn̦‿să-mpreúnă dấ‿să trấğe tu̯átā... [k] tod‿nevᵘódu/îm‿pfúndu nev [k] dă nevᵘód/la jumătátẹa lui̯/árẹ ᵘo mátiţă//tód‿la t [k] ûm‿plásă//dăcît că-i̯ mai̯ lung/-áẹa víne su‿fᵘórma dă sác/unui̯ [k] fᵘórma únui̯ tub//tub da tód‿dîm‿plás-àẹa/ᵃşá care áẹa-i̯ mai̯ lúngă//sîn/rămîne ca sîn/cum i spúnem noi̯//

[Cum îi zice ?]

sîn//mai̯ máre/dîn nevᵘód/dîn̦‿lăţímẹa lui̯/da//cor‿común‿cu nevódu/da dăcît că ála rămînẹ mai̯‿in úrmă//şî acólo rămîne tot péştelẹ//

ᵃl mînă şî-l ţînẹ-aşá-n̦‿sus//ắştẹa dâ p-o [ţ] d-o párte d-a nevódulu/‿i̯ar ắştălanz‿d-o párte/ d-a nevóduluⁱ//şî‿cu mincócu d-acólo ẹá...péştẹ/şî púne-m‿bárcă//a umplút o bárcă/plẹácă cu ẹa lă... punᶜt d-o dăscárcă/álţi...încépe áltă tu̯ánă//

[Altă, altă ?]

tu̯ánă//un‿î cercui‿dîn ásta...al lor/să numéştẹ tu̯ánă//spúne sĉẹ-"am dat ᵘo tu̯ánă"/ᵘo-mprejmuíre dîn ást-a lor// [...]

ḑúpă áẹa/dă úna/sau̯ trei̯ tu̯áne/sau̯ pátru tu̯áne/îl [k] cîd‿vᵘor ei̯//şî-n̦‿rapór‿dă timp//timᵇ‿dáca mai̯ árẹ mai̯ dau̯/dácẹ nu/víne-n̦cu̯áĉẹ//şî‿príndẹ şî...záĉe mii̯ dă kilográmẹ/şî ĉinj‿mii̯/zîlnic//la úna dîn tu̯ánẹ pu̯á‿s-ajúngă péste mie dă kilográmẹ//la úna dîn tu̯ánelẹ-àlẹa/carẹ să dau̯//a ajuns şî la dóo vagu̯ánẹ/

[La o toană ?]

nú la ᵘo tu̯ánă/la mai̯ múltẹ tu̯ánẹ//la mai̯ múlte tu̯áne/însă ᵘóptîşpe dóoj‿dă vagu̯ánẹ/la zi//s-au̯ scᵘos//

[Şi singur cum poţi să pescuieşti ? Fără...]

fără niĉ um‿fel dă ajutór/sau̯ dă scúlă própiu̯-zis/núma aşá/da să fʰî‿iniţiát/la péştẹ//

tĕ duj‿la stuf şî-l simsᵗ‿cu pⁱiĉu̯árẹlẹ//îl simsᵗ [k] să mai̯

---

[1] Din cauza unei defecţiuni tehnice, textul înregistrat a devenit neclar şi a fost nevoie de reluarea lui.

1054

símte [k] să opsẹárvạ el şî dúpă ápă/únde‿ẹ-ápa túrbure...dasúpra/-n̦sẹámnă cạ ⁱẹl úmbl-acòlo jᵘos undevá/şî...dă nẹşte bᵘorbu̯áĉẹ dạ ápă sus/şî-i̯ ápa túrbure/acólo únd-egzístă el dă-i̯ strîn̦z‿grămádạ//

cạ el d-álfel îş fáĉē...cásă ca oríşĉẹ om//jᵘos în̦‿stuf acólọ/víne ş-o sápă mai̯...fórma únui̯ ligán/dă fórma únui̯ ligán̦/gru̯ápa lui̯/ş-acólo ẹ lócu néted//să cúrăţạ/rămîne loc néted cum ar fî...scáu̯nu̯-ăstạ[1]//şed acólo/stau̯ grămádă ᵘúnu péste áltu/úmblă ză [ɛ] ha[2]...//ş-acólo cîn [k] în̦‿speĉẹál cîn‿dai̯ dă gru̯áp-àẹ-a lui̯ trébui̯ să fⁱii̯ fu̯árte atén̦‿la ẹa//îl simzⁱ‿dúpă pⁱiĉᵘór/şî...p-órmă te laşⁱ fu̯árte frumᵘós cu mína/şî...ᵘo ⁱei̯ cu mína tîríⁿ‿începín‿dă‿la cu̯ádạ pînă la cápăt//cu mína drẹáptă//cu mína drẹáptạ//cîn‿ai̯ ajún̦z‿la cápăt/lă...urékile lui̯ própi̯u-zis/imedẹát...strîn̦j‿mína/şî‿cu ásta[3] l-apéşᶤ...ĩ‿norói̯//acólọ úndẹ éstẹ el/ca să nu fácă...zgomót/să fúgă‿ⁱălant//

[Şi ziceai că mai poţi să mai prinzi cu setcă, sau cum ziceai? Povesteşte cum e făcuta o setcă !]

ᵘo sétcă...tot aşá/áre lăţimẹa únui̯‿ī...métru jumáte/şî doi̯/ástẹa-z‿dimensiúnᶤ diferíte//nu contázá că să fⁱíẹ ⁱẹgzác/să ái̯vă ᵘo măsúrạ/lăţimẹa ei̯//lun̂ĝimẹa/aĉéᵉaş//nu contázá să fⁱíẹ [k] să ái̯vă ᵘo măsúrạ//dă zắĉẹ/dă zi̯ẹspe/dă...dòozắj/d-o sútă dă métri//ẹar la úna d-o sútă dă métri/pᵘós‿să scᵘos‿ĉín̦spe dóọj‿dă kilográme sau̯ mai̯ mult//

[Şi cum e făcută asta ?]

ⁱẹ făcútă tᵘó‿dîn...dîn áţă dîn ásta dă relón/da cu ᵘók marⁱ/pătráţᶤ//ᵘók marⁱ şî‿pătráţᶤ//sus să lẹágạ úna dîn áţẹ mai gru̯ásẹ/sus şî jᵘos/n̦‿áẹa dă jᵘos s-agáţă nẹşte grẹutăţ dă plumb/ca s-o ţínă jᵘos/ẹar la‿áẹa dă sus s-agáţă nẹşte dópur dă plútạ/da dópur dîn álẹa marⁱ//

---

[1] Informatorul bate cu palma în scaun.
[2] Informatorul înghite.
[3] Gest : cu mîna stîngă.

[Dopurile astea au vreun nume, la năvod ?]

ᵘo denumírẹ-a lor/plúte//așá-i̯ spúnẹ/plútẹ//péntru ca să nu să̯‿dúcă pártẹa dă sus a nevódului̯ s‿să dúcă jᵘos/s‿să-mpreúne cū,..//

și dúpă‿àẹa te dai̯ la márĝină/îṇfʰíĝ...amíndoọ potigáșẹ-le/-ṃfʰíĝ acólo și...te dai̯ la vo ĉíṇzĕș‿sau̯ ᵘo sútă dă métri̯/înapóẹạ ei̯/sau̯‿ûn...fáța ẹi̯//și-nĉépⁱ și dai̯ cu míi̯nile//arúnĉ ápă/dai̯ cu pⁱíĉu̯árẹle-n áp-acòlọ/și merĝ íṇspre‿ᵉạ//cîn‿ajúṇjⁱ‿la ẹa/ᵘo ⁱei̯ dă‿la uṇ‿cápăt/scos‿únu dîm‿pᵘotigáșă și.../ᵘo ⁱei̯ și... ᵘo coⁿtroléz cu mín-așà//săltínd-o lă...sûprafáța ápi̯//și péștẹle cîn‿a dat acólọ/vínẹ și‿s-agáță/bá dă spⁱináre/bá dă búrtă/dă‿î... cᵘolți-ăẹạ‿ai̯ lui̯/pă cáre-i̯ áre la...arípⁱ...le lui̯ și/d-acólọ nu mai̯ scápă//să-ṇcúrcă și [k] ca péștẹle/și dă cap și dă pⁱíĉu̯árẹ/s-agáță n-ácu̯-ăla//și după áẹa pós‿s-o lașⁱ acólọ/să nu-i̯ mai̯ faj‿sbătáẹa//ᵘo baĝ ástă sẹáră și/míi̯ne diminẹáță/te dujᵘ‿la ẹa ș-o controlézᵘ//

[Nu știu dacă e pe aici obiceiul cu o plasă, tot așa, dar cu un lemn...]

tîrbᵘóc//ⁱe [ɛ]egzístă pátru lémnẹ/pátrū...aráĉ supțírẹ/díntre carẹ să...să-ṇcoṇvu̯áⁱe puțín/să...i̯egzís [k] să báte néște țărúșⁱ.../drepᵗ/și...sⁱ[ɛ]î[ɛ]sup‿fórmă dă potcu̯ávă//țărúși să bat așᵉa-ṇ‿su‿fᵘórm-àstạ¹//și‿să bágă lémelẹ-àlẹa cụ béțẹlẹ-àlẹạ/dă să ᵘusúcă//să țínẹ-o săptămínă/dóᵘo/trei̯//să țíne lémnelẹ-àlẹa/ĉérĝilẹ//

[Aha !]

ĉérĝile//denumírẹa lor ẹ ĉerĝ//ĉérĝilẹ/să țínẹ-acólû-ntre țărúși‿èᵉa timᵇ‿dᵃ‿o săptămínă sau̯ dóọ/dă să usúcă/dă‿nu să mai̯ dăsfáĉẹ să̯‿rẹ[ɛ]adúĉe la loᶜ//și pă úrmă éle rămínē...semilùnă/ĉérĝile//dúp-aĉèa să príndẹ la jumătátẹ-aíĉă²/fᵘórma lor dă crúĉe/să prínde c-uṇ‿șurúp//să dă gáᵘură/și‿pîn úna și pîn álta/să prinde

---

¹gest.

²Informatorul își însoțește explicația de gesturi.

1056

c-uṇ‿șurúp//ásą//dúpă ága să lęágă ᵘọ áță/grụásă/grụásᵃ/‿să lęágă cụáda/cụáda própịu-zisᵃ/a luị//dûpă [ɛ] d-áiĉi-șà/să lęágă cụáᵈᵃ//șî la cápu tîrbᵘóculuịˆ‿fʰîn‿pătrát/ịel dacā v[ɛ]vⁱíni-ṇ‿fᵘórm-àsta dă crúĉe/sămᵗ [ɛ] rotúnd-așᵉà/vⁱíne pătrát/ĉérĝilᵉ-àlᵉᵃ//șî nevᵘódu fⁱin‿pătrát/cu néștē...fᵘorásu pă márnẹ/áța pŏ márnẹ să numéște fᵘoráșᵘ/a luị//șî să lęágă dă‿fⁱiⁱecáre cápăt al ĉérĝi/pátru cápẹte/álẹ ĉérĝilor/să lęágă fᵘorásu/să‿lęágă fᵘoráșụ//șî‿ăla-l las fụártẹ frumᵘós în ápă/șî stai̯ cu cụáda întră pⁱiĉụárẹ/cụád-așà//ș‿dûpă ágạ ịa-ị un tim‿nèlimitát//nu-s‿prevestéște nimíc...că a daˢᵗ‿péștẹ/sau̯ n-a dát//ásta-l salsⁱ‿kar la vógạ‿ântîmplări̯//îl salțⁱ//în tímpu cîn‿úmblă péștẹlẹ/s-ar putẹá-n tímpụ-ăla cîn‿ai̯ s [k] ⁱẹgzág‿brᵘodẹála‿àsta éstẹ//la în [k] tîrbᵘóc/prinsu péștẹluⁱ//șî-n tímpụ-ăla dacă‿î...tẹ-a brᵘodí‿vùnụ acólẹā/l-ai̯ lụat în tîrbᵘóc/ⁱẹl fʰînd‿î máre șî lat/fᵘormẹáză um‿fel dă...búrtă/în‿jᵘós/tîrbᵘócu//șî‿péștẹle să zbátẹ-acólọ/să‿zbátẹ//dûpă ágạ săltîndă-l în‿sus/ⁱel s-aprópie-nspre tínẹ//tîrbᵘócu//tîrbᵘócu/șî...bașᵗ‿mîna fụárte frumᵘós/ăl ei̯/îl pui̯/ᵘp-aĉéᵉa-l láșᵗ ẹar/în ápă//

[Da ?]

ẹar//ásta ẹ mai̯ greu̯/núma-n tímpu cîn‿úmblă péștẹle/pᵘoț prínde//

bălán marín
treịșàptẹ [de ani]

pîịnẹa

m-aṇ‿sculá‿dimineáță d‿la óra ĉinĉ/mẹ-am plămădit alụátū//am‿făcút um‿pîc/să zîĉẹm așá dă mămăligū́ță/am pus acólo/-ṇ‿cápu căpistérẹ[1]/șî‿la șáse jumătátẹ/cîn‿am plecá lă...ĉeapé/mẹ-am...

---

[1] C A P = Cooperativa agricolă de producție.

dus acólọ̄...dóọ̯-alu̯átẹ/cárī‿să mu̯áⁱ^ẹ-n ápă̄/ráĉẹ/ș-am merș/ș-am... băgád‿mín-așà frumᵘós/m-an̦‿spălá‿pặ míi̯nⁱ frumᵘós/șî́...am mestecát așá frumós/cu făⁱínặ/cu ápặ cáldặ/cu mămăligúț-àẹ̯a/șî́...a stat pín̦‿la óra trei̯//cîn‿an̦‿vení‿dâ‿la Ĉeapé//dúpă áẹ̯ā...am băgá‿mísna-n ẹ̯a/am în̦călzít um‿pig‿dắ‿ápặ/șî dă-i̯/tráĝẹ-i̯//frămîntătúrⁱ/bínẹ/șî́...așᵉá cum az‿văzút-o/am pús-o la cúpẹ̄/a merz‿la cuptᵘór ...//àlĉevá ?//

[Și pe ce ai băgat-o în cuptor ?]

pặ lᵘopátặ//da//

[Dar cuptorul cum l-ai ars ?]

[!] az‿văzú‿bínẹ//am adúz‿dóọ...bráțẹ búnẹ dă̄...cᵘọĉénⁱ/dúọ dă̄ znob‿dă flu̯árẹ̯a su̯árlui̯/șî́...am dat fᵘoc/am...ars/am jărăvit frumᵘós cu va̱traíi̯ū/șî̄...a mers píi̯nẹ̯a/s-a cᵘopt//

[Și pe urmă, după ce ai "jerăvit" cu vătraiul ?]

da/am da‿cu pŏmătúfū//an‿da‿cu pămătúfu frûmᵘós/am scos tu̯átặ ĉenúșă̄/ș-am pus píi̯nẹ̯a frumᵘós pắ‿lᵘopátặ/cîtẹ úna/cîtẹ úna/șî... a mers tᵘá̱tặ//

[Și cupelo astea cine le face ? De unde le ai ?]

cúpẹlẹ̯-àstẹ̯a lẹ̯-am găsíᵈ‿la bătrínⁱ aíĉa//sun̦‿făcútĕ dă níștẹ rudárⁱ//așá le spunẹ̯á//dín̦‿lémnu cum az‿văzút/sun̦‿făcúte dặ rudárⁱ//rudári au̯‿ū umblá‿cu cărúța pîn̦‿sat/șî.a lu̯ạt...șî bătríni//i̯o lẹ̯-ạm găsít aíĉ/cîn‿an̦‿vénit//cúpẹlẹ̯-àlẹ̯ạ//

[Dar sînt obișnuite aicea în sat ?]

dắ//au̯ fu̯áʳte mult//așá-m̦‿félu la ali nu̯ástrẹ/nú//z‿mại̯ miĉ/sau̯ mai̯ puțínẹ/dă píi̯nⁱ/știi̯ ?//pátru/tréi̯/dóᵘo/úna//așá/știi̯/mại̯ miĉ//deĉ alẹ nu̯ástrẹ sînt úna dă ĉínĉ/úna dă șásẹ//

[Aici aveți două cupe, da ? La una din asta cum îi spui ?]

cúpă/cúpă/cúpặ//

[Cu totul e cupă ?]

1058

cu tᵘ̯ótu e̯-o̦ cúpă//àe̯lántă̦/sîn‿dóo̦ cúpe̦//așá le numím noi̯/dóo̦ cúpe̦//

[Ai pus pîinea de-a dreptul în cupă ? Parcă era pusă pe ceva.]

dá/pă ᵘ̯ō̦ fáță̦ dắ‿másă̦//am o̦ fáță̦ dă másă̦ péntrū fiⁱ̯ecáre pî́i̯nē̦/ în̦‿cúpă̦/șī fiⁱ̯ecáre̦ pî́i̯ne̦ mérğe̦-ñ...fáță̦ dă másă̦//șī...la úrmă s-a-n̦vălít așá frumós/că nu să pu̯áte̦ púne̦ dḗréct ân̦‿lémnu̯-ằle̦//

[Și pîinea o frămînți; ai frămîntat-o, ai lăsat-o să...]

dắ/s-a damînắt/

[Cum ?]

s-a dᵘ̯o̦spít/s-a dᵘ̯o̦spít//

[Dar cum ai zis alftel ?]

s-a damînát [!]/așᵉ̯á să zîĉe/e̯a̯ să fáĉe̦‿ca s-o púne̦m d-a mîna//

[După ce o pui în cupe, o lași...][1]

da‿î//àm̦‿frămîntát-ō/am lă̦sát-ō̦//șī‿cîn‿m-an‿dus la e̯a̯/ș-an‿da‿cu déĉ̄itu așá/an̦‿văzú̦‿că̦ s-a um̦flát um‿pic/șī...să spúne̦ damînát//că s-a făcút pî́i̯ne̯a//

[Nu !][2]

pă̦i̯ dá/mă̦míca̦//

[Dospit][2]

ᵓei̯//du̯ospit damînát/așá//

[E tot una dospit cu damînat ?]

dă/tot așá víne̦/ĉe mai̯‿ī//păi̯ d̦a/așá éste̦/ĉe mai̯//dacắ‿să dᵘ̯o̦spéște̦/d-a mîna/ĉícă s-a făcú‿s-ŏ pui̯ d-a mína ?//s-a dᵘ̯ospít //ásta ⁱ̯e̦/n-ᵘ̯o pui̯ d-a mîna ?/n-ᵘ̯o i̯e̦i̯ la frămîntát e̯ará̦ cū... fiⁱ̯ecáre̦ pî́i̯ne̦ ș̆-o̦ pū́i̯ în̦‿cúpă̦ ?//

[Vreau să lămuresc asta: cînd zici că o "pui d-a mîna" ? Va să zică e toată la un loc, e frămîntată și a dospit, da ?]

---

[1] Intervenția aparține informatorului Păun Ion.

[2] Intervenția aparține informatoarei Păun Tudora.

1059

ḑa/ḑa//dúpẹ ĉe s-a dᵘọspít/ᵘọ ⁱei̯ ș-ọ pui̯ d-a mína//fiⁱecárẹ píi̯nẹ//

[Adică o desparţi din...]

da/ᵘō...táẹ frûmós cŭ‿cuțítu/cît crezᵘ̯ așᵉá/ᵘo pîi̯nícā̦...ĕ/ ș-ō pui̯ d-a mína//ásta să̦‿zíĉẹ-ai̯‿dă̦‿puz‿d-ạ mínạ/ș-o pui̯‿iṇ‿cú-p-àẹạ//ẹár tai̯/ẹár pui̯/îl pui̯‿iṇ‿cúp-ài̯lanta//în rŏtúndu̯-ăl-așá//

[Spuneai că ai plămădit de dimineaţa....]

dă [!]/cu ápă̦//am îṇcălzíᵗ‿puțînă ápă̦/v-aṇ‿spús/aṃ‿făcút um‿pig‿dă mămăligúțā.../am răsturná‿frumᵘós îṇ‿cápu căpîstérẹ-acòlọ/ am săltáᵗ‿fă̦ⁱín-așà frumᵘós/s-a răĉít mă̦mă̦ligúța um‿pic/ẹáră mai̯ am [ɛ] îṇcălzít um‿pig‿dă̦‿áp-așà/ca la su̯árē̦/șî m-an‿du‿ș-am băgát alu̯átâlẹ-àlẹạ/cuṇ‿v-aṇ‿spúz/dóẹ-alu̯átẹ-ạm pus în ápă̦ réĉē̦/da álẹa lẹ-am muẹạ́d‿dă‿la óra pátrụ//dă‿s-a-mueạ́t‿èlẹ bínẹ//

[Şi aluatele, de unde le...?]

tᵘó‿dîṇ‿cᵘóca ástạ să‿fáĉẹ/dîṃ‿frămîntátu̯-ăsta/dîm‿pîi̯nẹ-àsta//cu cᵘócā̦ șî‿cu mă̦lái̯ să̦‿fáĉẹ//alu̯átĕlẹ//

[Şi le ţii pe...]

le țîu̯ p-ŏ scîndúră frumᵘós/p-u̯ṇ‿ziᵉár//pînă să usúcă̦ ⁱélẹ șî p-o pártẹ șî pă̦ álta/ⁱélẹ vínẹ‿și să [ɛ] să dăzvᵘólt-așà/știi̯//șî‿dîn álẹā i̯o le mói̯‿ī‿àpă/șî fa‿pîi̯nẹ//

[Şi le ţii de la o dată la alta ?]

dă//cîtẹ cuptu̯árẹ nu fac/pâ‿i̯o fac...ŭ dóușpẹ/sau̯ tréi̯șpẹ/sau̯ ĉíṇșpā̦/ạlu̯átẹ//șî fac atîtạ cuptọárẹ pînă̦ termín//dîn álẹa cárẹ‿să usúcă̦//șî‿d-áẹa-s‿spui̯/lẹ-am îmueá‿dă‿la ᵘóra pátrū/dej‿la ᵘóra șásẹ jumátẹ lẹ-am‿plămădít/ẹar cîn‿aṇ‿vẹnít/aṇ‿vẹní‿la ᵘọ́ra trei̯//la ĉinĉ am pús-o d-a mína/tăẹată̦ șî...frămîntátă̦ ẹuṇ‿v-aṇ‿spus//la ciṇ‿jumàtẹ s-a da‿fᵘócu la cuptᵘór/șî‿lā...șásē̦.../aṇ‿scᵘos/am mîṇcá‿șî scovérẑ//

pă̦ᵘún ⁱeléna
tréi̯zeșîᵘòpt [de ani]

1060

zdréka

fáĉęm ᵘo gruápă/júcăm tréi̯/pátru/ĉínĉ‿ínșⁱ//și-n dᵘo îșⁱ putén̦ să júcăm//ᵘo gruápă...îm‿fᵘórmă dă rᵘomb/și fáĉem ᵘō zdrékiē ...pătrátă/ascuțítă‿la cápęte//și púnem̄/p-ᵘo párte-i̯ kᵘórū/ᵘúnu//

[Așa, spune !]

pă‿áltă párte/ĉinĉ/zᵉéĉe/și ĉínspe//pátru părțⁱ//și ᵘo púnem acólo-șà ẹar/rᵘómpu aĉéla//și dăn‿cu bățu-n ęą//și‿cîn‿s-a săltát în‿sus/an‿dat//și‿î a trecúᵈ/dácă a trecút/i̯éste ᵘo ápă/ᵘo línię// jî‿dác-ă trecú‿dă áp-àęă/nu sîn‿spurcát//și d-acólo-șà/dacă i̯el mę-a daᵈ‿d-acólo-șà/dîm‿partęa ĉaláltă zᵉéĉe/i̯o dau̯ dă zéĉe u̯orⁱ d-acólo//și d-acól‿dă úni s-a ᵘoprí‿zdréka/m-adúĉe-ndărăt i̯el/în‿cîrcă//

[A, te duce în cîrcă !]

da/ẹar//pă‿úrmă ẹáră/fac to‿la fel//

[Dar dacă vine "chiorul" ?]

dácă vⁱíne kóru/am i̯eșít afarᵃⁱ//dácă-n‿dă kᵘóru el d-acólo//

[Dar el cu ce-ți dă de-acolo ?]

tó‿cū.../i̯ō dau̯/dácă n-ᵘo scoț‿î/íntru-n‿jᵘoc//și i̯el dă cu zdréka d-acó‿dác-o scᵘoț i̯o//

[Cu mîna dă cu "zdrechea"..?]

da da//dă să lᵘovi̯áscă bățu/și‿dácă nu lᵘovⁱéște/dácă‿cáde kᵘóru/am ęșít//dácă dă ĉinĉ/dau̯ mai̯ dăpárte ĉinĉ//

pădurár ștefán
trei̯sprezèĉe anⁱ

866. UNIREA [ALR I,980; WIAD, 604]

(jud. Ialomița)

Culegere: 1972; MC, BM, VN, MT; transcriere: BM

treeráŋ‿cu cáⁱi

ᵘórzu-l treẹráŋ‿cu cáⁱi//făĉᵉám îŋ‿cúrtẹ-acólo-șà ŭ‿ariu̯ói̯ márẹ/pun̦ẹám un̦‿ștẹájăr/așá să numẹá/un̦‿lemⁿ‿grᵘos/așá[1]/îl făĉᵉán̦‿gru̯ápă pînă[ɛ] suz‿dă ĝenúkⁱᵉ/îl bătẹám bínẹ ca să nu-l zmuĉᵉáscă cái/ca să [ɛ]i̯ásă cái cu ⁱel/pun̦ẹám pátru ca[ɛ]da/pun̦ẹám pátru cai̯ legám únu dă áltu̯-așà[2]/șî mînám ru̯átă//fún̦ẹa să-m̦vîrtẹá pă páru̯-ŏla//vin̦ẹá aprọápe dă...dă par cáⁱi/scotẹám‿î gín̦ju/c-așá să zíĉᵉa/gîn̦jᵘ/scotẹáŋ‿gín̦ju dă la cálu̯-ăsta/și suĉᵉámᵘ/vin̦ẹá ălántu/și-i̯ lu̯ām pă párte-astălántă/îi̯ lu̯am șí pă drẹápta/șí pă stín̦ga/știi̯/cum să...cum̦‿vin̦ẹá tímpu cáilor ca să [r] să bátă órzu//vin̦ẹáŋ‿șî-l lu̯aŋ‿cu fúrĉile cîn̦‿să mai̯ bătẹá ᵘórzù/îl lu̯aŋ‿cu fúrĉile șî-l săltámᵘ/întorĉᵉám páilẹ/șî să scuturá bọábeli jᵘos/pă ariu̯ói̯u̯-ŏla unde l-avẹám//după áẹa i̯ár mai̯ mînáŋ‿cáⁱi/pînă nu să făĉᵉá páile...cum ne plăĉᵉá noᵘo ca să fíⁱẹ turtítẹ-așá bínẹ pentru animále/nu le lăsámᵘ/întorĉᵉán‿dă dóo trẹi̯ ᵘorⁱ páilẹ-àlẹă//pă úrmă vin̦ẹám șî/cînd îl strînĝᵉán̦‿la ștẹájăr/c-așá să zíĉᵉa/ștẹájăr/vin̦ẹáŋ‿cu fúrĉile/șî-l lu̯am...plẹáv-àẹă ᵘo scuturám o scuturám/únu cu tírnu/c-așá să zíĉᵉa/tîrn/măturá după nᵘoi̯/ca s-adúnẹ plẹáv-àẹă/ca să putém să-l...ca să putém să-l‿î...să luóm plẹáva ști/du pă ᵘorz//și pă úrmă adunám bọábilẹ frumᵘóz‿la ștẹájăr/șî aduĉᵉám o mákínă//o-m̦vîrtẹáŋ‿cu mína//únu pun̦ẹá...cu gălẹáta/pun̦ẹá dasúpra acólo unde curĝᵉá pă síte/șî únu-m̦vîrtẹá la mákínă//îm̦vîrtẹám pînă cîn‿termẹnám ũ‿rînd//d-agólẹa-l lu̯am îl pun̦ẹáŋ‿la ambár/șî...termenán̦‿șî cu ᵘórzu//da erá ariu̯áⁱẹ/ști/

---

[1] Gest: de cca 30 cm.

[2] Gest: la gît.

1062

făĉᵉám ariu̯áⁱe̯-ŋ‿cúrte̯//nú‿ne dŭĉᵉáŋ‿la gîrlă̯/nú‿ne dŭĉᵉáŋ‿lă... nicăⁱére̯a/dăcît‿î [ɛ] că páile̯ cáre̯ le̯ treerá dacă le treerá úni cu cai̯ [k] cū mașînile/nū să făĉᵉá búne pentru cai̯/erᵉáu̯ băţo̯áse// eráu̯ tar/șî nu le mînca vʸíte̯le//așá că noi̯ le băgám în áriⁱe/șî slē...le făĉᵉám mᵘoi̯/le turte̯á/și le dam [ɛ] i̯árna la vʸíte//

șĕrbán díma

șái̯zășîo̯b‿dă anⁱ

núnta

[Cum se făcea o nuntă pe vremea dumitale ?]

da/păi̯‿i atúnĉᵉa ⁱe̯re̯á álfel/nu ⁱe ca [k] nu ⁱerᵉá ca acúma// bìne̯nţe̯léles cáre̯ fuĝᵉá/spúni̯/ști cuŋ‿spúne că a fuĝít cutáre șî... băge̯át cu...cutáre̯‿fátă̯/ále̯a...fŭĝᵉá//dar‿î...cum erá ca sî‿te e̯ă cu ţ [k] cu-nţeléĝe̯re̯/făĉᵉáŋ‿logónnă//vine̯á tu̯áte ne̯ámurli dîn̯spre ĝinerícă̯/ᵈîm‿párte̯a me̯a/șî‿fă̯ĉᵉám lᵘogᵘónnă-l [k] sáu̯ la salᵘón/ sau̯ îŋ‿cásă̯/î‿áe̯ă‿ere̯á logᵘod [k] lᵘogᵘónᵈnă//pùne̯á másă...ⁱerᵉá náșu/sᵘócri/to̯te ne̯ámurⁱli-m̯‿fíne̯-acólo//ajá‿ere̯á pă tímpurⁱ/șî pŏ‿úrmă la ᵘo lúnă̯/sau̯‿u...kar la dóo/cûm...pune̯á sᵘoróg‿dă núntă̯/ să făĉᵉá núnta//jᵘói̯a/să̯ptămîna núnţi/lu̯am ţu̯áleli/ști/d-atúnĉᵉa să-nĉepe̯á núnta//să lu̯a ţu̯álle atúnĉᵉa/să̯ dŭĉᵉá la ĝinerícă/pŏ‿úrmă sîmbătà pă se̯áră/ⁱe̯re̯á bradᵘ/făĉᵉám brad/așá să spune̯á/brad// făĉᵉán‿túrtă̯/túrta mi̯résii̯/ști//da kemám ó̯‿fátă priⁱétina m [k] dóo fⁱéte̯/priⁱétenili méle̯/șî‿ĉerne̯á cu síta//amîndóuli ĉerne̯á/ apŭcá dă sítă ș‿ĉerne̯á/c-așá să spŭne̯á‿atúnĉᵉa/că...dóo ín̯si̯...să ĉᵉárnă̯//fră̯mîntá túrta/o̯ găte̯á frumᵘo̯s acᵘólo cu stafíde̯/cu...rahaᵗ‿cu ĉe/șî...vine̯á lăutári dă̯‿la ĝinerícă/...cu...dîm‿párte̯a lui̯ cū...rᵘóka mi̯rési/cu pantᵘófⁱ cu.../féte̯/flăcăi̯/șî jucám bradu pă‿bă̯tătúră̯//ru [k] vine̯á cu túrta dîŋ‿cásă̯/co̯áptă̯/ș-o rupe̯á-ŋ‿cab‿la mi̯re̯ásă̯/șî‿pă‿úrmă o-mpărţe̯á la to̯átă ḥóra/care‿e [k] hóra máre care jŭcá//dùminícă‿ásta [k] pŏ‿úrmă sẹára avẹám cunúnⁱ/la salᵘón//i̯ár jócu̯//ne ducᵉám...la salᵘónᵘ/și jucám acólo pînă la dóoșpe nu̯ápteă̯//vîneám acásă̯/punẹá i̯ár mása/nŭma fᵉéte șî‿flăcái̯/ la mi̯rẹás-acásî//nŭma féte șî‿flăcái̯‿erẹá/șî...stam pînă...p‿la dóo nọápteă̯//

dumínica/vinẹá [k] ástẹa ẹra símbătă̯ sẹára/núnta//vinẹá... lŏutári după másă pî‿la pátru/pî‿la cîn‿vinẹá/lu̯a mi̯rẹásạ//cu lăutár/cu tọátă núnta/jucám afáră̯/mi̯rẹása gătítă/ ĝinrica tot așá/ne‿ĉᵉá la biseríćă/ne cunŭnam/șî‿ne ducᵉán‿la salᵘón/jucám...pînă pă‿la zᵉéĉẹ sau̯ ŭșpe kar/cît erá‿acól/p-u̯rm‿să punẹá másă̯/mása máre̯// șî...ásta//

[Și duminică seara se termina, sau continua și...?]

lunⁱ ?/lun‿erᵉá dánțu̯/dă dimineáță̯//ẹẹ/la dans‿ĉé‿să mai̯ spui̯ [!]//èrá...dánțu̯//vinẹá‿acásă la...ĝineríc-acólọ/să dŭcᵉá șî la mi̯rẹásă/dîm‿pártẹa mirési/nẹámurli/ĉẹi̯ dîm‿pártẹă la ĝinerícạ ă dcᵉá la ĝinericá/p-órmă vinẹá la mi̯rẹásă̯/jucá aiĉᵉa//făĉᵉá mascáț în...în tᵘot félu//

[Așa să povestești; ce se făcea luni dimineață ?]

ei̯ ! i̯útẹ/cum‿vinẹá lă mi̯rẹás-acásă̯/ferbẹá țúi̯că bẹa/punẹá mása/î‿lⁱegá um‿brîu̯ rᵘóșu la un‿î...băț lung așá/jucá cu i̯elᵘ/ᵘo sticᵃlă cu rakíu̯ róșu/c-ᵘọ fúndă róșẹ legátă la sticălă//ĉe să-nțeleĝᵉa/nu‿știu ĉe va să zícă ásta/da...așa‿erᵉá atúnĉ obiĉíⁱ//

rạda drúnĉạ
șai̯zeșîdòi̯ dă anⁱ

25 nu năștẹám îm‿pat

cîn‿să-mplinẹá nóo lunⁱ ca să naștⁱ știi/tẹ-așteptai̯ să naștⁱ/ tẹ lu̯a durérili dă náștere/te plîmbái̯ pîn‿cásă/te plimbái̯/

dac-avẹ́ăi̯ pă máme/sau̯ ᵘo sóră sau̯.../"dú-tē la mọ́áșă cā́ mie̩ mi̯-e̩ răŭ̯"//șĩ...àducᵉá bába/vinẹá bába/mā consu̯ltá ẹa așá cun̯‿știᵉám ẹo/"hái̯dĭ‿c-acúma ⁱe gáta/ⁱe̩ gáta"/i̯eu̯ mă văitám/i̯a spunẹá [k] mai̯ spunẹá snu̯áve/mai̯...nu șᵗu ĉe/ca sā trẹácă tímpu̯//șĩ vezⁱ nu năștẹám îm‿pat//jᵘosᵘ//pă márnẹa pátũlũ‿așá stîn/ș-așá năștẹá//i̯ácătă...ĉinĉ am născútᵘ//m̩ ba nu...ĉínĉ//pátru//pátru...am născút‿û la pat //ẹáse̩ la pat/așá pă márnẹa pátũluⁱ cun̯‿stam/ști ?/așá năștẹám atúnĉ//șî dᵘoi̯‿ĩ dîpă răzbᵘói̯ i̯-am dă [k] născúz‿dũpă răzbᵘói̯ᵘ//ắẹā‿am[ɛ] vẹám mọáșă aiĉ//șî nú‿m-a lăsát/îm‿pat/m-a suít îm‿pat//da ști c-an‿născuᵈ‿mai̯ greu̯ ?//îm̯vățát-așá să nasc/la pat//an‿născuᵈ‿mai̯ greu̯ cu̯-aẹa//

șî dacă năștẹám/la trei̯ zíle̩ sâ‿punẹá ursîtᵘórⁱ//ìmbrăcán̯...cᵘopkílu c-o cămășúțĕ/ì‿punẹám acólo pă măsă̩...trei̯ ĉépe̩/un̯‿castrᵘón dā fắⁱină/ᵘo lítră dă țúi̯că/trei̯ sau̯ pátru le̩i̯/șî o [k] c-un̯‿códru dă săpún//șî[ɛ]nọáptẹā...spúne că víne̩ ursîtᵘórili la ...ĝᵉám//da n-am auzít /să-l ursẹáscă...cᵘopílu carē...erẹā născút atúnĉ/ắșá spúne//șĭ...dupá asta vinẹá bába diminẹáța/șî-n̩‿lăsá și nie̩ ᵘo ĉᵉápắ‿acólo/pûțínă pî́i̯ne̩/că̩ șî pî́i̯ne̩ punẹám//punẹán̩‿șî ᵘo jumá‿dă pî́i̯ne̩/puțínă pî́i̯ne...//șī lā pátru zíle̩/vinẹá bába șî‿mă̩ scăldá șⁱ‿pă míne̩/c-așá ⁱe̩rá atúnĉ//mă scăldá.../șî cᵘopílu-l scăldá cumᵘ îl năștẹám/șî‿d-áẹa să-ntîmplá pọáte dă murẹá kar așá dă níĉ/acúma dắ‿ĉe nu mai̯ mọáre̩ ?//îl năștẹá/putẹá să híⁱe̩ yíforu̯-afáră̩ cîd‿dă máre̩//îl scăldá//îl băgắ‿ap-acólő‿ápa cáldă/șî-l scăldá/i̯el...mititⁱélᵘ...//

[Știi vreo întîmplare, sau vreo poveste cu ursitori ?]

păi̯‿i să țẹ-o spui̯ᵗᵘ//spúne̩ cā...vinẹá dᵘoi̯ militárⁱ//dắ‿lā...călắrⁱ.../pă cai̯/dắ‿la unitátⁱ//ș-a trecúᵗ‿p-o stradă/șî‿únu dîntre‿ẹi̯/ii̯ fluⁱerá amîndói̯/glumẹá [ɛ]acólő‿pă...călắrⁱ/și ⁱerá aprọápe̩ d-o ápă̩//șî la únu dîntr-ẹi̯ a spus că i̯-e sᵉéte̩/"i̯o mă dau̯ jos sî̆‿mă dŭ să‿bĕău̯ ápă"//s-a da‿jos ş-a băút ápă/şî̆‿cîn‿a ajún̯z‿la ápă/s-a‿aplęcát aşá /să‿ęa cu púmni ápă/ş-a căzútu‿ápă şî̆‿s-a-necát la malᵘ//imedi̯á‿s-a-necá‿la malᵘ//ş-aşá a spus că... aşá a fost ursítᵘ//da/ursítᵘorîli l-a ursít ca să să-ñéĉę în tímpu̯-ŏla/cîn...a fost‿el mi̯litárᵘ/că‿erá militárᵘ//

[Aceeaşi]

cínipă

sèmănám atúnĉa pă tímpurⁱ/punęám orzᵘ/la cîmp/primăvàra/ᵘorzu să pŭnęá primăvara/şî̆‿punęám um‿petecúz‿dă cínipă//ⁱin n-am pus/ că in nu să [k] nu pręa să făĉęá ínu/şî nij‿n-am pus/da cínipă punęáṇ‿cît-um‿petecúţ/că‿mai̯ făĉęa ştręaṇgur la cai̯/mai̯ punęám şî noi̯ ba saltęélę/ba şî saĉî/că nu pręa să găsęá‿atúnĉęa//şî ᵘo seⁱmăná/o lăsáṇ‿să coácă/ne duĉęám o smulĝęám/ŏ‿făĉęám aşá...ᵘo lⁱegám măldăráşę miĉ/ş-o făĉęám aşă...clădárię-ăşa/puţín aşa cîte zⁱéĉe/sau̯‿u doóşpe măldărę́le d-alęę/să uscá/pă‿úrmă ŏ‿aduĉęám acásă cu cărúţa/ş-o bătęám/îi̯ bătęám sămînţa şti/ca s-avém păntru la ánu//o duĉęáṇ‿la gírlă/ş-o băgám...tokílă/aşá să spunęá tokílă/ ᵘo lă [k] punęám pă mal/ne dĉaṇ‿şî‿cu nişte lⁱemne d-acásă/cu sîrmă/şî‿punęám aşa lⁱemnęle jᵘosᵘ/ş‿p-orm-aşăzám măldărîli [k] măldărę́lę-àlęa‿aşă niĉ la rînd//la rînd/ş-ŏ...punęáṇ‿şî‿dasúpra uṇ‿lemn/ş-o strînĝęáṇ‿la cápite cŭ sîrmă/ca să n-o i̯a ápa//ş-acolŏ‿dac-o băgáṇ‿la ápă/bătęám parⁱ/pátru sau̯...cît erá tokíla dă m [ɛ]marę//pátru sau̯...ĉiṇ‿sau̯ şasę parⁱ/bătęám acolŏ‿îápă/ca să n-o‿ęa ápa/ş-o lăsám...ĉiṇ‿sau̯ şase zílę//ne dŭĉęáṇ‿la ęa să mai̯ ne ŭi̯tăṇ‿să vędém/după cum erá tímpu/dacă erá caldᵘ/să toká mai̯ répidę/şti/aşá să spunęá//băţu̯-àla să áęă/dacă erá mai̯ frig/să

---

¹Gest.

1066

[k] mai̯ anevóⁱe să toká//ș‿p-órⁿ‿ne duĉᵉám ș-o scᵘoteám/ᵘo spălám î‿ápă/frumᵘóa/ŏ‿puneam pă mal să zvîntá/tot așá...clădării̯ căldări̯ⁱ/ŏ‿aduĉᵉám acásă/ᵘo uscán‿gine pîn‿cúrte/șî‿pă‿úrmă ᵘo melițám//aveám méliță‿espré//ne puneán‿șî‿o melițán‿toátă zîu̯a/tánga‿tánga‿tánga‿tánga/băteám așá dă mᵉéliță/șî‿să [k] rămîneá așá dă frumu̯ásă/șî‿pŏ‿úrmă ᵘo dam pîn darácᵘ//făĉᵉám‿fui̯oáre/cáre‿erá mai̯ búnă/ŏ‿făĉᵉám‿fui̯oáre d-o torĉᵉán‿dîm‿fúrcă//cîlț-ea...ᵘo mai̯ îndrugám/știi̯/dă prᵉéșurⁱ/ba mai̯‿îmvărgám șî‿prᵉéșurⁱ cu ea//ᵘo-ndrugán‿ș-o vopseám//șî...áea o trebûințeá la préșurⁱ/ș‿cáre‿erá mai̯ búnă/ᵘŏ torĉᵉám dîn‿fui̯órᵘ/dîm‿fúrcă//

[Ce făceați din cînepă, făceați și cămăși ?]

[ɛ] făĉᵉán‿șî‿cămáj/da i̯o n-am‿făcút cămășⁱ//ẽ/ᵘo...herbeám/dacă vrean‿să făĉém așá...s-ŏ fáĉem álbă/cîm‿făĉᵉán‿săpúnu/rămûneá crángiță d-áea dă la săpún/ști ?//ș-ŏ puneám pă fᵘocᵘ/într-o haranée/ș-ŏ herbeám acólo gíne ca să...să-moai̯e ea/șî‿să fácă álbă/frumu̯ásă//șî‿să-mui̯á/nu mai̯‿erá kar așá băťoás/-ai̯ văzú‿cum íste i̯a áspră//

[Aceeași]

Ĭúpu

i̯erᵉán‿cᵘopíl șî.../nu erám...scăpát/c-atúnĉă dac-îmvățai̯ pátru clásé/nú mai̯ plecái̯ într-áltă párți̯//imedi̯á‿lu̯ai̯ sápa/șî‿te duĉái̯ la sápă/șî‿săpái̯/la sᵉéĉeră tîrái̯ dințáru pîn‿nu mai̯ puteái̯/da//bă...ț-erá caldᵘ/te mîncá...țeáp-áea pă la cîmpᵘ/te zgîri̯ái̯ dă‿nirí ște că nu te-ncălțái̯ că ț-erá cald șî.../copkíl/nu prea...ca să...//șî...ne-an‿dus să dăn‿caⁱi la ápă/dî‿la séĉeră/ș‿să lᵘom șî ápă/că terminásem ápa dîm‿butᵘóiᵘ/dă la puț dă la [k] acólo dă la cîmp//și ⁱerá porúmb/úne‿erá púțu-ŏsta ⁱerá porúmᵇ/ș-aveá ᵘo cărárẹ dă scotẹám ápă//trăĝᵉám...cu fúniᵉ-așá/punẹám‿fúniᵉa doi̯ trei̯ inj‿la úmăr/șî‿únu sta sau̯ d [k] únu/sta dă ținẹá fúnia pă dúră/ca să nu să dẹa alătúrẹa/șî‿únu apúcá căldárẹa/doi̯ sta la puț/șî‿noi̯ merĝᵉám pă cărárẹ-aẹä pîm‿pᵘorúmb//acúma ᵘo mătúș-a mẹa/cînd erá gáta da [k] cărárẹa/noi̯ științᵉám pînă únẹ merĝᵉám/că să [ɛ]bătăturísẹ ᵘo cărárẹ pîm‿pᵘorúmᵇ//ăẹä strigá dă‿la puț: "gátà!"/ a viní‿căldárẹa dasúprā ca s-o prínză/șî‿noi̯ stam pă lᵘocᵘ//ᵘo mătúș-a mẹa/s-á‿dus îm‿pᵘorúmb încᵘólo/strígă d-acᵘólo: "rădíțo lúpu/ lúpu"/da știⁱ/ᵏhiorụásă cólo "lúpu"//ẹo an‿rămás așá‿acólọ//cînd îl vedén‿ș‿noi̯ cî‿tréĉe-n [k] pîm [k] a trecú‿pă lîngă nᵘoi̯ᵘ/pîm‿pᵘorúmb așá//nu nẹ-a făcú/da i̯el a trecú‿pă lîngă nᵘoi̯/nu nẹ-a făcú‿ nimíca/da...ⁱel îi̯‿véde dă drum/n-ávẹa nevóⁱe...//

[Aceeași]

an‿hărăní‿șî gîndáĉ

avẹám sămînța nụástră/ [ɛ]că i̯o an‿hărănít atúnĉᵉa-nainte/cîn‿ n-ávẹam‿ẹo fⁱételi...dă lẹ-avẹám//

îi̯ punẹán‿și-i̯‿i clocᵉám la căldúră/i scotẹám/șî‿nu punẹám.../ d-ăi̯ níĉ i punẹám așá p-o távă sau̯ bucátă dă cartᵘón//pîn‿să mai̯ mărẹä/-i̯ primińẹám dîn ĉe în ĉe să mărẹa‿ei̯//și-i̯ primińẹám șî.../ ᵃșá lă...șî la ᵘo lúnă să ᵘurcá/úni ș‿la ĉin‿săptămînⁱ//șî...lẹ dam să mănînĉẹ frúnză prọáspătă/fără ápă/n-ó‿adunám dimińẹáța sau̯ pă plọáⁱẹ ca să le dau̯/că spúne că mọáre dacă le...//hărăńẹán‿șî‿ pŏ‿úrmă făĉᵉám/nu [r] nu vindẹán‿gogᵘóșîlẹ-atúnĉᵉa/că oprẹán‿dă șervéte/să pui̯ șervⁱéte la fⁱétẹ//îi̯ trăĝᵉám/ẹo-i̯ trăĝᵉám/borangícu//îi̯ dădẹám ápă‿pă fᵘocᵘ/avẹám o măsúră/un‿castrᵘón...dă punẹám acólo î‿ⁱap-àẹä/cînd ọ dam î‿fi̯ert/punẹámụ...gogᵘóșîli/le făĉᵉám așá c-um‿bⁱăț/așá c-ọ cràc-așá puțín/ca să să i̯a/ști/să [r]

1068

să...şî-j‿deă i̯el hiru̯-ōla cáre e dắ‿la gogu̯áşă̦//şî pă úrmă...înĉepe̯án̦‿şî...trăĝᵉám̦/făĉᵉám‿û...c-am ui̯tá‿cum îi̯ spune̯ắ‿la‿ále̯a//arşíne̦...arşîntⁱ/le făĉᵉám a̦şá/tră̦ĝᵉám...//şᶦ‿p-órmă̦/făĉᵉán̦‿şervéte̦//ba făĉᵉám şî pî́n̦ză/dă̦...făĉᵉán̦‿rᵘoi̯‿la fⁱéte/blúză̦//urze̯ám bumbág‿dă cumpărát/şî băte̯ám bᵘorangícu//

[Şi le dădeaţi să mănînce frunze de...?]

dă̄ i̯agúdᵘ//dă agúd/da//şî̄...îi̯ pune̯ámomắtură̦ d-ásta dă̦ bătătúră̦/mắturⁱ/scutūrán‿dă frún̦z-à̦ă/ca să nu să úmb̦le gogu̯áşa şti dă/că áre̦ ᵘo frún̦ză̦/d-ále̯ă...nu vⁱérzⁱ/d-áste̯a uscáte̦li dă...ánū‿trecút/şᶦ‿le pune̯ám așá pă mắrne/şi ⁱéle să urcá așá dă frumᵘós/şî cîn̦‿crēte̯án̦‿că ⁱéste̦ gáta dă lu̯aᵈ‿dâ pă̄...fofolu̯áĉele̯-aˡe̯a/așá să spune̯á/fofolu̯áĉe̦/ba şî vălătúĉ du pă cîmp adunám/că mai̯‿i répide să̦ urcá pă vălătúĉ//d-é̯a dă cîmpᵘ//şî...cîn̦‿crede̯ám nᵘoi̯ că̄ i̯e gáta gogu̯áşa/ᵘo-nĉercám dácă‿e táre̦/le curăţám/şî le pune̯ámū la su̯áre̦ să mu̯áră̦.../că făĉᵉá flútur nùmadăcî/şᶦ‿ĉé‿maⁱ‿făĉᵉán̦‿cu i̯éle̦ ?//to̯áte le̦ găure̯á/şᶦ‿nu mai̯‿erá búne dă...//da ĉe̦ ᵘopre̯án‿dă̦ sămî́nţă/opre̯ám pⁱerék așá/şti//î...gogoşᵘói̯u şi gogo̦şu̯ái̯ca//ă...únți̯li i̯ereá mai̯ strî́n̦si̯ dă ni̍jlo̦c așá/şî‿álți̯li drᵉépti̯//ş-așá/ⁱe̦rá pᵉeréke ále̯ă/úna d-áe̯a/ş-úna d-áe̯a pū̂ne̯á//

[Aceeaşi]

pîm‿bált-àsta

ⁱerám ᵘodátă.../copíl așá dă vrō...pái̯şpe an/ĉín̦şpe anⁱ/ⁱerán̦‿la stăpîn//şî̄...m-a trîmés...tòvárăşu care‿erᵉán̦‿gu míne/ⁱe̦l ⁱe̦rá mai̯ máre/e̯o ⁱerám mai̯ nic/îm̦‿fíne̦ ⁱer‿erá şéfu cî́rdŭlŭe̯-acólo/şî-m spúne: ĉe "te du‿s-adúşⁱ‿frún̦ză̦ dắ‿la pădúre//adúe̦‿frún̦ză dă̦ la pădúre" zíĉe̦/"pentru cîrlán/să dăm la cîrlánᵘ"//făĉᵉán̦‿cu sáre/şᶦ‿dam la cîrlánᵘ//ń-am pus dăsáĝi pă măgár/am plecát/an̦‿lu̯at-o pă hăţáş/spre pădúre/i̯o fricᵘós/mic/şti/m-am dus la pădúre̯-acólo/acóló‿cîn‿am intrát în...coborít într-o yiro̯ág-acólo/dîn̯‿yiro̯ág-am işít îm‿pădúre şî/m-am apucá‿să trag...frún̯ză dîn copáĉ//fíne̯-am tras/am úmplú‿dᵘoi̯ dăsáĝ/ş-an̯‿lu̯at-o-ñapᵘói̯//cín̯‿să i̯ez‿d-acᵘólo/să-n̯serásę-ăşá şti/nu [k] să-n̯gîná‿zíu̯a cu no̯áptea//am̯‿văzú‿dᵘoi̯ cíi̯nⁱ//me̯-a trecú‿cále̯a mie̯-ăşá/p-un drumeácᵗ//cín‿am ajún̯s‿e̯o tómna la ⁱei̯ acólo/úne-n‿trecúse cále̯a/m-am opritᵗ//i̯ei̯/mae̯-alătur dîn̯‿hăţáş/máᵉ-alátur dîn̯‿hăţáş-ăşá/mai̯ la stîn̯ga/stau̯ amîndᵘói̯/în̯‿cur aşá/nu ştu ĉe/să línĝá únu pă áltu/şti/să línĝa//i̯o cîn i̯-am̯‿văzút/lup//am în̯cremenítᵗ‿cu tᵘótu//măgárú‿merĝᵉá-ñainte̯/i̯o an̯‿rămás î‿úrmă/că e̯o [k] mⁿ-erá frícă//cîm‿m-am trezít e̯o/măgáru la ᵘo zvîrlitúră dóo dă bⁱăţ dă míne/merĝᵉá pă cărare/ă‿rûpt-o ş-e̯o la fúgă/şi i̯a măgáru la bătáⁱe/şî‿mînă/şî‿fuĝ/şî fuĝ/m‿fíne̯-am̯‿fᵘos/că ⁱerᵉá cam̯‿vrun̯‿kilométro̯-aşá erá pînă...pîn-ajunĝᵉám/e̯o unde‿erám cu [r] cu mⁿi̯éⁱi//cîm‿m-an‿dus acólo/ⁱerám pi̯èrdú‿dă tᵘot/

ăla mă-ntre̯ábă/"ĉ-ăi̯ mă tíne mă ?"/

"băi̯ ui̯te̯-aşá/băi̯ ne̯a lisándre ui̯te̯-aşá"zic/"cîn an‿trecút pă‿la privál mă/pî‿la călţún[1] p-acᵘólo" zic/"dᵘoi̯ lub‿mă me̯-a trecú‿cále̯a" zig/"la privál acólo"//

"cum mă ţᵉ-a trecú ?"/

"ui̯te̯-aşá băi̯/i̯e[ɛ]i̯ei̯ a trĕcú‿dîn̯‿călţúnu̯-a işít în̯cu̯aĉe/spre bălţărăĝíca[1]/spre jápşă"//

"şî tu ĉᵉ-ai̯ făcúᵗ ?"//

"m-am oprít în̯‿loc în dréptu lᵘor/măgáru̯-a mers îñaínte/ş-i̯o an̯‿rămás acóló‿dă frícă nu ştiᵉám n̯cotró s-o ma‿e̯au̯//an̯‿lu̯at-o [!] an̯‿lu̯at-o la fugă‿am ajún̯z‿măgáru/ş-úi̯te̯-acúma‿am ajún̯z‿la tíne̯-aíĉa-şa"//

"ĉe bă n-ai̯ strigá‿la cíi̯nⁱ ?"/ [ɛ]că cíi̯ni ⁱerá‿apro̯ápe dă

---

[1] Toponime.

1070

nᵘoi̯/"ĉe mă n-ai̯ strigá‿la cîi̯n ?"/

"ĉe‿erá să mai̯ strig/că nu mai̯ ave̯án‿nij‿grai̯ să mai̯ vᵘorǵéz"‿ zîc//

ș-ápei̯ nu̯ápte̯a/am plecát cu u̯óile̯-amîndᵘói̯/ne̯-an‿dus‿î la jápș-àe̯ă unde̯-s‿spun i̯o̯/la băltărăĝíc-ae̯a‿acᵘólo//acᵘólo̯ ne̯-a lăsát ᵘóili/a adᵘormít ᵘóili/a mîn̦cát s-a sătŭrát/ș-ā [k] s-a culcát//pîste no̯ápte̯-a plecát//cîn‿a plecá/ne̯-an‿dășteptát amîndᵘói̯/ᵘóili nicăi̯ér//îl scᵘol/

"bă ne̯a lisándre bă !/ᵘóili mă"//

"bă ! i̯a vezⁱ bă ! să nu fìe̯-aĉí" zíĉe/îm‿burui̯án ști/că ⁱerá ᵘo jápșă [ɛ] în̦con̦jurátă dă bălărắu̯ máre/și jápș-ae̯a‿ave̯á ni [k] poponétê/ae̯á-i̯ spune̯ám noi̯/la um̦‿fel dă i̯árbă cáre...néi ᵘo mîn̦cáu̯/poponéte̯l-ăla//ș-acólo să-m̦vîrte̯á‿ei̯ ști/mai̯ intrásem nᵘoi̯ p-acᵘólō/mńéⁱi sta/ nu [r] nù‿ŭmblá rắu̯//

mă triméte ĉe/"dú-te bă în̦‿cᵘólțu̯-òla‿acólo̯" sĉe/"únde‿e̯-an̦‿găsí‿și i̯erⁱ nu̯ápte/ʲ‿vⁱezⁱ nu"//

mă duc acólo/ [ɛ] mi̯éi nicăⁱérⁱ//vyiu̯ înapᵘói̯/i̯ár îi̯ spui̯/i̯el dᵘorme̯á//"bă ne̯a lisándre [!] nu-i̯ mi̯éⁱi mă"//

"mă úne drá χu mă/ [ɛ] țe̯-a fᵘos‿țíe frícă/nu te̯-ai̯ dus pîn-acólo̯"//

"bā m-an‿duz‿bă/dă̱ "zig...‿"nú‿sînt"//

ne-an‿dus amîndᵘói̯//dă ro̯átă jăpși/ț'/néⁱi nicăⁱérⁱ//cáu̯tă to̯átă no̯ápte̯a//amîndᵘói̯//dū-te-n̦cou̯áĉe/dú-te-n̦cólo/nicăⁱérⁱ/néi//

s-a luminát//să lu̯om mi̯éⁱi dă únde//i̯o trebūe̯á să pleg‿la stînă̦//că mulĝám și lā...la úșă̦ cu ắi̯lan̦sⁱ‿ĉobánⁱ//m̦‿fíne m-an‿dus/"mắi̯" ĉe "te duj‿la úșe" íĉe/"i̯o mă duc în̦cou̯áĉe" zⁱĉe/"spre cᵘótu posmᵘócŭlui̯/că p-acólo" ĉe̦ "trébe să e̯ásă̦/trébe să-i̯ găsím nᵘoi̯" sĉe/"dacă nu e̯-o fⁱi dátă" zĉe "dihánili dă ⁱei̯"/c-așá spune̯á/"dacă n-o fhí da‿dihánili dă i̯ei̯" zíĉe/"să [r] să-i̯ trînte̯áscà/ᵃpăe̯-atúnĉᵉă-i̯ găsím/dacă nu" zîĉe/"am‿ûn̦curcát-o̦"//m̦‿fíne e̯ô‿am plecá‿

---

[1] Clic alveolar.

la u̯oi̯/i̯el a găsít néi/n-a da‿nimíc peste‿ei̯//

á‿dou̯a se̯ară/am plecá‿la stînă cu ⁱei̯//ne̯-an‿duz‿d-an‿traz‿la stînă//că nu̯áptea i̯ár să ni‿e̯ă/dihănili dă la úrmă/ști ?//și ne̯-a rᵘotít în nu̯áptę-ăe̯ă/pîn-am ajúnz‿la stînă nᵘoi̯//dac-an‿tras néi la stîn-acoló‿cîrláni/an‿cul [k] ne-a [k] noi̯ ne̯-an‿culcáᵈ‿mai̯‿în‿lătur dă tîrlă‿așá/ca-m‿fúndu obórului̯ la nᵘoi̯//și ⁱăștea dí‿la mînzárⁱ/peste privál dîncu̯áce//m‿fíne s-a‿astîmpărá mi̯ei̯/-an‿dᵘormí/ne̯-an‿culcá‿și‿nᵘoi̯/ne pᵘomením [ɛ]ne pomenim într-un‿zgᵘómod‿máre//fugᵊáu̯‿u mnéⁱi/și‿uh [k] droncăne̯áu̯ cloápițili/și sta/nú‿să mae̯-auze̯á//hi[1]/cîn‿ne̯-an‿sculát/"mi̯éi únde‿e"[2]//an‿sta‿nᵘoi̯ am ascultát/auzím ᵘodátă cloáptⁱli hodoròŋᶜ‿tróŋc/hodóròŋᶜ‿tróŋc/hodoròn‿tróŋᶜ//fugᵊá și sta//cîⁱni...alergá/nú‿pute̯á să-i̯ scu̯ață dí‿u̯oi̯//dᵘoi̯ a fᵘost//am‿fugi‿nᵘoi̯ spre‿ei̯ acólo úndē s-auze̯á/în drúmu nᵘóstru dăn‿d-o u̯aⁱe trîntítă/ᵘomorítă dă ⁱel/ști/dă lup//omorítă și lăsátă jos/"ʰi/ne̯a lisándre să știⁱ că ne̯-a făcu‿bucáta"//ale̯árgă noi̯/cîn‿ne̯-an‿dus/la um‿privál acólo une̯-an‿trecuᵗ‿privá-lu dîncolo/an‿trecúᵗ‿privalu dîncᵘòl/ţ[3]/an‿da‿dă vro pátru‿cinc ᵘomorîte//ⁱei/ști/le rᵘote̯á/le ᵘomorá/și‿u̯óili-j‿lu̯a avíntu/fugᵊá/ⁱei̯ i̯ár să lu̯a după i̯ele/i̯ár la făcᵊá grămádă/i̯ár trînte̯a/și-m‿fíne pînă úne le̯-am ajúnz‿nᵘoe̯-acᵘóló/a dat...dă altᵘ privál/că ⁱe núma priváleⁱere̯a pîm...pîm bált-ásta p-acól//a da‿dă áltu‿privál/ș-acoló‿n-a mae̯-avút un‿să mai̯ fúgă/le̯-a băgát într-um‿burui̯án//ș‿cîn‿le̯‿a da‿ru̯át-acólo că ne̯-a ᵘomorí‿vro doozèc/ș-a-nimeríᵈ‿niște cîⁱnⁱ dă‿la ᵘo stînă d-apru̯ápè/a simțít/ș‿s-a dus cîⁱne̯-acolᵒ/și i̯-a scᵘoz‿dîn oi//cîn‿ne̯-an‿duz‿noe̯-àcolo/mi̯éi băgas‿tᵘoțⁱ îm‿burui̯án-ola/făcúz‿grămádă/ș-ăi̯lánțⁱ omorís‿pă márgine/cîⁱni-i̯ scᵘósese dí‿u̯oi̯/și-i̯ luáse la gu̯án-acolo//m‿fíne-an‿sta‿s-a luminát/trecᵊáu̯ niște cărúțe/l [k] cărá niște lémne dă la ᵘo pădúre

---

[1] Pronunție aspirată.

[2] Informatorul pronunță în șoaptă.

[3] Clic alveolar.

1072

d-ac^{u}ólo̦//a^{m}‿oprít o cărúță/și ^{l}e̯-am încărcá‿tu̯áte/vro șái̯zĕĭ‿dă u̯oi̯/le̯-am pus într-o cărúță/am mai̯‿încărcát încă úna/ș^{î}‿le̯-an‿'uz‿ la stínă//șái̯zĕĭ‿dă mi̯ei̯ m^{u}orț^{i}//

cín‿ne̯-a văzú‿stăpínu/"ĉ^{a}-éț‿făcù^{d} ?"//

că "úi̯te/ e̯-an‿spus "úi̯te̯-așá‿așá"/

"úne̦ le̯-az‿găsíd ?"/

nói̯ an‿spus/"le̯-an‿găsí‿spre...vlășĉ^{e}áne̦[1] /m‿málu vlășĉéni/pîm [k] îm‿privál" zic/"le̯-an‿găsít...omorîte dă..."//

[Nache P.Ion, zis Bogatu; 57 de ani]

p^{u}órcu

an‿tăe̯á^{t}‿p^{u}órcu/după ĉe l-am tăi̯át/ă...l-a scoz‿din‿c^{u}ot^{i}éț/ așá/l-a pus/i fáĉe̦ ^{u}o gro̯ápă/și-l‿ă púne̦ în gro̯ápă/și adúĉe pá^{i}e/ că‿noi̯ cu pái̯e̦ lucrăm/șī álĉine̦và mai̯ lucre̯ázắ‿ș^{î}‿cū mașín^{i} [k] cu lămp^{i} d-ále̯a dę benzínă//dej^{i}‿n^{u}oi̯ cū pá^{i}e̦//după ĉe l-am pîrlít/ l-a pîrlíd‿bíne̦/ă...péri^{i}e cu mătura/îl mătúră bíne/după ásta după ĉe l-a peri^{i}át/îl‿î spălăm/fu̯árti̯ frum^{u}ós/după ásta adúĉem fie ũ‿ sac/sau̯ fíe̦ ^{u}o̦ fo̯á^{i}e dă pres ĉevá/șî-l‿ûmpăturăm/ca să fácă șoríj‿ dășkíz‿mo̯áli̯//àșá//după ásta‿a-nĉepút să-l dăsfácă/tá^{i}e̦ príma‿àtă căpățína/cum îi̯ spúnim n^{u}oi̯/după ásta-l tá^{i}e̦ pă...spináre̦/jumătáte̦ așá/ș^{î}‿p-órmă-l tái̯e̦ sf^{i}értur^{i}/pátru sf^{i}értur^{i}//dâ la ág̯a luăm/ dúĉem...to̯áte̦...trii̯ s [k] pátru sfértur le dúĉe̦m îm‿magazí^{i}e/și̯ dúpă obiĉéi̯ noi̯ mai̯‿i fáĉen‿ș^{î}‿pomá^{n}a pórcului̯//da//ă...pomá^{n}a porcului̯ cînd‿î i gáta dă să dăsfáĉe‿el acólo/i̯o fu^{g}‿cu crátița língă p^{u}orc/pun măruntíșurli/fáĉen‿crátița bíne̦ învîrfu^{i}ítă/púne‿la foc/ fáĉe̦m mămăligúță/deĉ sínten‿și p^{u}odgorén‿că ^{i}éste ví^{i}e̦/mérĝen‿la but^{u}ói̯/scu̯átim [!] o cáná dóo dă v^{i}in/așá/șî după ásta kefu^{i}ím pomána pórcului̯//deĉ/pō‿úrmă...ă...ásta‿a fost ajúnu/a dó^{u}a zi ^{i}e̦ crăĉúnu//acúma nᵘoi̯ feméile ne lu̯ŏm dă gᵘospodăríⁱe̦ că sắ‿fáĉe̦n/ lắ‿noi̯ să obijnuⁱéște cu-mpărțítu//că să-mpărțéște sarmále̦ șî gîlbáșⁱ//dejⁱ‿după ĉe s-ā...mî́ncaᵗ‿pomána pᵘórcului̯/gᵘospodína/feméᵉa să‿e̯a dā...tocát cárne̦/àșá/ă‿după ástā...înĉe̦pe și tu̯ácă [k] úmple̦ sar [k] gîlbáși/zis/da/sàrmălúțîli/lⁱe̦ púne̦m le̦-așezắn‿dă se̯ára-n u̯ále̦/așá/î‿gîlbáșⁱ/trandafírⁱ zis/cîrnáțⁱ/așá/fⁱérbⁱen‿tu̯áte tocătúrîli dā...măruntíșurli pⁱéntru tᵘóbà/pregătím tóba/o púne̦n‿la te̯asc...//șî‿după ásta după ĉᵉ-ā [k] s-a terminᵗ‿tu̯áte̦ trébur̂li/intrắm în‿cásắ/ne spălắn‿șî‿noi̯ ca dă ᵘobiĉéi̯/ș-aștepᵖtắn‿să ne̦ vínă colindătᵘóri//àșá//colindătᵘóri sunᵗ‿ĉíne̦ ?//sunᵗ‿flăcắi̯ marⁱ/deș‿șî u̯áme̦nⁱ dacă nu ⁱéste̦ flăcắi̯/că nu prea mai̯ sunt așá/șî ne cᵘolíndā colíndurⁱ dā...se̯ára zis/cum s-ar spúne̦ la nᵘoi̯...cᵘolíndur dă fere̯ástrẹ/și dacă avé̦m bùnavoínță șî‿plăĉére mai̯ comandⁱắm să ne cománde̦ [k] să ne cᵘolínde̦...din feĉórⁱ//indiferénᵗ/că ⁱe̦ fátă/că-i̯ băe̯át/presūpúne̦m mai̯ i̯éste̦ la nᵘoi̯ cînd [k] dacă să-ntî́mplă dă te̦ găséște în‿î...tr-o periu̯ádă dă ⁱeștⁱ logodí‿cu ĉinevá/să cᵘolíndă și cᵘolíndurⁱ dă logoditᵘórⁱ/să cᵘolíndă șî‿un‿cᵘolín‿dă mᵘort/dacă áre̦ ĉine̦vá mᵘort șî‿ne̦cazur cᵘolíndă/àșá// [...]

---

[1] Toponim.

și a tre̯ga zi înĉépe tu̯ótă lúme̯a să tope̯ască pᵘórcu//că ș [k] slána care̦ s-a dăsfăcút/nᵘoi̯ n-am‿ắ topít-o̦-atúnĉᵉa imidi̯á‿reĉént/că nu ⁱésᵗe timp//și dacā nu ⁱe timp/să dă cu sáre̦/ș‿să lásă pă másă te̯anc//după‿ásta‿a treᵉa zí‿dă crăĉún/sā topéște̦//cun‿să topéște/púne̦m într-o haraníⁱe̦ máre/î‿pă kirostre̦i̯/afárẹ/cu lémne băgắm la fᵘoc așá/șī...sau̯ sŏ to̯ácă/feméᵉa sigur cáră tocătúră d-áe̯a‿acólo̦-așá/s-a topíd‿bíne̦/dúpă ásta strecurắm în‿î cazán/untúra/și jumắrîli ziz‿le púne̦m într-ō [k] álᵈ‿vàs//s-a tᵘopít/îm‿finí‿le băgắm i̯arăjⁱ‿lă...magazíe̦-acólo la lócurli lor únde s [k] șáde̦/șúnca ᵘo oprím/púnⁱem și sărắm într-un‿ligán sau̯ ìndiferént

1074

copăⁱíță ĉe‿éste-acólᵒ ĉe áre ᵘómù/șî‿să [k] șúnca să ține cam‿vrō pátruzèjⁱ‿dă zíle la sáre//după ásta...să scuáți/și s-afúmă... după gust//

ĝăĝắc iuána
pátruzèĉ [de ani]

[Preparate din găină]

dácă prinz găⁱína/ᵘo tai/după ĉe ó‿tai io‿o‿opărᵉésᶜ/că io‿o‿opărésᶜ//gíștile-ástea/porumbéⁱī/ᵘō jumulésc așá/c-așá am‿văzú‿la máma//și găina ó‿opărⁱézᵍ/după ĉᵉ-o‿opărésc o pîrlⁱésc/dúpă ĉe ᵘo pîrlⁱésc îi dau puțín [k] cu puțín mălái/că rămíne...s-áfumă/șî-i dau puțíⁿ‿mălái/ca să cúrē fúmu-òla/dup-aĉéᵉa ᵘo spîăl/ș-o tai bucățⁱéle//bucățéle cun‿să vă spui cum o tai‿i/înĉepínd o tai mărunțáe-ásá/cᵘopánilī/arípilī/gîtū/aiĉᵉa scᵘoț dín ĕă ĉe áre/kípota/ficátu.../tóate măruntáili//ásta/ĉe să-z [ɛ] mai vă spun ?//

[Și ce faci din ea ?]

fac ĉᵘórbă/tocăniță/și dácă î‿noi doi ínșⁱ mai opréz‿vro cîtevá bucățⁱéle/ș‿fac ș-a dóua zi//bă...lⁱe bag la un‿cuptᵘór șî‿le fa‿friptúr-așá/că noi doi ínșⁱ/iel nu prea să ᵘomᵒáră cu tocán-așá dă ĉᵉápă/și i-o fac așá un‿sᵘos lā cuptᵘór//

butói ĝorĝéta
dóozeĉ [de ani]

lúasērā‿cása fᵘoc

m-an‿dus‿ī maᵐa/ⁱerᵃám mai mic/șî‿m-an‿dus cu mámā lā... [ɛ] la ᵘo priⁱétenă d-a lu maᵐa/ⁱerá to‿d-acólo dín‿sat/dî‿la‿éă//cîn‿m-am dus î‿acólo-șà/ierá...băĕát [k] avéa și ea um‿bắiát mai mári ca míne c-un an/care-acúma ie d-o seam‿cu míne/în‿clásă cu míne/

adíca nu d-o sẹam/maį márẹ c-un an//șī...cînd‿ī nẹ-an‿dus/įerá bọlnáv[ɛ]dặ vărsát//nu nẹ-a lăsá‿să ne jŭcăņ/‿șî nẹ-am ạscúņs acólo-șà/înainte lụásĕră‿cása fᵘọc/îį dădúserăn [k] nú‿la cásă/la șíra cu páẹ-į dădúserăņ‿fᵘoc//

[Cine ?]

nᵘoį amîndᵘóį nẹ-an‿dus ca sặ ne jŭcăm acᵘólọ-șà/și...įĕī/ā fost [k] a‿avú‿kibrítu-m‿mínă/și[ɛ]míe-ņ‿spunẹá că n-árẹ//įo[ɛ]l-aṃ‿văzút/și...įel a da‿foc/și a băgá‿báṭu-m‿páẹ//

și į-aņ‿spuz/‿"mă du‿să te spuį la tánti líli"/máma luį/"că aį da‿fᵘoc"//

ĉícă [k] și įel mẹ-a spus/"î‿nu te dúĉe că mă báte"//

șī įẹī‿î mẹ-a spus p-órmă/dûpă ĉe am mⁱers/įo-į spunẹáņ‿că... avẹá įel jucăríⁱ/dacă nu ne jŭcáņ‿cu jucăríili/îl spun//

și ĉiχă/"aį că nu mă spúne/mⁱérĝem să ne jŭcám"//

cîņ‿să ne ḍúĉeņ‿sā...ne júcăᵐ/am ajúņs maį acólọ-aprọápe dă cásă/șî sus ⁱerá fᵘoc/veníseră lúmẹa să st [k] î‿noį‿eráņ‿lîņgă cásặ/ și lúmẹa stinĝᵉá fᵘócu//l-a‿alergá‿máᵐa luį/l-a bătút/șī...įel a fuĝít‿î lă ᵘo tuș[ɛ]șícă d-a luį/n-a maį víni‿vro treį pátru zílẹ-acásặ//

iordán túdor
doįspreᶻèĉe anⁱ

867. MÎNĂSTIREA [WLAD, 467]

(jud.Ilfov)

Culegere: 1972; MM, RP, MT; transcriere: MM

gríᵘu

aráņ‿lócu/ca gríų/îl grăpám/ tọámna pî la...nti octómbriⁱe pînă

1076

pă la...ĉínșpe noi̯énvre aproápe ca.../și la úrmă ne ᵈĉan și căráŋ coĉéni//dácă dădea̯ dumnezéu̯ vro zăpádă sau̯ ploái̯e ĉevá/rămînea̯ acólo//și-i̯ cărám i̯árna/cu săniili/că nu puteáŋ să-i̯ adúĉem/cîteoátă-i̯ aduĉáŋ/cîteoaᵈ depindeá dă toámnă/după cum eʳá/cîteoátă i̯erá ploi̯oásă/cîteodátă i̯erá búnă/...ásta e// [...]

[Și primăvara ?]

păi̯ primăvàrᵉa creșteá/ca ș-acúșa/p-órmă vineá tímpu dă séĉîră/ne duĝáŋ seĉerám cu mîna/manuᵘál//seĉeráŋ cu mîna/-l făĉám... znopⁱ/pă úrmă cláⁱe/la cláe gáta ! hai̯ să...cărăŋ la mașínă/

"da dă úndi̯ lom mașínⁱ ?"

"ʰai̯ că áre la úlmu[1]/ne éĉeŋ să áĉem o mașínă cu cai̯"/

o adúĉam p-áea d-acólo//făĉáŋ stógurⁱ acólo/é ! la ᵘúrmă ne făĉáŋ ĉéte/dă ĉínșpe șai̯sprézeĉe oámenⁱ/și ne-adunáŋ cu tóți și munĉáŋ totⁱ/áltu cu căruța/áltu cu tîrîșu/áltu da dumneavoástră nu știz/dă...

[Povestiți-ne, cum era ?]

ășá/cu tîrîșu/puneá doi̯ cai̯ la tîrîș/p-órmă curĝá pailé la mașînă/făĉá femeili [k] doó femei̯ făĉá purcói̯/puneáŋ cai cu lánțurⁱ/ de duĉám paeˡᵉ la o distánță dă vro...doózeș tréizeș mácsin ĉinzej dă métri̯//pîn-aiĉa despărțeám/i̯erá paile méle/d-aiĉa-ŋcólo-ŋĉepeám áltū...munĉîtoʳ/d-aiĉa-ŋcoló ⁱerá paile lui̯/d-ai̯ [k] pînă termínam p-ăi̯a șai̯sprezeĉe oámenⁱ//àtunĉa dúpă ĉe termínam/vineáŋ cu cărúțili/-ŋcărcam paili/i̯o p-àle méle/i̯él p-àle lui̯/le duĉám acásă//și terminám bîlĉu/p-órmă așteptáŋ să mérĝeŋ să culéĝem via/da ! [!]//

[Ziceți că ați apucat și cînd nu erau mașini.]

da ! cîn nu i̯erá mașínⁱ/seĉerám și duĉám acásă//acásă făĉám o áriⁱe/cu um par bătút îm mijocu árii̯-acólo/și cái...legás cu frînga//și-ntindeáŋ znópi/cu spicu-ŋ sus/și cu rădăcîn-áea-ŋ jos/făĉám o ro̯at-așá dă...cu o ĉirconferínță cum să spui̯ așá/cam̦ vre̯o [k] dă vro̯ zéĉe métri/ro̯átă/și băgán̦ cái/și-i̯ lu̯am la bíĉe̯/după ĉe-l̦ amestecá bíni̯ páile̯-ále̯a/i scote̯ám afáră/întorĉán̦ cu fúrca/dam pă pàrte̯-áe̯a/dam pă pàrte̯-áe̯a/și la ᵘúrmă i̯ár băgán̦ cái/i̯ár mai̯ dé-de̯ám o ro̯átă/pînă cîn vede̯ám noi̯ că s-a bătút//lu̯am páile̯ ˡᵉ dé-de̯ám afárâ/i̯ar gríu-l făĉán̦ grămádă//ne duĉán̦ cu mákina/⁻ˡ pune̯án̦ la mákină/și-n̦vîrte̯ám...pînă scote̯án̦ gríu/ĕ ! cum ișá/ișá/așá e... nu ca acú [!]//

---

[1] Sat vecin.

vasíle̯ ne gáne̯a sau̯ zis craiĉⁱu̯
șai̯zeșînóo dă anⁱ

ásta i̯éste al cînepi

ne duĉán̦ la plug/și árán̦ lócu bíne̯/bíne/-l grăpám cu grápă d-ále̯a de lemn ave̯á/dă mărăĉínⁱ//și pă úrmă o semănám/șî după ĉ-o semănám răsăre̯á i̯a/șî dac-ave̯á i̯árbă ne dîĉán̦ ș-o plivi̯ám/dă i̯ar-bă/o curățám//șî cîn̦ să făĉá máre/máre áșa/áve̯á...că ave̯á șî dóo félur dă cînipă/șî văráticâ/i ziĉán̦/șî d-áe̯a dă to̯ámnî//áe̯a dă to̯ámnă făĉá sămînță/ș-ae̯alánta vărátic-áe̯a nu făĉă/i̯erá mai̯ bun-ái̯a văráatica/i̯erá mai̯ mu̯ále̯/mai̯ álbă//ș-ō [k] ne dĉán̦ ș-o adu-nám p-áe̯a care-n̦flore̯á/vărátic-áe̯a/fără sămînță//u̯ă culeĝᵉám/o̯-aduĉám acásă/o uscám bíne̯/p-órmă ne duĉán̦ la gîrlă/...o băgám/să tope̯á i̯a/o ține̯ám acólo̯ șápte ob zíli̯-n̦ gîrlă/bo̯te̯ám țărúșî/așá/ș-o așezám pă e̯a frumós așá/șî p-órmă pune̯am pămínᵗ peste i̯a așá/să nu e̯ásă plútă/dasúpre̯//șî după ĉ-o ține̯ám ob zíle̯/ne duĉám acólo ō scote̯ám/ș-o spălám bíne̯ bíne̯ în̦ gîrlă/o spălám frumós/ˢᵃ făĉá i̯a álbă șî...apói̯ o lu̯an̦ cu cărúța/o duĉám acásă/o-ntinde̯ám/ o uscám/șî p-órmă o lu̯am...după ĉ-o uscám o lu̯an̦ la bătút/o bă-te̯án̦ c-un topór așá/făĉám așá o...o gro̯ápă-m pămínᵗ/șî ține̯ám

1078

munúka cu mîna/șî dă-i̯/dă-i̯ cu topóru̯-așá/o bătęám bínę/z [ɛ]scuturám așá dă zgrébenⁱ d-ái̯a/că i̯a áre [ɛ]i bătǫásă/ai̯ văzú͜ cum ⁱéstę/ ᵘor n-az͜ văzú͜ cínepă ? n-az͜ văzút/

[De văzut, am văzut.]

da nu știs͜ cuṇ͜ să lucręáză//p-orm-avęám o mélițǎ/mélițǎ așá-i̯ ziĉá/cū...făcút-așá tot așá cu dóo piĉǫáre/șî͜ o limb-avęá/i̯a avęá ṇti dǫọ bęțę pusę-așá¹/dóō líniⁱ așá i̯erá făcútę ș-éle [ɛ] la strungár/la rindęá făcútę/bun/șî o límbă i̯ar așá/ˢ-o băgái̯ aíĉ/uṇ͜ cui̯ aíĉa așá²/ș-aíĉa o țingái̯/șî͜ făĉᵊái̯: țáca͜ țàca/țáca͜ țàca/țácⁱ/o melițái̯//ʲ͜ după ĉ-o melițái̯/o făĉái̯ colác/o-ṇvîrtęái̯ așá/șî cîm͜ putęái̯ atúnĉa o lucrái̯//o dărăĉᵊái̯ pîn darác/o pungám îṇ͜ fúrcă/ o torĉám/

[Era muncă multă.]³

erá mụ́ncă múltă la cínip-ásta/o torĉám/pîṇ͜ la ō [k] dacą o torĉám/o făĉáṇ͜ sculúrⁱ/o depănám p-ū͜ rîșkitór/p-um͜ băț așá/ș-o...o depănám/ǫ͜ făĉáṇ͜ sculúrⁱ/ p-órmă o pungám/...o fi̯erbęám la foc/o coĉáṇ͜ cū...ai̯ văzú͜ cu mătrăgúnă dă săpún/...cîn͜ faș͜ săpún árē mătrăgúnă dę-áșą/ș-o pungáṇ͜ ca să fácă álbă//șî dúpă ĉ-ō...o spă [k] o băgám acólo/ᵒ ferbęám/o scotęám o spălám ęar cu ápă bínę/o uscám/pă úrmă o făĉán͜ țęávă șî urzęám//o ᵘurzęám șî͜ țesęám//cămáșⁱ la băi̯éțⁱ/ⁱizménē/ĉàrĉáfurⁱ dă páturⁱ/fęțę dă másă/fęțe dă pérnă/ așá ⁱerá/cu cínipă/șî͜ cu ⁱin lucrám/înaíntę//șî ásta i̯éste al cínępi/tǫátă múṇca cínępi̯//

tínca lázăr

șai̯zeșiúnu [de ani]

---

[1] Gest: paralele.

[2] Explicarea melițatului este însoțită de gesturi.

[3] Intervenția aparține unei informatoare ocazionale.

scaloi̯ánu

făĉám așe ca uŋ‿copíl/dă pămínt/pune̯ám mî́i̯nⁱ/î́i̯ pune̯ám ᵘo̯i̯ǵ‿ dă negínă/dă gî́ŋgăni/găse̯áŋ‿gî́ŋgăni d-ále̯a frumo̯ásẹ ˡᵉ/și pune̯ám ᵘo̯k/i pune̯ám nas/făĉáŋ‿cămáș/făĉám... ⁱizménẹ/făĉám pernișo̯árẹ-așá/ atî́t așá dă míĉⁱ [1]/șî ne duĉáŋ‿la o fat-acólo/carẹ f [ɛ]făĉá i̯a ᵃcásă/ne strî́nĝám mai̯ muls‿copí//șî ne ᵈĉaŋ‿cu florⁱ/cu lumînáre/ ca la mᵘo̯rt//șî-nĉepe̯áŋ‿să plî́nĝeŋ/

scaloi̯éne/i̯éne/
mắ-ta-i̯ pă surĉéle
táᵗ-tu-i̯ pă nui̯éle/
scàloi̯éne i̯énẹ// [!]

i̯ótẹ că rî́d//p-órmă/i̯ar să zíĉe

scaloíță í́ță/
trub‿de coconíță/
toz‿băi̯éți cu ⁱizmene
númai̯ tu făr‿dă izménẹ/
scaloi̯énẹ i̯énẹ// [!]

ș-ápăi̯ l‿ține̯ám așá trẽi̯...trei̯ serⁱ/nu ? [2] a tréᵊa s [k] dóo serⁱ/ș-a tréᵊa se̯árâ/îl lu̯aŋ‿șî-l duĉám îŋ‿grî́u̯/la cî́mp//îl duĉáŋ‿dorme̯á o no̯áptẹ-acólo-ŋ‿grî́u̯/la cî́mp/îl bă [k] ⁱerá grî́ᵘu așá márẹ//șî-l duĉám acólo/ˢ‿sta o no̯áptẹ/șî‿p-órmă dimine̯ața ne ᵈĉaŋ‿șî-l lu̯am//șî‿daca-l lu̯am/a dóu̯a se̯árâ-l duĉáŋ‿la gî́rlă//í‿făĉáŋ‿coșĉúg dă pápur-așá‿î/cum nái̯ba-i̯ făĉám noi̯ nu mai̯ țiu̯ míntẹ/-o cutiu̯ár-așa//șî-ŋfiĝáŋ‿lumînắrⁱ/ne duĉáŋ‿cu el plî́ŋgím‿pîŋ‿ la gî́rlă/î́ŋfiĝáŋ‿lumînắrⁱ la to̯átẹ cólțurlẹ-așá/cum i̯erá ásta [3]/o cutiu̯ár-așa//și-i̯ dan‿drúmu pă ápâ//p-órmâ-mpărțe̯ám/î pernî́șu̯árîlẹ-ále̯a/ștergărélẹ/la tos‿copíⁱ/cî́te únu plî́nĝe/"da ! că míẹ

---

[1] Indică, prin gest, mărimea: 2o/25 cm.
[2] Se adresează unei informatoare ocazionale.
[3] Gest: imaginează, pe masă, o cutie mică.

1080
nu mẹ-a-mpărți‿șî‿míẹ o pernișọáră d-áẹă"/plîngá caré‿nu le dădẹám//șâ-mpărțẹám//diminẹáța/hai̯ sâ fáĉem pománă/duĉá tos‿copíⁱ/cîtẹ un ĉur dă fắⁱínă/cîtẹ-o língură dă untúră/ᵘóu̯o/ĉ-avẹá ómu-ŋ‿cásă/duĉá la [ɛ] fát-aẹa acólo úndẹ făĉáŋ‿scaloẹán//ș-ápăi̯...diminẹáța făĉáŋ‿sulᵘ//făĉám uŋ‿sul/îl îmbrăcáŋ‿ca ᵘómu̯-așá/șî-l lu̯a o fátă-m‿bráțẹ/șî umblá cu el pîŋ‿sat//ᵘúna bâtẹá cū...avẹá um‿bețíșor ș-o távâ/șî‿ĉocănẹá[1]/

súlule gătitulè/
mai̯ afurisítulè/

și-i̯ da [k] strînĝám ᵘóo/nĕ‿dâdẹá ómu cîte dóo óọ/cîtⁱe...strînĝám cîte dóozeș‿tréi̯zej‿dă óᵘạ//vinẹá/ne duĉám acóló‿lă gázdă úndẹ i̯erá áẹạ/șâ...îl înĉingᵉám/îl gătẹáŋ‿súlu/-[1] făĉáŋ‿ca fáta máre/îi̯ punẹán‿țîțẹ/i punẹám...dă tọátẹ//șî p-órmâ făĉám mîŋcáre/...băᵘutúră cumpăráŋ‿vⁱin/făĉám plăĉíntẹ/făĉám dă tọátẹ [k] tọ́t félu dă mîŋcárẹ/șî mîŋcám/șî bẹaŋ/ș-ápăi̯ p-órmâ ne udám/că erá cald//ne turnám ápă pă noi̯/...cū‿gălẹ́ții̯lẹ/ne udá ne făĉán‿ĉuĉulétẹ//ș-ápăi̯ să făĉá sẹáră/șî s-a terminá‿cu scaloi̯ánu//

aŋ‿făcút odátă la ō...la um‿moj‿bă [k] la moș petrákẹ[2]//șî nu ploᵘá/eʳá séĉit-așá//"măi̯ tátă ! dacạ vă rugáz‿voi̯/să plóᵘo/i̯o vă dau̯ o vádră dă vin"//păi̯ tos‿copíⁱ nẹ-am pus în..."dọámne ! dă dọámne plọáe/mái̯ca dómnuˡᵘ/dă plọáẹ !"// șî da n-o hí înĉepútă nọáptẹa o plọái̯ẹ !//da a ploᵘát/ăolẹo ! móșu nu mai̯ putẹá dă bucuríẹ//șî nẹ-a dat o vádră dă vin/diminẹáța//

[Aceeași]

vinẹá lúpu

în ĉíŋzeșfùnu c-um...prétịn a meu̯ nẹ-an‿dus cu ᵘóilẹ la pădúrẹ/șî tót așá/...i̯erá lupⁱ pin ĉíŋzeșfùnu mai̯ mulțⁱ la pădúrẹ//nẹ-an‿dus cu stînă‿acólo-șà/c-um‿prétin al mi̯o/ș-aŋ‿sta‿vro...dóo‿

---

[1] Subiectul bate în masă.
[2] Se adresează unei informatoare ocazionale.

trei̯ zíle̯-acolọ-șà/ș-a pátra zi ne̯-a pișcát//uŋ‿cîrd îl îŋkíde̯ám iŋ‿ctrúŋgă/și únu lăsám afárâ̦//și vo pátru oi̯ într-o no̯ápte̯ ní‿ le̯-ă mursi̯cát//vre̯o trei̯ am apûcá‿dă le̯-an‿tăe̯á/și úna apûcáse̯ s-o mănî́nĉe̯ i̯el//to̯átâ no̯ápte̯a s-a da‿cî́i̯ni̯-acólo-m‿pri̯vál/și [ɛ] le zîĉám:

"măi̯ ne̯a flóre̯o[!]i̯e cî́i̯ni [k] i̯e lup ắla dă să dă cî́i̯ni la i̯e[1]"//

ĉe̯ "dă-l dráculuị să de̯a"/ca să [k] vine̯á lúpu la noi̯/pă to̯áte̯ [k] tos‿cî́i̯ni să ^{dă}de̯á//ș^{î}‿s-a dat un...númai̯ únu/ș-ắi̯alànți dorme̯á lî́ŋgă noi̯//și...cî^{n}‿ne̯-aŋ‿sculá‿dimine̯áța/și i̯o și fhí-su/cîn‿dăŋ‿ro̯átă pă lî́ŋgă ^{u}oi̯/^{u}úna cólọ/úna cólọ/ĉ^{î}cạ "i̯a úi̯te̯ mă úna/úi̯te̯ dóo úi̯te trei̯ úi̯te̯ pátru"//și f^{h}í-su "tátă ! ọr le tăi̯ém ?"/

"tá^{i}i-le mă n-aúz^{i}"//

și a apucá‿d-a tăe̯á‿trei̯/úna...a rămás//

[Dar se întîmplă ca lupii să atace și oameni ?]

n-am avút ocázie̯ ca să...ve^{d}ém//um‿prétin a m^{i}eu̯ s-a dûs îm‿ pădúre̯ tốt a^{s}á/că i̯erán‿cu óile-m‿pădúre̯/și...s-a [k] l-an‿trimé^{z}‿ la...la tî́rlă/"dú-te mă la tî́rlă/dă fă și tu mîŋcáre acólo-șà"/cu neşte péşte̯//cîŋ‿s-a dus̄/să e̯as-afáră ^{d}îm‿pădúre̯-așá/ave̯á cî́i̯ni̯li după i̯el//cîŋ‿să úi̯tă i̯el/i̯el amuțá cî́i̯ni̯le pă ắla/nu să dûĉá dâ‿ lî́ŋgă ^{i}el dŏlo^{c}‿făĉá...pâ lî́ŋgă i̯el//i̯el "nu lăsạ ! nu lăsá !"//

"și bă^{i} taticule mă.../m-amuțáŋ‿cî́i̯nile p-uŋ‿cî́i̯ne̯ máre̯/cu o co̯ádă máre̯ vî́năt/ș^{î}‿nu să d^{u}ĉá cî́i̯ni^{le}‿doló‿la i̯ĕl"/

da tá-^{so} ĉe-i̯ spúne̯: "păi̯ tátă/i̯erá lúpu ắla mă n-aú^{z}‿lúpu̯-a foz‿mă"/

"băi̯ tăti^{cu}/cu ne̯ște urék ascuțíde̯-așá/ș-o co̯ádâ máre/și e̯o-amuțáŋ‿cî́i̯ni^{li}/ș^{î}‿dolóc/nu să băgá la i̯e^{l}"//

cîn‿a viŋ‿la tî́rlă̦/me̯-a spuz acólọ-șà/p-órmâ tá-sọ/^{zî}ĉe̯ că "să nú mai̯ te du^{j}‿mă pîm‿pădúre̯ mă că...áre̯ luk"//

---

[1] Gest: se gudura.

șî la vo tréi̯‿pàtru serⁱ așá i̯ar/ne poménin‿cu un‿clănțáu̯ dă ᵘoi̯//nẹ-am duz‿noi̯ lîngă ⁱélẹ-acólẹa/noi̯ ᶻîčán‿că ẹ-ále nọástrẹ//lẹ-an‿lu̯a‿d-acólọ/nu-i̯ álẹ nọástrẹ/lẹ-am băgá‿la noi̯ î‿oi̯//pă ú̯rmă...a dóu̯a zi ne pomẹnín‿cu stăpînu/la ᵘoi̯/

"băi̯ frátẹ/n-az‿văzú‿niște oi̯" ?

"dă mă/an‿găsí‿vo pátrujdoo dă oⁱ"/

"bă i̯-álẹ mélẹ bă/lẹ-a ru‿lúpu dîm‿pădúrẹ"//

i lẹ-an‿dat//

torumán iᵘon

tréi̯jnoᵒo [de ani]

[Porcul]

îl‿luám dă mⁱicⁱ/i‿dădẹám să mănîncĭ...tăríță i̯árbă/...grîu̯ porúm‿č-avẹám/că să găsẹá/ca lă noi̯ la...//șî pă ᵘúrmă/după čă... să făčá mărîčél/dîn če în če i̯el creștẹá/dacạ-i̯ dădẹai̯ și mîncá bun/și i̯erᵉá bíne/mîncá/și...să hărănẹá bínẹ dacă-l... /și...șî pă ᵘúrmă ajungᵉá la crescúd [k] la tăi̯át/la crăčⁱún vinẹá//îl tăi̯ám/îl făčᵉám șunčⁱ/dîn i̯el/că ne [k] nóo ne trebuẹá șunčⁱ/la cîmᵖ/că dacă nu avẹái̯ čᵉ‿să mănînč/nú‿putẹáⁱ să trașⁱ‿cu sápa//făčám jampón/oprẹám um‿pičór dóo/că...mai̯ tăẹái̯ cîtẹ-o bŭcățícă mai̯ mícă‿așá/nu máre pentru copí/că [1] erá copíⁱ/i̯erᵉá greᵘutățⁱ//și réstu cárnẹa/caré‿ᵉʳá cárnẹa mai̯ búnă/șî cuástili̯/i̯o dĕjá așá lẹ-am prăjít/c-așá am pomẹní‿la...părínți mei̯/le prăjᵉám în untúrạ șî‿le băgám‿îm borcáne/că mai̯ bíne stă dăcît să lă afúmⁱ așẹ//și ọásili̯ lẹ-afumám um‿pic/să nu prínză [k] prindẹá așá čẹvá urît pă ọási̯//și [ɛ] îl mîncám așá mai̯ cu pástru/că...avẹán‿copíⁱ/avẹám greᵘutățⁱ/i̯erẹám...am‿fosᵗ‿kinuítă mul‿mulᵗ/că dacạ i̯o n-am avút părínțⁱ/m-am kinuⁱí‿cu i̯ei̯/ș-am duz‿vẹáță grẹa//[...]

[Ce umpleai ?]

---

[1] Intră cineva în cameră.

mắ [k] da/făcán͜ caltabu̯áșe/-i̯ făcám ͜ ā limberbúș^{i}/dîn ficát/dîm͜ bojóc/făcám limberbúș^{i}//da/... și dîn͜ ī maț făcám cîrnáț^{î}/

[Spune cum le făceai pe fiecare.]

cîrnáți tocám cárne/pun̯ęám usturói̯/pun̯ęám mirǫáse/i̯erá niște mirǫásę/pun̯ęám în i̯élę/^{u}usturói̯ múlt mai̯ bun așá/și-l băgám în cîrnát/și-l ī...i̯o puțín îl dădęám în fert/cắ mai̯ bínę stă/întodá^{u}úna núma^{i} să-ncercás͜ cînd oț^{i} avęá vręodátă/um͜ pic dáți-l în͜ fer^{t}/și͜ punéți-l la presát/că cárnę-aęa cáre-l bag^{i} în͜ cîrnát áre um͜ pig dă must^{î}/și múst-ola prindę o i̯uțęálă-n cîrnát/dacą-l pui̯ [k] númai̯ um͜ pi^{g}͜ dacą-l dai̯ în͜ fer͜ și-l pui̯ la presát/^{i}e fǫártę bun/cînd îl mănînc^{i}//i̯áräș^{i}͜ ī...limberbúși/tod͜ la fel îi̯ dădęám în͜ fert/ficátu tocát și bojócu̯/pîn máțę//și caltabóși/pun̯ęám cárne oréz/ca la sarmálę/ș^{i}͜ făcán͜ caltabóși și-i̯ ferbęám/i͜ ferbęám și͜ p-^{om}ă-i̯ băgán͜ la cuptór//băgán͜ la cuptór um͜ pig͜ dă sǫs așá p^{î}͜ la ei̯/și i̯ei̯ să rumená frumó^{s}/ș^{i}͜ i̯erá fǫárte bun^{i}//așa͜ le făcám dîn máțę dîn͜ ī...ástęa tǫátę/^{ie}rá fǫárte bun/

[Din burta lui ce făceați ?]

búrta lui̯ făcám tóbă/dîm͜ búrtă și͜ dîn trái̯stă/dă͜ tóbă mi̯-am ui̯tá^{t}//făc^{e}ám͜ ī tóbă/pun̯ęám͜ ā uréka/pun̯ęám riníki/pun̯ęám͜ â urékilī/múlte/șiorić^{i}/puțínă șuncă cu cárnę-așá/puțínă cárne i̯áräș mai̯ cu untúră ca să vie la tăęát/și-l ferbęám înti^{i} bucățili mar^{i} separát/cu͜ foi̯ dă͜ dafi^{n}͜ și͜ pip^{i}ér/p-órmă scotęám pă másă/tăi̯ám bucăț^{i} frumós dîn͜ ī ^{i}él/ș^{î}͜ p-órmă umplęám búrt-aęa//búrta o curățęán͜ dejá dă cǫáj-aęa͜ a i̯ei̯ carē...árę o murdărie pă o párte/și rămînęá curátă//o cosęám cu áță/o bă[ɛ]gán͜ la fert/o-nțepám cu͜ furculița sau̯ cu un͜ cîrlig/ș-o pun̯ęán͜ la presát/ș-o țin̯ęám o ^{zi} ș-o nǫápte la presát bínę/ș^{i}͜ p-órmă o gîțán͜ la ai̯er afáră//și tăi̯á dîn ęa așá cîtę-o bucátă/și mîncá ș^{i}͜ i̯erá fǫárte búnă//

[Dar din căpățînă și din picioare ?]

dîn͜ căpățînă j͜ dîm͜ picǫárę făcám pifti^{i}e//

1084

[Cum ?]

piftí^{e}a o spălám bíne̯/ǫásili/cárne̯a care̯ i̯er^{e}á/númai̯ ǫásile̯-ale̯à/le pune̯ám la fert/príma ápá o scurĝe̯ám/cî^{n}‿dăde̯á bíne-n̦‿fert/că i̯e^{i} [k] mai̯ i̯ése̯ dîn‿î áp-ae̯a o negre̯áţă dî pîn cárne/o scurĝ^{e}ám//şi pă ú^{r}mă o umple̯ám bíne̯ ǫála/d-o vádră/noi̯ ave̯ám bracáĉ^{i}/aşá să spune̯á/brăcáĉ//i̯erá ca ŭ‿fel dă căzănél/un̦‿cazán//şi̯ pune̯ám um‿brăcáj^{i}/dă arámă i̯er^{e}á/şî pune̯ám îm‿brăcáĉ^{i}-óla pă f^{u}oc//la pirostríi̯e̯/c-aşá i̯er^{e}á nu i̯er^{e}á ca acúma ca să avém aragáze̯/-acúmă‿am aragáz şî mă fodolésc î‿aragáz/da atúnĉa pune̯ám pirostrí^{e}a/băgán̦‿gunǫái̯e/dă i̯erán̦‿şi su^{p}‿límbă dă fulíngîne dă ĉenúşe/...şî ferbe̯ám ǫásile̯-ále̯a bíne̯/bíne̯/bíne̯/cît crede̯ám e̯o aşá/acúma fer^{b}‿cu ^{u}óra/atúnĉ^{e}a ferbe̯ám dî‿^{u}ók/ācúma fer‿cu óra/să... fac piftí^{e}a búnă//ş-o [k] vine̯án̦‿ş-o stricorám/o vînturám dă nóo ^{u}or^{i}/că aşá ^{zî}ĉá că să...^{u}obíĉi̯u dă nóo ^{u}or^{i}/dà-i̯‿vînturá-ntr-un̦‿ligán/şî ligánu i̯erá dă lemn/dă [k] copă^{i}íţă dă lemn aşá/c-aşá zîĉán̦/c-ave̯án̦‿ligáne̯//şi vînturán̦/şî‿p-ó^{r}mă pune̯ám în̦‿străkín^{i}/că nu i̯erá farfurí/o pune̯ám în̦‿străkín^{i}/şî o mîn̦cám aşá dă‿străkin̦le̯-ále̯a/acúma o púne la farfuríi̯/o̯ púnem boi̯á dasúpra d-áe̯a...peste i̯a/o tăi̯ém frumós/atúnĉ^{e}a...cu furculíţa cărá copíi/şí mămălígă mîn̦cá dă grozáv/niş‿cu pî́i̯ne̯//

ángel ale̯csándra

pátruzeşitrèi̯ [de ani]

cínipă

pregăte̯ám lócu/o bucá‿dă loc aşá/cît crede̯ám noi̯ s-o semănăm//o boronám bíne̯ cu borǫánă dîn ále̯a ^{cu} cólţi-n̦‿jos/daca ştiz‿dă borǫánă//o borónan̦ şî-n̦‿stîn̦ga şî-n dre̯ápta loc-óla/şi pă úrmă o semănám//acúma să púne̯ cu mărcătórile̯/^{că} dă‿ése la rînd/da noi̯ atúnĉ^e^a o sem^â^ná^n^/şî maį ráră/că‿dacă o semănáņ dẹásă/nu creşţẹá// cînd ^i^işᵉá ẹa mărîĉíc-aşá/o plivẹám//o plivẹáņ/şį pă úrmă sî‿creşţẹá máre//vára pî‿lā...după sếceră/ᵘō vărám/ĉe įerᵉá vărátă/áẹa dă vára o vărám/şi áẹa dă tọámnă ō culẹĝán‿tọ́maį tọámna/şi ásta dă vára o [k] merĝám la gîrlă/ọ băgám îņ‿gîrlă/şî‿făĉám aşá um‿padóc frumós cū ĉevá d-o apăsám/şî‿şedẹá treį zíle şí‿treį nopţ^i^//o scoţẹám/merĝá pă‿úrmă la meliţát//vînẹáį aíĉa la feméẹlẹ-ástẹa/o meliţá şî torĉám dîn ẹa//punẹám/să spúnem aşá pă ţărăneşte ^i^isménẹ/ dă le rọdẹá vînili la bărbás‿cîņ‿săpá ş‿seĉerá/şi urzẹálă pentru cămáş^i^/...dă-į usturá şíru spinări cînd‿î...şî‿bumbág‿dîn ălā... torĉᵉám/cu fúsu/şî punẹáņ‿gros îņ‿grōs/şā ásta făĉám dîn‿î...dîn cînipă//

[Aceeaşi]

lînă

tundẹám óili/merĝám şi o opărẹám întîį sẹárá‿acásă cu ápă fẹártă bíne/dă usúc-olà/ᵘo spălám/ne ᵈĉaņ‿la gîrlă/că noį avém gîrl-aíĉa-n [k] kar unde spúnẹá dînsu¹/avém o gîrlă fọárte búnă/ [illegible] dă [illegible] vára/dă adús ápă dă spălát/şî merĝám la gîrlă cu uņ‿coş/dĭ‿ástẹa dă porúņ/c-o lẹágă/saų cu cărúţa daca nu avẹá... trẹábẹ [illegible] la dẹal/ş-o spălám îņ‿gîrl-áẹa bíni‿bíni/şi lụam rogojín^i^/ş-o-ntindẹám pă polọáĝẹ/polọáĝe įéste undį treerám noį făĉᵉám nişte prelátẹ/la noį să spúnẹ polọáĝẹ/^î^nainte/şî‿o-ntindẹám/ şî‿după ĉe să maį zvîntá ^ea^/o lụaņ‿cú‿o nuįá la bătáe/ca să-ņflorẹáscă ẹa bíne/ca să pọa‿să...//p-ór^mă^ d-acólọ dúpă ĉe să uscá/ᵘo scărmănáņ‿cu mîna frumós/scotẹáņ‿cornáĉi/scotẹán‿tọátẹ gunọáilį/ merĝáņ‿la péptin^i^/la maşína dă tras lînă/să spúnẹá pépţen^i^ la noį înainte//merĝáņ‿ş-o trăĝám/lā maşîn-acólo/p-o^r^mă venẹám acás^î^‿n^e^‿

---

¹Se referă la informatorul Ganea Vasile.

făĉám plánu/ĉe să fáĉem dîn e̯a: flanélī/î ĉorápī.../áste̯a făĉ^ám/bríurī/[ɛ] ĉe să purtá naⁱíntē...dī‿línă//

[Aceeași]

a fost odátă̄ un urs șī o vúlpe

a fost odátă̄ un urs șī o vúlpe//vúlpe̯a s-ă...a ișí‿la márĝīne̯a drúmului̯/și i̯erá fo̯árte̯ fometo̯ásă//și i̯a a simțí‿că trec‿ī̂ cărús‿cū péște//atúnĉ e̯a s-a tran̯sformát într-ō téslă//i̯eráu̯ trei̯ cărús‿cu péște/în̯cărcá [k] i̯erau̯ trei̯ cărúțⁱ în̯cărcáte̯ cū péște//prímul‿î căruțáĭ‿n-a văzū́t-o/níĉ al dói̯le̯a/șî tó̩mai̯ al tréi̯le̯a a văzút-o//atúnĉa a oprí‿cărúța tos‿trei̯/ș-a spuˢ‿că s-o e̯a/o fī dă ...o fi búnă dă ĉevá pă dʳᵘᵐ/ĉíni̯ știe̯ ? să sco̯áte̯ o ro̯átă//atúnĉa al tréi̯le̯a a lu̯at-o/șî vúlpe̯a s-ă...vúlpe̯a care i̯erá prefăcútă în téslă/s-a prefăcút i̯ar din nou̯ în̯‿vúlpe//atúnĉa a scos fundăto̯áre̯a/ș-a-nĉepú‿să arúnĉē fo̯árte mul‿péște/cît a crezú‿că po̯áte e̯a să dúcă//...după aĉé̯a l-a adunát într-un̯‿saᶜ‿șî‿l-a dū́s acásă/șⁱ‿l-a pus la afumát//i̯erá i̯árna//în tímpul aĉésta a venít ᵘúrsu/ca să-i̯ de̯ā de foc//ā vúlpe̯a e̯-a spuˢ‿să ste̯a/ca [k] să ste̯a aíĉa/să nu să úrĉe̯ pă cásə̯/să nū...că-i̯ dă funínĝinē̃‿ᵘok//atúnĉa úrsu n-a asculáᵗ/s-a suⁱí‿pe cásă/ș-a văzú‿mul‿péște//cînd a i̯eșít afáră/úrsu̯-a întrebáᵗ‿pe vúlpe că̄ de únde áre̯-atîta péște/șî vúlpe̯a e̯-a spus că̄ a băgát co̯áda-ŋ‿gîrlă//atúnĉă̄ úrsu a făcúᵗ‿șî el la fel//a băgát co̯áda-ŋ‿gîrlă/și a sta‿mulᵗ/și cînd a-ŋĝețát ápa/i̯el a zis că i̯éste péștē fo̯árte mulᵗ/ș-atúnĉⁱ a tras//șī de dimine̯áț-a vení‿șī vînătóri//atúnĉă...i̯ᵉˡ nēmai̯avînd în̯cotró/a tras cū‿fo̯árte múltă putére/șⁱ‿s-a rupt‿î co̯áda//vúlpe̯a s-a ascún̯s într-ō scórbură dē copác//aⁱíĉă ᵘúrsul de necáz a lu̯at‿ī...furcói̯u/șī să [k] a înĉepú‿s-o agíțe//și dă [k] cînd o apucá dē...vînā copácului̯/spungá că̄ o dǫáre/şį cînd ăpă̆cá de pičoru ị̯ei̯/spungá că n-o dǫáre// atúnča vúlpęa neavî́nd în̦cotró/a ị̯eşít afáră/şi ę-a spus că-ị̯ fáčē ō cǫádă mai̯ búnă//atúnčį a făcú‿roz‿de cî́nepă/şi ị̯-ă m̦pletít ị̯o cǫa [k] o cǫádă̄ mai̯ búnă ca a ị̯ei̯//ị̯ei̯ au̯ plecát‿î prim‿pădúre sî‿ se plímbe//şi văzî́nd un̦‿foc máre/s-au̯ dus în lócul ačéla/la foc// acólo vúlpęa a spus cáre pǫa‿să sáră fócu/şī vúlpęa ę-a spu^z‿la urs: "ótę̣ să nu víe činevá"//şi vúlpęa a trecú‿pe pártęa čálaltă// şi ătúnča vúlpęa a spū́s: "hai̯‿ī úrsule ! sărį şī tu"/şį‿cînd ă sărít úrsu/drepț în̦‿foc a căzú/‿şī a ars//

lázăr górge
ún̦sprezeče anį

868. GRĂDIŞTEA [WLAD, 468]

(jud.Ialomiţa)

Culegere: 1974; CB, BM, MV; transcriere: MV

la h^uórâ

[Cînd te duceai la horă, cum te găteai ? Cum te îmbrăcai ?]

avęán‿rokíţele lunĝ/...un čoráp...nu ca acúma dă nai̯l^uón/ę !
ị̯erá ^{sî}čá că [ɛ]ne‿ęa čoráp d̦ă mătásę/da...te-n̦călţáę-ō^d átă dă dóu̯-òrį cu ị̯ei̯/şî să rupęá//ị̯erá dă musulī́^ĩm/...şî d-áştīlànţī dă bumbá^c/...ne păręá bínę/mai̯ făčā́‿ş^î‿cî́tę-o róke dă ţesútă dă bumbác şī...o-mbrăcán/ş^î‿ne d^učán‿cu ęa lă hórâ/...àjurán‿dă pî́n̦ză r^uókį...álbe şî‿ne dučᵉán‿cu ị̯éle la h^uórâ...//nóō‿ne păręá bínę/ nu ị̯er^eá ca‿acúmă...f^eel‿dă‿f^eél//acū́^{ma} ị̯éste lúmęa.../atúnča ị̯erá-^njosítă mult^u/nu ca acúmą//

[Şi-n cap ce puneaţi ?]

pazmá d-íle dă lî́nă cu kenár//d̦ą//nè‿legám aşá la čęáfă [!]

[Floare nu puneai ?]

flo're la uréki ?//ẹ̄ nu !//băgám/pă̦ la cu̯g‿ușcát‿ī/ [ɛ] cu agráfi̯ pī‿la cap [!]...//pungĕ́/‿sígûr !//

[Și veneai cu ele acasă ?]

ḫēⁱ̂ ! mai̯ vínẹá cú‿ⁱ̂elẹ-acásă̦ ! ni le lo̯a băⁱ̂éțī̦//

[Vi le lua băieții ?]

sígur/le prī́ndẹám îm‿pi̯ept/și vī́nẹá șī̂‿lẹ-agățá/"ē/dă-mi̯-o miⁱ̂i/șî̂‿lásă̦/...n-o mai̯ purtá tu̯"//ĉé‿erà să faĉ ?/nú‿putèi̯ sî̂‿te súperⁱ//dácă-l mai̯ în [k] dai̯...îndărátᵘ/te luá ș‿te dá‿ala‿afáră̦ dī̃‿hu̯órĭ/șî̂‿nū̆‿te lăsá să mai̯ jᵘ̂oĉ...//

[Da ?! Se obișnuia așa ?]

sígur/sĉéi̯ că l-a[ɛ]l-ai̯ mustréd‿dácă nu lăsái̯ să...ț-ẹa flo̯árẹa//

[Ai pățit vreodată ?]

ē ! núma u̯o dátă ?! [!]//șî mai̯ venẹá cîte únu mai̯ prᵘ̂ost [!]/șî te da-ndărát//ș‿trebuẹá să stai̯ pă canapẹá/că n-ávẹai̯ îngótro̦//stag/ș‿te ui̯tái̯//pînă nu vinẹá i̯el "hái̯di să jᵘ̂oj"‿/nu tẹ mai̯ duĉái̯/...că te zvîrlẹá afáră dī̃‿hu̯óră̦//da ağá i̯erᵉ̂á atúnĉⁱ/nú ca acúm//

[Și nu sărea nimeni să te apere ?]

pâi̯ nú‿sărẹà/că...sĉẹa că l-ai̯ mustrátᵘ/p-ắla/șî nú să pu̯áte̦//

[Și cînd se făcea hora ?]

dắ‿la...n̦ĉepẹá dî pă la dóu̯à/șî̦ pînâ sẹárẹ//múl‿dacă nẹ-apucá u̯optᵘ//cînd i̯erẹá várẹ//da i̯i̯árna dacă sā̆...vi̯nẹá múrgu sérĭ/trắbúẹá să fuĝ acásă/fráte/că cắn‿te duĉáẹ-acás te părúẹă !...luu̯ái̯ focᵘ/ĉẹa că ᵘ̂únd-ei̯ sta‿pîn-atûnĉ ?//nij‿discúți̯ī̦ nu i̯erẹá/să nẹ-apúĉẹ nu̯áptẹă//

[Și cu soțul unde te-ai cunoscut ? La horă ?]

la ḫᵘ̂óră̦//...ᵐ⁻ᵃᵐ cu̯noscú‿cu ⁱ̂el la hᵘ̂óră/șî̦ pắ‿úrmă ḫai̯ sắ‿ne

---

[1] Informatoarea rîde în timp ce pronunță întreaga propoziție precedentă.

căsătorím//ḫe’! i̯el i̯erắ...şi i̯el o fărímă dă croⁱ̯itᵘ̯ór/..."haⁱ̯‿să l-e̯au̯/că-i̯ băi̯ád‿bun"/zî́‿"po̯áte nú‿mai̯ mă duᵍ‿la cîmpᵘ̯"[!]//şi̯ dî́n‿cóntle̯a mai̯ mult am munĉî́t[1] [!]//

[Te-a luat cu voia sau ai fugit ?]

àm̦‿fuĝî́tᵘ̯ ! // [!]a fos‿cu socote̯álă máne̯ !//

[Ia spune-mi şi mie cum a fost !]

ave̯á un ᵘ̯úŋkų/i̯el/şî ĉe̯-a spuz‿zî́ĉe̯: "ei̯/tu sâ i̯ei̯ pă băi̯á-tų-ò̆sta/că-i̯ băi̯ád‿bun"//

"eⁱ̯ hai̯ să l-e̯aᵘ̯ !"//şî...[k] "da úi̯ti ĉe: i̯o pă joz‿nù‿pleᶜ́ćı//că" zî‿"mⁱ̯-e frícă că tătíca-i̯ u̯om răų"/mămíca murísę/şî "dacă mă áflă" zîᵍ‿"mă prî́nde móşu şî‿mă báte̯ mă fag‿dă rîs în̦‿sat"//

"pĕi̯" ⁱĉe "cún̦‿să fáĉe̯m̦ ?//ʰai̯ "ˢĉe "cấ‿ví‿i̯o̯ cu cărúţe/şi̯ tu i̯eş pî́n̦‿spáte̯/şî te i̯au̯/şî‿te duc acásâ‿la míne̯"//

gáte̯/zis şî făcútᵘ̯//a veni̯t ᵘ̯úŋki-sų/i̯o ã‿lăsá‿lúcru jų̆os/şî mi̯-ã‿lu̯a‿pantófii̯/ş-am plecátᵘ̯//o hăi̯núţă̦ pă mine şî-n [ɛ] întírde̯-o! //fe̯éte̯/ĉe [ɛ] aşá-i̯ fétele[!]/atî́t [!] [...]//

[Şi ce-a zis tătica ?]

ʰăⁱ̯ ! s-a supărát/a trîntít/a-n̦jurát/că únde̯-am plecát/...[ɛ] e̯-a dat‿ŭ se̯éma tîrzíų/ĉe̯-am̦‿făcút‿e̯o//şî pă úrmă i̯-a spus úŋke-su: zî́ĉe "àⁱ̯‿lásă/nu mai̯ te supărá/că" zî́ĉe "-i̯ băi̯átu bun̦/şi̯...ále ne̯éne̯a i̯éste u̯ámen̦‿liniştíţ/şî...gáta/ᵘ̯o‿sî́‿fíe̯ fáta bíne/n-o să fíe rò̆ų"//

şî s-a liniştí‿şí‿mòşų//

panai̯ít le iu̯ána [zisă a lui] lázăr

şai̯zéĉ [de ani]

---

[1] Informatoarea rîde în timp ce pronunţă întreaga propoziţie precedentă.

1090

să făĉá cuĉⁱ

la noi̯ să fáĉe dă lăsáta sẹéculuị/să făĉá cuĉⁱ/naítẹ//mūlțⁱ/ da[1]//cîn̦‿să lắsá sẹeᵍ‿dă pòstu‿páștⁱului̯/băíeț^u/u̯ámenⁱ/șì‿fⁱemę́i̯/ să-mbrăcá urî́d‿mascarále cū roi̯‿rū́ptẹ/fᵉétili/șî...cîtẹ-o balán-gă/-n mínă/șî umblá...pă care-l găsẹá "dă-i̯ bătái̯ẹ !"//álți să-mbrácẹ̆ mascáțⁱ/șî cu cîtẹ-ọ trái̯stă dă gî́tu̯/...cîtẹ-ū‿sag‿dă ĉenū́șă/...șî zvî́rlẹá cu ĉenúșă d-álẹa-n noi̯...//ș-ápâi̯‿ă...álțî‿ să‿gătẹá frumᵘóșⁱ/cu̯ fū́ste/călcátẹ/apretátẹ/...cu brî́urⁱ p-aiș[2]‿ făcúțⁱ...//sî‿făĉá bluzî́țe rᵘóșîi̯//cu fū́nde/cu batíste cusū́te/cu clṓpẹte/frumu̯áse/cū...fluturáș‿pă la pălắrii̯/...fᵉel dă fᵉel/cu fulĝ...//șî ắi̯a sûn̦‿cúĉi̯//

[Ăia sînt cucii ?]

dẹ//

[Și ăia urîți ce sînt ?]

ái̯a-i̯ mascarálẹ//ĉẹa "vínẹ mascarálⁱli !"/șî fuĝám dă‿rū́pẹám pămíntu//că ne‿erà‿frícă dă ⁱei̯ că ne cunoștẹá/ș-ắi̯a bătẹá tárẹ/ ...cúĉîⁱ//

[Mascaralele îi băteau pe cuci ?]

nū/pă noi̯/pă noi̯ ne bătẹá//

[Cine ? Cucii sau mascaralele ?]

mascẹrálⁱlẹ-álẹa e [k] te bătẹá tárẹ/că dacă nū...nu știéi̯ ĉínẹ i̯éste//j‿dac-avẹá únu nᵉecáz‿p-un ᵘom/îl bătẹá cîd̦‿vrẹa i̯el/ îi̯ da//îi̯ da tárẹ//da cúĉi-l vẹdéi̯/îl cunoștẹái̯ ĉin [k] "nu da táre/că [ɛ]te [ɛ] te káᵐ‿la milíți̯e dácă dai̯ tárẹ"//c-ắi̯ă‿i̯erá frumᵘóș‿î/i̯erá gătíț^u//

[Și mascaralele, ca să nu-i cunoști, ce-aveau ?]

avẹá cîti̯-un ĝoráp...gros pă u̯oi̯ᵏ‿sau̯ o cî́rpă vopsítă/jⁱ‿dᵒar tăi̯át așá la u̯oⁱk șî la gúră ca să-ⁱ vi̯e ái̯ẹr/șî-n̦cólọ i̯erá astupá^{d}‿nu-l cunoștéi̯ dăl^{u}óc^{u}//băgắ ^{m}ănúș^{i} îm‿mî́i̯n^{i}/...șî nu-l cunoștái̯//

---

[1] Răspuns la mimica uimită a anchetatoarei.

[2] Gest: în diagonală, peste piept.

[Aceeași]

să k̆inui̯á sărắči pînă zîčẹá "ho"

dacă să-mbolnăvẹắ [copilul]/ne dučắ‿la o bébă șî-l trăĝẹá/ ... [!] îi̯‿lu̯a uléi̯ dîn‿cándi̯lă/șî-i̯ dăscîntá șî "hai̯/lásă-i̯ mámă/că să fáčẹ bíni"//plecám acásâ/i̯erá sărácu to^{d}‿bŏláv^{u}//mai̯ vinẹá cîte úna/"să-i̯ mai̯ fáj^{i}‿bái̯ẹ/ba cu muștár/ba cŭ ápa/ca să-i̯ trẹácă"//șî mai̯ punéi̯ șî ^{u}oțétu̯/ca să-i̯ trẹácă copilului̯//șî să k̆inui̯á sărắči pînă zîčẹá "ho"/pînă-i̯ sculéi̯//plînĝẹá...

[Da de deochi, îi făceai ceva ?]

îi̯ făčẹá túrtă/dă dău̯ók^{u}//

[Cum ?]

[!] să dučá la o...la o feméi̯ẹ/șî cu ^{u}oțẹét/cû bu̯ábe dă grîu̯/cu amestecátẹ/și-i̯ frămîntá acólọ-șà ^{u}o túrtă cŭ‿făi̯ínâ dă lă trei̯ cumnátẹ/...șî...luá cu dósu mînẹ-așá șî-i̯ punẹá/ca să ái̯bă lẹác^{u}//șî‿p-órmă vînẹá șî‿l-încîng^{e}a‿așá c-o cî́rpă lă...la burtícă dûpă čẹ‿ẹ-o făčẹá/...șî spúne că dácă avẹá lẹa^{c}/să deplasá túrta‿áẹa/să lăsá/curĝẹá pă i̯e^{l}//șî..."hai̯ câ-i̯ tréče băi̯átului̯ [!]"/sau̯ la fátâ čé‿i̯er^{e}à //

[Ce spuneai că mai aveau copiii mici ?][2]

čẹa "ŏ/vái̯‿de‿mìnẹ !//i pă mínẹ" zíčọ "nu mă dọárẹ búrta"/či "că l-a^{n}‿născú‿da" zíče "tọáte durér^{i}li" z^{î}čẹ́ "la copíl"/z^{i}čẹ̄ "áre răsúr^{i}"/da//

[Și pentru asta, ce putea să-i facă ?]

e^{e} ! nu-i̯ făčá nimíc /îl lăsá așá//îl‿lọa îm‿bráțe/-l‿î ținẹá/îl legăná/...îi̯ da pi̯épt^{u}/șî čé i̯erá să-i̯ mai̯ fácă ?//...îi̯ punẹá

---

[1] Gest.

[2] Schimbare de bandă; între timp, informatoarea începe să vorbească despre "răsuri".

1092

sáre dă la ursît^{u}or^{u}/ca să...c̑^{e}a că...//și dacă...avẹá dẹgarẹ́i̯e/"ō/stai̯ mámă/că" zîc̑e "ăl [k] áre dei̯aréẹ/să-i̯ puném ọ...căcá^{d}‿dă la vrábii̯/ca să...să-i̯ trẹácă//că" zîc̑^{e} "-árẹ mătrîc̑ẹ"//

[Și unde-i punea ?]

îi̯ punẹá‿láptẹ/mulg̑ẹá țîță dă la má-sa [!] șî-i̯ punẹá î͂‿láptẹ//șî-i̯ da să bíẹ//ạșá i̯erá copíi̯-atúnc̑//

[Și dacă-l durea capul ?]

n-ávẹan‿cun‿să ne dúc̑en‿cu i̯ei̯//

[Dar îi făceați ceva ?]

îi̯ făc̑ẹám‿fréctii̯e/nụ‿i̯era spír^{d}/nú‿i̯era nimíc/...ne ḱinui̯án‿cu i̯ei̯/c̑ẹan‿c-a răc̑ít^{u}/nú‿știi̯àn‿c̑e să le fác̑em/sígur//nu știá^{m}‿nimíc//"áulẹo a răc̑ít^{u}"//punẹá și făc̑ám o...[k] îl scăldán/c-așá să zîc̑^{e}á atúnc̑a/că dumnẹavọástr-așá vreț/...șî...îl‿scăldám/și-^{i} punẹá cîți̯-un c̑^{i}oráp cu lînă pă la cap/așá-l î...oblojám/cù‿cîrpișọáre pă‿lîngă‿i̯él/...ca să lẹ trẹácă//dacă-i̯ trec̑á-i̯ trec̑á/dacă nu te ḱinuẹái̯ cu i̯el mọi̯‿timp^{u}//că la dóctor nu te-ndurái̯ să‿te‿^{du}‿să pleș‿cu i̯el^{u}//nu i̯erá ca atúnc̑//

ḱar ẹo am pățî́‿cu únu/l-en‿dăscîntát în tụáte p^{î}árțî^{le}/c̑a că-i̯ apucát^{u}//că-m‿mụáre//șí‿dacă m-am dus șî l-a dăscîntát o bábă/c̑-a ș^{t}i^{u}út ẹa să-i̯ șic-acól^{o}/am venít acásă ș‿s-a făcú‿băi̯átu biné//"e^{e} ! ves‿că" zîc "n-a fost apucát ? ca să mọáră ?"//

[Cînd era apucat nu mai scăpa ?]

c̑ẹa că ve [k] i̯éste apucá^{t}‿șî mụárẹ//dácă nu i̯erá îi̯écți/nu i̯erá nimíc/c̑é mai̯ !//

[!] ișá cîtẹ-o búbă c̑ẹa că-i̯ búbă nẹágră/ca să scápe dă i̯el [!][1]/că i̯erá copíi̯ mulț^{u}//

[Și ce făcea, dacă era bubă neagră ?]

îl lăsá săracu dac-avẹá zílẹ s‿să scọálẹ să sculá//dacă nụ...//așá ^{u}ō...//

---

[1] Informatoarea rîde în timp ce pronunță întreaga propoziție precedentă.

ișá cîte̯-o ḫúi̯mă/să dúĉe̯ă...cîte̯ ọ...búbă máre̯-așá/coĉ^{e}á/ba a supți̯u̯áră/dípă uréḱe̯/...or^{i} o spărĝ^{e}á cú‿un‿ǵímpe̯ dă salcím/^{u}or cu̯-o súlă ársă/...îi̯ băgá acòlọ-șá...m̯‿búba‿àșa șî i̯-o spărĝá.../

[Și săracul copil...]

sufe̯re̯á pînă zíĉe̯á "ḫo"/că nu să pute̯á amínter^{u}//

[Da' cînd te tăiai la mînă ?]

te tăi̯éi̯/tè‿duĉéi̯ șî punéi̯ sáre̯ șî sau̯ gaz/șî-s‿treĉá//îl strînĝei̯ bíne̯ déștu ca să nū...nu cúrgă sínĝe mult^{u}/...

[Și la arsură ?]

nu-i̯ făĉán‿nimíc//i pune̯án‿lápte ácru cu pămìn‿gálbe̯n//sĉan‿că tréĉe̯//șî sufere̯ái̯ cîte̯-o lùnă‿dóo/dă dur^{e}ér^{i}//

da acúma/...mulțumím partídului̯ că ne̯-a făcút u̯ámen^{i} dă tre̯a^{bă}//da//în tu̯áte̯ p^{î}árțile núma dóctor^{i}/șî núma sûrór^{i}/șî núma...sàlváre pă tọáte di̯réctîli//

[Aceeași]

așá dă gre̯a ĉe i̯era‿múnca mei̯ náinte̯

[Cum lucrați aici la porumb ? Dar ia-o de toamna !]

ui̯táț^{i} cum să făĉá//o lu̯on‿dă tu̯ámna̯//dáca...ul‿luán‿dă tọámna și i̯ere̯á...pute̯án‿să să întu̯árcă [k] da nú să-ntorĉá//nú să-^{n}torĉá niĉodátă pămíntu dă tọámna̯//pre̯á rár care cáz/care să-ntorĉ^{e}á/da nú crez‿e̯o că-ntorĉá nímer^{i}/că ș-ásța apúcā zăpáda ...porúmbu̯//

primăvara vine̯ám/...și îl zgîrîi̯ám//pùțin//î^{l} zgîrîi̯ám pă pàmínt//prìmăvára/cînt...să ișín‿la plug/"ḫai̯ la plug...să fáĉe̯m ogọáre̯"//așá să z^{i}ĉá ogọáre̯//ăi̯‿î màscăre̯ám acòlo-șá/mă ro^{g}/nu să făĉá tre̯ábă cum să fáĉe acúm/ĉe acúm nu po^{t}//șî-l‿lăsám după ...tèrmenám cú‿pămíntu care‿ere̯á dă ogorít/îl‿lăsám...și-nĉepe̯ám dî‿pî‿lā...în mai̯/la pus porúmb//

1094

[Cum se punea ? Cum ai apucat dumneata.]

cum am apucát ęo//porúmbu...duĉᵉám așá: vinęám în̦ cápu lóculuį/ sămínța...dacắ erᵉá...plǫáįè/l-îmuįáᵐ//dacắ ereá pămîntu ᵘud//dacă nu erę́á plǫáe ⁱerę́á...zvîntát acúma a fos plǫáįę/sǫ fhí fost a dóųa zi/după plǫáį-ástā/avęáį...să puį porúmbu muįát//ișá maį repéᵈᵉ//daca-l puį cînd o fi uscătúră-mmuįát/îl strîĉⁱ//

né ĉem în̦ cápu lóculuį/brăzdám/avęán̦ șî noį răzǫárę ᵍcā cum įerę́á răzǫárę-nainte/duĉám ǫ brázdă/a dóᵒa punęám porúmb̦//únu mîná cáįi/șî únu-naⁱínte cu tráįsta/saᵘ căldárea/pă mînă/și punęám la pasᵘ//cum mutám pásu/punęám șî bob [k] bųábe//dîn mînă/cum curĝá dîn mînă: pátru/ĉinĉ/șásē/...șápte pǫátę/dóųō.../nu pot [k] cum îį dădęáį/da îį dădᵉáį maį aténțįe//įař...arám/pîn̦ la dóoșpe// la ūșpe jumáte s fắĉá conácų//arám o grápă/și ĉevá//zéĉe brazde/ așá z...ⁿᵘᵐéșᵗᵉ//zéĉe brázde...duĉám pînă în̦ conác//vînęá óra [ɛ]ūșpe jumátę-așá/dăĥamám//trebęá să grăpám//avęán̦ grápᵉe dă fįér//duĉám o grápă/șî-m maį rămînęá pă úrmă vo dóo bráᶻde//saᵘ treį//nu să complectá//ᵗĉęám brázda áęa [k] gràp-áęa/įerᵉá grăpⁱ dă fįer/cárę-avęá dă fįer dă fįer/cárę-avęá dă mărăĉîn dă mărăĉînⁱ//dă...pațakínⁱ d-ástęa//noį avęám dă fįer//ắșa am apucá la táta/dă fįer//duĉᵉán̦ gràp-áęa/dacắ erá lócu prea ᵘud/vinęá și maį ...tîrá și pămî/rănęá/așá zîĉęá//părínți/rănęá/pămîntu...tîrá maį mul grămádă/șⁱ treᵇįá să...maį mer șⁱ únu după ęa/ca să o maį sals/că rănęá pămîntǔ ắla și îl aduná grămádă//

ăn̦ ᶠvíne/grăpám/...termenám/ziĉᵉám așá c-am terménat un̦ lᵘocᵘ// l-an̦ grăpád/l-am...tèrmenád/gáta/acúmă așteptán̦ la sápă//vęnęá o plǫáįę márę//dacă vęnęá o plǫáįę márę-apᵘcá cųáję//apúcá cųájă/tót așà/lųan̦ grápa dă fįer/cárę-avęán̦ grápă dă fįer//ᵘúni/...grăpáų/ úni nu grăpáų//cáre grăpá să cunoștęá//rupęá cųájă/șî ișá porúmbų //care nu grăpá/zăĉá supt ⁱel acólo-șà sup cǫájă/șî...nu făĉᵉá trẹábă̦//ḍa i̯o am [k] așá am ap^{u}cá‿la părínț^{i}/aŋ‿grăpát avẹám șî grápă/

[Dar boroană n-aveați ?]

dẹ/borọán/-avẹáṇ‿jí‿borọánă//

[Asta cum era ?]

ásta e[ɛ]grápa i̯e cu do^{u}ă cólțur/șĭ c^{u}olț îṇ‿sus/ș^{î}‿c^{u}ólț ĩ‿jos//șî borọána i̯e síŋgură c^{u}‿colț ĩ‿jos//núma ĩ‿jos//ș‿borọána făĉá trẹábă șí mai̯ búnă//[...]

ì‿spărĝáŋ‿cu̯ája áẹa/și cum‿v-aŋ‿spus‿î/acúmă...lovés‿șĩ‿áltu: únu grăpá/únu nú‿grăpà//să dău̯osibẹá//carẹ grăpá să dău̯osibẹá ișá/care nù‿grăpá nù‿ișá porúmbu//rămînẹá sučít aco^{lo} sup cọáje/șî nū făĉ^{e}á...porúm^{b}//

ṭúpă áẹa/trečá‿la...u̯o lúnă și...ĉevá/mergá‿la sápă̦//la sápă dacă ^{i}erá sap [k] ṭepínḍe după loc//noi̯...am pomînit...nú‿tọàtă lúmẹa prășá//nú‿tọàtă lúmẹa dădẹá cu prășîtọárẹa//mecánic [k] prăș^{î}tọárẹa dă fi̯ér/dă țigănẹásc/așá îi̯ ^{zíĉe}//noi̯‿i dădẹáŋ‿cu prăș^{i}tọárẹa//là‿pămînt //dacă n-àvẹái̯ păm [k] prășîtu̯áre/bătẹái̯ cu sápa la um‿pog^{u}ón...pátru i̯ĩș^{i}...nū‿cres‿că-l term^{e}nái̯ într-o zi//care i̯o acúma pátru íṇș^{i} sak pátru [!] pátru ^{h}ectáre la óra as [k] sab‿dóo ^{h}ectáre sáp^{â} pátru íṇș^{i}//ș-atúnĉa pátru î^{n}ș^{i} nú‿săpài̯ um‿pogón pă zi//așá dă grẹá ĉe i̯era‿muŋca mai̯ nainte/ fáță dă acúma//

î̦l‿â...îl‿prășáŋ‿și p-ái̯a/^{j}‿după ái̯a...nú maẹ-avẹáṇ‿timp ca să făĉem ș-áltă s [k] áltă sápă//ii̯ dădẹan‿d^{i}réc‿cu rárițẹ//rárița nu scăpá la nimer^{i}/rár^{i}ța//^{u}úni care-l munĉá mai̯ bíne/...făĉa‿trẹàbă//kar ^{d}ăcă băgá rarìț-ai̯a/făĉá‿trẹàbă//ğă ne-mbulẹá séĉẹra//dácă i̯erá pămîntu curá^{t}‿și dădẹái̯ cu rárița/...făĉẹai̯ porûm//dacă‿erá porûm^{b}u murdár [k] î...cu i̯árbă/șî vînẹái̯/șî-i̯...astupái̯ i̯àrb-ái̯a ...cu pămînt/înnăbușái̯ pă porúm/...nú‿făĉà^{i} dă loc porúm^{p}//i̯ō ásta o știu̯/așá spun//ḍàcă‿i̯erá porúm [ɛ]pu [k] lócū...î curá^{t}/kár‿cu rár^{i}ța cûn‿îi̯ dădẹám noi̯ atúnĉa/să făĉá porúm^{b}//dacă erá lócu mur-

1096

dár/vinęá pămín‿du‿còlọ̄‿du‿cól^{o}/şî l-āstupá pă rădăĉína lor acólō‿la porúm^{b}/şi...îl hérbęá pă porúm/nu făĉán‿dă̄lọc//

d-acólę/...àşteptán‿după ĉe...plòųá/să săltá porúmbu maį már^{e}e/...dáca-į dez/‿dáca-į rar//įo cum̄ spuį dă...dă tát-al meų//că daca...nu-į ca acúma să munĉéşt^{i} îm‿parĉęá/să vez^{i} fel dă fel dă o^{m}//trèĉ^{e}áį pîn̦‿capu lo^{c}/hàbár n-aį/maį vedęáį un̦‿veĉín/da ĉę...săręán̦‿j^{u}os să văz ĉę-į p^{î}‿pămíntu lu ála ?//^{îj}‿vĕdęá dă pămíntu nóstu/fì^{i}eşcáre/ká^{r}‿^{d}ăcă...te vedęá p-acólō ĉe fa^{j}/‿rúk saų ĉínē ştíē/cum įerga lúmęā-r̄ăítă-n̄áinte//nu erá ca acúma// [ɛ] cîn̦‿să-į arúnĉe luį túfę/ tăticu meų ne [k] merĝám în̦‿cărúţă şi ne du...ne duĉám//ĉé părérę-avęá įel/cá įē rar/că-į de^{z}/‿dacă î‿se păręá că įē rar/v^{î}nęá^{n}‿cu séĉęra şî-l maį tăįá/saų maį copilęám/saų maį...//s-àr‿putęá/s-ar ĥí pututá/...şi ţių mínte şi...l-ã‿şî-ntrebà^{d}‿nę-an‿dat kár într-o vórbă‿acúma/ăl‿dęés/cù‿ăl‿rár/...nę-an‿dus şī‿^{l}-an tăęát...avęám pă cunęáţa[1] cum an̦‿zīz‿noį‿āíĉa pátru pogǫáne dasúpra...víįi nóstrè/ş^{î}‿nę-ān̦‿dus ş-am...dă sfíntu ilíįe/-n̦‿zíųa dă sfìntū‿ilí^{i}e pîn̦‿la dóoşpe/am...áęa pátru pogǫáne pîn̦‿la jumătáte lę-am...tăįát: lăsàm‿ũ‿fír‿î/únu-l tăįā/‿lăsàm‿ũ‿fír//a ve^{n}ít o mámă dă plǫàę-atúnĉa/n [k] kár nę-a apŭcát în̦‿cápu lóculuį/...şí...nu s-a cunoscú‿cárę-a foz‿dęes/carę-a foz‿rar//ş-am strîcát [r] ã‿strîcá‿porúmbų//nú s-a cunoscú‿carę-a foz‿d^{e}es/‿carę-a foz‿rar//ş^{i}‿pîn-acólęa/įerá vèşted/įerā...cum įerá/tàticu meų/įerá fricóş̄/cu copí mul^{s}/‿trebęá să...să să-n̦grij^{e}ásca puţín nū‿nūmaį aş^{a}//şî...ã‿rup‿pîn‿la jumáte áęą pátru pogǫánę/ş-a vint cun̦‿spun plǫ̀áį-ásta/...nú s-a dăųosebí‿că a foz‿des/c-a fo^{z}‿rar//am pįerdú^{d}‿la ásta carē‿l-an‿tăęát//greşálă//da// [...]

la culés îl luám pă pămíntu...ásta maę-aprǫápe-ntîį//şî‿ne rămînęá...ăl maį dă dăpártę//dă dăpárte avęám tǫmā...kar e^{g}záct áre dòozeşi...dóį dă kilométrį/am pămín/‿zéĉe pogǫánę/-un lot//

---

[1] Toponim.

i̯erá-m...părțít atúnĉ cînd...//și‿f...îl cūlēĝám p-ásta‿^{d}-apro̯ápe/ásta care‿erá‿apro̯ápe/că [ɛ] pute̯ám fáĉe fáță/...ă...făĉám dóo drúmur^{i}/kár și‿trei̯ cum erá apro̯ápe/...ne dăscurcán‿re^{pe}//ăi̯ cîn‿ ajunĝán‿la de̯al ac^{u}ólo̩ !...//ástăz‿vīne̯á o plo̯á^{i}e/mî́i̯ne vīne̯á o plo̯áē/rămî̄ne̯á porúmbu pà‿lóc p-acólo/i̯erá porúm^{b}u mozolít/ba i̯erá vérde/...i̯erá vér^{de}/nu-i̯ ca acún‿/să púne dîn timp/să púne...//nu-l pūne̯á lúme̯a dîn timp/îl pūne̯á dă la-ntî́i̯ [ɛ]dă la...^{n}tîi̯‿mái̯ înĉepe̯á/^{u}ori...u̯ób‿mai̯//acūma să púne dîn tín‿/și să cu̯áĉe̩//rămîne̯á vérde...//

îl du [k] nē...p-aĉí ne dăscurcám/mai̯ bíne̩//ē/ajunĝám ac^{u}ólo̩// d-acól‿ne̯-apūcá plo̯ái̯e̩/ne̯-apūcá și zăpáda//kár me̯-ac [=mi-aduc]aminte odátă/cínd a ve^{n}ít mik‿ĕre̯ám/...ă cî́nd‿a vīní‿tăticu c^{u}‿căruța/că nú‿pute̯àn‿s^{â}‿ne transportăm se̯ára/...ne lūám acólo colíbă/ lūám béțe/făĉám colíbă/luám‿â [ɛ] d-adăpu̯óst/acól^{o}‿stăte̯án‿c^{î}t-o săptămî́n‿/vīne̯án‿dă sî́mbă [k] plecán‿lúne̯a ^{j}‿v^{î}ne̯ā́‿sî́mbăta// [...] c^{u}ófa/cu lápte̯/-am apūcá‿și‿i̯ó/ne̯-aduĉ^{e}á...tăticu̯-acól^{o}/că nó-l mai̯ vede̯ám/c^{î}‿i̯el...ĉe plecá cū‿cărū́ța//plécà cū‿că^{ru}ța//cái i̯-ave̯á bun^{i}/de̩...pămî́ntu i̯erá dăpárte/ploi̯ i̯erá/az^{i} plou̯á/mî́i̯ne plou̯á/^{u}or^{i} că-ncărcái̯ cărúța/or‿u te‿ĉái̯ cu drícu/d-agá merĝá căru̅ța gu̯álă/făgáșur/...ca acúm mașínâ să me̯árgă répede tre̯ába ? nu i̯erá//

și mi̯-ac‿amínte cîn̩d a vin^{i}t o^{d}átă-n zor^{i}/i̯erá zăpáda‿atî́t[1] //ni̯-a‿apucá‿pòrúmbu//grămèz^{i}//ĉé s^{î}‿mai̯ încărcā́ ?//ā‿încărcát un drig‿/mai̯ ne̯-an‿sui‿ș‿no^{i}/ș-am‿vint acásă//

șî i̯ar ma^{i}‿mi̯-ac‿amínte̩ o^{d}átă/...c-ā‿rămás și ne̯-an‿dus...pă zăpádă/și ^{l}-an‿culés ēra zăpá^{d}a- i̯te̯-așá[2] /ș^{î}‿ține̯àn‿cóșu/mi̯-a^{d}úc amínte că ține̯ám i̯ō c^{u}óșu/mìg‿míg‿/da țīne̯àn‿cóșu̯ pîn‿zăpádă/șî... cùleĝám/ [ɛ]mă ține̯án‿dūp-àle̩‿tăticu/și-i̯ ține̯án‿coș^{u}/ca să nu-^{l} trî́nte̯ască jos/ș‿să‿ĉe̯a-n‿zăpádă//

---

[1] Gest: de 0,5 m.

[2] Gest: de 1 m.

1098

bárẹ coĉéni ne rămîngá//şī dă únă/bătríni kar‿î táticu/...trăĝá nădᵉéjde să rămî́i̯e coĉéni‿netăi̯éţⁱ/s-aduná zăpádă múltă//la coĉénⁱ//coĉénⁱ kar [r] kar vrẹá să-i̯ rămî́i̯e cî́tẹodátă netăi̯éţⁱ aşá unᵈẹ credẹá i̯el pămî́ntu mai̯ zlab/...î́l‿lăsá dî́nadínsu ca să adúne zăpáda//că te‿ĉᵉai̯ în‿coĉénⁱ/ᵉátẹ-aşá¹ i̯erá zăpáda//şi pentru a dóu̯a vará i̯erai̯ sígur dă bucátẹ//

barai̯táru sté‿iu̯òn zis u̯ónga
trei̯zeṣnòo dă anⁱ

ⁱèra‿hái̯tă dă luk

[Cu lupii aveaţi necazuri ?]

lúpi ?//mai̯ vingáu̯ cîte‿úni/da...la tăticu̯-al meu̯ ñu/dăcî́‿că mẹ-a‿sᵖs aşá: cî́nd‿î s-a dus‿ei̯ oᵈátă la ḑẹal acólo/î la porúmp‿ pă...să culẹágă pă...pă zăpádă/...cu tát-al lui̯...mẹ-a spu̯s//da i̯eu̯ acúma dau̯ în tat-al‿lui̯/[!]că aşá mẹ-a spus[!]//

[Povesteşte, povesteşte !]

că s-a luát...doi̯ luᵏg‿după ⁱei̯//şi i̯el ĉ-a făcú ?‿cu tát-al lui̯ a fᵘost/ā lu̯at şomoi̯óg/dă pái̯e/ş-a daᵈ‿drùmu la fúni̯e/cu...cu foc//după sánᶻi̯ẹ//şī s-a dăpărtá/n-á‿mai̯ vin‿la i̯ei//ⁱèra‿hái̯tă dă luk/aşá spúnẹa/că dacă nū lăsáᵘ fócu ălā‿ᵘurmă/s-ar hi pututá să ⁱíntre la cai̯ saᵘ la i̯ei̯...//aşá mẹ-a spus táta//da încólo ⁿᵘ//

[Acelaşi]

kiftíẹ

[Ce faci din capul porcului ?]

căpăţî́na/o făĉén‿kiftíẹ/ᶜ-ai̯ văs‿că ⁱe grásă/cùrăţăm...ĉe-i̯ gras că nu [ɛ] mî́ncăm kar aᵗⁱta găsime/şi făĉén‿kiftíi̯e/făĉém...

---

¹Gast: de 1,5 m.

dạ//maị prăjím ĉe-ị bun/așá dî͂‿ẹa...//

["Chiftia" cum o faci ?]

ǩiftía/o fherbém bíne/o curățám [k] întîị o sp^{î}ăl/frum^{u}ós/o á^{ẹa}/ș‿p-o^{r}m-o fịerb/o fịer‿pînạ cîñd rămîne tọáte c-áre oșĉọáre/ árē...^{ră}míne tot tot‿î la fụnḍ//șì-ị‿adún^{i} tọáte ^{o}șĉọár^{î}lẹ-álẹa/ fị ǩiséz usturóị/i-l daụ...pîn mașínă/îl cúrăs‿frumós c-aị văs‿c-árẹ...cojìț-áịa/și‿î...da ustūróị nu-ị puị ḱár‿așà mul^{t}/că... nu ịe bun//puị puțín ustūróị așá/sáre dacă nu ^{i}e sărátă/șî... p-ómā...o las să răcoré/ș-o puị‿în...fàrfuríe/indiferént/cum...ị la noị aíĉ//îm‿farfuríe/-n‿castronịél/în...[!]//ẹ‿să-nḱágă//

mávru tudóra

sînt născū^{tă}-n trèịijdóị, pà^{dru}zeșîdóị dă an^{i}

mẹ-a ĉerút căsătoríe

ịoụ m-an‿cunoscút cu sóțu dē șápte lun‿de zíle//într-o dúminică sẹára/la hóră/ĉẹ i s-a părút luị/c-à‿venít șî‿m-a invitát/ sà‿dansáz în míjlocu hóri/cu ịel//șì‿pe‿órmă cìnd‿a făcút páuză/ àm‿eșít afáră/și‿mẹ-a propús priịeteni^{i}e//^{i}eụ‿u/an‿stat ĉevá și m-an‿gîndít/dác-an‿socotít ịeụ așá că-m pláĉe/ị-am propús prieteníe//șī/am durát/șápte lun‿dĕ zíle an‿discutát amîndóị/și dup-aĉéịā...mẹ-a ĉerút căsătoríe//și ịö‿ị-ā [k] ịo^{u} ị-ā‿spus că nú vrẹaụ să fug așá fáră știrẹa lā părínț^{1}//șī...ápoị a venít în‿cásă-ntr-o sîmbătă sẹára/m-ā ĉerût la máma/táịcă-mịu nu ịerá acásă [...]/șī máma ị-a spus s-aștépte pînă vín^{i}ē tăticúțu [...]// șî...ịel n-ávẹa răbdáre//ș^{î}‿máma s-a dûs...lā táịcă-mịu [...]/și ị-a spus/șī mẹ-a spus: dácā cret‿că éste băịád‿bun/și mă-nțelég‿cu ịel/p^{u}ot‿să‿plèc//dacă‿nú/să maị aștépt/pînă víne și dînsụ-acásă//șī/pîn-a fos‿să vínă táịcă-mịu/am [k] à‿venít dumínică

---

[1] O vecină șoptește: "taică-tu".

1100

sẹára/șī̂‿m-a lu̯á‿dẹ-acásă/ș...m-am duz‿la dî́n̦su̯-acásă̦//

[Cu lăutari, sau numai...?]

nu/númai̯ ạșắ//și‿a‿dóu̯a zi am̦‿făcúd‿rakíᵘ^u/

[Da ?]

da//

[Cum se face ? A doua zi ?]

da/a dóu̯a zi//ă dìmineáț̦a/mai̯ tîrz [k] dìmīneáț̦a să strî́nĝē rúde/vec̑ín̦‿la noi̯/șī mài̯‿tîrziu̯ plẹácâ cu rakíᵘu lā sọácra‿mìc-acásă/...lè‿dá dă mîn̦cárẹ-acòlo/dă băutúră/șî̂‿p-órmą̄ să-ntọárc̑e-ñapói̯ la ĝinerícă//kíuᵏe/ǰọácă...//

i̯éne anéta [zisă a lui] măgărẹáță
de dóu̯ăzej‿de ani̯

să nu-i̯ torni̯ ápă îm‿pumni̯

[Cînd e femeia însărcinată, sînt anumite lucruri pe care nu e bine să le facă ?]

dạ//

[Ce anume ?]

sĕ nu stai̯ pă ŭ‿sacʿ/...că spúne cā̆ stă strî́n̦s copílu la gúrĕ/pînă-l náștⁱ/...să nu stai̯ pă mătūră că fac̑ fátă/...sā̆‿nu stai̯ pă prag/kĕ stă copílu mult îm‿prag/șî̂‿nu pos‿să-l naștⁱ/...ș-o mai̯ fi mai̯ múltẹ//să nu tornẹ-ápă/lu sóțu/-n spéc̑ìal ásta-i̯ pă prìmu‿plán !/să nu-i̯ tornⁱ ápă îm‿pumnⁱ/că nú‿e‿vòe//i̯o n-ám‿născù‿fáta pînă n-am băút ápă dîn púmnu lu sóțu̯//i̯o cît am foz‿grọásă cu fáta/máma-n̦‿spūnẹá meréu̯:

"nu-i̯ mai̯ turná !"//

"lásă mámă/că n-am nimícʿ"//

șī cînd a fos‿să nas‿fáta/am născút-ọ-acásᵃ//și i̯el a veníᵈ‿

dí la tręábă/și i̯oᵘ mă...zbătęám/ca feméa la náștere//șī mǫáșa/ ...dă fapt/mę-a spu:‿

ᶻĉe "tu i̯-ei̯ turnát lu bărbát-tu̯"//

zig‿"da/i̯-an‿turnát"//

"i̯á‿adu-l îŋcǫáĉę"//

ș-a viní/ș‿s-a spălá‿puțín pă mî́i̯nⁱ/...îŋ‿ligán/și i̯-a turnát ápă/ș-am băúd‿dă tréi̯‿orⁱ ápă/șî‿nú ma‿mę-a dat...tréi̯‿pátru júŋgurⁱ/ș-am‿năsᶜᵘ‿fátą//v-am spus că i̯éste ș-ástęa ĉevá//de‿ĉé pîn-atúnĉa/cî́n‿a vęnt i̯el dắ‿la tręábă tǫátă zíǫa m-aŋ‿kinuí/șî‿ tómai̯ sęára cî́n‿a vint i̯el am născút ?//

paraskív ᵉelena

dòozeșipátru [de ani]

úna și pi̯élęa

[Voi,fetele,cum vă jucați vara ?]

noi̯ jucắm vólei̯/...mínĝia cu bắțu/ă úna și pi̯élęa/ă cǫárda/ flǫáręa...//

[Una și pielea cum e ?]

ă stăm dóọ féte-ntr-un...într-uñ [k] într-o párte/dóo-ⁿ, ĉáˡaltă párte/șī pátrû-m‿mⁱijloc/dacă suntém//și/aruncắm mínĝa de la úna [ɛ] dă la úna dîn do [k] ĉéle dóu̯ŏ/arúŋcă lă úna dîn cèlélálte doᵘă la cápu ĉèlălált//dacă úna din mijloc‿î dîn al[k] celęa pátru a prinz‿mínĝa/a făcúᵈ‿dóu̯ă și pi̯élęa//sau̯ dácă n-á‿prins-o/dar a‿atins-o/ă rămî́z‿dăcí‿cu pi̯élęa//și...pînă le dăm afáră//pînắ nú‿mai̯ rămîne cu nimíca//ápoi̯ trećám ĉelᵉlálte la o [k] în‿ă mijloc/șī ă ĉéle carę-au̯ fost în‿î mijloc/se dau̯ i̯éle pe márne/ș-arúŋcă ęar...mínĝa//

[Și cum vă hotărîți, cine e la mijloc și cine e la margine?]

1102

ă...ne tráĝem//

[Cum ?]

dóọ fẹ̆tẹ spunem̄: "din ĉer [ɛ] din ĉer și pạmínt́"/șī cáre-i̯ cáre úna cu álta//dupe aĉéḙa‿ascúndem ọ‿o pi̯átră/la‿m̄ spáte/care ẹ [k] cáre‿ekípă ĝiĉéște/ă i̯ĕ [k] i̯éstē-m‿mijloc//cáre nu ĝiĉéște/ i̯e pe márnẹ//

stánĉu̯ soríca
tréi̯spréz^{e}ĉe an^{i}

869. ROSEȚI [WLAD, 605]

(jud. Ialomița)

Culegere: 1972: MC, BM, VN, M^{T}; transcriere: VN

î̦ṇ‿lócu...porúmbūlui̯ punḙáṇ‿grî^{u}

[Cum ŝe culegea porumbul ?]

ne duḙám îṇ‿cápu lócūlūi̯/cu coviltíru/cu copíi̯i/cu vácạ dac-avḙám/acólọ̄/cū‿cățeíl/pisícă/lu̯am tót//dácā‿n-ávḙai̯ bătrî́n/pă ĉinevá acásạ.../àcólo ne punḙáṇ‿la culés/sḙára...mă‿ĉḙáṇ‿cu cái̯i la ápặ/...femḙ́ga punḙá...făĉá mămălíĝạ/mîṇcárẹ/friĝá^{m}‿péște/mulĝá váca/...țărănéște/cum‿ē...la lúcru/la toț^{i}//ásta‿erạ//

șí dimineḙáța ne sculăḿ/ne sculám dă nḙápte tăi̯án‿ĉocáne/că... peste și nű țînḙá/^{i}erá...să uscạ/diminḙáța ^{i}erá mai̯ m^{u}oi̯//ṯupă‿ áḙa tăḙám ĉocán^{i}/î́i̯ legám cu feméi̯ẹ/-i̯ strî́nĝá^{n}‿gluĝi̯/ne punḙám noi̯ la culés//îṇcărcáṇ‿cărū́ța/i̯o plecáṇ‿cū...porúmbu̯-acásă lā... porumbár/c-așá-i̯ ^{zî}ĉ^{e}ám noi̯/porumbár//pătúl^{u}‿la cáre punḙá... pṓrúmb^{u}/fèméḙa rămî́nḙá naintḗ/culeĝá//șî-ṇ‿félu ásta...pî̄nă termená^{m}//dúpă ĉe termenáṇ‿dạ culés/cărám ĉocáni̯/^{t}ūp-áça-^{l}‿punḙáṇ‿ la‿arát//î̦ṇ‿lócu...porúmbūlui̯ punḙáṇ‿grî^{u}//

[Grîul cum se lucra ?]

tot/àșă//arám...terénu/îl semănám/dác-avẹám pòsibilitáte dă ...sèmănătọáre/c-așá-i̯ ș̂ćẹám noi̯ atúnĉ/semănătór^{i}/la mașî́n^{i}/... semănán̦ cu semănătọárẹa//dacă nú/semănán̦ cu mî́na//...semănán̦ cu mî́nẹ//băgám șáse dúble/șápte la pogón/cu mî́na//că cu mî́na nu s-astupá așá bine și...ma^{i} aduná păsăr^{le}//dacă ^{i}erá cŭ semănătọárẹa/ băgám ĉin̦j dúble//ĉin̦^{ş} [k] o dúblă áre ĉín̦spe kilográme lă...la dúblă//ș^{i} p-órmă dúp-a^{e}ă...îl boronám/îl grăpán̦ cŭ ọrápă dă mărăĉín^{i}/péste borọánă/borọána erá o...borọánă/carẹ-avẹá niște c^{u}olț^{i}//și-l astupá pă i̯el/îl scărmăná lọ́cu/ș^{î} s-astupá bọábe^{le}// tŭp-áẹa-i̯ dam cŭ grápă dă mărăĉín^{i} îl înetezẹá^{m}/^{şî}...dac-avẹám norọ́g dă ^{i}erá o i̯árnă...mai̯ grẹa/ádica cu zăpádă/i̯erá mai̯ búnă//vệnẹá ca un̦ fel dă plapûnă/și-l țînẹá pă i̯el ști ĕ...//dácă vinẹá un ĝer/și-l găsẹá dăzvelít fără áẹa/mai̯ deĝerá dî^{n} ^{i}el//dă múltẹ ^{u}or^{i} dăĝerá j^{î} dăfinitíf/...ști dă...frig//i̯erá pămî́ntu g^{u}ol/șî ...ajunĝá la ^{i}ĕl//

stán̦ șíjma
șái̯zeșipàtru [de ani]

u̯órzu mai̯ mul să treẹrá...cu cái̯

[Cum se treiera demult, cînd ai apucat dumneata la părinți ?]

cu...cŭ cái̯i !//dă u̯orz^{u}// u̯órzu mai̯ mul să treẹré ... cu cái̯//

[Cum treierai orzul ?]

cúm treerám̦ ?//mă dușẹám cŭ [k] dă nọápte cu cáii/șî rămî́nẹá batrî́ni șî cu nevás^{t}a/șî băgán̦ la ári^{i}ẹ//în mi^{l}jócu cúrți/...măturám bine/făĉám o grọápă/i ș^{ĉ}ẹă stẹájĕr//și-ngropám acólọ ŭ... un̦ l^{i}emn/um par/așá-i̯ ^{şĉam}/înțeléĝ^{i} ?//șî-^{l} bătẹám bíne/să nu zmúlgă cái̯i/șî legám o fúni̯e dă páru-òla//și pă ọ́rmă vĕnẹán̦ cu

1104

cáii̯/şî-i̯ legám cu fúni̯ę-ăşę/le făĉám aşá nişte gîtáre/dă gît// şî-i̯ m̥preuná^m‿pă toţ^i aşá//

[De gîtare ce ąvea atîrnat ?]

şî să‿vez !/n-áv [ɛ]^ea némic//dăcî^t‿sîŋgure gîtáre/şî‿la gîtár jos aíĉe-i̯ făĉám un óku̯//la cápu fúni care ^iera legá‿dă stęájăru̯-ŏ^la/dă‿lémn-òla/f^ăĉám uŋ‿şomoi̯óg bun dă pái̯e/şî‿făĉá ca ũ‿no^d‿ aşá//şi îl băgám pă ^u̯óku̯-ŏla dă‿la gîtár//şi-i̯ lu̯aŋ‿cu bíĉu dă‿^la úrmă/şi...mănám//zéĉe/ĉínşpę/^u̯órzu̯//

[Da !]

zéĉe/ĉínşpę fúni-i̯ dam//...dă jur împrejúr//şî‿d^up-áşa-i̯ scoţęám cái̯i‿afáră.../şî‿mă pungám cu fęméi̯a ş‿cu bătrînu/şi...o lu̯an‿dîntr-o márnę/şi dam peste cap//dam în árẽę-aşa ^spuneam/l^oam únu după áltu aşá//...ş^i‿p-órm-^u̯o lu̯ám înap^u̯ói̯/i̯ár cîn‿ajúŋga^n‿la márnę-às^ta/i̯ár o lu̯ám/şkimbám‿fúrca/cînd în drąápta/cînd îŋ‿ stîŋ^ga/ştii̯ cum vinęá/c-aíĉa-n‿drąápta/cîn‿ne-ntorĉán la loc vinęá îŋ‿stîŋgę[1]//dúp-àşa dam dă trei̯ ^u̯or^i//şti ca‿s^î‿să‿bátă bíne// i̯ár băgáŋ‿cái̯i/dúpă ĉe termenám/ęar...zèĉe‿ĉínşpe/i̯ar...daŋ‿ cáę-afár^ă[1]//şî p^ă‿órmă/ĉę-i̯ făĉám ?//dam pá^eelę-afáră/le făĉám şîră/şî-l lu̯aŋ‿cu lopáta/ş^î‿l-întorĉ^ea^m/^u̯órzu̯-òla/că‿ma‿rămînęá spíĉe pî‿i̯el//l-întorĉám/ştii̯ cu lopát-aşá/îl dam peste cap//şi pă‿órmă...băgám ęar cái/şî să‿numęá gră^u̯uít//ă^l‿grăui̯ám//^aşá-i̯ spunęám//

[Şi pe urmă ?]

dúpî [ɛ]după‿áşa/...i̯ár l-întorĉęám//pă‿pártę-ái̯la^ltă//l-întorĉám dă trei̯ ^u̯or^i/şi...şî bu̯ábi̯^li...îl făĉáŋ grămádă...

[Şi ziceai că ai făcut...]

nú‿s [ɛ]îl duĉám/făĉáŋ‿grămádă la ştęájăr/ş^î‿cîn‿vedęáŋ‿că báte vîntu/...îl pungám îŋ‿căruţă şî-^l‿duĉám dăválę/noi̯ aşá i‿^gĉęám/ la bórĉęa/la gîrlă/pă málu/...c-acólo ^erá [ɛ] i̯erá líber/nú ca-ŋ‿

---

[1] Gest.

sat//băte̯á víntu//ș-acólo-l‿u̯am cu̯ lopáta/jⁱ‿zvîrle̯ám în̯‿vînt//bu̯ábili̯ vine̯á jᵘosⁱ/măturám/bunî̃nțelés/cólọ̄/...curắțám bine unᵈᵉ‿cădе̯á bu̯ábélẽ/șî ple̯áva o lo̯a víntu să duĉá//

ș-ave̯ám un̯ cîrliu̯énț/o primite̯á noi̯ zîĉá...dă plásă//șî dām péste grămáda dă ᵘors‿cắ‿mai̯ rămî̃ne̯á pái̯i̯...ĉe‿erá mai̯ gréu̯...vî̃ne̯á cu ᵘórzu/-l zăĉam pă...//

și-l lu̯á...dacă dam pă dasúpra ᵘórzului̯/cu‿primite̯áu̯a/șî dán‿la o párte pái̯e̯le̯-àle̯a/i̯ár zvîrle̯ám...dă múlte orⁱ nu...pre̯a băte̯á víntu/stam...acólo așteptám cîn̯‿vî̃ne̯á víntu//și-n̯‿félu ắsta am trăⁱ́it//

[Acelaşi]

[Obiceiuri la Anul nou]

[Ce făceau fetele în noaptea de Anul nou ?]

ĉe mai̯ făĉe̯á !?/mă i̯ei̯ de cînd‿eráⁿ‿dă ĉinĉⁱ anⁱ ?//ĉé făĉe̯áu̯?//s-adunáu̯‿ûntr-o cásẵ‿acólọ/pune̯á...ᵘors‿pă vátrĕ/nume̯á acólọ-șằ...um‿băi̯átⁱ/sau̯‿ọ̃...fátă ĉe nume̯á i̯éle̯/sắre̯á ᵘórzu̯-ŏla/sĉe̯a "ắsta-i̯ cutáre/ ắsta-i̯ cutáre̦ !"//hái̯/la mi̯ézu nópți plecá...legá pári//ʰásta i̯i̯...cutáre...

[Cum lega ?]

i̯e ᵘo áță/și plecá/și legá um‿parᵘ//și dimine̯áța te‿ᵈĉe̯ái̯ să-l ves‿cûm‿e/strîmᵖ‿cocoșaᵈ‿drep‿cúm‿este ?/cắ‿sĉa că dacă-i̯ páru cocoșát i̯ei̯ um‿bărbát cŏcoșátu̯//dacă-i̯ drept/îl‿ei̯ dreptᵘ//ș-ái̯a-i̯ povéste̯a//

[Şi pe la vite se mai duceau ?]

pă‿ûnde ?//pă lá‿vⁱíte̯/dă !//pắ‿lă...boi̯ dă jug/"hái̯ la únu/hái̯ la doi̯"//ș-așa//

dobríța cole̯áșe (míța)
șái̯zeșînòŏ dă anⁱ

1108

[Scaloian]

i̯óte-l făĉán‿dîm‿pămínt acólo/î̃l pùnḙám p-o scíndură să uscá/ pă‿órmă l-îŋgropám.../dûpă ĉe l-îŋgropám/şî i̯erḙám şáptẹ ob‿zéĉẹ fᵊéte/ne duĉᵊám acólo iⁱ făĉám pománẽ.../şî-i̯ cîntám/şî-l plîngḙám.../şⁱ‿făĉḙá máma acólo mîŋcárⁱĕ...búnă/o plăĉíntă/ᵘọ...ĉẹ-á-vḙa//ş-áḙa i̯erá mîŋcárḙă scaloi̯ánŭ^lui̯/pománẹ//...dẹ-acólḙa/termenám//

[Şi îl dădeaţi pe apă ?]

p-ála dă círpă/-l dădḙám pă ápă//p-ála dă pămín‿l-îŋgropám//da//

[Şi făceaţi doi scaloieni ?]

ē ! făĉám marţⁱ/şⁱ p-ăi̯a dă pămínt/şi jói̯ p-ăi̯lanţi dē... círpi̯//o păpúşe márẹ-acólo/o dădḙám pă‿ápă...//

[Aceeaşi]

călăvíili̯

fáĉⁱ/cúm ai̯ văzᵘt am‿făcút o turtícă/úi̯tẹ-aşà rotúndẹ/dẹ-acólḙa am pus trei̯ líniii̯ aşá/ş-am puz‿dóosprẹzèĉe gogóşⁱ/úi̯tẹ-aşẹ //pă i̯élẹ//áḙă să numéştẹ năporóĉi̯nă// şî la cap pui̯ númaⁱ úni̯/úi̯tẹ-aşá cu̯-o crúĉe/şî pátru gogójⁱ‿dᵊ-álḙa aíĉ//áḙă‿i̯e cápu//prèscúra să fáĉe...o crúĉi̯//i̯ar dîŋ‿cócă.../şî la cap/mai̯ fáĉⁱ îŋcă doi̯ colăĉéi̯ aşá//pui̯ i̯ar aşá o bántă peste ũ‿lung/únu-l fáĉe răsuĉít/tot aşá-l fajⁱ‿rotúŋ/şî-i̯ pui̯ trei̯ cruĉulíĉⁱ/úna‿aíĉ/ş-ún-aíĉ/ş-un-aíĉ //álḙa mérĝe la cap//...călăvíili̯ sî‿fáĉẹ tốt‿aşá o turtícă/şi‿pᵃ ᵘórm-o tái̯ẹ-aşá/ş-o dai̯ pẹste...àstălálta/şî-i̯ mai̯ pui̯ o băbúţă aíĉ //ş-áḙa să numéşte călăvíⁱẹ//

[Şi o uzi cu...]

---

[1] Expunerea este toată însoţită de gesturi.

după ĉe le scọáten͜ dă la cuptór/le púnem într-ŭ̯...castrón curát.../şi le rúp^{e}em/şî púnem...vin cu zahăr pestẹ i̯élọ ş^{i}/...le dăn͜ la másă//

[Aceeaşi]

fórma dĕ múncă la noi̯ aĉíe̯a

fórma dĕ múncă la noi̯ aĉíe̯a/...o lu̯ăm dĕ primăvàra...dŭ͜ prin lúnile lu i̯anu̯ár^{i}ẹ/să͜ ziĉén/dă la înĉepútu ánului̯/dă cînd înĉẹpem n^{u}oi̯.../scu̯átẹ^{m}͜ băli̯gáru ve^{i}k care s-a sco [k] cum s-a scos pîn-acúma/că n-a fost aĉéste s^{e}ére care sûnt acúm [ɛ] încălzíte/ca s^{î}͜ s͜ cúlĉe răsádur^{i}lẹ//noi̯ desfun [k] dĕsfundám răsăn^{i} [k] răsádniţa dă gunói̯u vek/caré͜ i̯erá pút^{r}ẹd dîn tímpu i̯érni̯/dă ánu trecút carẹ-a fost/scotẹám afáră/înlocui̯ám cu gunói̯ prọáspă^{d}͜ dă la grajdurli animál^{i}lor: cal şi...sígur vácă.../făĉám strátu aĉéla͜ gròs/páturlẹ car^{e}͜ să͜ numéşte pád͜ dă şáptezeĉ/ óbzej͜ dă ĉentimétri grosíme/după care vẹnẹám cu tócur^{î}le...ĕ...făcúte ^{u}or͜ dîn scîndură de brẹad/sau̯ dîn͜ î...plăj^{i}͜ dîn ástẹa dĕ betón cum éste acúma/le pun^{e}ám/d-acólẹa vẹnẹám/şî lăsám tréi̯͜ pátru ĉin͜ zíle să-ncălzẹáscă/şi óbî͜ zile...să-ncălz^{e}áscă pămîntu/pînă͜ ^{l}a răsărirẹa burui̯énilor/după care/...vẹnẹám şi fră [k] lu̯am sígur la sápă/la cîlţuít pămîntu i̯arăj^{i}͜ dîn nou̯ amestícat cu br^{e}ázda respectívă care i̯erá în tócur^{i}/după care pregătẹám [ɛ] terénu pentru semăná^{t}//s^{e}emănám p^{î}͜ la ĉinsp^{r}eĉe/dóozeĉ^{i} i̯anu̯árie/între care[1] ...pentru róşii̯ timpuri vorb^{e}ésc acú^{ma}/ştis͜ pentrū...márfa timpurie care ^{erá}// după care tere[ɛ]ĝẹám la-ngrijîtu resádniţe^{i}...pînă primăvàra la tímpu plantátului̯//între tímpu̯-òsta sígur făĉám ş^{i}-álte lucrár^{i}/plantám͜ î...ardéi̯u timpuríu̯/plantám vínẹtẹ timpuriẹ/t^{u}ot în aĉéstē...tócur^{i} imprevizáte le [ɛ]//care se-ncă^{l}zẹá la-ncălzíre...gu-

---

[1] Tuşeşte.

1108

nói̯ dă gras‿ĉẹ făĉám noi̯ ac^{olo}//după cáre în tímpu primắveri/cîn^{î}...sígur să-mprimăvărẹáză [k] să-mprimăvăra/curățá terénu dă buruịén^{i}li respectívẹ ve^{i}g‿dîn i̯árnă carẹ i̯erá/făĉám pregătírẹa terénûlui̯ pentru...plantárẹ/fe^{r}tizárẹa sól^{u}lui̯ cu-ŋgrășămíntẹ kímîĉe sau̯ natûrálẹ/cum acúma dejá...sígur ^{i}ezístă pă to̯áte pắrțilẹ/după care la tímpu óptim/care tre‿i̯el [k] încépe i̯ásă așa/începẹám sē...plantárẹa-ŋ‿cîm^{p}//d^{u}pă plantáre întrețínerẹa.../adícă zîs prășîla/udárẹa/c^{u}opilítu/legátu/cîrmítu plántelor/legátu...

[Cum plantezi în cîmp ?]

plantátu-ŋ‿cîmp‿î la róși^{i}/să fáĉẹ în‿félu‿următ^{u}ór : víne șî...întîi̯ noi̯ pîn-acúma/...cîn‿punẹám róș^{i}li la [k] pe terén/lā ...la ará^{c}/vẹnẹám înfigẹám arácu...întîi̯ pă terén în‿rîndur^{i} drépte/la distánța dă trèi̯zeșiĉínĉ dă ĉentimétri/tré^{i}ze‿trèzeșĉín^{j}‿dă [ɛ]ĉentimétri/àvûn^{d}/...denșitátẹa plántilor/care ne ține nóo‿de pátruzeșĉîn^{j}‿dă mii̯ dă plánte la ^{h}ectár/să ái̯bă‿aĉáste plán^{te}//după care vẹnẹám făĉám gro̯ápa cu gírca...língă arác/între i̯ei̯ zis/ará^{c}/la ĉírca...înt^{r}ă pátu [k] dă zéĉe ĉínșpẹ ĉenti [k] zéĉe/dói̯șpe ĉentimétri dă arác/ca túfa să nu...să lovẹáscă...dă arác/să...să fărîmē...frúctu/să prínză pi̯étre pă i̯el/ [ɛ]făĉám gro̯ápa/punémápă/d^{u}pă‿car‿poi̯ vénẹá‿f^{i}íru/șî-l plantăm/dăm pămîntu la rădăĉína pe [k] firúlui̯/la...care [k] după care i̯el trébẹ să...s^{î}‿să príndă//întîi̯ să púne ápă la cui̯p/șî‿p-órmă púnem‿ă ástẹ/punémpẹ plánta respectívă//după care i̯el cîn‿să co̯áĉe la o di [k] la o măríme cînd încépe să-i̯ dẹa cópili/să copiléște/să lẹágă‿dă dă‿cîte-o [k] dă arác/rósẹa/pînă...cîn^{d}‿ẹa víne la aĉẹástă maturitáte/cînd ajúnĝe la co̯áĉerẹa‿ei̯//

colẹáșe de górge
pátruze^{j}‿de an^{i}

pî́i̯nⁱe

ĉérnem̦‿făⁱínă/plămădím alo̯átu dă se̯áră/dimine̯ața o frămîntắm/ p-órmo‿ō‿mai̯ lăsắn̦‿ca d-o óră/o púnem în távⁱe/după ĉe créște i̯a cît copái̯a/și̯-o băgắm la cupti̯ór//o sco̯áten̦‿ș-o mî́n̦căm [!]//

[Aluatul cum îl pregătești ?]

înmui̯ém ũ‿aluăț^eél/în ápă călduță/șî-l lăsám dă sĕ di̯zólvă i̯el acólo-șà/să mu̯ái̯e bine//șⁱ‿púnem ápă în‿î copái̯e/cu̯-o lín̦gură de l^eemⁿ/șⁱ‿púnem aluățélu̯-acólo/șⁱ‿cu făⁱínă/șⁱ‿mestecám bíne/îl bătém bíne/șⁱ...l-acoperím cū...un̦‿șerv^eeᵗ/púnem dóo b^eéțe̯-acólo/ l-acoperím c-un̦‿șervét/șî-l lăsắm așá pînă dimine̯áță//pînă cr^eéște i̯el//

[Cum pregătești aluoțelul să ai mai multă vreme ?]

ᵘoprín̦‿cócă//dîm‿pî́i̯nⁱe.../ș‿tot așá cū‿ápă călduță șⁱ‿cu mălái̯ᵘ//le frămî́ntắm bíne/și le fáĉem așá.../alᵘŏțéle//ᵃșá sî‿spúne// le lăsắm să zvî́ntă/șⁱ‿le púnen̦‿la săculéț//

rî́ĵnove̯ánu lúĉia
pátruj‿dă anⁱ

[Inul]

[Cum culegeți inul ?]

îl zmúlĝem/îl fáĉen̦‿znópʰ/d-a̯cole̯a pă ᵘúrmă-i̯ scuturắm‿î sămînța/...pardón//și̯ páile̯-àle̯a/le duĉe̯am‿șî‿lĕ...băgám î̃‿lac//sta acólo cîte̯-o săptămî́nă dóᵘă/ne duĉắ/le mai̯...întorĉán‿noi̯ acólo în ápă/șⁱ‿lĕ‿lăsám acólo//băte̯ám pátru parⁱ/șⁱ‿le̯-așîzám acólō... znópii̯//d-àcóle̯a-i̯ scote̯ám/i uscám/ș-ave̯ám ō...nu ș‿cum mo̯árte̯a-i̯ spune̯ám/...măkínⁱ//și un tocătór așá//și băgắm fui̯óru/și-i̯ dĕde̯ám dĩ‿áe̯a/și̯‿să‿băte̯á i̯el bíne/șî‿făĉe̯á...//șⁱ p^e-órmă-i̯ dăde̯ám pîn̦‿darác//și torĉán‿dă urze̯álă dă preșúrⁱ/dă...ásta//

[Aceeași]

---

[1] Sughițe.

1110

mămăliga

[Cum se face mămăliga ?]

mămăliga ?//púnem ápă-n ĉa^{o}ón/presărám‿î̂ ḑasúpra pŭțín mălái̯/ punem sárē/...dúpă ág̣ā...lăsắn̦‿să dẹa-n̦‿fi̯ert^{î}/șî‿cîn̦‿férbẹ i băgắm mălai̯u//[...] după cît...dŭpă cîtă ap-am‿pus/atît mălái̯ púnem/ lăsắn̦‿să fi̯árbă/púnem‿î...făcăléțu-n‿î̦...îl băgắm în mămăligă/șî ...cînd ^{u}o lom la mestecát/dacā̆...rămî́nē mămălígă̦ pă făcăl^{i}éț/ în̦sẹámnă‿că nu i̯éstẹ fi̯ártă bínẹ//dácă nu rămî́nc nimíc/o mestecám/ o răsturnắm/pă‿un̦‿funt/sau̯ p-o farfuríi̯e...//

stro^{i}e i̯eléna

doózeșîdòi̯ [de ani]

87o. ULMENI [WLAD, 466]

(jud. Ilfov)

Culegere: 1972: MM, RP, MT; transcriere: RP

a vru^{t}‿să mă mănî́nĉe

vinẹám dî́m‿báltă/dă̦ la pădúrẹ/...tĕi̯ám la ^{u}únu la...[ɛ]ĉernés-cu̯-așà-i̯ spŭnẹá//și tă^{i}ín̦‿la pădúrẹ-ac^{u}ólọ/i̯er^{e}ám băçá^{d}‿dâ v^{u}ō dói̯șpẹ tréi̯șpe an^{i}/cam așá//ș-i̯er^{e}á tìmpu̯-óla cald în nóō‿sŭte șáptî́șpẹ/-atúnĉa nŭ‿prẹa a da^{d}‿zăpádă//ắlde‿tát-al meu̯ dormẹá-m‿bắlt-acó^{lo}//mă triméte d^{u}pă pî́i̯nẹ ṓdátă sẹára acás...//trimețî́ndu-^{mă}‿^{du}pă pî́i̯nẹ-ac^{u}ólọ/zíĉē..."te dŭĉ‿acásă/i̯ei̯ pî́i̯nẹ/și vii̯ mî́i̯n^{i}‿diminẹàță cū...ŭ‿vĕcín ^{d}-aĉí alătúrẹa"//

venín̦‿dî́m‿báltă/am pl^{i}ecád/mẹ-am vắz^{u}‿dă trẹábă/hái̯da/hái̯da/ c-um‿beț^{î}șór îm‿mî́nà/er^{e}ám mic//bắlta erá d-aij‿dî la noi̯/care-i̯ vo șásẹ kilọ́métri pînă-n̦‿dúnăre//ḗr^{e}á fọártẹ dîpárte‿ḗr^{e}a/știi ?

1111

pădúrẹa cum a fo‿la [k] la dúnărẹ éstè...//vinínd în̦cu̯áĉẹ dácâ nu mă salvá un̦‿creştín/mă mîn̦cá lúpi̦//mă mîn̦cá/fín̦câ‿er^{e}á trei̦ dihắni^{i} dă lub‿mar^{i}...//şi venín̦^{d}‿d-acólo/pấ‿la jumátẹa...lóculŭi̦ aşá/^{dă} p^{î}‿la jumátẹa...címpului̦ în̦cu̯áĉẹ/venín̦d/spre cásą̆/i̦o nú i̦-am vą̆zút//abár n-am avút i̦o̦//că dacą̆ nu...şti^{i}ám ĉẹ-i̦ lúpu/şi vấ [k] mai̦ văzúsẹm/da abár nu-n‿da mí^{i}e-n̦‿gín̦‿că să ví^{i}e lúpu/să víe sâ mă[ɛ]i̦a pă mínẹ[...]//

şî a devín^{i}‿trẹába ş^{i}.../víni i̦erá u̯únu níţă[...]pą̀zẹá sfécla unui̦ boi̦ẹ́r márẹ/ű́nu lăzăr^{i}éscu/costícą̆ lą̆zăr^{i}éscu/nu avẹá atúnĉ în tìmpu̯-ăla cărű́ţẹ/nu ma‿^{i}er^{e}á...bán^{i} dă un̦‿să mai̦ víndă/că dacâ‿erá răzbói̦u...//ş [k] scoţésẹ sfẹ́cla/ş-i̦érá grămádą̆// [...]dacă a scós-o/ấ‿pus um‿páznic acólo̦/să nu víe s-o fúre ĉẹtăţéni̦/^{u}o fùrá//şî-l văs‿pă ^{u}únu că sárẹ dấ‿la ^{u}o colíbă d-acó^{lo}/undi‿írá i̦ẹl c^{u}olíba lui̦ acó^{lo}//şi-m̦‿fáĉẹ[1] merẹ́u̯ cu mîna ^{mie}//d-àbár n-avẹám i̦o ĉẹ-m̦‿fáĉẹ‿el míe//

şi cín^{d}‿coló̦/trei̦ dihăni^{i} !// [...]să zi^{g}‿dác-avẹá dóo [k] da n-ávẹa dóo‿sű́te dă métri//ş-a vín^{it}‿i̦el cu púşca/ş-a tras un̦... fog‿dă ármă[...]//

cam [r] cam ást-ar fi trẹába//

[Dar s-a-ntîmplat chiar să atace oamenii ?]

ā ! cúm‿nu̦ ?//dạ//ajunĝése şî în̦‿sát dẹ intrá//î‿sat//la un̦‿ĉetăţẹán d-aĉílẹa/ẹ-a mîn̦cá^{d}‿di la [r] dî la i̦ézlẹa cáilor/dấ‿la i̦e[ɛ]dấ‿la i̦éslẹ a dînă^{u}úntru din̦‿cúrtẹ//ẹ-a mîn̦cát un̦‿cîrlán//

p-acólo̦ líni-aşą că [k] undẹ fáĉẹ cúrba‿ásta acólo/aĉílẹa/ undẹ ^{u}urĉ /ş^{î}‿d-acólo a mîn̦cát‿unu̦/únŭ dă la márnẹa sátulŭi̦ a mîn̦cát únu//înaíntẹ nu acú//

vlad tănásé‿sau̯ tą̆násẹ vlad
şáptezèĉ [de ani]

---

[1] Gest.

1112

vía

vía am arát-o/ș-am pús-o cu plúgu/că...sígur că am...îna^{i}ínte la pärínț cînd ^{i}erám băĭa^{d} dă vo páĭșpe an^{i} așá/am pus c-avęám pă lúncă áĭĉa/lúncă dúnări cum ĭę la noĭ ä^{i}ĭĉ//ăm pus șî am pús-o cŭ...țărúșu/cum pungá uolténi ^{u}odátă porúmbu cu țărúșu//și nú prea an da^{d} resultátę búnę//bínę kár erám aĉí-n...zoŏtehníĭ-äíĉa/am ĉerú lŭ $^{tóvar\hat{i}}$șu brigadíe^{r} u[ɛ]cá^{i}i și cărúța/am avú um plug lá [k] tot așá la un conductor/m-an dus cu ŭn...cumnát al m^{i}eŭ/cu nęvásta/cu...soácrî-męa/...și cu plúgu/am pús-o...am dad drúmu la plug maĭ adínc ș^{î}/o á [k] am avút uo-áță/am pús-o la nóoj dă ĉentîmétrî așá/ș-am întís-o...pă brázda áęa/ș-o-mpingám/^{u}o călcám bíni jo la rădăĉínă/^{u}o-astupán șî/m fel-ósta//

pă ^{u}órmă/...dăpă zéĉe zílę-așá ăm...ĉepu^{i}ít-o//c-am lăsát-o maĭ máre/ám ĉępuít-o/șî ę-am lăsát î cum să spun î...cápu ^{i}iĭ/dă undę dă șî ĭa/l-am [ɛ] lăsát î...suprafáța pămíntu^{lu}/am făcút ŭ fel dă mușuróĭ mitît^{i}èl așá/șî...pă uúrmă...a^{m} maĭ c^{u}opĉít-o noĭ/ĭ-am [k] că ĭa...plóuo/șî...fáĉę cuáje/ș^{î}...a^{m} maĭ c^{u}opĉít-ŏ nóĭ/c-áęa [k] lăstáru nú prea árę putére príma dátă [...]/da/da//fáĉę cápitę/că noĭ capitíli li tăĭém dîn [k] tód dîn víę bătrînă/șî cápitęli a [k] ș-álęa lę púnem îm pămínt//

șî...așá că...am munĉít-o...doĭ an^{i} dă zílę/carę n-ă lua niĉ ŭ fel dă randamén după ęa/șî àstă-váră/cînd a vru dumnęzéu/am făcú ș-ĭo vo tréĭzęș pátruzęj dă védre/dî uopt árí//

[Și ce muncă i-ai făcut ? În primul an...]

am săpát//prímu an/atîta çum á spus/àm ĉipuĭít-o dîn fáța pămíntuluĭ/și/am măĭ pus ș-ĭo níște fasólę p-acólo așá/pungám/maĭ rar/că...zic "treb^{e} să...uopt árí^{i}/fac ș-ĭo ĉęvá"//și/al dóĭlęa an î/ă săpát-o/n-am putú să maĭ pun nimíca/tot...am ĉępuít-o p-órmă ĭár dîn fáța pămíntuluĭ//al dóĭlęa an//prímu an an ĉepui̯ít-ᵘō/băţu̯-ắla/şī an̯‿lăsát-o dă úndẹ-i̯ dắ‿e̯a/dâ la nódu ii̯//al dói̯le̯a an‿ĉepuī́t-o/şi̯-an̯‿lăsát tọ́t‿aşà um‿píc/i̯-an̯‿lăsáᵗ‿cī́ţi̯-ū‿lăstár‿dọ́i̯ ca sâ de̯a//am acọpẹrít-o‿e̯àr şᶦ.../acúma ánu̯...trẹcúd‿dă primắvárā/a fặcú‿cu̯árdẹ ş-e̯a marᶦ//ş-atúnĉa ā‿lặsá‿şî‿noi̯ cu̯árdẹ-ắşá/doi̯ ᵘọi̯ᵏ‿trei̯ u̯ók/atī́ta i̯-ā‿lặsát//ca sặ pọa‿să dúcă ş-e̯a/ᵈᵃcă-i̯ laşᶦ márẹ/nū nu prodúĉẹ//şi̯-ān̯‿lặsát-o cum v-ā‿spus/şī am...ᶠᵃ̆cú‿şi vin acólọ-şà...c-a putú‿să dúcă e̯a/că sígurᶦ cā ᵘọ́mu dîn ĉi créşte/fáĉẹ[ɛ]fórţặ mai̯ márẹ [!]//

şī ásta am[ɛ]ésti cu vía//

[Şi pe urmă la cules cum faceţi ?]

la culés tu̯ámna/ne dúĉen̯‿şī noi̯ fiᶦẹcárẹ acóˡᵒ‿cu condíţii̯li carế‿lẹ-avᶦém aşắ/ām‿avú‿níştẹ saĉ/mai̯ cu cărúţa/i̯-am strī́s/i̯-am‿aᵈús acásâ/am avút...vásẹ/i̯-am pus în̯‿vase̯-acólọ/i̯-am...l-am bătú‿bínẹ/l-am tras/ˡ-am puz‿la butói̯//ş-áe̯a i̯-am̯‿făcút//

[Şi din ce rămîne ce faceţi ?]

ā‿făcú‿ţúi̯că dîn e̯a//avín̯‿cazán/dîn‿î prắştínă//

[Cum ?]

prăştína cúm‿e ? noi̯ ᵘo púnẹm...ō‿lăsám în toĉitu̯áre̯-acólo-şà/dūpă ĉẹ ọ bátim...scúrĝin̯‿zi̯áma/férbẹ i̯a/şī dûpă ĉe fᶦérbe/o astupắm//ō‿ắstupăm i̯ermétic//da/zéĉě ĉíşpe zílẹ/pă cum férbe şī ai̯ timp//ş-ai̯ dús-o-ntr-o[ɛ] primăvară/acú vọ̄ zéĉe zíle̯-am̯‿făcút-ọ//

o dúĉẹm acólo-şà/o punẹ́m în̯‿cazán/cazánu dă arámằ/...árẹ filturī́le̯-ale̯a acólo-şà ca să filtréze̯-ắşa/că nu să pọáte pîn̯‿filtru să nu tre̯ácă şᶦ/púne fọc acóˡᵒ/ş‿cúrĝẹ ţúi̯că//dácă-i̯ márfa búnă/i̯ésẹ/dácâ nū/sígur cā nú‿ẹsi̯//

tọáder mihalákẹ
pátruzeşīpàtru dă anᶦ

---

[1] Aprobă completarea făcută de un consătean.

1114

pórcu

[Să ne spui cum tai porcul și ce faci din el.]

pĕi̯ ! bătrîni‿îl‿î tái̯ẹ/îl fáĉe îl ĉopățéștĕ/...púnĕ [k] aléĝī ...șúṇcă dîn el/îi̯ dă sárẹ̀/î‿cárnẹa ᵘ̯o púne‿ẹár lă sárẹ/...aléĝẹ pentru cîrnáțⁱ‿î cárnẹ/pentru tᵘ̯ọ́bă/pẹntrū...măruntáilẹ-àlẹa ĉẹ‿ésti‿lă.../șⁱ‿p-órmă lĕ îi̯ dă sárẹ//péstẹ pátru‿ĉìṇ‿zílẹ/ᵘ̯úrcă pórcu lă...la fum/așá-i̯ spúnem noi̯ lă pentru afumátᶜ//

scọáte mușḱ dîn el/scọátĕ...tọáte ĉẹ să scu̯áte dîn el așá/șî‿fáĉeᵐ‿mîṇcáre dîn el: várză/cartófⁱ/ĉe știˢ‿șî dumnẹavọástră/nu numai̯ noi̯ [!]//știu̯‿ⁱ̯eu̯ ![1]//

[Cum le faci pe fiecare ? Cum faci cîrnații ?]

cum fáĉẹm cîrnáți ?//ĭ aléĝîm ĉe trébui̯ pentru cîrnáțⁱ/ᵘ̯ò‿tocắm cu mașína/u̯ō...îi̯ púneᵐ‿mirọásẹ/-i̯ púnem ĉẹ trébui̯ĕ dîn ástẹa pentru i̯ei̯/ă cùrîțám máțîlī frumós‿bìne/șî‿lĕ...le úmplem tót cu mașína știs ?‿cárnẹ —aşă tọcátă//lẹ́‿úmplẹṇ‿cu mașína/șⁱ p-ōʳm‿lẹ púnem p-ō frigárẹ-așá/p-ō...șî‿lẹ suⁱ̯ím sus//

pă‿ọ́rmă fáĉeṇ‿cîrtabóș/tóᵈ‿la fẹl//tocám‿î [k] zis púnẹm la fⁱ̯ertᶜ/pạ bojòĝ-ẹ́i̯a/ĉe trébui‿i̯ar pentru i̯ei̯/î‿púnẹm la foc/îi̯ férbem puțín/să spálă máțîli...bínẹ/sạ arăjázǎ/șⁱ‿p-óʳmă-i̯ u̯úmplem//îi̯ ᵘ̯úmplẹṇ‿șî-i̯ púnẹm lă fi̯ért//i̯ár dîn‿nóᵘ̯//ș‿p-óʳmă-i̯ púnẹn‿tọt‿așá dă să scùrĝẹ‿ⁱ̯éi̯//

tóba to‿la fel...ĉe trébûi̯ pentrū i̯ă/i̯áră lẹ púnem la fert/lẹ tọcám/i̯ar ᵘ̯o u̯úmplẹm/ᵘ̯ọ cu̯ásim cûm...știu̯ feméⁱ̯ile [!]/ș-o púnem ẹár la fert/știțⁱ ? ș‿p-ōʳmă ᵘ̯o púnem p-un dᵘ̯og/ᵘ̯o prẹsám bínẹ să să...preséze‿ẹa s‿să-ntíṇză/ș-ō...o sui̯ím i̯ar sus//cîn‿ne trébui̯...plẹcám îṇcu̯áĉe îṇcolọ la trẹábă/tăⁱ̯ẹn‿dîn ẹa felí așá șî mîṇcám [!]//ca șî‿uṇ‿salám/ca șî...//

[Și din căpățînă și din picioare ce faci ?]

---

[1] Răspunde cuiva din cameră care îi explică faptul că anchetatorii știu, dar vor să o audă pe ea povestind.

căpățína/picĝoárlᵉ-ắle̯a̯ le fáĉem pʰiftíⁱe//noi̯ mai̯ mul‿nú‿ștu álți...//ī̦ le fi̯érbem bíne lẹ púnim la cazán/lẹ fi̯érbem bínè/bínẹ dă tᵘőt știs ?‿pînă să̄ dă to̯átă cárne̯a du pă̄ u̯ásile̯-ằle̯ă//pisắm u̯sturói̯ așá cît crédim nᵘōi̯/șī după ĉe s-a fért‿èlẹ bíne/înĉépen‿d-o vînturẹ́m//ze̯ám-ằe̯ă/ᵘo vînturẹ́m mūlt tárẹ dă tọt pînă să-ŋkágâ e̯a//cu ᵘusturói̯-ồlẹ//ᵘọ lăsắm̄ dă se̯ára sau̯...pă ĉẹ timp ọ fáĉẹm ástâz/mî́i̯ne dimîn̄e̯áță po‿sâ ⁱei̯ dîn e̯a̯ sạ mănîn̄ [k] sạ-ŋkágâ bíne̯-ắșằ//ș-áe̯a să nūméște piftíe/așắ spúnẹm nọi̯/da...//

ș-ástẹlàltẹ fáĉẹ mîŋcárẹ: várzằ/cu cartófⁱ/cū...cárne//

[Sarmalele cum le faci ?]

sarmálĕli ?//tőt așá/tocắm cárne̯a bíne/...púnem ĉe trébui̯ mⁱirọásẹ̄/pipⁱér/tocắᵐ [k] pi̯isắm pipér/ĉe trébui̯ la e̯a/le̯-așẹzắm lā [k] părjím̄ ziz‿dacâ i̯ẹ cárne̯a pre̯a grásā̆/n-ő mai̯ prăjím//aléĝẹm‿foi̯ dâ várzâ/ș‿lọ fáĉim/ș‿le̯-așizắm la u̯álậ//púnem fo̯áe dă dáfie/ĉẹ trébui̯ i̯ar pipér pentru i̯éle șī...lẹ púnim la fert//dacâ-i̯ nevói̯i̯ dă prăjálâ mai̯ li fáĉim/dacā̆ ⁱi pre̯a grásẹ nu/și...lẹ púnĕ‿la fert//le ține̯m o ᵘo [ɛ]ᵘo u̯órä/cî̃t...pînā̆ crẹdém noi̯ câ să fⁱérbe ș...púnim mása și mîŋcắm [!]//

[Dar din grăsimea care nu e bună...?]

ásta n-ő-ntrebui̯ințẹ́m lā...ásta ᵘọ-ntrebui̯ințẹ́m la săpún//

[Și săpunul cum se face ?]

săpúnū/daᴳă vres‿să credéțⁱ/...ștíu̯/am‿văzú‿da nū mă bazés‿ca sâ fac/i̯o înṣă n-ám fặcú‿pîn-acú/îm fáĉẹ máma-so̯ácră//ā...i̯ā fáĉẹ-ŋ‿félu u̯rmătᵘór: púnē...púne jumárîli care‿éste/șī grăsime̯a care‿éstẹ-ntr-uŋ‿cazán/după ĉ-àprínde fócù/și i̯a-ș cîntăréște șī sọdá/-ș cîntăréște șī grăsime̯ā tot/și púne u̯odátâ cu tᵘótu pặ.../și-l férbe pînă crédẹ i̯a/méstică la el pînă créde e̯a câ i̯ésẹ̄...săpúnu̯//

dúpă ĉe l-ā...crédi i̯a câ s-a făcút/îl dă jós/îl púne-n [ɛ]tr-ū‿vas așắ...undẹ créde‿e̯a/ca sâ‿e̯ásâ cᵘódri/să nu e̯ásă nīĉ supțírẹ

1116

niș‿prẹa grōs/și-l‿ī...îl táẹ pestẹ-o u̯óră//dacâ i̯e i̯árnă/îl táẹ mai̯ répẹde/dácâ ésti várạ/îl táe mai̯ tîrzîu̯/să-ŋkágâ mai̯...anevóᵏi/ vára-i̯ mai̯ caldọ//dácâ-i̯ i̯árnā pesti̯-o óră...îl táẹ//

ánạ porumbél [k] porumbél aníca
pàtruzéĉⁱ[1] [de ani]

mᵘórt a fos‿pă lᵘoc

a fos‿kar‿ī socᵘotitóru nóstru//ómu̯-osta carẹ [k] socotitóru zis‿la brigáda nọástră lă zotehníe la noi̯//și spúne că i̯ẹl a plịcá‿dâ‿lă...d-acólọ/tótuj‿ză știț că spúnẹ u̯ámịni că...parcă l-ar fi trásă știs‿pă i̯el‿î áț-àsta/știⁱ/sạ pléĉẹ mai̯ répịde d-acólọ//că i̯el‿ī spúnẹ că pî‿la dóọsprezeĉe ar fi bătútă porúm/pînă la dóᵘosprĕzeĉe ar fi bătútă porúmb acásă/șī s-a dus pîn-acólō aíĉa lă márne la noi̯ lă colectịv/...șī a staᵗ‿cît a stat acólọ/și spúnẹ u̯ámîni carẹ-au̯ fos‿cu i̯el/că...nu știᵉạ́ cum să ẹa biĉiclẹ́ta mai̯ répede să pléĉẹ//alțⁱ ọáminⁱ carẹ-au̯ fos‿cu i̯el/să mai̯ stẹạ că avẹá trẹábâ cu i̯ẹl acólọ/cret‿cạ̄...i̯ó‿știu ĉẹ‿ îrá să...?//și i̯el nú că-ș‿ᵉa bițicléta și plẹ́scạ//pînă la u̯úrmă a lọa‿biĉiclⁱéta șī spúnẹ c-a plịcát//

acúmă...dupā cum am aᵘuzí‿și i̯o/i̯o vă povestésc//ă álțīi̯ ạ́sta ...nẹa mîtícă dă...bíșu//ă spúnẹ c-a fost ũ‿u̯úrma lui̯//i̯ei̯ a plẹcá‿cu biĉiclⁱéta/șī ạ́stă socotitóru nóstru tót cu biĉicléta spúnẹ c-a fost//aíĉa la șọsẹá cînd a ajúz‿dă ⁱăẹa au̯ foz‿mai̯ dặpárte/ aíĉạ lă...la șosẹá cînd a ajúsa/că ī puțín mai̯ ĩ‿válẹ-acólọ ᵈᵃ.../ spúnẹ c-ar fī i̯ișít în fáța mașíni//acúma rátă[2] /dupạ cũ‿spúne lùmẹ-ástă/șoférū l-ar fi ᵘọcᵘolítă/a tras pă...pă stîŋga cum s-ar ...[k] pâ drẹápta//i̯el dacă l-a văzú‿c-a [ɛ]ā fọs‿pă drẹápta/șoféru̯-a lu̯át-o pă stî́nga//ă̄ după ásta/spúnẹ că i̯ẹ́l a trằvẹrsát pî́n fáța ráti/și spúne că șoféru/așá au̯uzẹám ș-^{i}o ẹámini̯-acólo/i̯o n-ám‿fóstă să știț / că‿i̯o n-ám‿fost acólọ//dă̄/lúmẹa vorbéște șī cárẹ̄...//șī spúnẹ că șoféru ar fi strigátă/că̄ a avú‿și mártor[1]/și spúnẹ c-ar fi strigátă/z^{î}ĉe "să știț[1] că nẹ fáĉẹ bucáta băi̯átu̯-ẹ̆sta"//

---

[1] Se adresează cuiva care asistă și care cunoaște personajele povestirii.

[2] Denumire prescurtată a curselor locale de transport în comun.

i̯el cî́nd a...trằversát pî́ṇ‿fáța mașíni/cret‿că mașína l-a și luu̯áț//că l-ă [k] cî́nd‿ī l-aṃ‿văzút ĩ‿șanț/l-aṃ‿văzú‿șī nọi̯/așá irá dă̄...ĩ‿fíni irá așă̄...nú‿ștu cum să spui̯/așá u̯ọm/un om grās/márẹ-așà șī...trî́ntít îṇ‿șanț//pic^{i}óru rub‿d-ai̯íĉ[1]/ásta[2]/ásta[3] spúne d-ai̯íĉ[4]/...ĩ‿fínẹ‿irá nẹnoroĉít sărácu !//ĉe să vă spun/nenoroĉí^{d}‿dă tot//

șī/mai̯ dăpártẹ nú‿ști̯u//că̄ aṃ‿fó‿șī‿noi̯ acólọ/a vení^{d}‿milíția/à‿mŏsurát cî́z‿métri a foz‿dă la bára dă undẹ-a pus mașínā...frî́nă[5]/da//șī am sta‿șī‿noi̯ acólo pî́nă mai̯ tî́rzíu̯/^{G}ă i̯erá lúmẹ adunátă irā.../mai̯ tî́rziu̯ așá îṇcă nij‿n-am sta^{t}/că dọar venisẽn‿dă la colectív/șì am pus să spăl//irā sî́mbăta ẹrá/nu ?[6]//am pus să spăl/șī m-irā...àpucî́ndu-mă i̯o acólọ/am a^{u}uzít a venít ^{u}o fátă/"tántẹ aníco" zíĉẹ/"a omŏrî́"‿zíĉẹ "ũ‿u̯om ĩ‿válẹ"//

aṃ‿fúĝi‿ș-i̯o acólọ/m-a apucá‿și nu̯áptẹā/șî‿sẹárạ nij‿n-am mai̯ putú‿să mai̯...întíz rúf^{i}li/lẹ-am întíz‿duminícă dimineáță/^{u}o fi fost...ĉ^{i}-o fí‿fo^{z}/lẹ-am întíz dumínică dimineáță//c-am stat acólọ unde‿éra lúmẹa adunátă lî́ngă i̯el//ș-ás

[Și a murit ?]

da/^{u}ómū [k] m^{u}órt a fos‿pă l^{u}oc//

[A și murit atunci ?]

da/^{i}imedi̯át//

---

[1] Gest: din șold.
[2] Gest: piciorul stîng.
[3] Gest: piciorul drept.
[4] Gest: din genunchi.
[5] Sugerează cineva care asistă.
[6] Se adresează cuiva care asistă.

1118

a fos‿kár socotitóru nóstru i̯el^ⁱ//

[Spune după aia cum l-a dus la spital, cum...][1]

păi̯ nú‿ștⁱ^u/i̯o n-ám fost acólo̦/cîn‿l-a dus la spitál//da/după ĉᵉ-am ple̦cá‿/l-a luát‿î mașína cū soţíi̯a/cū [k] ca̦ soţía lui̯ a vení‿ șî mai̯ tîrzîu̯//tot așá veníse̦ șî i̯a dă la cî̦mp//șī care̦ s-a dus‿î/s-a dus un om d-aíĉă/și i̯-a spuz‿

zíĉē "i̯u̯ánă" zíĉe/"hai̯ că gó̦rge" zîĉ "-al t^ⁱău̯/éste̦ î‿vále̦ și nu mai̯ po̦a‿să mai̯ me̦árgă" zⁱĉe "pă biĉⁱiclⁱétă/-l du̯áre piĉu̯árle̦"//știs‿/pă i̯el//ca să nu-i̯ spúi̯e imediá‿la soţíe̦ că...i̯e mᵘórt// o̦áre ĉíne știé‿cum îi̯ vene̦á dacă-i̯ spune̦á imedi̯át/ⁱel zíĉē...ă [k]

"fúj‿mă" zíĉe̦ "că i̯o creᵈ‿zíĉe̦/"cⁱ‿s-a-ntîmplá‿ĉivá cu i̯e̦l/ nu că nu po̦a‿să me̦árgă" zíĉe/"pă biĉⁱiclⁱétă"//ș-à-ŋkipuít e̦a ĉe̦vá/da îsă tótuș toᵈ‿n-ā crezú‿/ș-a fuĝít așá dă la álbie și e̦a că spune̦á că spălá/...șī cînd a venít aⁱíĉ/mai̯ înçu̯áĉe̦ i̯-a spuz‿ dac-a văzút-o că nu mai̯ pute̦á‿áproápe nu mai̯ pute̦á nis‿să‿mai̯ víi̯/ i̯e̦ u̯o feméẹ fu̯árte̦ grásă și i̯a/știs ?‿cum ⁱerá șī dísu/și cîn‿s-ajúŋgă...pînă s-ajúŋg-aíĉa/dac-a văzút-o o̦mu̯-óla i̯-a spus/

"ĉi̯ mai̯" [k] ᶻĉe̦ "nu mai̯ fuĝí niĉ um‿piᶜ‿/șī" ĉe̦ "i̯e̦...ⁱe mᵘort"//

cînd a venít aíĉⁱ/a staᵈ‿lîŋgă el pînă l-a rîdicát//a lu̯aᵈ‿ mașínă am aúzí‿dă la ĉe̦apéu̯[2] d-aie̦‿șī...s-a‿ᵈúz‿la spitál//l-au̯ ţînú‿fro trei̯ zíle/șī...l-a adús acásă//trei̯ zíle sau̯...dóᵘo̦ zîli̯//l-a adús acásă și [k] dă așá după cum a fost el...dă gras/ așá/j‿l-a ţinút atíta/nij‿nú‿cre̦de̦am să fíi̯e-așá frumós//fo̦árte frumós a stat așá//ne̦zăcút‿òm/nē...//

[Aceeași]

---

[1] Intervine consăteanul care asistă.

[2] CAP = Cooperativa agricolă de producţie.

cînd a trăznítˁ

a fos‿cu tái̯că-su la dẹal//între tìmpu̯-ăsta s-a-norát//dacă̄‿s-a-norátˁ/...a-ncẹpú‿să túne/să sfúlgere/cum̄ știᵉ‿șí dumnẹavọ́astră că̄...cîn‿să-norẹáză//m̦‿fíng-a-ncipú‿plọáē/spūni c-ā săpát pă lọc/sau̯ nú‿ștⁱu/la sápă la porúm‿cred c-a fost/șī...atúnča ⁱei̯ spúne c-a veníd‿lîngă cărúță/cîn‿a-ncẹpú‿să plóŏ mai̯ tárẹ/ᵃ‿vení‿lîngă cărúțà/ș-a făcút coveltír cū...rogojíni̯ cum să fáč-aiș‿cînᵈ...zís înaⁱínte/acúmā nu mai̯ ⁱe rogojínă/că nu mai̯ avém cărúz‿ne dúčem‿cu mașínā/ne-ntọárčẹm‿cu mașína...//

acūma i̯el spúne că cînd a statˁ lîngă...lîngă̄ rogojínă/cu tái̯că-su̯/...cînd a trăznítˁ/ă̄ [k] i̯-a trăzní‿ș-um‿cal și pă băi̯átu̯-ăsta//și cálu ⁱi l-a omărít/șī băi̯átu̯-ăsta...pă loc/imedīi̯át/la cărúț-acᵘólo//

a vení‿tái̯că-su̯-acásă/s-a du‿și l-a lọaᵈ‿d-acólo/...nú‿ștu ⁱásta/l-o mai̯ fi dus pă la spitál/nū‿l-o mai̯ fi dus‿î/cret‿că nú l-a mai̯ dus atúnčⁱ//că i̯ẹl a fos‿trăzní‿n-a fos‿ca să mu̯áră imedīⁱát așá pă loc să...să zīcă "mă da č-o fi avú‿l-o fi omărī‿čineva ?" ăsta a fost...trăznẹt//l-ā [k] cⁱ‿s-a mai̯ întîmplát//

a mai̯ trăzní‿ș-um‿băgát aíča la válẹa lu sọáre[1]/tᵘọt așá/cíz-va‿ànⁱ/...ī i̯eráu̯ cu u̯ói̯ili/kar în‿spátili lā común-àsta aⁱíča la noi̯/ș‿tót‿ajá l-a trăznít//

ī i̯o cînd‿î irám acásă dă irᵃám mică tọt așá m-a lăsá‿tăticu ....cu copiⁱī/zis cu frátī mei̯/șī încă mai̯ īrá ū‿večín d-al nóstru̯//ālde‿tăticu s-a dus așẹá-i̯ spunẹá-naínti lā...la balcánⁱ[2] î‿spūnẹá/àvẹám lócurlī mai̯ dăpártẹ-așá dă sat//șī s-a duᶻ‿mămícă/sór-mẹa mai̯ máre/frátīli mai̯ máre/...s-a duᶻ‿la séčẹră lā gríu̯//ș‿tót așá/mie m-i̯ẹrá frícă/că i̯eráᵐ‿mícă/șī rămînésẹm‿cu ăștẹalàlți mai̯ miș‿că mai̯ am‿fraz‿mai̯ mič//

---

[1] Sat al comunei Ulmeni.
[2] Nume topic.

ş-am râmás acásă/şi a venít un̯‿veĉín d-acᵘólo/cîn‿am̯‿vásᵘ‿cắ‿s-a-norát/a venít un̯‿veĉín d-acᵘólo/că ştíe̯ că i̯erám acásă/ĉé‿íĉe/"i̯-a lăsát...tái̯că-su̯ sínguri/şi mă duc acᵘólo/că dacă plóo i [k] le éra" [k] n-erá frícă/tót‿aşá cîn‿tuná/cînd...//şi stîn‿noi̯ acólō/a-nĉepút să túne/să sfúlĝire/să plóo bíne‿încă/da ploáe/că turná cu găleáta...cînd i̯erá//

între tìmpu̯-ăstă...am̯‿văzút/kar/am̯‿văzú‿că i̯éram în şoprón‿ş-am văzú‿trei̯‿ī lumíni‿ajà c-a trecút ...pîn fáţa noástră‿zis în‿cúrtè/írá şoprónu//cínd‿am‿ī...a işít u [k] veĉín-ula care‿érá cu mine‿irá um‿bărbát/ş-a işít în‿spáte-ácólo/în fáţă zis//şī... áldę táta lu mămíca/irá-n‿fáţă/péste şosé//cînd a ⁱişít ᵘomu̯-ósta zíĉe/"mă ! vînítį încuáĉe" zíĉi "că...a trăzní"‿zîĉi "cása lū táᵗ-tu máre"//

cînd am iş́í‿noi̯ acólo/am înşĉepúsă ţipám/áldę...bîtu/că noe-aşá-i̯‿íĉam pâ...înaⁱínte/nú‿să‿ᶻⁱĉà tatáea/bítu/acūma tatáea/nu să mai̯ zìĉe-áşá//şi i̯ei̯ tót acólo la áldę...cu tătícu la séĉiră la balcáni lā deal//ş‿cînᵈ‿am işít/ploáia plouá/da ĉé fel plouá ? că turná cu găleáta/şī i̯ei̯ avusése uⁿ‿núc/în fáţa cási//ă ştíţi ? a trăznít întîi̯ núcu̯-ăla/că săĝⁱáta spúne că-n nuc a fos‿ş-a loa‿cᵘóltu cási/dâ la núcu̯-òla/dîn trăznet-u̯la/a lua‿cᵘóltu cási/da ĉi‿fel/că s-a-mprăştiéat toátâ cása/tot acoperíşū‿la cásă‿írá...irá flácări mari/irá...//

à‿sări‿lúmea/da n-á‿avú‿ĉe sâ fácâ//că dîn ĉē aruncá/şī dîn ĉe ploá/parcă fócu mái̯ táre i̯erá...dā ardeá//i̯-ā...árs atúnĉa/e-a arz‿vrō...şáse kíle dâ porúmb/i̯-a‿árz‿nú‿ştu cîte kíle dā...grîu̯/i̯-a ars un‿gᵘóĉi dă cărúţă/...floárea soárlūi/fasóle ᵘo kílă/i̯-a arz‿múlte-m‿pod/câ n-á avút lúmea cum să...cum să scápe nímica//

[Aceeaşi]

INDICE TEMATIC GENERAL AL VOLUMELOR
DE
TEXTE DIALECTALE MUNTENIA I, II, III

A. TEXTE COMPARABILE

Azimă v. Preparate culinare.

Baba-oarba v. Jocuri de copii.

Balbaş v. Preparate culinare.

Bordei: I - 352-353, 382-383; III - 251-252, 6o9, 896-897, 912-913, 979-98o.

Borş v. Preparate culinare.

Brînză v. Preparate din lapte.

Bulgur v. Preparate culinare.

Bulion v. Preparate culinare.

Bumbac: II - 862; III - 238-239, 266, 277, 3o9-31o, 519, 594, 834-835.

Caloian v. Obiceiuri.

Casă: I - 9-1o, 85-86, 166-167, 197-198, 291-292, 3o9-31o, 317, 333-334, 382; II - 3-5, 67-68, 134-135, 193-195, 253-254, 373-374, 399, 625-627, 7o4-7o6, 714-715, 746-747, 749-751, 865; III - 29-31, 162-163, 175-176, 192, 213, 252-253, 267-268, 313-314, 355, 362-366, 4o2-4o3, 475-476, 5o8-5o9, 517-518, 548-549, 571-574, 683-684, 7o7-7o9, 739, 773-774, 8o4-8o5, 896, 999-1ooo, 1o11-1o12, 1o28-1o29.

Căluş v. Obiceiuri.

Căruţă: II - 748; III - 348-35o.

Ce a făcut subiectul ieri şi azi: I - 44-45, 75, 121, 131, 133-134, 138, 168-169, 174-175, 189, 196-197, 233, 275-277, 292-293, 299-3oo, 3o8-3o9, 327-328, 333, 339-

34o, 368, 369, 394-395, 446, 46o-461, 467-469; II - 123-124, 149, 319-32o; III - 83, 1oo-1o1, 16o-161, 172-173, 193, 21o, 214, 254, 268-269, 27o-271, 28o-281, 43o-431, 5oo.

Cheag: I - 226, 296; II - 138, 169, 242, 419, 646, 7o8, 757, 799, 8o9-81o; III - 61, 186, 447, 653, 733, 747, 789-79o, 865, 931-932, 956, 965.

Ciorbă v. Preparate culinare.

Cînepă: I - 4, 39-4o, 89-9o, 12o-121, 159-16o, 2o5-2o6, 286, 298-299, 331-332, 341-342, 411-412, 435, 457-458; II - 1o-11, 42-43, 55-56, 58-59, 91-92, 122-123, 143-144, 154-155, 165-166, 171-172, 183-184, 228-229, 234-235, 247-249, 262, 283, 287, 296-3oo, 354-355, 36o-364, 377-378, 466-468, 49o, 551-553, 61o, 624-625, 68o, 723-724, 732-733, 773-774, 818-819, 859-862, 894-896; III - 37-39, 59-61, 77-78, 118-119, 128-129, 157-158, 184-185, 2o8-2o9, 214-215, 226, 264-265, 385-386, 4o9, 444-445, 5o9-51o, 553, 559, 585, 685-686, 699-7oo, 72o-721, 734, 8o5-8o7, 833-834, 841-842, 868-869, 9o1-9o2, 956-957, 966, 1oo2, 1o14-1o15; 1o65-1o66, 1o77-1o78, 1o84-1o85.

Clacă v. Obiceiuri.

Clincea v. Jocuri de copii.

Cloşcă: I - 121, 169, 199; II - 68-69, 277-278, 31o, 4o1-4o2, 4o2, 696; III - 79-8o, 1o1-1o2, 164, 661-662, 985.

Construirea stînei v. Oierit.

Covrigi de ou v. Preparate culinare.

Cozonaci v. Preparate culinare.

Cultura cartofului : III - 413, 431-432.

Cultura orezului: I - 385-386; II - 352-353, 779-78o.

Dimie: II - 4o-41, 166, 437-438, 773-774.

Fasole v. Preparate culinare.

Fîntînă: I - 183-184; II - 274-275, 436-437; III - 64-65, 14o, 684-685, 738-739.

Furcărie v. Obiceiuri.

Gardiana v. Jocuri de copii.

Ghismana v. Preparate culinare.

Gogoşi v. Preparate culinare.

Grădinărit: I - 158, 16o, 31o-311, 454; III - 23-24, 227, 27o, 29o-291, 432-433, 959-961, 11o7-11o8.

Grîu: I - 171-172, 213-214, 265-266, 29o, 338-339, 355-358, 396, 43o-431, 462; II - 132-133, 15o-151, 455-456, 692-693, 7o4, 75o-751, 8o6-8o7, 848-852,856,881-882;III - 26-28, 45-46, 74-75, 1o2-1o3, 1o5-1o7, 2oo-2o1, 216, 223-224, 287, 377-378, 427, 45o-451, 5o7-5o8, 657, 7o4-7o6, 715-716, 744-745, 762, 825-826, 848-849, 857-859, 9o8-9o9, 92o-923, 1oo5-1oo6, 1o75-1o76, 11o3.

Horă: I - 381-382, 436-437; II - 132, 143; III - 428, 5o3-5o4, 531-532, 541-543, 729-73o, 981, 983, 1o87.

In : I - 446; II - 56, 878-88o; III - 78-79, 594-595, 747-748, 918-919, 11o9.

Înmormîntarea v. Obiceiuri.

Jintiţă v. Preparate din lapte.

Jocuri de copii: baba-oarba: II - 7o; III - 775; clincea: III-63, 769-77o;gardiana: III - 911; la baldac: II - 787; la cruciuliţă: II - 786-787; la minge: III - 66o; leapşa: III - 912; masa: III - 63; mălai: III - 659-66o; oină: II - 786; III - 775; pitita: III - 775; poarca: II - 636-637; popic: II - 65o-652; III - 895-896; purceaua:

III - 63-64, 291-292, 775; țîca-n casă: III - 172;țura: III - 753-754; țurca: II - 787; III - 77o, 775; ulcica: I - 191; una și pielea: III - 11o1-11o2; zdreche: III - 1o6o.

La baldac v. Jocuri de copii.

La cruciuliță v. Jocuri de copii.

La minge v. Jocuri de copii.

Lapte bătut v. Preparate din lapte.

Leacuri băbești: I - 72, 73-74, 18o-181, 247, 323; II - 123; III - 94-95, 121-123, 145-146, 334, 352-354, 424, 462-463, 463-464, 464-466, 467, 525-528, 74o-741. 748-752, 997-999, 1o91 -1o93.

Leapșa v. Jocuri de copii.

Leșie v. Săpun.

Lînă: I - 49-5o, 9o, 11o-111, 188-189, 38o-381; II - 5-6, 166, 184, 212, 364-365, 773, 794, 852-853, 896-897; III - 79o-793, 891-892, 9o2-9o3, 982, 1o85-1o86.

Lucrul la pădure: II - 214-216, 216-217, 381-383, 55o,728-729.

Magiun v. Preparate culinare.

Masa v. Jocuri de copii.

Mălai v. Jocuri de copii.

Mălai v. Preparate culinare.

Mălăiaș v. Preparate culinare.

Mămăligă v. Preparate culinare.

Mîncare de urzici v. Preparate culinare.

Murături v. Preparate culinare.

Nalangîte v. Preparate culinare.

Naştere v. Obiceiuri.

Nuntă v. Obiceiuri.

Nutreţ: I - 86-87, lol-lo2; II - 76-77, 197-198, 2o5-2o6, 265-266, 653-654, 718-72o, 733-734; III - 434, lo18-lo19.

Obiceiuri: caloian: II - 329-33o, 366, 499, 581, 637-639, 644-645, 695-696, 752-753, 757-758, 765, 867-868, 873-874, 887-888, 9o3; III - 169, 438-439, 576-577, 589, 655, 673-674, 691-692, 742, 8oo-8ol, 824-825, 916-917, 923-924, 983-985, lo27-lo28, lo33, lo79-lo8o, llo6; căluş: I - 242, 247, 287-288, 332-333, 384-385, 412, 451-453; III - 181-182, 543-546, 6o2-6o8; clacă: I - 2o, 33, 167, 287; II - 365, 6oo, 735; III - 574-575, 662-663, 686-687, 777-778; furcărie: III - 185; paparudă: III - 654-655; surate: I - 47, lo2, 13o-131; III - 89; şezătoare: II - 599-6oo, 736; ~ la botez: II - 41-42; ~ la înmormîntare: I - 46, 5o-52, 114-115, 157, 186-187, 2ol, 221-223, 242-243, 371-374, 378-38o, 4ol-4o2, 439, 458-46o, 466-467; II - 14-15, 54-55, 82-84, 5o6-5o7, 524-525, 765-767, 891-892; III - 22-23, 231-233, 271-272, 285-286, 358-36o, 39o, 398-4ol, 441-442, 533-534, 6oo-6ol, 913-915, 987-989, lol4, lo24-lo26, llo6-llo7; ~ la naştere, ursitori: I - 348-389, 423-424; II - 12o-121, 141-142, 317-319, 332-333, 381, 397-399, 51o-511, 569-571, 613-614, 657-658, 675, 845-856, 871-872, 876-877; III - 32-33, 33-34, 52-53, 53, 8o-81, 95-96, 96-97, 132-134, 134, 333, 334, 417, 488, 488-489, 55o-552, 575-576, 615-617, 845-846, 847, lo12-lo13, lo4o-lo41, lo63-lo64, lo64; ~ la nuntă: I - 19-2o, 77, 79-81, lo8-llo, 122-123, 135-136, 152, 217-219, 227-229, 263-265, 281, 297-298, 3o6-3o7, 343-344, 391-394, 416-417, 425-428, 432-435, 455-456; II - 8-lo, 47, 5o-51, 72-73, 95-loo, llo-lll, 121-122, 225-226, 246-247, 275-277, 366-368, 386-388, 394-396, 42o-422, 554-557, 574, 58o, 596-597, 611-613, 664-667, 675-677, 699-7o1, 7o9-71o, 723-725, 725-727, 762-763, 769-772,794-795, 82o-822, 83o-832, 842-844, 869-87o, 877-878, 885-886; III - 43-44, 55-59, 99-loo, 134-139, 2o6-2o8, 26o-261, 276, 297-3o2, 317-32o, 356-358, 372-374, 412-423, 512-513, 522-523, 562-563, 61o-615, 623-627, 653-654, 663-665, 674-676, 679-681, 734-736, 778-779, 793-799, 8o9-815, 852-856, 882-884, 898-9o1, 93o-931, 977-978, lo62-lo63; ~ la sărbători: I - lo2; III - 4, lo26-lo27; Anul nou: I - 2o-21, 4o-41, 63-64, 163, 165-166, 178, 256-257, 344, 345, 349; II - 16, 47-48, 77-78, lo3-lo4, 13o, 159-16o, 3o2-3o3, 322-323, 511-513, 571-574, 599, 621-622, 7o8-7o9,71o, 732, 735, 796, 816-817, 868-869, 886-887; III - 81-83, 141-143, 3o6-3o7, 311-312, 397, 4o1, 429-43o,451, 483-485, 69o-691, 757-758, lo38, lo38-lo39, llo5; Bobotează: I - 345; II - 13o-131, 3o1-3o2, 719, 868, 876; Crăciun: I - 369-37o; II - 17o, 442-443, 516, 875; III - 429, 499-5oo, 563-564, 579, 58o, 632-635, lo37-lo38; Drăgaică: III - 237; Foca: II - 6o3-6o4; Govie: I - 417-418, 437; iordănit: I - 471-472; II - 143; Lăsatul secului: I - lo2-lo3, 296-297; II - 131, 142-143, 17o-171, 379-381; III - 447-448, 579, 761,843-844, 943-945, 1o9o-1o91; Moşi: III - 88-89; Paşte: II - 132; Rusalii: I - 52-53, 1o2, 35o-351; II - 451, 553-554, 594-595; III - 62-63, 1o15-1o16; turta furnicilor: III - 282-283, 3o7, 63o-631; ~ la tăiatul moţului: II - 78-79; III - 9-1o.

Oierit: I - 33-35, 35-36, 267, 387-389, 469; II - 1o4-1o5, 195-197, 241-242, 267; III - 39-41, 2o3-2o4, 652-653, 692-693, 763-764, 788-789, 954-955, 1o1o_1o11; construirea stînei: II - 84-85, 255-257, 677, 8o8-8o9.

Oină v. Jocuri de copii.

Olărit: III - 328-333, 337-339.

Opinci: II - 6; III - 391, 783, 888-889.

Oţet: II - 263-264, 27o-271.

Paparudă v. Obiceiuri.

Pastramă v. Preparate culinare.

Pescuit: II - 541, 787-789, 793, 827-828; III - 566-568, 582-585, 598-599, 711-713, 925-926, 1o51-1o56.

Pitita v. Jocuri de copii.

Piuă: II - 41, 437-438.

Pîine v. Preparate culinare.

Plăcintă v. Preparate culinare.

Poarca v. Jocuri de copii.

Popic v. Jocuri de copii.

Porc: I - 42-43, 54-55, 98-99, 1o7-1o8, 113-114, 184, 2o4-2o5, 226, 258-258, 269-27o, 281-283, 292, 3o4, 313-314, 324-325, 342, 349-35o, 359-36o, 389-391, 4o5-4o6, 44o-442;

II - 6-7, 53-54, 1o5-1o6, 135-138, 152-154, 167-168, 191-193, 236, 287-289, 326, 356-357, 399-4o1, 418-419, 465-466, 478-48o, 614-615, 646-647, 747, 763-764, 782-784, 853-854, 883-884; III - 147, 165-167, 176-179, 21o-212, 229-23o, 339-34o, 368-37o, 493-494, 7oo-7o1, 784-785, 836-837, 849-851, 869-871, 9o3-9o5, 989-99o, 1o41-1o42, 1o72-1o74, 1o82-1o84, 1o98-11o9, 1114-1115.

Port bătrînesc: I - 353-354; II - 5, 316-317, 774; III - 18o, 531-532, 541-543, 577-578, 766-767, 1o87-1o88.

Porumb: I - 116-117, 176-177, 2o2-2o3, 288-289, 317-318; II-1-3, 16-17, 273-274, 6o8-6o9, 846-848, 897-898; III - 1o4-1o5, 212-213, 223, 237-238, 292-293, 354, 374-377, 4o7-4o8, 426, 476-478, 7o3-7o4, 737-738, 742-744,761-762, 8o3-8o4, 847-848, 9o7-9o8, 933-935, 1o2o-1o22, 1o33-1o35, 1o93-1o98, 11o2.

Preparate culinare: azimă: II - 9o1; balbaş: II-1o9; borş: II - 368-369, 551, 633; bulgur: II - 88o-881; bulion: I - 419; ciorbă: II - 88, 369, 832-833; covrigi de ou: I - 41, 52-53; cozonaci: I - 243-244; ~ din pasăre: III - 1o44, 1o74;
ghismană: II - 9o1-9o2; gogoşi: II - 9o1; magiun: I - 3o8; II - 169-17o, 27o; mălai: I - 322-323, 335-336, 348, 412-413; II - 7-8, 135, 152, 213-214, 331-332, 358, 451-452, 674, 745-746, 776-777, 835-836, 9oo-9o1; III - 163-164, 265-266, 562, 994; mălăiaş: III - 656-657; mămăligă: I - 87, 133, 177-178, 243, 283,299, 315-316, 34o-341, 395, 461; II - 213, 775-776, 822; III - 6-7, 69, 139-14o, 243-244, 278, 499, 658, 111o; mîncare de urzici: I - 336-337; murături: I - 47,

64-65, 97, 419; II - 679-680; nalangîte: II - 746, 835; pastramă: III - 524; pîine: I - 162, 284, 335, 347-348, 368-369, 385; II - 7, 52-53, 551, 774-775, 781-782, 798, 899-900, 903-904; III - 49-50, 159-160, 163, 183-184, 294, 658, 739-740, 766, 840-841, 842, 963-964, 993-994, 1056-1059, 1109; plăcintă: II - 703-704, 799; III - 658; terci: II - 332; turtă de dovleac: II - 151-152; turtoi: III - 294, 783-784, 840.

Preparate din lapte: brînză: I - 48, 88-89, 111, 129-130,225, 243, 267, 295-296, 365-366; II - 70-71, 106, 127, 138, 169, 196, 211, 219-220, 242, 256-257, 491-492, 677, 707-708, 756,809-810, 825-827; III - 61-62, 186, 351, 447, 653, 693, 746-747, 789, 864-865, 931, 955-956; jintiță: III - 186; lapte bătut: I - 130; III - 446; unt: I - 130; II - 33; III - 352; urdă: I - 48-49; II-196-197, 220, 492, 677-678, 756, 810-811, 827; III - 693.

Prune afumate: II - 116-117, 175, 204-205, 237-238, 240.

Pruni: II - 39, 51-52, 116, 174-175, 239-240, 715-726, 730.

Purceaua v. Jocuri de copii.

Rodul pămîntului: II - 353-354; III - 308.

Săpun: I - 153-154, 200-201, 314-315, 343, 359; II - 7, 59, 107-108, 237, 271-273, 350-351, 357-358, 378-379, 401, 419-420, 702-703, 734-735, 784-785; III - 143-145,187-188, 196-197, 241-243, 283-285, 296, 310-311, 340-341, 370-372, 381-382, 395-397, 419-420, 468, 497, 513-514, 701-702, 740, 752-753, 785-786, 837-838, 990-991, 1115-1116; leșie: III - 8-9.

Sondă: II - 91-92, 172-174, 3o8.

Stupi: II - 11o, 269-27o, 538-539.

Șurate v. Obiceiuri.

Șezătoare v. Obiceiuri.

Tăiatul moțului v. Obiceiuri.

Treieratul cu cai: I - 172, 214, 244-245, 328-329, 339, 396-397, 42o-421, 431; II - 115-116, 133-134, 151, 456-457, 469-47o, 652-653, 672-674, 733, 751, 758-759, 769, 8o7-8o8, 829-83o, 858-86o, 882-883; III - 28-29, 46-47, 75, 1o7, 2o1-2o2, 216, 224, 288, 378-379, 427-428, 546, 556-557, 6o8-6o9, 681-682, 7o6-7o7, 716-717, 728-729, 745-746, 782, 826-828, 859-86o, 917-918, 972, 1oo7-1oo8, 1o22-1o24, 1o61-1o62, 1o76-1o77, 11o3-11o5.

Turtoi v. Preparate culinare.

Tutun: I - 399-4oo; II - 459-46o, 558-561, 658-662, 671-672, 747-748, 84o-842, 86o, 898-899; III - 167-168, 173-174, 182-183, 227-228, 367-368, 4o3-4o7, 469-47o, 5oo-5o1, 682-683, 772-773, 867-868.

Țest: I - 92-93, 151, 239, 269, 311-312, 354-355, 385, 424; II - 17-18; III - 5o-51, 84, 16o, 163, 184, 244-245, 295, 417-418, 856-857.

Țîca-n casă v. Jocuri de copii.

Țuică: I - 119, 124-125, 266, 471; II - 38-39, 39-4o, 161, 175-176, 177-178, 241, 262-263, 414-415, 416-418, 759-76o. 864; III - 162, 2o3, 347-348. 437-438, 772, 82o, 832-833, 878-879, 993, 1113.

Tura v. Jocuri de copii.

Turca v. Jocuri de copii.

Ulcica v. Jocuri de copii.

Una şi pielea v. Jocuri de copii.

Unt v. Preparate din lapte.

Urdă v. Preparate din lapte.

Ursitori v. Obiceiuri.

Viermi de mătase: I - 172-173, 24o, 324, 4oo-4o1, 435-436,46o; II - 59-6o, 3o8-3o9, 358-36o, 6o7-6o8, 618-619, 648-65o, 694-695, 796-797, 819-82o,832-834; III - 84-85, 92-93, 119-12o, 2o9-21o, 215, 32o-322, 387-388, 445-446, 483, 51o-512, 595-596, 627-63o, 656, 721-722, 732-733, 756-757, 8o7-8o9, 835-836, 851-852, 9o3, 1oo3-1oo4, 1o67-1o68.

Vin v. Viţă de vie.

Viţă de vie: I - 187-188, 266, 3o5-3o6, 326-327, 4o2-4o3, 469, 471; II - 176-177, 282-283, 4o4-4o6, 415-416, 5o4-5o6, 778-779, 87o; III - 47, 15o, 161-162, 2o2-2o3, 224-225, 275-276, 289-29o, 436-437, 498-499, 515-516, 538-54o, 546-547, 561-562, 589-592, 619-62o, 7o9-711, 771-772, 786-788, 819-82o, 828-832, 875-877, 879, 991-993, 1112-1116; vin: I - 187-188, 266, 469-471; II - 161, 283, 4o5-4o6, 417, 864; III - 162, 2o3, 437, 498-499, 54o-54o,771-772,787-788.878.

Zdreche v. Jocuri de copii.

B. TEXTE LIBERE

Amintiri: I- 21-25, 32-33, 36-39, 43-44, 81-82, 127-129, 132-133, 139-14o, 141-149, 15o-151, 161-162, 18o-181, 185, 196, 2o1-2o2, 214-216, 22o, 224-225, 234-235, 245-246, 249-25o, 252-253, 27o-272, 272-274, 277, 3o2, 3o2-3o3, 3o4-3o5, 312, 316-317, 321-322, 358-359, 36o-362, 364-365, 37o-371, 4o5, 432-435, 442-444, 444-445, 465-466; II - 26-3o, 38-39, 8o-81, 95-96, 1o1-1o2, 149-15o, 155-157, 166-167, 178-18o, 184-186, 199-2oo, 2o1-2o2, 21o-211, 226-228, 243-245, 292-296, 3o3-3o6, 32o-322, 324-325, 329, 333-334, 345-346, 423-427, 445-446, 446-448, 448-449, 457-458, 458, 46o-462, 47o-478, 5o8-51o, 516-518, 561-568, 583-584, 588-589, 654-657, 661-662, 698-699, 74o-745, 754-756, 76o-761, 777-778, 813-815, 838, 87o-871, 872, 9o2-9o3; III - 4-6, 1o-14, 19-22, 65-69, 15o-153, 19o-191, 193-196, 197-198, 239-241, 245-249, 25o-251, 254-255, 263-264, 267, 278-28o, 456, 472-474, 478-479, 529-531, 535-539, 547-548, 593-594, 631-632, 635, 636, 676-677, 694-696, 758-759, 764-765, 767-769, 769, 776, 781-782, 844-845, 885, 892-894, 897-898, 928-929, 938-943, 962-963, 97o-971, 972-975, 975-977, 987, 991, 1o31-1o32, 1o45-1o46; cum s-a căsătorit subiectul: I - 122, 136-137, 152-153, 163-164, 175-176, 2o7-213, 237-238, 261-263, 274-275, 279-286, 29o-291, 32o-321, 325-326, 362-364, 366-368, 374-378, 387, 397, 453-454, 463-464; II - 3o-32, 118, 138-141, 145-147, 311-316, 325-326, 372-373, 438-439, 449-45o, 48o-482, 513-514, 52o-523, 595-596, 6o2-6o3, 628-629, 634-636, 67o-671, 688-692, 7o6-7o7, 731, 752,

761-762, 79o-793, 797-798, 811-813, 836-837, 839-84o, 855-858; III - 85-88, 12o-121, 158-159, 225-226, 274-275, 314-317, 341-344, 382-385, 411-413, 484-488, 5o4-5o7, 516-517, 67o-673, 823-824, 957-958, 995-997, 1o16-1o17, 1o42-1o44, 1o5o-1o51, 1o88-1o89, 1o99-11oo; ~ despre răscoala din 19o7: I - 192-193, 285-286; II - 4o3-4o4, 487-49o; III - 188-189, 234-236, 253-254, 261-263, 272-274; ~ din război: I - 12-13, 13-14, 17-18, 27-31, 67-7o, 75-77, 82-85, 1o5-1o7, 318-32o, 329-33o, 397-398; II - 74-75, 11o-111, 738-74o; III - 14-19, 617-619, 948-953.

Balaur v. Credinţe bătrîneşti.

Basme: I - 199-2oo, 229-231; II - 278-279; III - 169-172, 179-18o, 219-22o, 36o-361, 452-455, 586-588, 621-622.

Comoară v.Credinţe bătrîneşti.

Credinţe bătrîneşti: III - 1o28, 11oo-11o2; balaur: II - 385-386; comoară: II - 4o6-41o, 6o6-6o7; III - 48, 98-99, 57o-571; diavol: III - 759-76o; fermecătoare: III - 334-336, 596-597; iele: II - 186-188, 413-414, 819-82o; III - 449; mana vacii: II - 186-188, 2o7-2o8, 289-291, 43o-432, 592-593; mînicătoare : III - 55, 464; necuratul: II - 641-643; sfînta: III - 458-46o; stafii: II - 664; strigoi: I - 222-223; II - 148-149, 164-165, 71o, 767-768,815; III - 126-128, 336-337, 491-493, 535, 916; zburător: II -427-43o, 585-586, 816;

zmeu: I - 2-3; II - 427-43o, 585-586, 671; III - 98, 461-462; zorilă: II - 6o5-6o6.

Diavol v. Credințe bătrînești.

Distracții: III - lo3-lo4, 728.

Fermecătoare v. Credințe bătrînești.

Iele v. Credințe bătrînești.

Întîmplări: accidente: I - 5-9, 125-126, 159, 19o-191, 246-249, 257-258, 278-279, 285, 351, 386-387, 418-419, 444-445, 446-449, 462-463, 472-474; II - 34-35, 43-44, 48-49, 79-8o, 114-115, 124-126, 216, 231-232, 28o-282, 419-42o, 434-435; III - 221-222, 234, 435-436, 44o-441, 568-569, 66o-661, 88o-882, 932, looo-lool, lo17-lo18, 1119-112o; incendii: I - 338; II - 158, 172, 235-236, 632-633, 668-669, 697-698, 711-714, 834-835, 863-864, 9o4-9o5; III - 189-19o, 736-737, 741-742, lo74-lo75; inundații: II - 324, 462-464, 546-548, 874-875; III - 395; ~ cu animale: I - 3, lo-11, 11-12, 14-15, 17, 18-19, 32, 49, 53-54, 58-63, 78-79, 96, 97-98, 116, 131-132, 197, 2o3-2o4, 233-234, 294-295, 3oo-3ol, 41o-411; II - 18-26, 69-7o, 71-72, 75-76, 8o, 86-87, 87-88, 93-94, 112-113, 128-129, 167, 189-19o, 2o2-2o4, 212-213, 217-218, 218, 219, 224-225, 23o, 232-234, 238-239, 249-251, 251-253, 257-26o, 264-265, 266, 267-268, 291-292, 31o-311, 323-325, 374-377, 383-384, 385-386, 411-413, 422, 423, 435-436, 439-44o, 44o-441, 442, 5o3-5o4, 5o7-5o8, 523-524, 532-536, 537, 539-541, 584, 586-589, 589-591, 597-599, 627, 65o, 667, 667-668, 721-722,

729-73o, 736-737, 8o1-8o2, 861, 866-867; III - 42, 48, 9o-
92, 93-94, 114-117, 123-125, 125-126, 148-149, 153-156,174-
175, 198-199, 199-2oo, 2o5, 239, 257, 259-26o, 3o3-3o4, 3o4-
3o5, 482, 492-493, 514-515, 553-555, 56o, 563, 565-566, 57o,
578-579, 697, 724-725, 726-727, 73o-731, 732, 755-756, 861-
862, 862-864, 879-88o, 885-887, 936-938, 954, 961-962, 978,
1oo8-1o1o, 1o36, 1o46-1o47, 1o47-1o48, 1o66-1o67, 1o68-1o72,
1o8o-1o82, 1o98, 111o-1111; alte întîmplări: I - 15-16, 16-
17, 41-42, 43, 45, 46-47, 57-58, 65, 66-67, 7o-72, 73-74,
74-75, 9o-92, 93-96, 115-116, 134-135, 154-155, 155-157,164,
165, 167-168, 173-174, 178-18o, 19o, 193-195, 195-196, 2o1,
214-217, 223-224, 228-229, 231-232, 235-236, 238-239, 24o-
241, 245, 249, 25o-251, 255-256, 259-261, 267-268, 3o7-3o8,
323, 33o-331, 337, 345-347, 4o6-4o7, 4o7-4o8, 4o8-4o9, 4o9-
41o, 414-416, 421-423, 438-439, 445; II - 11-13, 33-34, 45,
56-58, 6o-61, 61-67, 94-95, 117, 127, 129, 13o, 145, 162-
165, 18o-181, 188-189, 193-194, 2o8-21o, 22o, 221-224, 245-
246, 261, 268-269, 279-28o, 291, 3oo-3o1, 3o7, 326-328,334-
335, 338-34o, 34o-342, 342-344, 351-352, 37o, 371-372, 388-
389, 389, 41o-411, 416-418, 432-433, 452-455, 482-485, 492-
496, 496-498, 499, 5o1, 5o1-5o3, 515, 515-516, 526, 526-532,
542-545, 549-55o, 581-582, 582-583, 593-594, 6oo-6o1, 6o1-
6o2, 616-618, 622-623, 629-631, 637, 647-649, 668, 681-688,
737-738, 748-749, 768, 781,785-786, 799-8o1, 8o2-8o3, 8o4-
8o5, 8o5-8o6, 867, 892-894; III - 1-4, 7-8, 19, 24-25, 31-
32, 34-37, 51-52, 69-73, 73, 1o7-113, 117-118, 129-131, 156-
157, 191-192, 216-218, 218-219, 231, 233, 258-259, 281-282,
3o2-3o3, 3o5-3o6, 323-328, 344-347, 379-381, 388-39o, 392-
393, 393-394, 41o-411, 415-416, 42o-421, 425-426, 439-44o,
443, 443-444, 448, 449-45o, 457-458, 46o-461, 47o-471,

479-482, 494 497, 5ol-5o2, 52o-522,549-55o, 552-553, 555-556, 557-559, 561, 58o-581, 581-582, 599-6oo, 637-639, 659, 665-67o, 687-69o, 697-699. 7o2-7o3, 714,717-719, 722-1724, 726, 77o-771, 799-8oo, 8ol-8o2, 8o2-8o3, 815-818, 82o-823, 838-839, 872-875, 889-891, 9o5-9o7, 9o9-91o, 926-927, 927, 929-93o, 945, 947, 953-954, 958-959, 966-97o, 978, 986, 995, lo29-lo31, lo35-lo36, lo39-lo4o, lo48-lo5o, 1116-1118.

Legende: I - 1-2, 25-26, 123-124, 17o-171.

Mana vacii v. Credinţe bătrîneşti.

Minicătoare v. Credinţe bătrîneşti.

Necuratul v. Credinţe bătrîneşti.

Povestiri despre sat: I - 26-27, 14o-141, 149, 17o, 192, 293-294, 429, 431-432; II - 81-82,485-487, 6o4-6o5, 623-624, 822-825; III - 76-77, 222, 35o-351, 528-529, 652,677-678, 763.

Poveşti: I - 2o6-2o7, 236-237, 428; II - 346-349, 643-644, 727-728, 889-891; III - 53-54, 54-55, 97, 97-98,334, 489-49o, 779-78o, 865-867, 924-925, loo4-loo5,lo38, lo64-lo65, lo86-lo87.

Sfînta v. Credinţe bătrîneşti.

Stafii v. Credinţe bătrîneşti.

Strigoi v. Credinţe bătrîneşti.

Vînătoare: I - 55-57, 15o, 383-384; II - 35-38, 39o-394, 519-52o, 8o3-8o4.

Zburător v. Credinţe bătrîneşti.

Zmeu v. Credinţe bătrîneşti.

Zorilă v. Credinţe bătrîneşti.

C. TEXTE DIVERSE

Albinărit: I - 117-118.

Argăseală: II - 678-679.

Atelier de ceramică: I - lo3-lo4.

Bîlci: I - lo4-lo5.

Căprioară: II - 9o-91.

Cîrtiţă: III - 566.

Curăţarea porumbului de boabe: III - 592-593.

Dropii: III - 935-936.

Făzănărie: II - 33o-331.

Ferăstrău: II - 427.

Floarea ruşinii: III - 777.

Floarea soarelui; III - 414-415.

Graiul moldovenesc: I - 123.

Irigaţii: II - 335-337.

Lucrul în mină: II - 45-46.

Lumînare: II - lo9-llo.

Micro- C.A.P.: III - 946-947.

Negi: III - 458.

Opaiţ: III - 887-888.

Orz: II - 879.

Păcurărit: II - 9o.

Pepeni: III - 5o2-5o3.

Pepinieră: II - 113.

Perie: III - 49.

Sfeclă: III - 727-728.

Sobă: III - 146.

Șindrilă: II - 181-183.

Varniță: II - 118-12o.

I.P. "FILARET" A. III Dinu Vintilă nr. 4
Cda. 264/1987 - tiraj 300

LEI 120